tenant-Governor) نائب الحكومه náïbu'l-hukúmah, متسلم mutasallim.

Governorship, *subs.* منصب حكومت mansab-i-hukúmatí, منصب حكمراني mansab-i-hukm-rání, فرمانفرمائي farmán-farmá,í, امارت imárat, ايالت iyálat, والي گري válí-garí.

Gown, *subs.* رخت زنانه rakht-i-zanánah, فستان fistán, قبا qabá, بدن پوش badan-púsh.—(*For evening*) شبانه shabánah, جامه شب jámah-i-shab.—(*For students*) قبائي ملائي qabá,í-mulla,í, لباس طالب علمي libás-i-tálib-i-'ilmí, رخت مدرسه rakht-i-madrassah.

Gownsman, *subs.* ملا mullá, عالم 'álim, صلح كل sulh-i-kul.

Grab, *verb*, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تسخير كردن taskhír kardan, غصب كردن ghasb kardan, اخذ كردن akhz kardan, قبض كردن qabz kardan, بطش نمودن batsh nimúdan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan, كپيدن kapídan (*vulg.*).

Grace, *subs.* (*Elegance*) حسن husn, احسان ihsán, لطافت latáfat, نزاكت nazákat, ناز náz, ظرافت zaráfat, ملاحت maláhat, جمال jumál.—(*Favour*) عنايت 'ináyat, لطف lutf, مهرباني mihr-bání, فضل fazl, كرم karam, منت minnat, نعمت ni'mat (*pl.* نعم na'm), عاطفت 'átifat (*pl.* عواطف 'avátif).—(*Excellence*) هنر hunar, فضيلت fazílat, كمال kamál, فضل fazl.—(*Before meals*) دعا du'á, برکت barakat.—(*His Grace*) جناب جلالت مآب janáb-i-jalálat-ma,áb, نواب اشرف والا naváb-i-ashraf-válá, عاليحضرت 'álá-hazrat, سركار sarkár.—(*Grace of God*) توفيق taufíq, فضل الهي fazl-i-iláhí, فيض الهي faiz-i-iláhí.—(*With good grace*) قلباً qalban, لطفاً lutfan, از روي صفا az rúy-i-safá.

Grace, *verb*, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن *or* دادن áráyish kardan *or* dádan, پيرامتن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, مزين نمودن muzayyan nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.—(*Dignify*) معزز ساختن mu'azzaz sákhtan, احترام دادن ihtirám dádan, مشرف ساختن musharraf sákhtan, تفخيم كردن tafkhím kardan, تعظيم نمودن ta'zím nimúdan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan, سر افراز نمودن sar-afráz nimúdan, ممنون احسان گردانيدن mamnún-i-ihsán gardánídan, تكريم كردن takrím kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz).

Graceful, *adj.* لطيف latíf, جميل jamíl, نازك názuk, ظريف zaríf, مليح malíh, شنگ shang, ملوس mulavvas, شنگل shangul, دلكش dil-kash.

Gracefully, *adv.* نازكانه názukánah, خوش khush, با لطافت bá-latáfat, ظريفانه zarífánah, مليحانه malíhánah, بطور شنگي bi-taur-i-shangí, از روي شنگلي az rúy-i-shangulí, بطرز دلكشي bi-tarz-i-dil-kashí, ملوسانه mulavvasánah.

Gracefulness, *subs.* ظرافت zaráfat, ملاحت maláhat, شنگي shangí, شنگلي shangulí, ملوسي malavvasí, دلكشي dil-kashí, جميلي jamílí.

Graceless, *adj.* بي جمال bí-jumál, بي نزاكت bí-nazákat, بي ملاحت bí-maláhat, بي آن bí-án, ناظريف názaríf, بي نمك bí-namak.—(*Depraved*) نا مقدس námuqaddas, بي عفت bí-'iffat, نا پرهيز گار ná-parhízgár, وقيح vaqíh, خراب kharáb.

Graces, *subs.* (*Classical term*) فضائل fazáïl, مكارم makárim, معالي ma'álí.—(*Elegant manners*) اداب adáb, اخلاق akhláq, اطوار نيك atvár-i-ník.—(*Musical term*) ترانه پردازي taránah-pardází, نكات موسقي nakát-i-músiqí.

Gracious, *adj.* كريم karím, لطيف latíf, رحيم rahím, صاحب كرم sáhib-karam, ذو فضل zú-fazl, احسانمند ihsán-mand, مرحمت گستر marhamat-gustar, مشفق mushfiq, نازنين náznín.—(*Applied to God*) رحمان rahmán.—(*Good gracious!*) خدا رحم كند khudá ruhm kunad, بارك الله báraka 'lláh, ماشا الله máshá 'lláh, نام خدا nám-i-khudá, سبحان الله subhána 'llah.

Graciously, *adv.* لطفاً lutfan, از روي مرحمت az rúy-i-marhamat, بطور التفات bi-taur-i-iltifát, منعمانه mun'imánah, مفضلانه mufzilánah, مكرمانه mukrimánah, رحيمانه rahímánah, مهر بانانه mihr-bánánah.

Graciousness, *subs.* مرحمت گستري marhamat-gustarí, منعمي mun'imí, مفضلي mufzilí, التاف iltáf, اكرام ikrám, اشفاق ishfáq, رحيمي rahímí, مهر باني mihr-bání, التفات iltifát.

Gradation, *subs.* درجه darajah, مرتبه martabah, پايه páyah, پله pillah, مدرج madraj, معرج ma'raj, تدريج tadríj, تدرج tadarruj, استدراج istidráj.—(*In painting*) رنگ در رنگ گدازي rang-dar-rang-gudází, تدريج كاري tadríj-kárí.

Gradational, *adj.* تدريجي tadríjí, تدرجي tadarrují, پله پله pillah-pillah, پايه پايه páyah-páyah.

Grade, *subs.* پايه páyah, مرتبه martabah, طبقت tabaqat, منزلت manzilat, رتبه rutbah, درجه darajah.

Grade, *verb*, خورده خورده صاف كردن khurdah-khurdah sáf kardan, درجه درجه هموار نمودن darajah-darajah hamvár nimúdan, اندك اندك درست كردن andak-andak durust kardan, بتدريج ميل دادن bi-tadríj mail dádan.

Gradient, *subs.* مدرج mudarraj, معرج mu'arraj, پله pillah, شلم shullam.—*adj.* تدرجي tadarrují, تدريجي tadríjí, استدراجي istidrájí.

Gradual, *adj.* تدريجي tadríjí, تدرجي tadarrují, پله پله

pillah-pillah, علي الترتيب ‘ala ’t-tartíb, بطور توالي bi-taur-i-taválí.

Gradually, *adv.* درجه بدرجه darajah-bi-darajah, با درجه bá-darajah, تدريجاً tadríjan, بتدريج bi-tadríj, متدرجاً mutadrijan, آهسته آهسته áhistah-áhistah, رفته رفته raftah-raftah, كم كم kam-kam.

Graduate, *subs.* درجه دار darajah-dár, درجه ياب darajah-yáb, مرتبه گير martabah-gír, فضيلت مآب fazílat-ma,áb, علامي ‘allámí, فهامي fahhámí.

Graduate, *verb trans.* منفصل ساختن munfasil sákhtan, درجه درجه كردن darajah-darajah kardan.—(*In painting*) رنگ دادن rang dádan, گوناگون ساختن gúná-gún sákhtan, متلون گردانيدن mutalavvin gardánídan, آب و رنگ افزودن áb-u-rang afzúdan.—(*Academical term*) رتبه علامي دادن rutbah-i-‘allámí dádan, درجه دار ساختن darajah-dár sákhtan, مرتبه علمي martabah-i-‘ilmí bakhshídan, فضيلت مآب fazílat-ma,áb gardánídan, مرتبه گير نمودن martabah-gír nimúdan.—*intrans.* (*In painting*) از رنگي برنگي شدن az rangí bi-rangí shudan, خورده خورده بهم آميختن khurdah-khurdah bi-ham ámíkhtan, مندرجاً رنگ گرفتن mundarrijan rang giriftan.—(*Academical term*) درجه ياب گشتن darajah-yáb gashtan, رتبه فضيلت مآبي يافتن rutbah-i-fazílat-ma,ábí yáftan, علامي شدن ‘allámí shudan, استاد گرديدن ustád gardídan.

Graduation, *subs.* تدريج كاري tadríj-kárí, تدرج tadarruj.—(*Academical term*) درجه دهي darajah-dihí, درجه يابي darajah-yábí, علامه گري ‘allámah-garí.

Gradus, *subs.* فرهنگ عروض farhang-i-‘arúz, لغت شعر lughat-i-sha‘r.

Graft, *subs.* قلمه qalamah, پيوند paivand.

Graft, *verb,* قلمه پيوند كردن qalamah paivand kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوند كردن paivand kardan, ترکيب نمودن tarkíb nimúdan, جفت كردن juft kardan, وصل نمودن vasl nimúdan, الحاق كردن ilháq kardan.

Grafting, *subs.* ترکيب tarkíb, پيوند paivand, وصل vasl, الحاق ilháq.

Grain, *subs.* (*Corn*) غله ghallah, بذر bazr.—(*Single grain*) دانه dánah (*pl.* دانه جات dánah,ját).—(*Weight*) دانه گندم dánah-i-gandum.—(*Of wood*) جوهر jauhar, رگ rag, حب habb (*pl.* حبوبات habúbát), حبه habbah.—(*Temper*) طبع tab‘, خو khú, مزاج mizáj, سرشت sirisht, نهاد nihád, طينت tínat, فطرت fitrat.—(*Of stones, &c.*) اجزا ajzá, مواد mavádd, مايه máyah.

Grain, *verb trans.* (*Wood*) جوهر دادن jauhar dádan, دانه دار كردن dánah-dár kardan.—*intrans.* رنگ كردن rang kardan.

Grained, *part.* (*As wood*) جوهر دار jauhar-dár, دانه دار dánah-dár, خوش رگ khush-rag.

Grains, *subs.* تلف tulf, تلفت tilift, فضاله fuzálah, وا شسته vá-shustah, غسلين ghuslín.

Grallic, *adj.* لنگ دراز ling-diráz, پا دراز diráz-pá, پا بلند pá-buland.

Gramineal, *adj.* علفي ‘alafí, گياهي giyáhí, حشيشي hashíshí, نباتي nabátí.

Graminivorous, *adj.* علف خور ‘alaf-khur, گياه خوار giyáh-khár, حشيش دوست hashísh-dúst, چرنده charandah.

Gramme, *subs.* گرام grám (European).

Grammar, *subs.* صرف و نحو sarf-u-nahv, نحو nahv, علم زبان آموزي ‘ilm-i-zabán-ámúzí.—(*Book*) كتاب صرف نحو kitáb-i-sarf-u-nahv, كتاب زبان آموزي kitáb-i-zabán-ámúzí.

Grammarian, *subs.* نحوي nahví, صرفي sarfí, زبان دان zabán-dán, مشاهير نحويه mashábir-i-nahvíyah, علمائي صرفيان و نحويان ‘ulamá,í-i-sarf-u-nahv, صرف و نحو sarfíyán-u-nahvíyán (These last three are only used in the plural).

Grammar-school, *subs.* مكتب صرف و نحو maktab-i-sarf-u-nahv.

Grammatical, *adj.* نحوي nahví, صرفي sarfí.—(*Grammatical terms*) اصطلاحات نحويه و صرفيه istiláhát-i-nahvíyah-u-sarfíyah. — (*Grammatical mistake*) غلط نحوي ghalat-i-nahví, غلط صرفي ghalat-i-sarfí.

Grammatically, *adv.* با قاعدهٔ صرف ونحو bá-qá‘idah-i-sarf-u-nahv, بنا بر اصطلاح صرفيان نحويان biná bar istiláh-i-sarfíyán-u-nahvíyán.

Grampus, *subs.* غرمپوس grampús (European).

Granary, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), گنجينه ganjínah, ذخيره خانه zakhírah-khánah, غله دان ghalah-dán, آخوره ákhurah.—(*Place for storing flour*) كته kattah.—(*Receptacle of wicker-work plastered with clay, resembling a large barrel, in which grain is stored*) تاپو tápú.

Grand, *adj.* (*Persons*) والا válá, والا شان válá-shán, نجيب najíb, سر بلند sar-buland, سر افراز sar-afráz, كبير kabír, بزرگ buzurg, مجيد majíd, معظم mu‘azzam, عظيم ‘azím.—(*Things*) معظم mu‘azzam, كبير kabír.—(*To do the grand*) تجال نمودن tajáll nimúdan, تبختر tabakhtur kardan, قل رفتن qul raftan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, فيس داشتن fís dáshtan, پر چانگي كردن pur-chánagí kardan.

Grandam, *subs.* جده jaddah, ننه بزرگي nanah-i-buzurgí, بيبي bíbí (*vulg.*).

Grand-child, *subs.* نبيره nabírah, پسر زاده pisar-zádah, دختر زاده dukhtar-zádah, نوه navah, حافد háfid (*pl.* احفاد ihfád).

Grand-daughter, *subs.* دختر پسر dukhtar-i-pisar, دختر دختر dukhtar-i-dukhtar.

Grandee, *subs.* اکبر akbar (*pl.* اکابر akábir), امیر amír, عظیم ‘azím (*pl.* عظما ‘azmá).—(*Grandees of the Empire*) اعیان مملکت a‘yán-i-mamlikat.

Grandeur, *subs.* جلال jalál, عزت ‘izzat, مجد majd, فر farr, ابهت ubhat, فخیمه fakhímah, تعظم ta‘azzum, بزرگي buzurgí, بزرگواري buzurg-várí, علا ‘alá, فخر fakhr, افتخار iftikhár, کبریا kibriyá, مباهات mubáhát, عظمت ‘azamat, حشمت hashmat, شرف sharf, شرافت sharáfat, رفاعت rafá‘at, رفعت raf‘at, سر فرازي sar-farází, اجلال ijlál, احتشام ihtishám, سلطنت saltanat, فخامت fakhámat, جاه ják.—(*In bad sense*) تکبر takabbur, کبریا kibriyá, فیس fís, جاه و جلال ják-u-jalál.

Grandfather, *subs.* جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), بابا bábá (*pl.* بابایان bábáyán), بابا بزرگي bábá-i-buzurgí, نیا niyá.

Grandiloquence, *subs.* سخني بزرگ buzurg-sukhuní, عالیکلامي ‘álí-kalámí, مفاخر گوئي mufákhir-gú,í, بلند پروازي buland-parvází, مبالغه mubálaghah, افتخار iftikhár, اغراق ighráq.

Grandiloquent, *adj.* سخن بزرگ buzurg-sukhun, عالیکلام ‘álí-kalám, مفاخر گو mufákhir-gú, بلند پرواز buland-parváz, مطنطن mutantin, پر افتخار pur-iftikhár, مزخرف muzakhraf.

Grandiloquently, *adv.* با مبالغه bá-mubálaghah, بطور مطنطن bi-taur-i-mutantin.

Grand juror, *subs.* مفتي muftí, فتوا ده fatvá-dih, شهادت گر shahádat-gar, فحاص fahhás, مستفسر mustafsir.

Grand jury, *subs.* ارباب فتوي arbáb-i-fatvá, اصحاب فحص asháb-i-fahs, مستفسرین mustafsirín, شهود shuhud.

Grandmother, *subs.* جده jaddah, ننه بزرگي nanah-i-buzurgí, بیبي bíbí (*vulg.*).

Grandsire, *subs.* جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), بابا bábá (*pl.* بابایان bábáyán), بابا بزرگي bábá-i-buzurgí, نیا niyá.

Grandson, *subs.* (*Male line*) حفید hafíd, پسر زاده pisar-zádah.—(*Female line*) سبط sibt (*pl.* اسباط asbát), نبیره nabírah, دختر زاده dukhtar-zádah.

Grand Vizier, *subs.* صدر اعظم sadr-a‘zam, وزیر اعظم vazír-i-a‘zam, وزیر الوزرا vazíru ’l-vuzará.

Grange, *subs.* کوشك kúshk, ییلاق yíláq.

Graniferous, *adj.* تخم آور tukhm-ávar, دانه آور dánah-ávar, حبه دار habbah-dár.

Granite, *subs.* سماق summáq, سنگ دانه دار sang-i-dánah-dár.

Granitic, *adj.* مانند سنگ سماق mánand-i-sang-i-summáq, سماقي رنگ summáqí-rang, سماقي summáqí.

Granitiform, *adj.* سماقي وش summáqí-vash, سماقي شکل summáqí-shakl.

Granivorous, *adj.* دانه خوار dánah-khár, حبه چر habbah-char, حبوبات صرف کن habúbát-sarf-kun.

Grant, *subs.* بخشش bakhshish, عطا ‘atá, موهبت mau-habat, انعام in‘ám, اکرام ikrám.—(*Document*) سند sanad, فرمان farmán.

Grant, *verb,* (*Bestow*) نثر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan. گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ریختن *or* باریدن furú-ríkhtan *or* bárídan, بسط نمودن bast nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakh-shídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشش کردن bakhshish kardan. عطا نمودن ‘atá nimúdan, ارزاني داشتن arzání dáshtan. —(*Concede*) معترف شدن mu‘tarif shudan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, اعتراف کردن i‘tiráf kardan, مقر شدن (بر) muqirr shudan (bar), پذیرفتن pazíruftan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), مسلم داشتن musallam dáshtan, منظور داشتن manzúr dáshtan, اذعان نمودن iz‘án nimúdan.

Granted, *part.* (*In a problem*) معلوم ma‘lúm.—(*Granted that*) گیرم که gíram-kih, سلمنا که salamná-kih, فرض کن farz kun, فرضاً far zan.

Grantee, *subs.* یابنده yábandah, منعم علیه mun‘im-‘alaihi.

Grantor, *subs.* دهنده dihandah, بخشنده bakhshandah, انعام کننده in‘ám-kunandah, وهاب vahháb.

Granular, *adj.* دانه مانند dánah-mánand, حب آسا habb-ásá, دانه دانه dánah-dánah.

Granulate, *adj.* دانه دار dánah-dár, حبه وار habbah-vár.

Granulate, *verb trans.* دانه دار ساختن dánah-dár sákhtan, دانه وار نمودن dánah-vár nimúdan, حبه شکل habbah-shakl gardánídan, زبر ساختن zibr sákhtan.

Granulation, *subs.* دانه زني dánah-zaní, دانه دار سازي dánah-dár-sází, گوشت آوري gúsht-ávarí, گوشت روئي gúsht-rú,í, زبري zibrí.

Granule, *subs.* دانه کوچك dánah-i-kúchik, حب صغیر habb-i-saghír.

Granulous, *adj.* پر دانه pur-dánah, حبه دار habbah-dár.

Grape (*Vitis vinifera*), *subs.* انگور angúr, عنب ‘inab, ستته sattah.—(*White grapes*) ریش بابا rísh-i-bábá.—(*Small white eating grape with thin skins*) عسکري ‘askrí.—(*Purple grape*) انگور سیاه angúr-i-siyáh.—(*Unripe grape*) غوره ghúrah, باغچ bághich.—(*Grape-*

stone) دانه انگور dánah-i-angúr, خسه انگور khassah-i-angúr.—(*Dried grapes, raisins*) مویز mavíz, آفتابي áftábí, زبیب zabíb.—(*Bunch of grapes*) خوشه انگور khúshah-i-angúr.—(*Stalk of grapes*) چنبه chumbah, خوشه خالي khúshah-i-khálí.—(*Grape-skins, spit out while eating grapes*) تفاله tufálah.—(*Grape-treacle*) افشره آب غوره afshurah-i-áb-i-ghúrah. — (*Sultana grapes dried*) کشمش kishmish.

Grapery, *subs.* انگورستان angúristán, زار انگور angúrzár, رزستان rizistán, تاکستان tákistán, تاکزار ták-zár.

Grape-shot, *subs.* چار پاره chár-párah, ساچمه sáchmah.

Graphic, *adj.* کتابتي kitábatí, مکتوبي maktúbí, نامه صفت námah-sifat, مبرهن mubarhan, معلوم ma'lúm, صاف sáf, روشن raushan, با دلیل bá-dalíl, موٴکد müakkad.

Graphically, *adv.* بقاعده کتابت bi-qá'idah-i-kitábat, بطور مکتوب bi-taur-i-maktúb, نامه وشانه námah-vashánah, مبرهنانه mubarhanánah, موٴکدانه müakkadánah, از روي تاٴکید az rúy-i-täkíd.

Grapnel, *subs.* لنگر langar, آلت álat (*pl.* آلات álát), لنگرچه langarchah.

Grapple, *subs.* گیر و دار gír-u-dár, مصارعت musára'at, کشتي kushtí.—(*Hook*) قلاب qulláb.

Grapple, *verb trans.* گیر و دار کردن gír-u-dár kardan, بدست گرفتن bi-dast giriftan, پنجه گرفتن panjah giriftan.—*intrans.* دست هم گرفتن dast ham giriftan, کشتي گرفتن kushtí giriftan, مصارعت کردن musára'at kardan.

Grappling, *subs.* گیر و دار gír-u-dár, مصارعت musára'at, کشتي kushtí.

Grappling-iron, *subs.* قلاب qulláb, چنگك changak.

Grasp, *subs.* قبض qabz, قبضه qabzah, پنجه panjah, دستگیر dast-gír, مشت musht, بطش batsh, گرفت girift, اخذ akhz.

Grasp, *verb trans.* بدست گرفتن bi-dast giriftan, پنجه گرفتن panjah giriftan, گیر آوردن gír ávardan, محکم گرفتن muhkam giriftan.—*intrans.* بطش نمودن batsh nimúdan, چنگ در زدن chang-dar zadan, در آویختن dar-ávíkhtan, دست پا کردن dast-pá kardan, کوشیدن kúshídan, داشتن dáshtan (*rt.* دار dár).

Grass, *subs.* گیاه giyáh, علف 'alaf, کاه káh, سبزه sabzah, نبات nabát (*pl.* نباتات nabátát), حشیش hashísh, علوفه 'alúfah, غسیل ghasíl, خسیل khasíl.—(*The steed dies while the grass is growing*) بزك مamیر بهار میاید buzak mamír bahár mí-áyad, تا تریاق از عراق برسد مار گزیده میمرد tá tiryáq az 'aráq bi-rasad már-guzídah mí-murd.

Grass, *verb trans.* سبزه پوش کردن sabzah-púsh kardan, چمن زار ساختن chaman-zár sákhtan, علف دار 'alaf-dár kardan.—*intrans.* علف بیرون آوردن 'alaf bírún ávardan, سبزه دادن sabzah dádan, از علف پر شدن az 'alaf pur shudan, مخضر گشتن mukhazzar gashtan.

Grasshopper, *subs.* ملخ malakh, جزو jazzú, علف تنگ 'alaf-ting.

Grassiness, *subs.* علفیت 'alafíyat, حشیشي hashíshí, گیاهي giyáhí, سبزه زاري sabzah-zárí.

Grass-plot, *subs.* سبزه زار sabzah-zár, چمن زار chaman-zár, علف دان 'alaf-dán, زمین علفي zamín-i-'alafí.

Grassy, *adj.* علف دار 'alaf-dár, پر علف pur-'alaf, سبزه مانند sabzah-mánand, چمني chamaní.

Grate, *subs.* (*Lattice*) شبکه shabakah, مشبك mushabbak.—(*Fire-grate*) پنجره panjarah, بخاري bukhárí, کانون kánún, منقل manqal, آتشدان átish-dán.

Grate, *verb trans.* خراشیدن khiráshídan, خراش دادن khirásh dádan, سائیدن sá,ídan, بردن burdan.—(*Fret*) رنجانیدن ranjánídan, بخشم آوردن bi-khishm ávardan, جر آوردن jir ávardan, غیظناك کردن ghaiz-nák kardan, بتنگ آوردن bi-tang ávardan.—*intrans.* قرقر کردن qir-qir kardan, کرکر نمودن kir-kir nimúdan, خراشیدن khiráshídan, بد صدائي کردن bad-sidá,í kardan.—(*Fret*) آزار دادن ázár dádan, درد سر دادن dard-i-sar dádan.

Grateful, *adj.* وفا دار vafá-dár, حق شناس haqq-shinás, شکر گذار shukr-guzár, شکور shukúr, متشکر mutashakkir, شاکر shákir, سپاسدار sipás-dár. — (*Acceptable*) مقبول maqbúl, مطبوع matbú', منظور manzúr, پسندیده pasandídah, پسند pasand, معقول ma'qúl, دلپذیر dil-pazír, دلپسند dil-pasand, خوب khub, مرغوب marghúb, لطیف latíf, مناسب munásib, موافق muváfiq, ساز گار sáz-i-gár, مرضي marzí, لائق láïq.

Gratefully, *adv.* شاکرانه shákiránah, شکورانه shukúránah, شکر گذارانه shukr-guzáránah, بطور سپاسداري bi-taur-i-sipás-dárí, از روي رضامندي az rúy-i-razámandí.

Gratefulness, *subs.* شکر shukr, شکر گذاري shukr-guzárí, تشکر tashakkur, شکران shukrán, شکرانه shukránah, شاکري shákirí, رضامندي razá-mandí, حق شناسي haqq-shinásí, نمك خوارگي namak-khárágí, سپاسداري sipás-dárí, سپاسمندي sipás-mandí, ممنونیت mamnúníyat.

Grater, *subs.* مبرد mibrad, سوهان sauhán, ممساح mimsáh.

Gratification, *subs.* تفریح tafríh, تفرج tafarruj, سرور surúr, مسرت masarrat, رضامندي razá-mandí, خوشحالي khush-hálí, خوشنودي khush-núdí, تسلي tasallí, خورسندي khursandí, اطمئنان itmïnán.

Gratified, *part.* محظوظ mahzúz, مسرور masrúr, خورسند khursand, رضامند razá-mand, خوشنود khushnúd, خوشحال khush-hál.

Gratify, *verb,* ممنون كردن mamnún kardan, دل شاد كردن dil-shád kardan, رضا دادن razá dádan, راضي ساختن rází sákhtan, خورسند گردانيدن khursand gardánídan, مسرت بخشيدن masarrat bakhshídan, اطمئنان دادن itmïnán dádan.—(*To be gratified*) محظوظ گشتن mahzúz gashtan, دل شاد شدن dil-shád shudan, رضامند گرديدن razá-mand gardídan, خوشنود شدن khush-núd shudan, خورسندي حاصل كردن khursandí hásil kardan, مطمئن شدن mutmaïnn shudan.

Grating, *subs.* كركر kir-kir, قرقر qir-qir, جرجر jir-jir, سايش sáyish.—(*Annoyance*) آزار ázár, تصديع tasdí'.—(*Of iron, &c.*) قفس qafas, پنجره panjarah, مشبك mushabbak.—(*Nautical term*) سر پوش sar-púsh, در dar, غطا ghitá, مسده misaddah.

Gratingly, *adv.* مكروهاً makrúhan, دلخراشانه dil-khiráshánah, بطور تصديع bi-taur-i-tasdí', كركر كنانه kir-kir-kunánah.

Gratis, *adv.* مفت muft, بلا عوض bilá-'ivaz, بي مزد و منت bí-muzd-u-minnat, بي اجرت bí-ujrat, تطوع tatavvu', رائگان ráïgán, رائگانه ráïgánah, مجاناً mujánan, مجانه mujánah, از روي لطف az rúy-i-lutf.

Gratitude, *subs.* شكر shukr, شكر گذاري shukr-guzárí, تشكر tashakkur, شكران shukrán, شكرانه shukránah, شاكري shákirí, رضامندي razá-mandí, حق شناسي haqq-shinásí, نمك خوارگي namak-kháragí, سپاسداري sipás-dárí, سپاسمندي sipás-mandí, ممنونيت mamnúníyat.

Gratuitous, *adj.* مفت muft, اختياري ikhtiyárí, طوعي tau'í, بي منت bí-minnat, بي اجرت bí-ujrat.

Gratuitously, *adv.* باختيار bi-ikhtiyár, اختياراً ikhtiyáran, بميل خود bi-mail-i-khud, مفت muft, بي قصد اجرت bí-qasd-i-ujrat, طوعاً tau'an, متوعاً mutavvi'an.

Gratuity, *subs.* عطائي بي منت 'atá'í-i-bí-minnat, جود júd, كرم karam, جزائي احسان jazá'í-i-ihsán, انعام in'ám, بخشش bakhshish.

Gratulate, *verb,* تهنئت گفتن tahnïat guftan, تبريك نمودن tabrík nimúdan, دوام مسرت خواستن davám-i-masarrat khástan, بشارت دادن bashárat dádan.

Gratulation, *subs.* تبشير tabshír, تهنئت tahnïat, تبريك tabrík, دوام مسرت خواهي davám-i-masarrat-kháhí.

Gratulatory, *adj.* تهنئتي tahnïatí, تبشيري tabshírí, تبريكي tabríkí.

Grave, *subs.* گور gúr, مزار mazár, قبر qabr (*pl.* قبور qubúr), مرقد marqad, سر sirr, دخمه dakhmah.—*adj.* (*Solemn*) موقر muvaqqar, با وقار bá-vaqár, با تمكين bá-tamkín, سنگين sangín, متعبس muta'abbis, عبوس 'abús.—(*Sedate*) با وقار bá-vaqár, با تمكين bá-tamkín, سنگين sangín, متفكر mutafakkir, رزين razín, راسخ العقل rásikhu 'l-'aql.—(*A grave attire*) لباس محتشمانه libás-i-muhtashamánah, رخت سنگين rakht-i-sangín.—(*A grave matter*) كار بلند kár-i-buland.—(*A grave responsibility*) مسئوليت مهمه masäúlíyat-i-muhimmah, تكليف بزرگ takhlíf-i-buzurg.

Grave, *verb,* (*Engrave*) كندن kandan, نقش نمودن naqsh nimúdan, تراشيدن tiráshídan, صورت در آوردن súrat dar-ávardan, شكل ساختن shakl sákhtan.

Grave-clothes, *subs.* لباس آخرت libás-i-ákhirat, جامه دفن jámah-i-dafn, كفن kafan, رخت گور rakht-i-gúr.

Grave-digger, *subs.* گور كن gúr-kun, حفار haffár, قبر كن qabr-kun, نباش nabbásh.

Gravel, *subs.* سنگريزه sang-rízah, ريگ ríg, حصي hassá, سنگك sangak, خاك سرخ khák-i-surkh, رمل raml (*pl.* رمال rimál).—(*Disease*) رمل كليه raml-i-kulyah, حصات كليه hisát-i-kulyah, ريگ مثانه ríg-i-masánah, سنگ مثانه sang-i-masánah.

Gravel, *verb,* ريگ فرش كردن ríg-farsh kardan, با سنگ ريزه پوشانيدن bá-sang-rízah púshánídan, تحصيه نمودن tahsiyah nimúdan, ريگ فرو كردن ríg furú kardan, ريگ نشاندن ríg nishándan.—(*Embarrass*) حيران كردن hairán kardan, سر گردان نمودن sar-gardán nimúdan, ريگ آزرده نمودن ríg-ázurdah nimúdan, مسدود كردن masdúd kardan, در سنگلاخ افكندن dar sang-lákh afkandan.

Gravelled, *part.* ريگ فرش ríg-farsh, سنگ ريزه پوش sang-rízah-púsh, محصي muhassá, ريگ نشان ríg-nishán.—(*Embarrassed*) متحير mutahayyir, حيران hairán, سر گردان sar-gardán, ممنوع mamnú'.

Gravelly, *adj.* پر ريگ pur-ríg, پر رمل pur-raml, سنگلاخ sang-lákh, سنگريزه دار sang-rízah-dár.

Gravely, *adv.* موقرانه muvaqqiránah, بطور سنگيني bi-taur-i-sangíní, از روي احتشام az rúy ihtisham.—(*Deeply*) متعمقانه muta'ammiqánah, متفكرانه mutafakkiránah.

Graveness, *subs.* هيبت haibat, وقار vaqár, تمكين tamkín, سنگيني sangíní, احتشام ihtisham, تعمق ta'ammuq.—(*The graveness of the situation*) عظم موقع 'uzm-i-mauqi', سختي حالت sakhtí-i-hálat, اهميت امر ahimmíyat-i-amr, مهمي كار muhimmí-i-kár.

Graver, *subs.* (*Man*) حكاك hakkák, نحات nahhát, سنگ تراش sang-tirásh, حجار hajjár, مهر كن muhr-kan, نقاش naqqásh, نقش بند naqsh-band, قلم كار qalam-kár.—(*Tool*) قلم qalam (*pl.* اقلام aqlám), قلم

qalam-i-hakkákí, آلت سنگ تراشي álat-i-sang-tiráshí, حکاکه hakkákah.

Grave-stone, *subs.* سنگ قبر sang-i-qabr, لوحه lauhah.

Grave-yard, *subs.* قبرستان qabristán, گورستان gúristán, مقبره maqbarah, مرده زار murdah-zár, مزارستان mazáristán.

Gravimeter, *subs.* ثقالت سنج saqálat-sanj, مثقال misqál, ثقل آزما siql-ázmá, میزان الثقاله mízánu 's-saqálah.

Graving, *subs.* نقش naqsh, کندگي kandagí.

Gravitate, *verb,* ثقالت نمودن saqálat nimúdan, تثاقل نمودن tasáqul nimúdan, سنگیني کردن sangíní kardan, میل به پستي نمودن mail bi pastí nimúdan, میل مرکز داشتن mail-i-markaz dáshtan.

Gravitation, *subs.* ثقالت saqálat, تثاقل tasáqul, گراني girání, سنگیني sangíní.

Gravity, *subs.* ثقالت saqálat, سنگ sang, سنگیني sangíní, گراني girání.—(*Centre of gravity*) مرکز ثقالت markaz-i-saqálat.—(*Specific gravity*) وزن مخصوص vazn-i-makhsús. —(*Sedateness*) وقار vaqár, تمکین tamkín, رزانت razánat, ثقالت saqálat, سنگیني sangíní, احتشام ihtishám.

Gravy, *subs.* آب گوشت áb-i-gúsht, مرق maraq, لعاب lu'áb, شیره shírah, آب áb.

Gray, *subs.* رنگ بور rang-i-búr, بور رنگ búr-rang, فوفلي fúfilí, خاکي kháki.—*adj.* خاکستري khákistarí, کبود kabúd, فلفل نمکي filfil-namakí, خاکي khákí, رنگ سنجاب rang-i-sinjáb, سنجابي sinjábí, ارمد armad.—(*Gray horse*) نیله nílah, قزل qizzil, زرقه zaraqah.—(*Dark gray horse*) سرخون surkhún, سرخونك surkhúnak.—(*As the hair*) سفید safíd.—(*Dark gray eyes*) میشي míshí, سیاه siyáh, شهلا shahlá.

Gray-beard, *subs.* ریش سفید ríish-safíd, شیخ shaikh (*pl.* شیوخ shuyúkh), پیر مرد pír-mard, مرد معمر mard-i-mu'ammar.

Grayish, *adj.* بور وش búr-vash, سفید رنگ safíd-rang, جو گندم jau-gandum, خاکي khákí, خاکستري khákistarí, رمادي ramádí.

Grayness, *subs.* بوري búrí, سفیدي safídí, رمادیت ramádíyat, شهلائي shahlá'í, شیبت shaibat.

Graze, *verb,* چرانیدن charánídan, خورانیدن khuránídan, خوراك دادن khurák dádan, خوردن khurdan, رعي کردن ra'í kardan.—(*Scrape*) تراشیدن tiráshídan, پاك کردن ták kardan.—*intrans.* چریدن charídan, چرا کردن chará kardan, علف خوردن 'alaf khurdan.

Grazer, *subs.* علف چران 'alaf-charán, علف چر 'alaf-char, گیاه خور giyáh-khur, گیاه چر giyáh-char.

Grazier, *subs.* راعي rá'í, شبان shabán, علف رسان 'alaf-rasán, گله چران gallah-charán, گوسفند فروش gús-fand-furúsh.

Grazing, *subs.* رعي ra'í, چرا chará, گیاه چراني giyáh-charání, گیاه چري giyáh-charí, علف خوراني 'alaf-khurání, علف خوري 'alaf-khurí.—(*Pasture*) علوفه 'alúfah, مرعي mar'á, چرا گاه chará-gáh.—*adj.* (*Feeding on grass*) علف خور 'alaf-khur, علف چر 'alaf-char, گیاه خور giyáh-khur, گیاه چر giyáh-char.—(*Supplying grass*) علف بخش 'alaf-bakhsh, گیاه ده giyáh-dih, خوراك رسان khurák-rasán, چرا دار chará-dár.

Grease, *subs.* پیه píh, پي pí, چربي charbí, دهن duhn (*pl.* دهان dihán), دسم dasam, دسومت dusúmat, سمن samn, شحم shahm.

Grease, *verb,* چرب کردن charb kardan, روغن مالیدن raughan málídan, تدهین نمودن tadhín nimúdan, ادهان کردن idhán kardan.

Greased, *part.* مدهون madhún, روغن مالیده raughan-málídah.

Greasiness, *subs.* چربي charbí, دهنیت duhníyat, دسومت dusúmat, سمن samn, روغن داري raughan-dárí.

Greasy, *adj.* چرب charb, دسومت دار rusúmat-dár, روغني raughaní, پر پیه pur-píh, شحم آلود shahm-álúd.

Great, *subs.* حضرات hazarát, بزرگان buzurgán, اکابر akábir.—*adj.* (*Large*) بزرگ buzurg, کبیر kabír, عظیم 'azím, کلان kalán, ضخیم zakhím, جسیم jasím, خطیر khatír, توفال túfál, کلفت kuluft, حجیم hajím, بسیار bisyár, زیاد ziyád, کثیر kasír, وسیع vasí'.—(*Mighty*) عظیم 'azím, معظم mu'azzam, کبیر kabír, بزرگوار buzurg-vár, بزرگ buzurg, جلیل jalíl, شگرف shigarf, عالي 'álí, جزیل jazíl, الغ ulugh, مجید majíd, کلان kalán.—(*A great deal*) بسیار bisyár, بیشمار bí-shimár, خیلي khailí, بنهایت bi-nihávat, بغایت bi-ghávat.

Great-coat, *subs.* چوخا chúkhá, بالا پوش bálá-púsh, عبا 'abá, حبه hubbah.

Greatly, *adv.* (*Much*) بنهایت bi-nihávat, بغایت bi-ghávat.—(*Bravely*) دلیرانه dilíránah, شجاعانه shujá-'ánah.—(*Magnanimously*) پر دلانه pur-dilánah, از روي همت az rúy-i-himmat, بطور نخوت bi-taur-i-nakhvat, محتشمانه muhtashamánah.

Greatness, *subs.* بزرگي buzurgí, جسامت jasámat, سطبري sitabrí, کلفتي kuluftí, حجم hajm, عظمت 'azamat, بسیاري bisyárí, کثرت kasrat, وسعت vus'at.—(*Dignity*) جاه ják, شان shán, سر افرازي sar-afrází, سر فرازي sar-farází, دولت daulat, حشمت hashmat, شکوه shukúh, شرف sharaf, شرافت sharáfat, رفعت rif'at, رفاعت rifá'at, جلال jalál, اقبال iqbál, اعلا a'lá, قدر qadar, عزت 'izzat, عزازت 'azázat, عز 'izz, تشخص tashakhkhus, مجال mujál, فخامت fakhámat, همایوني humáyúní, بزرگي buzurgí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, مبارکت mubárakat, تبرك tabarruk,

عظمت ‘azmat, فيروزي fírúzí, ميمنت maimanat, صلابت salábat, مجد majd, فر farr.—(*Magnanimity*) جوانمردي javán-mardí, همت himmat, بزرگ همتي buzurg-himmatí, پر دلي pur-dilí, عالي طبعي ‘álí-tab‘í, نخوت nakhvat.

Greaves, *subs.* ساق بند sáq-band, پا نگهدار pá-nigah-dár.—(*Tallow dregs*) درد پيه durd-i-píh, فضالة الشحم fuzálatu ’sh-shahm.

Grecian, *subs. and adj.* يوناني yúnání, روماني rúmání, فرنگي farangí, افرنجي afranjí, اورپاوي úrupávi (European).

Grecism, *subs.* يونانيت yúnániyat, اصطلاح يوناني istiláh-i-yúnání.

Greed, *subs.* بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama‘, طمعكاري tama‘-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت liá-mat, قتور qutúr, شح shahh, ناكسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزومندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Greedily, *adv.* حريصانه harísánah, طماعانه tammá‘ánah, از روي حرص az rúy-i-hirs, بطور آز مندي bi-taur-i-áz-mandí, ممسكانه mumsikánah, بخيلانه bakhílánah.—(*Voraciously*) اكولانه akúlánah, با بلعندگي bá-bala‘n-dagí, شكمويانه shikmúyánah (*vulg.*).

Greediness, *subs.* (*Ravenousness*) حرص hirs, حريصي harísí, طمع tama‘, آز áz, آرزو árzú, بلعندگي bala‘n-dagí.—(*Eagerness*) شوق shauq, رغبت raghbat, ميل تام mail-i-támm, آرزو árzú.

Greedy, *adj.* اكول akúl.—(*Covetous*) حريص harís, طمعكار tama‘-kár, آرزو مند árzú-mand, شائق sháïq, ممسك mumsik, تهي چشم tuhí-chashm, بخيل bakhíl, طماع tammá‘, فتور futúr, خسيس khisís.—(*He is greedy*) دندانش گرد است dandán-ash gird ast (*lit.* His teeth are round).

Greek, *subs. and adj.* يوناني yúnání, روماني rúmání, فرنگي farangí, افرنجي afranjí, اورپاوي úrupávi (European).

Greek-fire, *subs.* آتش يوناني átish-i-yúnání, زير آب سوز zír-áb-súz.

Green, *subs.* سبزي sabzí, خضرت khuzrat, خضرا khazrá.—(*Grass-plot*) سبزه sabzah, چمن chaman, سبزه گاه sabzah-gáh.—*adj.* سبز sabz, اخضر akhzar.—(*Dark green*) قره ماشي qarah-máshí.—(*Pea-green*) رنگ ماشي rang-i-máshí.—(*Fresh*) تازه tázah.—(*Not ripe*) نا رس ná-ras.—(*Wan*) سست sust, فاتر fátir, مانده mándah, ضعيف za‘íf, نحيف nihíf.—(*Inexperienced*) نازموده كار kár na-ázmúdah, بي تجربه bí-tajri-bah, خام khám, نا پخته ná-pukhtah.

Greenback (*American money*), *subs.* شكم بنك shikam-ash i-bank, ورقه بنك varaqah-i-bank.

Green-gage, *subs.* آلوئي سبز álú,í-sabz, گوچه gauchah, آلوچه álúchah.

Green-grocer, *subs.* بقال baqqál, سبزي فروش sabzí-furúsh, ميوه فروش mívah-furúsh.

Green-hand, *subs.* خام دست khám-dast, بي تجربه bí-tajribah, نازموده كار na-ázmúdah-kár, خام khám, نا پخته ná-pukhtah.

Green-horn, *subs.* جوان خام javán-i-khám, شخص نو رس shakhs-i-nau-ras, نا پخته ná-pukhtah, ناقص náqis.

Green-house, *subs.* گرمخانه garm-khánah, سبزي خانه sabzí-khánah, بهارستان baháristán.

Greenish, *adj.* سبز فام sabz-fám, سبز رنگ sabz-rang, سبز وش sabz-vash.

Greenishness, *subs.* سبز فامي sabz-fámí, سبز رنگي sabz-rangí, اخضريت akhzaríyat, اخضرار ikhzrár.

Green-room, *subs.* پس چال pas-chál, پس خانه pas-khánah, خلوتگاه khalvat-gáh.

Greens, *subs.* سبزي sabzí, تره tarah, بقل baql, سبزي آلات sabzí-álát, سبزيجات sabzíját.

Green sickness (*Chlorosis*), *subs.* نا خوشي زنانه ná-khushí-i-zanánah, ضعف za‘f, كاهش káhish.

Green-sward, *subs.* چمن chaman, چمن زار chaman-zár, سبزه sabzah, سبزه گاه sabzah-gáh.

Green vitriol (*Sulphate of iron*), *subs.* توتياي آهن tútiyá,í-i-áhan, توتياي سبز tútiyá,í-i-sabz, جوهر آهن jauhar-i-áhan, جوهر سبز jauhar-i-sabz.

Greet, *verb trans.* سلام كردن salám kardan, تحيت دادن tahíyat dádan, تهنئت رسانيدن tahníat rasánídan, تبريك كردن tabrík kardan.—*intrans.* سلام گفتن salám guftan, تحيت بر زبان آوردن tahíyat bar zabán ávar-dan, خير باد گفتن khair-bád guftan, اجرائي تهنئت ijrá,í-i-tahníyat nimúdan, مبارك باد گفتن mubá-rak-bád guftan.

Greeting, *subs.* صلات salát, سلام salám, تهنئت tah-níat, تحيت tahíyat, تبريك tabrík, خير باد گوئي khair-bád-gú,í.

Gregarian, *adj.* جمعيتي jam‘íyatí, گروهي gurúhí, قطيعي qatí‘í, انبوهي ambúhí, گلهي gallah,í.

Gregarious, *adj.* اجتماعي ijtimá‘í, ائتلافي ítiláfí, حشري hashrí, انضمامي inzimámí, ازدحامي izdihámí.

Gregariously, *adv.* مجتمعانه mujtami‘ánah, متلفانه mútalifánah, بطور ازدحام bi-taur-i-izdihám, بطور اجتماع bi-híät-i-ijtimá‘.

Gregorian, *adj.* غريغوري ghar[illegible], شبرلن shívan, شور shúr.

Grenade, *subs.* [illegible] bi-hisáb-i-[illegible] دينار, درهم darham, پشيز pashíz.

[illegible], *subs.* زان پوست كنده zán-i-púst-kandah, جو صحرائي مقشر jau-i-sahrá,í-i-muqashshar.—(*Barley groats*) بلغور جو bulqúr-i-jau.—(*Corn groats*) بلغور گندم bulqúr-i-gandum.

Greyhound, *subs.* سگ تازي sag-i-tází, تازي tází, سگ sag-i-tází, توله túlah, كلب الصيد kalbu 's-said.

Griddle, *subs.* تاوه távah, تابه tábah, كماچ پز kumách-paz, كلوچه پز kulúchah-paz.

Gridiron, *subs.* مجراف mijráf, شبكه shabakah, مشوات mishvát, مصلات maslát, ماهي بريان كن máhí-biryán-kun, گوشت كباب كن gúsht-kabáb-kun.

Grief, *subs.* غم gham, الم alam, اندوه andúh, ملال malál, ملالت malálat, تأسف ta'assuf, كدورت kadúrat, رنج ranj, رنجه ranjah, رنجش ranjish, درد dard, آزار ázár, حزن huzn, احزان ihzán, حسرت hasrat, عزا 'azá, دلتنگي dil-tangí, هم hamm, وجع vaja', وجا vajá, اسف asaf, آرمان ármán, اذي azá, غصه ghussah, سوگ súg, تيمار tímár, هنجار hanjár, تنگنائي tangná'í.

Grievance, *subs.* (*Complaint*) گله gilah, نالش nálish, ناله nálah, شكوي shakvá, شكايت shikáyat, تظلم tazallum, فرياد firyád, زاري zárí, عرض 'arz.—(*Affliction*) مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masá'ib), ضرا zarrá, سو sú, شر sharr, داهيه dáhiyah.—(*Offence*) ايذا ízá, تعدي ta'addí, ضرر zarar, ظلم zulm, ستم sitam, جور júr, جفا jafá. — (*Insult*) هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú, شتم shatm, خفت khiffat, اهانت ihánat, بي احترامي bí-ihtirámí, دلخوري dil-khurí.

Grieve, *verb trans.* پريشان ساختن parishán sákhtan, مبتلا گردانيدن mubtalá gardánídan, الم رسانيدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, عذاب دادن 'azáb dádan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, دلخور كردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, محزون ساختن mahzún sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.—*intrans.* دل سوختن dil súkhtan, رنجيدن ranjídan, غم خوردن gham khurdan, تأسف خوردن ta'assuf khurdan, غصه خوردن ghussah khurdan, دلتنگ شدن dil-tang shudan, دلتنگي كشيدن dil-tangí kashídan, اندوهناك بودن andúh-nák búdan, دلخوري داشتن dil-khurí dáshtan, حسرت خوردن hasrat khurdan, آزرده خاطر شدن ázurdah-khátir shudan.

Grieved, *part.* محزون mahzún, محزن muhzan.

Grievous, *adj.* سخت sakht, شديد shadíd.—(*Distressing*) غم آور gham-ávar, پر آزار pur-ázár, رنجش رسان ranjish-rasán, عذاب دار 'azáb-dár, غم فزا gham-fazá, حسرت انگيز hasrat-angíz, محزن muhzin, اليم alím, درد ناك dard-nák.

Grievously, *adv.* محزنانه muhzinánah, موٴلمانه mülimánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht, بشدت bi-shiddat, با آزار زياد bá-ázár-i-ziyád, غم فزايانه gham-fazá'ínah, حسرت انگيزانه hasrat-angízánah.

Grievousness, *subs.* شدت shiddat, سختي sakhtí, صعوبت sa'úbat.—(*Grief*) حسرت انگيزي hasrat-angízí, الم alam, اندوه andúh, ملال malál, ملالت malálat, تأسف ta'assuf, كدورت kudúrat, رنج ranj, رنجه ranjah, رنجش ranjish, درد dard, آزار ázár, حزن huzn, احزان ihzán, حسرت hasrat, عزا 'azá, دلتنگي dil-tangí, هم hamm, وجع vaja', وجا vajá, اسف asaf, آرمان ármán, اذي azá, غصه ghussah, سوگ súg, تيمار tímár, هنجار hanjár, تنگنائي tangná'í.

Griffin, *subs.* شير كركس shír-karkas.—(*Person*) جوان خام javán-i-khám, شخص نو رس shakhs-i-nau-ras, نا پخته ná-pukhtah, ناقص náqis.

Grig, *subs.* مار ماهي كوچك már-máhí-i-kúchik, جانور قشنگ jánvar-i-qashang.

Grill, *verb,* بريان كردن biryán kardan, معذب نمودن mu'azzab nimúdan, سوزاندن súzándan.

Grim, *adj.* زشت zisht, ترسناك tars-nák, مهيب muhíb, دهشت انگيز dahshat-angíz, وحشت هولناك haul-nák, وحشت آور vahshat-ávar, عبوس 'abús *or* 'ubús.

Grimace, *subs.* ترش روئي turush-rú'í, عبوست 'ubúsat. —(*To make a grimace*) رو ترش كردن rú-turush kardan.—(*To make a grimace with pain*) اخرو كردن akhrú kardan, چشم و رو بهم كشيدن chashm-u-rú biham kashídan, تصعير كردن tas'ír kardan.

Grimalkin (*Cat*), *subs.* گربه ابو هريره gurbah-i-abú-hurairah.

Grime, *subs.* چرك chirk, چركيني chirkíní, پليدي pilídí, لجن lajan, ادباري idbárí, كسافت kasáfat, دسومت dusúmat, آلودگي álúdagí, گل gil, وسخ vasakh, خاشاك kháshák.

Grime, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), چركيدن chirkídan, چرك كردن chirk kardan, ناپاك كردن ná-pák kardan, پليد كردن pilíd kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس كردن najs kardan, كسيف كردن kasíf kardan.

Griminess, *subs.* چركيني chirkíní, پر وسخي pur-vasakhí, ملوثي mulavvasí, ناپاكي ná-pákí, پليدي pilídí, آلودگي álúdagí.

Grimly, *adv.* عبوسانه 'abúsánah, دهشت انگيزانه dahshat-angízánah, هولناكانه haul-nákánah, بطور ترش روئي bi-taur-i-turush-rú'í, متعبسانه muta'abbisánah.

Grimness, *subs.* زشتي zishtí, هولناكي haul-nákí, ترسناكي tars-nákí, هيبت haibat, دهشت زوري dahshat-ávarí, عبوست 'ubúsat, تصعر tasa''ur, تعبس ta'abbus.

Grimy, *adj.* چركين chirkín, پر وسخ pur-vasakh, ملوث mulavvas, ناپاك ná-pák.

Grin, *subs.* نيشتك níshtak, دندان نمائي dandán-nimá'í, دندانك dandának.

Grin, *verb.* (*Like an ape*) نيشك وا كردن níshak vá-kardan, نيشتك زدن níshtak zadan, دندانك كردن

dandának kardan.—(*As a man*) دندان نمودن dandán nimúdan, نیش وا کردن níish-vá kardan.

Grind, *verb trans.* سائیدن sá,ídan, سابیدن sábídan, فرسودن farsúdan (*rt.* فرسا farsá), آس کردن ás kardan, آسیاب کردن ásyáb kardan, خورد کردن khurd kardan, طحن نمودن tahn nimúdan, آرد نمودن árd nimúdan, اهریدن aharídan.—(*Paints and drugs*) صلایه کردن siláyah kardan.—(*Sharpen*) تیز کردن tíz kardan, چرخ کردن charkh kardan.—(*In mortar*) کوبیدن kúbídan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb).—(*To grind the teeth*) دندان قرچه کردن dandán qarchah kardan.—*intrans.* اسیاب کردن ásyáb kardan, دست آس نمودن dast-ás nimúdan, اهریدن aharídan, خورد شدن khurd shudan, آرد گشتن árd gashtan, صاف شدن sáf shudan, نرم گردیدن narm gardídan, تیز شدن tíz shudan.

Grinder, *subs.* (*Person*) طحان tahhán, آسیاب کن ásyáb-kun, آس گردان ás-gardán.—(*Thing*) چرخ تیز کنی charkh-i-tíz-kuní, آلت فرسودن álat-i-farsúdan.—(*Tooth*) دندان dandán, آسیائی ásyá,í, طحانه tahhánah.

Grindstone, *subs.* (*Whetstone*) سنگ سائی sang-i-sá,í, سنگ فسان sang-i-fisán.—(*Of a mill*) سنگ آسیا sang-i-ásyá.—(*To keep one's nose to the grindstone*) دماغ سوزاندن dimágh súzándan.

Grinning, *subs.* دندان نمائی dandán-nimá,í, کلوخ kulúh, دندان خشاری dandán-khishárí, نیشتك زنی níshtak-zaní.—*adj.* دندان نما dandán-nimá, کالح kálih, دندان فشار dandán-fishár, نیشتك زن níshtak-zan.

Grip, *subs.* گرفت girift, قبض qabz, بطش batsh, اخذ akhz.

Gripe, *subs.* (*Grasp*) گرفت girift, اخذ akhz, فشار fishár, تنگ گیری tang-gírí, پیچش píchish.—(*Oppression*) ظلم zulm, تعدی ta'addí, ستم sitam, اعتصاف i'tisáf, جبر jabar, جور jaur, عنف 'unf, اذیت azíyat, بیز bíz, اجحاف ijháf, حیف و میل haif-va-mail, دراز دستی diráz-dastí.

Gripe, *verb trans.* (*Grasp*) گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), قبض کردن qabz kardan, بطش نمودن batsh nimúdan, به چنگ در آوردن bi-chang dar-ávardan, فشردن fishurdan, تنگ گرفتن tang giriftan.—(*As medicine*) پیچ دادن pích dádan, درد آوردن dard ávardan, شوراندن shúrándan, کار کردن kár kardan.—(*Oppress*) دست درازی کردن dast-dirází kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, جفا کردن jafá kardan, اذیت دادن azíyat dádan.—*intrans.* زور آوردن zúr ávardan, سخت گرفتن sakht giriftan, اخاذی کردن akhkhází kardan, پیچ دادن pích dádan, درد گرفتن dard giriftan.

Gripes, *subs.* پیچش píchish, درد شکم dard-i-shikam, قولنج qúlinj, زور پیچ zúr-i-pích, وجع امعا vaja'-i-am'á.—(*He has the gripes*) شکمش پیچ میدهد shikam-ash pích mí-dihad.

Griping, *subs.* (*Grasp*) گرفت girift, قبض qabz, اخذ akhz, فشار دهی fishár-dihí, تنگ گیری tang-gírí.—(*Pain*) پیچش píchish, درد شکم dard-i-shikam, قولنج qulinj, زور پیچ zúr-i-pích, وجع امعا vaja'-i-am'á.

Grisly, *adj.* هولناك haul-nák, وحشت انگیز vahshat-angíz, مهیب muhíb, زهره دار zahrah-dár, زهره بر zahrah-bar.

Grisons, *subs.* سکنه شرقی سوئزرلند sakanah-i-sharqí-i-sútzarland (European), مردمان سوئزرلند شرقی mardumán-i-sútzarland-i-sharqí.

Grist, *subs.* (*Corn*) غله ghallah, بذر bazr, گندم gandum.—(*Gain*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, صرفه sarfah, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصیل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr.

Gristle, *subs.* غضروف ghuzrúf, استخوان نازك ustukhán-i-názuk, کرکرك karkarúk, گروچه gurúchah, کرجن kurjan, کتکتی kutkutí (*vulg.*), کرچکرچو kirich-kirichú (*vulg.*).

Gristly, *adj.* غضروفی ghuzrúfí, کرکروکی karkarúkí.

Grist-mill, *subs.* آس ás.

Grit, *subs.* خاك khák, ریگ ríg, گرد gard.—(*Of meal*) آرد árd.

Grittiness, *subs.* خاکی khákí, ریگی rígí, گردی gardí.

Gritty, *adj.* پر خاك pur-khák.

Grizzle, *adj.* خاکی khákí, خاکستری khákistarí, کبود kabúd, فلفل نمکی filfil-namakí, رنگ سنجاب ráng-i-sinjáb, سنجابی sinjábí, ارمد armad.

Grizzled, *adj.* خاکی khákí, خاکشتری khákistarí, کبود kabúd, فلفل نمکی filfil-namakí, رنگ سنجاب rang-i-sinjáb, سنجابی sinjábí, ارمد armad.

Grizzly, *adj.* خاکی khákí, خاکستری khákistarí, کبود kabúd, فلفل نمکی filfil-namakí, رنگ سنجاب rang-i-sinjáb, سنجابی sinjábí, ارمد armad.

Grizzly bear, *subs.* خرس khirs, دب dubb (*pl.* ادباب adbáb).

Groan, *subs.* آه áh, انان anán, ناله nálah, نالش nálish, زار zár, فغان fighán, شیون shívan, شور shúr.

Groan, *verb,* آه کشیدن áh kashídan, ناله کشیدن nálah kashídan, نالیدن nálídan, فغان نمودن fighán nimúdan, زاری نمودن zárí nimúdan, شیون کردن shívan kardan.

Groaning, *subs.* انین anín, ناله nálah, نالش nálish, فغان fighán, زاری zárí, شیون shívan, شور shúr.

Groat, *subs.* دینار dínár, درهم darham, پشیز pashíz.

Groats, *subs.* زان پوست کنده zán-i-púst-kandah, جو صحرائی مقشر jau-i-sahrá,í-i-muqashshar.—(*Barley groats*) بلغور جو bulqúr-i-jau.—(*Corn groats*) بلغور گندم bulqúr-i-gandum.

Grocer, *subs.* بقال baqqál, عطار 'attár, شکر فروش shakar-furúsh.

Grocery, *subs.* اسباب بقالي asbáb-i-baqqálí, خورده ریز khurdah-ríz-i-'attárí. — (*Shop*) دکان بقالي dukán-i-baqqálí, مخزن عطاري makhzan-i-'attárí.

Grog, *subs.* عرق 'araq, مسکر muskir.

Groggery, *subs.* میکده maikadah, عرق خانه 'araq-khánah, مخزن خمار makhzan-i-khammár.

Groggy, *adj.* مخمور makhmúr, مست mast, سکران sakrán, سر شار sar-shár.

Grogram, *subs.* صوف súf, پشمینه ابریشم pashmínah-i-abríshum, ابریشم پشم abríshum-pashm.

Groin, *subs.* (*Human*) ورك varak, بیخ ران bíkh-i-rán, اربیه arbiyah, کش ران kish-i-rán.—(*Of a pig*) خرطوم گراز khartúm-i-guráz.—(*In architecture*) دو طاقه dú-táqah.

Groined, *adj.* (*Architectural term*) دو طاقي dú-táqí.

Groom, *subs.* سائس sáïs, نفر nafar, مهتر mihtar.—(*Head groom*) میر آخور mír-ákhur, جلودار jilau-dár, داماد dámád.

Groom, *verb,* تیمار کردن tímár kardan.

Grooming, *subs.* تیمار tímár, مهتري mihtarí, سائسي sáïsí.

Groove, *subs.* خانه khánah, ناو náv, ناب náb, جوي júy, خرزه kharzah, ساقیه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí), پاشویه páshúyah, جدول jadval.

Groove, *verb,* جدول کشیدن jadval kashídan, جدول دار ساختن jadval-dár sákhtan, جوي زدن júy zadan.

Grope, *subs.* دست ماله dast-málah.

Grope, *verb,* دست ماله کردن dast-málah kardan, راه جستن ráh justan, کورانه حرکت کردن kúránah harakat kardan, بختکاني الله allah bakhtakání کار کردن kár kardan.

Gropingly, *adv.* کور کورانه kúr-kúránah, بطور دست ماله bi-taur-i-dast-málah, بختکاني الله allah-bakhtakání.

Gross, *subs.* (*The whole*) جمله jumlah, کل kull, تمام tamám.—(*Numerical term*) حاصل دوازده در دوازده hásil-i-duvázdah dar duvázdah, یك صد و چهل و چهار yak sad va chihil va chahár.—*adj.* (*Coarse*) غلیظ ghalíz, درشت durusht, کثیف kasíf, نا شایست ná-sháyist, دني duní, سفله suflah.—(*Indecent*) فاحش fáhish, فحاش fuhhásh, مردار murdár, پوچ púch, هرزه harzah, هزل hazl, نا شایسته ná-sháyistah, خبیث khabís.—(*Palpable*) محسوس mahsús, آشکار áshikár, واضح vázih — (*Bulky*) جسوم jasúm, حجیم hajím, کلفت kuluft, قطور qutúr.—(*Entire*) تام támm, تمام tamám, جمله jumlah.

Grossly, *adj.* (*Coarsely*) غلیظانه ghalízánah, خشنانه khashinánah.—(*Indecently*) فحشاً fuhshan, بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, زشتانه zishtánah, بطور نا شایستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, قبیحانه qabíhánah, نا مناسبانه ná-munásibánah. — (*Palpably*) محسوسانه mahsúsánah, علانیةً 'alániyatan, آشکار áshikár, بطور واضح bi-taur-i-vázih.—(*Shamefully*) مفتضحانه muftazihánah, بطور رسوائي bi-taur-i-rusvá,í, بطریق نا شایست bi-taríq-i-ná-sháyist, دونانه dúnánah, نا لائقانه ná-láïqánah.

Grossness, *subs.* (*Coarseness*) غلظت ghalzat, درشتي durushtí, کثافت kasáfat, خشونت khushúnat, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí, دوني dúní, نا لائقي ná-láïqí, نا برازندگي ná-barázandagí.—(*Indecency*) فحش fuhsh, فسق fisq, پوچ púch, نا شایستگي ná-sháyistagí, هرزگي harzagí, خباثت khabásat, لغو laghv.—(*Fatness*) فربهي farbihí, کندگي kundagí, چاقي cháqí.

Gross-weight, *subs.* وزن با ظرف vazn-i-bá-zarf.

Grotesque, *adj.* غریب gharíb, شوخ shúkh, حیرت افزا hairat-afzá, عجیب 'ajíb, خوش ظاهر khush-záhir.

Grotesquely, *adv.* غریبانه gharíbánah, عجیبانه 'ajíbánah. خوش منظرانه khush-manzaránah, حیرت افزایانه hairat-afzáyánah.

Grotesqueness, *subs.* غرابت gharábat, اعجوبگي u'júbagí, حیرت افزائي hairat-afzá,í.

Grotto, *subs.* مغاره maghárah, غار ghár, کهف kahf (*pl.* کهوف kuhúf).

Ground, *subs.* زمین zamín, زمینه zamínah, خاك khák, ارض arz, بر bar, تراب turáb.—(*Rising ground*) زمین بلند zamín-i-buland, زمین بر آمده zamín-i-bar-ámadah.—(*Basis*) اساس asás, پایه páyah, پا pá.

Ground, *verb trans.* وضع کردن vaz' kardan, نصب نمودن nasb nimúdan, بنا نهادن biná nihádan, قرار دادن qarár dádan.—(*To ground a boy in learning*) تمرین کردن tamrín kardan, تدریب نمودن tadríb nimúdan.—(*To be grounded in learning*) راسخ شدن rásikh shudan.—*intrans.* (*As a ship*) در گل نشستن dar gil nishistan, زمین گیر شدن zamín-gír shudan.

Groundage, *subs.* باج زمین báj-i-zamín, خرج لنگرگاه kharj-i-langar-gáh.

Ground-floor, *subs.* تحتاني tahtání, مرتبه پائین mar-tabah-i-pá,ín.

Groundless, *adj.* بیسبب bí-sabab, باطل bátil, دغل daghal, کاذب kázib, بیجا bí-já, بي پا bí-pá, جفنگ jafang, پوچ púch.

Groundlessly, *adv.* بطور بي جا bi-taur-i-bí-já, بي دلیلانه bí-dalílánah, لا عن شعور lá 'an-shu'úr, بدون سبب bidún-i-sabab, کاذبانه kázibánah, مبطلانه mubtalánah.

Groundlessness, *subs.* بي پائي bí-pá,í, بي دلیلي bí-dalílí, بطلان butlán, کذب kazb, پوچي púchí.

Groundling, *subs.* (*Person*) سفله suflah, وبش vabsh, عامي 'ámmí.—(*Fish*) ته دریائي tah-i-daryá,í.

Ground-plan, *subs.* شالوده shálúdah, اساس asás, بنیان bunyán, طرح tarah.

Ground-plot, *subs.* وضع vaz', جا já, جایگاه jáy-gáh.
Ground-rent, *subs.* اجاره زمین ijárah-i-zamín.
Grounds, *subs.* (*Dregs*) درد durd, خلط khilt, لای lái, صلف silf.—(*Grounds of a house*) جلو خان jilau-khán, پیشگاه písh-gáh, ساحت sáhat.
Groundsell, *subs.* عتبه 'atabah (*pl.* عتب 'atab), پا چوب pá-chúb, پا در pá-dar, پا پنجره pá-panjarah.
Ground-swell, *subs.* ته موج tah-mauj, جوش júsh, شور shúr, فوران favarán.
Ground-work, *subs.* زمینه zamínah, اساس asás, قاعده qá'idah, بنا biná, بنیاد bunyád.
Group, *subs.* جماعت jamá'at, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انبوه ambúh, گروه gurúh, دسته dastah, جوقه jauqah, بسته bastah, جوشه júshah.
Group, *verb,* جمع کردن jam' kardan, دسته نمودن dastah nimúdan, بهم پیوستن ba-ham paivastan, مربوط ساختن marbút sákhtan.
Grouse, *subs.* کوکر kaukar, سیاه سینه siyáh-sínah, باغر بغره bágher-qarah, کوك کره kauk-karrah.—(*Pin-tailed grouse*) قل قوئرق qil-i-qúïruq, کوکر kaukar, کاوکار káúkár.
Grout, *subs.* (*Coarse meal or bruised grain*) بلغور bulghúr, آب دوغ áb-dúgh, کچ آبه kach-ábah, پلکو palkú (*vulg.*).
Grove, *subs.* درختزار dirakht-zár, درختستان dirakht-istán, مشجره mashjarah, مرغزار margh-zár.
Grovel, *verb,* (*Creep*) غژیدن ghazhídan, گلاله کردن gulálah kardan, کشاله نمودن kashálah nimúdan, مکب شدن mukibb shudan, دست بر زمین رفتن dast bar zamín raftan.—(*Cringe*) سر کج کردن sar-kaj kardan, پشت خم نمودن pusht-kham nimúdan, خودرا رذل کردن khud-rá razl kardan.
Groveller, *subs.* دباب dabbáb, مکب mukibb, دست بر زمین dast-bar-zamín, کشاله کن kashálah-kun, رذل razl, دون dún.
Grow, *verb trans.* روانیدن rúánídan, کاشتن káshtan (*rt.* کار kár), پالیدن pálídan, زراعت کردن zirá'at kardan.—*intrans.* رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئیدن rúídan, نمو کردن nimú kardan, رشد نمودن rushd nimúdan, سر زدن sar zadan, ناشي شدن náshí shudan, نما کردن nimá kardan, دمیدن damídan.—(*Increase in size*) بالیدن bálídan, نشو و نما کردن nashv-u-nimá kardan, رشد نمودن rushd nimúdan.—(*Increase in number or quantity*) زیاده شدن ziyádah shudan, ازدیاد یافتن izdiyád yáftan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy).—(*Become*) گشتن gashtan, گردیدن gardídan, شدن shudan.—(*To grow up*) بزرگ شدن buzurg shudan, کبیر شدن kabír shudan.
Grower, *subs.* زارع zári', کارنده kárandah, پالنده pálandah, زراعت کار zirá'at-kár.

Growing, *subs.* نما داري nimá-dárí, رویا rúyá, نابت nábat, نمو nimú, انبات imbát.
Growl, *subs.* عو عو 'au-'au, عف عف 'af-'af, نباح nabáh, غوغا ghaughá, غریو gharív, شور shúr.
Growl, *verb trans.* عف عف کنان اظهار داشتن 'af-'af-kunán izhár dáshtan, عف عف زنان گفتن 'af-'af-zanán guftan.—*intrans.* (*As a dog*) عو عو کردن 'au-'au kardan, عف عف زدن 'af-'af zadan, غره دادن gharrah dádan, غریدن ghurrídan.—(*Grumble*) قرقر کردن qur-qur kardan, قمقم نمودن qum-qum nimúdan, نباح زدن nabáh zadan, علالا کردن 'alálá kardan.
Growler, *subs.* نباح nabbáh, عو عو کن 'au-'au-kun, عف عف زن 'af-'af-zan, غره ده ghurrah-dih.—(*Grumbler*) قرقرو qur-qurú, قمقم کن qum-qum-kun.
Growth, *subs.* نمو nimú, نشو و نما nashv-u-nimá, رشد rushd, رویش rúyish, نبت nabat, نبات nabát.—(*Growth in knowledge*) ازدیاد دانش izdiyád-i-dánish, ترقي در علم taraqqí dar 'ilm.—(*He has made no progress in his growth*) رشدي نکرده است rushdí na-kardah ast.
Grub, *subs.* کرم کوچك kirm-i-kúchik, دود dúd.—(*Dwarf*) کوتاه قد kútáh-qad, کوچك اندام kúchik-andám.
Grub, *verb trans.* کندن kandan, بر کندن bar-kandan, از بیخ بر آوردن az bíkh bar-ávardan.—*intrans.* کندن kandan, حفر نمودن hafr nimúdan, کند کاري کردن kand-kárí kardan.
Grub-street, *subs.* کوچه ادانی kúchah-i-adání, ادنی adná, پست past, بي معني bí-ma'ní, ادنی نویس adná-nivís.
Grudge, *subs.* دشمني dushmaní, عداوت 'adávat, کدورت kadúrat, حسد hasad, رشك rashk, حقد hiqd, گله gilah, شکایت shikáyat.
Grudge, *verb,* رشك بردن rashk burdan, حسد بردن hasad burdan, حقد نمودن hiqd nimúdan.
Grudging, *subs.* مشتکي mushtakí, اشتکا ishtiká, گله مندي gilah-mandí.
Grudgingly, *adv.* عداوتاً 'adávatan, از روي حسد az rúy-i-hasad, گله مندانه gilah-mandánah, با گله bá-gilah, با شکایت bá-shikáyat.
Gruel, *subs.* آش ásh, شوربا shúrbá, جو شیر jau-shír, کاچي káchí, فريني firíní, برغول barghúl.
Gruff, *adj.* درشت durusht, سخت sakht, مزاج سودا saudá-mizáj, مزاج ترش turush-mizáj, خو تند tund-khú, پفیوز pufyúz, عبوس 'abús, مدمغ mudammagh.
Gruffly, *adv.* بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí, بطور تند خوئي bi-taur-i-tund-khú'í, پفیوزانه pufyúz-ánah, غلیظ طبعانه ghalíz-tab'ánah.
Gruffness, *subs.* درشتي durushtí, سختي sakhtí, سودا مزاجي saudá-mizájí, ترش مزاجي turush-mizájí, غلیظ

طبعي ghalíz-tab'í, تند خوئي tund-khú,'í پفيوزي puf-yúzí, عبوست 'abúsat.

Grum, *adj.* عبوس 'abús, ترش رو turush-rú.

Grumble, *subs.* (*Complaint*) شكايت shikáyat, شكوه shakvah, شكوي shakvá, گله gilah, قرقر qurqur, ناله nálah, لند لند lund-lund.—(*In the stomach*) نفخ nafkh, قراقر بطن qaráqir-i-batn, قرقر qurqur, شورش shúrish, آشوب áshúb.

Grumble, *verb,* لند لند كردن lund-lund kardan, لنده زدن lundah zadan, لندیدن lundídan, همهمه كردن hamhamah kardan, شكايت داشتن shikáyat dáshtan, گله مند بودن gilah-mand búdan, قرقر كردن qurqur kardan.—(*As the stomach*) نفخ كردن nafkh kardan, قرقر كردن qurqur kardan, شوريدن shúrídan, شورانيدن shúránídan.

Grumbler, *subs.* قرقرو qurqurú, گله مند gilah-mand, شاكي shákí, لند لند كن lund-lund-kun.

Grumbling, *subs.* (*Complaint*) شكايت shikáyat, شكوه shakvah, شكوي shakvá, گله gilah, قرقر qurqur, ناله nálah, لند لند lund-lund.—(*In the stomach*) نفخ nafkh, قراقر بطن qaráqir-i-batn, قرقر qurqur, شورش shúrish, آشوب áshúb.

Grume, *subs.* علقه 'alaqah, خون بسته khún-i-bastah, سفت شده sift-shudah, قوام يافته qavám-yáftah.

Grumly, *adv.* عبوسانه 'abúsánah, بسورانه basúránah, بطور ترش روئي bi-taur-i-turush-rú,í, بطرز تقطب bi-tarz-i-taqattub, متقطبانه mutaqattibánah.

Grumous, *adj.* سفت sift, بسته bastah, با قوام bá-qavám, غليظ ghalíz.

Grunt, *subs.* مخ مخ mikh-mikh, خر خر khur-khur *or* khir-khir.

Grunt, *verb,* مخ مخ كردن mikh-mikh kardan, خر خر كردن khur-khur kardan, خر خر نمودن khir-khir nimúdan, حلقي گفتن halqí-guftan.

Grunting, *subs.* مخ مخ mikh-mikh, خر خر khur-khur *or* khir-khir.

Gryllus migratorius (*Grasshopper*), *subs.* ملخ malakh, جزو jazzú, علف تنگ 'alaf-ting.

Guano, *subs.* چلقوز chalqúz, سرگين sargín, فضله مرغ دريائي fazlah-i-murgh-i-daryá,í.

Guarantee, *subs.* كفالت kafálat, قبالت qabálat, ضمان zamán, ضمانت zamánat, زمت zimmat.—(*Person*) ضامن zámin, زعيم za'ím (*pl.* زعما zu'amá), كفيل kafíl, وكيل vakíl, ملتزم multazim.

Guarantee, *verb,* كفالت نمودن kafálat nimúdan, تأمين نمودن tämín nimúdan, زعامت كردن za'ámat kardan, ضمانت نمودن zamánat nimúdan, ضامن شدن zámin shudan.—(*To guarantee the security*) امنيت حالرا amníyat-i-hál-rá khátir-jam'í dádan, خاطر جمعي دادن kafíl-i-amánat gashtan, كفيل امانت گشتن iltizám dádan.—(*To be guaranteed*) متكفل شدن mutakaffil shudan, متعهد شدن muta'ahhid shudan, در امانت شدن dar amánat shudan, ضمانت گرفتن zamánat giriftan.

Guaranteed, *part.* متكفل mutakaffil, ضمانت گرفته zamánat-giriftah, مأمون mämún, بي خطر bí-khatar.

Guaranteeing, *subs.* تكفل takafful, زعامت za'ámat, ضمانت zamánat, خاطر جمعي khátir-jam'í, التزام iltizám.—*adj.* متكفل mutakaffil, ضامن zámin, اطمينان بخش itmïnán-bakhsh, زعامت كن za'ámat-kun.

Guarantor, *subs.* زعيم za'ím, كفيل kafíl, ضامن zámin, وكيل vakíl, ملتزم multazim.

Guard, *subs.* (*Sentinel, watchman*) نگاهبان nigáh-bán, پاس pás, پاسبان pás-bán, كشيكچي kashík-chí, غلام ghulám, حارس háris, قراول qarávul.—(*Keeper*) محافظ muháfiz, مستحفظ mustahfiz, نگاه بان nigáh-bán, نگهبان nigah-bán.—(*Of roads*) راهدار ráh-dár, قراول qarávul.—(*Of railway*) مستحفظ mustahfiz.— (*Of a sword-hilt*) برچك barchak, برچاك barchák.—(*Protection*) حراست hirásat, حفظ hifz, حمايت himáyat, حرز hirz.—(*For fire*) آتشبان átish-bán.—(*Care*) احتياط ihtiyát, توجه tavajjuh.—(*Company of men*) كشيك kashík, قراول qarávul, گزمه gazmah, ساخلو sákhlú, مستحفظ mustahfiz, ناطور nátúr, چوبك زن chúbak-zan.—(*Advanced guard*) مقدمه الجيش muqaddamahu 'l-jaish, پيش لشكر písh-lashkar, طلايه tiláyah, پيشرو písh-rau.—(*Kings's guards*) افواج خاصه afváj-i-khássah.—(*Servants of the guard*) غلامان كشيكخانه ghulámán-i-kashík-khánah.—(*Relieve guard*) بدل badal, عوض 'ivaz.—(*To relieve guard*) پاس عوض كردن pás 'ivaz kardan.—(*To mount guard*) پاس داشتن pás dáshtan, به قراولي رفتن bi-qarávulí raftan.—(*To be upon one's guard*) احتياط كردن ihtiyát kardan, تحرز نمودن taharruz nimúdan.

Guard, *verb,*(*Defend*) حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, محافظت كردن muháfazat kardan, محفوظ داشتن mahfúz dáshtan, پاس داشتن pás dáshtan, پاسباني نمودن pás-bání nimúdan, مأمون ساختن mämún sákhtan, مصون داشتن masún dáshtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, احصان نمودن ihsán nimúdan.—(*Convoy*) بدرقه كردن badriqah kardan, مشايعت نمودن musháya'at nimúdan, همراه بودن ham-ráh búdan, پائيدن pá,ídan, حفظ كردن hifz kardan, بسلامت منزل رسانيدن bi-salámat manzil rasánídan.

Guarded, *part.* محفوظ mahfúz, مصون masún, محصن muhassan.—(*Military term*) محروس mahrús, محمي muhammí, كشك زده kashk-zadah, امن ساخته aman-sákhtah.

Guardedness, *subs.* احتياط ihtiyát, احتياط كاري ihtiyát-kárí, ترقب taraqqub, هوش داري húsh-dárí, هشياري

hush-yárí, خبر داري khabar-dárí, حذر hazar, انتباه intibáh.

Guard-house, *subs.* كشيكخانه kashík-khánah, قراول خانه qarávul-khánah, سر دم sar-i-dam.—(*Place of confinement*) دستاقخانه dustáq-khánah, حبس habs, زندان zindán, محرس mahras, محفظه mahfazah, مستحفظ خانه mustahfiz-khánah, حرسگاه hars-gáh.—(*On a public road*) راه دار خانه ráh-dár-khánah, قراول خانه qarávul-khánah.

Guardian, *subs.* (*Who has care of an orphan*) وصي vasí (*pl.* اوصيا ausiyá), وكيل vakíl, قيم qayyim, ناظر názir.—(*Protector*) محافظ muháfiz, مربي murabbí, حامي hámí, حافظ háfiz, حفيظ hafíz, نگهبان nigah-bán, لالا lálá, بابا bábá, حارس háris.—*adj.* حمايتكار himáyat-kár, پاس نگهدار pás-nigah-dár, نگاهبان nigáh-bán, حافظ háfiz.

Guardianship, *subs.* محافظت muháfazat, نگاهباني nigáh-bání, ولايت viláyat, قيميت qayyimíyat.—(*Legal*) وصيت vasíyat, وكالت vikálat.—(*To place under the guardianship*) تكفيل كردن takfíl kardan, تحت كفالت نهادن taht-i-kifálat nihádan, زير دست گذاشتن zír-i-dast guzáshtan.

Guarding, *subs.* حفظ hifz, حفاظت hifázat, حراست hirásat, حمايت himáyat, نگاهباني nigáh-bání, احراز ihráz.

Guard-room, *subs.* كشيكخانه kashík-khánah, قراول خانه qarávul-khánah, سر دم sar-i-dam.

Guard-ship, *subs.* كشتي بندر پا kashtí-i-bandar-pá, جهاز جنگي jaház-i-jangí, بارجه bárjah.

Guava, *subs.* گواوا guvává (European).

Gudgeon, *subs.* (*Fish*) ماهي احمق máhí-i-ahmaq, ماهي زود بدست máhí-i-zúd-bi-dast.—(*Fool*) گول خور gúl-khur, كودن kaudan, سفيه safíh, نادان ná-dán, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.—(*Pin of wheel*) محور mihvar, ميل ميان míl-i-miyán.

Gudgeon, *verb,* فريب دادن fríb dádan, فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), گول زدن gúl zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, سر از راه بردن sar az ráh burdan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan, بدام آوردن bi-dám ávardan.

Guebre, *subs.* گبر gabr, مجوس majús, مغ magh, آتشپرست átish-parast.

Guerdon, *subs.* مزد muzd, جزا jizá, اجر ajr, اجرت ujrat, حسنه hasanah, انعام in'ám, تلافي taláfí, پاداش pádásh, مكافات mukáfát.

Guerrilla, *subs.* بي نظام bí-nizám, غير رسمي ghair-i-rasmí, خود سرانه khud-saránah, بي ترتيب bí-tartíb.—(*Guerilla warfare*) جنگ غير رسمي jang-i-ghair-i-rasmí.

Guess, *subs.* قياس qiyás, مظنه mazannah, تخمين takhmín, حدس hads, خرص khars.—(*At a guess*) تخمينا takhmínan.

Guess, *verb,* قياس نمودن qiyás nimúdan, استنباط نمودن istimbát nimúdan, خرص كردن khars kardan, حدس كردن hads kardan, در يافت كردن dar-yáft kardan, بفراست در يافتن bi-firásat dar-yáftan, فهميدن fahmídan, از غيب دانستن az ghaib dánistan.

Guest, *subs.* مهمان mihmán, ميهمان míhmán. ضيف zaif.

Guest-chamber, *subs.* مهمان خانه mihmán-khánah, مضيف mazíf.

Guglet, *subs.* (*Earthenware water-jug*) كوزه kúzah.—(*Small guglet*) پارچ párch, شربه sharbah, تنگ tung, صراحي suráhí.

Guidance, *subs.* هدايت hidáyat, هدا hudá', راهنمائي ráh-nimá,í, راهبري rah-barí, ارشاد irshád.

Guide, *subs.* راهبر ráh-bar, راهنما ráh-nimá, هادي hádí, بلد balad, بلدچي balad-chí, بدرقه badriqah, راهدار ráh-dár, مرشد murshid, پيشوا píshvá, مقتدا muqtadá, دلال dallál.

Guide, *verb,* بدرقه نمودن badriqah nimúdan, بلديت كردن baladíyat kardan, هدايت كردن hidáyat kardan, دلالت كردن dalálat kardan, ارشاد نمودن irshád nimúdan, راه نمائي كردن ráh-nimá,í kardan.

Guide-book, *subs.* كتاب دلالت kitáb-i-dalálat.

Guide-post, *subs.* نصب الرشاد nasabu 'r-rashád. علامت راه 'alámat-i-ráh.

Guiding, *subs.* دلالت dalálat, رهبري rah-barí, رهنمائي rah-nimá,í, ارشاد irshád, هدايت hidáyat.—*adj.* دال dáll, دلالت گر dalálat-gar, رهنما rah-nimá. ارشاد بخش irshád-bakhsh.

Guilandia bonducella (*Cæsalpinia bonducella*), *subs.* (*Niker-tree*) بندق هندي bandaq-i-hindí.

Guild, *subs.* جمعيت jam'íyat, مجمع majma', محفل mahfil, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), صحبت suhbat, اخوت ukhúvat, ندوه nadvah.

Guild-hall, *subs.* ديوان الاخوه díváni 'l-ukhvah, اخوت خانه ukhvat-khánah, دار الندوه dáru 'n-nadvah.

Guile, *subs.* غل ghill, گول gúl, فريب fríb, حيله hílah, حيله گري hílah-garí, مكر makr, مكر سازي makr-sází, مكاري makkárí, احتيال ihtiyál, دغا daghá, عياري 'ayyárí, روبه بازي rúbah-bází.

Guileful, *adj.* غلول ghalúl, گول زن gúl-zan, فريب كار fríb-kár, حيال hayyál, مكار makkár, دغا باز daghá-báz.

Guileless, *adj.* بي ساخته bí-sákhtah, ساده sádah, ساده دل sádah-dil, ساده لوح sádah-lúh, خام khám, پاك دل pák-dil, بي حيله bí-hílah, راست rást.

Guilelessly, *adv.* بطور بي ساختگي bi-taur-i-bí-sákhtagí, از روي صفا az rúy-i-safá.

Guilelessness, *subs.* سادگي sádagí, بي ساختگي bí-sákh-tagí, ساده دلي sádah-dilí, پاك دلي pák-dilí, سذاجت sizájat, بي حيلگي bí-hílagí, راستي rástí.

Guillotine, *subs.* كار خانه جلادي kár-khánah-í-jalládí, آلت گردن زني álat-i-gardan-zaní, چرخ سر بري charkh-i-sar-burí.

Guillotine, *verb,* گردن زدن gardan zadan, سر بريدن sar burídan, قطع راْس كردن qat'-i-räs kardan.

Guilt, *subs.* (*Criminality*) گناه gunáh, گنه gunah, گناه كاري gunáh-kárí, تقصير taqsír, قصور qusúr, جريمه jarímah, جرم jurm, جناح junáh, جنايت jináyat, خطا khatá, خطا كاري khatá-kárí, اثم ism, ذنب zamb, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), قباحت qabáhat, دلكي dalakí, بزه bazah.—(*Wickedness*) شرارت sharárat, فسوق fusúq, فجور fujúr, بد كرداري bad-kirdárí.

Guiltily, *adv.* مجرمانه mujrimánah, مقصرانه muqassir-ánah, مفسدانه mufsidánah, خطا كارانه khatá-káránah, بطور شرارت از روي خطا كاري az rúy-i-khatá-kárí, bi-taur-i-sharárat, گناه كارانه gunáh-káránah, فاسقانه fásiqánah.

Guiltiness, *subs.* اجرام ijrám, اذناب iznáb, مقصري muqassarí, خطا كاري khatá-kárí, شرارت sharárat, فسوق fusúq, فجور fujúr, فاجري fájirí, بزه مندي bazah-mandí.

Guiltless, *adj.* بيگناه bí-gunáh, بري الذمه baríu 'z-zimmah, معصوم ma'súm, مبرىء mubarrá, مزكي muzakká, بيجرم bí-jurm, بي تقصير bí-taqsír, غير مذنب ghair-i-muzamb, نقي naqí, پاك pák, طاهر táhir.

Guiltlessness, *subs.* بي گناهي bí-gunáhí, سادگي sádagí, پاكي pákí, بي تقصيري bí-taqsírí, بي جرمي bí-jurmí, نا مجرمي ná-mujrimí, طهارت taháarat.

Guilty, *adj.* تقصيروار taqsír-vár, مجرم mujrim, ملزم mulzam, گناه كار gunáh-kár, مقصر muqassar, مجرم mujrim, اثم asim, خطا كار khatá-kár, بزه مند bazah-mand, شرير sharír.

Guinea, *subs.* جني jiní (European).

Guinea-fowl (*Numidia meleagris*), *subs.* مرغ شاخدار murgh-i-shákh-dár, مرغ زيرك murgh-i-zírak, مرغ افريقائي murgh-i-afríqá,í.

Guinea-pig, *subs.* موش خر گوش músh-i-khar-gúsh.

Guinea-worm (*Filaria medinensis*), *subs.* ريشته rísh-tah, پيوك pívak, عرق مدني 'araq-i-madaní.

Guise, *subs.* طور taur (*pl.* اطوار atvár), عادت 'ádat, لباس libás (*pl.* البسه albisah), رسم rasm, زي zí (*pl.* ازيا azyá).

Guitar, *subs.* قيطار qítar, عود 'úd, رباب rubáb.—(*Large guitar*) تار tár.—(*Small guitar*) ستاره sitárah, ستار sitár.—(*Body of the guitar*) كاسه kásah.—(*Neck*) دسته dastah.—(*Wires or cords*) سيم sím.—(*Bridge*) خرك kharak.—(*Pegs*) گوشه gúshah.—(*Plectrum*) مضراب mizráb.

Gules, *subs.* سرخي surkhí, احمر ahmar, قرمز qarmiz.

Gulf, *subs.* (*Bay*) خليج khalíj, خور khúr, بوغاز búgház, دريا daryá, انچوچك anchúchak, شرم sharm, قولتوق qúltúq.—(*Abyss*) گود gaud, عمق 'umq, چاه cháh, قعر qa'r, لجه lujjah.—(*Whirlpool*) غرقاب gharq-áb, گرد آب gird-áb, ورطه vartah (*pl.* وراط virát).

Gulfy, *adj.* عمق دار 'umq-dár, قعور qa'úr, بي پايان bí-páyán.—(*Deep*) عميق 'amíq, گود gaud, ژرف zharf.

Gull, *subs.* (*Fool*) گول gúl, كودن kaudan, ابله ablah, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.—(*Fraud*) گول gúl, فريب fríb, غش ghashsh, غل ghill.—(*Sea-bird*) ياعو yá'ú, مرغ نو روزي murgh-i-nau-rúzí, شالو shálú.

Gull, *verb,* فريب دادن fríb dádan, فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), گول زدن gúl zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, سر از راه بردن sar az ráh burdan, گمراه gum-ráh nimúdan, بدام آوردن bi-dám ávardan.

Gullet, *subs.* گلو gulú, حلق halq, حلقوم hulqúm, مري marí, حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir), ناي náy.

Gullibility, *subs.* گول خوري gúl-khurí, اغترار ightirár, اضلال پذيري izlál-pazírí, زود باوري zúd-bávarí, فريب برداري fríb-bardárí.

Gully, *subs.* دره darah *or* darrah, تنگ tang, گلوگاه gulú-gáh, گلو gulú, وادي vádí.—(*Knife*) كارد kárid.

Gully, *verb,* دره ساختن darrah sákhtan, حفر كردن hafr kardan, كندن kandan, جوي ساختن júy sákhtan.

Gulp, *subs.* (*Swallow*) جرعه jur'ah, قرت qurt.

Gulp, *verb,* فرو بردن furú burdan, جرعه نمودن jur'ah nimúdan, قرت نمودن qurt nimúdan, التقام نمودن iltiqám nimúdan, تجرع نمودن tajarru' nimúdan.

Gum, *subs.* صمغ samgh, زد zidd.—(*Ordinary sticking gum*) كتيرا katírá.—(*Of the teeth*) گوشت دندان gúsht-i-dandán, لثه lisah.—(*Inflammation of the gum*) ورم لثه varam-i-lisah.

Gum, *verb,* صمغ زدن samgh zadan, ازو مال كردن uzú-mál kardan, چسبانيدن chasbánídan, تلصيق نمودن talsíq nimúdan.

Gum ammoniac (*Dorema ammoniacum*), *subs.* اشق ushaq, obtained from a plant called بلشر balshar.

Gum arabic *or* **acacia,** *subs.* صمغ عربي samgh-i-'arabí, انگم augum.

Gum asteric, *subs.* صمغ استرك samgh-i-astarak.

Gum Benjamin (*Benzoin styrax*), *subs.* حسن لبه hasan-labah, حصي لبان hasí-lubán.

Gum euphorbium (*Euphorbia neriofolia*), *subs.* فرفيون farfiyún.

Gum lac, *subs.* لك lak, لاك lák, دوس dús, درج durj.

Gummiferous, *adj.* صمغ آور samgh-ávar, ازو ده uzú-dih, زدو بخش zadú-bakhsh.

Gummi gutta (*Gamboge*), *subs.* رب ريوند rabb-i-rívand.

Gumminess, *subs.* صمغيت samghíyat.—(*Adhesiveness*) پيوستگي paivastagí, پيوست paivast, پيوند paivand, لصوق lusúq, چسبيدگي chasbídagí, چسبندگي chasbandagí, چسپش chaspish, مواصلت muvásalat, اضام izmám, التحاق iltiháq, التصاق iltisáq, لزوجت luzújat.

Gummy, *adj.* صمغي samghí, زدي ziddí.—(*Adhesive*) چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, چسبناك chasbnák, ملتزق multaziq, متصل muttasil, لزج lazij.

Gump, *subs.* ابله ablah, ريش گاو rísh-gáv, سفيه safíh, چلمن chulman, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.

Gumption, *subs.* زيركي zírakí, زرنگي zaringí, فراست firásat, زكاوت zakávat, ذهن zihn, كار داني kár-dání, قابليت qábilíyat.

Gum tragacanth (*Gum of Astralagus verus sp.*), *subs.* صمغ القتاد samghu 'l-qatád, كتيرا katírá.

Gun, *subs.* (*Cannon*) توپ túp.—(*Swivel*) زنبورك zambúrak.—(*Musket*) تفنگ tufang.—(*Matchlock*) تفنگ فتيله tufang-i-fatílah.—(*Fire-lock or flint-lock*) تفنگ چخماقي tufang-i-chakhmáqí.—(*Double-barrelled gun*) تفنگ دو لوله tufang-i-dú-lúlah, تفنگ چفته chaftah-tufang. — (*Small guns*) تفنگچه tufangchah, توپاكچه túpákchah.—(*Breech-loader*) توپ ته پر túp-i-tah-pur.—(*Muzzle-loader*) توپ دهن پر túp-i-dahan-pur.—(*Needle-gun*) تفنگ سوزني كار tufang-i-súzaní-kár. — (*Fowling-piece*) تفنگ ساچمه زن tufang-i-sáchmah-zan.—(*Percussion gun*) تفنگ دنگي tufang-i-dingí, تفنگ چكشي tufang-i-chakkushí.—(*Rifle*) تفنگ ششخانه tufang-i-shish-khánah.—(*Smooth-bore*) تفنگ قوال tufang-i-qavvál.—(*Long rifle fired from a rest*) شمخال shamkhál, جزائر jazáïr.—(*Air-gun*) تفنگ بادي tufang-i-bádí.—(*Field-gun*) ارابه arábah.—(*Mountain-gun*) زنبورق zambúraq.—(*Six-pounder, &c.*) توپ شش پوندي túp-i-shish-púndí, &c.

Gun-boat, *subs.* بارجه bárijah.

Gun-carriage, *subs.* افوت affút.

Gun-cotton, *subs.* باروط پنبه bárút-pambah.

Gundelia tournefortii (*Prickly artichoke*), *subs.* كنكر kankar.

Gun-metal, *subs.* چدن chudan, مفرغ mufragh.

Gunner, *subs.* توپچي túp-chí, تفنگچي tufang-chí.

Gunnery, *subs.* توپ اندازي túp-andází, توپچيگري túp-chí-garí.

Gunning, *subs.* تفنگ اندازي tufang-andází, تير اندازي tír-andází.—(*Hunting*) صيادت siyádat, صيد said, شكار shikár.

Gunpowder, *subs.* باروت bárút, بارود bárúd.

Gunpowder magazine, *subs.* باروت خانه bárút-khánah, غور خانه ghaur-khánah.

Gun-shot, *subs.* (*Range or distance*) پرتاب partáb, گلوله پرتاب gulúlah-partab, تير تفنگ tír-i-tufang, مسافت گلوله توپ musáfat-i-gulúlah-i-túp. — *adj.* گلوله gulúlah,í, كار گلوله kár-i-gulúlah. — (*Gun-shot wound*) زخم گلوله zakhm-i-gulúlah.

Gunsmith, *subs.* تفنگساز tufang-sáz, توپ ريز túp-ríz, مدفع ساز midfa'-sáz.

Gun-stock, *subs.* قنداق qundáq, قنداغه qundághah.

Gunnell, *subs.* ديواره جهاز dívárah-i-jaház, سياج كشتي siyáj-i-kashtí, توپ گاه túp-gáh, توپ انداز túp-andáz.

Gurgle, *verb,* غرغره نمودن ghargharah nimúdan, قلقل كردن qul-qul kardan, غل غل نمودن ghul-ghul nimúdan, شرشر نمودن shur-shur nimúdan.

Gurgling, *subs.* غرغره ghargharah, قل قل qul-qul, غل غل ghul-ghul, شر شر shur-shur, بلبله balbalah.—*adj.* غلغل كن ghul-ghul-kun, شر شر نما shur-shur-nimá, غرغره‌سا ghar-gharah-sá.

Gush, *subs.* انبجاس imbijás, جوشش júshish, فوران favarán, نبعان nab'án.

Gush, *verb,* (*Flow*) جاري شدن járí shudan, روان گشتن raván gashtan, جريان نمودن jarayán nimúdan, منبجس شدن munbajis shudan, جوشيدن júshídan, فوران كردن favarán kardan, نبعان نمودن nab'án nimúdan.

Gushing, *adj.* (*Man*) گرم garm.—(*Water*) جاري járí, روان raván.

Gusset, *subs.* باد گير bád-gír, بغلك baghalak, سوچه súchah, آستر ástar, پشت pusht.

Gust, *subs.* (*Of wind*) نفحه nafhah, باد bád, ريح ríh (*pl.* رياح riyáh), لطمت latmat (*pl.* لطمات latmát), هبوب habúb, وزش vazish, شور shúr, جوش júsh.—(*Pleasure*) خوشي khushí, خرمي khurammí, شادي shádí, عيش 'aish, عشرت 'ishrat, نشاط nishát, صفا safá, سرور surúr, مسرت masarrat, بهجت buhjat, لذت lazzat, حظ hazz, تنعم tana''um, تلذذ talazzuz, التذاذ iltizáz, تمنع tamannu'.—(*Taste*) مزه mazah, طعم ta'm, ذوق zauq, ذائقه záïqah.

Gustation, *subs.* ذائقه záïqah.

Gustatory, *adj.* لذيذ lazíz, لذتي lazzatí, ذوقي zauqí, طعمي ta'mí.

Gusto, *subs.* مزه mazah, ذائقه záïqah, ذوق zauq, طعم ta'm, چاشني cháshní, لذت lazzat, كيف kaif.—(*He did this with great gusto*) اين‌را با ذوق تمام بعمل آورد ín-rá bá-zauq-i-tamám bi-'amal ávard.

Gusty, *adj.* باد خيز bád-khíz, ريح انگيز ríh-angíz, طوفاني túfání, صرصري sarsarí.

Gut, *subs.* روده rúdah, معي mi'á (*pl.* امعا am'á), حشا hashá (*pl.* احشا ahshá), شكنبه shikambah, كم kum, بطن batn (*pl.* بطون butún), درون darún.

Gut, *verb*, (*A fowl*) شكم پاك كردن shikam pák kardan, روده بيرون آوردن rúdah bírún ávardan.—(*A house, &c.*) خالي كردن khálí kardan, تهي نمودن tuhí nimúdan, بي اسباب كردن bí-asbáb kardan, خراب كردن kharáb kardan, ويران ساختن vairán sákhtan.

Gutta-percha, *subs.* صمغ samgh.

Gutta-serena (*Amaurosis*), *subs.* نزول آب سياه تام nuzúl-i-áb-i-siyáh-i-támm, خلل بصارت khalal-i-basárat, نقصان بينائي nuqsán-i-bínáí.

Gutted, *part.* خالي khálí, خراب kharáb, ويران vairán, پوك púk, تهي tuhí, فارغ fárigh.

Gutter, *subs.* آبريز áb-ríz, ناو دان náv-dán, ميزاب mízáb, آب رو áb-rau, آب شي áb-shí, مجري majrá, ساقيه sáqiyah, جدول jadval. — (*Gutter-boy*) گلخني gulkhaní.

Gutter, *verb trans.* جدول دار ساختن jadval-dár sákhtan, ناو دان دار گردانيدن náv-dán-dár gardánídan, خط خط كردن khat-khat kardan, ساقيه در آوردن sáqiyah dar-ávardan, جوي زدن júy zadan.—*intrans.* ناو دان وار شدن náv-dán-vár shudan, مجدول گشتن mujadval gashtan, جوي دار شدن júy-dár shudan, خياره خياره گرديدن khiyárah-khiyárah gardídan.—(*As a candle*) گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, باريدن *or* فرو ريختن furú ríkhtan *or* bárídan, اشك گشتن ishk gashtan.

Guttural, *subs.* حرف حلقي harf-i-halqí.—*adj.* حلقي halqí, گلوي gulúí, حنجري hanjarí, گلوخيز gulú-khíz.

Gutturally, *adv.* با حلق ba-halq, از توي گلو az-túí-i-gulú, از بيخ حنجره az-bíkh-i-hanjarah.

Gutturalness, *subs.* حلقيت halqíyat, گلو خيزي gulú-khízí.

Guy, *subs.* (*Nautical term*) بند band, كمند kamand, حل hall, طناب tanáb.—(*Person*) مسخره maskharah.

Guy Fawkes, *subs.* هامان انگلستن hámán-i-inglistán, گيفاكس gífáks (European).

Guzzle, *verb*, قرت دادن qurt dádan, از روي حرص az rúy-i-hirs núshídan, هلوعانه آشاميدن hulú-'ánah áshámídan, زياد مشروب صرف كردن ziyád mashrúb sarf kardan.

Guzzler, *subs.* شراب خوار sharáb-khár, مي آشام mai-áshám, باده نوش bádah-núsh, خمر پرست khamar-parast.

Gymnasium, *subs.* زور خانه zúr-khánah, كشتي گاه kushtí-gáh, مصارعتگاه musára'at-gáh, مدرسه علوم عاليه madrasah-i-'ulúm-i-'álíyah.

Gymnast, *subs.* اهل زور خانه ahl-i-zúr-khánah, زور خانه دار زور خانه ور zúr-khánah-var, zúr-khánah-dár.

Gymnastic, *adj.* زور خانگي zúr-khánagí, مصارعتگاهي musára'at-gáhí, كشتيگاهي kushtí-gáhí.

Gymnastics, *subs.* ورزش varzish, پهلواني pahlaváni, مصارعت musára'at, كشتي گيري kushtí-gírí.—(*To perform gymnastics*) ورزيدن varzídan, مصارعت نمودن musára'at nimúdan, كشتي گيري كردن kushtí-gírí kardan.

Gymnocarpus fructicosus, *subs.* (*Species of knot-wort*) علف خر گوش 'alaf-i-khar-gúsh.

Gynarchy, *subs.* سلطنت زنانه saltanat-i-zanánah, بلقيسيت balqísíyat.

Gynasiarch, *subs.* زور خانه باشي zúr-khánah-báshí, امير زور خانه amír-i-zúr-khánah, زور خانه بان zúr-khánah-bán.

Gynœceum, *subs.* حرم haram, اندرون andarún.

Gypseous, *adj.* آهك دار áhak-dár, آهك وار áhak-vár, آهكي áhakí.

Gypsum (*Sulphate of lime, or Plaster of Paris*), *subs.* آهك áhak, بياض السلطاني bayázu 's-sultání.—(*Laminated gypsum*) طلق talq.

Gypsy, *subs.* كاولي káúlí, كولي kaulí, قره چي qarah-chí, سسماني susmání, زنگنه zanganah, گوباز *or* گاوباز gáúbáz *or* gaubáz.

Gyral, *adj.* گردان gardán, دوار davvár, چرخ زن charkh-zan, گرد رو gird-rau, دور گرد daur-gard.

Gyrate, *verb*, چرخ زدن charkh zadan, پر خوردن pir khurdan, گرديدن gardídan, گرد حركت كردن gird harakat kardan.

Gyration, *subs.* دوران davarán, گردش gardish, پر خوري pir-khurí, گرد گردي gird-gardí.

Gyratory, *adj.* دوراني daurání, گردشي gardishí, دوري daurí, دور گردي daur-gardí.

Gyve, *subs.* قيد qaid, بخاو bukháv, بخو bukhav, پا بند pá-band.

Gyve, *verb*, قيد كردن qaid kardan, بخاو نمودن bukháv nimúdan, بند بر پا نهادن band bar pá nihádan, زنجير كردن zanjír kardan, پي بستن pay bastan.

H.

Ha ! *interj.* ها há, هاي háí, آه áh, واه váh.

Habeas corpus, *subs.* خط آزادي khatt-i-ázádí, نوشته رهائي nivishtah-i-rihá,í, رقعه خلاص ruq'ah-i-khalás, رقم نجات raqam-i-naját.

Haberdasher, *subs.* خراز kharráz, خورده فروش khurdah-furúsh.

Haberdashery, *subs.* خرازي kharrází, خورده فروشي khurdah-furúshí.

Habergeon, *subs.* گردن پوش gardan-púsh, سينه بند sínah-band, چار آئنه chár-áïnah.

Habiliment, *subs.* جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), ملبوس malbús (*pl.* ملبوسات malbúsát), پوشاك púshák, پوشش púshish, لباس libás (*pl.* البسه albisah), پوشن púshan, زي zí (*pl.* ازيا azyá), اسباب asbáb.

Habit, *subs.* (*Custom*) رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت ‘ádat, قاعده qá‘idah, شيوه shívah, طريق taríq (*pl.* طرق turuq *and* اطرق atraq), طريقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq), طور taur (*pl.* اطوار atvár), سلوك sulúk, وتيره vatírah, دستور dastúr, رواج raváj, آيين áyín, وضع vaz‘, خوئي khú,í, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), ضابطه zábitah, پيشه píshah, داب dáb, طرز tarz, پيشنهاد písh-nihád, معمول ma‘múl, استعمال isti‘mál, ربط rabt, اسلوب uslúb (*pl.* اساليب asálíb).—(*To be in the habit of*) (به) داشتن *or* عادت كردن ‘ádat kardan *or* dáshtan (bi).—(*To acquire a habit*) خو گرفتن khú giriftan, عادت كردن ‘ádat kardan. —(*Dress*) جبه jabah, ثوب súb, جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), لباس libás (*pl.* البسه albisah), شعار shu‘ár, شعار سوار shu‘ár-i-suvár.

Habit, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, رخت پوشيدن rakht púshídan, لباس پوشيدن libás púshídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan, آماده ساختن ámádah sákhtan, تجهيز نمودن tajhíz nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).

Habitable, *adj.* قابل سكون qábil-i-sukún, لائق سكونت láïq-i-sukúnat, مسكون maskún, شايسته بود و باش sháyistah-i-búd-u-básh, برازنده توطن barázandah-i-tavattun, موطني mautiní.

Habitableness, *subs.* مسكونيت maskúníyat, مكانيت makáníyat, مسكنيت maskaníyat, موطنيت mautiníyat.

Habitancy, *subs.* سكونت sukúnat, توطن tavattun, تأهل ta,ahhul.

Habitant, *subs.* ساكن sákin (*pl.* سكان sakkán, سكنه sakanah, *or* ساكنان sákinán), اهل ahl, باشنده báshandah, متوطن mutavattin, متمكن mutamakkin.

Habitat, *subs.* جاي اصلي jáy-i-aslí, محل mahall, معتد mahtad.

Habitation, *subs.* مسكن maskan, منزل manzil, مكان makán, بود باش búd-básh, ماوا mává, ماوي mává, خانه khánah, مستقر mustaqirr, مقر maqarr, دار dár (*pl.* ادوار advár), عمارت ‘imárat, وثاق vasáq, بيت bait (*pl.* بيوت buyút).

Habited, *part.* آباد ábád, آبادان ábádán, معمور ma‘múr, مسكون maskún.

Habitual, *adj.* مستعمل musta‘mal, عادتي ‘ádatí, معتاد mu‘tád, مألوف mälúf, معمولي ma‘múlí, عادي ‘ádí, رسمي rasmí, متعارف muta‘árif, استعمالي isti‘málí, متداول mutadávil, اعتيادي i‘tiyádí.

Habitually, *adv.* عادتاً ‘ádatan, بطريق عادت bi-taríq-i-‘ádat, معتاداً mu‘tádan.

Habituate, *verb,* عادت دادن ‘ádat dádan, خو گرفتن khú giriftan, معتاد ساختن mu‘tád sákhtan, آموخته ámúkhtah كردن kardan, پيشنهاد ساختن písh-nihád sákhtan, سكنيي دادن sukná dádan.—(*To habituate oneself*) عادت كردن ‘ádat kardan, متعود شدن muta‘avvid shudan.

Habituated, *part.* متعود muta‘avvid, معتاد mu‘tád, آموخته ámúkhtah, عادت كرده ‘ádat-kardah.

Habitude, *subs.* خو گرفتگي khú-giriftagí, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت ‘ádat, شيوه shívah, طريق taríq, سلوك sulúk, قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id).

Hack, *subs.* (*Cut*) قطع qat‘, برش burish, بريدگي burídagí.—(*Literary term*) تفصيل نويس tafsíl-nivís, كلام منقطع kalám-i-mutaqatti‘, سخن با تردد sukhun-i-bá-taraddud.—(*Horse*) يابو yábú, تتو tatú, اسپ كرايه asp-i-kiráyah, يابو مردني yábú-i-murdaní.

Hack, *verb trans.* (*Cut*) بريدن burídan, قطع كردن qat‘ kardan, تراشيدن tiráshídan.—(*Speak peculiarly*) بريده گفتن burídah guftan, متردد انه حرف زدن mutaraddidánah harf zadan.—*intrans.* (*Be exposed for hire*) حمال شدن hammál shudan, بيگاره گشتن bígárah gashtan, هرزه در آمدن harzah dar-ámadan.—(*Cough*) سرفه كردن surfah kardan, سينه پاك نمودن sínah-pák nimúdan.

Hackle, *subs.* (*Instrument*) منفض minfaz, منفاش minfásh, كتان زن kattán-zan.—(*Raw silk*) ابريشم خام abríshum-i-khám, قز qazz, كورك kúrak.—(*Fly for angling*) طعمه tu‘mah, مايه صيد máyah-i-said.

Hackle, *verb,* (*Card*) نفش كردن nafsh kardan, از هم وا كردن az ham vá-kardan, نفض نمودن nafz nimúdan, پاك كردن pák kardan, جدا ساختن jidá sákhtan.—(*Tear asunder*) دريدن darídan, پاره كردن párah kardan, گسيختن gusíkhtan (*rt.* گسل gusil).

Hackly, *adj.* درشت durusht, زبر zibr, نا هموار ná-hamvár, خشن khashin.

Hackney, *subs.* (*Horse*) يابو yábú, تتو tatú, اسپ كرايه asp-i-kiráyah, يابو مردني yábú-i-murdaní.—(*Coach*) گاري gárí, عرابه ‘arábah, عراده ‘arrádah.—(*Hireling*) اجير ajír, مزدور muzdúr, حمال hammál, فعله fa‘lah.—*adj.* مستعمل musta‘mal, هر جائي har-já,í, دست هركس dast-i-har-kas, عام ‘ámm.

Hackney, *verb,* زیاد استعمال کردن ziyád isti'mál kardan, کهنه ساختن kuhnah sákhtan, بیگاره گردانیدن bí-gárah gardánídan, مبتذل ساختن mubtazal sákhtan.

Hackney-coach, *subs.* گاري gárí, عرابه 'arábah, عراده 'arrádah.

Hackneyed, *adj.* مبتذل mubtazal, مستعمل musta'mal, دست هر کس dast-i-har-kas, عام 'ámm.—(*A hackneyed expression*) حرف مفت harf-i-muft, حرف کهنه harf-i-kuhnah, کلام بي معني kalám-i-bí-ma'ní.

Hades, *subs.* روحستان rúhistán, محل اموات mahall-i-amvát.—(*Hell*) عالم برزخ 'álam-i-barzakh, جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, سقر saqar, دار البوار dáru 'l-bavár, جحیم jahím.

Hadji, *subs.* حاجي hájí.

Hæmatite, *subs.* جوهر آهن jauhar-i-áhan.—*adj.* جوهر آهني jauhar-i-áhaní.

Haft, *subs.* دسته dastah, قبضه qabzah, عروه 'urvah, دستگیره dast-gírah, جا دست já-dast.

Hag, *subs.* زال zál, پیر زال pír-zál, پیره زن pírah-zan, عجوز 'ujúz, پتیاره patyárah, کمپیر kampír.

Haggard, *subs.* منحوس manhús, وحشي صفت vahshí-sifat.—(*Hawk*) باز báz, باز گریز پا báz-i-guríz-pá, قوش qúsh.—*adj.* (*Ugly*) زشت zisht, بد صورت bad-súrat, بد منظر bad-manzar, کریه المنظر karíhu 'l-manzar, بد گل bad-gil.—(*Deformed*) چلاق chuláq, چولاغ chúlágh, معیوب ma'yúb, بد شکل bad-shakl, بد نما bad-nimá, زشت zisht, سقط saqat, بد صورت bad-súrat, زشت رو zisht-rú, بد هیکل bad-haikal, بد ریخت bad-ríkht.—(*Emaciated*) ضعیف za'íf, ضعیف اندام za'íf-andám, لاغر lághir, زار و نزار zár-u-nizár, نحیف nahíf, عجیف 'ajíf, پوك púk.

Haggardly, *adv.* لاغرانه lághiránah, ضعیف اندامانه za'íf-andámánah, عجیفانه 'ajífánah.

Haggis, *subs.* (*Mincemeat, &c., cooked in the stomach of a sheep*) شیردان shírdán, مشهونه mashhúnah, مشیه mashíyah, دولمه شکنبه dúlmah-i-shikambah, کله پخته kallah-i-pukhtah, کله پاچه kallah-páchah.

Haggish, *adj.* عجوزانه 'ajúzánah, پتیاره وش patyárah-vash, پیر زال سا pír-zál-sá, پیر زني pír-zaní.

Haggle, *verb trans.* خورد کردن khurd kardan, تکه تکه نمودن takkah-takkah nimúdan, دراندن darándan, بد بریدن bad burídan, ضائع کردن zái' kardan.—*intrans.* در معامله قیل و قال کردن dar mu'ámalah qíl-u-qál kardan, متردد بودن mutaraddid búdan, چانه زدن chánah zadan, جر کردن jirr kardan, اصرار نمودن isrár nimúdan.

Haggling, *subs.* کشاکش kash-á-kash, بد بري bad-burí, چانه زني chánah-zaní, جر و دعوا jirr-u-da'vá, قیل و قال qíl-u-qál.

Haha, *subs.* دیواره dívárah, سد sadd, حایط háyit, خندق khandaq.

Hail, *subs.* تگرگ tugarg, تغرسه tagharsah, برد barad.—(*Salutation*) سلام salám, درود durúd, تحیه tahíyah, تهنئت tahníat, مبارکباد mubárak-bád, تبریك tabrík.—*interj.* سلام salám, مبارك mubárak, مرحبا marhaban, خیر کم khair-kam, خوش باش khush-básh, آفرین áfirín.

Hail, *verb trans.* (*Salute*) سلام دادن salám dádan, تهنئت گفتن tahníat guftan, تبریك کردن tabrík kardan, تحیت دادن tahíyat dádan.—(*Call*) خواندن khándan, ندا نمودن nidá nimúdan, صدا زدن sidá zadan, طلب کردن talab kardan.—*intrans.* تگرگ باریدن tugarg bárídan, تغرسه آمدن tagharsah ámadan, برد باریدن barad bárídan.

Hailstone, *subs.* تگرگ tugarg, تغرسه tagharsah, برد barad.

Hair, *subs.* مو mú, موي múí, شعر sha'r (*pl.* اشعار ish'ár).—(*Lock of hair*) گیسو gísú, جعد ja'd, زلف zulf.—(*Of the pubes*) زهار zahár, رمگان ramagán, شعره shi'rah, دم dum.—(*Head of hair*) کله موئي kallah-i-mú,í, تمام موئي tamám-i-mú,í.—(*Woolly hair*) موي پیچیده múí-i-pichídah.

Hair-breadth, *subs.* پهنائي مو pahná,í-i-mú, عرض شعره 'arz-i-shi'rah, قطر مو qutr-i-mú.

Hair-cloth, *subs.* پارچه موئي párchah-i-mú,í, موئینه mú,ínah.

Hair-dresser, *subs.* موي آرا múí-árá, مزین muzayyin, شانه زن shánah-zan, مشاط mashshát.

Hairiness, *subs.* مویداري múí-dárí.

Hairless, *adj.* بي مو bí-mú.—(*Bald*) کل kal, کچل kachal, اصلع asla', اقرع aqra', طاس tás.

Hair-pin, *subs.* سوزن súzan, مو گیره mú-gírah, گیس بند gís-band.

Hair-splitting, *subs.* مو شکافي mú-shikáfí, باریك بیني bárík-bíní, نکته گیري nuktah-gírí, دقت diqqat.

Hair-stroke, *subs.* مو کاري mú-kárí, نازك کاري názuk-kárí.

Hairy, *adj.* مویدار múí-dár, مو دار mú-dár, شعراني sha'rání, ذي شعر zí-sha'ar, پر مو pur-mú, مشعر mush'ir.

Haji, *subs.* حاجي hájí.

Hake, *subs.* سمك samak.

Halberd, *subs.* تبر tabar, دبوس dabbús, شیشپر shish-par, تیشه tíshah, تپز tuppuz, گرز gurz.

Halcyon, *adj.* همایون humáyún, میمون maimún, سعید sa'íd, آرام دار árám-dár, راحت آمیز ráhat-ámíz, سلم انگیز silm-angíz.

Hale, *adj.* قوي qaví, قوي بنیه qaví-bunyah, تنو مند tanú-mand, زور آور zúr-ávar.

Half, *subs. and adj.* نيم ním, نيمه nímah, نصف nisf (*pl.* انصاف insáf).—(*Half-an-hour*) نيم ساعت ním-sá'at. —(*Half-and-half*) ميانه miyánah, اندر andar.—(*In halves*) بالمناصفه bi 'l-munásafah.

Half-blood, *subs.* مادر زاد mádar-zád, نيم زاد ním-zád.

Half-brother, *subs.* برادر صلبي birádar-i-sulbí, برادر بطني birádar-i-batní. (The first is a brother by the father's, the second by the mother's side.) برادر اندر birádar-i-andar.

Half-caste, *subs.* دو رگ dú-rag, دو رنگ dú-rang, نيم ذات ním-zát, نا نجيب ná-najíb, دو گروهي dú-gurúhí.

Half-moon, *subs.* ماه يكهفته máh-i-yak-haftah, نصفه ماه nisfah-máh, نيم دائره ním-dáïrah.

Half-pay, *subs.* نصفه مواجب nisfah-mavájib, نيم مزده ním-muzdah.

Halfpenny, *subs.* نيم پولي ním-púlí, نيم پني ním-paní (European).

Half-seas-over, *adj.* نيم مست ním-mast, مست mast, بيهوش bí-húsh, منزوف manzúf.

Half-sister, *subs.* خواهر صلبي kháhar-i-sulbí, خواهر بطني kháhar-i-batní. (The first is a sister by the father's, the second by the mother's side.) خواهر اندر kháhar-i-andar.

Half-way, *adj.* نيم راه ním-ráh, نصفه راه nisfah-ráh, درميان dar-miyán, در وسط dar-vasat, متوسط muta-vassit.

Half-witted, *adj.* نيم خرد ním-khird, نيم عقله ním-'aqlah, سفيه safíh, احمق ahmaq, كودن kaudan, ديوانه dívánah, خل دمنك khul-damank.

Halidom, *subs.* قدس quds, قدوسيت quddúsíyat, قداست qaddásat, تقدس taqaddus, پارسائي parsá,í, پاكي pákí.

Hall, *subs.* ايوان aiván, دالان dálán, تالار tálár, كفش كن kafsh-kun.—(*Of audience*) ديوانخانه díván-khánah, دربار darbár, حياط hayát.—(*Servants'-hall*) غلام گردش ghulám-gardish, غلام خانه ghulám-khánah, نوكر خانه naukar-khánah.

Hallelujah, *subs. and interj.* هليلوياه hallílúyáh (European).

Halliards, *subs.* بند شراع band-i-shirá', طناب كشتي tanáb-i-kashtí, حبال hibál, اطنبه atnibah.

Halloo ! *interj.* هي hai, هاي háí, هلا hálá, ها há.

Halloo, *verb trans.* هي كردن *or* زدن hai kardan *or* zadan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan.—*intrans.* آواز كردن áváz kardan, بانگ زدن báng zadan, فرياد بر آوردن firyád bar-ávardan.

Hallow, *verb,* مقدس ساختن muqaddas sákhtan, تقديس كردن taqdís kardan, احترام نمودن ihtirám nimúdan, مكرم داشتن mukarram dáshtan, تنزيه كردن tanzíh kardan.

Hallow-een, *subs.* شب مقدسان shab-i-muqaddasán, شب اوليا shab-i-auliyá.

Hallow-mass, *subs.* عيد قديسان 'íd-i-qaddísán, عيد المقدسين 'ídu 'l-muqaddasín, عيد فاتحه خواني 'íd-i-fátihah-khání.

Hallucination, *subs.* خبط دماغ khabt-i-dimágh, دماغ خشكي dimágh-khushkí, شوريده مزاجي shúrídah-mizájí, شوريدگي shúrídagí, شيدائي shaidá,í, ديوانگي dívánagí, جنون junún, حالت hálat, غوايت ghaváyat, ضلال zalál, گمراهي gum-ráhí.

Halo, *subs.* حاله hálah, هاله hálah, خرمن khirman.

Haloid, *adj.* ملح وش milh-vash, ملح milh, نمك namak.

Halt, *subs.* (*Stopping*) توقف tavaqquf, مكث maks, لبث labs, درنگ dirang, تأخر ta,akhkhur.—(*Limping*) لنگي langí, لنگش langish, شلي shalí, شلش shalish, تردد taraddud, ترديد tardíd, تشكك tashakkuk, تذبذب tazabzub.—(*Exclamation*) بايست bi-íst, باش básh, وا ايست vá-íst.—*adj.* لنگ lang, لنگان langán, اعرج a'raj (*pl.* عرج 'urj).

Halt, *verb,* (*Stay*) ايستادن ístádan, وا ايستادن vá-ístádan, توقف كردن tavaqquf kardan, ماندن mándan, مكث نمودن maks nimúdan, بار انداختن bár-andákhtan. منزل كردن manzil kardan, پائين آمدن pá,ín ámadan. نازل شدن názil shudan.—(*Limp*) لنگيدن langídan.—(*For a day, during a journey*) لنگ كردن lang kardan, بار انداختن bár-andákhtan.—(*To halt between two opinions*) ترديد داشتن tardíd dáshtan, تردد نمودن taraddud nimúdan, متردد بودن mutaraddid búdan, دو دل بودن dú-dil búdan, دل دل كردن dil-dil kardan, مذبذب بودن muzabzab búdan, شبهه داشتن shubhah dáshtan, وسواس نمودن vasvás nimúdan, تأمل نمودن ta,ammul nimúdan.

Halter, *subs.* (*For horses*) خطام khutám, شكال shikál, پالهنگ pálahang, اخوري abkhúrí, افسار afsár, زمام zamám, كمند پيش kumand-i-písh, كلگي kallagí.—(*For gallows*) ريسمان rísmán, برس bars, طناب tanáb (*pl.* اطنبه atnibah).—(*One who halts*) لنگان langán, منزل گير manzil-gír.—(*Metaphorically*) متردد mutaraddid, دو دل dú-dil.

Halter, *verb,* افسار كردن afsár kardan, كلگي زدن kallagí zadan.—(*Confine*) بستن bastan (*rt.* بند band), مقيد كردن muqayyad kardan, در بند در آوردن dar band dar-ávardan.

Halting, *subs.* (*Stopping*) توقف tavaqquf, مكث maks, لبث labs, درنگ dirang, تأخر ta,akhkhur.—(*Limping*) لنگي langí, لنگش langish, شلي shalí, شلس shalish, تردد taraddud, ترديد tardíd, تشكك tashakkuk, تذبذب tazabzub.—*adj.* (*Mentally*) مذبذب mu-

zabzab, متشكل mutashakkil, متردد mutaraddid.—(*Limping*) لنگان langán.—(*Stopping*) نازل názil, منزل كن manzil-kun.

Halting-place, *subs.* اوتراق úturáq, مقام maqám, منزل manzil.—(*House or station*) سراي saráí, رباط ribát, خان khán, منزلگاه manzil-gáh.

Halve, *verb,* تنصيف نمودن tansíf nimúdan, دو نيم كردن dú-ním kardan, دو قسمت كردن dú-qismat kardan, نصف نمودن nisf nimúdan, دو پاره ساختن dú-párah sákhtan.

Halving, *subs.* تنصيف tansíf, دو نيم كني dú-ním-kuní, نصف سازي nisf-sází, دو پاره كني dú-párah-kuní.

Ham, *subs.* ران rán.—(*For eating*) پائي گراز pá,í-i-guráz, گوشت گراز gúsht-i-guráz, لحم خنزير lahm-i-khanzír, گوشت بلبل gusht-i-bulbul (*vulg.*).

Hamadryad, *subs.* آل ál, جن درخت زار jinn-i-darakht-zár, سايه خيال sáyah-i-khiyál.

Hamated, *adj.* چنگ دار chang-dár, قلاب دار qulláb-dár, پر قلاب pur-qulláb, گرفتار giriftár.

Hames, *subs.* غل ghull, جو jú, تسمه گير tasmah-gír, معنقه mi'naqah, گردن گير gardan-gír.

Hamlet, *subs.* حشم hasham, احشام ihsham, ده dih, خشم khasham, روستا rústá, قصبه qasbah, قريه qaryah (*pl.* قرا qurá), ده كده dih-kudah.

Hammer, *subs.* (*Large or sledge*) خائسك kháïsk, كله پا kallah-pá, فطيس fittís (*pl.* فطاطيس fatátís), مطرقه mitraqah.—(*Small*) چكش chakkush, پتك putk.—(*Steam-hammer*) چكش بخار chakkush-i-bukhár.—(*Of a gunlock*) قاشلق qáshluq, قارشلوق qárshlúq.—(*Of a musical instrument*) چكش chakkush.

Hammer, *verb,* چكش زدن chakkush zadan, چكش كاري كردن chakkush-kárí kardan, مطرقه كوفتن mitraqah kúftan.—(*He hammered away at this problem*) در حل اين اشكال سعي بليغ بجا آورد dar hall-i-ín ishkál sa'í-i-balígh bi-já ávard.—(*What is the use of hammering away at this story*) چرا درد سر بيجا در باره اين سخن بكشيم chirá dard-i-sar-i-bí-já dar bárah-i-ín sukhun bi-kashím.

Hammer-cloth, *subs.* سر گاري پوش sar-gárí-púsh, دوشكچه گاريبان dúshakchah-i-gáríbán.

Hammer-hard, *subs.* چكش خورده chakkush-khurdah, چكشي chakkushí, آهن مضبوط áhan-i-mazbút, آهن قوي áhan-i-qaví, پولاد سخت púlád-i-sakht.

Hammock, *subs.* ننو nanú, ننى naní, بستر آويزان bistar-i-ávízán, اورك aurak, مرجوحه marjúhah, فراش معلق firásh-i-mu'allaq.

Hamous, *adj.* قلابه وش qullábah-vash, قلاب وار qullábvár, سر كج sar-kaj, سر چنگلي sar-changalí, چنگل دار changal-dár.

Hamper, *subs.* سبه sabad, زنبيل zambíl, سله sallah (*pl.* سلال silál, *and* اسلال aslál), گيره gírah.—(*Wooden hamper for carrying fruit, &c.*) لوده laudah.

Hamper, *verb,* باز داشتن báz-dáshtan, مانع بودن máni' búdan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), مزاحم شدن muzahim shudan, گير آوردن gír ávardan, حيران ساختن hairán sákhtan, گرفتار كردن giriftár kardan, سر كم نمودن sar-kum nimúdan.

Hamstring, *subs.* عقر 'aqr, پي بري pai-burí.

Hamstring, *verb,* پي كردن pay kardan, پا بريدن pá burídan, عقر كردن 'aqr kardan.

Hand, *subs.* دست dast, يد yadd (*pl.* ايدي aidí) (*Hands of a watch*) عقرب 'aqrab (*pl.* عقارب 'aqárib), عقربك 'aqrabak, مقياس miqyás.—(*Measure*) وجب vajab.—(*Manner of writing*) دستخط dast-khatt.—(*Nautical term*) نفر nafar.—(*At cards*) دسته dastah.—(*Hollow of the hand*) كف kaff.—(*At hand*) بدست bi-dast, به دست dast-bi.—(*In hand*) در دست dar-dast.—(*Off hand*) بي تمهيد مقدمه bí-tamhíd-i-muqaddamah.—(*On the other hand*) از آن طرف az án taraf, آنشو án-sú, از جانب ديگر az jánib-i-dígar.—(*With two hands*) دو دستي dú-dastí.—(*By the hand of*) از جانب az jánib.—(*Open-handed*) گشاده دست gushádah-dast.—(*Hands tied*) دسته بسته dastah-bastah.—(*Hand-made*) دستي dastí.—(*Things manufactured by hand*) صنائع دستي sanáï'-i-dastí, عمل دست 'amal-i-dast.—(*Laying on of hands*) تقديس taqdís, تثبيت tasbíyat.—(*To shake hands*) دست دادن dast dádan, دستهاي فشردن dastahái fishurdan.—(*To bring to hand*) دست آوردن dast ávardan.—(*To stretch out the hand*) دست دادن dast dádan, دست دراز كردن dast diráz kardan, دست بردن dast burdan.—(*To lay hands on*) دست آويز نمودن dast-ávíz nimúdan, دست در انداختن dast dar-andákhtan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír).—(*To be done by hand*) با دست بشدن bá-dast shudan.—(*To let slip from the hand*) از دست دادن az dast dádan.—(*To put one's hand to a thing*) چنگرا انداختن به چيزي chang-rá andákhtan bi-chízí, اقدام بامري كردن iqdám bi-amrí kardan, به امر قيام كردن bi-amr qiyám kardan, دست گذاردن dast-guzárdan.—(*To take in hand*) مبادرت كردن mubádarat kardan.—(*He is a knowing hand*) گرگ باران ديده است gurg-i-bárán-dídah ast (*lit.* He is an experienced wolf).—(*He has this work in hand*) اين كار دستش است ín kár dast-ash ast, اين كار در نزد اوست ín kár dar nazd-i-ú'st.—(*He stretched out his hand towards me*) دست بسوي من دست بصورتي من دراز كرد dast-bi-saví-i-man diráz kard, دستي بصورت من زد dastí bi-súrat-i-man zad.—(*I will take the matter into my own hands*) چاره از سر خودمرا بكنم chárah az sar-i-khud-amrá bi-kunam.—(*I will not*

have a hand in this matter) اهل این کار نیستم ahl-i-ín kár nístam.—(*A bird in the hand is worth two in the bush*) گنجشك در دست به از باز در هواست ganjishk-i-dar-dast bih az báz-i-dar-havá 'st (*lit.* A sparrow in the hand is better than a hawk in the air).

Hand, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár).—(*To hand a person out*) دست گرفتن dast giriftan, کمك کردن kumak kardan.

Hand-ball, *subs.* گو بازي gú-i-bází.

Hand-barrow, *subs.* گاري بي چرخ gárí-i-bí-charkh, تخته گل کشي takhtah-i-gil-kashí.

Hand-book, *subs.* (*Manual*) کتابچه kitábchah.—(*Guide-book*) جزو دان jazv-dán, ارشاد نامه irshád-námah.

Hand-breadth, *subs.* پهنائي دست pahnáí-i-dast, کف دست kaf-i-dast.

Handcuff, *subs.* بخاو دست bukháv-i-dast, قفل دست qufl-i-dast, زنجیر دست zanjír-i-dast.

Handcuff, *verb,* دست قفل کردن dast qufl kardan, دست زنجیر کردن dast-zanjír kardan, مقید ساختن muqayyad sákhtan.

Handful, *subs.* مشت musht, مشتي mushtí, قبضه qabzah, پري دست purí-i-dast, دسته dastah, حفنه hufnah (*pl.* حفن hufan).

Hand-gallop, *subs.* دو dau, چارنعل chár-na'l, تاخت tákht, تاز táz.

Handicap, *subs.* مسابقت متساوي musábaqat-i-mutasáví, میدان داري مساوات maidán-dárí-i-musávát, اسپ دواني asp-davání, برابري barábarí.

Handicap, *verb,* تعدیل مسابقت نمودن ta'díl-i-musábaqat nimúdan, تساوي میدان داري کردن tasáví-i-maidán-dárí kardan, بسویت اسپ دوانیدن bi-savíyat asp davánídan.—(*He is handicapped with a family*) پاي بست عیال شده است páy-bast-i-'iyál shudah ast, گرفتار خانه داري است giriftár-i-khánah-dárí ast.

Handicapper, *subs.* نفر مسابقت برابر کن nafar-i-musábaqat-i-barábar-kun.

Handicraft, *subs.* (*Occupation*) صناعت siná'at (*pl.* صنائع sanáï'), پیشه píshah, شغل shughl.—(*Handiwork*) دستکاري dast-kárí, کار دست kár-i-dast, عمل 'amal, صنع sun'.

Handicraft, *subs.* دستکاري dast-kárí, پیشه وري píshah-varí, صناعت siná'at (*pl.* صنائع sanáï').

Handicraftsman, *subs.* پیشه ور píshah-var, کاریگر kárí-gar, صانع sáni', کسبي kasbí, کاسب kásib, صنعتگر san'at-gar.

Handily, *adv.* (*Easily*) به آساني bi-ásání, بسهولت bi-suhúlat. — (*Dexterously*) سریعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.—(*Nautical term*) چالاکانه chálákánah, چابك دستانه chábuk-dastánah, سبکانه sabukánah.

Handiness, *subs.* (*Ease*) آساني ásání, سهولت suhúlat. —(*Dexterity*) زرنگي zaringí, چستي chustí, چابکي chábukí, چالاکي chálákí, مهارت mahárat, استادي ustádí, کار سازي kár-sází, سلیقه salíqah, چالاك دستي chálák-dastí, تیز دستي tíz-dastí, چابك دستي chábuk dastí, سرعت sur'at.—(*Nautical term*) چابك دستي chábuk-dastí, سبکي sabukí.

Handiwork, *subs.* دستکاري dast-kárí, کار دست kár-i-dast, عمل 'amal, صنع sun'.—(*The creation is the handiwork of the Creator*) آفرینش صنع خداست áfrínish sun'-i-khudá'st.

Handkerchief, *subs.* دستمال dast-mál, دستار dastár, دستار چه dastár-chah, کفیه kafíyah.—(*Worn by women on the head*) چار قد chár-qudd.

Handle, *subs.* دست dast, دسته dastah, قبضه qabzah, دستگیره dast-gírah, دستگیر dast-gír, عروه 'urvah, آلت álat.—(*Of an organ, &c.*) پیچ کوك pích-kúk.

Handle, *verb,* (به) دست رسانیدن dast rasánídan (bi), دست زدن dast zadan, لمس کردن lams kardan, مس نمودن mass nimúdan.—(*To handle a subject*) به دست کار زدن dast bi-kár zadan, به امر پرداختن bi-amr pardákhtan.—(*He has got a handle to his name*) دم گاو در دستش است dum-i-gáv dar dast-ash ast (*lit.* A cow's tail is in his hand).

Handling, *subs.* لمس lams, مس mass, دست زني dast-zaní.—(*Of a subject*) دست زني dást-zaní, پرداختگي pardákhtagí.

Handmaid, *subs.* کنیز kaníz, کنیزك kanízak, جاریه járiyah, خادمه khádimah.—(*Painting is the handmaid of music*) نقاشي جاریه موسقي است naqqáshí járiyah-i-músiqí ast.

Hand-mill, *subs.* دست آسیا dast-ásyá, دست آس dast-ás, رحي rahá, آسك ásak.

Hand-rail, *subs.* دست انداز dast-andáz.

Hand-saw, *subs.* اره دست arrah-i-dast, منشار کوچك minshár-i-kúchik.

Handsome, *adj.* خوشمنظر khush-manzar, نیك منظر ník-manzar, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gíl, خوش سلوك khush-sulúk, پري روي parí-rúy, پري پیکر parí-paikar, پاکرو pák-rú, جمیل jamíl, رعنا ra'ná, حسن hasan, حسین hasín, قشنگ qashang, شنگول shangúl, زیبا zíbá, انیق aníq, نغز naghz, ملنگ malang, ملیح malíh, وجیه vajíh, لطیف latíf, نیك ník, نیکو níkú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, خوب khub, ظریف zaríf, قش qash, موافق muváfiq-i-qá'idah, جون jún (*vulg.*).—(*Generous*) سخي sakhí, کریم karím, جواد javvád, جواد منش javvád-manish, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, منعم mun'im, وهاب vahháb, فیاض fay-

yáz, سامح sámih, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl, محسن muhsin, متكارم mutakárim.—(*As a horse*) شكيل shakíl.

Handsomely, *adv.* قشنگانه qashangánah, خوش طرزانه khush-tarzánah, ملیحانه malíhánah, بطور قاعده bi-taur-i-qá'idah, بطور پاكيزگي bi-taur-i-pákízagí.—(*Generously*) از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, بطور عطا مندي bi-taur-i-'atá-mandí, جواد منشانه javvád-manishánah, محسنانه muhsinánah, ذو فضلانه zú-fazlánah.—(*He paid him handsomely*) اجرت خوبي به او داد ujrat-i-khubí bi-ú dád, حق اورا پاكيزه ادا كرد haqq-i-ú-rá pákízah adá kard.

Handsomeness, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري ník-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú,í, مهروئي mahrú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, خوش طرزي khush-tarzí, خوش ملوكي khush-sulúkí, پري روي parí-rú,í, پاكروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, ملاحت maláhat, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zíbá,í. زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubuhhat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاكت nazákat, پاكيزگي pákízagí, جوني júní (*vulg.*).—(*Generosity*) سخاوت sakhávat, سخا sakhá, كرامت karámat, مكرمت makramat, عطامندي 'atá-mandí, گشاده دستي gushádah-dastí, جواد منشي javvád-manishí, محسني muhsiní, جود júd, فضل fazl, ذو فضلي zú-fazalí, احسان ihsán, جوان مردي javán-mardí, فتوت futúvat.

Hand-spike, *subs.* اهرم ahrum, ديلم dílum, عتله 'atalah.

Hand-vice, *subs.* گيره دست gírah-i-dast.

Handwriting, *subs.* خط khatt, دستخط dast-khatt.—(*Disguised handwriting*) خطي جعلي khatt-i-ja'lí.—(*Bad handwriting*) بد خط badd-khatt, خط بد khatt-i-bad.

Handy, *adj.* چابك chábuk, دستكار dast-kár, زرنگ zaring, قابل qábil, قادر qádir, چست chust, باز دست dast-báz, چالاك دست chálák-dast, چيره دست chírah-dast, تيز دست tíz-dast, سر دست sar-dast, شرق دست shirq-dast, چابك دست chábuk-dast, سريع sarí', كرم كار kirm-i-kár.—(*At hand*) حاضر házir, موجود maujúd.

Hang, *verb trans.* معلق كردن mu'allaq kardan, مصلوب ساختن maslúb sákhtan, آويختن ávíkhtan (*rt.* آويز áviz), آويزان كردن ávízán kardan, آويزانيدن ávízánídan.—(*Execute*) بر دار كشيدن bar dár kashídan, بر دار آويختن bar dár ávíkhtan, آويزان كردن ávízán kardan.—(*A picture, &c.*) چسبانيدن chasbánídan.—*intrans.* (*Suspend*) آويختن ávíkhtan, معلق بودن mu'allaq búdan, آويخته شدن ávíkhtah shudan, هشتن hishtan. (*To hang on as a dependent*) منوط شدن manút shudan.—(*To hang down*) فرود آوردن furúd ávardan.—(*To hang down, as the head*) پائين انداختن pá,ín andákhtan, منكوس ساختن mankús sákhtan.—(*Hang you!*) تو بميري tú bi-mírí, پسرت بميرد pisar-at bi-mírad, گم شو gum-shau, ريشترا توي خون ديدم ríshat-rá túí-i-khún dídam, آتش بگيري átish bi-gírí.

Hanged, *part.* مصلوب maslúb, معلق mu'allaq, بدار آويخته bi-dár-ávíkhtah.

Hang-dog, *subs.* سگ كش sag-kush, پست فطرت past-fitrat, دني طبع duní-tab', سفله suflah, دون dún.

Hanger-on, *subs.* متعلق muta'alliq, گريبان گير garíbán-gír, طفيلي tufailí, مفت خار muft-khár, دامن گير dáman-gír.

Hanging, *subs.* (*Execution*) دار كشي dár-kashí, تعليق ta'líq, تصليب taslíb, مصلوب سازي maslúb-sází, طناب اندازي tanáb-andází, شنق shanq.—(*Applied to things*) معلقه mu'allaqah, آويزه ávízah.

Hangings, *subs.* (*Curtains, &c.*) پرده pardah, تجير tijír.

Hangman, *subs.* صلابه كش sallábah-kash, طناب انداز tanáb-andáz, جلاد jallád, ميرغضب mír-ghazab.

Hang-nail, *subs.* ناخنك nákhunak, ريشه ríshah, خراشه khiráshah.

Hank, *subs.* دسته dastah, دسته كلافه dastah-i-kuláfah, ربطه ريسمان rabitah-i-rísmán, حلقه چربين halqah-i-charbín, شراع بند shirá'-band.

Hanker, *verb,* ميل نمودن mail nimúdan, رغبت نمودن raghbat nimúdan, ارادت داشتن irádat dáshtan, حرص داشتن زدن *or* hirs dáshtan *or* zadan, خواهش كردن kháhish kardan.

Hankering, *subs.* رغبت raghbat, ارادت irádat, ميل mail, حرص زني hirs-zaní, خواهش kháhish.

Hap, *subs.* (*Accident*) حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), ساخه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád, واقعه váqi'ah, وقعه vaq'ah, وقوع vuqú', وقيعه vaqí'ah (*pl.* وقائع vaqáï'), عارض 'áriz, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), موقع mauqi', درك dirk, ما جرا má-jará.—(*Chance*) حادثه hádisah, ساخه sánihah, عارضه 'árizah, اتفاق ittifáq, مخاطره mukhátarah, امر ناگهاني amr-i-nágahání, صدفه sudfah, بخت bakht.—(*Misfortune*) آفت áfat, كم بختي kam-bakhtí, بد بختي bad-bakhtí, آسيب ásíb, بلا balá, مشقت mashaqqat, حادثه hádisah, شقاوت shaqávat, سختي sakhtí, نكبت nakbat, زمانت zamánat, شامت shámat, عنا 'aná, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghavá'il), مصيبت musíbat, فلاكت falákat, داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), غاسق ghásiq.

Haphazard, *subs.* حادثه hádisah, سانحه sánihah, عارضه ‘árizah, اتفاق ittifáq, مخاطره mukhátarah, امر ناگهاني amr-i-nágahání, صدفه sudfah, بخت bakht.—*adj.* اتفاق ittifáq, ناگهان nágahán, دفعي daf‘í, مفاجات mufáját.

Hapless, *adj.* نا چار ná-chár, بيچاره bí-chárah, بد بخت bad-bakht, بي بهره bí-bahrah, نا كام ná-kám.

Haply, *adv.* شايد sháyad, اتفاقاً ittifáqan, يحتمل yuhtamal, يمكن yumkin, بو كه bú-kih, اميد آنكه umíd án kih.

Happen, *verb,* واقع شدن váqi‘ shudan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, بظهور رسيدن bi-zuhúr rasídan, عارض شدن ‘áriz shudan, صادر شدن sádir shudan, سر زدن sar zadan, وارد آمدن várid ámadan, روي نمودن rúí nimúdan, وقوع يافتن vuqú‘ yáftan, رو دادن rú dádan, شدن shudan.—(*An accident has happened*) حادثه رو داده است hádisah rú dádah ast.—(*It happened to be empty*) خالي افتاد khálí uftád.—(*Let happen what may*) هر چه بادا بادا har chih bádá bádá, هر چه بايد بيايد har chih báyad bí-áyad bí-áyad.

Happily, *adv.* خوشحالانه khush-hálánah, فوز مندانه fauz-mandánah, با كمال خرسندي bá-kumál-i-khursandí, دلبرانه dil-baránah, چالاكانه chálákánah, زرنگانه zaring-ánah, خرمانه khurramánah, سفيد بختانه safíd-bakht-ánah, از طالع نيك az táli‘-i-ník, تيمناً tayammunan.

Happiness, *subs.* اقبال iqbál, سعادت sa‘ádat, سعادتمندي sa‘ádat-mandí, بخت bakht, نيكبختي ník-bakhtí, بختياري bakht-yárí, فرخندگي far-khundagí, دولت daulat, بهره مندي bahrah-mandí, بهبودي bih-búdí, فيروز مندي fírúz-mandí, ترقي taraqqí, ميمنت maimanat, فلاح faláh, بركت barakat, بر خورداري bar-khurdárí, خيريت khairíyat, مسرت masarrat, فرح farah, خوشي khushí, فرخي farakhí.

Happy, *adj.* خوش khush, خوشوقت khush-vaqt, خجسته khujastah, فرخنده farkhandah, فرحناك farah-nák, بهيج bahíj, نيك بخت ník-bakht, بختيار bakht-yár, مسرور masrúr, برومند barú-mand, خرم khurram, شاد shád, دلشاد dil-shád, شادمان shádmán.—(*Happy tidings*) مژده muzhdah, بشارت bisháratخوش خبري khush-khabarí, نويد navíd, تباشير tabáshír.—(*I can be happy without it, or him, or her*) آش دهن سوزي ásh-i-dahan-súzí ní‘st (*lit.* It is not a mouth-burning soup), لقمه گلو گيري نيست luqmah-i-gulú-gírí ní‘st (*lit.* It is not a throat-catching morsel).

Haram, *subs.* حرم haram, حرمخانه haram-khánah, زنانه zanánah, اندرون andarún.

Harangue, *subs.* مكالمه mukálamah, وعظ va‘z, سخن sukhun, كلام kalám, خطاب khitáb, موعظه mau‘izah, بيان bayán, نطق nutq, سخن وري sukhun-varí, دستان dastán-sará,í, بلبل زباني bulbul-zabání, كلام جدل آميز kalám-i-jadal-ámíz, سخن غيرت انگيز sukhun-i-ghairat-angíz, رجز خواني rajaz-khání.

Harangue, *verb,* كلام نمودن kalám nimúdan, سخن وري sukhun-varí kardan, دستان سرائي نمودن dastán-sará,í nimúdan, بلبل زباني كردن bulbul-zabání kardan, سخن غيرت انگيز گفتن sukhun-i-ghairat-angíz guftan, خطاب جدل آميز نمودن khitáb-i-jadal-ámíz nimúdan, اظهار فصاحت كردن izhár-i-fasáhat kardan, بلاغت بخرج دادن balághat bi-kharj dádan, رجز خواني دادن rajaz-khání dádan.

Haranguer, *subs.* خطيب khatíb, سخن ور sukhun-var, دستان سرا dastán-sará, بلبل زبان bulbul-zabán, رجز خوان rajaz-khán.

Harass, *verb,* ايذا دادن ízá dádan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, رنجش نمودن ranjish nimúdan, اذيت كردن azíyat kardan, خسته نمودن khastah nimúdan, عذاب دادن ‘azáb dádan, پريشان كردن parishán kardan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, متحير نمودن mutahayyir nimúdan, مضطرب گردانيدن muztarib gardánídan.—(*He is much harassed*) كارد به استخوان رسيده است kárd bi-ustukhán rasídah ast (*lit.* The knife has reached the bone).

Harassing, *subs.* ايذا ízá, رنجش ranjish, آزار ázár, تشويش tashvísh, درد سر dard-i-sar, پريشان سازي parishán-sází, عذاب ‘azáb, اضطراب iztiráb.—*adj.* مشوش mushavvish, پريشان ساز parishán-sáz, حيرت انگيز hairat-angíz, اضطراب آر iztiráb-ár, مضطرب muztarib.

Harbinger, *subs.* پيشرو pish-rau, طلايه taláyah, جلو دار jilau-dár, مژده رسان muzhdah-rasán, خبر آورنده khabar-ávarandah, پيش رس pish-ras, سورسات چي súrsát-chí.

Harbinger, *verb,* پيش روي كردن pish-raví kardan, خبر رساني نمودن khabar-rasání nimúdan, پيش آمدن pish ámadan, مژده ورود آوردن muzhdah-vurúd ávardan.

Harbour, *subs.* بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), بندرگاه bandar-gáh.—(*Place of protection*) حمايتگاه himáyat-gáh, ملجا maljá, مأمن mäman.

Harbour, *verb,* پناه دادن panáh dádan, حمايت دادن himáyat dádan, حفظ كردن hifz kardan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, نگاهداشتن nigáh-dáshtan, راه دادن ráh dádan, جاي دادن jáy dádan, پذيرفتن pazíruftan.—(*A ship*) در بندر آوردن dar bandar ávardan.

Harbourer, *subs.* پشتي pushtí, حامي hámí, محافظ muháfiz, حفيظ hafíz, مظاهر muzáhir, مربي murabbí,

نگاهبان nigáh-bán, پذيرا pazírá, ده پناه panáh-dih, ملجي maljí, مجير mujír.

Harbouring, *subs.* حمايت himáyat, پناه panáh, محافظت hifázat, حفظ hifz, نگاهباني nigáh-báni, امان amán, صيانت siyánat, زنهار zinhár, حرس hirs, رعايت ri'áyat, مطا matá, ديده باني dídah-bání, پزيرائي pazírá,í, الجا iljá, اجارت ijárat, راه دهي ráh-dihí.

Harbourless, *adj.* بي بندر bí-bandar, بي بندر گاه bí-bandar-gáh.—(*Persons, animals, &c.*) بي مأمن bí-mämman, بي پناه گاه bí-panáh-gáh.

Harbour-master, *subs.* شاه بندر sháh-bandar, دريا بيگي daryá-begí, بندر بان bandar-bán.

Hard, *adj.* سخت sakht, صلب sulb, صلد suld, درشت durusht, سنگين sangín, شديد shadíd, مغلظ mughal-laz.—(*Difficult*) مشكل mushkil, دشوار dushvár, عسير 'asír, صعب sa'b, عصيب 'asíb.—(*As water*) سخت sakht.—(*As bread, cake, &c.*) خشك khushk, سخت sakht, شديد dandán-shikan.—(*As wind*) دندان شكن shadíd, تند tund, صرصر وار sarsar-vár.—(*As rain*) تند tund, سخت sakht, درشت dúrusht.—(*As a person*) سنگين دل sangín-dil, سخت sakht, زشت zisht, قسي القلب qasíyu 'l-qalb, بخيل bakhíl. — (*Tart*) دبش dibash, تيزك tízak, ترش turush.—(*To be hard upon a person*) بر كسي سخت گرفتن bar kasí sakht giriftan. —(*He is as hard as a flint*) دلش از سنگ ساخته شده است dil-ash az sang sákhtah shudah ast, پر سخت است pur-sakht ast.—*adv.* (*Close*) بكلي نزديك bi-kullí nazdík, دم دست dam-i-dast.—(*Assiduously*) بشدت bi-shiddat, بجهد bi-jahd, بطور اصرار bi-taur-i-isrár, بسعي تمام bi-sa'í-i-tamám.—(*Forcibly*) بقوت bi-qúvat, بزور bi-zúr, بطور دشواري bi-taur-i-dushvárí, بطرز سختي bi-tarz-i-sakhtí.

Hard-bake, *subs.* (*Sweetmeat*) ساهون sáhún.

Hardbeam, *subs.* چوب chúb.

Harden, *verb trans.* سخت كردن sakht kardan, سنگين ساختن sangín sákhtan, صلب ساختن sulb sákhtan, قسي گردانيدن qasí gardánídan, استحكان دادن istih-kán dádan, بيحس نمودن bí-hass nimúdan.—*intrans.* سخت شدن sakht shudan, سنگين شدن sangín shu-dan, بيحس گشتن bí-hass gashtan.

Hard-featured, *adj.* سخت رو sakht-rú, ترش رو turush-rú, عبوس 'abús, قطوب qatúb.

Hard-fisted, *adj.* تنگ مشت tang-músht, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, بخيل bakhíl, طمعكار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', آز مند áz-mand, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni', شحيح shahíh, آرزو مند árzú-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.

Hard-handed, *adj.* كلفت دست kuluft-dast, زحمت كش zahmat-kash.

Hard-hearted, *adj.* دل سخت dil-sakht, سنگ دل sang-dil, قسي القلب qasiyu 'l-qalb, بيرحم bí-rahm, ظالم zálim.

Hard-heartedness, *subs.* سنگدلي sang-dilí, سختدلي sakht-dilí, قساوت qasávat, بي رحمي bí-rahmí, ظالمي zálimí.

Hardihood, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجامر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت shará'at, بسالت basálat, اعتماد i'timád, يقين يقين yaqín-i-támm.

Hardily, *adv.* جسورانه jasúránah, شجاعانه shujá'ánah, دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, مندانه جرأت jurät-mandánah, از روي جرأت az rúy-i-jurät, بهادرانه bahá-duránah, معتمدانه mu'tamidánah.

Hardiness, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجامر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت shará'at, بسالت basálat, اعتماد i'timád, يقين يقين yaqín-i-támm.

Hardly, *adv.* با دشواري bá-dushvárí, مشكلانه mushkil-ánah, با دقت bá-diqqat, بصعوبت bi-sa'úbat, بطور سخت bi-taur-i-sakht, ندرتاً nudratan, با زحمت زياد bá-zahmat-i-ziyád.—(*Grudgingly*) مشتكيانه mushta-kíyánah, نا رضا مندانه ná-razá-mandánah, نا مرضيانه ná-marzíyánah, كرهاً karhan.—(*The ink was hardly dry ere he came*) مركب خشك نشده بود كه آمد marak-kab khushk na-shudah búd kih ámad.

Hard-mouthed, *adj.* بد لگام bad-ligám, سخت لجام sakht-lijám, سركش sar-kash.

Hardness, *subs.* سختي sakhtí, صلابت salábat, قرصي qursí, درشتي durushtí, قساوت qasávat, شدت shiddat, وحوشت vuhúshat.—(*Difficulty*) اشكال ishkál, دشواري dushvárí, تنگي tangí, عسرت 'usrat.—(*Of water*) سختي sakhtí.—(*Of bread, &c.*) خشكي khushkí, يبوست yubúsat, سختي sakhtí, دندان شكني dandán-shikaní. —(*Of wind*) شدت shiddat, تندي tundí, صرصريت sarsaríyat, سرعت sur'at.—(*Of rain*) تندي tundí, درشتي durushtí, سختي sakhtí.—(*Tartness*) ترشي turushí, تيزكي tízakí.—(*Applied to persons*) زشتي zishtí, سختي sakhtí, سنگ دلي sang-dilí, قساوت qasávat.—(*Impenitence*) نا فرو تني ná-furú-taní, عدم انابت 'adam-i-inábat, بد بختي bad-bakhtí, شقاوت sha-qávat, سختدلي sakht-dilí, قساوت qasávat.

Hards, *subs.* (*Tow*) كنب kanab, كنف kanaf, اصطبه ustubbah, پس مانده كتان pas-mándah-i-kattán.

Hardship, *subs.* سختي sakhtí, مصيبت musíbat, بلا balá, مشقت mushaqqat, تنگي tangí, عسرت ‘usrat, اذيت azíyat, ظلم zulm, ستم sitam.—(*Toil*) محنت mihnat, رنج ranj, جد و جهد jadd va jahd, زحمت zahmat, نصب nusub, تعب ta‘b.

Hardware, *subs.* آلات آهن áhan-álát, ظروف آهني zurúf-i-áhaní.

Hardy, *adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá‘, شجيع shají‘, بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, نيرو مند nírú-mand, تعب كش ta‘b-kash.

Hare, *subs.* خر گوش khar-gúsh, ارنب arnab (*pl.* ارانب aránib).

Hare-bell, *subs.* (*Hyacinthus nonscriptus*) خر گوشك khar-gúshak.

Hare-brained, *adj.* خر گوش مغز khar-gúsh-maghz, بيهوش bí-húsh, مدهوش madhúsh, خرف khirif.

Hare-hearted, *adj.* خر گوش دل khar-gúsh-dil, ترسو tarsú, خواف khavváf, بز دل buz-dil, كم جرأت kam-jurät.

Hare-lip (*Labium leporinum*), *subs.* خر گوش لبي khar-gúsh-labí, لب شكرك lab-i-shakarak, شطر لبي shutur-labí.

Hare-lipped, *adj.* خر گوش لب khar-gúsh-lab, لب شكر lab-i-shakar, شتر لب shutur-lab.

Haricot, *subs.* قيمه qímah, كوفته kúftah.—(*Bean*) لوبيه lúbiyah, لوبيا lúbiyá, باقلا báqilá.

Hark! *interj.* الا ilá, اهاي ahái, يواش yavásh, بشنو bi-shinú, هان hán, هين hín, هوش húsh, صه sah, گوش gúsh, گوش ده gúsh-dih.

Hearken, *verb*, گوش دادن gúsh dádan, استماع نمودن istimá‘ nimúdan, اجابت نمودن ijábat nimúdan, استجابت كردن istijábat kardan.

Harlequin, *subs.* بمبلي bambulí, بازي گر bází-gar, مسخره باز maskharah-báz, دخلك باز dakhlak-báz.

Harlequinade, *subs.* مسخره بازي maskharah-bází, بمبلي گري bambulí-garí, دخلك بازي dakhlak-bází.

Harlot, *subs.* فاحشه fáhishah, قحبه qahbah, جافجاف jáf-jáf, فاجره fájirah, لولي lúlí, كسبي kasbí, زانيه zániyah (*pl.* زواني zaváni), مرد باز mard-báz, فاسقه fásiqah, روسبي rúsbí, كاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).—(*Scriptural term*) مشرك mushrik, بت پرست but-parast.—*adj.* دون dún, دني daní, پست past, ذليل zalíl, رذل razl, رذيل razíl, مذموم mazmúm, مذم muzimm, قبيه qabíh, فرو مايه furú-máyah, سفيل safíl, سفله siflah, خسيس khasís, حقير haqír, فاحش fáhish, كمين kamín, كمينه kamínah, زبون zabún, خوار khár, ول vil, پدر سگ pidar-ság, فاجر fájir, فاسق fásiq, غشاش ghashshásh.—(*To play the harlot*) زنا ziná dádan, زنا كاري كردن ziná-kárí kardan, مرد بازي كردن mard-bází kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي كردن jindah-bází kardan, جنده ساختن jindah sákhtan (*vulg.*).

Harlotry, *subs.* فاحشگي fáhishagí, روسبي گري rúsbí-garí, لوندي lavandí, جندگي jindagí (*vulg.*), جنده بازي jindah-bází (*vulg.*).

Harm, *subs.* ضرر zarar, مضرت mazarrat (*pl.* مضرات mazarrát), عيب ‘aib, اذيت azíyat, آسيب ásíb, زيان ziyán, نقصان nuqsán, آزار ázár, گزند gazand, خسارت khasárat.—(*It will be no harm*) باك نيست bák-ní ’st.—(*There would be no harm*) پروا نباشد parvá na-báshad, ضرر ندارد zarar na-dárad.—(*Do what harm you can, I am not afraid of you*) بعد از اين سر باز بفرست ba‘d az ín sar-báz bi-firist (*lit.* After this send it without cover), هر چه از دستت بر آيد كوتاهي مكن har chih az dast-at bar-áyad kútáhí makun.

Harm, *verb*, رنجانيدن ranjánídan, آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, ايذا دادن ízá dádan, زيان كردن ziyán kardan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, آسيب دادن ásíb dádan, مضرت رسانيدن mazarrat rasánídan, نقصان دادن nuqsán dádan.

Harmala peganum (*Assyrian wild rue*), *subs.* اسپند aspand, حرمل hurmal, سداب كوهي sudáb-i-kúhí.

Harmful, *adj.* مضر muzirr, موذي müzí, نقصان ده nuqsán-dih, مضرت رسان mazarrat-rasán.

Harmless, *adj.* بي اذيت bí-azíyat, بي آسيب bí-ásíb, بي آزار bí-ázár, بي ضرر bí-zarar, بي قصور bí-qusúr, معصوم ma‘súm, سلم انديش salm-andísh, صلح كيش sulh-kísh, مسلم منش mus-lim-manish.

Harmlessly, *adv.* بي آزارانه bí-ázáránah, بدون اذيت bidún-i-azíyat, خالي از ضرر khálí az zarar, غير مضرانه ghair-i-muzirránah.

Harmlessness, *subs.* بي آزاري bí-ázárí, بي اذيتي bí-azíyatí, عدم اضرار ‘adam-i-izrár, بي مضرتي bí-mazar-ratí, بي قصوري bí-qusúrí, معصومي ma‘súmí, سلم انديشي salm-andíshí, مسلم منشي muslim-manishí, سليم طبعي salím-tab‘í.

Harmonic, *subs.* (*Musical term*) هم آهنگي ham-áhangí, هم نوائي ham-navá,í, هم آوازي ham-ávází, هم صدائي ham-sidá,í.—*adj.* (*Musical*) هم آهنگ ham-áhang, هم نوا ham-navá, هم آواز ham-áváz, هم صدا ham-sidá, هم نغمه ham-naghmah.—(*Concordant*) سازگار sázigár, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, خوش حال khush-hál, مسالم musálim, هم اندازه ham-andázah, مطابق يك ديگر mutábiq-i-yak-dígar.

Harmonica, *subs.* سنطور زجاج santúr-i-zujáj.

Harmonically, *adv.* (*Concordantly*) سازگارانه sázigár-

ánah, موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah, بطور مطابقت bi-taur-i-mutábaqat, بطريق يكرنگي bi-taríq-i-yak rangí, مسالمانه musálimánah.—(*Musically*) هم نوايانه ham-naváyánah, هم صدايانه ham-sidáyánah, بطور هم آهنگي bi-taur-i-ham-ávázánah, هم آوازانه ham-áhangí, هم آهنگانه ham-áhangánah, بطرز هم نغمگي bi-tarz-i-ham-naghmagí.

Harmonical progression, *subs.* سلسله موسقي silsilah-i-músiqí.

Harmonics, *subs.* علم موسقي 'ilm-i-músiqí, هم آهنگ اصوات سازي ham-áhang-sází-i-asvát, هم آهنگ asvát-i-ham-áhang.

Harmonious, *adj.* (*Concordant*) سازگار sázigár, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, خوش حال khush-hál, لم‌مسا musálim, هم اندازه ham-andázah, مطابق يك ديگر mutábiq-i-yak-dígar.—(*Musical*) هم آهنگ ham-áhang, هم نوا ham-navá, هم آواز ham-áváz, هم صدا ham-sidá, هم نغمه ham-naghmah.

Harmoniously, *adv.* (*Concordantly*) سازگارانه sázigár-ánah, موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah, بطور مطابقت bi-taur-i-mutábaqat, بطريق يكرنگي bi-taríq-i-yak-rangí, مسالمانه musálimánah.—(*Musically*) هم نوايانه ham-naváyánah, هم صدايانه ham-sidáyánah, بطور هم آهنگي bi-taur-i-ham-ávázánah, هم آوازانه ham-áhangí, هم آهنگانه ham-áhangánah, بطرز هم نغمگي bi-tarz-i-ham-naghmagí.

Harmonium, *subs.* ارغنون arghanún, ساز sáz, ساز بادي sáz-i-bádí.

Harmonist, *subs.* مطرب mutrib, سازنده sázandah.—(*Sacred term*) تطبيق گر tatbíq-gar, توفيق كار taufíq-kár.

Harmonize, *verb trans.* تطبيق كردن tatbíq kardan, وفق دادن vifq dádan, هم ربط ساختن ham rabt sákhtan, مثل هم ساختن misl-i-ham sákhtan.—(*Musical term*) هم آهنگ گردانيدن ham-áhang gardánídan, هم صدا نمودن ham-sidá nimúdan, هم نوا كردن ham-navá kardan, هم نغمه ساختن ham-naghmah sákhtan.—*intrans.* تطبيق داشتن tatbíq dáshtan, مشابهت داشتن mushábahat dáshtan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), سازش كردن sázish kardan, بسر بردن bi-sar burdan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, هم مقصد بودن ham-maqsad búdan, هم مراد گشتن ham-murád gashtan.—(*Musical term*) هم آهنگ بودن ham-áhang búdan, هم نوا شدن ham-navá shudan, هم صدا گشتن ham-sidá gashtan, هم نغمه گرديدن ham-naghmah gardídan, راست آمدن rást ámadan.

Harmony, *subs.* آهنگ áhang, توافق الالحان taváfuqu 'l-alhán, موافقت اصوات muváfaqat-i-asvát, ساز sáz, هم آوازي ham-navá,í, هم نوائي ham-sidá,í, هم صدائي ham-ávází, هم نغمگي ham-naghmagí.—(*Science of harmony*) علم نغمه پردازي 'ilm-i-naghmah-pardází.—(*Agreement*) موافقت muváfaqat, سازش sázish, مطابقت mutábaqat, اتفاق ittifáq, هم خيالي ham-khiyálí, هم فكري ham-fikrí, هم رنگي ham-rangí.

Harness, *subs.* ساز sáz, يراق yaráq, برگ barg, رخت rakht, ستام sitám.

Harness, *verb,* ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), رخت نمودن rakht nimúdan, يراق كردن yaráq kardan, ساز و برگ بر نهادن sáz-u-barg bar-nihádan, درست كردن durust kardan, مستعد كار ساختن musta'idd kár sákhtan.

Harness-maker, *subs.* پالاندوز pálán-dúz, سراج sarráj.

Harp, *subs.* چنگ chang, بربط barbat, سنتور sintaur, عود 'aud (*pl.* اعواد a'vád).

Harp, *verb,* بربط زدن barbat zadan, ساز زدن sáz zadan.—(*Metaphorically*) طول دادن túl dádan, افاده كردن ifádah kardan, بر سر يك حرف ايستادن bar-sar-i-yak harf ístádan, بيك مطلب چسبيدن bi-yak matlab chasbídan.—(*He harped upon this subject*) چسبيد به همين‌را گرفته ول نكرد chasbíd bi ín matlab, hamín-rá giriftah vil na-kard.

Harpist, *subs.* چنگي changí, بربطي barbatí, عودي 'audí.

Harpoon, *subs.* مزراق mizráq, نيزه naizah, حربه نهنگ كشي harbah-i-nahang-kushí.

Harpoon, *verb,* مزراق زدن mizráq zadan, نيزه كاري كردن naizah-kárí kardan, حربه زدن harbah zadan, گرفتار كردن giriftár kardan, گير آوردن gír ávardan.

Harpooner, *subs.* مزراق چي mizráq-chí, حربه انداز harbah-andáz, نيزه باز naizah-báz, نهنگ كش nahang-kush, تمساح گير timsáh-gír.

Harpsichord, *subs.* سنتور sintaur.

Harpy, *subs.* شاه كركس sháh-karkas, خر عقاب khar-'uqáb.—(*Extortioner*) يغما گر yaghmá-gar, هلتاق كار shaltáq-kár, غارت چي ghárat-chí.

Harridan, *subs.* بي‌بي تميز bíbí-i-tamayyuz, كهنه جنده kuhnah-jindah, پوسيده فاحشه púsídah-fáhishah.

Harrier, *subs.* تازي tází, سگ شكاري sag-i-shikárí.

Harrow, *subs.* مازو mázú, واز váz, شاقول sháqúl.

Harrow, *verb,* مازو نمودن mázú nimúdan, شاقول كردن sháqúl kardan.—(*Harass*) آزردن ázurdan, عذاب دادن 'azáb dádan, رنج رسانيدن ranj rasánídan, رنجانيدن ranjánídan, پريشان ساختن paríshán sákhtan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan.

Harrower, *subs.* مازو كش mázú-kash, شاقول كن sháqúl-kun.—(*Harasser*) عذاب ده 'azáb-dih, ايذا رسان ízá-rasán, مردم آزار mardum-ázár, زحمت دهنده zahmat-dihandah.—(*Hawk*) باز báz, قوش qúsh, صقر saqr (*pl.* صقر suqr).

Harry, *verb,* آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ماول ساختن malúl sákhtan, رنجانیدن ranjánídan, اذیت کردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ایذا رسانیدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مکدر گردانیدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانیدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jirr ávardan, تلخ جان گردانیدن talkh-ján gardánídan, گزیدن gazídan, پریشان داشتن parishán dáshtan, چاپیدن chápídan, غارت کردن ghárat kardan.

Harsh, *adj.* (*Person*) درشت durusht, ترش turush, سخت sakht, تند tund, عتل 'utull, نا هنجار ná-hanjár, بي ادب bí-adab, گستاخ gustákh, نا سازگار ná-sázigár. —(*Thing*) زبر zabar, خشن khashin, نا هموار ná-hamvár, نا صاف ná-sáf, نا ملائم ná-muláïm.—(*Sound*) بد صدا bad-sidá.

Harshly, *adv.* (*Person*) بطور سخت bi-taur-i-sakht, درشتانه durushtánah, بي ادبانه bí-adabánah, گستاخانه gustákhánah.—(*Thing*) بطور زبر bi-taur-i-zabar, با خشونت bá-khushúnat, درشتانه durushtánah.—(*Sound*) بد صدایانه bad-sidáyánah.

Harshness, *subs.* (*Person*) درشتي durushtí, ترشي turushí, سختي sakhtí, بي ادبي bí-adabí, تندي tundí, نا سازگاري ná-sázigárí.—(*Thing*) زبري zabarí, خشونت khushúnat, تخشن takhashshun, نا ملائمي ná-muláïmí. —(*Sound*) بد صدائي bad-sidá'í.

Harslet, *subs.* دل و جگر گراز dil va jigar-i-guráz, احشا خنزیر ahshá-i-khanzír, دل و گرده خوگ dil va gurdah-i-khúg.

Hart, *subs.* آهو áhú, غزال ghazál (*pl.* غزلت ghizlat).

Hartshorn (*Liquor ammoniæ*), *subs.* نوشادر naushádur, نشادر nushádur.

Harum-scarum, *adj.* وحشي vahshí, جنگلي jangalí, جلقي jallaqí, هولکي haulakí, شتاب کار shitáb-kár, بي هوش bí-húsh, خرف khirif.

Haruspice, *subs.* روده بین rúdah-bín, فال گو fäl-gú, طالع گیر táli'-gír, بخت شناس bakht-shinás, غیب گو ghaib-gú.

Harvest, *subs.* درو dirau, حاصل hásil, محصول mahsúl, حصاد hasád, بیدر baidar, غله ghallah, خرمن khirman, خرمن کوبي khirman-kúbí.—(*Summer harvest*) صیفي saifí.—(*Winter harvest*) شتوي shatví.—(*Harvest time*) وقت درو vaqt-i-dirau, هنگام درو hangám-i-dirau, زمان حصاد zamán-i-hasád, وقت حصاد vaqt-i-hasád.—(*Metaphorically*) ما حصل má-hasal, نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), مال mál, خواسته khástah.

Harvest, *verb,* درویدن diravídan, غله جمع کردن ghallah jam' kardan, حصاد نمودن hasád nimúdan, خرمن کوفتن khirman kúftan.

Harvest-home, *subs.* وقت درو vaqt-i-dirau, هنگام درو hangám-i-dirau, زمان حصاد zamán-i-hasád, وقت حصاد vaqt-i-hasád.—(*Song*) سرود surúd, چامه chámah, غزل ghazal.

Harvest-moon, *subs.* خرمن ماه khirman-máh, بدر البیدر badru 'l-baidar, بدر بیدره badr-i-baidarah, ماه تمام máh-i-tamám, ماه خرمن کوبي máh-i-khirman-kúbí.

Harvest Queen, *subs.* خرمن خانم khirman-khánam.

Hash, *subs.* کوفته kúftah, قیمه qímah, قورمه qúrmah. —(*What a hash he made of it*) ضائعش کرد zái'-ash kard, خرابش نمود kharáb-ash nimúd.

Hash, *verb,* پاره پاره کردن párah-párah kardan, قیمه کردن qímah kardan, قورمه کردن qúrmah kardan.—(*Spoil*) ضائع کردن zái' kardan, معیوب کردن ma'yúb kardan, فاسد کردن fásid kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan.

Hashish (*Cannabis indica*), *subs.* حشیش hashísh, شاه دانه هندي sháh-dánah-i-hindí.

Hasp, *subs.* چفت chift, ریزه rízah, دوك dúk, سیخ síkh, کلید دان kilíd-dán, قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál).

Hassock, *subs.* زیر زانوئي zír-zánú'í, زانو بالش zánú-bálish, زانو گاه zánú-gáh.

Haste, *subs.* زودي zúdí, شتاب shitáb, اشتاب ashtáb, شتابي shitábí, شتاباني shitábání, تندي tundí, عجلت 'ajalat, تعجیل ta'jíl, عجولي 'ajúlí, معاجلت mu'ájalat, سرعت sur'at, جلدي jaldí, چالاکي chálákí, مبادرت mubádarat, فور faur, تکتازي taktází.—(*In haste*) فوراً fauran, علي الفور 'ala 'l-faur, به تعجیل bi-ta'jíl, علي العجله 'ala 'l-'ajalah, عجولانه 'ajúlánah, علي العجالت 'ala 'l-'ajálat, به استعجال bi-isti'jál, عجالتاً 'ajálat-tan, سر دست sar-dast, بسرعت bi-sur'at, بزودي bi-zúdí, شتاب کنان shitáb-kunán.—(*The more haste the less speed*) هر چه تعجیل بیشتر تعطیل زیادتر har-chih ta'jíl bíshtar ta'tíl ziyád-tar, هر چه زودتر بخواهي دیرتر میشود har-chih zúd-tar bi-kháhí dír-tar mí-shavad. —(*Haste is from Satan*) العجلة من الشیطان al-'ajalatun min ash-shaitán. — (*To make haste*) شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), شتاب نمودن shitáb nimúdan, تعجیل نمودن ta'jíl nimúdan, عجلت نمودن 'ajalat nimúdan, زود شدن zúd shudan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, هول زدن haul zadan.

Hasten, *verb trans.* شتابانیدن shitábánídan, بزودي bi-zúdí ávardan, آوردن بتعجیل دادن bi-ta'jíl dádan.—*intrans.* شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), شتاب نمودن shitáb nimúdan, تعجیل نمودن ta'jíl nimúdan, عجلت نمودن 'ajalat nimúdan, زود شدن zúd shudan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, هول زدن haul zadan.

Hastily, *adv.* فوراً fauran, علي الفور 'ala 'l-faur, به تعجیل bi-ta'jíl, علي العجله 'ala 'l-'ajalah, علي العجالت 'ala 'l-'ajálat, به استعجال bi-isti'jál, عجالتاً 'ajúlánah, عجولانه

‘ajálatan, سر دست sar-dast, بسرعت bi-sur‘at, بزودي bi-zúdí, شتاب كنان shitáb-kunán.

Hastiness, *subs.* زودي zúdí, شتاب shitáb, اشتاب ashtáb, شتابي shitábí, شتابانی shitábání, تندي tundí, عجلت ‘ajalat, تعجيل ta‘jíl, عجولي ‘ajúlí, معاجلت mu‘-ájalat, سرعت sur‘at, جلدي jaldí, چالاكي chálákí, مبادرت mubádarat, فور faur, تكتازي taktází. —(*Of temper*) تند مزاجي tund-mizájí, تيز مزاجي tíz-mizájí, آتش مزاجي átish-mizájí.

Hasty, *adj.* (*Hurried*) دستپاچه dast-páchah, پر شتاب pur-shitáb, عجول ‘ajúl, تند tund, عاجلانه ‘ájilánah.—(*Passionate*) تيز مزاج tíz-mizáj, تند خو tund-khú, تند مزاج tund-mizáj, آتش مزاج átish-mizáj.

Hasty-pudding, *subs.* كاچي káchí, آرد آب árd-áb.

Hat, *subs.* كلاه kuláh, كلاه فرنگي kuláh-i-farangí.—(*To raise one's hat*) كلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan, تعظيم كردن ta‘zím kardan.

Hatch, *subs.* (*Of a ship*) خن khan, سر خن sar-i-khan, دريچه جهاز daríchah-i-jaház.—(*Brood*) جوجه jújah, بچه bachchah, ايشانه íshánah, تفريخ tafríkh, كشف kashf, استكشاف istiksháf.

Hatch, *verb trans.* تفريخ كردن *or* دادن tafríkh kardan *or* dádan, جوجه از تخم بر آوردن jújah az tukhm bar-ávardan, جوجه بيرون آوردن jújah bírún ávardan, ايشانه بر آوردن ísháhah bar-ávardan, بچه كردن bachchah kardan, تخم شكستن tukhm shikastan.—*intrans.* جوجه كردن jújah kardan, بچه كردن bachchah kardan, در آوردن dar-ávardan, تفريخ نمودن tafríkh nimúdan.—(*To hatch a plot*) تدبير كردن tadbír kardan, تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, مكر كردن makr kardan, حيله نمودن hílah nimúdan, اختراع كردن ikhtirá‘ kardan, بازي در آوردن bází dar-ávardan, انديشيدن andíshídan.

Hatchel, *subs.* آلت كتان پاك كني álat-i-kattán pák-kuní, منفضه minfazah, منفاش manfásh.

Hatchel, *verb,* پاك كردن pák kardan, منفضه كردن minfazah kardan, منفاش نمودن manfásh nimúdan, از هم گسيختن az ham gusíkhtan, جدا كردن jidá kardan. (*Annoy*) آزار كردن ázár kardan, عذاب دادن ‘azáb dádan, رنج رسانيدن ranj rasánídan, ايذا نمودن ízá nimúdan.

Hatchet, *subs.* تبر tabar, تيشه tíshah, فاس fás, فاسه fásah.

Hatching, *subs.* تفريخ tafríkh, جوجه بيرون آوري jújah-bírún-ávarí, بچه كني bachchah-kuní.—(*In drawing*) تخطيط takhtít, خط كشي khatt-kashí.

Hatchment, *subs.* علم ماتم ‘alam-i-mátam, نشان مرگ nishán-i-marg, غاشيه موت ghásiyah-i-maut. آيت حزن áyat-i-huzn.

Hatchway, *subs.* خن khan, سر خن sar-i-khan, دريچه جهاز daríchah-i-jaház.

Hate, *subs.* بغض bughz, بغضا baghzá, ابغاض ibgház, كين kín, كينه kínah, عداوت ‘adávat, عدوان ‘udván, دشمني dushmaní, بد خواهي bad-kháhí, خصومت khusúmat, نفرت nifrat, رغم raghm, حقد hiqd, مخاصمت mukhásamat, شنئان shanïán, شنئت shanïat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat.

Hate, *verb,* نفرت داشتن nifrat dáshtan, كين داشتن kín dáshtan, رغم داشتن raghm dáshtan, مكروه داشتن makrúh dáshtan, بغض كردن bughz kardan, مبغوض داشتن mabghúz dáshtan, بد دانستن *or* داشتن bad dánistan *or* dáshtan, دشمن داشتن dushman dáshtan, از چشم انداختن az chashm andákhtan.—(*Dislike*) بد آمدن (از) bad-ámadan (az), خوش نيامدن (از) khush-ní-ámadan (az), تنفر داشتن (از) tanaffur dáshtan (az), كاره بودن (از) kárih búdan (az), نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan.

Hated, *part.* مبغوض mabghúz, مكروه makrúh, منفور manfúr, نا پسند ná-pasand.

Hateful, *adj.* معيوب ma‘yúb, بد bad, زبون zabún, كاره kárih, كريه karíh, مكروه makrúh, مغض mughass, منفور طبع manfúr-i-tab‘, نا پسند ná-pasand, زشت zisht, مبغض mabghaz, پر كين pur-kín, كراهت دار karáhat-dár, كراهت مند karáhat-mand, شنيع shaní‘.

Hatefully, *adv.* منفورانه manfúránah, نا پسندانه ná-pasandánah, مبغضانه mabghazánah, بطور كراهتمندي bi-taur-i-karáhat-mandí, شنيعانه shaní‘ánah.

Hatefulness, *subs.* مكروهيت makrúhíyat, منفوريت manfúríyat, زشتي zishtí, نا پسندي ná-pasandí, شناعت shiná‘at.

Hatred, *subs.* بغض bughz, بغضا baghzá, ابغاض ibgház, كين kín, كينه kínah, عداوت ‘adávat, عدوان ‘udván, دشمني dushmaní, بد خواهي bad-kháhí, خصومت khusúmat, نفرت nifrat, رغم raghm, حقد hiqd, مخاصمت mukhásamat, شنئان shanïán, شنئت shanïat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat.

Hatter, *subs.* كلاه ساز kuláh-sáz, كلاه فروش kuláh-furúsh, كلاه دوز kuláh-dúz.

Hauberk, *subs.* درع dir‘ (*pl.* ادرع adru‘), زره zirih.

Haugh, *subs.* چمن chaman, چمنزار chaman-zár, چراگاه charágáh, مرتع marta‘, مرغزار margh-zár, علفزار ‘alaf-zár, صحرا sahrá, مغاز magház, جلگه julgah.

Haughtily, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, مستكبرانه mustakbiránah, گستاخانه gustákhánah, مغرورا maghrúran, مغرورانه maghrúránah, از روي غرور az rúy-i-ghurúr, بطور جسارت bi-taur-i-jasárat, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálígarí, بطور زير پوزي bi-taur-i-zír-púzí, سر كشانه sar-kashánah, از روي بلنه پروازي az-rúy-i-buland-parvází, بطور جاه فروشي bi-taur-i-jáh-furúshí,

عالیجاهانه ‘álí-jáhánah, رفیع جایگاهانه rafí‘-jáígáhánah, بلند نظرانه buland-nazaránah.

Haughtiness, *subs.* کبر kibr, کبرت kibrat, تکبر takkabbur, تکابر takábur, استکبار istikbár, مکابره makábarah, کبر فروشي kibr-furúshí, لاف láf, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, مغروریت maghrúríyat, دماغ داري dimágh-dárí, تفخر tafakhkhur, گستاخي gustákhí, علو ‘ulú, اختیال ikhtiyál, جسارت jasárat, اعتماد i‘timád, هوا داري havá-dárí, سفاهت safáhat, ادعا iddi‘á, دعوي da‘vá, بلند پروازي buland-parvází, خود بیني khud-bíní, گردن کشي gardan-kashí, سر کشي sar-kashí, خود سري khud-sarí, عجب ‘ujb, زعم za‘m, درشت خوئي durusht-khú,í, فیس fís (*vulg.*).

Haughty, *adj.* متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, کبر فروش kibr-furúsh, لاف زن láf-zan, بلند پرواز buland-parváz, مغرور maghrúr, غروري ghurúrí, دماغ دار dimágh-dár, گردن کش gardan-kash, سر کش sar-kash, خود بین khud-bín, خود سر khud-sar, گستاخ gustákh, عالي ‘álí, درشت خو durusht-khú, جسور jasúr, کله پر باد kallah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí, فیسو físú (*vulg.*).—(*To be haughty*) دوش بر زدن dúsh bar zadan, کبر فروختن kibr furúkhtan, تبختر نمودن tabakhtur nimúdan.—(*He is haughty*) دماغش بالاست dimágh-ash bálá’st (*lit.* His brain (nose) is up), دو پاش بند نمیشود dú-pá-ash band na-mí-shavad (*lit.* He cannot stand on his feet).

Haul, *subs.* کشش kashish, سحب sahb, جر jarr, جذب jazb.—(*A haul of fishes*) گرفت ماهي girift-i-máhí, مسك سمك mask-i-samak, اصطیاد istiyád, شکار shikár.

Haul, *verb,* کشیدن kashídan, سحب نمودن sahb nimúdan.—(*To haul down*) خوابانیدن khábánídan, پائیي کردن pá,ín kardan.

Haulm, *subs.* پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), تبن taban, عصف ‘asf, کاه káh, سوفال súfál.

Haunch, *subs.* گرده gurdah, پشت pusht, دبر dubur, سرین surín, قنبل qumbal.

Haunt, *subs.* مغاره maghárah, منزل manzil, مورد múrid, مصیر masír, غار ghár, بنگاه bungáh, جا já, محل mahall, گردش گاه gardish-gáh.

Haunt, *verb trans.* مکرر زیادت کردن mukarrar ziyádat kardan, پي در پي بر خوردن pay-dar-pay bar-khurdan, زور آوردن zúr ávardan, هجوم کردن hujúm kardan, درد سر دادن dard-i-sar dádan, به اصرار عقب bi-isrár ‘aqib kardan, عذاب دادن ‘azáb dádan.—(*As a ghost*) دچار کردن duchár kardan, آسیب رساندن ásíb rasándan, حاضر شدن házir shudan, گردش گاه ساختن gardish-gáh sákhtan, بنگاه کردن bungáh kardan, مورد خود ساختن múrid-i-khud sákhtan, ماوا قرار دادن mává qarár dádan.—*intrans.* پي در پي آمد و gashtan, بر خوردن bar-khurdan, مکرر حاضر شد کردن pay-dar-pay ámad-u-shud kardan, مکرر حاضر شدن mukarrar házir shudan.

Haunted, *part.* مسکون maskún, مورود maurúd, دچار آمده duchár-ámadah, آسیب یافته ásíb-yáftah, خسته خسته khastah-i-muláqát.

Haunter, *subs.* آمد و شد کن ámad-u-shud-kun, دائم دائم dáïm-rau, پي در پي بین pay-dar-pay-bín, متصل گرد muttasil-gard, ماوا ساز mává-sáz.—(*As a ghost*) حاضر شونده házir-shavandah, بر خورنده bar-khurandah, دچار کن duchár-kun, آسیب رسان ásíb-rasán.

Hautbois, *subs.* سرنا surná, سورنا súrná, نفیر nafír, شاخ shákh, شاخ نفیر shákh-i-nafír, ناقور náqúr.—(*Hautbois player*) سرنا زن surná-zan, نفیر چي nafír-chí.

Have, *verb,* داشتن dáshtan (*rt.* دار dár), گیر آوردن gír ávardan, مالك شدن málik shudan, تصرف کردن tasarruf kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan.—(*Bring forth*) زائیدن zá,ídan, آوردن ávardan, ولادت کردن viládat kardan.—(*Contain*) حاوي بودن háví búdan, تضمن کردن tazammun kardan, در بر داشتن dar-bar dáshtan, گنجانیدن gunjánídan, گنجایش داشتن gunjáyish dáshtan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan, متضمن شدن mutazammin shudan, شمول داشتن shumúl dáshtan, جا داشتن já dáshtan.—(*I have no children but this*) اولادم منحصر بهمین است aulád-am munhasir bi-hamín ast.—(*He has to do it*) باید بکند báyad bi-kunad, این را او کردنیست ín-rá ú kardaní ’st.

Haven, *subs.* کشتیگاه kashtí-gáh, بندر bandar.—(*Place of security*) ملجا maljá, مأمن mäman, پناه گاه panáh-gáh.

Haversack, *subs.* کوله بار kúlah-bár, کوله بندي kúlah-bandí, چار بندي chár-bandí, چنته chantah, توبره túbarah.

Havoc, *subs.* خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, قتل qatl, اعدام i‘dám, عدم ‘adam, تباهي tabáhí, خرابي kharábí, اخراب ikhráb, تلف talaf, اتلاف itláf, تبار tabár, انهدام inhidám, نقیض naqíz, هلاکت halákat, تهلکه tahlakah, افساد ifsád, ویراني vírání.—(*Exclamation*) هواوك havávak, هبابك habábak, هیاهو hiá-hú.

Havoc, *verb,* معدوم ساختن ma‘dúm sákhtan, اعدام کردن i‘dám kardan, نا بود کردن ná-búd kardan, سلب نمودن salb nimúdan, منقلع گردانیدن munqali‘ gardánídan, متلاشي کردن mutaláshí kardan, منقضي کردن munqazí kardan, نیست گردانیدن níst gardanídan, تباه کردن tabáh kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, بر باد دادن bar bád dádan, از هم ریختن az ham ríkhtan, تلف نمودن talaf nimúdan, فنا کردن faná kardan, منهدم ساختن munhadim sákhtan, استئصال نمودن istï-

sál nimúdan, پخش کردن pakhsh kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan, هلاك کردن halák kardan, ویران ساختن vírán sákhtan, از معموري انداختن az ma'múrí andákhtan.

Haw, *subs.* (*Berry*) ها há, کیالك kiyálak, بنه خرسك bunah-i-kharsak.—(*Stammering*) لکنت luknat, زبان گیري zabán-gírí.—(*Dale*) دره darrah, وادي vádí.

Haw, *verb*, الکن بودن alkan búdan, لکنت کردن luknat kardan, زبان گیرك داشتن zabán-gírak dáshtan, بریده حرف زدن burídah harf zadan, گنگ بازي در آوردن gung-bází dar-ávardan.

Hawk, *subs.* باز báz, قوش qúsh.—(*Sea-hawk*) بحري múshi-bahrí.—(*Sparrow-hawk—Falco nisus*) موشگیر gír, شاهین sháhín, صقر saqr (*pl.* اصقر asqur), باشه báshah, قراغوش qarághúsh.—(*Cough*) کك kuk, سرفه surfah, سعال su'ál.

Hawk, *verb*, (*With a hawk*) با باز شکار کردن bá-báz shikár kardan, با شاهین صید نمودن bá-sháhín said nimúdan. —(*In the streets*) فریاد زدن firyád zadan, صدا زدن sidá zadan, جار زدن jár zadan.—(*Cough*) کك کردن kuk kardan, ککیدن kukídan, سرفه نمودن surfah nimúdan, دفع اخلاط کردن daf'-i-ikhlát kardan.

Hawker, *subs.* (*Falconer*) باز دار báz-dár, قوشچي qúshchí.—(*Pedlar*) پیلور pílavar, دستفروش dast-furúsh, خورده فروش khurdah-furúsh.

Hawk-eyed, *adj.* باز چشم báz-chashm, تیز بین tíz-bín, با بصیرت bá-basírat, روشن نظر raushan-nazar, دور بین dúr-bín.

Hawking, *subs.* با باز شکار کني bá-báz shikár-kuní, با شاهین صید نمائي bá-sháhín said-nimá,í, شکار باز shikár-i-báz, صید شاهین said-i-sháhín.—(*Expectoration*) سرفه surfah, کك kuk, دفع اخلاط صدر daf'-i-ikhlát-i-sadr.—(*As a pedlar*) جار زني ját-zaní, چیز فروشي chíz-furúshí.

Hawse-hole, *subs.* سوراخ لنگر بند súrákh-i-langar-band, ممر طناب لنگر mamarr-i-tanáb-i-langar.

Hawser, *subs.* رسن rasan, ریسمان rísmán, حبل habl, طناب tanáb, بند band.

Hawthorn, *subs.* اردن irdan, خار صحرائي khár-i-sahrá,í, خفچه khafchah, موبري maubarí.—(*Small*) تنگز tangiz.—(*Large, the hips of which are edible*) کیالك kiyálak, گویج gavíj.

Hay, *subs.* علف خشك 'alaf-i-khushk, حشیش hashísh, برمه burmah, پیچه píchah.

Hay, *verb*, علف خشك کردن 'alaf-i-khushk kardan, علوفه درست کردن 'alúfah durust kardan, برمه ساختن burmah sákhtan. — (*To make hay while the sun lasts*) فرصت از دست ندادن fursat az dast na-dádan, دمرا غنیمت شمردن dam-rá ghanímat shimurdan, بیدار وقت بودن bídár-i-vaqt búdan.

Hay-cock, *subs.* تل علف tall-i-'alaf, توده گیاه خشك túdah-i-giyáh-i-khushk, خرمن برمه khirman-i-burmah.

Haying, *subs.* علف بري 'alaf-burí, برمه سازي burmah-sází, علوفه درست کني 'alúfah-durust-kuní.—(*Time*) موسم علف بري mausim-i-'alaf-burí, وقت برمه سازي vaqt-i-burmah-sází.

Hay-knife, *subs.* داس dás, مارمل mármil, آلت علف بري álat-i-'alaf-burí.

Hay-loft, *subs.* علف دان 'alaf-dán, برمه گاه burmah-gáh, علوفه خانه 'alúfah-khánah.

Hay-mow, *subs.* کوت علف kút-i-'alaf, توده برمه túdah-i-burmah, علوفه انباشته 'alúfah-i-ambáshtah.

Hay-rick, *subs.* خرمن علف khirman-i-'alaf, تل علف tall-i-'alaf.

Hayward, *subs.* سیاج بان siyáj-bán, دشتبان dasht-bán, گله بان gallah-dán.

Hazard, *subs.* خطره khatrah, باك bák, بیم bím.—(*Chance*) بخت bakht.—(*Game of hazard*) قمار qimár, برد و باخت bard-u-bákht.—(*Danger*) خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بیم bím, خدشه khadashah, تشویش tashvísh, باك bák, تنگنائي tang-ná,í, خوف khauf, ترس tars, بلا balá, معرض امتحان ma'raz-i-imtihán.

Hazard, *verb*, (*Endanger*) در خطر انداختن dar khatar andákhtan, معرض هلاکت ساختن ma'raz-i-halákat sákhtan, در محل خوف در آوردن dar mahall-i-khauf dar-ávardan, در بلا افکندن dar balá afkandan, بر صف بار زندان زدن bar saff-i-zindán zadan.—(*At play*) باختن bákhtan (*rt.* باز báz), مهره انداختن muhrah andákhtan.

Hazardous, *adj.* (*Dangerous*) خطر ناك khatar-nák, هولناك haul-nák, مهلك muhlik, پر تشویش pur-tash-vísh, مخوف mukhavvif, مخطر mukhtir, پر بیم pur-bím, (*Daring*) دلاور dil-ávar, دلیر dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بیباك bí-bák, شجاع shujá', شجیع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شیر مرد shír-mard, نجید najíd, رشید rashíd, جري jarí, پر دل pur-dil, متهور mutahavvir.—(*Imminent*) مشرف mushrif, نزدیك nazdík, قریب qaríb.

Hazardously, *adv.* (*Dangerously*) بطور خطر ناکي bi-taur-i-khatar-náki, خطر ناکانه khatar-nákánah, مخطرانه mukhtiránah, مخوفانه mukhavvifánah, بیمناکانه bím-nákánah.—(*Daringly*) دلیرانه dilíránah, مردانه mard-ánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه bahádur-ánah, پر دلانه pur-dilánah, متهورانه mutahavviránah.

Haze, *subs.* میغ mígh, نزم nazm, بخار bukhár, دود dúd.

Haze, *verb trans.* (*Distress*) سیاه روز ساختن siyáh-rúz

sákhtan, تيره حال گردانيدن tírah-hál gardánídan, سر آسيمه نمودن sar-ásímah nimúdan, (بر) سخت گرفتن sakht giriftan (bar).—*intrans.* ميغناك شدن míghnák shudan, تيره گرديدن tírah gardídan, تار شدن tár shudan, سياه گشتن siyáh gashtan.

Hazel, *subs.* (*Corylus avellana*) درخت فندق dirakht-i-fandaq.—*adj.* فندقي fandaqí, فندق رنگ fandaq-rang, ميشي míshí.

Hazel-nut, *subs.* فندق finduq (*pl.* فنادق fanádiq).

Hazy, *adj.* ميغناك míghnák, پر نزم pur-nazm, تيره tírah, تار tár, پر بخار pur-bukhar, ابر ناك abr-nák.—(*He is hazy about this matter*) در اين باب سر گم است dar ín báb sar-gum ast.

He, *pron.* او ú, وي vai, اوي úí.—(*He himself*) او خودش ú-i-khud-ash.

Head, *subs.* سر sar, رأس räs, كله kallah, فرق farq.—(*Source*) مبدا mabdá.—(*Head of cattle, &c.*) رأس räs (*pl.* روؤس raüs).—(*Chief*) رئيس räís, سرور sarvar, بزرگ buzurg, سيد sayyid, پيسوا píshvá.—(*Ability*) فهم fahm, ادراك idrák, قابليت qábilíyat, هوش húsh, شعور shu'úr, كرم كاري kirm-i-kárí.—(*Topic*) مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), موضوع mauzú', بابت bábat, باب báb.—(*Of a ship*) سر sar, صدر sadr, سينه sínah, جلوه jalvah.—(*Of a class*) اول avval.—(*From head to foot*) سراپا sar-á-pá, سر تا پا sar-tá-pá.—(*Under what head does this go*) اين از كدام قبيل ín az kudám qabíl ast.—(*To lose one's head—metaphorically*) سر خود را فراموش كردن sar-i-khud-rá farámúsh kardan.—(*To put heads together*) سازش كردن sázish kardan.—(*He has got an old head upon young shoulders*) سر پير بر دوش جوان دارد sar-i-pír bar dúsh-i-javán dárad, جوانيست كهن عقل javání 'st kuhn-'aql.

Head, *verb trans.* ارشاد كردن irshád kardan, هدايت نمودن hidáyat nimúdan, قائدي كردن qáïdí kardan, رهنمائي كردن rah-nimá,í kardan, پيشوائي نمودن píshvá,í nimúdan, بردن burdan, مخالفت كردن mukhálafat kardan, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, جلو گرفتن jilau giriftan.—(*Behead*) كشيدن kashídan, سر بريدن sar burídan, قطع كردن qat' kardan.—*intrans.* بر پا شدن bar-pá shudan, پيدا شدن paidá shudan, بظهور آمدن bi-zuhúr ámadan, راه يافتن ráh yáftan, صدور نمودن sudúr nimúdan, سر پيدا كردن sar-paidá kardan.

Head-ache, *subs.* درد سر dard-i-sar, صداع sudá'.—(*From drinking*) خمار khumár.—(*My head-ache is gone*) درد سرم رفع شده است dard-i-sar-am rafa' shudah ast.—(*His head aches*) سرش كيچ مي خورد sar-ash kích mí-khurd, سرش درد گرفته است sar-ash dard giriftah ast.—(*It will give you a head-ache*) صداع ميارد sudá' mí-árad.

Head-dress, *subs.* مقنعه miqna'ah (*pl.* مقانع maqáni'), چار قد chár-qad, دستمال سر dast-mál-i-sar, سر بند sar-band, كلاه kuláh, تاج táj.

Head-gear, *subs.* زيور سر zívar-i-sar, زينت سر zínat-i-sar, پوشش سر púshish-i-sar, لباس سر libás-i-sar.

Headiness, *subs.* تهور tahavvur, سر كشي sar-kashí, متيزه sitízah, عناد 'inád, جسارت jasárat, اصرار isrár, خود رأي khud-räí, خود سري khud-sarí, تمرد tamar-rud, لجاجت lajájat, سخت گيري sakht-gírí, كله خري kallah-kharí, خود كامي khud-kámí.

Heading, *subs.* عنوان 'unván, سر نامه sar-námah, سر خط sar-khatt, سر فصل sar-fasl, خلاصه khulásah.—(*For casks*) سر پيپ sar-píp, سر برميل sar-barmíl.

Headland, *subs.* رأس räs, دماغه dimághah, زمين ناشيار zamín-i-náshí-ár, كناره كشتزار kinárah-i-kisht-zár.

Headless, *adj.* بي سر bí-sar, عديم الرأس 'adímu 'r-räs.

Headlong, *adj.* سر نگون sar-nigún, زير و زبر zír-u-zabar. (*Rash*) سر كش sar-kash, متهور mutahavvir, دستپاچه dast-páchah, خود سر khud-sar, بي محابا bí-muhábá.—*adv.* بي پروايانه bí-parváyánah, خود سرانه khud-sar-ánah, بي محابايانه bí-muhábáyánah.

Headman, *subs.* (*Chief*) سردار sardár, سالار sálár, رئيس räís, مقدم muqaddam.—(*Of a village*) كد خدا kad-khudá, ده خدا dih-khudá, پير ده pír-i-dih, رئيس ده räís-i-dih, ريش سفيد rísh-safíd, بزرگ buzurg, پيشوا píshvá, قائد qáïd, كائد káïd.—(*Of a trade or profession*) استاد ustád, اوستاد ústád, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh).

Headpiece, *subs.* خود khúd, مغفر mighfar, ترگ targ, كلاه جنگ kuláh-i-jang.

Head-quarters, *subs.* محل سردار جنگ mahall-i-sardár-i-jang, مصدر حكم masdar-i-hukm, حكومت گاه hukúmat-gáh, سراپرده sar-á-pardah, شادروان shádurván.

Head-sea, *subs.* بحر مخالف bahr-i-mukhálif, موج سينه mauj-i-sínah, امواج صدر amváj-i-sadr.

Headship, *subs.* رئاست riásat, سروري sarvarí.—(*Authority*) اقتدار iqtidár, بزرگي buzurgí, موضع اصلي mauzi'-i-aslí, مقام عمده maqám-i-'umdah.

Headsman, *subs.* جلاد jallád, مير غضب mír-ghazab, سر قطع كن sar-qat'-kun, نسق چي nasaq-chí.

Head-spring, *subs.* سر چشمه sar-chashmah, منبع mamba' (*pl.* منابع manábi'), ينبوع yambú' (*pl.* ينابع yanábi'), آب خيز áb-khíz.

Headstall, *subs.* (*Of a bridle*) افسار afsár, كلگي kullagí.

Head-stone, *subs.* سنگ بنیاد sang-i-bunyád, سنگ زاویه sang-i-záviyah, حجر بنا hajar-i-biná.—(*Of a grave*) سنگ سر قبر sang-i-sar-i-qabr, سنگ قبر sang-i-qabr, سر لوحه sar-lauhah, سنك مزار sang-i-mazár.

Headstrong, *adj.* عنود ‘unúd *or* ‘anúd, ستیزه گر sitízah-gar, لج باز lajj-báz, خود رائي khud-räí, خود کام khud-kám.

Headway, *subs.* تقدم taqaddum, پیش روي písh-raví, پیش افتادگي písh-uftádagí.

Head-wind, *subs.* باد مخالف bád-i-mukhálif, باد رو برو bád-i-rú-bi-rú.

Heady, *adj.* خود سر khud-sar, متهور mutahavvir, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, سخت sakht, سر کش sar-kash, عاصي ‘ásí, معاند mu‘ánid.

Heal, *verb*, علاج کردن ‘iláj kardan, معالجه کردن mu‘álajah kardan, شفا دادن shifá dádan, چاره کردن chárah kardan, صحت دادن sihhat dádan, التئام نمودن iltiám nimúdan, چاق کردن cháq kardan, دوا نمودن davá nimúdan, مداوات نمودن mudávát nimúdan, تشفیه نمودن tashfiyah nimúdan, تخلیص کردن takhlís kardan.—(*Remedy*) درمان نمودن darmán nimúdan, پاك کردن pák kardan, مبرا ساختن mubarrá sákhtan, اصلاح کردن isláh kardan, صلح دادن sulh dádan, آمرزیدن ámurzídan, عفو کردن ‘afv kardan.—*intrans.* شفا یافتن shifá yáftan, سالم شدن sálim shudan, بهبودي حاصل کردن bih-búdí hásil kardan, خوب شدن khub shudan, صحت یافتن sihhat yáftan.

Healable, *adj.* اصلاح پذیر isláh-pazír, قابل معالجه qábil-i-mu‘álajah, معالجه بردار mu‘álajah-bardár, ممکن الشفا mumkinu ’sh-shifá, درمان پذیر darmán-pazír, علاج پذیر ‘iláj-pazír, شفا پذیر shifá-pazír, بهتر شدني bihtar-shudaní, صحت یافتني sihhat-yáftaní.

Healds, *subs.* دستگاه جولاني dast-gáh-i-jaulání, آلت کار بافي álat-i-kár-báfí, تار کش tár-kash, تار گذران tár-guzrán.

Health, *subs.* صحت sihhat, تندرستي tan-durustí, سلامت salámat, عافیت ‘áfiyat, اوغر úghur, کیفیت kaifiyat, شفا shifá, مزاج mizáj. — (*Good health*) تناساني tan-ásání, حسن صحت husn - i - sihhat.—(*Board of Health*) حفظ الصحت hifzu ’s-sihhat. —(*To be in health*) چاق شدن cháq shudan, صحتمند بودن sihhat-mand búdan.—(*To be a little out of health*) اندك تکسر مزاجي داشتن andak takassur-i-mizájí dáshtan, قدري احوال بد بودن qadrí ahvál-i-bad búdan.—(*He is very sound in health*) بنیه اش بسیار خوب است bunyah-ash bisyár khub ast.—(*To drink a person's health*) بسلامتي کسي نوشیدن bi-salámatí-i-kasí núshídan, بیاد شخص آشامیدن bi-yád-i-shakhs áshámídan.—(*To enquire after a person's health*) تفقد احوال کسي نمودن tafaqqud-i-ahvál-i-kasí nimúdan, استفسار حال نمودن istifsár-i-hál nimúdan, احوال پرسي ahvál-pursí kardan.—(*To destroy the health*) مخل صحت گردیدن mukhill-i-sihhat gardídan, اخلال در مزاج نمودن ikhlál dar mizáj nimúdan, صحت بر هم زدن sihhat-bar-ham zadan.

Healthful, *adj.* چاق cháq, خوش khush, تندرست tan-durust, صاغ ságh, صحتمند sihhat-mand, صحتاور sihhat-ávar, صحیح المزاج sahíhu ’l-mizáj, صحت انگیز sihhat-angíz, شفا بخش shifá-bakhsh, سالم sálim, پرورش ده parvarish-dih, قوي qaví, برو مند barú-mand, نیرو مند nírú-mand, فائده مند fáïdah-mand.

Healthfully, *adv.* تندرستانه tan-durustánah, سالمانه sálimánah, صحت مندانه sihhat-mandánah, از روي صحت az rúy-i-sihhat, صحت بخشانه sihhat-bakhsh-ánah, فائده مندانه fáïdah-mandánah.

Healthfulness, *subs.* تندرستي tan-durustí, صحت مندي sihhat-mandí, صحت بخشي sihhat-bakhshí, سلامت مزاج salámat-i-mizáj, بي باکي bí-bákí, سالمیت sálimíyat, فائده مندي fáïdah-mandí.

Healthily, *adv.* تندرستانه tan-durustánah, سالمانه sálimánah, صحت مندانه sihhat-mandánah, از روي صحت az rúy-i-sihhat, صحت بخشانه sihhat-bakhsh-ánah, فائده مندانه fáïdah-mandánah.

Healthiness, *subs.* تندرستي tan-durustí, صحت مندي sihhat-mandí, صحت بخشي sihhat-bakhshí, سلامت مزاج salámat-i-mizáj, بي باکي bí-bákí, سالمیت sálimíyat, فائده مندي fáïdah-mandí.

Healthy, *adj.* چاق cháq, خوش khush, تندرست tan-durust, صاغ ságh, صحتمند sihhat-mand, صحتاور sihhat-ávar, صحیح المزاج sahíhu ’l-mizáj, صحت انگیز sihhat-anjíz, شفا بخش shifá-bakhsh, سالم sálim, پرورش ده parvarish-dih, قوي qaví, برو مند barú-mand, نیرو مند nírú-mand, فائده مند fáïdah-mand.

Heap, *subs.* توده túdah, جماعت jamá‘at, تل tall, تراکم tarákum, ادخار iddikhár, تنب tumb, پشته pushtah, کوت kút, کپه kuppah (*vulg.*).

Heap, *verb*, (*Store*) جمع کردن jam‘ kardan, فراهم آوردن faráham ávardan.—(*Gather in a heap*) انبوه کردن ambúh kardan, توده کردن túdah kardan, پشته ساختن pushtah sákhtan, تنب کردن tumb kardan, کوت نمودن kút nimúdan, گرد کردن gird kardan, کپه کردن kuppah kardan (*vulg.*).—(*To heap benefits*) احسان نمودن ihsán nimúdan.

Hear, *verb*, شنیدن shinídan (*rt.* شنو shinú), شنودن shinúdan, شنفتن shinuftan, نیوشیدن niyúshídan, گوش دادن gúsh dádan *or* کردن kardan, اصغا نمودن isghá nimúdan, استماع کردن istimá‘ kardan, مستمع بودن mustami‘ búdan, گوش فرا داشتن gúsh fará dáshtan.—(*To hear a lesson*) درس گوش گرفتن dars gúsh giriftan.—(*To hear of*) شنیدن shinídan.—(*When*

they heard of it) چون گوش زد ایشان chún gúsh zad íshán.—(*To hear talk of*) حرفي شنودن harfí shinúdan.

Hear, hear! *interj.* خاموش خاموش khámush khámush, آفرین آفرین áfirín áfirín, شاباش shábásh, زهي zahí, به به bi-bi, وه وه vah-vah, بخا bakhkhá.

Hearer, *subs.* شنونده sh'inavandah, سامع sámi', مستمع mustami', گوش کننده gúsh-kunandah, مصغي musghí.

Hearing, *subs.* سمع sam', سماعت samá'at, سماع samá'. —(*Dulness of hearing*) اطروشي utrúshí, سنگيني گوش sangíní-i-gúsh, سقيل سامعه saqíl-i-sámi'ah.—(*To be hard of hearing*) گوش سنگين داشتن gúsh-i-sangín dáshtan, سنگين گوش بودن sangín-gúsh búdan.—(*He could not get a hearing*) نتوانست گوش کند na-tavánist gúsh kunad, راهي در آن مجمع نيافت ráhí dar án majma' na-yáft.

Hearken, *verb,* گوش کردن gúsh kardan, استماع نمودن istimá' nimúdan, منصت شدن munsat shudan, اصغا کردن isghá kardan.

Hearsay, *subs.* حديث hadís, شهرت shuhrat, خبر khabar, سخن افواهي sukhun-i-afváhí, گفتگو guftugú, حرف harf, گپ gap (Hind.).

Hearse, *subs.* گاري مرده کشي gárí-i-murdah-kashí, تخته مرده کشي takhtah-i-murdah-kashí, تابوت tábút,

Hearse-cloth, *subs.* تابوت پوش tábút-púsh, پرده گاري مرده کشي pardah-i-gárí-i-murdah-kashí.

Heart, *subs.* دل dil, خاطر khátir (*pl.* خواطر khavátir), قلب qalb, جان ján, ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr), سراچه دل saráchah-i-dil, خواطر khátir (*vulg.*).—(*Of a town*) بطن batn.—(*By heart*) از بر az bar.—(*With all my heart*) از دل و جان az dil-u-ján, بجان و دل bi-ján-u-dil, بچشم bi-chashm, بسر چشم bi-sar-i-chashm, البته albattah, از صميم قلب az samím-i-qalb, بجان منت bi-ján-i-minnat.—(*In their hearts they thought*) قلباً تصور کردند qalban tasavvur kardand.—(*The depths of the heart*) ته دل tah-i-dil.—(*He has no heart to do it*) دل آن کار را ندارد dil-i-án kár-rá na-dárad, دلش نمي‌خواهد بکند dil-ish na-mí-kháhad bi-kunad, ميل به آن کار ندارد mail bi-án kár na-dárad.—(*Out of heart*) بيدل bí-dil, محزون mahzún, غمگين gham-gín, ملول malúl, پريشان paríshán, مضطرب muztarib.—(*Pure in heart*) پاکدل pák-dil, صفي القلب safíu 'l-qalb.—(*Faint heart never won fair lady*) هر که از مرغ ميترسد ارزن نميکارد har kih az murgh mí-tarsad arzan na-mí-kárad (*lit.* He who fears the bird will not sow his seed).

Heart-ache, *subs.* درد دل dard-i-dil, اندوه شديد andúh-i-shadíd, غم گران gham-i-girán, عذاب جانگاه 'azáb-i-ján-gáh.

Heart-broken, *adj.* دل شکسته dil-shikastah, شکسته دل shikastah-dil, محروم mahrúm, نوميد naumíd. بي چاره bí-chárah.

Heartburn, *subs.* دلسوزش dil-súzish, سوزش امعا súzish-i-am'á, آشوب معده áshúb-i-mi'dah.

Heartburning, *subs.* نا رضامندي ná-razá-mandí. دل سوختگي dil-súkhtagí, حقد hiqd, کين kín, عداوت پنهاني 'adávat-i-panhání.

Hearten, *verb,* تحريض نمودن tahríz nimúdan, تحريك کردن tahrík kardan, تشويق نمودن tashvíq nimúdan, تقويت کردن taqviyat kardan, ترغيب کردن targhíb kardan, شاه باش نمودن sháhbásh nimúdan, مرحبا گفتن marhabá guftan, دلير کردن dilír kardan, دل دادن dil dádan, دستگيري کردن dast-gírí kardan, تثبيت نمودن tasbíyat nimúdan, آباد کردن ábád kardan.

Heart-felt, *adj.* دل دانسته dil-dánistah, قلبي qalbí, جاني jání, خالص khális, بي غرض bí-gharaz.

Heart's-ease, *subs.* (*Flower*) آواره ávárah.

Hearth, *subs.* بخاري bukhárí, آتشدان átish-dán, اوجاق újáq, چاله chálah.

Hearth-stone, *subs.* سنگ اوجاق sang-i-újáq, اثفيه usfiyah (*pl.* اثافي asáfí).—(*Fireside*) بر اوجاق bar-i-újáq, پاي بخاري páy-i-bukhárí.

Heartily, *adv.* اخلاصاً ikhlásan, صادقانه sádiqánah, مخلصاً mukhlisan, از دل az-dil. از صميم قلب az samím-i-qalb, از روي شوق az rúy-i-shauq, قلباً qalban.—(*He ate heartily*) با اشتها چيز خورد bá-ishtihá chíz khurd, خوب چپاند khub chapánad.

Heartiness, *subs.* (*Sincerity*) صدق sidq, صداقت sadáqat, اخلاص ikhlás, راستي rástí. خلوص khulús.—(*Earnestness*) اشتياق ishtiyáq, آرزومندي árzú-mandí, شوق shauq, عزيمت 'azímat, جد jadd, اشتها ishtihá.

Heartless, *adj.* بيدل bí-dil, سنگدل sang-dil, ظالم zálim. ستمکار sitam-kár, بي مهر bí-mihr, نا مهربان ná-mihr-bán, غير مشفق ghair-i-mushfiq, بي الفت bí-ulfat, بي جگر bí-jigar, کم همت kam-himmat.—(*Cowardly*) کم جگرانه kam-jigaránah, بزدلانه buz-dilánah, بي جرأتانه bí-jurätánah, از روي بي همتي az rúy-i-bí-himmatí.

Heartlessly, *adv.* بي دلانه bí-dilánah, سنگدلانه sang-dilánah, بي مهرانه bí-mihránah, بطور نا مهرباني bi-taur-i-ná-mihrbání, با عدم اشفاق ba-'adam-i-ishfáq, بي الفتانه bí-ulfatánah, ظالمانه zálimánah.—(*Cowardly*) کم جگرانه kam-jigaránah, بزدلانه buz-dilánah, بي جرأتانه bí-jurätánah, از روي بي همتي az rúy-i-bí-himmatí.

Heartlessness, *subs.* بيدلي bí-dilí, سنگدلي sang-dilí, ظلم zulm, ستم sitam, بي مهري bí-mihrí, نا مهرباني ná-mihr-bání, عدم اشفاق 'adam-i-ishfáq, بي الفتي bí-ulfatí.—(*Cowardice*) بي جگري bí-jigarí, بزدلي buz-

dilí, بي جراٴتي bí-jurátí, بي همتي bí-himmatí, ترسمندي tars-mandí.

Heart-rending, *adj.* دل شكاف dil-shikáf, محزن muhzan, غم انگيز gham-angíz, پر درد pur-dard, رنج آميز ranj-ámíz.

Heart-searching, *adj.* دل آزما dil-ázmá, باطن دان bátin-dán, باطن بين bátin-bín, كاشف السر káshifu 's-sirr.

Heart-sick, *adj.* دل بيمار bímár-dil, دلمرده dil-murdah, دل افسرده afsurdah-dil, مصيبت زده musíbat-zadah, فلك زده falak-zadah.

Heart-sickening, *subs.* دل بيمار كن dil-bímár-kun, غم آور gham-ávar, حزن آور huzn-ávar, اندوه بخش andúh-bakhsh.

Heartsome, *adj.* دلدار dil-dár, بشاش bashshásh, فرحناك farah-nák, بهجت انگيز buhjat-angíz, شاد shád, خرم khurram, شغفناك shaghaf-nák.

Heart-string, *subs.* بند دل band-i-dil, حبل وريد habl-i-varíd. وتين vatín, رگ جان rag-i-ján, رباط قلب ribát-i-qalb.

Heart-whole, *adj.* دل درست dil-durust, سالم sálim, بيغم bí-gham, دماغ چاق dimágh-cháq, بي عشق bí-'ishq, بي درد bí-dard, بي پروا bí-parvá.

Hearty, *adj.* (*Sincere*) صادق sádiq, خالص khális, بيغرض bí-gharaz, بي ريا bí-riyá, دلي dilí.—(*Earnest*) قلبي qalbí, جاني jání, قوي qaví, پايدار páyadár, با اشتها bá-ishtihá, رغبت ناك raghbat-nák, با شوق bá-shauq.—(*Healthful*) قوي بنيه qaví-bunyah. تندرست tan-durust, صحت مند sihhat-mand.—(*A hearty meal*) خوراك زياد khurák-i-ziyád, خوراك باب شكم khurák-i-báb-i-shikam, خوراك خوب khurák-i-khub.

Heat, *subs.* گرمي garmí, گرما garmá, تاب táb, تابش tabísh, تبش tabish, حرارت harárat, حر harr, لهاب luháb. حراق harráq, سوز súz, حميت hamíyat, اوار uvár (*pl.* اور úr).—(*Ardour*) رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí.—(*Racing term*) دور daur. —(*Animal heat*) حرارت ذاتي harárat-i-zátí.—(*Natural heat*) حرارت غريزه harárat-i-gharízah.—(*To be on heat*) مست شدن mast shudan. فعل آمدن fahl ámadan.

Heat, *verb trans.* گرم ساختن garm sákhtan, تفسيدن tafsídan, تفيدن tafídan, حرارت دادن harárat dádan, گرمي بخشيدن garmí bakhshídan, گرم كردن garm kardan, تسخين نمودن taskhín nimúdan.—(*Excite*) بر انگيختن bar-angíkhtan, خيزانيدن khízánídan, تحريك كردن tahrík kardan, تهييج كردن tahyíj kardan, ترغيب كردن targhíb kardan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, بر غلانيدن bar-ghilánídan, تشويق tashvíq kardan, تحريض نمودن tahríz nimúdan.—*intrans.* گرم شدن garm shudan, گرمي يافتن garmí yáftan, جوش كردن júsh kardan.—(*To be excited*) گرم شدن garm shudan, بجوش آمدن bi-júsh ámadan, اوقات تلخ شدن auqát-i-talkh shudan, كوك شدن kúk shudan.

Heat-bump, *subs.* آبله ábilah, دانه dánah.

Heater, *subs.* گرمي بخش garmí-bakhsh, حرارت ده harárat-dih, گرم كننده garm-kunandah, گرم ساز garm-sáz.—(*For urns, &c.*) داغ آهن dágh-i-áhan, اسباب گرم كني asbáb-i-garm-kuní.

Heath, *subs.* (*Shrub*) بوته bútah, شجيره shujairah, وريقه varíqah, مرغ margh, خار بن khár-bun.—(*Place*) شجرستان shujaristán.

Heathen, *subs. and adj.* امي ummí, اممي umamí, وثني vasní, مشرك mushriq, غير مؤمن ghair-i-mümin, كافر káfir, بيدين bí-dín, ملحد mulhid, بت پرست but-parast.

Heathendom, *subs.* امي زار ummí-zár, اممستان umamistán, ممالك وثنيه mamálik-i-vasníyah, بلاد شرك balád-i-shark, كافرستان káfiristán.

Heathenish, *adj.* امي سان ummí-sán, امي وار umamí-vár, وثني وش vasní-vash, مشرك مانند mushrik-mánand, كافر طور káfir-taur.—(*Illiterate*) امي ummí, درس نخوانده dars-na-khándah, كتاب مدان kitáb-madán, بي علم bí-'ilm.

Heathenism, *subs.* اميت ummíyat, اممیت umamíyat, وثنيت vasníyat, بت پرستي but-parastí, شرك shark, بيديني bí-díní, كفر kufr.

Heather, *subs.* بوته bútah, شجيره shujairah, وريقه varíqah, مرغ margh, خار بن khár-bun.

Heather-bells, *subs.* گل وريقه gul-i-varíqah, زنگله بوته zangalah-i-bútah.

Heathy, *adj.* پر بوته pur-bútah, پر مرغ pur-margh, پر وريقه pur-varíqah, خار زار khár-zár, درخت زار dirakht-zár.

Heating, *subs.* گرمي بخشي garmí-bakhshí, حرارت دهي harárat-dihí, تسخين taskhín, تحميم tahmím.—*adj.* گرمي بخش garmí-bakhsh, حرارت ده harárat-dih, مسخن musakhkhin, محمم muhammim.

Heave, *subs.* (*Of breast*) نهود nuhúd, بر آمدگي bar-ámadagí, خيزش khízish, امتلا imtilá, بزرگ شوي buzurg-shaví.—(*Of waves*) بر خاست bar-khást, بلند شوي buland-shaví, انبعاث imbi'ás, انگيزش angízish. —(*Of things in general*) بر آمدگي bar-ámadagí, بالا آئي bálá-á,í, خيزش khízish, پف puf, ورم varam, آماس ámás.—(*Cast*) انداخت andákht, اندازي andází, افكندگي afkandagí.

Heave, *verb trans.* (*Cast*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), افكندن afkandan, بلند ساختن buland sákhtan,

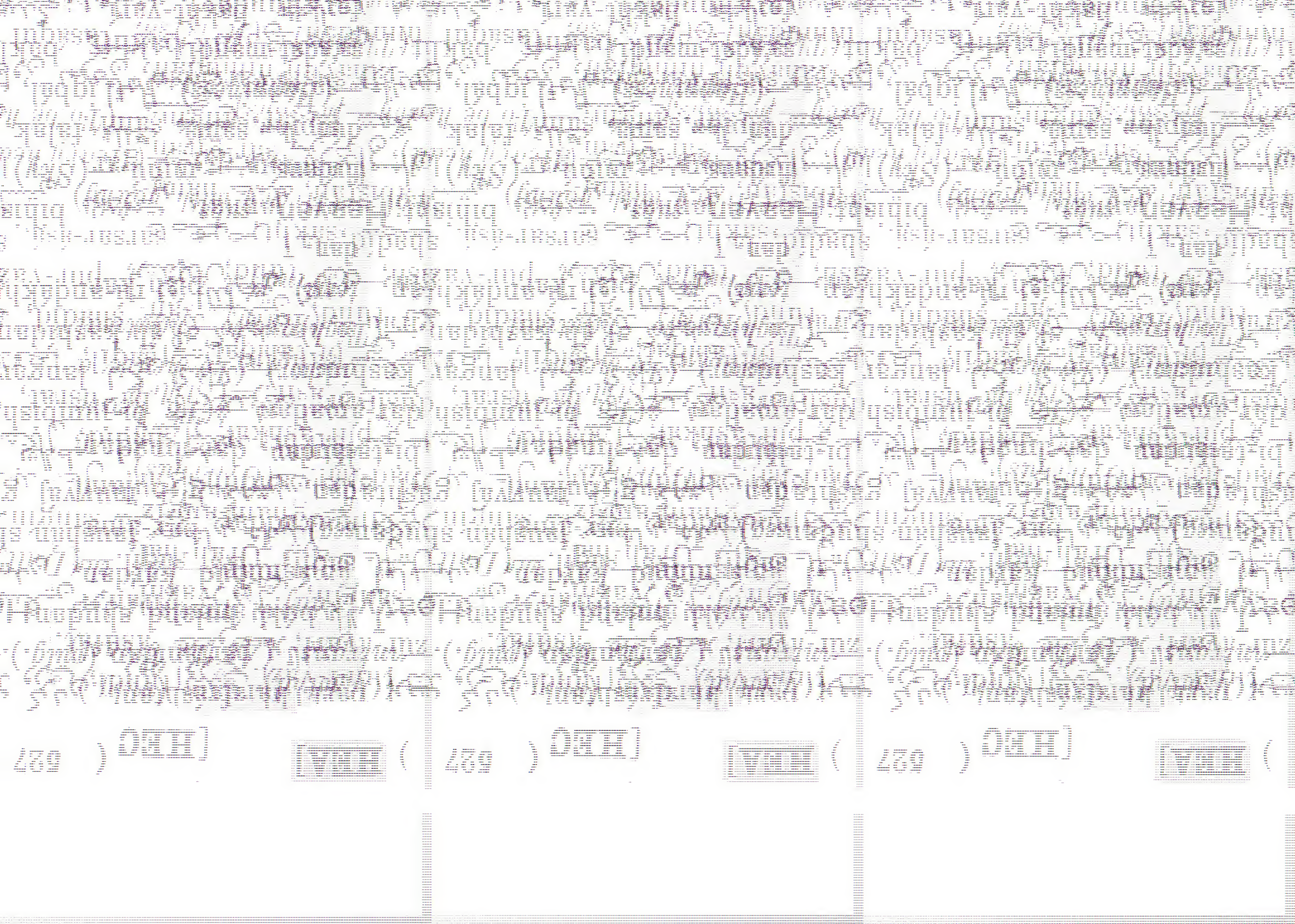

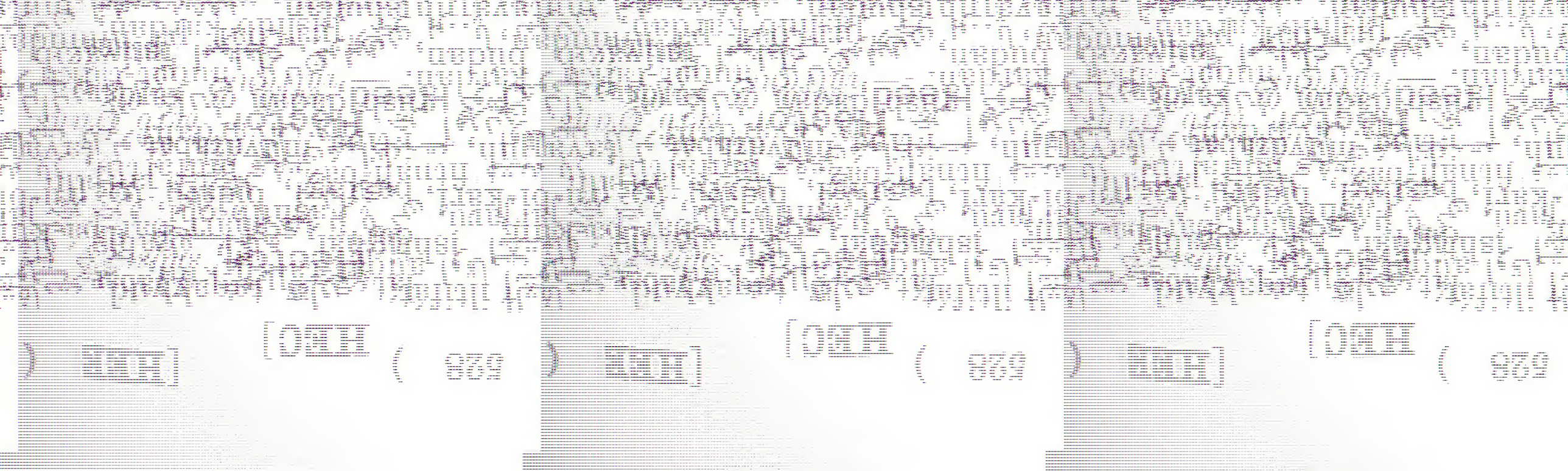

فنجان tah-i-finján, باقي مانده جام báqí-mándah-i-jám, ته جامي tah-i-jámí.

Heel-tap, *verb,* پاشنه بندي کردن páshnah-bandí kardan, پاشنه ساختن páshnah sákhtan, پاشنه درست کردن páshnah durust kardan, سيخ بپا بستن síkh bi-pá bastan.

Heft, *subs.* (*Handle*) دسته dastah, حلقه halqah (*pl.* حلق halaq), دستگيره dast-gírah.—(*Weight*) وزن vazn, گراني girání, بار bár, ثقل siql (*pl.* اثقال asqál), ثقالت saqálat, سنگيني sangíní.

Heft, *verb,* سنجيدن sanjídan, وزن کردن vazn kardan, وزن سنجي کردن vazn-sanjí kardan, بلند کردن buland kardan, بر داشتن bar-dáshtan.

Heifer, *subs.* گوساله ماده gúsálah-i-mádah, کهره kahrah, گاو ماده gáv-i-mádah, ماده گاو mádah-gáv, بقره baqarah (*pl.* بقر baqar).

Heigh-ho! *interj.* هي هي hai-hai, آخ هي ákh-hai.

Height, *subs.* بلندي bulandí, بالائي bálá,í, رفعت rif'at, ارتفاع irtifá', علو 'ulúv, فرازي farází, فوق fauq.—(*Eminence*) عاليجاهي 'álí-jáhí, بلند جايگاهي buland-jáígáhí, والائي válá,í, فضيلت مآبي fazílat-ma,ábí, شرافت sharáfat, علو مرتبت 'ulúv-martabat.—(*Crisis*) جوش júsh, بحران buhrán, اعلي درجه a'lá-darajah, اوج auj.—(*The height of ambition*) علو همت 'ulúv-i-himmat, بلند همتي buland-himmatí, اعلا درجه خيال a'lá-darajah-i-khiyál, اوج مقصد auj-i-maqsad.—(*The height from the ground*) ارتفاع تا زمين irtifá' tá zamín, اوج تا حضيض auj tá hazíz.

Heighten, *verb,* بلند ساختن buland sákhtan.—(*In painting*) مرتفع ساختن murtafi' sákhtan, بر آمدگي bar-ámadagí dádan, نمايان کردن nimáyán kardan, روشن گردانيدن raushan gardánídan, بلند نمودن buland nimúdan.—(*To heighten the effect*) زياد ساختن ziyád sákhtan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), مضاعف گردانيدن muzá'af gardánídan, يك بر چند نمودن yak-bar-chand nimúdan.

Heinous, *adj.* بد bad, شرير sharír, سخت sakht, ظالم zálim, تعديکار ta'addí-kár, متعدي muta'addí, ستم گر sitam-gar, فاحش fáhish, زشت zisht, کراهتمند karáhat-mand, منفور manfúr, قبيح qabíh, مبغوض mabghúz, کبير kabír.

Heinousness, *subs.* بدي badí, سختي sakhtí, ظلم zulm, ستم sitam, تعدي ta'addí, تعدي کاري ta'addí-kárí, ضرر zarar, جور jaur, زشتي zishtí, فحشايت fahsháíyat, قباحت qabáhat, منفوري manfúrí, مبغوضي mabghúzí, مکروهيت makrúhíyat.

Heir, *subs.* واريث váris, ولي valí, خلف khalaf, ارث بر irs-bar, ميراث خور mírás-khur.—(*Heir-apparent*) ولي عهد valí-'ahd, عصبه 'asabah, خلف الصدق khalafu 's-sadq.—(*Heirs and successors*) نسلاً بعد نسلٍ naslan ba'd naslin, ابآ عن جد aban an jadd.—(*Heir presumptive*) ولي عهد valí-'ahd, جا نشين já-nishín.—(*From the time he was heir to the throne*) از زمان وليعهدي az zamán-i-valí-'ahdí.

Heir, *verb,* ميراث يافتن mírás yáftan, وارث شدن váris shudan.

Heirdom, *subs.* وراست virásat, ارث irs, ميراث mírás, ارثيت irsíyat, وارثيت várisíyat.

Heiress, *subs.* وارثه várisah, زن ميراث بر zan-i-mírás-bar.

Heirless, *adj.* بي وارث bí-váris, لا وارث lá-váris.

Heirloom, *subs.* ترکه tarakah, موروثات maurúsát, ما يملك má-yamlik.

Heirship, *subs.* وارثيت várisíyat, ارث بري irs-barí, ميراث گيري mírás-gírí, ميراث خوري mírás-khurí.

Helas! *interj.* افسوس afsús, وا اسفا vá-asfá, يا حسرتا yá-hasratá, اوخ avakh.

Heliac, *adj.* آفتاب خيز áftáb-khíz, آفتاب نشين áftáb-nishín, از آفتاب آ az-áftáb-á, در آفتاب رو dar-áftáb-rau.

Helianthus annuus (*Sun-flower seed*), *subs.* آزريون ázaryún, ورتاج vartáj, تخم گل آفتاب پرست tukhm-i-gul-i-áftáb-parast, تخم آفتاب پرست tukhm-i-áftáb-parast.

Helianthus tuberosus (*Jerusalem artichoke*), *subs.* سيب زمين ايراني síb-i-zamín-i-írání, يرالماسي yaru 'l-másí.

Helical, *adj.* پيچ pích, پيچيده pichídah, پيچدار pích-dár, پيچ در پيچ pích-dar-pích, دور گرد daur-gard.

Helicon, *subs.* مرکز افکار markaz-i-afkár.

Heliocentric, *adj.* جهت شمسي jihat-i-shamsí, بالنسبه بافتاب bí 'n-nisbah bi-áftáb, آفتابي áftábí, شمسي shamsí.

Heliography, *subs.* آفتاب نويسي áftáb-nivísí, شمس عکاسي shams-kashí, عکس برداري 'aks-bardárí, عکاسي 'akkásí.

Heliolatry, *subs.* آفتاب پرستي áftáb-parastí, عبادت شمس 'ibádat-i-shams.

Heliometer, *subs.* آفتاب سنج áftáb-sanj, آفتاب شناس áftáb-shinás, مسافت پيم musáfat-paim.

Heliostat, *subs.* آفتاب انداز áftáb-andáz, پرتو گير par-tav-gír.

Heliotropium europeum (*Heliotrope*), *subs.* آفتاب پرست áftáb-parast, آفتاب نما áftáb-nimá, حجر الدم hajaru 'd-dam.

Helispherical, *adj.* گرد گرد gird-gard, دوره زن daurah-zan, پيچ خور pích-khur, دائر dáïr.

Helix, *subs.* پيچ pích, پيچه pichah, حلقه hulqah, دائره dáírah, کمانه kamánah.—(*Helix of the ear*) پرواز گوش parváz-i-gúsh.

Helix pomatia (*Snail*), *subs.* حلزون halazún, کشف kashaf, زرنطا zirintá.

Hell, *subs.* جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, سقر saqar, دار البوار dáru 'l-bavár, جحیم jahím, برهوت barhút.—(*Lowest hell*) درك darak, اسفل السافلین asfalu 's-sáfilín, سجین sijjín.—(*Go to hell*) بشود گردن خورد gardan khurd bi-shavad.—(*Gambling-house*) قمار خانه qamár-khánah, بازیگاه bází-gáh.—(*Prison*) زندان zindán, حبس خانه habs-khánah, محبس mahbas, دستاق خانه dustáq-khánáh, زندا نخانه zindán-khánah, سجن sajan, سیه چال siyah-chál.

Helleborus niger (*Black hellebore or Christmas Rose*), *subs.* خربق سیاه kharbaq-i-siyáh.—(*White hellebore—Veratrum album*) کندش kundush, کندس kundus, بیخ گازران bíkh-i-gázurár.

Hellenic, *adj.* یونانی yúnání.

Hellenism, *subs.* یونانی yúnání.

Hellenist, *subs.* یونانی دان yúnání-dán, یونانی پرست yúnání-parast.

Hellenize, *verb,* یونانی گفتن yúnání guftan, خودرا یونانی قلم دادن khud-rá yúnání qalam dádan.

Hell-hound, *subs.* سگ دوزخ sag-i-dúzakh, جهنمی jahannamí, کارگذار جهنم kár-guzár-i-jahannam.

Hellish, *adj.* دوزخی dúzakhí, جهنمی jahannamí, سقری saqarí, منحوس manhús, شریر sharír, نا پاك ná-pák.—(*Malignant*) بد اندیش bad-andísh, بد خواه bad-kháh, بد نهاد bad-nihád, حقود haqúd, کینه ور kínah-var.

Hellishly, *adv.* بطور دوزخی bi-taur-i-dúzakhí, بطور جهنم صفتی bi-taur-i-jahannam-sifatí, سقر منشانه saqar-manisháneh.—(*Malignantly*) حقودانه haqúdánah, کینه ورزانه kínah-varzánah, با شدت عداوت bá-shiddat-i-'adávat.

Hellishness, *subs.* جهنمیت jahannamíyat, دوزخ صفتی dúzakh-sifatí, سقر منشی saqar-manishí.—(*Malevolence*) بد اندیشی bad-andíshí, بد خواهی bad-kháhí, بد نهادی bad-nihádí, حقد hiqd, شدت عداوت shiddat-i-'adávat.

Hell-weed (*Cuscuta epithymum*), *subs.* کشوث kashús, شن shan.

Helm, *subs.* خله khallah, سکان sukkán. دومن dúman, کشتی گردان kashtí-gardán.—(*Helmet*) خود khúd, مغفر mighfar, کلاه جنگ kuláh-i-jang.—(*The helm of affairs*) سر رشته امور sar-rishtah-i-amúr, اداره کار idárah-i-kár.—(*It answers its helm well*) خوب سکان خودرا متابعت میکند khub sukkán-i-khud-rá mutá-ba'at mí-kunad.

Helm, *verb,* خود بر سر نهادن khúd bar sar nihádan, مغفر پوشیدن mighfar púshídan.—(*Guide*) ارشاد کردن irshád kardan, هدایت نمودن hidáyat nimúdan, براه بردن bi-ráh burdan, رهبری کردن rah-barí kardan.

Helmet, *subs.* خود khúd, مغفر mighfar (*pl.* مغافر magháfir), ترگ targ, کلاه خود kuláh-khúd.

Helminthics, *subs.* (*Medical term*) ادویه قاتله کرم advi-yah-i-qátilah-i-kirm.

Helmsman, *subs.* دومنچی dúman-chí, سکانی sukkání, کشتی ران kashtí-rán.—(*Guide*) مرشد murshid, هادی hádí, رهنما rah-nimá, رهبر rah-bar.

Helot, *subs.* بنده bandah, عبد 'abd, غلام ghulám, برده bardah, پرستار parastár, مملوك mamlúk, قلی qullí, رهی rahí, حلقه بگوش halqah-bi-gúsh, کاکا káká (a cant term, literally signifying a "younger brother").

Helotism, *subs.* بندگی bandagí, عبودیت 'ubúdíyat, غلامی ghulámí, مملوکی mamlúkí, حلقه بگوشی halqah-bi-gúshí.

Help, *subs.* مدد madad, امداد imdád, مدد گاری madad-gárí, یاری yárí, یاوری yávarí, پشتی pushtí, نصرت nusrat, کمك kumak, عون 'aun, اعانت i'ánat, استعانت isti'ánat, معاونت mu'ávanat, تأیید täyíd.—(*Servant*) نوکر nankar, چاکر chákar, خدمتکار khidmat-kár, پیشخدمت písh-khidmat, خادم khádam, ملازم mulázim, تابع tábi', اجیر ajír, بچه bachchah, تابین tábín (*vulg.*)—(*Remedy*) چاره chárah.—(*There is no help for it*) چاره نیست chárah ní 'st, کار از دسته رفته است kár az dastah raftah ast (*lit.* The affair has slipped from the hands).—*interj.* فریاد firyád, داد dád, هراي haráí.

Help, *verb trans.* مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, کمك دادن kumak dádan, امداد کردن imdád kardan, مدد کردن madad kardan, پهلو دادن pahlú dádan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, تأیید نمودن täyíd nimúdan, نصرت کردن nusrat kardan, یاري نمودن yárí nimúdan, بداد رسیدن bi-dád rasídan.—*intrans.* کمك حال شدن kumak-i-hál shudan, امداد فرستادن imdád firistádan, کار سازي نمودن kár-sází nimúdan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan. — (*He helped him to succeed in his business*) پهلو بندي داد باو pahlú-bandí dád ba-ú (*lit.* He gave him a side-bandage).—(*I could not help laughing*) نتوانستم که نخندم na-tavánistam kih na-khandam.—(*I cannot help going*) باید بروم báyad bi-ravam.

Helper, *subs.* مدد گار madad-gár, ناصر násir, عون 'aun (*pl.* اعوان i'ván), معاون mu'ávin, دستگیر dast-gír, کمك حال kumak-i-hál, معین mu'ín, یار yár, یاور yávar.

Helpful, *adj.* ممد mumidd, کار آمد kár-ámad, کمك حال kumak-i-hál, نصرت بخش nusrat-bakhsh, مدد رسان madad-rasán.—(*Useful*) بکار bi-kár, مفید mufíd, کار آمدني kár-ámadaní, نافع náfi', فائده مند fáïdah-mand.

Helpfully, *adv.* کمك حالانه kumak-hálánah, مدد رسانه

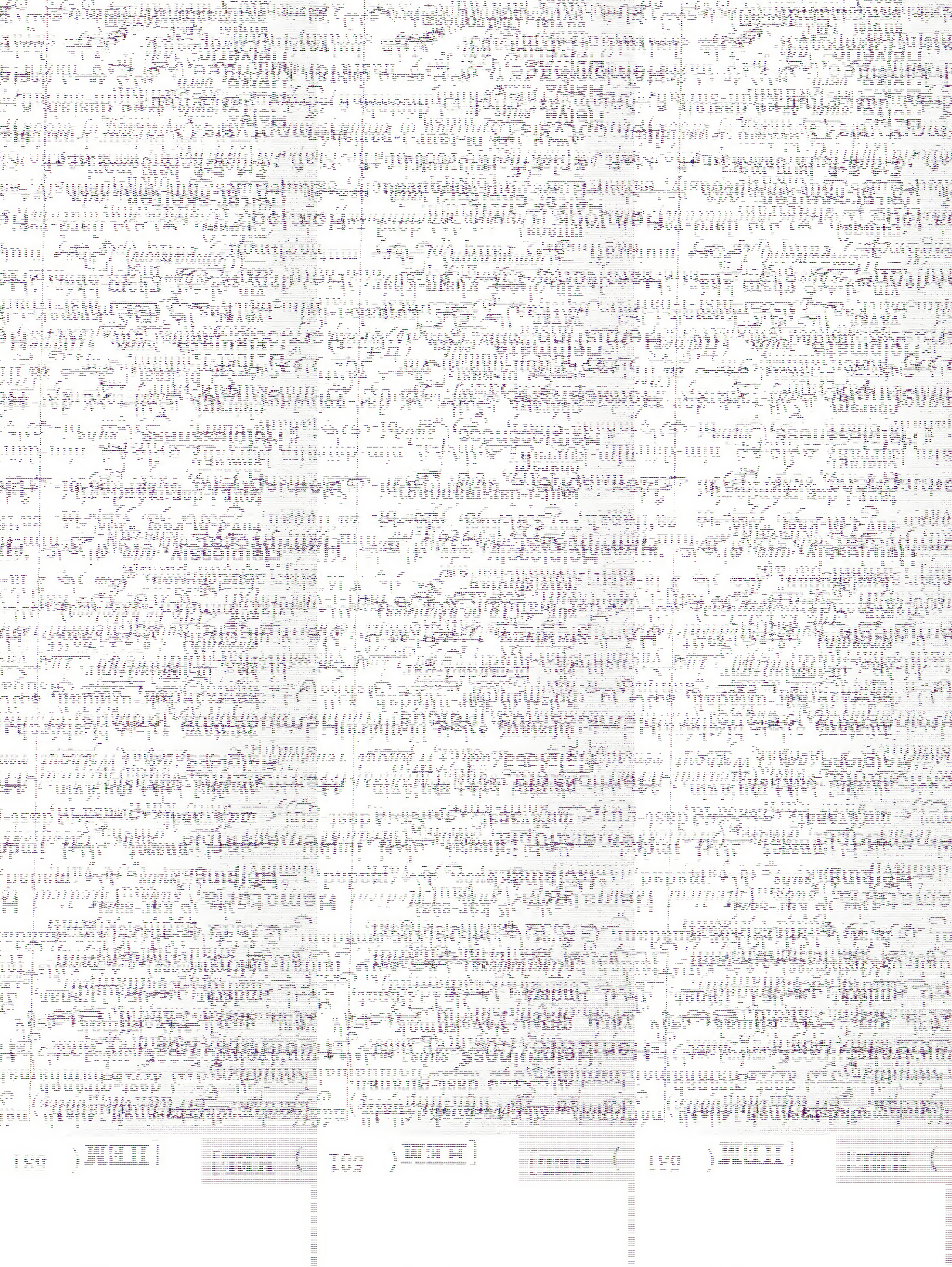

—(*Indian hemp, Cannabis indica*) شاهدانه هندي sháh-dánah-i-hindí. —(*Dried leaves*) ورق الخيال varaqu 'l-khiyál, بنگ bang.—(*Flowering tops*) گنجه ganjah. —(*Berries mixed with leaves*) چرس charas.—*Other preparations are* حشيش hashísh *and* اسرار asrár.—(*Hemp-seed*) شهدانه shahdánah.

Hempen, *adj.* شهدانگي shahdánagí, كنبي kanabí.

Hen, *subs.* (*Domestic*) ماكيان mákiyán, مرغ murgh, مرغ خانگي murgh-i-khánagí.—(*Female bird*) جوجه júgah.

Henbane (*Hyoscyamus sp.*), *subs.* گياه زهر آلود gíyáh-i-zahr-álúd, حشيش سم دار hashísh-i-samm-dár.

Hence, *adv.* (*From this place*) از اينجا az ín-já.—(*From this time*) از اين پس az ín-pas, بعد از اين ba'd az ín, از اين بعد az ín ba'd, زين پس zi-ín pas, سپس sipas, از اين باز az ín báz, من بعد min ba'd, فيما بعد fímá ba'd. —(*For this reason*) از اين سبب az ín sabab, براي اين biráy-i-ín, لهذا liházá, آنجهت án-jihat.

Henceforth, *adv.* از اين پس az ín pas, بعد از اين ba'd az ín, از اين بعد az ín ba'd, زين پس zi-ín pas, سپس sipas, از اين باز az ín báz, من بعد min ba'd, فيما بعد fímá ba'd.

Henceforward, *adv.* از اين پس az ín pas, بعد از اين ba'd az ín, از اين بعد az ín ba'd, زين پس zi-ín pas, سپس sipas, از اين باز az ín báz, من بعد min ba'd, فيما بعد fímá ba'd.

Henchman, *subs.* خادم khádam, پرستار parastár, نوكر naukar, پسر pisar, غلام ghulám, پيشخدمت písh-khid-mat.

Hendecagon, *subs.* شكل يازده گوشه shakl-i-yázdah gúshah, صورت يازده زاويه súrat-i-yázdah záviyah.

Hendiadys, *subs.* (*Grammatical term*) عبارت اخر نما 'ibárat-i-ukhur-nimá, عين همان مطلب 'ain-i-hamán-matlab, يك مطلب در دو عبارت yak matlab dar dú 'ibárat.

Hen-hearted, *adj.* مرغ دل murgh-dil, بي جرأت bi-jurät, ترسو tarsú, ترسا tarsá, خواف khavváf.

Hen-house, *subs.* كله مرغ kullah-i-murgh, لانه lánah, كتونه katúnah, مرغ دان murgh-dán.

Henna (*Lawsonia alba*), *subs.* حنا himá.—(*Seeds of the henna plant*) اسپند ispand.

Hen-pecked, *adj.* (*Ruled by one's wife*) زن مطيع zan-mutí', مطيع زن mutí'-i-zan, محكوم النسا mahkúmu 'n-nisá, حرف زن شنو harf-i-zan-shinú, بقول زن رو bi-qaul-i-zan-rau.

Hepatic, *adj.* (*Medical term*) كبدي kabidí, جگري jigarí, متعلق بكبد muta'alliq-bi-kabid, بسته بجگر bas-tah-bi-jigar.—(*Hepatic duct*) مجرائي كبد majrá'í-i-kabid.

Hepatitis, *subs.* (*Medical term*) ورم كبد varam-i-kabid.

Hepatization, *subs.* تكبيد takbíd, جگر سازي jigar-sází, جگر گرداني jigar-gardání.

Heptade, *adj.* هفت haft, هفت گانه haft-gánah, هفتي haftí, سبع sab', سبعه sab'ah.

Heptaglot, *subs.* كتاب هفت زبانه kitáb-i-haft-zabánah, هفت زبان haft-zabán, مبعث السن sab'atu 's-sun

Heptagon, *subs.* مسبع musabba', هفت گوشه haft-gúshah, هفت زاويه haft-záviyah, قلعه هفت برجي qal'ah-i-haft-burjí.

Heptagonal, *adj.* هفت گوشه طور haft-gúshah-taur, هفت زاويه دار haft-záviyah-dár, مسبع musabba'.

Heptangular, *adj.* هفت طرفه haft-tarafah, هفت كناره haft-kinárah, هفت زاويه ما haft-záviyah-sá, مسبع musabba'.

Heptarchy, *subs.* سلطنت هفت شاهي saltanat-i-haft-sháhí, حكومت هفت شخصي hukúmat-i-haft-shakhsí.

Her, *pron.* او ú.—(*Possessive*) مال او mál-i-ú.

Heracleum glaborescens (*Persian marjoram*), *subs.* گلپر gulpur.

Herald, *subs.* جار چي jár-chí, چاؤش chäúsh, منادي munádí, نسقچي nasaq-chí.—(*Harbinger*) بشير bashír, مبشر mubashshir, مشتلقچي mushtalaq-chí, خبر آور khabar-ávar, پيشرو písh-rau, منادي munádí, مؤذن müazzin.—(*For genealogies*) ثبت دفتر نما sabat-i-daftar-nimá.

Herald, *verb*, ندا در دادن nidá dar-dádan, فرياد زدن firyád zadan, ثبت نمودن sabat nimúdan, شهرت دادن shuhrat dádan, نام ور ساختن nám-var sákhtan, مشهور گردانيدن mashhúr gardánídan.—(*Proclaim*) خبر دادن khabar dádan, مژده رسانيدن muzhdah rasánídan, منادي كردن munádí kardan, اعلان نمودن i'lán nimú-dan, اشتهار دادن ishtihár dádan, تشهير كردن tashhír kardan.—(*Genealogical term*) ثبت دفتر نمودن sabat-i-daftar nimúdan.

Heraldic, *adj.* نداي nidáí, اعلاني i'lání, اشتهاري ish-tihárí, شهرتي shuhratí.—(*Genealogical term*) ثبتي sabatí, دفتري daftarí, ناموري nám-varí.

Heraldically, *adv.* بطور تشهير bi-taur-i-tashhír, بطريق اعلان bi-taríq-i-i'lán.—(*Genealogical term*) بثبت دفتر bi-sabat-i-daftar.

Heraldry, *subs.* منادیگري munádí-garí, جار چيگري jár-chí-garí, اشتهار دهي ishtihár-dihí, معروف سازي ma'rúf-sází. —(*Genealogical term*) ثبت دفتر نمائي sabat-i-daftar-nimá'í, تأذين täzín.

Heraldship, *subs.* منصب منادیگري mansab-i-munádí-garí, عمل جارچيگري 'amal-i-jár-chí-garí, شغل اشتهار دهي shughl-i-ishtihár-dihí, تأذين täzín.

Herb, *subs.* رستني rustaní, سبزي sabzí, علف 'alaf, نبات nabát (*pl.* نباتات nabátát), بقل baql.—(*Sweet herb*) ابزار abzár, علف عطره 'alaf-i-'atarah.

Herbaceous, *adj.* رستني rustaní, نبتي nabtí, نباتي nabátí, گياهي giyáhí.

Herbage, *subs.* گياه giyáh, علف ‘alaf, سبزي sabzí, سبزه sabzah, نبت nabt, نبات nabát, نباتات nabátát, خضراوات khazrávát.—(*Pasture*) علوفه ‘alúfah, چراگاه chará-gáh, مرعي mar‘á.

Herbal, *subs.* (*Book*) كتاب نباتات kitáb-i-nabátát, رستني نامه rustaní-námah. — *adj.* نبتي nabtí, نباتي nabátí, گياهي giyáhí, بقلي baqlí, رستني rustaní.

Herbalist, *subs.* بقال baqqál, عالم نباتات ‘álim-i-nabátát, گياه شناس giyáh-shinás, گياه دوست giyáh-dúst, استاد نباتات ustád-i-nabátát.

Herbarium, *subs.* نباتات خشك nabátát-i-khushk, مجموعه گياهات majmú‘ah-i-giyáhát, نبات خانه nabát-khánah, گياه دان giyáh-dán.—(*Book*) كتاب نباتات kitáb-i-nabátát, گياهنامه giyáh-námah, منبته mumbitah.

Herbescent, *adj.* نبات شو nabát-shau, گياه گرد giyáh-gard, رستني rustaní, نابت nábit.

Herbiferous, *adj.* نبات آور nabát-ávar, گياه خيز giyáh-khíz, منبت mumbit, زرع ذي zí-zar‘.

Herbivorous, *adj.* نبات خور nabát-khur, گياه چر giyáh-char, علف صرف كن ‘alaf-sarf-kun, عشب خور ‘ushb-khur.

Herbless, *adj.* بي سبزي bí-sabzí, بي علف bí-‘alaf, بي گياه bí-giyáh, بي نبات bí-nabát, بي عشب bí-‘ushb.

Herbonize, *verb trans.* منبت كردن mumbit kardan, شكل گياه كندن shakl-i-giyáh kandan.—*intrans.* پي گياه گشتن pay-i-giyáh gashtan, عقب نباتات بر آمدن ‘aqib-i-nabátát bar-ámadan.

Herbous, *adj.* نبات دار nabát-dár, عشب دار ‘ushb-dár, پر گياه pur-giyáh, پر علف pur-‘alaf, با چراگاه bá-chará-gáh.

Herby, *adj.* نباتي nabátí, گياهي giyáhí, علفي ‘alafí, عشبي ‘ushbí, رستني وار rustaní-vár.

Herculean, *adj.* سخت sakht, دشوار dushvár, مشكل mushkil, عسير ‘asír.—(*Strong*) قوي qaví, زور آور zúr-ávar, توانا taváná, نيرومند nírú-mand, مضبوط mazbút, سترگ suturg, شديد shadíd, استوار ustuvár, تنومند tanú-mand, پر زور pur-zúr, پهلوان pahlaván, تهمتن taham-tan, رستم زور rustam-zúr.

Herd, *subs.* گله gallah, رمه ramah, جماعت jamá‘at, فسيله fasílah.—(*Herd of horses*) ايلخي ílkhí, رمه اسپ ramah-asp.—(*Vulgar crowd*) گروه gurúh, انبوه ambúh, ازدحام izdihám, جمعيت عوام jam‘íyat-i-‘avvám.

Herd, *verb trans.* گله ساختن gallah sákhtan, در گله آوردن dar gallah dar-ávardan, جمع كردن jam‘ kardan.—*intrans.* جمع شدن jam‘ shudan, گرد آمدن gard ámadan, بهم پيوستن bi-ham paivastan.—(*Associate*) انس گرفتن uns giriftan, الفت پيدا كردن ulfat paidá kardan, بر آمدن bar-ámadan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), رفاقت كردن rafáqat kardan, مصاحبت نمودن musáhabat nimúdan.

Herdsman, *subs.* گله بان gallah-bán, گله دار gallah-dár, رمه بان ramah-bán, شبان shabán, چوپان chaupán, راعي rá‘í.

Here, *adv.* اينجا ín-já, اينسو ín-sú, هنا huná, ها هنا há-huná.—*interj.* هوي húí.—(*Here it is*) نك nak, اينك ínak, اينست ín ast, همينست hamín ast, همينك hamí-nak.—(*Here and there*) تك تك tak tak, اينجا آنجا ín-já-án-já, جا بجا já-bi-já, بعضي جاها ba‘zí-jáhá, جاهائي bi-jáhá,í-i-mukhtalif. مختلف—(*Here below*) اين جهان ín-jahán, در ين دنيا dar ín dunyá, در ين نشأت dar ín nashät.

Hereabouts, *adv.* از اين طرف az ín taraf, نزديك به اين nazdík bi-ín, نزديك باينجا nazdík bi-ín-já, در اين اطراف dar ín atráf.

Hereafter, *adv.* آينده áyandah, از اين باز az ín báz, من الآن min al,án, سپس sipas, از اين بعد az ín ba‘d, زين سپس zi-ín sipas.

Hereat, *adv.* (*At this time*) بدين وقت badín vaqt, بدينجا badín-já, بدين badín.—(*On this account*) بدين جهت badín-jihat, از ين سبب az ín sabab, بعلت اين bi-‘illat-i-ín.

Hereby, *adv.* از ين az ín.

Hereditable, *adj.* ميراث گرفتني mírás-giriftaní, موروث شدني maurús-shudaní, وراثت پذير virásat-pazír, ارث شدني irs-shudaní, بدست آمدني bi-dast-ámadaní.

Hereditament, *subs.* ملك milk, ملكت milkat, ميراث mírás, ارث irs, حق شرعي haqq-i-shar‘í, حق وراثت haqq-i-virásat.

Hereditarily, *adv.* ارثاً irsan, بطور ميراث bi-taur-i-mírás, بطريق وراثت bi-taríq-i-virásat.

Hereditary, *adj.* موروثي maurúsí, ميراثي mírásí, وراثتي virásatí, ارثي irsí.—(*Hereditary disease*) مرض ارثي marz-i-irsí.—(*Hereditary possessions*) ميراث mírás (*pl.* مواريث maváris).

Herein, *adv.* بدين badín, در ين dar ín.

Hereof, *adv.* از ين az ín, آن اين án-i-ín, بسته بدين bas-tah-badín, متعلق بدين muta‘alliq badín.

Hereon, *adv.* علي هذا ‘alá házá, بنا بر اين biná bar ín, بناءً علي هذا biná,an ‘alá-házá.

Heresiarch, *subs.* رئيس خارجيان räís-i-khárijíyán, دجال زمان dajjál-i-zamán, سر حلقه بدعتيان sar-hal-qah-i-bid‘atíyán, مفتري باشي muftarí-báshí, استاد دروغگويان ustád-i-durúgh-gúyán.

Heresy, *subs.* بدعت bid‘at, رفض rafaz, رافضيت ráfi-

zíyat, جدائي jidá,í, ضلال zalál, اضلال izlál, الحاد ilhád.

Heretic, *subs.* رافضي ráfizí, خارجي khárijí, دجالي dajjálí, اضلالي izlálí, اهل بدعت ahl-i-bid'at, بدعتي bid'atí, كافر káfir (*masc.*) (*pl.* كفار kuffár), (*fem.*) كافره káfirah (*pl.* كوافر kaváfir).—(*He is a heretic*) پالانش كج است pálán-ash kaj ast (*lit.* His pad is crooked).

Heretical, *adj.* بد دين bad-dín, كج آئين kaj-á,ín, اضلالي izlálí, دجالي dajjálí.

Hereto, *adv.* بر اين bar ín, بدين badín, به اين bi-ín, تا به اين tá-bi-ín, تا بدين tá-badín.

Heretofore, *adv.* پيش از اين písh az ín, قبل از اين qabl az ín, مقدماً muqaddaman, قبلاً qablan, سابقاً sábiqan, من قبل min qabl, پيشتي píshtí.

Hereunto, *adv.* بر اين bar ín, به اين bi-ín, بدين badín.

Herewith, *adv.* با اين bá-ín, مصحوباً mas,húban, بهمراهي اين bi-ham-ráhí-i-ín, بمعيت اين bi-ma'íyat-i-ín.

Heritable, *adj.* ميراث گرفتني mírás-giriftaní, موروث شدني maurús-shudaní, وراثت پذير virásat-pazír, ارث شدني irs-shudaní, بدست آمدني bi-dast-ámadaní.

Heritage, *subs.* ارث irs, ميراث mírás, ارثيت irsíyat, وراثت virásat, عصوبت 'usúbat, متروكات matrúkát.

Hermaphrodite, *subs.* خنثي khunsá, مخنث mukhannas, زن مرد zan-mard, نر ماده nar-mádah, دو رگ dú-rag, نرموك narmúk.

Hermaphroditism, *subs.* خنوثت khunúsat, مخنثي mukhannasí, نر و ماده در همي nar-u-mádah-dar-hamí, نر مادگي nar-mádagí, زن مردي zan-mardí, تركيب tarkíb, دو رگي dú-ragí.

Hermeneutic, *adj.* موضح múzih, مفسر mufassir, مترجم mutarjim, مبين mubayyin.

Hermeneutics, *subs.* علم تفسير 'ilm-i-tafsír, تفسير داني tafsír-dání, ترجمه فهمي tarjumah-fahmí, ترجمه تواني tarjumah-taváni.

Hermetic, *adj.* كيمياوي kímiyáví, تركيبي tarkíbí, اجزائي ajzá,í.—(*Closed to the air*) محكم muhkam, مختوم makhtúm, سر گرفته sar-giriftah, موصد músad, مسدود masdúd, سر بسته sar-bastah.

Hermetically, *adv.* بطور محكم bi-taur-i-muhkam, مختومانه makhtúmánah, موصدانه músadánah, بطريق سر بستگي bi-taríq-i-sar-bastagí, مسدودانه masdúdánah.

Hermit, *subs.* گوشه نشين gúshah-nishín, زاهد záhid, ابدال abdál, راهب ráhib (*pl.* راهبان ráhibán), منزوي munzaví.

Hermitage, *subs.* زاويه záviyah (*pl.* زوايا zaváyá), صومعه sauma'ah (*pl.* صوامع savámi'), گوشه gúshah, تكيه takyah.

Hermitess, *subs.* راهبه ráhibah, زاهده záhidah.

Hermodactylus, *subs.* (*Colchicum sp.*) لعب بربري la'b-i-barbarí, سورنجان súrinján, عكنه 'aknah.—(*Tasteless hermodactylus*) سورنجان شيرين súrinján-i-shírín.—(*Bitter hermodactylus*) سورنجان تلخ súrinján-i-talkh.

Hernia, *subs.* فتق fatq, باد خايه bád-i-kháyah, قري qarí, دريدگي پرده شكم daridagí-i-pardah-i-shikam.

Hernial, *adj.* فتقي fatqí, پرده دري pardah-darí.

Hero, *subs.* دلير dilír, دلاور dilávar, پهلوان pahlaván, شير مرد shír-mard, رستم rustam, غازي ghází (*pl.* غازيان gházíyán, غزي ghuzí, *or* غزات ghuzát), يل yal, مبارز mubáriz, گرد gurd, شجاع shujá', شجاعتمند shujá'at-mand.

Heroic, *adj.* پهلواني pahlaváni, شجاع shujá', بهادر bahádur, قهرمانه qahramánah, پهلوان وار pahlaván-vár, دلاور سا dilávar-sá, رستم وار rustam-vár.—(*Heroic verse, consisting of three dactyls and one iambic foot*) متقارب mutaqárib.

Heroically, *adv.* دليرانه dilíránah, بهادرانه bahádur-ánah, شجاعانه shujá'ánah, مردانه mardánah, دلاورانه dilávaránah, رستمانه rustamánah, پهلوانه pahlavánah.

Heroine, *subs.* دلاور زن dilávar-zan, ماده شجاع mádah-shujá', شجاعه shujá'ah, شير زن shír-zan.

Heroism, *subs.* شجاعت shujá'at, دلاوري dilávarí, غيرت ghairat, مردانگي mardánagí, قهرماني qahramání, پهلواني pahlaváni, دليري dilírí, شيرمردي shír-mardí.

Heron (*Ardeidæ*), *subs.* ماهي خوار máhí-khár, بوتيمار bútímár, كلنگ kalang, هوبره húbarah.

Heronry, *subs.* كلنگ زار kalang-zár, هوبره دان húbarah-dán, بوتيمار گاه bútímár-gáh.

Hero-worship, *subs.* پهلوان پرستي pahlaván-parastí, شجاع پرستي shujá'-parastí, دلاور دوستي dilávar-dústí, دلير دوستي dilír-dústí.

Herpes (*Skin disease*), *subs.* شكاف پوست shikáf-i-púst, مرض جلد marz-i-jild, حصف tarak, پارگي párigí, بهق bahaq, بثور busúr, دانه dánah, كرم مدور kirm-i-mudavvar, سرخو surkhú, حمره humrah.

Herpetic, *adj.* بثوري busúrí, بهقي bahaqí, حصفي hasafí, دانه وار dánah-vár, كرمي kirmí.

Herpetology, *subs.* بيان ديدان bayán-i-dídán, گفتگوئي guftugú,í-i-kirmán, معرفت حشرات و هوام ma'rifat-i-hasharát-u-havámm.

Herring (*Clupea harengus*), *subs.* شاه ماهي sháh-máhí.

Herring-gutted, *adj.* پوك púk, مثل ني قليان misl-i-nay-i-qalyán.

Hers, *pron.* مال او mál-i-ú.

Herse (*Portcullis*), *subs.* در بند dar-band, دروازه بند darvázah-band, مسده masaddah, مناعه manná'ah.

Herself, *pron.* خود khud, خود او khud-i-ú, خود آنزن khúd-i-án-zan, نفسها nafas-há.

Hesitancy, *subs.* تردد taraddud, درنگ dirang, تأني ta'anní, توقف tavaqquf, دل دل كني dil-dil-kuní, تذبذب tazabzub, تحير tahayyur. — (*Stammering*) لكنت luknat, زبان گيري zabán-gírí.

Hesitate, *verb,* تردد نمودن tardíd dáshtan, تردد نمودن taraddud nimúdan, متردد بودن mutaraddid búdan, مذبذب نمودن muzabzab nimúdan, وسواس نمودن vasvás nimúdan, دو دل بودن dú-dil búdan, دل دل كردن dil-dil kardan, وا ماندن vá-mándan, تأمل نمودن ta'ammul nimúdan.—(*Stammer*) الكن كردن alkan kardan, لكنت كردن luknat kardan, زبان گرفتن zabán giriftan.

Hesitating, *adj.* متردد mutaraddid, مذبذب muzabzab, دو دل dú-dil, دل دل dil-dil.

Hesitation, *subs.* تردد taraddud, درنگ dirang, تأني ta'anní, توقف tavaqquf, دل دل كني dil-dil-kuní, تذبذب tazabzub, تحير tahayyur.—(*Stammering*) لكنت luknat, زبان گيري zabán-gírí.

Hesperian, *adj.* مغربي maghribí, غربي gharbí.

Hesperis tristis, *subs.* (*Plant*) شب بوي هراتي shab-búí-i-hirátí.

Hessian fly, *subs.* مگس هسي magas-i-hassí (European), مگس جرمني magas-i-jirmaní (European), گندم خوار gandum-khár.

Heterocircal, *adj.* بيخ دم بزرگ bíkh-i-dum-buzurg, ته دم كلفت tah-i-dum-kuluft.

Heteroclite, *subs.* سماعي samá'í. — (*Anomaly*) بيقاعدگي bí-qá'idagí, خرق عادتي kharq-i-'ádatí, خارج القانوني khárijju 'l-qánúní, بدعت bid'at, كلمه بي نظير kalimah-i-bí-nazír, شخص بلا مثل shakhs-i-bilá-misl.

Heteroclitic, *adj.* سماعي samá'í. — (*Anomalous*) بيقاعده bí-qá'idah, خارج العاده khárijju 'l-'ádah, بي قانون bí-qánún.

Heterodox, *adj.* مخالف رأي mukhálif-i-ráí, خلاف مذهب khiláf-i-mazhab, بدعتي bid'atí, رافضي ráfizí, خارجي khárijí, جعلي ja'lí, غير جمهوري ghair-i-jumhúrí.—(*He is heterodox*) پالانش كج است pálán-ash kaj ast (*lit.* His pad is crooked), زير دمش سست است zír-i-dum-ash sust ast (*lit.* The under part of his tail is slack).

Heterodoxy, *subs.* خلاف رأي khiláf-i-ráí, خلاف قانون khiláf-i-qánún, بدعت bid'at, افترا iftirá, اختلاق ikhtiláq, جعل ja'l.

Heterogeneous, *adj.* نا جنس ná-jins, غير متجانس ghair-i-mutajánis, نا هم جنس ná-ham-jins, مختلف mukhtalif, متخالف mutakhálif, غير مانند ghair-i-mánand, نا هم طور ná-ham-taur.

Heterogeneousness, *subs.* نا جنسي ná-jinsí, عدم مجانست 'adam-i-mujánasat, نا هم جنسي ná-ham-jinsí, اختلاف ikhtiláf, غير مانندي ghair-i-mánandí, نا هم طوري ná-ham-taurí.

Heteropathic, *adj.* متعلق بمعالجه بضد muta'alliq bi-mu'álajah-i-bi-zidd.

Heteropathically, *adv.* بقاعده حكمت وارونه bi-qá'idah-i-hikmat-i-várúnah, بطور معالجه بضد bi-taur-i-mu'álajah-i-bi-zidd.

Heteropathy, *subs.* معالجه بضد mu'álajah-i-bi-zidd, حكمت وارونه hikmat-i-várúnah.

Heteroscians, *subs.* يك طرف سايگان yak-taraf sáyagán.

Hew, *verb,* بريدن burídan *or* burrídan, تراشيدن tiráshídan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), قطع كردن qat' kardan, نحت نمودن naht nimúdan.

Hewer, *subs.* هيمه شكن hímah-shikan, سنگتراش sang-tirásh.

Hexagon, *subs.* مسدس musaddas, شش گوشه shish-gúshah, شش زاويه shish-záviyah.

Hexagonal, *adj.* مسدسي musaddasí, شش گوشه'ى shish-gúshah'í, شش زاويه'ى shish-záviyah'í.

Hexagonally, *adv.* بطور مسدس bi-taur-i-musaddas, بطور شش گوشگي bi-taur-i-shish-gúshagí.

Hexahedral, *adj.* مكعب شش طرفي muka''ab-i-shish-tarafí, شش سوئي shish-sú'í, شش جهتي shish-jihatí.

Hexahedron, *subs.* مكعب muka''ab, شش طرف shish-taraf, شش سو shish-sú, شش جهت shish-jihat.

Hexameter, *subs.* شعر مسدس sha'r-i-musaddas, شش پاره shish-párah, تسديس tasdís.

Hexangular, *adj.* شش زاويه shish-záviyah, شش گوشه shish-gúshah.

Hexapla, *subs.* شش زبانه shish-zabánah, شش لسانه shish-lisánah.

Hexaplar, *adj.* شش عمودي shish-'umúdí, شش ستوني shísh-sitúní.

Hey! *interj.* ها há, به bih, وه vah.

Hey-day, *subs.* لعب la'b, بازي bází, جست و خيز jast-u-khíz, وحشيگري vahshí-garí.—*interj.* هيهائي haihá'í, هي هي hai-hai, هيهات haihát.

Hiatus, *subs.* شكاف shikáf, ثقب saqb, نقب naqb, سوراخ súrákh, شقاق shuqáq.

Hibernal, *adj.* زمستاني zamistání, شتاي shitáí, شتوي shatví.

Hibernate, *verb,* زمستان كردن *or* گذراندن zamistán kardan *or* guzrándan, فصل زمستان بسر بردن fasl-i-zamistán bi-sar burdan.

Hibernation, *subs.* زمستان بسر بري zamistán bi-sar-barí, شتا گذراني shitá-guzrání, خفت و خواب khuft-u-kháb, غفلت ghiflat, بيهوشي bí-húshí.

Hibernian, *subs.* هيبرني haibarní (European), ايرلندي

írlandí (European), ساكن ايرلند sákin-i-írlánd (European).

Hibernicism, *subs.* هيبرنيت haibarníyat (European), ايرلنديت írlandíyat (European), اصطلاح ايرلنديان istiláh-i-írlandíyán.

Hibiscus rosa sinensis, *subs.* (*Botanical term*) انغرا هندي angharáa-i-hindí.

Hiccough, *subs.* مكسكه saksakah, مكسك suksuk, هلك halak.

Hiccough, *verb,* سكسكه كردن saksakah kardan, مكسك كردن suksuk kardan, هلك كردن halak kardan.

Hickory, *subs.* درخت جوز dirakht-i-jauz, گردو gardú, گردكان gardakán.—*adj.* گردوي gardúí, گردكاني gardakání.

Hidalgo, *subs.* قائد qáïd (*pl.* قواد quvád), كاخله kákhulah, كد خدا kad-khudá.

Hidden, *adj.* پنهان panhán, نهان nihán, نهفته nihuftah, مخفي makhfí, مختفي mukhtafí, مستور mastúr, مكتم mukattam, متواري mutavárí, غائب ghá'ib, مكنون maknún, نا پديد ná-padíd.

Hiddenly, *adv.* خفيا khafíyan, سرا sirran, نهفته nihuftah, نهان nihán, در خفا dar-khafá, خفية khifyatan, بطور پنهاني bi-taur-i-panhání, بطرز پوشيدگي bi-tarz-i-púshídagí, مستورانه mastúránah.

Hide, *subs.* چرم charm, پوست púst, جلد jild, پوستگي pústagí.

Hide, *verb trans.* نهفتن nihuftan (*rt.* نهان nihán), پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, پنهان كردن panhán kardan, نهان داشتن nihán dáshtan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري mutavárí dáshtan, كتمان نمودن kitmán nimúdan, مستور نمودن mastúr nimúdan.—*intrans.* نهفتن nihuftan, غائب شدن ghá'ib shudan, نهان شدن nihán shudan, اختفا كردن ikhtifá kardan, پنهان شدن panhán shudan, نا پديد گشتن ná-padíd gashtan, مختفي شدن mukhtafí shudan.

Hide and seek, *subs.* سر مامك sar-mámak, چشم بندو chashm-bandú.

Hide-bound, *adj.* تنگ پوست tang-púst, پوست چسپيده púst-i-chaspídah, خشكيده khushkídah.

Hideous, *adj.* زشت zisht, كريه المنظر karíhu 'l-manzar, كريه karíh, دهشت آور dahshat-ávar, رعب انگيز ru'b-angíz, هولناك haul-nák, قبيح qabíh, شنيع shaní', شنع shani', مكره mukrih, مغص mughass.

Hideously, *adv.* مكروها makrúhan, كريهانه karíhánah, دهشت انگيزانه dahshat-angízánah, هولناكانه haul-nákánah.

Hideousness, *subs.* زشتي zishtí, هولناكي haul-nákí, قباحت qabáhat, دهشت انگيزي dahshat-angízí, هيبت haibat-ávarí, شناعت shiná'at, مكروهيت makrúhíyat, مغصي mughassí.

Hiding, *subs.* (*Concealment*) اختفا ikhtifá, استتار istitár, كتمان kitmán, پنهاني panhání, تغطيه taghtiyah, اغشا ighshá.—(*Beating*) ضرب zarb, پوست كني púst-kaní, شلاق كاري shalláq-kárí.

Hiding-place, *subs.* مكمن makman, نهفتن گاه nihuftan-gáh, گمه gumah, مرصد marsad, كمين گاه kamín-gáh.

Hie, *verb,* شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), عجله 'ajalah nimúdan, جلد حركت كردن jald harakat kardan.

Hierarch, *subs.* كاهن káhin (*pl.* كهان kuhhán), امام imám, مقتدا muqtadá, مرشد murshid, رئس روحاني raïs-i-rúhání, پيشوائي دين píshvá'í-i-dín, قدوه qudvah.

Hierarchical, *adj.* مذهبي mazhabí, مرشدي murshidí, كاهني káhiní, امامي imámí, مقتداي muqtadáí, پيشواي píshváí.

Hierarchy, *subs.* طريقه taríqah (*pl.* طرائق taraïq), امامت imámat, كهانت kahánat, منظومه manzúmah, قدوگي qudavagí, مرشدي murshidí, رئاست روحاني riásat-i-rúhání, پيشوائي píshvá'í, ائمه هدا aïmmah-i-hadá, نظم سمويان nazm-i-samavíyán.

Hieratic, *adj.* مذهبي mazhabí, مرشدي murshidí, كاهني káhiní, امامي imámí, مقتداي muqtadáí, پيشواي píshváí.

Hierocracy, *subs.* سلطنت اماميه saltanat-i-imámíyah, پادشاهي بزرگان دين pádisháhí-i-buzurgán-i-dín.

Hieroglyphic, *subs.* حروف اشكالي hurúf-i-ashkálí, علامات تواريخ 'alámát-i-taváríkh, صور تأريخيه suvar-i-täríkhíyah, رموز وقائع rumúz-i-viqáï'.—*adj.* صوري suvarí, اشكالي ashkálí, رموزي rumúzí.

Hieroglyphist, *subs.* حروف اشكال دان hurúf-i-ashkál-dán, علامات تواريخ شناس 'alámát-i-taváríkh-shinás, رموز وقائع فهم rumúz-i-viqáï'-fahm.

Hierogram, *subs.* نوشته قدسي nivishtah-i-qudusí, قدسي نگاشت qudusí-nigásht.

Hierographic, *adj.* متعلق بمكاتبت مقدسه muta'alliq-bi-mukátabah-i-muqaddasah, قدمي نگار qudusí-nigár.

Hieromancy, *subs.* تفأل tafa''ul, تطير tatayyur, طالع گوئي táli'-gú'í, بخت بيني bakht-bíní, استخاره ذبائح istikhárah-i-zabáïh.

Hierophant, *subs.* دانائي دين dáná'í-i-dín, استاد علوم دينيه ustád-i-'ulúm-i-díníyah, اسرار دان isrár-dán, معلم مذهب mu'allim-i-mazhab, پيش نماز písh-nimáz.

Higgle, *verb,* معامله كردن mu'ámalah kardan, در معامله قيل و قال كردن dar mu'ámalah qíl-u-qál kardan, قرار مدار كردن qarár-madár kardan, سخت گرفتن sakht-giriftan.

Higgledy-piggledy, *adv.* تار و مار tár-u-már, درهم

برهم darham-barham, هرج و مرج harj-u-marj, پریشان paríshán, درهم ریخته darham-ríkhtah.

Higgler, *subs.* عنقاش 'inqásh, پیله ور pílah-var, معامله گر mu'ámalah-gar, سخت گیر sakht-gír.

High, *adj.* بلند buland, بالا bálá, فراز faráz, مرتفع mur-tafi', رفیع rafí', عالي 'álí, معلي mu'allá, سامي sámí, شامخ shámikh, برین barín.—(*Exalted*) عالي 'álí, معلي mu'allá, افراخته afrákhtah, مرتفع murtafi', مرفوع marfú', سر افراز sar-afráz, منیف muníf, مفخر mu-fakhkhar, رفیع rafí', محترم muhtaram, معتبر mu'ta-bar, مشرف musharraf, ممتاز mumtáz, بلند جایگاه buland-jáí-gáh.—(*As wind*) شدید shadíd, صرصر sar-sar, عالي 'álí, تند tund, طوفان وار túfán-vár.—(*As tide*) مد madd, امتلا بحر imtilá-i-bahr. —(*Putrid*) پوسیده púsídah, گندیده gandídah.—(*The Most High*) خدائي متعال khudá'í-i-muta'ál, علي الاعلي 'ala 'l-a'lí, المتعال al-muta'ál.—(*High and low*) خاص و عام kháss-u-'ámm, خواص عوام khavás-u-'avámm, اعلا و ادنا a'lá-u-adná. —(*High education*) تربیت کامل tarbiyat-i-kámil, اعلي تربیت a'lá-tarbiyat.—(*On high*) بالا bálá, در فوق dar-fauq.—(*From on high*) از طرف بالا az taraf-i-bálá, از بالا az bálá.—(*It is high time*) وقت آمده است vaqt ámadah ast, وقت خوبي است vaqt khubí ast.—(*He has such high notions*) افکارش بحدي عالیست afkár-ash bi-haddí-i-'álí 'st, فکرهایش چنان بلند است fikrháyish chunán buland ast. — *adv.* بطور اعلي bi-taur-i-a'lá, بنهایت bi-niháyat, بغایت bi-ghávat, بشدت bi-shiddat, بسیار bisyár, خیلي khailí, بزیادتي bi-ziyádatí.—(*Eminently*) بدرجه عالي bi-darajah-i-'álá.

High-blown, *adj.* پر بال pur-bál, منفوخ manfúkh, آماسیده ámásídah.

High-born, *adj.* نجیب najíb, کد خدا زاده kad-khudá-zádah, شریف sharíf, اصلمند asl-mand.

High-Church, *subs.* کنیسه علیا kanísah-i-'ulyá, دیانت عالیه diyánat-i-'álíyah, اسقف پرستي usquf-parastí, امام دوست imám-dúst, مجتهد شناسي mujtahid-shinásí.—*adj.* اسقف پرست usquf-parast, امام دوست imám-dúst, مجتهد شناس mujtahid-shinás.

High-Churchism, *subs.* اصول کنیسه علیا usúl-i-kanísah-i-'ulyá, قواعد اسقف پرستي qavá'id-i-usquf-parastí, مراسم امام دوستي marásim-i-imám-dústí, کیفیت مجتهد شناسي kaifíyat-i-mujtahid-shinásí.

High-Churchman, *subs.* کنیسه علیائي kanísah-i-'ulyá'í, اسقف پرست usquf-parast, امام دوست imám-dúst, مجتهد شناس mujtahid-shinás.

High-day, *subs.* روز خوش rúz-i-khush, باب عید báb-i-'íd.

High-flier, *subs.* بلند پرواز buland-parváz, یاوه اندیش yávah-andísh, هرزه فکر harzah-fikr.

High-flown, *adj.* مرتفع murtafi', بلند buland, عالي 'álí, متکبر mutakabbir, مغرور maghrúr, پر باد pur-bád, باد آلو bád-álú, ورم ناك varam-nák, آماس دار ámás-dár.

High-handed, *adj.* زبر دست zabar-dast, ظالم zálim.

Highland, *subs.* ربوه rabvah, زمین بلند zamín-i-buland, خاك علي khák-i-'alí, کوهستان kúhistán, داغستان dághistán.—*adj.* کوهي kúhí, تپه مانند tappah-mánand, کوهستاني kúhistání, داغستاني dághistání.

Highlander, *subs.* کوهستاني kúhistání, جبلي jabalí, داغستاني dághistání.

Highly, *adv.* (*Greatly*) بطور اعلي bi-taur-i-a'lá, بنهایت bi-niháyat, بغایت bi-ghávat, بشدت bi-shiddat, بسیار bisyár, خیلي khailí, بزیادتي bi-ziyádatí.—(*Proudly*) متکبرانه mutakabbiránah, مغرورانه maghrúránah, گستاخانه gustákhánah, بلند پروازانه buland-parvázánah.

High Mass, *subs.* عبادت بزرگ 'ibádat-i-buzurg, نماز بزرگ nimáz-i-buzurg.

High-minded, *adj.* عالیمنش 'álí-manish, دماغ بلند dimágh-buland, فکر بلند buland-fikr.—(*Arrogant*) متکبر mutakabbir, فیسو físú, فیس fís, مستکبر mus-takbir, مغرور maghrúr.

Highness, *subs.* (*masc.*) اعلا حضرت a'lá-hazrat.—(*fem.*) علیا حضرت 'ulyá-hazrat.—(*Dignity*) مرتبه martabah, رتبه rutbah, جاه jáh, شوکت shaukat, حشمت hashmat, وقار vaqár.—(*Altitude*) رفعت rif'at, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, شرافت sharáfat.

High-pressure, *subs.* ثقالت فوق العاده saqálat-i-fauqu 'l-'ádah, فشار سخت fishár-i-sakht, زور آوري zúr-ávarí-i-ziyádah.—(*He works at high pres-sure*) خیلي قائم بکار چسپیده است khailí qáïm bi-kár chaspídah ast.

High-priest, *subs.* امام imám, حبر اعظم hibr-i-a'zam, کاهن بزرگ káhin-i-buzurg, مسیح امت masíh-i-ummat.

High treason, *subs.* یاغي گري yághí-garí, غدر آشکار ghadr-i-áshikár, خیانت بزرگ khiyánat-i-buzurg, سر کشي بر سلطان sar-kashí bar sultán, عصیان عظیم 'isyán-i-'azím.

High-water, *subs.* دریا پري daryá-purí, وقت مد vaqt-i-madd, ارتفاع بحر irtifá'-i-bahr, آب پري áb-purí.—*adj.* ارتفاع بحري irtifá'-i-bahrí, دریا پر daryá-pur, آب پر áb-pur.

High-water mark, *subs.* حد مد hadd-i-madd, نشان نهایتگاه طغیان بحر nishán-i-ziyádatí-i-áb, زیادتي آب nihávat-gáh-i-tughyán-i-bahr, منتهائي علو آب muntahá'í-i-'ulúv-i-áb.

Highway, *subs.* شاهراه sháh-ráh, شاه جاده sháh-jádah, شارع shári' (*pl.* شوارع shavári'), طریق عام taríq-i-'ámm, راه ráh, منهج manhaj, منهاج minháj.

Highwayman, *subs.* طرار tarrár, راه زن ráh-zan, دزد

duzd, قطاع الطريق qattá'u 't-taríq, سارق sáriq, غارت گر ghárat-gar.

High-wrought, *adj.* پاکیزه ساخته pákízah-sákhtah, خوب درست شده khub-durust-shudah, پر صنعت pur-san'at, پر خوش عمل khush-'amal.—(*Exaggerated*) پر مبالغه pur-mubálaghah, باد چپانده bád-chapándah, پف دار puf-dár.

Hijra, *subs.* (*Muhammadan era*) هجرت hijrat.

Hilarious, *adj.* شاد shád, شادمان shád-mán, خوش khush, دلخوش dil-khush, دلشاد dil-shád, خوشدل khush-dil, خرم khurram, بهیج bahíj, فرحناك farah-nák, مشعوف mash'uf, خورسند khursand, مسرور masrúr.

Hilariously, *adv.* بشادي bi-shádí, بخوشی bi-khushí, فرحناکانه farah-nákánah, مسرورانه masrúránah, با کمال خورسندي bá-kumál-i-khursandí, از روي ابتهاج az rúy-i-ibtiháj.

Hilarity, *subs.* بهجت buhjat, عیش 'aish, عشرت 'ish-rat, بشاشت basháshat, فرحناکي farah-nákí, خورسندي khursandí, مسرت masarrat, دل خوشي dil-khushí.

Hill, *subs.* کوه kúh, تل tall, تپه tappah, گریوه girívah, شامخه shámikhah (*pl.* شامخات shámikhát).—(*Hill and dale*) دره و تپه darrah-u-tappah, پست و بلندي past-u-bulandí.—(*Range of hills*) رشته کوه rishtah-i-kúh.—(*Great hills*) روامي شامخات ravásí-i-shámikhát, جبال عظیم jibál-i-'azím.

Hill, *verb,* خاك انبار کردن khák-ambár kardan, خاك دادن khák dádan, خاك پاي درخت ریختن khák páy-i-dirakht ríkhtan.

Hillock, *subs.* تپه tappah, توده túdah, پشته pushtah, تل tall, مدره madarah.

Hilly, *adj.* کوهي kúhí, پست و بلند past-u-buland, تپه مانند tappah-mánand, کوهستاني kúhistání, تل دار tall-dár, پشته دار pushtah-dár.—(*The country was hilly*) زمین پست و بلند داشت zamín past-u-buland dásht.—(*The road was hilly*) راه سر بالا بود ráh sar-bálá búd.

Hilt, *subs.* دست dast, دسته dastah, قبضه qabzah, دستگیره dast-gírah, دستگیر dast-gír, عروه 'urvah (*pl.* عرى 'urá), آلت álat.—(*It is vengeance to the hilt*) انتقام محض است intiqám-i-mahz ast, تا بدسته عداوتکاریست tá bi-dastah-i-'adávat-kárí 'st.

Him, *pron.* اورا úrá.—(*To him*) به او bi-ú, به ش bi-ish, بدو badú.

Himself, *pron.* او خودش ú-khud-ash, او خود khud-i-ú, خود khud.—(*The Vizier himself*) وزیر خود khud-i-vazír.

Hind, *subs.* (*Animal*) مرل maral, مرال marál.—(*Rustic*) روستائي rústá,í, دهقان dihqán, بي ادب bí-adab, گردن کلفت gardan-kuluft.—*adj.* پسین pasín, آخر ákhir, وا پسین vá-pasín, آخرین ákhirín.—(*To stand on the hind legs*) بر پا بلند شدن bar pá buland shudan, سر پا ایستادن sar-pá ístádan.

Hinder, *adj.* پسین pasín, آخر ákhir, وا پسین vá-pasín, آخرین ákhirín.

Hinder, *verb trans.* منع کردن man' kardan, بر گرداندن bar-gardándan, راندن rándan, مد کردن sadd kardan, دفع کردن daf' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, وا داشتن vá-dáshtan, ممانعت کردن mumána'at kardan.—*intrans.* مانع شدن máni' shudan, مزاحم شدن muzáhim shudan, مشکلات در میان آوردن mushkilát dar miyán ávardan, دشوار گرفتن dushvár giriftan, منع کاري کردن man'-kárí kardan, مناع للخیر شدن manná' l'il-khair shudan.

Hind-leg, *subs.* پا pá.

Hindmost, *adj.* وا پسین vá-pasín, آخرین ákhirín, عقبترین 'uqbatarín, دنبالین dumbálín.

Hindrance, *subs.* منع man', دفع daf', باز داشت báz-dásht, صد sadd, ممانعت mumána'at.

Hindu, *subs. and adj.* هندو hindú, هندي hindí.

Hinduism, *subs.* هندویت hindúíyat, مذهب هندوان mazhab-i-hindúán.

Hindustani, *subs. and adj.* هندوستاني hindústání, هندي hindí, اوردو úrdú.

Hinge, *subs.* لولا lúlá, لولوه lúlavah, پاشنه گرد páshnah-gard, مدار madár, وصله vaslah (*pl.* وصل vasal).—(*He is off his hinges*) از جا در رفته است az já dar raftah ast, پیچش بهم خورده است píchish bi-ham khurdah ast, دیوانه است dívánah ast.

Hinge, *verb trans.* لولوه کردن lúlavah kardan, پاشنه گرد ساختن páshnah-gard sákhtan.—*intrans.* معلق بودن mu'allaq búdan, متوقف بودن mutavaqqif búdan, آرمیدن áramídan, گردیدن gardídan.—(*It all hinges upon this*) تمام بر این موقوف است tamám bar ín mauqúf ast.—(*He hinged his argument upon this*) این را اساس حجت خود ساخت ín-rá-asás-i-hujjat-i-khud sákht.

Hint, *subs.* اشاره ishárah, ایما ímá, کنایه kináyah, رمز ramz.—(*To take a hint*) ملتفت مقصود شدن mul-tafit-i-maqsúd shudan, سر افتادن sar uftádan.

Hint, *verb,* اشاره دادن ishárah dádan, رمز کردن ramz kardan, ایما کردن ímá kardan, بخاطر انداختن bi-khátir andákhtan, به اشاره فهماندن bi-ishárah fahmándan, بکنایه حالي کردن bi-kináyah hálí kardan.—*intrans.* اشاره کردن isharah kardan, ایما نمودن ímá nimúdan, کناینا اظهار داشتن kináyatan izhár dáshtan, رجوع کردن rujú' kardan.

Hip, *subs.* سرین surín, کفل kafal, دبر dubr, جائي já,í-i-nishistan, عجز 'ajuz, اعجاز 'a'jáz, گرده ران girdah-rán.—(*Hip-bones*) استخوان ران ustu-

khán-i-rán.—(*Hip-disease*) خلع ذاتي مفصل فخذ khal'-i-zátí-i-mafsil-i-fakhiz.

Hip, *verb*, ران شكستن rán shikastan, ران در كردن rán dar-kardan, استخوان ران جا بجا كردن ustukhán-i-rán já-bi-já kardan.—(*Metaphorically*) افسرده حال ساختن afsurdah-hál sákhtan, شكسته وش گردانيدن shikástah-vash gardánídan, فرود آوردن furúd ávardan.

Hippocampus, *subs.* اسپ دريائي asp-i-daryá'í, جاموس البحر jámúsu 'l-bahr.—(*Medical term*) اختلال دماغ ikhtilál-i-dimágh.

Hippo-centaur, *subs.* سوار نحري suvár-i-bahrí, اسپ آدم asp-ádam, مرد اسپ mard-asp.

Hippodrome, *subs.* ميدان maidán, مضمار mizmár (*pl.* مضامير mazámír).

Hippogriff, *subs.* اسپ بر دار asp-bar-dár, براق buráq.

Hippophagous, *adj.* گوشت اسپ خوار gúsht-i-asp-khár, آكل الخيل ákilu 'l-khail.

Hippopotamus, *subs.* اسپ دريائي asp-i-daryá'í, جاموس النهر jámúsu 'n-nahr.

Hip-shot, *adj.* ران در رفته rán-dar-raftah, ران شكسته rán-shikastah.

Hire, *subs.* كرايه kiráyah, كرا kirá, مزد muzd, اجر ajar, اجاره ijárah, اجرت ujrat, التزام iltizám, غله ghallah, وجه vajh, موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib).

Hire, *verb*, (*Take on hire*) بكرايه گرفتن bi-kiráyah giriftan, كرايه كردن kiráyah kardan, اجير كردن ajír kardan, اجير گرفتن ajír giriftan.—(*Let on hire*) بكرايه دادن bi-kiráyah dádan, اجاره دادن ijárah dádan, مستغل دادن mustaghall dádan, غله كردن ghallah kardan.

Hireling, *subs.* اجير ajír, مزدور muzdúr.

Hirer, *subs.* كرايه ده kiráyah-dih, كرايه كن kiráyah-kun, مزدور گير muzdúr-gír, موْجر müjir, مستأجر mus-täjir.

Hirsute, *adj.* موي دار múí-dár, ذي شعر zí sha'r, اصفر وار asfar-vár, پشملاكو pushm-lákú, درشت durusht.

Hirsuteness, *subs.* مويداري múí-dárí, پر موئي pur-mú'í, ذي شعري zí-sha'rí, پشم لاكوئي pashm-lákú'í.

Hirudo (*Leech*), *subs.* زلو zalú, زالو zálú, علق 'alaq.

Hirundo (*Swallow*), *subs.* پرستك parastak, حاج حاجي háj-hájí, چل چلو chil-chilú, پرستو parastú (*vulg.*).

Hispid, *adj.* پالدار yál-dár, صاحب موي درشت sáhib-múí-i-durusht, سيخك دار síkhak-dár.

His, *pron.* مال او mál-i-ú.

Hiss, *subs.* (*Men*) صفير safír, سوتك sútak, فوتك fútak, شافوت sháfút.—(*Reptiles*) هس his, وز vizz.

Hiss, *verb*, (*Men*) صفير زدن safír zadan, سوتك زدن sútak zadan, فوتك زدن fútak zadan, شافوت زدن sháfút zadan, خوار ديدن khár dídan, رسوا نمودن rusvá nimúdan, ريشخند كردن ríish-khand kardan.—(*Reptiles*) هس كردن hiss kardan, وز نمودن vizz nimúdan.

Hissing, *subs.* (*Men*) صفير safír, شافوت زني sháfút-zaní, فرتك زني fútak-zaní.—(*Reptiles*) هسه hissah, وزه vizzah, فس fiss.—*adj.* (*Men*) صفير زن safír-zan, شافوت زن sháfút-zan, فوتك زن fútak-zan.—(*Reptiles*) هسه زن hissah-zan, وزه كن vizzah-kun, فس نما fiss-nimá.

Hist! *interj.* خاموش khámúsh, صه sah, هص huss, هوش haush, گوش gúsh.

Histology, *subs.* علم تركيب هيوانات 'ilm-i-tarkíb-i-haivánát, بيان نسج اجسام حيواني bayán-i-nasj-i-ajsám-i-haivání, نسيجه داني nasíjah-dání.

Historian, *subs.* محدث muhaddis, مورخ muvarrikh, راوي ráví, اهل سير ahl-i-siyar, تأريخ نويس táríkh-nivís, تأريخ دان táríkh-dán.

Historical, *adj.* با تواريخ bá-taváríkh, تأريخي táríkhí, تواريخي taváríkhí.

Historically, *adv.* بنا بر تأريخ biná-bar-táríkh, از روي تأريخ az-rúy-i-táríkh, بطريق تأريخ bi-taríq-i-táríkh.

Historical painting, *subs.* وقائع مجسمه vaqái'-i-mujassamah, تصوير وقائع tasvír-i-vaqái', صورت امور súrat-i-amúr.

Historical sense, *subs.* معني واقعي ma'ní-i-váq'í, تفسير هقيقي tafsír-i-haqíqí, بيان مناسب حال bayán-i-munásib-i-hál, نقد حال naqd-i-hál.

Historiographer, *subs.* وقائع نگار vaqái'-nigár, تأريخ نويس táríkh-nivís, اثر طراز asar-tarráz.

Historiography, *subs.* وقائع نگاري vaqái'-nigárí, تأريخ نويسي táríkh-nivísí, اثر طرازي asar-tarrází.

History, *subs.* تأريخ táríkh, تواريخ taváríkh حديس hadís, تذكره tazkarah, روايت riváyat, داستان dástán. —(*Account*) نقل naql, تقرير taqrír, قصه qissah, خبر khabar, حكايت hikáyat, داستان dástán, روايت riváyat. —(*Natural history*) تأريخ طبيعي táríkh-i-tabí'í.

Histrionical, *adj.* منتزهي muntazahí, ملعبي mala'bí, نزهتگاهي nuzhat-gáhí, بازيگرانه bází-garánah, لعابي la''ábí, شبيه گرداني shabíh-gardání.

Histrionically, *adv.* بطور بازيگري bi-taur-i-bází-garí, بطور شبيه گردانان bi-taur-i-shabíh-gardánán, برسم نزهتگاه bi-rasm-i-nuzhat-gáh, بقاعده بازيگرانه bi-qá'idah-i-bází-garánah.

Hit, *subs.* ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), زد zad, رمي ramí, قذف qazf, بزنگاه bi-zan-gáh. —(*What a happy hit*) چه اتفاق خوشي chih-ittifáq-i-khushí.—(*It was the great hit of the year*) حادثه عمده سال اين بود hádisah-i-'umdah-i-sál ín búd, اتفاق بزرگ آن سنه اين بود ittifáq-i-buzurg-i-án sunnah ín búd.

Hit, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan), ضرب کردن zarb kardan, رمي کردن ramí kardan, قذف نمودن qazf nimúdan, رسیدن rasídan, تصادم نمودن tasádum nimúdan.—(*Target, &c.*) خوردن khurdan, به خوردن bi-khurdan.—(*To hit hard*) زور زدن zúr zadan.—*intrans.* بر خوردن bar-khurdan, ملاقات کردن muláqát kardan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan, بکام رسیدن bi-kám rasídan, ناجح شدن nájih shudan.—(*To hit it off*) سازش کردن sázish kardan, (با) بر آمدن bar-ámadan (bá), موافقت نمودن muváfaqat nimúdan.—(*He hit upon this expedient*) خیالش باین تمهید بر خورد khiyál-ash bá-ín tamhíd bar-khurd.—(*He hit off the expression of his face*) خوش با وي بر آمد khush-bá-vaí bar ámad, کامگارانه عازم شد kámgáránah 'ázim shud.

Hitch, *subs.* (*Knot*) گره girih, عقد 'aqd, عقده 'uqdah, بند band, دام dám, کمند kamand, فخ fakh.—(*In walking*) مکث maks, درنگ dirang, توقف tavaqquf, گیر gír.—(*There is a little hitch in the negotiations*) گیري گیري dar kár paidá shudah ast.

Hitch, *verb trans.* گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), بقلاب گرفتن bi-qulláb giriftan, بستن bastan (*rt.* بند band), مضبوط کردن mazbút kardan.—(*To hitch the trousers*) اسپ را بکار بستن asp-rá bi-kár bastan (*lit.* To keep the horse to its work).—*intrans.* گیر آمدن gír-ámadan, گرفتار شدن giriftár shudan.—(*In walking*) لنگانه حرکت کردن langánah harakat kardan, طپق زدن tupaq zadan.—(*Something hitches*) مانع دارد máni' dárad, آفت در راه است áfat dar ráh ast.

Hithe, *subs.* بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), بندر گاه bandar-gáh, لنگر گاه langar-gáh.

Hither, *adv.* اینجا ín-já, اینسو ín-sú, اینطرف ín-taraf. —*adj.* اینجائي ín-já,í, اینسوئي ín-sú,í, این طرفي ín-tarafí.

Hithermost, *adj.* اقرب بدین طرف aqrab-badín taraf, نزدیك‌ترین به اینجا nazdík-tarín bi-ín-já, اینسوترین ín-sú-tarín.

Hitherto, *adv.* تا حال tá-hál, تا هنوز tá-hanúz, تا این زمان tá-ín zamán, الي الان ila 'l-án, تا کنون tá-kanún, تا بدین زمان tá-badín zamán, تا ایندم tá-ín-dam.—(*To this place*) تا اینجا tá-ín-já.

Hitherward, *adv.* به این طرف bi-ín taraf, بجانب این‌ولا bi-jánib-i-ín-vilá, بدین سو badín-sú.

Hitter, *subs.* ضارب zárib, زننده zanandah.

Hive, *subs.* (*Of bees*) کند kand, مش mash, کندو kandú, قندیل qandíl, تل tul.—(*Of people*) انبوه ambúh, جمعیت jam'íyat, گروه gurúh, ازدحام izdihám.

Hive, *verb trans.* قندیل کردن qandíl kardan, در کندو dar kandú nihádan, در تل جمع کردن dartul jam' kardan.—*intrans.* (*As bees*) با هم جمع شدن bá-ham jam' shudan, گرد هم آمدن gird-ham ámadan, کوپه شدن kúpah shudan.—(*As people*) ازدحام کردن izdihám kardan, انبوه شدن ambúh shudan, جمع گردیدن jam' gardídan, کوپه شدن kúpah shudan, مجتمع گشتن mujtami' gashtan.

Hives, *subs.* (*Croup*) گلو درد gulú-dard, باد حلقوم bád-i-halqúm, دانه ریزه dánah-i-rízah.

Ho! *interj.* هاي háí, هلا halá, اي aí, یا yá.

Hoar, *adj.* سفید safíd, سپید sapíd, سفید چك safíd-chak, قوزرکي qauzraki. — (*Mossy*) پوشالي púshálí, هشواري hishvárí.

Hoard, *subs.* گنج ganj, خزانه khizánah, ذخیره zakhírah, مایه máyah, ادخار iddikhár, اجتماع ijtimá', اندوخته andúkhtah.

Hoard, *verb,* اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), جمع کردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, ذخیره نمودن zakhírah nimúdan, روي هم نهادن rúy-ham nihádan, لبد ساختن lubad sákhtan.—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, گرد آمدن gird ámadan.

Hoarded, *part.* مجموع majmú', فراهم faráham, انباشته ambáshtah, مدخر mudakhkhar, روي هم نهاده rúy-ham-nihádah, لبد lubad, مخزون makhzún, مکنوز mak-núz.

Hoarding, *subs.* جمع jam', فراهم آواري faráham-ávarí, انبار سازي ambár-sází, ادخار iddikhár, روي هم نهي rúy-ham-nihí, لبد سازي lubad-sází.—(*Of planks*) تخته بند takhtah-band.

Hoar-frost, *subs.* پژه puzhah, جلید jalíd, خورده یخ khurdah-yakh, ژاله zhálah, سرما ریزه sarmá-rízah, برفك barfak, گچك gachak (*vulg.*).

Hoariness, *subs.* سفیدي safídí, بیاض bayáz, شیبت shíbat, پیري pírí.

Hoarse, *adj.* صدا گرفته sidá-giriftah, گلو گرفته gulú-giriftah.

Hoarsely, *adv.* بطور گلو گرفتگي bi-taur-i-gulú-giriftagí, بطور صدا گرفتگي bi-taur-i-sidá-giriftagí.

Hoarseness, *subs.* گلو گرفتگي giriftagí-i-gulú, گلو گرفتگي gulú-giriftagí, صدا گرفتگي sidá-giriftagí, بحت الصوت buhhatu 's-saut.

Hoary, *adj.* سفید safíd, ابیض abyaz, پیر pír.

Hoax, *subs.* فریب firíb, حیله hílah, گول gúl, شوخي shúkhí, دروغ durúgh, بازي bází.

Hoax, *verb,* فریب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, سخره کردن sakharah kardan, بازي دادن bází dádan.

Hob, *subs.* بر منقل bar-i-minqal, جنب اوجاق jumb-i-újáq, گوشه بخاري gúshah-i-bukhárí.—(*Clown*) دهاتي dihátí, روستائي rústá,í, دهقان dihqán.

Hobble, *subs.* لنگي langí, شلي shalí.—(*Difficulty*)

اشکال ishkál, مشکلت mushkilat, دشواري dushvárí, حیرت hairat, سر گرداني sar-gardání, وعر va'r.

Hobble, *verb,* لنگیدن langídan, شلیدن shalídan.

Hobblingly, *adv.* لنگانه langánah, شلانه shalánah.

Hobby, *subs.* (*Horse*) اسپ asp, حصان hisán (*pl.* حصن husun).—(*Hawk*) باز báz, صقر saqr (*pl.* صقور suqúr).—(*Favourite object or pursuit*) مطلوب matlúb, مراد murád, محبوب خاطر mahbúb-i-khátir, مقصود maqsúd, منظور دل manzúr-i-dil.

Hobby-horse, *subs.* اسپ چوبي asp-i-chúbí.—(*Hobby*) مطلوب matlúb, مراد murád, محبوب خاطر mahbub-i-khátir, مقصود maqsúd, منظور دل manzúr-i-dil. —(*Fool*) کودن kaudan, سفیه safíh, احمق ahmaq, بیوقوف bí-vuqúf, خل دمنك khul-damank.

Hobgoblin, *subs.* عفریت 'ifrít (*pl.* عفاریت 'afárít), غول ghúl, لو لو lú-lú, تهویل tahvíl, خیال هولناك khiyál-i-haul-nák, دیو dív, جن jinn, بخاري بالا کش bukhárí-i-bálá-kash.

Hobnail, *subs.* میخ سر بزرگ míkh-i-sar-buzurg, گل میخ gul-mikh, مسمار mismár.—(*Hob-nailed shoes*) کفش میخ دار kafsh-i-míkh-dár, ارسي میخ کوب ursí-i-míkh-kúb.

Hob-nob, *subs.* بگیر یا مگیر bi-gír yá ma-gír, نوشانوش núsh-á-núsh.

Hob-nob, *verb,* بگیر یا مگیر کردن bi-gír yá ma-gír kardan, نوشا نوش نمودن núsh-á-núsh nimúdan.

Hobson's choice, *subs.* سخت گیري sakht-gírí, همین و لا غیر hamín-u-lá-ghair, اینست و بس ín ast va bas.

Hock, *subs.* (*Of horse*) بخم bakham, ساق sáq, قلم qalam.—(*Thigh*) ران rán, فخذ fakhiz (*pl.* افخاذ afkház).—(*Wine*) شراب sharáb.

Hock, *verb,* پي کردن pay kardan, پا بریدن pá burídan, عقر کردن 'aqr kardan.

Hockey, *subs.* چوگان بازي chaugán-bází, گوئي بازي gú,í-bází.

Hockey-stick, *subs.* چوگان chaugán.

Hocus-pocus, *subs.* حقه بازي huqqah-bází.—*adj.* حقه باز huqqah-báz.

Hod, *subs.* اجر کش ajur-kash, گچ کش gach-kash, زغال دان zughál-dán.

Hodge-podge, *subs.* (*Medley*) گروه مختلط gurúh-i-mukhtalit, مخلوطه makhlútah, آمیزش ámízish.—(*Dish of food*) آش همه آجیل ásh-i-hamah-'ájíl, خوراك همه چیز درهم khurák-i-hamah-chíz-dar-ham.

Hodiernal, *adj.* امروزي imrúzí, الیومي al-yaumí, حالي hálí, ابن الوقت ibnu 'l-vaqt.

Hodman, *subs.* گچ کش gach-kash, اجر کش ajur-kash.

Hoe, *subs.* بیل bíl, بیلچه bílchah, علف بر 'alaf-bur, مجرفه majrafah.

Hoe, *verb trans.* بیل کردن bíl kardan, کندن kandan (*rt.* کن kan), علف بر آوردن 'alaf bar-ávardan, از خس و خاشاك پاك کردن az khas va kháshák ták kardan.—*intrans.* مجرفه کردن majrafah kardan, بیلچه کاري نمودن bílchah-kárí nimúdan, خس بري کردن khas-burí kardan.

Hog (*Sus scrofa* or *porcus*), *subs.* خوك khúk, خوگ khúg, گراز guráz, خنزیر khinzír (*pl.* خنازیر khanázír).—(*Dirty fellow*) آدم پچل ádam-i-pachal, مرد چرکین mard-i-chirkín. — (*Broom*) جا روب بزرگ já-rúb-i-buzurg, کشتي تراش kashtí-tirásh.—(*The whole hog or none*) یا تن رسد بجانان یا جان زتن بر آید yá tan rasad bi-jánán yá ján zi-tan bar-áyad, یا همه یا هیچ yá hamah yá hích.

Hog, *verb trans.* کشتي تراشیدن kashtí tiráshídan, ته جهاز پاك کردن tah-i-jaház ták kardan.—(*Cut hair short*) یال زدن yál zadan, کوتاه کردن kútáh kardan.—*intrans.* پشت خم کردن pusht kham kardan, گراز شدن guráz shudan.

Hogerel, *subs.* میش دو ساله mísh-i-dú-sálah, قوچ دو ساله qúch-i-dú-sálah.—(*Day*) روز بیکاري rúz-i-bí-kárí.

Hoggish, *adj.* (*Brutish*) گراز وش guráz-vash, خنزیر مانند khinzír-mánand, حیوان آسا haiván-ásá.—(*Filthy*) پلید pilíd, چرکین chirkín, وسخ viskh.—(*Greedy*) طماع tammá', حریص haris, پر خور pur-khur.

Hogshead, *subs.* مکیال mikyál, پیمانه paimánah.

Hog-skin, *subs.* چرم گراز chirm-i-guráz, پوست خوگ púst-i-khúg.

Hog-sty, *subs.* گراز دان guráz-dán, خنزیر خانه khinzír-khánah.

Hoiden, *subs.* دختر بد عقر dukhtar-i-bad-'uqur, زن بد ادا zan-i-bad-adá.—*adj.* بد عقر bad-'uqur, بد ادا bad-adá, هرزه گرد harzah-gard.

Hoiden, *verb,* بد ادائي کردن bad-adá,í kardan, بد عقري نمودن bad-'uqurí nimúdan, هرزه گردي کردن harzah-gardí kardan.

Hoist, *subs.* (*Machine*) حبل habal, طناب tanáb, ریسمان rísmán, رسن rasan.—(*Act of raising*) رفع raf', افراخت afrákht, ارتفاع irtifá', بالا کني bálá-kuní, بلند نمائي buland-nimá,í.

Hoist, *verb,* بالا کردن bálá kardan, بلند نمودن buland nimúdan, افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz), افراشتن afráshtan (*rt.* افراز afráz), بر افراشتن bar-afráshtan, بر پا کردن bar pá kardan, سر پا نمودن sar-pá nimú-dan, مرتفع ساختن murtafi' sákhtan.

Hoity-toity, *interj.* ویلك vailak, ویحك vaihak, قباحت دارد qabáhat-dárad, چه chih, په pih.

Holarrhena antidysenterica, *subs.* لسان العصافیر lisánú 'l-'asáfíru 'l-murr, زبان گنجشك تلخ zabán-

i-gunjishk-i-talkh, اندر جو تلخ andar-i-jav-i-talkh, تخم اهر تلخ tukhm-i-ahar-i-talkh.

Holcus sorghum (*Guinea corn*), *subs.* زرت دانه ریزه zurrat-i-dánah-rízah, دیمیله daimílah.

Holcus spicatus, *subs.* (*Botanical term*) جاورس jávars, گاورس gávars, گارسك garsak.

Hold, *subs.* (*Grip*) گرفت girift, قبض qabz, بطش batsh, اخذ akhz.—(*Custody*) حفظ hifz, محبوس mahbús, حبس habs, زندان zindán, دوستاقخانه dustáq-khánah. —(*Influence*) تسلط tasallut, استیلا istilá, علبه ghalabah.—(*Of a ship*) خن khann, انبار ambár.—(*Place of security*) مأمن mäman, پناه گاه panáh-gáh.—(*He has a great hold over him*) خیلي بر او تسلط دارد khailí bar ú tasallut dárad. — *interj.* یواش yavásh, باش básh, دست نگهدار dast-nigah-dár, زبانت بگیرد zabánat bi-gírd, وا ایستید vá-ístíd.

Hold, *verb,* (*Possess*) داشتن dáshtan (*rt.* دار dár), استملاك کردن istimlák kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), مالك شدن málik shudan, تصاحب نمودن tasáhub nimúdan, تصرف کردن tasarruf kardan.—(*Catch*) گرفتن giriftan, دست بردن dast burdan, کپیدن kapídan (*vulg.*).—(*Contain*) گنجانیدن gunjánídan, گنجش داشتن gunjish dáshtan, گرفتن giriftan, در خود جاي دادن dar khud jáy dádan.—(*Continue*) باقي داشتن báqí dáshtan, داشتن dáshtan (*rt.* دار dár), نگاهداشتن nigáh-dáshtan.—(*Grasp*) گرفتن giriftan, قبض کردن qabz kardan, (بر) چنگ در زدن chang dar zadan (bar), مسك کردن mask kardan, بطش نمودن batsh nimúdan. — (*A pen, &c.*) نگاه داشتن nigáh-dáshtan.—*intrans.* (*Endure*) ثابت نمودن sábit nimúdan, وفا کردن vafá kardan, پایداري نمودن páyadárí nimúdan, باقي ماندن báqí mándan.—(*Refrain*) باز ایستادن báz-ístádan, خودرا باز داشتن khud-rá báz dáshtan, پرهیز کردن parhíz kardan, احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, اجتناب ورزیدن ijtináb varzídan, وا ایستادن vá-ístádan, وا پس استادن vá-pas istádan.—(*Remain staunch*) ایستادگي کردن ístádagí kardan, پائیدن pá,ídan. شکیب ورزیدن shakíb varzídan.—(*To hold back*) پس ایستادن pas-ístádan, خودرا پس کشیدن khud-rá pas kashídan, تأخر نمودن ta,akhkhur nimúdan.—(*To hold up, as rain*) کم کم آمدن kam kam ámadan.

Hold-back, *subs.* زجر zajr, منع man', ممانعت mamána'at, امتناع imtiná', ازدجار izdijár.

Holder, *subs.* (*Person*) مالك málik, دارا dárá, قابض qábiz, گیرا gírá, صاحب sáhib, مستأجر mustäjir.—(*Thing*) قبضه qabzah, دسته dastah, مستمسك mustamsak, دست آویز dast-ávíz.

Holdfast, *subs.* بطاشه battáshah, ممسکه mimsakah, قلاب qulláb, چنگك changak, همگیره ham-gírah.

Holding, *subs.* قبض qabz, گرفت girift, بطش batsh, اخذ akhz.—(*Tenure*) اجاره ijárah, کرایه kiráyah, استملاك istimlák, تصرف tasarruf, تصاحب tasáhub, استیجار istíjár.—(*Farm or land held*) ملك milk, زمین zamín, خانه khánah.

Hole, *subs.* سوراخ súrákh, سولاخ súlákh, روزن rauzan, رخنه rikhnah, ثقب saqb, منفز manfaz (*pl.* منافز manáfiz), شق shaqq.—(*Hole in the ground*) گود gaud, سوراخ súrákh, نقب naqb.—(*Hole in a garment*) سوراخ súrákh.—(*Button-hole*) مادگي mádagí.—(*Full of holes*) سوراخ دار súrákh-dár, مشبك mushabbak.

Hole, *verb trans.* سوراخ کردن súrákh kardan, گود نمودن gaud nimúdan, در سوراخ در آوردن dar súrákh dar-ávardan.—*intrans.* در سوراخ در آمدن dar súrákh dar-ámadan.

Holiday, *subs.* تعطیل ta'tíl, عید 'íd (*pl.* اعیاد a'yád), عید 'aid (*vulg.*).—*adj.* تعطیلي ta'tílí, عیدي 'ídí.

Holily, *adv.* مقدسانه muqaddasánah, پرهیز گارانه parhíz-gáránah, متقیانه muttaqíyánah, بطور تقدس bi-taur-i-taqaddus.

Holiness, *subs.* قدس quds, قدوسیت quddúsíyat, تقدس taqaddus, پارسائي pársá,í, پاکي pákí, پرهیزگاري parhíz-gárí.—(*Person*) جناب قداست مآب janáb-i-qadásat-ma,áb, حضرت قدوسیت hazrat-i-quddúsíyat.

Hollo, *verb,* فریاد زدن firyád zadan, بانگ در دادن báng dar-dádan, صیحه گماریدن saihah gumárídan, هیا هو کردن híyá-hú kardan, هلهله کردن halhalah kardan, غوغا کردن ghaughá kardan, آشوب áshúb kardan.

Holloa ! *interj.* هلا halá, هاي hái, ها há, اي ái.

Hollow, *adj.* خالي khálí, تهي tuhí, اجوف ajvaf, مجوف mujavvaf, میان تهي míyán-tuhí, پوك púk (*vulg.*).—*subs.* جوف jauf, روزنه rauzanah, گود gaud, گودال gúdál.—(*Deceitful*) غشاش ghashsháh, فریبنده fríbandah, نا راست ná-rást.—(*Hollow of the hand*) درون کف دست darún-i-kaf-i-dast.

Hollow, *verb,* کندن kandan, گود کردن gaud kardan, خالي نمودن khálí nimúdan, حفر کردن hafr kardan.

Hollow-hearted, *adj.* دلخالي dil-khálí, بیوفا bí-vafá, منافق munáfiq, بي مهر bí-mihr, نا راست ná-rást, غیر صادق ghair-i-sádiq, غدار ghaddár, خیانت کار khiyánat-kár, فریب کار fríb-kár, مخادع mukhádi'.

Hollow-heartedness, *subs.* بیوفائي bí-vafá,í, منافقت munáfaqat, بي مهري bí-mihrí, نا راستي ná-rástí, غیر صادقي ghair-i-sádiqí, غداري ghaddárí, خیانت کاري khiyánat, فریب کاري fríb-kárí, مخادعه mukháda'ah.

Hollowness, *subs.* جوف javaf, خالیگري khálí-garí, بي مغزي bi-maghzí, تهي مياني tuhí-miyání, پوکي púkí (*vulg.*).—(*Insincerity*) نا راستي ná-rástí, فریب کاري fríb-kárí, مخادعه mukháda'ah, منافقت munáfaqat.

Holly, *subs.* کوله کیش kúlah-kísh.—*adj.* کوله کیشي kúlah-kíshí.

Hollyhock, *subs.* گل خطمي gul-i-khatmí.—*adj.* متعلق بگل خطمي muta'alliq bi-gul-i-khatmí.

Holm-oak, *subs.* سندیان sindiyán.—*adj.* سندیاني sindiyání.

Holocaust, *subs.* همه سوز hamah-súz, همه سوخته hamah-súkhtah, ذبیحه پاك سوختني zabíhah-i-pák-súkhtaní.

Holograph, *subs.* وصیت نامه اصلي vasíyat-námah-i-aslí, توصیه نوسته tausiyah-i-nivishtah.

Holsters, *subs.* قبل qubbul, قبل طپانچه qubbul-i-tapánchah, قبور qubúr, طپانچه دان tapánchah-dán.

Holy, *adj.* قدسي qudsí, قدوس quddús, مقدس muqaddas, منزه munazzah, پاك pák, مطهر mutahhar, متبرك mutabarrik.—(*To keep holy*) جهت تقدیس نمودن نگاه داشتن jihat-i-taqdís nimúdan nigáh dáshtan, تقدیس نمودن taqdís nimúdan.

Holy-day, *subs.* عید 'íd (*pl.* اعیاد a'yád), عید 'aid (*vulg.*).

Holy Ghost, *subs.* روان پاك raván-i-pák, روح مقدس rúh-i-muqaddas, روح الله rúhu 'lláh, روح القدس rúhu 'l-quds.

Holy One, *subs.* حضرت قدوس hazrat-i-quddús, او تقدس و تعالي ú-i-taqaddus-u-ta'álá, آفریدگار عالم áfrídagár-i-'álam.

Holy place, *subs.* (*Place where a saint or prophet has been; generally marked with a heap of stones*) نظر گاه nazar-gáh, قدم گاه qadam-gáh.—(*Place of pilgrimage, tomb of holy personages, &c.*) زیارتگاه ziyárat-gáh, مزار mazár, روضه rauzah.

Holy-stone, *subs.* سنگ جهاز پاك کني sang-i-jaházpák-kuní, سنگ سطحه شوئي sang-i-sat,hah-shú,í.

Holy-stone, *verb,* سطحه شوئي کردن sat,hah-shú,í kardan, سنگ مالي کردن sang-málí kardan.

Holy week, *subs.* هفته پیش از نو روز haftah-i-písh az nau-rúz, هفته پیش از عید haftah-i-písh az 'íd.

Hom (*Hum majus*), *subs.* (*Plant yielding intoxicating juice, mentioned in sacred writings of ancient Persians, and identified with Asclepias acida, and other Asclepiads, natives of India and Persia*), هوم húm.

Homage, *subs.* فرمانبرداري farmán-bardárí, اطاعت itá'at, بیعت bai'at, رکوع rukú', احترام ihtirám, تعظیم ta'zím, عبودیت 'ubúdíyat, اظهار خصوصیت izhár-i-khusúsíyat, سجده sajdah.

Homage, *verb,* تعظیم کردن ta'zím kardan, احترام نمودن ihtirám nimúdan, مکرم داشتن mukarram dáshtan, سجده کردن sajdah kardan, نیایش نمودن niyáyish nimúdan.

Home, *subs.* خانه khánah, منزل manzil (*pl.* منازل manázil,) مسکن maskan, مأوا mává, مقر maqarr, مأبد mábad, وثاق viság.—(*Native place*) وطن vatan (*pl.* اوطان aután), موله maulah.—(*To be at home*) منزل بودن manzil búdan, خانه بودن khánah búdan, تشریف داشتن tashríf dáshtan, در خانه شدن dar khánah shudan. —(*To look in at home*) سر بخانه زدن sar bi-khánah zadan.—(*To go home*) رفتن منزل raftan manzil.—(*Make yourself at home*) غریبي مکن gharíbí ma-kun, منزل خود بدان manzil-i-khud bi-dán.—(*He is not at home*) نیست níst.—(*I did not find you at home*) محروم از در بر گشتم mahrúm az dar bar-gashtam, نتوانستم خدمت برسم na-tavánistam khidmat bírasam.—(*On this road I am more at home than in the city*) در این راه من آسوده خاطرتر هستم تا در شهر dar-ín ráh man ásúdah-khátir-tar hastam tá dar shahr. — *adj.* خانگي khánagí, وطني vataní, ولایتي viláyatí. — *adv.* خانه khánah, وطن vatan, بخانه bi-khánah, بوطن bi-vatan, ولایت viláyat, بولایت bi-viláyat.—(*Closely*) با پیوستگي bá-paivastagí, از روي az-rúy-i-ulfat, متحدانه muttahidánah, بطور اتفاق bi-taur-i-ittifáq. —(*To the point*) بجا bi-já, با موقع bá-mauqí', بطور مناسب bi-taur-i-munásib, دل نشین dil-nishín, ذهني zahaní.—(*He brought home his argument*) برهان خودرا دل نشین ساخت burhán-i-khud-rá dil-nishín sákht.

Home-born, *adj.* خانه زاد khánah-zád, خانگي khánagí, وطني vataní, طبیعي tabí'í.

Homeless, *adj.* بیخانه bí-khánah, دربدر dar-bi-dar, بي خانمان khánamán, آواره ávárah, بي سر و سامان bí-sar-u-sámán.

Homeliness, *subs.* (*Persons*) ساده دلي sádah-dilí.—(*Things*) بي قشنگي bí-qashangí, نا هنجاري ná-hanjárí, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí, خانه پروري khánah-parvarí.

Homely, *adj.* (*Persons*) ساده دل sádah-dil.—(*Things*) خانگي khánagí, ساده sádah, نا هنجار ná-hanjár, نا تراشیده ná-tiráshídah, خانه پرورد khánah-parvard.

Home-made, *adj.* خانگي khánagí, خانه ساخته khánah-sákhtah, مصنوع البیت masnú'u 'l-bait.

Homeopathic, *adj.* مثل درد misl-i-dard, درد مانند dard-mánand, شبیه مرض shabíh-i-marz, هم اثر ham-asar, هم تأثیر ham-täsír.

Homeopathist, *subs.* معالج بمثل mu'álij-i-bi-misl, درد بدرد شناس dard-bi-dard-shinás, مرض بمرض درمان کن marz-bi-marz-darmán-kun, طبیب مثلي tabíb-i-mislí, حکیم امثالي hakím-i-imsálí.

Homeopathy, *subs.* علاج بمثل 'iláj-bi-misl.

Homer, *subs.* (*Proper name*) هومر húmar (European). —(*Measure*) مکیال mikyál, پیمانه paimánah.

Homeric, *adj.* هومري húmarí (European), شبیه باشعار هومر shabíh bi-ash'ár-i-húmar (European).

Home Rule, *subs.* وطن داري vatan-dárí.

Home Secretary, *subs.* وزير داخله vazír-i-dákhilah, وزير امور داخله vazír-i-umúr-i-dákhilah. — (*Under-Secretary of State, Home Department*) مستشار وزارت داخليه mustashár-i-vizárat-i-dákhilíyah.

Home-sick, *adj.* وطن بيمار vatan-bímár, غربت كشيده ghurbat-kashídah, مهجور mahjúr, ولايت طلب viláyat-talab.

Home-sickness, *subs.* وطن بيماري vatan-bímárí, سل حب الوطن sil-i-habbu 'l-vatan, ولايت طلبي viláyat-talabí.

Homespun, *adj.* خانه ريشته khánah-ríshtah, خانگي khánagí, ساده sádah, بي آرايش bí-áráyish, بي ترتيب bí-tartíb.

Homestead, *subs.* دار الماٴوي dáru 'l-mává, فضائي fazá,í-i-maskan, مقر بيت maqarr-i-bait, حصار عمارت hissár-i-'imárat, خانه گاه khánah-gáh.

Homeward, *adv.* جانب وطن jánib-i-vatan, طرف خانه taraf-i-khánah.

Homicidal, *adj.* قتلي qatlí, آدم كشي 'ádam-kashí, خون ريزي khún-rízí, منسوب بقتل mansúb bi-qatl, بسته بخون bastah bi-khún, قتل نفسي qatl-i-nafsí.

Homicide, *subs.* (*Person*) خوني khúní, قتال qattál, قاتل qátil, آدم كش ádam-kash.—(*Manslaughter*) خون khún, قتل qatl, قتل نفس qatl-i-nafs, آدم كشي ádam-kashí.

Homiletic, *adj.* وعظي va'zí, نصحي nus,hí, پند آميز pand-ámíz.

Homiletics, *subs.* موعظت mau'izat, نصح ديني nus,h-i-díní, علم پند 'ilm-i-pand, اندرز andurz, درس پرهيز گاري dars-i-parhíz-gárí.

Homily, *subs.* خطبه khutbah, مواعظه muvá'azah, وعظ va'z, پند pand, نصيحت nusíhat, درس dars.

Hominy, *subs.* ذرت پوست كنده zurrat-i-púst-kandah, بلغور ذرت bulghúr-i-zurrat, پلكوب ذرت zurrat-i-palkúb.

Hommock, *subs.* كوه كوچك kúh-i-kúchik, چغا chughá, تل tall (*pl.* تلال tilál).

Homocentric, *adj.* هم مركز ham-markaz, هم اساس ham-asás.

Homogeneous, *adj.* مجانس mujánis, جنيس janís, متجانس mutajánis, هم جنس ham-jins, متحد الاصل muttahidu 'l-asl.

Homogeneousness, *subs.* تجنس tajannus, جناس jinás, تجانس tajánus, مجانست mujánasat, هم جنسي ham-jinsí, اتحاد اصل ittihád-i-asl.

Homologate, *verb*, پسنديدن pasandídan, قبول كردن qabúl kardan, تجويز نمودن tajvíz nimúdan, جائز داشتن jáïz dáshtan.

Homologous, *adj.* هم اندازه ham-andázah, هم قدر ham-qadr, مساوي musáví, هم مان ham-sán, نظير nazír.

Homologue, *subs.* عضو مطابق 'uzv-i-mutábiq, عضو مقابل 'uzv-i-muqábil, مثال misál, طرف مماثل taraf-i-mumásil, شاكله shákalah, شبه shibh.

Homology, *subs.* مطابقت mutábaqat, مناسبت munásabat, مشابهت mushábahat, مانندي mánandí, مماثلت mumásalat, هم شكلي ham-shaklí, تشابه صوري tashábah-i-súrí, نظيره nazírah (*pl.* نظائر nazáïr).

Homonym, *subs.* هم اسم ham-ism, هم نام ham-nám, هم تلفظ ham-talaffuz, لفظ هم صروف lafz-i-ham-surúf.

Homonymous, *adj.* متشابه mutashábih, مشتبه mushtabih, دو معني دار dú-ma'ní-dár, ذو معنيين zú-ma'níain.

Homophonous, *adj.* هم صوت ham-saut, هم آواز ham-áváz, هم صدا ham-sidá.

Hone, *subs.* مشحذ mishhaz, سنگ سو sang-sú, سنگ سائي sang-sá,í.

Hone, *verb*, تيز كردن tíz kardan, سائيدن sá,ídan, تشهيذ كردن tashhíz kardan.

Honest, *adj.* صادق sádiq, صالح sálih, متدين mutadayyin, راست rást, راستباز rást-báz, عادل 'ádil, منصف munsif, امانت پيشه amánat-píshah, راست كردار rást-kirdár, درست رفتار durust-raftár, ايمان دار ímán-dár, خوشمعامله khush-mu'ámalah, امين amín, دين دار dín-dár.

Honestly, *adv.* بديانت bi-diyánat, بصدق bi-sidq, صادقانه sádiqánah, امينانه amínánah, بطور راستي bi-taur-i-rástí, از روي تدين az rúy-i-tadayyun.

Honesty, *subs.* صدق sidq, صداقت sadáqat, راستي rástí, ديانت diyánat, صلاح saláh, ايمان داري ímán-dárí, درست رفتاري durust-raftárí, راست كرداري rást-kirdárí, امانت پيشگي amánat-píshagí, عدل 'adl, دينداري dín-dárí.

Honey, *subs.* شهد shahd, عسل 'asal, انگبين angubín, نوش núsh, شيريني shíríní.—(*Liquid honey*) عسل مصفا 'asal-i-musaffá, عسل ناب 'asal-i-náb, شهد ناب shahd-i-náb.—(*Word of tenderness*) معشوق ma'shúq, جان ján, جانان jánán.

Honey, *verb*, شيرين كردن shírín kardan, عسلين ساختن 'asalín sákhtan, شهد ناك گردانيدن shahd-nák gardánídan.

Honey-bag, *subs.* عسل دان 'asal-dán, عسل گير 'asal-gír, كيس انگبين kís-i-angubín.

Honey-comb, *subs.* خانه عسل khánah-i-'asal, نانك عسل nának-i-'asal, شان shán, لانه براي زنبور عسل lánah biráy-i-zambúr-i-'asal, خانه زنبوري khánah-i-zambúrí.

Honey-combed, *adj.* (*As metal*) خانه خانه khánah-khánah, سوراخ دار súrákh-dár, مشبك mushabbak,

شکاف شکاف shikáf-shikáf, خانه زنبوري khánah-i-zambúrí.

Honey-dew, *subs.* (*Blight*) عسلك 'asalak, شیرینجك shírínjak, انگبین شبنم angubín-shab-nam, سم samm, آفت áfat.

Honeyed, *part. and adj.* عسل مالیده 'asal-málídah, انگبین پوش angubín-púsh.—(*Sweet*) شیرین shírín, خوش khush, نوشین núshín, لذیذ lazíz, حلو hulv.—(*As language*) شیرین shírín, چرب charb, ادا خوش khush-adá.

Honeymoon, *subs.* ایام زفاف ayyám-i-zifáf, اوقات عروسي auqát-i-'arúsí, ماه سور máh-i-súr, هنگام حجله hangám-i hajlah-nishíní.

Honeysuckle, *subs.* (*Creeper*) عسل مك 'asal-mak, تاك پر گل ták-i-pur-gul.—(*Italian or Swiss honeysuckle—Hedysaurum coronarium*) اسپرس isparas.

Honorarium, *subs.* مزد muzd, اجرت ujrat, حق السعي haqqu 's-sa'í, حق النفس haqqu 'n-nafs.

Honorary, *adj.* گرامي girámí, محترم muhtaram, مکرم mukarram, ذو رتبه zú-rutbah, درجه مند darajah-mand, احترام بخش ihtirám-bakhsh, شرفي sharfí, اکرامي ikrámí.—(*Not drawing pay*) مفت muft, اختیاري ikhtiyárí, طوعي tau'í, بي منت bí-minnat, بي اجرت bí-ujrat.

Honour, *subs.* (*Chastity*) عصمت 'asmat, عفت 'iffat, پاکدامني pák-dámaní, پارسائي pársá'í, زهد zuhd, تقاوت taqávut, رهبانیت ruhbániyat, پرهیز parhíz, پرهیز گاري parhíz gárí, استعفاف isti'fáf, احصان ihsán.—(*Dignity*) جاه ják, شان shán, سر افرازي sar-afrází, مر فرازي sar-farází, دولت daulat, حشمت hashmat, شکوه shukúh, شرف sharaf, شرافت sharáfat, رفعت rif'at, رفاعت rifá'at, جلال jalál, اقبال iqbál, اعلا a'lá, قدر qadar, عزت 'izzat, عزازت 'azázat, عز 'izz, تشخص tashakhkhus, مجال mujál, فخامت fakhámat, همایوني humáyúní, بزرگي buzurgí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, مبارکت mubárakat, تبرك tabarruk, عظمت 'azmat, فیروزي fírúzí, میمنت maimanat, صلابت salábat, مجد majd, فر farr.—(*Reputation*) نام nám, نیکناميník-námí, آبرو áb-i-rú, عرض 'irz, حرمت hurmat, عزت 'izzat, وقار vaqár, ننگ nang, ناموس námús.—(*Reverence*) تعظیم ta'zím, تکریم takrím, اعزاز i'záz, اعتبار i'tibár, احترام ihtirám.—(*Exaltation*) سر افرازي sar-afrází, ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, تشریف tashríf.—(*Person*) جناب janáb, حضرت hazrat.—(*Dress of honour*) خلعت khil'at.—(*Place of honour*) صدر sadr (*pl.* صدور sudúr), جاي بزرگان jáy-i-buzurgán, محل عالي mahal-i-'álí, مقام محمود maqám-i-mahmúd.—(*Point of honour*) ننگ nang.—(*The honours of the day*) تشریفات tashrífát, تکریمات takrímát, احترامات ihtirámát.—(*Military honours*) احترامات عسکریه ihtirámát-i-'askaríyah, مراتب جندیه marátib-i-jundíyah.—(*On my honour*) بمرگ اولادم bi-marg-i-aulád-am, بریش شما bi-ríish-i-shumá, من که دروغ man kih durúgh 'arz na-míkunam, عرض نمیکنم qissah-gú nístam, قصه گو نیستم man kih jafang na-míguyam, من که جفنگ نمي گویم harf-i-muft na-mízanam, حرف مفت نمیزنم 'abas harf na-mízanam, عبث حرف نمي زنم bi-sar-i-mubárakat, بسر مبارکت bá-raváh-i-pidar-am, با روح پدرم bi-qabr-i-paighambar-i-mán, بقبر پیغمبر مان bi-shahádat-i-imám husain, بشهادت امام حسین bar shumá qasm ast, بر شما قسم است bi-paghambar qasm ast, به پغمبر قشم است bi-ján-i-shumá dídah-am, بجان شما دیده ام ríish-i-shumá-rá dar khún, ریش شمارا در خون bi-nuk-tah-i-yak-rangí qasm, به نکته یکرنگي قسم.—(*Where is your honour?*) áb-i-rúí-at kú, آبرویت کو.—(*To have the honour of speaking*) bá-kumál ihtirám harf zadan, با کمال احترام حرف زدن bi-iftikhár guftan, بافتخار گفتن.—(*I had the honour of an interview*) bi-sharf-i-muláqát fáïz shudam, بشرف ملاقات فائض شدم

Honour, *verb,* mumtáz kardan, ممتاز کردن imtiyáz bakhshídan, امتیاز بخشیدن tashkhís nimúdan, تشخیص نمودن tashakhkhus dádan, تشخص دادن 'izzat nimúdan, عزت نمودن musharraf kardan, مشرف کردن sar-faráz gardánídan, سر فراز گردانیدن raf'at dádan, رفعت دادن irtifá' dádan.—(*Reverence*) muhtaram dáshtan, محترم داشتن ihtirám kardan, احترام کردن ikrám nimúdan, اکرام نمودن ta'zím va takrím kardan, تعظیم و تکریم کردن 'azíz dáshtan, عزیز داشتن i'záz kardan, اعزاز کردن mu'azzaz dáshtan, معزز داشتن takrím kardan, تکریم کردن tauqír nimúdan, توقیر نمودن.

Honourable, *adj.* (*Honoured*) معزز mu'azzaz, مشرف musharraf, محترم muhtaram, معتبر mu'tabar, ممتاز mumtáz, مکرم mukarram, معظم mu'azzam, مجید majíd, عزتمند 'izzat-mand, وافي váfí, شریف sharíf, مرفوع marfú'.—(*Honourable mention*) ذکر جمیل zikr-i-jamíl.—(*Honest*) صادق sádiq, صالح sálih, متدین mutadayyin, راست rást, راستباز rást-báz, عادل 'ádil, منصف munsif, امانت پیشه amánat-píshah, راست کردار rást-kirdár, درست رفتار durust-raftár, ایمان دار ímán-dár, خوشمعامله khush-mu'ámalah, امین amín, دین دار dín-dár.

Honourably, *adv.* با احترام bá-ihtirám, از روي تکریم az rúy-i-takrím, بطور عزت bi-taur-i-'izzat, معززانه mu'azzazánah, معظمانه mu'azzamánah.—(*Honestly*) بدیانت bi-diyánat, بصدق bi-sidq, صادقانه sádiqánah, امینانه amínánah, بطور راستي bi-taur-i-rástí, از روي تدین az rúy-i-tadayyun.

Honoured, *part.* معزز mu'azzaz, مشرف musharraf,

معتبر mu'tabar, ممتاز mumtáz, محترم muhtaram, عزتمند majíd, مجيد mu'azzam, معظم mukarram, مكرم 'izzat-mand, وافي váfí, شريف sharíf, مرفوع marfú'.

Hood, *subs.* باشلق báshluq, كلاه kuláh, شب كلاه shab-kuláh, حمائل hamáïl, اكليل aklíl, آويزه ávízah, سر پوش sar-púsh, غطا ghitá.

Hood, *verb,* حمائل در بر كردن hamáïl dar bar kardan, اكليل بر سر نهادن aklíl bar sar nihádan, سر پوشيدن sar púshídan.—(*Blind one's eyes*) كور ساختن kúr sákhtan, چشم بستن chashm bastan, غطا بر ديده افكندن ghitá bar dídah afkandan.

Hoodwink, *verb,* گول زدن gúl zadan, فريب دادن firíb dádan, چشم بستن chashm bastan, كور ساختن kúr sákhtan, نا بينا كردن ná-bíná kardan.

Hoof, *subs.* سم sum.—(*Cloven hoof*) سم چاكدار sum-i-ckák-dár, ظلف zilf (*pl.* ظلوف zulúf).—(*To bleed a horse in the hoof*) كفرك زدن kufrak zadan.

Hook, *subs.* قلاب qulláb, قلابه qullábab, شست shust. —(*Reaping-hook*) داس dás, منجل minjal.—(*For fishing*) قلابه qullábah, شص shass (*pl.* شصوص shusús).—(*Telegraphic instrument*) قلاب qulláb.—(*Hook and eye*) نر و لاس nar-u-lás.

Hook, *verb,* بقلاب كشيدن bi-qulláb kashídan, بشست در آوردن bi-shust dar-ávardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), صيد كردن said kardan.

Hookah, *subs.* (*Turkish, for smoking*) چبوق chibúq, شطب shatab, سبيل sabíl. [This latter is a very short pipe of clay, much used by the Arabs.]—(*Persian pipe*) قليان qalyán, غليان ghalyán, قليون qalyún, نارگيله nárgílah.

Hooked, *adj.* كج kaj, خميده khamídah, معوج mu'avvaj, منحني munhaní.—*part.* گرفته giriftah, بقلاب كشيده bi-qulláb-kashídah.

Hookedness, *subs.* كجي kají, خميدگي khamídagí, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná.

Hoop, *subs.* چنبر chambar, حلقه halqah, دائره dáïrah.

Hoop, *verb,* ممنطق ساختن mumantaq sákhtan, بر حلقه گرد زدن halqah bar gard zadan, چنبره كردن chambarah kardan.—(*Cry out*) فرياد زدن firyád zadan, بانگ دادن báng dádan, غوغا كردن ghaughá kardan, هيا هو نمودن híá-hú nimúdan, غريو زدن gharív zadan. —(*Cough*) سرفه كردن surfah kardan.

Hooping-cough, *subs.* سرفه سياه surfah-i-siyáh, سرفه سالي surfah-i-sálí, سياه سرفه siyáh-surfah.

Hoopoe (*Upupa epops*), *subs.* هدهد hudhud, شانه سر shánah-sar, مرغ سليماني murgh-i-sulaimání, بوبو búbú, نباح nubbáh.

Hoot, *subs.* (*Cry*) فرياد firyád, فوتك fútak, جيق jíq.—(*Of an owl*) صدائي جغد sidá,í-i-jaghad, فوتك fútak, هوتك hútak.

Hoot, *verb trans.* فرياد كردن firyád kardan, بانگ بر زدن báng bar-zadan.—*intrans.* بانگ زدن báng zadan, آواز دادن áváz dádan.—(*As an owl*) جيق زدن jíq zadan, فوتك زدن fútak zadan, هوتك بستن hútak bastan, صدا كردن sidá kardan.

Hop, *subs.* بر يك پا جهي bar-yak-pá-jihí, طفره tafrah, جست و خيز jast-u-khíz, رقص raqs.—(*Plant—Humulus lupulus*) خمل khimil, رازك rázik, ككي مور kakí-i-múr.

Hop, *verb,* بر يك پا جستن bar yak pá jastan, رقصيدن raqsídan, جستن jastan (*rt.* جه jih), جست و خيز كردن jast-u-khíz kardan.

Hope, *subs.* اميد umíd, اميدواري umídvárí, امل amal (*pl.* آمال ámál), مأمول mámúl, رجا rajá, ارتجا irtijá, بوي búí, چشم chashm, چشم داشت chashm-dásht, توقع tavaqqu', انتظار intizár, ترجي tarajjí, ترقب taraqqub, طمع tam'.

Hope, *verb,* اميد داشتن umíd dáshtan, اميدوار شدن umíd-vár shudan, توقع نمودن tavaqqu' nimúdan, متوقع شدن mutavaqqi' shudan, راجي بودن rájí búdan, ترجي كردن tarajjí kardan, چشم داشتن chashm dáshtan, مترقب بودن mutaraqqib búdan.—(*To hold out delusive hopes*) تخم لق در دهان شكستن tukhm-i-laq dar dihán shikastan (*lit.* To break a rotten egg in the mouth).

Hopeful, *adj.* اميدوار umíd-vár, متوقع mutavaqqi', راجي rájí, رجامند rajá-mand, مرتقب murtaqib.

Hopefully, *adv.* اميد وارانه umíd-váránah, رجامندانه rajá-mandánah, مرتقبانه murtaqibánah.

Hopefulness, *subs.* اميد umíd, اميدواري umíd-várí, امل amal (*pl.* آمال ámál), مأمول mámúl, رجا rajá, ارتجا irtijá, بوي búí, چشم chashm, چشم داشت chashm-dásht, توقع tavaqqu', انتظار intizár, ترجي tarajjí, ترقب taraqqub, طمع tam'.

Hopeless, *adj.* نوميد naumíd, مأيوس mäyús, محروم mahrúm, بي اميد bí-umíd.—(*A hopeless enterprise*) تعب بي ثمر ta'b-i-bí-samar, زحمت بي جا zahmat-i-bí-já, سعي بيفائده sa'í-i-bí-fáïdah.

Hopelessly, *adv.* نوميدانه naumídánah, بطور ياس bi-taur-i-yás, با قطع اميد bá-qat'-i-umíd, بدون رجا bidún-i-rajá.

Hopelessness, *subs.* نوميدي naumídí, ياس yás, مأيوسيت mäyúsíyat, محروميت mahrúmíyat, عدم رجا 'adam-i-rajá, قطع اميد qat'-i-umíd, قنوت qunút.

Hopingly, *adv.* با اميد bá-umíd, اميدوارانه umíd-váránah, راجيانه rájiyánah, رجامندانه rajá-mandánah, بطور ترجي bi-taur-i-tarajjí.

Hopper, *subs.* بر يك پا جهنده bar-yak-pá-jihandah.—

(*Trough*) آسیا ناودان náv-dán-i-ásiyá.—(*For seed*) زنبیل تخم zambíl-i-tukhm.

Hopple, *verb,* کمند کردن kamand kardan, پا بستن pá bastan, بخاو کردن bukháv kardan.

Hopples, *subs.* بخاو bukháv, کمند kamand, پا بند pá-band.

Horal, *adj.* ساعتي sá'atí, وقتي vaqtí, منسوب بساعت mansúb-bi-sá'at.

Horary, *adj.* يك ساعته yak-sá'atah, ساعتي sá'atí.

Horde, *subs.* (*Clan*) قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), دسته dastah, فرقه جا بجا شو firqah-i-já-bi-já-shav.—(*Crowd*) گروه gurúh, جمعيت jam'íyat, ازدحام izdihám.

Hordei semina, *subs.* شعيره sha'írah, جو jav.

Hordeum mundatum, *subs.* جو پوست كنده jav-i-púst-kandah.

Horehound (*Marrubium vulgare*), *subs.* خراسيون khirásiyún, كندنا كوهي kandaná-i-kúhí.

Horizon, *subs.* افق ufuq (*pl.* افاق afáq), خافق kháfiq.

Horizontal, *adj.* افقي ufuqí, متسوي mutasavví, مسطه musattah, متساوي بالافق mutasáví bi 'l-ufuq.

Horizontality, *subs.* افقيت ufuqíyat, افتادگي uftádagí, مسطحي musattahí, تساوي با زمين tasáví bá zamín, استوا ustuvá.

Horizontally, *adv.* بطور افقي bi-taur-i-ufuqí, مسطحانه musattahánah, افتاده uftádah, مساوي بزمين musáví-bi-zamín, با زمين برابر bá-zamín barábar.

Horn, *subs.* شاخ shákh, سرو surú, قرن qarn (*pl.* قرون qurún).—(*Trumpet*) كرنا karná, بوق búq, سرنا surná, شاخ نفير shákh-nafír.—(*Of the moon*) نهايت هلال nihá-yat-i-hilál.—(*Cup*) پياله piyálah, جام jám, كاسه kásah. —(*To butt with the horns*) شاخ زدن shákh zadan.—(*To pull in one's horns,* i.e. *retrench*) جلو گيري نمودن jilau-gírí nimúdan, پس نشستن pas-nishistan, وا چرتيدن vá-churtídan.—(*To pull in one's horns,* i.e. *give way*) تن در دادن tan dar dádan, تسليم كردن taslím kardan. —*adj.* شاخي shákhí, شاخين shákhín, قرني qarní.

Horn-book, *subs.* كتاب اول اطفال kitáb-i-avval-i-atfál, كتاب الف با kitáb-i-alif-bá.

Horn-bug, *subs.* خزوك بزرگ khuzúk-i-buzurg, قزق شاخدار quzaq-i-shákh-dár, جعل ju'al.

Horned, *adj.* شاخدار shákh-dár, ذو قرن zú-qarn.

Horner, *subs.* شاخ فروش shákh-furúsh, شاخ تراش shákh-tirásh, شاخ نواز shákh-naváz.

Hornet (*Vespa crabro*), *subs.* زنبور zambúr (*pl.* زنابير zanábír), زنبوره zambúrah, زنبور سرخ zambúr-i-surkh. —(*Hornet's nest*) چال زنبور chál-i-zambúr.

Horning, *subs.* ظهور هلال zuhúr-i-hilál, پيدائش ماه نو paidáïsh-i-máh-i-nau.—(*Legal term*) تقاضائي سخت taqázá-i-sakht, مطالبه دين mutálabah-i-dain.

Hornless, *adj.* بي شاخ bí-shákh, هل hul, بلا قرن bilá-qarn.

Hornpipe, *subs.* مزمار mizmár (*pl.* مزاميز mazámír).—(*Dance*) رقص يك نفره raqs-i-yak-nafrah.

Horn-work, *subs.* سنگر sangur, قلعه qal'ah, باستيان bástíyán (European).

Horny, *adj.* شاخ سا shákh-sá, شاخين shákhín.—(*Metaphorically*) سخت sakht, بيحس bí-hiss, سنگين دل sangín-dil.

Horologe, *subs.* ساعت sá'at, ساعت مجلس sá'at-i-majlis, ساعت بزرگي sá'at-i-buzurgí.

Horologer, *subs.* ساعت ساز sá'at-sáz.

Horological, *adj.* بسته بساعت bastah-bi-sá'at, متعلق بساعتسازي muta'alliq-bi-sá'at-sází.

Horology, *subs.* ساعت سازي sá'at-sází.

Horometry, *subs.* وقت پيمائي vaqt-paimá,í, تقسيم وقت بساعت taqsím-i-vaqt-bi-sá'at.

Horoscope, *subs.* زائچه záïchah, طالعنامه táli'-námah, ستاره بيني sitárah-bíní, اختر نگري akhtar-nigarí, طالع táli' (*pl.* طوالع taváli'), ستاره sitárah, بخت bakht, نجم najm, اختر akhtar.

Horoscopy, *subs.* اختر شناسي akhtar-shinásí, منجمي munajjamí, وقائع گوئي viqáï'-gú,í, پيش خبر دهي písh-khabar-dihí.

Horrent, *adj.* راست rást, ايستاده ístádah, بر پا bar-pá.

Horrible, *adj.* رعب انگيز ru'b-angíz, دهشت آور dahshat-ávar, هيبت ناك haibat-nák, كريه منظر karíh-manzar, نهايت كريه niháyat-karíh, زشت zisht, بغايت زشت bi-gháyat-zisht, قبيح qabíh, بشدت قبيح bi-shiddat-qabíh, زياد منحوس ziyád-manhús, شنيع shaní', شنع shani'.

Horribleness, *subs.* رعب انگيزي ru'b-angízí, دهشت آري dahshat-árí, هيبت ناكي haibat-nákí, كريه منظري karíh-manzarí, زشتي zishtí, قباحت qabáhat, نحوست nuhúsat, شدت قبيحي shiddat-i-qabíhí, غايت زشتي gháyat-i-zishtí, نهايت مكروهي niháyat-i-makrúhí, كمال نحوست kamál-i-nuhúsat.

Horribly, *adv.* رعب انگيزانه ru'b-angízánah, دهشت آورانه dahshat-ávaránah, هيبت ناكانه haibat-nákánah, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat, بطور زشت bi-taur-i-zisht, منحوسانه manhúsánah, با شدت قبح bá-shiddat-i-qabh, با غايت زشتي bá-gháyat-i-zishtí, با نهايت كراهت bá-niháyat-i-karáhat, با كمال منحوسي bá-kamál-i-manhúsí.

Horrid, *adj.* رعب انگيز ru'b-angíz, دهشت آور dahshat-ávar, هيبت ناك haibat-nák, كريه منظر karíh-manzar, نهايت كريه niháyat-karíh, زشت zisht, بغايت زشت bi-gháyat-zisht, قبيح qabíh, بشدت قبيح bi-shiddat-qabíh, زياد منحوس ziyád-manhús, شنيع shaní', شنع shani'.

Horridly, *adv.* رعب انگیزانه ru'b-angízánah, دهشت آورانه dahshat-ávaránah, هیبت ناکانه haibat-nákánah, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat, بطور زشت bi-taur-i-zisht, منحوسانه manhúsánah, با شدت قبح bá-shiddat-i-qabh, با نهایت با غایت زشتي bá-gháyat-i-zishtí, با کمال منحوسي bá-nihávat-i-karáhat, کراهت bá-kamál-i-manhúsí.

Horridness, *subs.* رعب انگیزي ru'b-angízí, دهشت آري dahshat-árí, هیبت ناکي haibat-nákí, کریه منظري karíh-manzarí, زشتي zishtí, قباحت qabáhat, نحوست nuhúsat, شدت قبیحي shiddat-i-qabíhí, غایت زشتي ghávat-i-zishtí, نهایت مکروهي nihávat-i-makrúhí, کمال نحوست kamál-i-nuhúsat.

Horrific, *adj.* خوف آور khauf-ávar, ترس آفرین tars-áfirín, دهشت ده dahshat-dih, کراهت انگیز karáhat-angíz.

Horrify, *verb*, خوف آوردن khauf ávardan, دهشت دادن dahshat dádan, ترس در دل انداختن tars dar dil andákhtan, هول دادن haul dádan, در وهم افکندن dar vahm afkandan.

Horripilation, *subs.* قشعریره qusha'rírah.

Horror, *subs.* هول haul, هیبت haibat, وحشت vahshat, واهمه váhimah, قباحت qabáhat, قبح qabh, قبیحي qabíhí, استقباح istiqbáh, کراهت karáhat, اکراه ikráh, نحوست nuhúsat.

Horse, *subs.* اسب asb, اسپ asp, ستور sitúr, مرکب markab (*pl.* مراکب marákib), بارکي bárakí, اس as (*vulg.*).—(*Blood horse*) اسب نجیب asb-i-najíb, اسب اصیل asb-i-asíl, توسن tausan.—(*Entire horse*) نریان naryán.—(*Gelding*) آخته ákhtah, اخته akhtah, اسب مخصي asb-i-makhsí, اسب خصي asb-i-khusí.—(*Mongrel-bred horse*) یابو yábú, تاتو tátú.—(*Bolter*) سر کش sar-kash.—(*Untamed horse*) اسب جموه asb-i-jumúh, توسن tausan.—(*Carriage horse*) اسب عرابه asb-i-'arábah.—(*Draught horse*) یابو yábú, اسب بار کش asb-i-bár-kash.—(*Post-horse*) اسب چپري asb-i-chaparí, اسب چاپاري asb-i-chápárí.—(*Saddle-horse*) اسب سواري asb-i-suvárí.—(*Unsaddled horse*) اسب آلغ asb-i-álugh.—(*Led horse*) اسب کوتل asb-i-kútal, یدك yadak, اسب مجنب asb-i-mujannab.—(*Bay*) کهر kahar.—(*Light bay*) کمیت kumait.—(*Black*) سیاه siyáh, مشکي mishkí, شبدیز shab díz.—(*Brown*) قره کهر qarah-kahar, بور búr.—(*Chestnut*) کرن kuran, کرند kurand, کرنگ kurang.—(*Cream-coloured*) سمند samand.—(*Dappled*) ابرش abrash.—(*Dun*) سمند samand.—(*Flea-bitten*) مگسي magasí.—(*Gray*) نیله nílah, کبود kabúd, قزل qizil.—(*Dark gray*) سرخون surkhún, سرخونگ surkhúnag.—(*Pie-bald*) ابلق ablaq, منقط munaqqat.—(*Roan*) قزل qizil, سرختیره surkhitírah.—(*Sorel*) ابرش abrash.—(*With tail dyed red*) اسب قرمز asb-i-qarmiz.—(*White horse*) سفید safíd.—(*Armour for a horse*) بر گستوان bar-gustuván.—(*Horse trappings*) زیر پوش zír-púsh.—(*The standard height of a horse, fourteen hands*) اندازه andázah.—(*Paces of a horse: To amble*) یورطمه رفتن yurghah raftan.—(*To canter*) یرغه رفتن yúrtmah raftan.—(*To gallop*) دویدن davídan, سر شنو sar-i-shinau raftan.—(*To trot*) لکه رفتن lukkah raftan.—(*To walk*) قدم رفتن qadam raftan.—(*Horse exercise, in throwing a lance or a stick while riding at full speed*) جرید بازي jaríd-bází, دوغله بازي dúghalah-bází.—(*Exercise in shooting with bow or gun while riding at full speed*) قیقاج qaiqáj.—(*Bed for a horse*) تخت پئین takht-i-pä,ín. [This is usually made of the animal's dung, dried and crumpled.]—(*On horseback*) روي اسب rúy-i-asb, سر اسب sar-i-asb, راکبا rákiban, سواره suvárah.—(*Master of the Horse*) امیر اخور amír-akhúr, میر آخور mír-ákhur (*vulg.*).—(*One must not look a gift horse in the mouth*) اسب پیشکشیرا کسي دندانش وا نمیرسد asb-i-píshkashí-rá kasí dandán-ash vá-na-mírasad.—(*It is two-horse power*) زور دو اسب بخار دارد zúr-i-dú asb bukhár dárad, بقوت دو اسب توانا است bi-qúvat-i-dú asb tavánáast, زور این دو قدر اسب دارد zúr-i-ín dú qadr-i-asb dárad.

Horse, *verb*, (*Mount a horse*) سوار کردن suvár kardan, بر ترك نشاندن bar tark nishándan, بر پشت بردن bar pusht burdan.—(*Furnish with horses*) اسب دادن asb dádan, اسب همراه کردن asb ham-ráh kardan.—(*Ride*) سواره رفتن suvárah raftan, سواري کردن suvárí kardan, سوار شدن suvár shudan.

Horse-back, *adj.* سواره suvárah, راکب rákib, بر پشت اسب bar-pusht-i-asb.

Horse-blanket, *subs.* جل jul (*pl.* جلال jilál) جل نمد jul-i-namad, شعار shi'ár, یال پوش yál-púsh.

Horse-block, *subs.* محل سواري mahall-i-suvárí, جاي رکوب jáy-i-rukúb, سواري گاه suvárí-gáh, رکوبگاه rukúb-gáh, مرکبه markabah.

Horse-boat, *subs.* کشتي اسبي kashtí-i-asbí, اسب کش asb-kash, سفینه اسب کش safínah-i-asb-kash.

Horse-chestnut (*Æsculus hippocastanum*), *subs.* (*Tree*) درخت کستانه بزرگ dirakht-i-kastánah-i-buzurg.—(*Fruit*) کستانه بزرگ kastánah-i-buzurg.

Horse-cloth, *subs.* غاشیه ghásh iyah (*pl.* غواشي ghaváshí), شعر sha'r, زین پوش zín-púsh, جل jul (*pl.* جلال jilál).

Horse-dealer, *subs.* اسب فروش asb-furúsh, دلال dallál.

Horse-doctor, *subs.* بیطار baitár.

Horse-dung, *subs.* پئین päín, پین pain, پهین pahín.

Horse Guards, *subs.* فوج سواره fauj-i-suvárah, افواج سواره afváj-i-suvárah, خيل khail, خياله khayyálah.

Horse-hair, *subs.* موئي اسب mú,í-i-asb.—*adj.* موئي اسبي mú,í-i-asbí.

Horse-jockey, *subs.* دلال اسب dallál-i-asb, چابك سوار chábuk-suvár, سوار كار suvár-kár, رائض ráïz, اسب رام كن asb-rám-kun, اسب فروش asb-furúsh.

Horse-keeper, *subs.* سائس sáïs, نفر nafar, مهتر mihtar.

Horse-laugh, *subs.* قهقهه qahqahah, خنده بلند khandah-i-buland, خنده زشت khandah-i-zisht.

Horse-leech, *subs.* زلو zalú, زالو zálú, علقه 'alaqah.—(*Farrier*) نعلبند na'l-band, بيطار baitár.

Horse-litter, *subs.* تخت روان takht-i-raván.

Horseman, *subs.* سوار suvár, فارس fáris.—(*Good rider*) خوش سوار khush-suvár, شهسوار shah-suvár.

Horsemanship, *subs.* اسب بازي asb-bází, خوش سواري khush-suvárí, شهسواري shah-suvárí.

Horse-pad, *subs.* پالان pálán.

Horse-play, *subs.* اسب بازي asb-bází.—(*Metaphorically*) نامناسب بازي bází-i-ná-munásib, حركت بيجا harakat-i-bí-já.

Horse-race, *subs.* اسب دواني asb-davání, اسب تازي asb-tází.

Horse-racing, *subs.* اسب تازي asb-tází, اسب اندازي asb-andází, اسب دواني asb-davání, ميدان داري maidán-dárí.

Horse-radish (*Root of Cochlearia armoracia*), *subs.* ترب turb, تربه turbah, تربزه turbuzah, ريشه خردل ríshah-i-khardal.

Horse-shoe, *subs.* نعل اسب na'l-i-asb, قوس qaus, كمانه kamánah.

Horse-stealer, *subs.* اسب دزد asb-duzd, دزد اسب duzd-i-asb, سارق الحصان sáriqu 'l-hisán.

Horse-whip, *subs.* قمچي اسب راني qamchí-i-asb-rání, قمچي qamchí, شلاق shalláq, تازيانه táziyánah, سوط saut.

Horse-whip, *verb,* تازيانه زدن táziyánah zadan, قمچي كاري كردن qamchí-kárí kardan, شلاق كوبي نمودن shalláq-kúbí nimúdan.

Hortation, *subs.* وعظ va'z, نصيحت nasíhat, پند pand, اندرز andurz, تشويق tashvíq.

Hortative, *adj.* وعظي va'zí, نصيحت گو nasíhat-gú, پند ده pand-dih, اندرز كار andurz-kár, مشوق mushavvaq.

Horticultural, *adj.* باغي bághí, بستاني bustání, جنتي jannatí, متعلق به بساتين muta'alliq-bi-basátín.

Horticulture, *subs.* باغباني bágh-bání, درخت نشاني dirakht-nishání, باغ سازي bágh-sází, بوستان پيرائي bústán-pírá,í.

Horticulturist, *subs.* باغ ساز bágh-sáz, درخت نشان dirakht-nishán, باغبان bágh-bán, بوستان پيرا bústán-pírá.

Hosanna, *subs.* سبحان الله subhána 'llah.

Hose, *subs.* انبوبه ambúbah, لوله چرمي lúlah-i-chirmí, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz).—(*Stocking*) جورب jaurab (*pl.* جوارب javárib).

Hosier, *subs.* جورب فروش jaurab-furúsh.

Hosiery, *subs.* جورب وري jaurab-varí.

Hospice, *subs.* مهمانخانه mihmán-khánah, خانقاه khánaqáh, صوعمه sau'mah, مضيف muzíf.

Hospitable, *adj.* مهمان پرور mihmán-parvar, مهمان دوست mihmán-dúst, مسافر نواز musáfir-naváz, ضيف پرست zaif-parast.

Hospitably, *adv.* بنوازش bi-navázish, بطور مهمان پروري bi-taur-i-mihmán-parvarí, از روي مكرمت az rúy-i-makramat, بطرز اكرام bi-tarz-i-ikrám.

Hospital, *subs.* شفا خانه shifá-khánah, بيمار خانه bímár-khánah, دار الشفا dáru 'sh-shifá, خسته خانه khastah-khánah, صحت خانه sihhat-khánah, بيمارستان bímáristán, مريضخانه maríz-khánah.

Hospitality, *subs.* مهمانداري mihmán-dárí, مهماني mihmání, مهمان پروري mihmán-parvarí, ميز باني míz-bání.—(*To enjoy a person's hospitality*) مهماني رفتن mihmání raftan.—(*To commit a breach of hospitality*) نمك بحرامي كردن namak-bi-harámí kardan, بناي نمك بحرامي گزاردن binái-i-namak bi-harámí guzárdan, غدر كردن ghadr kardan, خيانت نمودن khiyánat nimúdan.

Host, *subs.* (*In a house*) ميز بان míz-bán, مهماندار mihmán-dár, صاحب خانه sáhib-khánah, مهمان نواز mihmán-naváz.—(*Who receives travellers*) خانه خواه khánah-kháh, مسافر دوست musáfir-dúst.—(*Company*) طائفه táïfah, گروه gurúh, جماعت jamá'at, انبوه ambúh, ازدحام izdihám, جند jund, فوج fauj (*pl.* افواج afváj).—(*Ecclesiastical term*) قرص بدن qurs-i-badan, جسم مسيحا jism-i-masíhá.—(*To reckon without one's host*) در مشكلات افتادن گير آمدن dar mushkilát uftádan gír ámadan.—(*He is a host in himself*) فرزانه روزگار است farzánah-i-rúzigár ast.

Hostage, *subs.* كفيل kafíl, گرو girav, ضامن zámin, ضمان zamán, رهن rahn, رحان rihán, مستمسك mustamsik, گرو گان girav-gán.

Hostelry, *subs.* مهمان خانه mihmán-khánah, كاروان سرا káraván-sará, شرابخانه sharáb-khánah, ميخانه maikhánah, رباط ribát, سرا sará, مي كده mai-kadah.

Hostess, *subs.* زن مهماندار zan-i-mihmán-dár, خادمه khádimáh, خدمتگار khidmat-gár, ضعيفه za'ífah.

Hostile, *adj.* مخالف mukhálif, مغاير mughávir, مناقض

munáqiz, مهاجم muhájim, معادي mu'ádí, محارب mu-hárib.

Hostility, *subs.* مخالفت mukhálafat, معادات mu'ádát, مخاصمت mukhásamat, مهاجمت muhájamat, عداوت 'adávat, دشمني dushmaní.

Hostler, *subs.* جلو دار jilau-dár, مهتر mihtar, سايس sáís.

Hot, *adj.* گرم garm, حار hárr, آتشي átishí, آتشين átishín, داغ dágh, سوزان súzán, زنده zanandah.—(*Pungent*) تيز tíz, تند tund.—(*Glaring*) تند tund, تيز tíz, تابان tábán.—(*As a herb*) تند tund, تيز tíz.—(*Red hot*) سرخ surkh.—(*As animals*) مست mast.—(*As a horse*) نر nar.—(*The sun is hot*) تاب آفتاب تيز است táb-i-áftáb tíz ast, آفتاب زندگي دارد áftab zanandagí dárad.

Hot-bed, *subs.* کرذه گرم kurzah-i-garm, گرم خانه garm-khánah, منبت زود رو mambat-i-zúd-rú.—(*A hot-bed of sedition*) منبع فساد mamb'-i-fasád, مصدر فتنه masdar-i-fitnah, منبت شر mambat-i-sharr.

Hotch-potch, *subs.* (*Soup*) آش ريشته ásh-i-ríshtah, آس همه آجيل ásh-i-hamah-ájíl, خلط مزارع khalt-i-mazárí.—(*Conglomeration*) جمع jam', اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár, آميزش ámízish.

Hotel, *subs.* مهمان خانه mihmán-khánah, کاروان سرا káraván-sará, شراب خانه sharáb-khánah, ميخانه mai-khánah, رباط ribát, سرا sará, مي کده mai-kadah.

Hotel-dieu, *subs.* مهمانخانه خدا mihmán-khánah-i-khudá, شفا خانه shifá-khánah, بيمار خانه bímár-khánah, دار الشفا dáru 'sh-shifá, خسته خانه khastah-khánah, صحت خانه sihhat-khánah, بيمارستان bímáristán, مريضخانه maríz-khánah.

Hotel-keeper, *subs.* مهمانخانه پا mihmán-khánah-pá, رباطي ribátí.

Hot-headed, *adj.* جولاقي júláqí, جنگ جو jang-jú, تيز مزاج tíz-mizáj, سر گرم sar-garm, عجول 'ajúl.

Hot-house, *subs.* تابخانه táb-khánah, گرمخانه garm-khánah.

Hotly, *adv.* با گرمي bá-garmí, بحدت bi-hiddat, بشدت bi-shiddat, بقهر bi-qahr, باغلبه bá-ghalabah.—(*Eagerly*) حريصانه harísánah, باشوق bá-shauq, گرمانه garmánah.

Hotness, *subs.* گرمي garmí, حرارت harárat, حدت hiddat, شدت shiddat, تندي tundí, قهر qahr, غلبه ghalabah.

Hot-press, *verb*, اتو کردن utú kardan, صاف نمودن sáf nimúdan, قالب زدن qálib zadan, گرم افشار کردن garm-afshár kardan.

Hot-pressed, *part. and adj.* گرم افشرده garm-afshur-dah, قالب زده qálib-zadah, صاف نموده sáf-nimúdah, اتو کرده utú-kardah.

Hotspur, *adj.* جلقي jallaqí, هولکي haulakí, اشتابي ushtábí, سر گرم sar-garm, عجول 'ajúl.

Hottentot, *subs.* زنگي zangí, افريقائي afríqá,í (European).

Hot-water plate, *subs.* بشقاب آب گرم bushqáb-i-áb-i-garm.

Houda, *subs.* تخت takht, حوده haudah, هودج haudaj, هوده haudah.

Hough, *subs.* ران خوک rán-i-khúg, پاي گراز páy-i-guráz.

Hough, *verb*, پي کردن pay kardan, عقر نمودن 'aqr nimúdan, قلم کردن qalam kardan, پا بريدن pá burídan, از پا انداختن az pá andákhtan.

Hound, *subs.* سگ تازي sag-i-tází, طوله taulah, سگ شکار sag-i-shikár.

Hound, *verb*, شکار کردن shikár kardan, صيد نمودن said nimúdan, عقب کردن 'aqib kardan, تعاقب نمودن ta'á-qub nimúdan.—(*Instigate*) بر انگيختن bar-angíkhtan, ور غلانيدن var-ghilánídan, تحريك کردن tahrík kardan. —(*He hounded him on*) وي‌را بر آن داشت vai-rá bar-án dásht.

Hour, *subs.* ساعت sá'at.—(*Twenty-four hours*) شب و روز shab-u-rúz, شبانه روز shabánah-rúz.—(*From hour to hour*) دم بدم dam bi-dam, دمادم dam-á-dam, ساعت بساعت sá'at-bi-sá'at.—(*By the hour*) در ساعت dar sá'at, در حين dar hín, در اشنائي ساعت dar ashná,í-i-sá'at, در مدت ساعت dar maddat-i-sá'at.—(*Ten times an hour*) ساعتي ده دفعه sá'atí dah daf'ah.—(*Even at the eleventh hour it is better to learn wisdom*) هيچ وقت براي حکمت آموختن دير نيست hích vaqt biráy-i-hikmat ámúkhtan dír ní 'st.

Hour-glass, *subs.* شيشه ساعت shíshah-i-sá'at.

Hour-hand, *subs.* دسته ساعت dastah-i-sá'at, عقربك 'aqrabak, علامت ساعت 'alámat-i-sá'at.

Houri, *subs.* حور húr, حوري húrí, هورا haurá, عينا 'ainá (*pl.* عين 'ín), زن خوش گل zan-i-khush-gil.

Hourly, *adv.* ساعت بساعت sá'at-bi-sá'at.—(*Continually*) هر ساعت har-sá'at, مدام madám, پيوسته pai-vastah, تيپس típas.

House, *subs.* خانه khánah, دار dár (*pl.* ادوار advár), سرا sará, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), بيت bait (*pl.* بيوت buyút), عمارت 'imárat, مسکن maskan, محل mahall, مقام maqám. — (*Country-house*) ييلاق yailáq.—(*Town house*) منزل شهر man-zil-i-shahr, خانه تو شهري khánah-i-tú-i-shahrí. — (*House of Commons*) مجلس العموم majlisu 'l-'umúm. — (*House of Lords*) مجلس الاشراف majlisu 'l-ash-ráf.—(*House of Parliament*) مجلس مشورت maj-lis-i-mashvarat, دار الشورا dáru 'sh-shúrá, دار الندوه dáru' n-nadvah, مشورتخانه mashvarat-khánah. — (*To*

be laid before the House) باطاق تقديم شدن bi-utáq taqdím shudan, پيش خانه گزارده شدن písh-i-khánah guzárdah shudan.—(*House of ill-fame*) زنا خانه zinákhánah, خيل خانه khail-khánah, كاولي خانه káúlí-khánah, جنده خانه jindah-khánah, بابلخانه bábul-khánah.—(*Firm*) شركت shirkat, دستگاه dastgáh, كار خانه kár-khánah.—(*Family*) عيال 'iyál, خورنده khurandah, اهل خانه ahl-i-khánah, خانواده khánvádah, نان خور nán-khur. — (*Inmate of a house*) اهل خانه ahl-i-khánah, اهل بيت ahl-i-bait, سكنه دار sakanah-i-dár. The various parts of a Persian house are as follow :—(*Suite of apartments appropriated to the men*) مردانه mardánah, بيرون bírún. — (*Ladies' suite of apartments*) زنانه zanánah, حرم haram, اندرون andarún.—(*The court-yard*) صحن sahn, حياط hayát.—(*Passage entering the court*) دهليز dihlíz, دالان dálán.—(*Tank or cistern in the court*) حوض hauz.—(*Chief room, fronting the court*) ديوانخانه díván-khánah.—(*Steps leading up from court to chief room*) پله pillah, اورچين úrchín.—(*Threshold*) درگاه dargáh.—(*Side rooms, on either side of the chief rooms*) كفش كن kafsh-kan, صف نعال saff-i-ni'ál. —(*Large window, in sashes of coloured glass, looking on the court, and occupying the entire front of the room*) ارسي ursí.—(*Alcove at one end of the room*) شاهنشين sháh-nishín.—(*Small apartment above the alcove*) غرفه ghurfah, منظر manzar.—(*Inner room, generally entered from the alcove*) تنبي tanabí, تنابي tanábí.—(*Open room supported with pillars*) تالار tálár. —(*Upper story*) بالا خانه bálá-khánah.—(*Side rooms of upper story*) گوشواره gúshvárah.—(*Open hall or reception room*) ايوان aiván.—(*Underground apartment, a retreat in hot weather*) سردابه sardábah, زير زمين zír-zamín.—(*Wind-tower or ventilator*) باد گير bád-gír.—(*Closet where beds are stowed in day-time*) مفرشدان mafrash-dán.—(*Out-hous where pipes and coffee are got ready*) قهوه خانه qahvah-khánah.—(*Kitchen*) آشپز خانه ásh-paz-khánah, مطبخ matbakh.—(*Privy*) مبرز mabraz, مزبله mazbalah, متوضي mutavazzá, مستراح mustaráh, منجلابخانه manjaláb-khánah, پا خانه pá-khánah, خلا khalá.—(*Niche*) طاقچه táqchah, خلل khalal.—(*Spaces between the niches in the wall of a room*) جرز jirz. — (*Room*) اوطاق útáq, اتاق utáq, اطاق utáq, اوطاغ útágh, حجره hujrah.—(*Principal room in a Persian house*) ديوانخانه díván-khánah. —(*Upper room, higher story*) بالا خانه bálá-khánah.—(*Open room supported on pillars*) تالار tálár.—(*Hall or reception room*) ايوان aiván.—(*Lumber-room*) پستو pastú, صندوقخانه sandúq-khánah, ميان پاي miyán-i-páy.—(*Private room*) اوطاق خلوت útáq-i-khalvat.—(*Roof*) بام bám, بان bán.—(*Interior or ceiling*) سقف saqf, عرش 'arsh.—(*Exterior or flat terrace*) پشت بام pusht-i-bám.—(*Platform upon the roof*) سكوئي بام sakkú'í-i-bám.—(*Parapet round roof*) معجر ma'jar, محجر mahjar.—(*Eaves or border of roof*) طره turrah. —(*Coping or face of roof*) رخبام rukh-bám.—(*Cupola*) گنبد gumbad, گنبز gumbaz, قبه qubbah.—(*Gable or arched roof*) شيرواني shírváni.—(*Gutter*) نابدان náb-dán, ناودان náv-dán.—(*Stair*) نردبان nardubán, پله pillah, درجه darajah, اورچين úrchín, ارچين urchín, پلكان pillakán (*vulg.*).—(*Spiral staircase*) پله پيچ پيچ pillah-i-pích-pích.—(*Wainscot*) هزاره hizárah. —(*Wall*) ديوار dívár, حائط háït, جدار jidár.—(*Canvas walls*) سراپرده sar-á-pardah.—(*Coping of a wall*) رخبام rukh-bám, تاج ديوار táj-i-dívár.—(*Parapet wall*) معجر ma'jar, محجر mahjar.—(*Wall constructed of layers of mud*) چينه chínah.—(*Party wall*) ديوار مشترك dívár-i-mushtarak.—(*Bolt*) كلان kulán, كلون kulún, چفت chift, پشتيبان pushtíbán, قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál).—(*Of iron*) تمليك tamlík, زبر zabr, شمش shimsh.—(*Carpet—in the abstract*) فرش farsh, گسترده gustardah, بساط basát.—(*Large*) گليم gilím, كلم kilim.—(*Fine carpet*) قالي qálí.—(*Small carpet or rug*) قاليچه qálíchah, سوزني súzaní.—(*Large carpet in centre of a room*) قالي qálí, گليم gilím.—(*Side carpets of thick felt doubled*) نمد namad.—(*Felt layer at upper end of the room*) سر انداز sar-andáz.—(*Felt layers going down the sides of the room*) باريكه báríkah.—(*Cotton cloth covering the felts*) حرمي haramí.—(*Linen cloth covering the felts*) رو فرش rú-farsh.—(*Praying carpet*) سجاده sujjádah, مصلا musallá.—(*Catch*) رزه rizah, ريزه rízah.—(*Chain or hasp fitting on the staple*) چفت chift.—(*Chimney*) دود كش dúd kash, مدخن madkhan.—(*Chimney-glass*) شيشه بخاري shíshah-i-bukhárí. — (*Cornice*) مقرنس muqarnas, شادروان shádurván, طره turrah.—(*Door*) در dar, دروازه darvázah, باب báb (*pl.* ابواب abváb), قاپو qápú, قاپي qápí.—(*Fire-place*) بخاري bukhárí.—(*Knocker*) كوبه kúbah, كوه kúvah.—(*Lock*) قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál).—(*To my house*) بنده منزل bandah manzil, خانه كمترين khánah-i-kamtarín.—(*Have you ever been to his house*) هيچ منزل او رفته ايد hích manzil-i-ú raftah-íd, هرگز خانه او تشريف برده ايد hargiz khánah-i-ú tashríf burdah-íd.—(*We called at the house*) رفتيم خانه raftím khánah, سري بخانه زديم sarí bi-khánah zadím.—(*To add to a house*) بر بنا افزودن bar biná afzúdan.

House, *verb trans.* امانت گذاشتن amánat guzáshtan, وديعت نهادن vadí'at nihádan, سپردن sipurdan, پناه دادن panáh dádan, جا تعيين كردن já-ta'yín kardan. —*intrans.* بودن búdan, ساكن بودن sákin búdan, بسر

بردن bi-sar burdan, سکونت داشتن sukúnat dáshtan, ماندن mándan, اقامت نمودن iqámat nimúdan, مستنزل بودن mustanzil búdan.

House-boat, *subs.* کشتي سر پوشیده kashtí-i-sar-púshídah, قائق سقف دار qáïq-i-saqf-dár.

Housebreaker, *subs.* خانه بر khánah-bur, نقب زن naqb-zan, دزد duzd, حرامي harámí, سارق sáriq.

Housebreaking, *subs.* خانه بري khánah-burí, بر خانه ریزي bar-khánah-rízí, دزدي duzdí, سرقت sariqat.

Household, *subs.* خاندان khándán, اهل خانه ahl-i-khánah, خورنده khurandah, خانواده khánavádah, خانه واده khánah-vádah, خانوار khánvár.—(*Officer of the household*) پیشخدمتباشي písh-khidmat-báshí.

Householder, *subs.* صاحب خانه sáhib-khánah, خانه دار khánah-dár.

Household stuff, *subs.* اثاث البیت asásu 'l-bait, اسباب خانه asbáb-i-khánah, خرد ریز khurd-ríz, خر و فر khir-u-fir, متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah).

Housekeeper, *subs.* وکیل خرج vakíl-i-kharj, مصرف musarrif, خانه دار khánah-dár, خانه پا khánah-pá, جاریه járiyah (*pl.* جواري javárí).

Housekeeping, *subs.* خانه داري khánah-dárí.

House-leek, *subs.* (*Sempervivum*) گیاه بام giyáh-i-bám, علف خود رو 'alaf-i-khud-rú.

Houseless, *adj.* بي خانه bí-khánah, بي سرا bí-sará, بي مأوي bí-mává, بي خانمان bí-khánamán, بي سر و سامان bí-sar-u-sámán, در بدر dar-bi-dar, آواره ávárah.

House-maid, *subs.* کنیز kaníz, خادمه khádamah, جاریه járiyah (*pl.* جواري javárí), خانه نگهدار khánah-nigah-dár.

House-room, *subs.* جاي در خانه ját-dar-khánah, سرا منزل sará-i-manzil.—(*I cannot give it house-room*) جا براي آن در خانه ام نیست já biráy-i-án dar khánah-am ní 'st.

House-warming, *subs.* خانه گرمي khánah-garmí, خانه گرم کنان khánah-garm-kunán, عید خانه گیري 'íd-i-khánah-gírí, حلاوه halávah.

Housewife, *subs.* کد بانو kad-bánú, خانم خانه khánum-i-khánah, زن زرنگ zan-i-zaring, زن خانه نگهدار zan-i-khánah-nigah-dár.—(*Case for needles and thread*) جزدان juz-dán, دستدان dast-dán.

Housewifery, *subs.* کد بانو گري kad-bánú-garí, خانه خانمي khánah-khánumí, خانه نگهداري khánah-nigah-dárí, خانه پائي khánah-pá,í.

Housing, *subs.* (*A shelter*) پناه panáh, ملجا maljá, مأمن mäman.—(*Saddle-cloth*) زین بند zín-band, زین پوش zín-púsh, غاشیه ghásh iyah.

Hovel, *subs.* خانه پست رعیت khánah-i-past-i-ra'íyat, کوخ kúkh, کپر kapar, کلبه kulbah, جاي محقر ját-i-muhaqqar.

Hovel, *verb,* در کوخ نهادن dar kúkh nihádan, در کپر جاي dar kapar ját dádan, پناه دادن panáh dádan, مأوا دادن mává dádan.

Hover, *verb,* پرواز کردن parváz kardan, پرواز کنان ماندن parváz-kunán mándan, پر زدن par zadan, پر پر کردن par-par kardan, بال بر هم زدن bál bar-ham zadan, پر خوردن par khurdan, نزدیك بردن nazdík burdan, دم دست بودن dam-i-dast búdan.—(*He is always hovering about*) همیشه دم دست است hamíshah dam-i-dast ast.

How? *adv.* چگونه chigúnah, چون chún, چه طور chih taur, بي چه وجه bi-chih vajh, بي چه کیفیت bi-chih kaifíyat, چه نوع chih-nau', چه نحو chih-nahv, بي چه حال bi-chih hál.—(*How much?*) چه قدر chih qadr, چه مقدار chih miqdár.—(*How many?*) چند chand.—(*How long?*) تا کي tá kai, تا بکي tá bi-kai, تا چند tá chand.—(*How often?*) چند بار chand bár, چند مرتبه chand martabah.—(*How far?*) چقدر دور chih qadr dúr, چقدر راه chi-qadr ráh, تا کجا tá kujá.—(*How much the more, rather*) بچندین مرتبه افزون bi-chandín martabah afzún, چه قدر بیشتر chih qadr bíshtar.—(*How much the less*) کجا مانده kujá mándah, تا چه رسد tá chih rasad.—(*How soon?*) چه زود chih zúd.—(*How else?*) دیگر dígar.—(*How then?*) چگونه chigúnah.—(*How about this?*) در این چه حرف dar ín chih haraf, در این باب چه طور dar ín báb chih taur.—(*How is the weather?*) هوا چه طور است havá chih taur ast.

Howbeit, *adv.* مگر magar, مگر اینکه magar ín-kih, لیکن líkin, و لیکن va líkin, مع هذا ma' házá, باري bárí, بهر حال bi-har hál, اما ammá, ولي valí.

Howel, *subs.* برمیل صاف کن barmíl-i-sáf-kun, برمیل تراش barmíl-i-tirásh.

However, *adv.* مگر magar, مگر اینکه magar-ín-kih, لیکن líkin, و لیکن va líkin, مع هذا ma' házá, باري bárí, بهر حال bi-har hál, اما ammá, ولي valí.—(*However much*) هر چه har chih, هر قدر har qadr.

Howitzer, *subs.* زنبورك zambúrak, خمپاره khumpárah.

Howl, *subs.* (*Animals*) نباح nabáh, عوعو 'au'au.—(*Persons*) فریاد زني firyád-zaní, غریو gharív, سوزکي súzakí, ولوله valvalah, غوغا ghaughá, دوله dúlah, عویل 'avíl, ویل vail.

Howl, *verb trans.* با فریاد ادا کردن bá-firyád adá kardan, داد زنان گفتن dád-zanán guftan.—*intrans.* (*Animals*) نباح کردن nabáh kardan, دوله زدن dúlah zadan, عوعو کردن 'au'au kardan.—(*Persons*) سوزه کشیدن súzah kashídan, غریو کردن gharív kardan.—(*They howled him down*) فریاد زدند بر وي firyád zadand bar vai.

Howlet, *subs.* جغد بچه jughd-i-bachchah, بوم búm, بوف búf, کوکومه kúkúmah (*vulg.*).

Howling, *subs.* (*Animals*) نباح nabáh, عوعو ‘au‘au.—(*Persons*) فرياد زني firyád-zaní, غريو gharív, سوزكي súzakí, ولوله valvalah, غوغا ghaughá, دوله dúlah, عويل ‘avíl, ويل vail.—*adj.* غوغا سا ghaughá-sá, ولوله مانند valvalah-mánand, با فرياد bá-firyád, دوله زن dúlah-zan, عوعو كن ‘au‘au-kun.

Howsoever, *adv.* بهر طور bi-har-taur, بهر گونه bi-har-gúnah, اما ammá, ولي valí, ولو vulú, اگرچه agar-chih.

Hoy, *subs.* (*Ship*) كشتي كوچك kashtí-i-kúchik, بگاره baggárah, غنچه ghanchah.—(*Exclamation*) هاي hái, اي ai.

Hub, *subs.* ميان چرخي miyán-i-charkhí, قطب qutb, محور گاه mihvar-gáh.

Hubbub, *subs.* معركه ma‘rikah, غوغا ghaughá, همهمه hamhamah, هنگامه hangámah, شورش shúrish, بلوا balvá.

Huckaback, *subs.* كتان دو گردي kattán-i-dú-gardí, قطيفه دو گردي qatífah-i-dú-gardí, ميز پوش míz-púsh.

Huckle-backed, *adj.* شانه گرد shánah-gird, گرد پشت gird-i-pusht.

Huckle-bone, *subs.* (*Of a sheep, used in playing*) كعب ka‘b, قاب qáb, مچ much, قام qám (*vulg.*).

Huckster, *subs.* خرده فروش khurdah-furúsh, پيلور pílavar, عنقاش ‘inqásh.

Hucksterage, *subs.* خورده فروشي khurdah-furúshí, اسباب خراذي asbáb-kharrází.

Huddle, *subs.* ازدحام izdihám, هنگامه hangámah, گروه guráh, جمعيت jam‘íyat.

Huddle, *verb trans.* بسرعت انجام دادن bi-sur‘at anjám dádan, در هم بر هم كردن dar-ham-bar-ham kardan, بزودي پوشيدن bi-zúdí púshídan, جمع زدن jam‘ zadan.—*intrans.* جمع آمدن jam‘ ámadan, در ميان جمع راه جستن dar miyán jam‘ ráh justan, زور براه آوردن zúr bi-ráh ávardan, آشفته وار بهر سو شتافتن áshuftah-vár bi-har sú shitáftan.

Hue, *subs.* غوغا ghaughá, همهمه hamhamah, هيهاي haihái.—(*Colour*) رنگ rang, لون laun (*pl.* الوان alván).

Hue and cry, *subs.* هيهاي haihái, هيا هو híá-hú, داد و بيداد dád-u-bí-dád, داد و فرياد dád-u-firyád.

Huff, *subs.* هف huf, پف puf, آماس ámás, ورم varam, باد bád.—(*Anger*) غيظناكي ghaiz-nákí, خشمناكي khishm-nákí.

Huff, *verb trans.* پر باد كردن pur-bád kardan, پف آلود ماختن puf-álúd sákhtan, پيزر دادن pízur dádan.—(*Bully*) جر آوردن jirr ávardan, خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, كج خلق كردن kaj-khulq kardan.—*intrans.* (*Bluster*) پف كردن puf kardan, باد كردن bád kardan, شات و شوت نمودن shát-u-shút nimúdan.—(*With anger*) غيظناك شدن ghaiz-nák shudan, خشمناك گشتن khishm-nák gashtan.—(*As bread*) باد كردن bád kardan, پف كردن puf kardan, گل زدن gul zadan.

Huffish, *adj.* پفيوز pufyúz, باد آلود bád-álúd, فيسو físú, متكبر mutakabbir.—(*Angry*) غيظناك ghaiz-nák, خشمناك khishm-nák.

Huffishness, *subs.* پفيوزي pufyúzí, باد داري bád-dárí, فيس fís, تكبر takabbur.—(*Anger*) غيظناكي ghaiz-nákí, خشمناكي khishm-nákí.

Huffy, *adj.* باد بردار bád-bardár, پف كن puf-kun, پفيوز pufyúz, فيسو físú, جرجرو jirjirú.—(*Angry*) غيظناك ghaiz-nák, خشمناك khishm-nák.

Hug, *subs.* قبض qabz, بطش batsh, گرفت girift, احتضان ihtizán, اخذ akhz.

Hug, *verb,* در آغوش نمودن dar ághúsh nimúdan, در سينه گرفتن dar sínah giriftan, در بر گرفتن dar bar giriftan, چنگ در زدن chang dar zadan, دست در انداختن dast dar andákhtan, در بغل كشيدن dar baghal kashídan, احتضان كردن ihtizán kardan.—(*To hug = congratulate oneself*) تهنيت دادن tahníat dádan, امتسعاد نمودن istis‘ád nimúdan.—(*The ship was hugging the shore*) كشتي بساحل نزديكي ميجست kashtí bi-sáhil nazdíkí mí-just.

Huge, *adj.* نهايت بزرگ niháyat-buzurg, جسوم jusúm, قطور qutúr, عظيم ‘azím.

Hugely, *adv.* با نهايت بزرگي bá-niháyat-i-buzurgí, با عظمت زياد bá-‘azamat-i-ziyád, از حد بزرگ az hadd-buzurg.

Hugeness, *subs.* عظمت ‘azamat, بزرگي buzurgí, قطوري qutúrí, جسومي jusúmí.

Huguenot, *subs.* تازه دين tázah-dín, پروتستانت prútastánt (European).

Huguenotism, *subs.* تازه ديني tázah-díní, پروتستانتي prútastántí (European), مذهب پروتستانت mazhab-i-prútastánt (European).

Hulk, *subs.* تنه جهاز كهنه tanah-i-jaház-i-kuhnah, كشتي قديم kashtí-i-qadím, چيز زياد بزرگ chíz-i-ziyád-i-buzurg.—(*The hulks*) محابس mahábis, دومتاق خانه dústáq-khánah, زندان خانه zindán-khánah.

Hull, *subs.* (*Of a ship*) تنه tanah, جسد jasd.—(*Of a nut*) پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), غلاف ghiláf.

Hull, *verb,* (*A ship*) سوراخ كردن súrákh kardan, شكافتن shikáftan.—(*A nut*) پوست كردن púst kardan, مقسر ماختن muqassar sákhtan, پوست كندن púst kandan.

Hullabaloo, *subs.* قال و قيل qíl-u-qál, هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, شورش shúrish.

Hum, *subs.* (*Of people*) قال و مقال qál-u-maqál, شور shúr, همهمه hamhamah.—(*Of bees*) رنه rinnah, ونگ ونگ ving-ving, همهمه hamhamah.—(*There was such a hum in the place*) چنان همهمه در آن مكان بود chunán

hamhamah dar án makán búd. — (*Exclamation*) خاموش khámúsh, صه sah, مه mah.

Hum, *verb*, (*As bees, &c.*) رنه کردن rinnah kardan, ونگ ونگ کردن ving-ving kardan, همهمه کردن ham-hamah kardan.—(*A song*) ترانه کردن taránah kardan, آهسته خواندن áhistah khándan.

Human, *adj.* انساني insání, بشري basharí, مردي mardí. —(*Human being*) انسان insán, آدمزاد ádam-zád, بشر bashar.—(*Human nature*) انسانيت insáníyat, بشريت basharíyat, طبيعت بشري tabí'at-i-basharí, آدميت ádmíyat.—(*Human race*) نوع انسان nau'-i-insán, نوع بشر nau'-i-bashar, نوع بني آدم nau'-i-baní-ádam.

Humane, *adj.* صاحب مروّت sáhib-murüat, با مروّت bá-murüat, حليم halím, كريم karím, نرم دل narm-dil, فرو تن furú-tan, خاشع kháshi', ملاطف mulátif, مهربان mihr-bán, متواضع mutavázi', با انسانيت bá-insáníyat.

Humanely, *adv.* حليمانه halímánah, از روي مروّت az rúy-i-murüat, بطور فرو تني bi-taur-i-furú-taní, ملاطفانه mulátifánah, بطور متواضعانه mutavázi'ánah, بطور مهرباني bi-taur-i-mihr-báni, متنازلانه mutanázil-ánah.

Humaneness, *subs.* نرمي narmí, فروتني furú-taní, ملائم خوئي muláïm-khú,í, ملاطفت mulátafat, مهرباني mihr-báni, برد باري burd-bárí, تواضع tavázu', تنازل tanázul, افتادگي uftádagí.

Humanitarian, *subs.* انسان دان insán-dán, بشر شناس bashar-shinás.

Humanitarianism, *subs.* انسان داني insán-dání, بشر شناسي bashar-shinásí.

Humanity, *subs.* مروّت murüat, مردم دوستي mardum-dústí, آدميت ádmíyat, انسانيت insáníyat, بشريت basharíyat, بشر bashar, ناسوت násút, آدمي منشي ádmí-manishí. — (*Compassion*) ملاطفت mulátafat, ملايمت muláyamat, مروّت murüat, مرحمت marha-mat, مهرباني mihr-báni, شفقت shafaqat.

Humanize, *verb*, انسان ساختن insán sákhtan, آدم گردانيدن ádam gardánídan, مهرباني دادن mihr-báni dádan, مروّت آوردن murüat ávardan, با مرحمت نمودن bá-marhamat nimúdan, خليق كردن khalíq kardan.

Humanly, *adv.* آدميانه ádmíyánah, كسانه kasánah, بطور انسان bi-taur-i-insán, آدم وارانه ádam-váránah, بقاعده بشريت bi-qá'idah-i-basharíyat.

Humble, *adj.* مسكين miskín, فرو تن furú-tan, غريب gharíb, متواضي mutavázi', خاشع kháshi', پست past, خاضع kházi', محقر muhaqqar, مستمند mustamand, حليم halím, متخضع mutakhazzi'.

Humble, *verb*, ملائم گردانيدن muláïm gardánídan, نوم ساختن naum sákhtan, فرود آوردن furúd ávardan, مفتضح كردن muftazih kardan, رام نمودن rám nimú-dan, تسخير كردن taskhír kardan, شرم دادن sharm dádan, سر شكسته گردانيدن sar-shikastah gardánídan, خجل كردن khijil kardan, منفعل ساختن munfa'il sákh-tan.—(*To humble oneself*) فرو تني كردن furú-taní kardan.

Humble-bee, *subs.* نحلت نحيف nahlat-i-nihíf, زنبور شاه زنبور sháh-zambúr, زنبور بزرگ zambúr-i-buzurg.

Humbly, *adv.* فقيرانه faqíránah, فرو تنانه furú-tanánah, خاضعانه kházi'ánah, متواضعانه mutavázi'ánah, حقيرانه baqíránah, خاشعانه kháshi'ánah, مسلمانه muslimánah, كمترانه kamtaránah.

Humbug, *subs.* خدعه khud'ah, فريب firíb, حيله hílah, مكر makr.—(*Person*) خادع khádi', غشاش ghashshásh, فريب كار firíb-kár, حيله گر hílah-gar, مكار makkár, نا بكار ná-bi-kár, شيطان shaitán.—(*It is all humbug*) تماماً حيله است tamáman hílah ast, بكلي جفنگ است bi-kullí jafang ast, همه‌اش ساختگي است hamah-ash sákhtagí ast, جملگي مكر است jumlagí makr ast.—(*What humbug*) چه دروغ بزرگي chih durúgh-í-buzurgí, چه بازي chih-bází, چه فريبي chih-firíbí.

Humbug, *verb*, گول زدن gúl zadan, مدارات نمودن mu-dárát nimúdan, فريب دادن firíb dádan.

Humbuggery, *subs.* مدارات mudárát, فريب كاري firíb-kárí, حيله گري hílah-garí, مكاري makkárí, گول زني gúl-zaní, مخادعه mukháda'ah.

Humdrum, *adj.* (*Dull*) بيهوش bí-húsh, خرف khirf, احمق ahmaq, كودن kaudan, سفيه safíh, ابله ablah.

Humective, *adj.* مبرد mubarrid.

Humeral, *adj.* كتفي katfí, دوشي dúshí, شانگي shá-nagí, بازوي bazúí.

Humerus, *subs.* (*Anatomical term*) عضد 'azd.

Humid, *adj.* تر tar, آبدار áb-dár, مرطوب martúb.

Humidity, *subs.* تري tarí, آبداري áb-dárí, رطوبت rutú-bat, ندي nadí.

Humiliate, *verb*, تحقير نمودن tahqír nimúdan, پست past كردن, بزير آوردن bi-zír ávardan, فرود furúd ávardan, آوردن رياضت دادن riyázat dádan, خشوع آموختن khushú' ámúkhtan.

Humiliation, *subs.* تحقير tahqír, خشوع khushú', فرو تني furú-taní, انكسار inkisár, اتصاع ittisá', ذلت zillat, افتقاري iftiqárí, خاكساري khák-sárí, برد باري bard-bárí, تسليم taslím, تن در دهي tan-dar-dihí.

Humility, *subs.* فرو تني furú-taní, مسكيني miskíní, خشوع khushú', خضوع khuzú', تواضع tavázu', انكسار inkisár, ضراعت zará'at, كوچكي kúchikí, وضاعت vazá'at, دوني dúní, افتقار iftiqár, احتقار ihtiqár, تذلل tazallul, شكستگي shikastagí, افتادگي uftádagí, استعفاف isti'fáf, تضرع tazarru', پستي pastí.

Humming, *subs.* (*Of people*) قال و مقال qál-u-maqál, شور shúr, همهمه hamhamah.—(*Of bees*) رنه rinnah,

ونگ ونگ ving-ving, همهمه hamhamah.—(*Humming sound*) صوت شیطان saut-i-shaitán.

Humming-bird, *subs.* مرغ مگس murgh-i-magas, مرغ زرین پر murgh-i-zarrín-par, مرغ همهمه murgh-i-hamhamah.

Humming-top, *subs.* شیر بانگ shír-báng.

Hummock, *subs.* کوه کوچك kúh-i-kúchik, تل tall, چغا chaghá, پشته pushtah.

Humoral, *adj.* آبي ábí, رطوبتي rutúbatí, تر tar.

Humorist, *subs.* شوخ shúkh, خوش طبع khush-tab‘, مزاحي mizáhí, باردي کن báridí-kun, لطیفه گو latífah-gú.—(*Wag*) مسخره maskharah, لوده laudah, دخلك باز dakhalak-báz, مقشمر maqshamar, مزاح کن mizáh-kun, تر مزاح tar-mizáh.

Humorous, *adj.* شوخ طبع shúkh-tab‘, خوش مزاج khush-mizáj, لوده laudah, مسخره باز maskharah-báz, مزاحي mizáhí.

Humorously, *adv.* بطور خوش طبعي bi-taur-i-khush-tab‘í, از روي شوخي az rúy-i-shúkhí, بطور لودگي bi-taur-i-laudagí, خوش مزاجانه khush-mizájánah, بطرز مزاح bi-tarz-i-mizáh.

Humorsome, *adj.* (*Humorous*) شوخ طبع shúkh-tab‘, خوش مزاج khush-mizáj, لوده laudah, مسخره باز maskharah-báz, مزاحي mizáhí.—(*Peevish*) تند مزاج tund-mizáj, کجخلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, بد طبیعت bad-tabí‘at, بد اوغر bad-úghur, تلخ خو talkh-khú.

Humorsomeness, *subs.* (*Jocularity*) ظرافت zaráfat, بذله گوئي bazlah-gú,í, لطیفه گوئي latífah-gú,í, خوش طبعي khush-tab‘í, شوخ طبعي shúkh-tab‘í, لودگي laudagí, مسخره بازي maskharah-bází, مزاح mizáh.—(*Peevishness*) افسردگي afsurdagí, تندي مزاج tundí-i-mizáj, تند مزاجي tund-mizájí, بد طبیعتي bad-tabí‘atí, بد اوغري bad-úghurí, تلخ خوئي talkh-khú,í.

Humour, *subs.* (*Of the body*) خلط khilt (*pl.* اخلاط akhlát.—(*Aqueous humour*) رطوبت بیضیه rutúbat-i-baizíyah. — (*Temper*) خو khú, مزاج mizáj, مشرب mashrab.—(*Jocularity*) ظرافت zaráfat, بذله گوئي bazlah-gú,í, لطیفه گوئي latífah-gú,í, خوش طبعي khush-tab‘í, شوخ طبعي shúkh-tab‘í, لودگي laudagí, مسخره بازي maskharah-bází, مزاح mizáh.—(*Bad humour*) تلخمزاج talkh-mizáj, تند مزاج tund-mizáj. انحراف خاطر inhiráf-i-khátir.—(*Good humour*) خوش خوي khush-khú,í.—(*He is not in the humour*) حالت ندارد hálat na-dárad.—(*He is not in a good humour*) دماغ ندارد dimágh na-dárad (*lit.* He has no brain). —(*He is in a good humour*) دماغش چاق است dimágh-ash cháq ast.

Humour, *verb,* (با) طبیعت کردن tabí‘at kardan (bá), (با) سازش کردن sázish kardan (bá), دم دیدن dam dídan, خوش داشتن khush dáshtan.

Hump, *subs.* کوهه kúhah, کوهان kúhán, کوله kúlah, قوز qúz, گوز gúz, بر آمدگي bar-ámadagí, حدبه hadabah.

Hump-backed, *adj.* کوز پشت kúz-pusht, گوژ پشت gúzh-pusht, چنگ پشت chang-pusht, خم پشت kham-pusht, احدب ihdab, قوزي qúzí (*vulg.*), قوزو qúzú (*vulg.*).

Humulus lupulus (*Hop plant*), *subs.* خمل khimil, رازك rázik, ککي مور kakí-i-múr.

Humus, *subs.* (*Vegetable mould*) پدار pudár, خاکه درخت khákah-i-dirakht. — (*Powder from rotten wood*) چوب پوسیده chúb-i-púsídah, رمیم ramím.

Hun, *subs.* هونان húnán (European).

Hunch, *subs.* کوهه kúhah, کوهان kúhán, کوله kúlah, قوز qúz, گوز gúz, بر آمدگي bar-ámadagí, حدبه hadabah.—(*Of meat*) پارچه بزرگ párchah-i-buzurg, قطعه qit‘ah, تکه takkah.—(*Push*) هول húl, هل hul, سك suk, تکان takán, دفع daf‘, دسر dasr, له luh.

Hunch, *verb,* (*Push*) راندن rándan, هل دادن hul dádan, تکان دادن takán dádan, سك دادن suk dádan, له دادن luh dádan.—(*Bend the back*) خم کردن kham kardan, کج نمودن kaj nimúdan, قوز ساختن qúz sákhtan.

Hunch-backed, *adj.* کوز پشت kúz-pusht, گوژ پشت gúzh-pusht, چنگ پشت chang-pusht, خم پشت kham-pusht, احدب ihdab, قوزي qúzí (*vulg.*), قوزو qúzú (*vulg.*).

Hundred, *subs.* صد sad.

Hundredth, *adj.* صدم sadam.—(*A hundredth part*) صد یك sad-yak, یك جز از صد جز yak juz az sad juz.

Hundred thousand, *subs.* صد هزار sad hazár. In India these figures are expressed by the word لك lak, but this latter in Persia represents 50,000.

Hundred-weight, *subs.* (= 112 lbs.) من انگلیسي man-i-inglísí, من هاشم man-i-hásham, خروار khar-vár.

Hung-beef, *subs.* گوشت گاو نمك زده gúsht-i-gáv-i-namak-zadah, دان گاو مملوح dán-i-gáv-i-mamlúh.

Hunger, *subs.* گرسنگي gurisnagí, گرس gurs, جوع jú‘, مجاعت majá‘at, قحط qaht, اشتها ishtihá.

Hunger, *verb,* اشتها داشتن ishtihá dáshtan, گرسنگي کشیدن gurisnagí kashídan.—(*Metaphorically*) آرزو داشتن árzú dáshtan.—(*He hungered after fame*) گرسنه شهرت بود gurisnah-i-shuhrat búd, آرزوئي اشتهار داشت árzú,í-i-ishtihár dásht.

Hungry, *adj.* گرسنه gurisnah, جوعان jau‘án, آرماني ármání.—(*To be hungry*) اشتها داشتن ishtihá dáshtan, گرسنگي کشیدن gurisnagí kashídan. — (*A hungry country*) ولایت بي آزوقه viláyat-i-bí-ázúqah.—(*Hungry after wealth*) دولت دوست daulat-dúst, مال پرست mál-parast, طماع tammá‘, طالب غنا و ثروت tálib-i-ghaná-u-sarvat.—(*We are hungry*) گرسنه مان است gurisnah-i-mán ast (*vulg.*).

Hunks, *subs.* بخيل bakhíl, ممسك mumsik, لئيم läim, جوكي júkí, طمعكار tama'-kár, خسيس khasís, حريص harís, طماع tammá', كنس kinis.

Hunt, *subs.* شكار shikár.—(*Search*) تفتيش taftísh, تلاش talásh, تجسس tajassus, صيد said, اصطياد istiyád, تفحص tafahhus.

Hunt, *verb*, شكار كردن shikár kardan, صيد كردن said kardan.—(*Pursue*) تعاقب نمودن ta'áqub nimúdan, عقب كردن 'aqib kardan, جستجو نمودن just-u-jú nimúdan, جستن justan (*rt.* جوي júy), گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), كاويدن kávídan, تلاش كردن talásh kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, تفتيش كردن taftísh kardan, پا پي شدن pá-pay shudan, پيجور بودن payjúr búdan (*vulg.*).

Hunter, *subs.* شكار چي shikár-chí, مير شكار mír-shikár, شكاري shikárí, صياد sayyád, قناص qannás, نخچير وان nakhchír-ván, نخچير گر nakhchír-gar.—(*Horse*) اسب شكاري asb-i-shikárí.—(*Searcher*) متفحص mutafahhis, جويان júyán.

Hunting, *subs.* صيادت siyádat, صيد said, صيادي sayyádí, اصطياد istiyád, شكار shikár, گرفت girift.—(*Search*) تفتيش taftísh, تلاش talásh, تجسس tajassus, صيد said, اصطياد istiyád, تفحص tafahhus.

Hunting-horn, *subs.* شكار كرنا karná-i-shikár, بوق بوق búqu 's-said.

Huntress, *subs.* صياده sayyidah, زن مير شكار zan-i-mír-shikár.

Huntsman, *subs.* شكار چي shikár-chí, مير شكار mír-shikár, صياد sayyád, نخچير گير nakhchír-gír.

Hurdle, *subs.* اغول aghúl, تجير tajír, معجر ma'jar, در پنجره dar-i-panjarah.

Hurdy-gurdy, *subs.* جعبه ساز ja'bah-sáz, صندوق موسقي sandúq-i-músiqí.

Hurl, *subs.* (*Cast*) انداز andáz, افكند afkand, قذف qazf, رمي ramí, القا ilqá, لعب la'b.—(*Commotion*) شورش shúrish, غوغا ghaughá, هنگامه hangámah, گير و دار gír-u-dár.

Hurl, *verb*, افكندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, قذف كردن qazf kardan, القا كردن ilqá kardan, بدرشتي ادا كردن bi-durushtí adá kardan, بازي كردن bází kardan.

Hurl-bone, *subs.* استخوان ران اسب ustukhán-i-rán-i-asb, گويك ران gúyak-i-rán.

Hurly-burly, *subs.* همهمه hamhamah, غوغا ghaughá, معركه ma'rikah, قيل و قال qíl-u-qál, شلوق shulúq, در هم ريختگي dar-ham-ríkhtagí, حمام زنانه hammám-i-zanána (*lit.* "Zanánah bath," so called from the noise which women make when bathing).

Hurrah, *subs.* صدا آفرين خواني sidá-i-áfirín-khání.—*interj.* مرحبا marhaban, واه واه váh-váh, آفرين áfirín, شاباش shábásh, ماشالله másh' allah, بارك الله bárak-allah.

Hurricane, *subs.* گرد باد gird-bád, بد گرد bád-i-gird, ديو باد dív-bád, لوله باد lúlah-bád, ريح صرصر rih-i-sarsar, طوفان túfán, باد و طوفان bád-va-túfán.

Hurricane-deck, *subs.* سطحه بالا sat,hah-i-bálá, عرشه جهاز 'arshah-i-jaház.

Hurried, *part.* دستپاچه dast-páchah, هولكي haulakí, شتابناك shitáb-nák, تعجيلي ta'jílí.

Hurriedly, *adv.* عجلتاً 'ajalatan, با تعجيل bá-ta'jíl, از روي شتاب az rúy-i-shitáb, بطور هولكي bi-taur-i-haulakí, با جلدي bá-jaldí.

Hurriedness, *subs.* عجله 'ajalah, تعجيل ta'jíl, شتاب كاري shitáb-kárí, هول haul, جلدي jaldí, سرعت sur'at.

Hurry, *subs.* سرعت sur'at, شتاب shitáb, عجله 'ajalah, جلدي jaldí, زودي zúdí, تعجيل ta'jíl.

Hurry, *verb trans.* با شتاب راندن bá-shitáb rándan, شتابانيدن shitábánídan, دوانيدن davánídan, زود رسانيدن zúd rasánídan, جلد بردن jald bardan.—*intrans.* تعجيل كردن ta'jíl kardan, شتاب نمودن shitáb nimúdan, زود رفتن zúd raftan, جلد حركت كردن jald harakat kardan, شتافتن shitáftan, سرعت كردن sur'at kardan.—(*You are in a great hurry*) بسيار دستپاچه هستي bisyár dast-páchah hastí, پر شتاب داري pur-shitáb dárí.—(*Hurry no man's cattle*) خر ديگر انرا مران khar-i-dígar án-rá ma-rán, مردمرا بيقاعده مشتابان mardum-rá bí-qá'idah ma-shitábán.

Hurry-skurry, *subs.* هرج و مرج harj-u-marj, شلوق shulúq, در هم برهمي dar-ham-bar-hamí, در هم ريختگي dar-ham ríkhtagí, آشوب áshúb, تبلبل tabalbul, شهر بابل shahr-bábul, حمام زنانه hammám-i-zanánah (*lit.* "Zanánah-bath," so called from the noise which women make when bathing).—*adv.* بطور شلوق bi-taur-i-shulúq, در هم بر همانه dar-ham-bar-hamánah, از روي هرج و مرج az rúy-i-harj-u-marj, بطور در هم مخلوطانه bi-taur-i-dar-ham-ríkhtagí, بابل وار bábul-vár.

Hurt, *subs.* (*Damage*) ضرر zarar, نقصان nuqsán, ايذا ízá, درد dard, وجع vaj', الم alam, رنج ranj, صدمه sadamah, آزار ázár, خلل khalal, مضرت mazarrat.—(*Detriment*) آسيب ásíb, زيان ziyán, سو sú, بدي badí, عذاب 'azáb.—(*Wound*) زخم zakhm, ريش rísh, جراحت jaráhat, خستگي khastagí.

Hurt, *verb trans.* رنجانيدن ranjánídan, آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, ايذا دادن ízá dádan, زيان كردن ziyán kardan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, آسيب دادن ásíb dádan, بدرد آوردن bi-dard-ávardan, متألم گردانيدن muta,allim gardánídan, نقصان رسانيدن

nuqsán rasánídan, صدمه زدن sadamah zadan.—(*Wound*) زخم زدن zakhm zadan, زخمدار کردن zakhm-dár kardan, ضربت زدن zarbat zadan, مجروح ساختن majrúh sákhtan. — (*Grieve*) غمگین ساختن gham-gín sákhtan, اندوهناك گردانیدن andúh-nák gardánídan, محزون نمودن mahzún nimúdan.—(*Pain*) درد یافتن dard yáftan, بدرد آمدن bi-dard ámadan, درد مند شدن dard-mand shudan, وجیع شدن vají' shudan.—(*He felt much hurt*) خیلي عذاب میکشید khailí 'azáb mí-kashíd.—(*It hurts*) درد میکند dard mí-kunad, کاري میکند kárí-mí-kunad.—(*To get hurt*) صدمه خوردن sadamah khurdan, خورد شدن khurd shudan.

Hurtful, *adj.* مضر muzirr, موذي müzí, زیان دار ziyán-dár, موٴلم mülim, ضرر دار zarar-dár, درد ناك dard-nák, آزار رسان ázár-rasán, آسیب ده ásíb-dih, پر آسیب pur-ásíb, مهلك muhlik, صدمه دار sadamah-dár, آفت مند áfat-mand.

Hurtfully, *adv.* مضرانه muzirránah, بطور زیان رساني bi-taur-i-ziyán-rasání, بطریق ایذا bi-taríq-i-ízá, بقصد آسیب bi-qasd-i-ásíb, با آزار bá-ázár, معذبانه mu'az-zibánah.

Hurtfulness, *subs.* مضرت mazarrat, اضرار izrár, ایذا ízá, صدمه رساني sadamah-rasání, آسیب دهي ásíb-dihí, درد ناکي dard-nákí, تعذیت ta'zíyat, رنج آوري ranj-ávarí.

Hurtle, *verb trans.* مصادمت کردن musádamat kardan, تکان دادن takán dádan, جا بجا کردن já-bi-já kardan, از جا در بردن az já dar burdan, بشدت جنباندن bi-shiddat jumbándan.—*intrans.* بر خوردن bar-khurdan, تصادم نمودن tasádum nimúdan, لطمه دادن lutmah dádan, خوردن khurdan, ناگهان گشتن nágahán gash-tan, چرخ زدن charkh zadan.

Hurtless, *adj.* بي آزار bí-ázár, بي مضرت bí-mazarrat, بي نقصان bí-nuqsán, بي صدمه bí-sadamah, خالي از آسیب khálí-az-ásíb.

Husband, *subs.* شوهر shauhar, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), شوي shúy شور shúr (*vulg.*). — (*Head of a house*) مرد mard, خاوند khávand, خانه دار khánah-dár, گذران دان guzrán-dán, صاحب sáhib, مالك málik.

Husband, *verb,* پاکیزه رسیدگي کردن pákízah rasídagí kardan, پس انداز نمودن pas-andáz nimúdan, کار گذرانیدن kár guzránídan, درست تمشیت کردن durust tamshiyat kardan.—(*Farm*) زراعت کردن zirá'at kardan, فلاحت کردن faláhat kardan, کشتکاري نمودن kisht-kárí nimúdan.—(*To husband one's resources*) ادارت کردن idárat kardan, جلو گیري نمودن jilau-gírí nimúdan, مصارف بیني کردن masárif-bíní kardan, تأمل در مخارج کردن ta,ammul dar makhárij kar-dan.

Husbanding, *subs.* لئامت liámat, باریك روي bárík-raví, منفعت بیني manfa'at-bíní, سود داني súd-dání, تمشیت نیك tamshiyat-i-ník, خانه داري khánah-dárí, میانه روي miyánah-raví, درست تدبیري durust-tadbírí, جلو گیري jilau-gírí.

Husbandman, *subs.* زارع zárí', مزارع muzárí', فلاح falláh, بزرگر bazr-gar, زمین دار zamín-dár, دهقان dih-qán.

Husbandry, *subs.* زراعت zirá'at, فلاحت faláhat, بزر گري bazr-garí, دهقاني dihqání, زمین داري zamín-dárí, حراثت hirásat.—(*Frugality*) لئامت liámat, باریك روي bárík-raví, منفعت بیني manfa'at-bíní, سود داني súd-dání, تمشیت نیك tamshiyat-i-ník, خانه داري khánah-dárí, میانه روي miyánah-raví, درست تدبیري durust-tadbírí, جلو گیري jilau-gírí.

Hush, *adj.* خاموش khámúsh, ساکت sákit, خب khab, صامت sámit.—(*Exclamation*) خاموش khámúsh, هش hush.

Hush, *verb trans.* (*Calm*) آرام ساختن árám sákhtan, از صدا انداختن az sidá andákhtan.—(*Silence*) خاموش کردن khámúsh kardan, ساکت کردن sákit kardan, اسکات نمودن iskát nimúdan.—*intrans.* خاموش شدن khámúsh shudan, ساکت گشتن sákit gashtan, آرام گرفتن árám giriftan, سکوت کردن sukút kardan.

Hush-money, *subs.* رشوت rishvat, ارش irsh, پاره párah, زبان بر zabán-bar, حق سکوت haqq-i-sukút, وجه اسکات vajh-i-iskát, اجرت خاموشي ujrat-i-khámúshí.

Husk, *subs.* پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), عصف 'asf.

Husk, *verb,* پوست کندن púst kandan, مقشر ساختن mu-qashshar sákhtan.

Huskiness, *subs.* خشکي khushkí, پوست púst, قشریت qashríyat, پوست منشي púst-manishí, خشونت khushú-nat, درشتي durushtí.

Husking, *subs.* تقشیر taqshír, پوست کني púst-kuní, دعوت پوست کني da'vat-i-púst-kuní.

Husky, *adj.* پر پوست pur-púst, پوست دار púst-dár, پوست وار púst-vár, قشري qashrí, خشك khushk.—(*Hoarse*) درشت durusht, با خشونت bá-khushúnat, کلفت kuluft.

Hussar, *subs.* سوار suvár, سواره suvárah, خیال khay-yál, هوسار húsár (European).

Hussy, *subs.* زن بیفائده zan-i-bí-fá'idah, خسیسه khasí-sah, بخیله bakhílah, دنیه duníyah, لئمه läimah.

Hustings, *subs.* دار الندوه daru 'n-nadvah, محفل نصب اعضا mahfil-i-nasb-i-a'zá.

Hustle, *verb,* (*Push*) دفع کردن daf' kardan, سوق نمودن súq nimúdan, راندن rándan, هل دادن hul dádan.—(*Crowd*) اجماع کردن ijmá' kardan, ازدحام نمودن izdi-hám nimúdan.—(*Shake together*) جنبانیدن jumbání-

dan, در هم بر هم کردن dar-ham-bar-ham kardan, بهم آمیختن bi-ham ámíkhtan.

Hut, *subs.* کپر kappar, کمه kumah, عریش 'arísh, مظله mizallah, کلبه kulbah, حجره hujrah, کوخ kúkh, کاشانه káshánah.

Hut, *verb trans.* جای دادن jáy dádan, نشاندن nishándan, مقیم ساختن maqím sákhtan, منزل دادن manzil dádan.—*intrans.* جای گرفتن jáy giriftan, ماٴوا گزیدن mává guzídan, اقامت کردن iqámat kardan, ماندن mándan, نشستن nishistan, منزل ساختن manzil sákhtan.

Hutch, *subs.* صندوق sandúq, دستدار dast-dár, گندم دان gandum-dán, تاپو tápú.—(*Rabbit-hutch*) قفس خر qafs-i-khar-gúsh, خانه خر گوش khar-gúsh-khánah.—(*Rat-trap*) تله موش گیری tallah-i-músh-gírí, مصیده musídah.

Huzza, *subs.* صدا آفرین خوانی sidá-i-áfirín-kháni.—*interj.* آفرین áfirín, شاباش shábásh, مرحبا marhabá, گلبانگ شاد مانی gulbáng-i-shád-máni.

Huzza, *verb trans.* با صوت شادی پذیرفتن bá-saut-i-shádí pazíruftan, کلولو کردن kalúlú kardan, ترحیب نمودن tarhíb nimúdan.—*intrans.* آفرین گفتن áfirín guftan, شاباش زدن shábásh zadan, کل زدن kil zadan, مرحبا گفتن marhabá guftan, گلبانگ شاد مانی زدن gulbáng-i-shád-máni zadan.

Hyacinthine, *adj.* ریحانی ríhání, ریحان وش ríhán-vash, سنبلی sumbulí, سنبل وار sumbul-vár.

Hyacinthus nondescriptus (*Hare-bell*), *subs.* خر گوشک khar-gúshak.

Hyacinthus orientalis (*Garden hyacinth*), *subs.* سنبل sumbul, ریحان ríhán.—(*Gem*) یاقوت yáqút (*pl.* یواقیت yaváqít).

Hyaline, *adj.* شیشه مانند shíshah-mánand, آبگینه وار ábgínah-vár, بلورین bulúrín, زجاجی zujájí.

Hyaloid membrane, *subs.* غشا زجاجیه ghishá-i-zujájíyah.

Hybiscus abelmoschus (*Abel musk seed*), *subs.* حب المشك habbu 'l-mishk, مشك دانه mishk-dánah.

Hybiscus ternatus, *subs.* خسك khusuk, اینك امجکی ínak-i-amjakí.

Hybrid, *subs.* قاطر qátir, استر astar, بغل baghal, گیاه مرکب giyáh-i-marakkab, حیوان دو رگ haiván-i-dú-rag. *adj.* دو رگه dú-ragah, دو نسله dú-naslah, استر وار astar-vár, قاطر وش qátir-vash.

Hydatid, *subs.* کرم kirm, دود dúd.

Hydra, *subs.* اژدهائی بحری azhdahá,í-i-bahrí, حیوان هفت سر haiván-i-haft-sar, آفت عظیم áfat-i-'azím, هزار پای دریائی hazár-páy-i-daryá,í.

Hydragogue, *subs.* (*Medical term*) مدر بول mudirr-i-baul.

Hydrangea, *subs.* (*Flower*) گل آبی gul-i-ábí, ورد الما vardu 'l-má.

Hydrant, *subs.* آب دزدك áb-duzdak, آب پاش áb-pásh, انبوب ambúb, لوله آب lúlah-i-áb, آب نی áb-nay.

Hydrargyria, *subs.* (*Medical term*) مرض زیبقی marz-i-zíbaqí.

Hydrargyri bisulphuretum, *subs.* شنجرف shanjarf, شنگرف shangarf, زنجفر zanjafr, هنگول hangúl.

Hydrargyri perichloridum, *subs.* سلیمانی sulaimání.

Hydrargyrum (*Quicksilver or mercury*), *subs.* سیماب sím-áb, زیبق zíbaq, جیوه jívah.

Hydraulic, *adj.* آب نیی áb-nayí, لوله آبی lúlah-i-ábí, جریانی jarayáni, آب روی áb-raví, میز آبی míz-ábí.—(*Hydraulic press*) آلت آب افشاری álat-i-áb-afshárí, آب افشار áb-afshár, معصر الما mi'saru 'l-má, کار خانه با آب کشی kár-khánah-i-bi-áb-kashí, چرخ آب حمال charkh-i-áb-i-hammál.

Hydraulics, *subs.* صنعت میز آبی san'at-i-míz-ábí, علم آب شناسی 'ilm-i-áb-shinásí, طریق آب رسانی taríq-i-áb-rasání, معرفت آب جاری سازی ma'rifat-i-áb-járí-sází, صنعت آب رانی san'at-i-áb-ráni.

Hydrocele (*Dropsy of the testicle*), *subs.* باد خایه bád-kháyah, استسقا الخصیه istisqá 'l-khusyah.

Hydrocephalus (*Dropsy of the brain*), *subs.* نا خوش دماغ ná-khush-i-dimágh, استسقائی سر istisqá,í-sar, مرض کله marz-i-kallah, ورم غشیه دماغ varam-i-ghushyah-i-dimágh.—(*Chronic hydrocephalus of children*) ورم دماغ مزمن اطفال varam-i-dimágh-i-muzmin-i-atfál.—(*Chronic hydrocephalus of old men*) ورم دماغ مزمن شیوخ varam-i-dimágh-i-muzmin-i-shuyúkh.—(*Hydrocephalus of new-born children*) استسقا دماغی istisqá-i dimághí-i-maulúdí, ام الصبیان ammu 's-subyán.

Hydrochloric acid (*Spirit of salt*), *subs.* جوهر نمك jauhar-i-namak.

Hydrocotyle vulgaris (*Pennywort*), *subs.* ارتانیائی هندی artániá,í-i-hindí.

Hydrodynamics, *subs.* علم سیالات 'ilm-i-sayyálát, معرفت خاصیت میاه ma'rifat-i-khásíyat-i-miyáh.

Hydrogen, *subs.* مولد الما múlidu 'l-má, عنصر مائی 'unsur-i-má,í, جز آبی juz-i-ábí, مائیت má,íyat, آب آفرین áb-áfirín, زا آب áb-zá, هیدروجن haidrújin (European).

Hydrogenate, *verb,* با عنصر مائی خلط نمودن bá 'unsur-i-má,í khalt nimúdan, با هیدروجن ترکیب کردن bá-haidrújin tarkíb kardan.

Hydrogenous, *adj.* منسوب بعنصر مائی mansúb-bi-'unsur-i-má,í, متعلق بجز آبی muta'alliq-bi-juz-i-ábí, هیدروجنی haidrújiní (European).

Hydrographer, *subs.* بحر شناس bahr-shinás, دریا دان daryá-dán, استاد علم آب شناسي ustád-i-'ilm-i-áb-shinásí.

Hydrographic, *adj.* منسوب به بحر شناسي mansúb-bi-bahr-shinásí, متعلق بدریا داني muta'alliq-bi-daryá-dání, بسته به آب شناسي bastah-bi-áb-shinásí.

Hydrography, *subs.* علم آب شناسي 'ilm-i-áb-shinásí, دریا داني daryá-dání, معرفت بحار و انهار ma'rifat-i-bahár va anhár.

Hydrology, *subs.* آب شناسي áb-shinásí, خاصیت آب داني khásíyat-i-áb-dání, قواعد آب گوئي qavá'id-i-áb-gú,í.

Hydromel (*Honey and water*), *subs.* عسل آب 'asal-i-áb, شربت عسل sharbat-i-'asal, آب انگبین áb-i-angubín.

Hydrometer, *subs.* آب پیم áb-paim, سیال سنج sayyál-sanj, میزان الما mízánu 'l-má.

Hydrometra (*Dropsy of the womb*), *subs.* استسقا رحم istisqá-i-rahm, رجا rajá.

Hydrometric, *adj.* آب پیمي áb-paimí, سیال سنجي sayyál-sanjí, منسوب بمیزان الما mansúb-bi-mízánu 'l-má, میزان المائي mízánu 'l-má,í.

Hydrometry, *subs.* آب پیمي áb-paimí, سیال سنجي sayyál-sanjí.

Hydropathic, *adj.* منسوب بمعالجه باب mansúb-bi-mu'álajah-i-bi-áb, آب مداوا áb-mudává, آب چاره áb-chárah.

Hydropathist, *subs.* آب چاره áb-chárah, آب مداوا áb-mudává, آب معالج áb-mu'álij, با آب معالجه کن bá-áb-mu'álajah-kun.

Hydropathy, *subs.* معالجه باب mu'álajah-i-bi-áb, آب مداوائي áb-mudává,í, آب چارگي áb-charágí.

Hydrophanous, *adj.* شفاف آبي shaffáf-i-ábí, آب صیقل áb-saiqal, آب رنگ áb-rang, آب رونق áb-ráunaq.

Hydrophobia, *subs.* خوف من الما khauf minu 'l-má, خوف الما khaufu 'l-má, خوف از آب khauf az áb, داء الکلب däu 'l-kalb, دیوانگي سگ dívánagí-i-sag, آب ترسي áb-tarsí.

Hydrophobic, *adj.* بسته باب ترسي bastah-bi-áb-tarsí, منسوب بدیوانگي سگ mansúb-bi-dívánagí-i-sag, داء الکلبي däu 'l-kalbí, خوف المائي khaufu 'l-má,í, مکلوب maklúb.

Hydropic, *adj.* استسقاي istisqáí, استسقا خیز istisqá-khíz, آب خوري áb-khurí.

Hydrostatic, *adj.* متعلق بعلم آب داني muta'alliq bi-'ilm-i-áb-dání, بسته بعلم آب شناسي bastah bi-'ilm-i-áb-shinásí, معرفت المیاهي ma'rifatu 'l-miyáhí.—(*Hydrostatic press*) آلت آب افشاري álat-i-áb-afshárí, آب افشار áb-afshár, معصر الما mi'saru 'l-má, کار خانه با آب kár-khánah-i-bi-áb-kashí, چرخ آب حمال charkh-i-áb-i-hammál.

Hydrostatics, *subs.* علم خاصیت میاه ساکنه 'ilm-i-khásíyat-i-miyáh-i-sákinah, علم میالات 'ilm-i-sayyálát.

Hydro-sulphate, *adj.* مرکب قلیا murakkab-i-qalyá.

Hydrothorax (*Dropsy of the chest*), *subs.* استسقائي صدر istisqá,í-i-sadar, سینه درد sínah-dard.

Hydrous, *adj.* آبناك áb-nák, آبکي ábakí, مائي má,í, آب دار áb-dár.

Hydrus, *subs.* مار آبي már-i-ábí, مار دریائي már-i-dar-yá,í.

Hyemal, *adj.* زمستاني zamistání, شتاي shitáí, شتوي shataví.

Hyemation, *subs.* زمستان گذراني zamistán-guzrání, زمستان بسر بري zamistán-bi-sar-barí, صرف شتا sarf-i-shitá.

Hyena, *subs.* کفتار kaftár, گور کن gúr-kan. ضبع zabu', مرده خار murdah-khár.

Hygeian, *adj.* صحي sahhí, صحتي sihhatí, متعلق بتندرستي muta'alliq-bi-tan-durustí.

Hygiene, *subs.* صحت sihhat, حفظ صحت hifz-i-sihhat, تندرستي tan-durustí, طب صحت tabb-i-sihhat. علم حفظ صحت 'ilm-i-hifz-i-sihhat.

Hygienic, *adj.* منسوب بصحت mansúb-bi-sihhat, صحتي sihhatí, بسته بتندرستي bastah-bi-tan-durustí.

Hygrometer, *subs.* رطوبت سنج rutúbat-sanj, میزان رطوبت mízán-i-rutúbat, رطوبت پیم rutúbat-paim, میزان تري هوا mízán-i-tarí-i-hává.

Hygrometric, *adj.* متعلق برطوبت سنج muta'alliq-bi-rutúbat-sanj, بسته برطوبت پیم bastah-bi-rutúbat-paim.

Hygrometry, *subs.* رطوبت سنجي rutúbat-sanjí, رطوبت پیمي rutúbat-paimí, فن رطوبت شناسي fann-i-rutúbat-shinásí, علم رطوبت هوا 'ilm-i-rutúbat-i-hává.

Hylozoism, *subs.* هیولازئي hívaláz,í (European).

Hymen, *subs.* (*Deity*) رب النکاح rabbu 'n-nikáh, هما humá, سر ازدواج sarr-i-izdiváj.—(*Virginal membrane*) پرده بکارت pardah-i-bakárat, علامت دوشیزگي 'alámat-i-dúshízagí.—(*Marriage*) نکاح nikáh, عروسي 'arúsí, تأهل ta,ahhul, ازدواج izdiváj, زواج zaváj.

Hymeneal, *subs.* سرود شادي surúd-i-shádí, نغمه عروسي naghmah-i-'arúsí.—*adj.* نکاحي nikáhí, ازدواجي izdivájí, تزویجي tazvíjí, بسته بعروسي bastah-bi-'arúsí. —(*The hymeneal altar*) مجلس عقد majlis-i-'aqd, سده نکاح saddah-i-nikáh.

Hymn, *subs.* تسبیح tasbíh (*pl.* تسبیحات tasbíhát), ثنا saná, تهلیل tahlíl, سرود surúd.

Hymn, *verb trans.* تسبیح کردن tasbíh kardan, تنزیه

نمودن tanziyah nimúdan, تقديس گفتن taqdís guftan, ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), نيايش كردن níyáyish kardan.—*intrans.* تسبيح گفتن tasbíh guftan, سرود خاندن surúd khándan, ستايش گفتن sitáyish guftan, نيايش نمودن niyáyish nimúdan, تهليل گفتن tahlíl guftan.

Hymnic, *adj.* تسبيحي tasbíhí, تقديسي taqdísí, تنزيهي tanzíhí, تهليلي tahlílí, سرودي surúdí.

Hymnology, *subs.* (*Science*) علم تسبيحات 'ilm-i-tasbíhát, علم تهليلات 'ilm-i-tahlílát.—(*Book*) تسبيح نامه tasbíh-námah, تهليل نامه tahlíl-námah, كتاب ستايشات kitáb-i-sitáyishát.

Hyoid, *subs.* (*Medical term*) استخوان زباني ustukhán-i-zabání, زبان استخواني zabán-ustukhání.

Hyoscyamus (*Henbane*), *subs.* سيكران síkrán, بزر البنج bazru 'l-banj, گياه زهر آلود giyáh-i-zahr-álúd, حشيش مم دار hashísh-i-samm-dár.

Hyp, *subs.* ملالت malálat, افسردگي afsurdagí, گرفتگي giriftagí, كدورت kudúrat.

Hyp, *verb*, افسرده ساختن afsurdah sákhtan, ملالت دادن malálat dádan, دلگير كردن dil-gír kardan, مكدر نمودن mukaddar nimúdan.

Hyperbole, *subs.* (*Exaggeration*) اغراق ighráq, مبالغه mubálaghah, استغراق istighráq, افراط ifrát.—(*Figure of speech*) مبالغه mubálaghah, اغراق ighráq.

Hyperbolical, *subs.* بليغ balígh.

Hyperbolic, *adj.* مبالغه دار mubálaghah-dár, اغراقي ighráqí.

Hyperbolically, *adv.* بطور مبالغه bi-taur-i-mubálaghah, بطرز اغراق bi-tarz-i-ighráq.

Hyperborean, *adj.* شمالي shimálí, بارد bárid, سرد sard.

Hypercritical, *adj.* مو شكاف mú-shikáf, دقيق daqíq, نكته سنج nuktah-sanj, باريك بين bárík-bín.

Hypercriticism, *subs.* مو شكافي mú-shikáfí, دقت diqqat, تدقيق tadqíq, نكته سنجي nuktah-sanjí, باريك بيني bárík-bíní.

Hypericum foliatum (*St. John's wort*), *subs.* علف چائي 'alaf-i-chá,í.

Hypericum scabrum, *subs.* گل راعي gul-i-rá'í.

Hypertrophia, *subs.* (*Medical term*) ازدياد تمنيه izdiyád-i-tamniyah.—(*Hypertrophy of cellular tissue*) ازدياد تمنيه بافته زنبوري izdiyád-i-tamniyah-i-báftah-i-zambúrí.—(*Hypertrophy of prostate gland*) ازدياد تمنيه غده وزي izdiyád-i-tamniyah-i-ghuddah-i-vazí.—(*Hypertrophy of the uvula*) اماس مزمن لهات amás-i-muzman-i-lahát.

Hyphen, *subs.* علامت وصل 'alámat-i-vasal, نشان اتصال nishán-i-ittisál.

Hyphen, *verb*, علامت وصل نهادن 'alámat-i-vasal nihádan, نشان اتصال گذاشتن nishán-i-ittisál guzáshtan.

Hypochondria (*Depression of spirits*), *subs.* خاصره khásirah, خاصره درد khásirah-dard, ثقل suql, درد زير شكم dard-i-zír-i-shikam, تهيگاه tuhí-gáh, ماليخوليا málíkhúlíyá, ماخوليا mákhúlíyá.

Hypochondriac, *subs.* مبتلا بدرد خاصره mubtalá bi-dard-i-khásirah, بيمار مرض تهيگاه bímár-i-marz-i-tuhí-gáh, ماليخوليا دار málíkhúlíyá-dár, افسرده خاطر afsurdah-khátir.—*adj.* خاصره دردي khásirah-dardí, بسته بخاصره bastah-bi-khásirah, تهيگاهي tahí-gáhí, ماخولياي mákhúlíyáí, ثقلي suqlí.—(*Hypochondriac region*) مراق البطن maráqqu 'l-batn.

Hypochondriacism, *subs.* بد هضمي bad-hazmí, ثقل suql, درد تهيگاه dard-i-tuhí-gáh.

Hypocrisy, *subs.* تزوير tazvír, ريا riyá, رياكاري riyá-kárí, رنگ rang, دو روي dú-rúí, نفاق nifáq, مراءت marät, مداهنت mudáhanat, تسلس tasallus, سالوسي sálúsí, منافقت munáfaqat, ترب turb, شيد shaid, زرق zarq, دو رنگي dú-rangí, نا راستي ná-rástí, دو دلي dú-dilí, مخادعت mukháda'at, حيله گري hílah-garí.

Hypocrite, *subs.* دو زبان dú-zabán, دو دل dú-dil, دو رنگ dú-rang, دو رو dú-rú, مزور muzavvir, حيله گر hílah-gar, ريا كار riyá-kár, منافق munáfiq, مرائي murá,í, مزور muzavvir, مكار makkár, اهل نفاق ahl-i-nifáq, غاش ghásh, مداهن mudáhin, سالوس sálús, زرق فروش zarq-furúsh.—(*He is a hypocrite*) آب زير كاه فروش áb-zír-i-káh ast (*lit.* He is water under chaff), زير كاسه نيم كاسه است zír-i-kásah ním-kasah ast (*lit.* Under a bowl is a half bowl).—(*To act the hypocrite*) ريا نمودن riyá nimúdan.

Hypocritical, *adj.* دو زبان dú-zabán, دو دل dú-dil, دو رنگ dú-rang, مزور muzavvir, حيله گر hílah-gar, ريا كار riyá-kár, منافق munáfiq, مرائي murá,í, مزور muzavvir, مكار makkár, دو رو dú-rú, اهل نفاق ahl-i-nifáq, غاش ghásh, مداهن mudáhin, سالوس sálús, زرق فروش zarq-furúsh.

Hypocritically, *adv.* منافقانه munáfiqánah, مزورانه muzavviránah, بطور ريا bi-taur-i-riyá, از روي دو رنگي az rúy-i-dú-rangí, بطرز مخادعت bi-tarz-i-mukháda'at, حيله گرانه hílah-garánah.

Hypogastrium, *subs.* (*Medical term*) اسفل بطن asfal-i-batn, زير شكم zír-i-shikam, خثله khislah.

Hypogene, *subs.* زير زميني zír-zamíní, تحت الارض tahtu 'l-arz.

Hypopium (*Rupture of the veins of the eye*), *subs.* اجتماع ريم و رطوبت بيضيه چشم ijtimá'-i-rím va rutúbat-i-baiziyah-i-chashm.

Hypospadias, *subs.* (*Medical term*) تغيير مكان ثقبه

خارجي مجرائي بول taghyír-i-makán-i-saqbah-i-khárijí-i-majrá,í-i-baul.

Hypostasis, *subs.* (*Ecclesiastical term*) اصل asl, حقيقت haqíqat, عين 'ain, جوهر jauhar, گوهر gauhar, اقنوم aqnúm, ذات مجرد zát-i-mujarrad, شخص shakhs, وجه vajh.

Hypostatic, *adj.* اصلي aslí, حقيقي haqíqí, عيني 'ainí, گوهري gauharí, اقنومي aqnúmí, شخصي shakhsí.

Hypothecate, *verb,* رهن گزاردن rahn guzárdan, گرو نهادن girav nihádan, ضمان دادن zamán dádan.

Hypothecation, *subs.* رهن گزاري rahn-guzárí, گرو نهي girav-nihí, ترهين tarhín, ضمان دهي zamán-dihí.

Hypothenuse, *subs.* ضلع اطول مثلث zil'-i-atval-i-masallas, طرف دارزترين taraf-i-diráztarín, وتر قائمه vatar-i-qáïmah.

Hypothesis, *subs.* فرض farz (*pl.* فروض furúz), تقدير taqdír, مظنه mazinnah (*pl.* مظان mazánn), توهم tavahhum, گمان gumán, تقدير taqdír, قياس qiyás, وهيمه vahímah (*pl.* وهيمات vahímát).

Hypothetical, *adj.* فرضي farzí, وهمي vahmí, ظني zanní, توهمي tavahhumí, گماني gumání, تقديري taqdírí.

Hypothetically, *adv.* فرضاً farzan, بتقدير bi-taqdír, بطورظن bi-taur-i-zann, توهماً tavahhuman, از روي گمان az rúy-i-gumán, قياساً qiyásan.

Hypotypiosis, *subs.* تشبيه tashbíh, تصوير tasvír, مجسم سازي mujassam-sází, فصاحت fasáhat, بيان واضح bayán-i-vázih, ايضاح ízáh.

Hypozoic, *adj.* (*Geological term*) قبل از حياتي qabl az hayátí, پيش از خلق حيواناتي písh az khalq-i-haivánátí, از طبقه زير حيواني az tabaqah-i-zír-i-haivání.

Hyssop (*Hyssopus officinalis*), *subs.* زوفا zúfá, اشنان دارو ushnán-dárú.

Hysteria, *subs.* غشيان ghashayán, غش ghash, حالتيت hálatíyat, حالت گيري hálat-gírí, صرع sar', خفقان khafaqán.

Hysteric, *adj.* اختناقي ikhtináqí, صرعي sar'í, غشياني ghashayání, مبتلا بمرض غشيان mubtalá bi-marz-i-ghashayán, حالتي hálatí.

Hysteron-proteron, *subs.* (*Rhetorical term*) تاخير täkhír, تقديم taqdím, مقدم موخر muqaddam-i-müakh-khar, پس و پيش pas-u-písh, پيش و پس písh-u-pas.

Hysterotomy, *subs.* (*Medical term*) رحم بري rihm-burí, قيصر واري qaisar-várí, جنين رهاني janín-rihání, بچه نجات دهي bachchah-naját-dihí.

Hystrix cristata (*Porcupine*), *subs.* خار پشت جبلي khár-pusht-i-jabalí, قنفذ qunfuz (*pl.* قنافذ qanáfiz), دلدل duldul.

I.

I, *pron.* من man.—(*I myself*) من خود man-i-khud, من خودم man-i-khud-am.

Iambic, *subs.* (*Measure in verse*) رجز rajaz.—*adj.* رجزي rajazí, شعري shi'rí.

Ibex, *subs.* (*Mountain goat*) بز كوهي buz-i-kúhí, پازن pázan.

Icarian, *adj.* جسور jasúr, بلند پرواز buland-parváz, رفيع السير rafí'u 's-sair.

Ice, *subs.* يخ yakh, جليد jilíd.—(*Iced water*) آب يخ áb-i-yakh, يخ آب yakh-áb.—(*An ice for eating*) بستني bastaní.—*adj.* يخي yakhí, جليدي jilídí.

Ice, *verb,* يخ ساختن yakh sákhtan, يخ پوشاندن yakh púshándan.—(*As a cake*) شكر پوش كردن shakar-púsh kardan, در شكر گرفتن dar shakar giriftan. ملبس ساختن mulabbas sákhtan.

Iceberg, *subs.* يخستان yakhistán, كوه يخ kúh-i-yakh, تخته يخ takhtah-i-yakh, لخته يخ lakhtah-i-yakh.

Ice-blink, *subs.* يخناب yakh-táb.

Ice-cream, *subs.* بستني bastaní.

Ice-floe, *subs.* يخپاره yakh-párah, نكه يخ nakkah-i-yakh.

Ice-house, *subs.* يخچال yakh-chál, يخ خانه yákh-khánah, يخزار yakh-zár.

Ice-making machine, *subs.* اسباب يخ سازي asbáb-i-yakh-sází.

Ichneumon, *subs.* سمور گور كن sammúr-i-gúr-kan, موش خرما músh-i-khurmá, گربه شمالي gurbah-i-shimálí.

Ichnography, *subs.* زمينه خانه zamínah-i-khánah, طرح عمارت tarah-i-'imárat, طرح ريزي tarah-rízí, نقشه بنيان nuqshah-i-bunyán.

Ichor, *subs.* آبله ábilah, دانه dánah, آب áb, ماده máddah, صديد sadíd.

Ichorous, *adj.* آبله رنگ ábilah-rang, رقيق raqíq, آبناك áb-nák, صديد وش sadíd-vash.

Ichthyocolla (*Isinglass*), *subs.* سريشم سگ ماهي sirí-shum-i-sag-máhí, سريش ماهي sirísh-i-máhí.

Ichthyolite, *subs.* سمك محجر samak-i-muhajjir, ماهي سنگ شده máhí-i-sang-shudah.

Ichthyology, *subs.* علم ماهي شناسي 'ilm-i-máhí-shinásí, معرفت اسماك ma'rifat-i-asmák.

Ichthyophagous, *adj.* ماهي خوار máhí-khár, سمك بلع samak-bala'.

Ichthyosaurus, *subs.* سوسمار بحري súsmár-i-bahrí, سوسمار دريائي súsmár-i-daryá,í, سوسمار ماهي súsmár-i-máhí.

Ichthyosis, *subs.* (*Medical term*) داء الحيه dáu 'l-hayyah.

Icicle, *subs.* قلم يخ qalam-i-yakh, لوله يخ lúlah-i-yakh.

Iciness, *subs.* سردي sardí, يخي yakhí, برودت burúdat.

Icing, *subs.* (*On cakes*) پرده شكر pardah-i-shakar, غطا شكري ghitá-i-shakarí, جلد شكر jild-i-shakar.

Iconoclasm, *subs.* بت شكني but-shikaní, صورت شكني súrat-shikaní, صنم شكن sanam-shikaní.

Iconoclast, *subs.* بت شكن but-shikan, صرت شكن súrat-shikan, سنم شكن sanam-shikan.

Iconography, *subs.* بيان اصنام bayán-i-asnám, قصه بتان qissah-i-bután, تفصيل اوثان و صور tafsíl-i-ausán-va-suvar.

Icosahedron, *subs.* (*Geometrical term*) شكل بيست shakl-i-bíst gúshah, جسم بيسب گوشه jism-i-bíst-gúshah.

Icteric, *adj.* (*Medical term*) يرقاني yarqání, زرداني zardiyání, مبتلا بمرض يرقان mubtalá bi-marz-i-yarqán.

Icterus (*Jaundice*), *subs.* يرقان yarqán.

Icy, *adj.* (*Having ice*) يخي yakhí, جليدي jilídí, يخ مانند yakh-mánand, پر يخ pur-yakh.—(*Cold—thing*) سرد sard, بارد bárid.—(*Person*) بي ميل bí-mail, بي محبت bí-mahabbat.

Idea, *subs.* خيال khiyál, گمان gumán, سورت ذهنيه súrat-i-zihníyah, معني ma'ní, رأي räí, انديشه andíshah, عقيده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), اعتقاد i'tiqád, ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr), اضمار izmár, حدس hads, تصور tasavvur, وهم vahm, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), فكر fikr, قياس qiyás, ضمن zimn.—(*To have an idea*) پنداشتن pindáshtan, نوعي اطمئنان داشتن nau'í-i-itmïnán dáshtan, چيزي فهميدن chízí fahmídan.—(*He put false ideas in his head*—i.e. *made him think much of himself*) باد زير بغلش انداخت bád zír-i-baghalash andákht (*lit.* He cast wind under his armpit). —(*A far-fetched idea*) تصور باطل tasavvur-i-bátil, خيال دور و دراز khiyál-i-dúr u diráz.—(*He has not two ideas in his head*) هر از بر نميداند hir az bir na-mí-dánad.—(*Can you give me any idea*) هيچ ميتواني گفت hích mí-taváni-guft, خبري بمن مي توانيد داد khabarí bi-man mí-taváníd dád.—(*I have an idea that*) حدس من اينست كه hads-i-man-ín ast kih, گمانم انست كه gumán-am án ast kih.—(*To abandon the idea*) صرف نظر كردن sarf-i-nazar kardan, از خيال افتادن az khiyál uftádan, از رأي بر گشتن az räí bar-gashtan.—(*What an idea!*) سگ كه است sag kih-ast.—(*What is your idea*) فكرت چه چيز امست fikr-at chih chíz ast.

Ideal, *subs.* تصور tasavvur, تخيل takhayyul, مقصود maqsúd, مرام marám, مراد marád, غايت آرزو gháyat-i-árzú, مطلوبه matlúbah.—*adj.* معناوي ma'náví, معنوي ma'naví, خيالي khiyálí, موهوم mauhúm, ظني zannί, تصوري tasavvurí, غير واقع ghair-i-váqi'.

Idealism, *subs.* معنويت ma'navíyat, خيال انديشي khiyál-i-andíshí, موهوم داني mauhúm-dání, انديشه بيني andíshah-bíní.

Idealist, *subs.* معني شناس ma'ní-shinás, خيال انديشي khiyál-andíshí, موهوم دان mauhúm-dán, انديشه بين andíshah-bín.

Ideality, *subs.* قوه تصور qúvah-i-tasavvur, مخيله mukhayyalah, رفعت فكر rif'at-i-fikr, نظر nazar, انديشه مندي andíshah-mandí, علم معالي 'ilm-i-mu'álí, معني شناسي ma'ní-shinásí, عرفانيت 'irfáníyat.

Ideally, *adv.* ذهناً zihnan, تصوراً tasavvuran, از روي معنويت az rúy-i-ma'navíyat, در فكر dar fikr, بطور خيال bi-taur-i-khiyál, از روي توهم az rúy-i-tavahhum.

Idem, *subs.* همين hamín, هر دو يكي har-dú-yakí.

Identical, *adj.* همان hamán, همين hamín, عيني 'ainí, حقيقي haqíqí, صحيح sahíh, هوهو huva-huva, متحد muttahid, يك جان و يك قالب yak ján va yak qálib, هر دو يكي har-dú-yakí, بعين bi-'ain, مطابق تام muta-biq-i-támm.

Identically, *adv.* بعينه bi-'ainhi, بدون كم و زياد bidún-i-kam-u-ziyád, با مطابقت تامه bá-mutábaqat-i-támmah, بطور يگانگي bi-taur-i-yagánagí, بطور هو هو bi-taur-i-huva-huva.

Identification, *subs.* تشخيص tashkhís, تعيين ta'yín, تمييز tamyíz, شناخت shinákht, معرفت ma'rifat, عرفان 'irfán.

Identify, *verb trans.* تشخيص كردن tashkhís kardan, محقق كردن muhaqqaq kardan, معين نمودن mu'ayyan nimúdan, تميز دادن tamíz dádan, شناختن shinákhtan, حكم بعين دادن hukm bi-'ain dádan, يك ساختن yak sákhtan, يكسان دانستن yak-sán dánistan.—*intrans.* يك شدن yak shudan, متحد گشتن muttahid gashtan, خود بودن khud búdan.—(*He identified himself with this project*) اين را مطلب خود گردانيد ín-rá matlab-i-khud-gardánid, خودرا اصل اين مطلب ساخت khud-rá asl-i-ín matlab sákht.

Identity, *subs.* عينيت 'ainíyat, خوديت khudíyat, هويت huvíyat, ذاتيت zátíyat, شخصيت shakhsíyat.—(*To prove one's identity*) شخصيت خودرا ثابت كردن shakhsíyat-i-khud-rá sábit kardan, عينيت خودرا نمودن 'ainíyat-i-khud-rá nimúdan.

Ideographic, *adj.* عين نويس 'ain-nivís, خود اظهار khud-izhár, خود معني khud-ma'ní, بيسخن گو bí-sukhun-gú.

Id est, *conjunctive phrase,* يعني ya'ní.

Idiocrasy, *subs.* مزاج مخصوص mizáj-i-makhsús, طبيعت خاصه tabí'at-i-khássah, مزاج خاص mizáj-i-kháss, خصوصيت خاصيت khássíyat, مختصيت mukhtasíyat, khusúsíyat.

Idiocy, *subs.* (*Madness*) دیوانگي dívánagí, مجنونیت majnúníyat.—(*Ignorance*) نا داني ná-dání, احمقي ahmaqí, بیوقوفي bí-vuqúfí, بلاهت baláhat, سفاهت safáhat, کودني kaudaní, حماقت himáqat.

Idiom, *subs.* اصطلاح istiláh, محاورت muhávarat, ضرب المثل zarbu 'l-masal.

Idiomatic, *adj.* مصطلح mustalih, اصطلاحي istiláhí, موافق محاورت muváfiq-i-muhávarat, بر وفق محاورت bar vafq-i-muhávarat, از قرار محاورت az qarár-i-muhávarat, مطابق اصطلاح mutábiq-i-istiláh.

Idiomatically, *adv.* بطور اصطلاح bi-taur-i-istiláh, بنا بر محاوره biná-bar muhávarah, از روي قاعده az rúy-i-qá'idah.

Idiosyncrasy, *subs.* مزاج مخصوص mizáj-i-makhsús, طبیعت خاصه tabí'at-i-khássah, مزاج خاص mizáj-i-kháss, خاصیت khássíyat, مختصیت mukhtasíyat, خصوصیت khusúsíyat.

Idiot, *subs.* دیوانه dívánah, مجنون majnún.—(*Fool*) امي ummí, ابله ablah, بیوقوف bí-vuqúf, هیچ مدان hích-madán, نا دان ná-dán, نا خوان ná-khán, بي تربیت bí-tarbiyat, احمق ahmaq, بلیتي bulaití, کند ذهن kund-zihn, خل دمنك khul-damank.—(*He is an idiot*) هر از بر نمیداند hir az bir na-mí-dánad.

Idiotcy, *subs.* (*Madness*) دیوانگي dívánagí, مجنونیت majnúníyat.—(*Ignorance*) نا داني ná-dání, احمقي ahmaqí, بیوقوفي bí-vuqúfí, بلاهت baláhat, سفاهت safáhat, کودني kaudaní, حماقت himáqat.

Idiotic, *adj.* (*Mad*) دیوانه dívánah, مجنون majnún.—(*Ignorant*) نا دان ná-dán, ابله ablah, احمق ahmaq, بیوقوف bí-vuqúf.

Idiotically, *adv.* دیوانه dívánah, مجنونانه majnúnánah.—(*Ignorantly*) احمقانه ahmaqánah, بیوقوفانه bí-vuqúfánah, بطور نا داني bi-taur-i-ná-dání.

Idiotism, *subs.* اصطلاح istiláh, محاورت muhávarat, ضرب المثل zarbu 'l-masal.

Idle, *adj.* (*Unemployed*) بیکار bí-kár, عاطل 'átil, معطل mu'attal.—(*Lazy*) سست sust, کاهل káhil, تنبل tumbul, ذاهل záhil, نا بکار ná-bi-kár, رافت طلب ráfat-talab, متکامل mutakásil, کسلان kaslán, بازي گوش bází-gúsh (*vulg.*).—(*Frivolous*) سرسري sarsarí, باطل bátil, بیهوده bíhúdah.—(*An idle excuse*) عذر بیجا 'uzr-i-bí-já, بهانه باطل bahánah-i-bátil.—(*He is as idle as a home soldier*) تنبل شاه عباسیست tumbul-i-sháh-'abbásí 'st.—(*To be idle*) تنبلي کردن tumbulí kardan, مستي کردن sustí kardan, کهالت ورزیدن kahálat varzídan, تشاقل نمودن tasáqul nimúdan.—(*He is idling away his time*) مگس مي پراند magas mí-paránad (*lit.* He makes flies fly), سگ مي زند sag mí-zanad, وقت خودرا ضائع میکند vaqt-i-khud-rá záï mí-kunad.

Idleness, *subs.* سستي sustí, کاهلي káhilí, بطالن butlán, تنبلي tumbulí, کسالت kasálat, کهالت kahálat, بطالت batálat, تکامل takásul, بازي گوشي bází-gúshí (*vulg.*).—(*Want of work*) بیکاري bí-kárí, عطلت 'utlat.

Idler, *subs.* مرد سست mard-i-sust, نفر کاهل nafar-i-káhil.—(*Scamp*) آواره ávárah, اوباش aubásh.

Idly, *adv.* کاهلانه káhilánah. بطور تنبلي bi-taur-i-tumbulí, بطور بیکاري bi-taur-i-bí-kárí, متکاسلانه mutakásilánah.—(*He talks idly*) سرسري سخن میگوید sarsarí sukhun mí-gúyad, حرف مفت مي زند harf-i-muft mí-zanad.

Idol, *subs.* بت but, صنم sanam (*pl.* اصنام asnám), نگار nigár, مجسمه mujassamah, وثن vasn (*pl.* اوثان ausán), صیکل saikal. — (*Person*) محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah (*pl.* محابیب mahábíb), معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah, جانان jánán, عزیز 'azíz, خاطر خواه khátir-kháh, سوگلي súgulí.

Idolater, *subs.* بت پرست but-parast, عابد الاصنام 'ábidu 'l-asnám, صورت پرست súrat-parast.

Idolatrize, *verb,* بت پرستي کردن but-parastí kardan, صورت پرستي نمودن súrat-parastí nimúdan, شرك قرار دادن shirk qarár dádan.

Idolatrous, *adj.* بت پرست but-parast, عابد الاصنام 'ábidu 'l-asnám, صورت پرست súrat-parast.

Idolatrously, *adv.* بت پرستانه but-parastánah, صورت پرستانه súrat-parastánah, مشرکانه mushrikánah.

Idolatry, *subs.* بت پرستي but-parastí, وثنیت vasníyat, صورت پرستي súrat-parastí, شرك shirk.

Idolize, *verb,* تکریم کردن takrím kardan, تعظیم نمودن ta'zím nimúdan, بغایت محبوب داشتن bi-ghávat mahbúb dáshtan, نوازش زیاد کردن navázish-i-ziyád kardan.

Idoneous, *adj.* مناسب munásib, لائق láïq, شایان sháyán, قابل qábil, صالح sálih, باب báb.

Idyl, *subs.* غزل ghazal, سرود surúd, شعر sh'ar, بیت bait.

I.e. (*That is*), *conjunctive phrase,* یعني ya'ní.

If, *conj.* اگر agar, گر gar, ار ar, ان in, اگر چنانچه agar-chunán-chih.—(*And if not*) والا va-illa, وگرنا vagarná.—(*If you do not go*) مگر اینکه نمیروید magar-ín-kih na-mí-ravíd.

Igneous, *adj.* آتش نما átish-nimá, آتش وار átish-vár, آتشین átishín, ناري nárí.

Ignescent, *adj.* آتش افشان átish-afshán, شرد بار shard-bár, چرقه زن charaqqah-zan.

Igniferous, *adj.* آتش آور átish-ávar, آتش خیز átish-khíz, نار آر nár-ár.

Igniform, *adj.* نار وش nár-vash, آتش شکل átish-shakl.

Ignigenous, *adj.* آتش زاده átish-zádah, نار زا nár-zá, آتش آفرین átish-áfirín.

Ignipotent, *adj.* آتش بان átish-bán, صاحب النار sáhibu 'n-nár.

Ignis fatuus (*Will-o'-the-wisp*), *subs.* نور الحمقا núru 'l-hamqá, فانوس شيطان fánús-i-shaitán, نجم كاذب najm-i-kázib.

Ignite, *verb trans.* سوزانيدن súzánídan, سرخ گردانيدن surkh gardánídan, آتش زدن átish zadan, محترق muhtariq sákhtan, بر افروختن bar-afrúkhtan, روشن ساختن raushan sákhtan, مشتعل گردانيدن mushta'il gardánídan.—*intrans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), شعله كشيدن shu'lah kashídan, سرخ شدن surkh shudan, آتش گرفتن átish giriftan.

Ignitible, *adj.* آتش گير átish-gír, شعله پذير shu'lah-pazír, سوختني súkhtaní, بر افروختني bar-afrúkhtaní, احتراق ياب ihtiráq-yáb.

Ignition, *subs.* سور súz, سوزش súzish, تحريق tahríq, احتراق ihtiráq, اشتعال ishti'ál.

Ignoble, *adj.* بد رگ bad-rag, بد سرشت bad-sirisht, بد تبار bad-tabár, نا نجيب ná-najíb, نا جنس ná-jins, بد جنس bad-jins, بد اصل bad-asl, خبيث khabís, فرو مايه furú-máyah, دون dún, پست past, رذيل razíl, رذل razl, نا قولا ná-qúlá.—(*Dishonourable*) بي احترام bí-ihtirám, نا ارجمند ná-arjumand, ذليل zalíl, خوار khár, رسوا rusvá, بد نام bad-nám.

Ignobleness, *subs.* نا نجيبي ná-najíbí, بد اصلي bad-aslí, بد ذاتي bad-zátí, فرو مايگي furú-máyagí, دنائت danáät, پستي pastí, رذيلت razílat.—(*Dishonour*) بي احترامي bí-ihtirámí, نا ارجمندي ná-arjumandí, ذلت zillat, خواري khárí, رسوائي rusvá'í, بد نامي bad-námí.

Ignobly, *adv.* بطور پست فطرتي bi-taur-i-past-fitratí, نا نجيبانه ná-najíbánah, بد اصلانه bad-aslánah, بد ذاتانه bad-zátánah.—(*Basely*) ذليلانه zalílánah, رذلانه razlánah, دونانه dúnánah, بطور خواري bi-taur-i-khárí, با ذلت bá-zillat.

Ignominious, *adj.* رسوا rusvá, قبيح qabíh, بد bad, زبون zubún, بد نام bad-nám, بي آبرو bí-áb-i-rú, مفتضح muftazih, خوار khár, زشت zisht.

Ignominiously, *adv.* بطور خواري bi-taur-i-khárí, بطرز رسوائي bi-tarz-i-rusvá'í, با بي آبروئي bá-bí-áb-i-rú'í, عارمندانه 'ár-mandánah, ننگانه nangánah, مفتضحانه muftazihánah.

Ignominy, *subs.* رسوائي rusvá'í, فضيحت fazíhat, فضاحت fazáhat, افتضاح iftizáh, عار 'ár, خزي khizí, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), خواري khárí, ذلت zillat, ننگ nang.

Ignoramus, *subs.* احمق بي عار ahmaq-i-bí-'ár, كودن عار مدان kaudan-i-'ár-ma-dán.

Ignorance, *subs.* نا داني ná-dání, جهل jahl, جاهلي jáhilí, نا شناسي ná-shinásí, غفلت ghuflat, بي خبري bí-khabarí, بي علمي bí-'ilmí.—(*Presumptuous ignorance*) جهل مركب jahl-i-murakkab.—(*To feign ignorance*) تجاهل كردن tajáhul kardan.

Ignorant, *adj.* نا دان ná-dán, با واقف ná-váqif, بي اطلاع bí-ittilá', بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, ناشي náshí, عاري 'árí.—(*Unlearned*) نا خوانده ná-khándah, امي ummí, نا دان ná-dán, بي سواد bí-savád, نبطي nabatí, بيوقوف bí-vuqúf, تهي مغز tuhí-maghz, تهي دماغ tuhí-dimágh, نا شناس ná-shinás, جاهل jáhil, ابله ablah, خل دمنك khul-damank.

Ignorantly, *adv.* نا دانستانه ná-dánistánah, جاهلانه jáhilánah, بيوقوفانه bí-vuqúfánah, احمقانه ahmaqánah, بدون علم bidún-i-'ilm, از روي جهل az rúy-i-jahl.

Ignore, *verb*, نادانستن na-dánistan, نا دانسته انگاشتن ná-dánistah angáshtan, كردن *or* جاهل بودن jáhil-búdan *or* kardan, تجاهل نمودن tajáhul nimúdan.—(*Legal term*) مجهول داشتن majhúl dáshtan, بي ثبوت بي برهان انگاشتن bí-subút angáshtan, bí-burhán yáftan, حكم بر بطلان كردن hukm bar butlán kardan.

Ileum (*Third or last portion of small intestine*), *subs.* معا وقاق mi'á-i-viqáq.

Ilex aquifolium, *subs.* سنديان سبز sindiyán-i-sabz, راج ráj.

Iliac, *subs.* زير دلي zír-dilí, زير شكمي zír-shikamí.—(*Iliac passion*) دل درد dil-dard, شكم درد shikam-dard.

Ilk, *subs.* همين hamín, همان hamán.—(*Each*) هر يك har-yak, هر فرد har-fard.

Ill, *subs.* (*Evil*) بدي badí, ضرر zarar, ضرارت zarárat, ظلم zulm, ستم sitam, عيب 'aib (*pl.* غيوب 'uyúb), زيان ziyán, الم alam, آسيب ásíb, رنج ranj, مضرت mazarrat (*pl.* مضار mazárr), ايذا ízá, عذاب 'azáb.—(*Calamity*) آفت áfat, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), بلا balá.—*adj.* (*Bad*) بد bad, زشت zisht, قبيح qabíh, سيي sayyí, مكروه makrúh, كريه karíh.—(*Improper*) نا مناسب ná-munásib, نا شايسته ná-sháyistah, بيجا bí-já, نا موجه ná-muvajjah, مستهجن mustahjan, نا پسند ná-pasand, غير لائق ghair-i-láïq.—(*Sick*) درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, دژم dizhm, بيمار bímár, نحيف nihíf, نا توان ná-taván, رنجور ranjúr, نا خوش ná-khush, بد حال bad-hál, مريض maríz (*pl.* مرضا marzá), بي دماغ bí-dimágh, شكسته پا shikastah-pá, منحرف munharifu 'l-mizáj, شكسته مزاج shikastah-mizáj, نا مزاج ná-mizáj.—(*Dangerously ill*) ناسم násim.—*adv.* بطور بدي bi-taur-i-badí, زشتانه zishtánah, قبيحانه qabíhánah, نا خوشانه ná-khushánah.—(*To think ill of*) بد دانستن bad dánistan, خوش نداشتن khush na-dáshtan.—(*To be ill*) نا خوش شدن ná-khush shudan, بيمار شدن bímár shudan, باك داشتن bák dáshtan, بي حال شدن bí-hál shudan, رنجور كردن ranjúr kardan, بي دماغ

شدن bí-dimágh shudan.—(*Not a single person was ill*) احوال احدي بر هم نخورد ahvál-i-ahdí bar-ham na-khurd.

Illapse, *subs.* سقوط suqút, وقوع vuqú', اتفاق ittifáq, هجوم hujúm.—(*Entrance*) دخول dukhúl, ورود vurúd, نزول nuzúl.

Illaqueate, *verb,* بدام آوردن bi-dám ávardan, صيد كردن said kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گير آوردن gír ávardan, گرفتار كردن giriftár kardan, اخذ نمودن akhz nimúdan.

Ill-arranged, *adj.* نا درست ná-durust.

Illation, *subs.* استنباط istimbát, استدلال istidlál, نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), حاصل hásil.

Illative, *adj.* استنباطي istimbátí, استدلالي istidlálí, نتيجه بر دار natíjah-bar-dár, حاصل دار hásil-dár.

Illaudable, *adj.* نا ستوده ná-sitúdah, غير محمود ghair-i-mahmúd, نا پسند ná-pasand, مكروه makrúh, نا حمد پذير hamd-ná-pazír, مدح بر مدار madh-bar-madár, نكوهيده nikúhídah.

Ill-bred, *adj.* زشت نهاد zisht-nihád, بد تربيت bad-tarbiyat, نكوهيده خصال nikúhídah-khisál.—(*Impolite*) بي ادب bí-adab, درشت durusht, بد اوغر bad-úghur, الدنگ aldang.

Illegal, *adj.* خلاف شرع khiláf-i-shar', حرام harám, نا حق ná-haqq, محرم muharram, غير مشروع ghair-i-mashrú', محظور mahzúr, غير جائز ghair-i-jáïz, منهي عنه manhí-'anhi, نا روا ná-ravá, نا مأذون ná-mäzún.

Illegality, *subs.* مخالفت شرع mukhálafat-i-shar', خلاف شرعي khiláf-i-shar'í, حراميت harámíyat, حرامي harámí, نا روائي ná-ravá,í, غير جائزي ghair-i-jáïzí, خلاف آييني khiláf-i-áyíní.

Illegally, *adj.* بطور نا روا bi-taur-i-ná-ravá, بر خلاف شرع bar-khiláf-i-shar', بر ضد قانون bar zidd-i-qánún, بطور حرام bi-taur-i-harám, بنوعي غير جائز bi-nau'í-i-ghair-i-jáïz, بطرز نا مأذوني bi-tarz-i-ná-mäzúní.

Illegible, *adj.* نا خوانا ná-kháná, غير مقروء ghair-i-maqrü, خوانده نشدني khándah-na-shudaní, نا خواندني ná-khándaní.

Illegibly, *adv.* بطور نا خواني bi-taur-i-ná-khání, بطرز خوانده نشدني bi-tarz-i-khándah-na-shudaní, بطريقي كه خوانده نشود bi-taríqí kih khándah na-shavad.

Illegitimacy, *subs.* حرامزادگي harám-zádagí, حراميت harámíyát, بي پدري bí-pidarí, نا درستي ná-durustí, بد نژادي bad-nizhádí, نا پاكي ná-pákí, تخم حرامي tukhm-i-harámí, نغلي naghlí, بد اصلي bad-aslí, بد جنسي bad-jinsí, بد تباري bad-tabárí.—(*Illegality*) مخالفت شرع mukhálafat-i-shar', خلاف شرعي khiláf-i-shar'í, حراميت harámíyat, حرامي harámí, نا روائي ná-ravá,í, غير جائزي ghair-i-jáïzí, خلاف آييني khiláf-i-áyíní.

Illegitimate, *adj.* تخم حرام tukhm-i-harám, حرام زاده harám-zádah, ولد الزنا valadu 'z-ziná, مادر بخطا mádar-bi-khatá, فرزند زنا farzand-i-ziná, تخمه سگ tukhmah-i-sag, بي پدر bí-pidar, بد نژاد bad nizhád, نا درست ná-durust, نا پاك ná-pák, نغل naghl, بد اصل bad-asl.—(*Illegal*) خلاف شرع khiláf-i-shar', حرام harám, نا حق ná-haqq, محرم muharram, غير مشروع ghair-i-mashrú', محظور mahzúr, غير جائز ghair-i-jáïz, منهي عنه manhí-'anhi, نا روا ná-ravá, نا مأذون ná-mäzún.

Ill-fated, *adj.* بد بخت bad-bakht, بخت بر گشته bakht-bar-gashtah, بخت خفته bakht-khuftah.

Ill-favoured, *adj.* زشت zisht, مكروه makrúh.

Ill-grained, *adj.* خود سر khud-sar, بد خو bad-khú, بد ادا bad-adá, زشت طينت zisht-tínat, زشت خو zisht-khú, كج خلق kaj-khulq, تند مزاج tund-mizáj, مريد maríd, متمرد mutamarrid, معاند mu'ánid, لجوج lajúj, حرون harún, بقرنج buqranj, تخش tukhsh, زمخت zumakht.

Illiberal, *adj.* نا جواد ná-javád, بي سخاوت bí-sakhávat, مال پرست mál-parast, پول دوست púl-dúst, جوكي júkí, بخيل bakhíl, طمعكار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, حريص harís, خسيس khasís. ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni', شحيح shahíh, آرزو مند árzu-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.—(*Narrow-minded*) تنگ نظر tang-nazar, محدود راي mahdúd-räí, كوته انداز kútah-andáz, كوچك دل kúchik-dil, كم وسعت kam-vus'at, كم ظرف kam-zarf, سخت sakht.—(*He is very illiberal in his views*) در عقائدش بسيار نظر تنگ است dar 'aqáïd-ash bisyár nazar-i-tang ast.

Illiberality, *subs.* نا جوادي ná-javádí, بي سخاوتي bí-sakhávatí, ضنت zannat, بخيلي bakhílí, بخل bukhl, بخالت bakhálat, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs. خست khissat, خسيست khasísat, لئامت lïámat, لؤم lüm, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál, قتور qutúr.—(*Narrow-mindedness*) تنگ نظري tang-nazarí, كوچك دلي kúchik-dilí, كم وسعتي kam-vus'atí.

Illicit, *adj.* خلاف شرع khiláf-i-shar', حرام harám, نا حق ná-haqq, محرم muharram, غير مشروع ghair-i-mashrú', محظور mahzúr, غير جائز ghair-i-jáïz, منهي عند manhí-'anhí, نا روا ná-ravá, نا مأذون ná-mäzún.

Illicitly, *adv.* بطور نا روا bi-taur-i-ná-ravá, بر خلاف شرع bar-khiláf-i-shar', بر ضد قانون bar zidd-i-qánún, بطور حرام bi-taur-i-harám, بنوعي غير جائز bi-nau'í-i-ghair-i-jáïz, بطرز نا مأذوني bi-tarz-i-ná-mäzúní.

Illicium anisatum (*Anisum stellatum*), *subs.* بادیان

خطائي bádyán-i-khatá,í, رازيانه ráziyánah-i-khatá,í.

Illimitable, *adj.* حد بي bí-hadd, محدود نا ná-mahdúd, انتها بي bí-intihá, نهايت بي bí-niháyat, غايت بي bí-ghávat, غير منتهي ghair-i-muntahí, متناهي نا ná-mutanáhí, پايان بي bí-páyán, كران بي bí-kirán.

Ill-informed, *adj.* وقوف بي bí-vuqúf, دان نا ná-dán, خبر بي bí-khabar.

Ill-intentioned, *adj.* همت بد bad-himmat.

Illiteracy, *subs.* علمي بي bí-'ilmí, دانشي بي bí-dánishí, اميت ummíyat, عاميت 'ámmíyat, خواندگي نا ná-khándagí, كتابي بي bí-kitábí, خط نشناسي khatt-na-shinásí, حروف مداني بيسوادي hurúf-ma-dání, bí-savádí.

Illiterate, *adj.* علم بي bí-'ilm, خوان نا ná-khán, كتاب مدان kitáb-ma-dán, عامي 'ámmí, امي ummí, سواد بي bí-savád, حروف مدان hurúf-ma-dán, خط نشناس khatt-na-shinás.

Illiterateness, *subs.* علمي بي bí-'ilmí, دانشي بي bí-dánishí, اميت ummíyat, عاميت 'ámmíyat, خواندگي نا ná-khándagí, كتابي بي bí-kitábí, خط نشناسي khatt-na-shinásí, حروف مداني بيسوادي hurúf-ma-dání, bí-savádí.

Ill-made, *adj.* هنجام نا ná-hanjám, اندام بي bí-andám, ترکيب بد bad-tarkíb, شكل بد bad-shakl, غير متناسب ghair-i-mutanásib.

Ill-nature, *subs.* خوئي بد bad-khú,í, مزاجي بد bad-mizájí, نهادي بد bad-nihádí, ذاتي بد bad-zátí, زشت طبعي zisht-tab'í, خصلتي بد bad-khaslatí, زشت نهادي zisht-nihádí, خوئي تند tund-khú,í, شرارت sharárat, بد اوغري bad-úghurí.

Ill-natured, *adj.* خلق كج kaj-khulq, خو بد bad-khú, نهاد بد bad-nihád, ذات بد bad-zát, زشت طبع zisht-tab', خصلت بد bad-khaslat, زشت نهاد zisht-nihád, بد اوغر bad-úghur, خو تند tund-khú, خنگ khing, بغرنج bughranj, مزاج اخراف inhiráf-i-mizáj, حال اختلال ikhtilál-i-hál. مزاج تكسر takassur-i-mizáj, شرير sharír.

Illness, *subs.* مرض marz, خوشي نا ná-khushí, علت 'illat, بيماري bímárí, حالي بد bad-hálí.

Illogical, *adj.* قياس خلاف khiláf-i-qiyás, خالي از منطقيت khálí az mantiqíyat, معني بي bí-ma'ní, عاري از نتيجه 'árí az natíjah, ترتيب بد bad-tartíb, غير مفيد ghair-i-mufíd.

Illogically, *adv.* منطقانه بي bí-mantiqánah, بدون منطقيت bidún-i-mantiqíyat, بطور بي نتيجگي bi-taur-i-bí-natíjagí, غير مفيدانه ghair-i-mufídánah, بد ترتيبانه bad-tartíbánah.

Ill-starred, *adj.* اختر بد bad-akhtar, طالع بي bí-táli', بخت سياه siyáh-bakht.

Ill-treat, *verb,* ستم نمودن sitam nimúdan, رفتاري بد bad-raftárí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, عذاب نمودن 'azáb nimúdan, جور كردن júr kardan, آزردن ázurdan, ايذا دادن ízá dádan.

Ill-treated, *part.* لكد كوب lakad-kúb, ستم كش sitam-kash, ستم زده sitam-zadah, مظلوم mazlúm.

Ill-treatment, *subs.* ستم sitam, رفتاري بد bad-raftárí, ظلم zulm, ايذا ízá, اذيت azíyat, جور júr, تعدي ta'addí.

Ill-turn, *subs.* اذيت azíyat, صدمه sadamah, رنج ranj, كدورت مزاج kudúrat-i-mizáj, تكسر طبع takassur-i-tab'.

Illude, *verb,* فريب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, خدعه كردن khud'ah kardan, مخادعه نمودن mukhádá'ah nimúdan, نيرنگ دادن nírang dádan, چشم بند chashm-band kardan, ريشخند نمودن ríshkhand nimúdan.

Illuminate, *verb,* (*Light up*) روشن ساختن raushan sákhtan, براق گردانيدن burráq gardánídan, درخشان dirakhshán nimúdan, منور ساختن munavvar sákhtan, نوراني كردن núrání kardan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, ضيا دار ziyá-dár nimúdan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz).—(*Instruct*) مطلع گردانيدن muttali' gardánídan, دانش آموختن dánish ámúkhtan, فهمانيدن fihmánídan.—(*Adorn*) آرامتن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن *or* دادن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي piráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.—(*With lights in the streets*) چراغان كردن chirághán kardan, زينت دادن zínat dádan, آرايش نمودن áráyish nimúdan, آيين بند كردن áyín-band kardan.—(*Books, manuscripts, &c.*) مصور ساختن musavvar sákhtan, پر نقش و نگار pur naqsh va nigár sákhtan, توضيح نمودن tauzíh nimúdan, تزيين كردن tazyín kardan, طلا كاري tilá-kárí nimúdan, صورت كشي كردن súrat-kashí kardan, با اشكال آراستن bá-ashkál árástan, زيور zívar dádan, تذهيب كردن tazhíb kardan.

Illuminated, *part.* منور munavvar, آراسته árástah, تابناك táb-nák, مزين muzayyan, مصور musavvar, موضح muvazzah, مشروح mashrúh.—(*Embellished with gilding and colours, &c., as fine manuscript books*) مذهب muzahhab, تذهيب شده tazhíb-shudah, با صور پر نقش و نگار آراسته bá-suvar-árástah, pur naqsh va nigár, با زينت bá-zínat.—(*Title-page of a book, &c.*) سر صفحه sar-i-safhah, عنوان سر لوح sar-i-lauh, 'unván.

Illuminati, *subs.* اصحاب نور asháb-núr, اولو الانوار úlu 'l-anvár, اشخاص روشن ضمير ashkhás-raushan-zamír, ارباب معرفت arbáb-ma'rifat.

Illumination, *subs.* آفروزش áfrúzish, تنویر tanvír, تزیین tazyín, تصویر کشي tasvír-kashí.—(*With lamps*) چراغان chirágh-bání, چراغباني chirághán, تنویر tanvír, زینت zínat, آرایش áráyish, آیین بند áyín-band.—(*Of books*) نقاشي naqqáshí, تذهیب tazhíb, تزیین tazyín, نقش و نگار naqsh va nigár, تصویر کشي tasvír-kashí, تنقیش tanqísh.—(*Of the mind*) روشن سازي raushan-sází, تنویر tanvír, تفهیم tafhím, شرح sharh, بسط bast, گشایش gusháyish, افتتاح iftitáh.

Illuminator, *subs.* نور بخش núr-bakhsh, زینت ده zínat-dih, آیین بند áyín-band, چراغان ساز chirágháns áz.—(*Of books*) مذهب muzahhib, نقاش naqqásh, مصور musavvir, طلا کار tilá-kár, صورت نگار súrat-nigár.

Illumine, *verb,* روشن ساختن raushan sákhtan, براق گردانیدن burráq gardánídan, درخشان نمودن dirakhshán nimúdan, منور ساختن munavvar sákhtan, نوراني کردن núráni kardan, فروغ بخشیدن furúgh bakhshídan, ضیا دار نمودن ziyá-dár nimúdan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz).—(*Instruct*) مطلع گردانیدن mutali' gardánídan, دانش آموختن dánish ámúkhtan, فهمانیدن fihmánídan.—(*Adorn*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), دادن *or* آرایش کردن áráyish kardan *or* dádan, پیرامتن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب دادن zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Illusion, *subs.* خیال khiyál, بهانه bahánah, حیله hílah, نظر بند nazar-band, نظر بازي nazar-bází, نیرنگ nírang, بطلان butlán, فریب firíb, گول gúl, خدعه khud'ah, تزویر tazvír, شعبده shu'badah, شعبده بازي shu'badah-bází, چشم بندي chashm-bandí, تلمیح talmíh.

Illusionist, *subs.* شعبده دوست shu'badah-dúst, نظر باز nazar-báz, بازي پرست bází-parast.

Illusive, *adj.* خیالي khiyálí, وهمي vahmí, موهوم mauhúm, بي ثبات bí-sabát, نا پایدار ná-páyadár, فریب ده firíb-dih, غشاش ghashshásh, گول زن gúl-zan, خادع khádi', شعبده باز shu'badah-báz.

Illusory, *adj.* پر فریب pur-firíb, باطل bátil, بیهوده bíhúdah, بیدوام bí-davám, خدعه کار khud'ah-kár, غدار ghaddár, پر شعبده pur-shu'badah, نیرنگي nírangí, افسوني afsúní, فسون کار fusún-kár.

Illustrate, *verb* (*Explain*) توضیح کردن tauzíh kardan, ایضاح نمودن ízáh nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, بیان کردن bayán kardan, شرح دادن sharh dádan, معروف ساختن ma'rúf sákhtan.—(*He illustrated the case with many examples*) مطلب را با مثال بسیار شرح داد matlab-rá bá-misál-i-bisyár sharh dád.—(*Book, &c.*) منور کردن munavvar kardan, جدول کشیدن jadval kashídan, تصویر کشي کردن tasvír-kashí kardan, نقاشي نمودن naqqáshí nimúdan, با صور آراستن bá-suvar árástan, با اشکال توضیح دادن bá-ashkál tauzíh dádan, مطالب مجسم کردن matálib-i-mujassam kardan.

Illustration, *subs.* (*Proof*) مثال misál, اثبات isbát, دلیل dalíl.—(*Example*) مثال misál, تمثیل tamsíl, مثل masal, تمثال timsál.—(*Explanation*) تفسیر tafsír, تعبیر ta'bír, شرح sharh, توضیح tauzíh, بیان bayán, مبرهن mubarhan-sází, ایضاح ízáh, تجسیم خیال tajsím-i-khiyál, نقاشي naqqáshí.—(*Ornament or picture*) تصویر tasvír, نقش naqsh.—(*As an illustration of my argument*) براي توضیح حجت خویش biráy-i-tauzíh-i-hujjat-i-khísh, بقصد ایضاح برهان خود bi-qasd-i-ízáh-i-barhán-i-khud.

Illustrative, *adj.* موضح múzih, مبین mubayyin, روشن سازنده raushan-sázandah, ثابت کننده sábit-kunandah.

Illustrator, *subs.* (*Explainer*) مفسر mufassir, مشارح musháríh, توضیح کن tauzíh-kun.—(*Of books, &c.*) مصور musavvir, نقاش naqqásh, جدول کش jadval-kash, مذهب muzahhib.

Illustrious, *adj.* عالي 'álí, سر فراز sar-faráz, سر افراز sar-afráz, مشهور mashhúr, عزتمند 'izzat-mand, معروف ma'rúf, ارجمند arjumand, مجید mujíd, جلیل jalíl, نامور nám-var, عظیم 'azím, علي 'alí, شریف sharíf, کریم karím, متکرم mutakarrim, ممتاز mumtáz.

Illustriously, *adv.* ممتازانه mumtázánah, نامورانه nám-varánah, معروفانه ma'rúfánah, مشهورانه mashhúránah, با احترام bá-ihtirám, مجللانه mujallalánah, از روي شان و شوکت az rúy-i-shán va shaukat, محتشمانه muhtashmánah, بطور نامداري bi-taur-i-nám-dárí, نامدارانه nám-dáránah, نامورانه nám-varánah.

Ill-will, *subs.* بد خواهي bad-kháhí, شنئان shanïán, بغض bughz, بغضا baghzá, حقد hiqd, عداوت 'adávat, کین kín.

Image, *subs.* صورت súrat, تمثال timsál, صنم sanam (*pl.* اصنام asnám), بت but, تصویر tasvír (*pl.* تصاویر tasávír), شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál).—(*In rhetoric*) تشبیه tashbíh, تصویر tasvír, صورت فکر súrat-i-fikr, صوغ کلام súgh-i-kalám, بلاغت balághat, فصاحت fasáhat, ظل zill, سایه sáyah, شکل shakl.—(*In the image of man*) بصورت انسان bi-súrat-i-insán.

Image, *verb,* تصویر کردن tasvír kardan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), مثال آوردن misál ávardan, تشبیح tashbíh kardan.

Imagery, *subs.* تصویر tasvír, صورت بندي súrat-bandí, اظهار izhár, بیان روشن bayán-i-raushan, صوغ کلام súgh-i-kalám.

Imaginable, *adj.* متصور mutasavvar, ممكن التخيل mumkinu 't-takhayyul, اندیشه گنج andíshah-gunj, در فكر آ dar-fikr-á, تصور پذیر khiyál-dar-á, خیال در آ tasvír-pazír.

Imaginary, *adj.* موهوم mauhúm, خیالي khiyálí, فكري fikrí, ذهني zihní, عقلي 'aqlí, دلي dilí, نقلي naqlí, قیاسي qiyásí, تصوري tasavvurí, ظني zanní. — (*An imaginary thing*) چیز معدوم chíz-i-ma'dúm, شي موهوم shai-i-mauhúm.

Imagination, *subs.* توهم tavahhum, تخیل takhammul, تصور tasavvur, تفكر tafakkur, خیال khiyál, فكر fikr, واهمه váhimah, اندیشه andíshah, ظن zann, پندار pindár.—(*In imagination*) در مركز ایجاد dar markaz-i-íjád.—(*His work is full of imagination*) از كارش az kár-ash afkárí mí-bárad.—(*It passes imagination*) باب افكاررا مي گشاید báb-i-afkárrá mí-gushăyad.—(*His imagination is fertile*) خیالش khiyál-ash bisyár vus'at dárad.

Imaginative, *adj.* سریع التخیل sarí'u 't-takhayyul, تخیلي takhayyulí, فكر انگیز fikr-angíz, اندیشه آمیز andíshah-ámíz, تصویري tasvírí, خیالي khiyálí.

Imagine, *verb*, تصور كردن tasavvur kardan, تخیل نمودن takhayyul nimúdan, مظنه داشتن *or* كردن mazinnah dáshtan *or* kardan, قیاس كردن qiyás kardan, گمان بردن gumán burdan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), خیال كردن *or* بستن khiyál kardan *or* bastan, بخاطر گذرانیدن bi-khátir guzránídan, اندیشیدن andíshídan, در دل آوردن dar dil ávardan.—(*Devise*) تدبیر كردن tadbír kardan, تمهید نمودن tamhíd nimúdan, بهم بافتن bi-ham báftan, اختراع كردن ikhtirá' kardan, افترا نمودن iftirá nimúdan.—(*I cannot imagine it*) تصور نتوانم نمود tasavvur na-tavánam nimúd, به عقلم نمیگنجد bi-'aql-am na-mí-ganjad.

Imam, *subs.* امام imám, پیشوا píshvá, مقتدا muqtadá, رئیس räís, بزرگ buzurg.

Imband, *verb*, دسته ساختن dastah sákhtan, شعبه شعبه گردانیدن shu'bah-shu'bah gardánídan, صف صف نمودن saff-saff nimúdan, فوج فوج كردن fauj-fauj kardan.

Imbank, *verb*, كناره دار كردن kinárah-dár kardan, لبه دار ساختن labah-dár sákhtan, دیواره ساختن dívárah sákhtan, خاك ریز بنا كردن khák-ríz biná kardan, سد بر پا نمودن sadd bar-pá nimúdan, محكم گردانیدن muhkam gardánídan, استحكام دادن istihkám dádan.

Imbankment, *subs.* دیوار dívár, دیواره سازي dívárah-sází, سد sadd, سد سازي sadd-sází, شاطي shátí, كناره kinárah, لبه labah.

Imbathe, *verb*, شستن shustan (*rt.* شوي shúy), شستشو كردن shust-u-shú kardan, اغتسال دادن ightisál dádan, غسل نمودن ghusl nimúdan, استحمام كردن istihmám kardan, در آب فرو بردن dar-áb furú burdan.

Imbecile, *adj.* (*Mad*) دیوانه dívánah, مجنون majnún, شوریده shúrídah.—(*Weak*) نا توان ná-taván, ضعیف za'íf, كمزور kam-zúr, عاجز 'ájiz.—(*Foolish*) ابله ablah, احمق ahmaq, ضعیف العقل za'ífu 'l-'aql, نا فهم ná-fahm, ریش گاو rísh-gáv, بي خرد bí-khird, كم عقل kam-'aql, سفیه safíh.—(*Anile*) پیر pír, كهن سال kuhan-sál, معمر mu'ammar, سالخورده sál-khurdah.

Imbecility, *subs.* (*Madness*) دیوانگي dívánagí, مجنونیت majnúníyat, شوریدگي shúrídagí.—(*Folly*) ابلهي ablahí, بي حواسي bí-havássí, حماقت himáqat, كم عقلي kam-'aqlí, سفاهت safáhat.—(*Anility*) بي قوتي bí-qúvatí, كم زوري kam-zúrí, نا تواني ná-tavání, پیري pírí, كهن سالي kuhan-sálí.

Imbed, *verb*, در بستر نهادن dar bistar nihádan, در بستر خوابانیدن dar bistar khábánídan, زیر گل كردن zír-i-gil kardan, دفن نمودن dafn nimúdan.

Imbibe, *verb*, خوردن khurdan, آشامیدن áshámídan.—(*Absorb*) جذب كردن jazb kardan, نشف نمودن nashf nimúdan, پذیرفتن pazíruftan (*rt.* پذیر pazír), یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb).

Imbitter, *verb*, تلخ گردانیدن talkh gardánídan, مر ساختن murr sákhtan, پریشان كردن parishán kardan. اندوهناك كردن gham-gín nimúdan, غمگین نمودن andúh-nák kardan, شدت دادن shiddat dádan, بد تر ساختن bad-tar sákhtan.

Imbody, *verb*, در جسم نهادن dar-jism nihádan, مجسم ساختن mujassam sákhtan, تن دادن tan dádan, جمع كردن jam' kardan, یكجا نمودن yak-já nimúdan.

Imborder, *verb*, حاشیه ساختن háshiyah sákhtan, كناره ساختن kinárah sákhtan, سجاف كردن sijáf kardan.—(*Limit*) حد دادن hadd dádan, محدود نمودن mahdúd nimúdan.

Imbosk, *verb*, پنهان ساختن panhán sákhtan, پوشاندن púshándan, نهان گردانیدن nihán gardánídan, اخفا كردن ikhfá kardan.

Imbosom, *verb*, در آغوش گرفتن dar ághúsh giriftan, در بر گرفتن dar-bar giriftan, در بغل چسباندن dar baghal chasbándan, نوازش كردن navázish kardan, بخود رام نمودن bi-khud rám nimúdan, در خود جا دادن dar khud já dádan, احاطه كردن ihátah kardan.

Imbow, *verb*, مقوس ساختن muqavvas sákhtan, كمانه كردن kamánah kardan, مدور نمودن mudavvar nimúdan, گرد ساختن gird sákhtan, دائره وار گردانیدن dáïrah-vár gardánídan.

Imbricate, *adj.* قشاوي qashávi, ناو داني náv-dání, ناو دان وار میان خالي náv-dán-vár miyán-khálí, تو گود tú-gaud.

Imbrication, *subs.* قشاویت qashávíyat, ناو دانیت

náv-dáníyat, ناو دان واري miyán-khálí, ميان خالي náv-dán-várí, تو گودي tú-gaudí.

Imbroglio, *subs.* کار مشکل kár-i-mushkil, امر صعب amr-i-sa'b, قضيه پيچ در پيچ qazíyah-i-pích-dar-pích. —(*Snare*) ورطه varatah, چاه cháh, دام dám.

Imbrown, *verb,* بور ساختن búr sákhtan, سياه گردانيدن siyáh gardánídan, رنگ کردن rang kardan.

Imbrue, *verb,* خيساندن khísándan, تر کردن tar kardan, آغشتن ághushtan, آغشته ساختن ághushtah sákhtan, رختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).

Imbrute, *verb trans.* توحيش کردن tauhísh kardan, وحشي نمودن vahshí nimúdan, بحيوانيت رسانيدن bi-haiváníyat rasánídan, خر ساختن khar sákhtan, پست فطرت گردانيدن past-fitrat gardánídan.—*intrans.* وحشي شدن vahshí shudan, حيوان گشتن haiván gashtan, خر شدن khar shudan, پشت فطرت شدن past-fitrat shudan.

Imbue, *verb,* (*Person*) پروردن parvardan, عادت دادن 'ádat dádan.—(*Thing*) آلودن álúdan (*rt.* الاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, مصبوغ کردن masbúgh kardan, رنگ کردن rang kardan, رنگين نمودن rangín nimúdan.

Imburse, *verb,* مايه دادن máyah dádan, وجه رسانيدن vajh rasánídan, با نقد کار سازي کردن bá-naqd kár-sází kardan, سر مايه بخشيدن sar-máyah bakhshídan.

Imbursement, *subs.* وجه رساني vajh-rasání, کار سازي kár-sází-i-naqd, مايه máyah, سر مايه sar-máyah.

Imitable, *adj.* قابل تقليد qábil-i-taqlíd, پيروي کن pairaví-kun, اتباع پذير ittibá'-pazír, اقتداي iqtidáí, پيروي بردار pairaví-bar-dár.

Imitate, *verb,* اقتدا نمودن iqtidá nimúdan, تقليد کردن taqlíd kardan *or* در آوردن dar-ávardan, پيروي کردن pairaví kardan, اتباع نمودن ittibá' nimúdan.—(*Counterfeit*) تقليد کردن taqlíd kardan, بدل آوردن badal ávardan, شبه ساختن shabah sákhtan, مثل درست کردن masal-i-durust kardan, قلابي نمودن qallábí nimúdan, نقل در آوردن naql dar-ávardan, تشبه کردن tashabbuh kardan.

Imitation, *subs.* تقليد taqlíd, تتبع tatabbu', نقل naql, اقتدا iqtidá, تشبيه tashbíh, مماثله mumásalah, پيروي pairaví, متابعت mutába'at, مثل نمائي misl-nimá,í, تبعيت tab'íyat, جوره سازي júrah-sází.—(*Copy*) نسخه بدل nuskhah-i-badal, مثل masal, شبه shabah, نقل naql, صورت súrat.—(*Counterfeit*) نقل naql, بدل badal, تشبه tashabbuh, قلابي qallábí, صورت سازي súrat-sází.—(*In imitation*) به تقليد bi-taqlíd, تقليداً taqlídan, اتباعاً ittibá'an.

Imitative, *adj.* تقليدي taqlídí, اتباعي ittibá'í, تشبهي tashabbuhí, نقلي naqlí, مثل نما masal-nimá, جوره ساز júrah-sáz.

Imitator, *subs.* مقلد muqallid, تقليد چي taqlíd-chí, تقليد ساز taqlíd-sáz, جوره ساز júrah-sáz, شبيه نما shabíh-nimá, متابع mutábi'.

Immaculate, *adj.* پاك pák, بي گناه bí-gunáh, بي عيب bí-'aib, معصوم ma'súm, نقي naqí, غير ملوث ghair-i-mulavvas, نا آلوده ná-álúdah.

Immaculateness, *subs.* پاکي pákí, بي گناهي bí-gunáhí, بي عيبي bí-'aibí, عصمت 'asmat, نقاوت naqávat, نا آلودگي ná-álúdagí.

Immalleable, *adj.* چکش بر مدار chakush-bar-madár, امتداد نا پذير imtidád-ná-pazír, دراز مشو diráz-ma-shau, خشك khushk.

Immanation, *subs.* سرايت siráyat, دخول dukhúl, نزول nuzúl, جريان jarayán, سکون sukún, سکينه sakínah.

Immanency, *subs.* داخل ماني dákhil-máni, بطون butún, سکونت sukúnat, سکينه sakínah, سکون sukún.

Immanent, *adj.* اصلي aslí, فطري fitrí, جبلي jablí, باطني bátiní, ذاتي zátí, طبيعي tabí'í, دائمي dáïmí.

Immanity, *subs.* بربريت barbaríyat, وحوشت vuhúshat, نا مردمي ná-mardumí, خشونت khushúnat.

Immanuel, *subs.* معنا الله ma'na 'llah, حبيب الله habíbu 'llah, مصطفي mustafá, عمانوئيل 'ammánú,íl (European).

Immask, *verb,* نقاب زدن naqáb zadan, برقع انداختن barqa' andákhtan, در پرده داشتن dar pardah dáshtan, نهان کردن nihán kardan.

Immaterial, *adj.* غير مادي ghair-i-máddí, بي هيولا bí-hayúlá, غير جسماني ghair-i-jismání, روحاني rúhání, معنوي ma'naví.—(*Unimportant*) نا مهم ná-muhimm, نا چيز ná-chíz, جزوي juzví, بي قابليت bí-qábilíyat.

Immaterialism, *subs.* معنويت ma'navíyat, روحانيت rúháníyat, معاني شناسي ma'ání-shinásí, اعتقاد بعالم ارواح i'tiqád bi-'álam-i-arváh.

Immaterialist, *subs.* شخص معنوي shakhs-i-ma'naví, مرد روحاني mard-i-rúhání, معتقد بعالم ارواح mu'taqid bi-'álam-i-arváh.

Immateriality, *subs.* بي موادي bí-mavaddí, بي هيولائي bí-hayúlá,í, معنويت ma'navíyat, روحانيت rúháníyat.—(*Unimportance*) نا مهمي ná-muhimmí, نا چيزي ná-chízí, بي قابليتي bí-qábilíyatí, سادگي sádagí.

Immaterially, *adv.* بي علاقه ماده bí-'aláqah-i-máddah.—(*Unimportantly*) بدون اهميت bidún-i-ahimmíyat, مع بي قابليتي ma'-i-bí-qábilíyatí.

Immature, *adj.* خام khám, نا رس ná-ras, نا پخته ná-pukhtah, ناقص náqis, غير مستوي ghair-i-mustaví, پيش از وقت písh-az vaqt, زود zúd, شتابي shitábí.

Immaturely, *adv.* بطور نا پختگي bi-taur-i-ná-pukhtagí, قبل از تکميل qabl az takmíl, خامانه khámánah, نا رسانه ná-rasánah, شتابانه shitábánah, بزودي bi-zúdí, بطور هولگي bi-taur-i-haulagí.

Immaturity, *adj.* خامي khámí, نا رسي ná-rasí, نا پختگي ná-pukhtagí, ناقصي náqisí, عدم استوا ‘adam-i-istivá, پيس از وقتي písh az vaqtí, زود روئي zúd-rú,í.

Immeasurable, *adj.* بي اندازه bí-andázah, بي حد bí-hadd, خارج الحد khárijuʼl-hadd, بي نهايت bí-niháyat.

Immeasurably, *adv.* بطور بي اندازه bi-taur-i-bí-andázah, بي حدانه bí-haddánah, برون از حد birún az hadd, بطور بي نهايت bi-taur-i-bí-niháyat.

Immechanical, *adj.* بي آلت بندي bí-álat-bandí, خلاف قواعد جر ثقيل khiláf-i-qavá‘id-i-jarr-i-saqíl.

Immediate, *adj.* قريب qaríb, حاضر házir, بي درنگ bí-dirang.

Immediately, *adv.* (*Quickly*) بزودي bi-zúdí, در حال dar hál, بلا فاصله bilá fásilah, في الفور fi ʼl-faur, فوراً fauran, اول ساعت avval sá‘at, بلا تأخير bilá-täkhír, عجالتاً ‘ajálatan, بيحرف bí-harf, حكماً hukman, بر وقت bar-vaqt, معاً ma‘an, گرم گرم garm-garm.—(*Exactly upon time*) بمجرد bi-mujarrad, بمحض bi-mahz, همانكه hamán-kih, همينكه hamín-kih, محض mahz, الآن al,án, همان آن hamán-án, جخ jakh (*vulg.*).—(*Immediately afterwards*) در عقب dar-‘aqib, پس بي فاصله pas-i-bí-fásilah, فوراً بعد از آن fauran ba‘d az án.

Immediateness, *subs.* فوريت fauríyat, آنيت áníyat, حاليت hálíyat, بي فاصلگي bí-fásilagí.

Immedicable, *adj.* لا علاج lá-‘iláj, بي دوا bí-davá, معالجه پذير نه mu‘álajah-pazír-nah, بيدرمان bí-darmán, درمان نا پذير darmán-ná-pazír, شفا نا پذير shifá-ná-pazír, طبيب مخواه tabíb-ma-kháh.

Immelodious, *adj.* بي نغمه bí-naghmah, بي آهنگ bí-áhang, نا هنجار ná-hanjár.

Immemorial, *adj.* مستدام mustadám, قديم qadím, خارج از ياد khárij az yád, بي آغاز bí-ágház, بي بدايت bí-bidáyat, مديد madíd.

Immemorially, *adv.* از ياد بيرون az yád bírún, مديدانه madídánah, از قديم az qadím, بي آغازانه bí-ágházánah, دائماً dáïman, همیشه hamíshah.

Immense, *adj.* بي اندازه bí-andázah, شايگان sháígán, نا محصور ná-mahsúr, بزرگ buzurg, عظيم ‘azím, بي حد bí-hadd, بي نهايت bí-niháyat, بيكران bí-kirán, وسيع vasí‘, با شكوه bá-shukúh.

Immensely, *adv.* بطور بي اندازه bi-taur-i-bí-andázah, بي حدانه bí-haddánah, بطريق بيكران bi-taríq-i-bí-kirán, بنحوي بي نهايت bi-nahví-bí-niháyat, عظيمانه ‘azímánah, بطرز فوق الغايه bi-tarz-i-fauqu ʼl-gháyah.

Immensity, *subs.* بي اندازگي bí-andázagí, بي حدي bí-haddí, عظمت ‘azamat, بزرگي buzurgí, وسعت vus‘at, بي نهايتي bí-niháyatí, بيغايتي bí-ghávatí.

Immensurability, *subs.* پيمايش نا پذيري paimáyish-ná-pazírí, نا منجيده شدني ná-sanjídah-shudaní, بيچوني bí-chúní, انداز نا پذيري andáz-ná-pazírí, غير محصوريت ghair-i-mahsúríyat, نا متناهيت ná-mutanáhíyat.

Immensurable, *adj.* نا شدني سنجيده sanjídah-ná-shudaní, بيچون bí-chún, حد نا پذير hadd-ná-pazír, اندازه مگير andázah-ma-gír, غير محصور ghair-i-mah-súr, نا متناهي ná-mutanáhí, پيموده مشو paimúdah-ma-shau.

Immerge, *verb trans.* غرق كردن gharq kardan, غوطه غوطه دادن ghútah dádan, فرو بردن furú burdan, مغمور نمودن maghmúr nimúdan, پوشانيدن púshánídan, زير آب كردن zír-i-áb kardan, مرتمس ساختن murtamis sákhtan.—*intrans.* پنهان گشتن pinhán gashtan, نا پديد گرديدن ná-padíd gardídan.

Immerse, *verb,* غرق كردن gharq kardan, غوطه دادن ghútah dádan, فرو بردن furú burdan, مغمور نمودن maghmúr nimúdan, پوشانيدن púshánídan, زير آب كردن zír-i-áb kardan, مرتمس ساختن murtamis sákh-tan.

Immersed, *part.* غرق gharq, مستغرق mustaghraq, غريق gharíq, مغمور maghmúr.—(*He was immersed in difficulties*) در مشكلات فرو رفت dar mushkilát furú raft.

Immersion, *subs.* غوطه ghútah, زير آب روي zír-i-áb-raví, ارتماس irtimás, غوص ghaus.—(*Metaphorically speaking*) اشتغال ishtighál, گرفتاري giriftárí, كنوس kunús.

Immesh, *verb,* گرفتار كردن giriftár kardan, دچار نمودن duchár nimúdan, گير آوردن gír ávardan, بدام در آوردن bi-dám dar-ávardan, مرتبك ساختن murtabik sákhtan.

Immethodical, *adj.* بي قاعده bí-qá‘idah, بي ترتيب bí-tartíb, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, مغشوش maghshúsh, مشوش mushavvash, متفرق mutafarriq.

Immigrant, *subs.* مهاجر muhájir, تازه وطن tázah-vatan, نو رسيده nau-rasídah, غريب ملك gharíb-mulk.

Immigrate, *verb,* مهاجرت كردن muhájarat kardan, توطن نمودن tavattun nimúdan, جلا اختيار كردن jilá ikhtiyár kardan, سباعت نمودن sabá‘at nimúdan, مسكن جستن maskan justan, قصد سكونت نمودن qasd-i-sukúnat nimúdan, نقل كردن naql kardan.

Immigration, *subs.* نقل naql, مهاجرت muhájarat, مباعدت mubá‘adat, استيطان istítán, وطن سازي vatan-sází, مسكن جوئي maskan-jú,í, قصد سكونت qasd-i-sukúnat.

Imminence, *subs.* اقتراب iqtiráb, ازوف uzúf, شرف shuruf, نزديكي nazdíkí, قرب وورود qurb-i-vurúd.

Imminent, *adj.* مشرف mushrif, نزديك nazdík, قريب qaríbu ʼl-vuqú‘, مقترب muqtarib, ازف azaf.—(*To be imminent*) مشرف بودن mushrif búdan, نزديك شدن nazdík shudan, در شرف وقوع بودن dar shuruf-i-

vuqú' búdan, در حیز صدور بودن dar-hayyiz-i-sudúr búdan, قریب الوقوع بودن qaríbu 'l-vuqú' búdan.

Immiscibility, *subs.* آمیزش نا پذیری ámízish-ná-pazírí, عدم اختلاط 'adam-i-ikhtilát, مخلوط نا شدنی makhlút-ná-shudaní, آمیخته نگشتنی ámíkhtah-na-gashtaní.

Immiscible, *adj.* غیر مخلوط ghair-i-makhlút, آمیزش نا پذیر ámízish-ná-pazír, مخلوط مشو makhlút-ma-shau, آمیخته مگرد ámíkhtah-ma-gard, نا ممتزج ná-mumtazij.

Immission, *subs.* ادخال idkhál, ارسال irsál, داخل فرستادگی dákhil-i-firistádagí, ایراد írád.

Immit, *verb,* ادخال نمودن idkhál nimúdan, ارسال کردن irsál kardan, داخل فرستادن dákhil firistádan, ایراد نمودن írád nimúdan.

Immitigable, *adj.* غیر مخفف ghair-i-mukhaffaf, تخفیف نا پذیر takhfíf-ná-pazír, سبك مگرد sabuk-ma-gard, کم نا شدنی kam-ná-shudaní.

Immix, *verb,* آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), سرشتن sirishtan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan, ممزوج کردن mamzúj kardan, مشوب نمودن mashúb nimúdan.

Immobile, *adj.* قائم qáïm, ساکن sákin, ثابت sábit, پایدار páyadár, جنبش نا پذیر jumbish-ná-pazír.

Immobility, *subs.* سکون sukún, ثبات sabát, قوام qavám, پایداری páyadárí, نا جنبیدنی ná-jumbídaní, غیر متزلزلی ghair-i-mutazalzilí.

Immoderate, *adj.* بی اعتدال bí-i'tidál, غیر معتدل ghair-i-mu'tadil, مسرف musrif, مفرط mufrit, مجاوز mujáviz.

Immoderately, *adv.* بطور بی اعتدالی bi-taur-i-bí-i'tidálí, غیر معتدلانه ghair-i-mu'tadilánah, بطور اسراف bi-taur-i-isráf, بر سبیل افراط bar-sabíl-i-ifrát, مجاوزانه mujávizánah.

Immoderateness, *subs.* بی اعتدالی bí-i'tidálí, عدم اعتدال 'adam-i-i'tidál, اسراف isráf, افراط ifrát, مجاوزت mujávazat.

Immodest, *adj.* بی ادب bí-adab, بی حیا bí-hayá, بی شرم bí-sharm, خجالت مفهم khijálat-ma-fahm, وقیح vaqíh, غیر منفعل ghair-i-munfa'il.

Immodestly, *adv.* بیشرمانه bí-sharmánah, بطور بیحیائی bi-taur-i-bí-hayá,í, بی ادبانه bí-adabánah, وقیحانه vaqíhánah, بطریق بیخجالتی bi-taríq-i-bí-khijálatí.

Immodesty, *subs.* بی ادبی bí-adabí, بی حیائی bí-hayá,í, بی شرمی bí-sharmí, وقاحت vaqáhat, بی خجالتی bí-khijálatí, عدم انفعال 'adam-i-infi'ál.

Immolate, *verb,* فدا کردن fidá kardan, قربان نمودن qurbán nimúdan, ذبح نمودن zibh nimúdan, نحر کردن nahr kardan, قتل کردن qatl kardan, کشتن kushtan, گذرانیدن guzránídan.

Immolated, *part.* مزبوح mazbúh, ذبیح zabíh, مقتول maqtúl, قتیل qatíl, کشته kushtah, منحور manhúr.

Immolation, *subs.* ذبح zibh, قتل qatl, کشتار kushtár, تقریب ذبیحه taqríb-i-zabíhah, نحر nahr.

Immolator, *subs.* ذابح zábih, ناحر náhir, قاتل qátil, تقریب کننده ذبیحه taqríb-kunandah-i-zabíhah, کشتار کن kushtár-kun.

Immoral, *adj.* بد معاش bad-ma'ásh, فاسد fásid, فاحش fáhish (*pl.* فواحش faváhish), فحاش fahhásh, فاسق fásiq, فاجر fájir, نا بکار ná-bi-kár, شریر sharír, زشت اخلاق zisht-akhláq, بد کار bad-kár, تر دامن tar-dáman, دامن آلوده dáman-álúdah.—(*An immoral woman*) فاحشه fáhishah, فاسقه fásiqah, لکاته lakátah, بد کار bad-kár.

Immorality, *subs.* بد معاشی bad-ma'áshí, فساد fasád, فسق fisq, فجور fujúr, نا بکاری ná-bi-kárí, شرارت sharárat, بد کاری bad-kárí.

Immorally, *adv.* بد معاشانه bad-ma'áshánah, زشت اخلاقانه zisht-akhláqánah, از روی فجور az rúy-i-fujúr. فاسقانه fásiqánah.

Immortal, *adj.* (*Persons*) بی مرگ bí-marg, نمردنی na-murdaní, موت نا پذیر maut-ná-pazír, مرگ مدان marg-ma-dán, جاویدمان jávíd-mán, پاینده páyandah.—(*Things*) بی زوال bí-zavál, لا یموت lá-yamút, لا یزال lá-yazál, سرمد sarmad, مخلد mukhallad, جاوید jávíd, باقی báqí, ابدی abadí, مؤبد müabbad.

Immortality, *subs.* ابدی abadí, ابدیت abadíyat, بی زوالی bí-zaválí, بقا baqá, موت نا پذیری maut-ná-pazírí, خلد khuld, سرمدیت sarmadíyat, پایندگی páyan-dagí, جاوید مانی jávíd-mání, خلود khulúd.

Immortalize, *verb,* مخلد نمودن mukhallad nimúdan, جاوید ساختن jávíd sákhtan, بقا دادن baqá dádan.

Immortalized, *part.* مخلد mukhallad, مؤبد müabbad, جاودان مان jávidán-mán, همیشه زنده hamíshah-zindah.

Immortally, *adv.* بطور بی زوالی bi-taur-i-bí-zaválí, جاویدانه jávídánah, ابداً abadan, مؤبداً müabbadan, مخلداً mukhalladan, سرمدانه sarmadánah, بی مرگانه bí-margánah.

Immovability, *subs.* (*Persons*) عزیمت 'azímat, صاحب عزمی sáhib-'azmí, ثبات رأی sabát-i-ráí, رسوخ rusúkh, پایداری páyadárí, استواری istivárí.—(*Things*) ثبات sabát, ثبوت subút.

Immovable, *adj.* (*Persons*) صاحب عزم sáhib-'azm, مصمم musammam, ثابت قدم sábit-qadam, استوار is-tivár.—(*Things*) غیر متحرك ghair-i-mutaharrik, راسخ rásikh, ثابت sábit, پایدار páyadár.

Immovableness, *subs.* ثبوت subút, عدم تزلزل 'adam-i-tazalzul, رسوخ rusúkh, استواری istivárí, عزیمت 'azímat, صاحب عزمی sáhib-'azmí, پایداری páya-dárí.

Immovables, *subs.* (*Legal term*) اشیا غیر منتقله

ashyá-i-ghair-i-muntaqilah, غير منتقولات ghair-i-muntaqúlát, غير متحركات ghair-i-mutaharrikát.

Immovably, *adv.* (*Persons*) راسخانه rásikhánah, ثبوت قدم subút-qadam, با ثابت راٴي bá-sábit-räí, استوارانه istiwáránah.—(*Things*) ثابتانه sábitánah, پايدارانه pá-yadáránah, غير متحركانه ghair-i-mutaharrikánah, غير منتقلانه ghair-i-muntaqilánah.

Immunity, *subs.* معافي mu'áfí, معافيت mu'áfíyat, مخلصي mukhlisí, آزادي ázádí, امن aman, رهائي rihá,í, برٲت barät, بري الذمگي baríu 'z-zimmagí, بي خراجي bí-khirájí, بي تكليفي bí-taklífí.

Immure, *verb*, محصور كردن mahsúr kardan, محبوس نمودن mahbús nimúdan, ديوار بند كردن dívár-band kardan, محاط ساختن muhát sákhtan, حصار گرفتن hissár giriftan, در زندان افكندن dar zindán afkandan, زندان كردن zindán kardan.

Immusical, *adj.* ناآهنگ ná-áhang, خارج از موسقي khárij az músiqí, بي نغمه bí-naghmah, ناهنجار ná-hanjár, گوش خراش gúsh-khirásh.

Immutability, *subs.* تغيير ناپذيري taghyír ná-pazírí, بي تغيري bí-taghayyurí, عدم تبدل 'adam-i-tabaddul, امتناع تبديل imtiná'-i-tabdíl, دگر گون ناشدني digar-gún-ná-shudaní, يك قراري yak-qarárí.

Immutable, *adj.* بي تغير bí-taghayyur, تغير ناپذير taghayyur ná-pazír, غير متغير ghair-i-mutaghayyir, لا يتغير lá-yataghayyar, لا يتبدل lá-yutabaddal, تبديل ميانب tabdíl ma-yáb, لا يزال lá-yazál, يك قرار yak-qarár, دگر گون مشو digar-gún-ma-shau, دگر گون نشدني digar-gún na-shudaní.

Immutably, *adv.* بدون تغير bidún-i-taghayyur, باعدم تبديل bá-'adam-i-tabdíl, بدون دگر گوني bidún-i-digar-gúní, غير متغيرانه ghair-i-mutaghayyiránah, لا يزالانه lá-yazálánah, علي حالٍ سوا 'alá hálin-savá.

Imp, *subs.* عفريت 'ifrít, ديوچه dívchah, جن كوچلو jinn-i-kúchlú, شيطان بچه shaitán-bachchah.—(*Child*) نژاد nizhád, فرزند farzand.—(*Graft*) پيوند paivand, تركيب tarkíb.

Imp, *verb*, پيوند كردن paivand kardan, دراز نمودن diráz nimúdan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan.

Impact, *subs.* صدمه sadamah, ضرب zarb, تاٴثير täsír, تكان takán, مس mass, فشار fishár, كوب kúb.—*adj.* صاف sáf.

Impact, *verb*, فشاردن fishárdan, چپاندن chapándan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), بهم وصل كردن bi-ham vasl kardan, جمع نمودن jam' nimúdan, در ميوختن dar-sipúkhtan.

Impair, *verb*, (*Harm*) خراب كردن kharáb kardan, فاسد ساختن fásid sákhtan, ضرر رساندن zarar rasándan, تباه كردن tabáh kardan, معيوب گردانيدن ma'yúb gardánídan.—(*Decrease*) نقصان دادن nuqsán dádan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh), كم نمودن kam nimúdan.—(*Enfeeble*) ضعيف ساختن za'íf sákhtan, ناتوان نمودن ná-taván nimúdan, از قوت انداختن az qúvat andákhtan, كم قوت كردن kam-qúvat kardan.

Impale, *verb*, خازوق زدن kházúq zadan, دار زدن dár zadan, بر دار كشيدن bar dár kashídan, بدار آويختن bí-dár ávíkhtan, مصلوب كردن maslúb kardan, صلابه سلابه كردن sullábah kardan, قناره زدن qannárah zadan, چهار ميخ كشيدن chahár-míkh kashídan, چوب تو كون كردن chúb-tú-i-kún kardan.—(*Enclose with stakes*) حصار گرفتن hissár giriftan, ديواره ساختن dívárah sákhtan, معجر بنا نمودن ma'jar biná nimúdan.

Impalement, *subs.* (*Persons*) قناره زني qannárah-zaní, صلابه كشي sullábah-kashí, چوب تو كون كني chúb-tú-i-kún-kuní.—(*Place*) معجر سازي ma'jar-sází, تهجير tahjír, حصار بندي hissár-bandí, ديواره سازي dívárah-sází, محوطه كاري mahútah-kárí.

Impalpability, *subs.* عدم محسوسيت 'adam-i-mahsúsíyat, غير محسوسي ghair-mahsúsí, دست سيائي dast-sayá,í, بي لمس bí-lams, لمس ناپذيري lams-ná-pazírí. — (*Fineness*) لطافت latáfat, نازكي názukí, رقيقي raqíqí.

Impalpable, *adj.* غير محسوس ghair-i-mahsús, دست سيا dast-sayá, لمس ناپذير lams-ná-pazír, ناملموس ná-malmús, غير ممسوس ghair-i-mamsús.—(*Fine*) لطيف latíf, نازك názuk, رقيق raqíq.

Impalpably, *adv.* غير محسوسانه ghair-i-mahsúsánah, غير ملموسانه ghair-i-malmúsánah, دست سيا طور dast-sayá-taur, بدون مس bidún-i-mass, غير ممسوسانه ghair-i-mamsúsánah.

Impalsy, *verb*, مفلوج ساختن maflúj sákhtan, مفلوك نمودن maflúk nimúdan, فالج آوردن fálij ávardan, بيحس ساختن bí-hiss sákhtan, لقوه پيدا كردن laqvah paidá kardan.

Impanation, *subs.* تخبيز takhbíz, نان گردي nán-gardí.

Impanel, *verb*, اسم نويسي كردن ism-nivísí kardan, نام ثبت نام-i-ríish-safíd nivishtan, ريش سفيد نوشتن sabt-i-jarídah kardan.

Imparadise, *verb*, فردوس مكان ساختن firdaus-makán sákhtan, بهشتي گردانيدن bihishtí gardánídan, فوز مند كردن fauz-mand kardan, مسعود نمودن mas'úd nimúdan, خوش حال داشتن khush-hál dáshtan.

Imparity, *subs.* اختلاف قدر ikhtiláf-i-qadr, عدم تساوي 'adam-i-tasáví, ناهمساني ná-ham-sání, تخالف takhá-luf, مغايرت mughávarat.

Impark, *verb*, جز چمن ساختن juz-i-chaman sákhtan, در چمن در آوردن dar chaman dar-ávardan, وقف چمن كردن vaqf-i-chaman kardan.

Impart, *verb*, (*Give*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan, ارزاني داشتن *or* كردن arzání dáshtan *or*

kardan, عطا کردن 'atá kardan, اعطا نمودن i'tá nimúdan. — (*Disclose*) محاوره کردن muhávarah kardan, مراسله نمودن murásalah nimúdan, اظهار داشتن izhár dáshtan, منکشف نمودن munkashif nimúdan.

Impartial, *adj.* عادل 'ádil, راستباز rást-báz, داد رس dád-ras, بي غرض bí-gharaz, بي ميل bí-mail, صادق sádiq, بي طرف bí-taraf, بي محابات bí-muhábát, بي طرف گير bí-taraf-gír, بي تعصب bí-ta'assub, بي جانب دار bí-jánib-dár.

Impartiality, *subs.* عدل 'adl, بي طرفي bí-tarafí, راست بازي rást-bází, داد رسي dád-rasí, صداقت sadáqat, بي طرف گيري bí-taraf-gírí, بي جانب داري bí-jánib-dárí, بي غرضمندي bí-gharaz-mandí, عدم خاطر خواهي 'adam-i-khátir-kháhí, بي تعصبي bí-ta'assubí, بي ميلي bí-mailí.

Impartially, *adv.* بدون تعصب bidún-i-ta'assub, بي طرف گيرانه bí-taraf-gíránah, بدون جانب داري bidún-i-jánib-dárí, بيغرضانه bí-gharazánah, غير متعصبانه ghair-i-muta'assibánah, بدون ميل بسوئي bidún-i-mail-bi-sú,í, بي محابا bí-muhábá.

Impartible, *adj.* (*Indivisible*) قسمت نا پذير qismat-ná-pazír, غير منقسم ghair-i-munqasim.—(*That can be given*) داده شدني dádah-shudaní, موهوب بودني mauhúb-búdaní, نقل کردني naql-kardaní.—(*Discoverable*) اظهار داشتني izhár-dáshtaní, منکشف ساختني munkashif-sákhtaní.

Impartment, *subs.* (*Disclosure*) کشف kashf, اظهار izhár, بيان bayán.— (*Communication*) نقل naql, ارسال irsál, محاوره muhávarah.

Impassable, *adj.* بي گذار bí-guzár, نا ممکن عبور ná-mumkin-i-'ubúr, عبور نا پذير 'ubúr-ná-pazír, بي معبر bí-ma'bar, غير قابل مرور ghair-i-qábil-i-murúr, راه مده ráh-ma-dih, درمرو dar-ma-rau, نفوذ مياب nufúz-ma-yáb, بي منفذ bí-manfaz, مسدود masdúd.

Impassably, *adv.* بطور عبور نا پذيري bi-taur-i-'ubúr-ná-pazírí, بي گذارانه bí-guzáránah, بطرز درمرو bi-tarz-i-dar-ma-rau, بي منفذانه bí-manfazánah, نفوذ نا يابانه nufúz-ná-yábánah, مسدودانه masdúdánah.

Impassibility, *subs.* عبور نا پذيري 'ubúr-ná-pazírí, بي گذاري bí-guzárí, درمروئي dar-marau,í, بي منفذي bí-manfazí, نفوذ نا يابي nufúz-ná-yábí, مسدوديت másdúdíyat, عدم قبول 'adam-i-qabúl, بي سرايتي bí-sirá-yatí, راه مدهي ráh-ma-dihí.

Impassible, *adj.* غير متألم ghair-i-muta,allim, نا اندوه پذير andúh-ná-pazír, غير متأثر ghair-i-muta,assir, درد مدان dard-ma-dán.

Impassibly, *adv.* غير متألمانه ghair-i-muta,allimánah, بدون احساس غم bidún-i-ihsás-i-gham, غير متأثرانه ghair-i-muta,assiránah, بدون درد فهمي bidún-i-dard-fahmí.

Impassion, *verb,* غمگين ساختن gham-gín sákhtan, حزن آوردن huzn ávardan, متألم گردانيدن muta,allim gardánídan, متأسف ساختن muta,assif sákhtan, اندوه ناك نمودن andúh-nák nimúdan, دلگير کردن dil-gír kardan, خاطر بر انگيختن khátir bar-angíkhtan, جوش بي آوردن bi-júsh ávardan, شوراندن shúrándan.

Impassionate, *adj.* بشدت متأثر bi-shiddat-muta,assir, بي درد bí-dard, بي احساس bí-ihsás.

Impassionate, *verb,* غمگين ساختن gham-gín sákhtan, حزن آوردن huzn ávardan, متألم گردانيدن muta,allim gardánídan, متأسف ساختن muta,assif sákhtan, اندوهناك نمودن audúh-nák nimúdan, دلگير کردن dil-gír kardan, خاطر بر انگيختن khátir bar-angíkhtan, بجوش آوردن bi-júsh ávardan, شوراندن shúrándan.

Impassioned, *part. and adj.* متألم muta,allim, متأثر muta,assir, منبعث mumba'is, بر انگيخته bar-angíkhtah, گرم garm, جوش آمده júsh-ámadah, شوريده shúrídah.

Impassive, *adj.* غير متحمل ghair-i-mutahammil, نا متأثر ná-muta,assir, درد نا فهم dard-ná-fahm, سخت sakht.

Impassively, *adv.* بي احساس درد bí-ihsás-i-dard, بدون ادنيٰ تأثر bidún-i-adná-i-ta,assur, غير متألمانه ghair-i-muta,allimánah, درد نا کشانه dard-ná-kashánah, بي قبول تأثير bí-qabúl-i-tásir.

Impassivity, *subs.* عدم احساس 'adam-i-ihsás, بي تأثري bí-ta,assurí, غير متألمي ghair-i-muta,allimí, درد نفهمي dard-na-fahmí, بي غمي bí-ghamí, عدم ادراك وجع 'adam-i-idrák-i-vaj'.

Impastation, *subs.* توصيل tausíl, تلصيق talsíq, بهم چسباني bi-ham-chasbání, وصل نمائي vasl-nimá,í.

Impaste, *verb,* سرشتن sirishtan, خميره دادن khamírah dádan, رنگ زدن rang zadan.—(*Knead*) آشردن áshurdan, خمير کردن khamír kardan, آغشتن ághashtan.

Impatience, *subs.* بيصبري bí-sabrí, اضطراب iztiráb, بي تابي bí-tábí, نا شکيبائي ná-shakíbá,í.

Impatient, *adj.* بيصبر bí-sabr, بي تحمل bí-tahammul, بي شکيب bí-shikíb, نا شکيبا ná-shakíbá, بيتاب bí-táb, بي حوصله bí-hausalah, شائق sháïq.

Impatiently, *adv.* بيتابانه bí-tábánah, بيصبرانه bí-sabránah, بي تحملانه bí-tahammulánah, بي شکيبانه bí-shakíbánah.

Impawn, *verb,* رهن گذاردن rahn guzárdan, گرو گذاشتن girau guzáshtan, مرهون نمودن marhún nimúdan.

Impeach, *verb,* تهمت دادن tuhmat dádan, بهتان زدن buhtán zadan, ايراد گرفتن írád giriftan, احضار خواستن ihzár khástan, شکايت داشتن shikáyat dáshtan, مقصر ساختن muqassar sákhtan, توبيخ نمودن taubíkh nimúdan, لوم وارد آوردن laum várid ávardan.

Impeachable, *adj.* متهم muttahim, تهمت خور tuhmat-

khur, قابل شكايت qábil-i-shikáyat, مقصر muqassar, تقصير كار taqsír-kár, ملوم malúm, ممنوع mamnú'.

Impeacher, *subs.* تهمت زن tuhmat-zan, متهم ساز mut-tahim-sáz, مقصر نما muqassar-nimá, ملامت گو malá-mat-gú.

Impeachment, *subs.* دعوي da'vá, اسناد isnád, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, شكايت shikáyat, ملامت malá-mat, لوم laum, اثبات جرم isbát-i-jurm, اسناد قصور isnád-i-qusúr, الزام ilzám, توبيخ taubíkh.

Impearl, *verb*, با مروار آراستن bá-marvár árástan, مروارید نشان کردن marvárid nishán kardan, پر لالي pur-lálí kardan.

Impeccability, *subs.* بي گناهي bí-gunáhí, بي جرمي bí-jurmí, پاكدامني pák-dámaní, معصومي ma'súmí, نقاوت naqávat, زكاوت zakávat.

Impeccable, *adj.* بي گناه bí-gunáh, بيجرم bí-jurm, پاكدامن pák-dáman, معصوم ma'súm, نقي naqí, زكي zakí.

Impecunious, *adj.* مفلس muflis, بي استطاعت bí-isti-tá'at, فقير faqír.

Impecuniousness, *subs.* افلاس iflás, بي استطاعتي bí-istitá'atí, فقر faqr.

Impede, *verb*, (*Prevent*) منع كردن man' kardan, باز داشتن báz dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, دفع نمودن dafa' nimúdan, مانع بودن máni' búdan, مزاحم شدن muzáhim shudan, سد كردن sadd kardan, معارضه نمودن mu'árazah nimúdan.—(*To impede a business*) در كار خلل انداختن dar kár khalal andákhtan.

Impediment, *subs.* مانع máni', منع man', ممانعت mu-mána'at, حجر hijr, مزاحمت muzáhamat, تعرض ta'ar-ruz, بار bár.

Impel, *verb*, راندن rándan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, تحريك ساختن tahrík sákhtan, بر آن داشتن bar án dáshtan, سوق كردن sauq kardan.

Impellent, *subs.* محرك muharrik, سائق sáïq, باعث bá'is, علت 'illat, سبب sabab, دليل dalíl.—*adj.* حركت ده harakat-dih, تحريك كن tahrík-kun, مهيج muhay-yij, سائق sáïq.

Impend, *verb*, معلق بودن mu'allaq búdan, در شروف وقوع بودن dar shurúf-i-vuqú' búdan, بر سر ايستادن bar sar ístádan, آويزان بودن ávízán búdan, اقتراب كردن iqti-ráb kardan, ازوف نمودن uzúf nimúdan.

Impendence, *subs.* تعليق ta'líq, شروف وقوع shurúf-i-vuqú', آويزاني ávízání, نزديكي nazdíkí, اقتراب iqti-ráb, ازوف uzúf.

Impending, *adj.* معلق mu'allaq, آويزان ávízán, نزديك nazdík, قريب الوقوع qaríbu 'l-vuqú', ازف azaf, ناگهان nágahán, مخوف mukhavvaf.

Impenetrability, *subs.* غير منفوذي ghair-i-manfúzí, سرايت نا پذيري siráyat-ná-pazírí, صمودت samúdat, صلودت salúdat, صلبيت sulbíyat.

Impenetrable, *adj.* لا ممكن الدخول lá-mumkinu 'd-dukhúl, غير منفوذ ghair-i-manfúz, سرايت نا پذير siráyat-ná-pazír, صامد sámid, صلد sald, صلب sulb.

Impenetrably, *adv.* بطور لا ممكن الدخول bi-taur-i-lá-mumkinu 'd-dukhúl, بطرز سرايت نا پذيري bi-tarz-i-siráyat-ná-pazírí, صامدانه sámidánah, صلدانه saldánah, بطريق صلبيت bi-taríq-i-sulbíyat.

Impenitence, *subs.* بي توبگي bí-taubagí, عدم خضوع 'adam-i-khuzú', بي خشوعي bí-khushú'í, قساوت qasá-vat, سخت دلي sakht-dilí, نا تائبي ná-táïbí.

Impenitent, *subs. and adj.* بغير توبه bi-ghair-i-taubah, بي توبه bí-taubah, نا تائب ná-táïb, غير تائب ghair-i-táïb, بي خضوع bí-khuzú', نا خاضع ná-kházi', غير خاشع ghair-i-kháshi', نا خاشع ná-kháshi', قامي qásí, قسيي القلب qasíyu 'l-qalb, سنگدل sang-dil, سخت sakht.

Impenitently, *adv.* غير تائبانه ghair-i-táïbánah, با عدم توبه bá-'adam-i-taubah, بي خضوعانه bí-khuzú'ánah, نا خاشعانه ná-kháshi'ánah, از روي قساوت az rúy-i-qasá-vat, سختدلانه sakht-dilánah.

Impennate, *adj.* بي بال bí-bál, بي پر bí-par, بي جناح bí-janáh.

Imperative, *adj.* امري amrí, حكمي hukmí, فرماني farmáni, لزومي luzúmí, مختار mukhtár, مختاري mukh-tárí, مسلط musallit, مسيطر musaitir.—(*Necessary*) لازم lázim, ضرور zarúr, واجب vájib, مقتضي muqtazí, متحتم mutahattam.—(*Imperative mood*) امر amr, فعل امر fi'l-i-amr, صيغه امر síghah-i-amr.

Imperatively, *adv.* آمرانه amránah, اميرانه amíránah, مسلطانه musallitánah, حاكمانه hákimánah, مختارانه mukhtáránah, مسيطرانه musaitiránah.

Imperceptible, *adj.* غير محسوس ghair-i-mahsús, غير مرئي ghair-i-mar,í, نا ديدني ná-dídaní, نا پيدا ná-paidá, لطيف latíf, نا معلوم ná-ma'lúm.

Imperceptibly, *adv.* رفته رفته raftah-raftah, بتدريج bi-tadríj, آهسته آهسته áhistah-áhistah, غير محسوسانه ghair-i-mahsúsánah, متدرجاً mutadarijan, نا مرئيانه ná-mar,iyánah, مختفيانه mukhtafíyánah.

Imperfect, *adj.* نا تمام ná-tamám, ناقص náqis, قاصر qásir. — (*Imperfect tense*) ماضي استمراري mází-i-istimrárí, حال ماضي hál-i-mází.

Imperfection, *subs.* نقيصه naqísah, قصور qusúr, منقصت manqasat, نقصان nuqsán, ناقصيت náqisíyat, نا تمامي ná-tamámí, عدم كمال 'adam-i-kamál.

Imperfectly, *adv.* ناقصانه náqisánah, بطور نا تمام bi-taur-i-ná-tamám, نا كاملانه ná-kámilánah, بطريق منقصت bi-taríq-i-manqasat.—(*He was imperfectly acquainted with his subject*) در مطلب خويش ناقص العلم بود dar matlab-i-khísh náqisu 'l-'ilm búd.

Imperforable, *adj.* غير منقوب ghair-i-manqúb, سوراخ

مشو súrákh-ma-shau, مثقوب نا شدني masqúb-ná-shudaní, متّه بر مدار mattah-bar-madár, نا سفتني ná-suftaní.

Imperforate, *adj.* بي سوراخ bí-súrákh, نا منقوب ná-manqúb, نا مثقوب ná-masqúb, نا سفته ná-suftáh.

Imperial, *subs.* (*Tuft of hair*) زير چانه zír-chánah, موئي زير لب mú,í-i-zír-i-lab, ريش سلطاني rísh-i-sultání.—*adj.* شاهي sháhí, قيصري qaisarí, سلطاني sultání, خاقاني kháqání, ملوكي mulúkí, پادشاهي pádisháhí, پادشاهانه pádisháhánah, خسرواني khusravání, همايون humáyún, شهرياري shahriyárí.

Imperialist, *subs.* سرباز سلطان sarbáz-i-sultán, رعيت شاه ra'íyat-i-sháh, سلطاني sultání, خاقاني kháqání, خسرواني khusravání, امپراطوري imparátúrí (European).

Imperially, *adv.* پادشاهانه pádisháhánah, خسروانه khusravánah, بطريق سلطان bi-taríq-i-sultán, بنحو ملوك bi-nahv-i-mulúk, شهريارانه shahriyáránah.

Imperil, *verb,* در خطر انداختن dar khatar andákhtan, خطرناك ساختن khatar-nák sákhtan, (به) ضرر رسانيدن zarar rasánídan (bi), مورد بلا گردانيدن maurid-i-balá gardánídan, معرض خوف ساختن ma'raz-i-khauf sákhtan.—(*To be imperilled*) بخطر افتادن bi-khatar uftádan.

Imperilment, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بيم bím, خدشه khadashah, تشويس tashvísh, باك bák, تنگنائي tangná,í.

Imperious, *adj.* اميرانه amíránah, شاهانه sháhánah, سلطان وش sultán-vash, خاقان وار kháqán-vár, شاه وار sháh-vár, امپراطور طور imparátúr-taur (European). —(*Domineering*) متسلط mutasallit, استيلائي istiláí, تسلطي tasallutí.

Imperiously, *adv.* اميرانه amíránah, بنهج ملوك bi-nahj-i-mulúk, بطور شاهانه bi-taur-i-sháhánah, بطرز سلطان bi-tarz-i-sultán, شاهوارانه sháh-váránah, شهريارانه shahriyáránah.—(*Proudly*) مغرورانه maghrúránah, با تسلط bá-tasallut, بطور تسلط bi-taur-i-tasallut.

Imperiousness, *subs.* تسلط tasallut, كبريا kibriyá, عظمت 'azamat, تجلل tajallul, دبدبه شاهي dabdabah-i-sháhí, مغروري maghrúrí.

Imperishable, *adj.* بي زوال bí-zavál, لا زوال lá-zavá, فنا نا پذير faná-ná-pazír, غير فاني ghair-i-fání, لا يموت lá-yamút, غير هالك ghair-i-hálik, لا يزال lá-yazál.

Imperishableness, *subs.* فنا نا پذيري faná-ná-pazírí, عدم هلاكت 'adam-i-halákat, خلود khulúd, بقا baqá, دوام davám.

Imperishably, *adv.* غير فانيانه ghair-i-fáníyánah, بي هلاكانه bí-halákánah, باقيانه báqíyánah, فنا نا پذيرانه faná-ná-pazíránah.

Impermanence, *subs.* عدم استقرار 'adam-i-istiqrár, عدم بقا 'adam-i-baqá, بي ثباتي bí-sabátí, نا پايداري ná-páyadárí, زوال zavál.

Impermanent, *adj.* غير مستقر ghair-i-mustaqirr, غير باقي ghair-i-báqí, نا جاويد ná-jávíd, بي ثبات bí-sabát, نا پايدار ná-páyadár, زائل záïl.

Impermeability, *subs.* بي مرايتي bí-siráyatí, عدم سرايت 'adam-i-siráyat, عدم نفوذ 'adam-i-nufúz, غير منفوذي ghair-i-manfúzí.

Impermeable, *adj.* نفوذ نا پذير nufúz-ná-pazír, غير منفوذ ghair-i-manfúz, سرايت نا پذير siráyat-ná-pazír, غير مسري فيه ghair-i-musrí-fíhi.

Impersonal, *adj.* بي فاعل bí-fá'il, غير شخصي ghair-i-shakhsí, غير مشخص ghair-i-mushakhkhas, ناقص náqis, نا معين ná-mu'ayyan.—(*An impersonal verb*) فعل بي فاعل fi'l-i-bí-fá'il, فعل ناقص fi'l-i-náqis.

Impersonality, *subs.* عدم تشخص 'adam-i-tashakhkhus, نا معيني ná-mu'ayyaní, نا مشخصي ná-mushakhkhasí.

Impersonally, *adv.* بدون ملاحظه شخصيت bidún-i-muláhazah-i-shakhsíyat, بطور نا معين bi-taur-i-ná-mu'ayyan, بطور غير مشخص bi-taur-i-ghair-i-mushakhkhas.

Impersonate, *verb,* تشبه كردن tashabbuh kardan, جا نشين شدن já-nishín shudan, نائب مناب گشتن náïb manáb gashtan, وكالت كردن vikálat kardan, شخصيت دادن shakhsíyat dádan, بزيور حيات آراستن bi-zívar-hayát árástan.

Impersonation, *subs.* تشبه tashabbuh, جا نشيني já-nishíní, نائب منابي náïb-manábí, وكالت vikálat, شخصيت نمائي shakhsíyat-nimá,í, حيات آرائي hayát-árá,í.

Imperspicuity, *subs.* نا واضحي ná-vázihí, نا مبيني ná-mubayyaní, عدم وضوح 'adam-i-vuzúh, نا روشني ná-raushaní.

Imperspicuous, *adj.* غير واضي ghair-i-vázih, نا روشن ná-raushan, نا مبين ná-mubayyan.

Impersuasible, *adj.* غير حنيف ghair-i-haníf, ترغيب نا پذير targhíb-ná-pazír, پند مشنو pand-ma-shinau, نصيحت ميان nasíhat-ma-yáb.

Impertinence, *subs.* (*Irrelevance*) بي ربطي bí-rabtí, نا مناسبي ná-munásibí, بي تعلقي bí-ta'alluqí, نا سازگاري ná-sázigárí, بي دخلي bí-dakhlí, ياوه كاري yávah-kárí, بيهودگي bíhúdagí.—(*Rudeness*) بي حيائي bí-hayá,í, هرزه درائي harzah-darái,í, بي ادبي bí-adabí, درشتي durushtí, گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, جسارت jasárat, فضولي fuzúlí, بي پروائي bí-parvá,í, زبان درازي zabán-dirází, مداخله بيجا mudákhalah-i-bí-já, وقاحت vaqáhat, چشم سفيدي chashm-safídí, چشم دريدگي chashm-daridagí.

Impertinent, *adj.* (*Irrelevant*) بي ربط bí-rabt, نا مناسب ná-munásib, بي دخل bí-dakhl, غير متعلق

ghair-i-muta'alliq, غير متعلق ná-sázigár, نا سازگار lá-yash'ur.—(*Rude*) لا يشعر bí-adab, بي ادب durusht, درشت gustákh, گستاخ fuzúl, فضول bí-salíqah, بي سليقه vahshí, وحشي shúkh, شوخ vaqíh, وقيح chashm-safíd, چشم سفيد chashm-darídah, چشم دريده.

Impertinently, *adv.* bí-adabánah, بي ادبانه gustákhánah, گستاخانه fuzúlánah, فضولانه bi-taur-i-ná-sháyistah, بطور نا شايسته bi-taur-i-ná-munásib, بطور نا مناسب vaqíhánah, وقيحانه bí-sharmánah, بيشرمانه.

Imperturbable, *adj.* parishán-ná-gard, پريشان نا گرد bí-parvá, بي پروا bí-tazalzul, بي تزلزل ghair-i-mutashavvish, غير متشوش iztiráb-ná-pazír, اضطراب نا پذير ghair-i-muztarib, غير مضطرب az-já-dar-ma-rau.—(*He is imperturbable*) شتر نقاره خانه shutur-i-naqqárah khánah ast (*lit.* He is a camel in the hall).

Imperturbably, *adv.* ghair-i-muztarib-ánah, غير مضطربانه bí-parváyánah, بي پروايانه bidún-i-daghdaghah-va-tashvísh, بدون دغدغه و تشويش bí-inqiláb-i-khátir, بي انقلاب خاطر bí-án-kih az já dar-ravad, بي آنكه از جا در رود.

Imperturbation, *subs.* bí-tazalzulí, بي تزلزلي 'adam-i-tashavvush, عدم تشوش bí-parvá'í, بي پروائي 'adam-i-iztiráb, عدم اضطراب.

Imperviable, *adj.* ráh-ma-dih, راه مده nufúz-ná-pazír, نفوذ نا پذير ghair-i-manfúz, غير منفوذ siráyat-ná-pazír, سرايت نا پذير ghair-i-musrí-fíhi, غير مسري فيه rikhnah-ná-yáb, رخنه نا ياب bí-madkhal, بي مدخل bí-mamarr, بي ممر kasíf, كثيف ghair-i-shaffáf, غير شفاف.

Impervious, *adj.* ráh-ma-dih, راه مده nufúz-ná-pazír, نفوذ نا پذير ghair-i-manfúz, غير منفوذ siráyat-ná-pazír, سرايت نا پذير ghair-i-musrí-fíhi, غير مسري فيه rikhnah-ná-yáb, رخنه نا ياب bí-madkhal, بي مدخل bí-mamarr, بي ممر kasíf, كثيف ghair-i-shaffáf, غير شفاف.

Imperviously, *adv.* bidún-i-qabúl-i-nufúz, بدون قبول نفوذ bidún-i-siráyat-pazírí, بدون سرايت پذيري bí-rikhnah-yábí, بي رخنه يابي kasífánah, كثيفانه ghair-i-shaffáfánah, غير شفافانه.

Imperviousness, *subs.* bí-siráyatí, بي سرايتي 'adam-i-siráyat, عدم سرايت 'adam-i-nufúz, عدم نفوذ ghair-i-manfúzí, غير منفوذي.

Impetigo (*Eruption*), *subs.* dánah, دانه ábilah, آبله dumbal, دنبل.

Impetrate, *verb*, bi-kháhish hásil nimúdan, بخواهش حاصل نمودن bi-istid'á yáftan, به استدعا يافتن bi-tazarru' tahsíl kardan, بتضرع تحصيل كردن.

Impetration, *subs.* bi-kháhish hásil-nimá'í, بخواهش حاصل نمائي bi-istid'á-yábí, به استدعا يابي tahsíl-i-bá-tazarru', تحصيل با تضرع husúl-i-iltimás, حصول التماس.

Impetuosity, *subs.* tundí, تندي tahavvur, تهور hiddat, حدت ghaiz, غيظ ghazab, غضب khishm, خشم 'ajalah, عجله sur'at, سرعت shiddat, شدت bás, باس.

Impetuous, *adj.* mutahavvir, متهور tund-rau, تند رو tund, تند tund-raftár, تند رفتار 'ajúl, عجول sur'at-kár, سرعت كار shitáb-kun, شتاب كن sarsar-vár, صرصر وار kaj-khulq, كج خلق.

Impetuously, *adv.* mutahavviránah, متهورانه tundánah, تندانه 'ajúlánah, عجولانه bá-sur'at, با سرعت shitábánah, شتابانه qahháránah, قهارانه.

Impetus, *subs.* zúr, زور shiddat, شدت qúvat, قوت hujúm, هجوم ghalabah, غلبه hamlah, حمله harakat, حركت sur'at-i-naql, سرعت نقل nírú, نيرو tahavvur, تهور.—(*This gave an impetus to the matter*) tahríkí dar án báb nimúd, تحريكي در آن باب نمود.

Impierce, *verb*, suftan (*rt.* sumb), سفتن سنبيدن sumbídan, سوراخ كردن súrákh kardan, دوختن dúkhtan (*rt.* dúz, دوز), مثقوب ساختن masqúb sákhtan, منقوب كردن manqúb kardan, فرو كردن furú kardan, گذر كردن guzar kardan.

Impiety, *subs.* kufr, كفر nifáq, نفاق bí-díní, بي ديني ilhád, الحاد fisq, فسق fujúr, فجور khudá-na-shinásí, خدا نشناسي bí-taqvá'í, بي تقوائي parhíz-gárí, پرهيز گاري نا.

Impinge, *verb*, khurdan, خوردن tasádum nimúdan, تصادم نمودن zadan (*rt.* zan, زن).

Impious, *adj.* bí-dín, بيدين káfir, كافر munáfiq, منافق fásiq, فاسق bad-kísh, بد كيش khudá-na-shinás, خدا نشناس bí-taqvá, بي تقوي parhíz-gár, پرهيز گار نا ásí, عاصي yághí, ياغي.

Impiously, *adv.* bí-dínánah, بيدينانه munáfiq-ánah, منافقانه khudá-na-shinásánah, خدا نشناسانه bi-taur-i-'ásí-garí, بطور عاصيگري az bí-taqvá'í, از بيتقوائي yághíyánah, ياغيانه 'ásíyánah, عاصيانه.

Impiousness, *subs.* bí-díní, بيديني káfirí, كافري munáfiqí, منافقي 'ásí-garí, عاصيگري khudá-na-shinásí, خدا نشناسي bí-taqvá'í, بي تقوائي parhíz-gárí, پرهيز گاري نا mulhidí, ملحدي.

Impish, *adj.* dívchah-mánand, ديوچه مانند bachchah-i-shaitání, بچه شيطاني junainí, جنيني.

Implacability, *subs.* khud-sarí, خود سري tan-dar-ná-dihí, تن در نا دهي bí-shafaqatí, بي شفقتي mihr-bání, نا مهرباني ná- bí-murüatí, بي مروّتي kín-dárí, كين داري sitam-garí, ستم گري bí-ruhmí, بيرحمي.

Implacable, *adj.* khud-sar, خود سر tan-dar-ná-dih, تن در نا ده ghair-i-mulátif, غير ملاطف bí-ruhm, بي رحم ná-mushfiq, نا مشفق ná-mihr-bán, نا مهربان

مروّت bí-murüat, کینه دل kínah-dil, ستم گر sitam-gar, سنگ دل sang-dil.

Implacably, *adv.* خود سرانه khud-saránah, بیرحمانه bí-ruhmánah, نا مشفقانه ná-mushfiqánah, بطور نا مهرباني bi-taur-i-ná-mihr-báni, بي مروّتانه bí-murüat-ánah, از روي کين az rúy-i-kín, ستم گرانه sitam-garánah, نا ملاطفانه ná-mulátifánah.

Implant, *verb,* مرکوز کردن markúz kardan, غرس نمودن ghars nimúdan, نشاندن nishándan, جا دادن já dádan. —(*Metaphorically*) سرشتن sirishtan, در سرشت نهادن dar sirisht nihádan, در دل انداختن dar-dil andákhtan, الهام کردن ilhám kardan.

Implantation, *subs.* غرس ghars, نشاند nishánd, رکز rakz, نصب nasb, ارکاز irkáz, اثبات isbát, الهام ilhám, القا ilqá, در دل اندازي dar-dil-andází, ایجا íjá.

Implanted, *part.* مرکوز markúz, مغروس maghrús, مجبول majbúl, ملقي mulqá.

Implausible, *adj.* بي ظاهر bí-záhir, نا قابل تعریف ná-qábil-i-ta'ríf, غیر مستحسن ghair-i-mustahsan, بي جلوه bí-jilvah, بي صورت ظاهره bí-súrat-i-záhirah, بي جذب bí-jazb.

Implausibleness, *subs.* بي جذبي bí-jazbí, غیر مستحسني ghair-i-mustahsaní, عدم قابلیت تعریف 'adam-i-qábilíyat-i-ta'ríf, بي جلوگي bí-jilvagí, بي ظاهري bí-záhirí, عدم صورت ظاهره 'adam-i-súrat-i-záhirah.

Implead, *verb,* مرافعه کردن muráfa'ah kardan, مجادله نمودن mujádalah nimúdan, در انداختن dar-andákh-tan, محاجه کردن muhájah kardan, رد و بدل نمودن radd-u-badal nimúdan, مخاصمه ورزیدن mukhásamah varzídan, ادعا کردن iddi'á kardan.

Implement, *subs.* آلت álat, وسیله vasílah, ذریعه zarí'ah, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), ادات adát, اوزار úzár, اسباب asbáb.

Implementing, *adj.* وسیله ساز vasílah-sáz, آلت رسان álat-rasán, ذریعه بخش zarí'ah-bakhsh, ادات آور adát-ávar, اوزار ده úzár-dih, سبب انگیز sabab-angíz.

Impletion, *subs.* (*Filling*) پر سازي pur-sází, تملئه tam-lïah.—(*Fulness*) پري purí, امتلا imtilá, ملآن mal,án, ملا milá.

Implex, *adj.* در هم بر هم dar-ham-bar-ham, پیچ در پیچ pích-dar-pích, پر ارتباك pur-irtibák, مشکل mushkil.

Implicate, *verb,* تهمت زدن tuhmat zadan, داخل ساختن dákhil sákhtan, دخل دادن dakhl dádan, هم دست ham-dast gardánídan, متهم نمودن muttahim nimúdan, شریك خطا کردن sharík-i-khatá kardan, گرفتار نمودن giriftár nimúdan.—(*To be implicated*) مدخلیت madkhalíyat dáshtan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan, شریك بودن sharík búdan.

Implication, *subs.* تهمت tuhmat, مدخلیت madkhalí-yat, هم دستي ham-dastí, اشتراك ذنب ishtirák-i-zamb, اقتران iqtirán, تعلق ta'alluq, التفاف iltifáf.—(*Inference*) قرینه خارجه qarínah-i-khárijah. علامت 'alámat, نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natäij), استدلال istid-lál, استنباط istimbát, اشتمال ishtimál, تضمن tazam-mun, التزام iltizám.

Implicative, *adj.* قرینه دار qarínah-dár, نتیجه مند natíjah-mand, قابل استنباط qábil-i-istimbát, تضمني tazamnuní, مرتبط murtabit, ملتف multaff, مشتمل mushtamil, ملتزم multazim.

Implicit, *adj.* ضمني zimní, ملفوف malfúf, پیچیده pích́idah, متوقف mutavaqqif, موقوف mauqúf, ثابت sábit, بي گفته bí-guftah, اعتمادي i'timádí, استنباطي istimbátí, اشتمالي ishtimálí, التزامي iltizámí.

Implicitly, *adv.* بطور ملفوف bi-taur-i-malfúf, در حقیقت dar-haqíqat, تضمناً tazammunan, ضمناً zimn-an, بي محابایانه bí-muhábáyánah, از روي اعتماد az rúy-i-i'timád, بطریق التزام bi-taríq-i-iltizám, بنحو اتکال bi-nahv-i-ittikál.

Implicitness, *subs.* اتکال ittikál, اعتماد i'timád, حقیقت haqíqat, بي محابائي bí-muhábá,í.

Impliedly, *adv.* از روي قرینه az rúy-i-qarínah, بطور استنباط bi-taur-i-istimbát, ضمناً zimnan, تضمناً ta-zammunan, بطریق استنتاج bi-taríq-i-istintáj, استدلالاً istidlálan.

Imploration, *subs.* نیاز niyáz, تمنا tamanná, التماس iltimás, دعا du'á, استدعا istid'á, آرزو árzú, ابرام ibrám, الجا iljá, تضرع tazarru', خشوع khushú', الحاح ilháh.—(*To God*) نماز nimáz, صلوت salát, دعا du'á.

Implore, *verb,* نیازیدن niyázídan, الجا نمودن iljá nimú-dan, التماس کردن iltimás kardan, الحاح کردن ilháh kar-dan, مستدع بودن mustadi' búdan, استدعا نمودن istid'á nimúdan.—(*I earnestly implore you*) من بعجز و الحاح بشما میگویم man bi-'ajz va ilháh bi-shumá mígúyam.

Implorer, *subs.* مستدعي mustad'í, ملتمس multamis, متضرع mutazarri', متمني mutamanní, الحاحي ilhákí.

Imploringly, *adv.* مستدعیانه mustad'íyánah, ملتمسانه multamisánah, متضرعانه mutazarri'ánah, بطور الحاح bi-taur-i-ilháh, تمني کنان tamanná-kunán.

Implumed, *adj.* بي بال bí-bál, بي پر bí-par, بي پر و بال bí-par-u-bál, بي بال و پر bí-bál-u-par.

Impluvium, *subs.* (*Shower-bath*) استحمام آبشاري istih-mám-i-áb-shárí, آب بر بدن ریزي áb-bar-badan-rízí.—(*Embrocation*) تر سازي tar-sází, اسفنج مالي isfanj-málí, مسح mas,h, آب áb, سیال sayyál.

Imply, *verb,* اشاره کردن ishárah kardan, در بر داشتن dar bar dáshtan, تضمن کردن tazammun kardan, معني دادن ma'ní dádan.

Impoison, *verb,* زهر دادن zahr dádan, مسموم نمودن masmúm nimúdan, زهر خور کردن zahr-khur kardan.

(*Embitter*) تلخ نمودن talkh nimúdan, در رنج افکندن dar ranj afkandan, مبتلا ساختن mubtalá sákhtan.

Impolicy, *subs.* بي سیامتي bí-siyásatí, نا سود مندي ná-súd-mandí, عدم صلاح 'adam-i-saláh, نا مناسبي ná-munásibí, کم عقلي kam-'aqlí.

Impolite, *adj.* بي ادب bí-adab, درشت durusht, نا تراشیده ná-tiráshídah, نا شهري ná-shahrí, بي تمدن bí-tamaddun, بد خلق bad-khulq, زشت خصال zisht-khisál, تلخ مزاج talkh-mizáj.

Impolitely, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, بطور درشتي bi-taur-i-durushtí, از روي نا تراشیدگي az rúy-i-ná-tiráshídagí, بر خلاف شهریگري bar-khiláf-i-shahrí-garí, بي تمدنانه bí-tamaddunánah, بطرز بد خلقي bi-tarz-i-bad-khulqí, بطریق تند مزاجي bi-taríq-i-tund-mizájí.

Impoliteness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, درشتي durushtí, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí, نا شهریگري ná-shahrí-garí, بي تمدني bí-tamadduní, بد خلقي bad-khulqí, زشت خوئي zisht-khú,í, تلخ مزاجي talkh-mizájí.

Impolitic, *adj.* (*Indiscreet*) بي عقل bí-'aql, بي امتیاز bí-imtiyáz, بي سیاست bí-siyásat, دور از حکمت dur az hikmat.—(*Inexpedient*) بدشواري bi-dushvárí, نا مناسب ná-munásib, نا لائق ná-láïq, بیجا bí-já, نا شایسته ná-sháyistah, بیهوده bíhúdah, بي منفعت bí-manfa'at, نا سود مند ná-súd-mand, غیر مفید ghair-i-mufíd, خالي از مصلحت khálí az maslahat.

Imponderability, *subs.* بي وزني bí-vazní, وزن نا پذیري vazn-ná-pazírí, عدم ثقالت 'adam-i-saqálat, نا سنجي ná-sanjí.

Imponderable, *adj.* بي وزن bí-vazn, وزن نا پذیر vazn-ná-pazír, غیر ثقیل ghair-i-saqíl, نا سنج ná-sanj.

Imporosity, *subs.* بي مسامي bí-masámí, بي منفذي bí-manfazí, بي رخنگي bí-rikhnagí, تصمد tasammud, بهم پیوستگي bi-ham-paivastagí, تلصق talassuq.

Imporous, *adj.* بي مسام bí-masám, بي منفذ bí-manfaz, بي رخنه bí-rikhnah, متصمد mutasammid, ملتصق multasiq, بهم پیوسته bi-ham-paivastah.

Import, *subs.* معني ma'ní, مطلب matlab, مقصد maqsad, مراد murád, قصد qasd.—(*Goods*) دخل dakhl, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil), وارادات váridát, حمل haml, بر داشت bar-dásht, نقل naql.

Import, *verb,* وارد نمودن پایین آوردن páyin ávardan, várid nimúdan, داخل ساختن dákhil sákhtan, آوردن ávardan (*rt.* آر ár).—(*Denote*) معني داشتن ma'ní dáshtan, رسانیدن rasánídan, در بر داشتن dar bar dáshtan, اشاره نمودن ishárah nimúdan, در خود راه dar khud ráh dádan.

Importable, *adj.* تحمل پذیر tahammul-pazír, بر داشتني bar-dáshtaní, قابل نقل qábil-i-naql.

Importance, *subs.* (*Consequence*) قدر qadr, مضایقه muzáyaqah, لازمت lázimat, مصرف masraf, گراني girání, مهمي muhimmí, اهمیت ahammíyat, لزوم luzúm, ضرورت zarúrat, مدخلیت madkhalíyat.—(*Dignity*) عضمت 'azamat, قدر qadr, ارزش arzish, ارج arj, جاه jáh, جلال jalál, حشمت hashmat.—(*It is of greater importance than that*) اهم امست از آن ahamm ast az án.—(*He is a man of importance*) خیلي ادم است khailí adam ast.

Important, *adj.* لازم lázim, مهم muhimm, گران girán, خطیر khatír, معتنيٰ به mu'taná-bihi, عمده 'umdah, ضرور zarúr, با مصرف bá-masraf, مفید mufíd, قابل اعتنا qábil-i-i'tiná, خیلي چیز khailí-chíz, بزرگ buzurg, عظیم 'azím.—(*Exalted*) عظیم 'azím, رفیع rafí', والا جاه válá-jáh, عالیشان 'álí-shán.—(*The news was very important*) خبر بسیار مهمی بود khabar bisyár muhimmí búd.—(*It had an important bearing on his fate*) مدخلیت عظیمي بعاقبت او داشت madkhalíyat-i-'azímí bi-'áqibat-i-ú-dásht. — (*Important part*) جزو اعظم jazv-i-a'zam.

Importantly, *adv.* با اهمیت bá-ahammíyat, بطور لزوم bi-taur-i-luzúm, در کمال اعتنا dar kamál-i-i'tiná.

Importation, *subs.* حمل haml, حمل بداخل haml-i-bi-dákhil, مدخل madkhal, ادخال idkhál, ایراد írád, اشیا وارده ashyá-i-váridah, وارادات váridát, تنخواه طلبي tankháh-talabí, اسباب آوري asbáb-ávarí.

Importer, *subs.* تنخواه طلب tankháh-talab, اسباب آور asbáb-ávar, تاجر داخلي tájir-i-dákhilí, وارد آور várid-ávar.

Importunate, *adj.* متقاضي mutaqází, فضول fuzúl, سخت گیر sakht-gír, مصر musirr, مبرم mubrim, مؤکد müakkid, ملح mulihh, پیله کن pílah-kun.—(*To be importunate*) پیله کردن pílah kardan.

Importunately, *adv.* مصرانه musirránah, بطور تقاضا bi-taur-i-taqázá, ملحانه mulihhánah, الحافاً ilháfan, بطور سخت گیري bi-taur-i-sakht-gírí.

Importunateness, *subs.* تقاضا taqázá, الحاح ilháh, اصرار isrár, ابرام ibrám, الحاف ilháf, سخت طلبي sakht-talabí, مطالبه سخت mutálabah-i-sakht, پیله کني pílah-kuní.

Importune, *verb,* تقاضا نمودن taqázá nimúdan, اصرار نمودن isrár nimúdan, زحمت دادن zahmat dádan, ابرام کردن ibrám kardan, الحاح نمودن ilháh nimúdan, الحاف کردن ilháf kardan, با سختي طلبیدن bá-sakhtí talabídan.

Importunity, *subs.* تقاضا taqázá, الحاح ilháh, اصرار isrár, ابرام ibrám, الحاف ilháf, سخت طلبي sakht-talabí, مطالبه سخت mutálabah-i-sakht, پیله کني pílah-kuní.

Imposable, *adj.* نهادني nihádaní, وضع کردني vaz'-kardaní, تکلیفي taklífí, فرضي farzí, وجوبي vujúbí.

Impose, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), نهادن

nihádan, وضع كردن vaz' kardan, فرض نمودن farz nimúdan, تكليف كردن taklíf kardan, واجب ساختن vájib sákhtan, حكم دادن hukm dádan.—(*To impose upon*) فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, گول خورانيدن gúl khuránídan, حيله كردن hílah kardan, غدر نمودن ghadr nimúdan, اغوا كردن ighvá kardan, اضلال نمودن izlál nimúdan.

Imposer, *subs.* واضع vázi', مكلف mukallif, حاكم hákim.—(*Cheat*) مفتري muftarí, خادع khádi', مغوي mughví, مضل muzill, فريب ده firíb-dih, گول زن gúl-zan.

Imposing, *adj.* مهيب muhíb, مجلل mujallil, شكوه مند shukúh-mand.

Imposingly, *adv.* متكلفانه mutakallifánah, آمرانه amránah, حاكمانه hákimánah, از روي اقتدار az rúy-i-iqtidár.

Imposition, *subs.* وضع vaz', نهاد nihád, تكليف taklíf, ايجاب íjáb, حكم hukm.—(*Imposition of a fine*) تجريم tajrím, تعريم ta'rím, جريمه كني jarímah-kuní, غرامت گيري gharámat-gírí.—(*Scholastic term*) تنبيه tambíh, تثقيل tasqíl, تكليف زياد taklíf-i-ziyád, عقوبت 'uqúbat.—(*Fraud*) فريب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مكر makr, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبيس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghish, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خيانت khiyánat, تسويل tasvíl, حرمان hirmán, ريو rív, عياري 'ayyárí, شيد shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزوير tazvír.

Impossibility, *subs.* عدم امكان 'adam-i-imkán, محاليت muhálíyat, غير ممكني ghair-i-mumkiní, ممتنعيت mumtani'íyat.

Impossible, *adj.* نا ممكن ná-mumkin, غير ممكن ghair-i-mumkin, محال muhál, ممتنع mumtani', عديم الاحتمال 'adímu 'l-ihtimál.—(*To render impossible*) حرام كردن harám kardan.—(*It is impossible*) امكان ندارد imkán na-dárad, نميشود na-mí-shavad.

Impost, *subs.* باج báj, خراج khiráj, جزيه jizyah (*pl.* جزا jizá), عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), مصادره musádarah, احتساب ihtisáb, ماليات málíyát, مرسومات marsúmát (these two latter are used only in plural).

Imposthumate, *verb trans.* (*Medical term*) آبله پيدا كردن ábilah paidá kardan, دانه آوردن dánah ávardan, كورك پيدا كردن kúrk paidá kardan, دمبل دادن dumbal dádan.—*intrans.* آبله زدن ábilah zadan, كوردك كردن kúrdak kardan, دانه زدن dánah zadan, تاول كندن távil kandan.

Imposthumation, *subs.* (*Medical term*) آبله زني ábilah-zaní, كورك kúrk. دانه dánah, تاول كني távil-kuní.

Imposthume, *subs.* (*Medical term*) دانه dánah, آبله ábilah, كوك kúrk, تاول távil, دمبل dumbal, دمل dummal, دبيله dabílah, ريش ríish.

Impostor, *subs.* مزور muzavvir, مكار makkár, عيار 'ayyár, فريبنده firíbandah, شياد shayyád, قلابي qullábí, دولابي dúlábí, منافق munáfiq, آينه چي áyinah-chí, كاذب kázib, كج رو kaj-rau, مفتري muftarí.

Imposture, *subs.* فريب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مكر makr, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبيس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghish, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خيانت khiyánat. تسويل tasvíl. حرمان hirmán, ترب tarb, ريو rív, عياري 'ayyárí, شيد shaid, چرب زباني charb-zabání. چاپلوسي cháplúsí, تزوير tazvír.

Impotence, *subs.* (*Physical*) عنت 'unnat, عنينت 'innínat, تعنين ta'nín, عدم رجوليت 'adam-i-rujúlíyat, بي مردي bí-mardí.—(*Practical*) نا توانائي ná-taváná'í. عدم قدرت 'adam-i-qudrat, در ماندگي dar-mándagí, ضعف za'f.

Impotent, *adj.* (*Physically*) عنين 'annín, بي مردي bí-mardí.—(*Practically*) نا توان ná-taván, عاجز 'ájiz, كم قوت kam-qúvat, ضعيف za'íf, بيطاقت bí-táqat, در مانده dar-mándah.

Impotently, *adv.* (*Physically*) عنينانه 'annínánah, بطور بيكارگي bi-taur-i-bí-káragí, بدون مردي bidún-i-mardí.—(*Practically*) نا توانانه ná-tavánánah, ضعيفانه za'ífánah, عاجزانه 'ájizánah, بيقدرتانه bí-qudrat-ánah.

Impound, *verb,* در آغل كردن dar ághil kardan, محصور نمودن mahsúr nimúdan, حبس كردن habs kardan, بند نمودن band nimúdan.

Impoverish, *verb,* محتاج ساختن muhtáj sákhtan, فقير كردن faqír kardan, مفلس گردانيدن muflis gardánídan, بينوا ساختن bí-navá sákhtan.—(*A place, &c.*) فاسد ساختن fásid sákhtan, خراب كردن kharáb kardan, ضائع نمودن zái' nimúdan.

Impoverished, *adj.* محتاج muhtáj, مفلس muflis, بينوا bí-navá, مفتقر muftaqir, فقير faqír, مسكين miskín.

Impoverishment, *subs.* (*Persons*) افتقار iftiqár. فقر faqr, افلاس iflás, مسكيني miskíni.—(*Soil*) كم قوتي kam-qúvatí, بي زوري bí-zúrí.

Impracticable, *adj.* نا ممكن ná-mumkin, غير ممكن ghair-i-mumkin, محال muhál, ممتنع mumtani', عديم الاحتمال 'adímu 'l-ihtimál.

Impracticableness, *subs.* عدم امكان 'adam-i-imkán,

محاليت muhálíyat, غير ممكني ghair-i-mumkiní, ممتنعيت mumtani'íyat.

Imprecate, *verb,* لعنت كردن la'nat kardan, لعن كردن la'n kardan, بد دعا كردن bad-du'á kardan, نفرين نمودن nifrín nimúdan.

Imprecation, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Imprecatory, *adj.* لعنتي la'natí, نفرين آميز nifrín-ámíz, مقترن بدعاي بد muqtarin bi-du'á,í-i-bad, ويلي vailí, دشنامي dushnámí.

Imprecision, *subs.* عدم صحت 'adam-i-sihhat, بي صحتي bí-sihhatí, غير صحيحي ghair-i-sahíhí, بي دقتي bí-diqqatí, بي پروائي bí-parvá,í.

Impregnable, *adj.* منيع maní', حصين hasín, رخنه نا ياب rikhnah-ná-yáb, غير متأثر ghair-i-muta,assir, تأثير نا پذير täsír-ná-pazír, سخت sakht, محكم muhkam.

Impregnably, *adv.* منيعانه maní'ánah, بدون اختلال bidún-i-ikhtilál, محكمانه muhkamánah, غير متأثرانه ghair-i-muta,assiránah, بدون تأثير پذيري bidún-i-täsír-pazírí.

Impregnate, *verb,* آبستن ساختن ábistan sákhtan, حامله كردن hámilah kardan, پر نمودن pur nimúdan, ممزوج ساختن mamzúj sákhtan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), تلقيح كردن talqíh kardan.—(*As a flower*) بو دادن bú dádan.—(*To be impregnated*) آبستن شدن ábistan shudan, حامله گشتن hámilah gashtan.—(*As a flower*) بو گرفتن bú giriftan.

Impregnation, *subs.* آبستني ábistaní, حمل haml, حاملگي hámilagí, تلقيح talqíh, مزاج mizáj.—(*As a flower*) بو دادني bú-dádaní.

Impresario, *subs.* شبيه ساز shabíh-sáz, شبيه گردان shabíh-gardán.

Impress, *subs.* (*Stamp*) نقش naqsh, نشان nishán, اثر asar, مهر muhr, چاپ cháp (*Hind.*).—(*Of a book*) طبع tab', چاپ cháp.—(*Effect*) تأثير täsír, اثر asar.—(*Of an engraving*) مهر muhr, نقش naqsh, چاپه chápah.

Impress, *verb,* (*Stamp*) مهر نمودن muhr nimúdan, نقش كردن *or* نشان دادن nishán dádan *or* kardan, نقش كردن naqsh kardan, وسم نمودن vasm nimúdan, مرتسم ساختن murtasam sákhtan, چاپ نمودن cháp nimúdan, منطبع گردانيدن muntabi' gardánídan.—(*Force to serve*) سخره گرفتن sukhrah giriftan, بخدمت بي جيره bi-khidmat-i-bí-jírah giriftan, مفت بخدمت وا داشتن muft bi-khidmat vá-dáshtan.—(*Affect*) تأثير كردن täsír kardan, كار كردن kár kardan, مائل ساختن maïl sákhtan, اثر باقي گذاردن asar báqí guzárdan, در دل انداختن dar dil andákhtan, در دل جا دادن dar dil já dádan, زير آوردن zír ávardan.—(*Squeeze*) فشار دادن fishár dádan, فشردن fishurdan.

Impressibility, *subs.* فشار خوري fishár-khurí, تأثر ta,assur, تأثير برداري täsír-bardárí, اثر پذيري asar-pazírí, نشان گيري nishán-gírí, نقش برداري naqsh-bardárí, نرمي narmí, ميل mail, حنف hunf.

Impressible, *adj.* فشار خور fishár-khur, متأثر muta,assir, تأثير بردار täsír-bardár, اثر پذير asar-pazír, نشان گير nishán-gír, نقش بردار naqsh-bardár, نرم narm, مائل máïl, حنيف haníf.

Impression, *subs.* (*Stamp*) نقش naqsh, نشان nishán, اثر asar, مهر muhr, چاپ cháp (*Hind.*).—(*Of a book*) طبع tab', چاپ cháp.—(*Effect*) تأثير täsír, اثر asar.—(*Of an engraving*) مهر muhr, نقش naqsh, چاپه chápah.—(*To make an impression*) تأثير نمودن täsír nimúdan, اثر كردن asar kardan, كار كردن kár kardan, گر شدن kár-gar shudan.—(*That wretch's talk has made an impression on you*) نفس آن حرامزاده بشما خورده است nafas-i-án harám-zádah bi-shumá khurdah ast.

Impressive, *adj.* مؤثر müassir, با تأثير bá-täsír, قابل تأثير qábil-i-täsír, كار گر kár-gar, جاي گذار jáy-guzár, متحمل mutahammil, دلنشين dil-nishín.

Impressively, *adv.* مؤثرانه müassiránah, بطور تأثير مندي bi-taur-i-täsír-mandí, كار گرانه kár-garánah, قابلانه qábilánah, بطرز دل نشيني bi-tarz-i-dil-nishíní.

Impressiveness, *subs.* تأثير täsír, مؤثري müassirí, كار گري kár-garí, داغ گذاري dágh-guzárí, تأثر ta,assur, تحمل tahammul, دل نشيني dil-nishíní.

Impressment, *subs.* تسخير taskhír, سخره گيري sukhrah-gírí, استخدام بعنف istikhdám bi-'unf, غصب ghasb.

Impressure, *subs.* نقش naqsh, اثر asar, نشان nishán, علامت 'alámat, جاي jáy.

Imprimatur, *subs.* اجازه طبع ijázah-i-tab', اذن چاپ izn-i-cháp, دستوري dastúrí, پروانه parvánah.—(*Approval*) پذيرائي pazírá,í, استحسان istihsán, قبول qabúl, پسند pasand.

Imprimis, *adv.* اولاً avvalan, ابتداً ibtidan, نخست nukhust, قبل از كل qabl az kull, پيش از همه písh az hamah.

Imprint, *subs.* (*Literary term*) علامت 'alámat, اسم ism, ديباچه díbáchah, عنوان 'inván.

Imprint, *verb,* باسمه كردن básmah kardan, چاپ كردن cháp kardan, طبع كردن tab' kardan.—(*Impress*) تأثير نمودن täsír nimúdan, اثر كردن asar kardan, ذهني ساختن zihní sákhtan, خاطر نشين كردن khátir-nishín kardan, بدل فرو كردن bi-dil furú kardan.

Imprison, *verb,* در زندان نهادن dar zindán nihádan,

حبس کردن habs kardan, مسجون ساختن masjún sákhtan, قید کردن qaid kardan.

Imprisoned, *part.* محبوس mahbús, مسجون masjún, زنداني zindání.

Imprisonment, *subs.* حبس habs, قید qaid, محبوسي mahbúsí, گرفتاري giriftárí, مسجوني masjúní.

Improbability, *subs.* دوري dúrí, مباعدت mubá'adat, عدم احتمال 'adamu 'l-ihtimál, نا محتملي ná-muhtamalí, بعیدي ba'ídí, نا ممکني ná-mumkiní.

Improbable, *adj.* غیر معقول ghair-i-ma'qúl, نا معقول ná-ma'qúl, دور از عقل dúr az 'aql, نا محتمل ná-muhtamal, دور dúr, بعید ba'íd.—(*It is not improbable*) دور نیست dúr ní 'st, بعید نمي نماید ba'íd na-mí-nimáyad. —(*The improbable has given way to the impossible*) محتمل غیر ممکن شده است ná-muhtamal ghair-i-mumkin shudah ast.

Improbably, *adv.* بعید الاحتمال وار ba'ídu 'l-ihtimál-vár, نا محتملانه ná-muhtamalánah, با عدم احتمال bá-'adam-i-ihtimál.

Improbity, *subs.* بي ایماني bí-ímání, بي امانتي bí-amánatí, نا اميني ná-amíní, بي دیانتي bí-diyánatí, فریب fríb, حیله بازي hílah-bází, به کرداري bad-kirdárí, عار 'ár, ننگ nang, رسوائي rusvá,í, نا راستي ná-rástí, خیانت khiyánat, غدر ghadr.

Impromptu, *subs.* بدیهت badíhat, جواب حاضر javáb-i-házir, سخن آماده sukhun-i-ámadah. — *adv.* بدیهاً badíhan, بطور بدیهه bi-taur-i-badíhi.

Improper, *adj.* نا مناسب ná-munásib, نا شایسته ná-sháyistah, بیجا bí-já, نا موجه ná-muvajjah, مستهجن mustahjan, غیر لائق ghair-i-láïq, نا مطابق ná-mutábiq, غیر صالح ghair-i-sálih, بي ربط bí-rabt.

Improperly, *adv.* بطور نا مناسب bi-taur-i-ná-munásib, بطریق بیجا bi-taríq-i-bí-já, نا لائقانه ná-láïqánah, بدون مطابقت bidún-i-mutábaqat.

Impropriate, *verb,* مختص ساختن mukhtass sákhtan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), خاص کردن kháss kardan, مخصوص نمودن makhsús nimúdan, تخصیص کردن takhsís kardan, اختصاص نمودن ikhtisás nimúdan, ملك milk sákhtan, بحیطه تصرف آوردن bi-hítah-i-tasarruf ávardan.—(*Ecclesiastical term*) تفریط کردن tafrít kardan, حلال حرام کردن halál-i-harám kardan, بیجا صرف نمودن bí-já sarf nimúdan, مال کنائس را mál-i-kanáïs-rá bi-dast-i-'ámmah dádan, بدست عامه دادن vaz' dar ghair-i-muvazzi' nimúdan, وضع در غیر موضع نمودن tasarruf dar auqáf kardan, تصرف در اوقاف کردن tafríz-i-mál-i-kanáïs bi-'ámmah.

Impropriation, *subs.* تعیین ta'yín, تخصیص takhsís.—(*Thing impropriated*) مختص mukhtass.—(*Ecclesiastical term*) تفریط tafrít, حلال حرام halál-i-harám, صرف بیجا sarf-i-bí-já, وضع در غیر موضع vaz'-i-dar ghair-i-

Impropriator, *subs.* متصرف اوقاف mutasarrif-i-auqáf, مدبر اموال کنائس mudabbir-i-amvál-i-kanáïs.

Impropriety, *subs.* نا مناسبت ná-munásabat, نا شایستگي ná-sháyistagí, عدم مطابقت 'adam-i-mutábaqat, نا لائقي ná-láïqí, عدم صحت 'adam-i-sihhat, غلط ghalat, نا درستي ná-durustí.—(*Misdeed*) بد کرداري bad-kirdárí, بد عملي bad-'amalí, خلاف کاري khiláf-kárí.

Improvable, *adj.* قابل اصلاح qábil-i-isláh, اصلاح پذیر isláh-pazír, بهتر شو bihtar-shau, ترقي کن taraqqí-kun, قابل معموري qábil-i-ma'múrí.

Improvableness, *subs.* قبول اصلاح qabúl-i-isláh, اصلاح پذیري isláh-pazírí, بهتر شوي bihtar-shaví, استحسان istihsán, ترقي کني taraqqí-kuní, معمور گردي ma'múr-gardí.

Improve, *verb trans.* بهتر کردن bihtar kardan, ترقي دادن taraqqí dádan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, معمور ساختن ma'múr sákhtan.—*intrans.* بهتر شدن bihtar shudan, ترقي کردن taraqqí kardan, پیش افتادن písh uftádan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan, صلاحیت پیدا کردن saláhíyat paidá kardan.—(*As prices*) ترقي کردن taraqqí kardan, بالا رفتن bálá raftan, زیاد شدن ziyád shudan.

Improvement, *subs.* بهتري bihtarí, ترقي taraqqí, اصلاح isláh, خوبي khubí, تعمیر ta'mír, ترمیم tarmím. —(*In prices*) ترقي taraqqí, زیادتي ziyádatí, بالا روي bálá-raví.—(*Improvement of an invention*) تتبع tatabbu'.

Improvements, *subs.* ترقیات taraqqíyát, اصلاحات isláhát, تعمیرات ta'mírát.

Improvidence, *subs.* غافلي gháfilí, غفلت ghuflat. بي احتیاطي bí-ihtiyátí, نا اندیشي عاقبت 'áqibat-ná-andíshí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Improvident, *adj.* غافل gháfil, بي احتیاط bí-ihtiyát, بي بصیرت bí-basírat, عاقبت نیندیش 'áqibat-níandísh, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí, بدون عاقبت اندیشي bí-dún-i-'áqibat-andíshí. بي پیش بیني bí-písh-bíní.

Improvidently, *adv.* بي احتیاطانه bí-ihtiyátánah, غافلانه gháfilánah, علي الغفله 'ala 'l-ghuflah, بي بصیرتانه bí-basíratánah.

Improvisation, *subs.* شبیه خواني shabíh-khání, شعاري sha''árí, بدیهه گوئي badíhah-gú,í. آوازه خواني ávázah-khání.

Improvisatore, *subs.* شبیه خوان shabíh-khán, شبیه گردان shabíh-gardán, شعار sha''ár, بدیهه گو badíhah-gú, آوازه خوان ávázah-khán, نقال naqqál, مقلد muqallid, تصنیف چي tasníf-chí, قصه گو qissah-gú.

Improvisatrice, *subs.* زن بديهه گو zan-i-badíhah-gú, زن آوازه خوان zan-i-ávázah-khán, تصنيف چي tasníf-chí, نقاله naqqálah, مقلده muqallidah.

Improvise, *verb*, بي تمهيد مقدمه سخن گفتن bí-tamhíd-i-muqaddamah sukhun guftan, بديهه گوئي كردن badíhah-gú,í kardan, حاضر سخني كردن házir-sukhuní kardan, از بر گفتن az bar guftan, بيكتاب خواندن bí-kitáb khándan.

Imprudence, *subs.* تهور tahavvur, غفلت ghuflat, بي تدبيري bí-tadbírí, حماقت himáqat, نا داني ná-dání, نا فهمي ná-fahmí, بي احتياطي bí-ihtiyátí, گه كاري guhkárí, بي عقلي bí-'aqlí, خبط khibt.

Imprudent, *adj.* بي تمييز bí-tamyíz, بي بصيرت bí-basírat, بي تدبير bí-tadbír, بي احتياط bí-ihtiyát, بي عقل bí-'aql, نا فهم ná-fahm, احمق ahmaq, بي بصيرت bí-basírat, عاقبت مدان 'áqibat-ma-dán.

Imprudently, *adv.* علي الغفله 'ala 'l-ghuflah, غافلانه gháfilánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, نا فهمانه ná-fahmánah, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, از روي بي بصيرتي az rúy-i-bí-basíratí.

Impubescence, *subs.* نا بلاغت ná-balághat, نا رسيدگي ná-rasídagí.

Impubescent, *adj.* نا بالغ ná-báligh, نا رسيده ná-rasídah.

Impudence, *subs.* شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي شرمي bí-sharmí, بي حيائي bí-hayá,í, چشم سفيدي chashm-safídí, چشم دريدگي chashm-daridagí.—(*I like your impudence*) شوخيت نگيرد shúkhí-at na-girad.

Impudent, *adj.* شوخ shúkh, گستاخ gustákh, بي ادب bí-adab, بي حيا bí-hayá, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, بي شرم bí-sharm.—(*To be impudent*) زبان درازي كردن zabán-dirází kardan.

Impudently, *adv.* با شوخي bá-shúkhí, گستاخانه gustákhánah, بي ادبانه bí-adabánah, بي شرمانه bí-sharmánah, وقيحانه vaqíhánah, بطور بي حيائي bi-taur-i-bí-hayá,í, از چشم دريدگي az chashm-daridagí, از چشم سفيدي az chashm-safídí.

Impugn, *verb*, رد كردن radd kardan, مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, مقاومت كردن muqávamat kardan, مناقضت نمودن munáqazat nimúdan, بر حجت خلاف آوردن hujjat bar khiláf ávardan, اعتراض كردن i'tiráz kardan.

Impugner, *subs.* خلاف گو khiláf-gú, رد كن radd-kun, معترض mu'tariz, مخالف mukhálif, مقاوم muqávim, مناقض munáqiz, بر خلاف حجت آور bar-khiláf-hujjat-ávar.

Impuisant, *adj.* بي قدرت bí-qudrat, بي قوت bí-qúvat, نا توان ná-taván, عاجز 'ájiz, ضعيف za'íf, بيكاره bí-kárah.

Impulse, *subs.* تحريك tahrík, ترغيب targhíb, انگيزش angízish, محرك muharrik, موجب mújib, باعث bá'is, جوش júsh, شور shúr, حالت hálat, اقتضا iqtizá.—(*He acted on the impulse of the moment*) بر اقتضائي وقت عمل كرد bar iqtizá,í-i-vaqt 'amal kard.

Impulsion, *subs.* سوق sauq, اغرا ighrá, تحريك tahrík, تاثير tásír, اقتضا iqtizá.

Impulsive, *adj.* سائق sáïq, باعث bá'is, موجب mújib, محرك muharrik, خيال آور khiyál-ávar, مهيج muhayyij, شور انگيز shúr-angíz, شور دار shúr-dár, جوش ده júsh-dih.

Impulsively, *adv.* سائقانه sáïqánah, محركانه muharrikánah, مهيجانه mubayyijánah, از روي شور az rúy-i-shúr, بطور شور داري bi-taur-i-shúr-dárí.

Impunity, *subs.* بي سزائي bí-sizá,í, عدم عقوبت 'adam-i-'uqúbat, امان amán, برأت barät, بي ذمگي bí-zimmagí.—(*With impunity*) بي سزا bí-sizá, ظلفاً zalafan, هدراً hadran.

Impure, *adj.* نا پاك ná-pák, پليد pilíd, نجس najis, ملوث mulavvas, پلشت pilisht, مردار murdár, چركين chirkín, خبيث khabís.

Impurely, *adv.* نا پاكانه ná-pákánah, پليدانه pilídánah, نجسانه najisánah, خبيثانه khabísánah, ملوثانه mulavvasánah, بطور آلودگي bi-taur-i-álúdagí.

Impurity, *subs.* نا پاكي ná-pákí, آلايش áláyish, غلظت ghilázat, نجاست najásat, وسخ vasakh, بي نظافتي bí-nazáfatí, چركيني chirkíní, خباثت khabásat, پليدي pilídí, قذر qazar, قاذورات qázúrát, كدر kadar, لوث laus.

Impurple, *verb*, ارغواني كردن arghavání kardan, سرخ surkh nimúdan, نمودن احمرار دادن ihmirár dádan, قرمز ساختن qirmiz sákhtan.

Imputable, *adj.* نسبت ياب nisbat-yáb, منسوب mansúb, منتسب muntasib, اسناد پذير isnád-pazír, اسنادي isnádí, گفتني guftaní.

Imputableness, *subs.* نسبت يابي nisbat-yábí, منسوبيت mansúbíyat, انتساب intisáb, اسناد پذيري isnád-pazírí.

Imputation, *subs.* احتمال ihtimál, تهمت tuhmat, اتهام ittihám, اسناد isnád, نسبت nisbat, بهتان buhtán, حمل haml.

Imputative, *adj.* اتهامي ittihámí, نسبت بردار nisbat-bardár, اسناد پذير isnád-pazír, بهتاني buhtání.

Impute, *verb*, منسوب كردن mansúb kardan, محتمل كردن muhtamal kardan, نسبت دادن nisbat dádan, اسناد دادن isnád dádan, در حق راست آوردن dar haqq rást ávardan, راجع ساختن ráji' sákhtan, به نسبت گفتن bi-nisbat guftan.

Imputrescible, *adj.* فساد نا پذير fasád-ná-pazír, غير

فاسد ghair-i-fásid, غير اسن ghair-i-asin, بي تغيير bí-taghyír.

In, *prep.* در dar, اندر andar, درون darún, اندرون andarún, ميان miyán, در ميان dar miyán, داخل dákhil, به bi, تو tú, توي túí, في fí, لا lá (*vulg.*).—(*In another month*) تا يك ماه ديگر tá yak máh-i-dígar.—(*In a word*) جز كلام juz-i-kalám, خلاصه كلام آنكه khulásah-i-kalám-án-kih, في الجمله fi 'l-jumlah.—(*In fact*) بالفعل bi 'l-fi'l, در حقيقت dar haqíqat, در ماهيت dar máhíyat, في الواقع fi 'l-váqi'.—(*In order that*) تا كه tá kih, تا آنكه tá án-kih.—(*In short*) جز كلام juz-i-kalám, خلاصه كلام آنكه khulásah-i-kalám-án-kih, في الجمله fi 'l-jumlah.—(*In spite of*) با وصف bá-vasf, با وجود bá-vujúd, مع هذا mai' házá.—(*One o'clock in the morning*) ساعت يك از صبح sá'at-i-yak az subh.—(*Be so good as to walk in*) تشريف بياريد اندرون tashríf bí-árid andarún.

Inability, *subs.* در ماندگي dar-mándagí, نا توانائي ná-tavánáí.

Inaccessibility, *subs.* دور دستي dúr-dastí, نا دست رسي dast-ná-rasí, عدم تناوش 'adam-i-tanávush.

Inaccessible, *adj.* دور دست dúr-dast, نا دست رس dast-ná-ras, تناوش نا ياب tanávush-ná-yáb, منيع maní'.

Inaccessibly, *adv.* دور دستانه dúr-dastánah, بطور دست نا رسي bi-taur-i-dast-ná-rásí, بدون تناوش bidún-i-tanávush.

Inaccuracy, *subs.* درستي نا ná-durustí, راستي نا ná-rástí, صحيحي نا ná-sahíhí, عدم صحت 'adam-i-sihhat, غلط داري ghalat-dárí.

Inaccurate, *adj.* درست نا ná-durust, راست نا ná-rást, غلط ghalat, صحيح نا ná-sahíh, بي صحت bí-sihhat.

Inaccurately, *adv.* بطور نا صحيحي bi-taur-i-ná-sahíhí, بدون بي غلطي bidún-i-bí-ghalatí, غير صحيحانه ghair-i-sahíhánah, درستانه نا ná-durustánah.

Inaction, *subs.* بيكاري bí-kárí, سستي sustí, تنبلي tambalí, كسالت kasálat, بي عملي bí-'amalí, بطالت batálat, بيهودگي bíhúdagí, بخود و بخوابي bi-khud-u-bi-khábí.

Inactive, *adv.* بيكار bí-kár, سست sust, غير عامل ghair-i-'ámil, نا فاعل ná-fá'il, تنبل tambal, كسلان kaslán, بطال battál, بخود و بخواب bi-khud-u-bi-kháb, لانه lánah, متكاسل mutakásil, كاهل káhil, گران دست girán-dast.

Inactively, *adv.* بيكارانه bí-káránah, سستانه sustánah, بدون عامليت bidún-i-'ámilíyat, بدون فاعليت bidún-i-fá'ilíyat, بطور تنبلي bi-taur-i-tambalí, از روي كسالت az rúy-i-kasálat, بطالانه battálánah, بطور بخود و بخواب bi-taur-i-bi-khud-u-bi-kháb.

Inactivity, *subs.* بيكاري bí-kárí, سستي sustí, بي عملي bí-'amalí, عطالت 'atálat, بطالي battálí, تنبلي tambalí, منبلي mambalí.

Inadequacy, *subs.* كمي kamí, عدم كفايت 'adam-i-kifáyat, بي كفايتي bí-kifáyatí, نا بسندگي ná-basandagí. — (*Incompetency*) نا قابلي ná-qábilí, نا كفوي ná-kufví, نا همتائي ná-ham-tá,í, نا شاياني ná-sháyání, نا رسائي ná-rasá,í, منقصت manqasat.

Inadequate, *adj.* كم kam, ناقص náqis, بي كفايت bí-kifáyat, غير رسا ghair-i-rasá.—(*Incompetent*) نا كفو ná-kufv, نا همتا ná-ham-tá, نا قابل ná-qábil, نا شايان ná-sháyán, نا مطابق ná-mutábiq.

Inadequately, *adv.* با عدم كفايت bá-'adam-i-kifáyat, بطور نا بسندگي bi-taur-i-ná-basandagí, نا قابلانه ná-qábilánah, نا كفوانه ná-kufvánah, نا همتايانه ná-ham-táyánah, بطرز نا شاياني bi-tarz-i-ná-sháyání, ناقصانه náqisánah.

Inadequateness, *subs.* كمي kamí, عدم كفايت 'adam-i-kifáyat, بي كفايتي bí-kifáyatí, نا بسندگي ná-basandagí. — (*Incompetency*) نا قابلي ná-qábilí, نا كفوي ná-kufví, نا همتائي ná-ham-tá,í, نا شاياني ná-sháyání, نا رسائي ná-rasá,í, منقصت manqasat.

Inadhesion, *subs.* عدم التصاق 'adam-i-iltisáq, نا پيوستگي ná-paivastagí, بي اتصالي bí-ittisálí. نا موصولي ná-mausúlí, نا چسبندگي ná-chasbandagí, نا چسبي ná-chasbí, بي گيري bí-gírí.

Inadhesive, *adj.* غير متصق ghair-i-muttasiq, نا پيوسته ná-paivastah, بي اتصال bí-ittisál, نا موصول ná-mausúl. نا چسبنده ná-chasbandah, نا چسب ná-chasb, بي گير bí-gír.

Inadhesiveness, *subs.* عدم التصاق 'adam-i-iltisáq, نا پيوستگي ná-paivastagí, بي اتصالي bí-ittisálí, نا موصولي ná-mausúlí, نا چسبندگي ná-chasbandagí. نا چسبي ná-chasbí, بي گيري bí-gírí.

Inadmissibility, *subs.* نا پسنديدگي ná-pasandídagí, نا قابلي ná-qábilí, نا لائقي ná-láïqí, عدم مقبوليت 'adam-i-maqbúlíyat, نا مقبولي ná-maqbúlí, نا مطبوعي ná-matbú'í, نا مسلمي ná-musallamí.

Inadmissible, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا قابل ná-qábil, نا لائق ná-láïq, غير مقبول ghair-i-maqbúl, نا مطبوع ná-matbú', نا مسلم ná-musallam.—(*An inadmissible excuse*) عذر نا موجه 'uzr-i-ná-muvajjah.

Inadvertence, *subs.* غفلت ghuflat, غفلان ghiflán, غفول ghufúl, غافلي gháfilí, سهو sahv. نا دانستگي ná-dánistagí.—(*By inadvertence*) سهوا sahvan, غافلا gháfilan, بيخبرانه bí-khabaránah, بطور نا دانستگي bi-taur-i-ná-dánistagí, غافلانه gháfilánah, بدون التفات bidún-i-iltifát, بي هوشانه bí-húsháhah, بيفكرانه bí-fikránah.

Inadvertent, *adj.* غافل gháfil, بيفكر bí-fikr, بيخبر bí-

khabar, ندانسته na-dánistah, ملتفت نشده multifat-na-shudah, بيخيال bí-khiyál.

Inadvertently, *adv.* سهواً sahvan, غافلاً gháfilan, بيخبرانه bí-khabaránah, بطور نا دانستگي bi-taur-i-ná-dánistagí, غافلانه gháfilánah, بدون التفات bidún-i-iltifát, بي هوشانه bí-húshánah, بيفكرانه bí-fikránah.

Inaffability, *subs.* نا رامي ná-rámí, كناره گيري kinárah-gírí, دور كشي dúr-kashí, نا خليقي ná-khalíqí, بي ادبي bí-adabí.

Inaffable, *adj.* نا رام ná-rám, كناره گير kinárah-gír, در آميز ná-dar-ámíz, دور كش dúr-kash, رمان ramán, نا خليق ná-khalíq, بي ادب bí-adab.

Inaffably, *adv.* نا رامانه ná-rámánah, بطور كناره گيري bi-taur-i-kinárah-gírí, بطرز دور كشي bi-tarz-i-dúr-kashí, نا خليقانه ná-khalíqánah, بى ادبانه bí-adab-ánah.

Inalienable, *adj.* غير مفارق ghair-i-mufáriq, جدا نشدنى jidá-na-shudaní, سوا نا شو sivá-ná-shau, تفريق نا پذير tafríq-ná-pazír.

Inalienableness, *subs.* غير مفارقي ghair-i-mufáriqí, جدا نا شدني jidá-ná-shudaní, سوا نا گردي sivá-ná-gardí, تفريق نا پذيري tafríq-ná-pazírí.

Inalienably, *adv.* غير مفارقانه ghair-i-mufáriqánah, بطور جدا نا شدني bi-taur-i-jidá-ná-shudaní, بطريق سوا بقاعده تفريق نا پذيري bi-taríq-i-sivá-ná-gardí, bi-qá'idah-i-tafríq-ná-pazírí.

Inalterable, *adj.* لا يتغير lá-yataghayyur, بى تغيير bí-taghyír, تغيير نا پذير taghyír-ná-pazír, تبديل نا ياب tabdíl ná-yáb.

Inalterableness, *subs.* تبديل نا يابي tabdíl-ná-yábí, تغيير نا پذيري taghyír-ná-pazírí, بي تغيري bí-taghay-yurí.

Inamorata, *subs.* عاشقه 'áshiqah, محبه muhibbah.

Inamorato, *subs.* عاشق 'áshiq, محب muhibb.

Inane, *subs.* خلا khalá, خلو khulúv, فضا fazá, فراغت farághat, تهي گري tuhí-garí.—*adj.* خالي khálí, فارغ fárigh, تهي tuhí.—(*Idiotic*) كودن kaudan, سفيه safíh, ابله ablah, احمق ahmaq, خل دماغ khul-damank.

Inanimate, *adj.* بي جان bí-ján, جامد jámid.—(*Dull*) افسرده afsurdah, دلمرده dil-murdah, بي روح bí-rúh, بي روان bí-raván.

Inanition, *subs.* (*Emptiness*) خلو khulúv, خلا khalá, فراغت farághat, تهي گري tuhí-garí, فضا fazá.—(*Exhaustion*) ضعف za'f, بيحالي bí-hálí, نا تواني ná-tavání, گرسنگي gurisnagí, جوع jú'.

Inanity, *subs.* فضا fazá, خلو khulúv, خاليگري khálí-garí, خلا khalá, تهيت tuhíyat.

Inappetence, *subs.* بي اشتهائي bí-ishtihá,í, بي رغبتي bí-raghbatí, بي ميلي bí-mailí, بي آرزوئي bí-árzú,í.

Inapplicability, *subs.* عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, نا موافقي ná-muváfiqí, نا مطابقي ná-mutábiqí, بي وفقي bí-vafqí, بي اطلاقي bí-itláqí, نا لائقي ná-láïqí, نا سازگاري ná-sázigárí, بي موقعيت bí-mauqi'íyat.

Inapplicable, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بي مناسبت bí-munásabat, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq, نا سزا ná-sizá, نا سازگار ná-sázigár, بي طبق bí-tibq, نا مطابق ná-mutábiq, نا شايست ná-sháyist, نا قرين ná-qarín, غير مقارن ghair-i-muqárin, بي موقع bí-mauqi', بي وفق bí-vafq, غير اخت ghair-i-ukht.

Inapplication, *subs.* عدم توجه 'adam-i-tavajjuh, بي جهدي bí-jahdí, بي سعي bí-sa'í, بي كوششي bí-kúsh-ishí, اهمال ihmál, تغافل tagháful.

Inapposite, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بي مناسبت bí-munásabat, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq, نا سزا ná-sizá, نا سازگار ná-sázigár, بي طبق bí-tibq, نا مطابق ná-mutábiq, نا شايست ná-shayist, نا قرين ná-qarín, غير مقارن ghair-i-muqárin, بي موقع bí-mauqi', بي وفق bí-vafq, غير اخت ghair-i-ukht.

Inappreciable, *adj.* بي قدر bí-qadr, بي بها bí-bahá, بغايت ثمين bi-ghávat-i-samín, پر قيمت pur-qímat.

Inapprehensible, *adj.* نا شدني مفهوم mafhúm-ná-shudaní, غير مدرك ghair-i-mudrik, نا شدني معلوم ma'lúm-ná-shudaní, بعيد الفور ba'ídu 'l-faur, نا معقول ná-ma'qúl, از فهم دور az fahm dúr, بي قياس bí-qiyás, بلا ادراك bilá-idrák, لا يدرك lá-yudrak.

Inapprehensibleness, *subs.* نا مفهومي ná-mafhúmí, غير معلومي ghair-i-ma'lúmí, نا مدركي ná-mudrakí, نا معقولي ná-ma'qúlí.

Inapprehensive, *adj.* غير مدرك ghair-i-mudrik, غير محس ghair-i-muhiss, بي خوف bí-khauf, بي دغدغه bí-daghdaghah, بي مظنه bí-mazinnah, بي خيال bí-khiyál, بي شعور bí-shu'úr, بي ادراك bí-idrák.

Inapproachable, *adj.* دست نا رس dast-ná-ras, وصول نا پذير vusúl-ná-pazír, بي تناوش bí-tanávush, نا موصول ná-mausúl.

Inappropriate, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بي مناسبت bí-munásabat, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq, نا سزا ná-sizá, نا سازگار ná-sázigár, بي طبق bí-tibq, نا مطابق ná-mutábiq, نا شايست ná-sháyist, نا قرين ná-qarín, غير مقارن ghair-i-muqárin, بي موقع bí-mauqi', بي وفق bí-vafq, غير اخت ghair-i-ukht.

Inappropriateness, *subs.* نا شايستگي ná-sháyistagí, نا موافقتي ná-muváfaqatí, نا موافقي ná-muváfiqí, نا مطابقتي ná-mutábaqatí, نا مناسبتي ná-munásabatí, نا قريني ná-qaríní, غير اختي ghair-i-ukhtí, بي جائي bí-já,í, نا سزائي ná-sizá,í, نا سازگاري ná-sázigárí, نا لائقي ná-láïqí, نا قابلي ná-qábilí.

Inapt, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بي مناسبت bí-munásabat, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq,

سزا ná-sizá, سازگار ná-sázigár, بي طبق bí-tibq, نا مطابق ná-mutábiq, نا شايست ná-sháyist, نا قرين ná-qarín, غير مقارن ghair-i-muqárin, بي موقع bí-mauqi', غير اخت ghair-i-ukht.—(*Dull*) بي وفق bí-vafq, نا اهل ná-ahl, بي صلاحيت bí-saláhíyat, بيهوش bí-húsh.

Inaptitude, *subs.* نا شايستگي ná-sháyistagí, نا موافقتي ná-muváfaqatí, نا موافقي ná-muváfiqí, نا مطابقتي ná-mutábaqatí, نا مناسبتي ná-munásabatí, نا قريني ná-qaríní, غير اختي ghair-i-ukhtí, بي جائي bí-já'í, نا سزائي ná-sizá'í, نا سازگاري ná-sázigárí, نا لائقي ná-láïqí, نا قابلي ná-qábilí.—(*Dulness*) بيهوشي bí-húshí, نا اهلي ná-ahlí, بي صلاحيتي bí-saláhíyatí.

Inarch, *verb,* پيوند كردن paivand kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), ترکيب كردن tarkíb kardan, وصل دادن vasl dádan, توصيل كردن tausíl kardan.

Inarching, *subs.* پيوند paivand, پيوست paivast, ترکيب tarkíb, وصل دهي vasl-dihí, توصيل tausíl.

Inarticulate, *adj.* غير ملفوظ ghair-i-malfúz, بي تلفظ bí-talaffuz, نا موٴدي ná-müaddá, غير مفصول ghair-i-mafsúl, نا ممتاز ná-mumtáz.—(*Zoological term*) بي فقره bí-faqarah, بي مهره bí-muhrah.

Inarticulately, *adv.* غير ملفوظانه ghair-i-malfúzánah, بي تلفظانه bí-talaffuzánah, غير مفصولانه ghair-i-mafsulánah, نا ممتازانه ná-mumtázánah, بي ادا سازي bí-adá-sází.

Inarticulation, *subs.* عدم تلفظ 'adam-i-talaffuz, غير ملفوظي ghair-i-malfúzí, نا ممتازي ná-mumtází, بي امتيازي bí-imtiyází, نا مفصولي ná-mafsúlí.

Inartificial, *adj.* نا مصنوع ná-masnú', بي صناعت bí-siná'at, بي تكلف bí-takalluf, بي ساخته bí-sákhtah.

Inartificially, *adv.* بدون تصنع bidún-i-tasannu', بدون تكلف bidún-i-takalluf, بدون ساختگي bidún-i-sákhtagí, بطور سادگي bi-taur-i-sádagí.

Inartificialness, *subs.* نا مصنوعي ná-masnú'í, بي صناعتي bí-siná'atí, بي تكليفي bí-taklífí, بي ساختگي bí-sákhtagí.

Inasmuch, *adv.* بسكه bas-kih, چونكه chún-kih, از آنجاكه az án-já-kih, حال كه hál-kih, در صورتيكه dar suratí-kih.

Inattention, *subs.* غافلي gháfilí, غفلت ghuflat, تغافل tagháful, بي توجهي bí-tavajjuhí, بي لحاظي bí-lihází, سهو sahv, بي خيالي bí-khiyálí, بي اعتنائي bí-i'tiná'í.

Inattentive, *adj.* غافل gháfil, بي توجه bí-tavajjuh, بي لحاظ bí-liház, ساهي sáhí, بي خيال bí-khiyál, بي اعتنا bí-i'tiná.

Inattentively, *adv.* غفلتا ghuflatan, غافلانه gháfilánah, علي الغفله 'ala 'l-ghuflah, بي لحاظانه bí-liházánah, بي توجهانه bí-tavajjuhánah, بي خيالانه bí-khiyálánah, بي اعتنايانه bí-i'tináyánah, متهورانه mutahavviránah.

Inaudible, *adj.* نا مسموع ná-samú', نا شنيده ná-shiní-dah, شنيده نشدني shinídah-na-shudaní, غير مسموع ghair-i-masmú'.

Inaudibleness, *subs.* نا مسموعي ná-masmú'í, نا شنيدگي ná-shinídagí, عدم مسموعيت 'adam-i-masmú'íyat, بي امتماعي bí-istimá'í.

Inaudibly, *adv.* نا مسموعانه ná-masmú'ánah, بطور نا شنيدگي bi-taur-i-ná-shinídagí, بي آنكه شنيده شد bí-án-kih shinídah shud.

Inaugural, *subs.* فاتحه fátihah, آغاز نامه ágház-námah, مبدا mabdá.—*adj.* افتتاحي iftitáhí, تيمني tayammuní, ابتداي ibtidáí.

Inaugurate, *verb.* فتح نمودن fath nimúdan, افتتاح كردن iftitáh kardan, تيمن نمودن tayammun nimúdan, ابتدا كردن ibtidá kardan, در آوردن dar ávardan, داخل ساختن dákhil sákhtan, متدثر گردانيدن mutadassir gar-dánídan.

Inauguration, *subs.* فتح fath (*pl.* فتوح futúh *and* فتوحات futúhát), افتتاح iftitáh, مبدا mabdá, تيمن tayammun, ابتدا ibtidá, دخول dukhúl, تدثر tadassur.

Inauguratory, *adj.* افتتاحي iftitáhí, تيمني tayammuní, ابتداي ibtidáí, مبدي mubdí.

Inauspicious, *adj.* نحس nahis, غير مسعود ghair-i-mas'úd, نا مبارك ná-mubárak, نا ميمون ná-maimún, بي بركت bí-barakat.

Inauspiciously, *adv.* نا مسعودانه ná-mas'údánah, نا مبارکانه ná-mubárakánah, نا ميمونانه ná-maimúnánah, بي بركاتانه bí-barakátánah, منحوسانه manhúsánah.

Inauspiciousness, *subs.* نا مسعودي ná-mas'údí, نا مباركي ná-mubárakí, نا ميموني ná-maimúní, بي بركتي bí-barakatí, منحوسي manhúsí, نحوست nahúsat.

Inboard, *subs.* حمل haml, بار bár, متاع mutá'.—*adv.* بطور حمل bi-taur-i-haml, بطرز بار bi-tarz-i-bár, بطريق متاع bi-taríq-i-mutá'.

Inborn, *adj.* طبيعي tabí'í, طبيعت پرورد tabí'at-parvard, فطري fatrí, ذاتي zátí, ارثي irsí, خلقي khulqí, خدا داد khudá-dád.

Inbreathe, *verb,* در دميدن dar damídan, فرو ريختن furú ríkhtan, فيضياب كردن faiz-yáb kardan, الهام نمودن ilhám nimúdan.

Inbred, *adj.* طبيعي tabí'í, طبيعت پرورد tabí'at-parvard, فطري fatrí, ذاتي zátí, ارثي irsí, خلقي khulqí, خدا داد khudá-dád.

Incage, *verb,* در قفس نهادن dar qafas nihádan, حبس كردن habs kardan, بند كردن band kardan.

Incalculable, *adj.* بي حد bí-hadd, بي شمار bí-shimár, بي حساب bí-hisáb, بي مر bí-marr.

Incalescence, *subs.* حرارت harárat, گرمي garmí, حماوت himávat.

Incandescence, *subs.* شدت حرارت shiddat-i-harárat,

جهامت jahámat, غايت تافتگي gháyat-i-táftagí, سپيد گرمي sapíd-garmí.

Incandescent, *adj.* شديد الحر shadídu 'l-harr, جهيم jahím, بغايت تافته bi-gháyat-táftah, سپيد گرم sapíd-garm.

Incantation, *subs.* طلسم tilism (*pl.* طلاسم talásim), افسون afsún, جادو jádú, جادو گري jádú-garí, نيرنگ nírang, سحر sihr, ساحريت sáhiríyat, سحاري sahhárí.

Incantatory, *adj.* افسوني afsúní, نيرنگي nírangí, سحري sihrí, جادوي jádúí.

Incapability, *subs.* نا قابلي ná-qábilí, نا لائقي ná-láïqí, نا تواني ná-taváni, بيقدرتي bí-qudratí, عجز 'ajz, عدم استطاعت 'adam-i-istitá'at, بي استعدادي bí-isti'dádí.

Incapable, *adj.* نا لائق ná-láïq, نا قابل ná-qábil, بيقدرت bí-qudrat, نا توان ná-taván, عاجز 'ájiz, غير قادر ghair-i-qádir, نا مستطيع ná-mustatí', بي استعداد bí-isti'dád.

Incapacitate, *verb,* عاجز ساختن 'ájiz sákhtan, از قدرت انداختن az qudrat andákhtan, نا قابل گردانيدن ná-qábil gardánídan, بيكاره نمودن bí-kárah nimúdan, نا لائق كردن ná-láïq kardan.

Incapacitation, *subs.* نا قابلي ná-qábilí, نا لائقي ná-láïqí, بيقدرتي bí-qudratí, بيكارگي bí-káragí, عدم قابليت 'adam-i-qábilíyat, عدم استعداد 'adam-i-isti'dád.

Incapacity, *subs.* عدم قابليت 'adam-i-qábilíyat, عدم لياقت 'adam-i-liyáqat, عدم قدرت 'adam-i-qudrat, عجز 'ajz, نا تواني ná-taváni, بي استعدادي bí-isti'dádí.

Incarcerate, *verb,* در زندان نهادن dar zindán nihádan, حبس كردن habs kardan, مسجون ساختن masjún sákhtan, قيد كردن qaid kardan.

Incarcerated, *part.* محبوس mahbús, زنداني zindání, مسجون masjún, مقيد muqayyad, گرفتار giriftár.

Incarceration, *subs.* حبس habs, قيد qaid, محبوسي mahbúsí, گرفتاري giriftárí, مسجوني masjúní.

Incarnate, *adj.* مجسم mujassam, جسماني jismání, پيكر گير paikar-gír, مقيد muqayyad.

Incarnation, *subs.* تجسم tajassum, پيكر گيري paikar-girí, تقيد taqayyud.

Incarnative, *adj.* گوشت آور gúsht-ávar, بخش صحت sihhat-bakhsh, مجسم mujassim.

Incase, *verb,* غلاف كردن ghiláf kardan, صندوق نمودن sandúq nimúdan, در ظرف نهادن dar zarf nihádan, ملفوف كردن malfúf kardan, مغمود نمودن maghmúd nimúdan.

Incask, *verb,* در برميل نهادن dar barmíl nihádan, در پيپ كردن dar píp kardan.

Incatenation, *subs.* توصيل tausíl, پيوستگي paivastagí, جفت گيري juft-gírí, سلسله بندي silsilah-bandí, مسلسل سازي musalsal-sází.

Incaution, *subs.* بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, غفلت ghuflat, غافلي gháfilí, بيخبري bí-khabarí, بي فكري bí-fikrí, خاطر جمعي khátir-jam'í, بي حذري bí-hazarí.

Incautious, *adj.* بي خبر bí-khabar, بي فكر bí-fikr, بي احتياط bí-ihtiyát, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí, غافل gháfil, خاطر جمع khátir-jam'.

Incautiously, *adv.* بي فكرانه bí-fikránah, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, از روي بي پروائي az rúy-i-bí-parvá,í, بيخبرانه bí-khabaránah, بطور بيخيالي bi-taur-i-bí-khiyálí, بدون حذر bidún-i-hazar.

Incautiousness, *subs.* بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, غفلت ghuflat, غافلي gháfilí, بيخبري bí-khabarí, بي فكري bí-fikrí, خاطر جمعي khátir-jam'í, بي حذري bí-hazarí.

Incavated, *adj.* مقعر muq''ar, تو گود tú-gaud, مجوف mujavvaf, ميان تهي miyán-tuhí.

Incavation, *subs.* گود gaud, گودال gaudál, حفره hufrah, تجويف tajvíf, حفر hafr.

Incendiarism, *subs.* محترق سازي muhtariq-sází, آتش افروزي átish-afrúzí, خانه سوزي khánah-súzí, تلهيب كاري talhíb-kárí, تحريق tahríq, حرقه harqah.

Incendiary, *subs.* محترق ساز muhtariq-sáz, آتش افروز átish-afrúz, خانه سوز khánah-súz, تلهيب كار talhíb-kár.—(*Exciter of discord*) فتنه باز fitnah-báz, مفتن mufattin, مفسد mufsid, همزه humazah, هماز hammáz, تفريق كار tafríq-kár.—*adj.* بسته بخانه سوزي bastah-bi-khánah-súzí, تلهيبي talhíbí, تحريقي tahríqí.—(*Exciting discord*) افسادي ifsádí, افتتاني iftitání, همزگي humazagí, تفرقه انداز tafriqah-andáz, مغرق mugharriq, هماز سا hammáz-sá.

Incense, *subs.* بخور bukhúr, كندر kundur, عود 'úd.—(*Religious term*) بخور bukhúr, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), عود 'úd, بوئي خوش bú,í-i-khush, عطر 'itr (*pl.* عطور 'utúr).

Incense, *verb,* بخور دادن bukhúr dádan, خوش بو ساختن khush-bú sákhtan, رائحه بخشيدن ráïhah bakhshídan, معطر نمودن mu'attar nimúdan.—(*Enrage*) بخشم آوردن bi-khishm ávardan, غضبناك كردن ghazab-nák kardan, غيظناك نمودن ghaiz-nák nimúdan, اسخاط نمودن iskhát nimúdan, آتش پا ساختن átish-pá sákhtan, بقهر آوردن bi-qahr ávardan.

Incensement, *subs.* اسخاط iskhát, تغضيب taghzíb, خشم khishm, غيظ ghaiz, هيجان غضب hayaján-i-ghazab.

Incension, *subs.* تشعيل tash'íl, تلهيب talhíb, ايقاد íqád, افروزش afrúzish.

Incensive, *adj.* مسخط muskhit, غضب آور ghazab-ávar, خشم انگيز khishm-angíz, غيظناك ساز ghaiz-nák-sáz.

Incentive, *subs.* تحريك tahrík, تحريض tahríz, تشويق tashvíq, داعيه dá'iyah.—*adj.* باعث bá'is, محرك muharrik, محرض muharriz, مهيج muhayyij, مشوق mushavviq.

Inception, *subs.* شروع shurú', ابتدا ibtidá, آغاز ágház, اول avval, بدايب bidáyat.

Inceptive, *adj.* ابتداي ibtidáí, شروعي shurú'í, آغازي ághází, اولي avvalí, بدايتي bidáyatí.

Inceration, *subs.* موم گيري múm-gírí, تشميع tashmí', مشمع سازي mushamma'-sází.

Incertitude, *subs.* نا يقيني ná-yaqíní, نا محققي ná-muhaqqaqí, شبهه مندي shubhah-mandí, تشكك tashakkuk, ارتياب irtiyáb.

Incessancy, *subs.* عدم توقف 'adam-i-tavaqquf, لا يزالي lá-yazálí, عدم انقطاع 'adam-i-inqitá', دوام davám.

Incessant, *adj.* مدام mudám, دائم dáïm, بلا فاصله bilá fásilah, بي توقف bí-tavaqquf, لا يزال lá-yazál, غير منقطع ghair-i-munqati', متصل muttasil.

Incessantly, *adv.* دائماً dáïman, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, بلا ينقطع bilá yunqata', متصلاً muttasilan, بدون انفكاك bidún-i-infikák.

Incest, *subs.* زنا ziná, فجور القرابه fujúru 'l-qarábah, زنائي با خويشاوند ziná,í-i-bá-khíshávand, فسق با اقارب fisq-i-bá-aqárib.

Incestuous, *adj.* زناي zináí, فجوري fujúrí, فسقي fisqí, زاني zání, فاجر fájir, فاسق fásiq, مادرگا mádargá.

Incestuously, *adv.* بطور زنائي با خويشاوند bi-taur-i-ziná,í-i-bá-khíshávand, فاجرانه fájiránah, فاسقانه fásiqánah, زانيانه záníyánah, مادرگايانه mádargáyánah.

Incestuousness, *subs.* زانيگري zání-garí, فسوق fusúq, فجور fujúr, مادرگائي mádargá,í, پرده دري pardah-darí.

Inch, *subs.* بهر bahar, اصبع asba' (*pl.* اصابع asábi'), گره girih, يك بند انگشت yak band-i-angusht.—(*If you give him an inch he takes an ell*) اندك محبتي وي‌را جسور ميگرداند andak mahabbatí vai-rá jasúr mígardánad.—(*By inches*) خرده خرده khurdah-khurdah, رفته رفته raftah-raftah, بتدريج bi-tadríj.

Inchaste, *adj.* تر دامن tar-dáman, آلوده دامن dáman-álúdah, بي عفت bí-'iffat, نا پرهيز گار ná-parhíz-gár.

Inchastity, *subs.* تر دامني tar-dámaní, دامن آلودگي dáman-álúdagí, بي عفتي bí-'iffatí, نا پرهيز گاري ná-parhíz-gárí.

Inchmeal, *subs.* يك بند انگشت yak band-i-angusht, قطعه كوچك qat'ah-i-kúchik, خرده khurdah.

Inchoate, *adj.* ابتدا شده ibtidá-shudah, شروع كرده shurú'-kardah, دست زده dast-zadah.

Inchoation, *subs.* ابتدا ibtidá, شروع shurú', آغاز ágház.

Inchoative, *adj.* ابتداي ibtidáí, شروعي shurú'í, آغازي ághází, مبتدا mubtadá.

Incidence, *subs.* اتفاق ittifáq, عارضه 'árizah, حادثه hádisah, واقعه váqi'ah, صدفه sudafah.—(*The incidence of taxation*) واقعه خراج váqi'ah-i-khiráj.—(*Incident*) حادثه hádisah, ماجرا májará, واقعه váqi'ah, وقوع vuqú', قضا qazá, سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, عرض 'arz (*pl.* اعراض a'ráz), عارضه 'árizah.

Incident, *subs.* حادثه hádisah, ماجرا májará, واقعه váqi'ah, وقوع vuqú', قضا qazá, سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, عرض 'arz (*pl.* اعراض a'ráz), عارضه 'árizah.—*adj.* (*Casual*) اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, حدوثي hudúsí, واقعي váqi'í, لزومي luzúmí.—(*Falling on*) واقع شدني váqi'-shudaní, شوا shavá, حدوث ياب hudús-yáb.

Incidental, *adj.* اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, حدوثي hudúsí, واقعي váqi'í, لزومي luzúmí.—(*It is incidental to man to die*) مردن لزومي انسان است murdan luzúmí-i-insán ast.

Incidentally, *adv.* از روي اتفاق az rúy-i-ittifáq, بطور صدفه bi-taur-i-sudafah, اتفاقاً ittifáqan, بدون قصد bídún-i-qasd, بر خلاف اراده bar-khiláf-i-irádah.

Incinerate, *adj.* خاكستري khákistarí, رمادي ramádí, خاكي khákí.

Incinerate, *verb,* خاكستر ساختن khákistar sákhtan, رماد گردانيدن ramád gardánídan, خاك كردن khák kardan, سوزانيدن súzánídan.

Incineration, *subs.* خاكستر سازي khákistar-sází, رماد گرداني ramád-gardání, تحريك tahrík, سوزاني súzání.

Incipiency, *subs.* ابتدا ibtidá, شروع shurú', آغاز ágház, اوليت avvalíyat.

Incipient, *adj.* ابتداي ibtidáí, شروعي shurú'í, آغازي ághází, اولي avvalí.

Incipiently, *adv.* اولاً avvalan, از آغاز az ágház, ابتداءً ibtidá,an, در شروع dar shurú'.

Incircumspection, *subs.* عدم احتياط 'adam-i-ihtiyát, بي توجهي bí-tavajjuhí, بي ترقي bí-taraqqí, بي ملاحظگي bí-muláhazagí.

Incise, *verb,* (*Cut*) بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan, كنه نمودن kinih nimúdan.—(*Engrave*) حفر كردن hafr kardan, كندن kandan, نقش نمودن naqsh nimúdan, در آوردن dar ávardan, منبت كردن munabbat kardan.

Incision, *subs.* شق shaqq, قطع qat', برش burish, خله khalah, كنه kinih, حفر hafr.

Incisive, *adj.* قاطع qáti', بران burán.—(*Incisive teeth*) دندان پيش dandán-i-písh, ثنايا sanáyá.

Incisor, *subs.* (*Cutter*) قاطع qáti', برنده burindah.—(*Tooth*) دندان پيش dandán-i-písh, ثنيه saníyah.

Incisory, *adj.* برش دار burish-dár, قطع کار qat'-kár, کنه کن kinih-kun, برا burá.

Incisure, *subs.* شق shaqq, قطع qat', برش burish, خله khalah, کنه kinih, حفر hafr.

Incitant, *subs.* محرك muharrik, باعث bá'is, موجب mújib, بر انگیزاننده bar-angízánandah, مهیج muhayyij, نازغ názugh.

Incitation, *subs.* تحریض tahríz, تحریك tahrík, تهییج tahyíj, ترغیبت targhíb, تشویق tashvíq, اغرا ighrá, استفزاز istifzáz.

Incite, *verb,* ابرام نمودن ibrám nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, تحریك دادن tahrík dádan, خیزانیدن khízánídan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), ور غلانیدن var-ghilánídan, نزغ کردن nazgh kardan, همز نمودن hamz nimúdan, شورانیدن shúránídan.

Incitement, *subs.* (*Excitement*) تحریك tahrík, همز hamz, تحریض tahríz, انگیزش angízish, نزغ nazgh, شورش shúrish, فتنه fitnah.—(*Incentive*) موجب mújib, محرك muharrik, باعث bá'is.

Inciter, *subs.* ور غلاننده var-ghilánandah, بر انگیزاننده bar-angízánandah, تحریض کننده tahríz-kunandah, مرغب muraghghib.

Incivility, *subs.* بي تعارفي bí-ta'árufí, بي ادبي bí-adabí, بي احترامی bí-ihtirámí, خلاف تعظیم khiláf-i-ta'zím, بي تمدني bí-tamadduní, نا شهریگري ná-shahrígarí, خریت kharíyat.

Incivism, *subs.* وطن نا دوستي vatan-ná-dústí, بي حمیتي bí-hamíyatí, ملك نخواهي mulk-na-kháhí, بي عاري bí-'árí.

Inclasp, *verb,* (*Fasten*) چسباندن chasbándan, نر و لاس nar-u-lás sákhtan.—(*Embrace*) آغوش کشیدن ághúsh kashídan, بغل گرفتن baghal giriftan, بغل گیري کردن baghal-gírí kardan, کنار گرفتن kinár giriftan, در بر گرفتن dar bar giriftan, معانقه نمودن mu'ánaqah nimúdan, ماچ کردن mách kardan, احتضان کردن ihtizán kardan.

Inclemency, *subs.* درشتي durushtí, سختي sakhtí, نا ملائمي ná-muláïmí, شدت shiddat, بئوست bäúsat, سردي sardí, نا سازگاري ná-sázigárí, بیرحمي bí-ruhmí, خشونت khushúnat.—(*Of weather*) مغشوشي maghshúshí, نا ملائمي ná-muláïmí.

Inclement, *adj.* درشت durusht, سخت sakht, نا ملائم ná-muláïm, شدید shadíd, بئیس bäís, سرد sard, نا سازگار ná-sázigár, بیرحم bí-ruhm, با خشونت bá-khushúnat.

Inclinable, *adj.* مائل máïl, حنیف haníf, راغب rághib, راضي rází, رضامند razá-mand.

Inclination, *subs.* میل mail, آرزو árzú, دماغ dimágh, هوا havá, اراده irádah, شوق shauq, صفا safá, حنوفت hunúfat, عطف 'atf, انجذاب injizáb, رغبت raghbat, رضامندي razá-mandí, خیال khiyál, محبت mahabbat.—(*Things*) میل mail, تمایل tamáyul.—(*In euclid*) میلان mailán.—(*Disposition*) عزم 'azm, قصد qasd, نیت níyat.—(*To stimulate the inclination*) استمالت کردن istimálat kardan.

Inclinatory, *adj.* میلي mailí, رغبتي raghbatí, حنفي hunfí, رضاي razáí.

Incline, *subs.* سرازیري sar-a-zírí, انحدار inhidár.

Incline, *verb trans.* (*Bend*) میل دادن mail dádan, کج کردن kaj kardan, منحني ساختن munhaní sákhtan, گردانیدن gardánídan.—(*Dispose*) راضي نمودن rází nimúdan, بر سر میل آوردن bar-sar-i-mail ávardan, راغب ساختن rághib sákhtan, حنیف گردانیدن haníf gardánídan.—*intrans.* میل کردن mail kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), رغبت کردن raghbat kardan, منصرف شدن munsarif shudan.—(*Lean*) تکیه دادن takyah dádan, کج شدن kaj shudan.

Inclined, *part.* (*Persons*) مائل máïl, منعطف mun'atif, معطوف ma'túf.—(*Things*) تکیه takyah, کج kaj.—(*To be inclined*) مائل شدن máïl shudan, رغبت نمودن raghbat nimúdan.—(*It was inclined to be fine*) هوا رو بخوبي شد havá rú bi-khubí shud.—(*If he be inclined to do business*) اگر سر معاملت داشته باشد agar sar-i-mu'ámalat dáshtah báshad.—(*It inclines towards red*) بسرخي زند bí-surkhí zanad.—(*He is inclined to be naughty*) بناي نا درستي دارد biná,í-i-ná-durustí dárad.

Inclined plane, *subs.* منحدر munhadar, سرازیري sará-zírí, غلطه گاه ghaltah-gáh.

Inclinometer, *subs.* مغناطیس سنج maghnátís-sanj, جذب آزما jazb-ázmá.

Incloister, *verb,* در صومعه نهادن dar sauma'ah nihádan, دیر بخشیدن dair bakhshídan.

Inclose, *verb,* بند کردن band kardan, ملفوف ساختن malfúf sákhtan, در پیچیدن dar píchídan, محصور کردن mahsúr kardan, احاطه نمودن ihátah nimúdan.—(*Letter, &c.*) جوف نهادن jauf nihádan, لفاً ارسال laffan irsál dáshtan, در ضمن فرستادن dar zimn firistádan.

Inclosure, *subs.* (*Place*) حصار hissár, قلعه qal'ah, دیوار دیوار-بست dívár-bast, محوطه mahútah, حیاط hiyát.—(*Act*) محاصره muhásarah, احاطه ihátah, ملفوفه malfúfah, لفیفه lafífah.

Incloud, *verb,* تیره ساختن tírah sákhtan, ابر ناك کردن abr-nák kardan, مظلم گردانیدن muzlim gardánídan, کدورت دادن kadúrat dádan.

Include, *verb,* داخل کردن dákhil kardan, درج نمودن darj nimúdan, در بر داشتن dar bar dáshtan.—(*Contain*) گنجانیدن gunjánídan, گنجایش داشتن gunjáyish

dáshtan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan, متضمن شدن mutazammin shudan, شمول داشتن shumúl dáshtan, جا داشتن já dáshtan.—(*To be included*) داخل بودن dákhil búdan, شامل شدن shámil shudan, ملحق شدن mulhaq shudan, داخل حساب بودن dákhil-i-hisáb búdan, متضمن بودن mutazammin búdan.—(*This includes everything*) در این هر چیز داخل است dar ín har-chíz dákhil ast.

Including, *adj.* متضمن mutazammin, مشتمل mushtamil, محتوي muhtaví, بعلاوه bi-'alávah, شامل shámil.

Inclusion, *subs.* اشتمال ishtimál, احتوا ihtivá, تضمن tazammun, درج darj, اندراج indiráj, در برداري dar-bardárí.

Inclusive, *adj.* مشتمل mushtamil, مندرج mundarij, (بر) متضمن mutazammin (bar), شامل shámil, در بردار dar-bardar, جامع jámi', در خودگیر dar-khud-gír.—(*Inclusive of*) بانضمام bi-inzimám, بمعیت bi-ma'íyat.

Inclusively, *adv.* به همراه bi-ham-ráh, تضمناً tazammunan, بطور شمول bi-taur-i-shumúl, بطریق احتوا bi-taríq-i-ihtivá.

Incoagulable, *adj.* نا بستني ná-bastaní, منجمد نشدني munjamid-na-shudaní, سفت مشو sift-ma-shau, غلظت نا یاب ghilzat-ná-yáb.

Incogitance, *subs.* بیخیالي bí-khiyálí, بي فکري bí-fikrí, عدم اندیشه 'adam-i-andíshah, ضعف قوه مخیله za'f-i-qúvat-i-mukhayyalah.

Incogitant, *adj.* بیخیال bí-khiyál, بیفکر bí-fikr, بي اندیشه bí-andíshah, غیر متفکر ghair-i-mutafakkir.

Incogitative, *adj.* بیخیال bí-khiyál, بیفکر bí-fikr, بي اندیشه bí-andíshah, غیر متفکر ghair-i-mutafakkir.

Incognito, *subs.* نا معلومي ná-ma'lúmí, صورت نا شناسائي súrat-i-ná-shinásá,í, ابتدال ibtidál.—*adv.* در صورت نا شناسائي dar súrat-i-ná-shinásá,í, بطور نا شناس bi-taur-i-ná-shinás, نا معلوم ná-ma'lúm, متنکر mutanakkir, منکر munkar, بطور تنکر bi-taur-i-tanakkur, بطور تبدیل bi-taur-i-tabdíl.—(*To go incognito*) تبدیل شدن tabdíl shudan.

Incognizable, *adj.* منکر munkar, غیر معروف ghair-i-ma'rúf, نا متمیز ná-mutamayyiz, نا متبین ná-mutabayyin, شناخته مشو shinákhtah-ma-shau, نا معلوم ná-ma'lúm.

Incoherency, *subs.* (*Persons*) بي ارتباطي bí-irtibátí, بي تناسبي bí-tanásubí, تناقضي tanáquzí, مخالفت mukhálafat.—(*Things*) عدم موافقت 'adam-i-muváfaqat, در هم بر همي dar-ham-bar-hamí.

Incoherent, *adj.* (*Persons*) بي علاقه bi-'aláqah, بي ربط bí-rabt, خالي از تناسب khálí az tanásub, نا پیوسته ná-paivastah, متناقض mutanáqiz, مخالف mukhálif, مربج marij.—(*Things*) نا موافق ná-muváfiq, در هم بر dar-ham-bar-ham, غیر مربوط ghair-i-marbút, جفنگ jafang.—(*Incoherent words*) طامات támát.

Incoherently, *adv.* (*Persons*) بطور بي علاقگي bi-taur-i-bí-'aláqagí, بدون ارتباط bidún-i-irtibát, خالي از تناسبت khálí az tanásabat, بطور نا پیوستگي bi-taur-i-ná-paivastagí, متناقضانه mutanáqizánah, مخالفانه mukhálifánah.—(*Things*) در هم بر هم dar-ham-bar-ham, غیر مربوطانه ghair-i-marbútánah, بدون ملاحضه تناسبت bidún-i-muláhazah-i-tanásabat, شوریده طور shúrídah-taur.

Incoincident, *adj.* غیر موافق ghair-i-muváfiq, نا سازگار ná-sázigár, بي مطابقت bí-mutábaqat, نا اخت ná-ukht.

Incombustibility, *subs.* نا مشتعلي ná-mushta'ilí, عدم احتراق 'adam-i-ihtiráq, غیر ملتهبي ghair-i-multahibí. نا سوختني ná-súkhtaní, فروزش نا پذیري furúzish-ná-pazírí.

Incombustible, *adj.* غیر محترق ghair-i-muhtariq, نا مشتعل ná-mushta'il, غیر ملتهب ghair-i-multahib, نا سوزا ná-súzá, فروزش نا پذیر furúzish-ná-pazír.

Income, *subs.* آمدني ámadaní, دخل dakhl, مداخل mudákhil, حاصل hásil, محصول mahsúl, ما حصل má-hasal, جاچن jáchan, واردات váridát, منفعت manfa'at. —(*Income and expenditure*) اخذ و مصرف akhz va masraf, ایراد و مصرف írád va masraf, دخل و خرج dakhl va kharj, درون آ و بیرون شو darún-á va bírún-shau.

Income-tax, *subs.* باج آمدني báj-i-ámadaní, عشر محصول 'ushr-i-mahsúl, خراج واردات khiráj-i-váridát, سري مالي sarí-málí.

Incommensurability, *subs.* غیر مساواتي ghair-i-musávátí, نا همساني ná-ham-sání, عدم هم اندازگي 'adam-i-ham-andázagí, نا برابري ná-barábarí, بي مطابقتي bí-mutábaqatí.

Incommensurable, *adj.* غیر مساوي ghair-i-musávi. نا هم انداز ná-ham-andáz, بي مطابقت bí-mutábaqat, نا همسان ná-ham-sán.—(*Inadequate*) غیر کافي ghair-i-káfí, نا مکتفي ná-maktafí, غیر موافق ghair-i-muváfiq, غیر مطابق ghair-i-mutábiq.

Incommiscible, *adj.* آمیزش نا پذیر ámízish-ná-pazír, اختلاط نا یاب ikhtilát-ná-yáb, در هم مشو dar-ham-ma-shau, غیر ممزوج ghair-i-mamzúj.

Incommode, *verb,* زحمت دادن zahmat dádan, مصدع شدن musaddi' shudan, مایه تشویش گشتن máyah-i-tashvísh gashtan, رنجانیدن ranjánídan, رنجش دادن ranjish dádan, اضطراب دادن iztiráb dádan, پریشان ساختن paríshán sákhtan, جر آوردن jirr ávardan, مزاحم شدن muzáhim shudan.

Incommodious, *adj.* مزاحم muzáhim, مصدع musaddi', رنج ده ranj-dih, پریشان ساز paríshán-sáz, مشوش mushavvish.—(*Inconvenient*) نا مناسب ná-munásib,

غير لائق ghair-i-láïq, بي رفق bí-rifq, نا شايست ná-sháyist, نا آسان ná-ásán.

Incommodiously, *adv.* مزاحمانه muzáhimánah, مصدعانه musaddi'ánah, بطور پريشان سازي bi-taur-i-parishán-sází, مشوشانه mushavvishánah.—(*Inconveniently*) نا مناسبانه ná-munásibánah, نا لائقانه ná-láïqánah, بي رفقانه bí-rifqánah, بطور نا شايست bi-taur-i-ná-sháyist.

Incommodiousness, *subs.* مزاحمت muzáhamat, تصديع tasdí'. پريشان سازي parishán-sází, تشويش tashvísh, عذاب 'azáb.—(*Inconvenience*) نا مناسبي ná-munásibí, نا لائقي ná-láïqí, بي رفقي bí-rifqí, نا شايستگي ná-sháyistagí, نا آساني ná-ásání.

Incommunicable, *adj.* نا گفتني ná-guftaní, نقل نشدني naql-na-shudaní, خارج از بيان khárij-az-bayán, كشف مشو kashf-ma-shau.

Incommunicableness, *subs.* عدم امكان نقل 'adam-i-imkán-i-naql, خارج از بياني khárij-az-bayání, كشف نا شوي kashf-ná-shaví, گفته نا شوي guftah-ná-shaví.

Incommunicably, *adv.* بطور مكشوف نا شدني bi-taur-i-makshúf-ná-shudaní, بنهجيكه معلوم نگردد bi-nahjí-kih ma'lúm na-gardad, بدون امكان نقل bidún-i-imkán-i-naql, بطريقي خارج از بيان bi-taríqí-i-khárij-az-bayán.

Incommunicative, *adj.* بي آمد و شد bí-ámad-u-shud, بي مراوده bí-murávadah, غير مراسل ghair-i-marásil, بي انس bí-uns, بي محاوره bí-muhávarah, ساكت sákit, منزوي munzaví.

Incommutability, *subs.* نا متبدلي ná-mutabaddilí, بي تغييري bí-taghyírí, عدم مغايرت 'adam-i-mughá-yarat, عدم تبدل 'adam-i-tabaddul, دگر گون نا شوي digar-gún-ná-shaví, عوض نشدني 'ivaz-na-shudaní, تبديل نا پذيري tabdíl-ná-pazírí.

Incommutable, *adj.* غير متغير ghair-i-mutaghayyir, بي تبدل bí-tabaddul, مغايرت نا پذير mughávarat-ná-pazír, دگر گون مگرد digar-gún-ma-gard, عوض نا شو 'ivaz-ná-shau, تبديل نا پذير tabdíl-ná-pazír.

Incommutably, *adv.* غير متغيرانه ghair-i-mutaghay-yiránah, بطور بي تبدلي bi-taur-i-bí-tabaddulí, بدون مغايرت bidún-i-mughávarat, بي آنكه دگر گون شود bí-án-kih digar-gún shavad.

Incompact, *adj.* غير متصل ghair-i-muttasil, نا پيوست ná-paivast, نا صلب ná-sulb, نا استوار ná-ustuvár, بهم نچسبيده bi-ham-na-chasbídah.

Incomparability, *subs.* بيمثالي bí-misálí, يگانگي yagánagí, بي نظيري bí-nazírí, بي مانندي bí-mánandí, بي همتائي bí-ham-tá,í, بي عديلي bí-'adílí, بي چوني bí-chúní.

Incomparable, *adj.* لا ثاني lá-sání, بي نظير bí-nazír, بي مثال bí-misál, يگانه yagánah, فريد faríd, بيمانند bí-mánand, بي اقران bí-aqrán, بي همتا bí-ham-tá, بي شبيه bí-shabíh, بي بدل bí-badal, بي عديل bí-'adíl, بيچون bí-chún, يكتاي yaktáí, بيمثل bí-misl.

Incomparably, *adv.* بلا تشبيه bilá-tashbíh, بي نظيرانه bí-nazíránah, بي عديلانه bí-'adílánah, بطور بي مثالي bi-taur-i-bí-misálí.

Incompassionate, *adj.* بيرحم bí-ruhm, بي مهر bí-mihr, ستم گر sitam-gar, ظالم zálim, سنگدل sang-dil, جفا كار jafá-kár.

Incompassionately, *adv.* بيرحمانه bí-ruhmánah, بي مهرانه mihránah, ستمگرانه sitam-garánah, ظالمانه zá-limánah, سنگدلانه sang-dilánah, جفا كارانه jafá-kár-ánah.

Incompatibility, *subs.* بي مناسبتي bí-munásabatí, منافات munáfát, نا سازگاري ná-sázigárí, مخالفت mukhálafat, ضديت ziddíyat.

Incompatible, *adj.* منافي munáfí, مخالف mukhálif, نا مناسب ná-munásib, نا سازگار ná-sázigár, ضد zidd, غير موافق ghair-i-muváfiq.—(*To be incompatible with*) منافات داشتن munáfát dáshtan.

Incompatibly, *adv.* منافيانه munáfíyánah, مخالفانه mukhálifánah, نا مناسبانه ná-munásibánah, ضدانه ziddánah, غير موافقانه ghair-i-muváfiqánah.

Incompetence, *subs.* (*Inability*) نا قابلي ná-qábilí, بي لياقتي bí-liyáqatí, نا سزاواري ná-sizávárí, نا مناسبي ná-munásibí.—(*Inadequacy*) بي كفايتي bí-kifáyatí, عدم قابليت 'adam-i-qábilíyat, نا شايستي ná-sháyistí.

Incompetent, *adj.* (*Incapable*) نا لائق ná-láïq, نا قابل ná-qábil.—(*Unsuitable*) نا موافق ná-muváfiq, غير مطابق ghair-i-mutábiq, نا مناسب ná-munásib, نا سازگار ná-sázigár, نا سزاوار ná-sizávár, غير كافي ghair-i-káfí.

Incompetently, *adv.* (*Incapably*) نا قابلانه ná-qábil-ánah, نا لائقانه ná-láïqánah, با عدم كفايت bá-'adam-i-kifáyat.—(*Unsuitably*) نا مناسبانه ná-munásibánah, بدون موافقت bidún-i-muváfaqat.

Incomplete, *adj.* ناقص náqis, نا تمام ná-tamám, غير تمام ghair-i-tamám, غير كامل ghair-i-kámil, نا مكمل ná-mukammal.—(*Money*) بخس bakhs.

Incompletely, *adv.* نا تمامانه ná-tamámánah, ناقصانه náqisánah, غير كاملانه ghair-i-kámilánah, نا مكملانه ná-mukammalánah.

Incompleteness, *subs.* نا تمامي ná-tamámí, نقص naqs, غير كاملي ghair-i-kámilí, عدم تكميل 'adam-i-tak-míl.

Incomplex, *adj.* نا مركب ná-murakkab, نا مخلوط ná-makhlút, نا مشكل ná-mushkil, نا دشوار ná-dushvár, مفرد mufrad, ساده sádah, آسان ásán.

Incompliable, *adj.* همراهي نا كن ham-ráhí-ná-kun, سر فرود ميار sar-furúd-míár, تن درمده tan-dar-ma-dih, لا يسلم lá-yusallim.

Incompliance, *subs.* عدم تسليم ‘adam-i-taslím, نا سازي ná-sází, بي موافقتي bí-muváfaqatí, ابا ibá, رفض rafz.

Incomposite, *adj.* نا مركب ná-murakkab, نا مخلوط ná-makhlút, نا مشكل ná-mushkil, نا دشوار ná-dushvár, مفرد mufrad, ماده sádah, آسان ásán.

Incomprehensibility, *subs.* نا لا يدركي lá-yudrakí, نا مدركي ná-mudrakí, نا مفهومي ná-mafhúmí, نا معلومي ná-ma‘lúmí.

Incomprehensible, *adj.* نا ممكن فهم ná-mumkin-i-fahm, بي قياس bí-qiyás, از فهم دور az fahm dúr, بلا ادراك bilá-idrák, نا لا يدرك lá-yudrak, نا مدرك ná-mudrak, نا مفهوم ná-mafhúm, نا معلوم ná-ma‘lúm, خارج از ادراك khárij az idrák, نا مكتنه ná-muktanah. —(*It is incomprehensible*) بزهن آدم نميرسد bi-zihn-i-ádam na-mí-rasad.

Incomprehensibly, *adv.* بطور لا يدركي bi-taur-i-lá-yudrakí, بدون امكان درك bidún-i-imkán-i-darak, نا مدركانه ná-mudrakánah, بنحوي خارج از حيطه تصور bi-nahví-i-khárij az hítah-i-tasavvur.

Incompressibility, *subs.* فشار نا پذيري fishár-ná-pazírí, نا فشرده شوي ná-fishurdah-shaví, نا معصوري ná-ma‘súrí, غير معصوري ghair-i-mahsúrí.

Incompressible, *adj.* فشار نا پذير fishár-ná-pazír, افشرده مشو afshurdah-ma-shau, نا معصور ná-ma‘súr, غير معصور ghair-i-mahsúr.

Incomputable, *adj.* بي حساب bí-hisáb, بي شمار bí-shimár, غير متعدد ghair-i-muta‘addid.

Inconcealable, *adj.* اخفا نا پذير ikhfá-ná-pazír, پنهان نشدني panhán na-shudaní, نا مستتر ná-mustatar, غير مكنون ghair-i-maknún.

Inconceivable, *adj.* نا متصور ná-mutasavvir, نا مدرك mudrak-ná-shudaní, بعقل در ميا bi-‘aql-dar-miyá, خارج از دائره انديشه khárij az dáïrah-i-andíshah.

Inconceivableness, *subs.* نا متصوري ná-mutasavvirí, نا مدركي ná-mudrakí, بعقل نا پذيري bi-‘aql-ná-pazírí, زاندیشه برونی z’ andíshah-birúní.

Inconceivably, *adv.* نا متصورانه ná-mutasavviránah, بطور غير مدرك bi-taur-i-ghair-i-mudrak, بطريقي فوق تعقل bi-taríq-i-fauq-i-ta‘aqqul, بطرزي خارج از دائره انديشه bi-tarz-i-khárij az dáïrah-i-andíshah.

Inconcinnity, *subs.* عدم تناسب ‘adam-i-tanásub, نا مناسبي ná-munásibí, بي اعتدالي bí-i‘tidálí, بي اندازي bí-andází.

Inconclusive, *adj.* غير منتج ghair-i-muntaj, غير مفيد ghair-i-mufíd, غير مسكت ghair-i-muskat, نا مقنع ná-muqna‘, نا تمام ná-tamám, ناقص náqis.

Inconclusively, *adv.* غير منتجانه ghair-i-muntajánah, غير مفيدانه ghair-i-mufídánah, غير مسكتانه ghair-i-muskatánah, نا مقنعانه ná-muqna‘ánah, نا تمامانه ná-tamámánah, ناقصانه náqisánah.

Inconclusiveness, *subs.* غير منتجي ghair-i-muntají, غير مفيدي ghair-i-mufídí, غير مسكتي ghair-i-muskatí, نا مقنعي ná-muqna‘í, نا تمامي ná-tamámí, ناقصي náqisí.

Inconcoction, *subs.* دم نخوردگي dam-na-khúrdagí, نا مطبوخي ná-matbúkhí, نا رسيدگي ná-rasídagí, خامي khámí, هضم نا شدگي hazam-ná-shudagí.

Incondensable, *adj.* غلظت نا ياب ghilzat-ná-yáb, تكثيف نا پذير taksíf-ná-pazír, سفت نا شو sift-ná-shau, تجميد بر مدار tajmíd-bar-ma-dár.

Inconformity, *subs.* عدم مشابهت ‘adam-i-mashábahat, بي تشابهي bí-tashábuhí, نا مثلي ná-mislí, نا مطابقي ná-mutábiqí.

Incongealable, *adj.* تجميد نا پذير tajmíd-ná-pázír, نا فسردني ná-fusurdaní, جمودت نا ياب jumúdat-ná-yáb, نا بستني ná-bastaní, غلظت ميا ب ghilzat-ma-yáb.

Incongealableness, *subs.* تجميد نا پذيري tajmíd-ná-pazírí, فسرده نا شدني fusurdah-ná-shudaní, عدم انجماد ‘adam-i-injimád, بسته نا شدني bastah-ná-shudaní, غلظت ميابي ghilzat-ma-yábí.

Incongruent, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq, غير مطابق ghair-i-mutábiq, نا سزا ná-sizá, نا ساز ná-sáz, نا اخت ná-ukht.

Incongruity, *subs.* نا شايستگي ná-sháyistagí, نا موافقتي ná-muváfaqatí, نا مطابقي ná-mutábiqí, بي مناسبتي bí-munásabatí, نا لائقي ná-láïqí, نا سازي ná-sází, نا سزائي ná-sizá’í, بيجائي bí-já’í, نا اختي ná-ukhtí.

Incongruous, *adj.* نا مناسب ná-munásib, بيجا bí-já, نا لائق ná-láïq, نا موافق ná-muváfiq, غير مطابق ghair-i-mutábiq, نا سزا ná-sizá, نا ساز ná-sáz, نا اخت ná-ukht.

Incongruously, *adv.* نا مناسبانه ná-munásibánah, نا لائقانه ná-láïqánah, نا موافقانه ná-muváfiqánah, نا سزايانه ná-sizáyánah, نا اختانه ná-ukhtánah.

Inconscionable, *adj.* بي تميز bí-tamíz, بي ميزه bí-mumayyizah, نا فهم ná-fahm, نيك و بد نشناس ník-u-bad na-shinás.

Inconscionably, *adv.* بي تميزانه bí-tamízánah, با بي ميزگي bá-bí-mumayyizagí, نا فهمانه ná-fahmánah, نيك و بد نشناسانه ník-u-bad-na-shinásánah.

Inconsequence, *subs.* بي نتيجه بخشي bí-natíjah-bakhshí, نا منتجي ná-muntají, بي فائدگي bí-fáïdagí, نا تمامي ná-tamámí.

Inconsequent, *adj.* نتيجه نا بخش natíjah-ná-bakhsh, نا منتج ná-muntaj, بيفائده bí-fáïdah, نا تمام ná-tamám, بي ثمر bí-samar.

Inconsequential, *adj.* غير ناتج ghair-i-nátij, بي ربط bí-rabt, نا مربوط ná-marbút, بيهوده bíhúdah, پوچ púch, ياوه yávah.—(*Immaterial*) سهل sahl, نا عمده ná-'umdah, نا چيز ná-chíz, دون dún, حقير haqír.

Inconsiderable, *adj.* (*As regards number or size*) كوچك kúchik, قليل qalíl, نا قابل ná-qábil, كم kam, غير كثير ghair-i-kasír, جزوي juzví.—(*Unimportant*) سهل sahl, نا عمده ná-'umdah, نا چيز ná-chíz, دون dún, حقير haqír.

Inconsiderableness, *subs.* (*As regards number or size*) كوچكي kúchikí, كمي kamí, قلت qillat, نا بسياري ná-bisyárí.—(*Immateriality*) نا عمدگي ná-'umdagí, حقارت haqárat, جزئيت juzíyat, نا چيزي ná-chízí, دوني dúní, حقيري haqírí.

Inconsiderably, *adv.* بطور كمي bi-taur-i-kamí, خيلي كم khailí kam, بدون بسياري bidún-i-bisyárí, نا بطور ná-bi-taur-i-ná-'umdagí, حقيرانه haqíránah, دونانه dúnánah.

Inconsiderate, *adj.* بي بصيرت bí-basírat, بي فكر bí-fikr, بي خيال bí-khiyál, سهل انگار sahl-angár.—(*Inattentive*) بي توجه bí-tavajjuh, بي پروا bí-parvá, غافل gháfil.—(*Imprudent*) متهور mutahavvir, عاقبت مدان 'áqibat-ma-dán, ابن الوقت ibnu 'l-vaqt, بيهوش bí-húsh. بي عقل bí-'aql, بي تدبير bí-tadbír, نا حكيم ná-hakím.

Inconsiderately, *adv.* (*Inattentively*) بي توجهانه bí-tavajjuhánah, بي فكرانه bí-fikránah, بيهوشانه bí-húsh-ánah, غافلانه gháfilánah.—(*Imprudently*) بيعقلانه bi-'aqlánah, از روي بيبصيرتي az rúy-i-bí-basíratí, از روي سفاهت az rúy-i-safáhat, نا حكيمانه ná-hakímánah, غافلانه gháfilánah.

Inconsiderateness, *subs.* (*Carelessness*) بي فكري bí-fikrí, بي خيالي bí-khiyálí, سهل انگاري sahl-angárí, بي پروائي bí-parvá'í.—(*Imprudence*) نا داني ná-dání, بيعقلي bí-'aqlí, بي بصيرتي bí-basíratí, عاقبت انديشي 'áqibat-níndíshí, نا حكيمي ná-hakímí.

Inconsideration, *subs.* عدم تفكر 'adam-i-tafakkur, نرسيدگي na-rasídagí, بي غوري bí-ghaurí, بي تعقلي bí-ta'aqqulí, عدم تدبر 'adam-i-tadabbur.

Inconsistency, *subs.* (*Contrariety*) مخالفت mukhálafat, تناقض tanáquz, مناقضت munáqazat, عدم مطابقت 'adam-i-mutábaqat, نا موافقي ná-muváfiqí, تخالف takháluf. — (*Incongruity*) نا مساواتي ná-musávátí, بيوفقي bí-vifqí, عدم ارتباط 'adam-i-irtibát.—(*Changeableness*) تناقض tanáquz, تلون talavvun, تبدل tabaddul, انقلاب inqiláb, تقلب taqallub.

Inconsistent, *adj.* (*Things*) متناقض mutanáqiz, منافي munáfí, متنافي mutanáfí, نا مستقيم ná-mustaqím, غير ثابت ghair-i-sábit.—(*Persons*) مناقض munáqiz. —(*To be inconsistent*) تناقض گفتن tanáquz guftan, بي سر و پا حرف زدن bí-sar-u-pá harf zadan, نقيضانه naqízánah harakat kardan, خلاف رائي حركت كردن khiláf-i-rá'í-i-khísh 'amal nimúdan. خويش عمل نمودن (*It is very inconsistent of him*) خيلي دور است از و khailí dúr ast az ú.

Inconsistently, *adv.* نقيضانه naqízánah, مناقضانه munáqizánah, متناقضانه mutanáqizánah, نا مستقيمانه ná-mustaqímánah, نا ثابتانه ná-sábitánah, باطلانه bátilánah.

Inconsolable, *adj.* شديد الحزن shadídu 'l-huzn, بيصبر bí-sabr, نا تسلي پذير ná-tasallí-pazír, دل شكسته dil-shikastah, پر اندوه pur-andúh. قنوط qanút, مأيوس mä-yús.

Inconsolably, *adv.* بدون تسليت پذيري bidún-i-tasliyat-pazírí, در شدت غم dar-shiddat-i-gham, پر اندوهانه pur-andúhánah, غير متسليانه ghair-i-mutasallíyánah, مأيوسانه mäyúsánah, بطور دلشكستگي bi-taur-i-dil-shikastagí.

Inconsonance, *subs.* نا موافقي ná-muváfiqí, نا هم‌رنگي ná-ham-rangí, نا همسازي ná-ham-sází, نا مطابقي ná-mutábiqí.—(*Discord*) نا هم آوازي ná-ham-ávází, نا هم آهنگي ná-ham-áhangí, نا جفتي ná-juftí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Inconspicuous, *adj.* غير مبين ghair-i-mubín, نا پيدا ná-paidá, نا مرئي ná-mar'í, غير واضح ghair-i-vázih, بي نام bí-nám, غير مشهور ghair-i-mashhúr.

Inconspicuously, *adv.* غير مبينانه ghair-i-mubínánah, بطور نا پيدائي bi-taur-i-ná-paidá'í, نا مرئيانه ná-mar'íyánah, بي نامانه bí-námánah, نا مشهورانه ná-mashhúránah.

Inconspicuousness, *subs.* غير مبيني ghair-i-mubíní, نا پيدائي ná-paidá'í, نا مرئيگري ná-mar'ígarí.

Inconstancy, *subs.* (*Persons*) تلون مزاج talavvun-i-mizáj, تغيير حالت taghyír-i-hálat, منقلب طبعي mun-qalib-i-tab'í.—(*Things*) بي ثباتي bí-sabátí, بيدوامي bí-davámí, نا همرنگي ná-ham-rangí, نا همساني ná-ham-sání, نا پايداري ná-páyadárí, تلون talavvun.

Inconstant, *adj.* (*Persons*) متلون mutalavvin, متغير mutaghayyir, دو رو dú-rú, سبكسار sabuk-sár, بي وفا bí-vafá, سست پيمان sust-paimán, متلون المزاج muta-lavvinu 'l-mizáj, منقلب طبع munqalib-tab', هر دم har-dam-mizáj.—(*Things*) بي قرار bí-qarár, سست bí-sabát, نا پايدار ná-páyadár, فاني fání, بيدوام bí-davám.

Inconstantly, *adv.* (*Persons*) متلونانه mutalavvinánah, متغيرانه mutaghayyiránah, بطور منقلب طبعي bi-taur-i-munqalib-tab'í, بطور هر دم مزاجي bi-taur-i-har-dam-mizájí, بيوفايانه bí-vafáyánah.—(*Things*) نا پايدارانه ná-páyadáránah, بي ثباتانه bí-sabátánah, سستانه sust-ánah, بيدوامانه bí-davámánah, نا همرنگانه ná-ham-rangánah.

Indart, *verb,* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي ramí نمودن nimúdan, قذف کردن qazf kardan, زدن zadan (*rt.* زن zan).

Indebted, *adj.* ممنون mamnún, منت دار minnat-dár, منظور نظر manzúr-i-nazar, ملحوظ خاطر malhúz-i-khátir. —(*In debt*) مقروض maqrúz, بده کار bidih-kár, مديون madyún, مرهون marhún, وامي vámí.—(*I am indebted to you*) من زير منت شما هستم man zír-i-minnat-i-shumá hastam.—(*I am indebted to you three tumáns*) من سه تومان بشما بده کارم man sih túmán bi-shumá bidih kár-am.

Indebtedness, *subs.* ممنوني mamnúní, منت داري minnat-dárí.—(*As regards money*) مديوني madyúní, مرهوني marhúní, بده کاري bidih-kárí, بده bidih, قرض qarz.

Indecency, *subs.* (*In words*) هرزه harzah, پوچ púch, فحش fuhsh, لغو laghv, بيهودگي bíhúdagí.—(*In deeds*) هرزگي harzagí, گستاخي gustákhí, وقاحت vaqáhat, خباثت khabásat, قباحت qabáhat, کراهت karáhat, رکاکت rakákat, نا شايستگي ná-sháyistagí.

Indecent, *adj.* (*Words*) فحاش fuhhásh, فحشي fuhshí, —(*Deeds*) فاحش fáhish, هرزه harzah, نا شايسته ná-sháyistah, رکيك rákík, مستهجن mustahjan, خبيث khabís, گستاج gustákh, مکروه makrúh, نا مقبول ná-maqbúl, بي حيا bí-hayá, نا سزا ná-sizá, نا پسند ná-pasand, زشت zisht, قبيح qabíh.

Indecently, *adv.* بطور نا شايستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, زشتانه zishtánah, قبيحانه qabíhánah, نا پسندانه ná-pasandánah, مکروهانه makrúhánah, نا مناسبانه ná-munásibánah.

Indeciduous, *adj.* بي خزان bí-khizán, همیشه سبز hamíshah-sabz, جاودان jávidán, پايدار páyadár, باقي báqí.

Indecipherable, *adj.* توضيح نا پذير tauzíh-ná-pazír, نقل نا ياب naql-ná-yáb, حل نشدني hall-na-shudaní, غير مرسوم ghair-i-marsúm, بي تفسير bí-tafsír, نا حل ná-hall.

Indecision, *subs.* تذبذب tazabzub, تردد taraddud, بي عزمي bí-'azmí, بي ثباتي bí-sabátí, نا استواري ná-ustuvárí, عدم استقامت 'adam-i-istiqámat.

Indecisive, *adj.* مردد muraddad, متردد mutaraddid, بي عزم bí-'azm, دو دل dú-dil, مذبذب muzabzib, نا استوار ná-ustuvár, بي استقامت bí-istiqámat.

Indecisively, *adv.* متردداته mutaraddidánah, بي عزمانه bí-'azmánah, از روي دو دلي az rúy-i-dú-dilí, مذبذبانه muzabzibánah, نا استوارانه ná-ustuváránah, بدون استقامت bidún-i-istiqámat.

Indecisiveness, *subs.* تذبذب tazabzub, تردد taraddud, بي عزمي bí-'azmí, بي ثباتي bí-sabátí, نا استواري ná-ustuvárí, عدم استقامت 'adam-i-istiqámat.

Indeclinable, *adj.* غير منصرف ghair-i-munsarif, تصريف نا پذير tasríf-ná-pazír, بي تغيير bí-taghyír.

Indeclinableness, *subs.* عدم انصراف 'adam-i-insiráf, نا منصرفي ná-munsarifí, تصريف نا پذيري tasríf-ná-pazírí, بي تغييري bí-taghyírí.

Indeclinably, *adv.* بدون انصراف bidún-i-insiráf, غير منصرفانه ghair-i-munsarifánah, بدون تغيير bidún-i-taghyír, بطريق تصريف نا پذيري bi-taríq-i-tasríf-ná-pazírí.

Indecomposable, *adj.* تجزئه نا پذير tajzïah-ná-pazír, بيفساد bí-fasád, جدا نا گرد jidá-ná-gard, غير منحل ghair-i-munhall, ثابت sábit, از هم نا پاش az-ham-ná-pásh, نا حل na-hall.

Indecomposableness, *subs.* تجزئه نا پذيري tajzïah-ná-pazírí, جدا نا گردي jidá-ná-gardí, نا حلي ná-hallí, ثابتي sábití, دوام davám, از هم نا پاشي az-ham-ná-páshí.

Indecorous, *adj.* شوخ shúkh, گستاخ gustákh, بي ادب bí-adab, بد اوغر bad-úghur, هرزه harzah, فضول fuzúl, نا زيبا ná-zíbá, نا لائق ná-láïq, بد ادا bad-adá, جسور jasúr.

Indecorously, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, بطريق نا شايست bi-taríq-i-ná-sháyist, شوخانه shúkhánah, گستاخانه gustákhánah, از روي بد اوغري az rúy-i-bad-úghurí, بطور فضولي bi-taur-i-fuzúlí, جسورانه jasúránah.

Indecorousness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بد اوغري bad-úghurí. فضولي fuzúlí, بد ادائي bad-adá,í, هرزگي harzagí.

Indecorum, *subs.* بي ادبي bí-adabí, شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بد اوغري bad-úghurí, فضولي fuzúlí, بد ادائي bad-adá,í, هرزگي harzagí.

Indeed, *adv.* تحقيق tahqíq, تحقيقاً tahqíqan, يقيناً yaqínan, في الواقع fi 'l-váqi', آري árí, في الحقيقت fi 'l-haqíqat, واقعاً váqi'an, انصافاً insáfan, ولي valí, بدرستي bi-durustí.—(*Very bad indeed*) خيلي بد khailí bad.—*interj.* يعني چه ya'ní chih, ايا ممکنست ayá mumkin ast.

Indefatigable, *adj.* زحمت کش zahmat-kash, خستگي نا فهم khastagí-ná-fahm, بي ملال bí-malál, بي کلال bí-kalál, نا درمانده ná-dar-mándah.

Indefatigableness, *subs.* زحمت کشي zahmat-kashí, بي ملالي bí-malálí, بي کلالي bí-kalálí, بي خستگي bí-khastagí, نا درماندگي ná-dar-mándagí.

Indefatigably, *adv.* زحمت کشانه zahmat-kashánah, بي ملالانه bí-malálánah, بي کلالانه bí-kalálánah, بدون خستگي bidún-i-khastagí, بي درماندگي bí-dar-mándagí, بدون سأمت bidún-i-sämat.

Indefeasibility, *subs.* نا بطلاني ná-butlání, شکست نا

پذيري shikast-ná-pazírí, نا مغلوبي ná-maghlúbí, بي ابطالي bí-ibtálí, غير داحضي ghair-i-dáhizí.

Indefeasible, *adj.* غير داحض ghair-i-dáhiz, بطلان نا پذير butlán-ná-pazír, نا مغلوب ná-maghlúb, شكست خور shikast-ná-khur, بي ابطال bí-ibtál.

Indefectible, *adj.* غير ممنون ghair-i-mamnún, غير منفوص ghair-i-manfús, لا مقطوع la-maqtú', لا يزال lá-yazál, بي منتها bí-muntahá, تمام نا شدني tamám-ná-shudaní, بسر نامدني bi-sar-na-ámadaní.

Indefective, *adj.* بي نقص bí-naqs, بي منقصت bí-manqasat, بي نقصان bí-nuqsán, بي كمي bí-kamí, كامل kámil, تمام tamám.

Indefensibility, *subs.* بي حفاظي bí-hifází, نا مستحكمي ná-mustahkamí, بي پناهي bí-panáhí.—(*Military term*) نامنيعي na-anmí'í, بي حصانتي bí-hasánatí.

Indefensible, *adj.* ممتنع العذر mumtani'u 'l-'uzur, عذر بر مدار 'uzr-bar-ma-dár, معذرت نا پذير ma'zirat-ná-pazír, بي تصديق bí-tasdíq, تزكيت نا ياب tazkiyat-ná-yáb.—(*Military term*) بي حفاظ bí-hifáz, نا مستحكم ná-mustahkam, بي پناه bí-panáh, نا منيع ná-muní', بي حصانت bí-hasánat, نا مضبوط ná-mazbút.

Indefensive, *adj.* بي پناهگاه bí-panáh-gáh, بي الجا bí-iljá, بي حفاظت bí-hifázat, بي حفظ bí-hifz, بي عذر bí-'uzr.—(*Military term*) بي استحكام bí-istihkám, بي مناعت bí-maná'at, بي حصانت bí-hasánat, بي ضابطه bí-zábitah, لا ملجا lá-maljá.

Indefinable, *adj.* بي تعريف bí-ta'ríf, غير موصوف ghair-i-mausúf, برون از بيان birún-az-bayán, لا كلام lá-kalám, غير محصور ghair-i-mahsúr.

Indefinite, *adj.* نا محدود ná-mahdúd, نا محصور ná-mahsúr, غير معين ghair-i-mu'ayyan.—(*Grammatical term*) نكره nakirah, تنكير tankír, مطلق mutlaq, منكر munakkar.

Indefinitely, *adv.* (*Time*) بلا مدت bilá-muddat.—(*Manner*) بطور نا معين bi-taur-i-ná-mu'ayyan, نه بطور قطعي nah bi-taur-i-qat'í, مبهمانه mubhamánah, مجملانه mujmalánah.

Indefiniteness, *subs.* غير معيني ghair-i-mu'ayyaní, نا معيني ná-mu'ayyaní, بي تعييني bí-ta'yíní, نا محصوري ná-mahsúrí, نا محدودي ná-mahdúdí, مبهمي mubhamí, مجملي mujmalí.

Indehiscence, *subs.* نا گشائي ná-gushá,í, عدم انفتاح 'adam-i-infitáh, نا خنداني ná-khandání, مسدودي masdúdí, تصمد tasammud.

Indehiscent, *adj.* نا گشا ná-gushá, غير منفتح ghair-i-manfatih, نا خندان ná-khandán, مسدود masdúd, بند band, باز نا شونده báz-ná-shavandah, متصمد mutasammid.

Indelibility, *subs.* ثبات sabát, محو نا پذيري mahv-ná-pazírí, پايداري páyadárí, دوام davám, محكمي muhkamí, بست bast.

Indelible, *adj.* ثابت sábit, محو نا پذير mahv-ná-pazír, پايدار páyadár, دائم dáïm, محكم muhkam, بست دار bast-dár.

Indelibly, *adv.* ثابتانه sábitánah, مستقرانه mustaqirránah, بطور محو نا شدني bi-taur-i-mahv-ná-shudaní, پايدارانه páyadáránah, دائما dáïman, محكمانه muhkamánah, بطور بست دار bi-taur-i-bast-dár.

Indelicacy, *subs.* نا لطيفي ná-latífí, نا ظريفي ná-zarífí, نا مناسبي ná-munásibí, خشونت khushúnat, نا لرمي ná-narmí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Indelicate, *adj.* نا لطيف ná-latíf, نا ظريف ná-zaríf, نا شايان ná-sháyán, نا مناسب ná-munásib, با خشونت bá-khushúnat, نا نرم ná-narm, نا هنجار ná-hanjár.

Indelicately, *adv.* نا ظريفانه ná-zarífánah, بطور نا شايست bi-taur-i-ná-sháyist, نا مناسبانه ná-munásibánah, نا مؤدبانه ná-müaddabánah, درشتانه durushtánah, نا هنجارانه ná-hanjáránah.

Indemnification, *subs.* سد خسارت sadd-i-khasárat, منع ضرر man'-i-zarar, دفع زيان daf'-i-ziyán, تلافي taláfí-i-má-fát, تاوان táván, غرامت gharámat, جرمانه jurmánah.

Indemnify, *verb,* سد خسارت نمودن sadd-i-khasárat ni-múdan, منع ضرر كردن man'-i-zarar kardan, رفع زيان raf'-i-ziyán nimúdan, تلافي ما فات كردن taláfí-i-má-fát kardan, تاوان دادن táván dádan, غرامت كشيدن gharámat kashídan, جرمانه دادن jurmánah dádan.

Indemnity, *subs.* مجازات mujázát, پاداش pádásh, تضمين tazmín (*pl.* تضمينات tazmínát), جزا jizá, غرامت gharámat, جرمانه jurmánah, تلافي taláfí, تاوان táván.

Indent, *subs.* تو رفته tú-raftah, گود gaud, كنه kinih, دندانه dandánah, برش burish, خلال khalál, خله khallah.—(*Commercial term*) مستمسك mustamsak, تمسك نامه tamassuk-námah, قرار نامچه qarár-námchah.

Indent, *verb,* كنه كردن kinih kardan, دندانه ساختن dandánah sákhtan, نشان كردن nishán kardan, كنگره وار گردانيدن kungurah-vár gardánídan.—(*Commercial term*) استخدام نمودن istikhdám nimúdan, ملازم گرفتن mulázim giriftan, سر خط دادن sar-khat dádan, مشارطه كردن musháratah kardan.

Indentation, *subs.* دندانه سازي dandánah-sází, كنه كاري kinih-kárí, كنگره kungurah.

Indented, *part.* دندانه دار dandánah-dár, كنه دار kinih-dár, پر كنه pur-kinih.

Indentings, *subs.* بدنه badanah, كنگر kungur, كنگره kungurah, بارو bárú, باد گير bád-gír, برج burj (*pl.* بروج burúj), قلعه qal'ah, حصار hissár, شاهبند sháhband, سور súr (*pl.* اسوار asvár), ديوار dívár.

Indenture, *subs.* عهد نامه ‘ahd-námah, اقرار نامه iqrár-námah.

Independence, *subs.* استبداد istibdád, آزادي ázádí, استقلال istiqlál, آزادگي ázádagí, خود سري khud-sarí, بي نيازي bí-niyází.

Independent, *subs.* (*Religious term*) خود مختاري khud-mukhtárí, استقلالي istiqlálí, هر حزبي har-hizbí, هر فرقه سرودي har-firqah-surúdí, هر طائفه رئيسي har-tá'ifah-räísí.—*adj.* خود مختار khud-mukhtár, مستقل mustaqill, مطلق mutlaq, آزاد ázád, خود سر khud-sar, غني ghaní, مستغني mustaghní, بي نياز bí-niyáz, سر بست sar-bast.

Independently, *adv.* مستقلانه mustaqillánah, مستقلاً mustaqillan, خود سرانه khud-saránah, بطور خود مختاري bi-taur-i-khud-mukhtárí, مستبدانه mustabiddánah, از پيش خود az písh-i-khud.—(*Independently of this*) قطع نظر ازين qat‘-i-nazar az ín, بدون ملاحظه اين bi-dún-i-muláhazah-i-ín.

Indescribable, *adj.* لا يوصف lá-yúsaf, خارج از وصف khárij az vasf, برون از بيان birún az bayán, كه بتعريف نمي آيد kih bi-ta‘ríf na-mí-áyad, كه بوصف نمي آيد kih bi-vasf na-mí-áyad.

Indescribably, *adj.* بطور خارج از وصف bi-taur-i-khárij-az-vasf, بطريق برون از بيان bi-taríq-i-birún-az-bayán, لا يوصفانه lá-yúsafánah.

Indescribableness, *subs.* لا يوصفي lá-yúsafí, خارج از بياني khárij-az-bayání, بوصف در نيائي bi-vasf-dar-ní-á,í, فوق التعريفي fauqu 't-ta‘rífí.

Indesert, *adj.* عدم استحقاق ‘adam-i-istihqáq, بي لياقتي bí-liyáqatí, نا ارزي ná-arzí, نا شاياني ná-sháyání, نا قابلي ná-qábilí.

Indesinent, *adj.* لا يزال lá-yazál, لا ينقطع lá-yunqata‘, دائم dáïm, مدام mudám, جاودان jávidán, جاويد jávíd, سرمدي sarmadí, ابدي abadí, صمد samad.

Indestructibility, *subs.* هلاكت نا پذيري halákat-ná-pazírí, صمدانيت samadáníyat, بي فنائي bí-faná,í, لا يزالي lá-yazálí.

Indestructible, *adj.* لا يزال lá-yazál, هلاكت نا پذير halákat-ná-pazír, غير فاني ghair-i-fání, جاويد مان jávíd-mán.

Indeterminable, *adj.* غير مستقر ghair-i-mustaqirr غير منقضي ghair-i-munqazí, نا معين ná-mu‘ayyan, نا محصور ná-mahsúr.—(*Grammatical term*) منكر munakkar, غير معرف ghair-i-mu‘arraf.

Indeterminate, *adj.* مبهم mubham, نا معلوم ná-ma‘lúm, غير ثابت ghair-i-sábit, نا مستقر ná-mustaqirr, نا قطع ná-qat‘.

Indeterminately, *adv.* مبهمانه mubhamánah, بطور سر بسته bi-taur-i-sar-bastah, نا معينانه ná-mu‘ayyanánah, نا قطعانه ná-qat‘ánah.

Indeterminateness, *subs.* (*Persons*) نا ثابت رائي ná-sábit-räí, بي عزمتي bí-‘azmatí, ترديد tardíd.—(*Things*) مبهمي mubhamí, نا معلومي ná-ma‘lúmí, غير معيني ghair-i-mu‘ayyaní.

Indevotion, *subs.* بي ديني dí-díní, بي تقوائي bí-taqvá,í, خدا نا ترسي khudá-ná-tarsí, عدم صلاح ‘adam-i-saláh.

Indevout, *adj.* بي دين bí-dín, بي تقوي bí-taqvá, خدا نا ترس khudá-ná-tars, غير صالح ghair-i-sálih.

Index, *subs.* فهرست fihrist.—(*Pointer*) شاخص shákhis.—(*Metaphorical*) اشارت isháratت, نشان nishán, دليل dalíl (*pl.* ادله adillah), بينه bayyanah, عنوان ‘inván, مهدات mihdát.—(*The face is an index to the mind*) رو آئنه دل است rú-áïnah-i-dil ast, وجه مرآت قلب است vajh mir,át-i-qalb ast.

Index, *verb,* فهرست ساختن *or* كردن fihrist sákhtan *or* kardan.

India, *subs.* هند hind, هندومستان hindústán.—(*Secretary of State for India*) وزير متملكات هند vazír-i-muta-mallikát-i-hind.

Indian, *adj.* هندي hindí, هندوي hindúí, هندستاني hindústání, امريكاني قديم amríkání-i-qadím.—(*Native of India*) اهل هند ahl-i-hind, زائيده هند zá,idah-i-hind.

Indian-corn, *subs.* ذرت zurrat, ذرت بلال zurrat-i-ballál, ذرت كلاك zurrat-i-kalák.

Indian-ink, *subs.* سياهي siyáhí, مركب هندي murak-kab-i-hindí, حبر اسود hibr-i-asvad, صبغ چيني sibagh-i-chíní.

India-rubber, *subs.* صمغ كشا samagh-i-kushá, قندران qundirán.—(*For rubbing out*) مداد پاك كن midád-pák-kun.—*adj.* صمغ كشا وش samagh-i-kushá-vash.—(*For rubbing out*) مداد پاك كن سا midád-i-pák-kun-sá.

Indicant, *subs.* دال dáll, مدل mudill, دليل dalíl, رهنما rah-nimá, هاديه hádiyah, اشاره نما ishárah-nimá, مشير mushír.—*adj.* دلالت كن dalálat-kun, هدايت بخش hidáyat-bakhsh, اشاره نما ishárah-nimá, مشير mushír.

Indicate, *verb trans.* نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), اظهار داشتن izhár dáshtan, بيان كردن bayán kardan, اعلام نمودن i‘lám nimúdan, استكشاف كردن istiksháf kardan, رهنمائي كردن rah-nimá,í kardan, خبر دادن khabar dádan.—*intrans.* اشارت كردن ishárat kardan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, خبر دادن khabar dádan.—(*The weather indicates*) از هوا چنين معلوم ميشود az hává chunín ma‘lúm mí-shavad.

Indication, *subs.* اظهار izhár, اخبار ikhbár, اعلام i‘lám, رهنمائي rah-nimá,í, تبيين tabyín.—(*Token*) اشاره ishárah, عبارت ‘ibárat, دلالت dalálat, سراغ surágh, علامت ‘alámat, اثر asar.

Indicative, *adj.* معرب mu'rib.—(*Indicative mood*) فعل فعل fi'l-i-mutlaq, فعل اخباري fi'l-i-ikhbárí, زمان حال زمان zamán-i-hál.—(*This is indicative of madness*) این علامت ديوانگي است ín 'alámat-i-dívánagí ast.

Indicatively, *adv.* بطور اخبار bi-taur-i-ikhbár, بطرز بيان bi-tarz-i-bayán, بر ئبيل اظهار bar-sabíl-i-izhár.

Indicator, *subs.* دال dáll, هادي hádí, مخبر muk hbir, معلم mu'lim, اظهار نما izhár-nimá, بيان ساز bayán-sáz. —(*Instrument*) اخبار نما akhbár-nimá, بخار شناس bukhár-shinás, بخار آزما bukhár-ázmá.

Indicatory, *adj.* مبين mubayyin, نماينده nimáyandah, دال dáll, موضح múzih, بيان ساز bayán-sáz.

Indict, *verb,* متهم ساختن muttaham sákhtan, الزام دادن ilzám dádan. مقصر ساختن muqassar sákhtan, مجرم قرار دادن mujrim qarár dádan.

Indictable, *adj.* تقصير مند taqsír-mand, متهم mutta-ham, الزام ياب ilzám-yáb, مجرم mujrim, مقصر mu-qassar.

Indiction, *subs.* بيان bayán, ايضاح ízáh, انشا inshá.

Indictive, *adj.* قابل متهم qábil-i-muttaham, مقصر پذير muqassar-pazír.

Indictment, *subs.* اثبات جرم isbát-i-jurm, تخطئه takh-tïah, اجرام ijrám, الزام ilzám.—(*Document*) الزام نامه ilzám-námah, اجرام نامچه ijrám-námchah.

Indifference, *subs.* غفلت ghuflat, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, اهمال ihmál, کوتاهي kútáhí, سهو sahv, سهل انگاري sahl-angárí, مساهله musáhalah, اغماص ighmás, استغنا istighná, بي اعتنائي bí-i'tiná,í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí.—(*Impartiality*) عدل 'adl, بي طرفي bí-tarafí, راست بازي rást-bází, داد رسي dád-rasí, صداقت sadáqat, بي طرف گيري bí-taraf-gírí, بي جانب داري bí-jánib-dárí, بي غرضمندي bí-gharaz-mandí, عدم خاطر خواهي 'adam-i-khátir-kháhí, بي تعصبي bí-ta'assubí, بي ميلي bí-mailí.

Indifferent, *adj.* بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, کاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا ابالي گر lá-ubálí-gar, بي اعتنا bí-i'tiná.—(*Impartial*) عادل 'ádil, راستباز rást-báz, داد رس dád-ras, بي غرض bí-gharaz, بي ميل bí-mail, صادق sádiq, بي طرف bí-taraf, بي محابات bí-muhábát, بي طرف گير bí-taraf-gír, بي تعصب bí-ta'assub, بي جانب دار bí-jánib-dár.

Indifferently, *adv.* غافلانه gháfilánah, غفلتاً ghuflatan, کاهلانه káhilánah, اهمالاً ihmálan, ديوانه وار dívánah-vár, بي پروايانه bí-parváyánah, بطور استغنا bi-taur-i-istighná, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná.—(*Impartially*) نا طرف دارانه ná-taraf-dáránah, بدون جانب داري bidún-i-jánib-dárí, بدون تعصب bidún-i-ta'assub, بي طرف bí-taraf-gíránah, بيغرضانه bí-gharazánah, غير گيرانه ghair-i-muta'assibánah, بدون ميل بسوئي bidún-i-mail-bi-sú,í, بي محابا bí-muhábá.

Indigence, *subs.* احتياج ihtiyáj, افتقار iftiqár, بي چيزي bí-chízí, نا داري ná-dárí, افلاس iflás, درويشي dar-víshí.

Indigene, *subs.* وطني vataní, بلدي baladí, ملکي mulkí, اصلي aslí, اهلي ahlí, شهر زاد shahr-zád.

Indigenous, *adj.* (*Persons*) وطني vataní, بلدي baladí, ملکي mulkí, اصلي aslí, اهلي ahlí.—(*Plants*) خود رو khud-rú.

Indigent, *adj.* درويش darvísh, لات lát, فقير faqír (*pl.* فقرا fuqará), نا دار ná-dár, محتاج muhtáj, مفلس muflis, بي چيز bí-chíz.

Indigently, *adv.* مفلسانه muflisánah, محتاجانه muhtáj-ánah, فقيرانه faqíránah, درويشانه darvíshánah, بطور لات و لوتي bi-taur-i-lát-u-lútí.

Indigested, *part.* هضم نا شده hazm-ná-shudah, نا پخته ná-pukhtah.—(*Metaphorically*) بي ترتيب bí-tartíb, بي نظم bí-nazm.

Indigestible, *adj.* سنگين sangín, نا گوار ná-guvár, ثقيل saqíl, هضم نا شدني hazm-ná-shudaní, سر دل گير sar-dil-gír.

Indigestion, *subs.* بد هضمي bad-hazmí, وخامت vа-khámat, ثقلت saqlat, امتلاء معده imtilá-i-mi'dah, سوء الهضم süu 'l-hazm, تخمگي tukhmagí.

Indigitate, *verb trans.* با انگشت نمودن bá-angusht ni-múdan, نشان دادن nishán dádan. — *intrans.* با انگشت حرف زدن bá-angusht harf zadan, با انگشت شمردن bá-angusht shimurdan.

Indigitation, *subs.* انگشت حرف زني angusht-harf-zaní, انگشت نمائي angusht-nimá,í, انگشت شماري angusht-shimárí.

Indignant, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, کج خلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مکدر mukaddar, رنجيده ranjídah, در هم darham, پر غيظ pur-ghaiz, بغيظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغير mutaghayyir, طبع افروخته afrúkhtah-tab', خفا khafá (*obs.*).

Indignantly, *adv.* خشمناکانه khishm - nákánah, غضبناکانه ghazab-nákánah, پر غيظانه pur-ghaizánah, قهر ناکانه qahr-nákánah.

Indignation, *subs.* غضب ghazab, غصه ghussah, کين kín, کينه kínah, خشم khishm, غيظ ghaiz, قهر qahr, رنجش ranjish, دلرنجي dil-ranjí, سورت saurat, تغير taghayyur, سخط sakhat, حدت hiddat, تندي tundí, تاب táb, نبث nabs, تنفر tanaffur.

Indignity, *subs.* ذلت zillat, خفت khiffat, حقارت hiqárat, خواري khárí, اهانت ihánat, توهين tauhín, ظلم zulm, بي احترامي bí-ihtirámí, اخزا ikhzá.

Indigo (*Pigmentum indicum*), *subs.* نیل níl, نیل هندي níl-i-hindí, نیل پر طاؤسي níl-i-pur-táüsí, نیلج nílaj, نیله nílah, عصاره نیل 'usárah-i-níl.

Indigoferæ folia, *subs.* (*Indigo leaves pounded as a dye for the beard*) وسمه vasmah, ماسمه másmah, رنگ ریش rang-i-ríish.

Indigofera tinctoria (*Indigo plant*), *subs.* درخت نیل dirakht-i-níl, نبات النیلج nabátu 'n-nílaj.

Indirect, *adj.* نا راست ná-rást, پیچیده pichídah, کج kaj, معوج mu'avvaj.—(*Metaphorically*) با توسط bá-tavassut, وسیله مند vasílah-mand, کنایه وار kináyah-vár, نا یکسره ná-yaksarah. — (*Indirect tax*) خراج بالواسطه khiráj-i-bi 'l-vásitah.

Indirection, *subs.* نا راستي ná-rástí, اعوجاج i'vijáj, پیچیدگي pichídagí, وسیله مندي vasílah-mandí, نا یکسرگي ná-yaksaragí.

Indirectly, *adv.* (*Position*) نا راستانه ná-rástánah, اعوجانه a'vajánah, بطور پیچیدگي bi-taur-i-pichídagí, نا یکسره وار ná-yaksarah-vár, وسیله مندانه vasílah-mandánah.—(*Method*) رمزاً ramzan, بطریق اشاره bi-taríq-i-ishárah, بطورکنایه bi-taur-i-kináyah.

Indirectness, *subs.* نا راستي ná-rástí, اعوجاج i'vijáj, پیچیدگي pichídagí, وسیله مندي vasílah-mandí, نا یکسرگي ná-yaksaragí.

Indiscernible, *adj.* غیر ظاهر ghair-i-záhir, بعید الفهم ba'ídu 'l-fahm, نا پیدا ná-paidá, نا مرئي ná-mar,í, نا معلوم ná-ma'lúm, نا مکشوف ná-makshúf, مستور mastúr, نهان nihán.

Indiscernibleness, *subs.* عدم ظهور 'adam-i-zuhúr, نا پیدائي ná-paidá,í, نا معلومي ná-ma'lúmí, نا مکشوفي ná-makshúlí, نا مرئگري ná-mar,í-garí, استتار istitár.

Indiscernibly, *adv.* بطور نا پیدائي bi-taur-i-ná-paidá,í, نا معلومانه ná-ma'lúmánah, بطرزي که مرئي نگردد bi-tarzí kih mar,í na-gardad, مستورانه mastúránah.

Indiscerptibility, *subs.* لا مفروقي lá-mafrúqí, عدم افتراق 'adam-i-iftiráq, تقسیم نا پذیري taqsím-ná-pazírí, لا ینقسمي lá-yunqasmí, لا یتجزائي lá-yutajazzá,í, جدا نشدني jidá-na-shudaní.

Indiscerptible, *adj.* لا یتجزي lá-yutajazzá, غیر منقسم ghair-i-munqasim, تقسیم نا پذیر taqsím-ná-pazír, قسمت نا شدني qismat-ná-shudaní, غیر مفترق ghair-i-muftariq, لا مفروق lá-mafrúq.

Indiscoverable, *adj.* غیر مکشوف ghair-i-makshúf, نا مستکشف ná-mustakshif, معلوم نا شدني ma'lúm-ná-shudaní, بدست نامدني bi-dast-na-ámadaní, پیدا نگشتني paidá-na-gashtaní.

Indiscoverableness, *subs.* غیر مکشوفي ghair-i-makshúfí, نا مستکشفي ná-mustakshifí, پیدا نا شدني paidá-ná-shudaní, دست میائي dast-míáyí.

Indiscoverably, *adv.* غیر مکشوفانه ghair-i-makshúfánah, نا مستکشفانه ná-mustakashifánah, بطوریکه پیدا نگردد bi-taurí kih paidá na-gardad.

Indiscreet, *adj.* بي عقل bí-'aql, بي امتیاز bí-imtiyáz, نا حکیم na-hakím, نا فهم ná-fahm, نا دان ná-dán, بي احتیاط bí-ihtiyát, جسور jasúr, احمق ahmaq.

Indiscreetly, *adv.* بي تمیزانه bí-tamízánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, نا حکیمانه ná-hakímánah, بي احتیاطانه bí-ihtiyátánah, جسورانه jasúránah, احمقانه ahmaqánah.

Indiscretion, *subs.* ابلهي ablahí, بلاهت baláhat, حماقت himáqat, سفاهت safáhat, خبط khibt, قلت عقل qillat-i-'aql, بیوقوفي bí-vuqúfí, نا داني ná-dání, بیعقلي bí-'aqlí, دیوانگي dívánagí, شیدائي shaidá,í, شیفتگي shíftagí, جنون junún, خریت kharíyat (*vulg.*).

Indiscriminate, *adj.* بي فرق bí-farq, بي تفاوت bí tafávut, غیر ممتاز ghair-i-mumtáz, بي امتیاز bí-imtiyáz, جدا نا شده jidá-ná-shudah, همه آجیل hamah-ájíl.—(*Confused*) مخلوط makhlút, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, بهم آمیخته bi-ham-ámíkhtah.

Indiscriminately, *adv.* بدون فرق bidún-i-farq, بي امتیازانه bí-imtiyázánah, مثل آش همه آجیل misl-i-ásh-i-hamah-ájíl, کافتاً káffatan.

Indiscriminating, *adj.* بي امتیاز bí-imtiyáz, بیبصیرت bí-basírat, بیتدبیر bí-tadbír, غیر ممیز ghair-i-mumayyiz, نا مفرق ná-mufarriq.

Indiscrimination, *subs.* عدم امتیاز 'adam-i-imtiyáz, عدم تفریق 'adam-i-tafríq, فرق نا گذاري farq-ná-guzárí, جدا نا سازي jidá-ná-sází.

Indispensable, *adj.* ضرور zarúr, لازم lázim, ملتزم multazim, مقتضي muqtazí, واجب vájib, در کار dar-kár, متحتم mutahattim, بایستني báyistaní, حتمي hatmí, نا گزیر ná-guzír, لا بد lá-budda, مفروض mafrúz.

Indispensableness, *subs.* ضرورت zarúrat, لزوم luzúm, وجوب vujúb, حتمیت hatmíyat, نا گزیري ná-guzírí, فرضیت farzíyat, بایست báyist.

Indispensably, *adv.* بالضرورت bi 'z-zarúrat, لا جرم lá-jaram, لازمانه lázimánah, لا بدانه lá-buddánah, نا چارانه ná-cháránah, نا گزیرانه ná-guzíránah, بطور وجوب bi-taur-i-vujúb.

Indispose, *verb,* بي میل ساختن bí-máil sákhtan, بیکاره bí-kárah gardánídan, گردانیدن بیرغبت نمودن bí-raghbat nimúdan, رائي بر گردانیدن räí bar-gardánídan.

Indisposed, *adj.* (*Disinclined*) کاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, متنفر mutanaffir, منافي munáfí, مغایر mughávir, با کراهت bá-karáhat. —(*Ill*) بد حال bad-hál, نا خوش ná-khush, بي دماغ bí-dimágh, علیل 'alíl, مریض maríz, بیمار bímár.—(*To-day I am indisposed*) امروز احوالم مشوش است imrúz ahvál-am mushavvash ast. — (*He is indisposed*) احوالش نا ساز است ahvál-ash ná-sáz ast.

Indisposedness, *subs.* (*Disinclination*) بي ميلي bí-mailí, بي رغبتي bí-raghbatí, كراهت karáhat, نفرت nifrat.—(*Illness*) بد حالي bad-hálí, تكسر مزاج takas-sur-i-mizáj, بهم خوردگي احوال bi-ham-khurdagí-i-ahvál, نا خوشي ná-khushí, علت ‘illat, عليلي ‘alílí, مرض marz, بيماري bímárí.

Indisposition, *subs.* (*Disinclination*) بي ميلي bí-mailí, بي رغبتي bí-raghbatí, كراهت karáhat, نفرب nifrat.—(*Illness*) بد حالي bad-hálí, تكسر مزاج takas-sur-i-mizáj, بهم خوردگي احوال bi-ham-khurdagí-i-ahvál, نا خوشي ná-khushí, علت ‘illat, عليلي ‘alílí, مرض marz, بيماري bímárí.

Indisputable, *adj.* لا شك lá-shakk, بيشبهه bí-shubhah, بي نزاع bí-nizá‘, بي اختلاف bí-ikhtiláf, بي گفتگو bí-guftugú, بي ريب bí-ríb, بي سوٴال bí-süál.

Indisputableness, *subs.* بي شبهگي bí-shubhagí, بي نزاعي bí-nizá‘í, بي اختلافي bí-ikhtiláfí, بي گفتگوئي bí-guftugú,í, بي ريبي bí-ríbí, بيشكي bí-shakkí, صحت sihhat, درستي durustí.

Indisputably, *adv.* بلا شك bilá-shakk, بي سوٴالانه bí-süálánah, بدون شبهه bidún-i-shubhah, بدون گفتگو bidún-i-guftugú, صريحاً saríhan.

Indissoluble, *adj.* حل نا پذير hall-ná-pazír, غير منحل ghair-i-munhall, نا گداز ná-gudáz, آب نشدني áb-na-shudaní, لا ينحل lá-yunhall, بي انفصام bí-infisám, بي انصرام bí-insirám, بي انفكاك bí-infikák.

Indissolubleness, *subs.* حل نا پذيري hall-ná-pazírí, عدم انحلال ‘adam-i-inhilál, نا گدازي ná-gudází, لا ينحلي lá-yunhallí, بي انفصامي bí-infisámí, بي انصرامي bí-insirámí, بي انفكاكي bí-infikákí.

Indissolubly, *adv.* بطور حل نا پذيري bi-taur-i-hall-ná-pazírí, بدون انحلال bi-dún-i-inhilál, نا گدازانه ná-gudázánah, بي انفصامانه bí-infisámánah, بي انصرامانه bí-insirámánah, بدون انفكاك bidún-i-infikák.

Indissolvable, *adj.* حل نا پذير hall-ná-pazír, غير منحل ghair-i-munhall, نا گداز ná-gudáz, آب نشدني áb-na-shudaní, لا ينحل lá-yunhall, بي انفصام bí-infisám, بي انصرام bí-insirám, بي انفكاك bí-infikák.

Indistinct, *adj.* غير مبين ghair-i-mubín, نا معلوم ná-ma‘lúm, نا مفروق ná-mafrúq, نا ممتاز ná-mumtáz, لا فرق lá-farq, نا صاف ná-sáf, نا مميز ná-mumayyaz, غير واضح ghair-i-vázih, نا روشن ná-raushan.

Indistinctness, *subs.* نا معلومي ná-ma‘lúmí, بي امتيازي bí-imtiyází, عدم افتراق ‘adam-i-iftiráq, لا فرقي lá-farqí, نا صافي ná-sáfí, نا مميزي ná-mumayyazí, نا واضحي ná-vázihí, نا روشني ná-raushaní.

Indistinctly, *adv.* بي امتيازانه bí-imtiyázánah, بدون فرق bidún-i-farq, نا صافانه ná-sáfánah, بلا فرق bilá-farq, نا روشنانه ná-raushanánah.

Indistinguishable, *adj.* امتياز نا پذير imtiyáz-ná-pazír, نا مفروق ná-mafrúq, جدا نا شدني jidá-ná-shudaní, غير مميز ghair-i-mumayyaz, متشابه mutashábih.

Indite, *verb*, انشا كردن inshá kardan, تاٴليف نمودن tálíf nimúdan, تصنيف كردن tasníf kardan, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), بتحرير در آوردن bi-tahrír dar-ávardan.

Inditement, *subs.* انشا inshá, تاٴليف tálíf, تصنيف tasníf, كتابت kitábat, تحرير tahrír.

Individual, *subs.* نفر nafar, كس kas, مرد mard (*pl.* مردان mardán *or* مردمان mardumán), شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), افراد afrád (used only in plural).—*adj.* احد ahad (*pl.* احاد ahád).—(*Individual persons*) افراد خلق afrád-i-khulq, احاد ناس ahád-i-nás.

Individualism, *subs.* شخصيت shakhsíyat, فرديت fardíyat, فردانيت fardáníyat, نفسيت nafasíyat, خصوصيت khusúsíyat.

Individuality, *subs.* تعين ta‘ayyun, منفردي munfaridí, انفراد infirád, تشخيص tashkhís, تميز tamíz.

Individualize, *verb*, تميز دادن tamíz dádan, امتياز بخشيدن imtiyáz bakhshídan, جدا ساختن jidá sákhtan, تشخيص دادن tashkhís dádan.

Individually, *adv.* يكيك yak-yak, منفرداً munfaridan, فرد بفرد fard-bi-fard, شخصاً shakhsan, بخودي خود bi-khudí-i-khud.

Individuate, *verb*, جدا كردن jidá kardan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, تميز دادن tamíz dádan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناز shináz), فرد فرد گردانيدن fard-fard gardánídan.

Individuation, *subs.* فرد فرد گرداني fard-fard-gardání, تفريق tafríq, تميز دهي tamíz-dihí, جدا سازي jidá-sází.

Indivisibility, *subs.* عدم انقسام ‘adam-i-inqisám, تقسيم taqsím-ná-pazírí, نا پذيري لا ينقسمي lá-yunqasamí.

Indivisible, *adj.* لا يتجزي lá-yutajazzá, غير منقسم ghair-i-munqasim, تقسيم نا پذير taqsím-ná-pazír, قسمت نا شدني qismat-ná-shudaní, غير مفترق ghair-i-muftariq, لا مفروق lá-mafrúq.

Indivisibles, *subs.* ذرات zarrát, عناصر ‘anásir, اصول usúl, مواد mavádd.

Indocible, *adj.* تربيت نا پذير tarbiyat-ná-pazír, غير منقاد ghair-i-munqád, غير تابع ghair-i-tábi‘, حرف نا شنو harf-ná-shinau, خرف khirif, كودن kaudan, سر كش sar-kash, فرمان بردار نا ná-farmán-bardár, رام نا ná-rám.

Indocile, *adj.* تربيت نا پذير tarbiyat-ná-pazír, غير منقاد ghair-i-munqád, غير تابع ghair-i-tábi‘, حرف نا شنو harf-ná-shinau, خرف khirif, كودن kaudan, سر كش sar-kash, فرمان بردار نا ná-farmán-bardár, رام نا ná-rám.

Indocility, *subs.* عدم انقياد ‘adam-i-inqiyád, بي استيناسي bí-istínásí, بي اطاعتي bí-itá‘atí, نا خضوعي ná-khuzú‘í, نا رامي ná-rámí.—(*Intractability*) سر كشي sar-kashí, عصيان ‘isyán, نا فرمان برداري ná-farmán bardárí, وحوشت vuhúshat.

Indoctrinate, *verb,* تعليم كردن ta‘lím kardan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, ياد دادن yád dádan, تربيت نمودن tarbiyat nimúdan, آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), اندرز كردن andurz kardan, نصيحت نمودن na-síhat nimúdan.

Indoctrination, *subs.* تربيت tarbiyat, تعليم ta‘lím, تأديب tádíb, افاده ifádah, آموزش ámúzish, اندرز andurz, پند pand, نصيحت nasíhat.

Indolence, *subs.* سستي sustí, كاهلي káhilí, تنبلي tambalí, كسالت kasálat, رخاوت rakhávat.

Indolent, *adj.* سست sust, كاهل káhil, تنبل tambal, متكاسل mutakásil.—(*To be indolent*) تنبلي كردن tambalí kardan, سستي كردن sustí kardan, كهالت ورزيدن kahálat varzídan, آواره گرديدن ávárah gardídan, تثاقل نمودن tasáqul nimúdan, ول گشتن vil-gash-tan.

Indolently, *adv.* تنبلانه tambalánah, كاهلانه káhilánah, بطور كسالت bi-taur-i-kasálat, بي ميلانه bí-mailánah, بطور ول گردي bi-taur-i-vil-gardí.

Indomitable, *adj.* غير مغلوب ghair-i-maghlúb, نا مسخر ná-musakhkhar, بي هم نا خوردني bi-ham-ná-khurdaní, عاجز نا شدني ‘ájiz-ná-shudaní, تن در مده tan-dar-ma-dih, لا ينقطع lá-yunqata‘.—(*His indomit-able industry*) زحمت لا ينقطع وي zahmat-i-lá-yun-qata‘-i-vai.

Indomitableness, *subs.* نا مغلوبي ná-maghlúbí, تسخير نا پذيري taskhír-ná-pazírí, نا عاجزي ná-‘ájizí, بي عجزي bí-‘ajzí, خسته نا شدني khastah-ná-shudaní.

Indomitably, *adv.* بطور نا مغلوبي bi-taur-i-ná-magh-lúbí, بي ترسانه bí-tarsánah, بدون اظهار عجز bidún-i-izhár-i-‘ajz, بلا ينقطع bi-lá-yunqata‘.

Indorsable, *adj.* امضا نپذير imzá-na-pazír, صحه بردار sihhah-bardár, مجري داشتني mujrá-dáshtaní, مهر شو muhr-shau.—(*Acceptable*) پسنديده pasandídah, مقبول maqbúl.

Indorse, *verb,* امضا كردن imzá kardan, صحه گذاشتن sihhah guzáshtan, مجري داشتن mujrá dáshtan, مهر كردن muhr kardan, پسند نمودن pasand nimúdan, تقويت كردن taqviyat kardan, پشت نويسي كردن pusht-nivísí kardan.—(*He endorsed this opinion*) اين رأي را پسنديد ín-räí-rá pasandíd.

Indorsee, *subs.* ممضا اليه mumzá-ilaihi, محول له muhavvalun lihi.

Indorsement, *subs.* امضا imzá, صحه sihhah, مهر muhr, پشت نويسي pusht-nivísí, اجرا ijrá, تقويت taqviyat.—(*Endorsement of an opinion*) پسند pasand, قبول qabúl.

Indorser, *subs.* امضا كننده imzá-kunandah, صحه گذار sihhah-guzár, مجري دار mujrá-dár.—(*Of an opinion*) پسند كن pasand-kun, قبول كن qabúl-kun.

Indubious, *adj.* بي شك bí-shakk, بي شبهه bí-shubhah, يقين yaqín, راست rást, حق haqq.

Indubitable, *subs.* محقق muhaqqaq, بي شبهه bí-shub-hah, نا مشكوك ná-mashkúk, تحقيقي tahqíqí, بي اختلاف bí-ikhtiláf, بي نزاع bí-nizá‘.

Indubitableness, *subs.* بي شبهگي bí-shubhagí, نا مشكوكي ná-mashkúkí, لا شكي lá-shakkí, تحقق tahaq-quq.

Indubitably, *adv.* البته albattah, بدون شبهه bidún-i-shubhah, بلا شك bilá-shakk, محققاً muhaqqaqan, يقيناً yaqínan.

Induce, *verb,* تحريك كردن tahrík kardan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, بر آن داشتن bar án dáshtan, چاره كردن chárah kardan, راضي ساختن rází sákhtan, بر سر ميل آوردن bar-sar mail ávardan.

Inducement, *subs.* ترغيب targhíb, تحريك tahrík.—(*Motive*) غرض gharaz, قصد qasd, آهنگ áhang, مطب matlab, مقصود maqsúd (*pl.* مقاصد maqásid), باعث bá‘is, موجب mújib.

Inducible, *adj.* ترغيب پذير targhíb-pazír, تحريك بردار tahrík-bardár, مائل máil, حنيف haníf, راغب rághib, رضوان شعار rizván-shi‘ár.

Induct, *verb,* (*Bring in*) داخل ساختن dákhil sákhtan, در آوردن dar-ávardan, متملك ساختن mutamallik sákhtan, معين گردانيدن mu‘ayyan gardánídan.—(*To an office*) نصب نمودن nasb nimúdan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan.

Inductibility, *subs.* هدايت نا يابي hidáyat-ná-yábí, ارشاد نا پذيري irshád-ná-pazírí, بي امتدادي bí-imti-dádí, دراز نا شوي diráz-ná-shaví, كش نياوري kash-ní-ávarí, نا كشائي ná-kasháí.

Inductile, *adj.* امتداد نا پذير imtidád-ná-pazír, كشش بر مدار kashish-bar-madár, نا كشا ná-kashá, دراز نا شو diráz-ná-shau.

Inductility, *subs.* نا ممتدي ná-mumtaddí, بي امتدادي bí-imtidádí, لا مدي lá-maddí, نا كشائي ná-kasháí, دراز ناشوي diráz-ná-shaví.

Induction, *subs.* استنباط istimbát, استدلال istidlál, قياس qiyás, تشبيه tashbíh, فرض farz, استنتاج istin-táj, نتيجه گيري natíjah-gírí, تفريع tafrí‘.—(*To judge by induction*) قياس كردن qiyás kardan, استدلال نمودن istidlál nimúdan, تشبيه كردن tashbíh kardan.

Inductional, *adj.* قياسي qiyásí, تشبيهي tashbíhí, استدلالي istidlálí, استنباطي istimbátí, استنتاجي istin-tájí.

Inductive, *adj.* قابل استنباط qábil-i-istimbát, استنباط شدني istimbát-shudaní, شايسته استدلال sháyistah-i-istidlál.

Inductively, *adv.* بطور استدلال bi-taur-i-istidlál, بطريق استنباط bi-taríq-i-istimbát, از روي قياس az rúy-i-qiyás, بطرز استنتاج bi-tarz-i-istintáj, بقاعده تشبيه bi-qá'idah-i-tashbíh, مستدلاً mustadillan.

Inductor, *subs.* مدخل mudkhil, واسطه نصب vásitah-nasb, واسطه تعيين vásitah-ta'yín, نصب فرما nasb-farmá, تعيين نما ta'yín-nimá.

Indue, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakh-shídan, مالك ساختن málik sákhtan, دارا كردن dárá kardan, دخل دادن dakhl dádan.—(*Clothe*) متدثر mutadassir gardánídan, مخلع ساختن mu-khalla' sákhtan, مكتسي نمودن muktasí nimúdan.

Induement, *subs.* خلعت khil'at, دثار dasár, كسوت kisvat, پوشش púshish, ترفه turfah.—(*Endowment*) عطيه 'atíyah (*pl.* عطايا 'atáyá), موهبت mauhabat, دهش dihish, بخشش bakhshish, انعام in'ám, اكرام ikrám.

Indulge, *verb trans.* نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), رو دادن rú dádan, ماذون داشتن mázún dáshtan, خود سر ساختن khud-sar sákhtan, وا گذار كردن vá-guzár kardan.—*intrans.* طبيعت كردن tabí'at kardan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), خوش گذرانيدن khush guzránídan, تن در دادن tan dar-dádan, همراهي كردن ham-ráhí kardan.—(*To indulge the passions*) خوش پيروي هوا و هوس نمودن khush guzránídan, pairaví-i-hává-u-havas nimúdan, متابعت نفس كردن mutába'at-i-nafas kardan, شهوت پرستيدن shahvat parastídan.—(*To indulge a child*) نوازش كردن navá-zish kardan, رو دادن rú dádan, خوش داشتن khush dáshtan, خوشحال نمودن khush-hál nimúdan, مهر باني (با) نمودن mihr-báni nimúdan (bá).—(*To indulge in drink*) بمشروبات چسپيدن bi-mashrúbát chaspídan, مستي كردن mastí kardan, شرب زياد نمودن shurb-i-ziyád nimúdan, مي پرستي نمودن mai-parastí nimúdan.

Indulgence, *subs.* مرحمت marhamat, شفقت shafaqat, التفات iltifát, ملاطفت mulátafat, مهر باني mihr-báni, نوازش navázish, اكرام ikrám, احسان ihsán.—(*Ecclesiastical term*) مغفرت maghfirat, عفو 'afv, آمرزش ámurzish, رخصت rukhsat, مسامحه musámahah.—(*Gratification*) دلخواهي dil-kháhí, ترضيه tarziyah, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, عنايت 'ináyat, تمتيع tamtí', التفات iltifát, ارضا irzá, مسرت masarrat.—(*Indulgence in drink is bad*) زياد روي در مشروبات بد است ziyád-raví dar mashrúbát bad ast.

Indulgent, *adj.* شفيق shafíq, مشفق mushfiq, مهربان mihr-bán, لطيف latíf, خليق khalíq, نرم خو narm-khú, خوش طبع khush-tab', مسامح musámih.—(*To be indulgent*) عنايت داشتن 'ináyat dáshtan, ملاطفت نمودن mulátafat nimúdan, تساهل نمودن tasáhul nimúdan, مسامحه نمودن musámahah nimúdan.—(*To be indulgent to oneself*) خود كامي نمودن khud-kámí nimúdan, نفسانيت كردن nafasániyat kardan, لهو و لعب نمودن lahv-u-la'b nimúdan.

Indulgently, *adv.* بدون مضايقه bidún-i-muzáyaqah, بطور عنايت bi-taur-i-'ináyat, از روي التفات az rúy-i-iltifát, مهر بانانه mihr-bánánah, شفيقانه shafíqánah, مشفقانه mushfiqánah, مسامحانه musámahánah.

Indulger, *subs.* نوازشگر navázish-gar, الطاف شعار iltáf-shi'ár, مرحمت كردار marhamat-kirdár, عفو 'afú, غفور ghafúr.

Indurate, *verb trans.* سخت كردن sakht kardan, سنگين ساختن sangín sákhtan, صلب ساختن sulb sákhtan, قسي گردانيدن qasí gardánídan, استحكان دادن istih-kán dádan, بيحس نمودن bí-hiss nimúdan.—*intrans.* سخت شدن sakht shudan, سنگين شدن sangín shudan, بيحس گشتن bí-hiss gashtan.

Induration, *subs.* قساوت qasávat, سختي sakhtí, خشونت khushúnat, صلبيت sulbíyat, صلديت sal-díyat, اقسا iqsá.

Industrial, *adj.* محنتي mihnatí, زحمتي zahmatí, جهادي jihádí, سعيدي sa'ídí, كوششي kúshishí, تعبي ta'abí.

Industrious, *adj.* محنتي mihnatí, محنت كش mihnat-kash, زحمت كش zahmat-kash, ساعي sá'í, جاهد jáhid, مجاهد mujáhid, كار كن kár-kun, تعب كش ta'ab-kash.

Industriously, *adv.* مجاهدانه mujáhidánah, تعب كشانه ta'ab-kashánah, محنت كشانه mihnat-kashánah, زحمت كشانه zahmat-kashánah, از روي كوشش az rúy-i-kúshish, ساعيانه sá'íyánah.

Industry, *subs.* محنت mihnat, سعي sa'í, جد و جهد jidd-u-jahd, كوشش kúshish, تعب ta'ab, زحمت zah-mat, رنج ranj, طلب talab.

Indwelling, *subs.* داخل ماني dákhil-máni, سكونت درون sukúnat-i-darún, اطمئنان itmïnán, حضور huzúr, سكينت sakínat.—*adj.* داخل مان dákhil-mán, دروني durúní, باطني bátiní, قلبي qalbí, نفسي nafasí.

Inebriant, *adj.* مسكر muskir, مستي آور masti-ávar, بيهوش ساز bí-húsh-sáz, مصدع musaddi'.

Inebriate, *subs.* بد مست bad-mast, سكران sakrán, شراب خوار sharáb-khár, مي پرست mai-parast.

Inebriate, *verb trans.* مست كردن mast kardan, مخمور نمودن makhmúr nimúdan, بيهوش ساختن bí-húsh sákhtan, ازاله عقل نمودن izálah-i-'aql nimúdan, ديوانه گردانيدن dívánah gardánídan.—*intrans.* مست شدن mast shudan, مخمور گرديدن makhmúr gardídan,

بيهوش شدن bí-húsh shudan, ديوانه گشتن dívánah gashtan.

Inebriated, *adj.* مست mast, سر مست sar-mast, مستانه mastánah, مخمور makhmúr, سر گران sar-girán. —(*Slightly intoxicated*) گيچ gích, سر خوش sar-khush. —(*He is intoxicated*) سوار فيل است suvár-i-fíl ast (*lit.* He is riding an elephant).

Inebriating, *adj.* (*Liquor, drug, &c.*) مسكر muskir, مستي آور mastí-ávar, بيهوش ساز bí-húsh-sáz, مصدع musaddi'.

Inebriation, *subs.* مستي mastí, نشا nashá, سكر sukr, مخموري makhmúrí, بيهوشي bí-húshí.

Inedited, *part.* انتشار نا يافته intishár-ná-yáftah, منتشر muntashar, غير مطبوع ghair-i-matbú', چاپ نشده cháp-na-shudah, بدست خلق نيفتاده bi-dast-i-khalq ní-uftádah.

Ineffability, *subs.* بيچوني bí-chúní, لا يوصفي lá-yúsafí, خارج از بياني khárij-az-bayání, بي كيفي bí-kaifí, بتقرير نامدني bi-taqrír na-ámadaní.

Ineffable, *adj.* بيچون bí-chún, بيچرا bí-chará, نا گفتني ná-guftaní, لا يوصف lá-yúsaf, خارج از بيان khárij-az-bayán, بيكيف bi-kaif.

Ineffably, *adv.* بيچونانه bí-chúnánah, بدون چرا bidún-i-chará, بطور نا گفتني bí-taur-i-ná-guftaní, لا يوصفانه lá-yusafánah, بنوعي خارج از بيان bi-nau'í-i-khárij-az-bayán, بطريق بيكيف bi-tariq-i-bí-kaif.

Ineffaceable, *adj.* محو نا پذير mahv-ná-pazír, ثابت sábit, زائل نا شدني záïl-ná-shudaní, نا پاك مشو ná-pák-ma-shau.

Ineffective, *adj.* بي اثر bí-asar, بي تأثير bí-täsír, بيفائده bí-fáïdah, نا مناسب ná-munásib.

Ineffectively, *adv.* بي ثمرانه bí-samaránah, عبثانه 'abasánah, باطلانه bátilánah, بلا فائده bilá-fáïdah, بدون اثر bidún-i-asar, بلا تأثير bilá-täsír.

Ineffectiveness, *subs.* بي ثمري bí-samarí, بي اثري bí-asarí, بي تأثيري bí-täsírí, بي فائدگي bí-fáïdagí, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí.

Ineffectual, *adj.* بي ثمر bí-samar, بي نتيجه bí-natíjah, غير مفيد ghair-i-mufíd, باطل bátil, بيهوده bíhúdah, عبث 'abas.

Ineffectually, *adv.* بي ثمرانه bí-samaránah, عبثانه 'abasánah, باطلانه bátilánah, بطور بي فائدگي bi-taur-i-bí-fáïdagí, بي اثرانه bí-asaránah, بلا تأثيرانه bilá-täsír-ánah.

Ineffectualness, *subs.* بي ثمري bí-samarí, بي اثري bí-asarí, بي تأثيري bí-täsírí, بي فائدگي bí-fáïdagí, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí.

Ineffervescent, *adj.* بي جوش bí-júsh, نا جوش ná-júsh, غير فوار ghair-i-favvár, نا فائر ná-fáïr.

Ineffervescible, *adj.* جوش بر مدار júsh-bar-madár, نا جوشيدني ná-júshídaní, بي جوش bí-júsh, نا فوران favvarán-ná-pazír.

Inefficacious, *adj.* بي ثمر bí-samar, بي تأثير bí-täsír, لا ينفع lá-yunfa', نا مؤثر ná-müassir, بي عمل bí-'amal, بيكاره bí-kárah, نا فرجام ná-farjám, بي سود bí-súd, بي نتيجه bí-natíjah.

Inefficaciously, *adv.* بي ثمرانه bí-samaránah, بي تأثيرانه bí-täsíránah, نا مؤثرانه ná-müassiránah, بدون فائده bidún-i-fáïdah, لا ينفعانه lá-yunfa'ánah, بي منفعت bí-manfa'at.

Inefficacy, *subs.* بي ثمري bí-samarí, بي تأثيري bí-täsírí, بي عملي bí-'amalí, بي حكمي bí-hukmí, بيكارگي bí-káragí, عدم فائده 'adam-i-fáïdah.

Inefficiency, *subs.* بي ثمري bí-samarí, بي تأثيري bí-täsírí, بي عملي bí-'amalí, بي حكمي bí-hukmí, بيكارگي bí-káragí, عدم فائده 'adam-i-fáïdah.—(*Incompetence*) عدم قابليت 'adam-i-qábilíyat, عدم لياقت 'adam-i-liyáqat, عدم قدرت 'adam-i-qudrat, عجز 'ajz, نا تواني ná-taváni, بي استعدادي bí-isti'dádí.

Inefficient, *adj.* بي ثمر bí-samar, بي تأثير bí-täsír, لا ينفع lá-yunfa', نا مؤثر ná-müassir, بي عمل bí-'amal, بيكاره bí-kárah, نا فرجام ná-farjám, بي سود bí-súd, بي نتيجه bí-natíjah.—(*Incompetent*) نا لائق ná-láïq, نا قابل ná-qábil, بيقدرت bí-qudrat, نا توان ná-taván, غير قادر ghair-i-qádir, نا مستطيع ná-mustatí', بي استعداد bí-isti'dád.

Inefficiently, *adv.* بي ثمرانه bí-samaránah, عبثانه 'abasánah, باطلانه bátilánah, بطور بي فائدگي bi-taur-i-bí-fáïdagí, بي اثرانه bí-asaránah, بلا تأثيرانه bilá-täsír-ánah.—(*Incompetently*) نا قابلانه ná-qábilánah, نا لائقانه ná-láïqánah, با عدم كفايت bá-'adam-i-kifáyat.

Inelastic, *adj.* نا كشا ná-kashá, كش بر مدار kash-bar-madár, نا منجر ná-munjarr, بي امتداد bí-imtidád, غير ممدود ghair-i-mamdúd, بي مد bí-madd.

Inelasticity, *subs.* نا كشائي ná-kashá,í, كش بر مداري kash-bar-ma-dárí, نا منجري ná-munjarrí, بي امتدادي bí-imtidádí, نا ممدودي ná-mamdúdí, بي مدي bí-maddí.

Inelegance, *subs.* بد نمائي bad-nimá,í, نا زيبائي ná-zíbá,í, زشتي zishtí, نا ظريفي ná-zarífí, بي ملاحتي bí-maláhatí, نا قشنگي ná-qashangí, نا رعنائي ná-ra'ná,í.

Inelegant, *adj.* بد نما bad-nimá, زشت zisht, نا ظريف ná-zaríf, نا هنجار ná-hanjár, بي نزاكت bí-nazákat, بي ملاحت bí-maláhat, نا قشنگ ná-qashang, نا رعنا ná-ra'ná, نا زيبا ná-zíbá.

Inelegantly, *adv.* نا ظريفانه ná-zarífánah, بي ملاحتانه bí-maláhatánah, نا قشنگانه ná-qashangánah, نا رعنايانه ná-ra'náyánah, نا زيبايانه ná-zíbáyánah, بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, زشتانه zishtánah.

Ineligibility, *subs.* نا پسنديدگي ná-pasandídagí, نا قابلي

ná-qábilí, نا قابلي ná-láïqí, عدم لياقت 'adam-i-liyáqat, نا لائقي بيكارگي bí-káragí, نا سزاواري ná-sizávárí, نا مختاري ná-mukhtárí.

Ineligible, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا قابل ná-qábil, نا لائق ná-láïq, بيكاره bí-kárah, نا سزاوار ná-sizávár, نا مختار ná-mukhtár.

Ineloquent, *adj.* بي بلاغت bí-balághat, غير فصيح ghair-i-fasíh.

Inept, *adj.* نا قابل ná-qábil, نا زرنگ ná-zaring, بي لياقت bí-liyáqat, نا مناسبت ná-munásabat, بيكاره bí-kárah.—(*Unfit*) نا لائق ná-láïq, نا مناسب ná-munásib, نا سزا ná-sizá, نا شايان ná-sháyán.

Ineptitude, *subs.* نا قابلي ná-qábilí, عدم قابليت 'adam-i-qábilíyat, نا زرنگي ná-zaringí, بي لياقتي bí-liyáqatí, بيكارگي bí-káragí.—(*Unsuitableness*) نا شايستگي ná-sháyistagí, نا مناسبي ná-munásibí, نا سزائي ná-sizá'í, بي لياقتي bí-liyáqatí, نا شاياني ná-sháyání.

Inequality, *subs.* نا هموارى na-hámvárí, فرق farq, نا همساني ná-ham-sání, نا برابري ná-barábarí, عدم تساوي 'adam-i-tasáví, نا مانندي ná-mánandí, اختلاف ikhtiláf, مخالفت mukhálafat, نا موافقتي ná-muváfaqatí, نا مطابقتي ná-mutábaqatí.

Inequitable, *adj.* بي داد bí-dád, نا حق ná-haqq, جفا كار jafá-kár, حيف كار haif-kár, بي انصاف bí-insáf, غير عادل ghair-i-'ádil, بي عدل bí-'adl, ظالم zálim, ستمگر sitam-gar.

Inequitableness, *subs.* بيدادي bí-dádí, نا حقي ná-haqqí, جفا jafá, حيف haif, بي انصافي bí-insáfí, بي عدلي bí-'adlí, نا عادلي ná-'ádilí, ظلم zulm, ستم sitam.

Inequitably, *adv.* ظالمانه zálimánah, نا حق ná-haqq, نا عادلانه ná-'ádilánah, بي عدلانه bí-'adlánah, بي انصافانه bí-insáfánah, ستمگرانه sitam-garánah, جفا كارانه jafá-káránah.

Inerasable, *adj.* محو نا پذير mahv-ná-pazír, حك نا شدني hakk-ná-shudaní, تراش بر مدار tirásh-bar-madár.

Inerrability, *subs.* بي خطائي bí-khatá'í, بلا خطائي biláخhatá'í, بي غلطي bí-ghalatí, بي ضلالي bí-zalálí, معصومي ma'súmí, بيگناهي bí-gunáhí.

Inerrable, *adj.* بي خطا bí-khatá, محقق muhaqqaq, بلا خطا bilá-khatá, مسلم musallam, بي غلط bí-ghalat, بيگناه bí-gunáh, معصوم ma'súm, بي ضلالت bí-zalálat.

Inert, *adj.* بيكار bí-kár, بيجان bí-ján, بيحركت bí-harakat, ساكى sákin, تنبل tambal, سنگين sangín, ثقيل saqíl.

Inertia, *subs.* بيكاري bí-kárí, بيجاني bí-jání, بيحركتي bí-harakatí, سكون sukún, تنبلي tambalí, سنگيني sangíní, ثقالت saqálat.

Inertion, *subs.* بيعملي bí-'amalí, بيحركتي bí-harakatí, كسالت kasálat, سنگيني sangíní, ثقالت saqálat.

Inertly, *adv.* بيعملانه bí-'amalánah, بيحركتانه bí-harakatánah, با كسالت bá-kasálat, با سنگيني bá-sangíní, ساكنانه sakinánah, بيجنبشانه bí-jumbishánah.

Inertness, *subs.* بي عملي bí-'amalí, بيكاري bí-kárí, بيحركتي bí-harakatí, كسالت kasálat, سنگينى sangíní, سكون sukún, بي جنبشي bí-jumbishí.

Inestimable, *adj.* بي بها bí-bahá, عزيز 'azíz, ثمين samín, قيمتي qímatí, گران بها girán-bahá, عالي 'álí, بلا ثمن bilá-saman, علي قدر 'alí-qadar.—(*It is an inestimable benefit*) نعمت عظيم است ni'mat-i-'azím ast.

Inestimably, *adv.* بي بهايانه bí-bahávánah, بطور بي بهائي bi-taur-i-bí-bahá'í, بطور بلا ثمن bi-taur-i-bilá-saman, نهايت nihávat, بغايت bi-ghávat, بسيار bisyár.

Inevitable, *adj.* نا چار ná-chár, نا گزير ná-guzír, واجب vájib, لا بد lá-budda, واقع شدني váqi'-shudaní, حاقه háqqah, شدني shudaní, اصابت كردني isábat-kardaní, بايستني báyistaní.

Inevitableness, *subs.* نا چاري ná-chárí, لا محالگي lá-muhálagí, نا گزيري ná-guzírí, وجوب vujúb, ضرورت zarúrat, صيرورت sairúrat.

Inevitably, *adv.* لا محاله lá-muhálah, نا چار چار ná-chár, نا چارانه ná-cháránah, بلاشك bilá-shakk, لا جرم lá-jurm, نا گزيرانه ná-guzíránah, واجبانه vájibánah, لا بدانه lá-buddánah, بطور واقع شدني bi-taur-i-váqi'-shudaní, بطور بايستني bi-taur-i-báyistaní.

Inexact, *adj.* نا صحيح ná-sahíh, نا درست ná-durust.

Inexactly, *adv.* نا صحيحانه ná-sahíhánah, نا درستانه ná-durustánah, بطور غير صحيح bi-taur-i-ghair-i-sahíh.—(*To speak inexactly*) خلاف عرض كردن khiláf 'arz kardan.

Inexactness, *subs.* عدم صحت 'adam-i-sihhat, نا درستي ná-durustí, خلاف khiláf.

Inexceptionable, *adj.* مطرد muttarid, بي استثنا bí-istisná.

Inexcusable, *adj.* نا معذور ná-ma'zúr, بي عذر bí-'uzr, بي بهانه bí-bahánah.

Inexcusableness, *subs.* نا معذوري ná-ma'zúrí, بي عذري bí-'uzrí, بي بهانگي bí-bahánagí, بي حجتي bí-hujjatí, نا مقبولي ná-maqbúlí, نا عفوي ná-'afví, نا معتذري ná-mu'tazarí.

Inexcusably, *adv.* نا معذورانه ná-ma'zúránah, بدون عذر bidún-i-'uzr, خالي از بهانه khálí az bahánah, بدون حجت bidún-i-hujjat, نا مقبولانه ná-maqbúlánah, عفو نا پذيرانه 'afv-ná-pazíránah, نا معتذرانه ná-mu'tazaránah.

Inexertion, *subs.* بي كوششي bí-kúshishí, بي جهدي bí-

jahdí, بي عملي bí-'amalí, بيكاري bí-kárí, بيكارگي bí-káragí, بي سعي bí-sa'í.

Inexhalable, *adj.* بخار نا شو bukhár-ná-shau, تبخير نا پذير tabkhír-ná-pazír, غير متصاعد ghair-i-mutasá'id, ترقيق نا پذير tarqíq-ná-pazír, لطيف نا گرد latíf-ná-gard.

Inexhausted, *adj.* تمام نا ná-tamám, مصروف نا ná-masrúf, باقي báqí, گم نا شده gum-ná-shudah, غير منقوص ghair-i-manqús.

Inexhaustible, *adj.* تمام نا شدني tamám-ná-shudaní, مصروف نگشتني masrúf-na-gashtaní, پايدار páyadár, گم نا شدني gum-ná-shudaní, نقص نا پذير naqs-ná-pazír, كم نا شو kam-ná-shau.

Inexhaustibleness, *subs.* تمامي نا ná-tamámí, مصروفي نا ná-masrúfí, پايداري páyadárí, نقصان نا پذيري nuqsán-ná-pazírí, كم نا شدني kam-ná-shudaní.

Inexistence, *subs.* موجودي نا ná-maujúdí, بي وجودي bí-vujúdí, بي كوني bí-kauní, كائني نا ná-káïní, معدوميت ma'dúmíyat, بودي نا ná-búdí, نيستي nístí.

Inexistent, *adj.* موجود نا ná-maujúd, بي وجود bí-vujúd, بي كون bí-kaun, كائن نا ná-káïn, معدوم ma'dúm, بود نا ná-búd, نيست níst.

Inexorability, *subs.* روٴفي نا ná-raüfí, بي مهري bí-mihrí, سختدلي sakht-dilí, قساوت qasávat, بي ميلي bí-mailí, عدم انحراف 'adam-i-inhiráf, پايداري payádárí, ثابت رائي sábit-räí.

Inexorable, *adj.* ثابت sábit, سنگدل sang-dil, نا روٴف ná-raüf, بي مهر bí-mihr, سخت دل sakht-dil, قاسي qásí, مصر musirr, بي ميل bí-mail, بي انحراف bí-inhiráf, ثابت رائي sábit-räí.

Inexorably, *adv.* ثابتانه sábitánah, سنگدلانه sang-dilánah, بي مهرانه bí-mihránah, قاسيانه qasíyánah, مصرانه musirránah, بي ميلانه bí-mailánah, بي انحرافانه bí-inhiráfánah, ثابت رائيانه sábit-räíyánah.

Inexpedience, *subs.* بيفائدگي bí-fáïdagí, نا مناسبي ná-munásibí, نا شاياني ná-sháyání, بيكارگي bí-káragí, نا لائقي ná-láïqí, نا سود مندي ná-súd-mandí, بي منفعتي bí-manfa'atí, بيجائي bí-já,í.

Inexpedient, *adj.* نا مناسب ná-munásib, نا لائق ná-láïq, بيجا bí-já, بيفائده bí-fáïdah, نا شايان ná-sháyán, بيكاره bí-kárah, نا سود مند ná-súd-mand, بي منفعت manfa'at.

Inexperience, *subs.* عدم تجربه 'adam-i-tajribah, بي تجربگي bí-tajribagí, عدم وقوف 'adam-i-vuqúf, بي آزموني bí-ázmúní, عدم امتحان 'adam-i-imtihán, خامي khámí, نا پختگي ná-pukhtagí.

Inexperienced, *adj.* كار نديده kár-na-dídah, خام khám, نا آزموده ná-ázmúdah, بي آزمون bí-ázmún, كار نكرده kár-na-kardah, بي تجربه bí-tajribah, نا واقف ná-váqif, خام khám.

Inexpert, *adj.* نا آزموده كار ná-ázmúdah-kár, نا واقف ná-váqif, بي مر رشته bí-sar-rishtah, بي خام bí-khám, بي اطلاع bí-ittilá', بي خير bí-khair, نا بلد ná-balad.

Inexpiable, *adj.* بي كفاره bí-kaffárah, نا مكفر ná-mukaffar, عفو نا پذير 'afv-ná-pazír, محو نا شو mahv-ná-shau, تزكيت نا پذير tazkiyat-ná-pazír.

Inexpiableness, *subs.* بي كفارگي bí-kaffáragí, نا مكفري ná-mukaffarí, عفو نا پذيري 'afv-ná-pazírí, محو نا شوي mahv-ná-shaví, تزكيت نا پذيري tazkiyat-ná-pazírí.

Inexpiably, *adv.* بطور بيكفارگي bi-taur-i-bí-kaffáragí, نا مكفرانه ná-mukaffaránah, بطور عفو نا پذيري bi-taur-i-'afv-ná-pazírí, بطور محو نا شدني bi-taur-i-mahv-ná-shudaní, بطريقي كه تزكيت نپذيرد bi-taríqí-kih tazkiyat na-pazírad.

Inexplicable, *adj.* نا قابل بيان ná-qábil-i-bayán, بلا تعبير bilá-ta'bír, ممتنع الوصف mumtani'u 'l-vasf, نا مفسر ná-mufsir, غير مشروح ghair-i-mashrúh, نا توضيح tauzíh-ná-pazír, نا پذير sharh-ná-pazír, بي ايضاح bí-ízáh.

Inexplicableness, *subs.* نا پذيري توضيح tauzíh-ná-pazírí, نا پذيري شرح sharh-ná-pazírí, بي تعبيري bí-ta'bírí, بي ايضاحي bí-ízáhí, نا مفسري ná-mufsirí, نا پذيري تاٴويل tävíl-ná-pazírí.

Inexplicably, *adv.* نا پذيرانه توضيح tauzíh-ná-pazíránah, نا پذيرانه شرح sharh-ná-pazíránah, بي تعبيرانه bí-ta'bíránah, بطوريكه ايضاح پذير نباشد bi-taurí-kih ízáh pazír na-báshad, بطريقيكه تاٴويل بردار نباشد bi-taríqí-kih tävíl bardár na-báshad.

Inexplorable, *adj.* غير مفحوص ghair-i-mafhús, نا مستكشف ná-mustakshaf, در يافت نا شدني dar-yáft-ná-shudaní, نا معلوم ná-ma'lúm, فهميده نشدني fahmí-dah-na-shudaní, فحص نا پذير fahs-ná-pazír.

Inexplorableness, *subs.* فحص نا پذيري fahs-ná-pazírí, بي استكشافي bí-istikshátí, نا معلوميت ná-ma'lúmíyat, نا مفهومي ná-mafhúmí, غير مفحوصي ghair-i-mafhúsí.

Inexplorably, *adv.* بي تفحصانه bí-tafahhusánah, بي استكشافانه bí-istikshátánah, بدون در يافت bidún-i-dar-yáft, من دون فحص min-dún-i-fahs.

Inexpressibility, *subs.* نا گفته شدني ná-guftah-shudaní, اظهار نا پذيري izhár-ná-pazírí, خارج از وصفي kharij-az-vasfí, نا پرسيدگي ná-pursídagí, بي وصفي bí-vasfí.

Inexpressible, *adj.* نا گفتني ná-guftaní, بي بيان bí-bayán, از حد بيان بيرون az hadd-i-bayán-bírún, اظهار نا داشتني izhár-ná-dáshtaní, خارج از وصف kharij-az-vasf, نپرسيدني na-pursídaní, بيوصف bí-vasf.

Inexpressibly, *adv.* بطور نا گفتني bí-taur-i-ná-guftaní, بطريقي خارج از بيان bi-taríqí-i-kharij-az-bayán, بطوريكه

اظهار نتوان کرد bi-taurí kih izhár na-taván kard, بدون وصف bidún-i-vasf, مپرس که kih-ma-purs.

Inexpressive, *adj.* اظهار بي bí-izhár, بيان بي bí-bayán, نا مبين ná-mubayyin, نا گفتني ná-guftaní, خارج از وصف khárij-az-vasf.

Inexpressively, *adv.* اظهارانه بي bí-izháránah, بيانانه بي bí-bayánánah, نا مبينانه ná-mubayyinánah, بطور نا گفتني bi-taur-i-ná-guftaní, بنوعي خارج از وصف bi-nau'í-i-khárij-az-vasf.

Inexpressiveness, *subs.* اظهاري بي bí-izhárí, بياني بي bí-bayání, نا مبيني ná-mubayyiní, نا گفتگي ná-guftagí, وصفي بي bí-vasfí.

In extenso, *adv.* بالتمام bi 't-tamám, علي التفصيل 'ala 't-tafsíl, بالاخره bı 'l-ákhirah.

Inexterminable, *adj.* نا مستأصل ná-mustäsal, بر قمع نا پذير bar-andákhtah-ná-shudaní, انداخته نا شدني qam'-ná-pazír, غير مقطوع ghair-i-maqtú', بيزوال bí-zavál, غير مهلك ghair-i-muhlak.

Inextinct, *adj.* نا معدوم ná-ma'dúm, نا منقطع ná-munqati', نا منقضي ná-munqazí, نا منطفي ná-muntafí, نا خاموش ná-khámúsh, نا فسرده ná-fusurdah.

Inextinguishable, *adj.* نا پذير اطفا itfá-ná-pazír, خاموش نا شو khámúsh-ná-shau, نا كشتني ná-kushtaní, غير خامي ghair-i-khámí.

Inextinguishableness, *subs.* نا پذيري اطفا itfá-ná-pazírí, خاموش نا شوي khámúsh-ná-shaví, نا كشته شدني kushtah-ná-shudaní, نا فسردگي ná-fusurdagí.

Inextinguishably, *adv.* نا پذيري اطفا بطور bi-taur-i-itfá-ná-pazírí, بطريقيكه خاموش نشود bi-taríqí kih khámúsh na-shavad, بدون فسردگي bidún-i-fusurdagí, بدون انطفا bidún-i-intifá.

Inextricable, *adj.* بي خلاص bí-khalás, نا رها ná-rihá, بي نجات bí-naját, نا رسته ná-rustah.

Inextricableness, *subs.* بي خلاصي bí-khalásí, نا رهائي ná-rihá'í, بي نجاتي bí-najátí, نا رستگي ná-rustagí.

Inextricably, *adv.* بي خلاصانه bí-khalásánah, بدون رهائي bidún-i-rihá'í, بي نجاتانه bí-najátánah, بدون رستگاري bidún-i-rastagárí.

Ineye, *verb,* پيوند كردن paivand kardan, ترکيب نمودن tarkíb nimúdan, غنچه كاري كردن ghunchah-kárí kardan, تنجه نشاني نمودن tinjah-nishání nimúdan.

Infallibility, *subs.* بي خطائي bí-khatá'í, بلا خطائي bilá-khatá'í, معصومي ma'súmí, بي گناهي bí-gunáhí, عدم ضلالت 'adam-i-zalálat, بي ضلالي bí-zalálí, بيغلطي bí-ghalatí.

Infallible, *adj.* بي خطا bí-khatá, محقق muhaqqaq, بلا خطا bilá-khatá, مسلم musallam, بيغلط bí-ghalat, بيگناه bí-gunáh, بي ضلالت bí-zalálat, معصوم ma'súm, پاك از عيب pák-az-'aib, مبرا از غلط mubarrá-az-ghalat, بي سهو bí-sahv.

Infallibly, *adv.* بدون خطا bidún-i-khatá, بيغلطانه bí-ghalatánah, معصومانه ma'súmánah, مسلمانه musallamánah, كاملانه kámilánah, بدون سهو bidún-i-sahv.

Infamous, *adj.* رسوا rusvá, فضيح fazíh, رو مياه rú-siyáh, بي آبرو bí-áb-i-rú, معيوب ma'yúb, شنيع shaní', شنع shani', بد نام bad-nám, مفتضح muftazih.

Infamously, *adv.* بطور رسوائي bi-taur-i-rusvá'í, با روي بي آبروياته سياه bá-rúy-i-siyáh, بد نامانه bad-námánah, مفتضحانه muftazihánah, از روي ننگ az-rúy-i-nang.

Infamousness, *subs.* رسوائي rusvá'í, رو سياهي rú-siyáhí, افتضاح iftizáh, عيب 'aib, ننگ nang, بي آبروئي bí-áb-i-rú'í, فضاحت fazáhat, شناعت shaná'at.

Infamy, *subs.* رسوائي rusvá'í, رو سياهي rú-siyáhí, افتضاح iftizáh, عيب 'aib, ننگ nang, بي آبروئي bí-áb-i-rú'í, فضاحت fazáhat, شناعت shaná'at.

Infancy, *subs.* بچگي bachchagí, طفوليت tufúlíyat, كودگي kúdagí, صبا sabá.

Infant, *subs.* بچه bachah *or* bachchah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), كودك kúdak, صبي sabí, ولد valad.

Infanta, *subs.* شهزاده خانم sháh-zádah-i-khánam, دختر پادشاه dukhtar-i-pádisháh, بنت الملك bintu 'l malk.

Infante, *subs.* شهزاده sháh-zádah, پسر پادشاه pisar-i-pádisháh, ملك زاده malk-zádah.

Infanticide, *subs.* طفل كشي tifl-kushí, بچه گي bachchah-gí, بچه كشي bachchah-kushí, بچه كش bachchah-kush, فرزند كشي farzand-kushí, فرزند كش farzand-kush.

Infantile, *adj.* طفلي tiflí, كودكي kúdakí.

Infantry, *subs.* سرباز sarbáz, پياده piyádah, پياده نظام piyádah-nizám.

Infatuate, *verb,* فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), فريب دادن fríb dádan, بي وقوف كردن bí-vuqúf kardan, تحميق نمودن tahmíq nimúdan, سفيه ساختن safíh sákhtan, گردانيدن كودن kaudan gardánídan.

Infatuated, *adj.* ديوانه dívánah, شيفته shíftah, فريفته fríftah, مجنون majnún, بي وقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, سفيه safíh, كودن kaudan.

Infatuation, *subs.* عناد 'inád, شيفتگي shíftagí, ديوانگي dívánagí, فريفتگي fríftagí, جنوني junúní, بي وقوفي bí-vuqúfí, تحميق tahmíq, سفاهت safáhat.

Infeasibility, *subs.* نا معولي ná-ma'múlí, نا شدني ná-shudaní, نا ميسري ná-muyassarí, امتناع imtiná'.

Infeasible, *adj.* نا معول ná-ma'múl, نا ميسر ná-muyassar, ممتنع mumtani', نا آسان ná-ásán, نا شدني ná-shudaní, نا شدني كرده kardah-ná-shudaní.

Infect, *verb,* سرايت نمودن siráyat nimúdan, مسموم ساختن masmúm sákhtan, فاسد كردن fásid kardan,

مضرت رسانيدن mazarrat rasánídan, اثر دادن asar dádan, كار كردن kár kardan, مشوب ساختن mashúb sákhtan, معيوب گردانيدن ma'yúb gardánídan.

Infection, *subs.* سرايت siráyat, عفونت 'ufúnat, اصابت isábat, اثر asar, تأثير táṡír, فساد fasád, مضرت mazarrat, سم samm.

Infectious, *adj.* ساري sárí, معدي mu'dí, مؤثر müassir, مسري musrí, سرايت گر siráyat-gar, مضر muzirr, مرض آور marz-ávar, مضرت رسان mazarrat-rasán, فاسد ساز fásid-sáz.

Infectiously, *adv.* مسريانه musríyánah, بطور سرايت bi-taur-i-siráyat, بر سبيل اضرار bar-sabíl-i-izrár, از روي تأثير az rúy-i-táṡír, بطور مرض آوري bi-taur-i-marz-ávarí.

Infectiousness, *subs.* سرايت گري siráyat-garí, اضرار izrár, مرض آوري marz-ávarí, افساد ifsád, فاسد سازي fásid-sází, مضرت رساني mazarrat-rasání.

Infective, *adj.* ساري sárí, معدي mu'dí, مؤثر müassir, مسري musrí, سرايت گر siráyat-gar, مضر muzirr, مرض آور marz-ávar, مضرت رسان mazarrat-rasán, فاسد ساز fásid-sáz.

Infecund, *adj.* بايِر báyir, غير مثمر ghair-i-musmir, بي ثمر bí-samar, بي حاصل bí-hásil, بي بر bí-bar.—(*Man*) عقيم 'aqím (*pl.* عقائم 'aqáïm), عاقر 'áqir (*pl.* عقر 'uqqar).—(*Woman*) عاقره 'áqirah, يائسه yáïsah, خشك پستان khushk-pistán, عقيمه 'aqímah, نا زا ná-zá.

Infecundity, *subs.* بي حاصلي bí-hásilí, غير مثمري ghair-i-musmirí, بي ثمري bí-samarí, بي بري bí-barí.—(*Men or women*) عقيميت 'aqímíyat, عاقريت 'áqirí-yat.—(*Women*) نا زائي ná-zá,í, يائسي yáïsí, خشك پستالي khushk-pistání.

Infelicitous, *adj.* نا مسعود ná-mas'úd, بي يمن bí-yaman, نا مبارك ná-mubárak, بي فوز bí-fauz, بي سعادت bí-sa'ádat, نا همايون ná-humáyún.

Infelicity, *subs.* بي سعادتي bí-sa'ádatí, نا مسعودي ná-mas'údí, بي يمني bí-yamaní, نا همايوني ná-humáyúní, نا مبارکي ná-mubárakí, بي فوزي bí-fauzí.

Infer, *verb,* استنباط كردن istimbát kardan, پي بردن pay burdan, پاي گرفتن páy giriftan, نتيجه بر داشتن natíjah bar-dáshtan.

Inferable, *adj.* نتيجه بر دار natíjah-bar-dár, مستنبط mustambit, مستنتج mustantij, حاصل hásil.

Inference, *subs.* استنباط istimbát, استدلال istidlál, قياس qiyás, تشبيه tashbíh, فرض farz, استنتاج istintáj, نتيجه گيري natíjah-gírí, تفريع tafrí'.

Inferential, *adj.* استنتاجي istintájí, استنباطي istimbátí, استدلالي istidlálí, قياسي qiyásí, ظني zanní, نتيجه ما natíjah-sá.

Inferior, *subs.* دون dún, ادنى adná, زير دست zír-dast, پست تر pasttar, اسفل asfal, اصغر asghar, خسيس khasís (*pl.* خساس khisás), اخس akhass, كوچك kúchik, كم kam, ناقص náqis, سفله suflah.—*adj.* كهتر kihtar, كمتر kamtar, كوچكتر kúchiktar, اسفل asfal, ادنى adná, پست past, پستتر pasttar, دون dún, تحتاني tahtání, سافل sáfil (*pl.* سفلان saflán).—(*This is inferior to that*) اين كم از آن است ín kam az án ast.

Inferiority, *subs.* دوني dúní, كهتري kihtarí, كمتري kamtarí, كوچكتري kúchiktarí, پستي pastí, پستري pastarí, دنائت dináät, زير دستي zír-dastí, سفالت safálat, سفلگي suflagí, صغر sighar, خساست khasásat, ناقصيت náqisíyat.

Infernal, *subs. and adj.* جهنمي jahannamí, دوزخي dúzakhí, اسفلي asfalí, تحتاني tahtání, زيرين zírín, زيرترين zírtarín.—(*Infernal regions*) جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, سقر saqar, دار البوار dáru 'l-bavár, جحيم jahím, برهوت barhút.—(*This infernal room*) اين اطاق خراب شده ín utáq-i-kharáb-shudah.

Infernally, *adv.* بطور جهنمي bi-taur-i-jahannamí, بطرز دوزخي bi-tarz-i-dúzakhí, اسفلانه asfalánah, بشدت پستي bi-shiddat-i-pastí, بغايت زشتي bi-gháyat-i-zishtí.

Infertile, *adj.* غير مثمر ghair-i-musmir, بي بر bí-bar, لا ثمر lá-samar, كمزور kam-zúr, بي حاصل bí-hásil, غير ذي زرع ghair-i-zí-zar', شوره زار shúrah-zár, بيقوت bí-qúvat.

Infertility, *subs.* نا ثمري ná-samarí, بي بري bí-barí, لا ثمري lá-samarí, بي حاصلي bí-hásilí, غير ذي زرعي ghair-i-zí-zar'í, كمزوري kam-zúrí, شوره زاري shúrah-zárí, بي قوتي bí-qúvatí.

Infest, *verb,* عذاب دادن a'záb dádan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, جر آوردن jirr ávardan, خشمانيدن khishmánídan, تعدي كردن ta'addí kardan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan.

Infestation, *subs.* تعذيب ta'zíb, ايذا ízá, اسخاط iskhát, تغضيب taghzíb, تعدي ta'addí, آزار ázár, جر آوري jirr-ávarí, رنج دهي ranj-dihí, صدمه رساني sadamah-rasání.

Infestive, *adj.* بي نشاط bí-nishát, بي انبساط bí-imbisát, بي فرحت bí-farhat, بي ابتهاج bí-ibtihái, بي عيش bí-'aish, بي مسرت bí-masarrat, بي خرمي bí-khurramí.

Infestivity, *subs.* بي نشاطي bí-nishátí, بي انبساطي bí-imbisátí, بي فرحتي bí-farhatí, بي ابتهاجي bí-ibtihájí, بي عيشي bí-'aishí, بي مسرتي bí-masarratí, بي خرمي bí-khurramí.

Infeudation, *subs.* تمليك tamlík, توريث taurís, وارث گرداني váris-gardání, مالك سازي málik-sází, بهره ور نمائي bahrah-var-nimá,í, بخشش كني bakhshish-kuní, سر مايه بخشي sar-máyah-bakhshí.

Infidel, *subs.* كافر káfir (*pl.* كفار kuffár), بيدين bí-dín, ملحد mulhid, لا مذهب lá-mazhab, حق نا شناس haqq-ná-shinás, دهري dahrí, شكاك shakkák, مشرك mushrik (*pl.* مشركون mushrikún *and* مشركين mushrikín), مغ mugh (*pl.* مغان mughán), گم راه gum-ráh.—(*Infidel subjects under Muhammadan government*) ذمي zimmí. —*adj.* كفري kufrí, كافر وار káfir-vár, ملحد سا mulhid-sá, مشركانه mushrikánah, حق نا شناس haqq-ná-shinás, دهري dahrí, شكاك shakkák.

Infidelity, *subs.* كفر kufr, كافري káfirí, بي ديني bí-díní, لا مذهبي lá-mazhabí, بيوفائي bí-vafá,í, خيانت khiyánat, زنا ziná, حق نا شناسي haqq-ná-shinásí, دهري گري dahrí-garí, شكاكي shakkákí.

Infiltrate, *verb,* نفوذ كردن nufúz kardan, سرايت نمودن siráyat nimúdan, داخل شدن dákhil shudan, نشر كردن nashr kardan, در رفتن dar-raftan, در آمدن dar-ámadan, فرو رفتن furú-raftan, در مسام در رفتن dar masámm dar-raftan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), عبور كردن 'ubúr kardan.

Infiltration, *subs.* نفوذ nufúz, نفاذه nufázah, سرايت siráyat, دخول dukhúl, دخاله dukhálah, ولوج vulúj, در آمد dar-ámad, فرو روي furú-raví, نشر nashr, بيرون آمده bírún-ámadah, جمع شده jam'-shudah.

Infinite, *subs.* مقدار بي نهايت miqdár-i-bí-niháyat, كميت بي انتها kamíyat-i-bí-intihá, بي نهايتي bí-niháyatí, بي غايتي bí-ghávatí.—*adj.* بي انتها bí-intihá, بي نهايت bí-niháyat, نا متناهي ná-mutanáhí, بي پايان bí-páyán, بي اندازه bí-andázah, بلا قياس bilá-qiyás, بي حد bí-hadd, بي غايت bí-ghávat, بلا نهايت bilá-niháyat, نا معدود ná-ma'dúd, بي كران bí-kirán, نا محدود ná-mahdúd, بي منتها bí-muntahá, بيحصر bí-hasr.

Infinitely, *adv.* بي نهايتانه bí-niháyatánah, بي غايتانه bí-ghávatánah, بطور بي پايان bi-taur-i-bí-páyán, بطرز بي اندازگي bi-tarz-i-bí-andázagí, بيحدانه bí-haddánah, بيكرانانه bí-kiránánah.—(*Much*) بسيار bisyár, خيلي khailí, بسا basá, بسي basí, كثير kasír, وافر váfir, وفي vafí, موفور maufúr, فراوان faráván, فره firah, جزيل jazíl, پر pur, بغايت bi-ghávat, فوق الغايت fauqu 'l-ghávat.

Infiniteness, *subs.* بي نهايتي bí-niháyatí, بي غايتي bí-ghávatí, بي پاياني bí-páyání, بي اندازگي bí-andázagí, بي كراني bí-kiráni, بي منتهائي bí-muntahá,í, بي حدي bí-haddí, بيشماري bí-shimárí.

Infinitesimal, *subs.* جز لا يتجزي juz-i-lá-yutajazzá, شيي مقداري بغايت قليل shayí-i-bí-ghávat-qalíl, بغايت بينهايت حقير bí-ghávat-i-qalíl, بينهايت حقير bí-niháyat-haqír.

Infinitive, *adj.* نا معين ná-mu'ayyan, نا محدود ná-mahdúd, غير محصور ghair-i-mahsúr.—(*Infinitive mood*) مصدر masdar, فعل مطلق fi'l-i-mutlaq.

Infinitude, *subs.* بسياري bisyárí, بي نهايتي bí-niháyatí, بي اندازگي bí-andázagí, بي حدي bí-haddí, بيشماري bí-shimárí, بزرگي buzurgí, ژرفي zharfí.

Infinity, *subs.* بسياري bisyárí, بي نهايتي bí-niháyatí, بي اندازگي bí-andázagí, بي حدي bí-haddí, بيشماري bí-shimárí, بزرگي buzurgí, ژرفي zharfí.

Infirm, *adj.* (*Feeble*) ضعيف za'íf, نحيف nahíf, نا توان ná-taván, مريض maríz, بيمار bímár, نا خوش ná-khush, علیل 'alíl, واهن váhin.—(*Irresolute*) متردد mutaraddid, مردد muraddad, دو دل dú-dil, مذبذب muzabzib, بي استقامت bí-istiqámat, بي ثبات bí-sabát, بي عزيمت bí-'azímat.

Infirmary, *subs.* دار الشفا dáru 'sh-shafá, خستخانه khast-khánah, بيمارستان bímáristán.

Infirmity, *subs.* (*Feebleness*) ضعف za'f, ضعيفي za'ífí, نحيفي nahífí, نا تواني ná-tavání, كمزوري kam-zúrí, بي ثباتي bí-sabátí, نا صحتمندي ná-sihhat-mandí.—(*Illness*) نا خوشي ná-khushí, علت 'illat, بيماري bímárí, مرض marz.—(*Foible*) ضعف za'f, نقص naqs, عيب 'aib, بدي badí, تقصير taqsír.—(*Irresolution*) تردد taraddud, تذبذب tazabzub, بي استقامتي bí-istiqámatí, بي ثباتي bí-sabátí, بي عزيمتي bí-'azímatí.

Infirmly, *adv.* ضعيفانه za'ífánah, توانانه ná-tavánánah, مريضانه marízánah, سستانه sustánah, نا ثابتانه ná-sábitánah, عاجزانه 'ájizánah, مترددانه mu-taraddidánah.

Infirmness, *subs.* ضعف za'f, ضعيفي za'ífí, نحيفي nahífí, نا تواني ná-taváni, كمزوري kam-zúrí, بي ثباتي bí-sabátí, نا صحتمندي ná-sihhat-mandí.—(*Irresolution*) تردد taraddud, تذبذب tazabzub, بي استقامتي bí-istiqámatí, بي ثباتي bí-sabátí, بي عزيمتي bí-'azímatí.

Infix, *verb,* (*Fix*) فرو نشانيدن furú-nishánídan, مستقر mustaqirr sákhtan, مستحكم گردانيدن mustahkam gardánídan, محكم نمودن muhkam nimúdan.—(*Implant*) غرس كردن ghars kardan, كاشتن káshtan (*rt.* كار kár), نشانيدن nishánídan.

Inflame, *verb,* تاب دادن táb dádan, آتش زدن átish zadan, بر افروختن bar-afrúkhtan, ملتهب ساختن multahib sákhtan, مشتعل گردانيدن mushta'il gardánídan, سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz).—(*Exasperate*) اسخاط iskhát nimúdan, پريشان ساختن parishán sákhtan, بخشم آوردن bi-khishm ávardan, از حالت طبيعي az hálat-i-tabí'í birún kardan.—(*Excite*) بيرون كردن bar-angíkhtan, بجوش آوردن bi-júsh ávardan, شورانيدن shúránídan, هيجان دادن hayaján dádan, گرم كردن garm kardan.—(*Medical term*) التهاب دادن iltiháb dádan, آماسيدن ámásídan, صدمه رساندن sada-

mah rasándan.—(*He inflamed his mind with evil passions*) قلبش‌را باارزوهائي بد ملتهب ساخت qalb-ash-rá bi-árzúhá,í-i-bad multahib sákht.

Inflamed, *adj.* گرم garm, سرخ surkh, تاب داده táb-dádah, مشتعل mushta'il, پر سوز pur-súz, ملتهب multahib, متحرق mutaharriq.—(*Medical term*) ملتهب multahib, موروم maurúm, آماس دار ámás-dár, آسیب ásíb-zadah.—(*To be inflamed*) اشتعال داشتن ishti'ál dáshtan, گرم شدن garm shudan, پر سوز شدن pur-súz shudan, بجوش آمدن bi-júsh ámadan, شور پیدا کردن shúr paidá kardan.—(*His throat is inflamed*) گلو باد کرده است gulú bád kardah ast, گلو گرفته است gulú giriftah ast.

Inflamer, *subs.* آتش زن átish-zan, بر افروزنده bar-afrúzandah, ملتهب ساز multahib-sáz, مشتعل گردان mushta'il-gardán, شور انگیز shúr-angíz, خشم آور khishm-ávar.

Inflammability, *subs.* آتش گیري átish-gírí, تابناکي táb-nákí, التهاب iltiháb, سوز ناکي súz-nákí, شعله پذیري shu'lah-pazírí.

Inflammable, *adj.* تابناك táb-nák, سوز ناك súz-nák, اشتعال پذیر ishti'ál-pazír, ملتهب multahib, حرقت یاب harqat-yáb, آتشگیر átish-gír.

Inflammation, *subs.* سوزش súzish, حرارت harárat, اشتعال ishti'ál, آتش átish, احتراق ihtiráq.—(*Medical*) التهاب iltiháb, ورم varam, آماس ámás. — (*Internal palpebral inflammation*) ورم ملتحمه جفن varam-i-multahimah-i-jafn.

Inflammatory, *adj.* آتشین átishín, شعله ناك shu'lah-nák, حرقت دار harqat-dár, گرمي آور garmí-ávar, ورم دار varam-dár, آماسي ámásí, التهابي iltihábí, اشتعالي ishti'álí. — (*Inflammatory remedies*) ادویه مهیجه adviyah-i-muhayyijah.—(*Seditious*) فتنه انگیز fitnah-angíz, مفسد mufsid.

Inflate, *verb,* نفخ کردن nafkh kardan, منتفخ ساختن muntafikh sákhtan, پر بد کردن pur-bad kardan, پف آلود ساختن puf-álúd sákhtan, باد دار کردن bád-dár kardan, ورمناك کردن varam-nák kardan.—(*Elate*) بر آمدگي دادن bar-ámadagí dádan, بلند ساختن buland sákhtan, متکبر ساختن mutakabbir sákhtan, باد زیر بغل انداختن bád zír-i-baghal andákhtan, مغرور نمودن maghrúr nimúdan, از جا در بردن az já dar-burdan.

Inflation, *subs.* نفخ nafkh, باد bád, ورم varam, پف puf.—(*Elation*) بر آمدگي bar-ámadagí, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, تکبر takabbur, غرور gharúr, سرشاري sarshárí, مستي mastí.

Inflect, *verb,* (*Bend*) میل دادن mail dádan, گردانیدن gardánídan, تغییر دادن taghyír dádan, کج کردن kaj kardan, منعطف ساختن mun'ataf sákhtan, منشي manishí gardánídan, پیچاندن píchándan, عمل نمودن 'amal nimúdan.—(*Grammatical term*) تصریف کردن tasríf kardan, صرف نمودن sarf nimúdan, مصرف ساختن masraf sákhtan, تغییر دادن taghyír dádan.

Inflected, *part.* (*Noun*) مفعول maf'úl, معمول ma'múl.—(*Case*) حالت معمولیت hálat-i-ma'múlíyat.

Inflection, *subs.* امالہ imálah, میل دهي mail-dihí, تعویج ta'víj, انعطاف in'itáf, انحراف inhiráf, تغییر taghyír, پیچش píchish, گردان gardán, تصریف tasríf.—(*Grammatical term*) صرف sarf, تصریف tasríf, تحویل tahvíl, انصراف insiráf, تغییر آخر اسم taghyír-i-ákhir-i-ism, لحن lahn (*pl.* الحان alhán).

Inflectional, *adj.* امالي imálí, تعویجي ta'víjí, انعطافي in'itáfí, تغییري taghyírí, صرفي sarfí, تصریفي tasrífí, انصرافي insiráfí, پیچشي píchishí, گرداني gardání.

Inflective, *adj.* میل ده mail-dih, ممیل mumíl, منعطف mun'atif-sáz, منحرف نما munharif-nimá, تغییر بخش taghyír-bakhsh, پیچ آور pích-ávar, گردان gardán.

Inflexibility, *subs.* استحکام istihkám, سختي sakhtí, بي تغیري bí-taghayyurí, عناد 'inád, ستیز sitíz, عتو 'uttú, لجاج lajáj, ثابت قدمي sábit-qadamí, استواري ustuvárí.

Inflexible, *adj.* سخت sakht, مستحکم mustahkam, محکم muhkam, بي تغیر bí-taghayyur, عنید 'aníd, ستیز کار sitíz-kár, لجوج lajúj, ثابت رأي sábit-räi, استوار ustuvár, بر یك پا bar-yak-pá.

Inflexibly, *adv.* سختانه sakhtánah, محکمانه muhkamánah, بدون تغیر bidún-i-taghayyur, استوارانه ustuváránah, عنودانه 'unúdánah, لجوجانه lajújánah, ثابت رائانه sábit-räíyánah, بدون انحراف bidún-i-inhiráf, بي انحرافانه bí-inhiráfánah.

Inflict, *verb,* وارد آوردن várid ávardan, نازل ساختن názul sákhtan, رسانیدن rasánídan, چسپانیدن chaspánídan, اصابت دادن isábat dádan, فرو باریدن furú-bárídan.

Inflicter, *subs.* وارد آور várid-ávar, نازل ساز názul-sáz, رساننده rasánandah, چسپاننده chaspánandah, اصابت ده isábat-dih, فرو بار furú-bár.

Infliction, *subs.* ایراد írád, انزال inzál, اصابت دهي isábat-dihí, وارد آوري várid-ávarí, رساني rasání, فرو ریزي furú-rízí.—(*Punishment*) سزا sizá, سیاست siyásat, عقوبت 'uqúbat, تأدیب tádíb, عقاب 'iqáb, نکال nakál, سر زنش sar-zanish, تنبیه tambíh.

Inflictive, *adj.* مورد múrid, موجب mújib, نازل نما názul-nimá, رساننده rasánandah, اصابت بخش isábat-bakhsh, چسپان ساز chaspán-sáz, وارد آور várid-ávar.

Inflorescence, *subs.* ازهار izhár, ازدهار izdihár, شکوفه نمائي shikúfah-nimá,í, گل کاري gul-kárí, گل کني gul-kuní, شکوفه سازي shikúfah-sází.

Influence, *subs.* نفوذ nufúz, تأثير täsír, افاضه ifázah, افاده ifádah, سرايت siráyat, كار kár, عمل ‘amal.—(*Authority*) اقتدار iqtidár, تسلط tasallut, استيلا istílá, قدرت qudrat, تسخير taskhír. حكم hukm, قوه qúvah, —(*Influence of the stars*) تأثير اختر täsír-i-akhtar, تأثير كواكب täsír-i-kavákib, گردش فلك gardish-i-falak.—(*Without influence*) بي نوا bí-navá, بي حكم bí-hukm.—(*He has no influence*) حنايش رنگي ندارد hináyash rangí ná-dárad (*lit.* His henna has no colour), زهر چشم ندارد zahar chashm na-dárad (*lit.* His eye has no brightness), پشم كلاه ندارد pashm kuláh na-dárad (*lit.* His hat has no nap).—(*He had great influence there*) با اقتدار در آنجا حركت ميكرد bá-iqtidár dar án-já harakat mí-kard, تسلط تامي در آنجا داشت tasallut-i-tammí dar án-já dásht.

Influence, *verb*, اثر كردن asar kardan, تأثير كردن täsír kardan, تحريس نمودن tahrís nimúdan, قدرت داشتن qudrat dáshtan, تحريك كردن tahrík kardan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, چاره كردن chárah kardan, فيض رسانيدن faiz rasánídan, نفوذ كردن nufúz kardan, راندن rándan, بكار داشتن bi-kár dáshtan.

Influential, *adj.* با تأثيري bá-täsírí, مؤثر müassir, اثر دار asar-dár, با تسلط bá-tasallut, حكم روا hukm-ravá, مسخر ساز musakhkhar-sáz.

Influentially, *adv.* با تأثيرانه bá-täsíránah, مؤثرانه müassiránah, اثر دارانه asar-dáránah, با تسلطانه bá-tasallutánah, بطور حكم روائي bi-taur-i-hukm-ravá,í, بقوه تسخير bi-qúvah-i-taskhír.

Influenza, *subs.* نزله nazlah, زكام zukám.

Influx, *subs.* دخل dakhl, دخول dukhúl, در آمد dar-ámad, جريان jarayán, نفوذ nufúz, سرايت siráyat.

Influxion, *subs.* انفاذ infáz, اجرا ijrá, افاضه ifázah, ادخال idkhál.

Infold, *verb*, محفوف گردانيدن mahfúf gardánídan, پيچيدن pichídan, ملفوف ساختن malfúf sákhtan, فرا گرفتن fará giriftan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, در آغوش كشيدن dar ághúsh kashídan, منطوي داشتن muntaví dáshtan.

Infoldment, *subs.* لف laff, التفاف iltiláf, طي tai, احتضان ihtizán, احتفاف ihtiláf, احاطه ihátah, آغوش كشي ághúsh-kashí.

Infoliate, *verb*, با برگ پوشانيدن bá-barg púshánídan, پر برگ ساختن pur-barg sákhtan, برگ دار كردن barg-dár kardan, ورق پوش نمودن varaq-púsh nimúdan.

Infoliation, *subs.* برگ پوشي barg-púshí, پر برگي pur-bargí, برگ داري barg-dárí, سبزي sabzí, خرمي khurramí.

Inform, *verb*, اطلاع دادن ittilá‘ dádan, خبر كردن khabar kardan, خبر دار كردن khabar-dár kardan, فهمانيدن fihmánídan, مطلع گردانيدن mutalli‘ gardánídan, آگاه آگاهانيدن, آگاهي دادن ágáh kardan, ágáhí dádan, معروف گردانيدن ma‘rúf gardánídan, منتقل گردانيدن muntaqil gardánídan, مخبر ساختن mukhbar sákhtan, مستحضر ساختن mustahzar sákhtan, اعلام كردن i‘lám kardan, اشعار ish‘ár nimúdan.—(*To be informed*) اطلاع داشتن ittilá‘ dáshtan, خبر داشتن khabar dáshtan.—(*To inform oneself*) استعلام كردن isti‘lám kardan.—(*He is well informed*) خبر دار است khabar-dár ast.—(*I have been ill informed*) مستبه ام كرده باشند mustabiham kardah báshand.—(*He is very well informed*) او خيلي كمال دارد ú khailí kamál dárad.

Informal, *adj.* غير رسمي ghair-i-rasmí.

Informality, *subs.* غير رسميت ghair-i-rasmíyat.

Informally, *adv.* بطور غير رسمي bi-taur-i-ghair-i-rasmí, غير رسمانه ghair-i-rasmánah, بر خلاف رسم bar khiláf-i-rasm.

Informant, *subs.* گوينده gúyandah, آگاه كننده ágáh-kunandah, مخبر mukhbir, اطلاع ده ittilá‘-dih, خبر رسان khabar-rasán.

Information, *subs.* اطلاع ittilá‘, خبر khabar, سراغ surágh, چوغولي chúghúlí, آگاهي ágáhí, تفقد tafaqqud, معرفت ma‘rifat, علم ‘ilm, نيا niyá.—(*To obtain information*) اطلاع بهم رسانيدن ittilá‘ bi-ham rasánídan, وا رسيدن vá-rasídan.—(*To gain full information*) استفاده كلي نمودن istifádah-i-kullí nimúdan.—(*I have no information about it*) سراغ ندارم surágh na-dáram.

Informer, *subs.* (*Spy*) جاسوس jásús, گوينده gúyandah, سخنچين sukhun-chín, غماز ghammáz, نمام nammám, خبر ده khabar-dih, چغلي كن chuqulí-kun, تهمت زن tuhmat-zan.

Informity, *subs.* بي صورتي bí-súratí, بيشكلي bí-shaklí, بي هيئتي bí-hayätí, بي پيكري bí-paikarí, بيقاعدگي bí-qá‘idagí.

Informous, *adj.* بي صورت bí-súrat, بيشكل bí-shakl, بي هيئت bí-hayät, بي پيكره bí-paikarah, بيقاعده bí-qá‘idah.

Infraction, *subs.* شكست shikast, شكستگي shikastagí, نقص naqs, نكث naks, كسر kasr, انكسار inkisár, تعدي ta‘addí, مجاوزت mujávazat, بر هم زني bar-ham-zaní.

Infractor, *subs.* شكننده shikanandah, بر هم زننده bar-ham-zanandah, متعدي muta‘addí, مجاوز mujáviz, ناقض náqiz, ناكث nákis.

Inframundane, *adj.* تحت العالمي tahtu ’l-‘álamí, زير زير-i-jahání, اسفلي asfalí, سفلي suflí.

Infrangible, *adj.* نا شكستني ná-shikastaní, غير منكسر ghair-i-munkasir, تقسيم نا پذير taqsím-ná-pazír, لا ينقسم lá-yunqasam.

Infrequence, *subs.* نا مكرري ná-mukarrarí, بي تكراري

bí-tikrárí, نادر الوقوعي nádiru 'l-vuqú'í, كم اتفاقي kam-ittifáqí, كم يابي kam-yábí, شذوذ shazúz.

Infrequent, *adj.* نادر nádir, كمياب kam-yáb, شاذ sházz, نا مكرر ná-mukarrar, نادر الوقوع nádiru 'l-vuqú', كم اتفاق kam-ittifáq.

Infrequently, *adv.* كم kam, كمتر kamtar, ندرتاً nudratan, كم اتفاقانه kam-ittifáqánah, كم يابانه kam-yábánah, بطور شاذ bi-taur-i-sházz.

Infrigidation, *subs.* تبريد tabríd, سرد سازي sard-sází, خنك گرداني khunuk-gardání, تجميد tajmíd, تجليد tajlíd.

Infringe, *verb,* فسخ كردن faskh kardan, نقص نمودن naqs nimúdan, نكث كردن naks kardan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), بر هم زدن bar-ham zadan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, تعدي كردن ta'addí kardan.

Infringement, *subs.* فسخ faskh, نقص naqs, نكث naks, شكست shikast, كسر kasr, بر هم زني bar-ham-zaní, مجاوزت mujávazat, تعدي ta'addí.

Infructuose, *adj.* بي ثمر bí-samar, نا مثمر ná-musmir, بي حاصل bí-hásil, بي بر bí-bar, بي ميوه bí-mívah.

Infrugal, *adj.* مسرف musrif, غير ممسك ghair-i-mumsik, زياده رو ziyádah-rau, مفرط mufrit, بي احتياط bí-ihtiyát.

Infrugiferous, *adj.* نا برومند ná-barú-mand, غير مثمر ghair-i-musmir, ميوه نا آور mívah-ná-ávar, بي حاصل bí-hásil, بي بر bí-bar, بي ثمر bí-samar.

Infumation, *subs.* تدخين tadkhín, تبخير tabkhír, دود دهي dúd-dihí, دود خوري dúd-khurí.

Infundibular, *adj.* انبوبه دار umbúbah-dár, لوله وار lúlah-vár, قمعي qam'í.

Infundibulum, *subs.* (*Anatomical term*) قمع qam'u 'd-dimágh.—(*Infundibulum of the kidneys*) گيلاس كليه gílás-i-kulyah.

Infuriate, *adj.* خشمگين khishm-gín, غيظناك ghaiznák, غضبان ghazabán, بر افروخته bar-afrúkhtah, ديوانه دívánah-vár, آتشپا átish-pá.

Infuriate, *verb,* بخشم آوردن bi-khishm ávardan, غيظناك ساختن ghaiz-nák sákhtan, ديوانه گردانيدن dívánah gardánídan, آتشپا نمودن átish-pá nimúdan, غضبناك كردن ghazab-nák kardan.

Infuscate, *verb,* سياه ساختن siyáh sákhtan, تيره نمودن tírah nimúdan, مظلم گردانيدن muzlim gardánídan, تسويد كردن tasvíd kardan.

Infuscation, *subs.* سياه سازي siyáh-sází, تيره نمائي tírah-nimá,í, اظلام izlám, تسويد tasvíd, تقتيم taqtím.

Infuse, *verb,* (*Pour in*) در ريختن dar-ríkhtan, افاضه ifázah nimúdan.—(*Instill*) تقطير كردن taqtír kardan, عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر كشيدن jauhar kashídan.—(*Make a tincture*) خيساندن khísándan, تنقيع نمودن tanqí' nimúdan, خواباندن khábándan, شيره shírah kashídan.—(*To be infused*) دم كشيدن dam kashídan.

Infusibility, *subs.* ميعان mí'án, فيضان fayazán, فائضيت fáïzíyat, فرو ريزي furú-rízí, ريزش rízish, نا منقوعي ná-manqú'í, خيس بر نداري khís-bar-na-dárí, نا گدازي ná-gudází, آب نشوي áb-na-shaví.

Infusible, *adj.* قابل فيضان qábil-i-fayazán, مائع máï', فائض fáïz, فرو ريز furú-ríz, ريزش دار rízish-dár, نا منقوع ná-manqú', خيس بر مدار khís-bar-ma-dár, نا گوداز ná-gudáz, آب نا شو áb-ná-shau.

Infusion, *subs.* ريزش rízish, فرو ريزي furú-rízí, ميعان mí'án, فيضان fayazán, فيض faiz, خيس khís, منقوعه manqú'ah, شيره shírah, آب áb, جوهر jauhar.—(*Tincture*) جوشانده júshándah, خيسانده khísándah, خسانده khusándah.—(*Warm infusion*) دم كرده dam-kardah.—(*Cold infusion*) خيسانده khísándah.

Infusive, *adj.* فيضان دار fayazán-dár, با افاضه bá-ifázah, فيض بخش faiz-bakhsh, ريزش مند rízish-mand.

Infusoria, *subs.* (*Zoological term*) جانوران بسيار كوچك jánvarán-i-bisyár-kúchik, حيوانات ذراتي haivánát-i-zarrátí, مائيات máïyát.

Ingathering, *subs.* جمع كني jam'-kuní, فراهم آوري faráham-ávarí, اقتطاف iqtitáf, اجتنا ijtiná.—(*Harvest*) حاصل hásil, خرمن khirman, حصاد hasád, درو dirav.

Ingelable, *adj.* نا بستني ná-bastaní, غير منجمد ghair-i-munjamid, سخت نا شو sakht-ná-shau.

Ingeminate, *verb,* توام كردن tavám kardan, جفت نمودن juft nimúdan, مضاعف ساختن muzá'af sákhtan, شفع نمودن shaf' nimúdan, اعاده كردن i'ádah kardan.

Ingemination, *subs.* تواماني tavámání, جفتي juftí, شفع shaf', مضاعفت muzá'afat, اعاده i'ádah, تكرار tikrár.

Ingenerate, *adj.* درون ساخته darún-sákhtah, درون پرور darún-parvar, درون زا darún-zá, طبيعي tabí'í, فطري fitrí, ذاتي zátí, داخلي dákhilí.

Ingenerate, *verb,* در درون ساختن dar darún sákhtan, توليد كردن taulíd kardan, پيدا نمودن paidá nimúdan, انشا كردن inshá kardan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz).

Ingenious, *adj.* ذكي zakí, حاذق háziq, زهين zahín, ظريف zaríf, عاقل 'áqil, چابك chábuk, هوشمند húshmand, عقلمند 'aql-mand, با هوش bá-húsh, نكته پيوند nuktah-paivand, نكته شناس nuktah-shinás, صاحب فراست sáhib-firásat, گربز gurbuz, با شطارت bá-shatárat, ذرنگ zaring, كرم كار kirm-i-kár.

Ingeniously, *adv.* ظريفانه zarífánah, عقلمندانه 'aql-mandánah, بطور زرنگي bi-taur-i-zaringí, از روي فراست az rúy-i-firásat, هوشمندانه húsh-mandánah.

Ingeniousness, *subs.* ظرافت zaráfat, ذكاوت zakávat,

حذاقت hazáqat, شطارت shatárat, زرنگي zaringí, هوشمندي húsh-mandí, عقلمندي ‘aql-mandí, چالاك chálák-húshí, تيز فكري tíz-fikrí, كرم كاري kirm-i-kárí.

Ingenite, *adj.* درون زا darún-zá, نهاد پرور nihád-parvar, ذاتي zátí, طبعي tab‘í, فطري fitrí, داخلي dákhilí.

Ingenuity, *subs.* ظرافت zaráfat, ذكاوت zakávat, حذاقت hazáqat, شطارت shatárat, زرنگي zaringí, هوشمندي húsh-mandí, عقلمندي ‘aql-mandí, چالاك chálák-húshí, تيز فكري tíz-fikrí, كرم كاري kirm-i-kárí.

Ingenuous, *adj.* صادق sádiq, راست rást, راستباز rást-báz, بي غرض bí-gharaz, صاف دل sáf-dil, پاك دل pák-dil, خلوص مند khulús-mand, يك رنك yak-rang, بي خدعه bí-khud‘ah, بي تزوير bí-tazvír.

Ingenuously, *adv.* صادقانه sádiqánah, راستانه rást-ánah, بطور بي خدعگي bi-taur-i-bí-khud‘agí, از روي صفا az rúy-i-safá, خلوصمندانه khulús-mandánah.

Ingenuousness, *subs.* صادقي sádiqí, صداقت sidáqat, راستي rástí, بي خدعگي bí-khud‘agí, بي تزويري bí-tazvírí, صافي sáfí, خلوص khulús.

Ingestion, *subs.* القا ilqá, عماله ‘imálah, تنقيه tanqiyah, آب ريزي áb-rízí, تنقيح درون tanqíh-i-darún.

Inglorious, *adj.* بي احترام bí-ihtirám, بي اكرام bí-ikrám, غير جليل ghair-i-jalíl, اهانت مند ihánat-mand, فضيحت دار fazíhat-dár, رسوائي آر rusvá,í-ár, مايه بد نامي máyah-i-bad-námí.

Ingot, *subs.* شمس shums, شمش shimsh, سبيكه sabíkah, سبكه sabukah, لوله lúlah, قامه qámah, قضيب qazíb.

Ingraft, *verb,* تركيب كردن tarkíb kardan, پيوند نمودن paivand nimúdan, الحاق نمودن ilháq nimúdan, منضم ساختن munzamm sákhtan.—(*Implant*) وضع كردن vaz‘ kardan, غرس نمودن ghars nimúdan, نشاندن nishándan, جاي دادن jáy dádan, استوار ساختن ustu-vár sákhtan, عادي كردن ‘ádí kardan, رسوخ دادن rusúkh dádan.—(*To ingraft a love of truth*) ايجاد محبت حق نمودن íjád-i-mahabbat-i-haqq nimúdan.

Ingraftment, *subs.* تركيب tarkíb, پيوند paivand, الحاق ilháq, ضم zamm.

Ingrain, *verb,* پيش از كار رنگ كردن písh az kár rang kardan, اصلي ساختن aslí sákhtan, مايه دادن máyah dádan, ذاتي كردن zátí kardan.

Ingrate, *subs.* ناشكر ná-shukr, ناسپاس ná-sipás, كفور kafúr, كفران شعار kufrán-shi‘ár, بي حقوق bí-huqúq. *adj.* ناسپاس ná-sipás, ناحق شناس ná-haqq-shinás, ناشكر گذار ná-shukr-guzár, بي وفا bí-vafá, نمك حرام namak-harám, كافر نعمت káfir-i-ni‘mat, بد عهد bad-‘ahd.

Ingratiate, *verb,* عزيز ساختن ‘azíz sákhtan, تحبيب نمودن tahbíb nimúdan, محبوب كردن mahbúb kardan, شيرين گردانيدن shírín gardánídan, خوبي گفتن khubí guftan, نيك قلم دادن ník-qalam dádan.

Ingratitude, *subs.* بي وفائي bí-vafá,í, ناسپامي ná-sipásí, ناحق شناسي ná-haqq-shinásí, كفران kufrán, نمك حرامي namak-harámí, بد عهدي bad-‘ahdí.

Ingravidate, *verb,* حمل دادن haml dádan, حامل ساختن hámil sákhtan, در انداختن dar-andákhtan, بار و مند گردانيدن barú-mand gardánídan, آبستن كردن ábistan kardan.

Ingredient, *subs.* جزوي juzví, جزو juzv, جز juz, پاره párah.

Ingress, *subs.* مدخل madkhal, مداخله mudákhalah, دخول dukhúl, در آيش dar-áyish, در آمد dar-ámad, نفوذ nufúz, اقدام iqdám, ورود vurúd, پا در نهي pá-dar-nihí, وارد آئي várid-á,í.

Ingression, *subs.* مدخل madkhal, مداخله mudákhalah, دخول dukhúl, در آيش dar-áyish, در آمد dar-ámad, نفوذ nufúz, اقدام iqdám, ورود vurúd, پا در نهي pá-dar-nihí, وارد آئي várid-á,í.

Inguinal, *adj.* كش راني kash-ráni, بيخ راني bíkh-ráni, ورکي varakí, خاصره khasrah,í.—(*Inguinal canal*) مجرائي مغابن mijrá,í-i-maghábin.

Ingulf, *verb,* بلعيدن bal‘ídan, فرو بردن furú burdan, غرق كردن gharq kardan, در خليج انداختن dar-khalíj andákhtan, در بحر افكندن dar bahr afkandan.

Ingurgitate, *verb,* حريصانه بلعيدن harísánah bal‘ídan, بحرص فرو بردن bi-hirs furú burdan, چپاندن chapándan, لقمه بزرگ بر داشتن laqmah-i-buzurg bar-dáshtan.

Ingurgitation, *subs.* حريصانه بلعي harísánah-bal‘í, بحرص فرو بري bi-hirs-furú-burí, لقمه زني luqmah-zaní, چپاني chapání, ابتلاع ibtilá‘, التقام iltiqám.

Inhabile, *adj.* غير ماهر ghair-i-máhir, كار نازموده kár-na-ázmúdah, نا قابل ná-qábil, كار نكرده kár na-kardah.

Inhabit, *verb trans.* مسكن ساختن maskin sákhtan, مأوا گردانيدن mává gardánídan, جايگاه كردن jáy-gáh kardan, وطن نمودن vatan nimúdan, خانه كردن khánah kardan.—*intrans.* ساكن بودن sákin búdan, سكونت داشتن sukúnat dáshtan *or* varzídan, وطن ورزيدن vatan sákhtan, سكني گرفتن sukná giriftan, قرار گرفتن qarár giriftan, منزل گرفتن manzil giriftan, مستنزل بودن mustanzil búdan, بود و باش كردن búd-u-básh kardan, بسر بردن bi-sar burdan, ماندن mándan, اقامت نمودن iqámat nimúdan, قاطن شدن qátin shudan.

Inhabitable, *adj.* قابل سكون qábil-i-sukún, لائق سكونت láïq-i-sukúnat, مسكون maskún, شايسته بود و باش sháyistah-i-búd-u-básh, برازنده توطن barázandah-i-tavattun, موطني mautiní.

Inhabitancy, *subs.* سكونت شرعي sukúnat-shara'í, سكونت sukúnat, بود و باش búd-u-básh, منزل داري manzil-dárí, توطن tavattun, استيطان istítán.

Inhabitant, *subs.* ساكن sákin (*pl.* مكنه sakanah, *and* سكان sukkán), باشنده báshandah (*pl.* باشندگان báshandagán), مكين makín, متمكن mutamakkin, مقيم maqím, متوطن mutavattin, قاطن qátin, مسكن گير maskin-gír, اهل ahl (*pl.* اهالي ahálí).

Inhabitation, *subs.* اقامت iqámat, سكونت sukúnat, مأوى mává, مسكن maskin, بود و باش búd-u-básh, توطن tavattun, مقام maqám.

Inhabitativeness, *subs.* وطن دوستي vatan-dústí, حب الوطن habbu 'l-vatan, مسكن دوستي maskin dústí, رگ محبت rag-i-mahabbat.

Inhabited, *part.* مسكون maskún, معمور ma'múr, آباد ábád, آبادان ábádán.

Inhabiter, *subs.* ساكن sákin (*pl.* مكنه sakanah, *and* سكان sukkán), باشنده báshandah (*pl.* باشندگان báshandagán), مكين makín, متمكن mutamakkin, مقيم maqím, متوطن mutavattin, قاطن qátin, مسكن گير maskin-gír, اهل ahl (*pl.* اهالي ahálí).

Inhabitress, *subs.* ساكنه sákinah, قاطنه qátinah, مقيمه maqímah.

Inhalation, *subs.* تنفس tanaffus, دم در كش dam-dar-kash, دم در زني dam-dar-zaní, دم يابي dam-yábí, نفس كشي nafas-kashí.

Inhale, *verb,* دم كشيدن dam kashídan, شش باد كردن shush-bád kardan, نفس فرو بردن nafas furú burdan, هوا جذب كردن havá jazb kardan, هوا خوردن havá khurdan, در دميدن dar damídan, بخور كشيدن bukhúr kashídan.

Inhaler, *subs.* دم در كش dam-dar-kash, متنفس mutanaffis, هوا بلع havá-bal', هوا خور havá-khur, شش باد كن shush-bád-kun, نفس فرو بر nafas-furú-bar.—(*Apparatus*) نفس كش nafas-kash, آلت تنفس álat-i-tanaffus, دوا دم davá-dam.

Inharmonious, *adj.* نا هم آهنگ ná-ham-áhang, نا همساز ná-ham-sáz, نا موافق ná-muváfiq, مخالف mukhálif, نا همصوت ná-ham-saut.

Inharmoniously, *adv.* نا هم آهنگانه ná-ham-áhangánah, نا همسازانه ná-ham-sázánah, نا موافقانه ná-múváfiqánah, مخالفانه mukhálifánah, نا هم صوتانه ná-ham-sautánah.

Inharmoniousness, *subs.* نا هم آهنگي ná-ham-áhangí, نا همسازي ná-ham-sází, نا موافقي ná-muváfiqí, مخالفت mukhálafat, نا هم صوتي ná-ham-sautí.

Inhearse, *verb,* در تابوت نهادن dar tábút nihádan, در سندوق مرده كشي هشتن dar sandúq-i-murdah-kashi hishtan, دفن كردن dafn kardan, گور نمودن gúr nimúdan.

Inhere, *verb,* ثابت بودن sábit búdan, در پيومستن dar-paivastan, بودن búdan, وجود داشتن vujúd dáshtan, ذاتي گشتن zátí gashtan, استقرار نمودن istiqrár nimúdan.

Inherence, *subs.* ثبات sabát, وجود vujúd, قرار qarár, استقرار istiqrár, رسوخ rusúkh.

Inherent, *adj.* اصلي aslí, جبلي jiballí, ذاتي zátí, طبيعي tabí'í.

Inherently, *adv.* بطور اصلي bi-taur-i-aslí, بطرز جبلي bi-tarz-i-jiballí, در ذات dar-zát, در طبيعت dar-tabí'at, ثابتاً sábitan, راسخاً في الذهن rásikhan fi 'z-zihn.

Inherit, *verb,* ميراث يافتن mírás yáftan, ارث گرفتن irs giriftan, مالك شدن málik shudan, بردن burdan, تصرف كردن tasarruf kardan.

Inheritable, *adj.* ميراثي mírásí, ارثي irsí, وراثتي virásatí, ميراث شدني mírás-shudaní, وارث ياب váris-yáb.

Inheritance, *subs.* (*Thing inherited*) ميراث mírás, ارث irs, ارثيت irsíyat, تركه tarakah, عصوبت 'usúbat.—(*Act of inheriting*) ورثت varsat, وراست virásat, وارثيت várisíyat.

Inheritor, *subs.* وارث váris, ميراث بر mirás-bar, ارث گير irs-gír, وراثت ياب virásat-yáb.

Inheritress, *subs.* وارثه várisah, دختر ارث گير dukhtar-i-irs-gír, زن ارث گير zan-i-irs-gír.

Inhesion, *subs.* ثبات sabát, وجود vujúd, قرار qarár, استقرار istiqrár, رسوخ rusúkh.

Inhibit, *verb,* قدغن كردن qadaghan kardan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, نهي كردن nahy kardan, مدافعه كردن mudáfa'ah kardan, تحجير كردن tahjír kardan, منع نمودن man' nimúdan, باز داشتن báz-dáshtan, تحريم نمودن tahrím nimúdan, ممانعت نمودن mumána'at nimúdan.

Inhibition, *subs.* تنبيه tambíh, قدغن qadaghan, منع man', ممنوعيت mamnú'íyat, نهي nahy, تحجير tahjír, ممانعت mumána'at, باز داشت báz-dásht.

Inhibitory, *adj.* مانع máni', آميز نهي nahy-ámíz, تحجيري tahjírí, غدغني ghadaghaní.

Inhospitable, *adj.* نا مهمان دوست ná-mihmán-dúst, لئيم láim, نا پذيرا ná-pazírá, پناه نا ده panáh-ná-dih, نا مناسب ná-munásib, نا مهر بان ná-mihr-bán, دني duní, خسيس khasís.

Inhospitableness, *subs.* نا مهمان دوستي ná-mihmán-dústí, لؤم lüm, نا پذيرائي ná-pazírá'í, پناه نا دهي panáh-ná-dihí, نا مناسبي ná-munásibí, نا مهر باني ná-mihr-bání, لئامت lüámat, دنائت danáät, خساست khasásat.

Inhospitably, *adv.* بدون مهمان نوازي bidún-i-mihmán-navází, نا پذيرايانه ná-pazíráyánah, نا دوستانه ná-

dústánah, بطور نا مهرباني bí-panáh-díhí, بي پناه دهي bi-taur-i-ná-mihr-báni, خسيسانه läímánah, لئيمانه khasísánah.

Inhuman, *adj.* بي مروّت bí-murüat, نا مردم ná-mardum, بي انسانيت bí-insáníyat, بي مهر bí-mihr, ظالم zálim, ستمگر sitam-gar, بربري barbarí, وحشي vahshí, جنگلي jangalí.

Inhumanity, *subs.* نا مردمي ná-mardumí, نا جوانمردي ná-javán-mardí, بي مهري bí-mihrí, ظلم zulm, ستم sitam, بربريت barbaríyat, وحشي گري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.

Inhumanly, *adv.* نا مردمانه ná-mardumánah, از روي نا جوانمردي az rúy-i-ná-javán-mardí, بي مهرانه bí-mihr-ánah, ظالمانه zálimánah, ستمگرانه sitam-garánah, بربرانه barbaránah, وحشي سان vahshí-sán, جنگلي مانند jangalí-mánand.

Inhumation, *subs.* دفن dafn, تدفين tadfín, در خاك نهي dar-khák-nihí.

Inhume, *verb,* دفن كردن dafn kardan, زير خاك نمودن zír-i-khák nimúdan.

Inimical, *adj.* مخالف mukhálif, معادي mu'ádí, نا مهربان ná-mihr-bán, خصيمي khasímí, عداوتي 'adávatí.

Inimically, *adv.* مخالفانه mukhálifánah, معاديانه mu'ádíyánah, خصمانه khismánah, نا مهر بانانه ná-mihr-bánánah, عدوانه 'adúvánah, بطور دشمني bi-taur-i-dushmaní, از راه خصومت az ráh-i-khusúmat.

Inimicalness, *subs.* مخالفت mukhálafat, معادات mu'ádát, خصومت khusúmat, نا مهرباني ná-mihr-báni, عداوت 'adávat, دشمني dushmaní, حقد hiqd.

Inimitability, *subs.* نا متبوعي ná-matbú'í, تقليد نا پذيري taqlíd-ná-pazírí, بي اتباعيت bí-ittibá'íyat, عدم امكان پيروي 'adam-i-imkán-i-pairaví, نا مقتدائيت ná-muqtadá'íyat, بي مثلي bí-mislí, بي نظيري bí-nazírí.

Inimitable, *adj.* بي مثل bí-misl, بي نظير bí-nazír, تقليد نا پذير taqlíd-ná-pazír, بي اتباع bí-ittibá', بي شبه bí-shibh, بي مانند bí-mánand.

Inimitably, *adv.* بدون امكان مثل سازي bidún-i-imkán-i-misl-sází, بدون تقليد پذيري bidún-i-taqlíd-pazírí, بي مثلانه bí-mislánah, بي شبهانه bí-shibhánah, بي نظيرانه bí-nazíránah, نا متبوعانه ná-matbú'ánah.

Iniquitous, *adj.* بد bad, شرير sharír, خطا كار khatá-kár, بد كار bad-kár, نا راست ná-rást, نا حق ná-haqq, مجرم mujrim, نا بكار ná-bi-kár, پليد pilíd, خبيث khabís, زشت zisht, رسوا rusvá, فضيح fazíh, رو سياه rú-siyáh, بي آبرو bí-áb-i-rú.

Iniquitously, *adv.* نا راستانه ná-rástánah, شريرانه sharíránah, نا بكارانه ná-bi-káránah, خطا كارانه khatá-káránah, بد كارانه bad-káránah, خبيثانه khabísánah, زشتانه zishtánah, مجرمانه mujrimánah.

Iniquity, *subs.* (*Crime*) جرم jurm, خطا khatá, گناه gunáh, ذنب zamb (*pl.* زنوب zunúb), شرارت sharárat, خباثت khabásat, نا بكاري ná-bi-kárí.—(*Unrighteousness*) نا راستي ná-rástí, خطا كاري khatá-kárí, بد كاري bad-kárí, بزه مندي bazah-mandí, بي صلاحي bí-saláhí, فسوق fusúq, فجور fujúr.—(*Injustice*) بيداد bí-dád, حيف haif, مظلمه mazlimah, بي انصافي bí-insáfí, تعدي ta'addí, ستيز sitíz, ستمگري sitam-garí.

Initial, *subs.* حرف اول اسم harf-i-avval-i-ism, حرف ابتدائي harf-i-ibtidá'í, آغاز ágház.—*adj.* پيشين píshín, ابتداي ibtidáí, مبدي mubdí, اولي avvalí, آغازي ághází, شروعي shurú'í, نخستين nukhustín.

Initiate, *verb,* داخل مبادي نمودن dákhil-i-mabádí ni-múdan, دخل دادن dakhl dádan.—(*Begin*) آغاز كردن ágház kardan, آغازيدن ágházídan, شروع كردن shurú' kardan, ابتدا كردن ibtidá kardan, بنا كردن biná kardan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, افتادن uftádan (only used intransitively).—(*A person*) در مقدمات تعليم دادن dar muqaddamát ta'lím dádan.—(*To initiate a person into a society*) بين جمعيت درآوردن bain-i-jam'íyat dar-ávardan.

Initiation, *subs.* دخل dakhl, مداخله mudákhalah, درس مبادي dars-i-mubádí.—(*Beginning*) آغاز ágház, شروع shurú', مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), ابتدا ibtidá, بدايت bidáyat, بدأت bidát, مبادرت mubádarat, مباشرت mubásharat, سر sar, بدو badv, بدا badá, اول avval (*pl.* اوائل aváil), بنا biná.—(*Initiation of a person*) تعليم در مقدمات ta'lím dar muqaddamát, در آوري dar-ávarí.

Initiative, *subs.* سبقت جوئي sibqat-jú'í, ابتدائيت ibtidá'íyat, آغازش ágházish, شروع shurú', قدم اول qadam-i-avval, سبقت sibqat.—(*To take the initiative*) مبادرت رفتن mubádarat raftan.—*adj.* دخل ده dakhl-dih, افتتاحي iftitáhí, تقديمي taqdímí, سبقي sabqí, مقدمه وار muqaddamah-vár.

Initiatory, *adj.* دخل ده dakhl-dih, افتتاحي iftitáhí, تقديمي taqdímí, سبقي sabqí, مقدمه وار muqaddamah-vár.

Inject, *verb,* در افكندن dar afkandan, در انداختن dar-andákhtan, القا نمودن ilqá nimúdan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), تنقيه نمودن tanqiyah nimúdan, پر كردن pur kardan, اعماله نمودن i'málah nimúdan.

Injection, *subs.* در انداز dar-andáz, درون افكنش darún-afkanish, القا ilqá, ريخت ríkht, پر نمائي pur-nimá'í, تملئه tamlïah.—(*Clyster*) اعماله i'málah, آب اعماله áb-i'málah, تنقيه tanqiyah, دستور dastúr, آب دستور áb-dastúr.

Injudicious, *adj.* بي بصيرت bí-basírat, بيتدبير bí-tadbír, بي عقل bí-'aql, بي احتياط bí-ihtiyát, بي روا

bí-parvá, بي عاقبت ميانديش ‘áqibat-mí-andísh, نا بخرد ná-bi-khird.

Injudiciously, *adv.* احمقانه ahmaqánah, بي عقلانه bí-‘aqlánah, نا بخردانه ná-bi-khirdánah, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, بي پروايانه bí-parváyánah, بدون عاقبت انديش bidún-i-‘áqibat-andísh.

Injudiciousness, *subs.* بي عقلي bí-‘aqlí, بي تدبيري bí-tadbírí, بي بصيرتي bí-basíratí, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá í.

Injunction, *subs.* (*Inhibition*) تنبيه tambíh, قدغن qadaghan, منع man‘, ممنوعيت mamnú‘íyat, نهي nahy, تحجير tahjír, ممانعت mumána‘at, باز داشت báz-dásht. —(*Command*) تاكيد täkíd, امر amr (*pl.* اوامر avámir), حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), وصيت vasíyat, غدغن ghadaghan, سفارش sifárish.

Injure, *verb,* آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, زيان كردن ziyán kardan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, ستم نمودن sitam nimúdan, خستن khastan, خلل رسانيدن khalal rasánídan, عيب كردن ‘aib kardan, اضرار نمودن izrár nimúdan, آسيب رسانيدن ásíb rasánídan, ايذا كردن ízá kardan, معيوب كردن ma‘yúb kardan, رنجانيدن ranjánídan.

Injurious, *adj.* مضرت آميز mazarrat-ámíz, مضر muzirr, ضرر انگيز zarar-angíz, رنج آميز ranj-ámíz, رنج آور ranj-ávar, زيان ور ziyán-var, زيان ده ziyán-dih, آسيب رسان ásíb-rasán, پر خلل pur-khalal, موذي müzí.

Injuriously, *adv.* مضرانه muzirránah, بطور اضرار bi-taur-i-izrár, از روي مضرت az-rúy-i-mazarrat, بطور آميب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání, بطور زيان دهي bi-taur-i-ziyán-dihí, پر خلالانه pur-khalalánah.

Injuriousness, *subs.* مفسدت mafsadat, مضرت mazarrat, ملعنت mal‘anat, اضرار izrár, افساد ifsád, رنج آوري ranj-ávarí, زيان دهي ziyán-dihí, آسيب رساني ásíb-rasání, اخلال ikhlál.

Injury, *subs.* ضرر zarar, ضرارت zarárat, مضرت mazarrat, زيان ziyán, خلل khalal, نقص naqs, نقصان nuqsán, آسيب ásíb, عيب ‘aib, آزار ázár, اذيت azíyat, گزند gazand, خسارت khasárat, تطاول tatávul.—(*Annoyance*) تعدي ta‘addí, ايذا ízá, اسخاط iskhát, عذاب ‘azáb, رنجش ranjish.—(*Contumely*) مذمت mazammat, طعن ta‘n, ملامت malámat, زجر zajr.

Injustice, *subs.* بيداد bí-dád, حيف haif, مظلمه mazlimah, بي انصافي bí-insáfí, ستم sitam, بي عتدالي bí-‘itidálí, ظلم zulm, تعدي ta‘addí, اجحاف ijháf, جور jaur, تعرض ta‘arruz.

Ink, *subs.* مركب murakkab, مداد midád, روشنائي raushnáí.—(*Red ink*) شنجرف shanjarf, سرنج suranj, سرخي surkhí.—(*Indian ink*) مركب چين murakkab-i-chín.

Ink, *verb,* مياه كردن siyáh kardan, مركبي ساختن murakkabí sákhtan, تسويد نمودن tasvíd nimúdan, با مياهي اندودن bá-siyáhí andúdan.

Ink-bottle, *subs.* مركبدان murakkab-dán, دوات davát (*pl.* دوي duví), شيشه مركبي shíshah-i-murakkabí.

Ink-horn, *subs* قلمدان qalam-dán, مركب دان murakkab-dán, مياهي دان siyáhí-dán, محبره mahbarah, قطي quttí.

Inkiness, *subs.* مركبيت murakkabíyat, حبريت hibríyat, مياهي وشي siyáhí-vashí.

Inkle, *subs.* پهنك pahnak, قيطان qaitán, ذه zih, شريط sharít.

Inkling, *subs.* حدس hads, اشاره isháraḥ, ايما ímá.—(*Desire*) خواهش kháhish, امل amal, آرزو árzú, اشتياق ishtiyáq.

Inkstand, *subs.* (*Case for holding pens, &c.*) قلمدان qalam-dán, آمه ámah. —(*To hold ink*) مركب دان murakkab-dán, مياهي دان siyáhí-dán, دوات davát, قطي quttí, محبره mahbarah.

Inky, *adj.* مركبي murakkabí, مركب مانند murakkabmánand, حبري hibrí, مياهي وش siyáhí-vash.

Inlace, *verb,* برنگهائي مختلف آرستن bi-rangahá í-i-mukhtalif árástan, رنگارنگ كردن rang-á-rang kardan, پيرايه بستن piráyah bastan, تزيين نمودن tazyin nimúdan, آرايش دادن áráyish dádan, متلون گردانيدن mutalavvin gardánídan.

Inlaid, *adj.* (*With jewels*) مرصع murassa‘, جواهر آمود javáhir-ámúd.—(*With gold*) طلا كوفت tilá-kúft, طلا كوب tilá-kúb, زر نشان zar-nishán.—(*With mosaic work*) خاتمي khátimí, خاتمبندي khátim-bandí, قراغه بندي qurázah-bandí, صنعتگري san‘at-garí.—(*With coloured tiles*) كاشيكاري káshí-kárí, چيني بندي chíní-bandí, پر نقش و نگار pur-naqsh-u-nigár.

Inland, *adj.* بري barrí, زميني zamíní, دور از دريا dúr az daryá, خشكي khushkí, داخلي dákhilí, دروني darúní, غير خارجي ghair-i-khárijí, وطني vatání, نا اجنبي ná-ajnabí, بلدي baladí.

Inlay, *subs.* اسباب خاتم بندي asbáb-i-khátim-bandí, اسباب مرصع كاري asbáb-i-murassa‘-kárí.

Inlay, *verb,* (*With jewels*) جواهر نشان كردن javáhir-nishán kardan, دانه نشان نمودن dánah-nishán nimúdan, ترصيع نمودن tarsí‘ nimúdan, موغون ساختن mauzún sákhtan.—(*With gold*) طلا كوب كردن tilá-kúb kardan, زر نسان ساختن zar-nishán sákhtan, زر نگار نمودن zar-nigár nimúdan, مذهب كردن muzahhab kardan.—(*With mosaic work*) خاتم بندي كردن khátim-bandí kardan, خرده كاري نمودن khurdah-kárí nimúdan, قراضه بندي نمودن qurázah-bandí nimúdan, صنعتگري كردن san‘at-garí kardan.—(*With coloured tiles*) كاشي كاري كردن káshí-kárí kardan, چيني بندي

نمودن chíní-bandí nimúdan, صفا دادن safá dádan, پر نقش و نگار ساختن pur-naqsh-u-nigár sákhtan.

Inlayer, *subs.* خاتمبند khátim-band, مذهب muzahhib, زر گر zar-gar, کاشیکار káshí-kár, مرصع ساز murassa'-sáz, جواهر کار javáhir-kár, دانه نشان dánah-nishán.

Inlaying, *adj.* خاتم بندي khátim-bandí, جواهر نشاني javáhir-nishání, دانه نشاني dánah-nishání, خرده کاري khurdah-kárí, قراضه بندي qurázah-bandí, کاشیکاري káshí-kárí, طلا کوبي tilá-kúbí.

Inlet, *subs.* راه ráh, مدخل madkhal, منفذ manfaz (*pl.* منافذ munáfiz).—(*Bay*) خليج khalíj, زبانه زبانه sha'bah-i-áb.

In lieu of, *adv.* عوض 'ivaz, در عوض dar-'ivaz, بجاي bi-jáy, بدل badal.

In limine, *adv.* در عتبه dar-'atabah, بر آستانه bar-ástánah, ابتدا ibtidan, افتتاحا iftitáhan.

Inly, *adj.* اندروني andarúní, داخلي dákhilí, باطني bátiní.—*adv.* داخلا dákhilan, بداخل bi-dákhil, اندرون andarún, در اندرون dar-andarún, تو tú.

Inmate, *subs.* اهل ahl (*pl.* اهالي ahálí), ساكن sákin, باشنده báshandah, دروني darúní, مقيم maqím, نشيننده nishínandah, قاعد qá'id.

Inmost, *adj.* داخل‌ترين dákhiltarín, عموقترين 'umúq-tarín, اندروني andarúní.

Inn, *subs.* (*Lodging for strangers*) مهمانخانه mihmán-khánah, مهمانسرا mihmán-sará, مضيف mazíf, مسافر خانه musáfir-khánah, غريبخانه gharíb-khánah.—(*Hotel*) مهمان خانه mihmán-khánah, كاروان سرا káraván-sará, شرابخانه sharáb-khánah, ميخانه mai-khánah, رباط ribát, سرا sará, مي كده mai-kadah.—(*College*) مدرسه madrasah (*pl.* مدارس madáris), مكتب maktab (*pl.* مكاتب makátib).

Inn, *verb trans.* خانه دادن khánah dádan, جاي دادن jáy dádan, منزل دادن manzil dádan, سكنا دادن sukná dádan, ماوي دادن mává dádan.—*intrans.* منزل گرفتن manzil giriftan, جاي گرفتن jáy giriftan, سكنا گرفتن sukná giriftan, ماوي كردن mává kardan.

Innate, *adj.* طبيعي tabí'í, فطري fitrí, ذاتي zátí, مجبول majbúl, جبلي jibilli, سرشتي sirishtí.—(*Innate character*) طبع tab'.—(*Innate constitution*) جبله jibal-lah.

Innately, *adv.* بقاعده طبيعت bi-qá'idah-i-tabí'at, از روي فطرت az rúy-i-fitrat, بالذات bi 'z-zát, بالطبع bi 't-tab', از روي سرشت az rúy-i-sirisht.

Innateness, *subs.* طبيعيت tabí'íyat, فطريت fitríyat, ذاتيت zátíyat, جبلت jibillat, حقيقت haqíqat.

Innavigable, *adj.* كشتي نا گذر kashtí-ná-guzar, عبور نا پذير 'ubúr-ná-pazír, ژرف نا ná-zharf, بيعمق bi-'umq, كم آب kam-áb.

Inner, *adj.* داخلي dákhilí, دروني darúní, اندروني anda-rúní, توئي tú,í, كنجي kunjí, باطني bátiní, سري sirrí, غيبي ghaibí.

Innermost, *adj.* داخلي dákhilí, دروني darúní, اندروني andarúní, توئي tú,í, كنجي kunjí, باطني bátiní, سري sirrí, غيبي ghaibí.

Innervation, *subs.* عصبيت 'asabíyat, عمل اعصاب 'amal-i-a'sáb.

Innerve, *verb,* قوت دادن qúvat dádan, تقويت كردن taqviyat kardan, زور دادن zúr dádan, نيرو بخشيدن nírú bakhshídan.

Inning, *subs.* (*Ingathering*) جمع jam', گرد آوري gird-ávarí, قم كني qum-kuní, فراهم آري faráham-árí, احراز ihráz.—(*In a game*) چوگان زني chaugán-zaní, صولجان كوبي saulaján-kúbí.

Innings, *subs.* زمين تازه از دريا گرفته zamín-i-tázah az daryá giriftah, اراضي نو arází-i-nau.

Innkeeper, *subs.* رباطي ribátí, كاروانسراي دار káraván-saráí-dár, نان چي nán-chí.

Innocence, *subs.* بي گناهي bí-gunáhí, سادگي sádagí, پاكي pákí, پاك دامني pák-dámaní, استعفاف isti'fáf, عصمت 'asamat, نقاوت naqávat, معصوميت ma'súm-íyat.

Innocent, *subs.* بيگناه bí-gunáh, طاهر táhir, معصوم ma'súm, طبيعي tabí'í.—(*Idiot*) كودن kaudan, سفيه safíh, نا دان ná-dán, بيعقل bí-'aql, احمق ahmaq, كل دمنك kul-damank.—*adj.* بيگناه bí-gunáh, بري الذمه baríu 'z-zimmah, معصوم ma'súm, مبرول mubarrá, مزكول muzakká, بيجرم bí-jurm, بي تقصير bí-taqsír, بي عيب bí-'aib, بي ذنب bí-zamb.—(*Pure*) پاك pák, ساده sádah, صافدل sáf-dil, ساده دل sádah-dil, طاهر táhir, مزكول muzakká, صافي القلب sáfiu 'l-qalb, پاك و پاكيزه pák-u-pákízah.—(*Harmless*) بي آزار bí-ázár, كم آسيب kam-ásíb, بي ضرر bí-zarar.

Innocently, *adv.* بيتقصيرانه bí-taqsíránah, بي جرمانه bí-jurmánah, معصومانه ma'súmánah, بي عيبانه bí-'aibánah, بطور صفا bi-taur-i-safá, بطور سادگي bi-taur-i-sádagí.—(*Harmlessly*) بي آزارانه bí-ázáránah, كم آسيبانه kam-ásíbánah, بي ضررانه bí-zararánah, بدون صدمه bidún-i-sadamah.

Innocuous, *adj.* بي ضرر bí-zarar, بي آزار bí-ázár, كم آسيب kam-ásíb, بي اذيت bi-azíyat, بي زيان bí-ziyán.

Innocuously, *adv.* بدون مضرت bidún-i-mazarrat, بي ضررانه bí-zararánah, بي اذيتانه bí-azíyatánah, بي آزارانه bí-ázáránah.

Innocuousness, *subs.* بي مضرتي bí-mazarratí, بي ضرري bí-zararí, كم آسيبي kam-ásíbí, بي اذيتي bí-azíyatí, بي زياني bí-ziyání.

Innovate, *verb trans.* تازه كردن tázah kardan, نو ساختن nau sákhtan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan,

تغییر دادن taghyír dádan, مجدد کردن mujaddad kardan.—*intrans.* بدعت کردن bid'at kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, چیز نو در آوردن chíz-i-nau dar-ávardan, تازه سازي کردن tázah-sází kardan, اختلاق نمودن ikhtiláq nimúdan.

Innovation, *subs.* بدعت bid'at, بدع bid', تجدید tajdíd, تازه سازي tázah-sází, اختراع ikhtirá', اختلاق ikhtiláq, افترا iftirá.

Innovator, *subs.* متبدع mutabaddi', مخترع mukhtari', تازه ساز tázah-sáz, مجدد mujaddid, مفتري muftarí, مختلق mukhtaliq.

Innoxious, *adj.* نا مضر ná-muzirr, بي اذیت bí-azíyat, بي ضرر bí-zarar, بي آمیب bí-ásíb, بي آزار bí-ázár, بي زیان bí-ziyán, بي مضرت bí-mazarrat.

Innuendo, *subs.* کنایه kináyah, رمز ramz, اشاره isháraḥ, ایما ímá.

Innumerability, *subs.* بي شماري bí-shimárí, بیحسابي bí-hisábí, بسیاري bisyárí, کثرت kasrat, بي احصائي bí-ihsá,í, تعدد بیرون از حد ta'addud-i-bírún az hadd, فزوني بینهایت fuzúní-i-bí-niháyat.

Innumerable, *adj.* بي شمار bí-shimár, بي حساب bí-hisáb, بي حد bí-hadd, لا یعد lá-yu'add, لا یحصي lá-yuhsá, زیاده از حد ziyádah az hadd, غیر متعدد ghair-i-muta'addid, غیر محصور ghair-i-mahsúr, نا معدود ná-ma'dúd.

Innumerably, *adv.* بیشمارانه bí-shimáránah, بیحسابانه bí-hisábánah, بیحدانه bí-haddánah, بطور لا یعد و لا یحصي bi-taur-i-lá-yu'add va lá-yuhsá.

Innumerous, *adj.* بي شمار bí-shimár, بي حساب bí-hisáb, بي حد bí-hadd, لا یعد lá-yu'add, لا یحصي lá-yuhsá, زیاده از حد ziyádah az hadd, غیر متعدد ghair-i-muta'addid, غیر محصور ghair-i-mahsúr, نا معدود ná-ma'dúd.

Innutrition, *subs.* عدم تغذیه 'adam-i-taghziyah, بي پرورشي bí-parvarishí, عدم تربیت 'adam-i-tarbiyat, بي تربیتي bí-tarbiyatí, بي غذائي bí-ghazá,í, تربیت نا دهي tarbiyat-ná-dihí.

Innutritious, *adj.* نا مغذي ná-mughazzí, بي پرورش bí-parvarish, نا مربي ná-murabbí, بي تربیت bí-tarbiyat, تربیت نا ده tarbiyat-ná-dih.

Innutritive, *adj.* نا مغذي ná-mughazzí, بي پرورش bí-parvarish, نا مربي ná-murabbí, بي تربیت bí-tarbiyat, تربیت نا ده tarbiyat-ná-dih.

Inobservance, *subs.* بي لحاظي bí-lahází, عدم توجه 'adam-i-tavajjuh, نا مراقبي ná-muráqibí, بجا لیاوري bi-já-níávarí, نا فرماني ná-farmání.

Inobservant, *adj.* بي لحاظ bí-laház, بي توجه bí-tavajjuh, نا معتني ná-mu'taní, غافل gháfil, عاصي 'ásí.

Inoculate, *verb,* آبله کوفتن ábilah kúftan, ترکیب کردن tarkíb kardan, پیوند نمودن paivand nimúdan, در آمیختن dar-ámíkhtan.

Inoculation, *subs.* آبله بر آوردن bar-ávardan-i-ábilah, آبله کوبي ábilah-kúbí, جدري کوبي judrí-kúbí. تجدیر tajdír, ترکیب tarkíb, پیوند paivand.

Inoculator, *subs.* آبله کوب ábilah-kúb, جدري کوب judrí-kúb, ترکیب کن tarkíb-kun, پیوند نما paivand-nimá.

Inodorous, *adj.* بي بو bí-bú, بي شمیم bí-shamím, نا معطر ná-mu'attar, بي رائحه bí-ráïhah.

Inoffensive, *adj.* (*Things*) نا مضر ná-muzirr, بي لغزش bí-laghzish, بي ضرر bí-zarar.—(*Persons*) بي آزار bí-ázár, نا موذي ná-müzí, بي ایذا bí-ízá, بي اسخاط bí-iskhát.

Inoffensively, *adv.* بي لغزشانه bí-laghzishánah, بي ضررانه bí-zararánah, بي آزارانه bí-ázáránah, بدون ایذا bidún-i-ízá, بدون اسخاط bidún-i-iskhát.

Inoffensiveness, *subs.* نا مضري ná-muzirrí, لغزش نا دهي laghzish-ná-dihí, بي ضرري bí-zararí, بي آزاري bí-ázárí, بي ایذائي bí-ízá,í, عدم اسخاط 'adam-i-iskhát.

Inofficial, *adj.* غیر رسمي ghair-i-rasmí, بي قاعده bí-qá'idah, خارج از قانون kháríj az qánún, نا ماذون ná-mázún, لا محکم lá-muhkam.

Inofficious, *adj.* بي قانون bí-qánún, رسم مدان rasm-ma-dán, نا مهر بان ná-mihr-bán, نا لائق ná-láïq, بیکاره bí-kárah, تکلیف مدان taklíf-ma-dán.

Inoperative, *adj.* بي تاثیر bí-täsír, بي عمل bí-'amal, نا موثر ná-müsir, نا کارگر ná-kár-gar.

Inopportune, *adj.* بیمحل bí-mahall, بي وقت bí-vaqt, بیموقع bí-mauqi', بي جا bí-já, بي هنگام bí-hangám.

Inopportunely, *adv.* بیوقتانه bí-vaqtánah, بیهنگامانه bí-hangámánah, بطور بیجا bi-taur-i-bí-já, بیمحلانه bí-mahallánah.

Inopulent, *adj.* غیر غني ghair-i-ghaní, بي مال bí-mál, بي ثروت bí-sarvat, نا توانگر ná-tavángar, بیدولت bí-daulat, غیر متمول ghair-i-mutamavvil.

Inordinacy, *subs.* (*Irregularity*) عدم نظام 'adam-i-nizám, بي قاعدگي bí-qá'idagí, بي ترتیبي bí-tartíbí, پریشاني parishání, بي اعتدالي bí-i'tidálí.—(*Excess*) اسراف isráf, از حد روي az hadd-raví.

Inordinate, *adj.* (*Irregular*) بي نظام bí-nizám, بي قاعده bí-qá'idah, بي ترتیب bí-tartíb, خلاف قیاس khiláf-i-qiyás, نا مانوس ná-mänús, بي اعتدال bí-i'tidál, نا مرتب ná-murattab, غیر معتاد ghair-i-mu'tád.—(*Excessive*) مسرف musrif, با اسراف bá-isráf, از حد رو az-hadd-rau, مجاوز mujáviz, زیاده رو ziyádah-rau, مفرط mufrit.

Inordinately, *adv.* بطور بي اعتدالي bi-taur-i-bí-i'tidálí, مفرطانه mufritánah, نا معتدلانه ná-mu'tadilánah, بر وضع

غير معتاد bar-vaz'-i-ghair-i-mu'tád, مسرفانه musrif-ánah, بطور زياده روي bi-taur-i-ziyádah-raví.

Inordinateness, *subs.* اسراف isráf, مجاوزت mujá-vazat, بي قاعدگي bí-qá'idagí, بي اعتدالي bí-i'tidálí, افراط ifrát, بز حد روي az-hadd-raví, بي رسمي bí-rasmí.

Inorganic, *adj.* بي تشكيل bí-tashkíl, بي تصوير bí-tasvír, جامد jámid, جماد jamád, غير آلي ghair-i-álí, بي ادات bí-adát, عاري از حيات 'árí-az-hayát.—(*Inorganic chemistry*) تجزيه جمادات tajziyah-i-jamádát, تجزيه غير آليات tajziyah-i-ghair-i-álíyát. — (*Inorganic bodies*) اجسام غير آليه ajsám-i-ghair-i-álíyah.

Inorganized, *adj.* بي تشكيل bí-tashkíl, بي تصوير bí-tasvír, جامد jámid, جماد jamád, غير آلي ghair-i-álí, بي ادات bí-adát, عاري از حيات 'árí-az-hayát.

Inosculate, *verb,* پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), سر بهم آوردن sar-bi-ham-ávardan, وصل دادن vasl dádan, توصيل كردن tausíl kardan, جفت كردن juft kardan.

Inosculation, *subs.* پيوستگي paivastagí, سر بهم آوري sar-bi-ham-ávarí, وصل دهي vasl-dihí, توصيل tausíl, جفت نمائي juft-nimá,í, جفت شوي juft-shaví.

In posse, *adv.* در امكان dar-imkán, صورت پذير súrat-pazír, ممكن mumkin, وجود ياب vujúd-yáb.

Inquest, *subs.* تفتيش taftísh, تفحص tafahhus, غور رسي ghaur-rasí, بحس bahs, باز خواست báz-khást, استفسار istifsár, ابتغا ibtighá.

Inquietude, *subs.* اضطراب iztiráb, تنگي tangí, ضيق zíq, رنج ranj, رنجش ranjish, آشوفتگي áshúftagí, عدم سكون 'adam-i-sukún, سر آسيمگي sar-ásímagí, بي آرامي bí-árámí, قلق qalaq.

Inquire, *verb,* تفتيش كردن taftísh kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, تفحص كردن tafahhus kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan.—(*Ask*) پرسيدن pursí-dan, پرسش كردن pursish kardan, استفهام كردن istif-hám kardan, استفسار كردن istifsár kardan, سوءال كردن süál kardan, سراغ كردن sirágh kardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan.—(*To inquire into*) وا رسيدن vá-rasídan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan.—(*To inquire after a person's health*) احوال پرسي نمودن ahvál-pursí nimúdan, تفقد احوال كسي نمودن tafaqqud-i-ahvál-i-kasí nimúdan, پرسش خاطر نمودن pursish-i-khátir nimúdan.

Inquirendo, *subs.* اذن سوءال izn-i-süál, اجازت ijázat, حكم دعوي hukm-i-da'vá, اذن مرافعه izn-i-muráfa'ah, پروانه استفتا parvánah-i-istiftá.

Inquirer, *subs.* متفحص mutafahhis, مستفسر mustafsir, سائل sáil, مفتش mufattish, طالب حق tálib-i-haqq, مستفتي mustaftí.

Inquiry, *subs.* (*By question*) پرسش pursish, پژوهش pizhúhish, استفسار istifsár, استفهام istifhám, استخبار istikhbár.—(*By examination*) تحقيق tahqíq, تجويز tajvíz, تنقيح tanqíh, تفحص tafahhus, تفتيش taftísh, تجسس tajassus, غور رسي ghaur-rasí, تغور taghavvur, استقصا istiqsá, استدراك istidrák.

Inquisition, *subs.* تحقيق tahqíq, تجويز tajvíz, تنقيح tanqíh, تفحص tafahhus, تفتيش taftísh, تجسس tajassus, غور رسي ghaur-rasí, تغور taghavvur, استقصا istiqsá, استدراك istidrák.—(*Body of persons*) جمعيت تفحصيه jam'íyat-i-tafahhusíyah, اعوان فحص a'ván-i-fahs, تجسس كنان tajassus-kunán, مفتشين mufattishín.

Inquisitional, *adj.* تجسسي tajassusí, تفحصي tafahhusí, تفتيشي taftíshí, استفساري istifsárí.

Inquisitive, *adj.* متجسس mutajassis, متفحص mutafah-his, مفتش mufattish, مداخله كن mudákhalah-kun, وا رس vá-ras, فضول fuzúl.

Inquisitively, *adv.* متجسسانه mutajassisánah, متفحصانه mutafahhisánah, مفتشانه mufattishánah, بطور مداخله bi-taur-i-mudákhalah, فضولانه fuzúlánah, جستجو كنان just-u-jú-kunán.

Inquisitiveness, *subs.* فضولي fuzúlí, سوءال بيجا süál-i-bí-já, تفتيش taftísh, مداخله mudákhalah, مستفسريت mustafsiríyat.

Inquisitor, *subs.* متفحص mutafahhis, تفتيشچي taftísh-chí, مفتش mufattish, جاسوس jásús, مستفسر mustaf-sir, فضول باشي fuzúl-báshí.

Inquisitorial, *adj.* فحاصي fahhásí, مفتشي mufattishí, مداخله وار mudákhalah-vár, فضول طور fuzúl-taur, مستفسر وار mustafsir-vár, تجسسي tajassusí.

Inrail, *verb,* معجر بندي كردن mi'jar-bandí kardan, محصور ساختن mahsúr sákhtan, محوطه دار كردن muhav-vatah-dár kardan, چوب نشاني در اطراف كردن chúb-nisháni dar atráf kardan.

Inroad, *subs.* هجوم hujúm, حمله hamlah, تاخت tákht, اغارت ighárat, يورش yúrish, يغما yaghmá.

Insalivation, *subs.* لعاب آميزي lu'áb-ámízí, آب دهن áb-i-dahan-dihí, ترطيب tartíb, رطوبت گيري ru-túbat-gírí.

Insalubrious, *adj.* مضر muzirr, بي سلامت bí-salá-mat, نا صحتمند ná-sihhat-mand, نا سالم ná-sálim, مرض افزا maraz-afzá, وخيم vakhím, بي صحت bí-sihhat, نا مناسب ná-munásib.

Insalubrity, *subs.* نا صحتمندي ná-sihhat-mandí, عدم صحت 'adam-i-sihhat, بي سلامتي bí-salámatí, نا سالمي ná-sálimí, تندرستي نا داري tan-durustí-ná-dárí, وخامت vakhámat.

Insalutary, *adj.* عاري از سلامت 'árí-az-salámat, نا سالم ná-sálim, بي سلامت bí-salámat, مخطر mukhtar, نا صحتمند ná-sihhat-mand, نا امن ná-aman, بي تندرستي bí-tan-durustí.

Insanable, *adj.* شفا نا پذير shifá-ná-pazír, بي معالجه bí-mu'álajah, بي درمان bí-darmán, بيدوا bí-davá, صحت نا ياب sihhat-ná-yáb.

Insane, *adj.* (*Mad*) مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat, آشفته مزاج áshuftah-mizáj, دماغ خشك dimágh-khushk, سودائي saudá,í, ديوانه dívánah, مجنون majnún. —(*Foolish*) ابله ablah, كودن kaudan, احمق ahmaq, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفيه safíh, خوپله khaplah, بيوقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, كم خرد kam-khird, نا خرد ná-khird, بدله budulah, گول gúl, بي شعور bí-shu'úr, ريش گاو ríish-gáv, ديوانه dívánah, خل دمنك khul-damank, دلي dilí, خر khar, پخت pakht (*vulg.*).

Insanely, *adv.* (*Madly*) مجنونانه majnúnánah, ديوانه طور dívánah-taur, مخبطانه mukhabbatánah, بطور دماغ خشكي bi-taur-i-dimágh-khushkí, با آشفتگي مزاج bá-áshuftagí-i-mizáj.—(*Foolishly*) احمقانه ahmaqánah, از روي سفاهت az rúy-i-safáhat, ابلهانه ablahánah, كودنانه kaudanánah.

Insanity, *subs.* جنون junún, ديوانگي dívánagí, خبط دماغ khabt-i-dimágh, آشفته مزاجي áshuftah-mizájí, دماغ خشكي dimágh-khushkí, شوريدگي shúrídagí, سوداويت saudáviyat, شيد shaid.

Insatiable, *adj.* (*Greedy*) طامع támi', حريص harís, سير sír-ma-shau, بي شبع bí-shab', آز مند áz-mand.—(*Eager*) حريص harís, راغب rághib, پر ميل pur-mail, مشتاق mushtáq, آرزو مند árzú-mand, مشتهي mushtahí, خواهان kháhán.

Insatiableness, *subs.* (*Greediness*) حريصي harísí, سير نا شوي sír-ná-shaví, پر رغبتي pur-raghbatí, طماعي tammá'í, بي شبعي bí-shab'í, آز مندي áz-mandí.—(*Eagerness*) آرزو مندي árzú-mandí, رغبت raghbat, ميل mail, اشتياق ishtiyáq, طلب talab.

Insatiably, *adv.* (*Greedily*) طامعانه támi'ánah, حريصانه harísánah, بدون سيري فهمي bidún-i-sírí-fahmí, آز مندانه áz-mandánah, مشتهيانه mushtahíyánah.—(*Eagerly*) حريصانه harísánah, راغبانه rághibánah, آرزو مندانه árzú-mandánah, از روي اشتياق az ruy-i-ishtiyáq, با كمال ميل bá-kamál-i-mail.

Insatiate, *adj.* (*Greedy*) طامع támi', حريص harís, سير sír-ma-shau, بي شبع bí-shab', آز مند áz-mand.—(*Eager*) حريص harís, راغب rághib, پر ميل pur-mail, مشتاق mushtáq, آرزو مند árzú-mand, مشتهي mushtahí, خواهان kháhán.

Insatiety, *subs.* (*Greediness*) حريصي harísí, سير نا شوي sír-ná-shaví, پر رغبتي pur-raghbatí, طماعي tammá'í, بي شبعي bi-shab'í, آز مندي áz-mandí.—(*Eagerness*) آرزو مندي árzú-mandí, رغبت raghbat, ميل mail, اشتياق ishtiyáq, طلب talab.

Inscience, *subs.* جهل jahl, نا داني ná-dání, بي علمي bí-'ilmí, عدم اطلاع 'adam-i-ittilá', بي معرفت bí-ma'rifat, بي دانشمندي bí-dánish-mandí.

Inscribable, *adj.* نوشتني nivishtaní, نگارش پذير nigárish-pazír, مكتوب شو maktúb-shau, مرقوم گرد marqúm-gard, ثبت پذير sabt-pazír, نقش شدني naqsh-shudaní, كندني kandaní.

Inscribe, *verb,* مرقوم نمودن marqúm nimúdan, ثبت نمودن sabt nimúdan, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), نبشتن nibishtan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), كتابت كردن kitábat kardan.—(*Engrave*) نقش كردن naqsh kardan, كندن kandan, حكاكي كردن hakkákí kardan.—(*Dedicate*) بنام كسي ساختن bi-nám-i-kasí sákhtan, اهدا كردن ihdá kardan, نامزد نمودن nám-zad nimúdan, تنسيب كردن tansíb kardan, اسناد نمودن isnád nimúdan, تسميه كردن tasmiyah kardan.

Inscription, *subs.* كتابت kitábat, نوشته nivishtah, كتيبه katíbah, رقم raqm (*pl.* رقوم ruqúm), رقيم raqím, نگارش nigárish, خط khatt.—(*Dedication*) ديباچه سازي díbáchah-sází, تسميه tasmiyah, نامزد nám-zad, تنسيب tansíb, اسناد isnád, اهدا ihdá.

Inscriptive, *adj.* كتيبه دار katíbah-dár, رقمي raqmí, كتابتي kitábatí, با نگارش bá-nigárish, مكتوبي maktúbí, مرقومي marqúmí.

Inscrol, *verb,* در طومار نوشتن dar túmár nivishtan, صحيفه كردن sahífah kardan, سجل نمودن sajjal nimúdan, ثبت كردن sabt kardan, درج ساختن darj sákhtan, مرقوم داشتن marqúm dáshtan.

Inscrutability, *subs.* نا منكشفي ná-munkashifí, نا مفهومي ná-mafhúmí, نا معلومي ná-ma'lúmí, عدم تحقق 'adam-i-tahaqquq, نا مدركي ná-mudrakí, اشكال ish-kál, نا مفحوصي ná-mafhúsí, نا مكتنهي ná-muktanhí.

Inscrutable, *adj.* نا منكشف ná-munkashif, لا يدرك lá-yudrak, غير معلوم ghair-i-ma'lúm, بعيد الغور ba'ídu 'l-ghaur, مشكل mushkil, غير مفحوص ghair-i-mafhús, نا مكتنه ná-muktanah.

Inscrutably, *adv.* نا منكشفانه ná-munkashifánah, لا يدركانه lá-yudrakánah, بطور غير معلوم bi-taur-i-ghair-i-ma'lúm, بطرز بعيد الغوري bi-tarz-i-ba'ídu 'l-ghaurí, با اشكال bá-ishkál, غير مفحوصانه ghair-i-mafhusánah, نا مكتنهانه ná-muktanahánah.

Insculp, *verb,* كندن kandan, تراشيدن tiráshídan, نقش كردن naqsh kardan, منحوت ساختن manhút sákhtan, رقم زد كردن raqm-zad kardan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár).

Insculpture, *subs.* كنده كاري kandah-kárí, حفر hafr, تراش tirásh, نقش naqsh, نحت naht, ترقيم tarqím, تصوير tasvír, نگارش nigárish.

Inseam, *verb,* درزيدن darzídan, خط دار كردن khatt-dár kardan, درز دار نمودن darz-dár nimúdan, علامت 'alámat dádan, نشان گذاشتن nishán guzáshtan.

Insecable, *adj.* غير مقسوم ghair-i-maqsúm, نا قسمت qismat-ná-pazír, بي تقسيم bí-taqsím, نا منصرم ná-munsarim, لا يتجزي lá-yutajazzá.

Insect, *subs.* حشرت hashrat (*pl.* حشرات hashrát), هامه hámah (*pl.* هوام havám), جانورك jánvarak, جانور ján-var, كرم kirm, پشه pashshah, مگس magas, جنبده jumbandah, جان دار كوچك ján-dár-i-kúchik.—*adj.* جنبنده jumbandah, كوچك kúchik, مانند ذره zarrah-mánand, نا چيز ná-chíz, بي مقدار bí-miqdár, صاغر sághir, مسكين miskín.—(*Contemptible*) حقير haqír, مهين mahín.

Insectile, *adj.* حشرات سان hashrát-sán, هوام وار havám-vár, كرم وش kirm-vash, پشه خو pashshah-khú.

Insection, *subs.* برش burish, درش darsh.—(*Cut*) قطع qat', ثقب saqb, سوراخ súrákh, شكاف shikáf, جرح jurh, زخم zakhm.

Insectivorous, *adj.* هوام خوار havám-khár, حيوان خور haiván-khur, حشرات چر hashrát-char, كرم شكار kirm-shikár.

Insecure, *adj.* نا محفوظ ná-mahfúz, نا امن ná-aman, بي امنيت bí-amníyat, بي اعتبار bí-'itibár, بي سلامت bí-saláмat, خطر ناك khatar-nák.

Insecurely, *adv.* نا امنانه ná-amanánah, بي اعتبارانه bí-i'tibáránah, بدون امنيت bidún-i-amníyat, خائفانه khá'ifánah, با عدم محفوظي bá-'adam-i-mahfúzí, با عدم سلامت ba-'adam-i-saláмat, نا سالمانه ná-sálimánah.

Insecurity, *subs.* خطر khatar, مخاطره mukhátarah, نا امني ná-amaní, عدم امنيت 'adam-i-amníyat, بي اعتباري bí-i'tibárí, خوف khauf, بي حفاظي bí-hifází, بي سلامتي bí-salámatí.

Insensate, *adj.* بي عقل bí-'aql, عديم العقل 'adímu 'l-'aql, بيخرد bí-khird, سفيه safíh, كودن kaudan.—(*Insensate with love*) دلشاد dil-shád, شيدا shaidá.

Insensibility, *subs.* بيهوشي bí-húshí, بيعقلي bí-'aqlí, بي ادراكي bí-idrákí, بيشعوري bí-shu'úrí, حماقت hi-máqat, كودني kaudaní, سفاهت safáhat.

Insensible, *adj.* بلا حس bilá-hiss, بيهوش bí-húsh.—(*Dull*) كند kund, كور دل kúr-dil, كودن kaudan, خيره khírah.—(*Imperceptible*) نا مرئي ná-mar,í, نا پيدا ná-paidá, نا محسوس ná-mahsús, نا معلوم ná-ma'lúm.

Insensibly, *adv.* نا مرئيانه ná-mar,íyánah, نا معلومانه ná-ma'lúmánah, نا محسوسانه ná-mahsúsánah.—(*By degrees*) رفته رفته raftah-raftah, بتدريج bi-tadríj, متدرجاً mutadarijan.

Insentient, *adj.* غير حساس ghair-i-hassás, بي احساس bí-ihsás, غير مدرك ghair-i-mudrik, بيحس bí-hiss, بيشعور bí-shu'úr.

Inseparable, *adj.* قطع نا پذير qat'-ná-pazír, منفك نا شدني munfakk-ná-shudaní.—(*United*) متصل mutta-sil, هم وجود ham-vujúd, صاحب sáhib, همراه ham-ráh.—(*Incumbent*) لازم lázim, ضرور zarúr.

Inseparableness, *subs.* قطع نا پذيري qat'-ná-pazírí, عدم انفكاك 'adam-i-infikák.—(*Union*) اتصال ittisál, هموجودي ham-vujúdí, صحابت sahábat, همراهي ham-ráhí.—(*Necessity*) لزوم luzúm, ضروريت zarúríyat.

Inseparably, *adv.* بدون انقطاع bidún-i-inqitá', بدون انفكاك bidún-i-infikák, متصلانه muttasilánah, بطور صحابت bi-taur-i-sahábat, بهمراهي bi-ham-ráhí, لازما láziman, بطور لزوم bi-taur-i-luzúm.

Insert, *verb,* داخل كردن dákhil kardan, درج كردن darj kardan, در آوردن dar-ávardan, جاي دادن jáy dádan, وضع كردن vaz' kardan.—(*To insert an advertisement*) اعلان نمودن i'lán nimúdan, انتشار دادن intishár dádan, مقاله درج كردن maqálah darj kardan.

Inserting, *subs.* ادخال idkhál, درج darj, وضع vaz', جعل ja'l, الحاق ilháq, ضم zamm.

Insertion, *subs.* درج darj, مندرج mundarij, داخل dákhil, ادخال idkhál, الحاق ilháq, در انداز dar-andáz, ضم سازي zamm-sází, داخل نمائي dákhil-nimá,í, درج كني darj-kuní.—(*Thing inserted*) مندرجه mundarijah, ملحقه mulhaqah, ضميمه zamímah, زائده záïdah—(*For dresses*) سجاف sajáf, يراق yaráq, ضميمه zamímah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).

Inset, *verb,* نشاندن nishándan, نصب كردن nasb kardan, مغروس ساختن maghrús sákhtan, نهادن nihádan.

Inshaded, *adj.* متلون mutalavvan, رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, ذات الصور zátu 's-suvar.

Inshore, *adv.* نزديك ساحل nazdík-i-sáhil, بر كناره bar kinárah.

Insiccation, *subs.* پيومست paivast, خشكي khushkí.

Inside, *subs.* جوف jauf, دروني darúní, اندروني andarúní, بطن batn, توي túí, داخل dákhil, ميان miyán. *adj.* درون darún, اندورن andarún, داخل dákhil, باطن bátin.—*prep.* اندر andar, درون darún, اندرون andarún, تو tú.—(*Inside out*) وارونه várúnah, متقلب mutaqallib.

Insidious, *adj.* بد انديش bad-andísh, دغا باز dagház, مفسد mufsid, مكار makkár, شرير sharír, محتال muhtál, نا قلا ná-qulá, خبيث khabís, نا پاك ná-pák, نا درست ná-durust.

Insidiously, *adv.* شريرانه sharíránah, مكارانه makkáránah, مفسدانه mufsidánah, محتالانه muhtálánah.—(*An insidious disease*) مرض مهلك marz-i-muhlik.

Insidiousness, *subs.* بد انديشي bad-andíshí, مكاري makkárí, دغا بازي dagház, نا قلائي ná-qulá,í, مفسدي mufsidí, نا بكاري ná bi-kárí, پليدي pilidí, خباثت khabásat, نا درستي ná-durustí.

Insight, *subs.* درون بيني darún-bíní, بصيرت basírat, نظر nazar, بينش bínish, نگاه nigáh, دانش dánish, فراست firásat, ادراك idrák, اطلاع ittilá', حقيقت داني haqíqat-

dání.—(*To get an insight into an affair*) بر امر اطلاع یافتن bar amr ittilá' yáftan.—(*To get an insight into a language, &c.*) حقیقت زبانی‌را دانستن haqíqat-i-zabání-rá dánistan.

Insignia, *subs.* نشان nishán, حمائل hamáïl, علامت امتیاز 'alámat-i-imtiyáz.

Insignificance, *subs.* حقر haqr, پستی pastí, حقارت hiqárat, دنائت dináät, نا چیزی ná-chízí, بی مقداری bí-miqdárí, نا اهمی ná-ahammí, بی اعتباری bí-i'tibárí.

Insignificant, *adj.* ول vil, محقر muhaqqar, پست past, بی معنی bí-ma'ní, یك وجبی yak-vajbí, دنی duní, دون dún, حقیر haqír, نا چیز ná-chíz, بی مقدار bí-miqdár, نا اهم ná-ahamm, بی اعتبار bí-i'tibár.—(*Person*) کوچکنفس kúchik-nafs, محتقر muhtaqar, فقیر faqír, مسکین miskín, دون dún.—(*Immaterial*) بی اهمیت bí-ahammíyat, بی فائده bí-fáïdah, نا عمده ná-'umdah, بی حکایت bí-hikáyat, نا قابل ná-qábil, بی قابلیت bí-qábilíyat.

Insignificantly, *adv.* بدون معنی bidun-i-ma'ní, بدون اهمیت bidún-i-ahammíyat, بدون فائده bidún-i-fáïdah, حقیرانه haqíránah, نا چیزانه ná-chízánah, نا قابلانه ná-qábilánah.

Insincere, *adj.* بیوفا bí-vafá, منافق munáfiq, بی خلوص bí-khulús, بی اخلاص bí-ikhlás, غیر صادق ghair-i-sádiq, نا راست ná-rást, نا صاف ná-sáf, دو رو dú-rú, دو رنگ dú-rang.

Insincerely, *adv.* منافقانه munáfiqánah, دو رنگانه dú-rangánah, نا راستانه ná-rástánah, با عدم خلوص bá-'adam-i-khulús, بدون صداقت bidún-i-sidáqat, بطور نا صافی bi-taur-i-ná-sáfí.

Insincerity, *subs.* بیوفائی bí-vafá'í, منافقت munáfaqat, دو رنگی dú-rangí, نا راستی ná-rástí, عدم خلوص 'adam-i-khulús, بی صداقتی bí-sidáqatí, نا صادقی ná-sádiqí, دو روئی dú-rú'í, نا صافی ná-sáfí.

Insinuate, *verb trans.* (*Introduce*) پیش کردن písh kardan, داخل نمودن dákhil nimúdan, آهسته در آوردن áhistah dar-ávardan, فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), سرانیدن suránídan, تو کردن tú kardan, استرضا نمودن istirzá nimúdan, خوشنودی جستن khushnúdí jastan, چاپلوسی کردن cháplúsí kardan.—(*To insinuate oneself into favour*) خودرا پسند طبع ساختن khud-rá pasand-i-tab' sákhtan, خود شیرینی کردن khud shíríní kardan, فریفته خود گردانیدن firíftah-i-khud gardánídan.—(*Hint*) اشاره نمودن ishárah nimúdan, بکنایت bi-kináyat rasánídan, لغز پرانی کردن lughaz-parání kardan, مشتبه کاری نمودن mushtabih-kárí nimúdan, مزورانه حالی کردن muzavvaránah hálí kardan, چاچول‌بازی نمودن cháchúl-bází nimúdan, گرم گیری کردن garm-gírí kardan, زبان بازی نمودن zabán-bází nimúdan, نرم پیش آمدن narm písh ámadan, چرب زبانی کردن charb-zabání kardan.—*intrans.* (*Creep in*) در خزیدن dar-khazídan, درون غژیدن darún ghazhídan, خودرا رساندن khud-rá rasándan, در آمیختن dar ámíkhtan, پیچ پیچ رفتن pích-pích raftan.—(*Gain the affection*) پسند طبع شدن pasand-i-tab' shudan, دلخواه واقع گشتن dil-kháh-váqi' gashtan, جذب خاطر کردن jazb-i-khátir kardan, دلبری dil-barí kardan, دل ربائی نمودن dil-rubá'í nimúdan.—(*Hint*) اشاره کردن ishárah kardan, رمز گوئی کردن ramz-gú'í kardan, نکته گفتن nuktah guftan.

Insinuation, *subs.* تقدیم نفس taqdím-i-nafs, استرضا istirzá, نرم پیش آئی narm-písh-á'í, زبان بازی zabán-bází, تزویر tazvír, چاپلوسی cháplúsí, چاچول بازی chá-chúl-bází.—(*Gaining favour*) دل ربائی dil-rubá'í, دلبری dil-barí, شیرین گوئی shírín-gú'í, خود شیرینی khud-shíríní, استهباب istihbáb, چرب زبانی charb-zabání, گرم گیری garm-gírí.—(*Hint*) اشاره ishárah, کنایه kináyah, ایهام íhám, رمز گوئی ramz-gú'í, ایما گری ímá-garí, لغز پرانی lughaz-parání.

Insinuative, *adj.* خاطر نشین khátir-nishín, جذب کن jazb-kun, فریب کار firíb-kár, زبان باز zabán-báz, رغبت انگیز raghbat-angíz, دلربا dil-rubá.

Insinuator, *subs.* مطلب رسان matlab-rasán, چاچول باز cháchúl-báz, گرم گیر garm-gír, رغبت آفرین raghbat-áfirín, خود شیرین ساز khud-shírín-sáz, چاپلوس cháplús, احمق گیر ahmaq-gír.—(*Person who hints*) اشاره نما ishárah-nimá, کنایه گو kináyah-gú, ایما گر ímá-gar, لغز پران lughaz-parán, رمز گو ramz-gú.

Insipid, *adj.* بیمزه bí-mazah, بی ذائقه bí-zá'iqah, بی چاشنی bí-cháshní, بی طعم bí-ta'm.—(*Dull*) پخت pakht, پر کدورت pur-kudúrat, بی صفا bí-safá, بیجان bí-ján, بی روح bí-rauh, بی نشاط bí-nishát, بی تاثیر bí-tásír, با حمق bá-humq.

Insipidity, *subs.* بیمزگی bí-mazagí, بی ذائقگی bí-zá'iqagí, بی طعمی bí-ta'mí.—(*Dulness*) پختی pakhtí, کدورتمندی kudúrat-mandí, بی صفائی bí-safá'í, بی روحی bí-rauhí, بی نشاطی bí-nishátí, بی جانی bí-jání, حماقت himáqat, کودنی kaudaní.

Insipidly, *adv.* بطور بیمزگی bi-taur-i-bí-mazagí, بدون ذائقه bidún-i-zá'iqah, بی طعمانه bí-ta'mánah, بدون چاشنی bidún-i-cháshní, بطور حماقت bi-taur-i-himáqat, کودنانه kaudanánah.—(*Flatly*) بدون تاثیر bidún-i-tásír, بیجانانه bí-jánánah, بی روحانه bí-rauhánah.

Insist, *verb,* اصرار نمودن isrár nimúdan, مصر بودن musirr búdan, بسیار تاکید کردن bisyár täkíd kardan, سخت گرفتن sakht giriftan, تکلیف کردن taklíf kardan, الحاف نمودن ilháf nimúdan, الحاح کردن ilháh kardan, قائم چسپیدن qá'im chaspídan, اقدام نمودن

iqdám nimúdan, اقدام نمودن ibrám kardan, ابرام كردن pá fishurdan (*vulg.*).

Insistance, *subs.* اصرار isrár, الحاح ilháh, الحاف ilháf, تكليف taklíf, اقدام iqdám, تاكيد täkíd, ابرام ibrám.

Insistent, *adj.* مصر musirr, با اصرار bá-isrár, سخت گير sakht-gír, قائم چسپ qáïm-chasp, ملح mulihh, مبرم mubrim, با ابرام bá-ibrám.

Insition, *subs.* ترکيب tarkíb, پيوند paivand, وصل vasl, توصيل tausíl, شاخه بندي shákhah-bandí.

In situ, *adv.* بموقع اصلي خود bi-mauqi'-i-aslí-i-khud, بموضع طبيعي خود bi-mauzi'-i-tabí'í-i-khud, در مكان خود dar-makán-i-khud.

Insnare, *verb,* بدام انداختن bi-dám andákhtan, در تله افكندن dar talah afkandan, گير آوردن gír ávardan, مرتبك ساختن murtabak sákhtan, در حيرت داشتن dar hairat dáshtan.

Insnarer, *subs.* بدام انداز bi-dám-andáz, در تله افكن dar-talah-afkan, گير آور gír-ávar, مرتبك ساز murtabak-sáz, حيران نما hairán-nimá.

Insobriety, *subs.* بيهوشي bí-húshí, مستي mastí, سكر sukr, نزوفت nuzúfat, بي اعتدالي bí-i'tidálí.

Insolate, *verb,* آفتاب كردن áftáb kardan, در آفتاب نهادن dar áftáb nihádan, بافتاب پختن bi-áftáb pukhtan, آفتابي ساختن áftábí sákhtan.

Insolence, *subs.* (*Haughtiness*) كبر kibr, بزرگي buzurgí, غرور ghurúr, سر شاري sar-shárí, علو 'ulúv, دماغ فروشي dimágh-furúshí.—(*Insult*) اهانت ihánat, تحقير tahqír, خوار بيني khár-bíní, امتهان imtihán.—(*Impudence*) وقاحت vaqáhat, بي شرمي bí-sharmí, بيحيائي bí-hayá'í, بي آبروئي bí-áb-i-rú'í.

Insolent, *adj.* (*Haughty*) متكبر mutakabbir, مغرور maghrúr, سر شار sar-shár, با عجب bá-'ujb, دماغ بلند dimágh-buland, دماغ فروش dimágh-furúsh.—(*Insulting*) اهانت كار ihánat-kár, تحقير كن tahqír-kun, خوار بين khár-bín, ممتهن mumtahin.—(*Impudent*) وقيح vaqíh, بيشرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي آبرو bí-áb-i-rú.

Insolently, *adv.* (*Haughtily*) متكبرانه mutakabbir-ánah, مغرورانه maghrúránah, سر شارانه sar-sháránah, از روي عجب az rúy-i-'ujb, بطور دماغ فروشي bi-taur-i-dimágh-furúshí.—(*Insultingly*) بطور اهانت bi-taur-i-ihánat, از روي تحقير az rúy-i-tahqír, بطريق خوار بيني bi-taríq-i-khár-bíní, ممتهنانه mumtahinánah.—(*Impudently*) وقيحانه vaqíhánah, بيشرمانه bí-sharmánah, بطور بيحيائي bi-taur-i-bí-hayá'í, بطرز بي آبروئي bi-tarz-i-bí-áb-i-rú'í.

Insolidity, *subs.* عدم صلبيت 'adam-i-sulbíyat, سستي sustí, پوكي púkí, سبكي sabukí, بي استحكامي bí-istih-kámí, نا مضبوطي ná-mazbútí.

Insolubility, *subs.* عدم انحلال 'adam-i-inhilál, نا محلولي ná-mahlúlí, نا حلي lá-hallí, بي گدازي bí-gudází, آب نا شوي áb-ná-shaví, نا ينحلي lá-yunhallí.

Insoluble, *adj.* نا حل lá-hall, غير منحل ghair-i-mun-hall, نا محلول ná-mahlúl, بي گداز bí-gudáz, آب نا شو áb-ná-shau, حل مشو hall-ma-shau.—(*Inexplicable*) بي توضيع bí-tauzí', بي تفسير bí-tafsír, حل نا شدني hall-ná-shudaní, بي حل bí-hall, بي ايضاح bí-ízáh, بي توجيه bí-taujíh, بي تاويل bí-távíl.—(*This is an insoluble problem*) اين امر فيصل پذير نيست ín amr-i-faisal-pazír ní'st.

Insolvable, *adj.* (*Inexplicable*) بي توضيع bí-tauzí', بي تفسير bí-tafsír, حل نا شدني hall-ná-shudaní, بي حل bí-hall, بي ايضاح bí-ízáh, بي توجيه bí-taujíh, بي تاويل bí-távíl.

Insolvency, *subs.* ور شكستگي var-shikastagí, مديوني madyúní, مفروضي mafrúzí, بده كاري bidih-kárí, مغرم mughram, غرامت gharámat.

Insolvent, *subs. and adj.* ور شكسته var-shikastah, مديون madyún, مقروض maqrúz, بدهكار bidih-kár, غريم gharím.

Insomnious, *adj.* بيخواب bí-kháb, بيدار bídár, بي نوم bí-naum, بي آرام bí-árám, شبگير shab-gír.

Insomniousness, *subs.* بيخوابي bí-khábí, بيداري bí-dárí, بي نومي bí-naumí, بي آرامي bí-árámí, سهر sahar, شبگيري shab-girí.

Insomuch, *adv.* چنانكه chunán-kih, بحديكه bi-haddí-kih, تا آنكه tá-án-kih, تا بجائيكه tá-bi-já'í-kih.

Insouciance, *subs.* بي پروائي bí-parvá'í, بيخبري bí-khabarí, غافلي gháfilí, غفلت ghuflat.

Insouciant, *adj.* بي پروا bí-parvá, بيخبر bí-khabar, غافل gháfil.

Inspect, *verb,* نگه كردن nigah kardan, مشاهده كردن mushahadah kardan, ملاحظه كردن muláhazah kardan, امعان نظر كردن im'án-i-nazar kardan, زيارت كردن ziyárat kardan, سير كردن sair kardan, سيل كردن sail kardan (*vulg.*).—(*Superintend*) نظارت نمودن nazárat nimúdan, ناظري كردن názirí kardan, رسيدگي نمودن rasídagí nimúdan.

Inspection, *subs.* مشاهده mushahadah, ملاحظه muláhazah, نظر nazar, سير sair, سيل sail (*vulg.*).—(*Superintendence*) نظارت nazárat, سر كاري sar-kárí, رسيدگي rasídagí.

Inspector, *subs.* ناظر názir, نگاهبان nigáh-bán, سر كار sar-kár, پرستار parastár, مدير mudír, امين amín, تفتيشچي taftíshchí, مفتش mufattish.

Inspectorship, *subs.* ناظري názirí, رئاست riásat, سر كاري sar-kárí, نظارت nazárat, منصب نظارت mansab-i-nazárat.

Insphere, *verb,* در دائره نهادن dar dáïrah nihádan, در

فلك داخل ساختن dar falak dákhil sákhtan, در سلسله در آوردن dar silsilah dar-ávardan.

Inspirable, *adj.* قابل تنفس qábil-i-tanaffus, فرو كشيدني furú-kashídaní, شايان دم sháyán-i-dam, دم زنشي dam-zanishí, استشمامي istishmámí.

Inspiration, *subs.* (*Breathing into*) دم dam, تنفيس tanfís, دم دهي dam-dihí, نفخ nafkh.—(*Breathing*) نفس كشي nafas-kashí, تنفس tanaffus, هوا خوري havá-khurí, دمش damish.—(*Revelation by an angel*) وحي vahí.—(*Supernatural influence arising in the heart*) الهام ilhám, تنزيل tanzíl, كشفي kashfí, مكاشفه mukáshafah.—(*Poetic spirit*) قريحه qaríhah, تبع شعر tab'-i-sha'r, تيز هوشي tíz-húshí, دراكه darrákah.

Inspiratory, *adj.* نفخي nafkhí, دمي damí, نفسي nafasí, تنفسي tanaffusí, تنفيسي tanfísí, وحيي vahíyí, الهامي ilhámí, تنزيلي tanzílí, كشفي kashfí.

Inspire, *verb trans.* (*Breathe*) دم دادن dam dádan, در دميدن dar-damídan, نفس آوردن nafas ávardan, متنفس ساختن mutanaffis sákhtan. — (*Infuse*) در آوردن dar-ávardan, فيض دادن faiz dádan.—(*Religious term*) الهام نمودن ilhám nimúdan, كشف كردن kashf kardan, ملهم ساختن mulham sákhtan, وحي vahí kardan, ايحا نمودن íhá nimúdan, نازل ساختن názil sákhtan.—(*Poetical term*) ذوق دادن zauq dádan, شوق دادن shauq dádan, بشوق آوردن bi-shauq ávardan, بر سر طبع آوردن bar sar-i-tab' ávardan, منكشف ساختن munkashif sákhtan, بلسان حال گفتن bi-lisán-i-hál guftan, گرفتن *or* شعور بخشيدن shu'úr bakhshídan *or* giriftan. — *intrans.* دم زدن dam zadan, نفس كشيدن nafas kashídan, متنفس شدن mutanaffis shudan.

Inspired, *part.* ملهم mulham, وحي يافته vahí-yáftah, موحي اليه múhá-ilaihi.

Inspirer, *subs.* (*Religious term*) موحي múhí, ملهم mulhim, كاشف káshif.—(*Poetical term*) شعور بخش shu'úr-bakhsh, طبع آور tab'-ávar, مشوق mushavviq, ذوق ده zauq-dih.

Inspirit, *verb,* روح دادن rúh dádan, جان بخشيدن ján bakhshídan, روان دادن raván dádan, تجديد حيات tajdíd-i-hayát kardan, زنده ساختن zindah sákhtan, احيا نمودن ihyá nimúdan.—(*Encourage*) تشويق tashvíq kardan, دلير ساختن dilír sákhtan, دل دادن dil dádan, تشجيع نمودن tashjí' nimúdan, جرأت مند كردن jurät-mand kardan, جري ساختن jarí sákhtan.

Inspiriting, *subs.* جان بخشي ján-bakhshí, احيا ihyá, انما inmá, تشجيع tashjí', تشريق tashríq.—*adj.* جان بخش ján-baksh, احياي ihyáí, انماي inmáí, تشجيعي tashjí'í, تشريقي tashríqí.

Inspissate, *adj.* سفت sift, غليظ ghalíz, قوام دار qavám-dár.

Inspissate, *verb,* سفت ساختن sift sákhtan, غليظ نمودن ghalíz nimúdan, قوام دادن qavám dádan, بست دادن bast dádan.

Inspissation, *subs.* سفتي siftí, سفت سازي sift-sází, غلظت ghilzat, بست bast, قوام qavám, قوام دهي qavám-dihí.

Instability, *subs.* (*Persons*) عدم ثبات 'adam-i-sabát, بي استقامتي bí-istiqámatí, بي عزمي bí-'azmí, تذبذب tazabzub, تلون talavvun, تغير taghayyur, تبدل tabaddul.—(*Things*) نا پايداري ná-páyadárí, بي قراري bí-qarárí, بي ثباتي bí-sabátí, بي استواري bí-ustuvárí, بي استحكامي bí-istihkámí, متلوني mutalavviní.

Instable, *adj.* (*Persons*) نا استوار ná-ustuvár, بي عزم bí-'azm, بي استقامت bí-istiqámat, متلون mutalavvin, متغير mutaghayyir, متذبذب mutazabzib, متبدل mutabaddil.—(*Things*) نا پايدار ná-páyadár, بي قرار bí-qarár, بي ثبات bí-sabát, غير ثابت ghair-i-sábit, بي استحكام bí-istihkám, نا محكم ná-muhkam, بيدوام bí-davám.

Install, *verb,* نصب كردن nasb kardan, مأمور داشتن mámúr dáshtan, تعيين كردن ta'yín kardan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, مقرر نمودن muqarrar nimúdan, اجلاس نمودن ijlás nimúdan, وضيفه دادن vazífah dádan, بكار وا داشتن bi-kár vá-dáshtan.

Installation, *subs.* نصب nasb, اجلاس ijlás, تعيين ta'yín, مأموريت mámúríyat, وضيفه دهي vazífah-dihí.

Instalment, *subs.* قسط qist (*pl.* اقساط iqsát), پاره párah.

Instance, *subs.* (*Solicitation*) التماس iltimás, استدعا istid'á, طلب talab, ابرام ibrám.—(*Example*) مثال misál, مثل masal (*pl.* امثال amsál), تمثال timsál, تمثيل tamsíl, نمونه nimúnah.—(*For instance*) مثلاً masalan, فرضاً farzan, بر فرض bar farz.—(*In the first instance*) در مبادي حال dar mabádí-i-hál.

Instance, *verb trans.* مثل آوردن masal ávardan, تمثيل زدن tamsíl zadan, بطور نمونه ذكر كردن bi-taur-i-nimúnah zikr kardan, شاهد آوردن sháhid ávardan.—*intrans.* مثل زدن masal zadan, تمثيل زني كردن tamsíl-zaní kardan, شاهد آوري نمودن sháhid-ávarí nimúdan, بر طريق مثل گفتن bar-taríq-i-masal guftan.

Instant, *subs.* لحظه lahzah, لمحه lamhah, آن án, دم dam, حال hál, دقيقه daqíqah, تا tá.—(*This very instant*) در وقت dar vaqt, فوراً fauran, الآن al-án.—(*The instant he did this they departed*) تا اين كار را كرد رفتند tá ín-kár-rá kard raftand.—(*Not for an instant will I consent to do this*) هرگز راضي بچنين عملي نخواهم شد hargiz rází bi-chunín 'amalí na-kháham

shud.—*adj.* (*Immediate*) زود zúd, سريع sarí', شتابان shitábán, با عجله bá-'ajlah.—(*Urgent*) ضرور zarúr, لازم lázim, مبرم mubram, واجب vájib.

Instantaneous, *adj.* يكدم yak-dam, فوري faurí, تعجيلي ta'jílí, با شتاب bá-shitáb, سرعتي sur'atí, دقيقهٔ daqíqah¸ï, لحظهٔ lahzah¸ï, لمحهٔ lamhah¸ï.

Instantaneously, *adv.* بدون تأمل bidún-i-ta¸ammul, فوراً fauran, بتعجيل bi-ta'jíl, سريعاً sarí'an, بدقيقه bi-daqíqah-i-váhidah, بيك لحظه bi-yak-lahzah, در يك لمحه dar-yak-lamhah.

Instantaneousness, *subs.* فوريت fauríyat, عجلگي 'ajalagí, سرعت sur'at, شتابندگي shitábandagí, عدم تامل 'adam-i-ta¸ammul, بي تاملي bí-ta¸ammulí.

Instanter, *adv.* (*Quickly*) بزودي bi-zúdí, در حال dar-hál, بلا فاصله bilá-fásilah, في الفور fi 'l-faur, فوراً fauran, اول ساعت avval-sá'at, بلا تأخير bilá-täkhír, عجالتاً 'ajálatan, بيحرف bí-harf, حكماً hukman, بر وقت bar-vaqt, معاً ma'an, گرم گرم garm-garm.—(*Exactly upon time*) بمجرد bi-mujarrad, محض mahz, بمحض bi-mahz, همانكه hamán-kih, همينكه hamín-kih, الآن al¸án, همان آن hamán-án, جخ jakh (*vulg.*).

Instantly, *adv.* (*Quickly*) بزودي bi-zúdí, در حال dar-hál, بلا فاصله bilá-fásilah, في الفور fi 'l-faur, فوراً fauran, اول ساعت avval-sá'at, بلا تأخير bilá-täkhír, عجالتاً 'ajálatan, بيحرف bí-harf, حكماً hukman, بر وقت bar-vaqt, معاً ma'an, گرم گرم garm-garm.—(*Exactly upon time*) بمجرد bi-mujarrad, محض mahz, بمحض bi-mahz, همانكه hamán-kih, همينكه hamín-kih, الآن al¸án, همان آن hamán-án, جخ jakh (*vulg.*).

Instar, *verb,* ستاره نشان كردن sitárah-nishán kardan, نجم افشاني نمودن najm-afshání nimúdan, پولك زدن púlak zadan, درخشان ساختن dirakhshán sákhtan.

Instate, *verb,* جاي دادن ját dádan, نصب نمودن nasb nimúdan, متمكن ساختن mutamakkin sákhtan, نشانيدن nishánídan, متدثر نمودن mutadassir nimúdan, مأمور داشتن mämúr dáshtan.

In statu quo, *adv.* بر حال سابق bar-hál-i-sábiq, كما كان kamá-kána, بر طريق پيش bar-taríq-i-písh, چنانچه اول بود chunán-chih avval búd.

Instaurate, *verb,* مرمت كردن marammat kardan, تعمير كردن ta'mír kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, درست كردن durust kardan, منقصت دور نمودن man-qasat dúr nimúdan.

Instauration, *subs.* تعمير ta'mír, مرمت marammat, اصلاح isláh, درست كاري durust-kárí.

Instaurator, *subs.* معمر mu'ammir, مرمم muram-mim, مصلح muslih, درست ساز durust-sáz.

Instead, *adv.* عوض 'ivaz, بدل badal, بجاي bi-ját, بجائزه bi-ját¸ïzah, بازا bi-izá, بمنزله bi-manzilah, در مكان dar makán, در مقام dar maqám.—(*It should be black instead of white*) سفيد است بايد كه سياه باشد safíd ast báyad kih siyáh báshad, بعوض سفيد مي‌بايست سياه باشد bi-'ivaz-i-safíd mí-báyist siyáh báshad.

Insteep, *verb,* آغشتن ághushtan, خيسانيدن khísání-dan, تنقيع كردن tanqí' kardan, در آب نهادن dar áb nihádan, شيره كشيدن shírah kashídan.—(*Drink*) نوشيدن núshídan, آشاميدن áshámídan.

Instep, *subs.* پشت پا pusht-i-pá, روي قدم rúy-i-qadam, گوزك gúzak, مچ much, پي pay, كعب ka'b (*pl.* اكعب ak'ub).

Instigate, *verb,* تحريك كردن tahrík kardan, تحريض نمودن tahríz nimúdan, ترغيب نمودن targhíb nimú-dan, بر غلانيدن bar-ghilánídan, افژوليدن afzhúlídan, انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), سوق نمودن sauq nimúdan, همز كردن hamz kardan.

Instigation, *subs.* تحريك tahrík, ترغيب targhíb, اغوا ighvá, تحريض tahríz, سوق sauq, افژولش afzhúlish, همز hamz, بر غلانش bar-ghilánish.

Instigator, *subs.* محرك muharrik, محرض muharriz.—(*He has been the instigator of the disturbance*) اومنشا فساد شد ú manshá-i-fasád shud.

Instill, *verb,* چكانيدن chakánídan, تقطير كردن taqtír kardan, عرق گرفتن 'araq giriftan, فرو ريختن furú-ríkhtan, افاضه نمودن ifázah nimúdan.—(*Metaphori-cally*) نهادن nihádan, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), خرده خرده فهماندن khurdah-khurdah fahmándan, چكه چكه ريختن chakkah-chakkah ríkhtan.

Instillation, *subs.* تقطير taqtír, چكانندگي chakánan-dagí, عرق گيري 'araq-gírí, فرو ريزي furú-rízí, افاضه ifázah.—(*Metaphorically*) خرده خرده فهماني khur-dah-khurdah fahmání, چكه چكه ريزي chakkah-chakkah-rízí.

Instinct, *subs.* عقل حيواني 'aql-i-haiváni, ميل طبع mail-i-tab', فراست firásat, فطرت fitrat, طبيعت ta-bí'at, شعور shu'úr, ادراك idrák, فهم fahm.—*adj.* بر انگيخته bar-angíkhtah, منبعث mumba'is, متأثر mu-ta¸assir, متهيج mutahayyij.

Instinctive, *adj.* ذاتي zátí, طبيعي tabí'í, شعوري shu'úrí, ادراكي idrákí, نفسي nafasí.

Instinctively, *adv.* بطور فراست bi-taur-i-firásat, از روي شعور az rúy-i-shu'úr, طبعاً tab'an, نفساً nafasan, از پيش خود az písh-i-khud.

Institute, *subs.* (*Law*) آيين áyín, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), دستور dastúr, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), تزوكات tuzúkát, امر amr (*pl.* اوامر avámir), حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان far-mán, قرارداد qarár-dád, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit), نظم nazm, انتظام intizám, تنظيم tanzím (*pl.* تنظيمات tanzímát), پيشنهاد písh-nihád, بنا biná, اساس asás.—(*College*) مجمع

majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), انجمن anjuman, مجلس علم majlis-i-‘ilm, مدرسه madrasah, مكتب maktab, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil).

Institute, *verb,* گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), اختراع نمودن ikhtirá‘ nimúdan, قاعده ساختن qá‘idah sákhtan, قرار دادن qarár dádan, مقرر كردن muqarrar kardan, وضع كردن vaz‘ kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), بر پا نمودن bar-pá nimúdan, جعل كردن ja‘l kardan.

Institution, *subs.* اختراع ikhtirá‘.—(*Rule*) آيين áyín, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), دستور dastúr, قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id), تزوكات tuzúkát, امر amr (اوامر avámir), حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, قرار داد qarár-dád, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit), نظم nazm, انتظام intizám, تنظيم tanzím (*pl.* تنظيمات tanzímát), پيشنهاد písh-nihád, بنا biná, آساس ásás.—(*College*) مجمع majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), انجمن anjuman, مجلس علم majlis-i-‘ilm, مدرسه madrasah, مكتب maktab, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil).—(*Music is an institution in this country*) موسقي رسميست در اين بلد músiqí rasmí ’st dar ín balad.

Institutional, *adj.* رسمي rasmí, نظمي nazmí, وضعي vaz‘í, انتظامي intizámí, قرار دادي qarár-dádí, قانوني qánúní, مجمعي majma‘í, امري amrí, حكمي hukmí, فرماني farmání, بناي bináí, اساسي asásí.

Institutive, *adj.* تمكيني tamkíní, متمكن مساز mutamakkin-sáz, ممكن mumakkan, وضعي vaz‘í, قانوني qánúní, بناي bináí, اساسي asásí.

Institutor, *subs.* موجد mújid, مؤسس müassis, باني báni, واضع vázi‘, مخترع mukhtari‘, جاعل já‘il.

Instruct, *verb,* تعليم كردن ta‘lím kardan, تأديب نمودن tädíb nimudan, ياد دادن yád dádan, تربيت نمودن tarbiyat nimúdan, آگاه كردن ágáh kardan, اندرز گفتن andurz guftan, نصيحت نمودن nasíhat nimúdan, آموزيدن ámúzídan, آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), تلقين نمودن talqín nimúdan, تدريس كردن tadrís kardan, بند دادن band dádan, موعظت نمودن mau‘izat nimúdan, دانش آموختن dánish ámúkhtan.

Instruction, *subs.* تربيت tarbiyat, تعليم ta‘lím, تأديب tädíb, افاد ifád, افاده ifádah, آموزش ámúzish.—(*To give instructions*) دستور العمل دادن dastúru ’l-‘amal dádan.

Instructive, *adj.* دانش آموز dánish-ámúz, عبرت اندوز ‘ibrat-andúz, نصيحتمند nasíhat-mand, پر موعظت pur-mau‘izat, ذي الذكر zi ’z-zikr.

Instructively, *adv.* دانش آموزانه dánish-ámúzánah, نصيحتمندانه nasíhat-mandánah, بطور تربيت bi-taur-i-tarbiyat, از روي تأديب az rúy-i-tädíb, بطرز پند دهي bi-tarz-i-pand-dihí.

Instructiveness, *subs.* دانش آموزي dánish-ámúzí, پند دهي pand-dihí, ناصحيت násihíyat, مؤدبي müaddabí, نصيحتگري nasíhat-garí, پر موعظتي pur-mau‘izatí.

Instructor, *subs.* معلم mu‘allim, واعظ vá‘iz, استاد ustád, آموز گار ámúz-gár, ناصح násih, پند گو pand-gú.

Instructress, *subs.* معلمه mu‘allimah, واعظه vá‘izah, ناصحه násihah, زن پند گو zan-i-pand-gú, زن آموز گار zan-i-ámúz-gár.

Instrument, *subs.* (*Tool*) آلت álat, ابزار abzár, ادات adát (*pl.* ادوات adavát), اسباب asbáb, سامان sámán.—(*Person*) فاعل fá‘il, عامل ‘ámil.—(*Cause*) سبب sabab (*pl.* اسباب asbáb), موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), واسطه vásitah (*pl.* وسائط vasáït), وصيله vasílah, وسيله vasílah, جهت jihat, باعث bá‘is, اجل ajl اصل asl, مؤدي müaddí, علت ‘illat (*pl.* علل ‘ilal), مورث múris, وجه vajh, طفيل tufail.—(*Musical*) ساز sáz, آهنگ áhang.—(*Stringed instrument*) ستار رودة sitár-i-rúdah, تار tár, كمانچه kamánchah.

Instrumental, *adj.* آلتي álatí, آلي álí, وسيله سان vasílah-sán.—(*Musical term*) آلتي álatí, سازي sází, ستاري sitárí.

Instrumentality, *subs.* آليت álíyat, توسل tavassul, اداتيت adátíyat, ذريعگي zarí‘agí, واسطه vásitah, وساطت vasátat, طفيليت tufailíyat.

Instrumentally, *adv.* بدستياري آلت bi-dast-yárí-i-álat, با آلات bá-álát, بطور وسيله bi-taur-i-vasílah, بتوسط bi-tavassut, با ساز bá-sáz.

Instrumentation, *subs.* آلت نوازي álat-navází, ساز زني sáz-zaní, نغمه سرائي naghmah-sará,í, ترانه گوئي taránah-gú,í.

Insubjection, *subs.* بغاوت baghávat, تمرد tamarrud, عصيان ‘isyán, عاصي گري ‘ásí-garí, سر كشي sar-kashí, طغيان tughyán, عتو ‘utúv, نا فرمان برداري ná-farmán-bar-dárí, سر برداري sar-bar-dárí.

Insubmission, *subs.* بغاوت baghávat, تمرد tamarrud, عصيان ‘isyán, عاصي گري ‘ásí-garí, سر كشي sar-kashí, طغيان tughyán, عتو ‘utúv, نا فرمان برداري ná-farmán-bar-dárí, سر برداري sar-bar-dárí.

Insubordination, *subs.* بغاوت baghávat, تمود tamarrud, عصيان ‘isyán, عاصي گري ‘ásí-garí, سر كشي sar-kashí, طغيان tughyán, عتو ‘utúv, نا فرمان برداري ná-farmán-bar-dárí, سر برداري sar-bar-dárí.

Insufferable, *adj.* بيتحمل bí-tahammul, لا تحمل lá-tahammul, دور از تحمل dúr-az-tahammul, خارج از بر خارج از بر داشت kharij-az-bar-dásht, سخت sakht, مردود mardúd, مكروه makrúh, زشت zisht, رانده طبع rándah-i-tab‘, مسخط muskhat, تحمل نا پذير tahammul-ná-pazír.

Insufferably, *adv.* بطور خارج از بر داشت bi-taur-i-

khárij-az-bar-dásht, بطريقي دور از تحمل bi-taríqí-i-dúr az-tahammul, بي تحملانه bí-tahammulánah.—(*Extremely*) بغايت bi-gháyat, بنهايت bi-niháyat, بشدت bi-shiddat.

Insufficiency, *subs.* قصور qusúr, كمي kamí, عدم 'adam-i-kifáyat, بيكفايتي bí-kifáyatí, نا بسندگي ná-basandagí, منقصت manqasat, نا رسائي ná-rasá,í, بي مناسبتي bí-munásabatí, نا مطابقتي ná-mutábaqatí.

Insufficient, *adj.* قاصر qásir, كم kam, غير كافي ghair-i-káfí, بيكفايت bí-kifáyat, ناقص náqis, نا رسا ná-rasá, بي مناسبت bí-munásabat, نا مطابق ná-mutábiq.—(*To be insufficient*) غير كافي بودن ghair-i-káfí búdan, كم آمدن kam-ámadan.

Insufflation, *subs.* نفخ nafkh, دم dam, دمه damah, فوت fút, پف puf.

Insular, *adj.* جزيراي jazíráí, جزيري jazírí, جزيرهٔ jazírah,ï, آب در اطراف دار áb-dar-atráf-dár, جزيره سا jazírah-sá.

Insularity, *subs.* جزيرگي jazíragí, جزيريت jazíríyat, آب در اطرافداري áb-dar-atráf-dárí, محاطيت باب muhátíyat-bi-áb, جزيره سائي jazírah-sá,í.

Insularly, *adv.* جزيره مانند jazírah-mánand, بطور مقطوعيت bi-taur-i-maqtú'íyat, جداگانه jidágánah, مستقلانه mustaqillánah, بطور بريدگي bi-taur-i-burídagí.

Insulate, *verb,* مجزور ساختن majzúr sákhtan, افراز كردن afráz kardan, يكسو نهادن yak-sú nihádan, بر كنار نصب كردن bar-kinár nasb kardan, جدا كردن jidá kardan, فصل نمودن fasl nimúdan.—(*Telegraphic term*) خارج كردن khárij kardan, سد نمودن sadd nimúdan, بند كردن band kardan, جلو گيري نمودن jilau-gírí nimúdan, گير دادن gír dádan, قطع كردن qat' kardan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan.

Insulated, *adj.* مجزور majzúr, جزيره مانند jazírah-mánand, مفرز mufraz, بر يك كنار bar yak kinár, منفصل munfasal, مفصول mafsúl, جدا jidá.—(*Telegraphic term*) خارج khárij, مسدود masdúd, بند شده band-shudah, گير كرده gír-kardah, مقطوع maqtú'.

Insulation, *subs.* جزر jazr, افراز afráz, يكسو نهي yak-su-nihí, قطع qat', فصل fasl, انقطاع inqitá', انفصال infisál.—(*Telegraphic term*) مسدوديت masdúdíyat, سد sadd, قطع qat', بند كني band-kuní, توقيف tauqíf.

Insulator, *subs.* گرگري gargarí, بند آور band-ávar, سد ساز sadd-sáz, قطاعه qattá'ah.

Insult, *subs.* هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú, شتم shatm, خفت khiffat, سر شكستگي sar-shikastagí, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي احترامي bí-ihtirámí, خواري khárí, اهانت ihánat, تحقير tahqír, امتهان imtihán.—(*It is adding insult to injury*) عذريست بدتر از گناه 'uzrí'st bad-tar az gunáh.

Insult, *verb,* آزردن ázurdan, شتم نمودن shatm nimúdan, دشنام دادن dushnám dádan, اهانت كردن ihánat kardan, بي احترامي نمودن bí-ihtirámí nimúdan, حقير خوار داشتن haqír dáshtan, تحقير كردن tahqír kardan, فحش دادن fuhsh dádan, نگريستن khár nigarístan, خفيف نمودن khafíf nimúdan, گره گفتن girih guftan.—(*He was much insulted*) خيلي خفيف شد khailí khafíf shud, بسيار خفت يافت bisyár khiffat yáft.

Insulter, *subs.* اهانت كننده ihánat-kunandah, حقير شمار haqír-shimár, مستهزي mustahzí, بي ادب bí-adab, دماغ فروش dimágh-furúsh, خوار بين khár-bín, ريشخند كن rísh-khand-kun, بي احترامي كن bí-ihtirámí-kun.

Insulting, *subs.* اهانت ihánat, تحقير tahqír, خوار شماري khár-shimárí, استهزا istihzá, بي ادبي bí-adabí, دماغ فروشي dimágh-furúshí, خوار بيني khár-bíní, بي احترامي bí-ihtirámí.—*adj.* شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, با اهانت bá-ihánat, پر احتقار pur-ihtiqár, استهزاي istihzáí, تحقير كار tahqír-kár, گستاج gustákh.

Insultingly, *adv.* گستاخانه gustákhánah, بي ادبانه bí-adabánah, بي احترامانه bí-ihtirámánah, بطور اهانت bi-taur-i-ihánat, مستهزيانه mustahzíyánah, از روي تحقير az rúy-i-tahqír.

Insuperability, *subs.* بي غالبي bí-ghálibí, بي فائقي bí-fáïqí, نا مغلوبي ná-maghlúbí, شكست نا خوري shikast-ná-khurí, قهاري qahhárí, اعلائيت a'lá,íyat, برتري bartarí.

Insuperable, *adj.* بي غالب bí-ghálib, بي فائق bí-fáïq, نا مغلوب ná-maghlúb, شكست نا خور shikast-ná-khur, قهار qahhár, اعلي a'lá, برتر bartar.

Insuperably, *adv.* بطور بي غالبي bi-taur-i-bí-ghálibí, بي فائقانه bí-fáïqánah, نا مغلوبانه ná-maghlúbánah, شكست نا خورانه shikast-ná-khuránah, قهارانه qahhár-ánah, از روي اعلائيت az rúy-i-a'lá,íyat.

Insupportable, *adj.* بيتحمل bí-tahammul, لا تحمل lá-tahammul, نا بر داشتني ná-bar-dáshtaní, گران girán, سخت sakht, دشوار dushvár, نا هموار ná-ham-vár, صعب sa'b.

Insupportableness, *subs.* بي تحملي bí-tahammulí, نا تحمل نا بر داري ná-mahmúlí, تحمل نا بر داري tahammul-ná-bar-dárí, گراني girání, سختي sakhtí, دشواري dushvárí, نا همواري ná-ham-várí, صعوبت sa'úbat, تعسر ta'assur.

Insupportably, *adv.* بطور دور از تحمل bi-taur-i-dúr az tahammul, بدون امكان حمل bidún-i-imkán-i-haml, بنهجي كه برداشت نتوان bi-nahjí kih bar-dásht na-taván, ثقيلانه saqílánah, بشدت bi-shiddat, بغايت bi-gháyat, بنهايت bi-niháyat.

Insuppressible, *adj.* نا متوقف ná-mutavaqqif, غير

ممنوع ghair-i-mamnú', موقوف نا شدني mauqúf-ná-shudaní, ممتنع نا ná-mumtani', بند نا شو band-ná-shau, اخفا نا پذير ikhfá-ná-pazír.

Insuppressive, *adj.* غير مانع ghair-i-máni', باز ندارنده báz-na-dárandah, لا يمنع lá-yumna', موقوف مساز mauqúf-ma-sáz.

Insurable, *adj.* قابل بيمه qábil-i-bímah, بيمه بر دار bímah-bar-dár, قابل كفالت qábil-i-kafálat.

Insurance, *subs.* (*On a ship, goods, &c.*) بيمه bímah. (*Policy of insurance*) بيمه نامه bímah-námah.

Insurance agent, *subs.* وكيل بيمه vaqíl-i-bímah, كفيل خسارت kafíl-i-khasárat.

Insurance office, *subs.* بيمه خانه bímah-khánah.

Insure, *verb trans. and intrans.* بيمه كردن bímah kardan.—(*It insures success*) موجب حصول مقصد است mújib-i-husúl-i-maqsad ast.

Insured, *part. and adj.* بيمه شده bímah-shudah.—(*Uninsured*) غير بيمه ghair-i-bímah.

Insurer, *subs.* بيمه والا bímah-válá, كفيل خسارت kafíl-i-khasárat.

Insurgent, *subs.* ياغي yághí, عاصي 'ásí, سر كش sar-kash, متمرد mutamarrid, اهل ثورت ahl-i-saurat, فتنه كار fitnah-kár.—*adj.* ياغي وار yághí-vár, عصياني 'isyání, سر كشانه sar-kashánah, تمردي tamarrudí, با بغي bá-baghí, ثورتي sauratí.

Insurmountability, *subs.* لا فائقيت lá-fáïqíyat, بي فائقي bí-fáïqí, بي نجاحي bí-najáhí, دشواري dushvárí, حل نا شوي hall-ná-shaví, اشكال ishkál, عدم تيسر 'adam-i-tayassur.

Insurmountable, *adj.* لا فائق lá-fáïq, بي نجاح bí-najáh, نا ميسر ná-muyassar, دشوار dushvár, حل نا شو hall-ná-shau, سخت sakht, دفع نا پذير daf'-ná-pazír.

Insurmountably, *adv.* لا فائقانه lá-fáïqánah, بي نجاحانه bí-najáhánah, نا ميسرانه ná-muyassaránah, بغايت دشواري bi-ghávat-i-dushvárí, بي اميد كاميابي bí-umíd-i-kám-yábí, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Insurrection, *subs.* عصيان 'isyán, فتنه fitnah, شورش shúrish, هجوم hujúm, سر كشي sar-kashí, فساد fasád, طغيان tughyán, ثورت saurat, بلوي balvá, عتو 'utúv.

Insurrectional, *adj.* عصياني 'isyání, فتنه كار fitnah-kár, بلواي balváí, هجومي hujúmí, ثوري saurí, طغياني tughyání, فسادي fasádí, شورشي shúrishí.

Insurrectionary, *adj.* عصياني 'isyání, فتنه كار fitnah-kár, بلواي balváí, هجومي hujúmí, ثوري saurí, طغياني tughyání, فسادي fasádí, شورشي shúrishí.

Insusceptibility, *subs.* نا قابلي ná-qábilí, بي احساسي bí-ihsásí, بي شعوري bí-shu'úrí, بي تأثري bí-ta'assurí, عدم ترقي 'adam-i-taraqqí, بيتقدمي bí-taqaddumí.

Insusceptible, *adj.* نا قابل ná-qábil, بي احساس bí-ihsás, بي شعور bí-shu'úr, بي تأثر bí-ta'assur, بي ترقي bí-taraqqí, بي تقدم bí-taqaddum.

Intact, *adj.* سليم salím, نا ممسوس ná-mamsús, دست بر جا ماندن dast-na-khurdah.—(*To be intact*) bar já mándan, دست نخوردن dast na-khurdan.

Intactable, *adj.* غير ممسوس ghair-i-mamsús, نا دست خور dast-ná-khur, نا دست رس dast-ná-ras, لمس نيافتني lams-niyáftaní.

Intagliated, *adj.* مختوم makhtúm, منقوش manqúsh, نقش شده naqsh-shudah, حكاكي كرده hakkákí-kar-dah.

Intaglio, *subs.* سنگ نقش دار sang-i-naqsh-dár, نگين nagín, نشان nishán, خاتم khátim (*pl.* خواطم khavá-tim), مهر muhr.

Intangibility, *subs.* نا ملموسي ná-malmúsí, بي لمسي bí-lamsí, دست ميائي dast-miyá'í, مس نا يابي mass-ná-yábí.

Intangible, *adj.* لمس نا ياب lams-ná-yáb, بي لمس bí-lams, دست ميا dast-miyá, مس نا پذير mass-ná-pazír.

Intastable, *adj.* نا چشيدني ná-chashídaní, بي ذائقه bí-záïqah.

Integer, *subs.* عدد صحيح 'adad-i-sahíh, كل kull, تمام tamám.

Integral, *subs.* كل kull, تمام tamám, همگي hamagí.—*adj.* وافي vafí.—(*Integral portion*) جز juz, كلي kullí, تمام سازي tamám-sází.—(*Integral and differential calculus*) حساب تمامي و تفاوتي hisáb-i-tamámí va ta-fávutí.

Integrant, *adj.* لازم lázim, ضرور zarúr, واجب vájib, در كار dar-kár, بايستني báyistaní.

Integrate, *verb,* اتمام نمودن itmám nimúdan, اكمال كردن ikmál kardan, درست ساختن durust sákhtan, كلي نمودن kullí nimúdan, جمله كردن jumlah kar-dan.

Integration, *subs.* تكميل takmíl, اكمال ikmál, اتمام itmám, تتميم tatmím, درست سازي durust-sází, جمله نمائي jumlah-nimá'í.

Integrity, *subs.* درستي durustí, راستي rástí, صداقت sadáqat, صلاح saláh.—(*Entirety*) تماميت tamámíyat, كمال kamál, درستي durustí, سالميت sálimíyat.—(*To be maintained in full integrity*) تماماً باقي و بر قرار tamáman báqí va bar-qarár shudan, بطور تمام محفوظ ماندن bi-taur-i-tamám mahfúz mándan.

Integumation, *subs.* تغشيه taghshiyah, تغطيه taghtiyah, پوست بندي púst-bandí, تجليد tajlíd.

Integument, *subs.* پوشش púshish, غطا ghitá, غشا ghishá, پوست púst, جلد jild, پرده pardah, پيله pílah, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr).

Integumentary, *adj.* پوششي púshishí, غطاي ghitáí, غشاي ghisháí, پوستي pústí, جلدي jildí, قشري qishrí.

Intellect, *subs.* عقل ‘aql, هوش húsh, خرد khirad, ذهن zihn, فهم fahm, ادراك idrák, درايت diráyat, قوه قصور عقل دراكه qúvah-i-darákah.—(*Want of intellect*) qusúr-i-‘aql.—(*Weakness of intellect*) خفتگي فهم khuftagí-i-fahm, ضعف عقل za‘f-i-‘aql, سخافت sa-kháfat.

Intellection, *subs.* ادراك idrák, شعور shu‘úr, فهم fahm, تعقل ta‘aqqul, استبصار istibsár, دريافت dar-yáft, مدرك madrak, ذهن zihn.

Intellective, *adj.* فهيم fahím, مدرك mudrik, با شعور bá-shu‘úr, تعقل كننده ta‘aqqul-kunandah.

Intellectual, *adj.* عقلاني ‘aqlání, معقول ma‘qúl, عقلي ‘aqlí, ذهني zihní, شعوري shu‘úrí, معنوي ma‘naví, خردي khiradí.

Intellectualist, *subs.* عقل پرست ‘aql-parast, فلسفي falsafí, حكمي hakamí, خرد مند khirad-mand.

Intellectually, *adv.* عقلاً ‘aqlan, ذهناً zihnan, از روي عقل az rúy-i-‘aql, بواسطه ادراك bi-vásitah-i-idrák.

Intelligence, *subs.* (*Ability*) هوشمندي húsh-mandí, هوشياري húsh-yárí, فهيمي fahímí, ادراك idrák, فراست firásat, ذكاوت zakávat, زرنگي zaringí, كرم كاري kirm-i-kárí, فطانت fatánat, فطنت fatnat.—(*Information*) خبر khabar, اطلاع ittilá‘, نبا nabá, آگاهي ágáhí, علم ‘ilm, دانش dánish.—(*He has no intelligence*) معرا از فهم است mu‘arrá az fahm ast.—(*A man of intelligence*) ادم كيميا نظر adm-i-kímiyá-nazar.—(*Organ of intelligence*) آلت حواس باطنه álat-i-haváss-i-bátinah.

Intelligence Office, *subs.* خبر خانه khabar-khánah, اطلاع گاه ittilá‘-gáh, محل اخبار mahall-i-akhbár.

Intelligencer, *subs.* اخبار نويس akhbár-nivís, وقائع نگار vaqáï‘-nigár, احوال گوئي ahvál-gú,í, روز نامه‌چي rúz-námah-chí.—(*Newspaper*) روز نامچه اخبار rúz-nám-chah-i-akhbár, روز نامچه rúz-námchah, روز نامه rúz-námah, جريده jarídah, نشيره nashírah, گازت gázit (European).

Intelligent, *adj.* عاقل ‘aqil, عقلمند ‘aql-mand, دراك darrák, هوشيار húsh-yár, هوشمند húsh-mand, زيرك zírak, خردمند khirad-mand, عارف ‘árif, دانا dáná, كار دان kár-dán, ذهين zahín, ذكي zakí, تيز فهم tíz-fahm, المعي alma‘í, اهل فطنت ahl-i-fatnat, آگاه ágáh, بصير basír, خبير khabír, زرنگ zaring, كرم كار kirm-i-kár, متفهم mutafahhim, تيز فهم tíz-fahm.

Intelligential, *adj.* عقلي ‘aqlí, مدركي madrakí, هوشي húshí, ذهني zihní, معنوي ma‘naví, فكري fikrí.

Intelligently, *adv.* عقلانه ‘aqlánah, عاقلانه ‘áqilánah, عقلمندانه ‘aql-mandánah, معقولانه ma‘qúlánah, فهيمانه fahímánah, از روي دانش az rúy-i-dánish.

Intelligibility, *subs.* اتضاح ittizáh, وضوح vuzúh, واضحيت vázihíyat, روشني raushaní, سليسي salísí, خوش عبارتي khush-‘ibáratí.

Intelligible, *adj.* معقول ma‘qúl, مدرك madrak, قابل قابل ادراك qábil-i-idrák, مفهوم mafhúm, واضح vázih, روشن raushan, فهميده شو fahmídah-shau, صاف sáf, سليس salís, روشن عبارت raushan-‘ibárat.

Intelligibly, *adv.* بطور مفهومي bi-taur-i-mafhúmí, بطور روشن bi-taur-i-raushan, واضحاً vázihan, با كمال وضوح bá-kamál-i-vuzúh.

Intemperance, *subs.* بي پرهيزي bí-parhízí, بي اعتدالي bí-i‘tidálí, اسراف isráf.—(*Religious term*) نا پرهيز گاري ná-parhíz-gárí, بي تقوائي bí-taqvá,í.—(*Intoxication*) مستي mastí, سكر sukr, مخموري makhmúrí, سر خوشي sar-khushí, مر مستي sar-mastí.—(*Intemperance of language*) هرزه درائي harzah-dará,í, ياوه گوئي yávah-gú,í.

Intemperate, *adj.* بي پرهيز bí-parhíz, بي اعتدال bí-i‘tidál, مسرف musrif.—(*Religious term*) نا پرهيز گار ná-parhíz-gár, بي تقوي bí-taqvá.—(*Intoxicated*) مست mast, سكران sakrán, مخمور makhmúr, سر مست sar-mast, سر خوش sar-khush.—(*Intemperate in language*) هرزه درا harzah-dará, ياوه گو yávah-gú.

Intemperately, *adv.* بي پرهيزانه bí-parhízánah, بي اعتدالانه bí-i‘tidálánah, مسرفانه musrifánah.—(*From drink*) مستانه mastánah, رندانه rindánah.

Intenable, *adj.* نا مقبول na-maqbúl, نا پسند ná-pasand, بي ماٴخذ bí-mákhaz, نا معتبر ná-mu‘tabar, بي سند bí-sanad, جفنگ jafang, چرند charand.

Intend, *verb*, بنا داشتن biná dáshtan, اراده داشتن irádah dáshtan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), قصد كردن qasd kardan, خيال داشتن khiyál dáshtan, عزيمت نمودن ‘azímat nimúdan, عزم نمودن ‘azm nimúdan, سر داشتن sar dáshtan, در صدد بودن dar sadad búdan.—(*When do you intend to return*) كي ميخواهيد باز بيائيد kai mí-kháhíd báz bí-á,íd, كي بر مي گرديد kai bar-mí-gardíd.

Intendancy, *subs.* نظارت nazárat, سر كاري sar-kárí, كد خدائي kad-khudá,í, محله mahallah.—(*District*) نظارتگاه nazárat-gáh, مباشر خانه mubáshir-khánah.

Intendant, *subs.* ناظر názir, داروغه dárúghah, كار گذار kár-guzár, مباشر mubáshir, سر كار sar-kár, كد خدا kad-khudá, مدير mudír.

Intendment, *subs.* اراده irádah, مراد murád, عزم ‘azm, عزيمت ‘azímat, قصد qasd, مقصود maqsúd (*pl.* مقاصد maqásid), كام kám, نيت níyat, غرض gharaz, خيال khiyál, خواست khást, طويت tavíyat, مركوز mar-kúz, آهنگ áhang, سر sar, آرزو árzú, مرام marám, همت himmat, طلب talab, مطلب matlab, بنا biná, داعيه dá‘iyah (*pl.* دواعي duá‘í), مدعا mudda‘á.

Inteneration, *subs.* تليين talyín, نرم سازي narm-sází,

لينت línat, نرمي narmí, تلطيف taltíf, لطافت latáfat, نازكي názukí.

Intense, *adj.* سخت sakht, شديد shadíd, بسيار bisyár, زياد ziyád, افزون afzún.—(*An intense fog*) ميغ غليظي mígh-i-ghalízí.—(*An intense fool*) كودن صرف kaudan-i-sarf.

Intensely, *adv.* بشدت bi-shiddat, بغايت bi-gháyat.

Intensify, *verb,* افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), زياد كردن ziyád kardan, اكيد ساختن akíd sákhtan, شديد نمودن shadíd nimúdan, وفور دادن vufúr dádan, قوت بخشيدن qúvat bakhshídan, سخت كردن sakht kardan.

Intension, *subs.* مد madd, امتداد imtidád, اظهار قوت izhár-i-qúvat, تشدد tashaddud, فشار fishár, اصرار isrár, تاكيد täkíd.

Intensity, *subs.* شدت shiddat, حدت hiddat, سورت saurat, فزوني fuzúní, زيادتي ziyádatí, بسياري bisyárí, نهايتي niháyatí.—(*Intensity of cold*) شدت سرما shiddat-i-sarmá, نهايت برودت niháyat-i-burúdat, بسياري سردي bisyárí-i-sardí.—(*Intensity of folly*) محض حماقت mahz-i-himáqat, كودني صرف kaudaní-i-sarf, زيادتي حمق ziyádatí-i-humq.

Intensive, *adj.* ممتد mumtadd, كشيده kashídah, قوت فزا qúvat-fazá, موكد müakkid, سخت sakht, چسبان chasbán, ساعي sá'í.

Intensively, *adv.* موكدانه müakkidánah, تقويت كنان taqvíyat-kunán, بطور سخت bi-taur-i-sakht, با شدت و مد bá-shiddat-u-madd.

Intent, *subs.* اراده irádah, مراد murád, عزم 'azm, عزيمت 'azímat, قصد qasd, مقصود maqsúd (*pl.* مقاصد maqásid), كام kám, نيت níyat, غرض gharaz, خيال khiyál, خواست khást, طويت tavíyat, مركوز markúz, آهنگ áhang, سر sar, آرزو árzú, مرام marám, همت himmat, طلب talab, مطلب matlab, بنا biná, داعيه dá'iyah (*pl.* دواعي duá'í), مدعا mudda'á.—*adj.* عازم 'ázim, مصر musirr, مبرم mubrim.

Intention, *subs.* اراده irádah, مراد murád, عزم 'azm, عزيمت 'azímat, قصد qasd, مقصود maqsúd (*pl.* مقاصد maqásid), كام kám, نيت níyat, غرض gharaz, خيال khiyál, خواست khást, طويت tavíyat, مركوز markúz, آهنگ áhang, سر sar, آرزو árzú, مرام marám, همت himmat, طلب talab, مطلب matlab, بنا biná, داعيه dá'iyah (*pl.* دواعي duá'í), مدعا mudda'á.—(*His intentions are honourable*) مقاصد عاليه دارد maqásid-i-'álíyah dárad.—(*My intention is as I have said*) حرف همان است كه گفتم harf hamán ast kih guftam.

Intentional, *adj.* بالقصد bi 'l-qasd, عمد 'amd, و ديده دانسته dídah-va-dánistah, ارادي irádí, اختياري ikhtiyárí.

Intentionally, *adv.* قصدا qasdan, عمداً 'amdan, ديده و دانسته dídah-va-dánistah, از روي اختيار az rúy-i-ikhtiyár, با اراده bá-irádah.

Intentive, *adj.* ثابت sábit, استوار ustuvár, ملتزم multazim, مجاهد mujáhid, كوشش مند kúshish-mand, ساعي sá'í, مداوم mudávim, مشتاق mushtáq, حريص harís, مائل máil.

Intently, *adv.* (*Diligently*) مجاهدانه mujáhidánah, ساعيانه sá'íyánah, كوشش كنان kúshish-kunán.—(*Eagerly*) مشتاقانه mushtáqánah, حريصانه harísánah, مائلانه máilánah.—(*Fixedly*) ثابتانه sábitánah, امتوارانه ustuváránah, ملتزمانه multazimánah.

Intentness, *subs.* ثبات sabát, استواري ustuvárí, جهد jahd, مداومت mudávamat, عزيمت 'azímat, اصرار isrár, گرمي garmí.

Inter, *verb,* دفن كردن dafn kardan, خاك كردن khák kardan, زير زمين گذاشتن zír-i-zamín guzáshtan, زير خاك نمودن zír-i-khák nimúdan.

Interaction, *subs.* عمل در ميان 'amal-dar-miyán, كار در وسط kár-dar-vasat.

Interamnian, *adj.* بين الانهاري bainu 'l-anhárí, واقع در ميان انهار váqi' dar miyán-i-anhár, ما بين رودها má-bain-i-rúdahá.

Interaxal, *adj.* مركزي markazí, محوري mihvarí, وسطي vasatí, مياني miyání.

Interaxillary, *adj.* وسطاني vasatání, ميان برگي miyán-i-bargí, مركزي markazí, داخلي dákhilí, مياني miyání.

Intercalary, *adj.* كبيسه kabísah, در ميان در آمده dar-miyán-dar-ámadah, فزوده fuzúdah, زياد شده ziyád-shudah.

Intercalary day, *subs.* نسيي nasíy, روز افزوده rúz-i-afzúdah.

Intercalate, *verb,* افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), زياد كردن ziyád kardan, در آوردن dar-ávardan, داخل كردن dákhil kardan, الحاق نمودن ilháq nimúdan, ضم ساختن zamm sákhtan.

Intercalation, *subs.* روز افزوني rúz-afzúní, تزييد tazyíd, ادخال idkhál, الحاق ilháq, ضم zamm, نسيي nasíy.

Intercede, *verb,* شفاعت نمودن shifá'at nimúdan, تشفع نمودن tashaffu' nimúdan, واسطه كردن vásitah kardan, توسط كردن tavassut kardan, وساطت نمودن vasátat nimúdan, در ميان در آمدن dar-miyán dar-ámadan.

Intercedent, *adj.* وساطتي vasátatí, واسط vásit, متوسط mutavassit, در ميان آ dar-miyán-á, وساطت كار vasátat-kár.

Interceder, *subs.* شفيع shafí', واسطه vásitah, واسط vásit, ميانجي miyán-jí, ضامن zámin, ملتزم multazim.

Intercellular, *adj.* بين النقوبي bainu 'n-nuqúbí, واقع

واقع در میان دو دندان váqi‘ dar-miyán-i-súrákhahá, بین المنافذي bainu ’l-manáfizí.

Intercept, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), قطع کردن qat‘ kardan, راه بستن ráh bastan.—(*To intercept a letter*) خط گرفتن khatt giriftan, قطع مراسله کردن qat‘-i-murásalah kardan, منع وصول نمودن man‘-i-vusúl nimúdan.—(*To intercept a ray of light*) مانع شعاع شدن máni‘-i-shu‘á shudan, سد نور کردن sadd-i-núr kardan, حجاب روشني شدن hijáb-i-raushaní shudan, توقیف کردن tauqíf kardan.—(*To intercept the proceedings*) منع اجرااات کردن man‘-i-ijrá-át kardan, از کار باز داشتن az kár báz-dáshtan, نهي از عمل نمودن nahy az ‘amal nimúdan.

Intercepter, *subs.* قاطع qáti‘, مانع máni‘, مناع manná‘, راه بند ráh-band, گیرنده gírandah, توقیف کن tauqíf-kun, ناهي náhí, حاجز hájiz.

Interception, *subs.* گرفتگي giriftagí, گرفت girift, توقیف tauqíf, اخذ akhz, منع man‘, مد sadd, قطع qat‘.

Intercession, *subs.* شفاعت shifá‘at, وساطت vasátat, توست tavassut, میان‌جي گري miyán-jí-garí, میان آئي miyán-á,í, پایمردي pái-mardí.

Intercessor, *subs.* شفیع shafí‘, وسط گیري vasat-gírí, پایمرد páy-mard.

Intercessory, *adj.* شفاعتي shifá‘atí, وساطتي vasátatí, توسطي tavassutí, میان آئي miyán-á,í, وسیطي vasítí.

Interchange, *subs.* مبادله mubádalah, معاوضه mu‘ávazah, نوبت کار کني naubat-kár-kuní, تبدیل tabdíl, رد و بدل radd-u-badal.—(*Succession*) جاي هم گیري jáy-ham-gírí, نوبه کاري naubah-kárí.

Interchange, *verb,* مبادله کردن mubádalah kardan, معاوضه نمودن mu‘ávazah nimúdan, رد و بدل کردن radd-u-badal kardan, عوض کردن ‘ivaz kardan.—(*Succeed*) پس آمدن pas ámadan, پیروي کردن pairaví kardan, عقب آمدن ‘aqib ámadan, جاي هم گرفتن jáy ham-giriftan, بمقام یکدیگر در آمدن bi-maqám-i-yak-dígar dar-ámadan, بنوبت کارکردن bi-naubat kár kardan.

Interchangeability, *subs.* مبادله mubádalah, تبدل tabaddul, معاوضه mu‘ávazah, اعتیاض i‘tiyáz, عوض کاري ‘ivaz-kárí, توالي taválí, اختلاف ikhtiláf, اتباع ittibá‘, تعاقب ta‘áqub, تواتر tavátur.

Interchangeable, *adj.* قابل معاوضه qábil-i-mu‘ávazah, قابل مبادله qábil-i-mubádalah, سزاوار رد و بدل sizávár-i-radd-u-badal, تبدیل پذیر tabdíl-pazír, تغییر یاب tagh-yír-yáb.—(*Following in succession*) متعاقب muta‘áqib, پي در پي pay-dar-pay, متواتر mutavátir, متوالي muta-válí.

Interchangeably, *adv.* بطور مبادله bi-taur-i-mubá-dalah, بطرز معاوضه bi-tarz-i-mu‘ávazah, از روي رد و بدل az rúy-i-radd-u-badal, در عوض یکدیگر dar-‘ivaz-i-yak-dígar.—(*Alternately*) یك در میان yak-dar-miyán, بطور تناوب bi-taur-i-tanávub, بطرز نوبه bi-tarz-i-nau-bah.

Intercipient, *adj.* ساد sádd, مانع máni‘, حاجز hájiz, قاطع qáti‘, در راه گیر dar-ráh-gír, سر راه بند sar-ráh-band.

Interclude, *verb,* در میان در آمدن dar miyán dar-ámadan, حاجز شدن hájiz shudan, منع کردن man‘ kardan, قطع نمودن qat‘ nimúdan, بند کردن band kar-dan.

Interclusion, *subs.* در میان در آئي dar-miyán-dar-á,í, حجاز hajáz, منع man‘, قطع qat‘, سد sadd, بند band, توقیف tauqíf.

Intercolumniation, *subs.* فاصله بین عمودین fásilah-bain-i-‘amúdín, میان ستون miyán-i-sitún.

Intercommon, *verb,* اشتراك ورزیدن ishtirák varzídan, با هم چراندن bá-ham charándan, بشرکت کار کردن bi-shirkat kár kardan, مشارکت نمودن musháraka nimúdan.—(*Feed at the same table*) هم خوراك شدن ham-khurák shudan, هم سفره گشتن ham-sufrah gashtan.

Intercommune, *verb,* مرافقت کردن muráfaqat kar-dan, مصاحبت نمودن musáhabat nimúdan, هم صحبت شدن ham-suhbat shudan.

Intercommunicate, *verb trans.* فیمابین رد و بدل کردن fí-má-bain radd-u-badal kardan, مورد محاوره ساختن múrid-i-muhávarah sákhtan, سؤال و جواب نمودن süál va-javáb nimúdan.—*intrans.* با هم مکالمه نمودن bá-ham mukálamah nimúdan, با یکدیگر گفتگو کردن bá-yak-dígar guftugú kardan.

Intercommunication, *subs.* محاوره فیمابین muhá-varah-i-fí-má-bain, مکالمه در میان mukálamah-dar-miyán, رد و بدل radd-u-badal, گفتگو guftugú, مصاحبت musáhabat, سؤال و جواب süál-va-javáb.

Intercommunion, *subs.* کار و بار kár-u-bár, آمد و رفت ámad-u-raft, آمد و شد ámad-u-shud, اختلاط ikh-tilát, علاقه ‘aláqah, معاشرت mu‘ásharat, مراودت mu-rávadat, مناسبات munásabát, آمیزش ámízish.

Intercommunity, *subs.* مصاحبت musáhabat, مرافقت muráfaqat, مشارکت musháraka, آمد و شد فیمابین ámad-u-shud-i-fí-má-bain, علاقه طرفین ‘aláqah-i-tara-fín.

Intercostal, *adj.* بین الاضلاعي bainu ’l-azlá‘í, ما بین دندها má-bain-i-dandahá, واقع در میان دو دنده váqi‘-dar-miyán-i-dú-dandah.

Intercourse, *subs.* (*Communication, association*) کار و بار kár-u-bár, آمد و رفت ámad-u-raft, آمد و شد ámad-u-shud, اختلاط ikhtilát, علاقه ‘aláqah, معاشرت mu‘ásharat, مراودت murávadat, مناسبات munásabát, آمیزش ámízish.—(*Carnal*) جماع jimá‘, مقاربت mu-

qárabat, بغل خوابي baghl-khábí, مجامعه mujáma'ab, مضاجعت muzája'at, مباشرت mubásharat.—(*To have intercourse*) آمد و رفت داشتن ámad-u-raft dáshtan. —(*Carnal*) مضاجعت نمودن muzája'at nimúdan, مباشرت کردن mubásharat kardan, جمع شدن jam' shudan.

Intercurrence, *subs.* وقوع فيمابين vuqú'-i-fí-má-bain, اتفاق در اثنا ittifáq-dar-asná, حدوث در ميان hudús-dar-miyán.

Intercurrent, *adj.* واقع فيمابين váqi'-fí-má-bain, عارض 'áriz-i-dar-asná, حادث در ميان hádis-i-dar-miyán, اثناي asnáí, ما بيني má-bainí.

Interdict, *subs.* نهي nahy, منع man', تحجير tahjír, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht, قدغن qadaghan, توقيف tauqíf.—(*Document*) توقيف نامه tauqíf-námah.

Interdict, *verb,* نهي کردن nahy kardan, منع نمودن man' nimúdan, تحجير کردن tahjír kardan, تحريم نمودن tahrím nimúdan, باز داشتن báz-dáshtan, قدغن کردن qadaghan kardan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan.

Interdiction, *subs.* نهي nahy, تحريم tahrím, تحجير tahjír, منع man', قدغن qadaghan, توقيف tauqíf, باز داشت báz-dásht.

Interdictive, *adj.* منعي man'í, مانع máni', تحريمي tahrímí, حاجز hájiz, ناهي náhí.

Interdictory, *adj.* منعي man'í, مانع máni', تحريمي tahrímí, حاجز hájiz, ناهي náhí.

Interest, *subs.* فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصيل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr, صرفه sarfah. — (*Concern, emotion*) دلبستگي dil-bastagí, اعتنا i'tiná.—(*Participation*) بهره bahrah, علاقه 'aláqah, کار kár, رابطه rábitah.—(*Regard to one's own wish or advantage*) غرض gharaz (*pl.* اغراض aghráz), خير khair, مصلحت maslahat.—(*Influence*) وسيله vasílah, قدرت qudrat, چاره chárah, تصرف tasarruf, تاثير täsír, افاده ifádah, تقويت taqviyat, هم‌راهي ham-ráhí.—(*On money*) سود súd, ربا ribá, ربح ribh, مراجحه murábahah, تنزيل tanzíl, فرع fara' (*pl.* فروع furu'), عائد 'áid (*pl.* عوائد aváïd), فائض fáïz, فائده fáïdah, منفعت manfa'at, نفع naf', وجه vajh.—(*Compound interest*) سود بر سود súd-bar-súd, سود دو چند súd-i-dú-chand, فائض مرکب fáïz-i-murakkab.—(*Simple interest*) سود معجل súd-i-mu'ajjal, منفعت پيش manfa'at-i-písh.—(*A person's interests*) منافع manáfi'.—(*Individual interests*) منافع احاد ناس manáfi'-i-ahád-i-nás.—(*To act in the interests of*) موافق منافع حرکت کردن muváfiq-i-manáfi' harakat kardan.—(*He takes no interest in this matter*) از ين کار خوشش نمي آيد az ín kár khush-ish na-mí-áyad, اين کار دخلي بوي ندارد ín kár dakhlí bi-vai na-dárad.

Interest, *verb trans.* تحريك نمودن tahrík nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan, هم خيال کردن ham-khiyál kardan, غرضمند ساختن gharaz-mand sákhtan, مداخله نمودن mudákhalah dádan.—(*Give a share in*) شرکت دادن shirkat dádan, بهره بخشيدن bahrah bakhshídan, متغرض ساختن mutaghariz sákhtan.—(*Concern*) دخل دادن dakhl dádan, علاقه بخشيدن 'aláqah bakhshídan, متعلق ساختن muta'alliq sákhtan, همکار کردن ham-kár kardan.—*intrans.* تعلق پيدا کردن ta'alluq paidá kardan, دلبستگي داشتن dil-bastagí dáshtan.—(*This does not interest the public*) اين فائده بحال خلق ندارد ín fáïdah bi-hál-i-khalq na-dárad, مردم ميل به اين ندارند mardum mail bi-ín na-dárand.

Interested, *adj.* متغرض mutaghariz, غرضمند gharaz-mand. مرتشي murtashí.—(*Having a share in*) مشارك musháríik, شريك sharík.

Interesting, *adj.* دلچسب dil-chasb, مقبول maqbúl, مفيد mufíd, نافع náfi', خوش آيند khush-áyand, سود مند súd-mand, کار آمد kár-ámad, سرود بخش surúd-bakhsh, شادي فزا shádí-fazá.—(*She is in an interesting condition*) حامله است hámilah ast.

Interfacial, *adj.* دو رويه dú-rúyah, ذو وجهين zú-vaj-hain.

Interfere, *verb,* (*Intermeddle*) مداخله نمودن mudákhalah nimúdan, پا در ميان گذاردن pá dar miyán guzárdan, دخل داشتن dakhl dáshtan, دخل و تصرف کردن dakhl-u-tasarruf kardan, مو شك زدن mú-shakk zadan.—(*To interfere with*) تعويق انداختن ta'víq andákhtan, معارض بودن mu'áriz búdan, مزاحم شدن muzáhim shudan, تعرض کردن ta'arruz kardan, مزاحمت رسانيدن muzáhamat rasánidan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan.—(*To interfere with a person's rights*) رخنه کردن rikhnah kardan.—(*He interfered in the man's affairs to supplant him*) پا در کفشش کرد pá dar kafsh-ash kard (*lit.* He placed a foot in his shoes).—(*No one has a right to interfere*) کسي حق مداخله ندارد kasí haqq-i-mudákhalah na-dárad.—(*You must not interfere in his affairs*) دخل و تصرف نبايد کرد در کار او dakhl-u-tasarruf na-báyad kard dar kár-i-ú.

Interference, *subs.* مداخله mudákhalah, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf, توسط tavassut, ميان در آئي miyán-dar-á,í, مو شك زني mú-shakk-zaní.

Interfluent, *adj.* درميان جاري dar-miyán-járí, فيمابين رو fí-má-bain-rau.

Interfulgent, *adj.* در ميان تاب dar-miyán-táb,

فیمابین رخش fí-má-bain-rakhsh, در وسط درخشان dar-vasat-dirakhshán.

Interfused, *adj.* میان ریز miyán-ríz, در وسط ریخته dar-vasat-ríkhtah.

Interim, *subs.* اثنا asná, اثنائي asnáʼí-i-vaqt, در بین dar-bain, در میان dar-miyán.—(*In the interim*) در اثنا dar-asná.

Interior, *subs.* تحتاني tahtání, میان miyán, اندروني andarúní, دروني darúní. داخلي dákhilí, توئي túʼí, باطني bátiní, جوف jauf.—*adj.* اندرون andarún, درون darún, داخل dákhil, توي túí.

Interjacency, *subs.* وقوع در میان vuqúʻ-dar-miyán, در وسط افتي dar-vasat-uftí, توسط tavassut, میان آئي miyán-áʼí, تعرض taʻarruz.

Interjacent, *adj.* واقع در میان váqiʻ-dar-miyán, در وسط افتاده dar-vasat-uftádah, متوسط mutavassit, متعرض mutaʻarriz, معترض muʻtaraz.

Interject, *verb,* القا در وسط کردن ilqá-dar-vasat kardan, میان انداختن miyán andákhtan, داخل کردن dákhil kardan, در میان در آوردن dar-miyán dar-ávardan.

Interjection, *subs.* اعتراض iʻtiráz, در وسط افتي dar-vasat-uftí.—(*Part of speech*) صوت saut (*pl.* اصوات asvát), ندا nidá, حرف ندا harf-i-nidá, ادات ندیه adát-i-nadíyah, حرف تعجب harf-i-taʻajjub.

Interjectional, *adj.* معترضه muʻtarazah, اعتراضي iʻtirází, در وسط افت dar-vasat-uft.—(*Grammatical term*) صوتي sautí, نداي nidáí.

Interknit, *verb,* بهم بافتن ba-ham báftan, در هم چیدن dar-ham chídan, در پیوستن dar-paivastan, چیدن chídan (*rt.* چین chín).

Interlace, *verb trans.* مشبك نمودن mushabbak nimúdan, متشابك ساختن mutashábik sákhtan, در هم آمیختن dar-ham ámíkhtan, بهم بافتن bi-ham báftan, بیك دیگر پیچیدن bi-yak-dígar píchídan, ملتف گردانیدن multaff gardánídan, در هم راه دادن dar-ham-ráh dádan.—*intrans.* متشابك شدن mutashábik shudan, تشابك نمودن tashábuk nimúdan, بهم پیچ خوردن bi-ham pích khurdan, ملتف گشتن multaff gashtan, التفاف یافتن iltifáf yáftan.

Interlaced, *part. and adj.* مشبك mushabbak, متشابك mutashábik, ملتف multaff, در هم پیچیده dar-ham-píchídah, بهم بافته bi-ham-báftah, در هم رفته dar-ham-raftah.

Interlard, *verb,* در آمیختن dar-ámíkhtan, داخل هم کردن dákhil ham-kardan, مخلوط نمودن makhlút nimúdan, گوناگون کردن gún-á-gún kardan, شریك نمودن sharík nimúdan, دخل دادن dakhl dádan.

Interleaf, *subs.* ورق میانه varaq-i-miyánah, برگ میاني barg-i-miyání.

Interleave, *verb,* ورق در میان نهادن varaq-dar-miyán nihádan, برگ در برگ ساختن barg-dar-barg sákhtan, یك در میان کاغذ گذاشتن yak-dar-miyán-i-kághaz guzáshtan, یك در میان کردن yak-dar-miyán kardan.

Interleaved, *adj.* (*Tree*) شاخ در شاخ shákh-dar-shákh.—(*Book*) برگ در برگ barg-dar-barg.

Interline, *verb,* بین سطور نوشتن bain-i-sutúr nivishtan, تحت السطر ساختن tahtu ʼs-satr sákhtan, میان دو سطر یك در کتابت کردن miyán-i-dú-satr kitábat kardan, میان قلم زد کردن yak-dar-miyán qalam-zad kardan.

Interlinear, *adj.* بین سطور نوشته bain-i-sutúr-nivishtah, تحت السطر ساخته tahtu ʼs-satr-sákhtah, میان سطر دار miyán-i-satr-dár, یك در میان نوشته yak-dar-miyán-nivishtah.

Interlineation, *subs.* بین السطور نویسي bainu ʼs-sutúr-nivísí, تحت السطر سازي tahtu ʼs-satr-sází, میان سطر کاري miyán-i-satr-kárí, یك در میان نویسي yak-dar-miyán-nivísí.

Interlining, *subs.* زیر سطر نویسي zír-i-satr-nivísí, تصحیح tashíh, غلط گیري ghalat-gírí, تغییر و تبدیل taghyír-u-tabdíl.

Interlink, *verb,* حلقه در حلقه در آوردن halqah-dar-halqah dar-ávardan, چپ و راست زدن chap-u-rást zadan, وصل کردن vasl kardan, سر هم نمودن sar-ham nimúdan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), زنجیر بزنجیر جفت کردن zanjír-bi-zanjír juft kardan.

Interlocation, *subs.* در میان نهي dar-miyán-nihí, توسط tavassut, مداخله mudákhalah, حائل شازي háil-sází.

Interlock, *verb,* هم آغوش شدن ham-ághúsh shudan, بهم قفل گشتن bi-ham qufl gashtan, در هم راه یافتن dar-ham-ráh yáftan, آمد و شد داشتن ámad-u-shud dáshtan.

Interlocution, *subs.* مکالمه mukálamah, محاوره muhávarah, مذاکره muzákarah, قول پیش از فتوي qaul-i-písh-az-fatvá.

Interlocutor, *subs.* متکلم mutakallim, سخن ور sukhun-var, محاوره دان muhávarah-dán, حکم قبل از آخر hukm-i-qabl-az-ákhir.

Interlocutory, *adj.* بسته بمکالمه bastah-bi-mukálamah, محاورهٔ muhávarahí.—(*Intermediate*) پیش از آخر písh-az-ákhir, قبل از آخر qabl-az-ákhir, میاني miyání.

Interlope, *verb,* مداخله کردن mudákhalah kardan, فضولي نمودن fuzúlí nimúdan, خر مگس معرکه شدن khar-magas-i-maʻrikah shudan, مناع الخیر گشتن mannáʻu ʼl-khair gashtan, حرامزادگي کردن harám-zádagí kardan.

Interloper, *subs.* مداخل mudákhil, فضول fuzúl, خر مگس معرکه khar-magas-i-maʻrikah.

Interlucent, *adj.* در وسط رخشان dar-vasat-rakhshán, میان تاب miyán-táb, روشن در میان raushan-dar-miyán.

Interlude, *subs.* پیش خواني písh-khání, وسط کاري vasat-kárí, بازي اثنائي bází-i-isná,í, مقدمه چیني muqaddamah-chíní, ساز پیش از بازي sáz-i-písh-az-bází, پیش آهنگ کار písh-áhang-kár, میان ساز miyán-sáz.

Interlunar, *adj.* تحت الشعاعي tahtu 'sh-shi'á'í, محاقي muháqí.

Intermarriage, *subs.* وصلت vaslat, مناکحت munákahat, مزاوجت muzávajat, زن دهي و زن گیري zan-dihí-va-zan-gírí, وسیله اتحاد vasílah-i-ittihád.

Intermarry, *verb,* وصلت کردن vaslat kardan, مناکحت نمودن munákahat nimúdan, مزاوجت کردن muzávajat kardan, زن دادن و زن گرفتن zan dádan va-zan giriftan, وسیله اتحاد جستن vasílah-i-ittihád justan.

Intermeddle, *verb,* مداخله کردن mudákhalah kardan, دخل و تصرف نمودن dakhl-u-tasarruf nimúdan, لیوگي lívagí kardan, فضولي کردن fuzúlí kardan.

Intermeddler, *subs.* مداخل mudákhil, فضول fuzúl, لیوه lívah, همه کار شریك hamah-kár-sharík.

Intermeddling, *subs.* مداخله mudákhalah, فضولي fuzúlí, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf, لیوگي lívagí, همه کار شریکي hamah-kár-sharíkí.

Intermediary, *subs.* متوسط mutavassit, حاجز hájiz, ما بین má-bain, حائل háïl, فاصله fásilah, مفرق mifraq. —*adj.* وسطي vasatí, میاني miyání, ما بیني má-bainí.

Intermediate, *adj.* واقع در وسط váqi'-dar-vasat, در میان dar-miyán, وسطي vasatí, میاني miyání, ما بیني má-bainí, حائل háïl.

Intermediately, *adv.* بطور توسط bi-taur-i-tavassut, بطور حائل bi-taur-i-háïl, بطرز مداخله bi-tarz-i-mudákhalah.

Intermediation, *subs.* شفاعت shifá'at, توسط tavassut, میانجیگري miyán-jí-garí, وسیله فیمابین vasílah-i-fí-má-bain, وساطت vasátat, واسطه vásitah, میان گیري miyán-gírí.

Intermedium, *subs.* واسط vásit, وسیط vasít, واسطه vásitah, میانجي miyán-jí, میان گیر miyán-gír.

Interment, *subs.* دفن dafn, تدفین tadfín, در گور نهي dar-gúr-nihí, قبر کني qabr-kuní, اقبار iqbár, زیر گل نمائي zír-i-gil-nimá,í.

Interminable, *adj.* (*Boundless*) بیحد bí-hadd, بي کران bí-kirán, نا متناهي ná-mutanáhí, نا محدود ná-mahdúd, بیحصر bí-hasr.—(*Endless*) بي انجام bí-anjám, بي نهایت bí-nihávat, بي آخر bí-ákhir, بي پایان bí-páyán, بیغایت bí-ghávat.—(*Immeasurable*) بي اندازه bí-andázah, بي حصر bí-hasr.

Interminably, *adv.* الي غیر النهایه ilá ghairu 'n-nihá-yah, بدون حد و حصر bidún-i-hadd-u-hasr.

Interminate, *adj.* (*Boundless*) بیحد bí-hadd, بي کران bí-kirán, نا متناهي ná-mutanáhí, نا محدود ná-mahdúd, بیحصر bí-hasr.—(*Endless*) بي انجام bí-anjám, بي نهایت bí-nihávat, بي آخر bí-ákhir, بي پایان bí-páyán, بیغایت bí-ghávat.—(*Immeasurable*) بي اندازه bí-andázah, بي حصر bí-hasr.

Intermingle, *verb,* مخلوط کردن makhlút kardan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), مختلط ساختن mukhtalit sákhtan, ممزوج نمودن mamzúj nimúdan, مشوب کردن mashúb kardan.

Intermingled, *part. and adj.* ممزوج mamzúj, مخلوط بهم makhlút-i-bi-ham, مشوب mashúb, درهم آمیخته dar-ham-ámíkhtah.

Intermission, *subs.* وقف vaqf, توقف tavaqquf, فراغت farághat, اهمال ihmál, تقطع taqattu', قطع qat', فاصل fásil, نوبه naubah, یك در میان yak-dar-miyán.

Intermissive, *adj.* با فاصله bá-fásilah, یك روز هان یك روز نه yak-rúz-hán-yak-rúz-nah, موقت muvaqqat, با نوبه bá-naubah, غیر دائم ghair-i-dáïm. یك در میانه yak-dar-miyánah.

Intermit, *verb trans.* موقتاً قطع کردن muvaqqatan qat' kardan, تا چندي بریدن tá-chandí burídan, قدري موقوف داشتن qadrí mauqúf dáshtan, فاصله در میان فاصله fásilah dar-miyán andákhtan.—*intrans.* موقتاً قطع شدن muvaqqatan qat' shudan, گاه گاه آمدن gáh-gáh ámadan, بنوبه کار کردن bi-naubah kár kardan, با فاصله هجوم آور شدن bá-fásilah hujúm-ávar shudan.

Intermittent, *adj.* گاه گاهي gáh-gáhí, یك در میان yak-dar-miyán, با فاصله bá-fásilah. —(*Intermittent fever*) تب غب tab-i-ghibb, تب نوبه tab-i-naubah, تب سه یك tab-i-sih-yak.

Intermixture, *subs.* خلطه khiltah, آمیزش ámízish, آمیز ámíz, شائبه sháïbah, امتزاج imtizáj, مزاج mizáj.

Intermontane, *adj.* بین الجبلین bainu 'l-jabalín, میان کوه miyán-i-kúh.

Intermundane, *adj.* بین العالمین bainu 'l-'álamín, بین الفلکین bainu 'l-falakín, واقع میان دو مدار váqi'-miyán-i-dú-madár, فاصل میان دو فلك fásil-miyán-i-dú-falak.

Intermural, *adj.* میان دیواري miyán-i-dívárí, میان پئي miyán-i-pa,í.

Internal, *adj.* اندرون andarún, داخل dákhil, باطن bátin, توي túí.—(*As applied to the soul*) ذهني zihní, عقلي 'aqlí, روحي rúhí, نفسي nafasí.

Internally, *adv.* داخلاً dákhilan, باطناً bátinan, اندرون andarún, تو tú. — (*As applied to the soul*) ذهناً zihnan, عقلاً 'aqlan, روحاً rúhan, نفساً nafasan.

International, *adj.* دوليه duvaliyah, ما بين اقوام má-bain-i-aqvám, بين الشعوبي bainu 'sh-shu'úbí.—(*International amenities*) مصالح عمومي masálih-i-'umúmí, فوائد مللي faváïd-i-milalí.—(*International Exhibition*) معرض عمومي ma'raz-i-'umúmí.—(*International obligations*) حقوق عمومي ملل huqúq-i-'umúmí-i-milal.—(*International rights*) حقوق مللي huqúq-i-milalí.

International law, *subs.* قانون مللي qánún-i-milalí, آيين شعوبي áyín-i-shu'úbí, شريعت اقوامي sharí'at-i-aqvámí, قواعد كلي qavá'id-i-kullí.

Internecine, *adj.* طرفين كش tarafain-kush, جانبين هلاك كن jánibain-halák-kun, مهلك الطرفين muhliku 't-tarafain, قاتل الجانبين qátilu 'l-jánibain.

Internecive, *adj.* مهلك muhlik, ملتف multaff, خونريز khún-ríz, كشتاري kushtárí.

Inter nos, *adverbial expression,* در ميان ما dar-miyán-i-má, درميان خود dar-miyán-i-khud, امانت باشد imánat báshad, كسي نداند kasí na-dánad, محرمانه muhrimánah mí-gúyím.

Internuncio, *subs.* رسول rasúl (*pl.* رسل rusul), سفير safír (*pl.* سفرا sufará), پيغامبر paighám-bar, پيغام رسان paighám-rasán, پيامبر payám-bar.—(*Messenger*) قاصد qásid, نامه بر námah-bar, نامه آور námah-ávar, پيك paik, چاپار chápár.

Internuncius, *subs.* رسول rasúl (*pl.* رسول rusúl), سفير safír (*pl.* سفرا sufará), پيغامبر paighám-bar, پيغام رسان paighám-rasán, پيامبر payám-bar.

Interpellate, *verb,* حكم احضار دادن hukm-i-ihzár dádan, تقديم كردن taqdím kardan, پيش نهادن písh nihádan.

Interpellation, *subs.* حكم احضار hukm-i-ihzár, مخالطه mukhálatah, التماس iltimás, تضرع tazarru', شفاعت shifá'at.

Interpenetrate, *verb,* نفوذ كردن nufúz kardan, سرايت نمودن siráyat nimúdan, اثر كردن asr kardan, كار گر افتادن kár-gar uftádan.

Interplead, *verb,* سبق بحث نمودن sabq bahs nimúdan, پيش مذاكره كردن písh-muzákarah kardan, قبل از حكم نظر كردن qabl-az-hukm nazar kardan, استفسار نمودن istifsár nimúdan, مقدمه چيدن muqaddamah chídan, تفتيش كردن taftísh kardan.

Interpleader, *subs.* تفتيش چي taftísh-chí, فتوي جوئي fatvá-jú'í, مستفسر mustafsir.

Interpledge, *subs.* مراهنه muráhanah, گرو كاني girav-kání.

Interpledge, *verb,* مراهنه كردن muráhanah kardan, گرو بيكديگر دادن girav bi-yak-dígar dádan, رهن پيش هم گذاشتن rahn-i-písh ham-guzáshtan.

Interpolate, *verb,* داخل ساختن dákhil sákhtan, درج نمودن darj nimúdan, الحاق كردن ilháq kardan, زياد ساختن ziyád sákhtan, در آوردن dar-ávardan, مندرج گردانيدن mundarij gardánídan, اضافه كردن izáfah kardan.

Interpolation, *subs.* الحاق ilháq, مخالطه mukhálatah, ضميمه zamímah, ملحق mulhaq, درج darj, اندراج indiráj, مندرجه mundarajah, زائده záïdah, زوائد كاري zaváïd-kárí.

Interpolator, *subs.* داخل ساز dákhil-sáz, الحاق كن ilháq-kun, مندرج ساز mundarij-sáz, اضافه كن izáfah-kun, زائد نما záïd-nimá.

Interposal, *subs.* مداخله mudákhalah, توسط tavassut, وساطت vasátat, ميان آئي miyán-á'í, ميانجي كني miyán-jí-kuní.

Interpose, *verb trans.* در ميان نهادن dar-miyán nihádan, در وسط گذاشتن dar-vasat guzáshtan, در افكندن dar-afkandan, تو انداختن tú-andákhtan, حائل ساختن háïl sákhtan.—*intrans.* در ميان آمدن dar-miyán ámadan, مداخله نمودن mudákhalah nimúdan, دخل داشتن dakhl dáshtan, وساطت كردن vasátat kardan, واسطه شدن vásitah shudan, ميانجيگري نمودن miyán-jí-garí nimúdan, حائل شدن háïl shudan, پا در ميان آوردن pá-dar-miyán ávardan, شفاعت كردن shifá'at kardan.

Interposer, *subs.* مداخل mudákhil, پا در ميان نه pá-dar-miyán-nih, واسطه vásitah, وساطت كن vasátat-kun, واسط vásit, شفيع shafí'.

Interposition, *subs.* مداخله mudákhalah, دخل dakhl, وساطت vasátat, ميانجيگري miyán-jí-garí, پا در ميان نهي pá-dar-miyán-nihí, در ميان آئي dar-miyán-á'í, در ميان نهي dar-miyán-nihí.

Interpret, *verb,* ترجمه نمودن tarjumah nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, توجيه كردن taujíh kardan, توضيح كردن tauzíh kardan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, بيان نمودن bayán nimúdan.—(*Applied to dreams*) تعبير نمودن ta'bír nimúdan, تأويل كردن távíl kardan, معني گفتن ma'ní guftan.

Interpretable, *subs.* قابل ترجمه qábil-i-tarjumah, شرح پذير sharh-pazír, تأويل ياب távíl-yáb, تفسير بر دار tafsír-bar-dár.—(*Applied to dreams*) تعبير دار ta'bír-dar, با معني bá-ma'ní, با تأويل bá-távíl.

Interpretation, *subs.* ترجمه tarjumah, بيان bayán, شرح sharh, گزارش guzárish, تفسير tafsír, توضيح tauzíh, توجيه taujíh.—(*Of dreams*) تعبير ta'bír, تعبير خواب ta'bír-i-kháb, عبر 'abr, تعبير روٴيا ta'bír-i-rüyá, تأويل távíl.

Interpretative, *adj.* توضيح دار tauzíh-dár, با تأويل bá-távíl, تعبير خوش khush-ta'bír.

Interpreter, *subs.* مترجم mutarjim, ترجمان tarjumán, دلماج dilmáj, مفسر mufassir, شارح shárih, ايضاح كن ízáh-kun.—(*Of dreams, omens, &c.*) تعبير كننده

ta'bír-kunandah, معبر mu'abbir, تاويل دان tävíl-dán, فالچي fäl-chí, اختر گو akhtar-gú.

Interpunction, *subs.* نقطه نهي nuqtah-nihí, وقف سازي vaqf-sází, مد دهي madd-dihí, قرأت سنجي qarät-sanjí.

Interred, *part. and adj.* مدفون madfún, مقبور maqbúr, زير خاك zír-i-khák, در گور dar-gúr.

Interregnum, *subs.* شاه گرداني sháh-gardání, شاه ميران sháh-mírán.—(*Applied to the interval between various dispensations*) فترت fitrat (*pl.* فترات fitrát).

Interrex, *subs.* نائب السلطنت náïbu 's-saltanat, جا نشين سلطان já-nishín-i-sultán.

Interrogate, *verb trans.* پرسيدن pursídan, سوأال كردن süál kardan, استعلام نمودن isti'lám nimúdan.—*intrans.* سوأال كردن süál kardan, پرسش نمودن pursish nimúdan, استفسار نمودن istifsár nimúdan, استفهام نمودن istifhám nimúdan, جويا شدن júyá shudan, تفحص كردن tafahhus kardan, مستفسر شدن mustafsir shudan, استنطاق كردن istintáq kardan, استخبار كردن istikhbár kardan.—(*To be interrogated*) مسئول شدن mas'úl shudan.

Interrogation, *subs.* سوأال süál, استفسار istifsár, پرسش pursish, استفهام istifhám, استعلام isti'lám, استنطاق istintáq, استخبار istikhbár.—(*Note of interrogation*) علامت استفهام 'alámat-i-istifhám.

Interrogative, *subs.* سوأال süál, استفسار istifsár, پرسش pursish, استفهام istifhám, استعلام isti'lám, استنبا istimbá, استخبار istikhbár.—*adj.* سوأالي süálí, پرسشي pursishí, استفهامي istifhámí, استفساري istifsárí, استعلامي isti'lámí, استنباي istimbáí, استخباري istikhbárí.

Interrogatively, *adv.* بطور استفهام bi-taur-i-istifhám, بطريق استعلام bi-taríq-i-isti'lám, بر سبيل استنبا bar-sabíl-i-istimbá, بطرز استخبار bi-tarz-i-istikhbár, از روي پرسش az rúy-i-pursish, بصورت سوأال bi-súrat-i-süál.

Interrogator, *subs.* مستفهم mustafhim, مستعلم musta'lím, مستنبي mustambí, مستخبر mustakhbir, مستفسر mustafsir, سائل sáïl.

Interrogatory, *subs.* مسئله masïlah, سوأال süál, پرسش pursish, تفحص tafahhus, استفسار istifsár, استخبار istikhbár, استنطاق istintáq. — *adj.* سوأالي süálí, پرسشي pursishí, استفهامي istifhámí, استفساري istifsárí, استعلامي isti'lámí, استنباي istimbáí, استخباري istikhbárí.

In terrorem, *adverbial expression,* براي ترس biráy-i-tars, تخويفاً takhvífan, انذاراً anzáran.

Interrupt, *verb,* قطع نمودن qat' nimúdan, بريدن burídan.—(*To interrupt a person*) سخن بريدن sukhun burídan, تو ذهن زدن tú-i-zihn zadan, قطع كلام كردن qat'-i-kalám kardan, از سخن باز داشتن az sukhun báz-dáshtan, در ميان سخن سخن راندن dar-miyán-i-sukhun sukhun rándan, مانع كلام آمدن máni'-i-kalám ámadan, گفتگو بر هم زدن guftugú bar-ham zadan, قطع حرف كردن qat'-i-harf kardan, خاموش ساختن khámúsh sákhtan, ساكت كردن sákit kardan, فضولي نمودن fuzúlí nimúdan.—(*I have been interrupted*) كار گير پيدا كرده است kár-gír paidá-kardah ast.

Interruptedly, *adv.* با قطع كلام bá-qat'-i-kalám, با سخن بريده bá-sukhun-i-burídah, ممنوعانه mamnú'ánah, بطور تو ذهن خوردگي bi-taur-i-tú-i-zihn-khurdagí.

Interruption, *subs.* خلل khalal, ازدحام izdihám, مزاحمت muzáhamat, پيچيدگي píchídagí, تعليق ta'líq, مداخله mudákhalah, منع man', امتناع imtiná', باز داشت báz-dásht, سد sadd, اسكات iskát, توقف tavaqquf, قطع qat', تقطع taqattu'.—(*In speech*) قطع سخن qat'-i-sukhun.—(*Without interruption*) علي التوالي 'ala 't-taválí, بي انقطاع bí-inqitá', پي در پي pay-dar-pay.

Interruptive, *adj.* مانع máni', سد ساز sadd-sáz, باز دار báz-dár, قطع كن qat'-kun, موقوف نما mauqúf-nimá, مداخل mudákhil, فضول fuzúl.

Interscapular, *adj.* ما بين دو شانه má-bain-i-dú-shánah, بين الكتفين bainu 'l-katfain, ميان شانه miyán-i-shánah, ميان دوش miyán-i-dúsh.

Interscribe, *verb,* در ميان نوشتن dar-miyán nivishtan, كتابت در ميان كردن kitábat dar-miyán kardan, در وسط مرقوم ساختن dar-vasat marqúm sákhtan, ما بين نگاشتن má-bain nigáshtan.

Intersecant, *adj.* دو پاره كن dú-paráh-kun, دو قسمت ساز dú-qismat-sáz, دو نيم گردان dú-ním-gardán, مقسم muqassim.

Intersect, *verb trans.* تقسيم كردن taqsím kardan, تقاطع نمودن taqátu' nimúdan, يكدگر بريدن yak-digar burídan.—*intrans.* تقاطع نمودن taqátu' nimúdan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan, بهم خوردن bi-ham khurdan, از هم در گذشتن az ham dar-guzashtan, يكدگررا بريدن yak-digar-rá burídan, در هم شدن dar-ham shudan.

Intersecting, *adj.* متقاطع mutaqáti', متلاقي mutaláqí, بهم رس bi-ham-ras, در هم شو dar-ham-shau.

Intersection, *subs.* تقاطع taqátu', تلاقي taláqi', بهم رسي bi-ham-rasí, در هم شوي dar-ham-shaví, يكديگر بري yak-dígar-burí, جفت شوي juft-shaví.

Intersert, *verb,* داخل ساختن dákhil sákhtan, داخل هم كردن dákhil ham-kardan, مخلوط كردن makhlút kardan, در آميختن dar-ámíkhtan, در هم كردن dar-ham kardan.

Intersertion, *subs.* ادخال idkhál, خلط khalt, در هم كني dar-ham-kuní, شائبه sháïbah (*pl.* شوائب shaváïb), آميز ámíz, آميغ ámígh.

Interspace, *subs.* فاصله میان fásilah-i-miyán, فاصله فیمابین fásilah-i-fí-má-bain, فضا fazá, جا já, خالیگاه khálí-gáh.

Intersperse, *verb,* موشح ساختن muvashshah sákhtan, توشیح کردن taushíh kardan, افشان نمودن afshán nimúdan, افشاندن afshándan, اینجا آنجا پاشیدن ínjá-ánjá páshídan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, متفرق گردانیدن mutafarriq gardánídan.

Interspersion, *subs.* توشیح taushíh, تفریق tafríq, تفرق tafarruq, فشانش fishánish, پاشش páshish, پراگندگي parágandagí.

Interstellar, *adj.* نجم مکان najm-makán, ستاره جایگاه sitárah-jáy-gáh, کواکب پایگاه kavákib-páy-gah, ثوابتي savábatí, نجومي nujúmí.

Interstice, *subs.* درز darz, شکاف shikáf, فاصله باریك fásilah-i-bárík, خط khatt.

Interstitial, *adj.* درز وار darz-vár, شکافي shikáfí, فاصلگي fásilagí, شکافدار shikáf-dár, مخطط mukhattat.

Interstratified, *adj.* تطبیق یافته tatbíq-yáftah, مطبق mutabbaq, هم طبقه ham-tabaqah, هم وصل ham-vasl, هم لخت ham-lakht.

Intertexture, *subs.* (*Act*) بافت báft, نسج nasj, حیاکت hiyákat, هم نسیجي ham-nasíjí.—(*State*) بافتگي báftagí, انتساج intisáj, حیاکت hiyákat, حوکه haukah.

Intertropical, *adj.* بین الرأسیني bainu 'r-räsainí.

Intertwine, *verb trans.* بهم پیچیدن bi-ham píchídan, بهم بافتن bi-ham báftan, در یکدیگر کردن dar-yak-dígar kardan, اتصال دادن ittisál dádan, بهم تابیدن bi-ham tábídan.—*intrans.* بهم پیچ خوردن bi-ham pích khurdan, در هم جفت شدن dar-ham juft shudan, ملتف گشتن multaff gashtan, بهم تاب خوردن bi-ham táb khurdan.

Interval, *subs.* (*Space*) بین bain, میانه miyánah, مسافت musáfat.—(*Time*) مدت muddat, اثنا asná, فاصله fásilah.—(*Medical term*) مدت انقطاع muddat-i-inqitá'.—(*Musical term*) هنگام تغییر صوت hangám-i-taghyír-i-saut.—(*At intervals*) تك تك tak-tak.—(*At long intervals*) دورادور dúr-á-dúr.

Intervene, *verb,* (*Person*) دخل نمودن dakhl nimúdan, مداخله کردن mudákhalah kardan, میان گیري کردن miyán-gírí kardan, پا در میان گذاردن pá-dar-miyán guzárdan, وساطت کردن vasátat kardan, مانع آمدن máni' ámadan, ممانعت کردن mumána'at kardan, سد راه گشتن sadd-ráh gashtan, کار براي دیگري کردن kár-biráy-i-dígarí kardan. — (*Thing*) در میان واقع شدن dar-miyán váqi' shudan, حائل گشتن háil gashtan, فاصل شدن fásil shudan.

Intervenient, *adj.* فاصله fásilah, فاصل fásil, حائل háil, وسطي vasatí, میاني miyání. — (*Space*) میانه miyánah.

Intervention, *subs.* وساطت vasátat, توسط tavassut, واسطه کاري vásitah-kárí, دخل dakhl, مداخله mudákhalah, ممانعت mumána'at, در میان آئي dar-miyán-á,í, میان گیري miyán-gírí, میانجیگري miyán-jí-garí, شفاعت shifá'at.

Intervertebral, *adj.* فقاري faqárí, استخوان پشتي ustukhán-i-pushtí, فقراتي fiqrátí, واقع در مهره پشت váqi'-dar-muhrah-i-pusht, متعلق بمهره پشت muta'alliq-bi-muhrah-i-pusht.

Interview, *subs.* ملاقات muláqát, مواصلت muvásalat, بار bár, زیارت ziyárat, دیدار dídár, خدمت رسي khidmat-rasí, باز دید báz-díd, تشریف یابي tashríf-yábí, تشریف آوري tashríf-ávarí.

Interview, *verb,* ملاقات کردن muláqát kardan, خدمت رسي کردن khidmat-rasí kardan, تشریف یابي کردن tashríf-yábí kardan, تشریف آوري کردن tashríf-ávarí kardan, باز دید نمودن báz-díd nimúdan.

Intervolve, *verb,* در هم پیچیدن dar-ham-píchídan, لاي هم نهادن láí ham-nihádan, متضمن هم ساختن mutazammin ham-sákhtan, در چوف یکدیگر نهادن dar-jauf-i-yak-dígar nihádan, هم لف کردن ham-laff kardan.

Interweave, *verb,* بهم مخلوط نمودن bi-ham makhlút nimúdan, بهم بافتن bi-ham báftan, در هم درج کردن dar-ham-darj kardan, داخل هم ساختن dákhil ham sákhtan, بیکدیگر راه دادن bi-yak-dígar ráh dádan, مختلط ساختن mukhtalit sákhtan.

Interwork, *verb,* تعامل نمودن ta'ámil nimúdan, بهم کار کردن bi-ham kár kardan, هم کاري نمودن ham-kárí nimúdan.

Interworking, *subs.* تعامل ta'ámil, بهم کار کني bi-ham-kár-kuní, هم کاري ham-kárí.

Interwoven, *part.* مخلوط بهم makhlút-bi-ham, بهم بافته bi-ham-báftah, در هم پیچیده dar-ham-píchídah, ملتف multaff, بهم تابید bi-ham-tábíd.

Interwreathe, *verb,* متسلسل نمودن mutasalsil nimúdan, زنجیره وار کردن zanjírah-vár kardan, درهم نشاندن dar-ham nishándan.

Interwreathed, *part. and adj.* متسلسل mutasalsil, زنجیره وار zanjírah-vár, در هم نشانده dar-ham-nishándah, هره مانند harah-mánand.

Intestable, *adj.* نا قابل براي وصیت ná-qábil-biráy-i-vasíyat, دور از توصیه dúr-az-tausiyah, بیوصایت bí-vasáyat.

Intestacy, *subs.* بیوصیت میري bí-vasíyat-mírí, موت بدون وصیت maut-i-bidún-i-vasíyat.

Intestate, *subs.* بیوصیت bí-vasíyat, شخص بیوصیت میر shakhs-i-bí-vasíyat-mír.—*adj.* بیوصیت bí-vasíyat, بیوصیت میر bí-vasíyat-mír, بلا توصیه bilá-tausiyah.

Intestinal, *adj.* امعاي am'áí, احشاي ahsháí, بطني batní, رودهٔ rúdahï.

Intestine, *subs.* رودہ rúdah, امعا am'á.—*adj.* درونی darúní, اندرونی andarúní, باطني bátiní, داخلي dákhilí. —(*Domestic*) بيتي baití, اهلي ahlí, وطني vataní, خانگي khánagí. —(*Intestine troubles*) زحمات داخليه zahmát-i-dákhilíyah, عذابهائي دروني 'azábahá,í-i-darúní, صختهائي باطني sakhtahá,í-i-bátiní.

Inthral, *verb,* اسير كردن asír kardan, برده ساختن burdah sákhtan, بنده گردانيدن bandah gardánídan, مستعبد نمودن musta'bad nimúdan, تعبيد نمودن ta'bíd nimúdan, غلام گردانيدن ghulám gardánídan, خوار داشتن khár dáshtan.

Inthralment, *subs.* بندگي bandagí, وا بستگي vá-bastagí, قيد qaid, بند band, گرفتاري giriftárí, اسيري asírí, اسر asr, عبوديت 'ubúdíyat, حبس habs, تعبيد ta'bíd, استعباد isti'bád, بنده سازي bandah-sází, بردگي burdagí, غلامي ghulámí, ذلت zillat, خواري khárí.

Inthrone, *verb,* بر تخت نشانيدن bar takht nisháníd an, جلوس دادن julús dádan, پادشاه كردن pádisháh kardan, فرمان روا گردانيدن farmán-ravá gardánídan.

Inthronement, *subs.* جلوس julús.

Intimacy, *subs.* يك جهتي yak-jihatí, اختلاط ikhtilát, مخالطه mukhálatah, موانست müánasat, مانوسيت mänúsíyat, آشنائي áshná,í, مواصلت muvásalat, موالفت muválafat, موحده muvahiddah, مجاوره mujávarah, دوستي dústí, محبت mahabbat, تقرب taqarrub, اتحاد ittihád.—(*Carnal*) جماع jimá', مقاربت muqárabat, بغل خوابي baghl-khábí, مجامعه mujáma'ah, مباشرت muzája'at, محرميت mubásharat, مضاجعت mahramíyat, جفتي juftí.

Intimate, *subs.* (*Friend*) اليف alíf, محرم muhrim, دوست dúst, آشنا áshná, جفت juft, صديق sadíq, يار yár.—*adj.* (*Familiar*) اليف alíf, همراز ham-ráz, محرم muhrim, يك رنگ yak-rang, دمساز dam-sáz, هم دل ham-dil.—(*Inmost*) باطني bátiní, حقيقي haqíqí, معنوي ma'naví, دروني darúní, اندروني andarúní.—(*Carnally*) جسماني jismání, حستي hastí, نفساني nafsání, شهواني shahvání.—(*Intimate friends*) اهل خلوت ahl-i-khilvat, ارباب دل arbáb-i-dil.—(*To become intimate*) تا'لف ta,alluf nimúdan, الفت نمودن ulfat nimúdan, همراز شدن ham-ráz shudan, دمسازي كردن dam-sází kardan, محرميت بهم رسانيدن mahramíyat bi-ham rasánídan, همدل شدن ham-dil shudan.

Intimate, *verb,* اشاره كردن ishárah kardan, اشعار كردن ish'ár kardan, ايما نمودن ímá nimúdan, اطلاع دادن ittilá' dádan.

Intimately, *adv.* (*Closely*) نزديكانه nazdíkánah.—(*Familiarly*) متحدانه muttahidánah, محرمانه muhrimánah, آشنايانه áshnáyánah, بطور الفت bi-taur-i-ulfat, از روي يكرنگي az rúy-i-yak-rangí, دوستانه dústánah, بطرز يك جهتي bi-tarz-i-yak-jihatí, بطور صفا bi-taur-i-safá, بر سبيل مصاحبت bar-sabíl-i-musáhabat, بطريق مودت bi-taríq-i-mavaddat, بر عنوان محبت bar-'inván-i-mahabbat.

Intimation, *subs.* شيوع shuyú', اشاره ishárah, ايما ímá, اطلاع ittilá', خبر khabar.

Intimidate, *verb,* تخويف كردن takhvíf kardan, ترسانيدن tarsánídan, تهديد نمودن tahdíd nimúdan, ترس دادن tars dádan, بيجرأت كردن bí-jurät kardan, كم دل ساختن kam-dil sákhtan.

Intimidation, *subs.* تخويف takhvíf (*pl.* تخاويف takhávíf), تهديد tahdíd, بد دلي bad-dilí, بيجرأتي bí-jurätí, ترس دهي tars-dihí.

Into, *prep.* در dar, اندر andar, در ميان dar-miyán, درون darún, اندرون andarún, تو tú, توي túí.

Intolerable, *adj.* لا يتحمل lá-yutahammal, نا محتمل ná-muhtamal, غير متحمل ghair-i-mutahammal, نا بر داشتني ná-bar-dáshtaní, محال الحمل mahálu 'l-haml, نا بر داشت ná-bar-dásht, فوق تحمل fauq-i-tahammul, سخت sakht, دشوار dushvár, زشت zisht.

Intolerableness, *subs.* عدم امكان تحمل 'adam-i-imkán-i-tahammul, نا بر داشتي ná-bar-dáshtí, زشتي zishtí, نخوست nukhúst, بدي badí, قباحت qabáhat, سختي sakhtí, دشواري dushvárí.

Intolerably, *adv.* بدون امكان تحمل bi-dún-i-imkán-i-tahammul, در غايت بدي dar-gháyat-i-badí, با كمال بنوعي كه بر داشت نتوان خوست bá-kamál-i-nukhúst, bi-nau'í kih bar-dásht na-taván, نا محتملانه ná-muhtamalánah, بطور محال الحمل bi-taur-i-mahálu 'l-haml.

Intolerance, *subs.* عدم تحمل 'adam-i-tahammul, نا بر داشتي ná-bar-dáshtí, بي مدارائي bí-mudárá,í, بي مواسائي bí-muvásá,í, تعدي ta'addí, ظلم zulm, بي حلمي bí-hilmí, نا برد باري ná-burd-bárí.

Intolerant, *adj.* بي تحمل bí-tahammul, نا متحمل ná-mutahammil, نا بر داشت ná-bar-dásht, بي مدارا bí-mudárá, بي مواسا bí-muvásá, تعديكار ta'addí-kár, ظالم zálim, بي حلم bí-hilm, نا برد بار ná-burd-bár.

Intoleration, *subs.* بي تحملي bí-tahammulí, بي برد باري bí-burd-bárí, نا بر داشتي ná-bar-dáshtí, بي مدارائي bí-mudárá,í, بي مواسائي bí-muvásá,í, ستمگري sitam-garí, ظلم zulm, بي حلمي bí-hilmí.

Intomb, *verb,* در قبر نهادن dar qabr nihádan, تو گور كردن tú-i-gúr kardan, دفن نمودن dafn nimúdan, خاك كردن khák kardan.

Intonate, *verb,* تندريدن tundarídan, آواز رعد دادن áváz-i-ra'd dádan, صدا دادن sidá dádan.—(*Musical term*) نغمه سرودن naghmah surúdan, آهنگ زدن áhang zadan.

Intonation, *subs.* صدا دهي sidá-dihí, آواز نمائي áváz-

nimá,í.—(*Musical term*) آهنگ زني áhang-zaní, ساز نوازي sáz-navází, نغمه سرائي naghmah-sará,í.

Intone, *verb trans. and intrans.* با نغمه خواندن bá-naghmah khándan, با نوا قرأت كودن bá-navá qarät kardan, ترتيل نمودن tartíl nimúdan, تلاوت سنجيده sanjídah tilávat kardan, بآواز خوش خواندن bi-áváz-i-khush khándan.

Intort, *verb*, تاب دادن táb dádan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), پيچيدن píchídan, پيچانيدن píchánídan, پيچش دادن píchish dádan.

In toto, *adverbial expression*, بكلي bi-kullí, كليتاً kullíyatan, بالتمام bi 't-tamám, تماماً tamáman, همگي hamagí.

Intoxicate, *verb*, مست كردن mast kardan, مستي آوردن mastí ávardan, مخمور نمودن makhmúr nimúdan, بيهوش ساختن bí-húsh sákhtan, ديوانه گردانيدن dívánah gardánídan, سكر دادن sukr dádan.

Intoxicated, *part. and adj.* مست mast, سر مست sar-mast, مستانه mastánah, مخمور makhmúr, سكران sakrán.—(*Slightly intoxicated*) گيچ gích, سر خوش sar-khush.—(*He is intoxicated*) سوار فيل است suvár-i-fíl ast (*lit.* He is riding an elephant).

Intoxicating, *adj.* مسكر muskir, مكيف mukayyif.—(*Intoxicating liquors*) مسكرات muskirát, مكيفات mukayyifát.

Intoxication, *subs.* مستي mastí, نشا nashá, سكر sukr, سر مستي sar-mastí, سر خوشي sar-khushí, مخموري makhmúrí.

Intractability, *subs.* سر كشي sar-kashí, بي اطاعتي bí-itá'atí, نا فرمان بر داري ná-farmán-bar-darí, نا منقادي ná-munqádí, عناد 'inád, تمرد tamarrud, وحشي گري vahshí-garí, نا رامي ná-rámí, تعند ta'annud, ستيز sitíz.

Intractable, *adj.* سر كش sar-kash, نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, متمرد mutamarrid, نا منقاد ná-munqád, عاصي 'ásí, نا رام ná-rám, نا مطيع ná-mutí', وحشي صفت vahshí-sifat, رمو rumú, ستيزه كار sitízah-kár.

Intractably, *adv.* بطور سر كشي bi-taur-i-sar-kashí, بطرز نا فرمان برداري bi-tarz-i-ná-farmán-bardárí, وحشي صفتانه vahshí-sifatánah, نا رامانه ná-rámánah, بطور عاصيگري bi-taur-i-'ásí-garí, از روي ستيز az-rúy-i-sitíz, متعندانه muta'annidánah.

Intramural, *adj.* ديوار دار dívár-dár, تو ديوار tú-i-dívár, محوطه دار muhavattah-dár, محاط بجدار muhát-bi-jidár.

Intransitive, *adj.* لازم lázim, لازب lázib, غير متعدي ghair-i-muta'addí.

Intransitively, *adv.* بطور لازم bí-taur-i-lázim, لازمانه lázimánah, بطريق غير متعدي bi-taríq-i-ghair-i-muta'addí, نا متعديانه ná-muta'addíyánah.

In transitu, *adverbial expression*, انتقالاً intiqálan, ارتحالاً irtihálan, در جا بجا شوي dar-já-bi-já-shaví, عبوراً 'ubúran.

Intransmissible, *adj.* نقل نا ياب naql-ná-yáb, نا فرستادني ná-firistádaní, حمل نا شدني haml-ná-shudaní, لا ينتقل lá-yuntaqal.

Intransmutability, *subs.* عدم تغير 'adam-i-taghayyur, لا يتغيري lá-yutaghayyarí, بي تبديلي bí-tabdílí, تغيير نا پذيري taghyír-ná-pazírí, دگر گون نا شوي digar-gún-ná-shaví.

Intransmutable, *adj.* لا ممكن التبديل lá-mumkinu 't-tabdíl, بي تبديل bí-tabdíl, بي تغيير bí taghyír, تغيير نا پذير taghyír-ná-pazír, تبديل نا ياب tabdíl-ná-yáb, دگر گون نا شو digar-gún-ná-shau.

Intrant, *adj.* نافذ náfiz, كار گر kár-gar, داخل شو dákhil-shau, با اثر bá-asr, سرايت كن siráyat-kun.

Intrench, *verb*, خندق زدن khunduq zadan, استحكام ساختن istihkám sákhtan, جوي كشيدن júí kashídan, سوراخ كردن súrákh kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).

Intrenchment, *subs.* خندق khandaq, استحكام istihkám, حفاظ hifáz, حصانت hisánat, قلعه بندي qal'ah-bandí, سنگر sangur.

Intrepid, *adj.* (*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازيانه gházíyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál, قوي دل qaví-dil.—(*Fearless*) بي خوف bí-khauf, نا خائف ná-kháïf, بي ترس bí-tars, بي مهابت bí-mahábat, بي باك bí-bák, متهور mutahavvir.

Intrepidity, *subs.* (*Boldness*) دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat, رشادت rashádat, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí, همت himmat, غيرت ghairat, شهامت shahámat, حميت hamíyat, عصبيت 'asabíyat, مطوت satvat, قويدلي qaví-dilí, گستاخي gustákhí.—(*Fearlessness*) بي ترسي bí-tarsí, بيخوفي bí-khaufí, بي باكي bí-bákí.

Intrepidly, *adv.* دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah, دلاورانه dil-ávaránah, شجاعانه shujá'ánah, بي ترسانه bí-tarsánah, بيخوفانه bí-khaufánah, قويدلانه qaví-dilánah, جسورانه jasúránah, گستاخانه gustákhánah.

Intricacy, *subs.* اشكال ishkál, صعوبت sa'úbat, دشواري

dushvárí, گرفتاري giriftárí, حيرت hairat, پريشاني parishání, ارتباك irtibák, تشوش tashavvush, پيچ پيچي pích-pichí, خم اندر خمي kham-andar-khamí, پر عقدي pur-'uqadí, گره کاري girih-kárí.—(*Complication*) در هم بر همي dar-ham-bar-hamí, پيچ و خم داري pích-u-kham-dárí, ترکيب tarkíb, مرکبي murakkabí, سر گمي sar-gumí.

Intricate, *adj.* در هم بر هم dar-bam-bar-ham, پيچ و خم دار pích-u-kham-dár, مشوش mushavvash, پر گره pur-girih, با ارتباك bá-irtibák, مايه درد سر máyah-i-dard-i-sar, صعب sa'b, دشوار dushvár, مشکل mushkil, حيرت انگيز hairat-angíz.

Intricately, *adv.* با هزار پيچ و خم bá-hazár-pích-u-kham, بطور در هم بر هم bi-taur-i-dar-ham-bar-ham, با اشکال زياد bá-ishkál-i-ziyád, حيرت انگيزانه hairat-angízánah, بطور گره اندر گره bi-taur-i-girih-andar-girih.

Intrigue, *subs.* سازش sázish, اتفاق ittifáq, هم عهدي ham-'ahdí, دغا بازي dagha-bází, کيد kaid, مکر makr, تمهيد tamhíd, حيله hílah, تلبيس talbís, چاره گري chárah-garí, تزوير tazvír, دسيسه dasísah.—(*Amour*) عشقبازي 'ishq-bází, تعشق ta'ashshuq, معاشقه mu-'áshaqah.

Intrigue, *verb,* هم عهد شدن ham-'ahd shudan, مکر کردن makr kardan, تزوير نمودن tazvír nimúdan, احتيال نمودن ihtiyál nimúdan, حيله کردن hílah kardan, تمهيد نمودن tamhíd nimúdan.—(*To have an amour*) عشقبازي نمودن 'ishq-bází nimúdan, عشق ورزيدن 'ishq varzídan.

Intriguer, *subs.* دغا باز dagha-báz, فتنه بر پا کن fitnah-bar-pá-kun, مزور muzavvir, حيله گر hílah-gar, محتال muhtál, مکار makkár, ماکر mákir, چاره گر chárah-gar, مهيل muhíl, مفسد قلم mufsid-i-qalam.—(*He is a great intriguer*) فتنه بر پا کن بزرگيست fitnah-bar-pá-kun-i-buzurgí'st, زياد افساد ميکند ziyád-ifsád-mí-kunad.

Intriguing, *subs.* حيله بازي hílah-bází, حيله گري hílah-garí, مکر ورزي makr-varzí, محتال muhtál, احتيال ihtiyál.—*adj.* حيله باز hílah-báz, حيله گر hílah-gar, پر مکر pur-makr.

Intrinsic, *adj.* ذاتي zátí, اصلي aslí, طبيعي tabí'í, گوهري gauharí, جوهري jauharí, حقيقي haqíqí.

Intrinsically, *adv.* بطور ذاتيت bi-taur-i-zátíyat, اصالتاً asálatan, طبعاً tab'an, از روي گوهر az-rúy-i-gauhar, جوهراً jauharan, حقيقتاً haqíqatan.

Introcession, *subs.* فرو رفتگي furú-raftagí, درون نشيني darún-nishíní, تو روي tú-raví, انقعاف inqi'áf, تقعر taqa''ur.

Introduce, *verb,* در آوردن dar-ávardan, در ميان آوردن dar-miyán ávardan, داخل کردن dákhil kardan, ادخال نمودن idkhál nimúdan.—(*To introduce a person*) معرفي کردن mu'arrafí kardan, آشنا ساختن áshná sákhtan, معروف گردانيدن ma'rúf gardánídan, معروف خدمت گردانيدن ma'rúf-i-khidmat gardánídan.—(*To introduce a clause into a treaty*) فقره در عهد نامه داخل ساختن faqarah dar 'ahd-námah dákhil sákhtan.—(*To introduce a subject*) مطلب در ميان آوردن matlab dar-miyán ávardan.

Introducer, *subs.* معرف mu'arrif, آشنا ساز áshná-sáz, معروف گردان ma'rúf-gardán.

Introduction, *subs.* وسيلت vasílat, معرفي mu'arrafí.—(*Appearance*) ظهور zuhúr, نمايش nimáyish, پيدائش paidáïsh.—(*Preface*) ديباچه díbáchah, مقدمه muqaddamah, فاتحه fátihah. مبدا mabdá.—(*A letter of introduction*) سفارش نامه sifárish-námah. خط توصيه khatt-i-tausiyah.

Introductory, *adj.* مقدم muqaddam, عنواني 'invání, ديباچه وار díbáchah-vár, معرف mu'arraf, مقدمه طور muqaddamah-taur, سر مشق مانند sar-mashq-mánand.—(*After introductory phrases*) بعد العنوان ba'du 'l-'inván, پس از تمهيد مقدماتي چند pas az tamhíd-i-muqaddamátí-i-chand.

Introit, *subs.* ترنيمه تقرب tarnímah-i-taqarrub. سرود اقتراب surúd-i-iqtiráb.

Intromission, *subs.* راه دهي ráh-dihí, درون فرستي darún-firistí, دست اندازي dast-andází, تصرف در اموال غير tasarruf dar amvál-i-ghair.

Intromit, *verb,* درون فرستادن darún firistádan, اذن دخول دادن izn-i-dukhúl dádan, واسطه در آمدن شدن vásitah-i-dar-ámadan shudan, راه دادن ráh dádan.

Introspection, *subs.* سير درون sair-i-darún, ملاحظه داخل muláhazah-i-dákhil, داخل بيني dákhil-bíní, درون نگري darún-nigarí.

Introspective, *adj.* درون بين darún-bín, داخل نگر dákhil-nigar, سير درون کن sair-i-darún-kun, داخل ملاحظه نما dákhil-i-muláhazah-nimá.

Introsusception, *subs.* (*Medical term*) اختلاط امعا ikhtilát-i-am'á, در هم در آمدن احشا dar-ham-dar-ámadan-i-ahshá, در يکديگر شدن رودها dar-yak-dígar-shudan-i-rúdahá.

Introversion, *subs.* داخل گرداني dákhil-gardání, وارونه سازي várúnah-sází, تو گردي tú-gardí, مقلوبي maqlúbí, معکوسي ma'kúsí, مأفوکي mäfúkí.

Introvert, *verb,* داخل گردانيدن dákhil gardánídan, وارونه ساختن várúnah sákhtan, تو گردانيدن tú gardánídan, مقلوب ساختن maqlúb sákhtan, معکوس کردن ma'kús kardan, مأفوك نمودن mäfúk nimúdan.

Intrude, *verb trans.* مداخل نمودن mudákhil nimúdan, درون افکندن darún afkandan, تو انداختن tú andákhtan, داخل ساختن dákhil sákhtan, در راندن dar rán-

dan.—*intrans.* سر زدن داخل شدن sar-zadah-dákhil shudan, نا خوانده در آمدن ná-khándah dar-ámadan, مزاحم شدن muzáhim shudan, عذاب دادن ‘azáb dádan.

Intruder, *subs.* مداخل mudákhil, سر زده داخل شو sar-zadah-dákhil-shau, نا خوانده در آ ná-khándah-dar-á, عذاب ده ‘azáb-dih, مزاحم muzáhim, درون افکن darún-afkan, داخل انداز dákhil-andáz, کلاش kallásh.

Intrusion, *subs.* مداخله mudákhalah, دخل dakhl, سر نا خوانده زده داخل شوي sar-zadah-dákhil-shaví, نا خوانده در آئي ná-khándah-dar-á,í, عذاب دهي ‘azáb-dihí, مزاحمت muzáhamat, درون افکني darún-afkaní, داخل اندازي dákhil-andází.

Intrust, *verb,* سپردن sipurdan, حواله کردن haválah kardan, تسليم نمودن taslím nimúdan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, امانت گذاشتن imánat guzáshtan, ودیعت نهادن vadí‘at nihádan.

Intuition, *subs.* خیال khiyál, وجدان vajdán, ذوق zauq, نظر nazar, نگرش nigarish, بینش bínish, دید díd, ابصار ibsár, ادراك idrák, ناگهان یابي nágahán-yábí, درایت diráyat, فهم بي اختیار fahm-i-bí-ikhtiyár, تعقل ta‘aqqul, فکر فوري fikr-i-faurí, شعور shu‘úr, ذکاوت zaká-vat, تیز هوشي tíz-húshí.

Intuitive, *adj.* خیالي khiyálí, نظري nazarí, فکري fikrí, عقلي ‘aqlí, وجداني vajdání, شعوري shu‘úrí, ذوقي zauqí, ابصاري ibsárí, درایتي diráyatí, تعقلي ta‘aqqulí, ذکاي zukáí.

Intuitively, *adv.* از روي نظر az rúy-i-nazar, بفکر فوري bi-fikr-i-faurí, بطرز تعقل bi-tarz-i-ta‘aqqul, بطور وجدان bi-taur-i-vajdán, بطریق ذوق bi-taríq-i-zauq, ابصاراً ibsáran, بر سبیل درایت bar-sabíl-i-diráyat, بطور تیز هوشي bi-taur-i-tíz-húshí, از روي ذکاوت az-rúy-i-zakávat.

Intumesce, *subs.* بزرگ شدن buzurg shudan, آماسیدن ámásídan, ورم کردن varam kardan, قبه زدن qabbah zadan, پف نمودن puf nimúdan, بر آمدن bar-ámadan, باد کردن bád kardan.

Intumescence, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, آماس ámás, قبه زني qabbah-zaní, ورم varam, پف آلودگي puf-álúdagí, باد کني bád-kuní, بزرگ شوي buzurg-shaví.

Inturgescence, *subs.* ورماکي varam-nákí, آماس ámás, بر آمدگي bar-ámadagí, پف آلودگي puf-álúdagí.

Intwine, *verb trans.* پیچانیدن pichánídan, بهم پیچیدن bi-ham pichídan, تابیدن tábídan, تاب دادن táb dádan, بهم تابیدن bi-ham tábídan.—*intrans.* پیچیدن pichídan, بر داشتن or تاب خوردن táb khurdan or bar-dáshtan.

Intwist, *verb trans.* تافتن táftan (*rt.* تاب táb), پیچانیدن pichánídan, پیچ دادن pích dádan, تاب دادن táb dádan.—*intrans.* پیچیدن pichídan, بر or تاب خوردن táb khurdan or bar-dáshtan.

Inuendo, *subs.* گوشه gúshah, کنایه گوئي kináyah-gú,í, اشاره ishárah, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz).

Inula helenium (*Elecampana*), *subs.* (*Botanical term*) زنجبیل شافي zanjabíl-i-sháfí.

Inumbrate, *verb,* سایه کردن sáyah kardan, سیاه نمودن siyáh nimúdan, تیره ساختن tírah sákhtan.

Inundate, *verb,* سیلاب نمودن sailáb nimúdan, مغمور ساختن maghmúr sákhtan, زیر آب کردن zír-i-áb kar-dan, با سیل پوشاندن bá-sail púshándan, غرق کردن gharaq kardan, مستغرق ساختن mustaghraq sákhtan, فرا پوشانیدن fará-púshánídan.—(*Metaphorically*) مملو ساختن mamlú sákhtan, پر کردن pur kardan.

Inundation, *subs.* سیلاب sailáb, سیل sail (*pl.* سیول suyúl), طوفان túfán, غمره ghamrah (*pl.* غمار ghimár), آب áb, غشیان ghishyán, جویان júyán, فراگیري fará-gírí.—(*Metaphorically*) پر سازي pur-sází.

Inurbanity, *subs.* بي ادبي bí-adabí, بي ملاطفتي bí-mulátafatí, نا مهرباني ná-mihr-bání, بي ظرافتي bí-zaráfatí, درشتي durushtí, نا هنجاري ná-hanjárí, خشونت khushúnat, بد خوئي bad-khú,í, تند مزاجي tund-mizájí.

Inure, *verb trans.* عادت دادن ‘ádat dádan, عادي ساختن ‘ádí sákhtan, متعود گردانیدن muta‘avvid gardá-nídan, معتاد کردن mu‘tád kardan, آموخته نمودن ámúkh-tah nimúdan.—*intrans.* عادت کردن ‘ádat kardan, بکار آمدن bi-kár ámadan, شایسته شدن sháyistah shu-dan, عادي شدن ‘ádí shudan, با اثر گشتن bá-asr gash-tan, آموخته شدن ámúkhtah shudan, جاري شدن járí shudan.

Inurement, *subs.* تعقد ta‘aqqud, اعتیاد i‘tiyád, آموختگي ámúkhtagí.—(*Habit*) عادت ‘ádat, آموزش ámúzish, تأثر ta,assur.

Inurn, *verb,* در ظرف نهادن dar zarf nihádan, گور کردن gúr kardan, دفن نمودن dafn nimúdan, زیر خاك کردن zír-i-khák kardan, زیر گل نمودن zír-i-gil nimúdan, مدفون ساختن madfún sákhtan.

Inustion, *subs.* سوزش súzish, احتراق ihtiráq, داغ dágh, حرقت harqat, حریق haríq.

Inutility, *subs.* بیفائدگي bí-fáïdagí, بیکارگي bí-káragí, نا سود مندي ná-súd-mandí, بي انتفاعي bí-intifá‘í, عدم منفعت ‘adam-i-manfa‘at.

Invade, *verb,* هجوم نمودن hujúm nimúdan, حمله کردن hamlah kardan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), یورش بردن yúrish burdan, اغارت نمودن ighárat nimúdan, بر سر ریختن bar-sar ríkhtan, تاخت کردن tákht kardan.—(*Encroach upon*) تعدي کردن ta‘addí kardan, مسري شدن musrí shudan, نفوذ کردن nufúz kardan.

Invader, *subs.* حمله آور hamlah-ávar, تاراج گر táráj-

gar, مهاجم muhájim, جنگجو jang-jú, آر يورش yúrish-ár.

Invalid, *subs.* نا خوش ná-khush, بيمار bímár, مريض maríz, نا توان ná-taván, ضعيف za'íf.—(*Military term*) مانده mándah, عاجز 'ájiz.—*adj.* سست sust, باطل bátil, هدر hidr, بيهوده bíhúdah, بي اثر bí-asr, بي تأثير bí-täsír, منسوخ mansúkh, بر هم خورده bar-ham-khurdah, نا چيز ná-chíz.

Invalid, *verb,* بيمار قلم دادن bímár qalam dádan, نا خوش نوشتن ná-khush nivishtan, از جمله ضعفا محسوب داشتن az jumlah-i-za'fá mahsúb dáshtan, در دفتر مرضي dar daftar-i-marzá sabat kardan ثبت كردن.

Invalidate, *verb,* ابطال كردن ibtál kardan, باطل كردن bátil kardan, نا چيز ساختن ná-chíz sákhtan, بي تأثير نمودن bí-täsír nimúdan, بي اثر ساختن bí-asr sákhtan, ضعيف نمودن za'íf nimúdan, بي قوت كردن bí-qúvat kardan, نسخ كردن naskh kardan, بيكاره نمودن bí-kárah nimúdan.

Invalidation, *subs.* ابطال ibtál, بطلان butlán, نسخ naskh, بي تأثير سازي bí-täsír-sází, بي قوتي bí-qúvatí, نا چيزي ná-chízí, بيهودگي bíhúdagí, بيكارگي bí-káragí.

Invalidity, *subs.* ابطال ibtál, بطلان butlán, نسخ naskh, بي تأثير سازي bí-täsír-sází, بي قوتي bí-qúvatí, نا چيزي ná-chízí, بيهودگي bíhúdagí, بيكارگي bí-káragí.

Invaluable, *adj.* بي بها bí-bahá, گرانبها girán-bahá, گرانمايه girán-máyah, گرامي girámí, ارجمند arjmand, بي ثمن bí-saman.

Invariability, *subs.* دوام davám, بي تغييري bí-taghyírí, مداومت mudávamat, پايداري páyadárí, يكساني yak-sání, بي اختلافي bí-ikhtiláfí, عدم تلون 'adam-i-talavvun, يكحالي yak-hálí, علي قدر 'alí-qadr, عزيز 'azíz.

Invariable, *adj.* دائم dáïm, لا يتغير lá-yutaghayyar, بي تغير bí-taghayyur, پايدار páyadár, يك حال yak-hál, يكسان yak-sán, بي اختلاف bí-ikhtiláf, نا متلون ná-mutalavvan.

Invariably, *adv.* هميشه hamíshah, همواره hamvárah, هماره hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ála 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bidam, متصلاً muttasilan, هميشه اوقات hamíshah auqát.

Invasion, *subs.* هجوم hujúm, حمله hamlah, تاخت tákht, تاراج táráj, يورش yúrish, جنگ آوري jang-ávarí, غارت ghárat, اغارت ighárat, غزو ghazv, نهب nahb.

Invasive, *adj.* با هجوم bá-hujúm, حمله ور hamlah-var, يورش بر yúrish-bar, تاخت آور tákht-ávar, تاراجي táráji, اغارتي igháratí, محاصر muhásir, مهاجم muhájim.

Invective, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat, طعن ta'n, بد گوئي bad-gú,í, دشنام dushnám, نفرين nifrín, فحش fuhsh, حرف سخت harf-i-sakht.—(*He hurls invectives*) حرف نا مربوط ميزند harf-i-ná-marbút mí-zanad.

Invectively, *adv.* فحش دهان fuhsh-dahán, دشنام گويان dushnám-gúyán, نفرين كنان nifrín-kunán, با حرف سخت bá-harf-i-sakht, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat.

Inveigh, *verb,* زباندرازي نمودن zabán-dirází nimúdan, ملامت كردن malámat kardan, طعنه زدن ta'nah zadan, شكايت كردن shikáyat kardan, دشنام گفتن dushnám guftan, نفرين بر زبان آوردن nifrín bar zabán ávardan, ژاژ خائيدن zházh khá,ídan, سخن بيهوده راندن sukhun-i-bíhúdah rándan, هرزگي كردن harzagí kardan, شتم گفتن shatm guftan.

Inveigher, *subs.* دشنام ده dushnám-dih, فحاش fahhásh, درشت گو durusht-gú, ژاژ خا zházh-khá, ياوه گو yávah-gú, طعان ta''án, ملامتگر malámat-gar, بد سخن bad-sukhun, شتام shattám.

Inveigle, *verb,* اغوا نمودن ighvá nimúdan, ور غلانيدن var-ghalánídan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), گول زدن gúl zadan, سر از راه در بردن sar az ráh dar-burdan, تاواندن távándan, اضلال كردن izlál kardan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan, سر پيچاندن sar píchándan.

Inveiglement, *subs.* اغوا ighvá, اضلال izlál, فريب firíb, سر از راه در بري sar-az-ráh-dar-burí, گمراه نمائي gum-ráh-nimá,í, گول زني gúl-zaní, سر پيچاني sar-píchání.

Inveigler, *subs.* فريبنده firíbandah, اغوا كار ighvá-kár, اضلال پيشه izlál-píshah, سر از راه در بر sar-az-ráh-dar-bur, گمراه نما gum-ráh-nimá, گول زن gúl-zan, سر پيچان sar-píchán.

Invent, *verb,* اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, ايجاد كردن íjád kardan, ابتداع نمودن ibtidá' nimúdan, استكشاف كردن istiksháf kardan, پيدا نمودن paidá nimúdan, بنا كردن biná kardan, درست كردن durust kardan, پيش خود ساختن písh-i-khud sákhtan.—(*Fabricate*) افترا نمودن iftirá nimúdan, احداث كردن ihdás kardan, در آوردن dar-ávardan, جعل كردن ja'l kardan, تقول نمودن taqavvul nimúdan.

Inventful, *adj.* پر اختراع pur-ikhtirá', پر صنائع pur-sanáï', هنر مند hunar-mand, خوش فكر khush-fikr.

Inventible, *adj.* اختراعي ikhtirá'í, استكشافي istikshátí, قابل احداث qábil-i-ihdás, پيدا شو paidá-shau, يافت شدني yáft-shudaní.

Invention, *subs.* ايجاد íjád, اختراع ikhtirá', صنعت san'at, ابداع ibdá', ابتداع ibtidá', تدبير tadbír, تمهيد tamhíd, مخترع mukhtari', استكشاف istiksháf, احداث ihdás. — (*Fabrication*) افترا iftirá, جعل ja'l, تقول taqavvul.

Inventive, *adj.* ايجادي íjádí, اختراعي ikhtirá'í.

Inventor, *subs.* موجد mújid, مخترع mukhtari', مبدع mubdi', مبتدع mubtadi', ايجادي íjádí, اختراع كننده ikhtirá'-kunandah, احداث كننده ihdás-kunandah, مستكشف mustakshif.—(*Fabricator*) مفتري muftarí.

Inventorial, *adj.* دفتري daftarí, فهرستي fihristí, صورت حسابي súrat-hisábí, صورت دفتري súrat-daftarí, تابع سياهه tábi'-i-siyáhah.

Inventory, *subs.* فهرست fihrist, صورت دفتر súrat-daftar, صورت حساب súrat-hisáb, سياهه siyáhah.—(*To draw up an inventory*) ثبت دفتر كردن sabt-i-daftar kardan.

Inventress, *subs.* مخترعه mukhtari'ah, مبتدعه mubtadi'ah, مفتريه muftaríyah, زن احداث كن zan-i-ihdás-kun, زن ايجاد ساز zan-i-íjád-sáz.

Invermination, *subs.* (*Medical term*) تدويد tadvíd, تدود tadavvud, كرم ريزي kirm-rízí.

Inverse, *adj.* مخالف mukhálif, منقلب munqalib, مقلوب maqlúb, وارونه várúnah, معكوس ma'kús, باز گونه báz-gúnah, مأفوك mäfúk, منكوس mankús.

Inversely, *adv.* باز گونه báz-gúnah, بطور وارونه bi-taur-i-várúnah, معكوسانه ma'kúsánah, مقلوبانه maqlúbánah, منكوسانه mankúsánah.

Inversion, *subs.* عكس 'aks, انقلاب inqiláb, منقلب munqalab, وارونگي várúnagí, باز گونگي báz-gúnagí, مقلوبي maqlúbí, منكوسي mankúsí, معكوسي ma'kúsí.

Invert, *verb*, مقلوب كردن maqlúb kardan, وارون كردن várún kardan, معكوس نمودن ma'kús nimúdan, باز گونه كردن báz-gúnah kardan, منكوس ساختن mankús sákhtan, منقلب نمودن munqalib nimúdan, بر خلاف كردن bar-khiláf kardan.—(*To change order*) ترتيب بر هم زدن tartíb bar-ham zadan, وارونه كردن várúnah kardan, منكوس ساختن mankús sákhtan, تجديد نظم تغيير رسم دادن tajdíd-i-nazm kardan, taghyír-i-rasm dádan.

Invertebræ, *subs.* حيوانات بيفقار haivánát-i-bí-faqár.

Invertebral, *adj.* بي استخوان پشت bí-ustukhán-i-pusht, بي مهره پشت bí-muhrah-i-pusht, بي فقار bí-faqár.

Invertebrate, *subs.* حيوان بيفقار haiván-i-bí-faqár.

Inverted, *adj.* باز گونه báz-gúnah, واژگون vázhgún, مقلوب maqlúb, منقلب munqalib, متقلب mutaqallib, وارون várún, وارونه várúnah, نگون nigún, سر نگون sar-nigún, نگونسار nigún-sár, منعكس mun'akis, متعكس muta'akkis, معكوس ma'kús, بر گشته bar-gashtah.

Invertedly, *adv.* مقلوبانه maqlúbánah, معكوسانه ma'kúsánah, بطور وارونه bi-taur-i-várúnah, بر خلاف bar-khiláf, بر عكس bar-'aks.

Invest, *verb*, (*Besiege*) حصر نمودن hasr nimúdan, محاصره كردن muhásarah kardan, محصور ساختن mahsúr sákhtan, گرد كردن gird kardan, دور آمدن daur ámadan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, حائق كردن háiq kardan, بتوپ بستن bi-túp bastan.—(*Attire*) پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن áráyish kardan, پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.—(*With honours, &c.*) متقلد كردن mutaqallid kardan, تقليد نمودن taqlíd nimúdan, متدثر ساختن mutadassir sákhtan, متخلع گردانيدن mutakhalli' gardánídan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).—(*Applied to money*) به منفعت دادن bi-manfa'at dádan, بر سود نهادن bar-súd nihádan, معامله كردن mu'ámalah kardan.—(*To invest with authority*) مأمور ساختن mämúr sákhtan, فرمانروا كردن farmán-ravá kardan, معين كردن mu'ayyan kardan, حكم دادن hukm dádan, نصب نمودن nasb nimúdan.

Investigable, *subs.* قابل فحص qábil-i-fahs, سزاوار در يافت sizávár-i-dar-yáft, انكشاف ياب inkisháf-yáb, معلوم شدني ma'lúm-shudaní, غور پذير ghaur-pazír, تفتيش پذير taftísh-pazír.

Investigate, *verb*, تفحص نمودن tafahhus nimúdan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, تبين نمودن tabayyun nimúdan, تفتيش كردن taftísh kardan, تجسس كردن tajassus kardan, غور رسي نمودن ghaur-rasí nimúdan, وا رسي كردن vá-rasí kardan, وا رسيدن vá-rasídan, كاويدن kávídan.—(*To investigate accounts*) تفريق محاسبه كردن tafríq-i-muhásabah kardan.

Investigation, *subs.* تفحص tafahhus, تحقيق tahqíq, تجسس tajassus, پژوهش puzhúhish, طلب talab, غور رسي ghaur-rasí, وا رسي vá-rasí, رسيدگي rasídagí, تفقد tafaqqud, كاوش kávish, تفتيش taftísh, تبين tabayyun.

Investigative, *adj.* جويا júyá, جستجو كار just-u-jú-kár, غور رس ghaur-ras, فاحص fáhis, تفتيشي taftíshí, آزموني ázmúní.

Investigator, *subs.* محقق muhaqqiq, تحقيق كن tahqíq-kun, مفتش mufattish, رسيدگي كن rasídagí-kun, تفحص نما tafahhus-nimá, عقب كن 'aqib-kun, جستجو كار just-u-jú-kár, آزمون كردار ázmún-kirdár.

Investiture, *subs.* تمليك tamlík, تعيين ta'yín, نصب násb, تدثر tadassur, تخلع takhallu'.—(*With honours*) تقليد taqlíd, تخليع takhlí', تدثير tadsír.

Investment, *subs.* محاصره muhásarah, حصر hasr.—(*Clothes*) دثار dasár, ثوب saub, جامه jámah, قبا qabá, لباس libás (*pl.* البسه albisah), رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút).

Inveteracy, *subs.* كهنگي kuhnagí, كهني kuhní, سختي sakhtí, شدت shiddat, كار ديدگي kár-dídagí, ديرينگي dírínagí, كهنه كاري kuhnah-kárí, پاردم سائي pár-dum-

sá,í, آزمودگي ázmúdagí, تصلب tasallub, تعند ta'annud, متيز sitíz, قساوت qasávat.

Inveterate, *adj.* کهنه kuhnah, سخت sakht, قديم qadím, ديرينه dírínah, جا گرفته já-giriftah, آزموده ázmúdah, کار ديده kár-dídah, متصلب mutasallib, متعند muta'annid, متيز کار sitíz-kár, پار دم سا pár-dum-sá.

Inveterately, *adv.* سختانه sakhtánah, شديدانه shadídánah, از روي متيز az rúy-i-sitíz, متصلبانه mutasallibánah, متعندانه muta'annidánah, کهنه کارانه kuhnah-káránah, بطور قساوت bi-taur-i-qasávat, پار دم سازانه pár-dum-sázánah.

Inveterateness, *subs.* کهنگي kuhnagí, کهني kuhní, سختي sakhtí, شدت shiddat, کار ديدگي kár-dídagí, ديرينگي dírínagí, کهنه کاري kuhnah-kárí, پار دم سائي pár-dum-sá,í, آزمودگي ázmúdagí, تصلب tasallub, تعند ta'annud, متيز sitíz, قساوت qasávat.

Invidious, *adj.* بد چشم bad-chashm, بد خواه bad-kháh, حسود hasúd, حاسد hásid, حقود haqúd, حسد انگيز hasad-angíz, محسود mahsúd, رشکين rashkín, رشك آور rashk-ávar, رشك مند rashk-mand, رشکناك rashk-nák, منفور manfúr, مکروه makrúh, مبغوض mabghúz. —(*An invidious distinction*) اختلاف رشکناك ikhtiláf-i-rashk-nák, تفاوت حسد انگيز tafávut-i-hasad-angíz.

Invidiously, *adv.* حسودانه hasúdánah, حسد انگيزانه hasad-angízánah, محسودانه mahsúdánah, حاسدانه hásidánah, بد چشمانه bad-chashmánah, حقودانه haqúdánah, رشکناکانه rashk-nákánah, منفورانه manfúránah, مکروهانه makrúhánah.

Invidiousness, *subs.* بد چشمي bad-chashmí, بد خواهي bad-kháhí, حسد hasad, حسد انگيزي hasad-angízí, حقد hiqd-ávarí, رشك rashk, رشك ناکي rashk-nákí, محسودي mahsúdí, مکروهيت makrúhíyat.

Invigorate, *verb,* قوت دادن qúvat dádan, تقويت کردن taqviyat kardan, نيرو بخشيدن nírú bakhshídan, قوتمند کردن qúvat-mand kardan, توانائي فزودن tavánáí fuzúdan, تعزيز نمودن ta'zíz nimúdan.

Invigoration, *subs.* قوت qúvat, قوت يابي qúvat-yábí, تقويت taqviyat, تعزيز ta'zíz, نيرو بخشي nírú-bakhshí, توان فزائي taván-fazá,í, زور گيري zúr-gírí.

Invincibility, *subs.* شکست نا خوري shikast-ná-khurí, نا مغلوبي ná-maghlúbí, تن در نا دهي tan-dar-ná-dihí, لا ينهزمي lá-yunhazamí, امان نا خواهي amán-ná-kháhí, بي انکساري bí-inkisárí, پشت منمائي pusht-ma-nimá,í, ظفر مندي zafar-mandí.

Invincible, *adj.* غير مغلوب ghair-i-maghlúb, شکست نا خور shikast-ná-khur, تن در نا ده tan-dar-ná-dih, لا ينهزم lá-yunhazam, امان نا خواه amán-ná-kháh, بي انکسار bí-inkisár, پشت منما pusht-ma-nimá, ظفر ور zafar-var.—(*An invincible dislike*) نفرت طبعي nifrat-i-tab'í, عداوت ديرينه 'adávat-i-dírínah.

Invincibly, *adv.* شکست نا خورانه shikast-ná-khuránah, بطور تن در نا دهي bi-taur-i-tan-dar-ná-dihí, نا مغلوبانه ná-maghlúbánah, پشت منمايانه pusht-ma-nimáyánah, بدون امان خواهي bidún-i-amán-kháhí, ظفر مندانه zafar-mandánah.

Inviolability, *subs.* تعدي نا پذيري ta'addí-ná-pazírí, بي نکثي bí-niksí, مقدسي muqaddasí, حرامي harámí, نا روائي ná-ravá,í, بر هم نا خوري bar-ham-ná-khurí, بي شکستي bí-shikastí, بي تلويثي bí-talvísí.

Inviolable, *adj.* بي زوال bí-zaval, بي فتور bí-futúr, بي تجاوز bí-tajávuz, تعدي نا پذير ta'addí-ná-pazír, حرام harám, مقدس muqaddas, دست نا خور dast-ná-khur, محجور mahjúr, امين amín, منيع muní', بر هم نا خور bar-ham-ná-khur, بي شکست bí-shikast, بي تلويث bí-talvís, نا متلوث ná-mutalavvis.—(*An inviolable secret*) سر مگو sirr-i-ma-gú, راز نا گفتني ráz-i-ná-guftaní.

Inviolably, *adv.* نا متلوثانه ná-mutalavvisánah, بي تجاوزانه bí-tajávuzánah, بدون تعدي پذيري bidún-i-ta'addí-pazírí, بي نکثانه bí-niksánah, بي نقضانه bí-naqzánah, نا شکستانه ná-shikastánah.

Inviolate, *adj.* (*Without blemish*) بي قصور bí-qusúr, بي عيب bí-'aib.—(*Unharmed*) بي شکست bí-shikast, دست نا خورده dast-ná-khurdah. — (*Not disclosed*) سالم sálim, درست durust, نا ملوث ná-mulavvas, نا سوده ná-súdah, پاك pák.

Invisibility, *subs.* غيبت ghaibat, غيب ghaib, غياب ghiyáb, نا ديدگي ná-dídagí, نا مرئيت ná-mar,íyat. پيدائي ná-paidá,í, نا پديدي ná-padídí, نهفتگي nihuftagí, نهاني nihání, مستوري mastúrí, استتار istitár, احتجاب ihtijáb.

Invisible, *adj.* نا پديد ná-padíd, غائب ghá'ib, نا پيدا ná-paidá, نا مرئي ná-mar,í, غيبي ghaibí, مستور mastúr, نهفته nihuftah, نهان nihán, مستتر mustatir, محتجب muhtajib.

Invisibly, *adv.* بطور نا پيدائي bi-taur-i-ná-paidá,í, غيبانه ghaibánah, نا مرئيانه ná-mar,íyánah, پنهانانه pinhánánah, بطرز نا ديدگي bi-tarz-i-ná-dídagí, مستترانه mustatiránah, محتجبانه muhtajibánah.

Invitation, *subs.* دعوت da'vat, صلا silá, مهماني mihmání, تضييف tazyíf, ضيافت ziyáfat, خواست khást, در خواست dar-khást, خواهش kháhish, استدعا istid'á, وعده گيري va'dah-gírí, دعا du'á, ندا nidá, خوانش khánish, طلب talab.—(*Written*) ضيافت نامه ziyáfat-námah, دعوت نامه da'vat-námah, احضار نامه ihzár-námah.—(*To accept an invitation*) دعوترا اجابت نمودن da'vat-rá íjábat nimúdan.—(*To issue an invitation*) اصدار دعوت کردن isdár-i-da'vat kardan, کاغذ مهماني

kághaz-i-mihmání firistádan, پیغام حضور دادن paighám-i-huzúr dádan.

Invitatory, *subs.* دعا du'á, نماز nimáz.—(*Anthem*) سرود surúd, ترنیمه tarnímah, تسبیح tasbíh.—*adj.* دعوتي da'vatí, دعاي du'áí, تضییفي tazyífí.

Invite, *verb trans.* دعوت کردن da'vat kardan, مهمان کردن mihmán kardan, ضیافت نمودن ziyáfat nimúdan, خواندن khándan, طلبیدن talabídan, وعده گرفتن va'dah giriftan.—*intrans.* خواهش نمودن kháhish nimúdan, در خواست کردن dar-khást kardan, آرزو نمودن árzú nimúdan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh).—(*To do this would be to invite criticism*) کردن این دعوت کردن سنجیست نکته kardan-i-ín da'vat-kardan-i-nuktah-sanjí 'st.

Inviter, *subs.* داعي dá'í, میزبان mízbán, وعده گیر va'dah-gír, دعوت کن da'vat-kun, مضیف muzayyif, مهمان طلب mihmán-talab, خواننده khánandah, طلب کننده talab-kunandah.

Invitingly, *adv.* بطور دعوت bi-taur-i-da'vat, بطور دلربائي bi-taur-i-dil-rubá,í, جذب کنان jazb-kunán, بطرز تشویق bi-tarz-i-tashvíq.

Invocate, *verb,* دعا کردن du'á kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, خواندن khándan, فریاد رس خواستن firyád-ras khástan, ملتمس شدن multimis shudan.

Invocation, *subs.* دعا du'á, استدعا istid'á, حکم احضار hukm-i-ihzár.

Invoice, *subs.* فهرست fihrist, خرید نامه kharíd-námah, صورت حساب súrat-hisáb.

Invoice, *verb,* خرید نامه ساختن kharíd-námah sákhtan, صورت حساب نوشتن súrat-hisáb nivishtan, دفتر کردن daftar kardan.

Invoke, *verb,* دعا کردن du'á kardan, استدعا کردن istid'á kardan, خواندن khándan, التماس نمودن iltimás nimúdan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh).

Involucre, *subs.* (*Botanical term*) گل لفافه lafáfah-i-gul, غلاف غنچه ghiláf-i-ghunchah, پرده شکوفه pardah-i-shikúfah.

Involuntarily, *adv.* نا خواهانه ná-kháhánah, بدون اختیار bidún-i-ikhtiyár, بیخودانه bí-khudánah, کرهاً karhan, بطور نا خواه bi-taur-i-ná-kháh, بدون اراده bidún-i-irádah.

Involuntary, *adj.* بي اختیار bí-ikhtiyár, بي اراده bí-irádah, نا دانسته ná-dánistah, اضطراري iztirárí, غیر ارادي ghair-i-irádí, نا خواه ná-kháh, بیخود bí-khud, بیقصد bí-qasd.

Involute, *adj.* تو رفته tú-raftah, تو غلطیده tú-ghaltídah.

Involution, *subs.* (*Action*) تضمن tazammun, اشتمال ishtimál, احتوا ihtivá, در برداري dar-bardárí, التفاف iltifáf, فرا گیري fará-gírí.—(*State*) ملتفي multaffí, تضمني tazammuní, در پیچیدگي dar-píchídagí, مشتملي mushtamilí. — (*Mathematical term*) حساب صعود hisáb-su'úd.

Involve, *verb,* مشتمل بودن mushtamil búdan, محتوي muhtaví shudan, فرا گرفتن fará giriftán, فرو پوشانیدن furú púshánídan, در پیچیدن dar-píchídan, داخل کردن dákhil kardan, شریك ساختن sharík sákhtan, در ضمن داشتن dar-zimn dáshtan.—(*Complicate*) گیر آوردن gír-ávardan.—(*This will involve his ruin*) هلاکش در این است halák-ash dar ín ast.—(*War involves destruction of property*) حرب در بر دارد اتلاف مال را harb dar-bar dárad itiláf-i-mál-rá, جنگ لا محاله jang lá-mahálah mutlif-i-amvál ast. متلف اموالست

Involved, *adj.* ملتف multaff, مرکب murakkab, پیچیده píchídah, در هم آمیخته dar-ham-ámíkhtah, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, پیچ در پیچ pích-dar-pích, پیچاپیچ pích-á-pích, تو بر تو tú-bar-tú.—(*Bankrupt*) در شکسته dar-shikastah, مغرم mughram, مدیون madyún, زمین خورده zamín-khurdah, گرفتار giriftár.

Involvedness, *subs.* ملتفي multaffí, پیچیدگي píchídagí, التفاف iltifáf, احتوا ihtivá, اشکال ishkál, پیچ در پیچي pích-dar-píchí, مخلوطي makhlútí, تو بر توئي tú-bar-tú,í, سر گرداني sar-gardání, تشبك tashabbuk.—(*Bankruptcy*) ور شکستگي var-shikastagí, مغرمي mughramí, مدیوني madyúní, زمین خوردگي zamín-khurdagí, گرفتاري giriftárí.

Involvement, *subs.* لف laff, التفاف iltifáf, تضمن tazammun, احتوا ihtivá, اشتمال ishtimál, در برداري dar-bardárí.

Invulnerability, *subs.* معصومیت ma'súmíyat, روئین تني rú,ín-taní, زخم نا خوري zakhm-ná-khurí, جرح نا پذیري jurh-ná-pazírí.

Invulnerable, *adj.* معصوم ma'súm, جرح نا پذیر jurh ná-pazír, روئین تن rú,ín-tan, زخم نا خور zakhm-ná-khur, آزار نا یاب ázár-ná-yáb, نا متأثر ná-muta,assir.

Inwall, *verb,* دیواره دار ساختن dívárah-dár sákhtan, حصار وار گردانیدن hissár-vár gardánídan, دوراً دیوار بنا کردن dauran dívár biná kardan, محوطه نمودن muhavvatah nimúdan.

Inward, *adj.* دروني darúní, باطن bátin, توي túí, داخل dákhil, داخلي dákhilí.—*adv.* از درون az-darún, در اندرون dar-andarún, داخلاً dákhilan, در داخل dar-dákhil, رو بداخل rú-bi-dákhil, باطناً bátinan, تو tú, در دل dar-dil, پنهاني panhání.

Inwardly, *adv.* از درون az-darún, در اندرون dar-andarún, داخلاً dákhilan, در داخل dar-dákhil, رو بداخل rú-bi-dákhil, باطناً bátinan, تو tú, در دل dar-dil, پنهاني panhání.

Inwards, *subs.* امعا am'á, احشا ahshá, روده و شکنبه rúdah-u-shikambah, حوایا haváyá.

Inweave, *verb,* در هم پیوستن dar-ham paivastan, بهم بافتن bi-ham báftan, بهم جفت نمودن bi-ham juft ni-múdan, حیاکت کردن hiyákat kardan, منسوج ساختن mansúj sákhtan.

Inworking, *subs.* عمل درون 'amal-i-darún, کار باطن kár-i-bátin, نهان کاري nihán-kárí.

Inwrap, *verb,* ملفوف ساختن malfúf sákhtan, ملتحف داشتن multahif dáshtan, فرا گرفتن farà giriftan, داخل ساختن dákhil sákhtan, پوشاندن púshándan, زیر کردن zír kardan, ملزوم نمودن malzúm nimúdan.

Inwreathe, *verb,* زنجیره پوش کردن zanjírah-púsh kar-dan, متوج نمودن mutavvaj nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), زینت دادن zínat dádan, زیور بستن zívar bastan.

Inwrought, *part. and adj.* معمول در میان ma'múl-dar-miyán, مصنوع masnú', مصور musavvar, پیکره دار paikarah-dár, پر نقش pur-naqsh, پر نگار pur-nigár.

Iodinium (*Iodine*), *subs.* ایودین íúdín (European).

Ionian temple, *subs.* کلاه فرنگي kuláh-i-farangí.

Ionic, *adj.* یوناني yúnání, ایوني íúní (European), پیچ دار pích-dár, تاب خور táb-khur, لفاف laffáf.

Iota, *subs.* شوشه shúshah, همزه hamzah, نکته nuktah, ذره zarrah, شمه shammah, پشیز pashíz, تسو tusú, قطر qatr, نقیر naqír.

Ipecacuanha (*Cephäeli ipecananha*), *subs.* جوهر قي jauhar-i-qai, دوائي قي davá,í-i-qai, افیققونه afíqaqúnah (European), اپیکا apíká (European).

Ipomœa jalapa *or* **purga** (*Jalap*), *subs.* جلب jalab.

Ipomœa turpethrum (*Turbith*), *subs.* تربد turbad.

Irascibility, *subs.* غضوبي ghazúbí, تسخط tasakhkhut, تغیظ taghayyuz, خشم آوري khishm-ávarí, خشمگیني khishm-gíní, غیظناکي ghaiz-nákí, تندي tundí, حدت hiddat, کج خلقي kaj-khulqí, جوشمندي júsh-mandí.

Irascible, *adj.* تند طبیعت tund-tabí'at, غضوب ghazúb, خشمناك khishm-nák, خشمگین khishm-gín, غیظناك ghaiz-nák, با حدت bá-hiddat, کج خلق kaj-khulq, جوشمند júsh-mand.

Ire, *subs.* غضب ghazab, کین kín, خشم khishm, حدت hiddat, غیظ ghaiz, جوش júsh.

Ireful, *adj.* خشمناك khishm-nák, خشمگین khishm-gín, غضبان ghazabán, غضبناك ghazab-nák, پر غیظ pur-ghaiz, با حدت bá-hiddat.

Iridescence, *subs.* نمایش قوس قزح nimáyish-i-qaus-quzah, قوس قزح نمائي qaus-quzah-nimá,í, رنگ قوس قزح rang-i-qaus-quzah.

Iridescent, *adj.* هم رنگ قوس قزح ham-rang-i-qaus-quzah, قوس قزح وار qaus-quzah-vár, قوس قزح وش qaus-quzah-vash.

Iridium (*Metal*), *subs.* اریدیوم irídiyúm (European).

Iris, *subs.* (*Flower*) سوسن ازرق súsan-i-azraq, زنبق zambaq, قوس قزح qaus-quzah.—(*Of the eye*) دائره دایرة-i-bíbíyak-i-chashm, حلقه دور بیبیك halqah-i-daur-i-bíbíyak.

Iris florentina, *subs.* (*Botanical term*) بیخ بنفشه bíkh-i-binafshah.

Irish, *adj.* ایرلندي írlandí (European).

Irish-moss (*Chrondus cripus*), *subs.* غرا gharà, سریشم siríshum.

Irishism, *subs.* ایرلندیت írlandíyat (European), لهجه ایرلندي lahjah-i-írlandí (European).

Irk, *verb,* آزردن ázurdan, خسته کردن khastah kardan, بتنگ آوردن bi-tang ávardan, رنجانیدن ranjánídan, عذاب دادن 'azáb dádan, درد آوردن dard ávardan, دق ساختن diqq sákhtan.

Irksome, *adj.* مشکل mushkil, سخت sakht, رنجاور ranj-ávar, آزار ده ázár-dih, پر عذاب púr-'azáb, درد ناك dard-nák, خونابه آر khúnabah-ár, دق ساز diqq-sáz.

Irksomely, *adv.* بطور سخت bi-taur-i-sakht, پر آزارانه pur-ázáránah, بطرز خونابه آري bi-tarz-i-khúnábah-árí, عذاب دهانه 'azáb-dihánah, دق سازانه diqq-sázánah.

Irksomeness, *subs.* اشکال ishkál, سختي sakhtí, رنجاوري ranj-ávarí, آزار دهي ázar-dihí, تعذیب ta'zíb, خونابه آري khunábah-árí, دق سازي diqq-sází.

Iron, *subs.* آهن áhan, حدید hadíd.—(*For ironing clothes*) اتو uttú (*Hind.*)—(*Sheet iron*) آهن ورقه áhan-i-varaqah, آهن تخته áhan-i-takhtah.—(*For prisoners*) بخاو bakháv.—(*Masses of iron*) آهن ضخیم áhan-i-zakhím.—*adj.* آهني áhaní, آهنین áhanín.—(*Hard*) سخت sakht, شدید shadíd, درشت durusht, عنیف 'aníf, ثابت sábit, قوي qaví.

Iron, *verb,* اتو کشیدن uttú kashídan.

Iron-bound, *adj.* آهن بند áhan-band, نا هموار ná-ham-vár.—(*Applied to coast*) پر صخره pur-sakharah, نا صاف ná-sáf, پشت و بلند pusht-u-buland.

Iron-clad, *subs.* کشتي زره پوش kashtí-i-zarah-púsh, کشتي زرهدار kashtí-i-zarah-dár, کشتي آهن پوش kashtí-i-áhan-púsh, کشتي مدرع kashtí-i-mudarra'.—*adj.* زره پوش zarah-púsh, زرهدار zarah-dár, آهن پوش áhan-púsh, مدرع mudarra'.

Ironer, *subs.* اتو کش uttú-kash.

Iron-filings (*Ferri limatura*), *subs.* براده آهن burádah-i-áhan.

Iron-foundry, *subs.* آهن ریزي áhan-rízí, کار خانه آهن ریزي kár-khánah-i-áhan-rízí.

Ironical, *adj.* هجو hajv, هجو آمیز hajv-ámíz, با سر زنش bá-sar-zanish, قدح ناك qadh-nák, پر طعن pur-ta'n, طنز آمیز tanz-ámíz, کنایه دار kináyah-dár, گوشه دار gúshah-dár.

Ironically, *adv.* بطور قدح bi-taur-i-qadh, بطرز کنایه bi-

tarz-i-kináyah, طعنه زنان ta'nah-zanán, بر سبيل هجو bar-sabíl-i-hajv, بطور گوشه bi-taur-i-gúshah.—(*To speak ironically*) ضرب زدن zarb zadan, گوشه زدن gúshah zadan (*lit.* To strike a corner).

Ironmonger, *subs.* آهن فروش áhan-furúsh, آهنگر áhan-gar, آهنکار áhan-kár, حداد haddád.

Iron-mould, *subs.* داغ سیاه dágh-i-siyáh, سیاهي siyáhí.

Iron-mouldy, *adv.* پر سیاهي pur-siyáhí.

Iron-ore, *subs.* (*Hematite*) سنگ آهن sang-i-áhan, حجر حدید hajar-i-hadíd, آهن نا صاف áhan-i-ná-sáf, حدید خام hadíd-i-khám.

Iron-pyrites, *subs.* آهن کبریت áhan-i-kibrít, آهن گوگرد áhan-i-gúgird.

Iron-stone, *subs.* سنگ آهن sang-i-áhan, آهن صاف نکرده áhan-i-sáf-na-kardah.

Iron-wood (*Xylia dolabriformis*), *subs.* چوب صلب chúb-i-sulb, چوب سخت chúb-i-sakht.

Iron-work, *subs.* آهن سازي áhan-sází, آهنکاري ákan-kárí.

Iron-works, *subs.* آهنگر خانه áhan-gar-khánah, کار خانه kár-khánah-i-áhan, مصنعه شمش ریزي masna'ah-i-shimsh-rizí.

Iron-wort (*Galeopsis ladanum*), *subs.* کپیکج kapíkaj, موسك músak.

Irony, *subs.* هجو hajv, استهزا istihzá, نکوهش nikúhish, وارونه گوئي várúnah-gú,í, کنایه kináyah, تسخر tasakh-khur, گوشه زني gúshah-zaní, قدح در صورت مدح qadh dar súrat-i-madh.

Irradiance, *subs.* شعاع shi'á', پرتو partav, تابش tábish, رخشاني rakhshání, درخشندگي dirakhshandagí, تلألؤ találü, نور بخشي núr-bakhshí, روشن نمائي raushan-nimá,í, منیري munírí.

Irradiate, *adj.* نور ور núr-var, روشن raushan, تابش دار tábish-dár, منور munavvar, درخشان dirakhshán, متلألي mutaläli, لمعه دار lam'ah-dár, نورانی núráni.

Irradiate, *verb,* روشن ساختن raushan sákhtan, براق burráq gardánídan, درخشان نمودن dirakh-shán nimúdan, منور ساختن munavvar sákhtan, نوراني کردن núráni kardan, فروغ بخشیدن furúgh bakhshídan, ضیا دار نمودن ziyá-dár nimúdan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz).

Irradiation, *subs.* انارت inárat, نور بخشي núr-bakhshí, تابش دهي tábish-dihí, منیري munírí, منوري munav-varí, روشني raushaní, نور یابي núr-yábí, نورانیت núr-ániyat.

Irrational, *adj.* غیر ناطق ghair-i-nátiq, غیر ذي عقل ghair-i-zí-'aql, بهیمي bahímí, نا بي معني bí-ma'ní, نا معقول ná-ma'qúl, سفیه safíh, احمق ahmaq, نا عاقل ná-'áqil, نا خرد مند ná-khirad-mand.

Irrationality, *subs.* غیر ناطقي ghair-i-nátiqí, بي معني bí-ma'ní-garí, نا معقولي ná-ma'qúlí, بي عقلي bí-'aqlí, سفاهت safáhat, حماقت himáqat, نا عاقلي ná-'áqilí, نا خردمندي ná-khirad-mandí.

Irrationally, *adv.* نا خردمندانه ná-khirad-mandánah, نا عاقلانه ná-'áqilánah, احمقانه ahmaqánah, از روي سفاهت az rúy-i-safáhat, بي عقلانه bí-'aqlánah, نا معقولانه ná-ma'qúlánah, بطور بي معني bi-taur-i-bí-ma'ní.

Irreclaimable, *adj.* غیر مسترد ghair-i-mustarrad, اصلاح نا پذیر isláh-ná-pazír, انس نا گیر uns-ná-gír, رام مشو rám-ma-shau, درست نا گرد durust-ná-gard, نا چاره پذیر ná-chárah-pazír, لا علاج lá-'iláj.

Irreclaimably, *adv.* نا مستردانه ná-mustaraddánah, بطور اصلاح نا پذیري bi-taur-i-isláh-ná-pazírí, انس نا گیرانه uns-ná-gíránah, بطور چاره نا پذیري bi-taur-i-chárah-ná-pazírí, لا علاجانه lá-'ilájánah.

Irreconcilable, *adj.* (*Person*) لا یتصالح lá-yutasálah, صلح نا پذیر sulh-ná-pazír, صلح مخواه sulh-ma-kháh, آشتي مدان áshtí-ma-dán, نا تواب ná-tavváb.—(*Things*) نا موافق ná-muváfiq, غیر مطابق ghair-i-mutábiq, نا سازگار ná-sázigár, نا مناسب ná-munásib, بي مناسبت bí-munásabat, ضد zidd, مخالف mukhálif, بهم نا ساز bi-ham-ná-sáz, باز نا گرد báz-ná-gard.

Irreconcilableness, *subs.* (*Person*) صلح نا پذیري sulh-ná-pazírí, صلح مخواهي sulh-ma-kháhí.—(*Things*) نا موافقي ná-muváfiqí, بي مطابقتي bí-mutábaqatí, نا مناسبي ná-munásibí, عدم ارتباط 'adam-i-irtibát, مخالفت mukhálafat, ضدیت ziddíyat.

Irreconcilably, *adv.* (*Persons*) نا توابانه ná-tavváb-ánah, صلح نا پذیرانه sulh-ná-pazíránah.—(*Things*) بطرز بي بطور بهم نا سازي bi-taur-i-bi-ham-ná-sází, بطرز بي مناسبي bi-tarz-i-bí-munásibí, بطور باز نا گردي bi-taur-i-báz-ná-gardí, بنحوي دور از مراجعت bi-nahví-i-dúr-az-murája'at, اصلاح نا پذیرانه isláh-ná-pazíránah.

Irrecoverable, *adj.* لا یصلح lá-yuslah, اصلاح نا پذیر isláh-ná-pazír, بدست میا bi-dast-mayá, غیر مسترد ghair-i-mustaradd, بي درمان bí-darmán, از دست رفته az-dast-raftah, ضائع zái', بي باز یافت bí-báz-yáft.—(*Medical*) لا یعالج lá-yu'álaj, علاج نا پذیر 'iláj-ná-pazír, بي اصلاح bí-isláh.

Irrecoverably, *adv.* بطور بي باز یافت bi-taur-i-bí-báz-yáft, بدون استرداد bidún-i-istirdád, بي اصلاحانه bí-isláhánah, با فقدان ابد bá-fiqdán-i-abad, بي امید باز bí-umíd-i-báz-gasht.—(*Medical term*) بي علاجانه bí-'iláj-ánah, بدون فائده درمان bidún-i-fáïdah-i-dar-mán, درمان نا پذیرانه darmán-ná-pazíránah, صحت نا یابانه sihhat-ná-yábánah.

Irredeemable, *adj.* فديه نا ياب fidyah-ná-yáb, باز نا گرد báz-ná-gard, خلاص نا پذير khalás-ná-pazír, نا مفدي ná-mafdí, بدست باز نامدني bi-dast-báz-na-ámadaní.

Irrefragability, *subs.* انكار نا پذيري inkár-ná-pazírí, رد نا شوي radd-ná-shaví, لا داحضي lá-dáhizí, بر هم نا خوري bar-ham-ná-khurí, لا جوابي lá-javábí, بي نزاعي bí-nizáí, محكم muhkam.

Irrefragable, *adj.* انكار نا پذير inkár-ná-pazír, رد نا شو radd-ná-shau, لا داحض lá-dáhiz, بر هم نا خور bar-ham-ná-khur, لا جواب lá-javáb, بي جواب bí-javáb, بي نزاع bí-nizá', بي جرح bí-jarh, محكم muhkam.

Irrefutable, *adj.* بي رد bí-radd, غير مردود ghair-i-mardúd, انكار نا پذير inkár-ná-pazír, لا جواب lá-javáb, قاطع qáti', مسكت muskat.

Irrefutably, *adv.* بي ردانه bí-raddánah, لا جوابانه lá-javábánah, بدون انكار bidún-i-inkár, بدون نزاع bidún-i-nizá', مسكتانه muskatánah, بي آنكه رد توان bí-án-kih radd taván.

Irregular, *adj.* بي قاعده bí-qá'idah, بي ترتيب bí-tartíb, خلاف قياس khiláf-i-qiyás, نا مأنوس ná-mänús, نا هنجار ná-hanjár.—(*Dissolute*) بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm, بي آب رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár, ول vil, پس فطرت pas-fitrat, فاسق fásiq. — (*Verb, phrase, &c., in grammar*) سماعي samá'í, شاذ sházz.—(*Troops*) غير نظامي ghair-i-nizámí, چريك chirík.—(*His conduct was irregular*) حركتش نا هنجار بود harakat-ash ná-hanjár búd, حركتش بيقاعده بود harakat-ash bí-qá'idah-búd.—(*The house was always irregular*) خانه هميشه بي نظم بود khánah hamíshah bí-nazm búd.

Irregularity, *subs.* عدم نظام 'adam-i-nizám, بي ترتيبي bí-tartíbí, پريشاني parishání.—(*Debauchery*) بد كرداري bad-kirdárí, هرزه كاري harzah-kárí, جنده بازي jindah-bází, رندي rindí, خوش گذراني khush-guzráni, قلاشي qalláshí, عياشي 'ayyáshí, هوسناكي havas-nákí, بو الهوسي bu 'l-havasí, ول كاري vil-kárí.—(*In a wall, side of a house, &c.*) قناس qanás, اعوجاج i'vijáj, بي اعتدالي bí-i'tidálí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Irregularly, *adv.* بطور بيقاعدگي bi-taur-i-bí-qá'idagí, بي نظمانه bí-nazmánah, بطور خلاف نظام bi-taur-i-khiláf-i-nizám, بدون ميزان bidún-i-mízán, بي اعتدالانه bí-i'tidálánah, نا هنجارانه ná-hanjáránah.

Irrelative, *adj.* بي تعلق bí-ta'alluq, بي مناسبت bí-munásabat, بي ربط bí-rabt, نا مربوط ná-marbút.

Irrelevancy, *subs.* عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, بي مطابقتي bí-mutábaqatí, نا مناسبي ná-munásibí, بيربطي bí-rabtí, نا وفقي ná-vafqí, بي موقعي bí-mauqi'í, بي جائي bí-já'í, بي علاقگي bí-'aláqagí.

Irrelevant, *adj.* نا مناسب ná-munásib, نا مطابق ná-mutábiq, بي وفق bí-vafq, بي جا bí-já, بي تعلق bí-ta'alluq, بي موقع bí-mauqi', بي ربط bí-rabt.

Irrelevantly, *adv.* نا مناسبانه ná-munásibánah, نا مطابقانه ná-mutábiqánah, بي وفقانه bí-vafqánah, بطور بيجا bi-taur-i-bí-já, نا موقعانه ná-mauqi'ánah, بي تعلقانه bí-ta'alluqánah, بي ربطانه bí-rabtánah.

Irrelievable, *adj.* بي درمان bí-darmán, لا علاج lá-'iláj, بي شفا bí-shifá, صحت نا ياب sihhat-ná-yáb, شفا نا پذير shifá-ná-pazír, بي چاره bí-chárah.

Irreligion, *subs.* بي ديني bí-díní, بد ديني bad-díní, لا مذهبي lá-mazhabí, بي اعتقادي bí-i'tiqádí, كافري káfirí, بي ايماني bí-ímání.

Irreligious, *adj.* بي دين bí-dín, بد دين bad-dín, لا مذهب lá-mazhab, بي اعتقاد bí-i'tiqád, كافر káfir, بي ايمان bí-ímán.

Irreligiously, *adv.* بي دينانه bí-dínánah, لا مذهبانه lá-mazhabánah, بي اعتقادانه bí-i'tiqádánah, كافرانه káfir-ánah, بي ايمانانه bí-ímánánah.

Irremediable, *adj.* بي درمان bí-darmán, لا علاج lá-'iláj, علاج نا پذير 'iláj-ná-pazír, بيدوا bí-davá, لا شفا lá-shifá, بي چاره bí-chárah.

Irremediably, *adv.* بطور بيدرمان bi-taur-i-bí-darmán, بدون علاج bidún-i-'iláj, بدون فائده دوا bidún-i-fáïdah-i-davá, لا شفايانه lá-shifáyánah, دور از صحت يابي dúr-az-sihhat-yábí.

Irremissible, *adj.* مغفرت نا پذير maghfirat-ná-pazír, عفو نا پذير 'afv-ná-pazír, ادا نا شدني adá-ná-shudaní, بي صفح bí-safh, بي آمرزش bí-ámurzish, بي گذشت bí-guzasht.

Irremissibly, *adv.* بدون مغفرت يابي bidún-i-magh-firat-yábí, بطور عفو نا پذيري bi-taur-i-'afv-ná-pazírí, بدون ادا شدگي bidún-i-adá-shudagí, بي صفحانه bí-safhánah, بي آمرزشانه bí-ámurzishánah, بي گذشت واني bí-guzasht-taváni.

Irremovable, *adj.* لا يتحول lá-yutahavval, تحويل نا پذير tahvíl-ná-pazír, منقوب نا ná-manqúb, منتقل نا ná-muntaqil, غير متحرك ghair-i-mutaharrik, جا بجا نا já-bi-já-ná-shau, جنب نا ná-jumb.

Irreparability, *subs.* اصلاح نا پذيري isláh-ná-pazírí, مستردي نا ná-mustaraddí, باز يافت نا شوي báz-yáft-ná-shaví, لا علاجي lá-'iláji, بي درماني bí-darmání, شفا نا يابي shifá-ná-yábí, مرمت نا يابي marammat-ná-yábí.

Irreparable, *adj.* اصلاح نا پذير isláh-ná-pazír, مسترد نا ná-mustaradd, باز يافت نا شو báz-yáft-ná-shau, لا علاج lá-'iláj, بي درمان bí-darmán, شفا نا ياب shifá-ná-yáb, مرمت نا ياب marammat-ná-yáb.

Irreparably, *adv.* اصلاح نا پذيرانه isláh-ná-pazíránah, نا مستردانه ná-mustaraddánah, بطور باز يافت نشوي bí-taur-i-báz-yáft-na-shaví, لا علاجانه lá-'iláj-ánah, بطور بي درمان bi-taur-i-bí-darmán, بطريق شفا نا يابي bi-

taríq-i-ṣhifá-ná-yábí, بطور مرمت نا پذيري bi-taur-i-marammat-ná-pazírí.

Irrepealable, *adj.* منسوخ نا ná-mansúkh, نسخ نا پذير naskh-ná-pazír, فسخ نا ياب faskh-ná-yáb, بر هم نا خور bar-ham-ná-khur, بي رد bí-radd, مردود نا ná-mardúd, ابطال نا پذير ibtál-ná-pazír, محكم muhkam.

Irrepleviable, *adj.* استرداد نا پذير istirdád-ná-pazír, نا گرفتني ná-giriftaní, ضمانت بر مدار zamánat-bar-madár, بي كفالت bí-kafálat, بي اخذ شرط bí-akhz-i-shart.

Irreprehensible, *adj.* غير مليم ghair-i-mulím, نا ملوم ná-malúm, بي ملامت bí-malámat, بي تقصير bí-taqsír, تويخ نا ياب taubíkh-ná-yáb, سر زنش نا خور sar-zanish-ná-khur, برٔي الذمه barïu 'z-zimmah.

Irreprehensibly, *adv.* بطور دور از ملامت bi-taur-i-dúr az malámat, بدون ملامت يابي bidún-i-malámat-yábí, بي تقصيرانه bí-taqsíránah, بي تويخ يابي bí-taubíkh-yábí, بي سر زنش خوري bí-sar-zanish-khurí, با برٔات ذمه bá-barät-i-zimmah.

Irrepressible, *adj.* منع نا پذير man'-ná-pazír, اطفا نا پذير itfá-ná-pazír, منطفي نا ná-muntafí, منقاد نا ná-munqád, خوابانده نا شو khábándah-ná-shau, بي دفع bí-daf', فرو نا نشين furú-ná-nishín, ممتنع نا ná-mumtani'.

Irrepressibly, *adv.* ممتنعانه نا ná-mumtani'ánah, بطور فرو نا نشيني bi-taur-i-furú-ná-nishíní, منطفيانه نا ná-muntafíyánah, بدون بي امكان منع bí-imkán-i-man', بيدفعانه فائده ممانعت bidún-i-fáïdah-i-mumána'at, bí-daf'ánah.

Irreproachable, *adj.* غير معاتب ghair-i-mu'átab, بلا لوم bilá-laum, بي مر زنش bí-sar-zanish, نا مقصر ná-muqassar, پاك از باك ják-az-bák, بي عيب bí-'aib, نا نكوهيده ná-nikúhídah.

Irreproachably, *adv.* بدون استحقاق معاتبت bidún-i-istihqáq-i-mu'átabat, بي ايراد ملامت bí-írád-i-malámat, بي تقصيرانه bí-taqsíránah, نا مقصرانه ná-muqassaránah, بدون عيبي bidún-i-'aibí, بطور پاكي bi-taur-i-pákí, بي مر زنش خوري bí-sar-zanish-khurí.

Irreprovable, *adj.* بي تويخ bí-taubíkh, بي ملامت bí-malámat, بي تقصير bí-taqsír, نا مقصر ná-muqassar, بيگناه bí-gunáh, بيجرم bí-jirm.

Irreprovably, *adv.* بدون عتاب bidún-i-'itáb, بي ملامت يابي bí-malámat-yábí, بي تقصيرانه bí-taqsíránah, بدون نكوهش bidún-i-nikúhish.

Irreptitious, *adj.* خفيه كرده khufyah-kardah, دزد وش duzd-vash, تعدي كار ta'addí-kár, مجاوز mujáviz, غارتگر ghárat-gar.

Irreptitiously, *adv.* دزدانه duzdánah, خفيه وار khufyah-vár, متعديانه muta'addíyánah, مجاوزانه mujávizánah, غارت كنان ghárat-kunán.

Irresistance, *subs.* عدم مقاومت 'adam-i-muqávamat, بي ممانعتي bí-mumána'atí, دست باز داري dast-báz-dárí, امتناع عمل imtiná'-i-'amal, بي جلو گيري bí-jilau-gírí, بي مخالفتي bí-mukhálafatí.

Irresistibility, *subs.* منع نا پذيري man'-ná-pazírí, مقاومت بر نداري muqávamat-bar-na-dárí, نا مسبوقي ná-masbúqí, دفع نا يابي daf'-ná-yábí, نا منوعي ná-manú'í, ستيز نا برداري sitíz-ná-bardárí.

Irresistible, *adj.* لا يقاوم lá-yuqávam, مقاومت نا پذير muqávamat-ná-pazír, نا مسبوق ná-masbúq, دفع نا ياب daf'-ná-yáb, منع مدان man'-ma-dán, نا مقهور ná-maqhúr, متيزه بر مدار sitízah-bar-ma-dár, چاره نا پذير chárah-ná-pazír, نا مغلوب ná-maghlúb.

Irresistibly, *adv.* بي امكان مقاومت bí-imkán-i-muqávamat, نا مندفعانه ná-mundafi'ánah, ثابتانه sábitánah, استوارانه ustuváránah, بطور نا مقهوري bi-taur-i-ná-maqhúrí, بدون مغلوبيت bidún-i-maghlúbíyat, بي متيز bí-sitíz-bar-dárí, بدون مبق يابي bidún-i-sabq-yábí.

Irresoluble, *adj.* بي گداخت bí-gudákht, گداز نا پذير gudáz-ná-pazír, آب نا شدني áb-ná-shudaní, غير ذائب ghair-i-záïb, نا مذاب ná-muzáb.

Irresolubleness, *subs.* نا گداختگي ná-gudákhtagí, گداز نا پذيري gudáz-ná-pazírí, آب نا شوي áb-ná-shaví, نا مذابي ná-muzábí.

Irresolute, *adj.* متردد mutaraddid, مردد muraddad, دو دل dú-dil, مذبذب muzabzib, بي استقلال bí-istiqlál, عاري از bí-'azímat, بي استقامت bí-istiqámat, بي ثبات bí-sabát, ثبات قدم 'árí az sabát-i-qadam, بي همت bí-himmat.

Irresolutely, *adv.* بي عزمانه bí-'azmánah, متردداته mutaraddidánah, بطور متردد bi-taur-i-mutaraddid, دو دلانه dú-dilánah, نا ثابتانه ná-sábitánah, با عدم استقامت bá-'adam-i-istiqámat, متحيرانه mutahayyiránah, از روي كم همتي az rúy-i-kam-himmatí.

Irresolution, *subs.* تذبذب tazabzub, تردد taraddud, بي عزمي bí-'azmí, بي ثباتي bí-sabátí, نا استواري ná-ustuvárí, بي استقامتي bí-istiqámatí, دو دل شدني dú-dil-shudaní, دون همتي dún-himmatí, ارتياب irtiyáb, نا پايداري ná-páyadárí.

Irresolvable, *adj.* لا يتجزي lá-yutajazzá, تجزيه نا پذير tajziyah-ná-pazír, تقسيم مياب taqsím-ma-yáb, تفريق بر مدار tafríq-bar-ma-dár, غير منفك ghair-i-munfakk, بي انفكاك bí-infikák, جدا نا شو jidá-ná-shau, نا متفرق ná-mutafarriq.

Irrespective, *adj.* قطع نظر از qat'-i-nazar-az, بدون ملاحظه bidún-i-muláhazah, بي اعتنا bí-i'tiná, نا معتني ná-mu'taní, بي لحاظ bí-liház.

Irrespectively, *adv.* بدون ملاحظه امور bidún-i-muláha-

zah-i-amúr, مع قطع نظر ma'-qat'-i-nazar, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná, بي لحاظانه bí-liházánah, نا معتنيانه ná-mu'taníyánah.

Irrespirable, *adj.* دم نا گير dam-ná-gír, تنفس نا پذير tanaffur-ná-pasír, بي هوا bí-havá, بي غذاي روح bí-ghazá,í-i-rúh.

Irresponsibility, *subs.* عدم مسوٴليت 'adam-i-masülíyat, نا مسئولي ná-masülí, جواب نا دهي javáb-ná-dihí, بي استفساري bí-istifsárí, نا متعلقي ná-muta'alliqí, آزادي ázádí, نا تابعي ná-táb'í.

Irresponsible, *adj.* نا مسوٴل ná-masül, بي مسوٴليت bí-masülíyat, جواب نا ده javáb-ná-dih, بي استفسار bí-istifsár, نا متعلق ná-muta'alliq, آزاد ázád, نا تابع ná-tábi'.

Irretrievable, *adj.* نا مسترد ná-mustaradd, اصلاح نا پذير isláh-ná-pazír, باز يافت نا شدني báz-yáft-ná-shudaní, گير ميا gír-mayá, بر نا گرد bar-ná-gard, پيدا نا شو paidá-ná-shau.

Irretrievably, *adv.* بدون استرداد bidún-i-istirdád, بطور اصلاح نا پذيري bi-taur-i-isláh-ná-pazírí, بدون اميد bidún-i-umíd-i-báz-yáft, بطرز گير ميا bi-tarz-i-gír-mayá, بطور باز نا گشتگي bi-taur-i-báz-ná-gashtagí, بنحويكه پيدا نشود bi-nahví-kih-paidá na-shavad.

Irreverence, *subs.* بي احترامي bí-ihtirámí, بي ادبي bí-adabí.—(*Religious term*) خدا نا ترسي khudá-ná-tarsí, نا پرهيز گاري ná-parhíz-gárí, بي تقوائي bí-taqvá,í, بي تديني bí-tadayyuní.

Irreverent, *adj.* بي احترام bí-ihtirám, بي ادب bí-adab.—(*Religious term*) خدا نا ترس khudá-ná-tars, نا پرهيز گار ná-parhíz-gár, بي تقوي bí-taqvá, بي تدين bí-tadayyun.

Irreverently, *adv.* بي اهترامانه bí-ihtirámánah, بي ادبانه bí-adabánah.—(*Religious term*) خدا نا ترسانه khudá-ná-tarsánah, نا پرهيز گارانه ná-parhíz-gáránah, نا متقيانه ná-muttaqíyánah, بي تدينانه bí-tadayyunánah.

Irreversible, *adj.* لا يفسخ lá-yufsakh, تبديل نا پذير tabdíl-ná-pazír, ابطال نا پذير ibtál-ná-pazír, منسوخ نا گرد mansúkh-ná-gard, بر هم نا خور bar-ham-ná-khur, بي تغيير bí-taghyír, نا منعكس ná-mun'akis, نا مقلوب ná-maqlúb, فسخ نشو faskh-na-shau.—(*An irreversible coat*) ثوب بي بديل saub-i-bí-badíl, جامه بي تبديل já-mah-i-bí-tabdíl.

Irreversibleness, *subs.* بي تبديلي bí-tabdílí, ابطال نا پذيري ibtál-ná-pazírí, منسوخ نا گردي mansúkh-ná-gardí, بر هم نا خوري bar-ham-ná-khurí, بي تغييري bí-taghyírí, نا منعكسي ná-mun'akisí, نا مقلوبي ná-maqlúbí, بي فسخي bí-faskhí.

Irreversibly, *adv.* بدون تبديل bidún-i-tabdíl, بغير تغيير bi-ghair-i-taghyír, بي ابطالانه bí-ibtálánah, بي آنكه بر هم خورد bí án kih bar-ham-khurd, بدون بر گشت bidún-i-bar-gasht, بي تغييرانه bí-taghyíránah, بدون خلاف bidún-i-khiláf.

Irrevocability, *subs.* نسخ نا پذيري naskh-ná-pazírí, فسخ نا يابي faskh-ná-yábí, بر هم نا خوري bar-ham-ná-khurí, محكميت muhkamíyat, بي بر گشتي bí-bar-gashtí, ابطال نا پذيري ibtál-ná-pazírí, بي مبدلي bí-mubaddalí, لا تغيري lá-taghayyurí.

Irrevocable, *adj.* بي درمان bí-darmán, نسخ نا پذير naskh-ná-pazír, فسخ نا ياب faskh-ná-yáb, لا يتغير lá-yutaghayyar, محكم muhkam, بي بر گشت bí-bar-gasht, ابطال نا پذير ibtál-ná-pazír, بي مبدل bí-mubaddal.

Irrevocably, *adv.* بي نسخانه bí-naskhánah, بي فسخانه bí-faskhánah, بدون تغير bidún-i-taghayyur, محكمانه muhkamánah, بي بر گشتانه bí-bar-gashtánah, بدون ابطال پذيري bidún-i-ibtál-pazírí, بي مبدلانه bí-mubaddalánah.

Irrigate, *verb,* آب دادن áb dádan, سقايت كردن saqáyat kardan, اسقا نمودن isqá nimúdan, آب ياري كردن áb-yárí kardan.—(*To be irrigated*) سيراب شدن sír-áb shudan, اسقا يافتن isqá yáftan.

Irrigation, *subs.* آبياري áb-yárí, آبپاشي áb-páshí, آبدهي áb-dihí, اسقا isqá, سقايت saqáyat.

Irriguous, *adj.* آبناك áb-nák, سيراب sír-áb, تر tar, مرطوب martúb, نم دار nam-dár, پر شبنم pur-shab-nam.

Irrision, *subs.* خنده khandah, ريش خند ríish-khand, تبسم tabassum, استهزا istihzá, تسخر taskhur.

Irritability, *subs.* كج خلقي kaj-khulqí, غضوبي ghazúbí, خشمگيني khishm-gíní, حدت hiddat, تندي tundí, جوشش júshish, غيظناكي ghaiz-nákí, تيز مزاجي tíz-mizájí, آتش مزاجي átish-mizájí, زود افروزي zúd-afrúzí.

Irritable, *adj.* غضوب ghazúb, جوش كن júsh-kun, خشمگين khishm-gín, غيظناك ghaiz-nák, تيز مزاج tíz-mizáj, آتش مزاج átish-mizáj, زود افروز zúd-afrúz, تند tund.—(*He is so irritable one can scarce say a word to him*) چنان آتش مزاج است كه نمي توان گفت بوي ابروت كج است chinán átish-mizáj ast kih na-mí-taván guft bi-vai abrú-at kaj ast (*lit.* He is so irritable that one cannot say "Thy eyebrows are arched").

Irritant, *subs. and adj.* خشم آور khishm-ávar, مسخط muskhit, خشم انگيز khishm-angíz, كج خلق ساز kaj-khulq-sáz.—(*Medical term*) خراش آور khirásh-ávar, سوزش انگيز súzish-angíz.

Irritate, *verb,* (*Anger*) بخشم آوردن bi-khishm ávardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan, سر آسيمه گردانيدن sar-ásímah gardánídan, بر انگيختن bar-angíkhtan, خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانيدن ghazab-nák gardánídan, مكدر ساختن mu-

kaddar sákhtan.—(*Annoy*) ازار دادن azár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانیدن ranjánídan, متعرض حال اذیت کردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ایذا رسانیدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مکدر گردانیدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانیدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jirr ávardan, تلخ جان گردانیدن talkh-ján gardánídan, گزیدن gazídan, رنگ برنگ ساختن rang-birang sákhtan, مختلف گردانیدن mukhtalif gardánídan, چین دادن chín dádan, کج خلق کردن kaj-khulq kardan, زخم کردن zukhm kardan.—(*Medical term*) سوزاندن súzándan, تهییج نمودن tahyíj nimúdan, تازه ساختن tázah sákhtan, خراشیدن khiráshídan, شورانیدن shúránídan.

Irritation, *subs.* خشم آوري khishm-ávarí, اسخاط iskhát, سخط sakhat, غضب ghazab, غیظ ghaiz.—(*Annoyance*) ضرر zarar, رنج ranj, رنجش ranjish, زحمت zahmat, ایذا ízá, آزار ázár, اذیت azíyat, محنت mihnat, تصدیع tasdí', پریشاني parishání, آشوب áshúb, کدورت kudúrat, کج خلقي kaj-khulqí.—(*Medical term*) خراش khirásh, سوزش súzish, تهییج tahyíj, انگیزش angízish.

Irritative, *adj.* مهیج muhayyij, انگیزا angízá, مسخط muskhit, غیظ آور ghaiz-ávar, شورانده shúránandah.

Irruption, *subs.* هجوم hujúm, یورش yúrish, تاخت tákht, حمله hamlah, ایلغار ílghár, اغارت ighárat.

Isagon, *subs.* متساوي الاضلاع mutasávíu 'l-azlá', متساوي الاطراف mutasávíu 'l-atráf, یکسان جهات yak-sán-jihát.

Ischury, *subs.* (*Medical term*) حبس بول habs-i-baul, شاش نگهداري shásh-nigah-dárí.

Ish, (*A termination—e.g. redd-ish*) مائل به máïl-bi, وش vash, وار vár.

Isinglass (*Ichthyocolla*), *subs.* سریش سگ ماهي siríshi-sag-máhí, سریشم ماهي siríshum-i-máhí.

Islam, *subs.* اسلام islám, دین محمدي dín-i-muhammadí.

Islamism, *subs.* مسلماني musulmání, اسلامیت islámíyat, محمدیت muhammadíyat.

Islamitic, *adj.* اسلامي islámí, محمدي muhammadí, قرآني qur'ání.

Island, *subs.* جزیره jazírah (*pl.* جزائر jazáïr), اداك adák.—*adj.* جزیرهٔ jazírahï, اداکي adákí.

Islander, *subs.* اهل جزیره ahl-i-jazírah, جزیره نشین jazírah-nishín.

Isle, *subs.* جزیره jazírah, اداك adák.

Islet, *subs.* جزیره کوچك jazírah-i-kúchik.

Isocheimal, *adj.* هم زمستان ham-zamistán, هم مزاج ham-mizáj, هم طبع ham-tab'.

Isochronal, *adj.* هم وقت ham-vaqt, هم زمان ham-zamán, یکسان وقت yak-sán-vaqt, یکسان زمان yak-sán-zamán.

Isolate, *verb*, منفرد ساختن munfarid sákhtan, مجرد ساختن mujarrad sákhtan, جدا کردن jidá kardan, تنها گذاشتن tanhá guzáshtan.

Isolated, *adj.* مجرد mujarrad, متجرد mutajarrid, تنها tanhá, فرید faríd, منفرد munfarid, تك تك tak-tak, مفروق mafrúq.—(*To be isolated*) تنها ماندن tanhá mándan, منفرد شدن munfarid shudan, یکه گشتن yakkah gashtan, جدا ماندن jidá mándan.

Isolation, *subs.* تفرد tafarrud, انفراد infirád, تجرد tajarrud, تجرید tajríd, لات و لوط lát-u-lút.

Isomeric, *adj.* هم عنصر ham-'ansar, هم ذات ham-zát, هم اصل ham-asl.

Isomorphism, *subs.* هم صورتي ham-súratí, هم شکلي ham-shaklí, هم قالي ham-qálí, هم ریختي ham-ríkhtí.

Isomorphous, *adj.* هم صورت ham-súrat, هم شکل ham-shakl, هم قالب ham-qálib, هم رخت ham-ríkht.

Isoperimetry, *subs.* علم تسویه هدود 'ilm-i-tasviyah-i-hadúd, مساوي حدي musáví-i-haddi.

Isosceles, *adj.* مثلث متساوي القائمتین musallas-i-mutasáviu 'l-qáïmatain, سه گوشه یکسان پایه sih-gúshah-i-yak-sán-páyah.

Isothermal, *adj.* هم گرمي ham-garmí, هم حرارت ham-harárat.

Isotonic, *adj.* هم نوا ham-navá, هم نغمه ham-naghmah, هم قوه ham-qúvah.

Israelite, *subs.* یهودي yahúdí, اسرائلي isráïlí (European).

Israelitish, *adj.* یهودي طور yahúdí-taur, اسرائل وار isráïl-vár.

Issuable, *adj.* اصدار پذیر isdár-pazír, نشر یاب nashr-yáb, اجرا پذیر ijrá-pazír.

Issue, *subs.* (*Emission*) مخرج makhraj, جریان jarayán, خروج khurúj, صدور sudúr.—(*Consequence*) نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), حاصل hásil.—(*Abscess*) زخم zakhm, جراحت jaráhat, داغ dágh.—(*Children*) اولاد aulád, ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí), نسل nasl (*pl.* انسال ansál), زاده zádah. — (*Number issued*) شماره shimárah, عدد 'adad. — (*Copy*) نسخه nuskhah. — (*Of bank notes, &c.*) اصدار isdár, اخراج ikhráj, اجرا ijrá, بیرون دهي bírún-dihí, بیرون رو bírún-rau.—(*In its issue of to-day*) در نسخه امروزي خود dar nuskhah-i-imrúzí-i-khud.—(*To bring matters to an issue*) کار صورت دادن kár súrat dádan, مطلب باتجام رسانیدن matlab bi-anjám rasánídan.—(*The issue is in his hands*) امر در دست وي است amr dar dast-i-vai ast.

Issue, *verb trans.* اصدار كردن isdár kardan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, جاري كردن járí kardan, پهن كردن pahn kardan, دوره گردانيدن daurah gardánídan.—(*To issue an advertisement*) اعلان نمودن i'lán nimúdan, اخبار دادن akhbár dádan, اشتهار دادن ishtihár dádan.—*intrans.* صادر شدن sádir shudan, جاري شدن járí shudan, صدور نمودن sudúr nimúdan, خروج كردن kharúj kardan, بارز بودن báriz búdan, بر آمدن bar-ámadan.—(*To be issued*) مجري شدن mujrá shudan, اجرا يافتن ijrá yáftan, اصدار يافتن isdár yáftan.

Issuing, *subs.* صدور sudúr, مصدر masdar, اجرا ijrá, اصدار isdár.—*adj.* صادر sádir, جاري járí, جريان jarayán.

Isthmus, *subs.* تنگه tangah, گردنه gardanah, باريكه báríkah.

It, *pron.* او u, آن án.

Italian, *subs.* ايطالياني ítálíyání (European), ايطاليائي ítálíyá'í (European), باشنده ايطاليا báshandah-i-ítálíyá (European), اهل ايطاليا ahl-i-ítálíyá (European).—*adj.* ايطالياي ítálíyáí (European), ايطالياني ítálíyání (European).

Italianize, *verb,* ايطاليائي ساختن ítálíyá'í sákhtan (European), ايطالياني گردانيدن ítálíyání gardánídan (European).

Italic, *subs.* حرف ايطاليائي harf-i-ítálíyá'í (European), حرف يكبري harf-i-yak-barí.—*adj.* ايطاليائي ítálíyá'í (European), متعلق بعلوم ايطاليا muta'alliq-bi-'ulúm-i-ítálíyá (European).

Italicize, *verb,* حروف يك بري نوشتن hurúf-i-yak-barí nivishtan, حروف يك بري چاپ كردن hurúf-i-yak-barí cháp kardan.

Itch (*Scabies*), *subs.* گر gar, جرب jarab, خارش khárish, حكه hikkah, خشت khinisht.—(*Having the itch*) گرگين gargín.

Itch, *verb,* خاريدن kháridan.

Itch-tick (*Acarus scabiei*), *subs.* قمل جرب qaml-i-jarab.

Itching, *subs.* خارش khárish, حكه hikkah, احتكاك ihtikák, خشت khinisht, خوش خوشان khush-khushán.

Item, *subs.* چيز chíz, فرد fard, شي shai (*pl.* اشيا ashyá), بابت bábat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib).—(*An item in the account*) جزئي حساب juz'í-i-hisáb.

Item, *verb,* فرد ساختن fard sákhtan, دفتر كردن daftar kardan, صورت حساب بر داشتن súrat-hisáb bar-dáshtan, ياد داشت نمودن yád-dásht nimúdan.

Iterate, *verb,* اعاده كردن i'ádah kardan, تاكيد نمودن täkíd nimúdan, باز گفتن báz guftan, تكرار نمودن tikrár nimúdan, مكرر ساختن mukarrar sákhtan.

Iteration, *subs.* تاكيد täkíd, اعاده i'ádah, تكرار tikrár.

Iterative, *adj.* تاكيدي täkídí, تكراري tikrárí, اعادي i'ádí, مكرر ساز mukarrar-sáz.

Itineracy, *subs.* سفر نامه safar-námah, روز نامه rúz-námah, كتاب مر گذشت kitáb-i-sar-guzasht.—*adj.* خانه بدوش khánah-bi-dúsh, در بدر dar-bi-dar, مسافر musáfir, هر دم يكجا har-dam-yak-já, بيخانمان bí-khánamán, بيسر و سامان bí-sar-u-sámán, آواره ávárah.

Itinerant, *subs. and adj.* خانه بدوش khánah-bi-dúsh, در بدر dar-bi-dar, مسافر musáfir, هر دم يكجا har-dam-yak-já, بيخانمان bí-khánamán, بيسر و سامان bí-sar-u-sámán, آواره ávárah.

Itinerate, *verb,* كوچيدن kúchídan, سياحت كردن siyáhat kardan, راه رفتن ráh raftan, سفر كردن safar kardan, در بدر گشتن dar-bi-dar gashtan, گردش gardish kardan, آواره گرديدن ávárah gardídan.

Itself, *pron.* خود khud, خودش khudash.—(*Of itself*) بنفسه bi-nafsihi, خود وي khud-i-vai.—(*In Shiráz itself*) در اصل شيراز dar asl-i-shíráz, در خود شيراز dar-khud-i-shíráz.—(*It will not move by itself*) خود بخود نخواهد جمبيد khud-bi-khud na-kháhad jumbíd, از خود حركت نخواهد كرد az khud harakat na-kháhad kard, بخود راه نخواهد رفت bi-khud ráh na-kháhad raft.—(*The child cannot walk by itself*) بچه بخود راه نمي تواند رفت bachchah bi-khud ráh na-mí-tavánad raft.

Ittria, *subs.* تركيب اثريوم tarkíb-i-asryúm (European).

Ittrium, *subs.* (*Chemical term*) اثريوم asryúm (European).

Ivied, *adj.* پيچك دار píchak-dár, پر پيچك pur-píchak, ملبلب malablab.

Ivory, *subs.* عاج 'áj, دندان فيل dandán-i-fíl.—(*Of the walrus*) دندان شير ماهي dandán-i-shír-máhí.—*adj.* عاجي 'ájí, دندان فيلي dandán-i-fílí.

Ivory-black (*Carbo animalis*), *subs.* استخوان سوخته súkhtah-i-ustukhán, استخوان كوفته ustukhán-i-kúftah, گردك استخوان سوخته gardak-i-ustukhán-i-súkhtah.

Ivory-nut (*Phytelephas macrocarpia*), *subs.* ميوه لبلاب mívah-i-labláb, فندقك finduqak.

Ivy (*Hedera helix*), *subs.* لبلاب labláb, پاپيتال pápítál, عشقه 'ashaqah, پيچك píchak, پيچه píchah, پيچو píchú.

Izrael, *subs.* (*Angel of Death*) عزرائل 'izráïl, ملك الموت malaku 'l-maut, فرشته مرگ firishtah-i-marg, جانستان ján-sitán.

J.

Jabber, *subs.* شاط و شوط shát-u-shut, شات و شت shát-u-shút.

Jabber, *verb,* قال و مقال نمودن qál-u-maqál nimúdan, ور ور کردن vir-vír kardan, ور زدن vir zadan, قرقر نمودن qir-qir nimúdan, هرزه درائي کردن harzah-daráʼí kardan, یاوه گوئي نمودن yávah-gúʼí nimúdan.

Jabberer, *subs.* یاوه گو yávah-gú, هرزه درا harzah-dará, هذیاني hazayáni, ور ور کن vir-vir-kun, ور زن vir-zan, قر قر نما qir-qir-nimá.

Jabbering, *subs.* قال و مقال qál-u-maqál, یاوه گوئي yávah-gúʼí, هرزه درائي harzah-daráʼí, هذیان hazayán, ور زني vir-zaní, قر قر نمائي qir-qir-nimáʼí.

Jacinth (*Hyacinthus orientalis*), *subs.* سنبل sumbul, ریحان ríhán.

Jack, *subs.* (*Name*) جك jak, یوحن yúhan.—(*Instrument*) آلت álat.—(*For boots*) چکمه کش chakmah-kash.—(*Flag*) نشان nishán, علم ʻalam, رایت räyat, لوا livá, بیرق bairaq, بیراق bairáq, علامت ʻalámat.—(*Jack is as good as his master*) هر که کشتیگیر نیست فنش بسیار است har kih kushtigír níʼst fann-ash bisyár ast.

Jack-a-dandy, *subs.* قشنگ qashang, کج کلاه kaj-kuláh, خود بین khud-bín, اجلاف ijláf, خوشگل khush-gil, خود آرا khud-árá, خود نما khúd-nimá, لوطي اجلاف lútí-ijláf, خود فروش khud-furúsh, فیس فروش fís-furúsh.

Jackal, *subs.* شغال shaghál, توره túrah, سگ توره sag-i-túrah.

Jack-a-lantern, *subs.* فانوس شیطان fánús-i-shaitán, شهاب shaháb.

Jack-a-lent, *subs.* طوله وادي túlah-i-vádí.

Jack-a-napes, *subs.* میمون maimún, نسناس nasnás, بوزینه búzínah.—(*Person*) شخص بیهوده shakhs-i-bíhúdah.

Jackass, *subs.* خر نر khar-i-nar, اولاغ úlágh, حمار himár.

Jack-boots, *subs.* چارق cháraq, چکمه بزرگ chakmah-i-buzurg.

Jackdaw, *subs.* زاغي zághí, قلنجشك qalinjishk.

Jacket, *subs.* کردي kurdí, کردك kurdak, قبا qabá, نیمتني ním-taní, نیمتنه ním-tanah, صدریه sadríyah.—(*Riding jacket*) کلیچه kulíchah.—(*Long-skirted ditto*) ایمه uímah, تکمه tikmah.—(*Of thick wool*) کپنك kapank, نمد دوش namad-i-dúsh, ارخالق arkháliq, بالا تنه bálá-tanah.—(*Of sheepskin*) پوستین pústín.—(*Woman's*) چپکن chapkun, بهاره buhárah, کردي kurdí.—(*Strait-jacket*) بغلبند baghal-band.

Jack-flag, *subs.* سر دگلي sar-dagalí, علم سر دگل ʻalam-i-sar-dagal.

Jack-ketch, *subs.* جلاد jallád, آدم کش ádam-kush, میر غضب mír-ghazab.

Jack-knife, *subs.* چاقو تو جیبي cháqú-i-tú-i-jíbí, چاقو خیار خوري cháqú-i-khiyár-khurí, چاقو بزرگ cháqú-i-buzurg.

Jack-plane, *subs.* رنده بزرگ randah-i-buzurg.

Jack-pudding, *subs.* (*Buffoon*) مسخره باز maskharah-báz, مقلد muqallid, شوخي گر shúkhí-gar, مضحکه کار mazhakah-kár, دخلك باز dakhlak-báz.

Jacobin, *subs.* خطیب القوم khatíbu ʼl-qaum, شیخ الجماعه shaikhu ʼl-jamáʻah, مرشد murshid, پیر pír, رئیس فرقه räís-i-firqah, بلوا چي balvá-chí, آشوب کار áshúb-kár. — *adj.* جماعتي jamáʻatí, قومي qaumí, جزئي juzʼí, فرقگي firqagí, بلواي balváí, سر کش sar-kash.

Jacobinism, *subs.* فتنه گري fitnah-garí, آشوب کاري áshúb-kárí, سر کشي sar-kashí.

Jacobite, *subs.* دسته جیمس دویم dastah-i-jíms-i-dúyum (European), جیمسي jímsí (European), طرفدار جیمس tarf-dár-i-jíms (European).

Jacobitism, *subs.* قواعد جیمسیان qaváʻid-i-jímsíyán (European), جیمسیت jímsíyat (European).

Jacob's-ladder, *subs.* (*Nautical term*) نردبان ریسماني nardubán-i-rísmání, نردبان دگل nardubán-i-dagal.

Jaconet, *subs.* برنجك birinjak, آقابانو áqábánú, جگرنات jigarnát, پارچه نازك párchah-i-názuk, ململ malmal (Hind.).

Jaculate, *verb,* افکندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, پراندن parándan, پرتاب کردن partáb kardan.

Jaculation, *subs.* انداخت andákht, انداز andáz, رمي ramí, قذف qazf, پرتاب کني partáb-kuní.

Jaculatory, *adj.* انداخت وار andákht-vár, ناگهان گوي nagahán-gúí, مختصر گفته mukhtasar-guftah.

Jade, *subs.* (*Stone*) یشم yashm.—(*Horse*) بار گیر bár-gír, یابو yábú.—(*Woman*) زن بیکاره zan-i-bíkárah, زن سبك zan-i-sabuk.—*adj.* یشمي yashmí.

Jade, *verb trans.* کاهاندن káhándan, خسته کردن khastah kardan, ملال آوردن malál ávardan, ملول گردانیدن malúl gardánídan, لاغر ساختن lágħir sákhtan, از پا انداختن az-pá andákhtan.—*intrans.* کاهیدن káhídan, خسته گشتن khastah gashtan, دلتنگ گردیدن dil-tang gardídan, ملول شدن malúl shudan, ملال داشتن malál dáshtan, افگار بودن afgár búdan, افسردن afsurdan.

Jaded, *part. and adj.* فرومانده furú-mándah, مانده

mándah, خسته khastah, افگار afgár, تعبار tá'bán, رنجور ranjúr, پژمرده pazhmurdah, افسرده afsurdah.

Jadish, *adj.* نارام ná-rám, بد ادا bad-adá, بد کار bad-kár, بد رفتار bad-raftár, گمراه gum-ráh.

Jag, *subs.* (*Notch*) چوبخط chúb-khatt, ناب náb, کنه kinah, شکاف shikáf, درش darish, سوفار súfár, دندانه dandánah, رخنه rikhnah, چو خط chú-khatt (*vulg.*).—(*Load*) بار bár, حمل haml.

Jagg, *subs.* چوبخط chúb-khatt, ناب náb, کنه kinah, شکاف shikáf, درش darish, سوفار súfár, دندانه dandánah, رخنه rikhnah, چو خط chú-khatt (*vulg.*).

Jagg, *verb,* شکاف کردن shikáf kardan, سوفار ساختن súfár sákhtan, رخنه نمودن rikhnah nimúdan, کنه کردن kinah kardan, ناب کردن náb kardan, چو خط ساختن chú-khatt sákhtan (*vulg.*).

Jaggedness, *subs.* نا صافي ná-sáfí, نا هموارى ná-hamvárí, دندانه دارى dandánah-dárí, کنه کنگي kinah-kunagí, اختلال ikhtilál, رخنه دارى rikhnah-dárí, شکافیدگي shikáfídagí.

Jagger, *subs.* کماچ بر kumách-bur, کلوچه تراش kulúchah-tirásh, قالب زن qálib-zan.

Jaggy, *adj.* دندانه دار dandánah-dár, رخنه دار rikhnah-dár, کنه دار kinah-dár, پر چوب خط pur-chúb-khatt.

Jaguar, *subs.* ببر امریکاني babar-i-amríkání.

Jah, *subs.* یاهو yáhuva, یهواه yihuváh, یاه yáh.

Jail, *subs.* زندان zindán, زندان خانه zindán-khánah, حبس habs, محبس mahbas, سیه چال siyah-chál, سجین sajjín, سجن sajin, زنجیر خانه zanjír-khánah, دستاق خانه dustáq-khánah (*vulg.*).

Jail-bird, *subs.* زنداني zindání, محبوس mahbús, حبسي habsí.

Jailer, *subs.* زندانبان zindán-bán, زندانخانه بزرگ buzurg-i-zindán-khánah, سجان sajján, اسیر نگهدار asírnigah-dár, مستحفظ دستاقخانه mustahfiz-i-dustáqkhánah, دستاق دار dustáq-dár.

Jail-fever, *subs.* تب زندان tab-i-zindán, تب سخت tab-i-sakht.

Jakes, *subs.* مبرز mabraj, مبرز mabraz, پا خانه pá-khánah, جائي ضرور já,í-i-zarúr, مزبله mazbalah, بیت الخلا baitu 'l-khalá, مستراح mustaráh, متوضي mutavazzá, منجلاب خانه manjaláb-khánah.

Jalap, *subs.* (*Mirabilis jalapa, Marvel of Peru*) لاله عباسي lálah-i-'abbásí.—(*Root of the Ipomœa jalapa*) جلاب jaláb, بیخ جلابه bíkh-i-jalábah, جلب jalab, روشناك raushanak, شاطل shátil.—*adj.* جلابي jullábí, جلبي jalabí.

Jalousie, *subs.* پرده pardah, پنجره پوش panjarah-púsh.

Jam, *subs.* (*Squeeze*) فشار fishár, عصر 'asr.—(*Preserve*) مربا murabbá, شیره shírah, فشرده میوه fishurdah-i-mívah.

Jam, *verb trans.* فشردن fishurdan, فشار آوردن fishár ávardan, زور کردن zúr kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, گاز نهادن gáz nihádan, سپوختن supúkhtan, پایمال نمودن páyamál nimúdan.—*intrans.* فشار خوردن fishár khurdan, تنگي کردن tangí kardan.—(*The door jams*) در تنگي میکند dar tangí mí-kunad.

Jamb, *subs.* باهو bahu, بازو bázú, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), ستون sitún, ستونچه sitúnchah.

Jangle, *verb,* (*Dispute*) نزاع کردن nizá' kardan, جنگ جنگ نمودن jang nimúdan, ستیزه کردن sitízah kardan, غوغا کردن ghaughá kardan, داد و بیداد نمودن dád-u-bí-dád nimúdan, جدل کردن jadal kardan, هنگامه بر پا نمودن hangámah bar pá nimúdan.—(*Make a noise*) صدا دادن sidá dádan, آواز دادن áváz dádan.

Jangle, *subs.* (*Disputation*) منازعه munáza'ah, نزاع nizá', جنگ jang, جدل jadal, پرخاش purkhásh, غوغا ghaughá, داد و بیداد dád-u-bí-dád, هنگامه hangámah.—(*Noise*) صدا sidá, آواز áváz.

Janitor, *subs.* دروازه بان darvázah-bán, قاپچي qáp-chí, در بان dar-bán, بواب bavváb, حاجب hájib.

Janizary, *subs.* سپاهي sipáhí, سرباز sarbáz.

January, *subs.* کانون ثاني kánún-i-sání, ژانویه zhánúiyah (European), شهر جنوري shahr-i-janvarí (European).—*adj.* جنوري janvarí (European).

Japan, *subs.* رنگ rang, پر لاقي pur-láqí, جاپان jápán (European).—*adj.* رنگي rangí, پر لاقي pur-láqí, جاپاني jápání (European).

Japan, *verb,* رنگ کردن rang kardan, صیقل زدن saiqal zadan, براق کردن barráq kardan, پر لاق زدن pur-láq zadan.

Japanese, *subs.* جاپاني jápání (European), باشنده جاپان báshandah-i-jápán (European), اهل جاپان ahl-i-jápán (European).—*adj.* جاپاني jápání (European).

Japanning, *subs.* (*Action*) رنگ زني rang-zaní, تلمیع talmí', صبغ کاري sibgh-kárí.—(*Varnish*) رنگ rang, پر لاقي pur-láqí, جاپان jápán (European).

Japan-wood, *subs.* بقم قرمز baqam-i-qirmiz.

Jar, *subs.* (*Shake*) جنبش jumbish, تکان takán, لرزش larzish, صدمه sadamah.—(*Pitcher*) سبو sabú, بستو bastú, بلوني bulúní, سفال sifál, کوزه kúzah, دستانه dustánah, دستینه dustínah.—(*Large jar*) خم khum, خمره khumrah.—(*Earthen pot*) کلوك kulúk, دیزي dízí, مرتبان martabán, تپو tapú.—(*Discord of opinions*) اختلاف آرا ikhtiláf-i-árá, تصادم tasádum.

Jar, *verb trans.* تکان دادن takán dádan, لرزانیدن larzánídan, جنباندن jumbándan.—*intrans.* تصادم نمودن tasádum nimúdan, بي هنجار زدن bí-hanjár zadan, مخالفت کردن mukhálafat kardan, تناقض نمودن tanáquz nimúdan, نزاع کردن nizá' kardan, جدل نمودن jadal nimúdan, رد و بدل کردن radd-u-badal kardan,

مرتعش شدن murta'ish shudan.—(*It jarred on his nerves*) تقطیعاتش‌را بلرزه آورد taqtí'át-ash-rá bi-larzah ávard.

Jargon, *subs.* کلام بی معنی kalám-i-bí-ma'ní, کلام نا مربوط kalám-i-ná-marbút, سخن در بر هم sukhun-i-dar-bar-ham.

Jarring, *subs.* تزلزل tazalzul, جنبش jumbish, تکان takán, لرزش larzish, صدمه sadamah. — (*Discord*) تناقض tanáquz, اختلاف ikhtiláf.

Jasminum officinalis, *subs.* (*Flower*) یاسمن yásaman, سمن saman, یاسمین yásmín.

Jasper, *subs.* یسپ yasp, یشب yashb, رقمی raqmí, یشم yashm.—*adj.* یسپی yaspí, یشبی yashbí, یشمی yashmí.

Jatropha aorcus (*Euphorbia aorcus*), *subs.* (*Botanical term*) جوز القی jauzu 'l-qai, دند نهری dand-i-nahrí, دند بری dand-i-barrí.

Jaundice (*Icterus*), *subs.* مرض زهره marz-i-zahrah, یرقان yarqán, زردیان zardiyán.

Jaundiced, *adj.* زرده رسیده zardah-rasídah, زردیان دار zardiyán-dár, یرقانی yarqání.—(*Metaphorically*) غلط بین ghalat-bín, متعصب muta'assib.

Jaunt, *subs.* سفر safar, ارتحال irtihál, انتقال intiqál, گردش gardish, سیر sair, تماشا tamáshá.

Jaunt, *verb,* گردیدن gardídan, سیر کردن sair kardan, گشت کردن gasht kardan, گردش کردن gardish kardan, ول گردیدن vil-gardídan, ول گردی کردن vil-gardí kardan.

Jauntily, *adv.* چالاکانه chálákánah, شتابانه shitábánah, چابکانه chábukánah, مسرورانه masrúránah.

Jauntiness, *subs.* چالاکی chálákí, شتابندگی shitábandagí, چابکی chábukí, خوشنودی khushnúdí.

Jaunty, *adj.* چالاك chálák, مسرور masrúr, خوشنود khushnúd, چابك chábuk.

Javelin, *subs.* نیزه naizah, حربه harbah, تیر tír, مزراق mizráq, زنبوره zambúrah.—(*Blunt javelin used in sport*) جرید jaríd.

Jaw, *subs.* فك fakk, الوارا ilvárá, چانه chánah, کچه kachah (*vulg.*).—(*Scolding*) سر زنش sar-zanish, زجر zajr, ملامت malámat, توبیخ taubíkh, نهیب nihíb, شتم shatm, ذم zamm, طعنه ta'nah, پیغاره paighárah, مؤاخذه müákhazah.

Jaw, *verb,* فحش گفتن fuhsh guftan, بد زبانی کردن bad-zabání kardan, تو دهن زدن tú-dahan zadan, ملامت کردن malámat kardan, زباندرازی نمودن zabán-dirází nimúdan, عتاب کردن 'itáb kardan, طعن زدن ta'n zadan, متیزه کردن sitízah kardan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, زجر نمودن zajr nimúdan, بانگ زدن báng zadan.

Jaw-bone, *subs.* الوار ilvár, زنخ zanakh, زنخدان zanakhdán, فك fakk, استخوان چانه ustukhán-i-chánah, لپوط lupút, لوپ lúp (*vulg.*).

Jay (*Coracias indica, Indian roller*), *subs.* سبزه قبا sabzah-qabá, رنگریز rang-ríz, بلوط خور balút-khur.

Jealous, *adj.* (*Envious*) حاسد hásid, حسود hasúd, رشکین rashkín, رشك آور rashk-ávar.—(*Suspicious*) غیور ghuyúr, غیرتمند ghairat-mand, بد گمان bad-gumán.—(*A jealous God*) خدائی غیور khudá'í-i-ghuyúr.

Jealously, *adv.* غیورانه ghuyúránah, از روی رشك az rúy-i-rashk, حسودانه hasúdánah, بطور غیرت bi-taur-i-ghairat.

Jealousy, *subs.* (*Envy*) رشك rashk, رشك آوری rashk-ávarí, حسد hasad.—(*Suspicion*) غیرت ghairat, بد گمانی bad-gumání, بد مظنگی bad-mazinnagí.

Jean, *subs.* پارچه ذو گردی párchah-i-zú-gurdí, دو گردی dú-gurdí-báf, جین jín (European).

Jeer, *subs.* استهزا istihzá, تسخر tasakhkhur, نکوهش nikúhish, طنز tanz, ریشخند ríish-khand.

Jeer, *verb trans.* استهزا نمودن istihzá nimúdan, ریشخند کردن ríish-khand kardan, عیب گفتن 'aib guftan, به تسخر گرفتن bi-tasakhkhur giriftan.—*intrans.* ریشخند کردن ríish-khand kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, مزاح کردن mizáh kardan, مسخره کردن maskharah kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, شوخی کردن shúkhí kardan.

Jeerer, *subs.* مزخرف muzakhrif, مستهزئی mustahzí, نکوهشکار nikúhish-kár, طعنه زن ta'nah-zan, تسخر زن tasakhkhur-zan, ریشخند کن ríish-khand-kun.

Jeeringly, *adv.* با استهزا bá-istihzá, بطور ریشخند bi-taur-i-ríish-khand, بطریق تسخر bi-taríq-i-tasakhkhur, طعنه زنان ta'nah-zanán, بر سبیل لاغ bar-sabíl-i-lágh.

Jehovah, *subs.* یاهو yáhuva, یهواه yihuváh.

Jejunum, *subs.* (*Medical term*) امعا صائم am'á-i-sáïm.

Jejune, *subs.* (*Hungry*) گرسنه gurisnah, جائع jáï'.—(*Dry*) خشك khushk, یابس yábis.—(*Barren*) نا زا ná-zá, عقیم 'aqím, بی ثمر bí-samar, عاقر 'áqir, عاقره 'áqirah.—(*Empty*) خالی khálí, تهی tuhí, بیهوده bíhúdah.—(*Uninteresting*) بی مزه bí-mazah, بی فائده bí-fáïdah, ناقص náqis, بی طعم bí-ta'm, نا سود مند ná-súdmand.

Jejuneness, *subs.* (*Barrenness*) نا زائی ná-zá'í, بی ثمری bí-samarí, عاقرگی 'áqiragí, عقومت 'uqúmat.—(*Want of interest*) خشکی khushkí, بی مزگی bí-mazagí, بیفائدگی bí-fáïdagí, نقصان nuqsán, منقصت manqasat.

Jellied, *adj.* دلمه وار dalmah-vár, غلیظ ghalíz, ماقولی máqútí-taur, منجمد munjamid, مجمد mujammad.

Jelly, *subs.* دلمه dalmah, ماقوتي máqútí, مجمده mujammadah, بستني bastaní, جلاتينا jalátíná (European).

Jenny, *subs.* چرخه charkhah, چهره chihrah.

Jeopardize, *verb,* افكندن *or* در خطر انداختن dar khatar andákhtan *or* afkandan, خطر ناك ساختن khatar-nák sákhtan, ضرر رسانيدن (به) zarar rasánídan (bi), بيمناك ساختن bím-nák sákhtan.

Jeopardous, *adj.* خطر ناك khatar-nák, پر خوف pur-khauf, با بيم bá-bím, حذر ناك hazar-nák.

Jeopardy, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بيم bím, باك bák, ترس tars, خدشه khadashah, تشويش tashvísh, تنگنائي tangnáʼí, خوف khauf, حزر hazar.

Jerboa, *subs.* (*Desert rat*) موش صحرائي músh i-sahráʼí, موش دو پا músh-i-dú-pá, يربوع yarbú', موش ده پا músh-i-dih-pá, موش سلطانيه músh-i-sultániyah.

Jeremiad, *subs.* نوحه nauhah, نوحه گري nauhah-garí, ناله nálah, عزا ʻazá, عزا داري ʻazá-dárí, گريه giryah, زاري zárí, شيون shívan, فغان fighán, جزع و فزع jazaʻ-u-fazaʻ, نياح niyáh, تعزيه داري taʻziyah-dárí.—(*Tale of grief*) مرثيه marsiyah, ماتم نامه mátam-námah.

Jerk, *subs.* تكان takán, جنبش jumbish, لرزش larzish, جاجهي já-jihí.

Jerk, *verb,* تكانيدن takánídan, تكان دادن takán dádan.

Jerked-beef, *subs.* گوشت گاو خشكيده gúsht-i-gáv-i-khushkídah.

Jerkin, *subs.* نيم تنه ním-tanah, صدريه sudríyah, قباچه qabáchah.—(*Hawk*) باز báz, صقر saqar (*pl.* اصقر asqur).

Jersey, *subs.* (*Dress*) پيراهن صوف píráhan-i-sauf, جامه پشمين jámah-i-pashmín.—(*Material*) پشم خالص pashm-i-khális.

Jerusalem artichoke (*Helianthus tuberosus*), *subs.* سيب زمين ايراني síb-i-zamín-i-írání, يرالماسي yaru 'l-másí.

Jess, *subs.* پا بند باز pá-band-i-báz, پا تسمه شاهين pá-tasmah-i-sháhín.

Jessamine (*Jasminum officinalis*), *subs.* ياسمن yásaman, ياسمين yásmín, سمن saman.—*adj.* ياسمني yásmaní, سمني samaní, ياسميني yásmíní.

Jest, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, مزاح mizáh, مطائبه mutáïbah, شوخي shúkhí, باردي báridí, فسوس fisús, كنايه kináyah, هزل hazl, مسخره maskharah.

Jest, *verb,* شوخي كردن shúkhí kardan, مسخره كردن maskharah kardan, ظرافت كردن zaráfat kardan, لطيفه گفتن latífah guftan, خوش طبعي نمودن khush-tabʻí nimúdan, لاغ كردن lágh kardan.

Jester, *subs.* شوخ shúkh, مسخره maskharah, مسخره باز maskharah-báz, لطيفه گو latífah-gú, مستهزئي mus-tahzí, ساخر sákhir, لوطي lútí, مضحكه گر mazhakah-gar.

Jesting, *subs.* شوخي shúkhí, استهزا istihzá, مطائبه mutáïbah, مسخره maskharah, لاغ lágh.—(*Mirth*) خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurramí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbi-sát, شادي shádí, شادماني shádmání, عشرت ʻishrat, فرح farah, فراح faráh, بهجت buhjat, تنعم tanaʻʻum.

Jestingly, *adv.* شوخي كنان shúkhí-kunán, بطور مسخره bi-taur-i-maskharah, بر سبيل مضحكه bar-sabíl-i-mazahkah.

Jesuit, *subs.* عيسوي ʻísaví, يسوعي yusúʻí.—(*Metaphorically*) مكار makkár, مزور muzavvir. محتال muh-tál.

Jesuitical, *adj.* مزور muzavvir, مكار makkár, حيله گر hílah-gar, تزويري tazvírí, فريبي fíríbí, پر غش pur-ghashsh.

Jesuitically, *adv.* مكارانه makkáránah. مزورانه muzav-viránah, حيالانه hayyálánah, بطور فريب bi-taur-i-fírib, از روي نا درستي az rúy-i-ná-durustí.

Jesuitism, *subs.* عيسويت ʻísavíyat, يسوعيت yusúʻí-yat.—(*Deceit*) مكر makr, حيله hílah, تزوير tazvír, فريب fírib.

Jesus, *subs.* عيسي ʻísá, حضرت عيسي hazrat-i-ʻísá.

Jet, *subs.* (*Lignite*) شبه shabah, سنگ موسي sang-i-músá, سياه كهربا siyáh-kah-rubá.—(*Of water*) فواره favvárah.

Jet, *verb,* (*As water*) فواره كردن favvárah kardan.—(*Shoot forward*) پيش اندازي كردن písh-andází kardan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan, سينه پيش كردن sínah-písh kardan, سلانه سلانه راه رفتن sallánah-sallánah ráh raftan.—(*Strut*) خراميدن khirámídan. — (*Project*) آمدن ámadan, پيش شدن písh shudan, پيشي گرفتن píshí giriftan.

Jetsam, *subs.* مال دريا ريزي mál-i-daryá-rízí, جنس در بحر افكني jins-dar-bahr-afkaní.

Jet d'eau, *subs.* فواره favvárah.

Jetty, *subs.* اسكله askalah, سده saddah, ديوار در آب dívár-dar-áb.—*adj.* شبه shabahï, شبه رنگ shabah-rang.—(*Black*) سياه siyáh, سياه وش siyáh-vash, سيه فام siyah-fám, اسود asvad.

Jeu de mots, *subs.* تجنيس tajnís.

Jew, *subs.* يهودي yahúdí, جهودي jahúdí, اسرائلي isráïlí, عبراني ʻibrání, نغوك nighúk, هائد háïd (*pl.* هود húd).

Jewel, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar, سنگ قيمتي sang-i-qímatí, در durr.—(*Ornament*) زيور zívar.—(*Crown jewel house*) صندوقخانه sandúq-khánah. — (*Crown jewel keeper*) صندوقدار sandúq-dár.—(*Beloved one*) محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah (*pl.* محابيب mahábíb), معشوق maʻshúq,

معشوقه ma'shúqah, جانان jánán, عزیز 'azíz, خاطر خواه khátir-kháh, سوگلي súgulí.

Jewel, *verb*, مجوهر ساختن mujauhar sákhtan, با جواهر آراستن bá-javáhir árástan, گوهر نشان کردن gauhar-nishán kardan.

Jewel-box, *subs.* درج durj (*pl.* ادراج adráj), قوطي qútí, قطي qattí.

Jewelled, *part. and adj.* مرصع murassa', جوهر آمود jauhar-ámúd, جواهر آگین javáhir-ágín, مجوهر mujauhar, گوهر نشان gauhar-nishán.

Jeweller, *subs.* جوهري jauharí, جوهر فروش jauhar-furúsh, زرگر zar-gar, جواهري javáhirí (*vulg.*).

Jewellery, *subs.* (*Precious stones*) جواهر javáhir, جواهر آلات javáhir-álát.—(*Ornaments of gold, &c.*) زيورات zívarát, زيور آلات zívar-álát.

Jewess, *subs.* زن جهودي zan-i-jahúdí, بيچه bíchah (*probably corruption of* بي بي چه bíbíchah).

Jewish, *adj.* موسوي músaví, يهودي وش yahúdí-vash.

Jewry, *subs.* يهودستان yahúdistán, ملك يهود mulk-i-yahúd.

Jezebel, *subs.* ايزبل ízabal, قطامه qattámah, سليطه salítah, زن بد كار zan-i-bad-kár, زن بيحيا zan-i-bí-hayá.

Jib, *subs.* شراع صدر shirá'-i-sadr, شراع مقدم shirá'-i-muqaddam.

Jib-boom, *subs.* چوب شراع صدر chúb-i-shirá'-i-sadr.

Jibe, *verb*, (*As a horse*) رميدن ramídan.—(*Nautical term*) شراع گردانيدن shirá' gardánídan, جا بجا كردن já-bi-já kardan.

Jiffy, *subs.* دقيقه daqíqah, لمحه lamhah, اندك وقت andak-vaqt.

Jig, *subs.* رقص دو نفري raqs-i-dú-nafarí.

Jig by jowl, *adv.* برديف bi-radíf.

Jigger, *subs.* بند لنگر گير band-i-langar-gír.—(*Insect*) خر مگس khar-magas, مگس پر آزار magas-i-pur-ázár.

Jill, *subs.* زنيكه zaníkah, زنك zanak, زن نا نجيب zan-i-ná-najíb.

Jilt, *subs.* گوش بر gúsh-bur, كلاه بردار kuláh-bardár.

Jilt, *verb*, گوش بريدن gúsh burídan, كلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan.

Jingle, *subs.* (*Of bell*) صدا sidá, آواز áváz, جلنگ jiling.—(*Of words*) مقفا muqaffá, مسجع musajja'.

Jingle, *verb trans.* بصدا آوردن bi-sidá ávardan, صدا دادن sidá dádan, جلنگ جلنگ كردن jiling-jiling kardan, جلنگانيدن jilingánídan, بجلنگ در آوردن bi-jiling dar-ávardan, زنگ زدن zang zadan, آواز كردن áváz kardan.—(*As words*) مقفا ساختن muqaffá sákhtan, مشجع گفتن mushajja' guftan.—*intrans.* زنگ زدن zang zadan, طنطنه كردن tantanah kardan, جلنگ جلنگ كردن jiling-jiling kardan.

Jingling, *subs.* جنگ جنگ jing-jing, جلنگ جلنگ jiling-jiling.

Job, *subs.* شغل shaghl, كار kár, عمل 'amal, فعل fi'l.

Job, *verb trans.* كردن kardan (*rt.* كن kun), بفعل آوردن bi-fi'l ávardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, صورت دادن súrat dádan, تجهيز نمودن tajhíz nimúdan.—*intrans.* كار كردن kár kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan.

Jobber, *subs.* عامل 'ámil, صانع sáni', كار گر kár-gar, كننده kunandah, معامله كن mu'ámalah-kun.—(*Stock-broker*) محتكر muhtakir, جمله فروش jumlah-furúsh, بنك دار bunak-dár.

Jobbing, *subs.* معامله گري mu'ámalah-garí, اشتغال ish-tighál, كار سازي kár-sází, تجهيز tajhíz, سودا گري saudá-garí.—(*Stock-jobbing*) جمله خري jumlah-kharí, جمله فروشي jumlah-furúshí, بنك داري bunak-dárí.

Jobbing-house, *subs.* كار خانه kár-khánah, معمل ma'mal, متجر muttajar, بيت الشرى و البيع baitu 'sh-sharà va 'l-bai', دكان بنك داري dukkán-i-bunak-dárí.

Job-master, *subs.* اسب فروش asb-furúsh, خيال khay-yál, ركاب rakkáb.

Jockey, *subs.* چابكسوار chábuk-suvár, مهتر mihtar, سوار كار suvár-kár, رائض اسب ráïz-i-asb.—(*Cheat*) غشاش ghashsháh, گول زن gúl-zan, نا قلا ná-qulá, مكار makkár, حيله گر hílah-gar, شيطان shaitán.

Jockey, *verb*, مكر نمودن makr nimúdan, گول زدن gúl zadan, فريب دادن firíb dádan, تاواندن távándan.

Jockeyism, *subs.* ركابي rakkábí, چابكسواري chábuk-suvárí, سوار كاري suvár-kárí, سواري suvárí.

Jocose, *adj.* مسخره maskharah, پر مسخره pur-mas-kharah, طناز tannáz, شوخ shúkh, مزاح كن mizáh-kun, با مزاح bá-mizáh, مزاحي mizáhí, ظريف zaríf, ظرافت گر zaráfat-gar, لوده laudah, لوده كار laudah-kár, خوش طبع khush-tab', مضحك muzhik, لاغ گر lágh-gar, لاغ آميز lágh-ámíz, لطيفه گو latífah-gú, سر دماغ sar-dimágh, هزل مند hazl-mand.

Jocosely, *adv.* شوخانه shúkhánah, بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, بر سبيل مزاح bar-sabíl-i-mizáh, بطرز لاغ bí-tarz-i-lágh, بطور ظرافت bi-taur-i-zaráfat, بطور خوش طبعي bi-taur-i-khush-tab'í, لوده وارانه laudah-vár-ánah, بر سبيل باردي bar-sabíl-i-báridí.

Jocoseness, *subs.* شوخي shúkhí, شوخيگري shúkhí-garí, ظريفي zaríf, آميزي لاغ lágh-ámízí, بذله bazlah, لطيفه latífah, لطيفه گوئي latífah-gú,í, خوش طبعي khush-tab'í, لودگي laudagí, لوده گري laudah-garí, باردي báridí, سر دماغي sar-dimágh, خوشحالي khush-hálí.

Jocular, *adj.* مسخره maskharah, پر مسخره pur-mas-

kharah, خراز tannáz, شوخ shúkh, مزاح کن mizáh-kun, با مزاح bá-mizáh, مزاحي mizáhí, ظريف zaríf, ظرافت گر zaráfat-gar, لوده laudah, لوده کار laudah-kár, خوش طبع khush-tab', مضحك muzhik, لاغ گر lágh gar, لاغ آميز lágh-ámíz, لطيفه گو latífah-gú, سر دماغ sar-dimágh, هزل مند hazl-mand.

Jocularity, *subs.* شوخي shúkhí, شوخيگري shúkhí-garí, ظريفي zarífí, لاغ آميزي lágh-ámízí, بذله bazlah, لطيفه latífah, لطيفه گوئي latífah-gú,í, خوش طبعي khúsh-tab'í, لودگي laudagí, لوده گري laudah-garí, باردي báridí, سر دماغي sar-dimághí, خوشحالي khush-hálí.

Jocularly, *adv.* شوخانه shúkhánah, بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, بر سبيل مزاح bar-sabíl-i-mizáh, بطرز لاغ bi-tarz-i-lágh, بطور ظرافت bi-taur-i-zaráfat, بطور خوش طبعي bi-taur-i-khush-tab'í, لوده وارانه laudah-váránah, بر سبيل باردي bar-sabíl-i-báridí.

Jocund, *adj.* غنج دار ghunj-dár, بهيج bahíj, مبتهج mubtahij, خوشحال khush-hál, دل خوش dil-khush, مسرور masrúr, فرحناك farah-nák, چالاك chálák, چابك chábuk, لعوب la'úb.

Jocundity, *subs.* ابتهاج ibtiháj, مسرت masarrat, خوش حالي khush-hálí, ظرافت zaráfat, فرحناکي farah-nákí, انبساط imbisát, وجد vajd, ذوق zauq.

Jocundly, *adv.* غنج کنان ghunj-kunán, بهيجانه bahíj-ánah, مبتهجانه mubtahijánah, خوشحالانه khush-hál-ánah, از روي مسرت az-rúy-i-masarrat, بطور فرحناکي bi-taur-i-farah-nákí, با انبساط bá-imbisát.

Jog, *subs.* هول húl, هل hul, سك suk, تکان takán, دفع daf', دسر dasr, دع da'', جنبش jumbish, تحريك tahrík.

Jog, *verb,* راندن rándan, هل دادن hul dádan, تکان دادن takán dádan, سك دادن suk dádan, له دادن lah dádan, دفع کردن daf' kardan, جنباندن jumbándan, جنبيدن jumbídan.—(*To jog the memory*) بخاطر آوردن bi-khátir ávardan, ياد کردن yád kardan.—(*To jog along*) جنبيدن jumbídan, رو افتادن rau uftádan, يواش يواش رفتن yavásh-yavásh raftan, آهسته چليدن áhistah chalídan, خرده خرده آمدن khurdah-khurdah ámadan.

Joggle, *verb trans.* آهسته تکان دادن áhistah takán dádan, يواش جنبانيدن yavásh jumbánídan, حرکت دادن harakat dádan.—*intrans.* جنبيدن jumbídan, تکان خوردن takán khurdan, سنگين حرکت کردن sangín harakat kardan, ثقيلانه راه رفتن saqílánah ráh raftan.

Jog-trot, *subs.* روش سنگين ravish-i-sangín, حرکت آهسته harakat-i-áhistah, جنب و جو jumb-u-jú.

Jog-trot, *verb,* سرسري رفتن sarsarí raftan, آهسته حرکت کردن áhistah harakat kardan, کشاله نمودن kashálah nimúdan.—(*As a preacher*) سرسري وعظ sarsarí va'z kardan, بيقيدانه سخن گفتن bí-qaidánah sukhun guftan.

John Dorey (*Cyprinus auratus*), *subs.* ماهي سرخ máhí-i-surkh, ماهي طلائي máhí-i-tiláí.

Johnny-cake, *subs.* کماچ kumách, نان ذرت nán-i-zurrat.

Join, *verb trans.* پيومتن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوند کردن paivand kardan, وصل کردن vasl kardan, چسبانيدن chasbánídan, ملحق کردن mulhaq kardan, ملصق کردن mulsaq kardan, متصل کردن muttasil kardan, وا بستن vá-bastan, اتصال دادن ittisál dádan. —(*Marry*) مواصلت نمودن muvásalat nimúdan, وصلت کردن vaslat kardan, نکاح نمودن nikáh nimudan.—*intrans.* متصل شدن muttasil shudan, باهم آمدن ba-ham ámadan.—(*To join one's letters*) حروفرا متصل نوشتن huruf-rá muttasil nivishtan.—(*To join the rebels*) با باغيان ملحق شدن bá-bághíyán mulhak shudan, با مر کشان در آميختن bá-sar-kashán dar-ámíkhtan.—(*To join a league*) معاهده شدن mu'áhadah shudan, هم ميثاق شدن ham-míság shudan, عهد بستن 'ahd bastan.—(*To join a society*) معاشر شدن mu-'áshir shudan, يك گشتن yak gashtan, در آميختن dar-ámíkhtan. —(*To join together*) بهم پيوستن bi-ham-paivastan.

Joinder, *subs.* وصل vasl, وصال visál, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí.

Joined, *part.* پيومته paivastah, وا بسته vá-bastah, ملحق mulhaq, منضم munzamm, ملتصق multasiq, مقرون maqrún, متصل muttasil, موصول mausúl.—(*To be joined*) انضمام يافتن inzimám yáftan.

Joiner, *subs.* نجار najjár, ارسي ساز ursí-sáz.

Joinery, *subs.* نجاري najjárí, ارسي سازي ursí-sází.

Joint, *subs.* بند band, مفصل mafsil (*pl.* مفاصل mafásil), عقد 'aqd, شلو shilv (*pl.* اشلا ashlá), وصله vaslah (*pl.* وصل vusal).—(*Limb*) عضو 'uzv (*pl.* عضا 'azá).---(*Of wrist or ankle*) مچ much.—(*Of meat*) قطعه qit'ah, وصله vaslah, تکه takkah.—*adj.* مشترك mushtarik, مشارك mushárik.—(*United*) متحد muttahid, متفق muttafiq, موصول mausúl, پيوسته paivastah. —(*Joint action*) فعل مشترك fi 'l-mushtarik, کار شريکي kár-i-sharíkí.

Joint, *verb,* توصيل نمودن tausíl nimúdan, پارچه بر هم نهادن párchah bar-ham nihádan, تقسيم کردن taqsím kardan, صاف کردن sáf kardan, رنده نمودن randah nimúdan.—(*To joint meat*) تکه تکه کردن takkah-takkah kardan, شرحه شرحه ساختن sharhah-sharhah sákhtan, قصابي کردن qassábí kardan, بريدن burídan, بند بند کردن band-band kardan.

Jointer, *subs.* رنده randah.

Joint-heir, *subs.* شريك المال sharíku 'l-mál. هم ارث ham-irs.

Jointly, *adv.* باتفاق bi-ittifáq, بطور اتحاد bi-taur-i-ittihád, با هم bá-ham, بهمراهي bi-ham-ráhí-i-yakdígar, يكديگر متفقاً muttafiqan, بطرز اشتراك bi-tarz-i-ishtirák.—(*They are jointly responsible*) باهم مسوٴلند bá-ham masüland.

Jointress, *subs.* زن مال دار zan-i-mál-dár, زن صاحب جهاز zan-i-sáhib-jiház.

Joint-stock, *subs.* سر مايه sar-máyah, اموال مشترك amvál-i-mushtarik, تنخواه ميانه tankháh-i-miyánah, مال شريكي mál-i-sharíkí.—*adj.* مشترك mushtarik, شريكي sharíkí —(*A joint-stock company*) اصحاب اموال مشتركه as,háb-i-amvál-i-mushtarikah.

Joint-stool, *subs.* كرسي پارچه پارچه kursí-i-párchah-párchah, كرسي بند بندي kursí-i-band-bandí.

Joint-tenancy, *subs.* اجاره شريكي ijárah-i-sharíkí, هم شركتي در اجاره ham-shirkatí-dar-ijárah, شريك الاجارگي sharíku 'l-ijáragí.

Join-tenant, *subs.* شريك الاجاره sharíku 'l-ijárah, هم مستٴجر ham-mustäjir.

Jointure, *subs.* صداق sadáq, مهر mahr, جهاز jiház (*pl.* اجهزه ajhizah).

Jointure, *verb*, صداق ساختن sadáq sákhtan, مهر قرار دادن mahr qarár dádan, ملك زن گردانيدن milk-i-zan gardánídan.

Joist, *subs.* دار dár, تير tír, شه تير shah-tír, خانه تير tír-i-khánah, ورگه vargah, مفتول maftúl, درك dirak, ميل míl.

Joist, *verb*, تخته بندي كردن takhtah-bandí kardan, تخته پوش نمودن takhtah-púsh nimúdan.

Joke, *subs.* شوخي shúkhí, مزاح mizáh, استهزا istihzá, بازي bází, ظرافت zaráfat, مقلدي muqalladí.—(*By way of joke*) شوخيتاً shúkhíyatan, از روي شوخي az-rúy-i-shúkhí. — (*To play a practical joke*) كوك كردن kúk kardan, گول زدن gúl zadan.

Joke, *verb trans.* مسخره كردن maskharah kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, بشوخي گرفتن bi-shúkhí giriftan, بمزاح آوردن bi-mizáh ávardan.—*intrans.* شوخي كردن shúkhí kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, مزاح كردن mizáh kardan, ظرافت نمودن zaráfat nimúdan.

Joker, *subs.* شوخ shúkh, مستهزي mustahzí, مسخره باز maskharah-báz, مزاح كن mizáh-kun, مزاح mazzáh, بازيگر bází-gar, مقلد muqallid.

Joking, *subs.* شوخي shúkhí, مزاح mizáh, استهزا istihzá, بازي bází, ظرافت zaráfat, مقلدي muqalladí.—(*Joking apart*) مزاح بر كنار mizáh-bar-kinár.

Jokingly, *adv.* بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, بر سبيل مزاح bar-sabíl-i-mizáh, بطريق استهزا bi-taríq-i-istihzá, بطور ظرافت bi-taur-i-zaráfat, بطرز مقلدي bi-tarz-i-muqalladí.

Jole, *subs.* وجه vajh, رخسار rukhsár, رو rú.—(*Of a fish*) سر ماهي sar-máhí.

Jollification, *subs.* نعيش ta'ayyush, عياشي 'ayyáshí, خوش گذراني khush-guzrání, ميخواري mai-khárí, بد مستي bad-mastí.

Jollily, *adv.* خوشحالانه khush-hálánah, مبتهجانه mubtahijánah, سر مستانه sar-mastánah, فرحناكانه farahnákánah, بطور شادماني bi-taur-i-shádmání.

Jolliness, *subs.* (*Festivity*) عياشي 'ayyáshí, خوش گذراني khush-guzrání, سر مستي sar-mastí, فرحناكي farah-nákí, مرح marah.—(*Delight*) مسرت masarrat, لذت lazzat, حبور hubbúr, ابتهاج ibtiháj, تنعم tana''um, شادماني shádmání, بيغمي bí-ghamí.

Jolly, *adj.* (*Gay*) مبتهج mubtahij, خوش حال khush-hál, خوش khush, فرحناك farah-nák, مروح maruh.—(*Delightful*) بهيج bihíj, ظريف zaríf, نشاطمند nishát-mand, سر دماغ sar-i-dimágh.—(*He is jolly*) كبگش ميخواند kabg-ash mí-khánad (*lit.* His partridge sings).—(*You seem jolly*) سر دماغ هستيد sar-i-dimágh hastíd.

Jolly-boat, *subs.* كشتي كوچك kashtí-i-kúchik, ماشوه máshvah, قائق qáïq.

Jolt, *subs.* تكان takán, جنبش jumbish, لرزه larzah.

Jolt, *verb trans.* تكان دادن takán dádan, تحريك نمودن tahrik nimúdan.—*intrans.* جنبيدن jumbídan.

Jolthead, *subs.* گنده سر gundah-sar, كودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh, كل دمنك kul-damank.

Joseph, *subs.* قبائي سواري زنانه qabá,í-i-suvárí-i-zanánah.

Jostle, *verb*, غربيله كردن gharbílah kardan, تنه زدن tanah zadan, متصادم گشتن mutasádim gashtan, تلاقي تلاقي taláqí kardan, بهم بر خوردن bi-ham-bar-khurdan.

Jostle, *subs.* ازدحام izdihám, هنگامه hangámah, گير و دار gír-u-dár.

Jostling, *subs.* غربيله gharbílah, تنه زني tanah-zaní, تصادم tasádum, بهم بر خوري bi-ham-bar-khurí, گير و دار gír-u-dár.—(*Crowding*) ازدحام izdihám, اجتماع ijtimá', شورش shúrish.

Jot, *subs.* شوشه shúshah, همزه ham-zah, نكته nuktah, ذره zarrah, شمه shammah, خرده khurdah, پشيز pashíz, تسو tasú.

Jot, *verb*, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), يادداشت نمودن yád-dásht nimúdan, ثبت دفتر كردن sabt-i-daftar kardan, مرقوم داشتن marqúm dáshtan.

Jotting, *subs.* يادداشت yád-dásht, تذكره tazkarah, ثبت sabt, نگارش nigárish, درج دفتر darj-i-daftar.

Journal, *subs.* روز نامه rúz-námah, روز نامچه rúz-námchah, دفتر daftar, سفر نامه safar-námah, روزيانه rúzíyánah.—(*Account-book*) دستك dastak.

Journalism, *subs.* روز نامه نويسي rúz-námah-nivísí, روز

روز نامچه سازي rúz-námchah-sází, دفتر داري daftar-dárí, اخبار نويسي akhbár-nivísí, وقائع نگاري viqáï'-nigárí.

Journalist, *subs.* اخبار نويس akhbár-nivís, وقايع نگار viqáï'-nigár, روز نامچه دار rúz-námchah-dár, كاتب جريده kátib-i-jarídah.

Journalize, *verb,* داخل روز نامه ساختن dákhil-i-rúz-námah sákhtan, ثبت جريده كردن sabt-i-jarídah kardan, دفتر ساختن daftar sákhtan.

Journey, *subs.* سفر safar (*pl.* اسفار asfár), مسافرت musáfarat, سير sair, مسير masír, سياحت siyáhat, كوچ kúch, طراحي taráhí.—(*On our journey*) وسط راه vasat-i-ráh.—(*In half an hour we completed our journey*) در نيم ساعت راه طي شد dar ním sá'at ráh tai shud.—(*To get ready for a journey*) سامان سفر كردن sámán-i-safar kardan.

Journey, *verb,* راه رفتن ráh raftan, طي مسافرت نمودن tai-i-musáfarat nimúdan, قطع راه نمودن qat'-i-ráh nimúdan, سير كردن sair kardan, سياحت نمودن siyáhat nimúdan.

Journeyman, *subs.* مزدور muzdúr, اجير ajír.

Journey-work, *subs.* كار مزدوري kár-i-muzdúrí, عمل اجرت 'amal-i-ujrat, شغل يوميه shughl-i-yaumíyah.

Joust, *subs.* جريد بازي jaríd-bází, تركتازي turk-tází, چابك سواري chábuk-suvárí.

Jove, *subs.* خدائي بزرگ روم khudá'í-i-buzurg-i-rúm.

Jovial, *subs.* دلشاد dil-shád, عياش 'ayyásh, خوشگذران khush-guzrán, بشاش bashshásh, فرحناك farah-nák, پر سرور pur-surúr, بهجت مند buhjat-mand, شاد مان shádmán.

Jovially, *adv.* با شاد مانی bá-shádmání, بطور بشاشت bi-taur-i-basháshat, خوشحالانه khush-hálánah, فرحناكانه farah-nákánah, عياشانه 'ayyáshánah, بطور كيف bi-taur-i-kaif.

Jovialness, *subs.* عيش و نوش 'aish-u-núsh, خوش گذراني khush-guzrání, طربناكي tarab-nákí, ابتهاج ibtiháj.

Jowler, *subs.* سگ شكار sag-i-shikár, تازي tází, كلب صياد kalb-i-sayyád.

Joy, *subs.* خوشي khushí, خوشدلي khush-dilí, دلخوشي dil-khushí, شادي shádí, دلشادي dil-shádí, شادماني shádmání, خرمي khurramí, بهجت buhjat, ابتهاج ibtiháj, بشاشت basháshat, محظوظيت mahzúzíyat, نوش núsh, ارتياج irtiyáj, سرور surúr, مسرت masarrat, مسروري masrúrí, فرح farah, نشاط nishát, ابتشام ibtishám, انبساط imbisát, طرب tarab, حظ hazz, انشراح inshiráh, شاد كامي shád-kámí, سعادت sa'ádat, خوشحالي khush-hálí, خوش وقتي khush-vaqtí, خورسندي khursandí.—(*I wish him joy*) خوشا حالش khushá-bi-hálash.

Joy, *verb trans.* خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, شادي بخشيدن shádí bakhshídan, مسرور گردانيدن masrúr gardánídan, دلخوش گردانيدن dil-khush gardánídan.—*intrans.* خوشوقتي نمودن khush-vaqtí nimúdan, خوشحالي كردن khush-hálí kardan, ابتهاج نمودن ibtiháj nimúdan, فرحناك بودن farah-nák búdan, خورسند شدن khursand shudan, شاد كام گشتن shád-kám gashtan, تهليل نمودن tahlíl nimúdan, فخريه كردن fakhríyah kardan, شاد شدن shád shudan, ملتذ شدن multazz shudan, متعيش بودن muta'ayyish búdan.

Joyful, *adj.* مسرور masrúr, مشعوف mash'úf, شاد shád, شادمان shádmán, شاد كام shád-kám, فرحان farahán, شاد ناك shád-nák, طربناك tarab-nák, دلخوش dil-khush, دلشاد dil-shád, خورسند khursand, خرم khurram, مبتهج mubtahij, خوشحال khush-hál, فرحناك farahnák.

Joyfully, *adv.* مسرورا masrúran, مسرورانه masrúránah, شادانه shádánah, از روي طرب az rúy-i-tarab, بطور ابتهاج bi-taur-i-ibtiháj, شادمانانه shádmánánah, فرحناكانه farah-nákánah, مبتهجانه mubtahijánah, از روي مسرور az rúy-i-masrúr, خورسندانه khursandánah. خرمانه khurramánah.

Joyfulness, *subs.* مسروري masrúrí, مسرت masarrat, خرمي khurramí, ابتهاج ibtiháj, استبشار istibshár. خوشوقتي khush-vaqtí, خوشحالي khush-hálí, دلخوشي dil-khushí, شادماني shádmání, شاد كامي shád-kámí. فرحناكي farah-nákí, خورمندي khursandí, طربناكي tarab-nákí, فرح بخشي farah-bakhshí, طرب انگيزي tarab-angízí.

Joyless, *adj.* بي مسرت bí-masarrat, نا شاد ná-shád, نا كام ná-kám, بي ابتهاج bí-ibtiháj, بي خوشي bí-khushí, نا مفرح ná-mufarrih, بي تفريح bí-tafríh, بي طرب bí-tarab.

Joylessly, *adv.* بدون مسرت bidún-i-masarrat, نا شادانه ná-shádánah, نا كامانه ná-kámánah, بدون ابتهاج bidún-i-ibtiháj, بدون خرمي bidún-i-khurramí.

Joylessness, *subs.* بي مسرتي bi-masarratí, نا شادماني ná-shádmání, بي ابتهاجي bí-ibtihájí. نا مفرحي mufarrihí, بي تفريحي bí-tafríhí, بي طربي bí-tarabí.

Joyous, *adj.* مسرور masrúr, مشعوف mash'úf, شاد shád, شادمان shádmán, فرحان farahán, شاد ناك shád-nák, طربناك tarab-nák, دلخوش dil-khush, دلشاد dil-shád, خورسند khursand, خرم khurram, شاد كام shád-kám, مبتهج mubtahij, خوشحال khush-hál, فرحناك farah-nák.

Joyously, *adv.* مسرورا masrúran, مسرورانه masrúránah, شادانه shádánah, از روي طرب az rúy-i-tarab, بطور ابتهاج bi-taur-i-ibtiháj, شادمانانه shádmánánah, فرحناكانه farah-nákánah, مبتهجانه mubtahijánah, از

روي مسرور az rúy-i-masrúr, خورسندانه khursand-ánah, خرمانه khurramánah.

Joyousness, *subs.* مسروري masrúrí, مسرت masarrat, خرمي khurramí, ابتهاج ibtiháj, استبشار istibshár, خوشوقتي khush-vaqtí, خوشحالي khush-hálí, دلخوشي dil-khushí, شادماني shádmání, شاد كامي shád-kámí, فرحناكي farah-nákí, خورسندي khursandí, طربناكي tarab-nákí, فرح بخشي farah-bakhshí, طرب انگيزي tarab-angízí.

Jubilant, *adj.* فخر انگيز fakhr-angíz, افتخار آميز iftikhár-ámíz, فخور fukhúr, ظفر مند zafar-mand, نغمه سرا naghmah-sará, طربناك tarab-nák, مسرور masrúr.

Jubilation, *subs.* اظهار مسرت izhár-i-masarrat, افتخار iftikhár, نغمه سرائي naghmah-sará,í, پرخاش نمائي purkhásh-nimá,í, شادي shádí, طرب tarab.

Jubilee, *subs.* عيد 'íd, روز خرمي rúz-i-khurramí, روز آزادي rúz-i-ázádí.

Judaic, *adj.* يهودي yahúdí, متعلق بيهود mut'alliq-bi-yahúd.

Judaism, *subs.* يهوديت yahúdíyat.

Judaize, *verb*, يهودي شدن yahúdí shudan, مذهب يهود اختيار كردن mazhab-i-yahúd ikhtiyár kardan, بدين يهود داخل شدن bi-dín-i-yahúd dákhil shudan.

Judas-tree, *subs.* (*Arbor Judæ*, or *Cercis siliquastrum*) ارغوان arghaván.

Judge, *subs.* قاضي qází (*pl.* قضات quzát), حاكم hákim (*pl.* حكام hukkám), حكم hakam, حاكم شرع hákim-i-shar', منصف munsif, داور dávar, مفتي muftí, الزام چي ilzám-chí, ديان dayyán.—(*A judge chosen by both sides*) حاكم مرضي اطرفين hákim-i-marzí-i-atrafain.—(*Chief judge*) قاضي القضات qáziu 'l-quzát, رئيس حكام ráis-i-hukkám.

Judge, *verb trans.* داوري كردن dávarí kardan, قضا qazá kardan, ديوان كردن díván kardan, دينونت كردن dainúnat kardan, حكم نمودن hukm nimúdan.—(*Censure*) توبيخ كردن taubíkh kardan, الزام دادن ilzám dádan, عيب وارد آوردن 'aib várid ávardan, ملامت نمودن malámat nimúdan.—(*Think*) انديشيدن andíshídan, پنداشتن pindáshtan, بنظر آوردن bi-nazar ávardan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), بجا آوردن bi-já ávardan, گمان كردن gumán kardan.—*intrans.* حكم كردن hukm kardan, رأي دادن ráí dádan, قطع كردن qat' kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, تعقل كردن ta'aqqul kardan, فتوي دادن fatvá dádan, مميز شدن mumayyiz shudan.—(*Consider*) فكر كردن fikr kardan, انديشه نمودن andíshah nimúdan, بخاطر گذرانيدن bi-khátir guzránídan.—(*Judge not that ye be not judged*) حكم مكن تا بر تو حكم نشود hukm ma-kun tá bar tú hukm na-shavad.—(*You may judge as to the other by this*) قس علي هذا quss 'alá hazá.

Judge-Advocate, *subs.* وكيل قضا vakíl-i-qazá, نائب قاضي náïb-i-qází.

Judgeship, *subs.* قضاوت qazávat, مفتي گري muftí-garí, مجتهدي mujtahidí, حكم راني hukm-rání, ديالي dayyání, دينونت dainúnat.

Judgment, *subs.* (*Discretion*) تميز tamíz, فهم fahm, نظر nazar, رأي ráí, عقل 'aql, فكر fikr, درايت diráyat, زرنگي zaringí.—(*Criticism*) تحقيق tahqíq, تدقيق tadqíq, نكته سنجي nuktah-sanjí, غور رسي ghaur-rasí, حكم hukm.—(*Decision*) فتوي fatvá, حكم شرع hukm-i-shar', دينونت dainúnat, تحكم tahakkum, قضا qazá, فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), قضيه qazíyah.—(*Judgment hall*) محكمه mahkamah, ديوان خانه díván-khánah. —(*Judgment seat*) داد گاه dád-gáh.—(*Day of Judgment*) روز قيامت rúz-i-qiyámat, روز جزا rúz-i-jazá, يوم دين yaum-i-dín, روز داوري rúz-i-dávarí.

Judicative, *adj.* قضاوتي qazávatí, فتواي fatváí, شرعي shar'í, ديني díní, جزاي jazáí, مجازاتي mujázátí, حكمي hukmí.

Judicatory, *subs.* دار القضا dáru 'l-qazá, محكمه mahkamah, مجلس شرعي majlis-i-shar'í, ديوان قضا díván-i-qazá.—*adj.* قضاوتي qazávatí, فتواي fatváí, شرعي shar'í, ديني díní, جزاي jazáí, مجازاتي mujázátí, حكمي hukmí.

Judicature, *subs.* شريعت sharí'at, حكم hukm, افتا iftá, شريعت مداري sharí'at-madárí, قضاوت qazávat, عدالت 'adálat, انصاف insáf, قواعد سازي qavá'id-sází, قانون داني qánún-dání.

Judicial, *adj.* شرعي shar'í, حكمي hukmí, قضاي qazáí, فتواي fatváí, عدلي 'adalí, انصافي insáfí.—(*Judicial system*) قوانين شرعيه qavánín-i-shar'íyah.

Judicially, *adv.* شرعاً shar'an, بطور قانون bi-taur-i-qánún, از روي قاعده az rúy-i-qá'idah, بطور مجازات bi-taur-mujázát, منصفانه munsifánah, عادلانه 'ádil-ánah, بطرز دينونت bi-tarz-i-dainúnat.

Judiciary, *subs.* محكمه عدليه mahkamah-i-'adalíyah, خانه شرع khánah-i-shar', قضاوت گاه qazávat-gáh, ديوان خانه díván-khánah, سياست گاه siyásat-gáh.—*adj.* حكمي hukmí, شرعي shar'í, قضاوتگاهي qazávat-gáhí, محكمگي mahkamagí, قانوني qánúní, ديواني díváni, سياستي siyásatí.

Judicious, *adj.* عاقل 'áqil, ماهر máhir, زيرك zírak, زرنگ zaring, دانا dáná, بخرد bikhrad, دانشمند dánishmand, فهيم fahím, حكيم hakím, با درايت bá-diráyat, لبيب labíb, با فراست ba-firásat, صاحب عقل sahíb-'aql.

Judiciously, *adv.* عقلاً 'aqlan, عاقلانه 'áqilánah, فهيمانه

fahímánah, خرد مندانه khird-mandánah, حکیمانه hakímánah, از روي دانش az rúy-i-dánish.

Judiciousness, *subs.* فراست firásat, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, بصیرت basírat, بخردي bikhradí, دانائي dáná,í, زیرکي zírakí, زرنگي zaringí, عقلمندي 'aql-mandí, دانشمندي dánish-mandí, فهیمي fahímí, با شعوري bá-shu'úrí.

Judy, *subs.* پهلوان کچل pahlaván-i-kachal.

Jug, *subs.* آفتابه áftábah, ابریق ibríq (*pl.* اباریق abáríq), کوز kúz (*pl.* اکواز akváz), کوزه kúzah, سبو sabú, مشربه mashrabah (*pl.* مشارب mashárib).

Juggle, *subs.* ساختگي sákhtagí, گول gúl, رنگ rang, نیرنگ nírang, کید kaid, بهانه bahánah, مکر makr, فریب firíb, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, دولاب dúláb-bází, حقه بازي huqqah-bází, خدعه khud'ah, تزویر tazvír, غشاشي ghashsháshí, نا قلائي ná-qulá,í, نا درستي ná-durustí, نا پاکي ná-pákí.

Juggle, *verb trans.* گول زدن gúl zadan, فریب دادن firíb dádan, گوش بریدن gúsh burídan, اغوا کردن ighvá kardan, از راه در بردن az ráh dar-burdan, اضلال نمودن izlál nimúdan, چشم بستن chashm bastan, افسون کردن afsún kardan.—*intrans.* مکاري کردن makkárí kardan, حیله بازي نمودن hílah-bází nimúdan, گول زدن gúl zadan, کید کردن kaid kardan, دام نهادن dám nihádan, حقه بازي کردن huqqah-bází kardan, شعبده بازي نمودن shu'badah-bází nimúdan.

Juggler, *subs.* شعبده باز shu'badah-báz, حقه باز huqqah-báz, چشم بند chashm-band, مشعبذ masha'biz, حیله باز hílah-báz, فریب کار firíb-kár, افسونگر afsún-gar, بند باز band-báz, گول زن gúl-zan, مکار makkár, غشاش ghashshásh, لعبت پیشه lu'bat-píshah, بازیگر bázígar.

Jugglery, *subs.* بند بازي band-bází, شعبده shu'badah, شعبده بازي shu'badah-bází, چشم بندي chashm-bandí, حقه بازي huqqah-bází, حیله بازي hílah-bází, فریب کاري firíb-kárí, افسونگري afsún-garí, بند بازي band-bází, گول زني gúl-zaní, مکر makr, نیرنج níranj, باز گیري báz-gírí.

Juggling, *subs.* حیالي hayyálí, مسخره بازي maskharah-bází, چشم بندي chashm-bandí, مکاري makkárí, افسونگري afsún-garí, فریب firíb, خدعه khud'ah, مکر makr, کید kaid, غش ghishsh, گول gúl.

Jugular, *adj.* گردني gardaní, حلقومي hulqúmí, حلقي halqí, گلوي gulúí, حنجري hanjarí.—(*Jugular vein*) حبل الورید hablu 'l-varíd, رگ جان rag-i-ján, ورید varíd, ابهم abham, رگ گردن rag-i-gardan, عرق حلقوم 'irq-i-hulqúm.

Juglans (*Walnut*), *subs.* جوز jauz, گردگان girdagán, چار مغز chár-maghz.

Juglans regia (*Walnut-tree*), *subs.* درخت گردو dirakht-i-girdú.

Juice, *subs.* شیره shírah, عصاره 'usárah, عصیر 'asír, رب rubb (*pl.* ارباب ribáb), جوهر jauhar, عرق 'araq, فشرده fishurdah.

Juiceless, *adj.* بي شیره bí-shírah, بي عصاره bí-'usárah, بي آب bí-áb, خشک khushk.

Juiciness, *subs.* طراوت tarávat, رطوبت rutúbat, پر آبي pur-ábí, شدابي shadábí, آبداري áb-dárí, پر شیرگي pur-shíragí.

Juicy, *adj.* آبدار áb-dár, تر tar, مرطوب martúb, پر شیره pur-shírah, شداب shadáb.

Jujube, *subs.* (*Tree*) کنار kunár, کونار kúnár, سدر sidr, نبق nabq, طبرخون tabarkhun.—(*Species of red jujube*) سنجد sinjid, عناب 'unnáb.—(*Sweetmeat*) صمغ محلي samgh-i-mahallá, نقل عناب naql-i-'unnáb.

Julep, *subs.* رب rubb (*pl.* ارباب ribáb), شیره shírah. جلاب jaláb, شربت sharbat, مشروب mashrúb.

Julian, *adj.* قیصري qaisarí, رومي rúmí, جولیومي júlíyúsí (European).

July, *subs.* تموز tamúz, زویه zúíyah, جولائي júlá,í (European), ماه جولائي máh-i-júlá,í (European).—*adj.* تموزي tamúzí.

Jumble, *subs.* اختلاط ikhtilát, خلط مبحث khilt-i-mabhas, مخلوطه makhlútah, ممزوجه mamzújah, در هم آمیختگي dar-ham-ámíkhtagí, شلوق کاري shulúq-kárí, در هم برهمي dar-ham-bar-hamí.—(*What a jumble of ideas*) چه پریشان گوئي‌ها chih paríshán-i-gú,íhá, چه سخنان در هم بر هم chih sukhunán-i-dar-ham-barham.

Jumble, *verb trans.* مخلوط کردن makhlút kardan, در هم آمیختن dar-ham ámíkhtan, ممزوج نمودن mamzúj nimúdan, شلوق کردن shulúq kardan, بي خیال انداختن bí-khiyál andákhtan.—*intrans.* مخلوط شدن makhlút shudan, بهم آمیختن bi-ham ámíkhtan, در هم شدن dar-ham shudan, بهم بر آمدن bi-ham bar-ámadan, شلوق کاري نمودن shulúq-kárí nimúdan, مختلط گشتن mukhtalit gashtan.

Jump, *subs.* جست jast, خیز khíz, طفره tafrah, جهش jihish.

Jump, *verb,* جستن jastan (*rt.* جه jih), جهیدن jihídan, خیز کردن khíz kardan, پریدن parídan.—(*Start*) بر جستن bar-jastan, مرتعش شدن murta'ish shudan. لرزیدن larzídan.—(*To jump about*) جست و خیز کردن jast-u-khíz kardan.—(*To jump aside*) کنار جستن kinár jastan.—(*To jump in*) جست کردن jast kardan.—(*To jump out*) بیرون جستن bírún jastan, رهیدن rahídan.—(*To jump up*) بر جستن bar-jastan.

Jumper, *subs.* جهنده jihandah, خیز کننده khíz-kunan-

dah, طفار taffár.—(*Carriage*) گاري برف gárí-barf, گاري gárí.

Junction, *subs.* اتصال ittisál, تواصل tavásul, لصوق lusúq, اجتماع ijtimá', اتحاد ittihád, التقا iltiqá, مجمع majma', مجتمع mujtami', ملتقي multaqá, ترکیب tarkíb.

Juncture, *subs.* حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), سانحه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پیش آمد písh-ámad, پیش افتاد písh-uftád, واقعه váqi'ah, وقعه vaq'ah, وقوع vuqú', وقیعه vaqí'ah (*pl.* وقائع vaqáï'), عارض 'áriz, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), قضیه qazíyah (*pl.* قضایا qazáyá), موقع mauqi', درك dirk, ما جرا má-jará.

June, *subs.* حزیران hazírán, ماه جیون máh-i-juyún (European).—*adj.* حزیراني hazíráni.

Jungle, *subs.* جنگل jangal, غابه ghábah, غیضه ghaizah, درختزار dirakht-zár.

Junior, *subs. and adj.* کهتر kihtar, کوچکتر kúchiktar, اصغر asghar.

Juniperus communis (*Juniper*), *subs.* اردج ardaj, اردیج ardíj.—(*Berries*) حب العرعر habb-ul-'ar'ar.

Juniperus excelsa (*Pencil cedar tree*), *subs.* جرجري jarjarí.

Juniperus sabina, *subs.* (*Common barren savin tree*) ابهل abhul.

Juniperus virginiana (*Red cedar tree*), *subs.* کاج káj, سرو sarv.

Junk, *subs.* (*Boat*) کشتي چیني kashtí-i-chíní.—(*Old ropes*) رسن کهنه rasan-i-kuhnah.—(*Of meat*) قطعه گوشت گاو مسخت qat'ah-i-buzurg, gúsht-i-gáv-i-sakht, مملوحه mamlúhah.

Junket, *subs.* (*Curds and whey*) حلوا halvá, شکر دلمه shakr-i-dalamah.—(*Entertainment*) ضیافت ziyáfat, نوازش navázish, مهماني mihmání, پذیرائي pazírá,í.

Junket, *verb.* خوش گذرانیدن khush guzránídan, حلوا دزدانه ضیافت نمودن halvá-khurí kardan, duzdánah ziyáfat nimúdan, عیش پنهان باختن 'aish-i-panhán bákhtan.

Junketing, *subs.* خوش گذراني khush-guzrání, حلوا خوري halvá-khurí, تنقل tanaqqul.

Junta, *subs.* مشورت mashvarat, شور shúr, شوري shurí, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محاوره muhávarah, مذاکره دولتي muzákarah-i-daulatí.

Junto, *subs.* بلوي balvá, فتنه fitnah, مکر makr, نجوي najvá, مفسده mufsidah, طغیان tughyán, بغي baghí.

Jupiter, *subs.* خدائي رومیان قدیم khudá,í-rúmiyán-i-qadím.—(*The planet*) مشتري mushtarí, برجیس bir-jís.

Jurat, *subs.* حلیف halíf, قسم خورده qasam-khurdah, قاضي qází (*pl.* قضات quzzát), نائب náïb, حاکم شرع hákim-i-shar', شیخ بزرگ shaikh-i-buzurg.

Jure divino, (*Legal expression*) بحکم خدا bi-hukm-i-khudá, باذن الاه bi-izn-i-allah, بموجب سنت الهیه bi-mújib-i-sannat-i-allahíyah.

Juridical, *adj.* قضاوي qazáví, معلق بمحکمه شرع mu-ta'alliq-bi-mahkamah-i-shar', شرعي shar'í, دیواني dainúní.

Juridically, *adv.* بقاعده شرع bi-qá'idah-i-shar', از روي قانون az-rúy-i-qánún, بطرز دیاني bi-tarz-i-dayyání, بقوه شریعت bi-qúvah-i-shar'íyat.

Jurisconsult, *subs.* فقیه faqíh (*pl.* فقها fuqahá), مجتهد mujtahid, مفتي muftí, قاضي qází (*pl.* قضات quzzát), نائب náïb.

Jurisdiction, *subs.* داوري dávarí, حکمراني hukm-ráni, حکومت hukúmat, قلمرو qalam-rau, قضا qazá, ولایت viláyat, عهده 'uhdah, دائره dáïrah, سنجاق sanjáq, ادارتگاه idárat-gáh.

Jurisprudence, *subs.* فقه fiqh. شرع shar', قانون داني qánún-dáni, قواعد شناسي qavá'id-shinási, علم 'ilm-i-rusúmát, علم سنن 'ilm-i-sinan.

Jurisprudential, *adj.* فقهي fiqhí, شرعي shar'í, شرائعي sharáï'í, احکامي ahkámí, قانوني qánúní, معلق بعلم شرائعي muta'alliq-bi-'ilm-i-sharáï'í, بسته بشریعت bastah-bi-sharí'at-dání.

Jurist, *subs.* قانون دان qánún-dán, عالم شرع 'álim-i-shar', آیین دان áyín-dán, فقیه faqíh, شارع shárí', قواعد نویس qavá'id-nivís, شرائع دان sharáï'-dán.

Juror, *subs.* آیین دان áyín-dán, ناموسي námúsí, قانوني qánúní, عصو محکمه عدالت 'asv-i-mahkamah-i-'adálat, اهل انصاف ahl-i-insáf, ریش سفید rísh-safíd, حکم hakam, کد خدا kad-khudá.

Jury, *subs.* مجلس عدالت majlis-i-'adálat, اجزائي محکمه عدلیه ajzá,í-i-mahkamah-i-'adlíyah, کد خدایان kad-khudáyán, ریش سفیدان rísh-safídán, بزگان بلد buzur-gán-i-balad, اهل قضا ahal-i-qazá, ارباب فتوي arbáb-i-fatvá.

Juryman, *subs.* نفر مجلس عدالت nafar-i-majlis-i-'adálat, شریعت دان sharí'at-dán, قانون شناس qánún-shinás, عضو مجلس عدالت 'azv-i-majlis-i-'adálat, اهل محکمه عدلیه ahl-i-mahkamah-i-'adlíyah, ریش سفید rísh-safíd, فتوي ده fatvá-dih, حکم hakam, کد خدا kad-khudá, قاضي qází.

Jury-mast, *subs.* دگل موقتي dagal-i-muvaqqatí, دار علم حالي dár-i-'alam-i-hálí, دیرك تازه dírak-i-tázah.

Jus gentium, (*Legal expression*) قانون اقوام qánún-i-aqvám, ناموس طوائف námús-i-taváïf, رسم امم rasm-i-umam, سنت قبائل sunnat-i-qabáïl.

Just, *subs.* تلاقي مواره taláqí-i-suvárah, اسب بازي asb-bází, جنگ دروغ jang-i-durúgh.—*adj.* (*Persons*) عادل 'ádil, داور dávar, داد رس dád-ras, بر barr, عدالتکار 'adálat-kár, راست کردار rást-kirdár, معدلت گستر ma'da-

lat-gastar, نیکو کیش níkú-kísh, صواب انتساب saváb-intisáb, منصف munsif, داد گستر dád-gastar.—(*Things*) با داد bá-dád, با صواب bá-saváb, عادلانه ‘ádilánah, از روي عدالت az rúy-i-adálat, روا ravá, جائز jáïz, راست rást, درست durust, صحیح sahíh, با انصاف bá-insáf. *adv.* بدرستي bi-durustí, با دقت bá-diqqat, عیناً ‘ainan, مقرراً muqarraran, جخ jakh (*vulg.*).—(*Just as—style*) همان طور hamán-taur, بطوریکه bi-taurí-kih.—(*Just as—time*) بوقتي که bi-vaqtí-kih.—(*Just as they are*) کما کان kamá-kána.—(*Just then*) در این بین dar-ín-bain.—(*Just a line*) فقط یك کلمه faqat yak kalamah.—(*I was just on the point of coming*) در صدد آمدن بودم dar-sadad-i-ámadan búdam, تهیه آمدن میدیدم tahíyah-i-ámadan mí-dídam, دارم میایم dáram mí-áyam.—(*Just in time*) دروقت dar-vaqt, با وقت bá-vaqt, با موقع bá-mauqi‘, با هنگام bá-hangám.—(*Just go and fetch this*) حالا برو و این را بیار hálan birau va ín-rá biyár.

Just, *verb,* اسب سواري کردن asb-suvárí kardan, اسب دواني نمودن asb-davání nimúdan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), بازي کردن bází kardan.—(*Jostle*) بر خوردن bar-khurdan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan, بهم رسیدن bi-ham rasídan, تصادم کردن tasádum kardan, بهم زدن bi-ham zadan.

Justice, *subs.* عدل ‘adl, عدالت ‘adálat, معدلت ma‘dalat, معادلت mu‘ádalat, داد dád, انصاف insáf, نصفت nasfat, حق haqq, شریعت sharí‘at, رشادت rishádat, راستي rástí, صواب saváb, اقساط iqsát, درستي durustí.—(*Judge*) قاضي qází, حاکم hákim, حکم hakam, دیان dayyán, داور dávar, فاصل fásil, فیصل کن faisal-kun, غور رس ghaur-ras, داد گر dád-gar, داد آر dád-ár.—(*Chief Justice*) قاضي القضات qázíu ’l-qazát, حاکم مطلق hákim-i-mutlaq, بزرگ محکمه عدلیه buzurg-i-mahkamah-i-‘adlíyah, رئیس مجلس عدالت räís-i-majlis-i-‘adálat, احکم الحکام ahkamu ’l-hakkám.—(*Minister of Justice*) وزیر عدلیه vazír-i-‘adlíyah.—(*Hall of Justice*) دیوان عدلیه díván-i-‘adlíyah, ایوان معدلت íván-i-ma‘dalat, دیوان خانه díván-khánah.—(*Administration of justice*) احقاق حق ihqáq-i-haqq, اجرائي حقوق ijrá’í-i-huqúq.—(*He will give you up to justice*) دست دیوانت میدهد dast-i-diván-at mí-dihad.—(*To do justice*) داد دادن dád dádan, عدالت کردن ‘adálat kardan, حق دادن haqq dádan.

Justiceship, *subs.* قضاوت qazávat, قاضیگري qázígarí, دینونت dainúnat, دیاني dayyání, عدل ‘adl, عدالت ‘adálat, انصاف insáf, داد گري dád-garí.

Justiciary, *subs.* عادل ‘adil, عدالت کار ‘adálat-kár, منصف munsif, داور dávar, دادگر dád-gar, داد آر dád-ár.

Justifiable, *adj.* تصدیق پذیر tasdíq-pazír, تزکیت یاب tazkiyat-yáb, تبرئت گیر tabrïat-gír, تحقیق بردار tahqíq-bardár, قابل امتحان qábil-i-imtihán, صورت شرع دار súrat-i-shar‘-dár.

Justifiableness, *subs.* تصدیق پذیري tasdíq-pazírí, تزکیت یابي tazkiyat-yábí, تبرئت گیري tabrïat-gírí, تحقیق برداري tahqíq-bardárí, قبول امتحان qabúl-i-imtihán, صورت شرع داري súrat-i-shar‘-dárí.

Justifiably, *adv.* تصدیق پذیرانه tasdíq-pazíránah, تزکیت یابانه tazkiyat-yábánah, بطور تبرئت گیري bi-taur-i-tabrïat-gírí, بطریق تحقیق برداري bi-taríq-i-tahqíq-bardárí, از روي قبول امتحان az rúy-i-qabúl-i-imtihán, با وجود صورت شرع bá-vujúd-i-súrat-i-shar‘.

Justification, *subs.* عذر ‘uzr, اعتذار i‘tizár, تبري tabarrí, تزکیت tazkiyat, تصدیق tasdíq. تنزیه tanzíh, تزکي tazakkí, تبرئه ذمت tabrïah-i-zimmat.

Justificatory, *adj.* تصدیقي tasdíqí, تزکیتي tazkiyatí, تبرئتي tabrïatí, تحقیقي tahqíqí, مائل بقبول máïl-bi-qabúl, تصدیق نما tasdíq-nimá.

Justifier, *subs.* مصدق musaddiq, صادق شمار sádiq-shimár, مزکي muzakkí, مبري mubarrí, مبرئ ساز mubarrá-sáz, پاك گردان pák-gardán, راست نما rást-nimá, عادل ساز ‘ádil-sáz.

Justify, *verb,* (*Clear from guilt*) تزکیت کردن tazkiyat kardan, ابرا نمودن ibrá nimúdan, تنزیه نمودن tanzíh nimúdan, تصدیق نمودن tasdíq nimúdan, مبرئ داشتن mubarrá dáshtan, راست گو گردانیدن rást-gú gardánídan, بیگناه قلم دادن bí-gunáh qalam dádan, پاك ساختن pák sákhtan.—(*Render just*) عادل شمردن ‘ádil shimurdan, بعدالت منسوب گردانیدن bi-‘adálat mansúb gardánídan, صادق شمردن sádiq shimurdan. —(*Excuse or defend*) اعتذار نمودن i‘tizár nimúdan, معذور داشتن ma‘zúr dáshtan.—(*Absolve*) معاف کردن mu‘áf kardan, عفو نمودن ‘afv nimúdan, خلاص کردن khalás kardan, آمرزیدن ámurzídan.—(*To justify oneself*) تبرئه ذمت نمودن tabrïah-i-zimmat nimúdan, خودرا مبرئ قلم دادن khud-rá mubarrá qalam dádan.

Justifying, *subs.* تبرئت سازي tabrïat-sází, مبرئ داري mubarrá-dárí, راست گو گرداني rást-gú-gardání.

Justle, *verb trans.* راندن rándan, دفع کردن daf‘ kardan, دور نمودن dúr nimúdan, (بر) حمله بردن hamlah burdan (bar), زدن zadan (*rt.* زن zan), مصادم شدن musádim shudan. — *intrans.* تلاقي نمودن taláqí nimúdan, تصادم کردن tasádum kardan, بر خوردن bar-khurdan, بهم زدن bi-ham zadan, ملتقي شدن multaqí shudan.

Justly, *adv.* بالصواب bi ’s-saváb, عادلانه ‘ádilánah, حسب شرع hasb-i-shar‘, با حق bá-haqq, محققاً muhaqqaqan, بطور درست bi-taur-i-durust, از روي انصاف

az rúy-i-insáf, راستاله rástánah.—(*Justly or unjustly*) حق یا ناحق haqq yá ná-haqq.

Justness, *subs.* راستي rástí, درستي durustí, حق haqq, انصاف insáf, عدالت 'adálat, حقانیت haqqániyat, صواب saváb, رشد rushd, قسط qist, مناسبت muná-sabat, وفاق vifáq, صحت sihhat, شایستگي sháyistagí, معقولي ma'qúlí.

Jut, *verb,* آمدن ámadan, بیرون دویدن bírún davídan, سر بر آوردن sar bar-ávardan, بر آمدن bar-ámadan, پیش شدن písh shudan.—(*It juts out far to sea*) خیلي توئي دریا مي آید khailí tú,í-i-daryá mí-áyad, پر رو بدریا میرود pur-rú bi-daryá mí-ravad.

Jute (*Corchorus capsularis*), *subs.* کتان هندي kattán-i-hindí, قنب qunnab.

Juvenalia, *subs.* بازي جوان bází-i-javán, لعب شبان la'b-i-shabbán.

Juvenescence, *subs.* جواني javání, شباب shabáb, تازگي tázagí, طراوت tarávat, خورد مالي khurd-sálí, کوچکي kúchikí.

Juvenescent, *subs.* جوان javán, شاب shább, تازه tázah, طراوت دار tarávat-dár, خورد سال khurd-sál, کوچك kúchik.

Juvenile, *subs.* جوان javán, خورد سال khurd-sál, جاهل jáhil (*vulg.*).—*adj.* لائق جوان láïq-i-javán, خاصه جواني khássah-i-javání.

Juvenility, *subs.* جواني javání, شباب shabáb, خورد سالي khurd-sálí, کوچکي kúchikí, کودکي kaudakí.

Juxta-posited, *adj.* متصل muttasil, مجاور mujávir, متجاور mutajávir, در شرف dar-sharaf, قریب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar-jamb, نزدیك nazdík, نزد nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvá-riq, مکامر mukásir, مقرون maqrún.

Juxta-position, *subs.* اتصال ittisál, مقابله muqábalah, محاذي muhází, موٴازات müázát, رو برو rú-bi-rú, مواجهه muvájahah, نزدیکي بهم nazdíkí-bi-ham, اقتراب iqtiráb.

K.

Kæmodia (*A disease in which the teeth drop out*), *subs.* کندي دندان kandí-i-dandán.

Kale, *subs.* کلم kalam, ملفوف malfúf, لحانه lihánah.

Kaleidoscope, *subs.* رنگ نما rang-nimá, الوان بین alván-bín.

Kali (*Potash*), *subs.* قلیا qalyá (European), قلیا نمك qalyá-namak (European).

Kalmia, *subs.* (*Botanical term*) قلمیا qalmiyá (European).

Kamala (*Mallotus philippensis*), *subs.* قمبیل qambíl, دارو گله dárú-i-gullah.

Kamsin (*African dust-storm*), *subs.* سموم samúm (*pl.* سمائم samáïm), باد گرم bád-i-garm.

Kangaroo, *subs.* بز موش buz-músh, کنگرو kangarú (European).

Kantian, *subs.* کنطي kantí (European), تابع کنط tábi'-i-kant, پیر و حکیم کنط pír-u-hakím-i-kant.

Kaolin (*Porcelain clay*), *subs.* گل gil, گل لطیف gil-i-latíf, گل چیني gil-i-chíní-sází, خاك چیني khák-i-chíní.

Kayle, *subs.* سیخك nah-síkhak.—(*Game*) گوله بازي gúlah-bází, گلوله غلطاني gulúlah-i-ghaltání.

Keck, *subs.* شکم بلند سازي shikam-buland-sází, سینه فرازي sínah-farází.

Keck, *verb,* شکم بلند ساختن shikam buland sákhtan, سینه افراشتن sínah afráshtan.

Keckle, *verb,* ریسمان تاب کردن rísmán táb kardan, کهنه پیچ نمودن kuhnah pích nimúdan, ملفوف ساختن malfúf sákhtan.

Kedge, *subs.* لنگر کوچك langar-i-kúchik, لنگرچه lan-garchah.

Kedge, *verb,* لنگر کش کردن langar-kash kardan, کشیدن kashídan, پیچیدن pích dán, تابیدن tábídan, تاب دادن táb dádan.

Keek, *verb,* دزدانه نگریستن duzdánah nigarístan, از گوشه دیدن az gúshah dídan, پنهان نظر داشتن panhán nazar dáshtan, خفیه نگاه کردن khufyah nigáh kar-dan.

Keel, *subs.* (*Of a ship or boat*) مبنائي جهاز mabná,i-i-jaház, ته کشتي tah-i-kashtí, کیل kíl (European).—(*Boat*) کشتي ته پهن kashtí-i-tah-pahn, کشتي زغال کشي kashtí-i-zughál-kashí.—(*Botanical term*) بیخ گل bíkh-i-gul, ته بندي tah-bandí, زمینه zamínah.

Keel, *verb,* کشتي راندن kashtí rándan, جهاز راني کردن jaház-rání kardan.—(*Turn up the keel*) بر گرداندن bar-gardándan, سر بالا کردن sar-bálá kardan, مقلوب ساختن maqlúb sákhtan.

Keel-boat, *subs.* کشتي بي شراع kashtí-i-bí-shirá', ماشوه بزرگ máshvah-i-buzurg.

Keeler, *subs.* کشتیبار kashtí-bár, کشتي ران kashtí-rán, سفان saffán, ملاح malláh, جاشو jáshú.—(*Tub*) برمیل barmíl, تغار چوبین taghár-i-chúbín, بالدي báldí (Hind.).

Keel-haul, *verb,* زیر جهاز کردن zír-i-jaház kardan, زیر کشتي گرداندن zír-i-kastí gardándan.

Keelman, *subs.* کشتیبان kashtí-bán, کشتي ران kashtí-rán, سفان saffán, ملاح malláh, جاشو jáshú.

Keelson, *subs.* تخته زیرین کشتي takhtah-i-zírín-i-kashtí, چوب ته کشتي chúb-i-tah-i-kashtí.

Keen, *adj.* (*Sharp*) تیز tíz, تند tund, شدت مند shiddat-mand, شدید shadíd, سخت sakht.—(*Eager*) آرزو مند

árzú-mand, شوقمند shauq-mand, شائق sháïq, مشتاق mushtáq, سر گرم sar-garm.—(*Acrimonious*) تلخ talkh, تند tund, دلچسب dil-chasb, سخت sakht, درشت durusht.—(*Keen satire*) کنایه سخت kináyah-i-sakht, هجو زشت hajv-i-zisht, دشنام dushnám, فحش fuhsh, درشت گوئي durusht-gú,í.—(*A keen wind*) باد تند bád-i-tund, باد سخت bád-i-sakht, ریح صرصر ríh-i-sarsar.

Keenly, *adv.* (*Sharply*) بطور تیزي bi-taur-i-tízí, از روي حدت az rúy-i-hiddat.—(*Eagerly*) حریصانه harísánah, با گرمي bá-garmí, مشتاقانه mushtáqánah.—(*Acrimoniously*) بطور تلخي bi-taur-i-talkhí, درشتانه durushtánah, بطور تندي bi-taur-i-tundí, بحدت bi-hiddat, خشمناکانه khishm-nákánah.

Keenness, *subs.* (*Sharpness*) تیزي tízí, تندي tundí, حدت hiddat, شدت shiddat, ذکا zuká.—(*Eagerness*) حرص hirs, شوق shauq, آرزو árzú, طمع tama', میل mail.—(*Acrimony*) تلخي talkhí, تندي tundí, درشتي durushtí, خشمناکي khishm-nákí, غیظ ghaiz.

Keep, *subs.* (*Dungeon*) زندان zindán, چال سیاه síyáh-chál, حبس habs.—(*Food, &c.*) نگاهداشت nigáh-dásht, پایش páyish, بقا baqá, حفظ hifz, حراست hirásat, حالت hálat.

Keep, *verb trans.* داشتن dáshtan (*rt.* دار dár).—(*Preserve or maintain*) نگاه داشتن nigáh dáshtan, مرعي داشتن mar'í dáshtan, بجا آوردن bi-já ávardan, حفظ کردن hifz kardan, حراست نمودن hirásat nimúdan, پائیدن pá,ídan.—(*As a promise*) وفا نمودن vafá nimúdan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, از عهده بر آمدن az 'uhdah bar-ámadan, ادا کردن adá kardan, قول خود ایستادن qaul-i-khud ístádan.—*intrans.* باقي ماندن báqí mándan, پائیدن pá,ídan, دوام کردن davám kardan, بودن búdan. — (*As food*) تازه ماندن tázah mándan.—(*To keep for oneself*) قائم کردن qáïm kardan. —(*To keep a person*) نگاهداشتن nigáh dáshtan. —(*To keep one's health*) حفظ صحت خویش کردن hifz-i-sihhat-i-khísh kardan, مراقب حال خود بودن murá-qib-i-hál-i-khud búdan.—(*To keep a mistress*) معشوقه نگاهداشتن ma'shúqah nigáh dáshtan, صیغه بازي کردن síghah-bází kardan.—(*To keep on speaking*) مسلسل سخن راندن musalsal sukhun rándan, متصل حرف زدن muttasil harf zadan.—(*To keep the peace*) حفظ امنیت نمودن hifz-i-amníyat nimúdan.—(*To keep away*) *trans.* دفع کردن dafa' kardan; *intrans.* باز ماندن báz-mándan.—(*To keep back*) *trans.* باز داشتن báz-dáshtan; *intrans.* باز ایستادن báz-ístádan.—(*The name has been kept*) اسمش هنوز در افواه مردم جاریست ism-ish hanúz dar afváh-i-mardum járí'st.—(*He keeps a carriage*) او صاحب کالسکه است ú sáhib-káliskah ast.—(*Keep it there*) گیرش کن gír-ish kun.

Keeper, *subs.* محافظ muháfiz, مستحفظ mustahfiz, دارنده dárandah, نگهبان nigah-bán, حارس háris, مربي mu-rabbí.—(*In composition*) دار dár, بان bán, جي jí, چي chí.

Keeping, *subs.* امر amr, عهده 'uhdah, نگاهداشت nigáh-dásht, قبضه qabzah, حفظ hifz.—(*Food, &c.*) خوراك دهي khurák-dihí, نگاهداشت nigáh-dásht, پایش páyish, بقا baqá, حفظ hifz, حراست hirásat, حالت hálat.—(*Conformity*) موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, اتفاق ittifáq.—(*In keeping with*) موافق muváfiq, مناسب munásib, شایسته sháyístah.

Keeping-room, *subs.* اطاق نشیمن utáq-i-nishíman, سکنا گاه sukná-gáh, محل نشست و بر خاست mahall-i-nishist-u-bar-khást.

Keepsake, *subs.* یاد گار yád-gár, تذکره tazkirah.

Keeve, *subs.* برمیل barmíl, تغار بزرگ taghár-i-buzurg, خمره شراب سازي khumrah-i-sharáb-sází, خم دان khamr-dán, خم khum.

Keeve, *verb,* در خم نهادن dar khum nihádan, در خمره ریختن dar khumrah ríkhtan.

Keg, *subs.* پیپ píp, برمیل کوچك barmíl-i-kúchik, خمره چوبین khumrah-i-chúbín.

Keil, *subs.* (*Chemical term*) جوهر آهن jauhar-i-áhan.

Kelp, *subs.* خاکستر گیاه بحري khákistar-i-giyáh-i-bahrí, مکلس نبات بحري mukallas-i-nabát-i-bahrí.—(*Plants from which kelp is obtained*) گیاه بحر giyáh-i-bahr, نبات دریا nabát-i-daryá.

Kelpie, *subs.* اسب دریائي asb-i-daryá,í, جن بحري hann-i-bahrí.

Kelter, *subs.* آمادگي ámádagí, حاضري házirí, تهیا ta-híyá.

Ken, *subs.* (*View*) نظر nazar, نگاه nigáh, منظر manzar. —(*Knowledge*) علم 'ilm, دانش dánish, معرفت ma'rifat, شناخت shinákht.

Ken, *verb,* (*Descry*) از دور دیدن az dúr dídan, بنظر آوردن bi-nazar ávardan, نگریستن nigarístan.—(*Know*) دانستن dánistan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), معلوم کردن ma'lúm kardan.

Kennel, *subs.* سگخانه sag-khánah, سگدان sag-dán, دسته سگ dastah-i-sag, خانه تازي tází-khánah.—(*Fox's hole*) سوراخ روباه súrákh-i-rúbáh.—(*Water-course*) آبرو áb-rau, معبر ma'bar.

Kennel, *verb trans.* دادن *or* جا کردن já kardan *or* dádan, در سگدان کردن dar sag-dán kardan, در تازیخانه بردن dar tází-khánah burdan.—*intrans* در سوراخ ماندن dar súrákh mándan, در سگدان بسر بردن dar sag-dán bi-sar burdan.

Kenning, *subs.* نظر nazar, نگاه nigáh, دانش dánish, علم 'ilm, شناخت shinákht.

Kentle, *subs.* صد لیره sad-lírah.

Kentledge, *subs.* حماله hamálah, نیلام nílám, طعان ta'án, بار گشتي خالي bár-gashtí-i-khálí.

Kerb-stone, *subs.* سنگ حاشیه sang-i-háshiyah, سنگ کناره sang-i-kinárah.

Kerchief, *subs.* (*Cloth worn on the head by women*), چارقد chár-qadd, دستمال dast-mál, سر بند sar-band, محرمه mahramah.

Kerf, *subs.* رخنه rikhnah, خلل khalal, برش burish, کنه kinah, جا تیشه já-i-tíshah, جا تبر já-i-tabar.

Kermes, *subs.* قرمز qirmiz, کرم صباغي kirm-i-sabbághí, رنگ دانه rang-dánah.

Kern, *subs.* (*Lazy fellow*) تنبل tambal, کاهل káhil.—(*Printer's term*) حرف معلق harf-i-mu'allaq.—(*Hand-mill*) دست آس dast-ás, آسك ásak.

Kern, *verb,* رسیدن rasídan, سخت شدن sakht shudan.

Kernel, *subs.* مغز maghz, هسته hastah, استه astah, خسه khassah, دانه dánah, لب lubb, تخم tukhm, دل dil.

Kernel, *verb,* بستن *or* مغز کردن maghz kardan *or* bastan, هسته کردن hastah kardan.

Kersey, *subs.* برك barak, پشمینه درشت pashmínah-i-durusht, صوف súf.

Kersey-mere, *subs.* کشمیري kashmírí, شال shál, پشمینه نازك pashmínah-i-názuk, صوف súf.

Kestrel (*Accipiter virgatus*), *subs.* باز báz, مرغ شکاري murgh-i-shikárí, شاهین sháhín, قوش qúsh.

Ketch, *subs.* جهاز دو دگلي jaház-i-dú-dagalí, کشتي دو دیرکي kashtí-i-dú-dírakí.

Kettle, *subs.* دیگ díg, دیگچه dígchah, قدر qidr, کتري kitrí, قوري qúrí, آب گرم کن áb-garm-kun.—(*Large kettle or cauldron*) قزغان qazghán, پاتیل pátíl.

Kettle-drum, *subs.* نقاره naqqárah, کوس kús, دهل duhl, سنتور santúr.

Kettle-holder, *subs.* جعاله ji'álah.

Kettle-pin, *subs.* نه سیخك nuh-síkhak.

Key, *subs.* کلید kilíd, اقلید iqlíd (*pl.* اقلاد iqlád), مفتاح miftáh (*pl.* مفاتیح mafátíh), آچار áchár.—(*False key*) کلید عملي kilíd-i-'amalí.—(*For musical instrument*) پیچ کوك pích-i-kúk.—(*Key of enigma*) کلید kilíd.—(*Musical term*) پرده pardah, نوا navá, نغمه naghmah.

Key-board, *subs.* صفحه ساز safhah-sáz, مقلد maqlad, مضرب mazrab, دستگاه dast-gáh.

Keyed, *adj.* کوك شده kúk-shudah, پیچ داده pích-dádah, کلید کرده kilíd-kardah.

Key-hole, *subs.* سوراخ کلید súrákh-i-kilíd, گاه کلید kilíd-gáh, جا کلید já-i-kilíd.

Keystone, *subs.* سنگ سر طاق sang-i-sar-i-táq.

Khan, *subs.* خان khán.

Khanate, *subs.* خاني khání, ولایت viláyat, قطعه qat'ah, بلوك bulúk.

Kibe, *subs.* (*Chap*) ترك tarak, شکاف shikáf.—(*Chilblain*) سرما زدگي sarmá-zadagí, درد بروددت dard-i-burúdat, سوزك súzak, خارش khárish.

Kibed, *adj.* ترکیده tarakídah, شکافته shikáftah, سرمازده sarmá-zadah.

Kibitka, *subs.* (*Cart*) کالسکه سفر káliskah-i-safar.—(*Tent*) کپر kapar, خیمه khímah.

Kick, *subs.* لگد lagad.—(*Of horse*) لگد lagad, تپوق tapúq.

Kick, *verb trans. and intrans.* لگد زدن lagad zadan, پا زدن pá zadan, پشت پاي زدن pusht-i-páy zadan.—(*With both hind feet*) جفتك انداختن juftak andákhtan.—(*As a gun*) لگد زدن lagad zadan.—(*To kick about*) هلخته زدن shalakhtah zadan.—(*To kick up a dust—metaphorically*) آشوب کردن áshúb kardan, شلوق کردن shulúq kardan, معرکه نمودن ma'rikah nimúdan.—(*He kicked over the traces*) اعتنا نکرد i'tiná na-kard, پي پروائي بي پروائي bí-parvá,í nimúd.—(*He kicked*, i.e. *objected*) سر نمود sar báz-zad, ابا نمود ibá nimúd.

Kicking, *subs.* (*Active*) لگد زني lagad-zaní, رفس rafs, پس پا pas-pá, پشت پا pusht-i-pá.—(*Passive*) لگد lagad, لقط laqat.

Kid, *subs.* بز غاله buz-ghálah, کهره kahrah, جدي jadí (*pl.* اجدي ajdí), غاله ghálah.—(*Child*) بچه bachchah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál).—(*Leather*) تیماج tímáj.

Kidnap, *verb,* دزدیدن duzdídan.

Kidnapper, *subs.* دزد duzd.

Kidnapping, *subs.* دزدي duzdí, ادم ربودن adam-rubúdan.

Kidney, *subs.* گرده gurdah, کلوه kulvah, قلبه qulbah, کلیه kulyah (*pl.* کلیات kulyát).—(*They are all of one kidney*) تماماً یك طبیعت دارند tamáman yak tabí'at dárand, همه یك دل اند hamah yak-dil and, همه یکسان اند hamah yak sán and.

Kidney-bean (*Seed of Phaseolus vulgaris*), *subs.* لوبیه lúbiyah.

Kil, *subs.* مجرا majrá, نهر nahr (*pl.* انهار anhár).

Kilderkin, *subs.* کندو kandú, برمیل barmíl, خمره چوبي khumrah-i-chúbí, ظرف zaraf.

Kill, *verb,* کشتن kushtan, کشتار کردن kushtár kardan, قتل نمودن qatl nimúdan, بقتل رسانیدن bi-qatl rasánídan, هلاك ساختن halák sákhtan, بیجان کردن bí-ján kardan, اماتت نمودن imátat nimúdan, خونریزي کردن khún-rízí kardan.—(*To kill animals for food in the manner prescribed by Muhammadan law*) ذبح کردن zibh kardan, حلال کردن halál kardan, بسمل کردن bismil kardan (*vulg.*).—(*One colour kills the other*) یك رنگ دیگري را میکشد yak rang dígarí-rá mí-kushad.—(*Provided you do not kill him*) هرطي پاي تا کشتن او در میان نباشد shartí páy tá kushtan-i-ú dar miyán

na-báshad.—(*Kill or cure*) یا بکش یا چاره کن yá bi-kush yá chárah kun.

Killdee, *subs.* مزغ زیبا murgh-i-zíbá, مرغ ملخ murgh-i-malakh.

Killer, *subs.* قاتل qátil, خون ریز khún-ríz, خوني khúní.

Kiln, *subs.* کوره kúrah, گلخن gulkhun, پزاوه pazávah, تنور tannúr (*pl.* تنانیر tanánír), فرون furvun.—(*For lime*) کوره گچ پزي kúrah-i-gach-pazí.—(*Of bricks*) کوره اجر kúrah-i-ajur.

Kiln-dry, *verb,* در کوره خشکانیدن dar kúrah khush-kánídan, کوره خشك کردن kúrah-khushk kardan.

Kilogramme (*French weight*), *subs.* کیلوگرام kílúgrám (European).

Kilolitre (*French measure*), *subs.* کیلولطر kílúlatr (European).

Kilometre (*French measure*), *subs.* کیلو متر kílúmatr (European).

Kilt, *subs.* فوطه fútah, تنوره tannúrah, لنگ lung.

Kimbo, *adj.* کج kaj, خم kham, طاقي táqí, کماني kamání, قوسي qausí.

Kin, *subs.* خویش khísh, نسیب nasíb, قریب qaríb (*pl.* اقربا aqribá *and* قربا qurabá).—*adj.* مناسب munásib, هم طبع ham-tab', طبیعي tabí'í, تاب táb.

Kind, *subs.* نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), گونه gúnah, صنف sinf, قبیل qabíl (*pl.* قبل qubul), طور taur (*pl.* اطوار atvár), وجه vajh, نمط namat, جور júr.—(*In kind*) جنسي jinsí.—*adj.* مهربان mihr-bán, شفیق shafíq, مشفق mushfiq, کریم karím, لطیف latíf, منعم mun'im, خیر خواه khair-kháh, نیکو کار níkú-kár, محسن muhsin, احسان ihsán, مترحم mutarahhim.—(*Be kind enough to do this*) التفات کرده اینرا بکنید iltifát-kardah ín-rá bi-kuníd, لطف کرده اینرا بکنید lutf-kardah ín-rá bi-kuníd, مرحمت کرده اینرا بکنید marhamat-kardah ín-rá bi-kuníd.—(*You are very kind*) شما بسیار التفات دارید shumá bisyár iltifát dárid.—(*This is indeed extremely kind*) از راه کمال مرحمت است az ráh-i-kamál-i-marhamat ast, از روي غایت التفات است az rúy-i-ghávat-i-iltifát ast.

Kindle, *verb trans.* افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), روشن کردن raushan kardan, مشتعل کردن mushta'al kardan, سوزان کردن súzán kardan, سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), تحریق نمودن tahríq nimúdan.—(*Inflame*) التهاب دادن iltiháb dádan, ملتهب ساختن multahib sákhtan, بسوز آوردن bi-súz ávardan.—*intrans.* (*Ignite*) سوختن súkhtan, افروختن afrúkhtan, مشتعل شدن mushta'al shudan, اشتعال یافتن ishti'ál yáftan.—(*Be inflamed*) ملتهب گشتن multahib gashtan, شعله ور شدن shu'lah-var shudan, روشن گردیدن raushan gardídan, سوز ناك شدن súz-nák shudan.

Kindler, *subs.* فروزنده furúzandah, فروزان furúzán, شعله بخش shu'lah-bakhsh, محرق muharriq, موري múrí, موقد múqid.

Kindliness, *subs.* مهرباني mihr-báni, التفات iltifát, گرمي garmí, جوشش júshish, محبت mahabbat, مرحمت marhamat, مودت mavaddat.

Kindly, *adj.* (*Favourable*) ملائم muláïm, مناسب munásib, نرم narm, ملاطف mulátif, دلچسب dil-chasb.—(*Congenial*) موافق طبع muváfiq-i-tab', سازگار sázigár, مجانس mujánis, هم طبع ham-tab', فطري fitrí, طبیعي tabí'í.—(*Seasonable*) موافق muváfiq, مناسب munásib, لائق láïq, بجا bi-já, با موقع bá-mauqi', درست durust, در محل dar-mahall.—*adv.* دوستانه dústánah, از روي دوستي az-rúy-i-dústí, از روي آشتي az-rúy-i-áshtí, ملاطفانه mulátifánah, لطفا lutfan, تلطفا talattufan, از روي ملاطفت az-rúy-i-mulátafat, بطریق التفات bi-taríq-i-iltifát, از راه مرحمت az ráh-i-marhamat, بر سبیل مودت bar-sabíl-i-mavaddat, مشفقانه mushfiqánah.

Kindness, *subs.* مهرباني mihr-báni, شفقت shafaqat, خیر خواهي khair-kháhí, نیکو کاري níkú-kárí, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت 'utúfat, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, ملایمت muláyamat, رفق rifq, رأفت räfat, عنایت 'ináyat.—(*Kindness of heart*) رقت قلب riqqat-i-qalb.—(*Do me this kindness*) مرحمت فرموده این التفاترا در حق بنده بکنید marhamat-farmúdah ín iltifát-rá dar haqq-i-bandah bi-kuníd.

Kindred, *subs.* قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), خویش khísh, خویشاوند khísh-ávand, منسوب mansúb, قریب qaríb (*pl.* اقربا aqribá *and* قربا qurabá), ذو قربي zú-qurabá.—*adj.* هم ذات ham-zát, هم جنس ham-jins, متعلق muta'alliq, وا بسته vá-bastah, هم نسبت ham-nisbat, قرابت دار qarábat-dár, هم خوئي ham-khú'í, هم طبع ham-tab'.

Kine, *subs.* گاوان gáván, ماده گاوان mádah-gáván, بقرات baqarát.

Kine-pox, *subs.* آبله گاوي ábilah-i-gáví, گاو آبله gáv-ábilah, آبله کوفتني ábilah-i-kúftaní, جدري مصنوعي judrí-i-masnú'í.

King, *subs.* پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malik (*pl.* ملوك mulúk), سلطان sultán, خاقان kháqán, کي kai, تاجدار táj-dár, خسرو khusrav, راي rái, تخت takht-nishín, گیو gív.—(*Title of kings of Persia*) شاهنشاه sháhinsháh, شهنشه shahinshah.—(*At chess*) شاه sháh, رخ rukh.

Kingcraft, *subs.* سیاست siyásat, علم پادشاهي 'ilm-i-pádisháhí, آیین شهریاري áyín-i-shahryárí, تمهید سلاطین tamhíd-i-salátín.

Kingdom, *subs.* پادشاهي pádisháhí, پادشاهت pádisháhat

hat, سلطنت saltanat, دولت daulat, ملكوت malakút, فرماندهي farmán-dihí, خسروي khusraví, شهنشاهي shahinsháhí, شهرياري shahryárí, تاجداري táj-dárí.—(*Country*) ملك mulk, مملكت mamlakat, ولايت viláyat, اقليم iqlím, خط khattah, حاكم نشين hákim-nishín.—(*People of the State*) اهل ملك ahl-i-mulk, رعاياي پادشاه ri'áyá-i-pádisháh.—(*Division of natural objects in natural history*) مولود maulúd (*pl.* مواليد maválíd).—(*The three kingdoms of Nature*) مواليد ثلاثه maválíd-i-salásah, مواليد سه گانه maválíd-i-sih-gánah, viz.: (*Vegetable kingdom*) مولود نبات maulúd-i-nabát.—(*Mineral kingdom*) مولود جماد maulúd-i-jamád.—(*Animal kingdom*) مولود حيوان maulúd-i-haiván.—(*Kingdom of Heaven*) ملكوت آسمان malakút-i-ásmán, دين حق dín-i-haqq, سعادت اخروي sa'ádat-i-ukhraví, حسنيٰ husná.

Kingfisher (*Bird of the Halcyonidæ family*), *subs.* ماهي خورك máhí-khurak, چلق chilliq.

Kingly, *adj.* خسرو وار khusrav-vár, شاه وش sháh-vash, سلطان مانند sultán-mánand.—*adv.* پادشاهانه pádisháh-ánah, خسروانه khusravánah.

King-post, *subs.* ديرك سقف dírak-i-saqaf, هرسم hirasm, ديوار بند dívár-band.

King's-evil (*Scrofula*), *subs.* دا لملوك dáu 'l-mulúk, سراجه surájah, خنازير khanázír.

Kingship, *subs.* پادشاهي pádisháhí, سلطنت saltanat, تاجداري táj-dárí, خسروي khusraví.

Kingswort, *subs.* (*Botanical term*) سنبل خطائي sumbul-i-khatá'í.

Kink, *subs.* پيچ و تاب pích-u-táb, گره girih, عقده 'uqdah.

Kink, *verb trans.* پيچيدن pichídan, تابيدن tábídan, پر عقد ساختن pur-'uqd sákhtan, گره دار كردن girih-dár kardan, در هم بر هم نمودن dar-ham-bar-ham nimúdan.—*intrans.* پيچ خوردن pích khurdan, تاب بر داشتن táb bar-dáshtan, پر گره شدن pur-girih shudan, عقد دار گشتن 'uqd-dár gashtan.

Kino (*Gum of Pterocarpus marsupium*), *subs.* دم الاخوين dammu 'l-akhvain, دم الثعبان dammu 's-sa'bán, دم التنين dammu 't-tanín, قاطر الدم qátiru 'd-damm, خون سياوشان khún-i-siyávushán.

Kinsfolk, *subs.* اقارب aqárib, انسبا ansibá, خويشان khíshán, عشيره 'ashírah, قبيله qabílah, طائفه táïfah.

Kinship, *subs.* جنسيت jinsíyat, هم‌جنسي ham-jinsí, جناس jinás, قرابت qarábat, خويشي khíshí.

Kinsman, *subs.* خويش khísh, متعلق muta'alliq, وا بسته vá-bastah, منسوب mansúb, قريب qaríb (*pl.* اقربا aqribá *and* قربا qurabá), ذو قربيٰ zú-qurabá.

Kinswoman, *subs.* نسيبه nasíbah, منسوبه mansúbah, قريبه qaríbah, زن خويشي دار zan-i-khíshí-dár.

Kiosk, *subs.* كوشك kúshk, قصر qasr, عمارت 'imárat, عمارت تابستاني 'imárat-i-tábistání, كاشانه káshánah, ييلاق yíláq.

Kipper, *subs.* ماهي بيكاره máhí-i-bíkárah, ماهي تخمگي máhí-i-tukhmagí.

Kippered herring, *subs.* شاه ماهي نمك زده sháh-máhí-i-namak-zadah, ماهي خشك كرده máhí-i-khushk-kardah.

Kipskin, *subs.* چرم گوساله charm-i-gúsálah, چرم حيوان جوان charm-i-haiván-i-ján, تيماج قوچ tímáj-i-qúch.

Kirk, *subs.* كليسيا kalísiyá, عبادتگاه 'abádat-gáh, مسجده sijdah-gáh, پرستش خانه parastish-khánah.

Kirkman, *subs.* مرد كليسيا mard-i-kalísiyá, اهل عبادت ahl-i-'abádat, كشيش kashísh, زاهد záhid, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán), خادم كليسيا khádam-i-kalísiyá.

Kirtle, *subs.* بالا پوش bálá-púsh, بالا تنه bálá-tanah, نيم تنه ním-tanah, كليچه kulíchah, جليتقه jalítqah.

Kiss, *subs.* بوسه búsah, بوس bús, كام kám, ماچ mách (*vulg.*).—(*Couple of kisses*) جفت بوسه juft-i-búsah.

Kiss, *verb trans.* بوسيدن búsídan, بوسه دادن búsah dádan, ماچ كردن mách kardan (*vulg.*).—*intrans.* بوسه گرفتن búsah giriftan, ماچ گرفتن mách giriftan (*vulg.*).

Kissing, *subs.* بوسش búsish, بوسه دهي búsah-dihí, بوسه گيري búsah-gírí, تقبيل taqbíl, ماچ كني mách-kuní (*vulg.*), ماچ گيري mách-gírí (*vulg.*).

Kissing-comfit, *subs.* حلوائي بوس و كنار halvá'í-i-bús-u-kinár, شيريني معطر shíríní-i-mu'attar, مربائي خوش عطر marabbá'í-khush-'itr.

Kit, *subs.* (*Kitten*) گربه بچه gurbah-bachchah, گربه زاده gurbah-zádah, بچه گربه bachchah-i-gurbah, طوله گربه túlah-i-gurbah, هريره hurairah. — (*Fiddle*) كمانچه kamánchah, رباب rubáb. — (*Soldier's kit*) سامان sámán, اسباب asbáb.—(*The whole kit*) طم و رم timm-u-rimm, دار و دسته dár-u-dastah.

Kitchen, *subs.* آشپز خانه ásh-paz-khánah, مطبخ matbakh *or* mattabakh, طبخخانه tabkh-khánah, آشخانه ásh-khánah.

Kitchen-cloth, *subs.* استري astarí.

Kitchen-garden, *subs.* باغچه سبزي bághchah-i-sabzí, پاليز pálíz.

Kite (*Falco milvus*), *subs.* لاشه خور láshah-khur, لاش خوار lásh-khár, موش خوار músh-khár, غليواژ ghalívázh, غليواج ghalíváj.—(*Of paper*) كاغذك kághazak. —(*To fly a kite*) كاغذك هوا كردن kághazak havá kardan.

Kith, *subs.* آشنا áshná, دوست dúst, وا بسته vá-bastah, قريب qaríb, محرم mahram.

Kith and kin, *subs.* خودي khudí, اقربا و خويشان aqribá-va-khíshán, احباب و انصار ahbáb-va-ansár.

Kitten, *subs.* گربه بچه gurbah-bachchah, گربه زاده gur-

bah-zádah, بچه گربه bachchah-i-gurbah, طوله گربه túlah-i-gurbah, هریره hurairah.

Kitten, *verb,* گربه زائیدن gurbah zá,ídan, طوله کردن túlah kardan, بچه کردن bachchah kardan, تفریخ نمودن tafríkh nimúdan.

Klick, *subs.* آواز áváz, صدا sidá, صوت saut.

Klick, *verb,* آواز دادن áváz dádan, صدا کردن sidá kardan, صوت دادن saut dádan.

Knab, *verb,* (*Gnaw*) دندان زدن dandán zadan, خوردن khurdan, رخنه کردن rakhnah kardan.—(*Apprehend*) گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), چنگ در زدن chang dar-zadan, متمسك شدن mutamassik shudan.

Knack, *subs.* سلیقه salíqah, بند band, لم lim, ذوق zauq, زرنگی zaringí, چالاك دستی chálák-dastí, بازیچه bázíchah.

Knacker, *subs.* یابو فروش yábú-furúsh, بائع اسب وا مانده báï'-i-asb-i-vá-mándah.

Knag, *subs.* گره girih, عقده 'uqdah, ازگ azhag.—(*Of a deer*) بر آمدگی شاخ آهو bar-ámadagí-i-shákh-i-áhú.—(*Peg*) میخ míkh, مسمار mismár, وتد vatad, چنگ چوبین chang-i-chúbín.

Knaggy, *adj.* گره دار girih-dár, پر عقد pur-'uqd, ازگ ازگی azhag-azhagí.

Knap, *subs.* بر آمدگی bar-ámadagí, آماس ámás, ورم varam, ارتفاع irtifá'.

Knap, *verb,* بدندان کندن bi-dandán kandan, دندان بر کردن dandán bur kardan, کوتاه کردن kútáh kardan, جائیدن já,ídan.

Knapsack, *subs.* کوله بار kúlah-bár, توشه دان túshah-dán, رخت دان rakht-dán, چنته chantah, اسباب دان asbáb-dán.

Knar, *subs.* بر آمدگی bar-ámadagí, آماس ámás, ورم varam, ارتفاع irtifá'.

Knave, *subs.* فریبنده firíbandah, دستکج dast-kaj, غدار ghaddár, سر همبند sar-ham-band, حیله باز hílah-báz, دولاباز dúláb-báz, دولابی dúlábí, عیار 'ayyár, مکار makkár, پدر سوخته pidar-súkhtah, غشاش ghashshásh, ناقلا náqulá.

Knavery, *subs.* عیاری 'ayyárí, حیله بازی hílah-bází, سر همبندی sar-ham-bandí, دولابازی dúláb-bází, خیانت khiyánat, غدر ghadr, غداری ghaddárí, شرارت sharárat, غشاشی ghashsháshí, مکاری makkárí, نا پاکی ná-pákí, خباثت khabásat, پدر سوختگی pidar-súkhtagí, حرامزادگی harám-zádagí, ناقلائی náqulá,í.

Knavish, *adj.* شریر sharír, دغاباز daghá-báz, حیله گر hílah-gar, غشاش ghashshásh, نا پاك ná-pák, پدر سوخته pidar-súkhtah, خبیث khabís, دولابی dulábí, ناقلا náqulá.

Knavishly, *adv.* شریرانه sharíránah, دغابازانه daghá-bázánah, غشاشانه ghashsháshánah, حیله گرانه hílah-garánah, بطور دولابی bi-taur-i-dúlábí, از روی سفلگی az rúy-i-suflagí.

Knavishness, *subs.* عیاری 'ayyárí, حیله بازی hílah-bází, سر همبندی sar-ham-bandí, دولابازی dúláb-bází, خیانت khiyánat, غدر ghadr, غداری ghaddárí, شرارت sharárat, غشاشی ghashsháshí, مکاری makkárí, نا پاکی ná-pákí, خباثت khabásat, پدر سوختگی pidar-súkhtagí, حرامزادگی harám-zádagí, ناقلائی náqulá,í.

Knead, *verb,* آشردن áshurdan, خمیر کردن khamír kardan, مخمر نمودن mukhammar nimúdan, آغشتن ághashtan, سرشتن surishtan.

Kneaded, *part.* معجون ma'jún, سرشته surishtah, مخمر mukhammar.

Kneading-trough, *subs.* انجانه anjánah, حصین hasín, طشت tasht, لگن lagan, تغار خمیر taghár-i-khamír.

Knee, *subs.* زانو zánú, رکبه rukbah.—(*Of timber*) پایه páyah, سند sanad, مسند misnad, دو شاخه dú-shákhah.—(*To bend the knee*) زانو زدن zánú zadan, جاثی شدن jásí shudan, راکع گشتن ráki' gashtan.

Knee-crooking, *adj.* مطیع mutí', متابع mutábi', متواضع mutavázi', فرو تن furú-tan, منقاد munqád, حنیف haníf, فرمان پذیر farmán-pazír.

Kneed, *adj.* زانو وار zánú-vár, کج kaj, رکبه وش rukbah-vash.

Knee-deep, *adj.* زانو رس zánú-ras, تا بزانو tá-bi-zánú, یك زانو گود yak-zánú-gaud, یك زانو عمیق yak-zánú-'amíq.

Kneel, *verb,* زانو زدن zánú zadan, نشستن nishastan (*rt.* نشین nishín).—(*To cause to kneel—persons*) بزانو نشانیدن bi-zánú nishánídan.—(*Animals*) خوابانیدن khábánídan.

Kneeler, *subs.* زانو زن zánú-zan, جاشی jáshí.

Kneeling-carpet for prayers, *subs.* سجاده sajjádah, مصلا musallá.

Knee-pan, *subs.* سر زانو sar-i-zánú, کنده زانو kundah-i-zánú, قاب زانو qáb-i-zánú, رضفه razfah, کاسه زانو kásah-i-zánú, سر زانو sar-i-zánú.

Knee-tribute, *subs.* زانو زنی zánú-zaní, کوچکی kúchikí, تواضع tavázu', فرو تنی furú-taní, انکسار inkisár.

Knell, *subs.* صدائی جرس sidá,í-i-jaras, ناقوس بانگ báng-i-náqús.—(*Funeral knell*) آهنگ مرگ áhang-i-marg, بانگ ماتم báng-i-mátam.—(*The knell of a project*) بهم خوردن مطلب bi-ham-khurdan-i-matlab, صورت نگرفتن خیال súrat-i-na-giriftan-i-khiyál.

Knick-knack, *subs.* چیزهائی ابله فریب chízahá,í-i-ablah-firíb, واهیات váhíyát, بازیچه bázíchah.

Knife, *subs.* کارد kárd, سکین sakkín.—(*Small knife worn in the same sheath with a dagger*) چکچکی chik-

chikí.—(*Knife with a curved blade*) خنجر khanjar, جنبیه jambíyah. —(*Large double-edged knife*) قمه qamah.—(*Butcher's knife*) بغدا bughdá, ساطور sátúr.—(*Carving-knife*) کارد kárd.—(*Clasp-knife*) چاقو cháqú. —(*Farrier's knife for paring hoofs*) سمتراش sum-tirásh.—(*Paper-knife*) کاغذ بر kághaz-bar.—(*Pen-knife*) کزلك kizlik, قلم تراش qalam-tirásh.—(*Pruning-knife*) دهره dahrah. — (*Shoe-maker's knife*) شفره shifrah, نشکرده nishkardah.—(*Knife-grinder*) چرخگر charkh-gar.

Knight, *subs.* دارائي منصب عظیم dará,í-i-mansab-i-'azím, خان khán, امیر amír (*pl.* امرا umará), مقرب الخاقان muqarrabu 'l-kháqán, سرور sarvar, رئیس räís. —(*Of an order*) حامل نشان بزرگ hámil-i-nishán-i-buzurg.

Knight, *verb,* خان ساختن khán sákhtan, مقرب الخاقان سرور نمودن گردانیدن muqarrabu 'l-kháqán gardánídan, sarvar nimúdan, رئاست دادن rïásat dádan.

Knight-errant, *subs.* خان جنگجو khán-i-jang-jú, جنگجو خان jang-jú-khán, دلاور خان dil-ávar-khán.

Knighthood, *subs.* خاني khání, امارت imárat, مقرب الخاقاني muqarrabu 'l-kháqání, سروري sarvarí, رئاست rïásat.—(*Of an order*) حمل نشان بزرگ haml-i-nishán-i-buzurg.

Knightly, *adj.* امیر وار amír-vár, امیرانه amíránah, سروري sarvarí, خان وش khán-vash, حامل نشان طور hámil-i-nishán-taur. — *adv.* بطور امیري bi-taur-i-amírí, سرورانه sarvaránah, مانند خان mánand-i-khán, بطرز حامل نشان bi-tarz-i-hámil-i-nishán, بطور مقرب الخاقان bi-taur-i-muqarrabu 'l-kháqán.

Knit, *verb trans.* بافتن báftan, چیدن chídan (*rt.* چین chín), در هم کشیدن dar-ham kashídan.—(*Persons*) متحد ساختن muttahid sákhtan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand).—*intrans.* بافتن báftan, بهم پیچیدن bi-ham píchídan, در آمیختن dar-ámíkhtan.—(*Persons*) پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), متحد شدن muttahid shudan, بهم بر آمدن bi-ham bar-ámadan, یك شدن yak shudan.—(*To knit the brows*) در هم کشیدن dar-ham kashídan, گره افکندن girih afkandan, چین در ابرو انداختن chín dar abrú andákhtan, متعبس شدن muta'abbis shudan.

Knitter, *subs.* پارچه باف párchah-báf.

Knitting wires or needles, *subs.* میل míl, میلچه mílchah.

Knit-work, *subs.* بافته báftah.

Knob, *subs.* قبه qubbah, گره girih, لك luk, بر آمدگي bar-ámadagí, گوچه gúchah, دستگیري dast-gírí, دکمه dukmah.

Knobbiness, *subs.* قبه داري qubbah-dárí, گره داري girih-dárí, پر عقدي pur-'aqdí, مقببي muqabbabí, حباب واري hubáb-várí, گردي girdí, گوئي وشي gú,í-vashí.

Knobby, *adj.* قبه دار qubbah-dár, گره دار girih-dár, حباب وار hubáb-vár, گرد gird, گوئي وش gú,í-vash, پر عقد pur-'aqd.

Knock, *subs.* (*Blow*) ضرب zarb, زد zad, مصادمه musádamah, لطمه lutmah, لت lut, کوب kúb, کتك kutak. —(*At door*) دستك dastak, صدائي در sidá,í-i-dar, دق الباب daqqu 'l-báb, قرع الباب qar'u 'l-báb, طاق طاق táq-táq, تقتق taq-taq.—(*With the fist*) مشت musht, طپانچه tapánchah.

Knock, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوبیدن kúbídan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb).—(*Arouse*) بیدار کردن bídár kardan, بر خیزانیدن bar-khízánídan.—*intrans.* بهم زدن bi-ham zadan, بهم خوردن bi-ham khurdan.—(*At door*) دق الباب کردن daqqu 'l-báb kardan.—(*To knock down*) زمین انداختن zamín andákhtan, افکندن afkandan, القا کردن ilqá kardan.—(*To knock to pieces*) خرد کردن khurd kardan.—(*To knock up, become tired*) ضعیف شدن za'íf shudan, علیل گشتن 'alíl gashtan, مانده شدن mándah shudan, نحیف نحیف گردیدن nihíf gardídan, خسته شدن khastah shudan.

Knocked up, *adj.* ضعیف za'íf, علیل 'alíl, مانده mándah, خسته khastah.

Knocker, *subs.* (*Of a door*) کوبه kúbah, کوه kúvah, دقاقه daqqáqah, مقرعه maqr'ah, چکش chakush, حلقه halqah.—(*Person*) کوبنده kúbandah, ضارب zárib, زننده zanandah.

Knocking, *subs.* کوبش kúbish, ضرب zarb.—(*At a door*) دق الباب daqqu 'l-báb, قرع الباب qar'u 'l-báb, صدائي در sidá,í-i-dar, تقتق taq-taq.

Knock-kneed, *adj.* اصك asakk.

Knolcole, *subs.* (*Vegetable*) کلم شهري kalam-i-shahrí, قمري qumrí.

Knoll, *subs.* قله qullah, کله kullah, تل tall (*pl.* تلال tilál), پشته pushtah, چغا chughá.

Knop, *subs.* (*Swelling*) بر آمدگي bar-ámadagí, ارتفاع irtifá'.—(*Knob*) گوئي gú,í, قبه qubbah, انارك anárak, انارچه anárchah.—(*Button*) دگمه dugmah, دکمه dukmah.—(*Bunch*) خوشه khushah, عنقود 'unqúd (*pl.* عناقید 'anáqíd), شده shaddah.

Knopped, *adj.* قبه دار qubbah-dár, گره دار girih-dár, حباب وار hubáb-vár, گرد gird, گوئي وش gú,í-vash, پر عقد pur-'aqd.

Knot, *subs.* گره girih, عقد 'aqd, عقده 'uqdah, بند band, بست bast, شد shadd.—(*Tight knot*) گره کور girih-i-kúr.—(*Cluster*) خوشه khúshah, مجموعه majmú'ah. — (*Association*) دائره dáírah, حلقه halqah, انجمن anjuman.—(*Nautical measure*) میل دریائي míl-

i-daryá,í.—(*Difficulty*) اشکال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat, عقده 'uqdah.—(*On a stick*) بند band, اژگ azhag, گره girih.

Knot, *verb trans.* بستن *or* زدن گره girih zadan *or* bastan, تعقيد کردن ta'qíd kardan, عقده کردن 'uqdah kardan, بند کردن band kardan.—(*Entangle*) گير آوردن gír-ávardan, گرفتار کردن giriftár kardan, گره در کار افکندن girih dar kár afkandan.—*intrans.* بند بند شدن band-band shudan, گره زدن girih zadan.

Knotted, *adj.* بهم بسته bi-ham-bastah, گرهدار girih-dár, پر گره pur-girih, عقده دار 'uqdah-dár.—(*Intricate*) مشکل mushkil, صعب sa'b, دشوار dushvár, پيچ در پيچ pích-dar-pích.

Knotty, *adj.* بهم بسته bi-ham-bastah, گرهدار girih-dár, پر گره pur-girih, عقده دار 'uqdah-dár.—(*Intricate*) مشکل mushkil, صعب sa'b, دشوار dushvár, پيچ در پيچ pích-dar-pích.

Knout, *subs.* تازيانه táziyánah, شلاق shalláq, جلده jaldah.

Knout, *verb,* تازيانه زدن táziyánah zadan, شلاق کوفتن shalláq kúftan, جلده زدن jaldah zadan.

Know, *verb trans.* (*Persons*) شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), (با) شناسائي داشتن shinásá,í dáshtan (bá), (با) آشنائي داشتن áshná,í dáshtan (bá), آشنا (با) شدن áshná shudan (bá), شتفتن shitaftan (*vulg.*).—(*Things*) دانستن dánistan, فهميدن fahmídan, معلوم کردن ma'lúm kardan.—(*As a language*) بلد شدن balad shudan.—*intrans.* آگاه بودن ágáh búdan, اطلاع داشتن ittilá' dáshtan, مطلع بودن muttali' búdan, واقف شدن váqif shudan, مستحضر بودن mustahzar búdan.—(*To come to know*) ملتفت شدن multafit shudan, منتقل شدن muntaqil shudan.—(*To let know*) خبر khabar دادن dádan, اطلاع دادن ittilá' dádan.—(*To know of*) سراغ داشتن surágh dáshtan, خبر داشتن khabar dáshtan.—(*He knows about the matter*) مطلب دستش است matlab dast-ash ast.—(*I know him better*) خيال اورا من بهتر ميدانم khiyál-i-úrá man bihtar mí-dánam.—(*He knows Persian well*) در تکلم زبان فارسي مسلط است dar takallum-i-zabán-i-farsí musallit ast.—(*I know his house*) خانهاش را بلدم khánah-ash-rá balad-am, خانهاش راه مي‌برم khánah-ash ráh mí-baram.—(*He knows everything*) از هر چيز واقف است az har chíz váqif ast, سر رشته دارد sar-rishtah dárad, با اطلاع هست bá-ittilá' hast.—(*He knows for certain*) يقين داند yaqín dánad, متيقن هست mutayaqqin hast.—(*God knows!*) خدا ميداند khudá mí-dánad, الله اعلم allah a'lam.

Knowable, *adj.* دانستني dánistaní, معلوم شدني ma'lúm-shudaní, شناخته شو shinákhtah-shau.

Knowing, *adj.* دانا dáná, زيرك zírak, شاطر shátir, زرنگ zaring, کار دان kár-dán, کرم کار kirm-i-kár.

Knowingly, *adv.* زيرکانه zírakánah, شاطرانه shátiránah, زرنگانه zaringánah, بطور کار داني bi-taur-i-kár-dání, کرم کارانه kirm-i-káránah.

Knowledge, *subs.* (*Learning*) علم 'ilm (*pl.* علوم 'ulúm), دانش dánish, دانائي dáná,í, معرفت ma'rifat (*pl.* معارف ma'árif), فهم fahm (*pl.* افهام afhám), وقوف vuqúf, هنر hunar, شعور shu'úr, حکمت hikmat, فطانت fatánat, سر رشته sar-rishtah, ادراك idrák, در يافت dar-yáft, فرزانگي farzánagí.—(*Cognizance*) معرفت ma'rifat, شناسائي shinásá,í, جاي آوري ják-ávarí, سراغ surágh, بلديت baladíyat.—(*Superficial knowledge*) دانش خام dánish-i-khám, علم نا تمام 'ilm-i-ná-tamám.—(*Knowledge of God*) معرفة الله ma'rifatu 'llah, خدا شناسي khudá-shinásí.

Known, *part.* معلوم ma'lúm, معروف ma'rúf, دانسته dánistah, شناخته shinákhtah, مشهور mashhúr, مکشوف makshúf, شهير shahír.—(*Known as*) به موسوم mausúm bi, به مشهور mashhúr bi, به موصوف mausúf bi, به معروف ma'rúf bi, به مسمي musammá bi.—(*Well-known*) مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نيکنام nik-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mushtahar, معلوم ma'lúm, شهرت يافته shuhrat-yáftah, با اثر bá-asar.

Knuckle, *subs.* بند انگشت band-i-angusht.

Knuckle, *verb trans.* سقلمه زدن saqlumah zadan, مشت کوفتن musht kúftan.—*intrans.* مطيع شدن mutí' shudan, باطاعت آمدن bi-itá'at ámadan, فرمان بردار farmán-bardár shudan, ايو الله گفتن íva 'llah guftan, تن در دادن tan dar-dádan.

Knur, *subs.* گره girih, عقد 'aqd, عقده 'uqdah, گير gír, اژگ azhag.

Knurly, *adj.* گره دار girih-dár, عقده مند 'uqdah-mand, پر عقد pur-'aqd, اژگ دار azhag-dár.

Kopeck, *subs.* پول ارس púl-i-urus (European), سکه روس sikkah-i-rús (European).

Kraal, *subs.* ده dih, قريه qaryah (*pl.* قري qurá), دهکده dih-kadah, کوشك kúshk.

Kraken, *subs.* نهنك nahang, تمساح timsáh, ازدها دريائي izdahá-i-daryá,í.

Kran, *subs.* قران qirán, صاحب قران sáhib-qirán.

Kremlin, *subs.* ارگ arg, قصر qasr, عمارت شاهي 'imárat-i-sháhí, قلعه qal'ah.

Krore, *subs.* (*A number, which in India signifies ten millions, and in Persia only five hundred thousand*) کرور karúr (Hind.), ده هزار هزار dih-hazár-hazár.

Kruller, *subs.* کماچك kumáchik, کلوچه kulúchah, نان پخته nán-i-pakhtah, روغن جوش raughan-júsh.

Kumiss, *subs.* شير اسب shír-i-asb, دوغ ماديان dúgh-i-mádíyán.

Kurd, *subs.* کرد kurd (*pl.* اکراد akrád).—*adj.* کردي kurdí.

Kyanize, *verb,* از فساد باز داشتن az fasád báz-dáshtan, دفع فساد کردن daf'-i-fasád kardan, از پوسیدگي محفوظ داشتن az púsídagí mahfúz dáshtan, دوام دادن davám dádan, قائم کردن qáïm kardan.

Kyllingia monocephala, *subs.* جدوار خطائي jadvár-i-khatá,í.

Kyriologic, *adj.* اشاره دار ishárah-dár, معلم mu'lim, مشعر mush'ir, دلالت کن dalálat-kun, نشان ده nishán-dih.

L.

Label, *subs.* سر نامه sar-námah, سر چسبان sar-chasbán, کاغذ اسم kághaz-i-ism.

Label, *verb,* سر نامه نوشتن sar-námah nivishtan, اسم نویسي ism-nivísí kardan, سر چسبان کردن sar-chasbán kardan, کاغذ اسم چسباندن kághaz-i-ism chasbándan, نشان کردن nishán kardan.

Labent, *adj.* لغزان laghzán, سران surán, لغشان lakh-shán.

Labial, *subs.* حرف شفهي harf-i-shafahí (*pl.* حروف شفهیه hurúf-i-shafahíyah), حرف لبي harf-i-labí.—*adj.* شفي shafí, شفهي shafahí, شفوي shafaví, لبي labí.

Labio-dental, *adj.* لب و دنداني lab-u-dandání, ملفوظ لب و دندان malfúz-i-lab-u-dandán, جاري بتوسط لب و دندان járí-bi-tavassut-i-lab-u-dandán.

Labium leporinum (*Hare-lip*), *subs.* خر گوش لبي khar-gúsh-labí, لب شکري lab-i-shakará.

Laboratory, *subs.* کار خانه کیمیا گر kár-khánah-i-kímiyá-gar, کیمیا خانه kímiyá-khánah, دستگاه dast-gáh, کار خانه kár-khánah, مصنعه masna'ah (*pl.* مصانع masáni').

Laborious, *adj.* کار کن kár-kun, ساعي sá'í, جاهد jáhid, جهود jahúd, مجاهد mujáhid, اجتهاد کن ijtihád-kun, عامل 'ámil.—(*Arduous*) عذاب دار a'záb-dár, پر زحمت pur-zahmat, دشوار dushvár, کوشنده kúshan-dah, سخت گیر sakht-gír, رنج کش ranj-kash, زحمت کش zahmat-kash, چالاك chálák.

Laboriously, *adv.* متعبانه mut'abánah, با رنج زیاد bá-ranj-i-ziyád, عاملانه 'ámilánah, کار کنانه kár-kunánah, ساعیانه sá'íánah, جهد کنان jahd-kunán, مجاهدانه mu-jáhidánah, بطور کوشش bi-taur-i-kúshish.—(*Arduously*) با زحمت bá-zahmat, دشوارانه dushváránah, رنج کشانه ranj-kashánah, زحمت کشانه zahmat-kashánah, چالاکانه chálákánah.

Laboriousness, *subs.* کار کني kar-kuní, ساعیت sá'íyat, جهد jahd, عمل 'amal, اجتهاد ijtihád.—(*Arduousness*) پر زحمتي pur-zahmatí, رنج کشي ranj-kashí, عذاب داري 'azáb-dárí, چالاکي chálákí, سختي sakhtí, اشکال ishkál, دشواري dushvárí.

Labour, *subs.* (*Work*) کار kár, شغل shughl, محنت mihnat, عمل 'amal.—(*Endeavour*) جد jidd, جهد jahd, سعي sa'í, کوشش kúshish, مبادرت mubá-darat.—(*Child-birth*) درد زه dard-i-zih, وضع حمل vaz'-i-haml.—(*Premature labour*) وضع حمل قبل از موعد طبیعي vaz'-i-haml qabl az mau'id-i-tabí'í, بچه بار روي bachchah-bár-raví, اسقاط حمل isqát-i-haml.—(*After many years' labour*) چندین مال زحمت کشیده chandín sál zahmat-kashídah.

Labour, *verb,* عمل نمودن 'amal nimúdan, کار کردن kár kardan, ورزیدن varzídan, محنت کشیدن mihnat kashí-dan, کوشش کردن kúshish kardan, زحمت کشیدن zah-mat kashídan, تعب بر داشتن ta'b bar-dáshtan, رنج بردن ranj burdan, عذاب برخود گرفتن 'azáb bar khud giriftan.

Labourer, *subs.* کار گر kár-gar, عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah *or* عمال 'ummál), فاعل fá'il (*pl.* فعله fa'alah), تعب کش ta'b-kash, زحمت کش zahmat-kash.—(*For hire*) مزدور muzdúr, اجیر ajír.—(*Fellow-labourer*) همکار ham-kár.

Labyrinth, *subs.* طریق taríq (*pl.* اطرق atruq), ضلالتگاه zalálat-gáh, جاي سر گرداني jáy-i-sar-gardání, مایه حیرت máyah-i-hairat, مغلطه maghlatah, ورطه vartah (*pl.* وراط virát), کلافه سر بگم kaláfah-i-sar-bi-gum, عمارت پیچ در پیچ 'imárat-i-pích-dar-pích, حیرت خانه hairat-khánah.—(*A labyrinth of confusion*) حیرتگاه پریشاني hairat-gáh-i-parishání, اسباب حیرت asbáb-i-hairat, مایه تشویش máyah-i-tashvísh.

Labyrinthian, *adj.* پیچ در پیچ pích-dar-pích, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, سر بگم sar-bi-gum.—(*Intricate*) دشوار dushvár, مشکل mushkil, سخت sakht.

Lac, *subs.* (*Gum*) لك lak.—(*Milk*) شیر shír, لبن laban (*pl.* البان albán).—*adj.* لکي lakí.—(*Lac asininum*) شیر الاغ shír-i-ulágh.—(*Lac equinum*) شیر مادیان shír-i-mádiyán.

Lace, *subs.* (*Fine netting*) تور túr, طور túr, شبکه shaba-kah, زنجیره zanjírah.—(*Cord or braid*) قیطان qaitán, بافته báftah, غایتان ghá'itán, یراق yaráq, زهوار zah-vár, حاشیه háshiyah, طراز tarráz, کشکش kashkash, سجاق sujáq, نوار navár.—(*Gold lace*) قلابتون بافته qulá-batún-i-báftah, قیطان زر qaitán-i-zar.—(*Boot-lace*) چکمه بند chakmah-band, بند کفش band-i-kafsh, شراك shirák (*pl.* شرك shuruk).

Lace, *verb,* مشبك نمودن mushabbak nimúdan.—(*With needlework*) حاشیه دوزي کردن háshiyah-dúzí kardan,

مطرز ساختن mutarraz sákhtan, یراق دوختن yaráq dúkhtan, طرازي کردن tarrází kardan.—(*Whip*) تازیانه زدن tázíyánah zadan, قمچي کاري کردن qamchí-kárí kardan.—(*Tie*) بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan.

Laced, *part. and adj.* (*Interlaced*) مشبك mushabbak, مشتبك mushtabak.—(*Embroidered*) مطرز mutarraz, منقش munaqqash.

Laceman, *subs.* مطرز mutarriz, یراق فروش yaráq-furúsh, بافته فروش báftah-furúsh, طراز tarráz.

Lacerate, *adj.* دریده darídah, پاره شده párah-shudah.

Lacerate, *verb,* دریدن darídan, تمزیق کردن tamzíq kardan, پاره پاره کردن párah-párah kardan, افگار نمودن afgár nimúdan.—(*To lacerate the feelings*) دل سوختن dil súkhtan, جگر پاره کردن jigar-párah kardan, جر آوردن jirr-ávardan, خاطر رنجانیدن khátir-ranjánídan.

Laceration, *subs.* دریدگي darídagí, پارگي páragí, دل سوختگي dil-súkhtagí, خاطر آزاري khátir-ázárí.

Lacerative, *adj.* درنده darandah, پاره کننده párah-kunandah, خاطر آزار khátir-ázár, دل آزار dil-ázár, جانکاه ján-káh, جگر سوز jigar-súz, غم انگیز gham-angíz.

Lacerta agilis (*Lizard*), *subs.* چلپاسه chalpásah, سوسمار súsmár, مار ملنجسك már-malinjisk.

Lachrymal, *adj.* مبکي mubkí, گریه آور giryah-ávar, اشك انگیز ishk-angíz, دمع افشان dam'-afshán.—(*Lachrymal caruncle*) جدول دمعه jadval-i-dam'ah.

Lachrymary, *adj.* پر اشك pur-ishk, دموع دار dumú'-dár, گریه خیز giryah-khíz.

Lachrymose, *adj.* اشك انگیز ishk-angíz, دمع آور dam'-ávar.

Lacing, *subs.* بند band, بست bast, ربط rabt, مشدود سازي mashdúd-sází.—(*Cord*) ریسمان rísmán, بند band, شریط sharít, حبل habl (*pl.* حبول hubúl).

Lack, *subs.* عدم 'adam, اعدام i'dám, نا موجودي ná-maujúdí, احتیاج ihtiyáj, افتقار iftiqár, خواست khást, ضرورت zarúrat, لازمت lázimat.

Lack, *verb trans.* نداشتن na-dáshtan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), ضرور داشتن zarúr dáshtan, معدم mu'dam búdan.—*intrans.* محتاج بودن muhtáj búdan, مفتقر بودن muftaqar búdan, حاجتمند شدن hájat-mand shudan, احتیاج داشتن ihtiyáj dáshtan, عاري 'árí búdan.

Lack-a-daisical, *adj.* مستحسر mustahsir, متحازن mutaházin, غمگین نما gham-gín-nimá, اندوهناك طور andúh-nák-taur, مغموم وش maghmúm-vash, حزین سا hazín-sá.

Lack-a-daisically, *adv.* مستحسرانه mustahsiránah, متحازنانه mutaházinánah, بطور غمگین نمائي bi-taur-i-gham-gín-nimá'í, بر سبیل اندوهناکانه bar-sabíl-i-andúh-nákánah, مغموم وشانه maghmúm-vashánah, بطرز حزین سائي bi-tarz-i-hazín-sá'í.

Lack-a-daisicalness, *subs.* استحسار istihsár, تحازن taházun, غمگین نمائي gham-gín-nimá'í, مغموم وشي maghmúm-vashí, حزین سائي hazín-sá'í.

Lack-a-day, *excl.* افسوس afsús, حسرت hasrat, واي váí, آوخ ávakh, سیه روزي siyah-rúzí.

Lack-brain, *subs.* مخبط mukhabbat, مخبل mukhabbal, دماغ خشك dimágh-khushk, سفیه safíh, کودن kaudan, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.

Lackey, *subs.* نوکر naukar, فراش farráish, خانه شاگرد khánah-shágird, پیشخدمت písh-khidmat, خدمتگار khidmat-gár, پا دوك pá-davak.

Laconic, *adj.* مختصر mukhtasar, مجمل mujmal, وجیز vajíz, تنگ tang, کوتاه kútáh.

Laconically, *adv.* بطور اختصار bi-taur-i-ikhtisár, باختصار bi-ikhtisár, بطور مجمل bi-taur-i-mujmal, مختصراً mukhtasaran, مختصرانه mukhtasaránah, ایجازاً íjázan, اجمالاً ijmálan.

Laconism, *subs.* (*Sentence*) جمله jumlah, کلام مختصر kalám-i-mukhtasar, سخن سنجیده sukhun-i-sanjídah.—(*Style*) عبارتگوئي 'ibárat-gú'í, سخن وري sukhun-varí, کلام پردازي kalám-pardází, سخن سنجي sukhun-sanjí.

Lacquer, *subs.* روغن raughan, روغن کمان raughan-i-kamán, جلا jalá, دهن duhn (*pl.* ادهان adhán), مسحه mas'hah.—*adj.* روغني raughaní, جلائي jaláí, دهني duhní, مسحهٔ mas'hahï.

Lacquer, *verb,* روغن زدن raughan zadan, روغن مالي raughan-málí kardan, مسح کردن mas'h kardan, رنگ زدن rang zadan, تدهین کردن tadhín kardan, جلا دادن jalá dádan.

Lactation, *subs.* (*Act*) شیر دهي shír-dihí, ارضاع irzá', رضاعت razá'at.—(*Time*) وقت شیر vaqt-i-shír, هنگام ارضاع hangám-i-irzá', زمان رضاعت zamán-i-razá'at.

Lacteal, *subs.* شیر کش shír-kash, کیلوس بر kílús-bar, مصفات misfát, محلبه muhallibah.—*adj.* شیري shírí, لبني labaní, حلیبي halíbí, محلبي muhallibí.

Lactean, *adj.* شیر آسا shír-ásá, پر شیر pur-shír, لبن وار laban-vár, حلیب مانند halíb-mánand.

Lactescence, *subs.* شیریت shíríyat, لبنیت labaní-yat, حلیبیت halíbíyat, شیره سفید shírah-i-safíd, شیر نباتات shír-i-nabátát, شیر نباتي shír-i-nabátí.

Lactescent, *adj.* شیر آور shír-ávar, شیر دار shír-dár, سفید شیره safíd-shírah, حلیبي halíbí.

Lactic, *adj.* شیري shírí, حلیبي halíbí, لبني labaní.—(*Lactic acid*) ترشي شیر turushí-i-shír, حامض اللبن hámizu 'l-laban, سرکه دوغ sirkah-i-dúgh.

Lactiferous ducts, *subs.* لولهاي شير روي lúlahháí-i-shír-raví.

Lactometer, *subs.* شير آزما shír-ázmá, حليب سنج halíb-sanj, لبن شناس laban-shinás.

Lactuca sativa (*Garden lettuce seed*), *subs.* تخم كاهو tukhm-i-káhú, بزر الخس bazru 'l-khass.

Lacustral, *adj.* درياچهٔ daryáchahï, بحيرهٔ buhairahï, بيشه زاري bíshah-zárí, لوخستاني lúkhistání.

Lad, *subs.* كودك kúdak, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), پسرك pisarak, جوان javán, جوانك javának, بچه bachchah, ولد valad, صبي sabí (*pl.* اصبي asbí).

Ladanum (*Gum from leaves of the Cistus ladaniferus plant*), *subs.* لادن ládan.

Ladder, *subs.* نردبان nardubán, پله pillah, سد sidd, سلم sullam, اورچين úrchín, پايه páyah.—(*Rope ladder*) كمند kamand.—(*Scaling-ladder*) نردبان nardubán.—(*Naval term*) پله pillah.—(*Telegraphic term*) نردبان nardubán.

Laddie, *subs.* بچه bachchah, طفل tifl, كودك kúdak, وليد valíd.

Lade, *verb*, بار كردن bár kardan, حمل كردن haml kardan, شهين كردن shahín kardan, مشحون ساختن mashhún sákhtan.

Laden, *part. and adj.* حامل hámil, بار كش bár-kash.—(*Burdened*) زير بار zír-bár, مثقل musqal, مظلوم mazlúm, مقهور maqhúr.

Lading, *subs.* بار bár, حمل haml.—(*Cargo*) حمل haml, شحن shahan, وسق visq, بار bár.—(*Bill of lading*) حواله نامه haválah-námah.

Ladle, *subs.* معلقه ma'laqah, آبگردان áb-gar-dán, قاشق qáshiq, كفگير kaf-gír, چمچه chamchah, كمچه kamchah, ماشو máshú.—(*Military term*) تير كش tír-kash, گوله كش gúllah-kash.

Ladle, *verb*, قاشوق ريختن qáshúq ríkhtan.

Lady, *subs.* بيبي bíbí, كريمه karímah.—(*Of high rank*) خانم khánam, بيگم begum, بانو bánú, خانم معتره khánam-i-ma'tarah, محترمه muhtaramah, متشخصه mutashakhkhisah.—(*Of inferior rank*) خاتون khátún.

Ladybird (*Coccinella insect*), *subs.* كاو káv, كرم بر دار kirm-bar-dár.

Lady-day, *subs.* عيد بشارت مريم 'íd-i-bashárat-i-marím.

Lady-like, *adj.* لطيف latíf, مؤدب müaddab, خانم وار khánam-vár, خاتون وش khátún-vash.

Lady-love, *subs.* معشوقه ma'shúqah, محبوبه mahbúbah, نگار nigár, شاهد sháhid, جاني jání, دلبر dil-bar, خدن khidn (*pl.* اخدان akhdán), مصاحبه musáhibah, رفيقه rafíqah.

Ladyship, *subs.* عليا حضرت 'ulyá-hazrat, جنابه janábah, بانوگري bánú-garí, خانيت kháníyat, خاتوني khátúní.

Lag, *subs.* سست رو sust-rau, دنبال مان dumbál-mán, دنبه dumbah.—(*Fag-end*) سر ريسمان sar-rísmán.—*adj.* كاهل káhil, تنبل tambal, سست sust, كسل kisil.

Lag, *verb*, عقب اوفتادن 'aqib úftádan, در پس افتادن dar-pas uftádan, درنگيدن dirangídan, درنگ كردن dirang kardan, وا پس ماندن vá-pas mándan, وا ماندن vá-mándan, فرو ماندن furú-mándan, تأخر كردن ta'akhkhur kardan, تخسس نمودن takhannus nimúdan.

Laggard, *subs.* عقب رو 'aqib-rau, متأخر muta'akhkhir, مستأخر mustäkhir, خناس khannás, دير جنب dír-jumb, پرمه كن pirmah-kun.—*adj.* وا پس مان vá-pas-mán, متخنس mutakhannis, خنوس كار khunús-kár.

Lagoon, *subs.* حوض hauz, تالاب táláb, درياچه daryáchah, آب انبار áb-ambár, آب دان áb-dán, بركه birkah, مرداب mardáb, غدير ghadír.

Lagophthalmia, *subs.* (*Disease of the eye*) عين خر 'ain-i-khar-gúshí گوشي.

Laic, *subs.* عامي 'ámmí, عامه 'ámmah.—*adj.* عامي 'ámmí, ناسي násí, بي اختصاص bí-ikhtisás, نا ملا ná-mullá.

Laid, *part.* نهاده nihádah, موضوع mauzú', گذارده guzárdah, گذاشته guzáshtah, ساخته sákhtah.

Lair, *subs.* كنام kunám, مغاره maghárah, غار ghár, آرامگاه árám-gáh, ملجا maljá, سوراخ súrákh, عرين 'arín (*pl.* عرن 'urun).

Laird, *subs.* مالك málik, صاحب sáhib, زمين دار zamín-dár.

Laity, *subs.* عامه ناس 'ámmah-i-nás, عامه 'ámmah, امه ummah, عوام 'avámm, نا ملايان ná-mulláyán.

Lake, *subs.* درياچه daryáchah, غدير ghadír, بركه birkah, بنداب band-áb, مرداب mardáb, آبگير áb-gír, بحيره buhairah, آب انبار áb-ambár.

Lakelet, *subs.* بحيره كوچك buhairah-i-kúchik, درياچه كوچك daryáchah-i-kúchik.

Lakh, *subs.* (*Number of one hundred thousand*) لك lak (Hind.), صد هزار sad-hazár, ده بيور dih-bívar. [In India, one hundred lakhs make a krore, equal to ten millions; but in Persia the krore contains only five lakhs.]

Lama, *subs.* (*Priest*) لاما lámá (European), ملائي تبت mullá'í-i-tabbat, بزرگ دين مغلستان buzurg-i-dín-i-mughalistán.—(*Animal*) شتر امريقائي shutur-i-amríqá'í (European), شتر ينگه دنيا shutur-i-yangah-dunyá (European).

Lamb, *subs.* بره barrah.—(*Newly-born lamb*) بره املك barrah-i-amlik, خروف khurúf (*pl.* اخرفه akhrifah), گوسفند كوچك gúsfand-i-kúchik.—(*Fattened lamb*)

شیر مست shír-mast.—(*Lamb of God*) بره خدا barrah-i-khudá.

Lamb, *verb,* بره آوردن barrah ávardan, بچه زائدن bachchah-zá,ídan, تناسل کردن tanásul kardan.

Lambent, *adj.* (*Touching*) مساس massás, مس کننده mass-kunandah, سطح بوس sat,h-bús, سران surán, لغزان laghzán, رو در رو rú-dar-rau.—(*Licking*) لیسان lísán, لحاس lahhás.

Lambkin, *subs.* بره املك barrah-i-amlik, بره خرد barrah-i-khurd, بره شیر barrah-i-shír, جوجه خروف jaujah-i-khurúf.

Lamb's-wool, *subs.* پشم بره pashm-i-barrah.—(*Drink*) مشروب بیر mashrúb-i-bír (European). — (*Roasted apples*) سیب بریان síb-i-biryán.

Lame, *adj.* لنگ lang, شل shal, زمین گیر zamín-gír, اعرج a'raj, لسم lasam.—(*Going lame*) لنگان لنگان langán-langán, لنگ لنگان lang-langán. — (*To be lame*) شل شدن shal shudan, لنگ گشتن lang gashtan, لنگیدن langídan.—(*A lame excuse*) بهانه سست bahánah-i-sust, عذر بیجا 'uzr-i-bí-já, دلیل ضعیف dalíl-i-zá'if.

Lame, *verb,* شل کردن shal kardan, ناقص ساختن náqis sákhtan, لنگانیدن langánídan, لنگ ساختن lang sákhtan, بیکاره گردانیدن bí-kárah gardánídan.

Lamel, *subs.* ورقه نازك varaqah-i-názuk, صفحه رقیق safhah-i-raqíq, پولك تنك púlak-i-tanuk, لوحه نازك lauhah-i-názuk.

Lamellar, *adj.* مصفه musaffah, ورق بر ورق varaq-bar-varaq, پولك دار púlak-dár, طبقه طبقه tabaqah-tabaqah, مطبق mutabbaq, تنکه وار tanukah-vár.

Lamellated, *adj.* ورق پوش varaq-púsh, تنکه پوش tanukah-púsh, غلاف دار ghiláf-dár, لوحه پوش lauhah-púsh.

Lamely, *adv.* لنگانه langánah, شلانه shalánah, اعرجانه a'rajánah.

Lameness, *subs.* لنگي langí, زمین گیري zamín-gírí, عرج 'arj, ضعیفي za'ífí, سستي sustí, نقص naqs.—(*The lameness of his argument*) ضعیفي دلیلش za'ífí-i-dalíl-ash, سستي بهانه اش sustí-i-bahánah-ash.

Lament, *subs.* (*Lamentation*) ماتم mátam, ناله nálah, فغان fighán, گریه giryah.—(*Elegy*) نوحه nauhah, مرثیه marsiyah, غم نامه gham-námah, ماتم نامه mátam-námah.

Lament, *verb trans.* (بر) دل سوختن dil súkhtan (bar), سوگ داشتن súg dáshtan, (بر) گریستن girístan (bar), ماتم داري کردن mátam-dárí kardan.—(*Deplore*) ناله کردن nálah kardan (bar), (از) متأسف شدن mu-ta,assif shudan (az), شیون نمودن shívan nimúdan, عزا گرفتن 'azá giriftan, افسوس خوردن afsús khurdan. —*intrans.* زاري نمودن zárí nimúdan, گریه کردن giryah kardan, ناله نالش کردن nálish kardan, نالیدن nálídan, افسوس خوردن afsús khurdan, تأسف نمودن ta,assuf nimúdan, نعره زدن na'rah zadan, افغان نمودن ifghán nimúdan, شکو نمودن shakv nimúdan, غریو نمودن gharív nimúdan.

Lamentable, *adj.* مستمند mustamand, دلسوز dil-súz, تأسف خیز ta,assuf-khíz, نالش آور nálish-ávar, عزا دار 'azá-dár, غم انگیز gham-angíz.

Lamentably, *adv.* بشدت bi-shiddat, از روي حزن az rúy-i-huzn, بطرز غم انگیزي bi-tarz-i-gham-angízí. —(*He was lamentably ignorant*) بطوري جاهل بود که bi-taurí jáhil búd kih ta,assuf báyad khurd تأسف باید خورد.

Lamentation, *subs.* نوحه nauhah, نوحه گري nauhah-garí, ناله nálah, نالش nálish, نعره na'rah, عزا 'azá, عزا داري 'azá-dárí, گریه giryah, زاري zárí, شیون shívan, فغان fighán, جزع و فزع jaza'-u-faza', نیاح niyáh, تعزیه داري ta'ziyah-dárí, ماتم mátam, سوگ súg, انتیاح intiyáh, مرثیه marsiyah, تأسف ta,assuf. غریو gharív.

Lamenter, *subs.* ناله زن nálah-zan, نوحه گر nauhah-gar, ماتم دار mátam-dár, مرثیه خوان marsiyah-khán, شیون کن shívan-kun, عزا گیر 'azá-gír, افسوس خور afsús-khur.

Lamenting, *subs.* ناله nálah, نالان nálán, گریه giryah, گریان giryán, شیون shívan, شیون کني shívan-kuní.

Lamina, *subs.* (*Lamel*) ورقه نازك varaqah-i-názuk, صفحه رقیق safhah-i-raqíq, پولك تنك púlah-i-tanuk, لوحه lauhah.—(*Ear-lap*) نرمه گوش narmah-i-gúsh. پهنه گوش pahnah-i-gúsh, لائي گوش lá,í-i-gúsh.—(*Blade of a leaf*) برگه baragah, صفحه برگ safhah-i-barg.

Laminable, *adj.* رقت پذیر riqqat-pazír, پهن شو pahn-shau, صفحه گرد safhah-gard, ورقه کن varaqah-kun.

Laminar, *adj.* مصفح musaffah, ورق بر ورق varaq-bar-varaq, برگ برگ barg-barg, مطبق mutabbaq, لابلا lá-bi-lá, طبقه طبقه tabaqah-tabaqah.

Laminate, *adj.* مصفح musaffah, ورق بر ورق varaq-bar-varaq, برگ برگ barg-barg, مطبق mutabbaq, لابلا lá-bi-lá, طبقه طبقه tabaqah-tabaqah.

Lamination, *subs.* مصفحي musaffahí, برگ برگي barg-bargí, مطبقي mutabbaqí, تطبق tatabbuq, لابلائي lá-bi-lá,í, طبقه طبقگي tabaqah-tabaqagí, روي هم رویي chídagí rúy-ham-chídagí.

Lammas, *subs.* اول ماه آگست avval-i-máh-i-ágast (European), غره شهر اغسطوس gharrah-i-shahr-i-aghastús (European).

Lammergler (*Vulture*), *subs.* کرکس karkas, لاشه خور láshah-khur, عقاب بزرگ 'aqáb-i-buzurg, نسر nasr (*pl.* نسر ansur *and* نسور nusúr).

Lamp, *subs.* چراغ chirágh, سراج siráj, مشعل mash'al, قنديل qindíl (*pl.* قناديل qanádíl), روشني raushaní.—(*Street lamp*) فانوس fánús.—(*Small earthenware lamp*) چراغ مشكي chirágh-mushkí.

Lampass (*Disease of horses*), *subs.* ورم دهان اسب varam-i-dahán-i-asb, كوم kúm, عده 'uddah, آماس ámás.

Lamp-black, *subs.* دوده dúdah, سياهي siyáhí, قتره qatirah, گردك سياه gardak-i-siyáh, سوخته صمغ súkhtah-samgh.

Lamper eel, *subs.* مرينه murínah (European), مورنه múrinah (European), شاقه sháqah, دراز ماهي máhí-i-diráz.

Lampoon, *subs.* هجو hajv, دشنام dushnám, بد نامي bad-námí, قدح qadh, مذمت mazammat, عيب 'aib, لمز lamz.

Lampoon, *verb,* هجو نمودن hajv nimúdan, دشنام دادن dushnám dádan, قدح كردن qadh kardan, مذمت نمودن mazammat nimúdan, عيب گفتن 'aib guftan.

Lampooner, *subs.* هجو ساز hajv-sáz, دشنام ده dushnám-dih, قدح كن qadh-kun, مذمت نما mazammat-nimá, عيب گو 'aib-gú, لمزه lumazah.

Lamprey, *subs.* (*Fish*), مرينه murínah (European), مورنه múrinah (European), شاقه sháqah, دراز ماهي máhí-i-diráz.

Lampyris noctiluca (*Glow-worm*), *subs.* كرم شبتاب kirm-i-shab-táb, آتشپاره átish-párah.

Lanary, *subs.* مخزن صوف makhzan-i-súf, انبار پشم ambár-i-pashm.

Lanate, *adj.* پشمين pashmín, پشملاكو pashm-lákú, مو دار mú-dár, پشم دار pashm-dár.

Lance, *subs.* نيزه naizah, رمح rumh.—(*Medical*) نيشتر níshtar, نشتر nishtar.—(*Lance thrust*) زخم نيزه zukham-i-naizah.

Lance, *verb,* (*Cast a lance*) نيزه افكندن naizah afkandan, رمح انداختن rumh andákhtan.—(*Medical term*) نيشتر زدن níshtar zadan.

Lanceolate, *adj.* نوك دار nauk-dár, نيزه وش naizah-vash, سر باريك sar-bárík.

Lancer, *subs.* رماح rammáh, نيزه انداز naizah-andáz.—(*Medical term*) نيشتر زن níshtar-zan. — (*Soldier*) سرباز نيزه دار sarbáz-i-naizah-dár, نفر سلاح انداز nafar-i-siláh-andáz.

Lancet, *subs.* نيشتر níshtar, نشتر nishtar.

Lanch, *verb,* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), فكندن fikandan, رمي نمودن ramí nimúdan, قذف كردن qazf kardan, القا نمودن ilqá nimúdan. — (*Let fly*) پراندن paránídan, پراندن parándan, طيران دادن tayarán dádan, بپرواز آوردن bi-parváz ávardan.

Lanciform, *adj.* نيزه شكل naizah-shakl, رمح آسا rumh-ásá, تير مانند tír-mánand, مزراق وش mizráq-vash.

Lancinate, *verb,* دريدن darídan, پاره كردن párah kardan, چاك كردن chák kardan, منشق كردن munshaqq kardan, شكافتن shikáftan, تمزيق كردن tamzíq kardan. —(*Cut*) قطع نمودن qat' nimúdan, بريدن burídan, متقطع ساختن mutaqatti' sákhtan, تقطيع كردن taqtí' kardan.

Lancination, *subs.* درش darish, پارگي páragí, چاك chák-dihí, شق shaqq, تمزيق tamzíq, برش burish, تقطع taqatti', تقطيع taqtí'.

Land, *subs.* (*Country*) ملك mulk, مملكت mamlakat, ولايت viláyat, كشور kishvar, خطه khuttah, بلد balad (*pl.* بلاد bilád), ديار diyár, اقليم iqlím (*pl.* اقاليم aqálím), الكه ulkah, يورت yúrt, مرز و بوم marz-u-búm, زمين zamín, گرمسير garm-sír.—(*The globe*) كره ارض kurah-i-arz, گيتي gítí, جهان jahán.—(*Earth*) خاك khák, زمين zamín, ارض arz (*pl.* اراضي arází).—(*Opposed to sea*) خشكي khushkí, بر barr.—(*Opposed to swamp*) جلگه julgah.—(*Dry land, watered only by rains*) زمين ديمي zamín-i-daimí, زمين ديماني zamín-i-daimáni, زمين بخس zamín-i-bakhs.—(*Wet land, watered by wells, rivers, &c.*) زمين فاريابي zamín-i-fáryábí, زمين آبي zamín-i-ábí.—(*Land planted with trees*) زمين مشجر zamín-i-mushajjar, درختزار dirakht-zár. — (*Hilly land*) زمين تلال zamín-i-tilál.—(*Barren land*) زمين غير مثمر zamín-i-ghair-i-musmir, زمين بي بر zamín-i-bí-bar, شوره زمين shúrah-zamín, زمين غير ذي زرع zamín-i-ghair-i-zí-zar'.—(*Unclaimed land, belonging to no one*) زمين مجهول المالك zamín-majhúlu 'l-málik. — (*By land*) از راه خشكي az ráh-i-khushkí, برا barran, از خشكي az-khushkí, روي زمين rúy-i-zamín, سر زمين sar-zamín.

Land, *verb trans.* بر كنار نهادن bar-kinár nihádan.—*intrans.* بكنار آمدن bi-kinár ámadan.—(*To land troops*) لشكر بخشكي بيرون آوردن lashkar bi-khushkí bírún ávardan.

Landamman, *subs.* قاضي qází (*pl.* قضات quzát), حاكم hákim (*pl.* حكام hakkám), ديان dayyán, رئيس räís, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vakalá).

Landau, *subs.* گاري gárí, بگي baggí, كالسكه káliskah, كروسه karúsah, عجله 'ajalah, عرابه 'arrábah.

Landed, *adj.* زميني zamíní, با زمين bá-zamín, ارض دار arz-dár.—(*Landed interests*) فوائد ملكيه favá'id-i-mulkíyah, منافع ارضيه manáfi'-i-arzíyah.—(*Landed proprietor*) زميندار zamín-dár, رب الارض rabbu 'l-arz, مالك زمين málik-i-zamín, صاحب املاك sáhib-imlák, صاحب زمين sáhib-zamín.

Land-fall, *subs.* (*Nautical term*) نمایش زمین nimáyish-i-zamín, خشکي khushkí. — (*As regards property*) نقل املاك naql-i-imlák.

Land force, *subs.* قوه بریه qúvah-i-barríyah.

Landgrave, *subs.* خان khán, بزرگ buzurg, امیر amír, شهزاده sháh-zádah, کونت kúnt (European), پرنس prins (European).

Landholder, *subs.* زمیندار zamín-dár, رب الارض rabbu 'l-arz, مالك زمین málik-i-zamín, صاحب املاك sáhib-imlák, صاحب زمین sáhib-zamín.

Landing, *subs.* (*Act*) کنار آئي kinár-á,í, ساحل رسي sáhil-rasí, پیاده شوي piyádah-shaví.—(*Place*) جاي پیاده شوي jáy-i-piyádah-shaví, جاي کنار آئي jáy-i-kinár-á,í.—(*On stairs*) سر پله sar-i-pillah, آخر نردبان ákhir-i-nardubán.

Landing-stage, *subs.* اسکله askalah, محل نزول mahall-i-nuzúl.

Land-jobber, *subs.* زمین کار zamín-kár, زمین خر zamín-khar, املاك دوست imlák-dúst, زمین فروش zamín-furúsh, تاجر اراضي tájir-i-arází.

Landlady, *subs.* خانه پا khánah-pá, زن میزبان zan-i-míz-bán, زن صاحب خانه zan-i-sáhib-khánah, زن مهمان دار zan-i-mihmán-dár.—(*Of an inn*) کاروانسرا پا kára-ván-sará-pá, خادمه khádimah.

Land-lock, *verb,* زمین گیر ساختن zamín-gír sákhtan, بخشکي احاطه کردن bi-khushkí ihátah kardan, با زمین دورگرفتن bá-zamín daur giriftan, در زمین گیر آوردن dar-zamín gír-ávardan.

Land-locked, *adj.* زمین گیر zamín-gír, در زمین گیر dar-zamín-gír-ámadah, محاط بزمین muhát-bi-zamín, گرفتار خشکي از هر سو giriftár-i-khushkí az har sú.

Land-loper, *subs.* آواره ávárah, در بدر bar-bi-dar, تایه táyah, حیران hairán, بیسر و سامان bí-sar-u-sámán.

Landlord, *subs.* واقف váqif, مالك málik, صاحب ملك sáhib-mulk, ملاك mallák, صاحب زمین sáhib-zamín, زمین دار zamín-dár.—(*Of an inn*) صاحب خانه sáhib-khánah, کاروانسرا دار káravánsará-dár.

Landlubber, *subs.* خاکي khákí, خشکي دوست khushkí-dúst, خشکي پا khushkí-pá, خشکي مان khushkí-mán.

Landman, *subs.* زمیندار zamín-dár, زارع zári', فلاح falláh, دهقان dihqán.

Landmark, *subs.* نشان سر زمین nishán-i-sar-zamín, نشان حد nishán-i-hadd, سر حد sar-hadd, علامت تعیین 'alámat-i-ta'yín-i-zamín, علامت 'alámat.

Land-office, *subs.* محل بیع اراضي و بیوت mahall-i-bai'-i-arází-va-buyút, دکان زمین فروشي dukán-i-zamín-furúshí, املاك خانه amlák-khánah.

Landscape, *subs.* چشم انداز chashm-andáz, مطرح نظر matrah-i-nazar, نظر گاه nazar-gáh.—(*Picture*) نقشه نقشه nuqshah-i-zamín, صورت ولایت súrat-i-viláyat, پیکره paikarah.

Landslip, *subs.* پا کوه pá-i-kúh, زمین دامنه zamín-dámanah, کوه دامن kúh-dáman.

Landsman, *subs.* تازه ملاح tázah-malláh, نو جاشوي já-shúí-i-nau, خشکي زا khushkí-zá, بري barrí, مرد ساحل mard-i-sáhil.

Land-tax, *subs.* مال دیوان mál-i-díván, دیواني dívání, مالیات málíyát, خراج زمین kharáj-i-zamín, سري خانه sarí-khánah.

Landward, *adj.* بجانب زمین bi-jánib-i-zamín, بطرف خشکي bi-taraf-i-khushkí, جهت بر jihat-i-barr, رو بساحل rú-bi-sáhil.

Lane, *subs.* کوچه kúchah, کو kú, برزن barzan, زقاق zaqáq.

Langrage, *subs.* آهن پاره áhan-párah, آهن کهنه kuh-nah-i-áhan, شراع در shirá'-dar, کشتي شکن kashtí-shikan.

Lang-syne, *adv.* مدتي قبل muddatí-i-qabl, چند گاه پیش chand-gáh-písh.

Language, *subs.* زبان zabán, لغت lughat, سخن sukhun, کلام kalám, لسان lisán (*pl.* السنه alsinah).—(*Vernacular*) لغت lughat, خاص زبان kháss-zabán.—(*Teacher of languages*) مدرس mudarris, معلم mu'allim, منشي munshí. [This word properly signifies a secretary or scribe. It is used in the sense here given only in India.]—(*Foreign language*) زبان خارجه zabán-i-khárijah, زبان اجنبي zabán-i-ajnabí, لسان اعجمي lisán-a'jamí.—(*To use grand language*) در توصیف و تعریف مبالغه نمودن dar tausíf va ta'ríf mubálaghah nimúdan.—(*He does not know the ordinary language*) حرف یومیه نمي تواند بزند harf-i-yaumíyah na-mí-tavánad bi-zanad.

Languid, *adj.* سست sust, فاتر fátir, مانده mándah, خسته khastah, ضعیف za'íf, افسرده حال afsurdah-hál, پژمرده pazhmurdah, حسیر hasír, نا توان ná-taván, بیمار bímár.

Languidly, *adv.* مستانه sustánah, فاترانه fátiránah, بطور افسردگي bi-taur-i-afsurdagí, بطرز پژمردگي bi-tarz-i-pazhmurdagí, با خستگي bá-khastagí, از روي نا توانی az rúy-i-ná-tavání, بیمارانه bímáránah.

Languidness, *subs.* مستي sustí, فتور futúr, ماندگي mándagí, ضعف za'f, افسرده حالي afsurdah-hálí, پژمردگي pazhmurdagí, خستگي khastagí, نا توانی ná-tavání, بیماري bímárí.

Languish, *verb,* سست شدن sust shudan, ضعیف گشتن za'íf gashtan, کاستن kástan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), افسردن afsurdan, پژمردن pazhmur-dan, بیحال شدن bí-hál shudan, از توانائي افتادن az taváná,í uftádan.

Languishing, *adj.* سست مزاج sust-mizáj, ضعيف حال za'íf-hál, افسرده afsurdah, نا توان ná-taván, کاهان káhán, گدازان gudázán.

Languishingly, *adv.* سست مزاجانه sust-mizájánah, ضعيف حالانه za'íf-hálánah, بطور افسردگي bi-taur-i-afsurdagí, بيحالانه bí-hálánah, بيمارانه bímáránah, کاهش کنان káhish-kunán.

Languishment, *subs.* افسردگي afsurdagí, گداختگي gudákhtagí, ضعف za'f, سستي sustí, بيحالي bí-hálí, کاهش káhish, نا تواني ná-tavání.

Languor, *subs.* فتور futúr, فترت fatrat, نقاهت naqáhat, ماندگي mándagí, خستگي khastagí, سستي sustí, کاهش káhish, گدازش gudázish, ضعف za'f, بيحالي bí-hálí.

Laniary, *adj.* شقاق shaqqáq, درنده darandah, شکافند shikáfand, چاك ده chák-dih, پاره کن párah-kun.

Laniferous, *adj.* پشم آور pashm-ávar, پشمناك pashm-nák, پشم ده pashm-dih, صوفي súfí.

Lank, *adj.* لاغر lághir, نزار nizár, نرم narm, سست sust, ضعيف za'íf, نا توان ná-taván.

Lankness, *subs.* لاغري lághirí, نزاري nizárí, نرمي narmí, سستي sustí, ضعيفي za'ífí, نا تواني ná-tavání.

Lantern, *subs.* فانوس fánús, مناره manárah, چراغ خانه chirágh-khánah, پشته pushtah, لنتر lantar (European).—(*Portable folding lantern*) فانوس فنر fánús-i-fanar.—(*Chinese lantern*) قنديل چيني qindíl-i-chíní.—(*Magic lantern*) فانوس شعبده fánús-i-shu'badah.

Lanuginous, *adj.* کودك دار kúdak-dár, پشم دار pashm-dár, پشم آور pashm-ávar.

Lanyard, *subs.* (*Nautical term*) بند band, ريسمان rísmán, حبل habl (*pl.* حبول hubúl).

Laocoon, *subs.* لوقون lúqún (European).

Laodicean, *adj.* لادقي ládaqí (European).—(*Lukewarm in religion*) مذبذب muzabzab, منافق munáfiq, دو دل dú-dil, مرتاب murtáb.

Laodiceanism, *subs.* لادقيت ládaqíyat, نفاق nifáq, تذبذب tazabzub, دو دلي dú-dilí, مرتابي murtábí.

Lap, *subs.* دامن dáman, کنار kinár, بغل baghal, زانو zánú, دامن dáman, حجر hujr (*pl.* هجور hujúr), حضن hizn (*pl.* احضان ahzán).

Lap, *verb trans.* در بر گرفتن dar bar giriftan, رو هم ريختن rú-ham ríkhtan, بر هم گذاردن bar-ham guzárdan, لا به لا نهادن lá-bi-lá nihádan.—*intrans.* پيچيدن pichídan, تا کردن tá kardan, بر گشتن bar-gashtan, پهن شدن pahn shudan, لك زدن lak zadan, منقلب شدن munqalib shudan.—(*As a dog*) ليسيدن lísídan.

Lap-dog, *subs.* سگ کوچك sag-i-kúchik, سگ بغلي sag-i-baghalí, بوجي bújí.

Lapel, *subs.* سينه پوش sínah-púsh, صدر پوش sadr-púsh.

Lapful, *subs.* دامن dáman, کنار kinár.

Lapidary, *subs.* جواهري javáhirí, جوهري jauharí, سنگتراش sang-tirásh, حجار hajjár.—*adj.* منحوت manhút, تراشيده tiráshídah, بر سنگ کنده bar-sang-kandah.

Lapidation, *subs.* سنگساري sang-sárí, سنگ باران sang-bárán, رجم rajam.

Lapideous, *adj.* سنگ مانند sang-mánand, حجر آسا hajar-ásá, سخت sakht, صلب sulb.

Lapidescence, *subs.* تحجير tahjír, تحجر tahajjur, سنگ گرداني sang-gardání, سنگ سازي sang-sází, سنگ شوي sang-shaví.

Lapidescent, *adj.* محجر muhajjar, سنگ گردان sang-gardan, سنگ ساز sang-sáz, سنگ نما sang-nimá, سنگ شو sang-shau.

Lapidific, *adj.* سنگ نما sang-nimá, سنگ ساز sang-sáz, محجر muhajjar, سنگ گردان sang-gardán.

Lapidification, *subs.* تحجير tahjír, سنگ گرداني sang-gardání, سنگ سازي sang-sází.

Lapidify, *verb trans.* سنگ ساختن *or* گردانيدن sang sákhtan *or* gardánídan, تحجير نمودن tahjír nimúdan. —*intrans.* سنگ شدن *or* گشتن sang shudan *or* gashtan, تحجير يافتن tahjír yáftan.

Lapidist, *subs.* حكاك hakkák, نحات nahhát, سنگ تراش sang-tirásh, جواهر پرداز javáhir-pardáz, جوهر ساز jauhar-sáz.

Lapis divinus, *subs.* (*Chemical term*) حجر الرحمان hajaru 'r-rahmán.

Lapis judaicus, *subs.* (*Drug*) سنگ يهود sang-i-yahúd, حجر اليهود hajaru 'l-yahúd.

Lapis-lazuli (*Azure stone*), *subs.* لاجورد اصل lájavard-i-asl, لاجورد کاشي lájavard-i-káshí, لاجورد بداخشي lájavard-i-badákhshí.

Lapis nephriticus (*Species of jade*), *subs.* يشم سبز yashm-i-sabz.

Lapper, *subs.* (*Folder*) لفاف laffáf, پيچنده píchandah, تا کننده tá-kunandah, بر هم نهنده bar-ham-nihandah. —(*As a dog*) ليسنده lísandah, لحاس lahhás.

Lappet, *subs.* چين chín, دامن dáman, سجاف sajáf.

Lapsable, *adj.* واقع شو váqi'-shau, وقوع ياب vuqú'-yáb, انتقال پذير intiqál-pazír, باز رو báz-rau, بر گردنده bar-gardandah, ساقط شو sáqit-shau, شدني shudaní, گذر ياب guzar-yáb, قابل سهو qábil-i-sahv.

Lapse, *subs.* سهو sahv, ضلال zalál, سقوط suqút, انحراف inhiráf, غلط ghalat, عثرت 'asrat, لغزش laghzísh.—(*Lapse of time*) مرور murúr, مضيي muzíy, گذار guzár, عبور 'ubúr.—(*Lapse of property*) از دست روي az-dast-raví, خسارت khasárat, زيان ziyán, انتقال intiqál.

Lapse, *verb,* افتادن uftádan, طول کشیدن túl kashídan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), لغزیدن laghzídan, بتدریج از میان رفتن bi-tadríj az miyán raftan, قصور کردن qusúr kardan, کوتاه انداختن kútáh andákhtan, سهو نمودن sahv nimúdan.

Lapsided, *adj.* يك بري yak-barí, يك طرف سنگين yak-taraf-sangín, يك طرف دراز yak-taraf-diráz.

Lapstone, *subs.* سنگ تو دامني sang-i-tú-i-dámaní, سنگ كفش دوز sang-i-kafsh-dúz, سنگ مشته mush-tah-sang, سنگ مشته sang-i-mushtah.

Lapsus linguæ, *subs.* زلت لساني zallat-i-lisání, لغزش لسان laghzish-i-lisán, خطائي لسان khatá'i-i-lisán, تپق زبان tupuq-i-zabán.

Lapwing, *subs.* هدهد hudhud, شانه سر shánah-sar, مرغ سليماني murgh-i-sulaimání.

Lar, *subs.* خدائي خانگي khudá'i-i-khánagí, خدائي مخصوص khudá'i-i-makhsús, معبود خانواده ma'búd-i-khánvádah.

Larboard, *subs.* طرف چپ taraf-i-chap, دست چپ dast-i-chap, پهلوئي چپ كشتي pahlú'i-i-chap-i-kashtí, دست چپ جهاز dast-i-chap-i-jaház.—*adj.* طرف چپي taraf-i-chapí, دست چپي dast-i-chapí.

Larceny, *subs.* دزدي duzdí, سرقت sariqat, خيانت مالي khiyánat-i-málí, دست كجي dast-kají.

Larch, *subs.* صنوبر sinaubar, كاج káj.

Lard, *subs.* چربي خوك charbí-i-khúk, شحم خنزير shahm-i-khanzír, پيه گراز píh-i-guráz, قديد خوك qadíd-i-khúk.

Lard, *verb trans.* با گوشت گراز چپاندن bá-gúsht-i-guráz chapándan, با قديد خوك پر كردن bá-qadíd-i-khúk pur kardan.—(*Mix*) مخلوط ساختن makhlút sákhtan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz).—*intrans.* فربه شدن farbih shudan, سمين گشتن samín gashtan, چاق گرديدن cháq gardídan, حال آمدن hál ámadan.

Larder, *subs.* حوائج خانه haváij-khánah, گنجه ganjah, خوراك خانه khurák-khánah, طعام گاه ta'ám-gáh.

Lard-oil, *subs.* روغن پيه گراز raughan-i-píh-i-guráz, تافته چربي خوك táftah-i-charbí-i-khúk, گداخته شحم خنزير gudákhtah-i-shahm-i-khanzír.

Lares, *subs.* خداهائي خانگي khudahá'i-i-khánagí, خداهائي مخصوص khudahá'i-i-makhsús.

Large, *adj.* (*Big*) بزرگ buzurg, كبير kabír, عظيم 'azím, كلان kalán, ضخيم zakhím, جسيم jasím, جسوم jasúm, خطير khatír, خطور khutúr, توفال túfál, كلفت kuluft, حجيم hajím, وسيع vasí', مطبر sitabr.—(*Ample*) بسيار bisyár, فراوان faráván, وافر váfir, كريم karím, كثير kasír, زياد ziyád.—(*A large beard*) ريش انبوه ríish-i-ambúh, ريش پر ríish-i-pur.—(*A large harvest*) حاصل فراواني hásil-i-faráváni.—(*A large margin*) حاشيه زياد háshiyah-i-ziyád, كناره بسيار kinárah-i-bisyár.—(*A large mind*) قلب وسيع qalb-i-vasí', عقل بزرگ 'aql-i-buzurg.—(*A large number*) عدد كثير 'adad-i-kasír, افراد متعدد afrád-i-muta'addid.—(*A large population*) جمعيت زيادي jam'íyat-i-ziyádí, ازدحام بزرگي izdihám-i-buzurgí.—(*It was large enough to hold two or three persons*) بقدر جاي دو سه نفر بود bi-qadar-i-jáy-i-dú-sih nafar búd.—(*To set at large*) خلاص كردن khalás kardan, رستگار كردن rastagár kardan, رها كردن rihá kardan.

Largely, *adv.* (*Abundantly*) بطور وفور bi-taur-i-vufúr, بر سبيل فراواني bar-sabíl-i-faráváni, بطرز كثرت bi-tarz-i-kasrat, بسيارانه bisyáránah.—(*Much*) بنهايت bi-nihávat, بغايت bi-ghávat.

Largeness, *subs.* (*Bigness*) بزرگي buzurgí, جسامت jasámat, سطبري sitabrí, كلفتي kuluftí, حجم hajm, عظمت 'azamat.—(*Ampleness*) وسعت vus'at, بسياري bisyárí, فراواني faráváni, وفور vufúr. كثرت kasrat, سخاوت sakhávat, كرم karm.

Largess, *subs.* دهش dihish, انعام in'ám, بخشش bakh-shish, عطا 'atá, هديه hadiyah (*pl.* هدايا hadáyá), ارمغان armagháu.

Largo, *subs.* (*Musical term*) نغمه آهسته naghmah-i-áhistah.—*adv.* آهسته áhistah.

Lariat, *subs.* كمند kamand, بند band, حبل صيادان habl-i-sayyádán.

Lark, *subs.* (*Frolic*) شوخي shúkhí, بازي bází, مزاح mizáh.—(*Bird*) كاكلي kákulí, چكاوه chakávah, چكاوك chakávuk, قنبره qumbarah.—(*Crested lark*) قازلاق qázláq, كلكلاتي kulkulátí, غزلاغ ghuzlágh.—(*Large crested lark*) چغول chughúl.

Lark, *verb,* (*Frolic*) شوخي كردن shúkhí kardan, بازي كردن bází kardan, مزاح كردن mizáh kardan.—(*Catch larks*) كلكلاتي گرفتن kulkulátí giriftan. قنبره صيد كردن qumbarah said kardan.

Larkspur (*Delphinium*), *subs.* زبان در قفا zabán-dar-qafá.

Larrup, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), تازيانه كوفتن táziyánah kúftan, قمچي كاري كردن qamchí-kárí kar-dan, شلاق بكار بردن shalláq bi-kár burdan.

Larum, *subs.* تحذير tahzír, انذار inzár, اخبار بخطر ikhbár bi-khatar, تخويف takhvíf, بيم دهي bím-dihí.

Larva, *subs.* كرم kirm, كرم نو روزي kirm-i-nau-rúzí, دود dúd.

Larvated, *adj.* پوشيده púshídah, متلبس mutalabbis, ملتبس multabas, مبدل شكل mubaddal-shakl, نهفته رو nihuftah-rau.

Laryngeal, *adj.* حلقومي hulqúmí, حنجري hanjarí, گلوي gulúí, حلقي halqí.

Laryngitis, *subs.* (*Inflammation of the larynx*) گلو درد gulú-dard, درد گلو dard-i-gulú, داء الحلقوم dáu 'l-hulqúm, ورم حلقوم varam-i-hulqúm.

Larynx, *subs.* نای گلو náy-i-gulú, حنجر hanjar, حلقوم hulqúm, حلق halq (*pl.* حلوق hulúq), گلو gulú.

Lascar, *subs. and adj.* جاشو jáshú, کشتي کار kashtí-kár, لسکر laskar (European).—(*Camp-follower*) اردو گرد urdú-gard, اردو پا urdú-pá, اردوئي urdú,í, لشکر گاهي lashkar-gáhí, پیرو معسکر pairau-i-mu'askar.

Lascivious, *adj.* مست mast, شهوتي shahvatí, نفس پرست nafs-parast, بد نفس bad-nafs, مست sust, بد عمل bad-'amal, پالان کج pálán-kaj, زشت کار zisht-kár, فسق پیشه fisq-píshah, هرزه کار harzah-kár, فحشا خیال fahshá-khiyál.

Lasciviously, *adv.* بطور شهوت پرستي bi-taur-i-shahvat-parastí, بطور نفسانیت bi-taur-i-nafsáníyat, مشتهیانه mushtahíyánah, زشت کارانه zisht-káránah, بد عملانه bad-'amalánah, بطور فحشا خیالي bi-taur-i-fahshá-khiyálí, فاسقانه fásiqánah, مستانه mastánah.

Lasciviousness, *subs.* مستي mastí, نفس پرستي nafs-parastí, بد نفسي bad-nafsí, زشت کاري zisht-kárí, قباحت qabáhat, فحشا fahshá, شهوت پرستي shahvat-parastí, هرزه کاري harzah-kárí, فحشا خیالي fahshá-khiyálí.

Laserpitium germanicum, *subs.* (*Botanical term*) انجدان رومي anjudán-i-rúmí.

Lash, *subs.* زبان قمچي zabán-i-qamchí, زه قمچي zih-i-qamchí, تازیانه táziyánah.—(*A lash of satire*) تیر طعن tír-i-ta'n, قدح تازیانه táziyánah-i-qadh.

Lash, *verb trans.* قمچي زدن qamchí zadan, شلاق کوفتن shalláq kúftan, تازیانه زدن táziyánah zadan.—(*Censure*) توبیخ کردن taubíkh kardan, طعن زدن ta'n zadan, ملامت کردن malámat kardan.—(*Satirize*) هجو کردن hajv kardan, قدح نمودن qadh nimúdan.—(*As waves*) زدن zadan, لطمه گرفتن latmah giriftan.—*intrans.* قمچي بکار بردن qamchí bi-kár burdan, تازیانه استعمال کردن táziyánah isti'mál kardan.—(*As waves*) خوردن khurdan.

Lass, *subs.* دختر dukhtar, صبیه sabíyah (*pl.* صبایا sabáyá), کنیزك kanízak, جاریه járiyah (*pl.* جواري javárí), خادمه khádimah.

Lassitude, *subs.* خستگي khastagí, ماندگي mándagí, مستي sustí, تعب ta'b, عنا 'aná, کسالت kasálat, رخاوت rakhávat, فتور futúr.

Lasso, *subs.* کمند kamand, بند band, قید qaid.

Last, *subs.* (*For shoemakers*) فرزوم furzúm, قالب qálib. (*Nautical term*) حمل کشتي haml-i-kashtí. — (*The shoemaker should not go beyond his last*) پا از اندازه بیرون نباید گذاشت pá az andázah bírún na-báyad guzásht, از حد بیرون نباید رفت az hadd bírún na-báyad raft. — *adj.* پسترین pastarín, پسین pasín, آخر ákhir (*pl.* اخر ukhr), آخرین ákhirín, مؤخر müakhkhar, وا پسین vá-pasín.—(*At last*) نهایت nihá-yat, آخر ákhir, بالاخره bi 'l-ákhirah, عاقبة الامر 'aqibatu 'l-amr, باري bárí.—(*Last week*) هفته قبل haftah-i-qabl, هفته گذشته haftah-i-guzashtah.—(*Last month*) ماه قبل máh-i-qabl, ماه گذشته máh-i-guzashtah.—(*Last year*) پار سال pár-sál, سال قبل sál-i-qabl, سال گذشته sál-i-guzashtah.—(*Last night*) دوش dúsh, دیشب díshab, دیشو díshav (*vulg.*).—(*Last day of the month*) سلخ salkh.—(*The last of a cup*) ته جرعه tah-i-jur'ah.—*adv.* آخر الامر ákhiru 'l-amr, حاصل الامر hásilu 'l-amr.

Last, *verb*, (*Continue*) ماندن mándan, پایدار بودن páyadár búdan, پاینده بودن páyandah búdan, دائم بودن dáïm búdan, دوام کردن davám kardan, قائم بودن qáïm búdan, بقا داشتن baqá dáshtan, پائیدن pá,ídan, امتداد imtidád dádan, طول کشیدن túl kashídan, امتمرار istimrár kardan.—(*Suffice*) کفایت کردن kifáyat kardan.—(*The food will last a week*) خوراك براي یك هفته خواهد ماند khurák biráy-i-yak haftah kháhad mánd.—(*The storm lasted a day*) طوفان یك روز طول کشید túfán yak rúz túl kashíd.

Lasting, *adj.* مستمر mustamirr, مستدام mustadám, دائم dáïm, طولاني túlání, دیر پا dír-pá, درنگ کن dirang-kun, پایدار páyadár, باقي báqí.

Lastingly, *adv.* با پایداري bá-páyadárí, ثابتانه sábitánah, بطور استمرار bi-taur-i-istimrár, بر سبیل مداومت bar-sabíl-i-mudávamat.

Lastly, *adv.* آخر الامر ákhiru 'l-amr, حاصل الامر hásilu 'l-amr.

Latch, *subs.* قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál), زبانه zabánah, کلون kalún.

Latch, *verb trans.* بستن bastan (*rt.* بند band), کلون کردن kalún kardan, زبانه کشیدن zabánah kashídan, اندودن andúdan.

Latchet, *subs.* چکمه بند chakmah-band, شسع shisa' (*pl.* شسوع shusú'), تسمه ارسي tasmah-i-ursí, قیطان qaitán, شریط sharít, محصر muhassar, شراك shirák (*pl.* شرك shuruk).

Late, *adj.* دیر dír, آخر همه ákhir-i-hamah, بیگاه bígáh.—(*Deceased*) مرده murdah, فوت شده faut-shudah, متوفي mutavaffí, رفته raftah, سابق sábiq.—(*Deceased, alluding to a Musulman*) مغفور maghfúr, مرحوم marhúm, خلد مکان khuld-makán, جنت آشیان jannat-áshyán, بهشت معاد bihisht-mi'ád.—(*Behind-hand*) عقب 'aqib, دنبال dumbál, پشت pusht, پس pas-i-dast.—(*To be late*) تأخیر کردن täkhír kardan, دیر شدن dír shudan *or* ámadan.—*adv.* عصراً 'usran.—(*Of late*) در این زمانهائي نزدیك dar ín zamanhá,í-i-nazdík.—(*So late*) ین این قدر دیر qadar dír.—(*Better late than never*) دیر بهتر است از دیر یابي از هرگز dír bihtar ast az hargiz nah, هرگز نه

نیابي بهتر است dír-yábí az hargiz niyábí bihtar ast. —(*You are very late*) بسیار دیر کردید bisyár dír kardíd.

Lateen, *adj.* سه گوشه sih-gúshah, مثلث musallas.

Lately, *adv.* چندي قبل chandí-qabl, این تازگیها ín-tázagíhá, در این اوقات dar ín auqát.

Lateness, *subs.* دیري dírí, تأخر ta'akhkhur, درنگ dirang, بیگاهي bí-gáhí.

Latent, *adj.* خفي khafí, مخفي makhfí, پنهان panhán, نهان nihán, نهفته nihuftah, پوشیده púshídah.

Lateral, *adj.* جانبي jánibí, طرفي tarafí, کناري kinárí, جهتي jihatí, سوي súí, پهلوي pahlúí.

Laterally, *adv.* جانباً jániban, طرفاً tarafan, از کناره az-kinárah, جهتانه jihatánah, به پهلو bi-pahlú.

Lateran, *subs.* کلیسیائي پاپائي روم kalísiyá'í-i-pápá'í-i-rúm.

Lath, *subs.* چوب chúb, خشبه khashabah, تریشه taríshah.

Lath, *verb,* چوب برش کردن chúb-burish kardan, چوب نشان کردن chúb-nishán kardan, تریشه کاري کردن taríshah-kárí kardan.

Lathe, *subs.* خراد kharád, آلت خراطي álat-i-kharátí.

Lather, *subs.* کف kaf, کف عرق kaf-i-'araq.—(*Of soap*) کف صابون kaf-i-sábún.

Lather, *verb trans.* کف پوش کردن kaf-púsh kardan, کف صابون مالیدن kaf-i-sábún-málídan.—*intrans.* کف کردن *or* آوردن kaf kardan *or* ávardan, پف نمودن puf nimúdan.

Lathy, *adj.* تریشه وش taríshah-vash, باریك bárík, دقیق daqíq, ترکه سا tarkah-sá, ضعیف za'íf, لاغر lághir.

Lathyrus sativus (*Pulse*), *subs.* کرسنه karsannah, کسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله موشي báqilah-i-múshí.

Laticostate, *adj.* پهن دنده dandah-pahn, پهن اضلاع pahn-azlá', پهن دنده pahn-dandah.

Latidentate, *adj.* پهن دندان dandán-pahn, پهن دندان pahn-dandán, عریض اسنان 'aríz-asnán.

Latifolius, *adj.* پهن برگ barg-pahn, پهن برگ pahn-barg, برگ بزرگ barg-buzurg, عریض اوراق 'aríz-auráq.

Latin, *subs. and adj.* لاتن látin (European), لاتین látín (European), لاتیني látíní (European), رومي rúmí (European), ایطالیائي ítáliyá'í (European).

Latinism, *subs.* لاتینیت látíníyat (European), لاتیني látíní (European), رومي rúmí (European), ایطالیائیت ítáliyá'íyat (European).

Latinist, *subs.* لاتین دان látín-dán (European), لاتین فهم látín-fahm (European).

Latinity, *subs.* لاتینیت látíníyat (European), اصطلاح لاتین istiláh-i-látín (European), زبان لاتین zabán-i-látín (European).

Latinize, *verb,* لاتین ساختن látín sákhtan (European), در لاتین ترجمه کردن dar látín tarjumah kardan (European), بزبان لاتین نقل نمودن bi-zabán-i-látín naql nimúdan (European).

Latish, *adj.* دیر طور dír-taur, دیر قدري qadrí-dír, دیر وار dír-vár, دیر في الجمله fi 'l-jumlah-dír.

Latitude, *subs.* عرض 'arz, عریضي 'arízí, پهنائي pahná'í, پهناوري pahnávarí, پهنه pahnah, بسط bast, فضا fazá, گشایش gusháyish, وسعت vus'at, میدانه maidánah.—(*Degree of latitude*) درجه عرض darajah-i-'arz.—(*Freedom*) آزادي ázádí, رخصت rukhsat, اجازت ijázat.—(*He had great latitude*) خیلي میدانه داشت khailí maidánah dásht, پر شورش میکرد pur-shúrish míkard (*lit.* He made it too saltish).

Latitudinal, *adj.* عرضي 'arzí, پهناي pahnáí, رو به پهنا rú-bi-pahná.

Latitudinarian, *subs.* آزاده ázádah, آزاد سخن ázád-sukhun, وسیع خاطر vasí'-khátir, گشاده طبع gushádah-tab', آزاد منش ázád-manish, فراخ دل farákh-dil.—*adj.* بي پروا bí-parvá, آزاد منش ázád-manish, با وسعت bá-vus'at, گشایش دار gusháyish-dár, فراخ دامن farákh-dáman, لا ابالي lá-ubálí.

Latitudinarianism, *subs.* بي پروائي bí-parvá'í, آزادگي ázádagí, آزاد منشي ázád-manishí, وسعت خاطر vus'at-khátir, زیغان zayaghán, تحرف taharruf, گشاده طبعي gushádah-tab'í, فراخ دلي farákh-dilí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Latitudinous, *adj.* عریض 'aríz, با فسحت bá-fasahat, وسعت دار vus'at-dár, گشاد gushád, فراخ farákh, مسافت دار masáfat-dár.

Latrant, *adj.* عف عف کن 'af-'af-kun, عویل نما 'avíl-nimá, عو عوي 'au-'auí, وقوقو vuqúqú, نابح nábih, بادس کن bádas-kun.

Latrine, *subs.* مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), ادبخانه adab-khánah, کنیف kaníf, مبال mabál, پا خانه pá-khánah, مبرز mabraz, خلا khalá, متوضا mutavazzá.

Latten, *subs.* تنکه tankah, آهن روي پوش áhan-i-rúy-púsh, حلبي halabí, آهن سفید áhan-i-safíd.

Latter, *adj.* باز پس báz pas, آخرین ákhirín, ثانوي sánaví.—(*As opposed to former*) ثاني sání, دویم dúyum, دویمین dúyumín, آخرین ákhirín, این یکي ín-yakí.

Latterly, *adv.* چند وقت قبل از این chand vaqt qabl az ín, چندي قبل از این chandí qabl az ín, پس از آن pas-az-án, بعد از آن ba'd-az-án, در آخر dar-ákhir.

Lattice, *subs.* شبکه shabakah, شباکه shubbákah, مشبك mushabbak.—(*Latticed window*) پنجره panjarah.

Lattice, *verb,* پنجره ساختن panjarah sákhtan, مشبك

کردن mushabbak kardan, شبکه دار گردانیدن shabakah-dár gardánídan, سوراخ سوراخ نمودن súrákh-súrákh nimúdan.

Laud, *subs.* حمد hamd, مدح madh, تعریف ta'ríf, ستایش sitáyish, نیایش niyáyish.

Laud, *verb*, حمد کردن hamd kardan, مدح نمودن madh nimúdan, تعریف کردن ta'ríf kardan, ستایش کردن sitáyish kardan, نیایش نمودن niyáyish nimúdan.

Laudable, *adj.* ستوده sitúdah, مستحسن mustahsan, حمید hamíd, واجب المدح vájibu 'l-madh, مرضي marzí, محمد muhammad, محمود mahmúd, حمد ناك hamd-nák, سزاوار حمد sizávár-i-hamd.

Laudableness, *subs.* حمیدگي hamídagí, ستودگي sitúdagí, ممدوحي mamdúhí, محمودي mahmúdí, محمدیت muhammadíyat, حمد ناکي hamd-nákí.

Laudably, *adv.* بطور حمیدگي bi-taur-i-hamídagí, بطرز ستودگي bi-tarz-i-sitúdagí, حمد ناکانه hamd-nákánah, محمدانه muhammadánah, ممدوحانه mamdúhánah.

Laudanum (*Tincture of opium*), *subs.* لادن ládan, روح افیون rúh-i-ifyún, جوهر تریاك jauhar-i-tiryák.

Laudatory, *subs.* مدح madh, مدیح madíh, ستایش sitáyish, حمد hamd, تمحید tamhíd, وصف vasf, ثنا saná. —*adj.* حمد ناك hamd-nák, ستایش مند sitáyish-mand, مدح دار madh-dár, محمدت شعار muhammadat-shi'ár, مدح انگیز madh-angíz, پر محاسن pur-mahásin, داراي حامدیت dárái-i-hámidíyat, واصف الحمد vásifu 'l-hamd, مادح mádih, مدیح آمیز madíh-ámíz, حمید hamíd, حمد آمیز hamd-ámíz, پر مدح pur-madh, محمود mahmúd.

Laugh, *subs.* خنده khandah, ضحك zahk, تبسم tabassum, لاغ lágh.

Laugh, *verb*, خندیدن khandídan, خنده کردن khandah kardan, قهقهه کردن qahqahah kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, خوشحالي کردن khush-hálí kardan, بشاشت نمودن basháshat nimúdan, اظهار مسرت کردن izhár-i-masarrat kardan.—(*Ridicule*) استهزا نمودن istihzá nimúdan, مزاح کردن mizáh kardan, مسخره کردن maskharah kardan, ریشخند کردن ríish-khand kardan.—(*What are you laughing at?*) چرا مي‌خندید chirá mí-khandíd, به چه مي‌خندید bi-chih mí-khandíd.—(*Let him laugh who wins*) خنده کسیراست که مي‌برد khandah kasí-rá ast kih mí-bard.

Laughable, *adj.* با خنده bá-khandah, خنده آور khandah-ávar, خنده مین khandah-mín, مضحك muzhik, قابل لاغ qábil-i-lágh, لائق مسخره láïq-i-maskharah.

Laugher, *subs.* ضاحك záhik.

Laughing, *subs.* خنده khandah, خندان khandán.—(*To burst out laughing*) پق خندیدن puq khandídan.—(*So as to kill one with laughing*) بطوري که از خنده آدمرا میکشد bi-taurí-kih az khandah ádam-rá mí-kushad.—*adj.* متبسم mutabassim, خندان khandán, ضاحك záhik, مستبشر mustabshir, خرم khurram, مسرور masrúr, مبتهج mubtahij.

Laughingly, *adv.* خنده کنان khandah-kunán, با خنده bá-khandah, متبسمانه mutabassimánah, مستبشرانه mustabshiránah, مسرورانه masrúránah, از روي خرمي az-rúy-i-khurramí, مبتهجانه mubtahijánah.

Laughing-stock, *subs.* مضحکه muzhikah, مسخره maskharah, آلت مضحکه álat-i-muzhikah, مایه تمسخر máyah-i-tamaskhur, اسباب استهزا asbáb-i-istihzá, ریش خند ríish-khand.

Laughter, *subs.* خنده khandah, قهقهه qahqahah, ضحك zahk, اظهار مسرت izhár-i-masarrat.

Launch, *subs.* کشاله kashálah, کشش kashish, انداخت andákht, باب اندازي bi-áb-andází, بحر افکني bahr-afkaní, دریا اندازي daryá-andází. — (*Boat*) بگاره bagárah, سفینه safínah, کشتي kashtí, غنچه ghunchah.

Launch, *verb trans.* باب انداختن bi-áb andákhtan, کشاندن kashándan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), دریائي کردن daryá,í kardan, بحري ساختن bahrí sákhtan.—*intrans.* دریائي شدن daryá,í shudan, بحري گردیدن bahrí gardídan.—(*To launch forth*) مبالغه کردن mubálaghah kardan, نطق کردن nutq kardan, داد سخن دادن dád-i-sukhun dádan, در فشاني نمودن dur-fishání nimúdan.

Launder, *verb*, شستن shustan (*rt.* شوي shúí), شستشو کردن shust-u-shú kardan, شوریدن shúrídan, تر کردن tar kardan, گازري نمودن gázurí nimúdan, تنظیف کردن tanzíf kardan.

Launderer, *subs.* رختشو rakht-shú, قصار qassár, گازر gázur, آخوره ákhurah.

Laundress, *subs.* رختشو rakht-shú, قصاره qassárah, غساله ghassálah, گازره gázurah.

Laundry, *subs.* رخت شو خانه rakht-shú-khánah, غسال خانه ghassál-khánah, شستنگاه shustan-gáh, مغتسل mughtasal, مغسل maghsal.

Laureate, *adj.* مکلل mukallal, متوح mutavvah, مفخر mufakhkhar.—(*Poet Laureate*) شاعر شاهي shá'ir-i-sháhí, ملك الشعرا maliku 'sh-shu'ará, شاعر باشي shá'ir-báshí.

Laureate, *verb*, مکلل نمودن mukallal nimúdan, اکلیل دادن iklíl dádan, متوح ساختن mutavvah sákhtan, تکریم کردن takrím kardan, درجه دادن darajah dádan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan.

Laureateship, *subs.* شاعر باشي گري shá'ir-báshí-garí, دفله داري daflah-dárí, اکلیل دهي iklíl-dihí, درجه داري darajah-dárí.

Laurel, *subs.* غار ghár, دهمسب dahmast, دفله daflah,

رند rand, مرخس sarkhas.—*adj.* غاري ghárí, دهمستي dahmastí, رندي randí, سرخسي sarkhasí.

Laurel spurge (*Daphne laureola plant*), *subs.* ماذريبون mázaríbún.

Laurus nobilis (*Bay laurel tree*), *subs.* درخت غار dirakht-i-ghár.

Lava, *subs.* مواد مذابه mavádd-i-muzábah, معدن گداخته ma'dan-i-gudákhtah, مهل muhl.

Lavandula stœchas (*Lavender*), *subs.* اسطوخودوس ustukhúdús.

Lavation, *subs.* غسل ghusl, شست و شو shust-u-shú, اغتسال ightisál, استحمام istihmám.

Lavatory, *subs.* غسل خانه ghusl-khánah, شستنگاه shustan-gáh, مغتسل mughtasal.—(*Wash for diseased body*) تغسيل taghsíl, تبخير tabkhír, تحميم tahmím.

Lave, *verb trans.* شستن shustan (*rt.* شوي shúí), شستشو shust-u-shú kardan, شوريدن shúrídan, تر كردن tar kardan, گازري gázurí nimúdan, تنظيف كردن tanzíf kardan.—*intrans.* شستشو كردن shust-u-shú kardan, غسل نمودن ghusl nimúdan, استحمام كردن istihmám kardan, تطهر نمودن tatahhur nimúdan, خود شستن khud shustan.

Laver, *subs.* لگن lagan, طشت tasht, طاس tás.

Lavish, *adj.* مسرف musrif, مبذر mubazzir, ول خرج vil-kharj, ضائع zái'-kár.

Lavish, *verb,* اسراف كردن isráf kardan, بر باد دادن bar bád dádan, تبذير نمودن tabzír nimúdan, ول خرج كردن vil-kharj kardan.—(*To lavish favours*) انعام بيحساب كردن in'ám-i-bí-hisáb kardan, التفات فوق العاده نمودن iltifát-i-fauqu 'l-'ádah nimúdan.

Lavishly, *adv.* مسروفاً masrúfan, مسرفانه musrifánah. —(*He lived lavishly*) مسرفانه معيشت نمود musrifánah ma'íshat nimúd, ول خرجي كرد vil-kharjí kard.

Lavishment, *subs.* اسراف isráf, بذر bazr, ول خرجي vil-kharjí.

Law, *subs.* شرع shar', شريعت sharí'at, ناموس námús, منهاج minháj, سنت sunnat, امه ummah.—(*Regulation*) كيش kísh, آيين áyín, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit), رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), پيشنهاد písh-nihád, ياسا yásá. — (*Divine*) شرع shar', سريعت sharí'at, مذهب mazhab, دين dín. —(*Common law*) عرف 'urf.—(*Science of law*) فقه fiqah, علم فقه 'ilm-i-fiqah.—(*Mosaic law*) تورات túrát.—(*To go to law*) بشرع رفتن bi-shar' raftan, مرافعه كردن muráfa'ah kardan, نزد قاضي رفتن nazd-i-qází raftan.—(*To put the laws in execution*) اجرائي احكام نمودن ijrá'í-i-ahkám nimúdan, حد جاري كردن hadd járí kardan, اقامت حدود كردن iqámat-i-hudúd kardan.

Law-breaker, *subs.* فاسق fasíq, آيين شكن áyín-shikan.

Law-court, *subs.* ديوانخانه عدليه díván-khánah-i-'adlí-yah, محكمه شرعيه mahkamah-i-shar'íyah.

Lawful, *adj.* حلال halál, روا ravá, جائز jáïz, مجوز mujavvaz, مسنون masnún, مباح mubáh, عرفي 'urfí, مشروع mashrú', قانوني qánúní, شرعي shar'í, ندب nadb. [A man's actions are, by the Shí'ah doctors, pronounced to be: واجب vájib, *or* فرض farz, *a lawful and imperative act, which it is a sin to leave undone;* مستحب mustahabb, *or* سنت sunnat, *an act which it is lawful and right to do, but the omission of which does not amount to a sin;* مباح mubáh, *or* حلال halál, *a lawful act, which it is neither meritorious to perform, nor sinful to omit;* حرام harám (*the reverse of* واجب vájib), *an unlawful act, which it is sinful to commit, and meritorious to avoid;* مكروه makrúh (*the reverse of* مستحب mustahabb), *an act which is not unlawful and sinful, but which had better be avoided.*]

Lawfully, *adv.* شرعاً shar'an, موافق شرع muváfiq-i-shar', از روي قاعده az-rúy-i-qá'idah, بطور قانون bi-taur-i-qánún, بطرز حليت bi-tarz-i-hilíyat, بموجب شريعت bi-mújib-i-sharí'at.

Lawfulness, *subs.* حلاليت halálíyat, حليت hilíyat, اباحت ibáhat, جواز javáz, روائي ravá'í.

Law-giver, *subs.* شارع shári', مدبر mudabbir, شريعت sharí'at-dih, قانون ساز qánún-sáz, نه آيين áyín-nih.

Lawless, *adj.* بيناموس bí-námús, بي آيين bí-áyín, بيدين bí-dín, بي مذهب bí-mazhab, بيقاعده bí-qá'idah.—(*Wicked*) بد bad, شرير sharír, فاسد fásid.

Lawlessly, *adv.* بطور بي آييني bi-taur-i-bí-áyíní, بطرز بيديني bi-tarz-i-bí-díní, بر خلاف قانون bar-khiláf-i-qánún, از روي بيقاعدگي az-rúy-i-bí-qá'idagí.

Lawlessness, *subs.* بي آييني bí-áyíní, بي قانوني bí-qánúní, بيديني bí-díní, بيقاعدگي bí-qá'idagí, بي مذهبي bí-mazhabí, نا مشروعي ná-mashrú'í, نا روائي ná-ravá'í.

Lawn, *subs.* چمن chaman, سبزه sabzah, سبزه زار sabzah-zár, روضه rauzáh, مرغزار margh-zár.—(*Fine linen*) كتان نازك kattán-i-názuk, پارچه لطيف parchah-i-latíf, كمريك kamrík (European).—*adj.* كتاني kattání, كمريكي kamríkí (European).

Lawny, *adj.* چمن وار chaman-vár, صاف sáf, هموار hamvár.—(*Made of lawn*) كتاني kattání, كمريكي kamríkí.

Lawsonia alba (*Henna, or camphire*), *subs.* حنا hinná, *or* hiná, يرنا yuranná.

Law-suit, *subs.* دعوي da'vá, مرافعه muráfa'ah, نزاع nizá', لجاج lajáj, محاكمه muhákamah, اختصام ikhtisám. گفتگوئي شرعي guftugú'í-i-shar'í.

Lawyer, *subs.* اهل فقه ahl-i-fiqah, فقيه faqíh, ملا mullá, شريعت دان sharí'at-dán, اهل شرع ahl-i-shar', مجتهد mujtahid, قانون گو qánún-gú.

Lax, *adj.* مسست sust, رخو rakhv, متهاون mutaháv in, متكاسل mutakásil.—(*He is lax in his morals*) در اخلاق خود سست است dar akhláq-i-khud sust ast. —(*He is lax in his attendance*) در خدمت خود تهاون دارد dar khidmat-i-khud tahávun dárad.

Laxative, *subs. and adj.* مسهل mus,hil, ملين mulayyin, مسترخي mustarkhí.

Laxity, *subs.* سستي sustí, رخاوت rakhávat, تهاون tahávun, نا قرصي ná-qursí, نرمي narmí, لينت línat, بي ترتيبي bí-tartíbí.—(*Medical term*) اسهال is,hál, جريان jarayán.

Lay, *subs.* (*Song*) سرود surúd, تصنيف tasníf, تصنيفك tasnífak, آواز áváz.—(*Wager*) بحث bahs, شرط shart, گرو girau, سبق sabaq, اوچ úch.—(*Layer*) تة tah, طبقه tabaqah, پرده pardah, قطار qitár (*pl.* قتر qutur), صف saff (*pl.* صفوف sufúf).—*adj.* عامي 'ámmí, از عوام az-'avámm, نا ملا ná-mullá, امي ummí.

Lay, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, وضع كردن vaz' kardan, قرار دادن qarár dádan, بر پا كردن bar pá kardan, ترتيب دادن tartíb dádan, گستردن gustardan, آماده كردن ámádah kardan.—(*Wager*) بحث نمودن bahs nimúdan, شرط بستن shart bastan, نذر بستن nazr bastan, گرو گذاردن girau guzárdan. — (*Allay*) آرام دادن árám dádan, تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, استراحت بخشيدن istiráhat bakhshídan. — *intrans.* (*Remain*) ماندن mándan. — (*Dust*) خاكرا فرو نشاندن khák-rá furú nishándan.—(*Eggs*) بيضه نهادن baizah nihádan, تخم كردن *or* گذاشتن tukhm kardan *or* guzáshtan.—(*A meal*) غذا حاضر كردن ghizá házir kardan, سفره‌را پهن كردن sufrah-rá pahn kardan.—(*A table*) ميزرا كشيدن míz-rá kashídan.—(*A telegraph*) كشيدن kashídan.—(*To lay aside*) بر يك طرف نهادن bar yak taraf nihádan.—(*To lay before, submit*) پيش داشتن písh dáshtan, تقديم نمودن taqdím nimúdan, محول كردن muhavval kardan.—(*To lay down*) *trans.* فرو نهادن furú nihádan. — *intrans.* خوابيدن khábídan, دراز كشيدن diráz kashídan.—(*To lay in or up*) ذخيره كردن zakhírah kardan, بر هم نهادن bar-ham nihádan, پيش بيني كردن písh-bíní kardan, تهيه ديدن tahíyah dídan.—(*To lay off, put aside*) يكسو نهادن yak-sú nihádan, بيك طرف انداختن bi-yak taraf andákhtan.—(*To lay out, expend*) انفاق كردن infáq kardan, خرج نمودن kharj nimúdan, مصروف داشتن masrúf dáshtan.—(*To lay out a garden*) ايجاد كردن íjád kardan, باغ ساختن bágh sákhtan.—(*To lay up from illness*) بستري شدن bistarí shudan, مريض گشتن maríz gashtan.—(*To lay down one's arms*) سلاح بزمين گذاشتن siláh bi-zamín guzáshtan.—(*To lay in State*) تكفين كردن takfín kardan, كفن پوشاندن kafn púshándan.—(*To lay up treasure*) دفينه نهادن dafínah nihádan, مكنوز ساختن maknúz sákhtan, اعتاد نمودن i'tád nimúdan, جمع كردن jam' kardan.—(*They laid their heads together*) سر بسر هم نهادند sar bi-sar-i-ham nihádand, يكي ميخ ميزند ديگري پرچين ميكند yakí míkh mí-zanad dígarí parchín mí-kunad (*lit.* One strikes the nail, another clouts it).

Lay brother, *subs.* نيم راهب ním-ráhib, نيم‌چه كشيش nímchah-kashísh.

Lay clerk, *subs.* كاتب كليسيا kátib-i-kalísiyá, نويسنده كنيسه nivísandah-i-kanísah.

Layer, *subs.* تة tah, طبقه tabaqah.—(*In layers*) به تة bi-tah, طبقه طبقه tabaqah-tabaqah, لا بر لا lá-bar-lá.

Layering, *subs.* تعريق ta'ríq, تأصيل täsíl, شاخه خوابانى shákhah-khábání, خوابانديگي khábándagí.

Lay-figure, *subs.* آدم چوبي ádam-i-chúbí, شكل آدم shakl-i-ádam, پيكر paikar, صورت súrat.

Layman, *subs.* نا ملا ná-mullá, نا كشيش ná-kashísh, عامي 'ámmí, امي ummí.

Lazar, *subs.* وبائي vabá,í, استفراغي istifrághí.

Lazaret, *subs.* بيمار خانه bímár-khánah, دار الشفا dáru 'sh-shafá, خسته خانه khastah-khánah.

Lazaroni, *subs.* مساكين masákín, فقرا faqará, و بيجان و بي‌جان bí-ján-u-mán, بيسر و سامان bí-sar-u-sámán.

Lazily, *adv.* بسستي bi-sustí, بكاهلي bi-káhilí, بتنبلي bi-tambalí, تنبلانه tambalánah, بطور كسالت bi-taur-i-kasálat, كاهلانه káhilánah.

Laziness, *subs.* تنبلي tambalí, سستي sustí, كاهلي káhilí, بطالت batálat, بيكاري bí-kárí, بيكارگي bí-káragí, كسلاني kaslání.

Lazy, *adj.* تنبل tambal, مسست sust, كاهل káhil, بطال battál, كسلان kaslán, متكامل mutakásil, گران دست girán-dast, بي كار bí-kár, بيكاره bikárah.—(*He is very lazy*) اهرم ضرور دارد ahram zarúr dárad (*lit.* He needs a lever).

Lea, *subs.* چمن chaman, دشت dasht, روضه rauzah (*pl.* رياض riyáz), مرغزار margh-zár.

Leach, *subs.* خاكستر khákistar, رماد ramád.

Leach, *verb,* شستن shustan (*rt.* شوي shúy), صاف كردن sáf kardan, پالودن pálúdan, تصفيه كردن tasfiyah kardan, خاكستر شوئي نمودن khákistar-shú,í nimúdan.

Leach-tub, *subs.* خاكستر دان khákistar-dán, تغار خاكستر شوئي taghár-i-khákistar-shú,í.

Lead, *subs.* سرب surb, رصاص rasás.—(*Plummet for sounding at sea*) بلت bult.—(*Of a pencil*) مداد midád, رصاص rasás.—(*Used by printers*) فاصل fásil, سطر جدا satar-jidá-kun.—(*Precedence*) سابقه sábiqah, اقدام

iqdám, تقدم taqaddum, پيش روي písh-raví.—(*White lead*) سفيدا safídá.—(*Red lead*) شنگرف shangarf, سرنج suranj, زنجفره zinjifrah, سرخي surkhí, مرده سنگ murdah-sang.—(*Black lead*) توتيا tútiyá, سرمه surmah, كحل kuhl. — *adj.* سربي surbí, رصاصي rasásí.

Lead, *verb,* بردن burdan, كشيدن kashídan, هدايت كردن hidáyat kardan, دلالت كردن dalálat kardan, راه نمودن ráh nimúdan, همراه خود بردن ham-ráh-i-khud burdan, رهبري كردن rah-barí kardan, ارشاد نمودن irshád nimúdan, نشان دادن nishán dádan, منجر نمودن munjarr nimúdan, ترغيب كردن targhíb kardan, بر آن داشتن bar-án dáshtan.—(*Cover with lead*) سرب پوش كردن surb-púsh kardan, با سرب پوشاندن bá-surb púshándan, رصاص پوش نمودن rasás-púsh nimúdan, ترصيص كردن tarsís kardan.—(*As printers*) جدا كردن jidá kardan, فصل نمودن fasl nimúdan, فاصل دادن fásil dádan, سطر جدا كن نهادن satar-jidá-kun nihádan. —*intrans.* پيش افتادن písh uftádan, پيشوا شدن píshvá shudan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, اشاره كردن ishárah kardan, مائل بودن máïl búdan, استيلا ورزيدن istílá varzídan, شروع كردن shurú' kardan, آغاز نمودن ágház nimúdan.—(*To lead astray*) اطماع كردن itmá' kardan, گمراه كردن gum-ráh kardan, اضلال كردن izlál kardan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, جذب قلوب كردن jazb-i-qulúb kardan, بد راه كردن bad-ráh kardan, اغوا نمودن ighvá nimúdan.—(*To lead forth*) بدر بردن bi-dar burdan. —(*It leads to ruin*) بهلاكت مي برد bi-halákat mí-burd.—(*It leads to Shíráz*) بشيراز ميرود bi-shíráz mí-ravad.—(*We lead a life of poverty*) عمر بسر ميبريم 'amr bi-sar mí-burím dar parishání.—در پريشاني (*He led up to it in conversation*) در صحبت بدان منجر كرد dar suhbat badán munjarr kard.

Lead-colour, *subs.* رنگ سرب rang-i-surb, اون رصاص laun-i-rasás.

Leaded, *adj.* سرب پوش surb-púsh, سربين surbín, مرصص murassas.—(*Printer's term*) مفصول mafsúl, سطر جدا كن دار satar-jidá-kun-dár, فاصل يافته fásil-yáftah.

Leaden, *adj.* سربي surbí, رصاصي rasásí.

Leader, *subs.* (*Chief*) سركار sarkár, سر دار sar-dár, سر كرده sar-kardah, باشي báshí, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), سالار sálár, كد خدا kad-khudá, امير amír (*pl.* امرا umará), رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), زعيم za'ím (*pl.* زعمه zu'amá), پيشوا píshvá, شريف sharíf, قدوه qudvah, كلانتر kalántar, صنديد sindíd (*pl.* صناديد sanádíd), مقتدا muqtadá, امام imám, ضابط zábit.—(*Guide*) سرور sar-var.—(*One who goes first*) پيشرو písh-rau, مقدم muqaddam, اول avval.—(*Leading article*) فصل مقدم fasl-i-muqaddam, بند اول band-i-avval, مطلب نخست matlab-i-nukhust.

Leading, *subs.* ارشاد irshád, هدايت hidáyat, رهبري rah-burí, دلالت dalálat.—*adj.* (*Principal*) عمده 'umdah, اول avval, عيني 'ainí, اصل asl.—(*Tending*) مٶدي müaddí, مبلغ muballigh, مائل máïl.

Leading-rein, *subs.* يدك كشي yadak-kashí.

Leading-strings, *subs.* جلو jilau.—(*He is in leading strings*) جلوش گرفته امست jilau-ash giriftah ast, مرغب دارد muraghghib dárad.

Leaf, *subs.* برگ barg, ورق varaq (*pl.* اوراق auráq). —(*Of paper*) ورق varaq, تخته takhtah.—(*Of a book*) صحيفه sahífah, ورق varaq, لوح lauh.—(*Of a door*) لنگه در lingah-i-dar.—(*Of a table*) بر گردان bar-gardán.—(*Gold leaf*) ورق زر varaq-i-zar, زر ورق zar-varaq.—(*I will take a leaf out of your book*) آنچه از شما خريده‌ام بشما مي‌فروشم án-chih az shumá kharídah-am bi-shumá mí-furúsham (*lit.* I will sell back to you what I bought from you).

Leaf, *verb,* برگ كردن barg kardan, پر برگ شدن pur-barg shudan, با اوراق شدن bá-auráq shudan, مورق گشتن muriq gashtan.

Leafage, *subs.* برگ barg, ورق varaq.

Leaf-bridge, *subs.* پل برگه دار pul-i-bargah-dár, جسر ملوح jasr-i-mulavvah, پل كشا pul-i-kashá.

Leaf-bud, *subs.* غنچه ورق ghunchah-i-varaq, تنجه tanjah, قپه quppah, نهالچه پر برگ nihálchah-i-pur-barg.

Leafiness, *subs.* برگ داري barg-dárí, پر برگي pur-bargí, ايراق íráq, پر ورقي pur-varaqí.

Leafless, *adj.* بي برگ bí-barg, بي ورق bí-varaq, برهنه barahnah, معرى mu'arrá.

Leaflet, *subs.* برگ كوچك barg-i-kúchik, برگ ريزه barg-i-rízah, ورق چه varaqchah.—(*Small volume*) اعلان نامه i'lán-námah, منشوره manshúrah, نشيره nashírah.

Leafy, *adj.* برگ دار barg-dár, پر برگ pur-barg, ورق دار varaq-dár, مورق múriq.

League, *subs.* (*Parasang, about three miles and three-quarters*) فرسخ farsakh, فرسنگ farsang.—(*Alliance*) عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), ميثاق míság, پيمان paimán, بستگي bastagí.—(*Plot*) سازش sázish, معاهده mu'áhadah, وفاق vifáq, اتفاق ittifáq, توطئه tautïah, هم عهدي ham-'ahdí, تمهيد tamhíd, تدبير tadbír, كيد kaid, مكر makr.

League, *verb,* عهد نمودن 'ahd nimúdan, پيمان بستن paimán bastan, معاهد شدن mu'áhid shudan, هم‌ميعاد گشتن ham-mí'ád gashtan, هم خيال گرديدن ham-khiyál gardídan. — (*Conspire*) نجوى نمودن najvá nimúdan, تناجي كردن tanájí kardan, همراز شدن ham-ráz shudan, سر گفتن sirr guftan.

Leaguer, *subs.* (*Confederate*) هم عهد ham-'ahd, موائق muvásiq, معاهد mu'áhid, پیمانبند paimán-band.—(*Conspirator*) نجوي گو najvá-gú, تناجي کن tanájí-kun, هم راز ham-ráz, هم سر ham-sirr.

Leak, *subs.* شکاف shikáf, رخنه rikhnah, سوراخ súrákh. —(*Leaking*) چکه chakkah, تقطر taqattur.

Leak, *verb*, (*Exude*) تراویدن tarávídan, چکیدن chakídan, چکه کردن chakkah kardan.—(*As a ship*) آب تو دادن áb tú-dádan.—(*The secret leaked out*) راز بروز شد ráz burúz shud, سر بر ملا شد sirr bar malá shud.

Leakage, *subs.* چکه chakkah, تقطر taqattur.—(*Allowance for waste*) کم آمد kam-ámad, نقصان nuqsán.

Leaky, *adj.* (*Roof, &c.*) چکه دار chakkah-dár.—(*Ship*) چکه کن chakkah-kun, چکه بردار chakkah-bardár.

Lean, *subs.* ماهیچه máhíchah, گوشت لخم gúsht-i-lukhm, لحمه lahmah.—*adj.* لاغر lághir, نزار nizár, ضعیف za'íf, عجیف 'ajíf, کم قوت kam-qúvat, بیزور bí-zúr.—(*A lean intellect*) دماغ ضعیف dimágh-i-za'íf, عقل فاسد 'aql-i-fásid, عقل سبك 'aql-i-sabuk.

Lean, *verb*, مائل ساختن máïl sákhtan, تکیه دادن takyah dádan, مستند گردانیدن mustanid gardánídan, توجه دادن tavajjuh dádan.—*intrans.* مائل بودن máïl búdan, توجه داشتن tavajjuh dáshtan, اتکا نمودن ittiká nimúdan, تکیه کردن takyah kardan, کج بردن kaj burdan.—(*He leans towards wickedness*) مائل شرارت است máïl-i-sharárat ast.—(*He leans upon a third person*) تکیه بر شخص ثالثي کرده است takyah bar shakhs-i-sálisí kardah ast.

Leaning, *subs.* اتکا ittiká, تکیه takyah, میل mail, استناد istinád.—*adj.* متکي muttakí, مائل máïl, مستند mustanid.

Leanness, *subs.* لاغري lághirí, نزاري nizárí, ضعیفي za'ífí, کم جاني kam-jání, بیقوتي bí-qúvatí.

Lean-to, *subs.* بنیان مستند bunyán-i-mustanid, عمارت تکیه دار 'imárat-i-takyah-dár, بنائي متکي biná'í-i-muttakí, تکیه ده takyah-dih, بغل خانه baghal-khánah خانه متصل khánah-i-muttasil.

Leap, *subs.* (*Act*) جهش jihish, خیز khíz, خیزش khízish, جست jast, طفره tafrah.—(*Space*) مسافت masáfat, فاصله fásilah, فضا fazá, میدانه maidánah.—(*Copulation*) سواري suvárí, پشت روي pusht-raví, جماع jimá', جفت شوي juft-shaví.

Leap, *verb trans.* بر جستن bar-jastan, دویدن davídan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), میدان داري کردن maidándárí kardan, عبور و مرور کردن 'ubúr-u-marúr kardan. —(*Copulate*) سوار شدن suvár shudan, بر پشت رفتن bar-pusht raftan.—*intrans.* جستن jastan (*rt.* جه jih), بر جستن bar-jastan, خیز کردن khíz kardan, جهیدن jihídan.

Leap-frog, *subs.* قرباقه بازي qurbáqah-bází (not known in the East).

Leaping, *subs.* جهش jihish, خیز khíz, خیزش khízish, جست jast, تاخت و تاز tákht-u-táz, طفره tafrah.—*adj.* جهان jihán, خیزان khízán, دوان daván, تازان tázán, بازي کنان bází-kunán.,

Leap-year, *subs.* سال کبیسه sál-i-kabísah.

Learn, *verb trans.* آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), تحصیل کردن tahsíl kardan, یاد گرفتن yád giriftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), اکتساب کردن iktisáb kardan, درس گرفتن dars giriftan, علم حاصل 'ilm hásil nimúdan, دانش بدست آوردن dánish bi-dast ávardan, مطالعه کردن mutála'ah kardan, تعلیم ta'lím kardan, اقتباس کردن iqtibás kardan.—(*Gain knowledge of*) تحصیل کردن tahsíl kardan, اطلاع یافتن ittilá' yáftan, مستحضر شدن mustahzar shudan. —*intrans.* آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), یاد گرفتن yád giriftan, دانستن dánistan, مطلع شدن muttali' shudan, خبر دار گشتن khabar-dár gashtan.—(*Gain knowledge of*) واقف شدن váqif shudan, وقوف یافتن vuqúf yáftan, اطلاع حاصل کردن ittilá' hásil kardan, مستحضر شدن mustahzar shudan.—(*To learn a language*) زبان آموختن zabán ámúkhtan, لسان یاد گرفتن lisán yád giriftan.—(*To learn a lesson*) درسرا روان کردن dars-rá raván kardan, درس گرفتن dars giriftan. —(*He learned his fate*) انجام خودرا دانست anjám-i-khud-rá dánist.

Learned, *adj.* (*Persons*) دانا dáná, عالم 'álim, علمدار 'ilm-dár, صاحب علم sáhib-'ilm, عارف 'árif, دانشمند dánish-mand, دانشور dánish-var, فاضل fázil (*pl.* فضلا fuzalá), حکیم hakím, علام 'allám, آموخته ámúkhtah, مسلط musallat, عاقل 'áqil, زیرك zírak, فرزانه farzánah.—(*Things*) پر علم pur-'ilm, پر دانش pur-dánish, با حکمت bá-hikmat, نصح آمیز nus,h-ámíz, پند آور pand-ávar.—(*Men learned of the age*) فاضل زمان fázil-i-zamán, فرزانه روزگار farzánah-i-rúzigár, دانائي عصر dáná'í-i-'asr.

Learnedly, *adv.* دانایانه dánáyánah, عالمانه 'álimánah, فاضلانه fázilánah, از روي دانشمندي az rúy-i-dánish-mandí, حکیمانه hakímánah, عاقلانه 'áqilánah.

Learner, *subs.* متعلم muta'allim, نو آموز nau-ámúz, یاد گیرنده yád-gírandah, شاگرد shágird, تلمید talmíz.

Learning, *subs.* دانش dánish, دانشمندي dánish-mandí, دانشوري dánish-varí, علم 'ilm, تحصیل tahsíl, معرفت ma'rifat, حکمت hikmat, یاد گیري yád-gírí, تعلم ta'allum, اکتساب iktisáb, فرزانگي farzánagí.—(*Literature*) علم 'ilm, ادب adab, دانش dánish, علوم 'ulúm, معارف ma'árif.

Leasable, *adj.* قابل اجاره qábil-i-ijárah, کرایه بردار

kiráyah-bardár, اشترا پذیر ishtirá-pazír, سزاوار بیع sizávar-i-bai', فروش یاب furúsh-yáb.

Lease, *subs.* اجاره ijárah, کرایه kiráyah, بیعت bai'at, استملاك istimlák, استیجار istíjár, تملیك tamlík, ترهین tarhín, تاٴجیر täjír.—(*Deed*) سند sanad, عهد نامه 'ahd-námah, اجاره نامه ijárah-námah.

Lease, *verb trans.* اجاره دادن ijárah dádan, ملك ساختن milk sákhtan, بتصرف دادن bi-tasarruf dádan. —*intrans.* اجاره گرفتن ijárah giriftan.

Leasehold, *subs.* مستاٴجری mustäjarí, مستملکی mustamlakí, متصرف mutasarraf, ملك اجاره milk-ijárah, ملك کرایه milk-kiráyah.—*adj.* مستاٴجر mustäjar, مستملك mustamlak, کرایه نشین kiráyah-nishín.

Leaser, *subs.* خوشه چین khúshah-chín, خوشه بر چین khúshah-bar-chín, پسکی کن pasakí-kun.

Leash, *subs.* تسمه tasmah, دوال duvál, تازیانه táziyánah, شلاق shalláq.

Leasing, *subs.* دروغ durúgh, کذب kazb, فریه firyah, نا راستی ná-rástí, افك afak.

Least, *adj. and adv.* کمترین kamtarín, کوچکترین kúchiktarín, کهترین kihtarín, خردترین khurdtarín, اصغر asghar, اقل aqall, ادنی adná.—(*At least*) اقلاً aqallan, لا اقل lá-aqall, باری bárí, دست کم dast-i-kam.—(*Not in the least*) هرگز نه hargiz nah, هیچ گاه نه hích-gáh nah.—(*The least you can do*) ادنی کاری که توانید کرد adná-kárí kih taváníd kard.—(*At the least there are twelve*) اقلاً دوازده تا هستند aqallan duvázdah tá hastand.—(*Last but not least*) آخرین اما نه کمترین ákhirín ammá nah kamtarín.—(*Least said soonest mended*) هر چه کمتر سخن گوئی زودتر اصلاح امر میشود har chih kamtar sukhun-gú,í zúdtar isláh-i-amr mí-shavad.

Leather, *subs.* چرم chirm, پوست púst, جلد jild.—(*Russia leather*) بلغار bulghár, ادیم adím, مدبوغ mad-búgh, پوست دباغی شده púst-i-dabbághí-shudah, بلخال bulkhál (*vulg.*).—(*Ox-hide or chamois leather*) جیر jír.—(*Scented leather*) ادیم adím.—(*Shagreen*) ساغری ságharí, مغری sagharí.—(*Strong leather of horse or ass skin*) کیموخت kímúkht.—(*Sheepskin*) تیماج tí-máj.—(*Solid leather*) سختیان sakhtiyán.—(*Worker in leather—maker of belts, quivers, holsters, &c., in embroidered leather*) ترکش دوز tarkash-dúz.—*adj.* چرمین chirmín, پوستی pústí, جلدی jildí.

Leathern, *adj.* چرمین chirmín, پوستی pústí, جلدی jildí.—(*Leathern wallet*) انبان ambán.—(*Leathern purse*) همیان himyán, همیانه himyánah, کیسه چرمی kísah-i-chirmí.—(*Leathern cover or bag, to protect a box or package from rain*) خام khám.

Leathery, *adj.* چرم مانند chirm-mánand, تسمه وش tasmah-vash, تیماج وار tímáj-vár.—(*Tough*) سفت sakht, سفت sift.

Leave, *subs.* (*Permission*) اجازت ijázat, اذن izn, پروانگی parvánagí, اباحت ibáhat, رضا razá, رخصت rukhsat, دستور dastúr, دستوری dastúrí, جواز javáz. —(*Official term*) رخصت rukhsat, مرخصی murakh-khasí.—(*Farewell*) تودیع taudí', وداع vidá', موادعت muvádá'at, خدا حافظ khudá-háfiz.—(*By leave*) به اذن bi-izn, برخصت bi-rukhsat, باجازت bi-ijázat, بدستوری bi-dastúrí.—(*On privilege leave*) ماٴذونا و موقتا mázú-nan va muvaqqatan.—(*To give leave*) اذن دادن izn dádan, مرخص کردن murakhkhas kardan.—(*To obtain or go on leave*) اذن گرفتن izn giriftan, اجازه گرفتن ijázah giriftan, مرخصی گرفتن murakhkhasí giriftan, مرخص شدن murakhkhas shudan.—(*To take French leave*) بی اجازت عمل کردن bí-ijázat 'amal kardan, بی اذن رفتن bí-izn raftan, نا مرخص رفتن ná-murakhkhas raftan.

Leave, *verb,* (*Place*) گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, وضع کردن vaz' kar-dan, کردن kardan, هشتن hishtan (*rt* هل hil), هلیدن hilídan.—(*Deposit*) حواله کردن haválah kardan, امانت amánat guzárdan, ودیعت نهادن vadí'at nihá-dan, تفویض کردن tafvíz kardan, ول کردن vil kardan.—(*Bid adieu*) رخصت گرفتن rukhsat giriftan, مرخص شدن murakhkhas shudan, وداع کردن vidá' kardan, پدرود گفتن pidrúd guftan, هلیدن hilídan.—(*Give up*) ترك کردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها کردن rihá kardan, هجر کردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول کردن vil kardan, دست شستن dast shustan.—(*Quit*) بر آمدن bar-ámadan, ترك کردن tark kardan, رها نمودن rihá nimúdan, بیرون آمدن (از) bírún ámadan (az), هجر نمودن hajr nimú-dan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan.—(*Bequeath*) گذاشتن guzáshtan, وصیت نمودن vasíyat nimúdan, بطور ارث دادن bi-taur-i-irs dádan.—*intrans.* (*To leave off, cease*) وا ایستادن vá-ístádan, باز ایستادن báz-ístádan, قطع شدن qat' shudan, منقطع شدن mun-qati' shudan, موقوف بودن mauqúf búdan, فراغت فراغت کردن farághat kardan.—(*To leave alone*) راحت گذاریدن ráhat guzárídan, آرام گذاردن árám guzár-dan.—(*I leave that to you*) من آنرا بشما وا میگذارم man án-rá bi-shumá vá-mí-guzáram.—(*Leave me alone*) ول ام کن vil-am kun, بگذار مرا bi-guzár marí. —(*The fever left him*) تبش شکسته است tab-ash shikastah ast.

Leaved, *adj.* برگ دار barg-dár, ورق دار varaq-dár باورق ساخته bi-auráq sákhtah.

Leaven, *subs.* مایه máyah, خمیر khamír, خمیر مایه khamír-máyah.

Leaven, *verb,* تخمیر نمودن takhmír nimúdan, ور آوردن var-ávardan, رسانیدن rasánídan.—(*Imbue*) جذب کردن jazb kardan, بخود کشیدن bi-khud kashídan.—(*To be learened*) ور آمدن var-ámadan.

Leavened, *part. and adj.* خمیري khamírí, خمیر مایه دار khamír-máyah-dár.—(*Leavened bread*) نان خمیري nán-i-khamírí.

Leavening, *subs.* تخمیر takhmír, رساندگي rasánandagí, ور آورندگي var-ávarandagí.

Leavings, *subs.* بقیهٔ baqíyah, باقیات báqiyát, بقایا baqáyá, پس مانده pas-mándah, باقي مانده báqí-mándah, متروکات matrúkát, تتمه tatammah, فضله fazlah.—(*Of a feast*) پس مانده pas-mándah, ته سفره tah-i-sufrah, الوش ulúsh.

Lecanora esculenta, *subs.* (*A lichen which is used in Persia to promote the flow of milk after childbirth*) شیر زاد shír-zád.

Lecher, *subs.* نفس پرست nafs-parast, شهوت پرست shahvat-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, عیاش ‘ayyásh, هرزه کار harzah-kár.

Lecherous, *subs.* نفس پرست nafs-parast, شهوت پرست shahvat-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, عیاش ‘ayyásh, هرزه کار harzah-kár.

Lecherously, *adv.* از روي شهوه پرستي az rúy-i-shahvah parastí, بطور نفسانیت bi-taur-i-nafsáníyat, فاسقانه fásiqánah.

Lecherousness, *subs.* شهوت shahvat, شهوت پرستي shahvat-parastí, عیاشي ‘ayyáshí, نفس پرستي nafs-parastí, مستي mastí, نفسانیت nafsáníyat, فجور fujúr, فسوق fusúq, هرزه کاري harzah-kárí.

Lechery, *subs.* شهوت shahvat, شهوت پرستي shahvat-parastí, عیاشي ‘ayyáshí, نفس پرستي nafs-parastí, مستي mastí, نفسانیت nafsáníyat, فجور fujúr, فسوق fusúq, هرزه کاري harzah-kárí.

Lection, *subs.* قرأت qiráát, قران qurán, نسخه nuskhah.

Lectionary, *subs.* کتاب دعا kitáb-i-du‘á, کتاب ادعیه kitáb-i-ad‘iyah.

Lecture, *subs.* درس dars, سبق sabaq, تقریر taqrír, تعلیم ta‘lím, اندرز andurz, نصیحت nasíhat, موعظت mau‘izat, پند pand.—(*Reproof*) تعزیر ta‘zír, زجر zajr, ملامت malámat, مذمت mazammat, سر زنش sarzanish, مؤاخذه müákhazah, پیغاره paighárah, عتاب ‘itáb, توبیخ taubíkh, درشتي durushtí, نکوهش nikúhish.—(*To attend public lectures*) گوش وعظ رفتن gúsh-i-va‘z raftan, استفاده نمودن istifádah nimúdan.

Lecture, *verb trans. and intrans.* تدریس کردن tadrís kardan, درس گفتن dars guftan, موعظت نمودن mau‘izat nimúdan, تعلیم دادن ta‘lím dádan, اندرز کردن andurz kardan, نصیحت گفتن nasíhat guftan.—(*Reprove*) ملامت کردن malámat kardan, عیب گفتن ‘aib guftan, ذم کردن zamm kardan, مؤاخذه کردن müákhazah kardan, عتاب کردن ‘itáb kardan, توبیخ taubíkh nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, نکوهیدن nikúhídan.

Lecturer, *subs.* واعظ vá‘iz, مدرس mudarris, معلم mu‘allim, نصیحت گر nasíhat-gar, اندرز گو andurz-gú.—(*Reprover*) ملامت گر malámat-gar, توبیخ کار taubíkh-kár, مذمت کن mazammat-kun, عیب گو ‘aib-gú, مؤاخذه نما müákhazah-nimá.

Lectureship, *subs.* مدرسي mudarrisí, واعظي vá‘izí, تعلیم گوئي ta‘lím-gú,í, معلمي mu‘allamí, نصیحتگري nasíhat-garí.

Lecturn, *subs.* رحل rahl, مقرا maqrá, قرأتگاه qiráát-gáh, میز قرآن míz-i-qur,án.

Led, *part.* (*As a horse*) اسپ یدك asp-i-yadak.

Ledge, *subs.* (*Layer*) طبقه tabaqah, مرتبه martabah, رگ rag, چینه chínah.—(*Ridge*) تاق táq, پشته push-tah, بالا bálá, بر آمدگي bar-ámadagí, کوهه kúhah, حدب hadab, قله qullah.

Ledger, *subs.* دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), حساب نامه hisáb-námah.

Ledgers, *subs.* الواح alváh, تخته جات takhtah-ját, تخته بندي takhtah-bandí.

Lee, *subs.* طرف مقابل باد taraf-i-muqábil-i-bád, باد پناه bád-panáh, آرامگاه árám-gáh, ملجا maljá, درد durd, لرد lird.

Lee-board, *subs.* لوحه الحفظ lauhahu ’l-hifz, باد تخته bád-takhtah, پا تخته pá-takhtah.

Leech (*Hirudo medicalis*), *subs.* زلو zalú, زالو zálú, علقه ‘alaqah.—(*To apply a leech*) زالو انداختن zálú andákhtan.—(*Doctor*) طبیب tabíb (*pl.* اطبه atibbah), پزشك pizishk, حکیم hakím (*pl.* حکما hukamá).—(*Person who takes another’s money*) گوش بر gúsh-bar, آپاردي ápáradí.

Leech, *verb,* زالو انداختن zálú andákhtan, خون گرفتن khún giriftan.—(*Heal*) شفا دادن shifá dádan, علاج کردن ‘aláj kardan, درمان نمودن darmán nimúdan.

Leek (*Allium porrum*), *subs.* تره turah, گندنا gundaná, کیر kír, رشاد rashád.

Lee-lurch, *subs.* غلط ghalt, صدمه sadamah, تکان takán, هل hul.

Leer, *subs.* چشمك chashmak, غمز ghamz, قیقاج نگري qaiqáj-nigarí, خنده طعن آمیز khandah-i-ta‘n-ámíz.—(*Sneer*) استهزا istihzá, سخریه sukhríyah.

Leer, *verb,* چشمك زدن chashmak zadan, قیقاج نگریستن qaiqáj nigarístan, غمز نمودن ghamz nimúdan, چشم قرنه رفتن chashm-qurnah raftan.—(*Sneer*) استهزا

نمودن istihzá nimúdan, مسخريه نمودن sukhríyah nimúdan.

Leeringly, *adv.* بطور قيقاج نگري bi-taur-i-qaiqáj-nigarí, بطور چشم قرنه روي bi-taur-i-chashm-qurnah-raví.

Lees, *subs.* درد durd, فضله fazlah, فضاله fazálah, لرد lird, ته نشين tah-nishín, خلط khilt.

Lee-shore, *subs.* ساحل مقابل باد sáhil-i-muqábil-i-bád, کنار باد خور kinár-i-bád-khur, وزيدنگاه vazídan-gáh.

Lee-tide, *subs.* جزر هم جهت با باد jazr-i-ham-jihat-bá-bád, جريان موافق jarayán-i-muváfiq, مد با باد همراه madd-bá-bád-ham-ráh, همراهي دريا با باد ham-ráhí-i-daryá-bá-bád.

Leeward, *adj.* طرف مقابلي باد taraf-i-muqábilí-i-bád, باد پناهي bád-panáhí.—*adv.* بطرف وزيدنگاه bi-taraf-i-vazídan-gáh, بسوي باد رو bi-suví-i-bád-rau.

Leeway, *subs.* حرکت جنبي harakat-i-jumbí, پهلو روي pahlú-raví, حرکت يك بري harakat-i-yak-barí, رو بخشکي جنبي rú-bi-khushkí-jumbí.

Left, *adj.* (*Remaining*) باقي báqí, مانده mándah, تتمه tatammah, متروك matrúk.—(*Not right*) چپ chap, يسار yasár, شمال shimál.—(*To be left*) ماندن mándan, بودن búdan, وا ماندن vá-mándan, پس ماندن pas-mándan, متروك گشتن matrúk gashtan, ول شدن vil shudan.

Left hand, *subs.* طرف چپ taraf-i-chap, يسار yasár, دست چپ dast-i-chap.

Left-handed, *adj.* چپ دست chap-dast, شمالي shimálí, بدست چپ کار کن kár-kun bi-dast-i-chap.—(*Awkward*) بي قلا bí-qulá, نا هنجار ná-hanjár, نا بم ná-bam.

Leg, *subs.* ساق sáq, پا pá, پاي páy, پاچه páchah.—(*Leg of table*) پا pá, پاي páy.—(*Bone of leg*) قلم پا qalam-i-pá.—(*He has not a leg to stand upon*) تکيه گاهي ندارد takyah-gáhí na-dárad, لا ملجا است lá-maljá ast.—(*To be on one's legs*) در سر پا بودن dar sar-i-pá búdan, ايستادن ístádan.—(*He is on his last legs—means* (1) *He is dangerously ill*) در حالت خطر است dar hálat-i-khatr ast ; (2) *He is in a bad way in regard to business*) کار بارش لق است kár-u-bár-ash laqq ast.—(*To have the right leg and the left arm* (*or the reverse*) *cut off—a punishment in Persia*) چپ و راست کردن chap-u-rást kardan.

Legacy, *subs.* ميراث mírás, ارث irs, ترکه tarkah, متروکه matrúkah, امانت imánat, وصيت vasíyat, وصايت vusáyat.

Legal, *adj.* حلال halál, روا ravá, جائز jáïz, مجوز mujav-vaz, مسنون masnún, مباح mubáh, عرفي 'urfí, مشروع mashrú', قانولي qánúní, شرعي shar'í, ندب nadb.—(*A legal decision*) حکم شرعي hukm-i-shar'í, فتوي شرع fatvá-i-shar'.

Legalist, *subs.* شريعتي sharí'atí, اهل شريعت ahl-i-sharí'at, ناموسي námúsí.

Legality, *subs.* مشروعيت mashrú'íyat, روائي ravá,í, جواز javáz, حليت hillíyat.

Legalize, *verb*, حلال ساختن halál sákhtan. شرعي ساختن shar'í sákhtan, حکم دادن hukm dádan, اجازت دادن ijázat dádan, تجويز کردن tajvíz kardan, قانوني کردن qánúní kardan.

Legally, *adv.* قانونا qánúnan, شرعا shar'an.

Legate, *subs.* مرسل mursal (*pl.* مرسلين mursalín), ايلچي ílchí, سفير safír (*pl.* سفرا sufará).

Legatee, *subs.* وارث váris, ارث گير irs-gír, وصي vasíy, ولي valíy, مولي maulá.

Legateship, *subs.* سفارت sifárat, ايلچيگري ílchí-garí, رسالت rasálat, وکالت vikálat.

Legatine, *adj.* سفارتي sifáratí, رسالتي rasálatí. وکالتي vikálatí, ايلچيگري ílchí-garí.

Legation, *subs.* سفارت sifárat, سفارت خانه sifárat-khánah, ايلچيگري ílchí-garí, ايلچيخانه ílchí-khánah.

Legato, *subs.* (*Musical term*) آرام نوائي navá,í-i-árám.

Legator, *subs.* موصي músí, وصيتگر vasíyat-gar.

Leg-bail, *subs.* فرار firár, گريز guríz, هرب harb. هجرت hijrat, نفرت nifrat.

Legend, *subs.* آفسانه áfsánah, روايت riváyat. حکايت hikáyat, تذکره tazkarah, اسطوره ustúrah, سالفه sálifah, قصه qissah, سخن بيهوه sukhun-i-bihúdah.—(*Inscription*) رقم raqm, رسم rasm, کتابت kitábat.

Legendary, *adj.* آفسانه آميز áfsánah-ámíz, اسطوره وش ustúrah-vash. بي پا bí-pá, ياوه yávah, بيهوده bihúdah.

Legerdemain, *subs.* بازيگري bází-garí, حقه بازي huqqah-bází, شعبده shu'badah, تر دستي tar-dastí, حيله hílah, فريب firíb, مکاري makkárí.

Leger-line, *subs.* علامت موسقي 'alámat-i-músiqí.

Legged, *adj.* پا دار pá-dár, ساق دار sáq-dár.

Legging, *subs.* پا پوش pá-púsh, ساق پوش sáq-púsh, پاتابه pátábah, پاتاوه pátávah.

Legibility, *subs.* خوانده شدگي khándah-shudagí, قرأت پذيري qiráät-pazírí, خوانائي kháná,í, روشني raushaní, صافي sáfí.

Legible, *adj.* خوانا kháná, خونا khaná, خوانده شو khándah-shau, قرأت پذير qiráät-pazír.

Legibly, *adv.* صاف صاف sáf-sáf, بطور خوانائي bi-taur-i-kháná,í.

Legion, *subs.* گروه gurúh, تمن tuman, جيش jaish, جند jund.—(*Military term*) سپاه sipáh, لشکر lashkar, عسکر askar (*pl.* عساکر 'asákir).

Legionary, *adj.* سپاهي sipáhí, جندي jundí, جيشي jaishí, لشكري lashkarí, عسكري 'askarí.

Legislate, *verb*, قانون ساختن qánún sákhtan, وضع احكام نمودن vaz'-i-ahkám nimúdan, شريعت قرار دادن sharí'at qarár dádan, آيين درست كردن áyín durust kardan.

Legislation, *subs.* قانون سازي qánún-sází, وضع احكام vaz'-i-ahkám, شريعت قرار دهي sharí'at-qarár-dihí, آيين درست كني áyín-durust-kuní.

Legislative, *adj.* قوانيني qaváníní, احكامي ahkámí, شرايعي shiráí'í.

Legislator, *subs.* واضع قانون vázi'-i-qánún, واضع القانون vázi'u 'l-qánún, واضع احكام vázi'-i-ahkám, واضع الناموس vázi'u 'n-námús, شارع shári', ساز آيين áyín-sáz.

Legislature, *subs.* حكمراني hukm-rání, حكومت hukúmat, فرمانروائي farmán-ravá,í, داوري dávarí, اهل شرع ahl-i-shar', اهل قانون ahl-i-qánún, آيين شناسان áyín-shinásán.

Legitimacy, *subs.* حلاليت halálíyat, حليت hillíyat, اباحت ibáhat, جواز javáz, روائي ravá,í.—(*Legitimacy of birth*) حلالزادگي halál-zádagí.

Legitimate, *adj.* حلال halál, روا ravá, جائز jáïz, مجوز mujavvaz, مسنون masnún, مباح mubáh, عرفي 'urfí, مشروع mashrú', قانوني qánúní, شرعي shar'í, ندب nadb.—(*By birth*) حلالزاده halál-zádah, ولد صلبي valad-i-sulbí, تخم حلال tukhm-i-halál.

Legitimate, *verb*, حلال ساختن halál sákhtan, روا گردانيدن ravá gardánídan, درست كردن durust kardan.—(*A child*) حلالزاده گردانيدن halál-zádah gardánídan, صلبي نمودن sulbí nimúdan, شايسته نمودن sháyistah nimúdan, تخم حلال ساختن tukhm-i-halál sákhtan, سزاوار گردانيدن sizávár gardánídan.

Legitimation, *subs.* حلال سازي halál-sází, روا گرداني ravá-gardání.—(*Of a child*) صلبي نمائي sulbí-nimá,í, شايسته نمائي sháyistah-nimá,í, تخم حلال سازي tukhm-i-halál-sází, سزاوارگرداني sizávár-gardání.

Leglets, *subs.* (*Worn by women on their feet as an ornament*) حلخال halkhál.

Legume, *subs.* كرسنه karsannah, كسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله موشي báqilah-múshí, بقليات baqlíyát, حبوبات hubúbát.

Leguminous, *adj.* بقلي baqlí, ماشي máshí, حبوبي hubúbí.

Leisure, *subs.* فراغت farághat, فرصت fursat, فراغ farágh, پروا parvá.—(*At one's leisure*) هنگام بي كاري hangám-i-bí-kárí, به وقت فرصت bi-vaqt-i-fursat.—(*At thy leisure*) علي مهلك 'alá-mahall-ak.—(*When will you be at leisure*) چه وقت فراغت داريد chih vaqt farághat dáríd.

Leisurely, *adv.* آهسته áhistah, بطور تأني bi-taur-i-ta,annú, هنگام فرصت hangám-i-fursat.

Lemma, *subs.* مقدمه muqaddamah, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj.

Lemon (*Fruit of the Citrus medica*), *subs.* ليمو límú, ليمون límún, شاه ليمو sháh-límú, اترنج atranj, ترنج taranj.—(*Sweet lemon, Citrus lumia*) بكرئي bakrí.

Lemonade, *subs.* افشرده afshurdah, شربت آبليمو sharbat-i-áb-límú, شربت ليمو sharbat-i-límú.

Lemon-colour, *subs.* رنگ ليمو rang-i-límú.

Lemon-coloured, *adj.* اترنجي atranjí, ليموي límúí.

Lemon-grass (*Andropogon schœnanthus*), *subs.* گور گياه gúr-giyáh, كاه مكي káh-i-makkí, گربه دشتي gurbah-i-dashtí, اذخر izkhir.

Lemon-juice, *subs.* آب ليمو áb-límú, عرق ليمون 'araq-i-límún, عصير ليمون 'asír-i-límún.

Lemon-peel, *subs.* پوست نارنج púst-i-náranj.

Lemon-plant (*Verbena officinalis*), *subs.* فارمستاريون fáristáriyún, شاه پسند sháh-pasand, رعي الحمام ra'íu 'l-hamám.

Lemures, *subs.* غيلان ghílán, قرده qiradah.

Lend, *verb*, (*Money*) قرض دادن *or* كردن qarz dádan *or* kardan, وام دادن vám dádan, دين دادن dain dádan.—(*Things*) عاريت دادن 'áriyat dádan, امانت دادن imánat dádan, اعاره نمودن i'árah nimúdan.—(*To lend aid*) كمك كردن kumak kardan, ياري دادن yárí dádan.—(*To lend one's name*) اذن استعمال اسم دادن izn-i-isti'mál-i-ism dádan.

Lendable, *adj.* قرض دادني qarz dádaní, وام دادني vám-dádaní, امانتي imánatí, عاريت گرد 'áriyat-gard.

Lender, *subs.* (*Of money*) قرض دهنده qarz-dihandah, وام ده vám-dih, دين ده dain-dih.—(*Of things*) امانت ده imánat-dih, عاريت ده 'áriyat-dih, معير mu'ír.

Lending, *subs.* دين dain, قرض qarz, اعارت i'árat.

Length, *subs.* (*Things*) طول túl, درازي dirází.—(*Time*) طول túl, ديري dírí.—(*At length*) آخر ákhir, بالاخره bi 'l-ákhirah, آخر الامر ákhiru 'l-amr, آخراً ákhiran, عاقبة الامر 'áqibatu 'l-amr, نهايت niháyat, باري bárí. —(*At length, in detail*) در عرض dar-'arz, عرضاً 'arzan, علي التفصيل 'ala 't-tafsíl, علي وجه تفصيل 'alá vajh-i-tafsíl. — (*Length of days*—i.e. *long life*) طول ايام túl-i-ayyám, طول عمر túl-i-'umr.

Lengthen, *verb trans.* دراز كردن diráz kardan, طويل كردن tavíl kardan, طول دادن túl dádan.—*intrans.* دراز شدن diráz shudan, طول كشيدن túl kashídan, طويل گشتن tavíl gashtan.—(*To lengthen one's words*) مد دادن madd dádan, دراز ساختن diráz sákhtan.

Lengthened, *part.* مديد madíd, ممدود mamdúd, دراز diráz, كشيده kashídah.

Lengthening, *subs.* تمديد tamdíd, امتداد imtidád, تطويل tatvíl, طول túl.

Lengthily, *adv.* بطور دراز bi-taur-i-diráz, بطور طولاني bi-taur-i-túlání.

Lengthiness, *subs.* درازي dirází, طولانيت túláníyat, طول túl.

Lengthwise, *adv.* درازانه dirázánah, طولاً túlan.

Lengthy, *adj.* مطول mutavval, طولاني túlání, دراز diráz.

Leniency, *subs.* لين lín, لينت línat, نرمي narmí, عطوفت ‘atúfat, مهر باني mihr-báni, رقت riqqat, حلم hilm, ملايمت muláyamat, مدارات mudárát, برد باري bard-bárí.

Lenient, *adj.* لين layyin, ملائم muláïm, نرم narm, رحم دل rahm-dil, رقيق raqíq, مهر بان mihr-bán, حليم halím, برد بار bard-bár.

Lenitive, *subs. and adj.* ملين mulayyin, مخفف mukhaffif, آرام بخش árám-bakhsh.

Lenity, *subs.* لين lín, لينت línat, نرمي narmí, عطوفت ‘atúfat, مهر باني mihr-báni, رقت riqqat, حلم hilm, ملايمت muláyamat, مدارات mudárát, برد باري bard-bárí.

Lens, *subs.* عدسه ‘adasah, شيشه عدسي shíshah-i-‘adasí-shakl.

Lens esculata (*Ervum lens*), *subs.* عدس ‘adas, مچك machak, دال dál, منجو manjú.

Lent, *subs.* (*Christian*) روزه rúzah, صوم saum, صيام siyám.—(*Muslim*) رمضان ramazán.—*part.* عاريتي ‘áriyatí.

Lenten, *adj.* صومي saumí, صيامي siyámí, روزهٔ rúzahï, رمضاني ramazání.

Lenticular, *adj.* عدسي ‘adasí, عدسين ‘adasín, شبيه بعدس shabíh-bi-‘adas, عدسه وار ‘adasah-vár.

Lentiform, *adj.* عدس شكل ‘adas-shakl, عدسه مانند ‘adasah-mánand.

Lentigo, *subs.* دانه dánah, حبه habbah, سويدا súídá, آبله ábilah, دنبل dambal.

Lentil (*Ervum lens*), *subs.* عدس ‘adas, مچك machak, دال dál, منجو manjú.

Leo, *subs.* (*Sign of Zodiac*) اسد asad, شير shír.

Leonine, *adj.* اسدين asadín, اسدي asadí, شيري shírí, ضيغمي zaighamí.

Leontodon taraxicum (*Dandelion plant*), *subs.* خبر آور khabar-ávar, علف ساش خر ‘alaf-i-sásh-i-khar.

Leopard (*Felis leopardus*), *subs.* پلنك palang, قپلان qaplán, ببر babr.—(*Hunting leopard*) يوز yúz.

Leper, *subs.* مبروص mabrús, بريص barís, برص دار baras-dár, ابرص abras, مجذوم majzúm, پيس pís.

Lepidoptera, *subs.* پولك بال púlak-bál, چار پره chár-parah, چار پر chár-par, فراش farásh, پروانه par-ványah.

Lepidium draba, *subs.* موچه múchah.

Lepidium sativum (*Dittander or garden cress*), *subs.* حب الرشاد habbu 'r-rashád, حرف hurf, تخم تره تيزك tukhm-i-turrah-i-tízak.

Leporine, *adj.* خر گوشي khar-gúshí, خر گوش‌سا khar-gúsh-sá, ارنبي arnabí, ارنب وش arnab-vash.

Leprosy, *subs.* (*White*) برص baras, مبروصي mabrúsí, پيسي písí, بهق bahiq.—(*Black*) جذام juzám. [This is the eating leprosy, a fearful disease, in which the flesh rots from the bones.]—(*Tubercular leprosy*) جدامه judámah.

Leprous, *adj.* پيس pís, ابرص abras, مبروص mabrús, برصدار baras-dár, بريص barís, مجزوم majzúm.

Leprousness, *subs.* مبروصي mabrúsí, ابرصي abrasí, پيسي písí, مجذومي majzúmí, برصداري baras-dárí.

Lepus cuniculus (*Rabbit*), *subs.* خر گوش فرنگي khar-gúsh-i-farangí.

Lepus timidus (*Hare*), *subs.* خر گوش khar-gúsh. ارنب arnab (*pl.* ارانب aránib).

Lesion, *subs.* (*Bruise*) زخم zakhm, آسيب ásíb, صدمه sadamah, خراش khirásh.—(*Hurt*) زيان ziyán, اذيت azá, اذيت azíyat, ضرر zarar, رنج ranj.

Less, *adj.* (*In quantity*) كم kam, كمتر kamtar, اقل aqall.—(*In size*) كوچكتر kúchiktar, خردتر khurdtar, اصغر asghar.—(*In rank or degree*) كهتر kihtar.—(*Rather less*) كسري kasrí, خشكترك khushktarak, كمترك kamtarak.—(*How much less*) تا چه رسد tá chih rasad, كجا ماند kujá mánad.—(*More or less*) كم يا كم kam yá bísh.—(*In less than three hours*) سه ساعت كمتر sih sá‘at kamtar.—(*None the less*) مع هذا ma‘-hazá, با وجود آن bá-vujúd-i-án.—(*For less than*) كمتر از kamtar az.

Lessee, *subs.* اجاره دار ijárah-dár, كرايه دار kiráyah-dár, مستأجر mustäjir.

Lessen, *verb trans.* كم كردن kam kardan, كوچك كردن kúchik kardan, تخفيف نمودن takhfíf nimúdan.—*intrans.* تخفيف يافتن takhfíf yáftan, قلت پذيرفتن qillat pazíruftan, كم شدن kam shudan, فرو نشستن furú nishistan.

Lesson, *subs.* سبق sabaq, درس dars.—(*To take lessons*) درس خواندن dars khándan.—(*To learn a lesson*) درس روان كردن dars raván kardan, عبرت گرفتن ‘ibrat giriftan.—(*This is a lesson for us*) اين عبرتيست براي ما ín ‘ibratí ’st biráy-i-má.

Lessor, *subs.* اجاره دهنده ijárah-dihandah, كرايه دهنده kiráyah-dihandah, موٴجر müjir.

Lest, *adv.* مبادا mabádá, تا كه tá kih, از ترسيكه az tarsí kih.

Let, *subs.* منع man‘, حجز hajz, تأخير täkhír.—(*Without let*) غير ممنوع ghair-i-mamnú‘, مجاناً mujánan, رايگان ráyagán, بدون منع bidún-i-man‘.—*part.* مستغل mustaghall, اجير ajír, مكري mukrá, كرايه داده شده kirá-yah-dádah-shudah, مستأجر mustäjar.

Let, *verb,* (*Allow*) دادن dádan (*rt.* ده dih), گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), اجازت دادن ijázat dádan, اذن دادن izn dádan.—(*Let on hire*) بكرايه دادن bi-kiráyah dádan, اجاره دادن *or* گرفتن ijaráh dádan *or* giriftan, غله كردن ghallah kardan, مستغل دادن mustaghall dádan, استئجار نمودن istïjár nimúdan, ائجار ïjár kardan.—(*Let go*) ول كردن vil-kardan, گذاشتن guzáshtan, رها كردن rihá kardan, خلاص كردن khalás kardan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan.—(*Let loose*) رها كردن rihá kardan, گشاده كردن gushá-dah kardan, باز كردن báz-kardan, ول كردن vil-kardan.—(*To be let loose*) رها شدن rihá shudan, ول شدن vil-shudan, باز شدن báz-shudan, فرو هشتن furú hishtan, هليدن hilídan.—(*Let down, from a height*) رها دادن rihá dádan.—(*To let down, pull down*) انداختن an-dákhtan (*rt.* انداز andáz), پائين آوردن pá,ín ávardan, پرت كردن part kardan.—(*Let alone*) گذاشتن guzásh-tan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, دست بردار شدن dast bardár shudan.—(*The house lets cheap*) خانه كم كرايه ميدهد khánah kam-kiráyah mí-dihad.—(*Do not let it fall*) زنهار كه نه مي افتد zinhár kih na-mí-uftad, مگذار كه بيفتد ma-guzár kih bí-uftad.—(*Let it alone*) بگذار باشد bi-guzár báshad.

Lethal, *adj.* مرگاور marg-ávar, مرگناك marg-nák, خواب آور kháb-ávar, سنگين sangín, مهلك muhlik, قاتل qátil, كشنده kushandah.

Lethargic, *adj.* پينكي زده pínakí-zadah, خواب آور kháb-ávar, خوابناك kháb-nák, سست sust, كسالت دار kasálat-dár, ضعيف za‘íf.

Lethargy, *subs.* پينكي pínakí, خواب آلودگي kháb-álúdagí, خوابناكي kháb-nákí, سستي sustí, كسالت kasálat, ضعف za‘f.

Lethe, *subs.* (*Medical term*) نسيان nisyán, فراموشي farámúshí, غفلت ghuflat, غمرت ghamrat, بيهوشي bí-húshí.

Lethean, *adj.* منوم munavvim, خواب آور kháb-ávar, منسي munsí, فراموش ساز farámúsh-sáz.

Lethiferous, *adj.* مرگاور marg-ávar, مرگناك marg-nák, خواب آور kháb-ávar, سنگين sangín, مهلك muh-lik, قاتل qátil, كشنده kushandah.

Letter, *subs.* (*Epistle*) خط khatt, مكتوب maktúb (*pl.* مكاتيب makátíb), نامه námah, مراسله murásalah, رقيمه raqímah, رقعه ruq‘ah (*pl.* رقاع ruqáh‘), صحيفه sa-hífah (*pl.* صحاف saháf *and* صحف sahf), كاغذ kághaz, مكاتبه mukátabah, نوشته nivishtah, تحرير tahrír.—(*Of a king*) فرمان farmán, رقم همايون raqam-i-humáyún, منشور manshúr, شقه shuqqah.—(*Of a prince or noble*) فرمان farmán, تعليقه ta‘líqah, پروانه parvánah, رقم raqm.—(*Of a superior*) شريفه sharífah, تعليقه ta‘lí-qah, مفاوضه mufávazah, رقم raqm, مشرفه musharra-fah, عنايتنامه ‘ináyat-námah, نوازشنامه navázish-námah.—(*Of an inferior to a superior*) عرض ‘arz, عريضه ‘arízah, نياز نامه niyáz-námah, عرضداشت ‘arz-dásht, ذريعه zarí‘ah.—(*Of recommendation*) سفارش نامه sifárish-námah, اعتبار نامچه i‘tibár-námchah.—(*Of apology*) اعتذار نامه i‘tizár-námah.—(*Of reproof*) ملامت نامه malámat-námah, عتاب نامه ‘itáb-námah, خط توبيخي khatt-i-taubíkhí.—(*Of victory*) فتح نامه fath-námah.—(*Of permission, licence*) جواز نامه javáz-námah.—(*Of consolation*) تسليت نامه tasliyat-námah.—(*Of attestation*) شهادت نامه shahádat-námah.—(*Of forgiveness and safety*) نامهٔ اطمئنان námah-i-itmïnán, كاغذ خاطر جمعي kághaz-i-khátir-jam‘í.—(*Of condolence*) تعزيت نامه ta‘ziyat-námah.—(*Of submission*) اطاعت نامه itá‘at-námah, نوشته تسليم nivishtah-i-taslím.—(*Of credit*) برأت barát, كاغذ زر kághaz-i-zar.—(*Of congratulation*) تهنئت نامه tahnïat-námah.—(*Of passport*) راهداري ráh-dárí, تذكره tazkirah.—(*Letter of marque*) فرمان انتقام farmán-i-intiqám, حكم hukm-i-müákhazah, بطش نامه batsh-námah, اذن گرفت izn-i-girift.—(*Of the alphabet*) حرف harf (*pl.* حروف hurúf).—(*Capital*) حرف بزرگ harf-i-buzurg.—(*Consonant*) حرف صحيح harf-i-sahíh, حرف معرب harf-i-mu‘rab.—(*Long vowel*) حرف علت harf-i-‘illat.—(*Radical letter*) حرف اصلي harf-i-aslí.—(*Short vowel*) اعراب i‘ráb, حركت harakat (*pl.* حركات harakát).—(*Sweep or tail of a letter*) دامن dáman.—(*Unpointed letter, as* ا, ح, و, *&c.*) مهمله muh-malah.—(*Pointed or dotter letter, as* ب, ج, ش, *&c.*) معجمه mu‘jamah.—(*Letter with one dot, as* ب, ج, ن) حرف موحدة harf-i-múhadat.—(*With two dots, as* ق, ت) مثناة musannát.—(*With three dots, as* ت, ش) مثلثة muslasat.—(*With two dots above, as* ت) مثناة من فوقها musannátu min fauqihá.—(*With two dots below, as* ي) مثناة من تحتها musannátu min tahtihá.—(*To join one’s letters*) حروفرا متصل نوشتن hurúf-rá muttasil nivishtan.—(*Lessor*) اجاره دهنده ijárah-dihandah, كرايه دهنده kiráyah-dihandah, مؤجر müjir.—(*Literal meaning*) معني لفظي na‘ní-i-lafzí, معني حرف بحرفي ma‘ní-i-harf-bi-harfí.—(*The letter of the law*) فحوائي شريعت fahvá,í-i-sharí‘at, حكم شرع hukm-i-shar‘, فتوي شرع fatvá-i-shar‘.—(*He carried this out to the letter*) حرف بحرف اين را مجرا داشت harf-bi-harf ín-rá majrá dásht.

Letter, *verb,* حروف دار ساختن hurúf-dár sákhtan,

(بر) حروف نقش کردن hurúf naqsh kardan (bar), علامت نهادن 'alámat nihádan, نشان کردن nishán kardan.

Lettered, *part. and adj.* حروف دار húruf-dár, منقوش بحروف manqúsh-bi-hurúf.—(*Educated*) دانا dáná, عالم 'álim, علمي 'ilmí, دانشي dánishí, اديب adíb, فهيم fahím.

Letter-founder, *subs.* حروف ريز hurúf-ríz, حروف ساز hurúf-sáz.

Lettering, *subs.* (*Act*) حروف دار سازي hurúf-dár-sází, حروف نقش كني hurúf-naqsh-kuní.—(*Thing done*) حروف دار ساخته hurúf-dár-sákhtah, حروف نقش شده hurúf-naqsh-shudah.

Letter-press, *subs.* حروف مطبوعه hurúf-matbú'ah, كلمات چاپ شده kalamát-cháp-shudah.

Letters, *subs.* (*Literature*) علوم 'ulúm, معارف ma'árif, سواد savád.—(*Learning*) علم 'ilm, آموزش ámúzish, معرفت ma'rifat, عرفان 'irfán.—(*He is not a man of letters*) سواد ندارد savád na-dárad.

Letting, *subs.* اجاره دهي ijárah-dihí, كرايه دهي kirá-yah-dihí, مقطع دهي maqta'-dihí.

Lettuce, *subs.* (*Plant of the genus Lactuca*) كاهو káhú, خس khass.

Leuciscus rutilus, *subs.* (*Fish*) ماهي مفيد máhí-i-safíd.

Leucophlegmasy, *subs.* (*Medical term*) استسقا جلدي istisqá-i-jildí.

Levant, *subs.* شرق sharq, مشرق mashraq, مشرق زمين mashraq-zamín, لونت lavant (European), اناطول anátúl (European).—*adj.* شرقي sharqí, مشرقي mash-raqí, لونتي lavantí (European), اناطولي anátúlí (European).

Levanter, *subs.* (*Wind*) باد شرقي bád-i-sharqí, طوفان túfán.—(*Person*) گريز پا guríz-pá, فرار كن firár-kun, فراري firárí.

Levantine, *adj.* شرقي sharqí, لونتي lavantí (Euro-pean), اناطولي anátúlí (European).—(*Cloth*) حريري harírí, لونتي lavantí (European).

Levée, *subs.* سلام عام salám-i-'ámm, سلام salám, صف سلام saff-i-salám, جماعت سلام گو jamá'at-i-salám-gú.

Level, *subs.* هموارى hamvárí, برابري barábarí, صافي sáfí.—(*Instrument*) مسطر mistar (*pl.* مساطر masátir), خط كش khatt-kash.—(*Ground*) هامون hámún, زمين zamín-i-sáf, دشت dasht.—(*Level of the sea*) سطح sat,h.—(*Of a gun*) تير انداز tír-andáz, خط نظر khatt-i-nazar, ديد كش díd-kash.—(*To find one's level*) ميدان خودرا يافتن maidán-i-khud-rá yáftan, جاي خودرا پيدا كردن jáy-i-khud-rá paidá kardan.—*adj.* برابر barábar, هموار hamvár, مسطح musattah, متسوي mu-tasavví, صاف sáf.

Level, *verb,* (*Things*) برابر ساختن barábar sákhtan, هموار ساختن hamvár sákhtan, مسطح نمودن musattah nimúdan, مساوي گردانيدن musáví gardánídan, تسويه نمودن tas-viyah nimúdan.—(*A gun*) دياق كردن dayáq kardan, رو گرفتن rú giriftan.—(*Persons*) همدرجه گردانيدن ham-darajah gardánídan, همپايه ساختن ham-páyah sákh-tan, يكسان نمودن yak-sán nimúdan.

Leveller, *subs.* مساوي ساز musáví-sáz, يكسان نما yak-sán-nimá, امتياز بر انداز imtiyáz-bar-andáz.

Levelling, *subs.* (*Persons*) همدرجه گرداني ham-darajah-gardání, همپايه سازي ham-páyah-sází, يكسان نمائي yak-sán-nimá,í.—(*Things*) تسويه tasviyah, برابر سازي barábar-sází, هموار گرداني hamvár-gardání, مسطح نمائي musattah-nimá,í.—(*Surveying*) مساحت كني misáhat-kuní, نظر اندازي nazar-andází, مسطح يابي musattah-yábí.—(*Of a gun*) دياق كني dayáq-kuní, ديد روي díd-raví.—*adj.* (*Persons*) همدرجه ساز ham-dara-jah-sáz, هم پايه نما ham-páyah-nimá, هم شان گردان ham-shán-gardán.--(*Things*) هموار كن hamvár-kun. مستوي ساز mustaví-sáz, يكسان نما yak-sán-nimá.

Levelness, *subs.* برابري barábarí, هموارى hamvárí, استوا ustuvá, يكساني yak-sání.

Leven, *subs.* خمير khamír.

Leven, *verb,* خمير كردن khamír kardan.

Lever, *subs.* اهرم ahrum, ديلم dílum, مرفعه marfa'ah, لقلقنگ laqlaqang.

Leverage, *subs.* رفع raf', ارتفاع irtifá', بلند شوي bu-land-shaví, اهرم خوري ahrum-khurí.

Leveret, *subs.* خر گوش بچه khar-gúsh-i-bachchah. بچه خر گوش bachchah-khar-gúsh, ارنب بچه arnab-i-bach-chah, كوجر kújan.

Leviable, *adj.* قابل تحصيل qábil-i-tahsíl, جمع شدني jam'-shudaní, باز يافت كردني báz-yáft-kardaní.

Leviathan, *subs.* ليوياثان lívíásán (European).

Levigate, *verb,* (*Powder*) سحق نمودن sahq nimúdan, كوبيدن kúbídan, نرم كردن narm kardan, درهم خورد نمودن dar-ham-khurd nimúdan. — (*Smooth*) تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, هموار ساختن hamvár sákhtan, مالس گردانيدن mális gardánídan, مصقول كردن mas-qúl kardan, صاف نمودن sáf nimúdan.

Levigation, *subs.* (*Pulverization*) سحق sahq, طحن tahn, كوبش kúbish, نرم نمائي narm-nimá,í, درهم شكني dar-ham-shikaní.—(*Smoothing*) هموار سازي hamvár-sází, تمليس tamlís, صيقل زني saiqal-zaní, صاف نمائي sáf-nimá,í.

Levite, *subs.* لاوي زاده láví-zádah (European), شريف sharíf, سيد sayyid, نجيب najíb (*pl.* نجبا nujabá).

Levitical, *adj.* لاوي زادگي láví-zádagí (European), شريفي sharífí, سيدي sayyidí, نجيبي najíbí.

Leviticus, *subs.* سفر لاويان safar-i-lávíyán (European).

Levity, *subs.* بهجت buhjat, سبكي sabukí, نشاط nishát, خفت khiffat, سهل انگاري sahl-angárí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí, سبك سري sabuk-sarí.

Levy, *subs.* (*Act of raising money*) پول حواله كني púl-haválah-kuní, باج گذاري báj-guzárí, خراج نهي khiráj-nihí, سري خواهي sarí-kháhí.—(*Act of raising troops*) آدم گيري ádam-gírí, لشكر فراهم آوري lashkar-faráham-ávarí, سپاه انگيزي sipáh-angízí.—(*Money raised*) باج báj, خراج khiráj, سري sarí, ديواني dívání.—(*Troops raised*) طائفه táïfah (*pl.* توائف tavá'if), لشكر lashkar, سپاه sipáh.

Levy, *verb*, (*Troops*) جمع آوري سپاه نمودن jam'-ávarí-i-sipáh nimúdan, لشكر فراهم آوردن lashkar faráham ávardan, آدم گرفتن ádam giriftan, سپاه انگيختن sipáh angíkhtan.—(*To levy taxes*) خراج گذاردن khiráj guzárdan, باج قرار دادن báj qarár dádan, باج نهادن báj nihádan, سري گرفتن sarí giriftan, پول حواله كردن púl haválah kardan, سري خواستن sarí khástan.—(*To levy war*) جنگ شروع كردن jang shurú' kardan, مبادرت بحرب mubádarat bi-harb nimúdan, سلاح بر داشتن saláh bar-dáshtan.—(*To levy a fine*) جريمه كردن jarímah kardan, غرامت خواستن gharámat khástan, مرافعه كردن muráfa'ah kardan, اثبات خواستن isbát khástan.

Lewd, *adj.* نفس پرست nafs-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, نفساني nafsání, هرزه harzah, هوا پرست havá-parast, جسماني jismání.

Lewdly, *adv.* بطور هوا پرستي bi-taur-i-havá-parastí, از روي نفسانيت az rúy-i-nafsáníyat, بر سبيل هرزگي bar-sabíl-i-harzagí, بطريق نفسانيت bi-taríq-i-nafsáníyat, پليدانه pilídánah, فاجرانه fájiránah, نا پرهيزگارانه ná-parhíz-gáránah.

Lewdness, *subs.* نفس پرستي nafs-parastí, شهوت shahvat, مستي mastí, هوا پرستي havá-parastí, نفسي nafsí, هرزگي harzagí, پليدي pilídí, فجور fujúr, نا پرهيز گاري ná-parhíz-gárí.

Lex, *subs.* (*Legal term*) قانون qánún, آيين áyín, شرع shar'.

Lexical, *adj.* لغوي lughaví, فرهنگي farhangí, قاموسي qámúsí.

Lexicographer, *subs.* اهل لغت ahl-i-lughat, لغوي lughaví, لغت نويس lughat-nivís, لغت دان lughat-dán, قاموس نويس qámús-nivís.

Lexicographic, *adj.* لغت نويسي lughat-nivísí, متعلق بلغت نويسي muta'alliq bi-lughat-nivísí.

Lexicography, *subs.* علم لغت 'ilm-i-lughat, لغت داني lughat-dání, لغت نويسي lughat-nivísí.

Lexicology, *subs.* سخن داني sukhun-dání, سخن شناسي sukhun-shinásí, علم سخن 'ilm-i-sukhun, علم كلام 'ilm-i-kalám.

Lexicon, *subs.* كتاب لغت kitáb-i-lughat, فرهنگ farhang, قاموس qámús.

Lexigraphic, *adj.* موضح múzih, مبين mubín, روشن raushan, مدلل mudalil, نشان دار nishán-dár, با علامت bá-'alámat.

Lexigraphy, *subs.* علم سخن تعريف نمائي 'ilm-i-sukhun-ta'ríf-nimá,í, تعريف سخن داني ta'ríf-i-sukhun-dání, علم بيان 'ilm-i-bayán.

Leyden jar, *subs.* كهربا دان kah-rubá-dán, شيشه كهربا گير shíshah-i-kah-rubá-gír, كوزه ليدني kúzah-i-laidaní (European).

Liabilities, *subs.* دين dain, قرض qarz, وام vám, مغرم maghram.

Liability, *subs.* استيجاب istíjáb, مستوجبي mustaujibí, استحقاق istihqáq, سزاواري sizávárí.

Liable, *adj.* معرض mu'arraz, مستوجب mustaujib, سزاوار sizávár, متحمل mutahammil, مائل máïl.—(*Liable to disease*) سريع المرض sarí'u 'l-marz, مريض شو maríz-shau, بيماري ياب bimárí-yáb.—(*Are these things liable to duty*) آيا اين اسباب‌را بايد گمرك دارد áyá ín asbáb-rá báyad gumruk dárad, آيا اين چيزها عشور دارد áyá ín chízhá 'ushúr dárad.

Liableness, *subs.* استيجاب istíjáb, مستوجبي mustaujibí, استحقاق istihqáq, سزاواري sizávárí.

Liaison, *subs.* علاقه 'aláqah, پيوست paivast, اختلاط ikhtilát, تواصل tavásul, مخادنه mukhádanah.

Liar, *subs.* دروغي durúghí, دروغگو durúgh-gú, كاذب kázib, كذاب kazzáb, مزور muzavvar, افاك affák.

Libation, *subs.* قرباني ريختني qurbání-i-ríkhtaní, هديه خمري hadiyah-i-khamrí, تحفه مشروبي tuhfah-i-mashrúbí.

Libel, *subs.* بد نامي bad-námí, دشنام dushnám, مذمت mazammat, هجو hajv, قدح qadh, بهتان buhtán, توبيخ taubíkh, نا سزا ná-sizá, الزام ilzám, افترا iftirá, جرم jarm, عار 'ár, عيب 'aib, ننگ nang.

Libel, *verb*, عيب گفتن 'aib guftan, بد نام كردن bad-nám kardan, هجو كردن hajv kardan, قدح نمودن qadh nimúdan, مذمت كردن mazammat kardan, زشت نمودن zisht nimúdan, عار وارد آوردن 'ár várid ávardan, عيب ثابت نمودن 'aib sábit nimúdan, مجرم قرار دادن mujrim qarár dádan, نا سزا وا نمودن ná-sizá vá-nimúdan.—*intrans.* بدي اشتهار دادن badí ishtihár dádan, بد نامي گفتن bad-námí guftan, بهتان زني كردن buhtán-zaní kardan, نسبت زشت دادن nisbat-i-zisht dádan, افترا كردن iftirá kardan.

Libellant, *subs.* بد نامي نويس bad-námí-nivís, دشنام نويس dushnám-nivís, مفتري muftarí, لمار lammáz, رسوا ساز rusvá-sáz, زشتي گو zishtí-gú.

Libeller, *subs.* بد نامي نويس bad-námí-nivís, دشنام

نویس dushnám-nivís, مفتري muftarí, لماز lammáz, رسوا ساز rusvá-sáz, زشتي گو zishtí-gú.

Libellous, *adj.* بد نام ماز bad-nám-sáz, دشنام گو dushnám-gú, رسوائي آر rusvá,í-ár, افتراي iftirái.

Liberal, *subs.* (*Political term*) آزاد منش ázád-manish, هوا خواه ازادي havá-kháh-i-ázádí.—*adj.* سخي sakhí, کریم karím, جواد javvád, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, منعم mun'im, وهاب vahháb, فیاض fayyáz, سامح samih, عطا بخش 'atá-bakhsh, بخشنده bakhshandah, فراخ دست farákh-dast, فراخ آستین farákh-ástín, سخاوت مند sakhávat-mand, آزاده ázádah, سخي طبع sakhí-tab', باذل bázil.—(*In ideas*) وسیع خیال vasí'-khiyál.—(*He is a liberal man*) چشم و دلش پر است chashm va dil-ash pur ast (*lit.* His eyes and heart are full).—(*The liberal arts*) صنائع حریه sanáï'-i-hurríyah, معارف وسیعه ma'árif-i-vasí'ah.

Liberalism, *subs.* (*Political term*) اصول حریت usúl-i-hurríyat, مبادي آزادگي mabádí-i-ázádagí.

Liberality, *subs.* سخاوت sakhávat, سخا sakhá, کرم karm, کرامت karámat, مکرمت makrumat (*pl.* مکارم makárim), جود júd, بذل bazl, جوانمردي javán-mardí, سماحت samáhat.—(*Largeness of mind*) گشاده دلي gushádah-dilí, آزاد طبعي ázád-tab'í, بیغرضي bí-gharazí, صفا منشي safá-manishí.

Liberalize, *verb,* آزاد ساختن ázád sákhtan, کریم گردانیدن karím gardánídan, جواد طبع نمودن javvád-tab' nimúdan, خوش خیال کردن khush-khiyál kardan.

Liberally, *adv.* جوانمردانه javán-mardánah, آزاد منشانه ázád-manishánah, کریمانه karímánah, بطور سخاوت bi-taur-i-sakhávat, جوادانه javvádánah.

Liberate, *verb,* مر دادن sar dádan, آزادگي بخشیدن ázádagí bakhshídan, آزاد کردن ázad kardan, خلاص کردن khalás kardan, رستگار کردن rastagár kardan, نجات دادن naját dádan, رها کردن rihá kardan, رهائي دادن rihá,í dádan, تحریر نمودن tahrír nimúdan, حر ساختن hurr sákhtan.

Liberation, *subs.* آزادي ázádí, خلاصي khalásí, رهائي riha,í, حریت hurríyat, تحریر tahrír, سر دهي sar-dihí, نجات آوري naját-ávarí, رستگاري rastagárí.

Liberator, *subs.* آزاد ساز ázád-sáz, خلاصي ده khalásídih, رهائي بخش riha,í-bakhsh, مخلص mukhallis, نجات آور naját-ávar, ناجي nájí.

Libertine, *subs. and adj.* خوش گذران khush-guzrán, قلاش qallásh, رند rind, شید باز shaid-báz, خود سر khud-sar, فاجر fájir (*pl.* فجار fajjár), اهل هوا ahl-i-havá, فاسق fásiq.

Libertinism, *subs.* خوش گذراني khush-guzrání, رندي rindí, شید بازي shaid-bází, فسق fisq, خود سري khud-sarí, فجور fujúr.

Liberty, *subs.* (*Freedom*) نجات naját, آزادي ázádí, آزادگي ázádagí, رها rihá, رهائي rihá,í, خلاص khalás, مخلصي mukhlasí, رستگاري rastagárí.—(*Leave*) اجازت ijázat, اذن izn, پروانگي parvánagí, اباحت ibáhat, رضا razá, رخصت rukhsat, دستور dastúr, دستوري dastúrí, جواز javáz. — (*Liberty of the press*) اختیار چاپ ikhtiyár-i-cháp, آزادي مطبعه ázádí-i-matba'ah, آزاد فکري ázád-fikrí.—(*Liberty sometimes becomes license*) حریت بعضي اوقات رخصت بد کاري میشود hurríyat ba'zí auqát rukhsat-i-bad-kárí mí-shavad.—(*To be at liberty to do anything*) آزاد بودن ázád búdan, مأذون بودن mázún búdan, اختیار داشتن ikhtiyár dáshtan.—(*He is at liberty to go*) مختار است که برود mukhtár ast kih bi-ravad.—(*To set at liberty*) سر دادن sar dádan, آزادگي بخشیدن ázádagí bakhshídan, آزاد کردن ázád kardan, خلاص کردن khalás kardan, رستگار کردن rastagár kardan, نجات دادن naját dádan, رها کردن rihá kardan, رهائي دادن riha,í dádan, تحریر نمودن tahrír nimúdan, حر ساختن hurr sákhtan.—(*To give full liberty*) مطلق العنان کردن mutlaqu 'l-'inán kardan.

Libidinous, *adj.* نفس پرست nafs-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, هوس باز havas-báz, بو الهوس bu 'l-havas, هوسناك havas-nák.

Libidinously, *adv.* بطور نفس پرستي bi-taur-i-nafs-parastí, از روي شهوت az rúy-i-shahvat, بطرز بو الهوسي bi-tarz-i-bu 'l-havasí, از روي هوا و هوس az rúy-i-havá-va-havas.

Libidinousness, *subs.* نفس پرستي nafs-parastí, شهوت پرستي shahvat-parastí, بو الهوسي bu 'l-havasí, هوس بازي havas-bází, هوسناکي havas-nákí, مستي mastí.

Libra, *subs.* (*Sign of Zodiac*) میزان mízán, ترازو tarázú.

Librarian, *subs.* کتابچي kitáb-chí, کتابخانه دار kitáb-khánah-dár, کتب بان kutub-bán, نگهبان کتابخانه nigah-bán-i-kitáb-khánah.

Library, *subs.* کتابخانه kitáb-khánah, کتب خانه kutub-khánah.

Librate, *verb trans.* موازنه کردن muvázanah kardan, ترازو نمودن tarázú nimúdan, تعدیل کردن ta'díl kardan, سنجیدن sanjídan, بوزن در آوردن bi-vazn dar-ávardan, اورك دادن aurak dádan, وزن نمودن vazn nimúdan.—*intrans.* جنبیدن jumbídan, توازن کردن tavázun kardan, میزان یافتن mízán yáftan, موزون شدن mauzún shudan, بوزن در آمدن bi-vazn dar-ámadan.

Libration, *subs.* موازنه muvázanah, توازن tavázun, سنجش sanjish, تعادل ta'ádil, معادله mu'ádalah.

Libratory, *adj.* میزان وار mízán-vár, ترازو وش tarázú-vash, معیار مانند mi'yár-mánand, موازنه کن muvázanah-kun.

License, *subs.* اجازت ijázat, رخصت rukhsat, حریت hurríyat-i-támm, ترخیص tarkhís.—(*Leave*) اجازت ijázat, اذن izn, پروانگي parvánagí, اباحت ibáhat, رضا razá, رخصت rukhsat, دستور dastúr, دستوري dastúrí, جواز javáz.—(*Legal term*) اجازت ijázat, اذن izn.

License, *verb*, (*Authorize*) فرمان دادن farmán dádan, امر نمودن amr nimúdan, اباحت عطا کردن ibáhat 'atá kardan.—(*Legal term*) رخصت دادن rukhsat dádan, اجازت بخشیدن ijázat bakhshídan, (بر) روا نمودن ravá nimúdan (bar), حلال گردانیدن halál gardánídan.

Licensed, *part.* مرخص murakhkhas, مجاز mujáz.—(*Legal term*) ماذون mäzún, اجازت یافته ijázat-yáftah, فتوي یافته fatvá-yáftah.

Licenser, *subs.* اجازت ده ijázat-dih, رخصت بخش rukhsat-bakhsh, اباحتگر ibáhat-gar, روا ساز ravá-sáz, حلال گردان halál-gardán.

Licensing, *subs.* اجازت ijázat, تجویز tajvíz, ترخیص tarkhís, اباحت ibáhat.

Licentiate, *subs.* اجازت یافته ijázat-yáftah, رخصت دار rukhsat-dár, مرخص murakhkhas, ماذون mäzún.

Licentious, *adj.* مسرف musrif, بد معاش bad-ma'ásh, تجاوز کار tajávuz-kár, از حد در گذرنده az-hadd-dar-guzarandah, بي باك bí-bák, بد اخلاق bad-akhláq, لاابالیگر lá-ubalí-gar.

Licentiously, *adv.* مسرفانه musrifánah, بد معاشانه bad-ma'áshánah, بطور تجاوز کاري bi-taur-i-tajávuz-kárí, بطور بد اخلاقي bi-taur-i-bad-akhláqí, بي باکانه bí-bákánah.

Licentiousness, *subs.* مسرفي musrifí, بد معاشي bad-ma'áshí, تجاوز کاري tajávuz-kárí, بد اخلاقي bad-akhláqí, بي باکي bí-bákí, بد اخلاقي bad-akhláqí, لاابالیگري lá-ubálí-garí.

Lichen, *subs.* گیاه صخره giyáh-i-sakhrah, علف سنگ 'alaf-i-sang, پوست púst, کوله kivilah, کوره kivirah.

Lichen esculentum, *subs.* شیر زاد shír-zád.

Lichen prunasti (*Tree moss*), *subs.* اشنه ushnah, دواله diválah.

Licit, *adj.* حلال halál, روا ravá, جائز jáïz, مجوز mujavvaz, مسنون masnún, مباح mubáh, عرفي 'urfí, مشروع mashrú', قانوني qánúní, شرعي shar'í, ندب nadb.

Lick, *subs.* لیسش lísish, لیسگاه lís-gáh, لحس lahs.—(*Blow*) ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadamah, مصادمه musádamah, سیلي sílí, لت latt, صفع saf', لس lus, تو سري tú-sarí.

Lick, *verb*, لیسیدن lísídan, لك زدن lak zadan, لحس نمودن lahs nimúdan.—(*Beat*) زدن zadan (*rt.* زن zan), زد و کوب نمودن zad-u-kúb nimúdan, تنبیه کردن tambíh kardan, ادب نمودن adab nimúdan.

Lickerish, *adj.* متمتع mutamatti', حظ بر hazz-bar, لذت یاب lazzat-yáb, بهره بر bahrah-bar.

Licking, *subs.* لیش lísish, لیس lís, لحس lahs.—(*Beating*) ضرب zarb, زد و کوب zad-u-kúb, تنبیه tambíh, تادیب tädíb.

Lick-spittle, *subs.* چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, تملق گو tamalluq-gú, خوش آمد گو khush-ámad-gú, کاسه لیس kásah-lís, چرب زبان charb-zabán, بادنجان دور بشقاب چین bádinján-daur-i-bushqáb-chín.

Licorice, *subs.* سوس sús, مهك mahk, مشروب مهك mashrúb-i-mahk, شربت مهك sharbat-i-mahk.—(*Indian licorice—Abrus precatorius*) چشم خروس chashm-i-khurús.

Lictor, *subs.* عصاول 'asával, منصب دار رومي mansab-dár-i-rúmí.

Lid, *subs.* سر پوش sar-púsh, سر sar, تخته بالا takhtah-i-bálá.—(*Of the eye*) پلك pilk, جفن jafn.

Lie, *subs.* دروغ durúgh, کذب kizb, کذاب kuzzáb, زور zúr, ارجاف irjáf (*pl.* اراجیف arájíf), افك afak, فریه firyah, نا راستي ná-rástí, فریب fríb.—(*To give the lie*) دروغ گو در آوردن durúgh-gú dar-ávardan, تکذیب کردن takzíb kardan.—(*They forged lies against him*) برایش جفت کردند baráy-i-ash juft kardand (*lit.* They paired for him).

Lie, *verb*, (*Speak falsely*) دروغ گفتن durúgh guftan, چاپ زدن cháp zadan, کذب کردن kizb kardan.—(*Lay*) افتادن uftádan, لت رفتن lit raftan, ماندن mándan.—(*To lie on the back*) سر بالا خوابیدن sar-bálá khábídan, بر پشت خوابیدن bar pusht khábídan.—(*To lie on the face*) دم رو خوابیدن dam-i-rú khábídan, بر رو خوابیدن bar rú khábídan.—(*To lie on one side*) یکپهلو خوابیدن yak-pahlú khábídan, یکجنبه خوابیدن yak-jambah khábídan.—(*To lie down*) دراز شدن diráz shudan, خوابیدن khábídan, خسبیدن khusbídan, آرام استراحت نمودن árám kardan, istiráhat nimúdan, کپه کردن kappah kardan (*vulg.*).—(*With a woman*) همخوابه شدن ham-khábah shudan.

Lief, *adv.* بخوشنودي bi-khushnúdí, بخوشحالي bi-khushhálí, مسرورانه masrúránah, بچشم bi-chashm.

Liege, *subs.* (*Sovereign*) پادشاه pádisháh, ملك malik.—(*Subject*) رعیت ra'iyat, وفا کیش vafá-kísh, وابسته vá-bastah, متعلق muta'alliq.—*adj.* امین amín, تابع tábi', مطیع mutí', منقاد munqád.

Lien, *subs.* ادعا iddi'á, حق haqq, طلب talab.—(*To have a lien on goods*) ادعا بر اموال داشتن iddi'á bar amvál dáshtan.

Lieu, *subs.* عوض 'ivaz, جا já, مقام maqám, مکان makán, بدل badal.—(*In lieu of*) بجاي bi-jáy, بجائزه bi-jáïzah, بازا bi-izá, بمنزله bi-manzilah, در مکان dar makán, در مقام maqám.

Lieutenancy, *subs.* نیابت niyábat, نائبگري náïb-garí, جا نشیني já-nishíní, قائمقامي qáïm-maqámí.

Lieutenant, *subs.* (*Officer*) نائب náïb, نائب اول náïb-i-avval.—(*Deputy Lieutenant*) جا نشین já-nishín, قائمقام qáïm-maqám.

Lieutenant-colonel, *subs.* سرهنگ sarhang, نائب سرهنگ náïb-i-sarhang, سر کرده sar-kardah.

Lieutenant-general, *subs.* امیر پنج amír-i-panj, نائب سر دار náïb-i-sar-dár.

Lieutenant-governor, *subs.* نائب الحکومه náïbu 'l-hukúmah.

Lieutenant-governorship, *subs.* نائب سر داري náïb-i-sar-dárí, امیر پنجي amír-i-panjí.

Life, *subs.* زندگي zindagí, زندگاني zindagání, زي zí, زیست zíst, عمر 'umr, حیات hayát, جان ján, عیش 'aish, روح rúh (*pl.* ارواح arváh), روان rávan, هستي hastí.—(*Written narrative*) تذکره tazkarah, تاٴریخ tá-ríkh, سیرت sairat, سیر siyar, سر گذشت sar-guzasht, حالات hálát.—(*Energy*) قوت qúvat, قدرت qudrat, توان taván, روح rúh, نیرو nírú, مقدرت maqdarat, گیرندگي gírandagí, جذابي jazzábí.—(*Religious term*) حیات hayát, بقا baqá, خلد khuld, سعادت sa'ádat.—(*Future life*) آخرت ákhirat.—(*Social life*) استئناس istïnás, ایناس ínás, انس uns, معاشرت mu'ásharat.—(*Everyday life*) روزگار rúzigár, کار یومیه kár-i-yaumí-yah, شغل shughl.—(*To restore to life*) احیا کردن ihyá kardan.—(*To pass life*) عمر گذرانیدن 'umr guzráni-dan, عمر بسر بردن 'umr bi-sar burdan.—(*To be weary of life*) از زندگي سیر شدن, به جان آمدن bi-ján ámadan, az zindagí sír shudan, از حیات بیزار شدن az hayát bízár shudan.—(*Whilst there is life*) مادام عمر mádám-i-'umr, در اثنائي زندگي dar asná,í-i-zindagí, تا tá hayát bar qarár ast.—(*That picture has no life in it*) آن صورت گیرندگي ندارد án súrat gírandagí na-dárad.—(*He is the life and soul of the party*) حیات و جان آن طائفه اوست hayát va ján-i-án táïfah ú'st.—(*Till your life's end*) مادام الحیات mádámu 'l-hayát.

Life-belt, *subs.* عروه 'urvah, حلقه نجات halqah-i-naját, منطقه حیات mintaqah-i-hayát.

Life-boat, *subs.* کشتي سلامت kashtí-i-salámat, سفینه نجات safínah-i-naját.

Life-estate, *subs.* وظیفه زندگي vazífah-i-zindagí, ملك مادام عمر milk-i-mádám-i-'umr, مقرري عمري muqar-rarí-i-'umrí.

Life-giving, *adj.* محیي muhyí, بخش حیات hayát-bakhsh, جان افزا ján-afzá, روح فزا rúh-fazá.

Life-guard, *subs.* شاطر shátir, غلام شاهي ghulám-i-sháhí, زبني zibní, غلام رکاب ghulám-i-rikáb, فوج خاصه fauj-i-khássah.

Life insurance, *subs.* ضمانت عمر zamánat-i-'umr, کفالت حیات kafálat-i-hayát, عمر نامچه 'umr-nám-chah.

Life insurance office, *subs.* مجلس کفلائي عمر maj-lis-i-kufalá,í-i-'umr, کفالتخانه حیات kafálat-khánah-i-hayát.

Life interest, *subs.* استمتاع istimtá', مقرري عمري muqarrarí-i-'umrí, وظیفه زندگي vazífah-i-zindagí.—(*To have a life interest*) استمتاع نمودن istimtá' nimúdan, مقرري عمري داشتن muqarrarí-i-'umrí dáshtan.

Lifeless, *adj.* بیجان bí-ján, مرده murdah, بیحیات bí-hayát, بي روح bí-rúh.—(*Dull*) افسرده afsurdah, ملول malúl, متکدر mutakaddar, اندوهناك andúh-nák, دلسرد dil-sard.

Lifelessly, *adv.* بطور بیجاني bi-taur-i-bí-jání, مرده وارانه murdah-váránah, بي روحانه bí-rúhánah.—(*Dully*) بطور افسردگي bi-taur-i-afsurdagí, از روي ملال az rúy-i-malál, دلسردانه dil-sardánah, متکدرانه mutakaddar-ánah.

Lifelessness, *subs.* بیجاني bí-jání, مردگي murdagí, بي حیاتي bí-hayátí, بي روحي bí-rúhí.—(*Dullness*) افسرگي afsurdagí, دلسردي dil-sardí, اندوهناکي andúh-nákí, ملال malál, تکدر takaddur.

Life-preserver, *subs.* حیات نگهدار hayát-nigah-dár, زندگي بان zindagí-bán, عمر پا 'umr-pá. (*Stick*) عصا 'asá, تکیه گاه takyah-gáh.

Life-spring, *subs.* چشمه زندگي chashmah-i-zindagí, سر چشمه حیات sar-chashmah-i-hayát, ینبوع حیات yambú'-i-hayát, مصدر عمر masdar-i-'umr. محتد روح mahtid-i-rúh.

Life-time, *subs.* عمر 'umr, مدت حیات muddat-i-hayát, ایام زندگي ayyám-i-zindagí.

Lift, *subs.* (*Action*) رفع raf', بر داشت bar-dásht, نقل naql, تحریك tahrík, نصب nasb, اقامت iqámat.—(*Rise*) ارتفاع irtifá', بر خاست bar-khást, قیام qiyám, خیز khíz, انتصاب intisáb.—(*Machine*) حبل habl, طناب ta-náb, ریسمان rísmán, رسن rasan.—(*Aid*) کمك kumak, یاري yárí, نصرت nusrat, اعانت i'ánat, عون 'aun.—(*A dead lift*) ضرورت zarúrat, لازمه lázimah, سعي اخیر sa'í-akhír.

Lift, *verb trans.* بر داشتن bar-dáshtan, افراشتن afrásh-tan, بالا کردن bálá kardan, بلند ساختن buland sákhtan. بر آوردن bar-ávardan.—(*A fallen person or animal*) بر خیزانیدن bar-khízánídan, حرکت دادن harakat dádan, نقل کردن naql kardan, رفع نمودن raf' nimú-dan, فروزان گردانیدن furúzán gardánídan, مستوي ساختن mustaví sákhtan.—(*Lift up the light of thy countenance upon us*) نور وجه خودرا بر ما فروزان گردان núr-i-vajh-i-khud-rá bar má furúzán gardán.—*intrans.* مرتفع شدن murtafi' shudan, دور شدن dúr

shudan, بالا رفتن bálá raftan, بلند شدن buland shudan, زائل گشتن záïl gashtan, سعي كردن sa'í kardan, زور زدن zúr zadan, بر طرف گشتن bar taraf gashtan. —(*The fog lifted*) مه بر طرف شد mih bar taraf shud, ميغ زائل گشت mígh záïl gasht.

Lifting, *subs.* رفع raf', اقامت iqámat, نصب nasb, بلند سازي buland-sází.

Ligament, *subs.* عصب 'asab (*pl.* عصبه 'asabah), پي pay, رباط ribát, رابطه rábitah, اسر asr. —(*Chain*) سلسله silsilah, زنجير zanjír, بند band.

Ligamental, *adj.* عصبي 'asabí, رباطي ribátí, اسري asrí.

Ligation, *subs.* (*Act*) ربط rabt, بست bast, شد shadd. —(*State*) بستگي bastagí, تقيد taqayyud, گرفتاري giriftárí.—(*Confinement*) حبس habs, محبوسي mahbúsí, گير آمدگي gír-ámadagí.

Ligature, *subs.* بند band, بست bast, حبل habl (*pl.* حبول hubúl), شريط sharít.

Light, *subs.* روشني raushaní, روشنائي raushaná,í, نور núr (*pl.* انوار anvár), نير nayyir, نورانيت núráníyat, تجلي tajallí, جلوه jilvah, ضيا ziyá, فروغ furúgh, شعاع shu'á', شاعله shá'ilah (*pl.* شواعل shavá'il), تابش tábish, تابي tábí, تاب táb, ضو zú, فروزش furúzish, لمعه lam'ah, بهر bahar.—(*Candle, &c.*) شمع sham', چراغ chirágh.—(*Knowledge*) علم 'ilm, دانس dánish, آموزش ámúzish, نصيحت nasíhat, پند pand, ايضاح ízáh, تفسير tafsír.—(*Joy*) سرور sarúr, بهجت buhjat, خرمي khurramí, انبساط imbisát, گشاد gushád, دل خوشي dil-khushí, مسرت masarrat.—(*Absence of light*) عدم 'ádam-i-zú, ضو 'adam-i-núr, عدم نور bí-núrí. —(*Streak of light*) درخش روشني dirakhsh-i-raushaní, خط روشني khatt-i-raushaní, بارق báriq, لمعان نور lam'án-i-núr.—(*To bring to light*) بميدان آوردن bimaidán ávardan, كشف كردن kashf kardan, منكشف كردن munkashif kardan, ظاهر ساختن záhír sákhtan. —*adj.* روشن raushan, پر نور pur-núr, منور munavvar, منير munír.—(*Not heavy*) سبك sabuk, خفيف khafíf.—(*As colour*) واز váz, آبكي ábakí.—(*Gay*) خورسند khursand, خرم khurram, شاد وش shád-vash.—(*Easy*) آسان ásán, سهل sahl, خفيف khafíf, يسير yusír.—(*A light repast*) طعام مختصر ta'ám-i-mukhtasar.

Light, *verb trans.* روشن كردن raushan kardan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), سوزانيدن súzánídan, آتش كردن átish kardan, منور نمودن munavvar nimúdan, نور دادن núr dádan, تحريق نمودن tahríq nimúdan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تابانيدن tábánídan, تابان ساختن tábán sákhtan, مشتعل گردانيدن mushta'il gardánídan.—(*Cheer*) لامع گردانيدن lámi' gardánídan.—*intrans.* (*Alight*) فرود آمدن furúd ámadan, زير آمدن zír ámadan, منزل گرفتن manzil giriftan, افتادن uftádan.—(*Burn*) افروختن afrúkhtan, روشني دادن raushaní dádan, سوختن súkhtan, نور دادن núr dádan.

Light-armed, *adj.* مسلح باسلحه سبك musallah bi-aslihah-i-sabuk.

Light-arms, *subs.* اسلحه مبك aslihah-i-sabuk.

Light-brain, *subs.* مبك مغز sabuk-maghz, كودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh.

Lighten, *verb,* (*Flash*) درخشيدن dirakhshídan, جهيدن jihídan.—(*As lightning*) برق زدن barq zadan.—(*Lessen the weight*) تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, سبك كردن sabuk kardan, سهل گردانيدن sahl gardánídan.—(*Illuminate*) روشن ساختن raushan sákhtan, چراغان چراغان كردن chirághán kardan, نوراني نمودن núrání nimúdan.—(*Cheer*) خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, دل شادمان گردانيدن dil-khush nimúdan, خوش نمودن shád-mán gardánídan.—(*Facilitate*) آسان گردانيدن ásán gardánídan, تيسير دادن taisír dádan.

Lighter, *subs.* افروزنده afrúzandah, روشن كننده raushan-kunandah.—(*Boat*) كشتي بار گير kashtí-i-bárgír.

Lighterage, *subs.* جرميه jirmíyah.

Lighterman, *subs.* كشتي بان kashtí-bán, جاشو jáshú, ملاح mulláh.

Light-fingered, *adj.* تر دست tar-dast, چابك دست chábuk-dast, انگشتك زن angushtak-zan.

Light-footed, *adj.* سبكپا sabuk-pá, تيز رو tíz-rau, تند قدم tund-qadam, باد پا bád-pá.

Light-headed, *adj.* سبكسار sabuk-sár, سبك مغز sabuk-maghz, بيهوش bí-húsh, شوريده shúrídah, مفتون maftún, مخبط mukhabbat.

Light-headedness, *subs.* سبكساري sabuk-sárí, سبك مغزي sabuk-maghzí, شوريدگي shúrídagí, تهي مغزي tuhí-maghzí, بيهوشي bí-húshí.

Light-hearted, *adj.* آزاده دل ázádah-dil, بي فكر bí-fikr, كم انديشه kam-andíshah, بي خيال bí-khiyál, خوشحال khush-hál, مسرور masrúr.

Light-heartedly, *adv.* خوشحالانه khush-hálánah, خوشدلانه khush-dilánah, بي خيالانه bí-khiyálánah, از روي فرح az rúy-i-farah, بطور انبساط bi-taur-i-imbisát.

Light-heartedness, *subs.* آزاد دلي ázád-dilí, بي فكري bí-fikrí, بي خيالي bí-khiyálí, خوشحالي khúsh-hálí, مسرت masarrat, شاد ماني shád-mání.

Light horse, *subs.* سوار سبك اسلحه suvár-i-sabuk-aslihah, سواره كوچك يراق suvárah-i-kúchik-yaráq.

Light-house, *subs.* روشني گاه raushaní-gáh, نور خانه núr-khánah, منارت manárat (*pl.* مناور manávir), فانوس fánús, فنار fanár.

Light infantry, *subs.* سرباز سبك دست sarbáz-i-

sabuk-dast, سبك دست fauj-i-kumak, فوج كمك imdád, امداد piyádah-i-imdád, پیاده امداد.

Lightly, *adv.* áhistah, آهسته sabuk-sáránah, سبك سارانه khafífánah, خفیفانه bi-taur i-yavásh, بطور یواش bi-taríq-i-istikhfáf, بطریق استخفاف bi-tarz-i-khárí, بطرز خواري.—(*Easily*) bi-suhúlat, بسهولت bi-taur-i-ásání, بطور آساني mustaisiránah, مستیسرانه.—(*With levity*) sabukánah, سبكانه bi-taur-i-sabukí, بطور سبكي bí-húshánah, بیهوشانه bi-taur-i-bíhúdagí, بطور بیهودگي.

Light-minded, *adj.* sabuk-dil, سبك دل khafíf, خفیف bí-istiqámat, بي استقامت ná-ustuvár, نا استوار mutalavvin, متلون.

Lightness, *subs.* sabukí, سبكي khiffat, خفت.—(*Instability*) ná-ustuvárí, نا استواري bí-sabátí, بي ثباتي talavvun, تلون bí-'azímatí, بي عزیمتي.—(*Volatility*) sabuk-parí, سبك پري tayarán, طیران parandagí, پرندگي az-já-dar-raví, از جا در روي.

Lightning, *subs.* barq, برق (*pl.* burúq, بروق), sá'iqah, صاعقه dirakhsh, درخش yildiram, یلدرم.

Lightning-bug, *subs.* kirm-i-átishín, كرم آتشین pashah-i-núr, پشه نور.

Lightning-rod, *subs.* mail-i-barq, میل برق 'imárat-pá, عمارت پا.

Lights, *subs.* (*The lungs or organs of respiration*) shush, شش ríah, رئه álát-i-tanaffus, آلات تنفس.

Lightsome, *adj.* (*Resplendent*) raushan, روشن táb-nák, تابناك dirakhsh, درخش.—(*Gay*) khursand, خورسند khurram, خرم shád-vash, شاد وش.—(*Cheering*) mutabassim, متبسم bashsháh, بشاش mustabshir, مستبشر.

Lign aloes (*Aquilaria agallocha*), *subs.* 'aud, عود akar, اكر gháliyah, غالیه.

Ligneous, *adj.* chúbín, چوبین chúbí, چوبي chúb-sán, چوب سان khashab-vár, خشب وار.

Lignification, *subs.* chúb-sází, چوب سازي takhshíb, تخشیب takhashshub, تخشب.

Ligniform, *adj.* chúb-shakl, چوب شكل chúb-vash, چوب وش khashab-vár, خشب وار.

Lignify, *verb trans.* چوب ساختن *or* گردانیدن chúb sákhtan *or* gardánídan, چوب گردانیدن takhshíb kardan, تخشیب كردن.—*intrans.* chúb shudan *or* gashtan, چوب شدن *or* گشتن.

Lignin, *subs.* juz,-i-chúbín, جزء چوبین ajzá,-i-khashabíyah, اجزاء خشبیه.

Lignite (*Jet*), *subs.* zughál-i-chúb-dár, زغال چوب دار zughál-i-takmíl-ná-yáftah, زغال تكمیل نا یافته.

Lignum campechianum (*Logwood tree*), *subs.* dirakht-i-baqam-i-binafsh, درخت بقم بنفش.

Lignum vitæ (*Wood of the Guaiacum officinale tree*), *subs.* chúb-i-zumukht, چوب زمخت chúb-i-sulb, چوب صلب.

Ligure (*Gem*), *subs.* 'ainu 'l-harr, عین الهر.

Ligusticum levisticum (*Lovage plant*), *subs.* anjudán-i-rúmí, انجدان رومي.

Like, *subs.* nazír, نظیر 'adal, عدل misal, مثل kufv, كفو shibh, شبه nimúnah, نمونه.—*adj.* barábar, برابر yak-sán, یكسان muváfiq, موافق mutábiq, مطابق ham-tá, همتا mushábih, مشابه hamáná, همانا mánand, مانند misl, مثل mumásil, مماثل mu'ádil, معادل shabíh, شبیه.—(*In composition*) sá, سا ásá, آسا sár, سار vár, وار vash, وش sán, سان áshám, آشام.—*adv.* chún, چون chú, چو ham-chún, همچون chunán (*generally pronounced* chinán), چنان bi-kirdár, بكردار bi-sán, بسان mánand, مانند misl, مثل misál, مثال hukm, حكم.—(*People like you*) imsál-i-shumá, امثال شما 'ashyá'-i-shumá, اشیاع شما ham-kunán-i-shumá, همكنان شما.—(*To be like*) mánistan (*rt.* mán, مان), مانستن shabáhat dáshtan, شباهت داشتن mánand budán, مانند بودن.

Like, *verb,* pasandídan, پسندیدن dúst dáshtan, دوست داشتن mail dáshtan, میل داشتن khástan, خواستن (*rt.* kháh, خواه), mahabbat dáshtan, محبت داشتن raghbat dáshtan, رغبت داشتن máil búdan, مائل بودن iltifát nimúdan, التفات نمودن.—(*I do not like this*) az ín bad-am mí-áyad, از این بدم مي آید میل به این ندارم mail bi-ín na-dáram.—(*He took what he liked best*) án-chih dil-ash mí-khást bá-khud girift, آنچه دلش میخواست با خود گرفت.—(*I like it*) khush-am mí-áyad, خوشم میاید dúst-ash mí-dáram, دوستش میدارم.—(*How did you like this country*) ín viláyat chigúnah khush-at ámad, این ولایت چگونه خوشت آمد ín viláyat-rá chigúnah dídí, این ولایت را چگونه دیدي.—(*To be liked*) marghúb shudan, مرغوب شدن pasand ámadan, پسند آمدن khub bi-nazar ámadan, خوب به نظر آمدن pasandídah shudan, پسندیده شدن.

Likelihood, *subs.* mánish, مانش shabá-hat-i-rástí, شباهت راستي.—(*Probability*) ihtimál, احتمال ma'qúlíyat, معقولیت imkán, امكان.

Likely, *adj.* (*Probable*) muhtamal, محتمل aghlab, اغلب ma'qúl, معقول gúyá, گویا.—*adv.* bi-taur-i-ihtimál, بطور احتمال ihtimálan, احتمالاً.

Liken, *verb,* barábar sákhtan, برابر ساختن muváfiq sákhtan, موافق ساختن ham-tá sákhtan, همتا ساختن.—(*Compare*) muqábalah nimúdan, مقابله نمودن tashbíh kardan, تشبیه كردن bar-ávard kardan, بر آورد كردن.

Likeness, *subs.* (*Portrait*) shabíh, شبیه tasvír (*pl.* tasávír, تصاویر), shakl (*pl.* ashkál, اشكال), súrat, صورت timsál, تمثال nimúnah, نمونه paikar, پیكر paikarah, پیكره hayát, هیئت.—(*Resemblance*) barábarí, برابري tamsíl, تمثیل misál, مثال tashbíh, تشبیه mushábahah, مشابهه shibh, شبه muváfaqat, موافقت

شباهت shabáhat, نمایش nimáyish, حکم hukm.—(*Analogy*) قیاس qiyás, مشابهت mushábahat, مطابقت mutábaqat.—(*Photograph*) عکس 'aks, صورت súrat. —(*A good likeness*) شکل شبیه shakl-i-shabíh, شباهت تام shabáhat-i-támm. —(*To take a likeness*) شیشه عکس بر shíshah-i-'aks andákhtan, عکس انداختن or داشتن 'aks bar-dáshtan or giriftan.

Likewise, *adv.* هم ham, نیز niz, ایضاً aizan, همچنین ham-chunín.

Liking, *subs.* میل mail, خواهش kháhish, رغبت raghbat.

Lilac (*Syringa vulgaris tree*), *subs.* یاس کبود yás-i-kabúd, یاس گل gul-i-yás, یاس شیرواني yás-i-shírváni. —(*Colour*) ارغواني arghaváni, بنفشه binafshah.

Lilac-coloured, *adj.* ارغواني arghaváni, یاس برنگ کبود bi-rang-i-yás-i-kabúd.

Liliaceous, *adj.* زنبقي zambaqí, سوسني súsaní.

Lilied, *adj.* آراسته بسوسن árástah-bi-súsan, مزنبق muzambaq, پر زنبق pur-zambaq.

Liliputian, *subs.* کوچك اندام kúchik-andám, کوتاه قد kútáh-qad.—*adj.* کوچك kúchik, خرد khurd, صغیر saghír.

Lily (*Plant of the genus Lilium*), *subs.* سوسن súsan, زنبق zambaq. — (*Large white lily*) گل مریم gul-i-maryam.—(*Water lily*) نیلوفر nailúfar, آبو ábú.—(*Small blue spring lily*) ایلچي سوسن ílchí-súsan.—(*Japan lily*) زنبق تخم ژاپوني zambaq-i-tukhm-i-zhápúní.

Limb, *subs.* عضو 'uzv (*pl.* اعضا a'zá), شلو shilv (*pl.* اشلا ashlá), جز تن juz-i-tan, دست dast, پا pá.—(*Of a tree*) شاخه shákhah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún). —(*Limb of the law*) عصو شریعت 'uzv-i-sharí'at, وکیل vakíl.

Limb, *verb*, عضو بخشیدن 'uzv bakhshídan, وصل کردن vasl kardan.—(*Dismember*) بریدن burídan, جدا نمودن jidá nimúdan, تفریق کردن tafríq kardan.

Limber, *adj.* نرم narm, تربیت بردار tarbíyat-bar-dár, حنیف haníf, مطیع mutí', فرمان بر farmán-bar.

Limber, *verb*, بر عراده سوار کردن bar 'arrádah suvár kardan, بر عراده قرار دادن bar 'arrádah qarár dádan.

Limberness, *subs.* نرمي narmí, مطاوعت mutáva'at, حنف hanf, میل mail, میلان mailán.

Limbers, *subs.* عراده 'arrádah, آلات توپ کشي álát-i-túp-kashí.

Limbless, *adj.* بي عضو bí-'uzv, بي اعضا bí-a'zá.

Limbo, *subs.* برزخ barzakh, عالم برزخ 'álam-i-barzakh. —(*Prison*) زندان zindán, حبس خانه habs-khánah, محبس mahbas, دستاق خانه dustáq-khánah, زندانخانه zindán-khánah.

Lime, *subs.* آهك áhak (this is carbonate of lime used in Persia as a cement).—(*Fine plaster*) گچ gach (this is plaster of Paris).—(*Quick lime*) آهك خام áhak-i-khám, نوره núrah, آهك مکلس ahak-i-mukallas.—(*Slack lime*) آهك کشته ahak-i-kushtah.—(*Lime mixed with ashes*) ساروج sárúj.—(*Bird lime*) کشمشك کاولي kishmishk-i-kávalí, دق daqq, سغز saghz, مرغ گیره murgh-gírah, دبق dibq.

Lime, *verb*, (*Manure*) بار دادن bár dádan, کود دادن kúd dádan, زور دادن zúr dádan.—(*With bird lime*) با دبق گرفتن bá-dibq giriftan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), گیر آوردن gír ávardan, صید کردن said kardan.—(*Cement*) وصل کردن vasl kardan, آهك ریختن áhak ríkhtan, ساروج دادن sárúj dádan.

Lime-kiln, *subs.* کوره گچپزي kúrah-i-gach-pazí, کوره آهك پزي kúrah-i-áhak-pazí, آهکپز خانه áhak-paz-khánah.

Lime-stone (*Papis calcareus*), *subs.* سنگ آهك sang-i-áhak, حجر الکلس hajaru 'l-kils.

Lime-tree (*Citrus limetta*), *subs.* درخت لیمو dirakht-i-límú.—(*Fruit*) لیمو límú.—(*Sweet lime*) بکروي bakraví.

Lime-water, *subs.* آب آهك áb-i-áhak, ماء الکلس máu 'l-kils.

Liming, *subs.* کود دهي kúd-dihí, زور دهي zúr-dihí, بار دهي bár-dihí.

Limit, *subs.* (*Boundary*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, نهایت niháyat, کناره kinárah, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), ثغر saghar (*pl.* ثغور sughúr). —(*Utmost extent*) منتهائي امتداد muntahá'í-i-imtidád, وسعت vus'at.

Limit, *verb*, محدود داشتن mahdúd dáshtan, حد قرار دادن hadd qarár dádan, تنگ گرفتن tang giriftan, حصر نمودن hasar nimúdan, در حبس داشتن dar habs dáshtan, احاطه کردن ihátah kardan.—(*Restrict*) منحصر نمودن munhasir nimúdan, مخصوص کردن makhsús kardan, محظور نمودن mahzúr nimúdan.—(*The thing is beyond the limits of possibility*) کار از حیز چاره خارج است kár az haiz-i-chárah khárij ast, از حد امکان بیرون است az hadd-i-imkán bírún ast.

Limitable, *adj.* حد بردار hadd-bardár, تحدید پذیر tahdíd-pazír, حصر یاب hasar-yáb, احاطه گیر ihátah-gír.

Limitary, *adj.* حدودي hudúdí, سر حدي sar-haddí, ثغوري sughúrí.

Limitation, *subs.* حصر hasar, حد hadd.—(*Action*) منع man', تحدید tahdíd, حد قرار دهي hadd-qarár-dihí.

Limited, *adj.* محدود mahdúd.—(*To be limited*) محدود ماندن mahdúd mándan.

Limitless, *adj.* بي حد bí-hadd, بي غایت bí-ghávat, بي کران bí-kirán, بینهایت bí-niháyat.

Limitrophe, *adj.* متلاقي mutaláqí, حديد hadíd.
Limn, *verb,* كشيدن kashídan, تصوير كردن tasvír kardan, انگاشتن angáshtan, نقش زدن naqsh zadan, نقاشي naqqáshí kardan, رنگ زدن rang zadan.
Limner, *subs.* مصور musavvir, نقاش naqqásh, رسام rassám, تمثالگر timsál-gar.
Limning, *subs.* نقش naqsh, نقاشي naqqáshí, تصوير tasvír, صورتكشي súrat-kashí, رنت زني rang-zaní, نگارش nigárish.
Limp, *subs.* لنگي langí.—*adj.* نرم narm, لسم lasm.
Limp, *verb,* لنگيدن langídan, لنگ شدن lang shudan, لنگ لنگان رفتن lang-langán raftan, شليدن shalídan, شل شلانه راه رفتن shal-shalánah ráh raftan.
Limper, *subs.* لنگنده langandah, شلنده shalandah, لنگ lang, شل shal.
Limpet, *subs.* گوش ماهي كوهي gúsh-máhí-i-kúhí.
Limpid, *adj.* زلال zulál, پاك pák, ناب náb, صاف sáf, با صفا bá-safá.
Limpidity, *subs.* پاكي pákí, صافي sáfí.
Limping, *subs.* لنگان لنگان langán-langán, شل شلان shal-shalán.
Limpingly, *adv.* لنگانه langánah, شلانه shalánah, بطور لنگان bi-taur-i-langán, بطور شلان bi-taur-i-shalán.
Limpsy, *adj.* نرم narm, سست sust, نا سخت ná-sakht, با لينت bá-línat.
Limy, *adj.* آهك دار áhak-dár, آهكين áhakín, آهك سا áhak-sá. — (*Glutinous*) چسبناك chasb-nák, لزوق luzúq, سريشمي siríshumí.
Linch-pin, *subs.* ميخ míkh, مسمار mismár.
Line, *subs.* سطر satar, خط khatt.—(*Measuring line*) شاول shávul, ريسمانكار rísmán-kár.—(*Cord*) ريسمان rísmán, رشته rishtah.—(*For clothes*) رخت rakht.—(*For writing*) سطر بندي satar-bandí.—(*Race*) سلسله silsilah, سلك silk, ذريه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí), نطفه nutfah.—(*Line for fishing*) قلاب ماهيگيري quláb-i-máhí-gírí, چنگك changak.—(*Business*) دائره عمل dáïrah-i-'amal, عهده 'uhdah.—(*Military term*) صف saff (*pl.* صفوف sufúf), مرتبه martabah, رتبه rutbah. —(*Row*) صف saff, قطار qitár (*pl.* قطور qutúr), رديف radíf, رده raddah.—(*Letter*) سطر satar, خط khatt. —(*Way*) طريقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq).—(*Ruler*) مسطر mistar (*pl.* مساطر masátir).—(*Of ships*) دسته dastah, فروند farvand.—(*Of railway*) رشته rishtah. —(*Of a composition*) فقره faqarah.—(*Lines on the face and hands*) اسرار asrár, عروق 'arúq, خطوط khatút.—(*Crooked line*) خط منحني khatt-i-munhaní, خط كج khatt-i-kaj.—(*Parallel line*) خط متوازي khatt-i-mutavází, خط محاذي khatt-i-muhází.—(*Perpendicular line*) خط عمودي khatt-i-'amúdí.—(*Straight line*) خط مستقيم khatt-i-mustaqím.—(*Right line*) خط مستقيم khatt-i-istiví.—(*Line of demarcation*) خط فاصل khatt-i-fásil, سرحد sar-hadd.—(*The first line of soldiers*) مقدمه لشكر muqaddamah-i-lashkar, پيشگاه سپاه písh-gáh-i-sipáh.—(*A single line of rails*) يك خط راه آهن yak khatt-i-ráh-i-áhan.—(*This is not in my line of business*) اهل اين كار نيستم ahl-i-ín kár ní'st-am.—(*This is out of his line*) اين از دائره عمل وي بيرون است ín az dáïrah-i-'amal-i-vai bírún ast.—(*To draw up in line*) صف كشيدن saff kashídan, قطار بستن qitár bastan.—(*To draw lines*) تخطيط نمودن takhtít nimúdan, خط كشيدن khatt kashídan.—(*It is hard lines*) امريست بيرون از طاقت amr'ist bírún az táqat, ديوان بلخ كرده است díván-i-balkh kardah ast.
Line, *verb,* آستر كردن ástar kardan, آستر دوزي كردن ástar-dúzí kardan.—(*To line with troops*) مستحكم لشكر بر اطراف نشاندن mustahkam sákhtan, lashkar bar atráf nishándan.
Linea alba, *subs.* (*Anatomical term*) خط سفيد بطن khatt-i-safíd-i-batn.
Lineage, *subs.* نژاد nizhád, نسب nasb, عايله 'áílah, خانواده khán-vádah, پشت pusht, دودمان dúdmán, عشيره 'ashírah, قبيله qabílah.
Lineal, *adj.* همجنس ham-jins, خطي khattí, سطري satrí, خط خط khatt-khatt, هم نژاد ham-nizhád, هم عشيره ham-'ashírah, هم قبيله ham-qabílah, ميراثي mírásí, ارثي irsí.
Lineally, *adv.* بخط راست bi-khatt-i-rást, راسا rásan.
Lineament, *subs.* (*Face*) رخ rukh, چهره chihrah, پيكره paikarah, نقشه naqshah. — (*Action*) تخطيط takhtít, صورت بندي súrat-bandí, شكل بندي shakl-bandí.
Linear, *adj.* خطي khattí, سطري satrí, لاغر lághir, باريك bárík, ميان باريك miyán-bárík.
Lineation, *subs.* تخطيط takhtít, شكل بندي shakl-bandí, تشكيل tashkíl, صورت كشي súrat-kashí, توصيف tausíf, شرح sharh, بيان bayán.
Linen, *subs.* كتان kattán, پز bazz.—(*Fine linen*) كتان نازك kattán-i-názuk.—(*Under-clothes*) رخت rakht, زير جامه zír-jámah.—*adj.* كتاني kattání.
Linen-draper, *subs.* بزاز bazzáz, رخت فروش rakht-furúsh, پارچه فروش párchah-furúsh.
Liner, *subs.* (*Nautical term*) كشتي kashtí, جهاز jaház.
Lines, *subs.* (*Military term*) حدود حربيه hudúd-i-harbí-yah, خط مدافعه khatt-i-mudáfa'ah, بزنگاه bi-zan-gáh.
Ling, *subs.* (*Grass*) علف طولاني 'alaf-i-túlání, گياه بلند giyáh-i-buland. — (*Heath*) بوته bútah, بنه bunah, درختچه dirakhtchah.
Linger, *verb,* درنگ كردن dirang kardan, ديري نمودن dírí nimúdan, ماندن *or* عقب افتادن 'aqib uftádan *or* mándan, پرمه كردن pirmah kardan, تاءخر كردن ta'akh-

khur kardan, لبث نمودن labs nimúdan, طول دادن túl dádan, با تردد راه رفتن bá-taraddud ráh raftan, مساهمه کردن musámahah kardan, مماطله نمودن mumátalah nimúdan, تهاون ورزیدن tahávun varzídan, پا بپا کردن pá bi-pá kardan (*lit.* To use one foot for the other).—(*The memory lingers in my mind*) حافظه در ذهن من باقي است háfizah dar zihn-i-man báqí ast.

Lingerer, *subs.* پرمه کن pirmah-kun, عقب مان 'aqib-mán, متأخر muta,akhkhir.

Lingering, *subs.* تکاسل takásul, تهاون tahávun, تأخر ta,akhkhur, پرمه pirmah, لبث labs, درنگ dirang, توقف tavaqquf. — *adj.* متوقف mutavaqqif, طولاني túlání, دیر dír, دیر پا dír-pá, درنگ کن dirang-kun.—(*A lingering illness*) مرض طولاني marz-i-túlání.

Lingeringly, *adv.* به آهستگي bi-áhistagí, خرده خرده khurdah-khurdah, درنگ کنان dirang-kunán, به تأني bi-ta,anní, یواش یواش yavásh-yavásh.

Lingo, *subs.* لسان lisán, زبان zabán, قول qaul, گفتار guftár.

Linguadental, *adj.* لساني و سني lisání-va-sinní, زباني و دنداني zabání-va-dandání.

Lingual, *subs.* حرف لساني harf-i-lisání.—*adj.* لساني lisání, زباني zabání, گفتاري guftárí.

Linguiform, *adj.* لسان وار lisán-vár, زبان آسا zabán-ásá.

Linguist, *subs.* زبان دان zabán-dán, زبان شناس zabán-shinás, معلم لغات mu'allim-i-lughát.

Linguistic, *adj.* متعلق بلسان muta'alliq-bi-lisán, بسته بزبان bastah-bi-zabán, لساني lisání, زباني zabání.

Linguistically, *adv.* بطور متعلق بلسان bi-taur-i-muta'alliq-bi-lisán, بر سبیل زباندانی bar-sabíl-i-zabándání.

Liniment, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ضماد zimád, طلا tilá.

Lining, *subs.* آستر ástar, استر astar, عروه 'urvah, بطانه batánah, ربط rabt, رابطه rábitah, علاقه 'aláqah.

Link, *subs.* (*Of a chain*) حلقه halqah.—(*Torch*) مشعل mash'al (*pl.* مشاعل masha'il).—(*Of a series*) حلقه halqah, بند band, از یکي yakí az.—(*A link in the evidence*) رابطه در برهان rábitah dar burhán.

Link, *verb,* مسلسل ساختن musalsal sákhtan, وصل کردن vasl kardan, بهم پیوستن bi-ham paivastan, جفت نمودن juft nimúdan, مرتبك گردانیدن martabak gardánídan.

Link-boy, *subs.* مشعل بردار mash'al-bardár, فانوس کش fánús-kash.

Linked, *part.* منوط manút, بسته bastah, پیوسته paivastah.

Linnæan, *adj.* نباتي nabátí, لنیاني laniyání (European).

Linnet, *subs.* گنجشك خوش آواز gunjishk-i-khush-áváz.

Linseed, *subs.* (*Seed of the Linum usitatissimum*) تخم کتان tukhm-i-kattán, بزر کتان bazr-i-kattán, بزرك bazrak, تخم زغیر tukhm-i-zaghír.

Linseed oil, *subs.* روغن بزر کتان raughan-i-bazr-i-kattán, روغن زغیر raughan-i-zaghír.

Linsey-woolsey, *subs.* پشم و کتاني pashm-va-kattání, کتان صوفي kattán-súfí.—*adj.* از کتان و پشم az kattán-va-pashm, مرکب از پشم و کتان murakkab-az-pashm-va-kattán, صوف súf.—(*Mean*) دون dún, پست past.

Linstock, *subs.* (*Match*) فتیله fatílah, توپ در کنك túp-dar-kunak, مشعال mash'ál, میقاد míqád, فلیته falítah (*vulg.*).

Lint, *subs.* کتان kattán, فتیله fatílah.

Lintel, *subs.* عتبه 'atabah, آستانه ásitánah, سردر sardar.

Linum usitatissimum, *subs.* (*Flax*) کتان kattán, بزرك buzrak, زغیر zaghír.

Lion (*Felis leo*), *subs.* شیر shír, اسد asad, ارسلان arslán, حیدر haidar, هزبر hizabr, لیث lais, سبع sabu', غضنفر ghazanfar, غرین gharín.—(*Sign of zodiac*) اسد asad, برج اسد burj-i-asad.—(*Lion's cub*) شبل shibl, شیر بچه shír-bachchah. — (*Sea-lion*) شیر بحر shír-i-bahr.—(*Order of the Lion and Sun*) نشان شیر و خورشید nishán-i-shír-u-khurshíd. — (*He is the lion of the season*) در این وقت او محل توجه خلق است dar ín vaqt ú mahall-i-tavajjuh-i-khalq ast.

Lioness, *subs.* شیر ماده shír-mádah, لبوه labvah, اسده asadah.

Lionize, *verb trans.* تعظیم نمودن ta'zím nimúdan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan, محترم داشتن muhtaram dáshtan, مشهور گردانیدن mashhúr gardánídan.—*intrans.* تماشا کردن tamáshá kardan, تفرج نمودن tafarruj nimúdan, چیزهائي مهم دیدن chízhá,í-i-muhimm dídan.

Lip, *subs.* لب lab, شفه shafah, پوز púz.—(*The lower lip*) لنج lunj, لنگ lung, لب سفلي lab-i-suflí.—(*Upper lip*) لب علیا lab-i-'alyá.—(*Edge*) لب lab, کناره kinárah, شفا shafá, طرف taraf, دم dam.

Lip, *verb,* لب بلب نهادن lab-bi-lab nihádan, بوسیدن búsídan, ماچ کردن mách kardan, تقبیل نمودن taqbíl nimúdan.

Lipogram, *subs.* حرف حذف شده harf-hazf-shudah, حرف افتاده harf-uftádah, محذوفه mahzúfah.

Lipoma, *subs.* (*Medical term*) سلعه شحمي sil'ah-i-shahmí.

Lipothymy, *subs.* (*Medical term*) غش ghashsh, ضعف za'f, بیهوشي bí-húshí, اغما ighmá, صعوق sa'úq.

Lippitude, *subs.* (*Medical term*) رمد ramad, چشم درد chashm-dard, چشم زخم chashm-zakhm, درد چشم dard-i-chashm.

Liquation, *subs.* گدازش gudázish, گداز gudáz, اذابت izábat, آب کني áb-kuní, تصفيه tasfiyah, تنقيه tanqiyah, حل hall, انحلال inhilál.

Liquefaction, *subs.* اسالت isálat, اذابت izábat, ذوبان zaubán, گدازش gudázish, آب کني áb-kuní, آب شوي áb-shaví, تذويب tazvíb, تذوب tazavvub, حل hall.

Liquefiable, *adj.* اذابت پذير izábat-pazír, ذائب záïb, گداز بردار gudáz-bardár, آب شدني áb-shudaní.

Liquefy, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانيدن gudázánídan, حل کردن hall kardan, آب کردن áb kardan, اذابت کردن izábat kardan, بگداز bi-gudáz ávardan, آوردن ذوب دادن zaub dádan, ذائب ساختن záïb sákhtan, سيال گردانيدن sayyál gardánídan. — *intrans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan, سيال گرديدن sayyál gardídan.

Liquescency, *subs.* ذوبان zaubán, سيلان sayalán, گدازش gudázish.

Liquescent, *adj.* ذائب záïb, گدازا gudázá, سيال sayyál, روان raván, آب شو áb-shau.

Liquid, *subs.* آب áb, آبي ábí, ذوب zaub.—*adj.* مذاب muzáb, ذائب záïb, سيال sayyál, مائع máï', جاري járí, روان raván.—(*Liquid body*) جسم مائع jism-i-máï'.—(*Liquid letter*) حرف لين harf-i-lain.

Liquid amber orientalis (*Liquid storax*), *subs.* ميعه مائله mai'ah-i-sáïlah, عسل لبني 'asl-i-lubní.

Liquidate, *verb,* آب کردن áb kardan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz).—(*Pay*) ادا کردن adá kardan, تأديه کردن tädiyah kardan, باز دادن báz dádan, توفيه نمودن taufiyah nimúdan.

Liquidation, *subs.* ادا adá, تأديه tädiyah, توفيه taufiyah, باز دهي báz-dihí, ادائي دين adá,í-i-dain, قرض دهي qarz-dihí.—(*The estate went into liquidation*) ملك صرف ادائي دين شد milk sarf-i-adá,í-i-dain shud.

Liquidity, *subs.* سيالي sayyálí, رواني ravání, جريان jarayán, ذوبان zaubán, انحلال inhilál.

Liquiritiæ extractum (*Decoction of liquorice*), *subs.* رب السوس rabbu 's-sús, شيرين بيان shírín-bayán.

Liquor, *subs.* (*Fluid*) آب áb, ما má.—(*Spirits*) عرق 'araq, شراب sharáb, مشروب mashrúb, ام بلبل umm-i-bulbul.

Liquorice (*Root of the Glycyrrhiza glabra plant*), *subs.* اصل السوس aslu 's-sús, بيخ مهك bíkh-i-mahk.

Lisp, *subs.* لكنت luknat.

Lisp, *verb trans.* بد تلفظ کردن bad-talaffuz kardan, بد ادا نمودن bad-adá nimúdan, غلط مخرج دادن ghalat makhraj dádan.—*intrans.* لكنت کردن luknat kardan.

Lisper, *subs.* بد تلفظ bad-talaffuz, غلط مخرج ghalat-makhraj, لكنت دار luknat-dár.

Lisping, *subs.* بد تلفظي bad-talafuzzí, غلط مخرجي ghalat-makhrají, لكنت داري luknat-dárí.

Lispingly, *adv.* بطور لكنت bi-taur-i-luknat, بد تلفظانه bad-talafuzzánah, مخرج غلط کنان makhraj-ghalat-kunán.

List, *subs.* (*Catalogue*) فهرست fihrist, تفصيل tafsíl, فرد fard, سياهه siyáhah, جدول jadval, دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir).—(*Arena*) ميدان maidán, معرکه ma'rakah.—(*Material*) سجاف sajáf, کناره kinárah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).—(*Nautical term*) ميل mail, ميلان mailán, تمايل tamáyul.

List, *verb trans.* (*Enlist*) مفهرس کردن mafhiris kardan, اسم در دفتر نوشتن ism dar daftar nivishtan, احاطه کردن ihátah kardan.—(*Cover with list*) حاشيه گذاشتن háshiyah guzáshtan, کناره چسباندن kinárah chasbándan, سجاف کردن sajáf kardan.—*intrans.* (*Enlist*) فهرسي شدن fihrisí shudan, دفتري گشتن daftarí gashtan, بخدمت بر آمدن bi-khidmat bar-ámadan.—(*Hearken*) گوش دادن gúsh dádan, استماع نمودن istimá' nimúdan, متوجه گشتن mutavajjih gashtan, هوش فرا داشتن húsh farā-dáshtan.—(*Heel over*) کج شدن kaj shudan, يك بري شدن yak-barí shudan.

Listen, *verb,* گوش دادن gúsh dádan, مستمع بودن mustami' búdan, استماع کردن istimá' kardan, اصغا نمودن isghá nimúdan, شنيدن shinídan, دل دادن dil dádan, گوش فرا داشتن gúsh farā-dáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.—(*In a bad sense*) تسمع نمودن tasammu' nimúdan.—(*I am listening to you*) گوشم با شما است gúsh-am bá-shumá ast.—(*He does not listen to you*) حرف شمارا گوش نميكند harf-i-shumá-rá gúsh na-mí-kunad.—(*Listen more and speak less*) گوش تو دو دادند و زبان تو يكي gúsh-i-tú dú dádand va zabán-i-tú yakí (*lit.* They allowed your ears as two, your tongue as one).

Listener, *subs.* مستمع mustami', سامع sámi', سميع samí', شنونده shinivandah.

Listening, *subs.* شنيد shiníd, استماع istimá', تسمع tasammu', سمعه sum'ah.

Lister, *subs.* فهرست ساز fihrist-sáz, دفتر ساز daftar-sáz.

Listless, *adj.* غافل gháfil, سست sust, بيهوش bí-húsh, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí, ساهي sáhí, بيخيال bí-khiyál, بي اعتنا bí-i'tiná.

Listlessly, *adv.* غافلانه gháfilánah, غفلتا ghuflatan, كاهلانه káhilánah, اهمالا ihmálan, ديوانه وار dívánah-vár.

Listlessness, *subs.* غفلت ghuflat, سستي sustí, بي پرواي bí-parvá,í, بيهوشي bí-húshí, لا ابالیگري lá-

ubálí-garí, بيخيالي bí-khiyálí, بي اعتنائي bí-i'tiná,í.

Lists, *subs.* ميدان maidán, معركه ma'rakah.

Litany, *subs.* دعا du'á, دعائي عديله du'á,í-i-'adílah, صورت تضرع súrat-i-tazarru', اوراد aurád (used only in plural).

Literal, *adj.* لفظي lafzí, اصلي aslí, حرفي harfí.—(*A literal translation*) ترجمه لفظي tarjumah-i-lafzí, ترجمه حرف بحرف tarjumah-i-harf-bi-harf.

Literalism, *subs.* لفظيت lafzíyat, حرفيت harfíyat, حرف بحرفي harf-bi-harfí, مطابقت لفظي mutábaqat-i-lafzí.

Literalist, *subs.* لفظ بين lafz-bín, حرف بين harf-bín, لفظي دان lafzí-dán, حرفي شناس harfí-shinás.

Literality, *subs.* اصليت aslíyat, حرفيت harfíyat, معني لفظي ma'ní-i-lafzí, معني حرفي ma'ní-i-harfí.

Literally, *adv.* لفظاً بلفظ lafzan-bi-lafz, حرف بحرف harf-bi-harf, بموجب لفظ bi-mújib-i-lafz, بنا بر الفاظ biná-bar-alfáz.

Literary, *adj.* (*Persons*) اهل علم ahl-i-'ilm, دانش پژوه dánish-pizhúh, علم دوست 'ilm-dúst.—(*Things*) علمي 'ilmí, دانشي dánishí.—(*Consisting of letters*) مركب از الفاظ murakkab-az-alfáz, مركب از حروف murakkab-az-hurúf.

Literate, *adj.* اديب adíb.

Literati, *subs.* ارباب علم arbáb-i-'ilm, اصحاب دانش as,háb-i-dánish.

Literatim, *adv.* لفظاً بلفظ lafzan-bi-lafz, حرف بحرف harf-bi-harf, بموجب لفظ bi-mújib-i-lafz, بنا بر الفاظ biná-bar-alfáz.

Literature, *subs.* علم 'ilm (*pl.* علوم 'ulúm), معرفت ma'rifat (*pl.* معارف mu'árif), ادب adab, آداب ádáb, حكم hikam, اشعار ash'ár.

Litharge, *subs.* (*Oxide of lead*) مرده سنگ murdah-sang, مردار سنگ murdár-sang.—(*Litharge of silver*) مرتك martak.

Lithe, *adj.* نرم narm, لين layyin, تشكيل پذير tashkíl-pazír, زود گرد zúd-gard, متمايل mutamáyil, كجي بردار kají-bardár, منحني شو munhaní-shau, حنيف haníf, انحنا پذير inhiná-pazír, تر tar.

Litheness, *subs.* نرمي narmí, لينت línat, شكل پذيري shakl-pazírí, زود گردي zúd-gardí, تمايل tamáyul, كج شوي kaj-shaví, حنف hunf, انحنا inhiná, تري tarí.

Lithesome, *adj.* نرم narm, لين layyin, تشكيل پذير tashkíl-pazír, زود گرد zúd-gard, متمايل mutamáyil, كجي بردار kají-bardár, منحني شو munhaní-shau, حنيف haníf, انحنا پذير inhiná-pazír, تر tar.

Lithiasis, *subs.* (*Medical term*) حدوث سنگ مثانه hudús-i-sang-i-masánah.

Lithic, *adj.* سنگي sangí, حجري hajarí, متعلق بسنگ مثانه muta'alliq-bi-sang-i-masánah.—(*Lithic acid*) جوهر سنگي jauhar-i-sangí, تيز آب حجري tíz-áb-i-hajarí.

Lithograph, *subs.* چاپ سنگي cháp-i-sangí, چاپ خطي cháp-i-khattí, سنگ نويسي sang-nivísí, طبع tab', قالب زني qálib-zaní.

Lithograph, *verb,* چاپ كردن cháp kardan, طبع نمودن tab' nimúdan, خط چاپ كردن khatt-i-cháp kardan, سنگ نويسي كردن sang-nivísí kardan, قالب زدن qálib zadan.

Lithographer, *subs.* چاپ زن cháp-zan, طبع كننده tab'-kunandah, سنگ نويس sang-nivís, قالب زن qálib-zan.

Lithographic, *adj.* طبعي tab'í, چاپي chápí, قالبي qálibí, متعلق بچاپ سنگي muta'alliq-bi-cháp-i-sangí.

Lithographic stone, *subs.* سنگ چاپ sang-i-cháp, حجر طبع hajar-i-tab', سنگ حروف واده sang-i-hurúf-vádah.

Lithography, *subs.* چاپ سنگي cháp-i-sangí, چاپ خطي cháp-i-khattí, طبع tab', سنگ نويسي sang-nivísí.

Lithological, *adj.* كوه شناس kúh-shinás, حجري hajarí, احجاري ahjárí, حجاري hajárí, بسته بعلم احجار bastah-bi-'ilm-i-ahjár, متعلق بحجريت muta'alliq-bi-hajaríyat, متعلق بعلم سنگ شناسي muta'alliq-bi-'ilm-i-sang-shinásí.

Lithologically, *adv.* كوه شناسانه kúh-shinásánah, بطور صخره داني bi-taur-i-sakharah-dání, بقاعده علم احجار bi-qá'idah-i-'ilm-i-ahjár, بموجب علم سنگ شناسي bi-mújib-i-'ilm-i-sang-shinásí.

Lithology, *subs.* علم احجار 'ilm-i-ahjár, سنگ شناسي sang-shinásí, صخره داني sakharah-dání.

Lithontriptor (*Instrument for crushing stone in the bladder*), *subs.* آلت سنگ مثانه شكني álat-i-sang-i-masánah-shikaní, سحاقه sahháqah, مسحاق mas,háq.

Lithotomist, *subs.* سنگ مثانه شكن sang-i-masánah-shikan, استاد سنگ مثانه ustád-i-sang-i-masánah, حكيم سنگ مثانه hakím-i-sang-i-masánah.

Lithotomy (*Operation for removal of stone in the bladder*), *subs.* اخراج سنگ مثانه ikhráj-i-sang-i-masánah.

Lithotripsy, *subs.* سنگ مثانه شكني sang-i-masánah-shikaní, سنگ مثانه خرد كني sang-i-masánah-khurd-kuní.

Lithotrity, *subs.* سنگ مثانه كوبي sang-i-masánah-kúbí, سنگ مثانه خرد كني sang-i-masánah-khurd-kuní.

Litigant, *subs.* مدعي mudda'í, مرافعه دار muráfa'ah-

dár, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm).—*adj.* دعواي da'váí, ادعاي iddi'áí, خصومتي khusúmatí.

Litigate, *verb trans. and intrans.* بحث كردن bahs kardan, فحص نمودن fahs nimúdan, حجت سنجيدن hujjat sanjídan, رد و بدل كردن radd-u-badal kardan, منازعت نمودن munáza'at nimúdan, خصومت نمودن khusúmat nimúdan, نزاع كردن nizá' kardan.

Litigation, *subs.* دعوي da'vá, قضيه qazíyah, منازعت munáza'at, خصومت khusúmat, لجاج lajáj, نزاع nizá', اختصام ikhtisám, تنازع tanázu', بحث bahs, فحص fahs, رد و بدل radd-u-badal.

Litigious, *adj.* نزاع دوست nizá'-dúst, لجوج lajúj, گله جو gilah-jú, حجاج hajjáj, خصيم khasím, مخاصم mukhásim, جدلي jadalí.

Litigiously, *adv.* خصيمانه khasímánah, بطور منازعت bi-taur-i-munáza'at, مثل دعوائي misl-i-da'vá,í, بطرز مخاصمت bi-tarz-i-mukhásamat.

Litigiousness, *subs.* گله جوي gilah-júí, لجاجت lajájat, مخاصمت mukhásamat, مجادلت mujádalat, نزاع دوستي nizá'-dústí, احتجاج ihtijáj.

Litter, *subs.* (*Sedan*) محمل mahmil (*pl.* محامل mahámil), تخت takht.—(*For an elephant*) هودج haudaj, حوده haudah.—(*Carried by mules*) تخت روان takht-i-raván.—(*Camel panniers*) كجاوه kajávah.—(*Of cubs, &c.*) گروه gurúh, مجموعه majmú'ah.—(*Sweepings, rubbish*) ادبار idbár, اشقال ashqál, رشت rasht, خاكروبه khák-rúbah, خس khas, خاشاك kháshák.—(*Straw*) پوشال púshál, علف النگ 'alaf-ulang, پوش púsh, كاه káh.—(*There was such a litter in the room*), خانه بحدي پر پوشال بود khánah bi-haddí pur-púshál búd.

Litter, *verb,* توليد نمودن taulíd nimúdan, زادن zádan, زائيدن záídan, تفريخ نمودن tafríkh nimúdan.—(*A room*) پر پوشال كردن pur-púshál kardan, پوشال ريختن púshál ríkhtan, پر خاشاك نمودن pur-kháshák nimúdan.

Little, *subs.* اندكي andakí, كمي kamí, قليلي qalílí, قدري qadrí.—*adj.* (*In quantity*) اندك andak, كم kam, قليل qalíl, خورده khurdah, ذره zarrah.—(*Small*) خرد khurd, خورد khurd, كوچك kúchik, صغير saghír, كوتاه kútáh, كمين kamín, پست past.—(*A little, some*) قدري qadrí, اندكي andakí, خورده khurdah, جزوي juzví, شطري shatrí, يكچند yak-chand.—*adv.* (*A little, slightly*) قليلاً qalílan, كمي kamí, قدري qadrí.—(*A little, short time*) قدري qadrí, يكچندي yak-chandí, اندكي andakí, زمان قليل zamán-i-qalíl.—(*Little by little*) كم كم kam-kam, رفته رفته raftah-raftah, بتدريج bi-tadríj, جسته جسته justah-justah, خرده خرده khurdah-khurdah.—(*Too little*) كم خيلي khailí-kam, پر كم pur-kam.—(*But little*) كمي kamí.—(*Ever so little*) اندك andak, ذره zarrah, شمه shammah.—(*Within a little of*) در اندك dar-andak.—(*Little less than four*) قدري كمتر از چار qadrí kam-tar az chár.—(*He is little more than a fool*) قدري از احمق زيادتر است qadrí az ahmaq ziyád-tar ast.—(*It is too little*) كم ميايد kam mí-áyad.—(*Every little helps*) هر كمي مددي ميكند har kamí madadí mí-kunad.

Littleness, *subs.* كوچكي kúchikí, كوتاهي kutáhí, كمي kamí, نا چيزي ná-chízí.—(*Littleness of mind*) كمدلي kam-dilí, كوچك دلي kúchik-dilí, بي جرأتي bí-jurátí, حقيري haqírí, دوني dúní, سفلگي suflagí, كمينگي kamínagí.

Littoral, *adj.* ساحلي sáhilí, كناري kinárí, طرفي tarafí, جهتي jihatí.

Liturgical, *adj.* دعاي du'áí, قداسي quddásí, نمازي nimází, صلاتي salátí.

Liturgy, *subs.* قداس quddás, دعا du'á, نماز nimáz, صلات salát.

Live, *adj.* زنده zindah, حي hayy.—(*As fire*) مشتعل mushta'il, سوزان súzán, فروزان furúzán.

Live, *verb,* (*Be alive*) زيستن zístan (*rt.* زي zí), زنده بودن zindah búdan, زندگي نمودن zindagí nimúdan.—(*Pass life*) اوقات گذرانيدن auqát guzránídan, عمر بسر بردن 'umr-bi-sar burdan, زندگاني كردن zindagání kardan.—(*Gain a livelihood*) گذران كردن guzrán kardan, گذران پيدا كردن guzrán paidá kardan, معاش تحصيل كردن ma'ásh tahsíl kardan.—(*Dwell*) ساكن بودن sákin búdan, سكونت داشتن sukúnat dáshtan, بودن búdan, منزل داشتن manzil dáshtan, ماندن mándan, اقامت نمودن iqámat nimúdan, توطن كردن tavattun kardan.—(*To live on herbs*) بر نباتات زيستن bar-nabátát zistan, بر سبزيجات زندگي كردن bar sabzíját zindagí kardan.—(*To live freely*) آزاد زيستن ázád zístan, بي علاقه عمر بسر بردن bí-'aláqah 'umr bi-sar burdan.—(*He lived down the scandal*) تهمت را گذراند tuhmat-rá guzránad.—(*I did not know where you lived*) ندانستم مكان شما كجاست na-dánistam makán-i-shumá kujá'st.—(*How many years have you lived here?*) چند سالت در اينجا هستي chand sál-at dar ín-já hastí.—(*If I live*) اگر حيات باقي باشد agar hayát báqí báshad.

Livelihood, *subs.* روزي rúzí, معيشت ma'ísha t, مدد معاش madad-i-ma'ásh, مدار معاش madár-i-ma'ásh, گذران guzrán, رزق rizq (*pl.* ارزاق arzáq), زندگي zindagí, آذوقه ázúqah.

Liveliness, *subs.* خوشطبعي khush-tab'í, جانداري ján-dárí, چالاكي chálákí, زنده دلي zindah-dilí, حيات مندي hayát-mandí, خوشحالي khush-hálí, خرمي khurramí, جلفيت jilfíyat.

Livelong, *adj.* دراز diráz, طويل tavíl, مديد madíd, همه hamah, تمام tamám.

Lively, *adj.* جلف jilf, خوشطبع khush-tab', خوشحال khush-hál, جاندار ján-dár, چالاك chálák, پر بشاشت

pur-basháshat, مهرو mah-rú, چست chust.—(*A lively tune*) نغمه خوش آهنگ naghmah-i-khush-áhang, نوائي خوش navá,í-i-khush —(*A lively assemblage*) جمعيت زنده دلي jam'íyat-i-zindah-dilí.—*adv.* چالاكانه chálákánah, چابكانه chábukánah, خوشحالانه khush-hálánah, جلفانه jilfánah.

Live-oak, *subs.* بلوط زمخت ballút-i-zumukht, بلوط صلب ballút-i-sulb.

Liver, *subs.* جگر jigar, كبد kabid.—(*Chronic inflammation of liver*) سده كبد suddah-i-kabid.—(*Lobes of liver*) قطعات كبد qat'át-i-kabid.—(*Liver complaint*) درد جگر dard-i-jigar, سده جگر suddah-i-jigar, وجع كبد vaj'-i-kabid, قولنج كبدي qúlinj-i-kabidí.—(*One who lives*) زنده zindah.—(*A free-liver*) اهل صفا ahl-i-safá, خوش گذران khush-guzrán.

Liveried, *adj.* جامه پوش jámah-púsh, متقمص muta-qammis, متدثر mutadassir.

Livery, *subs.* لباس libás (*pl.* البسه albisah), رخت rakht, جامه jámah, قميص qamís, دثار dasár.—(*Body of men*) جمعيت آزاد مرد jam'íyat-i-ázád-mard.

Livery-man, *subs.* جامه پوش jámah-púsh, متقمص mutaqammis, متدثر mutadassir.—(*Freeman*) آزاد مرد ázád-mard, حر hurr, مختار mukhtár.

Livery-stable, *subs.* اسطبل istabl, طويله tavílah, چاروادار خانه chárvádár-khánah.

Livery-stable keeper, *subs.* چهار پا دار chahár-pá-dár.

Live-stock, *subs.* حيوان haiván, جانور jánvar, خيل khail, دواب davább, غنم ghanam (*pl.* اغنام aghnám), انعام in'ám.

Livid, *adj.* زرد zard, سفيد safíd, كبود kabúd, آبي ábí, رنگ باخته rang-bákhtah.

Lividness, *subs.* زردي zardí, سفيدي safídí, كبودي kabúdí, رنگ باختگي rang-bákhtagí.

Living, *subs.* (*Food, &c.*) خوراك khurák, طعام ta'ám, (*pl.* اطعمه at'imah), اكل akal.—(*Livelihood*) مايه زندگي máyah-i-zindagí, اسباب معيشت asbáb-i-ma'íshat.—(*Dwelling*) سكونت sukúnat, استقرار istiqrár.—*adj.* زنده zindah, حي hayy, عائش 'áïsh.—(*A living man*) ادم جاندار adam-i-ján-dár.—(*Living is dear*) اسباب معيشت گران است asbáb-i-ma'íshat girán ast, آذوقه گرانست ázúqah girán ast.

Lixivial, *adj.* نمكين namakín, قلياي qalyáí, شور shúr, شوره دار shúrah-dár, تيز آب دار tíz-áb-dár.

Lixiviate, *adj.* قلياي qalyáí, تيزابي tíz-ábí, شوره دار shúrah-dár.

Lixiviate, *verb*, قليا دار ساختن qalyá-dár sákhtan, قليا ساختن *or* زدن *or* گرفتن qalyá sákhtan *or* zadan *or* giriftan, تيزاب كردن tíz-áb kardan, شور نمودن shúr nimúdan, شوره حاصل نمودن shúrah hásil nimúdan.

Lixiviation, *subs.* نمك گيري namak-gírí, قليا ماري qalyá-sází, قليا زني qalyá-zaní, قليا گيري qalyá-gírí.

Lixivium, *subs.* شور آب shúr-áb, نمك آب namak-áb, آب قليا áb-i-qalyá, تيز آب tíz-áb.

Lizard (*Lacerta agilis*), *subs.* چلپاسه chalpásah, مار ملنجشك már-malinjishk.—(*Guana lizard*) سوسمار súsmár, بزمجه buzmajah, بزدوش buz-dúsh (so called from its supposed propensity to suck she-goats).—(*Speckled lizard*) سام ابرص sámm-abras, ابرص abras.

Lo! *interj.* اينك ínak, هان hán, هين hín.

Load, *subs.* بار bár, حمل haml, وقر viqr (*pl.* اوقار auqár).—(*Load of a camel*) شتر وار shutur-vár, بارشتر bár-i-shutur.—(*Of an ass*) خروار khar-vár, خلوار khal-vár (*vulg.*).—(*Of a man*) كوله بارچه kúlah-bárchah, كوله kúlah, ثقل saql, وزن vazn, فشار fishár, زحمت zah-mat.—(*Of a gun*) پر كني pur-kuní, باردارسازي bárdár-sází.—(*He has a load of trouble*) بارزحمتي بر خود دارد bár-i-zahmatí bar khud dárad.

Load, *verb*, بار كردن bár kardan, حمل كردن haml kar-dan, بار گيري متاع كردن bár-gírí-i-matá' kardan, زير بار كشيدن zír-i-bár kashídan.—(*A gun*) پر كردن pur kardan.

Loaded, *part.* بار كرده bár-kardah, حمل شده haml-shudah.—(*Gun*) پر كرده pur-kardah.—(*His speech was loaded with quotations*) سخنش پر از استعارات بود sukhun-ash pur az isti'árát búd.—(*The tree was loaded with fruit*) درخت زير بار ثمر بود dirakht zír-i-bár-i-samar búd.—(*He was loaded with honour by the Shah*) منتهائي التفات از جانب شاه در حق او معمول و مبذول افتاد muntahá,í-i-iltifát az jánib-i-sháh dar haqq-i-ú ma'múl va mabzúl uftád.

Loading, *subs.* (*Cargo*) حمل haml, بار bár, وقر viqr (*pl.* اوقار auqár).—(*Action*) عمل 'amal, كار kár.

Loadstar, *subs.* ستاره قطب sitárah-i-qutb, نجم هدايت najm-i-hidáyat.

Loadstone (*Ferri oxidum magneticum*), *subs.* مغناطيس maghnátís, سنگ آهنربا sang-i-áhan-rubá, سنگ آهن sang-i-áhan-kash, سنگ مقناطيس sang-i-maqná-tís.

Loaf, *subs.* نان nán, قرص نان qurs-i-nán, كماج kumáj, گرده gardah.—(*Of sugar*) كله قند kallah-i-qand, سر قند sar-i-qand.

Loafer, *subs.* اوباش aubásh, آواره ávárah, بيكار bí-kár, مطرود matrúd, بيسر و پا bí-sar-u-pá, در بدر dar-bi-dar, هرزه گرد harzah-gard.

Loafing, *subs.* اوباشي aubáshí, بيكارگي bí-káragí, هرزه گردي harzah-gardí.

Loaf-sugar, *subs.* قند qand, ابلوج ablúj, شكر مخروطي shakar-i-makhrútí.

Loam, *subs.* گل gil, خاك khák, طين tín, تراب turáb.

Loamy, *adj.* گلي gilí, خاکي khákí, طيني tíní, ترابي turábí.

Loan, *subs.* (*Of money, &c.*) قرض qarz, وام vám, بده bidih, دين dain, استقراض istiqráz.—(*Of an article*) عاريت 'áriyat (*pl.* عواري 'avárí), استعاره isti'árah.—(*Commercial term*) سندات استقراض sanadát-i-istiqráz.

Loan, *verb,* قرض دادن qarz dádan, عاريت دادن 'áriyat dádan, وام دادن vám dádan, اقراض کردن iqráz kardan, اعاره نمودن i'árah nimúdan.

Loathe, *verb,* مکروه داشتن makrúh dáshtan, نفرت کردن nifrat kardan, منفور داشتن manfúr dáshtan, بد دانستن bad dánistan, تنجيس کردن tanjís kardan, بيزار بودن (از) bízár búdan (az), بغض نمودن bughz nimúdan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan.

Loather, *subs.* کاره kárih, کراهت دار kiráhat-dár, بغض نماينده bughz-nimáyandah, نفور nafúr, دشمن دار dushman-dár.

Loathful, *adj.* مبغوض mabghúz, مکروه makrúh, منفور manfúr, زشت zisht, قبيح qabíh, کريه karíh.

Loathing, *subs.* ابا ibá, اعراض i'ráz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, کراهت karáhat, کراهيت karáhíyat, استقباح istiqbáh, بغض bughz, بد آئي bad-á,í.

Loathingly, *adv.* با تنفر bá-tanaffur, از روي کراهت az-rúy-i-karáhat, بطور نفرت bi-taur-i-nifrat, کارهانه kárihánah.

Loathsome, *adj.* زشت zisht, مکروه makrúh, مغص mughass, کريه karíh, قبيح qabíh, نا پسند ná-pasand.

Loathsomeness, *subs.* زشتي zíshtí, مکروهي makrúhí, کريهي karíbí, قباحت qabáhat, منفوري manfúrí.

Lobby, *subs.* ايوان aiván, دالان dálán, تالار tálár, کفش کن kafsh-kan, کرياس kiryás (*pl.* کراريس karáris), ساحه sáhad, پيشگاه písh-gáh.

Lobby member, *subs.* نائب قاضي náïb-i-qází, شريعت مآب sharí'at-má,b, قانون چي qánún-chí.

Lobe, *subs.* (*Of the ear*) نرمه گوش narmah-i-gúsh, بنا گوش biná-i-gúsh, لاله گوش lálah-i-gúsh, لائي lá,í, پيچيده píchídah.—(*Of a leaf*) قطعه برگ qat'ah-i-barg, تکه takkah, پارچه párchah, پاره párah, لخته lakhtah, پره parrah, قاش qásh.

Lobed, *adj.* مقطع muqatta', لخته لخته lakhtah-lakhtah, قطعه قطعه qat'ah-qat'ah, پره دار parrah-dár, قاش قاش qásh-qásh.

Loblolly-boy, *subs.* شاگرد جراح shágird-i-jarráh, شوريا چي shúryá-chí.

Lobscouse, *subs.* قيمه سبزي qímah-i-sabzí, قورمه سبزي qúrmah-i-sabzí.

Lobster, *subs.* خر چنگ khar-chang, چنگ کله kallah-chang, پنج پايك panj-páyak, کرنجال karanjál, کلنجار kalanjár, سرطان saratán, پنجپايك panj-páyak.

Lobule, *subs.* پارچه párchah, قطعه کوچك qat'ah-i-kúchik, قاش خرد qásh-i-khurd.

Local, *adj.* محلي mahallí, محليه mahallíyah, موقعي mauqi'í, مکاني makání, وطني vatání, مقامي maqámí, موضعي mauza'í.—(*Local government*) حکومت محليه hukúmat-i-mahallíyah.—(*A local disease*) مرض وطني marz-i-vatání, نا خوشي محلي ná-khushí-i-mahallí.

Localism, *subs.* محليت mahallíyat, مکانيت makánívat, وطنيت vataníyat, مقاميت maqámíyat, موضعيت mauza'íyat.

Locality, *subs.* مکان makán, مقام maqám, محل mahall, معرض ma'raz, موضع mauza', موقف mauqif, حيز hayyiz, مطرح matrah, جا já, جاي jáy, جايگاه jáy-gáh, بقاع buqá', موقع mauqi', منزل manzil (*rt.* منازل manázil), مورد maurid, اوبه úbah.

Localize, *verb,* محلي ساختن mahallí sákhtan, موقعي کردن mauqi'í kardan, محدود نمودن mahdúd nimúdan, انحصار دادن inhisár dádan.

Locally, *adv.* مکانا makánan, از حيثيت محل az-haisíyat-i-mahall.

Local treatment, (*Medical term*) معالجه محلي mu'álajah-i-mahallí.

Locate, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, وضع کردن vaz' kardan, کردن kardan (*rt.* کن kun), هشتن hishtan (*rt.* هل hil), هليدن hilídan, جا معين کردن já-i-mu'ayyan kardan, متمکن نمودن mutamakkin nimúdan, قرار دادن qarár dádan.—(*To locate oneself*) جا گرفتن já giriftan.

Location, *subs.* اقامت iqámat, مقام maqám.—(*Action*) تمکين tamkín, وضع vaz', تعيين مکان ta'yín-i-makán.

Loch, *subs.* درياچه daryáchah, غدر ghudar, برکه birkah, تالاب táláb, غدير ghadír, بحيره buhairah.

Lock, *subs.* قفل qufl.—(*Of hair*) حلقه halqah, طره turrah, جعد ja'd, تاب táb.—(*At the sides of the head*) زلف zulf.—(*On the crown of the head*) کاکل kákul, کاکول kákúl, شوشه shúshah.—(*At the back of the head*) گيس gís, گيسو gísú.—(*On the forehead*) چليپا chalípá, چتر chatr.—(*Of a gun*) چخماق chakhmáq, چقماق chaqmáq.—(*On a river*) بند band, ضد zidd.—(*In wrestling*) گير gír.

Lock, *verb,* قفلرا بند کردن qufl-rá band kardan, چفت کردن chift kardan, قفل کردن qufl kardan, بستن bastan (*rt.* بند band), گير کردن gír kardan, حبس نمودن habs nimúdan.—(*To put on a lock*) قفل چسبانيدن qufl chasbánídan.—(*As in wrestling*) دست و بازو بهم بر آمدن شدن dast-u-bázú shudan, bi-ham bar-ámadan, شاخ بر شاخ نهادن shákh bar shákh nihádan, شمشير قپيدن shimshír qapídan.—*intrans.* قفل شدن qufl shudan, بهم نزديك گشتن bi-ham nazdík gashtan, در هم پيوستن dar-ham paivastan.

Lockage, *subs.* مواد قفل mavádd-i-qufl, لوازم قفل lavázim-i-qufl, قفليت qufliyat.—(*Toll*) باج báj, محصول mahsúl, حق عبور haqq-i-'ubúr.

Locker, *subs.* صندوق sandúq, اطاق چه utáqchah, دست دان dast-dán.

Locket, *subs.* موي دان múí-dán, زلف دان zulf-dán.

Lock-jaw (*Tetanus trismus*), *subs.* لقوه laqvah, دهن قفلك dahan-quflak, دهن چفتك dahan-chiftak.

Lock-smith, *subs.* قفل ساز qufl-sáz, كليد ساز kilíd-sáz.

Locomotion, *subs.* انتقال intiqál, ارتحال irtihál, نقل naql, سير sair, حركت harakat, جا بجائي já-bi-já'í, تحرك taharruk.

Locomotive, *subs.* گاري كش gárí-kash, جراره jarrárah, حراكه harrákah, نقاله naqqálah, چرخ آلات بخار charkh-i-álát-i-bukhár, لوكوموتيف lúkúmútif (European).—*adj.* حركت كن harakat-kun, متحرك mutaharrik, جنبان jumbán, جا بجا شو já-bi-já-shau, سير نما sair-nimá, نقل كن naql-kun.

Locomotiveness, *subs.* جا بجائي já-bi-já'í, جا بجا شوي já-bi-já-shaví, نقل naql, انتقال intiqál, نقالگي naqqálagí, تنقل tanaqqul, تحرك taharruk.

Locum-tenens, *subs.* نائب náïb, خليفه khalífah (*pl.* خلائف khaláïf), جا نشين já-nishín, وكيل vakíl, كار پرداز kár-pardáz.

Locust, *subs.* ملخ malakh, ميگ maig, جراد jarád.—(*Ravages of locusts*) ملخ خوري malakh-khurí.

Locust-tree (*Ceratonia siliqua*), *subs.* خرنوب khurnúb, خروب khurúb.

Lode, *subs.* رگ rag, عرق 'araq, مجري majrá, ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí).

Lodge, *subs.* خانه khánah, مكان makán, مغاره maghárah, كهف kahf, مأوا mává, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), محل mahall, مقام maqám.—(*Of free-masons*) محل اجتماع mahall-i-ijtimá', مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), محفل mahfil (*pl.* محافل mahá-fil), مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), ماسونگاه má-sún-gáh (European).

Lodge, *verb trans.* (*Locate*) توديع نمودن taudí' nimúdan, امانت گذاشتن imánat guzáshtan, جاي دادن jáy dádan, متمكن ساختن mutamakkin sákhtan.—(*To lodge a person*) اسكان نمودن iskán nimúdan, منزل manzil dádan.—*intrans.* منزل داشتن manzil dáshtan, جاي گرفتن jáy giriftan, بسر بردن bi-sar burdan, بيتوته كردن baitútah kardan, ماندن mándan. —(*It lodged in the tree*) در درخت ماند dar dirakht mánd.

Lodger, *subs.* كرايه چي kiráyah-chí, مسافر musáfir, متوقف mutavaqqif, مهمان mihmán, بيتوته كن baitútah-kun, منزل گير manzil-gír.

Lodging *subs.* (*Abode*) منزل manzil, خانه khánah, بود búd-básh, مأوا mává.—(*Action*) نشيمن nishíman, بيتوته baitútah, سكونت sukúnat, توقف tavaqquf, منزل گيري manzil-gírí.

Lodgment, *subs.* (*Action*) جا دهي já-dihí, منزل دهي manzil-dihí, اسكان iskán, توديع taudí', توطين tautín. —(*Foothold*) جا پا já-i-pá, محل پا mahall-i-pá, موقف mauqaf, مقام maqám, پايگاه páy-gáh.

Lodoicea sechellarum (*The double or sea cocoa-nut*), *subs.* نارجيل بحري nárjíl-i-bahrí, نارگيل بحري nárgíl-i-bahrí.

Loft, *subs.* بالا خانه bálá-khánah, غرفه ghurfah, اطاق بالائي utáq-i-bálá'í.

Loftily, *adv.* مرتفعانه murtafi'ánah, بطور بلند bi-taur-i-buland, عاليانه 'álíyánah, از روي رفعت az-rúy-i-raf'at.—(*Proudly*) متكبرانه mutakabbiránah, با تكبر bá-takabbur, مغرورانه maghrúránah, بطور عجب bi-taur-i-'ujb, از روي بلند پرواز az rúy-i-buland-parvází.

Loftiness, *subs.* (*Height*) رفعت raf'at, بلندي bulandí, علو 'ulúv, طول túl, درازي dirází, ارتفاع irtifá', شموخت shumúkht, سر فرازي sar-farází.—(*In rank, &c.*) طلاقت taláqat, شرافت sharáfat. — (*Pride*) غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, كبريا kibriyá, تكبر takabbur, نفس nafs, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá'í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb, عالي 'álí-tab'í, بلند پرواز buland-parvází, استكبار istikbár, تبختر tabakhtur, اختيال ikhtiyál, فيس fís, فيل سواري fíl-suvárí.—(*The loftiness of his diction*) طلاقت لسان او taláqat-i-lisán-i-ú, سلاست عبارت او salásat-i-'ibárat-i-ú, حسن كلام او husn-i-kalám-i-ú.

Lofty, *adj.* (*High*) رفيع rafí', عالي 'álí, شامخ shámikh, باسق básiq, بلند buland, طولاني túlání, طويل tavíl, دراز diráz.—(*Proud*) مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir, خود پسند khud-pasand, خود بين khud-bín, مدمغ mudammagh, دماغدار dimágh-dár, مستكبر mustakbir, فيل سوار fíl-suvár, متبختر mutabakhtir, مختال mukhtál, بلند پرواز buland parváz.—(*Majestic*) عالي جاه 'álí-jáh, معظم اليه mu'azzam-'ilaihi, موقر muvaqqar, بزرگ buzurg, شريف sharíf.—(*As applied to the English Government*) فخيمه fakhímah.—(*Turkey and Persia*) عليه 'alíyah.—(*In diction*) فصيح fasíh, با سلامت bá-salásat.—(*To be proud*) دماغ داشتن dimágh dáshtan, تجبر tajabbur nimúdan.

Log, *subs.* كنده kundah, تنه tanah, چوب chúb, قوم qaum.—(*Nautical term*) حركت پيما harakat-paimá, سرعت سنج sur'at-sanj.

Logarithmic, *adj.* عددي 'adadí, حسابي hisábí, شماري shimárí.

Logarithms, *subs.* انساب ansáb, نسبت nisbat, شمار shimár-i-a'dád-i-mutanásibah.

Log-book, *subs.* حركت نامه harakat-námah, دفتر حساب حركت جهاز daftar-i-hisáb-i-harakat-i-jaház.

Loggerhead, *subs.* احمق ahmaq, بيوقوف bí-vuqúf, كودن kaudan, گول gúl, كل دمنك kul-damank.—(*Piece of iron*) گرد آهن gird-i-áhan, گلوله آهن gulúlah-i-áhan.—(*To be at loggerheads*) جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, منازعت كردن munáza'at kardan, تكرار كردن takrár kardan, دعوي كردن da'vá kardan.

Logic, *subs.* منطق mantiq, علم منطق 'ilm-i-mantiq, علم كلام 'ilm-i-kalám, علم استدلال 'ilm-i-istidlál.—(*Terms of logic*) اصطلاحات منطقيه istiláhát-i-mantiqí-yah.

Logical, *adj.* منطقي mantiqí, تكلمي takallumí, عقلي 'aqlí, استدلالي istidlálí.

Logically, *adv.* بقاعده منطق bi-qá'idah-i-mantiq, بطور ادله و براهين bi-taur-i-adillah va baráhín, از روي هجت az rúy-i-hujjat.

Logician, *subs.* منطقي mantiqí, اهل منطق ahl-i-mantiq, منطق دان mantiq-dán, حجت شناس hujjat-shinás, حكيم hakím, دانا dáná, عالم 'álim.

Log-line, *subs.* ريسمان سرعت پيمائي rísmán-i-sur'at-paimá,í, رسن حركت شناسي rasan-i-harakat-shinásí.

Logomachist, *subs.* لفظ جنگ lafz-jang, پي حرف رو pay-i-harf-rau, منازع الفاظ munázi'-i-alfáz, زبان جنگ zabán-jang.

Logomachy, *subs.* لفظ جنگي lafz-jangí, پي حرف روي pay-i-harf-raví, نزاع لفظي nizá'-i-lafzí, زبان جنگي zabán-jangí.

Logotype, *subs.* حرف مركب harf-i-murakkab, دو حرفي dú-harfí, ثنائي sunái.

Log-roll, *verb,* كنده غلطاندن kundah ghaltándan, هيمه كشيدن hímah kashídan.

Logwood (*Lignum campechianum*), *subs.* بقم بنفش baqam-i-binafsh.

Loin, *subs.* كمر kamar, صلب sulb, ميان miyán, متن matn, تهيگاه tuhí-gáh.

Loiter, *verb,* درنگ كردن dirang kardan, ديري نمودن dírí nimúdan, ماندن *or* عقب افتادن 'aqib uftádan *or* mándan, پرمه كردن pirmah kardan, معطل شدن mu'attal shudan, تاءخير كردن täkhír kardan, لبث نمودن labs nimúdan, وا ماندن vá-mándan, پا بپا كردن pá bi-pá kardan (*lit.* To use one foot for the other).

Loiterer, *subs.* عقب رو 'aqib-rau, دير رس dír-ras, معطل شو mu'attal-shau, تاءخر نما ta,akhkhur-nimá, سست كار sust-kár, متهاون mutahávin, كاهل káhil, تنبل tambal.—(*Bad character*) نا بكار ná-bi-kár, اوباش aubásh.

Loitering, *subs.* تاءخير täkhír, معطلي mu'attalí, تهاون tahávun, لبث labs, درنگ dirang, دير رسي dír-rasí, دير آئي dír-á,í, تكاسل takásul, پرمه كاري pirmah-kárí.

Loll, *verb,* سستي كردن sustí kardan, آرام كردن árám kardan, لت رفتن lit raftan, خوابيدن khábídan, لهث نمودن lahs nimúdan.—(*To loll the tongue*) زبان جنبانيدن zabán jumbánídan, زبان بيرون افكندن zabán bírún afkandan.

Lollipop, *subs.* مربا murabbá, شيريني shíríní, حلوا halvá.

Lone, *adj.* (*Solitary*) تنها tanhá, تن تنها tan-i-tanhá, مفرد mufarrad, منفرد munfarid, واحد váhid, مجرد mujarrad, منحرد munharid, منزوي munzaví, يكتا yak-tá, موحش múhish, وحشتناك vahshat-nák.—(*It is a very lone place*) جاي وحشتناكيست jáy-i-vahshat-nákí 'st.—(*Unmarried, man*) مجرد mujarrad, عزب 'azab, نا مزوج ná-muzavvaj, غير متاءهل ghair-i-mu-ta,ahhil, بي جفت bí-juft, بي زن bí-zan.—(*Woman*) نا كد خدا ná-kad-khudá, نا مزوجه ná-muzavvajah, غير منكوحه ghair-i-mankúhah, بي شوهر bí-shauhar.

Loneliness, *subs.* وحشه vahshah, وحشتناكي vahshat-nákí, خلوت khalvat. تنهائي tanhá,í, وحدت vahdat, انفراد infirád, تجرد tajarrud, حالت انزوا hálat-i-inzivá, گوشه نشيني gúshah-nishíní, خلوت گزيني khalvat-guzíní.—(*He is much given to loneliness*) بسيار عادت كرده است به تنهائي bisyár 'ádat kardah ast bi-tanhá,í.

Lonely, *adj.* تنها tanhá, منفرد munfarid, مجرد mujar-rad, واحد váhid, وحد vahd, موحش múhish, دور از آبادي dúr-az-ábádí, مهجور mahjúr, منزوي munzaví, گوشه نشين gúshah-nishín, معتزل mu'tazil, فرد fard. —(*It is very lonely*) بسيار موحش است bisyár múhish ast.

Lonesome, *adj.* فريد faríd, فرد fard, تنها tanhá, دور dúr, مهجور mahjúr, مجرد mujarrad, منزوي munzaví.

Long, *adj.* (*Time*) مديد madíd, ممتد mumtadd, دراز diráz, طولاني túlání, دير dír.—(*Distance, &c.*) دراز diráz, طويل tavíl, مطول mutavval, طولاني túlání, كشيده kashídah, بلند buland.—(*The nights are long*) شبها بلند است shabhá buland ast.—(*It is not long*) طول ندارد túl na-dárad.—(*It is not long since he went*) خيلي وقت نيست كه رفت khailí vaqt ní 'st kih raft. —(*How long, time*) چند مدت chand maddat, تا بكي tá-bi-kai, تا چند وقت tá-chand vaqt.—(*Distance*) چه قدر دور chih qadar dúr, چه قدر راه chih qadar ráh.—(*How long? till when?*) تا كي tá-kai, تا چند tá-chand, تا كجا tá-kujá.—(*Long ago*) مدتي muddatí, دير باز dír-báz, از قديم الايام az-qadímu 'l-ayyám, مدتي مديد پيش از اين muddatí-i-madíd písh az ín.—(*As long as*) مادام mádám, مادامكه mádám-kih, مادامي كه mádámí-kih, تا مادامي كه tá-mádámí-kih, تا tá.—(*The*

long and the short of it) کلیات سخن kullíyát-i-sukhun, خلاصه کلام khulásah-i-kalám.—(*To be long, time*) بطول انجامیدن bi-túl anjámídan.—*adv.* خیلي وقت khailí vaqt, تا بمدتي tá-bi-muddatí.—(*Along*) پا به پا pá-bi-pá, در تمامي dar-tamámí, طولاً túlan.

Long, *verb*, خواهش کردن kháhish kardan, میل نمودن mail nimúdan, راغب بودن rághib búdan, ارمان داشتن armán dáshtan, شوق داشتن shauq dáshtan, اشتیاق کردن ishtiyáq kardan, آرزو داشتن árzú dáshtan.

Longanimity, *subs.* وقار vaqár, صبر sabr, تحمل taham-mul, عزم 'azm, شکیبائي shakíbá,í, بزرگ دلي buzurg-dilí, صبوري sabúrí.

Longanimous, *adj.* صبور sabúr, شکیبا shakíbá, با حوصله bá-hausilih.

Long-boat, *subs.* ماشوه بزرگ máshvah-i-buzurg, قائق کبیر qáïq-i-kabír.

Long-cloth, *subs.* شعر sha'r.

Long-clothes, *subs.* رخت بلند rakht-i-buland.

Longer, *subs.* آرزو مند árzú-mand, مشتاق mushtáq, هومناك havas-nák, جویا júyá, راغب rághib, طمعکار tama'-kár, شائق sháïq, مشتهي mutashahhí, آرماني ármání.—*adj.* (*Time*) مدید تر madíd-tar, دیر تر dír-tar, دراز تر diráz-tár, اطول atval.—(*Distance*) دراز تر diráz-tar, بلند تر buland-tar, کشیده تر kashídah-tar.—*adv.* زیاده وقت ziyádah-vaqt.

Longest, *adj.* (*Time*) مدید ترین madíd-tarín, دراز ترین diráz-tarín, طولاني ترین túlání-tarín, اطول atval.—(*Distance*) دراز ترین diráz-tarín, بلند ترین buland-tarín, دور ترین dúr-tarín, ابعد ab'ad.

Longeval, *adj.* دراز عمر diráz-'umr, دیر پا dír-pá, بسیار زي bisyár-zí, طویل العمر tavílu 'l-'umr, معمر mu'am-mar.

Longevity, *subs.* دراز عمري diráz-'umrí, معمري mu-'ammarí, دیر پائي dír-pá,í, بسیار زئي bisyár-zi,í, طول عمر túl-'umr.

Long-headed, *adj.* با فرهنگ bá-farhang, عاقل 'áqil, عقلمند 'aql-mand, زیرك zírak, با هوش bá-húsh, با فراست bá-firásat, کرم کار kirm-i-kár.

Longimetry, *subs.* علم مساحت 'ilm-i-masáhat, طول پیمائي túl-paimá,í, اندازه داني andázah-dání.

Longing, *subs.* (*Desire*) خواهش kháhish, آرزو مندي árzú-mandí, میل mail, اشتیاق ishtiyáq, شوق shauq, طمع tama', رغبت raghbat, اشتها ishtihá, حرص hirs.—(*Of women in child-bed*) آرمه ármah.

Longingly, *adv.* از روي خواهش az-rúy-i-kháhish, بطور آرزو مندي bi-taur-i-árzú-mandí, مشتاقانه mushtáq-ánah, حریصانه harisánah, از روي رغبت az-rúy-i-raghbat.

Longinquity, *subs.* مسافت زیاد masáfat-i-ziyád, بعد بسیار bu'd-i-bisyár, غایت طول ghávat-i-túl.

Longirostral, *adj.* چنگ دراز chang-diráz, طویل المنقار tavílu 'l-minqár.

Longish, *adj.* دراز طور diráz-taur, دراز آسا diráz-ásá, طویل مانند tavíl-mánand.

Longitude, *subs.* درجه طول darajah-i-túl, طول túl, درازي dirází, درازائي dirázá,í.

Longitudinal, *adj.* بطویل bi-tavíl, طولي túlí.

Longitudinally, *adv.* طولاً túlan, بدرجه طول bi-darajah-i-túl, بطور درازائي bi-taur-i-dirázá,í.

Long-primer, *subs.* حرف چاپ harf-i-cháp.

Long-sighted, *adj.* دور بین dúr-bín, دور نظر dúr-nazar, عاقبت بین 'áqibat-bín, آخر بین ákhir-bín.—(*Figuratively*) هوشمند húsh-mand, دانا dáná, با بصیرت bá-basírat, عاقل 'áqil, خرد مند khird-mand.

Long-sightedness, *subs.* دور بیني dúr-bíní, دور نظري dúr-nazarí, عاقبت بیني 'áqibat-bíní, آخر بیني ákhir-bíní.—(*Figuratively*) هوشمندي húsh-mandí, دانائي dáná,í, استبصار istibsár, عاقلي 'áqilí, خرد مندي khird-mandí.

Long-sufferance, *subs.* طول تحمل túl-i-tahammul, بر دار داشت bar-dásht, صبر sabr, صبوري sabúrí, شکیبائي shakíbá,í, امهال imhál, املا imlá, انظار inzár.

Long-suffering, *subs.* طول تحمل túl-i-tahammul, بر دار داشت bar-dásht, صبر sabr, صبوري sabúrí, شکیبائي shakíbá,í, امهال imhál, املا imlá, انظار inzár.—*adj.* صبور sabúr, شکیبا shakíbá, بر دار داشت کن bar-dásht-kun, با تحمل bá-tahammul, مهلت ده muhlat-dih.

Long-winded, *adj.* دراز روده rúdah-diráz.—(*Prolix*) پر گو pur-gú, پر سخن pur-sukhun, ممل mumill, ملال انگیز malál-angíz, طول ده túl-dih, طویل tavíl, مفصل mufassal, دراز diráz.

Long-windedly, *adv.* بطور روده درازي bi-taur-i-rúdah-dirází.—(*Prolixly*) بطرز پر گوئي bi-tarz-i-pur-gú,í, پر سخنانه pur-sukhunánah, ممللانه mumillánah, تطویل tatvíl, علي التفصیل 'ala 't-tafsíl, تفصیلاً tafsílan, علي الطویل 'ala 't-tavíl.

Long-windedness, *subs.* روده درازي rúdah-dirází.—(*Prolixity*) پر گوئي pur-gú,í, پر حرفي pur-harfí, ملال انگیزي malál-angízí, طول دهي túl-dihí, تفصیل tafsíl, اطناب itnáb, تطویل tatvíl.

Longwise, *adv.* طولاً túlán, بطور درازائي bi-taur-i-dirázá,í, از روي طول az rúy-i-túl.

Loo, *subs.* تخته بازي takhtah-bází, گنجیفه بازي ganjífah-bází.

Loo, *verb*, بردن burdan, پیش بردن písh burdan, غالب آمدن ghálib ámadan, زدن zadan (*rt.* زن zan).

Look, *subs.* نگاه nigáh, نظر nazár.—(*Appearance*) ظهور zuhúr, صورت súrat, اشکال ashkál, پیدائش paidáïsh, رو rú, روي rúy, چهره chihrah.—(*His looks belie him*) دروغ از چهره اش مي بارد durúgh az chihrah-ash mí-

bárad.—*interj.* اينك ínak, هان hán, هين hín, ده dah.

Look, *verb,* نگريستن nigrístan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), نظر كردن nazar kardan, نگاه كردن nigáh kardan, مشاهده كردن mushádadah kardan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan.—(*Seem*) نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), پديد آمدن padíd ámadan, ظاهر شدن záhir shudan, معلوم شدن ma'lúm shudan.—(*To look after*) مواظبت نمودن muvázabat nimúdan.— (*To look into*) رسيدگي كردن rasídagí kardan, غور كردن ghaur kardan, تفحص نمودن tafahhus nimúdan.—(*To look into, as a window overlooks a garden*) بسمت بودن bi-samt búdan.—(*To look for*) تلاش كردن talásh kardan, پي گشتن pay gashtan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گرديدن gardídan (*rt.* گرد gard).—(*To look out for*) انتظار كشيدن intizár kashídan, چشم داشتن chashm dáshtan, مترقب بودن mutaraqqib búdan.—(*She looks forty*) بنظر چهل ساله bi-nazar chihil sálah mí-nimáyad.—(*Whichever way a man goes the picture looks towards him*) ادم هر طرف مي رود چشم صورت باوست adam har taraf mí-ravad chasm-i-súrat bá-ú 'st.—(*We will go to look at it*) برويم تماشايش بكنيم bi-ravím tamáshái'sh bi-kuním.

Looking-glass, *subs.* آئنه áïnah, مرآت mir,át (*pl.* مرائي marái).

Look-out, *subs.* تفحص tafahhus, جستجو just-u-jú, تلاش talásh, طلب talab.—(*Place*) منظره manzarah, ديده گاه dídah-gáh, برج burj, نزهتگاه nuzhatgáh.

Loom, *subs.* كار گاه kár-gáh, كار گاه جولائي kár-gáh-i-júlá,í, جولاه خانه júláh-khánah, دستگاه بافندگي dastgáh-i-báfandagí, هرمين harmín.

Loom, *verb,* نمودن nimúdan, ظاهر شدن záhir shudan, پديد آمدن padíd ámadan, بلند گشتن buland gashtan, مرتفع شدن murtafi' shudan, بر آمدن bar-ámadan, بزرگ گرديدن buzurg gardídan.

Looming, *subs.* ظهور zuhúr, پيدائي paidá,í, بزرگي buzurgí, بر آمدگي bar-ámadagí, تفوق tafavvuq, ارتفاع irtifá'.

Loon, *subs.* (*Person*) ساده دل sádah-dil, سفيه safíh, نا دان ná-dán, كودن kaudan, گول gúl, خل دمنك khuldamank.—(*Aquatic bird*) مرغابي murgh-ábí, طائر بحري táïr-i-bahrí, پرنده دريائي parandah-i-daryá,í.

Loop, *subs.* حلقه halqah, مادگي mádagí, عروه 'urvah, دست آويز dast-ávíz, سوراخ súrákh, رخنه rakhnah, دستگيره dast-gírah, چكش گير chaqush-gír.

Loop-hole, *subs.* حلقه halqah, سوراخ súrákh, تير كش tír-kash.—(*Figurative*) وسيله نجات vasílah-i-naját, سبب خلاصي sabab-i-khalásí, مخرج makhraj, مناص manás, راه گريز ráh-i-guríz.

Loop-holed, *adj.* مثقوب masqúb, سوراخ دار súrákh-dár, تير كش دار tír-kash-dár.

Loose, *adj.* (*Unbound*) گشاده gushádah, محلول mahlúl, نا بسته ná-bastah, باز báz, واز váz, ول vil (*vulg.*) (*Slack*) سست sust, گشاده gushádah, فراخ farákh, شل shul, لق laq.—(*Not firm*) نا محكم ná-muhkam, مبك sabuk, ول vil (*vulg.*).—(*Hanging down*) فرو هشته furú-hishtah, آويخته ávíkhtáh, ول شده vil-shudah (*vulg.*) —(*Unconnected*) نا پيوسته ná-paivastah, نا مربوط ná-marbút, نا مقرون ná-maqrún.—(*Dissolute*) بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm, بي آب رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár.—(*As leaves of a book, &c.*) ور آمده var-ámadah. —(*As bowels*) رو rau, نرم narm, روان raván.—(*To hang loose*) هليدن hilídan.—(*To be loose, unbound, free*) باز شدن báz shudan, رها شدن rihá shudan, ول شدن vil shudan (*vulg.*).—(*Infirm*) لقيدن laqídan, لق شدن laq shudan, نا محكم بودن ná-muhkam búdan.

Loose, *verb,* گشادن gushádan, گشودن gushúdan, گشاد گردن gushád kardan, وا كردن vá-kardan, باز كردن báz-kardan, حل كردن hal kardan, شل كردن shul kardan. —(*Let go*) رها كردن rihá kardan, خلاص كردن khalás kardan, گذاشتن guzáshtan, ول كردن vil kardan (*vulg.*). —(*To loose the reins*) اطلاق عنان نمودن itláq-i-'inán nimúdan, لجام دادن lijám dádan, دهنه سست كردن dahanah sust kardan.—(*Set sail*) شراع بر داشتن or كشيدن shirá' bar-dáshtan or kashídan.—(*To loose one's efforts*) كوتاهي كردن kutáhí kardan, قصور ورزيدن qusúr varzídan, تقصير نمودن taqsír nimúdan.

Loosely, *adv.* بطور گشاده bi-taur-i-gushádah, بطرز پريشان bi-tarz-i-parísán, بطور از هم جدا bi-taur-i-az-ham-jidá.—(*Carelessly*) بي پروايانه bí-parváyánah, از روي لا ابالي گري az-rú-i-lá-ubálí-garí, بي اعتنايانه bí-i'tináyánah, بي سببانه bí-sabab-ánah, شريرانه sharíránah, بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, باغيانه bághíyánah, مفسدانه mufsidánah, بطور هرزگي bi-taur-i-harzagí.

Loosen, *verb trans.* باز نمودن báz vá-kardan, وا كردن nimúdan, رهانيدن rahánídan, خلاص كردن khalás kardan, ول كردن vil kardan (*vulg.*).—*intrans.* سست شدن sust shudan, شل گشتن shul gashtan, اخلال يافتن ikhlál yáftan.—(*To loosen the bowels*) تنقيه نمودن tanqiyah nimúdan, جاري ساختن járí sákhtan, لينت دادن línat dádan.

Looseness, *subs.* گشادگي gushádagí, نا بستگي ná-bastagí, سستي sustí, فرو هشتگي furú-hishtagí, نا پيوستگي ná-paivastagí, رخاوت rakhávat, سبكي sabukí, خلل حالي khalal-hálí.—(*Medical term*) اسهال is,hál, شكم shikm-i-shikm, زحير zahír.

لينت línat, روانی ravání, نرمی narmí, وازی vází, رانش ránish.—(*Dissoluteness*) شرارت sharárat, قباحت qabáhat, بی مزگی bí-mazagí, فسوق fusúq, بی قاعدگی bí-qá'idagí, یاره رفتاری yárah-raftárí, بغی baghí.—(*Careless*) بی پروائی bí-parvá'í, لا ابالیگری lá-ubálí-garí, بی احتیاطی bí-i'tiná'í, بی احتیاطی bí-ihtiyátí.

Lop, *subs.* شاخه shákhah, شاخ shákh, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún), کشک kasag.—(*Flea*) کك kik, برغوث barghús.

Lop, *verb,* تراشیدن tiráshídan, قطع کردن qat' kardan, بریدن burídan *or* burrídan, چیدن chídan (*rt.* چین chín), کوتاه کردن kútáh kardan, قیچی کردن qaichí kardan.

Lope, *subs.* قدم qadam, پا shilikhtah, دو dau, جست just, شلنگ shiling, شلخته t, طفره tafrah.

Lope, *verb,* دویدن davídan, دن khíz kardan, هولك رفتن tákhtan (*rt.* تاز táz). جست و خیز هولك húlik-húlik raftan,

Lopper, *verb,* ترش شدن turus h shudan, دندره گشتن dndarah gashtan, فاسد گردیدن fásid gardídan.

Lopping, *subs.* قطع qat', یدگی dah, مقطوع maqtú', مقصوص m burídagí, بریده burí- iqsús.

Lop-sided, *adj.* نا کش ná-kash یك طرف سنگین yak-bar, نا همسان ná-ham-sán, یك yak-taraf-sangín.

Loquacious, *adj.* مقوال miqvál vir-virau, حراف harráf, پر گو pur-gú, ور ورو chil-chil-zabán, پرداز سخن pur-harf, چل چل زبان

Loquacity, *subs.* پر گوئی pu khun-pardáz.

ور ور vir-vir, حرافی harráf gí'í, پر حرفی pur-harfí, زبانی, سخن پردازی sukhun chil-chil-

Lord, *subs.* امیر amír (*pl.* ا ar í. khán, بیگ beg, والی válí,), میر mír, خان موالی maválí), آغا ágha, قا va مولی maulá (*pl.* khudávand, خاوند khávu uqá, سید sayyid, خداوند buzurg (*pl.* بزرگان buzur حضرت hazrat, بزرگ khudá, الله allah, رب raīs.—(*God*) خدا مخدوم makhdúm, مالك má... haqq.—(*Master*) har, خاوند khávand, بعل ba (*Husband*) شوهر shau- *honour*) مقرب الخاقان muq sayyid.—(*Title of* sharíf, بر گزیده قوم bar-guz bu 'l-kháqán, شریف tár, مالك málik.—(*Lord* i-qaum, مختار mukh- marzbán (*pl.* مرازبه marázib *the Marshes*) مرزبان rabb.—(*House of Lords*) یا رب (*O Lord !*) yá- مجلس majlis-i-a'yán.

Lord, *verb,* تسلط وورزیدن ta rzídan, استیلا حاصل istílá hásil karda کردن غلبه داشتن ghalabah ghálib búdan, nimúdan, ندی کردن buzurgí andí kardan.—(*He lords it over people*) متسلطانه با قوم mu- tasallitánah bá-qau kunad.

Lordliness, *subs.* کبر kibr, مغروری maghrúrí, بزرگواری buzurg-várí, خداوندی khudávandí, تسلط tasallut, استیلا istílá, تبختر tabakhtur.

Lordling, *subs.* آقا زاده áqá-zádah, سید زاده sayyid-zádah, مخدوم زاده makhdúm-zádah, بزرگ زاده buzurg-zádah.

Lordly, *adj.* متکبر mutakabbir, مغرور maghrúr, بزرگوار buzurg-vár, آقا منش áqá-manish, سید وار sayyid-vár, متشخص mutashakhkhis, مختال mukhtál, متبختر mutabakhtir.—*adv.* مغرورانه maghrúránah, متکبرانه mutakabbiránah, بطور بزرگی bi-taur-i-buzurgí, متشخصانه mutashakhkhisánah, از روی تبختر az rúy-i-tabakhtur.

Lordship, *subs.* (*Place*) ولایت vilávat, حکومت hukúmat, دائره امر dáïrah-i-amr, اداره بزرگی idárah-i-buzurgí.—(*Person*) جناب janáb, جناب عالی janáb-'álí, سر کار sar-kár, نواب اشرف والا navváb-i-ashraf-válá.—(*Dominion*) حکمرانی hukm-rání, مملکت داری mamlikat-dárí, فرمانروانی farmán-ravání, تسلط tasallut, اقتدار iqtidár.

Lore, *subs.* علم 'ilm, دانش dánish, نصیحت nasíhat, پند pand.

Lorgnette, *subs.* شیشه shíshah, زجاجه zujájah, آبگینه áb-gínah, خرده بین khurdah-bín, ذره بین zarrah-bín.

Lorica, *subs.* درع dir' (*pl.* دروع durú'), زره zirih, غطا ghitá, پوشش púshish.

Loricate, *verb,* زره پوش کردن zirih-púsh kardan, مدرع mudarri' sákhtan, پوشاندن púshándan, تغشیه taghshiyah kardan.

Lorication, *subs.* زره پوشی zirih-púshí, تدریع tadrí', تدرع tadarru', تغشیه taghshiyah, تغطیه taghtiyah, پوشانی púshání.

Loriot, *subs.* سبز قبا sabz-qabá.

Lorn, *adj.* متروك matrúk, فرو گذاشته furú-guzáshtah, تنها tanhá, بیکس bí-kas.

Lory, *subs.* طوطی tútí, ببغال babghál.

Lose, *verb trans.* گم کردن gum kardan, ضائع کردن zái' kardan, فوت نمودن faut nimúdan, مفقود کردن mafqúd kardan, غیب نمودن ghaib nimúdan, غائب کردن ghá'ib kardan, لا دادن lá dádan, خسران نمودن khusrán nimúdan, تبذیر نمودن tabzír nimúdan.—(*Squander or throw away*) باختن bákhtan, بر باد دادن bar bád dádan, تلف کردن talaf kardan.—*intrans.* خسارت کشیدن khasárat kashídan, نقصان یافتن nuqsán yáftan, زیان بردن ziyán burdan, ضرر کردن zarar kardan, تاوان زده شدن táván-zadah shudan.—(*As a watch*) کند کار کردن kund-kár kardan.—(*To lose soldiers in battle*) تلفات دادن talafát dádan, تلف شدن talaf shudan *or* گشتن gashtan, بکشتن دادن bi-kushtan dádan, شکست یافتن shikast yáftan, زوال پذیرفتن zavál pazíruftan.—(*To*

lose time) فرصترا از دست دادن fursat-rá az dast dádan, اوقات خودرا ضائع کردن auqát-i-khud-rá záï' kardan.—(*To lose one's temper*) غضبناك شدن ghazabnák shudan, کج خلق گردیدن kaj-khulq gardídan, غیظ نمودن ghaiz nimúdan.

Losel, *subs.* مبذر mubazzir, مسرف musrif, ول خرج vil-kharj, دني duní.

Loser, *subs.* زیان کار ziyán-kár, خاسر khásir, خسارت زده khasárat-zadah, فاقد fáqid, گم کننده gum-kunandah, ضرر کن zarar-kun, خسران کش khusrán-kash.

Losingly, *adv.* بطور خسارت bi-taur-i-khasárat, بطریق زیانکاري bi-taríq-i-ziyán-kárí, بطرز ضرر bi-tarz-i-zarar, خاسرانه khásiránah.

Loss, *subs.* خسارت khasárat, گزند gazand, تلف talaf, فوت faut, مضرت muzarrat, ضرر zarar, ضرارت zarárat, اذي azí.—(*Waste*) زیان ziyán, نقص naqs, نقصان nuqsán.—(*Military term*) تلفات talafát.—(*Calamity*) خسران khusrán, آسیب ásíb, صدمه sadamah, آفت áfat.—(*At a loss*) متحیر mutahayyir.

Lost, *part. and adj.* گم gum, مفقود mafqúd.—(*To be lost*) گم شدن gum shudan, غائب شدن ghá'ib shudan, ضائع شدن zái' shudan, فوت شدن faut shudan, بر باد شده bar-bád-shudah, از دست رفته az-dast-raftah.—(*He lost money by that transaction*) در آن معامله ضرر مالي کرد dar án mu'ámalah zarar-i-málí kard.—(*To be at a loss*) دست پاچه شدن dast-páchah shudan, حیران بودن hairán búdan.

Lot, *subs.* (*Chance or stake*) قرعه qur'ah, داو dáv.—(*Share*) حصه hissah, تقسیم taqsím, قسمت qismat, بخش bakhsh, سهم sahm, بهره bahrah, بخرا bakhrá.—(*Destiny*) نصیب nasíb, قسمت qismat, تقدیر taqdír, سر نوشت sar-nivisht, پیشاني نوشت píshání-nivisht.—(*To cast lots*) قرعه انداختن qur'ah andákhtan *or* زدن *or* zadan.

Lot, *verb,* تقسیم کردن taqsím kardan, قسمت نمودن qismat nimúdan, بخش کردن bakhsh kardan, حصه دادن hissah dádan, بهره دادن bahrah dádan.

Lote (*Zizyphus lotus—Lotus tree*), *subs.* کنار kunár, نبق nabq, سدر sidr, سدره sidrah (*pl.* سدر sidar), سدیره sudairah.

Loth, *adj.* نا راضي ná-rází, نا خوشنود ná-khush-núd, نا خواه ná-kháh, نخواسته na-khástah, شاکي shákí, کاره kárih, بي میل bí-mail, متنفر mutanaffir.

Lotion, *subs.* اغتسال ightisál, تغسیل taghsíl, دوا davá, شستني shustaní, شست و شو shust-u-shú.

Lottery, *subs.* قرعه بخت qur'ah-bakht, میسر maisar.

Lotus (*Nelumbium speciosum—Water-lily*), *subs.* نیلوفر nailúfar, لیلوپر lailúpar, ابو abú.

Loud, *adj.* بلند buland, جهر jahr, رفیع rafí', بر داشته bar-dáshtah.—(*Clamorous*) غوغاي ghaughá'í, با صدا bá-sidá, پر شات و شوت pur shát-u-shút, پر فریاد pur-firyád, داد زن dád-zan, صیحه گر saihah-gar.—(*He is very loud*) بي پروا است bí-parvá ast, کله شق است kullah-shaqq ast, دهن دریده است dahan-darídah ast.

Loudly, *adv.* با بلندي bá-bulandí, باواز بلند bi-áváz-i-buland.—(*Clamorously*) غوغا کنان ghaughá-kunán, داد زنان dád-zanán, با شات و شوت زیاد bá-shát-u-shút-i-ziyád.

Loudness, *subs.* بلندي bulandí. — (*Loudness of manner*) خود نمائي khud-nimá'í, اظهار طریقه izhár-i-taríqah.

Lough, *subs.* بحیره buhairah, دریاچه daryáchah, شعبه بحر shu'bah-i-bahr.

Lounge, *subs.* (*Place*) جاي تعیش ját-i-ta'ayyush, تکیه گاه takyah-gáh, تفرج گاه tafarruj-gáh, نزهتگاه nuzhatgáh.—(*Action*) اتکا ittiká, سیر sair, تماشا tamáshá, تفرج tafarruj, گردش gardish, ول گردي vil-gardí.—(*Couch*) تخت takht, سریر sarír (*pl.* سرر surur), اریکه aríkah (*pl.* اریك arík).

Lounge, *verb,* تنبل شدن tambal shudan, تنبلي نمودن tambalí nimúdan, لت رفتن lit raftan, خوردن و خوابیدن khurdan va khábídan, وقت ضائع کردن vaqt zái' kardan, سگ زدن sag zadan.

Lounger, *subs.* تماشائي tamáshá'í, هرزه گرد harzahgard, یاوه رفتار yávah-raftár, ول گرد vil-gard.

Louse (*Acarus scabiæ, Pediculus capitis*), *subs.* شپش shipish, قمل qaml.—(*Crap-louse, Pediculus pubis*) شپش زهار shipish-i-zahár.—(*Larvæ of lice*) رشك rishk.

Lousewort (*Staphisagria—Wild wine*), *subs.* مویزك mavízak, کشمش کولي kishmish-i-kaulí.

Lousiness, *subs.* شپش داري shipish-dárí, کرمگي گري kirmagí-garí.—(*Meanness*) دناءت danáät, سفلگي suflagí.

Lousy, *adj.* شپشو shipishú, شپش دار shipish-dár, کرمکي kirmagí.—(*Mean*) دون dún, دني duní, سفله suflah.

Lout, *subs.* بي ادب bí-adab, روستا rústá, بي تربیت bí-tarbiyat, فلاح falláh.

Loutish, *adj.* بي ادب bí-adab, روستا وار rústá-vár, فلاح سان falláh-sán.

Lovable, *adj.* دل چسب dil-chasb.

Lovage (*Ligusticum levisticum*), *subs.* انجداني رومي anjudání-i-rúmí.

Love, *subs.* عشق 'ishq, محبت mahabbat, حب hubb, مودت mavaddat, وداد vidád, یاري yárí, دوستي dústí, مهر mihr, میلان mailán, الفت ulfat, علاقه 'aláqah, صبب sibáb, هوا havá, شعف sha'f.—(*Liking*) میل mail, خوش داري khush-dárí, پسند pasand.—(*Beloved*) محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah, معشوق ma'shúq, معشوقه

ma'shúqah, یار yár, دوست dúst.—(*Love of offspring*) حب ولد hubb-i-valad, تردم taraddum.—(*Love of eating*) طعام دوستي ta'ám-dústí, خوراك پسندي khurák-pasandí.—(*Love towards one's parents, &c.*) عشق مجازي 'ishq-i-mujází. — (*Love towards one's wife*) عشق حقيقي 'ishq-i-haqíqí. — (*Love of the world*) محبت دنيا mahabbat-i-dunyá, حب دنيا hubb-i-dunyá.—(*In love with*) عاشق 'áshiq, گرفتار giriftár. —(*To fall in love*) دل از دست دادن dil az dast dádan, دل بسته شدن dil-bastah shudan, عاشق شدن 'áshiq shudan.—(*He is in love*) سرش بند شده است sar-ash band shudah ast (*lit.* His head has been ensnared).

Love, *verb trans.* (به) عشق داشتن 'ishq dáshtan (bi), (به) محبت داشتن mahabbat dáshtan (bi).—(*Like*) خوش داشتن khush dáshtan, (به) ميل داشتن mail dáshtan (bi), (بسوي) راغب بودن rághib búdan (bi-saví), دوست داشتن dúst dáshtan, عزيز داشتن 'azíz dáshtan, مائل بودن máil búdan.—*intrans.* عاشق بودن 'áshiq búdan, عشق داشتن 'ishq dáshtan, محبت داشتن mahabbat dáshtan, مغرم بودن mughram búdan. — (*He loves fighting*) از جنگ خوشش مي‌آيد az jang khush-ash mí-áyad.—(*To love one another*) يكديگررا دوست داشتن yak-dígar-rá dúst dáshtan.

Love-apple (*Solanum lycopersicum—Tomato*), *subs.* پاتشگاه pátishgáh, بادنجان فرنگي bádinján-i-farangí, دستنبو dastambú.

Love-favour, *subs.* تحفه tuhfah (*pl.* تحف tuhaf), هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), نشان محبت nishán-i-mahabbat, سوغات súghát, ارمغان armaghán.

Love-feast, *subs.* ضيافت ديني ziyáfat-i-díní, سفره محبت sufrah-i-mahabbat, اطعام دوستي at'ám-i-dústí.

Love-knot, *subs.* عقده محبت 'iqdah-i-mahabbat, گره دوستي girih-i-dústí, مودت 'iqd-i-mavaddat, پيمان مهر paimán-i-mihr.

Love-letter, *subs.* مكتوب مودت maktúb-i-mavaddat, مودت نامه mavaddat-námah, خط محبت آميز khatt-i-mahabbat-ámíz.

Love-lies-bleeding (*Amaranthus candatus*), *subs.* زلف عروسان zulf-i-'arúsán, گل حلوا gul-i-halvá, گل تاج خروس gul-i-táj-i-khurús, زلائف الملوك zaláïfu 'l-mulúk.

Loveliness, *subs.* دلفريبي dil-firíbí, لطف lutf, حسن husn, جمال jamál, مرغوبي marghúbí, محبوبي mahbúbí, زيبائي zíbá'í, دلبري dil-barí, معشوقيت ma'shúqíyat, قشنگي qashangí.

Love-lock, *subs.* زلف zulf, جعد ju'd, گيس gís, گيسو gísú.

Love-lorn, *adj.* مهجور عشق mahjúr-i-'ishq, هجران زده hijrán-zadah, فراق كش firáq-kash, متروك دوست matrúk-dúst.

Lovely, *adj.* مرغوب marghúb, مطبوع matbú', محبوب mahbúb, دلبر dil-bar, زيبا zíbá, معشوق ma'shúq, قشنگ qashang.

Lover, *subs.* عاشق 'áshiq, حبيب habíb, هوادار havá-dár, محب muhibb, يار yár, دوست dúst, دلفريب dil-firíb, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), مصاحب musáhib, دوستدار dúst-dár, هوا خواه havá-kháh, خليل khalíl.—(*One who likes*) خوش دارنده khush-dárandah, پسند كن pasand-kun, دوست دارنده dúst-dárandah, محب muhibb, خواهان kháhán, طالب tálib. — (*Lover of pleasure*) عيش طلب 'aish-talab, خوش گذران khush-guzrán, كيف كن kaif-kun, لذت جو lazzat-jú.—(*A pair of lovers*) عاشق و معشوقه 'áshiq va ma'shúqah, عشاق 'usháq, حبيب و محبوب habíb va mahbúb, ياران yárán.—(*To get a lover, in a bad sense*) فاسق گرفتن fásiq giriftan, مصاحب گرفتن musáhib giriftan.

Love-sick, *adj.* مجنون majnún, شوريده shúrídah, شيدا shaidá, بيمار عشق bímár-i-'ishq, مريض محبت maríz-i-mahabbat.

Love-sickness, *subs.* مجنونيت majnúníyat, شوريدگي shúrídagí, شيدائي shaidá'í, بيماري عشق bímárí-i-'ishq, مرض محبت marz-i-mahabbat.

Love-suit, *subs.* خواستگاري khást-gárí, خطبه khutbah, اظهار عشق izhár-i-'ishq, طلب ازدواج talab-i-izdiváj.

Love-token, *subs.* تحفه tuhfah (*pl.* تحف tuhaf), هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), نشان محبت nishán-i-mahabbat, سوغات súghát, ارمغان armaghán.

Loving, *adj.* (*Fond*) مهربان mihr-bán, ودود vudúd, با محبت bá-mahabbat, عشوق 'ashúq.—(*Affectionate*) محبت آميز mahabbat-ámíz, مودت انگيز mavaddat-angíz, پر محبت pur-mahabbat, لطوف latúf, محب muhibb, مهر دل mihr-dil.—(*Amorous*) عشقناك 'ishq-nák, پر عشق pur-'ishq, مهر ناك mihr-nák.

Loving-cup, *subs.* رطل گران ritl-i-girán.

Loving-kindness, *subs.* مرحمت marhamat, مهرباني mihr-báni, التفات iltifát, افضال ifzál, جود júd, كرم karam, شفقت shafaqat, لطف lutf, مكرمت makra-mat.

Lovingly, *adv.* محبانه muhibbánah, از روي محبت az rúy-i-mahabbat, بطور مودت bi-taur-i-mavaddat, از راه لطف az-ráh-i-lutf, بر سبيل مكرمت bar-sabíl-i-mak-ramat.

Lovingness, *subs.* مهر دلي mihr-dilí, مهر باني mihr-bání, پر محبتي pur-mahabbatí, ودودي vudúdí, كريمي karímí, مرحمت شعاري marhamat-shi'árí, دوستداري dúst-dárí, التفات iltifát, رحيمي rahímí.

Low, *subs.* بانگ báng, بوره búrah, آواز áváz, صدا sidá, فرياد firyád.—*adj.* (*Thing*) پست past, نشيب nishíb,

زیر zír, فرو furú, پائین pá,ín, دومن dúman, سافل sáfil, دانی dání, سفول safúl, سفله suflah.—(*Mean*) دون dún, محقر muhaqqar, پست past, خوار khár, حقیر haqír, رذیل razíl, پوچ púch, ذلیل zalíl, پست فطرت past-fitrat.—(*Vulgar, person*) سافل sáfil, دانی dání, سفول safúl, سفله suflah, بی ادب bí-adab, نا تراشیده ná-tiráshídah.—(*Thing*) هرزه harzah.—(*Low in price*) کم kam, کم بها kam-bahá, نازل názil, ناقص náqis, منقوص manqús, خوار khár, ارزان arzán, رخیص rakhís, نجس najis, کم قدر kam-qadar, پست past, بی مقدار bí-miqdár, قلیل الثمن qalílu 's-saman.—(*Low ground*) زمین منحدر zamín-i-munhadar, زمین پست zamín-i-past, گرمسیر garmsír, گود gaud, عمیق 'amíq.—(*As a voice*) ملائم muláïm, آهسته áhistah.—*adv.* آهسته áhistah.—(*Meanly*) دونانه dúnánah, پست فطرتانه past-fitratánah. —(*Cheaply*) بطور ارزان bi-taur-i-arzán, بقیمت پست bi-qímat-i-past, بطور خواری bi-taur-i-khárí, بطرز کم قیمتی bi-tarz-i-kam-qímatí.—(*A low companion*) رفیق نا جنس rafíq-i-ná-jins.—(*Low condition*) حالت پست hálat-i-past.—(*Low fever*) تب مبك tab-i-sabuk.—(*Low latitude*) عرض پست 'arz-i-past.—(*Low price*) قیمت نازل qímat-i-názil.—(*Low reverence*) احترام خفیف ihtirám-i-khafíf. —(*Low spirits*) حالت حزن hálat-i-huzn.—(*Low temperature*) درجه پست darajah-i-past.—(*A low trick*) حیله بی مزه hílah-i-bí-mazah.—(*Low water*) آب کم عمق áb-i-kam 'umq.—(*The lower Empire*) سلطنت سفلی saltanat-i-suflá.—(*He is a low fellow*) بی پیر است bí-pír ast. —(*He has a low estimate of this man*) این مردرا حقیر ín mard-rá haqír mí-shimurd.—(*The sun is low in the horizon*) آفتاب کم ارتفاعست در افق áftáb kam irtifá' 'st dar ufuq.—(*His pulse is low*) نبض او سست است nabz-i-ú sust ast.—(*His health is low*) صحتش بهم خوردگی دارد sihhat-ash bi-ham-khurdagí dárad.

Low, *verb,* بانگ زدن báng zadan, بوره زدن búrah zadan, آواز دادن áváz dádan.

Low-bred, *adj.* بد اصل bad-asl, پست فطرت past-fitrat, دنی طبع duní-tab'.—(*Vulgar*) بی ادب bí-adab, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Lower, *subs.* (*Cloudiness*) گرفتگی giriftagí, پر ابری pur-abrí, غیمیت ghaimíyat. —(*Frowning*) عبوس 'abús, تعبس ta'abbus, در هم کشیدگی dar-ham-kashídagí.—(*Sullenness*) پفیوزی pufyúzí, عبس 'abs, سرکه فروشی sirkah-furúshí, تکدر takaddur, تیره روئی tírah-rú,í.—*adj.* تحتانی tahtání, پائین pá,ín, سافل sáfil, زیر zír.

Lower, *verb trans.* پست کردن past kardan, پائین کردن pá,ín kardan, زیر آوردن zír ávardan, داشتن *or* فرو کردن furú kardan *or* dáshtan, نازل کردن názil kardan.—(*Diminish*) کم نمودن kam nimúdan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh), ناقص ساختن náqis sákhtan.—(*Humble*) پست نمودن past nimúdan, تحقیر کردن tahqír kardan, اهانت دادن ihánat dádan, خوار داشتن khár dáshtan, بی مقدار نمودن bí-miqdár nimúdan, از رتبه انداختن az rutbah andákhtan, پائین آوردن pá,ín ávardan, سر شکستگی دادن sar-shíkastagí dádan.—(*Cheapen*) ارزان نمودن arzán nimúdan, رخیص گردانیدن rakhís gardánídan, کم قدر ساختن kam-qadar sákhtan.—(*As colours*) خوابانیدن khábánídan.—(*One's head*) سر بزیر انداختن sar bi-zír andákhtan.—(*To lower a person in another's estimation*) خفت دادن در میان کسی دیگر khiffat dádan dar miyán-i-kasí-i-dígar.—*intrans.* پائین آمدن *or* رفتن pá,ín ámadan *or* raftan, سافل شدن sáfil shudan, زیر آمدن zír ámadan.—(*Diminish*) کم گشتن kam gashtan, افتادن uftádan.—(*As clouds*) تیره گشتن tírah gashtan, سیه فام شدن siyah-fám shudan, غیمناك نمودن ghaim-nák nimúdan, خبر باران دادن khabar-i-bárán dádan.—(*Frown*) عبوس نمودن 'abús nimúdan, متعبس گشتن muta'abbis gashtan, چهره در هم کشیدن chihrah dar-ham kashídan, غمگین بنظر آمدن gham-gín bi-nazar ámadan, کج خلق بودن kaj khulq búdan.

Lower case, *subs.* (*Printer's term*) جای حروف کوچك jáy-i-hurúf-i-kúchik, حروف کوچك hurúf-i-kúchik.

Lowering, *adj.* (*Cloudy*) ابر دار abr-dár, پر ابر pur-abr, غیمناك ghaim-nák, بارش انگیز bárish-angíz, تیره tírah, سیه فام siyah-fám.—(*Gloomy*) غمگین gham-gín, متعبس muta'abbis, متکدر mutakaddir.

Loweringly, *adv.* (*Cloudily*) ابر دارانه abr-dáránah, بطور پر ابری bi-taur-i-pur-abrí, بطرز غیمناکی bi-tarz-i-ghaim-nákí. —(*Gloomily*) غمگینانه gham-gínánah, متعبسانه muta'abbisánah, با کدورت bá-kadúrat, متکدرانه mutakaddiránah.

Lowermost, *adj.* پائینترین pá,ín-tarín, پست ترین past-tarín, فرو ترین furú-tarín, ادنی adná, اسفل asfal.

Lowery, *adj.* ابر دار abr-dár, پر ابر pur-abr, غیمناك ghaim-nák, بارش انگیز bárish-angíz, تیره tírah, سیه فام siyah-fám.

Lowing, *subs.* خوار khuvár, بوره زنی búrah-zaní, صدا دهی sidá-dihí, فریاد firyád, بانگ báng.

Lowland, *subs.* گریوه girívah, مشیله mashílah, بیشه bíshah, زمین پست zamín-i-past, لوخزار lúkh-zár, نیزار nay-zár.

Lowliness, *subs.* فرو تنی furú-taní, مسکینی miskíní, خشوع khushú', خضوع khuzú', تواضع tavázu', انکسار inkisár, ضراعت zará'at, کوچکی kúchikí, حلم hilm, برد باری burd-bárí, کوچك نفسی kúchik-nafasí, حمولی hamúlí.

Lowly, *adj.* مسکین miskín, فروتن furú-tan, غریب gharíb, متواضع mutavázi', حلیم halím, برد بار burd-

bár, كوچك نفس kúchik-nafas, حمول hamúl.—*adv.* پستانه pastánah, سفولانه sufúlánah, حليمانه halímánah, متواضعانه mutavázi'ánah, بطور برد باري bi-taur-i-burd-bárí.

Low-minded, *adj.* لئيم läím, مفله suflah, دني طبع duní-tab', پست فطرت past-fitrat, كم خرد kam-khird, دون dún.

Lowness, *subs.* پستي pastí, نشيبي nishíbí, زيري zírí, سفالت sifálat, بلادت baládat, كند فهمي kund-fahmí, افتقار iftiqár.—(*Of voice*) نرمي narmí, پستي pastí, آهستگي áhistagí.—(*Meanness*) سفلگي suflagí, دوني dúní, كمينگي kamínagí, دنائت danáät, خست khissat, لئامت läímat, خواري khárí, امتهان imtihán.—(*Cheapness*) ارزاني arzání, كم قيمتي kam-qímatí, رخص rukhs, قليل الثمني qalílu 's-samaní.

Low pressure, *adj.* بخار كم پست فشار bukhár-i-kam-isti'mál-kun, تقطير نما استعمال كن taqtír-nimá.

Low-spirited, *adj.* مرده دل murdah-dil, دل تنگ dil-tang, افسرده دل afsurdah-dil, افسرده حال afsurdah-hál, ملول malúl, پر ملال pur-malál, غمگين gham-gín.

Low-spiritedly, *adv.* بيدلانه bí-dilánah, بطور افسرده bi-taur-i-afsurdah-hálí, از روي ملال az rúy-i-malál, بطرز دل شكستگي bi-tarz-i-dil-shikastagí.

Low-spiritedness, *subs.* مرده دلي murdah-dilí, افسرده حالي afsurdah-hálí, دل تنگي dil-tangí, ملولي malúlí, افسردگي afsurdagí, غمگيني gham-gíní.

Low water, *subs.* جزر jazr, فرو نشستگي آب furú-nishistagí-i-áb, ته روي دريا tah-raví-i-daryá.

Loyal, *adj.* مخلص mukhlis, مخلصانه mukhlisánah, صادق sádiq, امين amín, مستقيم mustaqím, منقاد munqád, مطيع mutí', فرمان بردار farmán-bardár, وفا دار vifá-dár.

Loyalist, *subs.* بنده مطيع bandah-i-mutí', جان نثار ján-nisár, فدوي fidví, اخلاص مند ikhlás-mand, اخلاص كيش ikhhlás-kísh, راست باز rást-báz, آيين پرست áyín-parast.

Loyally, *adv.* مخلصانه muklisánah, صادقانه sádiqánah, اخلاص مندانه ikhlás-mandánah, وفا دارانه vifá-dáránah, امينانه amínánah, از روي اطاعت az rúy-i-itá'at, بطور راستبازي bi-taur-i-rást-bází, بطور آيين پرستي bi-taur-i-áyín-parastí.

Loyalty, *subs.* مصافات musáfát, صادقي sádiqí, صداقت sidáqat, صدق sidq, وفا داري vifá-dárí, ديانت diyánat, امنيت amníyat, امانت داري imánat-dárí, راستبازي rást-bází, آيين پرستي áyín-parastí, اطاعت itá'at, انقياد inqiyád.

Lozenge, *subs.* كرص kurs, صمغيه samaghíyah, چار گوشه chár-gúshah, نقل سرفه nuql-i-surfah, جنه غانيات junnah-i-gháníyát, سپر ارامل sipar-i-arámil.

Lubber, *subs.* تنبل tambal, كسلان kaslán, روستائي rústá'í, دهاتي dihátí, گنده gundah, قلنبه qulumbah.

Lubberly, *adj.* جسوم jasúm, ديلق dailaq, نا هنجار ná-hanjár, روستا وش rústá-vash, كسل kisil, بيكاره bí-kárah, سست sust.

Lubric, *adj.* صاف sáf, هموار hamvár, مالس mális, سر sur, لغزان laghzán.—(*Unstable*) متقلب mutaqallib, متلون mutalavvin, متغير mutaghayyir, سر كش sar-kash, هرزه كار harzah-kár.

Lubricant, *subs.* مملس mumallis, لغزان ساز laghzán-sáz, صيقل ده saiqal-dih, هموار گردان hamvár-gardán.

Lubricate, *verb,* چرب كردن charb kardan, مالس ساختن mális sákhtan, سر گردانيدن sur gardánídan, صيقل دار نمودن saiqal-dár nimúdan, صاف كردن sáf kardan.

Lubricity, *subs.* مالسي málisí, سري surí, لغزاني laghzání, مصقولي masqúlí, صافي sáfí, هموارى hamvárí.

Lubricous, *adj.* لغزان laghzán, گردان gardán, سر sur.—(*Unstable*) متقلب mutaqallib, متلون mutalavvin, نا ثابت ná-sábit, هرزه harzah, بد كار bad-kár.

Lubrifaction, *subs.* تمليس tamlís, سر سازي sur-sází, صاف نمائي sáf-nimá'í, لغزاني laghzání, مصقولي masqúlí, گرداني gardání.

Lucent, *adj.* تابش دار tábish-dár, تابان tábán, براق burráq, روشن raushan, منير munír, لامع lámi', درخشان dirakhshán.

Lucernal, *adj.* فانوسي fánúsí, قنديلي qindílí, چراغي chirághí.

Lucerne, *subs.* (*Grass*) يونجه yúnjah, شفتل shaftal, سه برگه sih-bargah, شبدر shabdar.

Lucid, *adj.* صاف sáf, روشن raushan, منير munír, مبين mubín, واضح vázih, شفاف shaffáf.—(*A lucid statement*) تقرير واضح taqrír-i-vázih.—(*A lucid interval*) فاصله روشن fásilah-i-raushan, مدت هوشياري maddat-i-húsh-yárí.

Lucidly, *adj.* واضحاً vázihan, بطور روشني bi-taur-i-raushaní, از روي مبيني az rúy-i-mubíní.

Lucidness, *subs.* صافي sáfí, روشني raushaní, وضوح vuzúh.—(*Medical term*) هوشياري húsh-yárí, با هوشي bá-húshí, عقلمندي 'aql-mandí.

Lucifer, *subs.* (*Venus*) زهره zuhrah, ناهيد náhíd.—(*Satan*) شيطان shaitán (*pl.* شياطين shayátín), ابليس iblís, ديو dív.—(*Match*) كبريت kibrít.

Luciferous, *adj.* درخشان dirakhshán, لمعان lam'án, تابان tábán, روشن raushan, روشني بخش raushaní-bakhsh, نور ور núr-var.

Luciform, *adj.* نور شكل núr-shakl, نور آسا núr-ásá, نور پيكر núr-paikar, روشني وار raushaní-vár.

Luck, *subs.* نصيب nasíb, قدر qadr, تقدير taqdír, قسمت qismat, بخت bakht, قضا qazá, طالي táli' (*pl.* طوالع

taváli'), سر نوشت sar-nivisht, دهر dahr (*pl.* دهور duhúr), حظ hazz, بهره bahrah.—(*Good luck*) نيك ník-bakhtí, نيك اختري ník-akhtarí, بختياري bakht-yárí, خوش نصيبي khush-nasíbí, اقبال iqbál, طالع táli', نجاح nijáh.—(*Bad luck*) بد بختي bad-bakhtí, نحوست nuhúsat, بخت شوم bakht-i-shüm, مدبري mudbirí.

Luckily, *adv.* بيار بخت bi-yár-i-bakht, بختيارانه bakht-yáránah, خوش نصيبانه khush-nasíbánah, از خوش طالعي az-khush-táli'í.

Luckless, *adj.* كم بخت kam-bakht, بيبخت bí-bakht, بد بخت bad-bakht, بي حظ bí-hazz, بي نصيب bí-nasíb, بي بهره bí-bahrah.

Lucky, *adj.* بختيار bakht-yár, خوش بخت khush-bakht, نيكبخت ník-bakht, خوشنصيب khush-nasíb, نيك اختر ník-akhtar, سعيد sa'íd, فرخ farrukh, كامران kám-rán, اقبالمند iqbál-mand, خجسته khujastah, ميمون mai-mún, طالع مند táli'-mand, پيشاني دار píshání-dár, خوش حظ khush-hazz, بهره مند bahrah-mand, مفلح muflih, كامياب kám-yáb.

Lucrative, *adj.* سود مند súd-mand, نافع náfi', مفيد mufíd, فائده دار fáïdah-dár, با منفعت bá-manfa'at. —(*He is a lucky man*) سجاف قبايش پهن است sajáf-i-kabáí-ash pahn ast (*lit.* The hem of his garment is broad).

Lucre, *subs.* فائده fáïdah, سود súd, حاصل básil, صرفه sarfah, كسب kisb *or* kasb, مكسب maksab (*pl.* مكاسب makásib) نفع naf', منفعت manfa'at, انتفاع intifá'.

Lucubrate, *verb,* بشب محنت كردن bi-shab mihnat kardan, دود چراغ خوردن dúd-i-chirágh khurdan, بيخوابي كشيدن bí-khábí kashídan, شب خيزي كردن shab-khízí kardan.

Lucubration, *subs.* محنت شب mihnat-i-shab, شب خيزي shab-khízí, دود چراغ خوري dúd-i-chirágh-khurí, شب كاري shab-kárí.

Luculent, *adj.* (*Clear*) صاف sáf, واضح vázih, نماين nimáyan.—(*Bright*) روشن raushan, تابان tábán, منير munír.

Ludicrous, *adj.* مضحك muzhik, با خنده bá-khandah, خنده آميز khandah-ámíz, خنده دار khandah-dár, استهزاي istihzáí, مسخره انگيز maskharah-angíz, ريشخند آور rísh-khand-ávar, هزل hazl.

Ludicrously, *adv.* باخنده bá-khandah, خنده دارانه khandah-dáránah.

Ludicrousness, *subs.* مضحكي muzhikí, خنده آميزي khandah-ámízí, خنده داري khandah-dárí, ريش خند ríish-khand-ávarí, هزليت hazlíyat.

Lues, *subs.* (*Disease*) مرض marz, بيماري bímárí, علت 'illat, نا خوشي ná-khushí.—(*Pestilence*) طاعون tá'ún, وبا vabá.—(*Poison*) زهر zahr, سم samm.

Luff, *subs.* طرف باد taraf-i-bád, باد سو bád-sú, باد يابي bád-yábí.

Luff, *verb,* بطرف باد راندن bi-taraf-i-bád ráندan, بباد نزديك شدن bi-bád nazdík shudan, باد يافتن bád-yáftan.

Lug, *subs.* بار سنگين bár-i-sangín, حمل ثقيل haml-i-saqíl, وزر vizr (*pl.* اوزار auzár), ثقل saql, زحمت زياد zahmat-i-ziyád.—(*What a lug*) چه زحمت زياديست chih-zahmat-i-ziyádí 'st.

Lug, *verb,* كشيدن kashídan, با زحمت بردن bá-zahmat burdan, با تعب حمل نمودن bá-ta'b haml nimúdan, بسختي كشيدن bi-sakhtí kashídan.

Luggage, *subs.* اسباب asbáb, بار bár, بارها bárhá, بنه bunah, سامان sámán, بندول bandúl, اثقال isqál, خورده خر و فر ريز khurdah-ríz, khir-u-fir.

Lugger, *subs.* (*Boat*) كشتي kashtí.

Lug-sail, *subs.* شراع چار گوشه shirá'-i-chár-gúshah.

Lugubrious, *adj.* دلتنگ dil-tang, پريشان parishán, ملول malúl, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák, سوگوار súg-vár, ماتمي mátamí, محزون mahzún, عزا دار 'azá-dár.

Lugubriously, *adv.* بطور دلتنگي bi-taur-i-dil-tangí, غمگينانه gham-gínánah, ملولانه malúlánah, بطور عزا داري bi-taur-i-'azá-dárí, محزونانه mahzúnánah, ماتم كنان mátam-kunán.

Lugubriousness, *subs.* دلتنگي dil-tangí, پريشاني parishání, ملالت malálat, غمگيني gham-gíní, غمناكي gham-nákí, سوگواري súg-várí, ماتم داري mátam-dárí, محزوني mahzúní, عزاداري 'azá-dárí.

Lukewarm, *adj.* (*Person*) ملول malúl, متردد muta-raddid, بي پروا bí-parvá, بي اعتنا bí-i'tiná, لا ابالي lá-ubálí, مذبذب muzabzib, سرد sard, بي ميل bí-mail, نا متأثر ná-muta,assir.—(*Thing*) نه گرم نه سرد nah-garm-nah-sard, شير گرم shír-garm, نيم گرم ním-garm, ميانه رو miyánah-rau.

Lukewarmly, *adv.* شير گرمانه shír-garmánah, نيم گرمانه ním-garmánah, بطور نه گرم نه سردي bi-taur-i-nah-garm-nah-sardí.—(*Indifferently*) بطرز ملولي bi-tarz-i-malúlí, بي باكانه bí-bákánah, بطور بي پروائي bi-taur-i-bí-parvá,í, از روي بي اعتنائي az-rúy-i-bí-i'tiná,í, مترددانه mutaraddidánah, بطرز سردي bi-tarz-i-sardí.

Lukewarmness, *subs.* شير گرمي shír-garmí, نيم گرمي ním-garmí, ميانه روي miyánah raví.—(*Indifference*) ملولي malúlí, بي پروائي bí-parvá,í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, بي اعتنائي bí-i'tiná,í, بي ميلي bí-mailí, سردي sardí.

Lull, *subs.* آرام árám, راحت ráhat, سكون sukún, بي تلاطمي bí-talátumí.

Lull, *verb trans.* راحت دادن ráhat dádan, ساكن گردانيدن sákin gardánídan, استراحت بخشيدن istiráhat bakhshídan, آرام دادن *or* كردن árám dádan *or* kardan.—(*To lull to sleep*) خوابانيدن khábánídan.—*intrans.* ساكن شدن sákin shudan, راحت يافتن ráhat yáftan, آرام گرفتن árám giriftan.

Lullaby, *subs.* لاي لاي lái-lái, بچه خواب كنك bachchah-kháb-kunak.

Lullaby, *verb*, لاي لاي كردن lái-lái kardan, بچه خواب كردن bachchah-kháb kardan.

Lum, *subs.* بخاري bukhárí, دود كش dúd-kash, مدخن madkhan.

Lumbaginous, *adj.* (*Medical term*) رطوبتي rutúbatí, درد كمري dard-i-kamarí, كمر دردي kamar-dardí, درد پشتي dard-i-pushtí.

Lumbago (*Rheumatism of the loins*), *subs.* رطوبت rutúbat, درد كمر dard-i-kamar, كمر درد kamar-dard, درد پشت dard-i-pusht, درد پهلو dard-i-pahlú.

Lumbar, *adj.* كمري kamarí, ظهري zahrí, پشتي pushtí, صلبي sulbí.

Lumber, *subs.* اسباب پيكاره asbáb-i-paikárah, طم و رم timm-u-rimm, خر و فر khir-u-fir.—(*Timber*) چوب chúb, پاره párah, تخته پاره takhtah-párah.

Lumber, *verb trans.* بر هم نهادن bar-ham nihádan, روي هم ريختن ruy-ham ríkhtan, باتخته پاره پر كردن bá-takhtah-párah pur kardan, از چوب مملو ساختن az chúb mamlú sákhtan.—*intrans.* سنگين حركت كردن sangín harakat kardan, سست جنبيدن sust jumbídan.—(*Cut timber*) چوب بري كردن chúb-burí kardan, تخته فروشي نمودن takhtah-furúshí nimúdan.

Lumberer, *subs.* چوب بر chúb-bur, تخته فروش takhtah-furúsh.

Lumbering, *subs.* چوب بري chúb-burí, تخته فروشي takhtah-furúshí.

Lumber-room, *subs.* پستو pastú, ميان پاي miyán-páy, پشتك pushtak, انبار ambár.

Lumbric, *subs.* كرم kirm, دود dúd, رمه rimmah.

Lumbrical, *adj.* كرم وش kirm-vash, دود آسا dúd-ásá, رمه وار rimmah-vár.

Lumbricus teres, *subs.* حيه hayyah.

Lumbricus terrestris (*Earth-worm*), *subs.* كرم لجن kirm-i-lajan.

Luminary, *subs.* نير nayyir, نور núr, بخش نور núr-bakhsh, اختر akhtar, آفتاب áftáb, ماه máh.

Luminiferous, *adj.* منير munír, بخش نور núr-bakhsh, فروزان furúzán, تابش دار tábish-dár, نور ور núr-var, وهاج vahháj, لمعان lam'án.

Luminosity, *subs.* روشني raushaní, منيري munírí, نور وري núr-varí, نورانيت núráníyát, فروزاني furúzání, وهاجي vahhájí, لمعاني lam'ání, نور بخشي núr-bakhshí.—(*Metaphorically*) وضوح vuzúh, مبيني mubíní, ظاهري záhirí, پيدائي paidá,í.

Luminous, *adj.* روشن raushan, درخشنده dirakhshandah, درخشان dirakhshán, تابان tábán, ضيادار ziyá-dár, نوراني núrání, مضي muzí, منير munír.—(*Metaphorically*) واضح vázih, مبين mubín, ظاهر záhir, پيدا paidá, مكشوف makshúf.

Luminously, *adv.* بطور روشن bi-taur-i-raushan, منيرانه muníránah, بطرز درخشاني bi-tarz-i-dirakhsháni, بر مسبيل نورانيت bar-sabíl-i-núráníyat.—(*Metaphorically*) بطور وضوح bi-taur-i-vuzúh, بطرز روشن bi-tarz-i-raushan, مكشوفانه makshúfánah.

Lump, *subs.* كنده kundah, تكه tikkah, لخته lakhtah, مضغه muzghah, دانه dánah, لخت lukht, لخته lukhtah, كلنبه kulumbah.—(*Caused by the bite of an insect*) لك luk, بر آمدگي bar-ámadagí, گوز gúz.—(*Mass*) كلنب kulumb, مجموعه majmú'ah.—(*In the lump*) مجموعاً majmú'an, جملتاً jumlatan, همه باهم hamah-bá-ham, يك لخت yak-lukht, يك جا yak-já.

Lump, *verb*, جمع نمودن jam' nimúdan, يك جا كردن yak-já kardan, يك كلنب كردن yak-kulumb kardan, يك لخت ساختن yak-lukht sákhtan, بر هم نهادن bar-ham nihádan.—(*He lumped in several things*) بسيار چيزهارا يك كلنب كرد bisyár chízhá-rá yak kulumb kard.

Lumping, *adj.* سنگين sangín, ثقيل saqíl, گران girán.—(*Foolish*) بليد balíd, كسل kisil.—(*In a mass*) يكجا yak-já, در هم dar-ham.

Lumpish, *adj.* سنگين sangín, ثقيل saqíl, گران girán.—(*Foolish*) بليد balíd, كسل kisil, كاغه kághah.—(*In a mass*) جسوم jusúm, كلنبه وش kulumbah-vash, قلنبه qulumbah, يكجا yak-já, در هم dar-ham.

Lumpishly, *adv.* (*Heavily*) سنگينانه sangínánah, جسومانه jusúmánah, ثقيلانه saqílánah, كسلانه kisilánah, گرانانه giránánah, بطور در هم بر هم bi-taur-i-dar-ham-bar-ham, قلنبه طور qulumbah-taur. — (*Foolishly*) احمقانه ahmaqánah, كودنانه kaudanánah, سفيهانه safíh-ánah, بليدانه balídánah.

Lumpishness, *subs.* (*Heaviness*) ثقالت saqálat, سنگيني sangíní, گراني girání.—(*Massiness*) جسومت jusúmat, قلنبگي qulumbagí.—(*Dulness*) بلادت balá-dat, كند فكري kund-fikrí, كسلي kisilí.—(*Foolishness*) حماقت himáqat, كودني kaudaní, سفاهت safáhat, كاغگي kághagí.

Lumpy, *adj.* كنده دار kundah-dár, لخته دار lukhtah-dár, كلنب دار kulumb-dár, تكه دار takkah-dár.

Lunacy, *subs.* دیوانگي dívánagí, جنون junún, خبط khabt, شوریدگي shúrídagí, مفتوني maftúní.
Lunar, *adj.* قمري qamarí, ماهي máhí.
Lunar caustic (*Nitrate of silver*), *subs.* جوهر نقره jauhar-i-nuqrab, گداخته سیم gudákhtah-i-sím.
Lunar cycle, *subs.* دوره قمري daurah-i-qamarí, گردش ماهي gardish-i-máhí.
Lunarian, *subs.* باشنده ماه báshandah-i-máh, ماهي máhí, قمري qamarí.
Lunaria parviflora (*Moonwort*), *subs.* رشاد جبلي rashád-i-jabalí.
Lunar year, *subs.* سال قمري sál-i-qamarí, سنه قمریه sanah-i-qamaríyah.
Lunated, *adj.* بشکل نیم ماه bi-shakl-i-ním-máh, نیمه ماه وار nímah-máh-vár.
Lunatic, *subs. and adj.* ماه زده máh-zadah, دیوانه dívánah, مجنون majnún, مخبط mukhabbat, مخبل mukhabbal, شوریده shúrídah, مفتون maftún, بي دماغ bí-dimágh.
Lunation, *subs.* دوره ماه daurah-i-máh, گردش ماه gardish-i-máh, قمریت qamaríyat.
Lunch, *subs.* چاشت chásht, عصرانه 'asránah (the former is a mid-day meal, the latter is an afternoon repast), تفکه tafakkuh, میوه خوري mívah-khurí.
Luncheon, *subs.* چاشت chásht, عصرانه 'asránah (the former is a mid-day meal, the latter is an afternoon repast), تفکه tafakkuh, میوه خوري mívah khurí.
Luncheon, *verb,* عصرانه صرف نمودن 'asránah sarf nimúdan, تفکه کردن tafakkuh kardan, میوه خوري mívah-khurí nimúdan, چیز دهن گذاشتن chíz-i-dahan guzáshtan.
Lune, *subs.* نیم ماهه ním-máhah, هلالك hilálak.—(*Leash*) بند band, کمند kamand.
Lunet, *subs.* ماهچه máhchah, قمیره qumairah, بدیره budairah.
Lunette, *subs.* (*Military term*) مستحکمه mustahkamah, خروجگاه khurúj-gáh, سنگر sangur.
Lung, *subs.* شش shush, رئه rïah, سل sull.
Lunge, *subs.* ضرب sarb, صدمه sadamah, لطمه lutmah, دفع daf'.
Lunge, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), دفع کردن daf' kardan.
Luniform, *adj.* ماه پیکر máh-paikar, قمر شکل qamar-shakl, ماه صورت máh-súrat, بدر مانند badr-mánand.
Luni-solar, *adj.* قمري شمسي qamarí-shamsí, ماه آفتابي máh-áftábí.
Lunt, *subs.* فتیله fatílah, آتشزنه átish-zanah.
Lunular, *adj.* هلالي hiláli, ماه وار máh-vár, قمري qamarí.

Lupercal, *subs.* عید 'íd, جشن jashn.—*adj.* عیدي 'ídí, جشني jashní.
Lupinus albus (*White Lupine plant*), *subs.* ترمس tirmus, باقله مصري báqilah-i-misrí.
Lupulin, *subs.* (*Name of a fine yellow powder obtained from the Hop-plant flower*) خاکه زرد تلخه khákah-i-zard-i-talkhah, خاکه تلخه khákah-i-talkhah, تلخك talkhak, مراره marárah.
Lupus (*Noli me tangere—Disease*), *subs.* سرطان بلدي saratán-i-baladí.
Lurch, *subs.* غلط ghalat, میل mail, یك بر شوي yak-bar-shaví, یك پهلوئي yak-pahlú'i.—(*Forlornness*) حیرت hairat, پریشاني parisháni, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, ورطه varatah.—(*To be left in the lurch*) در ورطه افتادن dar varatah uftádan.
Lurch, *verb trans.* (*Defeat*) بهم زدن bi-ham zadan, شکست دادن shikast dádan, مغاوب ساختن mughávib sákhtan, عاجز گردانیدن 'ájiz gardánídan.—(*Evade*) اجتناب نمودن ijtináb nimúdan, احتراز کردن ihtiráz kardan.—(*Disappoint*) محروم نمودن mahrúm nimúdan, خائب ساختن kháïb sákhtan, نومید داشتن naumíd dáshtan.—*intrans.* غلطیدن ghaltídan, میل کردن mail kardan, یك بري شدن yak-barí shudan.—(*Ambuscade*) کمین نشستن *or* کردن kamín nishistan *or* kardan, پنهان شدن panhán shudan. خوابیدن khábídan, مترصد بودن mutarassid búdan.
Lurcher, *subs.* کمین گر kamín-gar, کمین نشین kamín-nishín, مترصد mutarassid. مترقب mutaraqqib.—(*Dog*) سگ sag, کلب kalb. تازي tází.—(*Glutton*) حریص haris, اکول akúl, پر خور pur-khur.
Lure, *subs.* (*Bait*) طعمه tu'mah, دانه dánah, چینه chínah.—(*Enticement*) ترغیب targhíb. انگیزش angizish.
Lure, *verb,* اغوا نمودن ighvá nimúdan. فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), جذب نمودن jazb nimúdan. ملتهي multahí sákhtan, مشغول داشتن mashghúl dáshtan, بازي دادن bází dádan, ترغیب کردن targhíb kardan, جلب نمودن jalab nimúdan.
Lurid, *adj.* تیره tírah, مظلم muzlim, صفرا رنگ safrá-rang, زرد فام zard-fám, کریه karíh.
Lurk, *verb,* پنهان شدن panhán shudan. کمین کردن kamín kardan, نهفته شدن nihuftah shudan. متواري mutavárí búdan, مختفي گشتن mukhtafí gashtan, خود پوشیدن khud púshídan.
Lurker, *subs.* کمین گر kamín-gar, خفیه کار khufiyah kár, پنهان شو panhán-shau, مختفي mukhtafí.
Lurking-place, *subs.* کمین گاه kamín-gáh, مکمن mukman, مرصاد marsád, نهفتنگاه nihuftan-gáh.
Lurry, *subs.* بیهودگي bihúdagí, لغو laghv. لاغیه lá-

ghiyah, صدائي بي معني sidá,í-i-bí-ma'ní, صورت درهم súrat-i-dar-ham-bar-ham, قال مقال qál-miqál, داد و بيداد dád-u-bí-dád.

Luscious, *adj.* لذيذ lazíz, مزه دار mazah-dár, نوشين núshín, شيرين shírín, ذوقناك zauq-nák, با حلاوت bá-halávat, خوش مزه khush-mazah, با طعم bá-ta'm.

Lusciousness, *subs.* لذت lazzat, شيريني shíríní, مزه داري mazah-dárí, ذوقناكي zauq-nákí, نوشيني núshíní, حلاوت halávat, خوش مزگي khush-mazagí, با طعمي bá-ta'mí.

Lush, *subs.* مشروب mashrúb, شرب shurb.—*adj.* پر شيره pur-shírah, شيره دار shírah-dár, آب دار áb-dár.

Lusiad, *subs.* چامه chámah, قصيده qasídah (*pl.* قصائد qasá'id), فتحنامه fath-námah.

Lusitanian, *adj.* پورتگالي púrtugálí (European), متعلق به پورتگال muta'alliq-bi-púrtugál.

Lusory, *adj.* لعبي la'bí, لعبناك la'b-nák, با بازي bá-bází, تماشاي tamáshá'í.

Lust, *subs.* مستي mastí, شهوت shahvat, هوا havá, هوس havas, فسق fisq, نفس nafs, نفسانيت nafs-áníyat, نفس اماره nafs-i-ammárah, آرزوئي نفساني árzú,í-i-nafsání, شره sharrah, اشتها ishtihá, ميل mail, رغبت raghbat, طلب talab.—(*Covetousness*) حرص hirs, طمع tama', آز áz, امل amal, اشتياق ishtiyáq, آرزو مندي árzú-mandí, خواهشمندي kháhish-mandí.

Lust, *verb,* حرص ورزيدن hirs varzídan, طمع كردن tama' kardan, ميل نمودن mail nimúdan.—(*Desire*) آرزو كردن árzú kardan, رغبت نمودن raghbat nimúdan, خواهش داشتن kháhish dáshtan, متمني بودن mutamanní búdan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), شوق كردن shauq kardan.

Lustful, *adj.* مست mast, شهوت پرست shahvat-parast, نفساني nafsání, هوسناك havas-nák, هوا دوست havá-dúst.—(*Covetous*) طامع támi', طمعكار tama'-kár, آرزو مند árzú-mand, حريص haris, لئيم láim, دانع dámi', كنس kinis, اشتياقمند ishtiyáq-mand, شوقي shauqí.

Lustfully, *adv.* بطور شهوت پرستي bi-taur-i-shahvat-parastí, از روي نفسانيت az rúy-i-nafsániyat, بموجب خواهش جسماني bi-mújib-i-kháhish-i-jismání, مشتهيانه mushtahíyánah, خواهشمندانه kháhish-mandánah.—(*Covetously*) از روي طمع az-rúy-i-tama', حريصانه harísánah, آز مندانه áz-mandánah, آرزو مندانه árzú-mandánah.

Lustfulness, *subs.* مستي mastí, شهوت shahvat, هوا havá, هوس havas, فسق fisq, نفس nafs, نفسانيت nafs-áníyat, نفس اماره nafs-i-ammárah, آرزوئي نفساني árzú,í-i-nafsání, شره sharrah, اشتها ishtihá, ميل mail, رغبت raghbat, طلب talab.—(*Covetousness*) حرص hirs, طمع tama', آز áz, امل amal, اشتياق ishtiyáq, آرزو مندي árzú-mandí, خواهشمندي kháhish-mandí.

Lustily, *adv.* (*Boldly*) متهورانه mutahavviránah, شجاعانه shujá'ánah, دليرانه dilíránah, با جرأت مندي bá-jurät-mandí.—(*Loudly*) با بلندي bá-bulandí, باواز بلند bi-áváz-i-buland.—(*Vigorously*) بطور جدي bi-taur-i-jiddí, باكمال ميل bá-kamál-i-mail, از دل وجان az-dil-u-ján, با جرأت مندي bá-jurät-mandí, جهراً jahran, با قوت bá-qúvat, نيرو مندانه nírú-mandánah.

Lustiness, *subs.* (*Boldness*) سطبري sitabrí, دليري dilírí, سختي sakhtí, كبزي kabzí, جرأت مندي jurät-mandí. — (*Loudness*) بلندي bulandí. — (*Vigour*) زور zúr, زور آوري zúr-ávarí, توانائي taváná,í, نيرو nírú, نيرو مندي nírú-mandí, قوت qúvat *or* quvvat, موجت mújat.

Lusting, *subs.* شوق shauq, اشتياق ishtiyáq, تعشق ta'ashshuq, آرزو árzú, ميل mail, نفسانيت nafsání-yat.

Lustral, *adj.* تابدار táb-dár, براق burráq, صيقل دار saiqal-dár, درخشان dirakhshán, لمعان lam'án, با آب و رنگ bá-áb-u-rang.

Lustrate, *verb,* (*Cleanse*) شستن shustan (*rt.* شوي shúy), پاك كردن pák kardan, تطهير نمودن tat,hír nimúdan, نظافت دادن nazáfat dádan.—(*Survey*) نظر كردن nazar kardan, لحاظ نمودن liház nimúdan, نگريستن nigarístan.

Lustration, *subs.* (*Cleansing*) تطهير tat,hír, شستشو shustushú, تغسيل taghsíl, تنظيف tanzíf.—(*Surveying*) نظر nazar, لحاظ liház, نگاه nigáh.

Lustre, *subs.* روشني raushaní, روشنائي raushná,í, جلا jalá, جلوه jalvah, رونق raunaq, ضيا ziyá, تاب táb, شعاع shu'á', نضارت nazárat, تابش tábish, تابندگي tá-bandagí, فروغ furúgh, پرداخت pardákht, مصقولي masqúlí.—(*Of a sword, &c.*) آب áb, جوهر jauhar.—(*Chandelier*) جار jár, قنديل qindíl (*pl.* قناديل qanádíl), لنتر lantar, چلچراغ chil-chirágh (*corruption of* چهل چراغ chihil-chirágh = 40 lamps), شمعدان sham'-dán.

Lustrous, *adj.* روشن raushan, تابان tábán, لامع lámi', براق burráq, درخشان dirakhshán, صيقل دار saiqal-dár, با رونق bá-raunaq.

Lustrum, *subs.* پنج سال panj-sál.

Lusty, *adj.* قوي qaví, زور آور zúr-ávar, توانا taváná, نيرو مند nírú-mand, پر زور pur-zúr, با قوت bá-qúvat, سطبر sitabr, سخت sakht, تندرست tan-durust.—(*A lusty drink*) مشروب قوي mashrúb-i-qaví.

Lusus naturæ, *subs.* خرق العاده kharqu 'l-'ádah, لعب الطبيعه la'bu 't-tabí'ah, ناقص البنا náqisu 'l-biná.

Lutanist, *subs.* عود زن 'úd-zan, عواد 'avvád, بربط زن barbat-zan, بربط نواز barbat-naváz, ني زن nay-zan, مزمار چي mizmár-chí.

Lutarious, *adj.* گلين gilín, گل رنگ gil-rang, طيني tíní, لجني lajaní, لجن وار lajan-vár.

Lutation, *subs.* گل مالي gil-málí, گل اندائي gil-andá,í, تطيين tatyín, درز گيري darz-gírí.

Lute, *subs.* عود 'úd (*pl.* اعواد a'vád), بربط barbat, مزمار mizmár (*pl.* مزامير mazámír), آهنگ áhang.—(*Clay, &c.*) گل gil, لجن lajan, طين tín.

Lute, *verb,* گل ماليدن gil málídan, گل اندود كردن gil-andúd kardan, تطيين نمودن tatyín nimúdan, درز گرفتن darz giriftan.—(*Play the lute*) عود زدن 'úd zadan, بربط نواختن barbat navákhtan, مزمار زدن mizmár zadan.

Luteous, *adj.* گل رنگ gil-rang, زرد فام zard-fám.

Lute-string, *subs.* تار عود tár-i-'úd, سيم بربط sím-i-barbat.—(*Silk*) حرير harír, ابريشم abrísham.

Lutheran, *subs.* لوتران lútarán (European), تابع لوثر tábi'-i-lúzar (European).—*adj.* لوتراني lútaráni (European) لوثري lúzarí (European).

Lutheranism, *subs.* لوثريت lúzaríyat (European), عقيده لوثر 'aqídah-i-lúzar (European).

Luthern, *subs.* پنجره سقفي pinjarah-i-saqafí.

Lutist, *subs.* عود زن 'úd-zan, عواد 'avvád, بربط زن barbat-zan, بربط نواز barbat-naváz, ني زن nay-zan, مزمار چي mizmár-chí.

Lutose, *adj.* گل ماليده gil-málídah, پر گل pur-gil, گلي gilí, وحل دار vahal-dár.

Lutulent, *adj.* گل ماليده gil-málídah, پر گل pur-gil, گلي gilí, وحل دار vahal-dár.

Luxate, *verb,* جا بجا كردن já-bi-já kardan, از جا بيرون بردن az já bírún burdan, در كردن dar-kardan, خلع نمودن khal' nimúdan.

Luxation, *subs.* از جا بجائي já-bi-já,í, از جا بيرون روي az-já-bírún-raví, در رفتگي dar-raftagí, خلع khal', انخلاع inkhilá'.

Luxuriance, *subs.* افراط ifrát, كثرت kasrat, وفرت vafrat, زيادت ziyádat, فراواني faráváni, وفور vufúr, فزوني fuzúní, ازدياد izdiyád.—(*In growth*) پر زوري pur-zúrí, خوش روئي khush-rú,í.

Luxuriant, *adv.* وافر váfir, موفور maufúr, فراوان farávan, كثير kasír, زياد ziyád.—(*In growth*) پر زور pur-zúr, خوش رو khush-rú.

Luxuriantly, *adv.* بطور فراواني bi-taur-i-faráváni, بطور خوش روئي bi-taur-i-khush-rú,í, بكثرت bi-kasrat, به ازدياد bi-izdiyád, پر زورانه pur-zúránah.

Luxuriate, *verb,* زياد رستن ziyád rustan, وفور داشتن vufúr dáshtan, كثرت بهم رساندن kasrat-bi-ham rasándan, ازدياد يافتن izdiyád yáftan.—(*Live luxuriously*) باسراف زيستن bi-isráf zístan. افراط كردن ifrát kardan, مولع شدن múla' shudan.—(*He luxuriates in sarcasm*) مولع است در طعن و طنز múla' ast dar ta'n va tanz.

Luxuries, *subs.* آذوقه ázúqah, اسباب عيش asbáb-i-'aish, معايش ma'áyish, لذات lazzát, وسائل خوش vasáil-i-khush-guzráni, مايه تن آساني máyah-i-tan-ásání.

Luxurious, *adj.* نفساني nafsáni, خوش گذران khush-guzrán, عياش 'ayyásh, متعيش muta'ayyish. متنعم mutana''im, مفرط mufrit, مسرف musrif. وافر váfir, كثير kasír.—(*Effeminate*) تن پرست tan-parast. زن صفت zan-sifat, ناز پرورد náz-parvard, راحت دوست ráhat-dúst, مخنث mukhannas, حيز híz.

Luxuriously, *adv.* بطور نفسانيت bi-taur-i-nafsáníyat. بر سبيل خوش گذراني bar-sabíl-i-khush-guzráni. متعيشانه muta'ayyishánah, مفرطانه mufritánah, از روي اسراف az-rúy-i-isráf, بطور وفور bi-taur-i-vufúr.—(*Effeminately*) تن پرستانه tan-parastánah, زن صفتانه zan-sifatánah, بطور ناز پروردي bi-taur-i-náz-parvardí, بر سبيل راحت دوستي bar sabíl-i-ráhat-dústí. مخنثانه mukhannasánah, حيزانه hízánah.

Luxuriousness, *subs.* نفسانيت nafsáníyat. تعيش ta'ayyush, خوش گذراني khúsh-guzráni. زياد روي ziyád-raví, افراط ifrát, جوش júsh, فراواني faráváni. پري purí, وفور vufúr, ازدياد izdiyád.

Luxurist, *subs.* نفس پرست nafs-parast. طبله خوار tablah-khár, اكول akúl, عيش طلب 'aish-talab. تن پرور tan-parvar, افراط كار ifrát-kár. خوش گذران khush-guzrán.

Luxury, *subs.* عيش 'aish. عشرت 'ishrat. عياشي 'ayyáshí, خوش گذراني khush-guzráni. نعمت ni'mat, لذت lazzat, حظ بري hazz-barí, زياد روي ziyád-raví. نفسانيت nafsáníyat, ناز پروردي náz-parvardí, تن پرستي tan-parastí, زن صفتي zan-sifatí, خوشي khushí. بو الهوسي bu 'l-havasí.—(*Articles of luxury*) اسباب تجمل asbáb-i-tajammul, اسباب تعيش asbáb-i-ta'ayyush. مواد نفسانيت mavád-i-nafsáníyat, وسائل خوش گذراني vasáil-i-khush-guzráni, مشتهيات mushtahíyát. رغائب ragháib, نفائس nafáis.

Lycanthropy, *subs.* (*Medical term*) گرگ انديشي gurg-andíshí, تذوّب taza,,ub, ديوانگي خود گرگ بيني díváinagí-i-khud-gurg-bíní, داو الذئب dáu 'z-zíb.

Lyceum, *subs.* محل درس و تعليم mahall-i-dars va ta'lim, اندرز گاه andurz-gáh.—(*Institution*) انجمن علمي anjuman-i-'ilmí, مجمع بحث majma'-i-bahs.

Lycium barbarum, *subs.* (*Botanical term*) اسه asah.

Lycoperdon tuber (*Truffle*), *subs.* دنبالان dumbalán.

Lycopersicum solanum (*Tomato, or love-apple*), *subs.* بادنجان فرنگي bádinján-i-farangí.
Lycopodium (*Club moss*), *subs.* پوژه púzhah, پوده púdah, پرمك purmik, دكان dukán.
Lycosa tarentula (*Tarantula*), *subs.* رتيل rutail.
Lydian, *adj.* نازك طبيعت názuk-tabí'at, لودي lúdí (European). — (*Effeminate*) حيز híz, مخنث mukhannas, انوثت دار anúsat-dár, نرم اندام narm-andám.
Lye, *subs.* قلياب qalyáb, نمك آب namak-áb, ما الرأس máu 'r-räs.
Lying, *subs.* دروغ گوئي durúgh-gú,í, كذب kizb, كذابي kazzábí, افاكي affákí.—*adj.* دروغ گو durúgh-gú, كذب آميز kizb-ámíz, كاذب kázib.
Lying-in, *subs.* (*Medical term*) زاچه záchah, زچه zachah, زجه zajah, زه zih, زايش záyish, وضع حمل vaz'-i-haml.
Lymph, *subs.* ماده آبله mádah-i-'ábilah, قليز qalíz, بلغم balgham, آب áb, لمف limf (European).
Lymphate, *adj.* شوريده shúrídah, پريشان parishán, سوداي saudáí, سودا زده saudá-zadah, مفتون maftún, مخبل mukhabbal.
Lymphatic, *adj.* لمفي limfí (European).—(*Inflammation of the lymphatic vessels*) ورم عروق لمفيه varam-i-'urúq-i-limfíyah.
Lympheduct, *subs.* لمفي limfí (European), قليزي qalízí.
Lyncean, *adj.* فهدي fahdí, هريري hurairí, اربني arbaní, يوزي yúzí.
Lynch, *verb,* زود كوب كردن zúd kúb kardan, تپ و كو نمودن tap-va-kú nimúdan, لت زدن lat zadan, دست كاري كردن dast-kárí kardan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan.
Lynch-law, *subs.* تنبيه بي قاعده tambih-i-bí-qá'idah, زد و كوب zad-u-kúb, تپ و كو tap-u-kú, بيحسابي bí-hisábí, ظلم zulm.
Lynx, *subs.* يوز پلنگ yúz-palang, وشق vashq, سياه گوش siyáh-gúsh, گور اسب gúr-asb.
Lynx-eyed, *adj.* تيز چشم tíz-chashm.
Lyra, *subs.* ليرا lírá (European).
Lyrate, *adj.* منقسم munqasim, مختلف mukhtalif, شاخه شاخه shákhah-shákhah.
Lyre, *subs.* عود 'úd, ششتار shish-tár, بربط barbat.
Lyric, *subs.* (*Poet*) شاعر shá'ir.—(*Poem*) شعر shi'r.
Lyrical, *adj.* بربطي barbatí, زماري zammárí, عودي 'údí, مزماري mizmárí, ششتاري shish-tárí.
Lyricism, *subs.* سرود زمر surúd-i-zamr.
Lyrist, *subs.* عواد 'avváid, بربط نواز barbat-naváz, زمار zammár.
Lyterian, *adj.* بحراني buhrání.

M.

Mab, *subs.* بانوئي پريان bánú,í-i-paríyán, ملكه جنيان malikah-i-jinníyán.—(*Slattern*) پلشت pilisht, خاتور شر ور khátún-i-shir-vir.
Macadamize, *verb,* سنگ فرش كردن sang-farsh kardan, سنگ كاري كردن sang-kárí kardan.
Macadamized, *part.* پخته pakhtah, سنگ فرش sang-farsh, سنگ كاري كرده sang-kárí-kardah.
Macaroni, *subs.* رشته rishtah, رشته ارد rishtah-i-ard.—(*Dandy*) لوطي اجلاف lútí-ijláf, جلف jilf, خود نما khud-nimá.—(*Medley*) مخلوط makhlút, آميزش ámí-zish, آميخت ámíkht, ممزوج mamzúj.
Macaronic, *adj.* رشته وار rishtah-vár, آميخته ámíkh-tah, مخلوط makhlút, مقفي muqaffá.
Macaw, *subs.* طوطي túti, شاه طوطي sháh-túti.
Maccabees, *subs.* حشمونيان hashmúníyán, مكابيان ma-kábíyán (European).—(*Book*) تاريخ مكابيان täríkh-i-makábíyán (European), تاريخ حشمونيان täríkh-i-hash-múníyán.
Maccoboy, *subs.* (*Snuff*) نشوق nushúq, معوط sa'út, انفيه anfíyah.
Mace (*Myristica Officinalis*), *subs.* پوست جوز púst-i-jauz, بسباس bisbás, بسباسه bisbásah, بزباز bizbáz, راف ráf.—(*Metal club*) گرز gurz, طوپز túpuz, طپز tupuz, چماق chumáq, گوپال gúpál, دبوس dabús, عمود 'amúd, مقمع maqma', مقمعه miqma'ah (*pl.* مقامع maqámi'). — (*Staff of gold or silver*) عصا 'asá, چماق chumáq.
Mace-bearer, *subs.* چماق دار chumáq-dár, گرز دار gurz-dár.
Macerate, *verb,* (*Steep*) آغشتن ágh ushtan, آغاريدن ágháridan, خيساندن khísándan, نرم كردن narm kar-dan, تنديه نمودن tandiyah nimúdan.—(*To make lean*) لاغر ساختن lágh ir sákhtan, ضعيف گردانيدن za'íf gar-dánídan.—(*Mortify*) كشتن kushtan, ميراندن mírándan, دق كردن diqq kardan, دل سوزانيدن dil súzánídan, زير آوردن zír ávardan, از كار انداختن az kár andákhtan.
Maceration, *subs.* آغشتگي ágh ushtagí, خيس khís, تنديه tandiyah, ترطيب tartíb.—(*Making lean*) لاغر سازي lágh ir-sází, رياضت دهي riyázat-dihí.—(*Mortification*) ميرش mírish, اذلال izlál, از كار اندازي az-kár-andází, ابطال ibtál, افساد ifsád.
Machiavelian, *adj.* زيرك zírak, گربز gurbuz, سياست دان siyásat-dán, عيار 'ayyár, حيال hayyál.
Machiavelism, *subs.* زيركي zírakí, گربزي gurbuzí,

سیاست دانی siyásat-dání, عیاری ‘ayyárí, حیالی hayyálí.

Machinal, *adj.* آلتی álatí, امبابی asbábí, چرخی charkhí, ماشینی máshíní (European).

Machinate, *verb,* حیله نمودن hílah nimúdan, کید کردن kaid kardan, مکر ورزیدن makr varzídan, تزویر نمودن tazvír nimúdan, تمهید کردن tamhíd kardan.

Machination, *subs.* حیله hílah, مکیده makídah (*pl.* مکائد makáïd), مکر makr, تزویر tazvír, مفسدت mafsadat (*pl.* مفاسد mafásid).

Machine, *subs.* آلت álat (*pl.* آلات álát), منکنه mankanah, منجنیق manjaníq, چرخ charkh, دستگاه dastgáh, ماشین máshín (European).

Machinery, *subs.* اسباب asbáb, آلات álát, دستگاه dast-gáh, صنعت san‘at, ترکیب بندی tarkíb-bandí, فزاکت fazákat.—(*Things manufactured by machinery*) صنائع چرخی sanáï‘-i-charkhí.

Machinist, *subs.* آلت کار álat-kár.

Mackerel, *subs.* (*Fish—Scomber scombrus*) ماهی خال مخالی máhí-i-khál-makhálí, ماهی منقط máhí-i-munaqqat.—(*Pimp*) دلال dallál, جاکش já-kash, لحاف کش laháf-kash, قواد qavvád.

Mackerel sky, *subs.* آسمان پر ابرپاره ásmán-pur-abr-párah, آسمان چفته ásmán-i-chiftah-chiftah.

Mackintosh, *subs.* بارانی bárání, چوخه chúkhah.—*adj.* بارانی bárání, چوخهٔ chúkhahï.

Mackle, *subs.* (*Printer's term*) بد چاپی bad-chápí, نا صافی ná-sáfí, نقصان طبع nuqsán-i-tab‘.

Macrocosm, *subs.* (*Universe*) عالم ‘álam, کون و مکان kaun-va-makán, جمله کائنات jumlah-i-káïnát, جهان jahán, گیتی gítí, کل آفرینش kull-i-áfirínish.

Macrometer, *subs.* دور سنج dúr-sanj, دور پیما dúr-paimá.

Mactation, *subs.* کشتار kushtár, ذبح zabh, نحر nahr.

Macula, *subs.* (*Spot*) داغ dágh, خال khál, لکه lakkah, کلف kalaf, بیسه bísah, پیسه písah.

Maculate, *adj.* لکه دار lakkah-dár, خالدار khál-dár, داغ دار dágh-dár, منقط munaqqat, معیوب ma‘yúb.

Maculate, *verb,* نقطه نهادن nuqtah nihádan, نقطه دار ساختن nuqtah-dár sákhtan, خال خالی کردن khál-khálí kardan, داغدار نمودن dágh-dár nimúdan.

Maculation, *subs.* وسم vasm, داغ نهی dágh-nihí, تنقیط tanqít.—(*Spot*) نقطه nuqtah, داغ dágh, خال khál, لکه lakkah.

Mad, *adj.* دیوانه dívánah, مجنون majnún, جنونی junúní, مفتون maftún, مخبط mukhabbat, مخبل mukhabbal, خشك دماغ khushk-dimágh, کله خشك kallah-khushk.—(*Fascinated or distracted*) مجنون majnún, شوریده shúrídah, آلفته áluftah, مشغوف mashghúf, شیدا shaidá, شیفته shíftah, بیخود bí-khud, جنونی junúní.—(*To be mad for a thing*) آلوفتن álúftan.—(*He is mad after that girl*) شیفته آن دختر شده است shíftah-i-án dukhtar shudah ast.

Madam, *subs.* خانم khánam, بانو bánú, سیده sayyidah, ست sitt, خاتون khátún, بی‌بی bíbí, بیگم begum.

Madcap, *subs. and adj.* دیوانه dívánah, مجنون majnún, جنونی junúní.

Madden, *verb trans.* دیوانه ساختن dívánah sákhtan, مجنون ساختن majnún sákhtan, حواس مختل ساختن haváss mukhtall sákhtan.—*intrans.* دیوانه شدن dívánah shudan, شیفته گشتن shíftah gashtan, مجنون گردیدن majnún gardídan.

Madder (*Rubia tinctorum*), *subs.* روناس rúnás, روغناس rúghnás, رونیاس rúníyás.

Made, *part.* ساخته sákhtah.—(*A made up thing*) چیز ساخته chíz-i-sákhtah.—(*A made up person*) شخص مصنوعی shakhs-i-masnú‘í, نفر تکلفی nafar-i-takallufí.

Madefy, *verb,* تر کردن tar kardan, نم کردن nam kardan, مرطوب گردانیدن martúb gardánídan.

Mademoiselle, *subs.* دختر خانم dukhtar-khánum. دوشیزه خانم dúshízah-khánum.

Mad-house, *subs.* دیوانه خانه dívánah-khánah, تیمار خانه tímár-khánah, دار الجنون dáru 'l-junún, مریض خانه maríz-khánah.

Madly, *adv.* دیوانه وار dívánah-vár, مجنونانه majnúnánah, مفتونانه maftúnánah.

Madman, *subs.* دیوانه dívánah, مجنون majnún. مرد دماغ خشك mard-i-dimágh-khushk, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat, مفتون maftún.

Madness, *subs.* دیوانگی dívánagí, جنون junún, خبط khabt, شوریدگی shúrídagí, تجنن tajannun.

Madonna, *subs.* مریم عذرا marím-i-‘azrá, مادر عیسی mádar-i-‘ísá.—(*Picture*) تصویر مریم tasvír-i-marím. صورت مادر عیسی súrat-i-mádar-i-‘ísá.

Madrepore (*Coral*), *subs.* درخت مرجان dirakht-i-marján.

Madrigal, *subs.* سرود عشق surúd-i-‘ishq, غزل ghazal, ابیات مجنت abyát-i-majannat.

Maelstrom, *subs.* گرد آب gird-áb, ورطه vartah (*pl.* وراط virát).

Maestoso, *adv.* با وقار bá-vaqár, با عظمت bá-‘azamat, با حشمت bá-hashmat.

Magazine, *subs.* مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), خزانه khizánah, خزینه khizínah, انبار ambár, گنجینه ganjínah, حاصل hásil, ذخیره خانه zakhírah-khánah, بار خانه bár-khánah.—(*Of powder*) باروت خانه barút-khánah, قور خانه qúr-khánah.—(*Of arms*) سلاح خانه siláh-khánah, جبه خانه jabbah-khánah, قور خانه qúr-

khánah.—(*Pamphlet*) رساله risálah, کتابچه kitábchah.

Magdalen, *subs.* تائب táïbah, منیبه muníbah, متندمه mutanaddimah, زن اصلاح یافته zan-i-isláh-yáftah.

Magellanic, *adj.* ابر آسا abr-ásá, غیم نما ghaim-nimá, سحاب وش saháb-vash.

Magenta, *subs.* سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, حمرت humrat.—*adj.* سرخ surkh, قرمز qirmiz, حمر humr.

Maggot, *subs.* کرم kirm, کرم مگس kirm-i-magas, دود الذباب dúdu 'z-zubáb.—(*Whim*) وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), توهم tavahhum, بهانه bahánah, عشوه 'ishvah.

Maggoty, *adj.* کرم خورده kirm-khurdah, پر کرم pur-kirm, مدود mudavvad.—(*Fanciful*) متوهم mutavvahim, وهمناك vahm-nák, خیال اندیش khiyál-andísh.

Magi, *subs.* مغان mughán, مجوسان majúsán, دانایان dánáyán, حکمائي شرق hukamá'i-i-sharq, گبران gabrán, اهل آتشپرست ahl-i-átish-parast, گوران gaurán.—(*Religion of the Magi*) مجوسیت majúsíyat, مغیت mughíyat, دین زردشت dín-i-zardusht, زردشتیت zardushtíyat.—(*Sacred writings of the Magi*) زند zand, زنداوستا zandávastá, دساتیر dasátír.

Magian, *subs.* (*Fire-worshipper*) مجوسي majúsí (*pl.* مجوس majús), آتش پرست átish-parast, مغ mugh (*pl.* مغان mughán), گبر gabr, گور gaur, آذر کیش ázur-kísh, زردشتي zardushtí, زندیق zandíq (*pl.* زنادیق zanádíq).—(*Magian priest*) موبد múbid.—(*Magian fire-temple*) آتشکده átish-kadah, کنشت kinisht.—(*Magian cemetery*) دخمه dakhmah.—(*Magian belt or girdle*) زنار zunnár.—*adj.* مجوسي majúsí, مغي mughí, زردشتي zardushtí.

Magianism, *subs.* (*Religion of the Magi*) مجوسیت majúsíyat, مغیت mughíyat, دین زردشت dín-i-zardusht, زردشتیت zardushtíyat.

Magic, *subs.* جادو jádú, جادو گري jádú-garí, سحر sihr, سحر بازي sihr-bází, افسون afsún, افسونگري afsún-garí, نیرنگ nírang, نیرنج níranj, رقیه ruqyah.—*adj.* افسوني afsúní, سحر سا sihr-sá, جادو گر jádú-gar, نیرنجي níranjí, نیرنگ باز nírang-báz.

Magically, *adv.* ساحرانه sáhiránah, بطور جادو bi-taur-i-jádú, بطرز افسونگري bi-tarz-i-afsún-garí, بطریق نیرنگ بازي bi-taríq-i-nírang-bází.

Magician, *subs.* جادو گر jádú-gar, جادو باز jádú-báz, جادومان jádú-mán, ساحر sáhir, سحار sahhár, سحر ساز sihr-sáz, نیرنج ساز níranj-sáz, افسون گر afsún-gar, رقیه خوان ruqyah-khán.

Magilp, *subs.* روغن بزر کتان raughan-i-bazr-i-kattán, روغن نقاشي raughan-i-naqqáshí.

Magism, *subs.* مجوسیت majúsíyat, مغیت mughíyat, دین زردشت dín-i-zardusht, زردشتیت zardushtíyat.

Magisterial, *adj.* با اقتدار bá-iqtidár, صاحب شان sáhib-shán, عظمت مدار 'azamat-madár, بزرگ منش buzurg-manish, متکبر matakabbir.—(*Authoritative*) مقتدر muqtadar, فرمان روا farmán-ravá, صاحب اختیار sáhib-ikhtiyár, با تسلط bá-tasallut.—(*Dogmatical*) حکم ران hukm-rán, فرمان ده farmán-dih, امیر amír, حاکم hákim, حکمي hukmí, امري amrí.

Magisterially, *adv.* مقتدرانه muqtadaránah, متعظمانه muta'azzimánah, بزرگ منشانه buzurg-manishánah, از روي جلال az rúy-i-jalál.—(*Arrogantly*) متکبرانه mutakabbiránah, بطور جلال فروشي bi-taur-i-jalál-furúshí, از روي افتخار az rúy-i-iftikhár, لاف زنانه láf-zanánah.—(*Dogmatically*) بطور حکم دهي bi-taur-i-hukm-dihí, حاکمانه hákimánah, امیرانه amíránah, بر حسب فرمایش bar-hisab-i-farmáyish.

Magistracy, *subs.* (*Office*) قضاوت qazávat, دار القضا dáru 'l-qazá, محکمه mahkamah.—(*Body of men*) قضاة quzát, ارباب حکم arbáb-i-hukm, حکام شرع hakkám-i-shar'.

Magistrate, *subs.* حاکم hákim, ضابط zábit, قاضي qází (*pl.* قضات quzát), شریعت مدار sharí'at-madár, مفتي muftí.

Magna Charta, *subs.* حکم عالي hukm-i-'álí, اجازه ijázah-i-daulatí, امر شاهي amr-i-sháhí.—(*The Press is the Magna Charta of England*) مطبعه اجازه دولتي انگلستانست matb'ah ijázah-i-daulatí-i-inglistán ast.

Magnanimity, *subs.* جوانمردي javán-mardí, همت himmat, بزرگ دلي buzurg-dilí, بلند همتي buland-himmatí.—(*Bravery*) دلیري dilírí, شجاعت shujá'at, جرأت مندي jurát-mandí.

Magnanimous, *adj.* جوانمرد javán-mard, بلند همت buland-himmat, پر دل pur-dil, بزرگ دل buzurg-dil.—(*Brave*) شجاع shujá', دلیر dilír, جري jarí, جرأت مند jurát-mand.

Magnanimously, *adv.* از روي بلند همتي az-rúy-i-buland-himmatí, بطور جوانمردي bi-taur-i-javán-mardí, عالي همتانه 'álí-himmatánah, بزرگ دلانه buzurg-dilánah.—(*Bravely*) دلیرانه dilíránah, شجاعانه shujá'ánah, جرأت مندانه jurát-mandánah, پر دلانه pur-dilánah.

Magnate, *subs.* امیر amír, شریف sharíf, بزرگ buzurg, رئیس ráís.

Magnesia, *subs.* (*Chemical term*) جوهر تباشیر jauhar-i-tabáshír, طباشیر فرنگي tabáshír-i-farangí, مغنیسیا maghnísíyá (Eurepean), مانگانز mángániz (European).—(*Sulphate of magnesia*) نمك فرنگي اصل namak-i-farangí-i-asl.

Magnesian, *adj.* جوهر تباشیر وار jauhar-i-tabáshír-vár, مغنیسیا وش maghnísíyá-vash (European).

Magnet, *subs.* سنگ آهنربا sang-i-áhan-rubá, سنگ

مغناطيس sang-i-maghnátís.—(*Iron*) آهن ربا áhan-rubá, آهن كش áhan-kash.

Magnetic, *adj.* مقناطيسي maqnátísí (European).

Magnetic battery, *subs.* چرخ مغناطيس charkh-i-maghnátís (European), چرخ الماس charkh-i-almás.

Magnetic needle, *subs.* سوزن قطب نما súzan-i-qutb-nimá, نقطه دائره nuqtah-i-dáïrah, ابره قبله نما ibrah-i-qibláh-nimá, سوزن مغناطيسي súzan-i-maghnátísí (European).

Magnetics, *subs.* علم مغناطيس 'ilm-i-maghnátís (European), مغناطيس داني maghnátís-dání (European).

Magnetism, *subs.* آهن ربائي áhan-rubá,í, مغناطيسيه maghnátísíyah (European), قوه مغناطيسيه qúvah-i-maghnátísíyah, ممغطسي mamghatasí (European).—(*Animal magnetism*) منتر mantar.

Magnetize, *verb trans.* آهن ربا نمودن áhan-rubá nimúdan, ممغطس ساختن mamghatas sákhtan (European), متمغطس گردانيدن mutamaghtis gardánídan (European), مغناطيس دادن maghnátís dádan.—*intrans.* آهن ربائي پيدا كردن áhan-rubá,í paidá kardan, ممغطس شدن mamghatas shudan (European), متمغطس گشتن mutamaghtis gashtan (European), مغناطيس يافتن maghnátís yáftan (European).

Magnetizer, *subs.* آهن ربا گر áhan-rubá-gar, ممغطس ماز mamghatas-sáz (European), متمغطس گردان mutamaghtis gardán (European), تمغطس بخش tamaghtus-bakhsh (European).

Magneto-electricity, *subs.* كهربائيت مغناطيسي kah-rubáíyat-i-maghnátísí (European).—(*Science*) علم كهربائيت مغناطيسي 'ilm-i-kah-rubá,íyat-i-maghnátísí (European).

Magnific, *adj.* معظم mu'azzam, عظيم 'azím, جليل jalíl, شگرف shigarf, نجيب najíb, شريف sharíf, بزرگوار buzurg-vár, بزرگ buzurg, با عظمت bá-'azamat, شكوهمند shukúh-mand, كريم karím.

Magnificat, *subs.* سرود مريم surúd-i-marím, تسبيح مادر عيسى tasbíh-i-mádar-i-'ísá.

Magnificence, *subs.* لطافت latáfat, نزاكت nazákat, رونق raunaq, فخامت fakhámat, ابهت ubbahat, بزرگي buzurgí, جلال jalál, جلالت jalálat, كرامت karámat, فر farr, شكوه shukúh, عظم 'uzm, عظمت 'azamat.

Magnificent, *adj.* بزرگ buzurg, عظيم 'azím, مجلل mujallal, شكوهمند shukúh-mand, خوشنما khush-nimá.

Magnificently, *adv.* (*Grandly*) بطور بزرگي bi-taur-i-buzurgí, از روي عظمت az ruy-i-'azamat, مجللانه mujallalánah, با كمال خوشنمائي bá-kamál-i-khush-nimá,í, با آرايش تام bá-áráyish-i-támm. — (*Exquisitely*) بطور نزاكت bi-taur-i-nazákat, لطيفانه latífánah, دقيقانه daqíqánah, بدقت bi-diqqat.

Magnifier, *subs.* (*Extoller*) مادح mádih, تعظيم كن ta'zím-kun, بزرگ ساز buzurg-sáz, مكبر mukabbir, مفخم mufakhkhim.—(*Glass*) خرده بين khurdah-bín, ذره بين zarrah-bín.

Magnify, *verb,* بزرگ كردن buzurg kardan, عظمت بخشيدن 'azamat bakhshídan, تكبير گفتن takbír guftan.—(*Honour*) ممتاز كردن mumtáz kardan, مشرف ساختن musharraf sákhtan.—(*Extol*) مدح نمودن madh nimúdan, ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), حمد گفتن hamd guftan, ثنا گفتن saná guftan.—(*He magnifies the difficulties of the enterprise*) اشكالات معامله‌را بزرگ مي‌سازد ish-kálát-i-mu'ámalah-rá buzurg mí-sázad.

Magniloquence, *subs.* بزرگ گوئي buzurg-gú,í, بزرگ سخني buzurg-sukhuní, عالي عبارتي 'álí-'ibáratí, كلام پردازي kalám-pardází, خوش ادائي khush-adá,í.

Magniloquent, *adj.* بزرگ گو buzurg-gú, بزرگ سخن buzurg-sukhun, عالي عبارت 'álí-'ibárat, كلام پرداز kalám-pardáz, خوش ادا khush-adá.

Magniloquently, *adv.* بزرگ گويانه buzurg-gúyánah, بزرگ سخنانه buzurg-sukhunánah, بطور عالي عبارتي bi-taur-i-'álí-'ibáratí, بطور كلام پردازي bi-taur-i-kalám-pardází.

Magnitude, *subs.* بزرگي buzurgí, جسامت jasámat, عظمت 'azamat, مقدار miqdár, حجم hajm. عظيمي 'azímí.—(*Importance*) قدر qadr. مضايقه muzáyaqah, لازمت lázimat, مصرف masraf. گراني girání. مهمي muhammí.—(*The magnitude of his crime*) عظيمي جرمش 'azímí-i-jurm-ash.

Magnolia, *subs.* مگنوليا magnóliya (European).

Magpie, *subs.* كلاغ جرك kalágh-i-jarrak, كلاغ جيكو kalágh-i-jíkú, كلاغ زاغي kalágh-i-zághí, كلاغ ابلق kalágh-i-ablaq, آلا قرغه álá-qurghah, زاغ zágh. زاغي zághí, گاليچه gálíchah.

Maguey, *subs.* (*Plant*) درخت صبر dirakht-i-sabr, عود 'úd.

Magyar, *subs. and adj.* هنگاري hangárí (European).

Mahmudi, *subs.* (*Coin*) محمودي mahmúdí.

Mahogany (*Suretema mahogoni*), *subs.* درخت ماغون dirakht-i-mághún (European).—(*Wood*) ماغون mághún (European).—*adj.* ماغوني mághúní.

Mahomedan, *subs.* اسلامي islámí, محمدي muhammadí, اهل اسلام ahl-i-islám.—*adj.* اسلامي islámí, محمدي muhammadí.—(*Mahomedan religion*) اسلام islám, دين محمدي dín-i-muhammadí, توحيد tauhíd, خدا پرستي khudá-parastí.

Maid, *subs.* باكره bákirah, بالست bálist, دوشيزه dúshizah, عذرا 'azrá, دختر dukhtar, بكر bikr.—(*Servant*) جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), كنيز kaníz, كنيزك kanízak, خادمه khádimah.

Maiden, *subs.* باكره bákirah, بالست bálist, دوشيزه du-

shízah, عذرا ‘azrá, دختر dukhtar, بكر bikr.—(*Servant*) جاريه járiyah, كنيز kaníz, كنيزك kanízak, خادمه khádimah.—*adj.* بكر bikr, تازه tázah, جديد jadíd.—(*A maiden speech*) سخن اول sukhun-i-avval, كلام نخست kalám-i-nukhust.—(*Maiden assize*) محكمه بي الزام mahkamah-i-bí-ilzám.

Maidenhair fern (*Adianthum capillis veneris*), *subs.* پير سياوشان pír-i-siyávashán.

Maidenhead, *subs.* بكريت bikríyat, بكارت bikárat, دوشيزگي dúshízagí.

Maidenhood, *subs.* بكريت bikríyat, بكارت bikárat, دوشيزگي dúshízagí.

Maidenlike, *subs.* دختر وار dukhtar-vár, دختر وش dukhtar-vash.—(*Modest*) شرمسار sharm-sár, خجل khijil, مؤدب müaddab, شرم رو sharm-rú, حيامند hayá-mand.

Maidenly, *adj.* شرمناك sharm-nák, با حيا bá-hayá, دختر مانند dukhtar-mánand, خجالت كش khijálat-kash.

Maid-servant, *subs.* جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), كنيز kaníz, كنيزك kanízak, خادمه khádimah.

Mail, *subs.* زره zirih, جوشن jaushan, سلاح siláh (*pl.* اسلحه aslihah), جبه jabbah, درع dir‘, جامه آهنين jámah-i-áhanín, جبه زره jabbah-i-zirih.—(*Post*) داك dák (Hind.), پوست púst (European), كيسه خط kísah-i-khatt.

Mail, *verb,* زره پوش كردن zirih-púsh kardan, مدرع ساختن mudarri‘ sákhtan, وقايت نمودن viqáyat nimúdan.—(*Postal term*) آماده پوست ساختن ámádah-i-púst sákhtan, مهيائي ارسال نمودن muhayyá,í irsál nimúdan.

Mailable, *adj.* قابل پوست qábil-i-púst, لائق پوسته láïq-i-pústah, سزاوار ارسال sizávár-i-irsál, شايسته فرستادن sháyistah-i-firistádan.

Mail-coach, *subs.* گاري پوست gárí-i-púst, كالسكه پوسته káliskah-i-pústah.

Mailed, *adj.* مدرع mudarri‘, پولك دار púlak-dár, منقط munaqqat.

Maim, *subs.* ناقص عضوي náqis-i-‘uzví, چلاقي cháláqí, شلي shallí, عضو بريدگي ‘uzv-burídagí.

Maim, *verb,* زخمي كردن zakhmí kardan, چولاق نمودن chúláq nimúdan, ناقص گردانيدن náqis gardánídan, عضو از كار انداختن ‘uzv az kár andákhtan, شل كردن shall kardan, بريدن burídan, قطع كردن qat‘ kardan.

Maimed, *part.* چولاق chúláq, چلاق chuláq, سقط saqat, زخمي zakhmí, افليج iflíj, مقطوع maqtú‘, عضو بريده ‘uzv-burídah, عضو ناقص náqis-i-‘uzv.

Main, *subs.* (*Force*) قدرت qudrat, قوت qúvat, اصل asl, حقيقت haqíqat.—(*Sea*) دريا daryá, بحر bahr.—(*Continent*) قاره qárrah, قطعه كبيره qat‘ah-i-kabírah, خشكي khushkí.—*adj.* اول avval, اصلي aslí, عمده ‘umdah, مهم muhimm, رأس ráïs, سره sarah.—(*In the main*) بعد همه ba‘d-hamah, في الجمله fi ’l-jumlah, الحاصل al-hásil, القصه al-qissah, رو هم رفته rú-ham-raftah, در حقيقت dar-haqíqat.—(*In the main he was right*) روهم رفته حق بدستش بود rú-ham-raftah haqq bi-dast-ash búd.—(*He pulled might and main*) با قوت و قدرت كشيد bá qúvat va qudrat kashíd.

Main-deck, *subs.* سطحه ثانيه sat,hah-i-sáníyah, سطحه زيرين sat,hah-i-zírín.

Mainland, *subs.* زمين اصلي zamín-i-aslí, زمين عمده zamín-i-‘umdah, قاره qárrah, خشكي khushkí, بر barr.

Mainly, *adv.* اكثر aksar, در اصل dar-asal, بخصوص bi-khusús.

Main-mast, *subs.* دگل بزرگ dagal-i-buzurg, ديرك بزرگ dairak-i-buzurg.

Main-prize, *subs.* (*Writ*) حكم تخليص hukm-i-takhlís, خط رهائي khatt-i-rihá,í, فرمان آزادي farmán-i-ázádí.—(*Deliverancy*) تخليص takhlís, خلاص khalás, رهائي rihá,í, آزادي ázádí.

Main-sail, *subs.* شراع بزرگ shirá‘-i-buzurg.

Maintain, *verb,* (*Support*) پروردن parvardan, پرورش parvarish kardan, نگاه داري كردن nigáh-dárí kardan, گردانيدن gardánídan.—(*Assert*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta‘ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, ادعا نمودن iddi‘á nimúdan, مدعي بودن mudda‘í búdan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, معلوم نمودن ma‘lúm nimúdan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, اثبات نمودن isbát nimúdan.—(*Defend*) حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, محافظت كردن muháfazat kardan, محفوظ داشتن mahfúz dáshtan, پاس داشتن pás dáshtan, پاسباني نمودن pás-báni nimúdan, مصون داشتن masún dáshtan, مأمون mámún sákhtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, احسان نمودن ihsán nimúdan.—(*He maintains a large establishment*) دستگاه وسيعي را ميگرداند dast-gáh-i-vasí‘i-rá mí-gardánad.—(*He maintains that he is right*) ادعا مي‌نمايد كه حق با ويست iddi‘á mi-nimáyad kih haqq bá-vái’st.

Maintainable, *adj.* قابل حفظ qábil-i-hifz, اثبات پذير isbát-pazír, نگهداشتني nigah-dáshtaní.

Maintenance, *subs.* (*Subsistence*) وجه گذران vajh i-guzrán, مدد معاش madad-i-ma‘ásh, روزي rúzí, زندگاني zindagání, گذران guzrán, معيشت ma‘íshat, رزق rizq, قوت qút.—(*Maintaining*) حفظ hifz, اثبات isbát, نگهداري nigah-dárí, اقامه iqámah.—(*The maintenance of that argument is impossible*) اقامه آن حجت محالست iqámah-i-án hujjat muhál ast.

Main-top-gallant-mast, *subs.* دگل بزرگ dagal-i-buzurg, دیرك بزرگ dairak-i-buzurg.

Main-top-mast, *subs.* مر دگل بزرگ sar-i-dagal-i-buzurg, سر دیرك بزرگ sar-i-dairak-i-buzurg.

Maize, *subs.* (*Zea mais*) خندروس khandarús, خالاون khálávan, ذرت المکه zurratu 'l-makkah, حنطه رومي hintah-i-rúmí, گندم مکه gandum-i-makkah, خوشه مکي khúshah-i-makkí. —(*Stalk of maize*) چوب ذرت chúb-i-zurrat.—(*Head of maize*) مر ذرت sar-i-zurrat, خوشه ذرت khúshah-i-zurrat.

Majestic, *adj.* با وقار bá-vaqár, جلالتماب jalálat-ma,áb, ذو جلال zú-jalál, عظمت مدار 'azamat-madár, ذو عظمت zú-'azamat, مجلل mujallal, بزرگ buzurg, کریم karím, محتشم muhtasham.

Majestically, *adv.* از روي عظمت az rúy-i-'azamat, موقرانه muvaqqiránah, بطور جلال bi-taur-i-jalál, محتشمانه muhtashamánah, کریمانه karímánah.

Majesty, *subs.* (*Title*) حضرت hazrat, ذات اقدس zát-i-aqdas.—(*Grandeur*) جلال jalál, جلالت jalálat, اجلال ijlál, عز 'izz, عزت 'izzat, مجد majd, فر farr, ابهت ubhat, فخیمه fakhímah, تعظم ta'azzum, بزرگي buzurgí, بزرگواري buzurg-várí, علا 'alá, فخر fakhr, افتخار iftikhár, کبریا kibriyá, مباهات mubáhát, عظمت 'aza-mat, حشمت hashmat, شوکت shaukat, شرف sharf, شرافت sharáfat, رفاعت rafá'at, رفعت raf'at, سر فرازي sar-farází, احتشام ihtisham, سلطنت saltanat, فخامت fakhámat, جاه ját.—(*Your Majesty*) قبله عالم qiblah-i-'álam, جهان پناه jahán-panáh.—(*Her Majesty*) علیا حضرت 'ulyá-hazrat.—(*His Majesty*) اعلا حضرت a'lá hazrat.—(*The majesty of the subject*) عظمت امر 'azamat-i-'amr.

Major, *subs.* (*Officer*) یاور yávar, رئیس räís, سر کرده sar-kardah.—*adj.* (*Number or quantity*) بیشتر bíshtar, اکثر aksar.—(*Extent*) اوسع úsi', اعظم a'zam, اطول atval.—(*Dignity*) بزرگتر buzurgtar, اکبر akbar, اعظم a'zam, اجل ajall.

Major-domo, *subs.* ناظر názir, بزرگ خانه buzurg-i-khánah.

Major-general, *subs.* سپهدار sipah-dár, سر عسکر sar-'askar, امیر فوج amír-i-fauj.

Majority, *subs.* اکثر aksar, اغلب aghlab, عموم 'umúm.—(*Parliamentary term*) طرف اغلب taraf-i-aghlab, اکثریت aksaríyat, کثریت kasaríyat.—(*In age*) بلوغ bulúgh, رشد rushd, حد تکلیف hadd-i-taklíf.—(*Military term*) سر داري sar-dárí, امارت imárat, سپهداري sipah-dárí.—(*To attain one's majority*) بحد تکلیف رسیدن bi-hadd-i-taklíf rasídan.

Make, *subs.* ترکیب tarkíb, ساخت sákht, شکل shakl, ریخت ríkht.—(*This is not a good make*) خوش ترکیب نیست khush tarkíb ní 'st.—(*The make of that boat is bad*) ساخت آن کشتي بد است sákht-i-án-kashtí bad ast.

Make, *verb,* ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), کردن kardan (*rt.* کن kun), نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), رو هم انداختن rú-ham andákhtan.—(*Create*) آفریدن áfirídan, خلق کردن khalq kardan.—(*Puddings, &c.*) درست کردن durust kardan.—(*Cause to become*) گردانیدن gardánídan.—(*To make it up*) صلح کردن sulh kardan, تلافي کردن talá fí kardan, جا پر کردن já-pur kardan.—(*Make over*) محول کردن muhavval kardan, ابلاغ کردن iblágh kardan, سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), مفوض کردن mufavvaz kardan.—(*Make up, as an account*) جمع کردن jam' kardan.—(*To make up, as clothes*) دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz).—(*To make up in one's head*) پیش خود ماختن písh-i-khud sákhtan.—(*He made it up to six túmáns*) آنرا شش تومان ساخت án-rá shish túmán sákht.—(*The tide makes fast*) مد بسرعت درکار است madd bi-sur'at dar kár ast.—(*He made him submit*) بتسلیمش آورد bi-taslím-ash ávard.—(*He made him a judge*) اورا حکم گردانید úrá hakam gardánid.—(*It makes for one's advantage*) بکار آدم میخورد bi-kár-i-ádam mí-khurad.—(*He made up this story*) این حکایت را رو هم انداخت ín hikáyat-rá rú-ham andákht.—(*They made him take it*) بریشش بستند ba-ríish-ash bastand (*lit.* They fastened it to his beard).

Make-bate, *subs.* جنجال چي jinjál-chí, جنگ رو انداز jang-rú andáz, فتنه انگیز fitnah-angíz, شورش بر پا کن shúrish-bar-pá-kun, همزه humazah, حماز hammáz.

Make-peace, *subs.* صلح اندیش sulh-andísh, اصلاح کاش isláh-kásh, مصالحه کار musálahah-kár, سلم جو silm-jú.

Maker, *subs.* کننده kunandah, سازنده sázandah.—(*Creator*) خالق kháliq, خلاق khalláq, آفریننده áfirín-andah, آفریدگار áfirídagár, صانع sání', مکون mukar-vin.

Make-shift, *subs.* (*Plan*) تمهید tamhíd, تدبیر tadbír. —(*Subterfuge*) بهانه bahánah, طفره tafrah, عذر 'uzr, حیله hílah, تجاهل tajáhul, چنان چنین chunán-chunín, لیت و لعل lait-u-la'all.

Make-up, *subs.* تقلید taqlíd.—(*That is not a good make-up*) خوب تقلیدي نیست khub taqlídí ní 'st.—(*His make-up is bad*) تقلید لباسش بد است taqlíd-i-libás-ash bad ast.

Make-weight, *subs.* پارسنگ pár-sang.

Making, *subs.* ساخت sákht, سازش sázish.—(*Workmanship*) عمل 'amal, صنعت san'at.

Malachite, *subs.* (*Precious stone*) سلیماني sulaimání. ملخیت malakhít (European).—*adj.* ملخیتي malakhítí (European).

Malacology, *subs.* (*Scientific term*) معرفت حيوانات ma'rifat-i-haivánát-i-layyinah, شناخت جانورهائي لينه shinákht-i-jánvarháí-i-narm نرم.

Mal-administration, *subs.* سو استعمالات sú-isti'málát, بد حكومتي bad-hukúmatí, بد ادارگي bad-idáragí.

Mal-adroit, *adj.* نا هنجار ná-hanjár, نا تراشيده ná-tiráshídah, نا زرنگ ná-zaring, سنگين sangín.

Malady, *subs.* مرض marz (*pl.* امراض amráz), بيماري bimárí, علت 'illat (*pl.* علل 'ilal), درد dard, نا خوشي ná-khushí, رنج ranj.

Malaga, *subs.* مي ملغائي mai-i-malaghá'í (European).

Malapert, *subs. and adj.* گستاخ gustákh, شوخ shúkh, وقيح vaqíh, جسور jasúr, بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm.

Malapertness, *subs.* گستاخي gustákhı, شوخي shúkhí, وقاحت vaqáhat, جسارت jasárat, بيحيائي bí-hayá'í, بيشرمي bí-sharmí.

Mal à propos, *adv.* بيمحل bí-mahall, بي جا bí-já, بي وقت bí-vaqt, بي موقع bí-mauqi', بي گاه bí-gáh, بطور بيجا bi-taur-i-bí-já.

Malaria, *subs.* بخار bukhár.

Malarious, *adj.* بخاري bukhárí, از بخار az-bukhár, بخار زده bukhár-zadah.

Malconformation, *subs.* نا سازگاري ná-sázigárí, نا هم شكلي ná-ham-shaklí, عدم توافق 'adam-i-taváfuq, بي اتفاقي bí-ittifáqí.

Malcontent, *subs. and adj.* نا راض ná-ráz, نا رضا مند ná-rizá-mand, نا رضا ná-rizá, غير راضي ghair-i-rází, نا قانع ná-qáni', شاكي shákí.

Male, *subs. and adj.* نر nar, مذكر muzakkar, ذكر zakr (*pl.* ذكور zukúr), نرينه narínah, مردانه mardánah.

Maledíction, *subs.* لعنت la'nat, لعان la'án, لعن la'n, ملعنت mal'anat, نفرين nifrín, سب sabb, بد دعائي bad-du'á'í.

Malefactor, *subs.* گناه كار gunáh-kár, اثم asim, آثم ásim, مجرم mujrim, بد كار bad-kár, مسي musí'.

Malevolence, *subs.* بد انديشي bad-andíshí, بد خواهي bad-kháhí, بد نهادي bad-nihádí, بد نيتي bad-níyatí, بد چشمي bad-chashmí, بد سگالي bad-sigálí, شرارت shirárat, غل ghall, حقد hiqd, عداوت 'adávat, دشمني dushmaní.

Malevolent, *adj.* شرير sharír, بد نهاد bad-nihád, بد انديش bad-andísh, بد خواه bad-kháh, بد ذات bad-zát, بد نيت bad-níyat, بد چشم bad-chashm, بد سگال bad-sigál, شتر گينه shutur-gínah, كينور kín-var, پر كينه pur-kínah, بي حرامي bí-harámí.

Malevolently, *adv.* شريرانه sharíránah, حقودانه haqúdánah, بد قصدانه bad-qasdánah, از روي بد سگالي az rúy-i-bad-sigálí, بطور بد نيتي bi-taur-i-bad-níyatí.

Malfeasance, *subs.* بد كاري bad-kárí, بد عملي bad-'amalí, بد فعلي bad-fi'lí, خيانت khiyánat, غدر ghadr.

Malformation, *subs.* بد صورتي bad-súratí, بد شكلي bad-shaklí, بد ريختني bad-ríkhtaní, نا مناسبي ná-munásibí.

Malic acid (*Acid from juice of apples*), *subs.* ترشي مليح تفاح turushí-i-síb, نمك سيب namak-i-síb, ملح تفاح milh-i-tuffáh.

Malice, *subs.* بد خواهي bad-kháhí, بد انديشي bad-andíshí, بد نهادي bad-nihádí, بد نيتي bad-níyatí, كين kín, كينه kínah, حقد hiqd, بغض bughz, عداوت 'adávat, عدوان 'udván, شر sharr, خبث khubs, غل ghall, دشمني dushmaní, خصومت khusúmat, خبائث khabásat.—(*With malice prepense*) عمداً 'umdan, از روي حقد az rúy-i-hiqd, عناداً 'inádan.

Malicious, *adj.* كينه ور kínah-var, حقود haqúd, بد نهاد bad-nihád, بد ذات bad-zát, بد نيت bad-níyat.—(*He is of a malicious temper*) سقش سياه است saqq-ash siyáh ast (*lit.* His palate is black).

Maliciously, *adv.* از روي كين az rúy-i-kín, بطور عداوت bi-taur-i-'adávat, خصمانه khismánah, دشمنانه dush-manánah.

Malicorium, *subs.* (*Peel of pomegranate*) پوست انار púst-i-anár.

Malign, *adj.* عداوت كار 'adávat-kár, حقود haqúd, مضر muzirr, آسيب ور ásíb-var, هلاهل haláhal, قاتل qátil, مهلك muhlik.

Malign, *verb trans.* هتك عرض كردن hatk-i-'irz kar-dan, بد نام نمودن bad-nám nimúdan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, بد گوئي كردن bad-gú'í kardan, لمز نمودن lamz nimúdan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان زدن buhtán zadan, چغلي كردن chuqulí kardan.—*intrans.* بد خواه شدن bad-kháh shudan, حقد بردن hiqd burdan.

Malignant, *subs.* كينه مند kínah-mand, عداوت پيشه 'adávat-píshah, بد سگال bad-sigál, بد خواه bad-kháh, نا بكار ná-bi-kár.—*adj.* (*Malicious*) خصومت انديش khusúmat-andísh, عداوت دار 'adávat-dár, كينه ورز kínah-varz, خبيث khabís, پليد pilíd.—(*Pernicious*) ضرر انگيز zarar-angíz, مضر muzirr, موذي müzí, مهلك muhlik, مفسد mufsid, آسيب رسان ásíb-rasán. —(*A malignant disease*) مرض مهلك marz-i-muhlik, نا خوشي شديد ná-khushí-i-shadíd.

Malignantly, *adv.* (*Maliciously*) حقودانه haqúdánah, خصمانه khismánah, از روي كين az-rúy-i-kín, بطور عداوت bi-taur-i-'adávat. — (*Perniciously*) مفسدانه mufsidánah, مضرانه muzirránah, بطريق اضرار bi-taríq-i-izrár, مهلكانه muhlikánah.

Maligner, *subs.* لماز lammáz, لمزه lumzah, بد گو bad-

gú, موذي müzí, عداوت کار 'adávat-kár, بهتان زن buhtán-zan, تهمت نه tuhmat-nih.

Malignity, *subs.* کینه kínah, کین kín, حقد hiqd, دشمني dushmaní, عداوت سخت 'adávat-i-sakht, مضرت رساني mazarrat-rasání, افساد ifsád, شدت shiddat, حدت hiddat, تلخي talkhí.

Malignly, *adv.* (*Maliciously*) از روي کين az-rúy-i-kín, بطور عداوت bi-taur-i-'adávat, خصمانه khismánah, حقودانه haqúdánah.—(*Destructively*) موذيانه müzí-yánah, مهلکانه muhlikánah, مضرانه muzirránah, مفسدانه mufsidánah, قاتلانه qátilánah.

Malinger, *verb,* تمارض نمودن tamáruz nimúdan, خود بيمار ساختن khud bímár sákhtan, ننه غريبم در آوردن nanah-gharíb-am dar-ávardan.

Malingerer, *subs.* تمارض نما tamáruz-nimá, ننه غريبم در آور nanah-gharíb-am-dar-ávar.

Malison, *subs.* فحش fuhsh, دشنام dushnám, نفرين nifrín, لعنت la'nat, بد گوئي bad-gú,í, زشت حوفي zisht-harfí.

Mall, *subs.* (*Mallet*) تخماق tukhmáq, چکش چوبين chakush-i-chúbín.—(*Walk*) راه ráh, خيابان khiyábán, معبر عام ma'bar-i-'ámm, گذر گاه guzar-gáh.

Mall, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), چکش کاري کردن chakush-kárí kardan.

Mallard, *subs.* (*Wild duck*) مرغابي murgh-ábí.—(*Drake*) اردك urdak.

Malleability, *subs.* امتداد يابي imtidád-yábí, کشش جوئي kashish-jú,í, کش پذيري kash-pazírí, ممدوديت mamdúdíyat, چکش برداري chakush-bardárí.

Malleable, *adj.* امتداد ياب imtidád-yáb, کشش جو kashish-jú, کش پذير kash-pazír, ممدود شو mamdúd-shau, چکش بردار chakush-bardár, چکش خور chakush-khur.

Malleableness, *subs.* امتداد يابي imtidád-yábí, کشش جوئي kashish-jú,í, کش پذيري kash-pazírí, ممدوديت mamdúdíyat, چکش برداري chakush-bardárí.

Malleate, *verb,* چکش زدن chakush zadan, امتداد دادن imtidád dádan, نازك کردن názuk kardan, پهن ساختن pahn sákhtan.

Malleation, *subs.* امتداد دهي imtidád-dihí, نازك کني názuk-kuní, پهن سازي pahn-sází.

Mallet, *subs.* کلوخ کوب kulúkh-kúb, ميخ کوب míkh-kúb, دسته dastah.—(*Of iron*) توقماق túqmáq, توقمق túqmaq, توخماق túkhmáq.—(*Shoemaker's mallet*) مشته mashtah.

Malleus of the ear, *subs.* (*Medical term*) مطرق الاذن mizraqu 'l-uzn, عظم مطرقي 'uzm-i-mizraqí.

Mallotus phillipensis, *subs.* قنبيل qambíl, کنبيلا kambílá.

Mallow, *subs.* (*Malva sylestris*) نان کلاغ nán-i-kalágh, تولہ túlah, خطمي کوچك khatmí-i-kúchik, خاتمي khátimí, قدومه qudúmah, انجل anjal.

Malmsey, *subs.* انگور angúr.—(*Wine*) شراب sharáb, مي mai, باده bádah.

Malpractice, *subs.* بد استعمالي bad-isti'málí, بد سلوکي bad-sulúkí, بد عملي bad-'amalí, بد کاري bad-kárí, زشت رفتاري zisht-raftárí.

Malt, *subs.* جو سمنوئي samanú,í-i-jau, جو خيسانده jau-i-khísándah, جو تنجه زده خشك jav-i-tinjah-zadah-i-khushk.

Malt, *verb trans.* سمنو ساختن samanú sákhtan, جو خيساندن jau khísándan.—*intrans.* سمنو شدن samanú shudan, تنجه زدن tinjah zadan, رسيدن rasídan.

Malt-house, *subs.* خانه سمنو سائي khánah-i-samanú-sá,í.

Malt-liquor, *subs.* مشروب سمنوئي جو mashrúb-i-samanú,í-i-jau, شراب جو sharáb-i-jau, ما شعير má-i-sha'ír.

Maltreat, *verb,* (با) بد رفتاري نمودن bad-raftárí nimúdan (bá), (با) بد سلوکي کردن bad-sulúkí kardan (bá), (بر) تعدي نمودن ta'addí nimúdan (bar).

Maltreatment, *subs.* بد رفتاري bad-raftárí, بد سلوکي bad-sulúkí, تعدي ta'addí, ستم sitam.

Maltster, *subs.* سمنو ساز samanú-sáz, جو خيسان jau-khísán.

Malus armenica (*Apricot tree*), *subs.* درخت زرد آلو dirakht-i-zard-álú.

Malvaceous, *adj.* خطمي مآب khatmí-ma,áb. خبازي و خطمي منسوب بخبازي khabbází-sá, mansúb bi-khabbází va khatmí.

Malva rotundifolia (*Round-leaved mallow*), *subs.* خبازي khabbází, پنيرك panírak.

Malversation, *subs.* سرقت sirqat, دزدي duzdí. تصرف بد tasarruf-i-bad, دست درازي dast-dirázı. خيانت khiyánat.

Mamaluke, *subs.* مملوك mamlúk.

Mamma, *subs.* مادر mádar, ماما mámá.

Mammal, *adj.* پستان دار pistán-dár, ممه دار mamah-dár, شير ده shír-dih, مرضع murzi'.

Mammalia, *subs.* (*Zoological term*) ممه دارها mamah-dárhá, پستان دارها pistán-dárhá, حيوانات شير ده haivánát-i-shír-dih.

Mammalian, *adj.* متعلق بممه دار muta'alliq-bi-mamah-dár, منسوب بپستان دار mansúb-bi-pistán-dár, از حيوانات شير ده az haivánát-i-shír-dih.

Mammalogy, *subs.* علم حيوانات شير ده 'ilm-i-haivánát-i-shír-dih.

Mammary, *adj.* پستاني pistání, مماي mamáí, منسوب بممه mansúb-bi-mamah, متعلق بپستان muta'alliq-bi-pistán.

Mammifer, *subs.* (*Zoological term*) حيوان پستان دار haiván-i-pistán-dár, حيوان ممه دار haiván-i-mamah-dár.

Mammiferous, *adj.* پستان پیش کن pistán-pish-kun, ممه ده mamah-dih, مرضع murzi'.

Mammiform, *adj.* ممه وار mamah-vár, پستان وار pistán-vár.

Mammillary, *adj.* پستاني pistání, پستانك دار pistának-dár, ممه وش mamah-vash.

Mammon, *subs.* (*Deity*) رب المال rabbu 'l-mál, خدا پول khudá-i-púl, ممونا mamúná (European).—(*Wealth*) مال mál, دولت daulat, ثروت sarvat, زر zar, سیم sím.—(*Votary of mammon*) مال پرست mál-parast, زر پرست zar-parast.

Mammonist, *subs.* مال دوست mál-dúst, ثروت دوست sarvat-dúst, عبد المال 'abdu 'l-mál, ممونا پرست mamúná-parast (European).

Mammoth, *subs.* ماموت mámút (European).

Man, *subs.* (*Mankind*) بني آدم baní-ádam, انسان insán, ناس nás, نوع انسان nau'-i-insán, عالميان 'álamíyán, بشر bashar, جنس بشر jins-i-bashar, بشريت basharíyat, حيوان ناطق haiván-i nátiq.—(*Male*) آدم ádam (*pl.* آدميان ádmíyán), مرد mard (*pl.* مردان mardán *and* مردمان mardumán), مردم mardum, نفر nafar, شخص shakhs (*pl.* اشخاس ashkhás).—(*Piece, at chess, draughts, &c.*) مهره muhrah.—(*He is not much of a man at painting*) بسيار در نقاشي دست ندارد bisyár dar naqqáshí dast na-dárad.—(*Well man! you may go*) بهر جهت ميتواني رفت bi-har jihat mí-taváni raft.—(*He is not the man for me*) او مرد من نيست ú mard-i-man ní 'st.—(*Man and wife*) زن و شوهر zan va shauhar, زوجين zaujain.

Man, *verb*, آدم دار كردن ádam-dár kardan, پر مرد نمودن pur-mard nimúdan, مستحكم ساختن mustahkam sákhtan, حفظه نصب كردن hifzah nasb kardan.—(*To man a ship*) عمله در كشتي گذاشتن 'amalah dar kashtí guzáshtan.

Manacle, *verb*, دست بند dast-band, غل ghull, زنجير zanjír, قفل دست qufl-i-dast, بخاو دست bukháv-i-dast.

Manacle, *verb*, دست قفل كردن dast qufl kardan, (بر) بخاو دست نهادن bukháv-i-dast nihádan (bar), زنجير كردن zanjír kardan, دست بستن dast bastan.

Manacled, *part.* بسته زنجير bastah-i-zanjír, دست بسته dast-bastah, مقفول اليدين maqfúlu 'l-yadain.

Manage, *verb trans.* كار گذاري نمودن kár-guzárí nimúdan, اجرائي كار كردن ijrá'í-i-kár kardan, سر براهي نمودن sar-bi-ráhí nimúdan, تدبير نمودن tadbír nimúdan, تمهيد كردن tamhíd kardan, راه بردن ráh burdan, تابع ساختن tábi' sákhtan, اداره كردن idárah kardan, گردانيدن gardánídan, راه انداختن ráh andákhtan, رو دادن rau dádan, زير حكم داشتن zír-i-hukm dáshtan.—*intrans.* كار صورت دادن kár súrat dádan, امر گذرانيدن amr guzránídan, رسيدگي بامور كردن rasídagí bi-umúr kardan.—(*I cannot manage without this*) من بي اين كاري صورت نميتوانم داد man bí-ín kárí súrat na-mí-tavánam dád.—(*How do they manage to live*) چه طور گذران مي‌كنند chih taur guzrán mí-kunand.—(*She does not manage the house well*) بامر خانه خوب رسيدگي نميكند bi-amr-i-khánah khub rasídagí na-mí-kunad.—(*He cannot manage his wife*) زن خودرا نميتواند مطيع گرداند zan-i-khud-rá na-mí-tavánad mutí' gardánad.

Manageable, *adj.* ذلول zalúl, رام rám, منقاد munqád, تابع tábi', مطيع mutí', فرمان بردار farmán-bardár, حنيف haníf, سلم salam.

Manageableness, *subs.* ذلولي zalúlí, رامي rámí, انقياد inqiyád, اطاعت itá'at, فرمان برداري farmán-bardárí, حنوفت hunúfat, تسليم taslím.

Management, *subs.* كار گذاري kár-guzárí, تدبير tadbír, نظارت nazárat, سر براهي sar-bi-ráhí, تمهيد tamhíd, حسن تدبير husn-i-tadbír.—(*Body of men*) اداره idárah, رئاست riásat.—(*Management of affairs*) وتق و فتق امور vatq-ú-fatq-i-umúr.—(*This business is under new management*) اين عمل تحت اداره نويست ín 'amal taht-i-idárah-i-nauí'st.—(*The management of that matter was foolish*) وتق و فتق آن امر بوئي حماقت ميداد vatq-u-fatq-i-án amr bú'í-i-himáqat mí-dád.—(*Economy is not possible without management*) بي حسن تدبير امر خانه داري محال است bí-husn-i-tadbír-i-amr khánah-dárí muhál ast.

Manager, *subs.* پيشكار písh-kár, ناظر názir, سركار sar-kár, سر براه sar-bi-ráh, دبير dabír, مباشر mubáshir, امين amín, كار از هم در كن kár-az-ham-dar-kun, امر صورت ده amr-súrat-dih.—(*Economist*) خانه دار khánah-dár, درست خرج durust-kharj.—(*She is a good manager*) امر صورت ده خوبيست amr-súrat-dih-i-khubí'st.

Managery, *subs.* سلوك sulúk, رفتار raftár, بند و بست band-u-bast, نظم دهي nazm-dihí, تدبير tadbír.—(*Husbandry*) زراعت zirá'at, كشت كاري kisht-kárí, فلاحت faláhat, بزر گري bazr-garí, زميندارى zamín-dárí.

Manatee (*Sea-cow*), *subs.* گاو دريائي gáv-i-daryá'í, نهنگ ممه دار علف خوار nihang-i-mamah-dár-i-'alaf-khár.

Mancipate, *verb*, (*Enslave*) تعبيد نمودن ta'bíd nimúdan, بنده ساختن bandah sákhtan, عبد گردانيدن 'abd gardánídan, كنيز ساختن kaníz sákhtan, غلام نمودن ghulám nimúdan.—(*Bind*) بستن bastan (*rt.* بند band), مقيد كردن muqayyad kardan, در بند در آوردن dar band dar-ávardan.

Mancipation, *subs.* عبوديت 'ubúdíyat, تقيد taqayyud,

بندگي bandagí, كنيزي kanízí, غلامي ghulámí, گرفتاري giriftárí.

Manciple, *subs.* ناظر názir, سركار sarkár, كار گذار kár-guzár, كفيل kafíl, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá).

Mandamus, *subs.* (*Legal term*) فرمان farmán, حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), امر amr (*pl.* امور umúr), دستور العمل dastúru 'l-'amal.

Mandarin, *subs.* حاكم چين hákim-i-chín, قاضي چين qází-i-chín.—(*Court language of China*) زبان محكمه چين zabán-i-mahkamah-i-chín.

Mandatary, *subs.* موٴتمن mütaman, معتمد mu'tamad, وصي vasí, وكيل vakíl.

Mandate, *subs.* حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, امر amr (*pl.* امور umúr), وصيت vasíyat.

Mandatory, *adj.* امري amrí, حكمي hukmí, فرماني farmání, وصايي vasáyí.

Mandible, *subs.* الوار alvár, كك kak, فك fakk.

Mandibular, *adj.* الواري alvárí, ككي kakí, فكي fakkí.

Mandrake (*Atropa mandragosa*), *subs.* مردم گياه mardum-giyáh, يبروج الصنم yabrúju 's-sanam, شمامه shammámah, دستنبو dastambú. [This last is the mandrake of Scripture, a small wild gourd, having a sweet smell, supposed to be the plant alluded to in Genesis xxx. 14.]

Mandrel, *subs.* دواره davvárah, آلت خراطي álat-i-kharrátí.

Mandrill, *subs.* بوزينه بزرگ búzínah-i-buzurg, ميمون كبير maimún-i-kabír, قرد qird (*pl.* قرد qarid).

Manducate, *verb,* (*Chew*) جائيدن já,ídan, جاويدن jávídan, خائيدن khá,ídan, علك نمودن 'alk nimúdan.—(*Eat*) خوردن khúrdan, اكل كردن akal kardan, طاعم شدن tá'im shudan.

Manducation, *subs.* جائش jáïsh, جاوش jávish, خائش khá'ish, علك 'alk, اكل akal, طعام ta'ám.

Mane, *subs.* يال yál, معرفه ma'rafah.

Maned, *adj.* يال دار yál-dár.

Manes, *subs.* ارواح arváh, روانها ravánhá, اموات amvát, اجنه ajinnah.

Manœuvre, *subs.* شطارت shatárat, چالاكي chálákí, چالاك دستي chálák-dastí, زرنگي zaringí.—(*Nautical term*) تر دستي tar-dastí, تيزي tízí, جا بجائي já-bi-já,í, گردش دهي gardish-dihí, تغيير taghyír, تحويل tahvíl, تدبير tadbír.—(*It was a clever manœuvre*) تدبير با شطارتي بود tadbír-i-bá-shatáratí búd.

Manœuvre, *verb,* تغيير وضع دادن taghyír-i-vaz' dádan, تحويل كردن tahvíl kardan, چابكانه گرداندن chábukánah gardándan, زرنگ جا بجا كردن zaring já-bi-já kardan.—(*Nautical term*) جا بجا كردن já-bi-já kardan, نقل نمودن naql nimúdan, پيچاندن píchándan, گردش دادن gardish dádan.—(*He well knows how to manœuvre*) خوب ميداند چسان بگرداند khub mí-dánad chi-sán bi-gardánad.

Manœuvrer, *subs.* چاره گر chárah-gar, كار گر kár-gar, مدبر mudabbir, مدير mudír, كار پرداز kár-pardáz.—(*Nautical term*) جهاز گردان jaház-gardán, كشتي ران kashtí-rán.

Manœuvring, *subs.* تغيير وضع taghyír-i-vaz', چاره سازي chárah-sází, تدبير tadbír, اداره idárah, كار پردازي kár-pardází.—(*Nautical term*) جهاز گرداني jaház-gardání, كشتي راني kashtí-rání.

Manful, *adj.* مردانه mardánah, شجاع shujá', بهادر bahádur, دلير dilír, رشيد rashíd, قويدل qaví-dil, جرأت مند jurät-mand.

Manfully, *adv.* مردانه mardánah, بمردانگي bi-mardánagí, دليرانه dilíránah, بهادرانه baháduránah, قويدلانه qaví-dilánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, شجاعانه shujá'ánah.

Manfulness, *subs.* مردانگي mardánagí, شجاعت shujá'at, جرأت مندي jurät-mandí, دليري dilírí, بهادري bahádurí, قويدلي qaví-dilí.

Manganese, *subs.* (*Metal*) رنگ سياه rang-i-siyáh, منگنيز manganíz (European).

Mange, *subs.* گري garí, جرب jarab, حكه hakkah, خارش khárish.

Mangel-wurzel (*Beta hybrida*), *subs.* چقندر chuqundur, لبلبو lablabú, چوندر chúndar (*vulg.*).

Manger, *subs.* آخر ákhur, آخور ákhur, معلف ma'laf, علف دار 'alaf-dán.

Manginess, *subs.* جرب jarab, گري garí, حكه hakkah, خارش khárish.

Mangle, *subs.* اتو utú, اوتو útú.

Mangle, *verb,* دريدن darídan, پاره كردن párah kardan.—(*Clothes*) اتو كردن utú kardan, صاف نمودن sáf nimúdan, مالش ساختن málish sákhtan.

Mangler, *subs.* درنده darindah, پاره كننده párah-kunandah.—(*Of clothes*) اتو گر utú-gar, اتو زن utú-zan.

Mango (*Mangiferæ indicæ fructus*), *subs.* انبه ambah, ترش انبه turush-ambah, ترش كبل turush-kabal. [The tree is known as شجره الانبج shajarahu 'l-ambaj, درخت انبه dirakht-i-ambah, درخت نغزك dirakht-i-naghzak.]

Mangosteen (*Garcinia mangostana*), *subs.* نازپاتي názhpátí.

Mangrove (*Rizophora gymnorhiza*), *subs.* مانگرو mángrú (European).

Mangy, *adj.* گر گين gar-gín, جر بان jar-bán, گر gar, جرب دار jarab-dár, خارش دار khárish-dár.

Man-hater, *subs.* انسان نا دوست insán-ná-dust, مردم آزار mardum-ázár, آدم دشمن ádam-dushman.

Man-hole, *subs.* آدم رو ádam-rau, مدخل madkhal, سوراخ súrákh, دریچه daríchah, دربچه darbchah.

Manhood, *subs.* رجولیت rujúlíyat, مردیت mardíyat, مردي mardí.—(*Puberty*) بلوغت bulúghat, شباب shabáb, سن وقوف sinn-i-vuqúf, کهولت kahúlat.—(*Courage*) شجاعت shujá'at, دلیري dilírí, مردانگي mardánagí, شیردلي shír-dilí, بي ترسي bí-tarsí.—(*Resolution*) مروٴت murüat, عزم 'azm, عزیمت 'azímat, استواري ustuvárí, ثبات قدم sabát-qadam, استقامت istiqámat.

Mania, *subs.* عشق 'ishq, سودا saudá, شور shúr, دیوانگي dívánagí, جنون junún, شوریدگي shúrídagí, مفتوني maftúní, دماغ خشکي dimágh-khushkí.

Maniac, *subs.* مجنون majnún, دیوانه dívánah, شوریده shúrídah, مفتون maftún, سودائي saudá,í, سودا زده saudá-zadah, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.

Maniacal, *adj.* مجنون majnún, دیوانه dívánah, شوریده shúrídah, مفتون maftún, سوداي saudáí, سودا زده saudá-zadah, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.

Manichean, *subs. and adj.* مانیکي máníkí (European), منسوب به ماني mansúb-bi-máni (European), شبیه به تعلیمات ماني shabíh bi-ta'límát-i-máni (European).

Manichee, *subs.* شخص مانیکي shakhs-i-máníkí (European), پیرو ماني pairau-i-máni (European), معتقد حقیقت خیر و شر mu'taqid-i-haqíqat-i-khair-u-sharr, ثنوي sanaví, دو خدائي dú-khudá,í.

Manicheism, *subs.* مانیکیت máníkíyat (European), مانیگري máni-garí, اعتقاد حقیقت خیر و شر i'tiqád-i-haqíqat-i-khair-u-sharr, ثنویت sanavíyat, دو خدائیت dú-khudá,íyat.

Manichord, *subs.* ساز sáz, ارغنونچه arghanúnchah.

Manifest, *subs.* (*Nautical term*) قول qaul, صورت حساب súrat-i-hisáb, صورت خرید اموال súrat-i-kharíd-i-amvál, خرید نامه kharíd-námah, شرح نامه sharánámah.—*adj.* هویدا huvaidá, پدید padíd, آشکار áshikár, آشکاره áshikárah, ظاهر záhir, عیان 'iyán, پیدا paidá, مبین mubín, فاش fásh, واضح vázih, باهر báhir, نمایان nimáyan, متعین muta'ayyin, منکشف munkashif.

Manifest, *verb*, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá *or* نماي nimáy), اظهار نمودن izhár nimúdan, پیدا نمودن paidá nimúdan, آشکار ساختن áshikár sákhtan, ظاهر نمودن záhir nimúdan, فاش نمودن fásh nimúdan, نمایان کردن nimáyán kardan, ایضاح نمودن ízáh nimúdan, منکشف ساختن munkashif sákhtan, بروز دادن burúz dádan, اعلان کردن i'lán kardan, هویدا نمودن huvaidá nimúdan, تجلي دادن tajallí dádan, افشا کردن ifshá kardan.—(*Nautical term*) صورت حساب súrat-i-hisáb nimúdan, صورتي نشان دادن simatí nishán dádan, خریدنامه ساختن kharíd-námah sákhtan, شرح نامه درست کردن sharánámah durust kardan, اظهار نامه در آوردن izhárnámah-dar-ávardan.—(*To be manifested*) بروز کردن burúz kardan, ظاهر شدن záhir shudan, نمایان شدن nimáyán shudan.

Manifestation, *subs.* اظهار izhár, توضیح tauzíh, پیدائش paidáïsh, بیان bayán, ظهور zuhúr, اعلان i'lán, کشف kashf, انکشاف inkisháf, نمایش nimáyish, مظهر mazhar.—(*Religious term*) آشکاري تجلي áshikárí-i-tajallí.

Manifestible, *adj.* اظهار پذیر izhár-pazír, تجلي نما tajallí-nimá, قابل انکشاف qábil-i-inkisháf, اعلان یاب i'lán-yáb, پیدا شدني paidá-shudaní, آشکار شو áshikár-shau.

Manifestly, *adv.* بالصراحة bi 's-saráhat, صراحتاً saráhatan, واضحاً vázihan, بطور آشکارا bi-taur-i-áshikárá, مکشوفانه makshúfánah, منکشفانه munkashifánah, بطور بي پردگي bi-taur-i-bí-pardagí, بي حجابانه bí-hijábánah.

Manifesto, *subs.* اظهار نامه izhár-námah.—(*Commercial*) شرح نامه shará-námah, صورت حساب súrat-i-hisáb, قرار نامه qarár-námah.

Manifold, *adj.* عدید 'adíd, مستوفي mustaufí, متکاثر mutakásir, مضاعف muzá'af, بسیار bisyár, انواع anvá', گوناگون gún-á-gún, اصناف asnáf, مکرر mukarrar, متنوع mutanavvi', مختلف mukhtalif.

Manifoldly, *adv.* بطورهائي مختلف bi-taurhá,í-i-mukhtalif, بطرزهائي گوناگون bi-tarzhá,í-i-gún-a-gún, باضعاف مضاعفه bi-az'áf-i-muzá'afah, متنوعاً mutanavvi'an, بچندین باز bi-chandín-báz.

Manikin, *subs.* مردمك mardumak, مردکه mardakah, مردك mardak, پیکره انسان paikarah-i-insán, شکل آدم shakl-i-ádam, آدمچه ádamchah.

Manilla hemp (*Musa textilis*), *subs.* ریشته موز بوي ríshtah-i-múz-i-bavví, عروق طلح جنگلي 'urúq-i-talh-i-jangalí.

Manioc (*Jatropa manihot, or Cassada root*), *subs.* جنیفا jánífá, جتروفا jatrúfá.

Maniple, *subs.* (*Handful*) مشت musht, قبضه qabzah, حفنه hufnah.—(*Band*) دسته dastah, جوقه jauqah, زمره zumrah, فوج fauj (*pl.* افواج afváj).—(*Scarf*) دوش آویز dúsh-ávíz, کتف پوش katif-púsh.

Manipular, *adj.* یدي yadí, دستي dastí.

Manipulate, *verb*, دستکاري کردن dast-kárí kardan, با دست عمل نمودن bá-dast 'amal nimúdan, دست گرفتن *or* زدن dast giriftan *or* zadan, تصرف کردن tasarruf kardan, درست ساختن durust sákhtan, صورت دادن súrat dádan.—(*Handle*) سودن

súdan (*rt.* ساي sáy), مس كردن mass kardan, دست مالە نمودن dast málah nimúdan, بهم در كردن bi-ham dar-kardan.—(*He manipulates the people skilfully*) عاقلانه در قوم تصرف ميكند ‘áqilánah dar qaum tasarruf mí-kunad.

Manipulation, *subs.* دستكاري dast-kárí, دست زني dast-zaní, عمل ‘amal, زحمت zahmat, كار kár, درست سازي durust-sází, صورت دهي súrat-dihí.—(*Skilful manipulation of the subject*) تصرف استادانه آن فقره tasarruf-i-ustádáuah-i-án faqarah.

Mankind, *subs.* آدم بني baní-ádam, انسان insán, ناس nás, نوع انسان nau‘-i-insán, عالميان ‘álamíyán, بشر bashar, جنس بشر jins-i-bashar, بشريت basharíyat, حيوان ناطق haiván-i-nátiq.—*adj.* مرد وار mard-vár, مرد وش mard-vash.

Manless, *adj.* آدم بي bí-ádam, خالي khálí, تهي tuhí.

Man-like, *adj.* مرد مانند mard-mánand, مرد آسا mard-ásá, مرد سان mard-sán, آدم وار ádam-vár.

Manliness, *subs.* مردانگي mardánagí, مردي mardí, مردمي mardumí, فتوت futúvat, مروءت murüat, دليري dilírí, شجاعت shujá‘at, جرأت مندي jurät-mandí, جوانمردي javán-mardí.

Manly, *adj.* جوانمرد javán-mard, مردانه mardánah, دلير dilír, شجاع shujá‘.—(*Manly conduct*) سلوك مردانه sulúk-i-mardánah, رفتار مردي raftár-i-mardí.—*adv.* جوانمردانه javán-mardánah, مردانه mardánah, دليرانه dilíránah, شجاعانه shujá‘ánah.

Manna, *subs.* من mann.—(*From Hedysarum alhagi*) ترنجبين taranjubín. — (*From Atraphaxis spinosa*) شير خشت shír-khisht.—(*From Quercus valonia*) گز علف gaz-‘alaf.—(*From Tamarix mannifera*) گز خونسار gaz-khúnsár, گز انگبين gaz-angubín. —(*From Salix fragilis*) بيد خشت bíd-khisht.—(*From Calotropis procera*) شكر تيعال shakar-i-tí‘ál.—(*From Apocynum syriacum*) شكر العشر shakaru ’l-‘ashar.

Manna-croup, *subs.* بلغور balghúr, قروط qurút.

Manner, *subs.* طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرح tarah, طرز tarz, وجه vajh (*pl.* وجوه vujúh), طريق taríq (*pl.* طرق turuq *or* طرائق taráïq), منوال minvál, سنت sunnat, عادت ‘ádat, خو khú, خلق khulq, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), وتيره vatírah, وضع vaz‘ (*pl.* اوضاع auzá‘), روش ravish, طرز tarz, راه ráh, سبيل sabíl, سلوك sulúk, ضابطه zábitah, دستور dastúr, گونه gúnah, نوع nau‘ (*pl.* انواع anvá‘), سان sán, نهاد nihád, نمط namat, درايت diráyat, قاعده qáidah (*pl.* قواعد qavá‘id), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), پيشنهاد písh-nihád, جور júr, اسلوب uslúb (*pl.* اساليب asálíb).—(*In like manner*) اينچنين ín-chunín, هكذا hákazá, كذالك kazálaka.—(*After the manner*) بسان bi-sán.—(*In this manner*) چنين chunín, همچنان ham-chunán, همچنين ham-chunín, اينچنين ín-chunín, چنان chunán, باين خو bi-ín-khú, از اين قرار az ín-qarár.—(*In such a manner*) بدين نمط badín-namat, بدين طور badín-taur.—(*In a manner that*) از روي كه az-rúy-kih.—(*This manner of life is wrong*) اين طور زندگي بد است ín taur-i-zindagí bad ast.—(*What manner of man is he*) چه طور آدميست chih-taur-i-ádmí ’st.

Mannerism, *subs.* اتحاد اطوار ittihád-i-atvár, يك حالي yak-hálí, يك طوري yak-taurí, يك ساني yak-sání.

Mannerist, *subs.* متحد الاطوار muttahidu ’l-atvár, يك حالت yak-hálat, يك طور yak-taur, يك سان yak-sán.

Mannerly, *adj.* خليق khalíq, مؤذب müazzab, با ادب bá-adab, خوش اخلاق khush-akhláq, با تهذيب اخلاق bá-tahzíb-akhláq, لطيف خو latíf-khú.

Manners, *subs.* آداب ádáb, رسوم rusúm, اخلاق akhláq, سير siyar, قواعد qavá‘id, تربيت tarbiyat, حركات harakát, خصال khisál, عادات ‘ádát, سنن sunan.—(*Good manners*) تهذيب اخلاق tahzíb-akhláq, اخلاق پسنديده akhláq-i-pasandídah, خوش خلاق khush-akhláq.—(*Bad manners*) بد اخلاق bad-akhláq, بد اسلوب bad-uslúb, بد مشرب bad-mashrab. —(*A man of manners*) مرد خوش رو mard-i-khush-rú, مرد آداب دان mard-i-ádáb-dán.—(*Manners make the man*) مردرا آداب مي سازد mard-rá ádáb mí-sázad.

Mannish, *adj.* مرد وش mard-vash, مرد وار mard-vár. —(*Bold*) مردانه mardánah, جري jarí, دلير dilír, جسور jasúr, با تهور bá-tahavvur, شجاع shujá‘, جرأت مند jurät-mand.

Man-of-war, *subs.* جهاز جنگي jaház-i-jangí, كشتي جنگ kashtí-i-jang, جهاز حربي jaház-i-harbí, بارجه bárijah, منوار manvár (European).

Manor, *subs.* ملك خاني milk-i-khání, خالصه امير khálisah-i-amír, املاك شريف imlák-i-sharíf.—(*Lord of the Manor*) كد خدا kad-khudá, صاحب ملك sáhib-milk.

Manor house, *subs.* خانه كد خدا khánah-i-kad-khudá, خانه صاحب ملك khánah-i-sáhib-milk, مهمان خانه mihmán-khánah.

Manorial, *adj.* خاني khání, كد خداي kad-khudáí, وا بسته بملك خاني vá-bastah-bi-milk-i-khání, منسوب بخالصه امير mansúb-bi-khálisah-i-amír.

Manse, *subs.* (*Farm*) زراعت گاه zirá‘at-gáh, مزرعه mazra‘ah.—(*Parsonage*) كشيش خانه kashísh-khánah, ملا خانه mullá-khánah.

Mansion, *subs.* عمارت ‘imárat, كوشك kúshk, قصر qasr (*pl.* قصور qusúr), غرفه ghurfah (*pl.* غرفات ghurufát), محل mahall, مقر maqarr, مأوي mává,

مسكن maskin (*pl.* مساكن masákin), آرام گاه árám-gáh, مثوى masvá (*pl.* مثاوي masáví).

Mansionary, *adj.* مسكني maskiní, ماٴواي mäváí.

Manslaughter, *subs.* قتل qatl, قتل خطا qatl-i-khatá, آدم كشي ádam-kushí, بشر كشي bashar-kushí, خون khún, خونريزي khún-rízí, سفك دم safk-i-dam.

Manstealer, *subs.* آدم دزد ádam-duzd, آدم فروش ádam-furúsh.

Mansuetude, *subs.* ملايمت muláyamat, ملاطفت mulá-tafat, تلطف talattuf, نرم خوئي narm-khú,í, نرمي narmí.

Mantelet, *subs.* ردا ridá, غاشيه gháshiyah (*pl.* غواشي ghaváshí), لباده libádah, خرقه khirqah, چادر chádar. —(*Parapet*) كنگره kangurah, معجر ma'jar, معجر mah-jar.—(*Pent-house*) بر خانه bar-khánah, خانه بغل ديواري khánah-i-baghal-i-dívárí.

Mantel-piece, *subs.* طاق táq, سر بخاري sar-bukhárí, بالا اجاقي bálá-ujáqí.

Mantis (*Praying worm*), *subs.* كرم نمازي kirm-i-nimází, همه دعاگو hámmah-i-du'á-gú.

Mantle, *subs.* ردا ridá, غاشيه gháshiyah (*pl.* غواشي ghaváshí), لباده libádah, خرقه khirqah, چادر chádar. —(*Mantle made of lamb's-skin*) ياپونچه yápúnchah.

Mantle, *verb trans.* (*Cloak*) پوشيدن púshídan, پوشاندن púshándan, مستور داشتن mastúr dáshtan, پرده افكندن pardah afkandan.—(*Disguise*) تبديل وضع كردن tabdíl-i-vaz' kardan, سر پنهان داشتن sar-panhán dáshtan.—(*To mantle the face*) نهفتن nihuftan, پوشاندن púshándan, در نقاب در آوردن dar-niqáb dar-ávardan. —*intrans* گشودن gushúdan, بسط يافتن bast yáftan, منبسط گشتن mumbasit gashtan, از هم باز شدن az ham báz shudan, انتشار يافتن intishár yáftan.

Mantua, *subs.* فسطان fistán, جامه زنان jámah-i-zanán, قبا qabá, پيراهن pírahan.

Mantua maker, *subs.* خياط جامه زنان khayyát-i-jámah-i-zanán, لباس دوز libás-dúz, فسطان ساز fistán-sáz.

Manual, *subs.* (*Pamphlet*) رساله risálah, كتابچه kitáb-chah, قانون نامچه qánún-námchah.—(*Ecclesiastical term*) ادعيه نامه ad'iyah-námah, كتاب نماز kitáb-i-nimáz.—*adj.* دستي dastí.

Manual exercise, *subs.* مشق سربازي mashq-i-sar-bází, دست نرم كني dast-narm-kuní, تجربه آموزي tajribah-ámúzí.

Manuduction, *subs.* بدست نمائي bi-dast-nimá,í, با دست اشاره كني bá-dast-ishárah-kuní, ارشاد يدي irshád-i-yadí.

Manufactory, *subs.* كار خانه kár-khánah (*pl.* كار خانجات kár-khánaját), كار گاه kár-gáh, صنعت خانه san'at-khánah, دستگاه dast-gáh, مصنعه masna'ah (*pl.* مصانع masáni'), دست باف خانه dast-báf-khánah. —*adj.* كارگاهي kár-gáhí, دستگاهي dast-gáhí, كار خانهٔ kár-khánahï.

Manufactural, *adj.* مصنوعي masnú'í, صنعتي san'atí, دست سازي dast-sází, دست بافي dast-báfí.

Manufacture, *subs.* عمل 'amal, صنعت san'at, كار kár-i-dast, عمل يد 'amal-i-yad, ساخته sákhtah, مصنوع masnú', معمول ma'múl, دست باف bast-báf.—(*Thing made*) مال mál.

Manufacture, *verb trans.* معمول كردن ma'múl kar-dan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), درست كردن durust kardan, دست كاري نمودن dast-kárí-nimúdan, بكار بي bi-kár andákhtan, بكار بردن bi-kár burdan.—*intrans.* زير دست افتادن zír-i-dast uftádan, بكار برده شدن bi-kár burdah shudan, در شغل صنعت داخل شدن dar-shughl-i-san'at dákhil shudan, در عمل در آمدن dar 'amal dar-ámadan, پا تو كار نهادن pá tú-i-kár nihádan.—(*To manufacture lies*) اختراع دروغ ikhtirá'-i-durúgh kardan, كذب ساختن kazb sákhtan, افترا نمودن iftirá nimúdan.—(*To manufacture a tale of woe*) ماتم نامه درست كردن mátam-námah durust kardan, مرثيه تراشيدن marsiyah tiráshídan.

Manufactured, *part. and adj.* دست كار dast-kár, معمول ma'múl, ساخته sákhtah, مصنوع masnú'.

Manufacturer, *subs.* صانع sáni', كاريگر kárí-gar, عامل 'ámil.—(*Who employs workmen*) مزدور گير maz-dúr-gír, عمله گير 'amalah-gír.

Manufacturing, *subs.* صنعت san'at, عمل 'amal, كار kár, كاريگري kárí-garí.—*adj.* عملي 'amalí, كاريگر kárí-gar.—(*A manufacturing city*) شهر صنعت shahr-i-san'at, شهر پر صنائع shahr-i-pur-sanáï'.

Manumission, *subs.* عتاق 'itáq, اعتاق i'táq, تحرير tahrír, آزادي ázádí, فك رفته fakk-raftah.

Manumit, *verb*, اعتاق كردن i'táq kardan, آزاد نمودن ázád nimúdan, از قيد رهانيدن az qaid rihánídan, فك رفته كردن fakk-raftah kardan, حر ساختن hurr sákh-tan.

Manurable, *adj.* قابل زراعت qábil-i-zirá'at, كشت شو kisht-shau, زور ياب zúr-yáb, كود خوار kúd-khár, انبشته گير ambashtah-gír.

Manure, *subs.* رشوه rishvah, كود kúd.—(*Carrier of manure*) كود كش kúd-kash, گابره gábirah.

Manure, *verb*, كود دادن kúd dádan, رشوه دادن rishvah dádan, زور دادن zúr dádan, انبشته دادن ambashtah dádan.

Manuring, *subs.* كود دهي kúd-dihí, انبشته ريزي am-bashtah-rízí, زور دهي zúr-dihí.

Manuscript, *subs.* دستخط dast-khatt, نوشته nivishtah, قلمي qalamí.—*adj.* دستخطي dast-khattí, قلمي qalamí, خامه كار khámah-kár.

Man-worship, *subs.* آدم پرستي ádam-parastí, انسان پرستي insán-parastí.

Manx, *subs.* زبان جزيره مان zabán-i-jazírah-i-mán (European).—*adj.* منسوب به مان mansúb bi-mán (European), ماني mání (European).

Many, *subs.* انبوه ambúh, ازدحام izdihám, جمعيت jam'íyat, كثرت kasrat, بسياري bisyárí.—*adj.* بسيار bisyár, فراوان faráván, بسي basí, خيلي khailí, كثير kasír, موفور maufúr, جزيل jazíl, وفي vafí, عديد 'adíd, متعدد muta'addid, شگرف shigarf, مستوفي mustaufí, چندين chandín.—(*How many*) چند chand, چقدر chi-qadr.—(*So many*) چندين chandín, چندان chandán, آنقدر án-qadr, اينقدر ín-qadr.—(*As many as*) چندان chandán, چندانكه chandán-kih, بقدر bi-qadr.—(*Twice as many*) دو چند dú-chand, مضعف muza''af, مضاعف muzá'af, دو مقابله dú-muqábalah, دو گانه dú-gánah, دو مساوي dú-musáví.—(*One hundred times as many*) صد چندان sad chandán. — (*Many-coloured*) گوناگون gún-á-gún, رنگارنگ rang-á-rang.—(*Many times*) بارها bárhá.—(*We met many people*) مرد زيادي با ما mard-i-ziyádí bá-má taláqí kard.— (*Many a mickle makes a muckle*) قطره قطره جمع گردد و آنگهي دريا شود qatrah-qatrah jam' gardad va ángahí daryá shavad.

Map, *subs.* نقشه naqshah, خريطه kharítah.—(*Staff map*) نقشه ارکان حرب naqshah-i-arkán-i-harb.

Map, *verb,* تصوير كردن tasvír kardan, كشيدن صورت súrat kashídan, نقش بر داشتن naqsh bar-dáshtan, صورت بندي كردن súrat-bandí kardan.—(*He mapped out a speech for me*) مقاله‌را براي من صورت بندي نمود maqálah-rá biráy-i-man súrat-bandí nimúd.

Maple, *subs.* (*Wood*) سارمه sármah, چيت chít.—(*Tree —Acer insigne*) بيلك bílak.—(*Acer lobelia*) بوسيام búsiyám, اچ ach, افره afrah, كي كف kay-kuf.—(*Acer mons pessulanum*) كهوك kahúk.—*adj.* سارمه sármahï, چيتي chítí.

Map-maker, *subs.* نقشه ساز naqshah-sáz.

Map-making, *subs.* نقشه سازي naqshah-sází, صورت برداري súrat-bardárí.

Mapping, *subs.* نقشه برداري naqshah-bardárí, صورت كشي súrat-kashí.

Mar, *subs.* (*Blot*) عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh.—(*Injury*) آسيب ásíb, آفت áfat, خرابي kharábí, ضرر zarar.

Mar, *verb,* ضائع كردن záï' kardan, تباه نمودن tabáh nimúdan, بهم زدن bi-ham zadan, خراب كردن kharáb kardan, نقصان دادن nuqsán dádan.—(*They marred his prospects*) منظورات وي‌را بهم زدند manzúrát-i-vaí-rá ba-ham zadand.

Maraschino, *subs.* شراب آلو بالو sharáb-i-álú-bálú, جوهر آلو بالو jauhar-i-álú-bálú, عرق آلو بالو 'araq-i-álú-bálú.

Marasmus, *subs.* (*Medical term*) كاهش káhish, گدازش gudázish, تحليل روي tahlíl-raví, فتور futúr.

Maraud, *verb,* بغارت رفتن bi-ghárat raftan, بتاراج شتافتن bi-táráj shitáftan, نهب نمودن nahb nimúdan, چپاو كردن chapáú kardan.

Marauder, *subs.* غارت گر ghárat-gar, تاراج گر táráj-gar, حمله آور hamlah-ávar, يغما چي yaghmá-chí, چپاو كن chapáú-kun, نهب كار nahb-kár.

Marble, *subs.* مرمر marmar, رخام rukhám, گلوله gulú-lah, گله gullah.—*adj.* مرمري marmarí, از مرمر az-marmar, رخامي rukhámí. — (*Variegated*) رنگارنگ rang-á-rang, منقط munaqqat.—(*Hard*) سخت sakht, بيحس bí-hiss.

Marble, *verb,* رنگين ساختن rangín sákhtan, ابري كردن abrí kardan, رگ رگ گردانيدن rag-rag gardánídan, نقطه دار كردن nuqtah-dár kardan.

Marble-edged, *adj.* حاشيه رنگين háshiyah-rangín, مرمر سجاف marmar-saját, كناره رخام kinárah-rukhám.

Marbleize, *verb,* مرمر ساختن marmar sákhtan, مرمري كردن marmarí kardan, رنگ مرمر نمودن rang-i-mar-mar nimúdan, ترخيم كردن tarkhím kardan.

Marbling, *subs.* مرمر سازي marmar-sází, مرمر نمائي marmar-nimá,í, رنگ زني rang-zaní. -- (*In meat*) مخلوطي makhlútí, مرمر وشي marmar-vashí, آميختگي ámíkhtagí.

Marcasite (*Metal ore*), *subs.* مرغش marghash (European).

Marcescent, *adj.* ميران mírán, پژمرنده pazhmuran-dah, زائل záïl, ذابل zábil.

Marcescible, *adj.* زوال پذير zaval-pazír, پژمرده pazh-murdah, كاهش آر káhish-ár, ذبولت دار zabúlat-dár, فاني fání, افنا ياب ifná-yáb.

March, *subs.* (*Of an army, &c.*) كوچ kúch, رحلت rih-lat, رحيل rahíl, ارتحال irtihál, سفر safar, سير sair, نهضت nuhzat, سوق súq, پايگاه páy-gáh.—(*Forced march*) الغار ilghár, يلغار yalghár.—(*Month*) آذار ázár, مارت márt, مارچ márch (European).—(*Walking*) گام gám, روش ravish, تقدم taqaddum, رفتار raftár, ذهاب zaháb, مشي mashí.—(*Piece of music*) كوس رحيل kús-i-rahíl, كوس رحلت kús-i-rihlat, نغمه ارتحال nagh-mah-i-irtihál, نوائي تقدم navá,í-i-taqaddum.

March, *verb trans.* حركت دادن harakat dádan, كوچانيدن kúchánídan, كوچ دادن kúch dádan, براه انداختن bi-ráh andákhtan, روانه ساختن ravánah sákh-tan, مرتحل گردانيدن murtahil gardánídan, نقل كردن naql kardan.—*intrans.* كوچيدن kúchídan, كوچ كردن kúch kardan, رحلت كردن rihlat kardan, تقدم نمودن

taqaddum nimúdan, روانه شدن ravánah shudan.—(*Walk*) افتادن *or* راه رفتن ráh raftan *or* uftádan, خرامیدن khirámídan, رو کردن rau kardan, سیر کردن sair kardan.

Marches, *subs.* دهنه dahanah, مرز marz, سر حد sar-hadd, سنور sinúr, حدود hudúd, ثغور saghúr, اکناف aknáf, اطراف atráf, نواحي naváhí.—(*Lord of the Marches*) مرزبان marz-bán.

Marching, *subs.* خرام khirám, خرامش khirámish, سیر sair, ارتحال irtihál, گذار guzár, عبور 'ubúr, مرور marúr.

Marchioness, *subs.* بانو bánú, خانم khánam, بیگم begum, خاتون khátún, بي‌بي bíbí.

Marcid, *adj.* (*Lean*) لاغر lághir, ضعیف za'íf, نحیف nihíf, عجیف 'ajíf.—(*Poor*) مفلس muflis, مسکین miskín, بینوا bí-navá, غریب gharíb, فقیر faqír, تهي دست tuhí-dast, گدا gadá, مفلوك maflúk, نیاز مند niyáz-mand, مستمند mustamand, مستأصل mustäsal, نا دار ná-dár.—(*Withered*) پوسیده púsídah, پژمرده pazh-murdah, افسرده afsurdah, خشکیده khushkídah, ذابل zábil.

Marcidity, *subs.* لاغري lághirí, ضعیفي za'ífí, نحیفي nihífí, گدازش gudázish.

Mare, *subs.* مادیان mádiyán, اسب ماده asb-i-mádah.

Mare's-nest, *subs.* مایه استهزا máyah-i-istihzá, شي بیهوده shayy-i-bíhúdah.—(*To find a mare's nest*) دل به موهوم بستن dil bi-mauhúm bastan.

Margarite, *subs.* (*Pearl*) مروارید marvárid, لولو lúlú.—(*Flower*) هزار دانه hazár-dánah, گل داؤدي gil-i-däúdí.

Margin, *subs.* (*Border*) حاشیه háshiyah, کنار kinár, کناره kinárah, کران kirán, کرانه kiránah, دامن dáman, دامنه dámanah, لب lab, لبه labah, حد hadd (*pl.* حدود hudúd), مرز marz, پیرامن píráman (*pl.* پیرامون pírámún).—(*Bound*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, کران kirán, کنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غایت gháyat, نهایت niháyat.—(*On the page of a book, &c.*) حاشیه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).—(*Edge*) کناره kinárah, طرف taraf, لب lab, پهلو pahlú, جانب jánib, جنب jamb, حد hadd.—(*He left no margin for play*) حدي براي بازي haddí biráy-i-bází vá-na-guzásht وا نگذاشت.

Margin, *verb,* حاشیه ساختن háshiyah sákhtan, کناره قرار دادن kinárah qarár dádan, لبه گذاردن labah guzárdan, در حاشیه جا دادن dar-háshiyah já dádan.

Marginal, *adj.* در حاشیه dar-háshiyah, از حاشیه az-háshiyah, جدولي jadvalí, لبي labí, کناري kinárí, جانبي jánibí.—(*Marginal lines*) جدول jadval.—(*Having marginal lines or notes*) محشي muhashshá, جدول کرده شده jadval-kardah-shudah.

Marginal note, *subs.* عبارت در حاشیه 'ibárat-i-dar-háshiyah.—(*As detailed in the following marginal note*) از قرار سیاهه مفصله ذیل az qarár-i-siyáhah-i-mufassalah-i-zail.

Marginate, *adj.* حاشیه دار háshiyah-dár, پر حاشیه pur-háshiyah.

Margrave, *subs.* شریف sharíf, مرزبان marz-bán, خان khán, عالیجاه 'álí-jáh, امیر amír, بیگ beg.

Margraviate, *subs.* خان نشین khán-nishín, املاك بیگ amlák-beg, خالصه شریف khálisah-i-sharíf, اراضي امیر arází-i-amír.

Margravine, *subs.* خانون khátún, امیره amírah, خانم khánam. بیگم begum.

Marigenous, *adj.* بحري bahrí, دریاي daryáí, یمي yammí, آبي ábí.

Marigold, *subs.* (*Calendula officinalis*) همیشه بهار hamíshah-bahár, گل زرین gul-i-zarrín.—(*African marigold*) گل جعفري gul-i-ja'farí.

Marine, *subs.* (*Soldier*) عسکر بحري 'askar-i-bahrí, سرباز دریائي sarbáz-i-daryá,í.—(*Navy*) بحریه bahríyah, جهازات جنگي jaházát-i-jangí, بوارج bavárij, بواخر bavákhir-i-harb, واپورات vápúrát (European).—(*Naval force*) قشون بحري qushún-i-bahrí.—(*Minister of Marine*) وزیر بحریه vazír-i-bahríyah.—*adj.* بحري bahrí, دریاي daryáí.

Mariner, *subs.* جاشو jáshú, ملاح malláh, کشتیبان kash-tíbán, سفان saffán.

Marinette, *subs.* بازیچه bázíchah, لعبه la'bah.

Marish, *subs.* بیشه bíshah, نیزار nai-zár, لوخ زار lúkh-zár, پیزر زار paizur-zár, مشیله mashílah.

Marital, *adj.* شوهري shauharí, بعلي ba'lí, زوجي zaují.

Maritime, *adj.* بحري bahrí, دریاي daryáí.

Marjoram, *subs.* مرزنجوش marzanjúsh, پونه púnah, اپار apár, سعتر sa'tar.—(*Heracleum Persicum—Persian marjoram*) گلپر gulpur.

Mark, *subs.* نشان nishán, نشانه nishánah, علامت 'alámat, اثر asar (*pl.* اثار asár), سراغ surágh, سمت simat (*pl.* سمات simát), علم 'alam, اشارت ishárat, نبث nabas.—(*On cattle, &c.*) داغ dágh.—(*Target*) هدف hadaf, نشانه nishánah.—(*To leave a mark*) تأثیر نمودن täsír nimúdan.—(*To hit the mark*) نشانه خوردن ni-shánah khurdan, بنشان زدن bi-nishán zadan, مصیب شدن musíb shudan.—(*To miss the mark*) نشانه نخوردن nishánah na-khurdan, بنشان نزدن bi-nishán na-zadan, خطا کردن khatá kardan.—(*We have missed our mark*) تیر ما بسنگ خورد tír-i-má bi-sang khurd.—(*He made his mark*) علامت خودرا یافت 'alámat-i-khud-rá

yáft.—(*That was quite wide of the mark*) آن بکلي دور از نشان بود án bi-kullí dúr az nishán búd.—(*He is a man of mark*) علا به عصر است 'alá bi-'asr ast.

Mark, *verb trans.* دادن *or* نشان کردن nishán kardan *or* dádan, علامت نمودن 'alámat nimúdan.—(*Bespot*) منقط ساختن munaqqat sákhtan, مخطط کردن mukhattat kardan.—(*Brand*) داغ کردن dágh kardan, وسم نمودن vasm nimúdan.—(*Heed*) (به) توجه نمودن tavajjuh nimúdan (bi), (به) هوش دادن húsh dádan (bi), اعتنا (به) کردن i'tiná kardan (bi).—*intrans.* دل دادن dil dádan, هوش بکار بستن húsh bi-kár bastan, اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, اعتبار نمودن i'tibár nimúdan, دقت کردن diqqat kardan, باریك شدن bárík shudan.

Marker, *subs.* (*Person*) نشان کن nishán-kun, علامت نه 'alámat-nih, معتني mu'taní, توجه مند tavajjuh-mand, دقیق daqíq.—(*Counter*) میزچه mízchah, طاوله távalah, پیش تخته písh-takhtah, دستگاه dast-gáh.

Market, *subs.* بازار bázár, سوق súq, چهار سو chahár-sú, چار سوق chár-súq.—(*For slaves or cattle*) نخاس nakhás.—(*For cloth, &c.*) بزازستان bazzázistán.—(*Vegetable market*) بازار سبزي فروش bázár-i-sabzí-furúsh.

Market, *verb,* بازار نمودن bázár nimúdan, خرید و فروخت کردن kharíd-u-furúkht kardan, بیع و شري نمودن bai'-u-sharí nimúdan, معامله کردن mu'ámalah kardan.

Marketable, *adj.* رائج الوقت ráïju 'l-vaqt.

Market-day, *subs.* یوم السوق yaumu 's-súq, روز بازار rúz-i-bázár.

Market-place, *subs.* بازار گاه bázár-gáh, شري گاه sharí-gáh, جاي خرید و فروخت jáy-i-kharíd-u-furúkht.

Market-price, *subs.* نرخ nirkh, قیمت متعارف qímat-i-muta'árif.

Market-town, *subs.* شهر بازار دار shahr-i-bázár-dár, شهر بزرگ بازار shahr-i-buzurg-i-bázár, مدینت السوق madínatu 's-súq.

Marking, *subs.* علامت نهي 'alámat-nihí, نشان کني nishán-kuní, وسم vasm. — (*Indication*) اشارت ishárat, ارشاد irshád, دلالت dalálat.

Marking-ink, *subs.* مرکب داغ marakkab-i-dágh, مرکب نشان marakkab-i-nishán.

Marksman, *subs.* میر شکار mír-i-shikár, صیاد sayyád, شکاري shikárí, تیر زن tír-zan.

Marl, *subs.* گل آهك دار gil-i-áhak-dár, خاك نوره دار khák-i-núrah-dár, انبشته ambashtah.

Marl, *verb,* انبشته دادن ambashtah dádan, گل آهك پاشیدن gil-i-áhak páshídan, زور دادن zúr dádan.—(*A rope*) ریسمان بر ریسمان پیچیدن rísmán bar rísmán píchídan, رسن دور رسن تابیدن rasan daur-i-rasan tábídan.

Marlaceous, *adj.* آهکي áhakí, گل آهکي gil-i-áhakí, کودي kúdí, انبشته دار ambashtah-dár.

Marline, *subs.* ریسمان پیچ rísmán-pích, حبل پیچ habl-pích.

Marline, *verb,* ریسمان پیچ کردن rísmán-pích kardan, حبل پیچ نمودن habl-pích nimúdan.

Marline-spike, *subs.* ریسمان وا کن rísmán-vá-kun, حبل وا کن habl-vá-kun.

Marling, *subs.* آهك فشاني áhak-fishání, کود دهي kúd-dihí, انبشته پاشي ambashtah-páshí.—(*Nautical term*) ریسمان پیچي rísmán-píchí, حبل پیچي habl-píchí.

Marl-pit, *subs.* معدن گل آهك ma'dan-i-gil-i-áhak, حفره انبشته hufrah-i-ambashtah.

Marly, *adj.* آهك دار áhak-dár, آهك وش áhak-vash, آهکي áhakí, کود مانند kúd-mánand, کودي kúdí, انبشته وار ambashtah-vár.

Marmalade, *subs.* مربائي نارنج murabbá,í-i-náranj, مربائي به murabbá,í-i-bih, مربائي ترنج murabbá,í-turanj.—(*Apple-marmalade*) حریره سیب harírah-i-síb.

Marmoraceous, *adj.* مرمر وار marmar-vár, مرمر وش marmar-vash, رخام سان rukhám-sán, رخام مانند rukhám-mánand.

Marmorean, *adj.* مرمري marmarí, رخامي rukhámí.

Marmoset, *subs.* میمون کوچك maimún-i-kúchik, میمون maimún, بوزینه búzínah, قرد qird (*pl.* اقراد aqrád), شادي shádí.

Maronites, *subs.* مارونیان márúníyán (European).

Maroon, *subs.* زنگي zangí, حبشي habashí, سیاه siyáh, سیه siyah.—(*Colour*) قرمز بور فام qirmiz-i-búr-fám, سرخ مائل به بور surkh-i-máïl-bi-búr.—*adj.* قرمز بور فامي qirmiz-i-búr-fámí.

Maroon, *verb,* در ویران نهادن dar vairán nihádan, بر ساحل افکندن bar sáhil afkandan, بر عرا انداختن bar 'arás andákhtan.

Marplot, *subs.* بر هم زن bar-ham-zan, مفتن muftin *or* mufattin, تدبیر شکن tadbír-shikan, تمهید بر هم زن tamhíd-bar-ham-zan, مفسد mufsid.

Marquee, *subs.* خیمه khaimah, چادر chádar, خرگاه khargáh, خیمه سردار khaimah-i-sardár, سراپرده sará-pardah.

Marquetry, *subs.* خاتم بندي khátim-bandí, صنعتگري san'at-garí.

Marquis, *subs.* امیر amír, بیگ beg, خان khán, میر mír, سید sayyid.

Marquisate, *subs.* امارت imárat, بیگي begí, خاني khání, میري mírí, سیادت siyádat.

Marriage, *subs.* عروسي 'arúsí, تأهل ta,ahhul, ازدواج izdiváj, زواج zivá j, مزاوجت muzávajat, وصلت vaslat, زفاف zafáf.—(*Temporary*) متعه mut'ah, صیغه síghah.

—(*Ceremony*) عقد ‘aqd, نكاح nikáh, عروسي ‘arúsí.—(*Written contract*) قباله qabálah, عقد نامه ‘aqd-námah. —(*Feast*) سور súr, عيش ‘aish, طوي túí (Turk.).—(*Portion*) كابين kábín, مهر mahr, صداق sidáq.—(*Property which the bride brings with her*) جهيز jahíz, جهاز jaház.—(*To demand in marriage*) خواستگاري khást-gárí kardan.—(*To give in marriage*) بزني bi-zaní dádan, مقاربت نمودن muqárabat nimúdan, شوهر دادن shauhar dádan.

Marriageable, *adj.* بالغ báligh, بالغه bálighah, قابل مناكحت qábil-i-munákahat.

Married, *adj.* (*Man*) منكوح mankúh, زوج zauj, مزوج muzavvaj, متزوج mutazavvij, متأهل muta,ahhil, خانه دار khánah-dár.—(*Woman*) منكوحه mankúhah, زوجه zaujah, زن مزوجه zan-i-muzavvajah.—(*To be married*) متأهل تأهل اختيار كردن ta,ahhul ikhtiyár kardan, متأهل شدن muta,ahhil shudan, زواج كردن ziváj kardan, زن گرفتن zan giriftan, شوهر گرفتن shauhar giriftan.

Marrow, *subs.* مغز maghz, مخ mukhkh (*pl.* مخاخ mukhákh), لب labb, قلب qalb.—(*Marrow of the backbone*) مازه mázah.

Marrow-bone, *subs.* استخوان مغز دار ustukhán-i-maghz-dár, استخوان مخ دار ustukhán-i-mukhkh-dár.—(*Knee-bone*) استخوان زانو ustukhán-i-zánú, قاب زانو qáb-i-zánú.—(*He is on his marrow-bones*) بر زانو است bar zánú ast.

Marrow-fat (*Pea*), *subs.* كرسنه karsannah, كسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله موشي báqilah-múshí.

Marrowish, *adj.* مغز وار maghz-vár, مغزين maghzín, مغز مانند maghz-mánand, مخ سا mukhkh-sá.

Marrowless, *adj.* بي مغز bí-maghz, بي مخ bí-mukhkh.

Marrowy, *adj.* پر مغز pur-maghz, مغز دار maghz-dár, مخ دار mukhkh-dár, تو پر tú-pur.

Marrubium vulgare (*Horehound*), *subs.* خراسيون khirásiyún, كندنا كوهے kandaná-i-kúhí.

Marry, *verb*, (*As a man*) زن كردن *or* گرفتن zan kardan *or* giriftan, تأهل ساختن ta,ahhul sákhtan, تأهل اختيار كردن ta,ahhul ikhtiyár kardan, عروسي كردن ‘arúsí kardan, بزلي گرفتن bi-zaní giriftan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, تزويج كردن tazvíj kardan, عيال گرفتن ‘iyál giriftan, ازدواج كردن izdiváj kardan, مصاهرت نمودن musáharat nimúdan.—(*As a woman*) تزويج كردن tazvíj kardan, شوهر كردن shauhar kardan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, متأهل شدن muta,ahhil shudan, متزوج گشتن mutazavvij gashtan.—(*To join a couple in matrimony*) عقد نكاح بستن ‘aqd-i-nikáh bastan, انكاح نمودن inkáh nimúdan, عقد مزاوجت بستن ‘aqd-i-muzávajat bastan.

Marrying, *subs.* مزاوجت muzávajat, مصاهرت musáharat, نكاح nikáh, وصلت vaslat, زن گيري zan-gírí, تأهل ta,ahhul.

Mars (*The planet*), *subs.* مريخ mirríkh, بهرام bahrám, پهلوان سپهر pahlaván-i-sipihr.—(*God*) مارمس márs (European).

Marsh, *subs.* خلاب khaláb, وحل vahal, مشيله mashílah, مرز marz, نيزار nay-zár, مرداب murdáb.

Marshal, *subs.* صف آرا saff-árá, منصب دار mansab-dár, سردار sardár, پيش رو písh-rau, منادي munádí, تهيه بين tahíyah-bín, سورسات چي súrsát-chí.

Marshal, *verb*, صف آراستن saff árástan, ترتيب دادن tartíb dádan, نظم دادن nazm dádan.—(*Heraldic term*) پيشوائي كردن píshvá,í kardan, رهنمائي نمودن rah-nimá,í nimúdan, ندا كردن nidá kardan, تهيه ديدن tahíyah dídan.—(*He marshalled his facts skilfully*) علائق خودرا هنر مندانه ترتيب داد ‘aláïq-i-khud-rá hunar-mandánah tartíb dád.

Marshalled, *part.* مرتب murattab, با نظم bá-nazm, منتظم muntazam, آراسته árástah, مصفوف masfúf.

Marshaller, *subs.* نظم دهنده nazm-dihandah, ترتيب ده tartíb-dih, صف آرا saff-árá, پيشوا píshvá.

Marshalling, *subs.* ترتيب tartíb, نظم nazm, صف آرائي saff-árá,í, تنسيق tansíq.—(*Heraldic term*) پيشوائي píshvá,í, تهيه بيني tahíyah-bíní, تنظيم tanzím, ارشاد irshád, ترتيب دهي tartíb-dihí.

Marshalship, *subs.* منصب صف آرائي mansab-i-saff-árá,í, سرداري sardárí, سپهداري sipah-dárí, تهيه بيني tahíyah-bíní, سورسات چي گري súrsát-chí-garí.

Marsh-mallow (*Althæa officinalis*), *subs.* انجل anjal, خطمي khatmí.

Marshy, *adj.* مشيله ور mashílah-var, مرزي marzí, وحل سار vahal-sár, پر وحل pur-vahal, لجن زار lajan-zár, پر لجن pur-lajan.

Marsupial, *adj.* (*Zoological term*) كيسه دار kísah-dár, خريطه دار kharítah-dár, انباني ambání, انبان كش ambán-kash.

Marsupialia, *subs.* (*Zoological term*) حيوانات كيسه دار haivánát-i-kísah-dár, حيوانات خريطه دار haivánát-i-kharítah-dár, انبان كشان ambán-kashán.

Mart, *subs.* صراف خانه sarráf-khánah, تجارتخانه tijárat-khánah, متجر matjar, دار التجاره dáru 't-tijárah, تجارتگاه tijárat-gáh, دار المعامله dáru 'l-mu‘ámalah, محل سوداگري mahall-i-saudá-garí, بازرگان گاه bázar-gán-gáh.

Martagon, *subs.* زنبق zambaq, سوسن súsan.

Martello-tower, *subs.* برج burj, قلعه مدور qal‘ah-i-mudavvar, حفاظتگاه hifázat-gáh.

Marten, *subs.* (*Mustela—Weasel*) سمور sammúr, سوسر súsar, جريد النخل juraidu 'n-nakhl, موش خرما músh-i-kharmá.

Martial, *adj.* جنگ جو jang-jú, جنگي jangí, حربي harbí, عسكري 'askarí, سپاهي sipáhí, دلير dilír, شجاع shujá'.

Martial law, *subs.* آيين حربي áyín-i-harbí, قانون جنگي qánún-i-jangí, دستور عسكري dastúr-i-'askarí, رسم سپاهي rasm-i-sipáhí.

Martin, *subs.* پرمتك parastuk, پرمتوك parastúk, پرستو parastú (*vulg.*).

Martinet, *subs.* مشق دان mashq-dán, ادب دان adab-dán, تربيت دار tarbiyat-dár, دستور دان dastúr-dán.

Martinets, *subs.* (*Nautical term*) چوب شراع chúb-i-shirá', اخشاب شراع akhsháb-i-shirá'.

Martingale, *subs.* تعليمي ta'límí, سر بند sar-band, سينه بند sínah-band.—(*Nautical term*) چوب شراع بندي chúb-i-shirá'-bandí, پايه páyah.

Martinmas, *subs.* عيد قدوس مارتين 'íd-i-quddús-i-mártín (European).

Martlet, *subs.* (*Heraldic term*) صورت مرغ súrat-i-murgh, مرغ murgh.

Martyr, *subs.* شهيد shahíd (*pl.* شهدا shuhadá), كشته راه خدا kushtah-i-ráh-i-khudá, مظلوم mazlúm.—(*To pose as a martyr*) تظاليم كردن tazálím kardan.—(*To become a martyr*) شهيد شدن shahíd shudan, شهادت يافتن shahádat yáftan.—(*He is a martyr*—used ironically) خيلي مظلوم است khailí mazlúm ast, اي بيچاره ai-bí-chárah.

Martyr, *verb,* شهيد ساختن shahíd sákhtan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, نا حق كشتن ná-haqq kushtan.

Martyrdom, *subs.* شهادت shahádat, استشهاد istishhád.—(*Place of martyrdom*) مشهد mashhad.—(*To suffer martyrdom*) شهادت يافتن shahádat yáftan, شهيد شدن shahíd shudan, نا حق كشته شدن ná-haqq kushtah shudan, شربت نا گوار مرگ چشيدن shurbat-i-ná-guvár-i-marg chashídan.

Martyrological, *adj.* شهادتي shahádatí, شهيدي shahídí, شهداي shuhadáí.

Martyrologist, *subs.* شهادت نويس shahádat-nivís, تأريخ شهدا نويس táríkh-i-shuhadá-nivís.

Martyrology, *subs.* تأريخ شهدا táríkh-i-shuhadá, شهادت نامه shahádat-námah.

Marvel, *subs.* تعجب ta'ajjub, عجب 'ajab, شگفت shigift, شگفتي shigiftí, بديع badí' (*pl.* بدائع badáï').—(*Miracle*) كرامت karámat, اعجوبه u'júbah, آيت áyat.—(*Wrought by a prophet*) معجزه mu'jizah.—(*Prodigy*) عجب العجائب 'ajabu 'l-'ajáïb, استدراج istidráj.—(*He is a perfect marvel*) اعجوبه ايست 'ujúbah-íst, خيلي گربز است khailí gurbuz ast.

Marvel, *verb,* عجب نمودن 'ajab nimúdan, تعجب كردن ta'ajjub kardan, شگفت داشتن shigift dáshtan.

Marvellous, *adj.* عجب 'ajab, عجيب 'ajíb (*pl.* عجائب 'ajáïb), معجز نشان mu'jiz-nishán, غريب gharíb (*pl.* غرائب gharáïb), شگفت shigift, حيرت انگيز hairat-angíz.—(*Your sagacity is marvellous*) نظر شما كيمياست nazár-i-shumá kímiyá 'st.

Marvellously, *adv.* عجيباً 'ajíban, بطور تعجب bi-taur-i-ta'ajjub, بر سبيل حيرت انگيزي bar-sabíl-i-hairat-angízí.

Marvel-of-Peru (*Jalap-flower*), *subs.* لاله عباسي lálah-i-'abbásí.

Mascle, *subs.* (*Heraldic term*) قرص سفته qurs-i-suftah, مربع murabba', چار گوشه chár-gúshah.

Masculine, *adj.* (*Male*) نر nar, نرينه narínah, ذكر zakar, مرد mard, مردانه mardánah.—(*Bold*) جسور jasúr, جرأت مند jurät-mand, دلير dilír, با زهره bá-zahrah.

Masculine gender, *subs.* مذكر muzakkar.

Masculine sex, *subs.* جنس ذكور jins-i-zukúr.

Mash, *subs.* امتزاج imtizáj, ممزوجه mamzújah, مختلطه mukhtalatah, آميزش ámízish.—(*Bran-water*) آب دوغ áb-i-dúgh, آرد آب árd-áb, كشكك kashkak.

Mash, *verb,* كوبيدن kúbídan, پخش كردن pakhsh kardan, له lih kardan, نرم كردن narm kardan.—(*In brewing*) كشكاب ساختن kashkáb sákhtan, آرد آب ساختن árd-áb sákhtan.

Masher, *subs.* (*Dandy*) خود فروش khud-furúsh, خود پيرا khud-pírá, كج كلاه kaj-kuláh.

Mashing, *subs.* كوفت kúft, كوبش kúbish, نرم كني narm-kuní, له كني lih-kuní.

Mashy, *adj.* كوفته kúftah, مدقوق madqúq, نرم narm, له lih.

Mask, *subs.* (*Vizor*) برقع burqa', پرده pardah, حجاب hijáb (*pl.* حجب hujub), رو بند rú-band, نقاب naqáb.—(*Play*) مسخره بازي maskharah-bází, بازي bází, مضحكه mazhakah.—(*Disguise*) تنكير tankír, تنكر tanakkur, استتار istitár, شكل پوشي shakl-púshí, رو پوشي rú-púshí, تبديل وضع tabdíl-i-vaz'.—(*Pretence*) بهانه bahánah, حيله hílah, عذر 'uzr.

Mask, *verb trans.* رو بند زدن rú-band zadan, نقاب افكندن naqáb afkandan, برقع انداختن burqa' andákh-tan, پوشيدن púshídan.—(*Disguise*) تنكير نمودن tankír nimúdan, صورت تغيير دادن súrat-i-taghyír dádan, تبديل وضع كردن tabdíl-i-vaz' kardan.—(*Military term*) خاموش كردن khámúsh kardan.—*intrans.* (*Debauch*) تعيش كردن ta'ayyush kardan, عشرت نمودن 'ishrat nimúdan, كامراني كردن kám-rání kardan, لهو و لعب نمودن lahv-u-la'b nimúdan.—(*Be disguised*) تنكر كردن tanakkur kardan, استتار نمودن istitár ni-múdan, مستخفي شدن mustakhfí shudan, برقع افكندن

burqa‘ afkandan, در پرده در آمدن dar pardah dar-ámadan.

Masker, *subs.* پرده باز pardah-báz, متنكر mutanakkir, بازيگر bází-gar, مسخره باز maskharah-báz, برقع افكن burqa‘-afkan.

Mason, *subs.* (*Stone-cutter*) سنگ تراش sang-tirásh.—(*Builder*) بنا banná, معمار mi‘már, بنا ساز biná-sáz.—(*Chief mason, architect*) معمار باشي mi‘már-báshí, استاد بنا ustád-banná.—(*Mason's rule*) گونيا gúnyá, سه گوش sih-gúsh.—(*Freemason*) اهل فراموشخانه ahl-i-farámúsh-khánah, ماسوني másúní (European).

Masonic, *adj.* بناي binái, معماري mi‘márí.—(*Freemasonry*) متعلق بفراموشخانه muta‘alliq bi-farámúsh-khánah, ماسوني másúní (European).

Masonic lodge, *subs.* فراموش خانه farámúsh-khánah.

Masonry, *subs.* معماري mi‘márí, بنا سازي biná-sází, بنائي biná’í.—(*Brickwork*) خشتكاري khisht-kárí, آجور كاري ájúr-kárí, سقط كاري saqat-kárí, بنا biná.—(*Freemasonry*) كار اهل فراموشخانه kár-i-ahl-i-farámúsh-khánah, عمل ماسوني ‘amal-i-másúní, ماسونيت másúníyat (European).

Masora, *subs.* عمل قرا تورات ‘amal-i-qará-i-túrát, تدقيق اخبار يهود tadqíq-i-akhbár-i-yahúd, ماسورا másúrá (European).

Masoretic, *adj.* ماسوراي másúráí.

Masorite, *subs.* كاتب ماسورا kátib-i-másúrá (European), مصنف ماسورا musannif-i-másúrá (European).

Masquerade, *subs.* مسخره بازي maskharah-bází, مضحكه mazhakah, بازيگري bází-garí, پرده بازي pardah-bází, برقع اندازي burqa‘-andází.

Masquerade, *verb,* برقع افكندن burqa‘ afkandan, تنكر نمودن tanakkur nimúdan, پرده بازي در آوردن pardah-bází dar-ávardan.—(*Go in disguise*) در پرده شدن dar pardah shudan, وضع تبديل دادن vaz‘-i-tabdíl dádan, تغيير لباس نمودن taghyír-i-libás nimúdan.

Masquerader, *subs.* پرده باز pardah-báz, برقع انداز burqa‘-andáz, متنكر mutanakkir, لباس تغيير ده libás-taghyír-dih.

Mass, *subs.* (*Heap*) توده túdah, انبار ambár, ادخار iddikhár, كپه kuppah.—(*Crowd*) ازدحام izdihám, جمعيت jam‘íyat, گروه gurúh.—(*Agglomeration*) جماعت jamá‘at, اجتماع ijtimá‘, مجمع majma‘, جمله jumlah, جملگي jumlagí.—(*Church Service*) قداس quddás, الفطر al-fatr.

Mass, *verb,* جمع آوري كردن jam‘-ávarí kardan, جمع كردن jam‘ kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, بر هم نهادن bar-ham nihádan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), تلنبار كردن tulambár kardan, انباشتن ambáshtan.

Massacre, *subs.* مقاتله muqátalah, قتل عام qatl-i-‘ámm, خونريزي khún-rízí, كشتار kushtár, اعدام i‘dám, كشش kushish, سفك دم safk-i-dam, اهلاك ihlák.

Massacre, *verb,* قتل نمودن qatl nimúdan, كشتن kush-tan, كشتار نمودن kushtár nimúdan, مقاتله نمودن muqá-talah nimúdan, اعدام نمودن i‘dám nimúdan, اهلاك كردن ihlák kardan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, مقتول ساختن maqtúl sákhtan, بسرائي عدم فرستادن bi-sará’í-i-‘adam firistádan.

Massicot (*Yellow oxide of lead*), *subs.* جوهر سرب jauhar-i-surb, كشته رصاص kushtah-i-rasás.

Massiness, *subs.* بزرگي buzurgí, لختي lukhtí, گندگي gundagí, گتي guttí, ضخامت zakhámat.

Massive, *adj.* بزرگ buzurg, ضخيم zakhím, يك لخت yak-lukht, گنده gundah, گت gutt, حجم دار hajm-dár, گران girán.

Massiveness, *subs.* بزرگي buzurgí, ضخامت zakhámat, ثقالت saqálat, سنگيني sangíní, حجم داري hajam-dárí, گراني girání.

Mass-meeting, *subs.* ازدحام izdihám, اجتماع ijtimá‘, مجمع majma‘, محشر mahshar, انجمن anjuman, تلاقي انفس taláqí-i-anfas.

Mast, *subs.* دگل dagal, دقل daqal, ديرك dairak, تير كشتي tír-i-kashtí, بيدق baidaq, ساريه sáríh, دول dúl (Hind.).—(*Acorn*) تخمه بلوط tukhmah-i-balút.—(*To set up a mast*) دگل‌را سقب كردن dagal-rá suqub kardan, دگلرا بر پا نمودن dagal-rá bar-pá nimúdan, دگلرا نصب كردن dagal-rá nasb kardan.—(*To unship a mast*) دگل‌را خزر كردن dagal-rá khazar kardan, ديرك انداختن dairak andákhtan, ستون قطع كردن sitún qat‘ qardan.

Masted, *adj.* دگل دار dagal-dár, ديرك دار dairak-dár, ستون دار sitún-dár.

Master, *subs.* آغا ágha, آقا áqá, صاحب sáhib, خداوند khudávand, مولي maulá, خاوند khávand, ولي valí, مربي murabbí, مخدم makhdúm (*pl.* مخاديم makhá-dím).—(*Owner*) مالك málik, صاحب sáhib.—(*Chief workman or teacher*) استاد ustád, اوستاد ústád.—(*Of a school*) معلم mu‘allim, آخوند ákhund, آخون ákhun, ملا مكتبي mullá-maktabí.—(*He is a master of his subject*) استاد است در كار خود ustád ast dar kár-i-khud.—(*To be a master of the art*) صاحب مر رشته شدن sáhib-i-sar-rishtah shudan.—(*He met his master*) در انداخت با استاد خود dar-andákht bá-ustád-i-khud, با امتادش بر آمد bá-ustád-ash bar-ámad.

Master, *verb,* غالب آمدن ghálib ámadan, گشادن gushádan, مالك شدن málik shudan, تصاحب نمودن tasáhub nimúdan, تحصيل كردن tahsíl kardan, اكتساب نمودن iktisáb nimúdan.—(*Conquer*) مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, غلبه كردن ghalabah kardan,

هزیمت دادن hazímat dádan, منهزم نمودن munhazim nimúdan, تسخیر نمودن taskhír nimúdan, مسخر ساختن musakhkhar sákhtan, فتح کردن fat,h kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), شکست دادن shikast dádan, بزیر آوردن bi-zír ávardan, مطیع کردن mutí' kardan, غالب (بر) شدن ghálib shudan (bar), (بر) مستولي شدن mustaulí shudan (bar), کشورکشائي کردن kishvar-kushá,í kardan.—(*To master a subject*) بر مطلب دست یافتن bar matlab dast yáftan.

Master-key, *subs.* مفتاح المغاتیح miftáhu 'l-mughátíh, کلید هر قفل kilíd-i-har-qufl. — (*Figuratively*) حلال مشکلات hallál-i-mushkilát, قاعده کلیه qá'idah-i-kullíyah, میزان عمل mízán-i-'amal.

Masterly, *adj.* بي نظیر bí-nazír, لائق láïq, سزاوار sizávár, استادانه ustádánah, ماهر máhir.—(*Able*) قابل qábil, قابلیت دار qábilíyat-dár, هنر مند hunar-mand, زرنگ zaring.

Master-mind, *subs.* عقل عمده 'aql-i-'umdah, عقل شاخص 'aql-i-shákhis, عقل بزرگ 'aql-i-buzurg.

Master-piece, *subs.* کار امتاد kár-i-ustád, عمل صنعتگر 'amal-i-san'at-gar, فضل نمایان fazl-nimáyán, شرافت خاصه sharáfat-i-khássah, فضیلت مخصوصه fazílat-i-makhsúsah, کار اعلا kár-i-a'lá.

Mastership, *subs.* (*Headship*) رئاست riásat, سروري sarvarí, مالکیت málikíyat, آقائي áqá,í.—(*Superiority*) سبقت sibqat, تفوق tafavvuq, استیلا istílá, پیش دستي písh-dastí, برتري bartarí, بزرگي buzurgí, استادي ustádí.

Master-stroke, *subs.* عمل استادانه 'amal-i-ustádánah, شطارت shatárat, مهارت mahárat, استادي ustádí, هنر مندي hunar-mandí, هنر مخصوص hunar-i-makhsús.—(*It was a master-stroke of policy*) هنر مخصوص او در سیاست این بود hunar-i-makhsús-i-ú dar siyásat-i-ín búd.

Mastery, *subs.* فتح fat,h, غلبت ghalabat, مالکیت málikíyat, سروري sarvarí, تسلط tasallut, چیرگي chíragí, قهرماني qahrimání, ظفر مندي zafar-mandí.

Mast-head, *subs.* سر دگل sar-i-dagal.

Masticable, *adj.* جائیده شو já,ídah-shau, خائیدني khá,ídaní, باب دندان báb-i-dandán, سایش یاب sáyish-yáb, نرم شو narm-shau, طحن پذیر tahn-pazír, قابل علك qabil-i-'alk.

Masticate, *verb,* خائیدن khá,ídan, جائیدن já,ídan, جاویدن jávídan, خسیدن khasídan, خرد کردن khurd kardan, دندان کاري نمودن dandán-kárí nimúdan, علك 'alk kardan, سائیدن sá,ídan.

Mastication, *subs.* خائیدگي khá,ídagí, خسیدگي khasídagí, جایش jáyish, خایش kháyish, سایش sáyish, دندان کاري dandán-kárí, طحن tahn, علك 'alk.

Masticatory, *subs.* علوك 'alúk, علوچ 'alúch, جایش jáyish, خایش kháyish.—*adj.* جاینده jáyandah, سایشي sáyishí, خایشي kháyishí, طحان tahhán.

Mastic, *subs.* (*Gum of the Pistacia khinjuk tree*) مصطکا mastiká, ساقز sáqiz, سقز saqqiz, مصطکي رومي mastaká-i-rúmí, علوك رومي 'alúk-i-rúmí, کندر رومي kundur-i-rúmí, علوچ 'alúch.—(*Tree*) بن bann.

Mastiff, *subs.* سگ sag, کلب kalb, سگ بزرگ sag-i-buzurg, جارحه járihah (*pl.* جوارح javárih).

Mastitis, *subs.* (*Medical term*) التهاب صدر iltiháb-i-sadr, ورم سینه varam-i-sínah, سینه درد sínah-dard.

Mastless, *adj.* بي دگل bí-dagal, بي دیرك bí-dairak.—(*As a tree*) بیشهبلوت bí-shah-balút.

Mastodon, *subs.* فیل قدیم fíl-i-qadím, فیل پیکر fíl-i-paikar, مستودون mastúdún (European).

Mastoid, *adj.* (*Medical term*) پستاني pistání, پستانکي pistánakí, ضرعي zar'í, ممه وش mamah-vash, ثدي وار sudí-vár.

Masturbation, *subs.* جلق jalq, اونانیت únániyat, استمنا istimná, سفاح sifáh, منا miná, مشت زني masht-zaní.

Masty, *adj.* پر دیرك pur-dairak, هرسم دار hirasm-dár. —(*Full of acorns*) پر از شهبلوط pur-az-shah-balút.

Mat, *subs.* بوریا búryá, حصیر hasír, بساط bisát.—(*Door-mat*) کفش پاك کن kafsh-pák-kun, فرش farsh, فراش firásh (*pl.* فرش furush).—(*He has such a mat of hair on his head*) چنان حصیر موئي بر سر دارد chunán hasír-i-mú,í bar sar dárad.—*adj.* بوریاي búryáí, حصیري hasírí, بساطي bisátí.

Mat, *verb trans.* (*Make a mat*) حصیر ساختن hasír sákhtan, بوریا بافتن búryá báftan.—(*Cover with mats*) حصیر کردن *or* انداختن hasír kardan *or* andákhtan. بوریا افکندن búryá afkandan, فرش کردن farsh kardan.—(*Press together*) بهم فشردن bi-ham fishurdan. تخته کردن takhtah kardan, گستردن gustardan.—*intrans.* حصیر شدن hasír shudan.

Match, *subs.* (*Equal*) حریف haríf, خصم khasm, مساوي musáví, زوج zauj, نظیر nazír, مثل misl, برابر barábar. —(*Pair*) همتا hamtá, جفت juft, زوج zauj, یار yár.—(*Marriage*) عروسي 'arúsí.—(*Of a gun, &c.*) فتیله fatílah.—(*Lucifer*) شمعچه sham'chah, کبریت kibrít. (*Slow-match*) ماهتابي máhtábí. — (*Safety-match*) کبریت سلامتي kibrít-i-salámatí.—(*He is no match for him*) حریف او نمي‌شود haríf-i-ú-na-mí-shavad.

Match, *verb trans.* (*Suit*) تطبیق کردن tatbíq kardan, موافق ساختن muváfiq sákhtan, عدیل گردانیدن 'adíl gardánídan, برابر نمودن barábar nimúdan.—(*Marry*) تزویج نمودن tazvíj nimúdan, انکاح کردن inkáh kardan, جفت نمودن juft nimúdan, معقود ساختن ma'qúd sákhtan.—(*Pair*) جفت کردن juft kardan, زوج نمودن zauj nimúdan.—(*Equal*) برابر نمودن barábar nimúdan, مطابق

گردانیدن mutábiq gardánídan, موافق گردانیدن muváfiq gardánídan.—*intrans.* برابر شدن barábar shudan, مطابق گشتن mutábiq gashtan, موافق گردیدن muváfiq gardídan, جفت شدن juft shudan.—(*Suit*) بکار خوردن bi-kár khurdan, فراخور آمدن farákhur ámadan, شایستن sháyistan, مناسب بودن munásib búdan, سزیدن sizídan, راست آمدن rást ámadan.—(*Be married*) تزویج یافتن tazvíj yáftan, بنکاح در آمدن bi-nikáh dar-ámadan, زن و شوهر شدن zan va shauhar shudan, ازدواج نمودن izdiváj nimúdan.

Matchless, *adj.* بي نظير bí-nazír, بي مثل bí-misl, بي مانند bí-mánand, بي همتا bí-hamtá, بي عديل bí-'adíl.

Matchlessly, *adv.* بي نظيرانه bí-nazíránah, بي مثلانه bí-mislánah, بطور بي همتائي bi-taur-i-bí-hamtá'í, بطرز بي مثلي bi-tarz-i-bí-mislí, بي عديلانه bí-'adílánah.

Matchlessness, *subs.* بي نظيري bí-nazírí, بي مثلي bí-mislí, بي مانندي bí-mánandí, بي همتائي bí-hamtá'í, بي عديلي bí-'adílí.

Matchlock, *subs.* بندوق bindúq (*pl.* بنادیق banádíq), تفنگ tufang, تفنگ فتیله tufang-i-fatílah, فتیله fatílah, چخماق chakhmáq.

Matchlockman, *subs.* تفنگ چي tufang-chí, تفنگ انداز tufang-andáz.

Match-maker, *subs.* کبریت ساز kibrít-sáz, گوگرد کار gúgird-kár.—(*For marriages*) زن گیر zan-gír, شوهر جو shauhar-jú, جفت یاب juft-yáb.

Match-making, *subs.* کبریت سازي kibrít-sází, گوگرد فروشي gúgird-furúshí.—(*Marriages*) زن گیري zan-gírí, جفت یابي juft-yábí.

Mate, *subs.* (*Husband or wife*) زوج zauj, جفت juft, قرین qarín.—(*Of a ship*) معلم mu'allim, یاور yávar, نائب کپتان náïb-i-kaptán (European), شاگرد کپطان shágird-i-kaptán (European).—(*Companion*) مصاحب musáhib, یار yár, عشیر 'ashír, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), یاور yávar, هم شاگرد ham-shágird.—(*In chess*) مات mát, گرفتار giriftár.

Mate, *verb,* جفت کردن juft kardan, قرین ساختن qarín sákhtan, تطبیق نمودن tatbíq nimúdan, مساوي گردانیدن musáví gardánídan, تزویج نمودن tazvíj nimúdan.—(*At chess*) مات کردن mát kardan.

Mateless, *adj.* بي یار bí-yár, بي قرین bí-qarín, بي نظیر bí-nazír, بي همتا bí-hamtá, بي جفت bí-juft, بي زوج bí-zauj.

Material, *subs.* (*Cloth, &c.*) قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmashah), پارچه párchah.—(*Substance*) ماده máddah, مایه máyah.—(*Generally*) اسباب asbáb, لوازمه lavázimah, سامان sámán, سرنجام saranjám.—(*Materials of war*) اسباب جنگ asbáb-i-jang, تدارك جنگ tadáruk-i-jang. — (*England has good material for an army*) انگلستان براي سپاه ماده خوبي دارد inglistán biráy-i-sipáh máddah-i-khubí dárad.—*adj.* مجسم mujassam, جساني jismání, متجسم mutajassim, بدن دار badan-dár, مادي maddí.—(*Important*) عمده 'umdah, مهم muhimm, ضروري zarúrí, لازم lázim, در کار dar-kár.—(*Essential*) اصلي aslí, حقیقي haqíqí, ذاتي zátí, جوهري jauharí.—(*A material witness*) شاهد عمده sháhid-i-'umdah.—(*A material objection*) اعتراض عمده i'tiráz-i-'umdah.

Materialism, *subs.* مادیت máddíyat, جسمیت jismíyat, جسمانیت jismáníyat, حسیت hissíyat, حس پرستي hiss-parastí.

Materialist, *subs.* مادي máddí, جسمي jismí, جساني jismání, حسي hissí, حس پرست hiss-parast.

Materiality, *subs.* جسمانیت jismáníyat, جسمیت jismíyat, مادیت máddíyat, اهمیت ahammíyat, عمدگي 'umdagí, محسوسي mahsúsí, حقیقت haqíqat.

Materialize, *verb,* ماده ساختن máddah sákhtan, مادي گردانیدن máddí gardánídan, تجسیم نمودن tajsím nimúdan, مجسم کردن mujassam kardan, ماده دیدن máddah dídan, جسم انگاشتن jism angáshtan.

Materially, *adv.* در اصل dar-asl, بطور اهمیت bi-taur-i-ahammíyat, حقیقتاً haqíqatan, في الواقي fi 'l-váqi'.

Materia-medica, *subs.* کتاب الادویه kitábu 'l-adviyah, قرابادین qarábádín, اصول طب usúl-i-tabb, مواد طب mavádd-i-tabb, دوا نامه davá-námah, درمان نامه dar-mán-námah.

Mater margaritarum (*Mother-o'-pearl*), *subs.* صدف sadaf.

Maternal, *adj.* مادران mádarán, مادري mádarí, مادر وار mádar-vár.

Maternally, *adv.* مادرانه mádaránah, بطور مادري bi-taur-i-mádarí, مادر وارانه mádar-váránah.

Maternity, *subs.* مادري mádarí, امومت umúmat, امیت ummíyat.—(*The pangs of maternity*) اوجاع مادري aujá'-i-mádarí.

Math, *subs.* حصاد hasád, دروش diravish, برش burish, قطع qat'.

Mathematical, *adj.* هندسي handasí, رياضي riyází.—(*Mathematical terms*) اصطلاحات رياضیه istiláhát-i-riyázíyah.

Mathematically, *adv.* بطور هندسه bi-taur-i-handasah, بقانون رياضي bi-qánún-i-riyází, بر حسب قواعد رياضي bar-hasb-i-qavá'id-i-riyází.

Mathematician, *subs.* مهندس muhandis, رياضیت riyázíyat-shinás, رياضي دان riyází-dán, دانائي دانای ریاضی dáná'í-i-'ilm-i-riyází.

Mathematics, *subs.* علم رياضي 'ilm-i-riyází, رياضیت riyázíyat, علم حساب 'ilm-i-hisáb, هندسه handasah, علم مقادیر 'ilm-i-maqádír, علوم رياضیه 'ulúm-i-riyázíyat.

Mathesis, *subs.* علم رياضي ‘ilm-i-riyází, علم هندسه ‘ilm-i-handasah, علم مقادير ‘ilm-i-maqádír, علم حساب ‘ilm-i-hisáb.

Matin, *adj.* صبحي subhí, صبوحي sabúhí, صباحي sabáhí, فجري fajrí, بامدادي bámdádí, سحري sahrí.

Matins, *subs.* اسحار as,hár, صلات فجر salát-i-fajr, بكره bukrah, فجر fajr, بامدادان bámdádán, صباح هنگام sabáh-hangám, صبحدم subh-dam, اصباح asbáh, ابكار abkár, اوراد صبح aurád-i-subh.

Matricaria parthenium (*Mother's wort*), *subs.* بابونه كوهي bábúnah-i-kúhí, اقحوان aqhván.

Matrice, *subs.* (*Womb*) رحم rihm, زهدان zih-dán, پيدايشگاه paidáyish-gáh, معلق mu‘allaq.—(*Mould*) قالب qálib, رجه rijah, مصاغ muságh, مسبك mas-bak.—(*Term used by dyers*) الوان خمسه alván-i-khamsah.

Matricidal, *adj.* مادر كشي mádar-kushí, قاتل الام qátilu 'l-umm.

Matricide, *subs.* (*Person*) مادر كش mádar-kush, قاتل الام qátilu 'l-umm.—(*Act*) مادر كشي mádar-kushí, قتل مادر qatl-i-mádar, قتل الام qatlu 'l-umm.

Matriculate, *adj.* تلميذ talmíz, شاگرد مدرسه shágird-i-madrasah, پذيرفته pazíruftah, مقبول maqbúl, اهل مدرسه ahl-i-madrasah, عضو مدرسه ‘uzv-i-madrasah.

Matriculate, *verb trans.* تلميذ ساختن talmíz sákhtan, اذن دخول دادن izn-i-dukhúl dádan, پذيرفتن pazíruftan, عضو مدرسه گردانيدن ‘uzv-i-madrasah gardánídan, اهل مدرسه نمودن ahl-i-madrasah nimúdan, از اصحاب گردانيدن az as,háb gardánídan, از علما ساختن az ‘ulamá sákhtan.—*intrans.* تلميذ شدن talmíz shudan, اذن دخول يافتن izn-i-dukhúl yáftan, پذيرفته گشتن pazíruftah gashtan, عضو مدرسه شدن ‘uzv-i-madrasah shudan, اهل مدرسه گشتن ahl-i-madrasah gashtan.

Matriculated, *adj.* اذن يافته izn-yáftah, داخل شده dákhil-shudah, از اهل مدرسه شده az ahl-i-madrasah-shudah, بر گزيده bar-guzídah, مقبول maqbúl.

Matriculation, *subs.* ادخال در مدرسه idkhál-dar-madrasah, تلميذ سازي talmíz-sází, پذيرفتگي pazíruf-tagí, اسم نويسي ism-nivísí, عضوي از اعضائي مدرسه ‘uzví az a‘zá,í-i-madrasah-gardání.

Matrimonial, *adj.* نكاحي nikáhí, زوجي zaují, عقدي ‘aqdí, تزويجي tazvíjí, ازدواجي izdiváji, زن و شوهري zan-u-shauharí, عروس و دامادي ‘arús-u-dámádí, زفافي zafáfí.

Matrimonially, *adv.* بقاعده نكاح bi-qá‘idah-i-nikáh, بطور تزويج bi-taur-i-tazvíj, بر سبيل زوجيت bar-sabíl-i-zaujíyat, برسم زن و شوهري bi-rasm-i-zan-u-shauharí, بطرز زفاف bi-tarz-i-zafáf.

Matrimony, *subs.* عروسي ‘arúsí, تأهل ta,ahhul, ازدواج izdiváj, زواج zaváj, مزاوجت muzávajat, وصلت vaslat, زفاف zafáf, متعه mut‘ah, صيغه síghah.

Matrix, *subs.* (*Womb*) رحم rihm, مشيمه mashímah, زهدان zihdán.

Matron, *subs.* خانم khánum, بانو bánú, ننه nanah, مادر mádar, خاتون khátún, بي‌بي bíbí, بيگم begum, ست sitt.—(*Head of a refuge, &c.*) رئيسه räísah, خاله khálah-bíbí, ناظره názirah, مخدومه makhdúmah, خانم khánum, ننه باشي nanah-báshí.

Matronage, *subs.* خانم گري khánum-garí, خاتونيت khátúníyat, رئيسه گي räísah-gí, بانو گري bánú-garí, بيگمي begumí, ستيت sittíyat.

Matronal, *adj.* خانمي khánumí, بيگمي begumí, خاتوني khátúní, مادري mádarí, ستي sittí.

Matronize, *verb,* رئيسه ساختن räísah sákhtan, ننه باشي گردانيدن nanah-báshí gardánídan, خاتون نصب كردن khátún nasb kardan.—(*Oversee, as a matron*) رئيسه وار رسيدگي كردن räísah-vár rasídagí kardan, خانم وار نظارت نمودن khánum-vár nazárat nimúdan.

Matronly, *adj.* خانم وار khánum-vár, بانو وار bánú-vár, بيگم آسا begum-ásá, بي بي منش bíbí-manish, ننه جان طور nanah-ján-taur.

Mattamore, *subs.* زير زميني zír-i-zamíní, انبار ته ارضي ambár-i-tah-i-arzí, غله دان ghallah-dán, چاه cháh, حفره hufrah.

Matter, *subs.* (*Affair*) امر amr (*pl.* امور umúr), كار kár, ماده máddah, باب báb, بابت bábat, عمل ‘amal, سر و كار sar-u-kár, كار و بار kár-u-bár, معامله mu‘ámalah, حال hál, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), صنع suna‘, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), كيفيت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulk, مقدمه muqaddamah.—(*Importance*) قدر qadr, مضايقه muzáyaqah, لازمت lázimat, مصرف masraf, گراني girání, مهمي muhimmí, اهميت ahammíyat, لزوم luzúm, ضرورت zarúrat, مدخليت madkhalíyat.—(*Of a sore*) ريم rím, خلط khilt, بلغم balgham.—(*In nature*) جسم jism, هيولا hayúlá, ماده máddah.—(*To put matters right*) كار درست كردن kár durust kardan, حك و اصلاح نمودن hakk va isláh nimúdan —(*What is the matter?*) چه شد chih shud, چه شده است chih shudah ast, سبب چه چيز است sabab chih chíz ast. —(*It is a matter of doubt*) در اين سخن ميرود dar ín sukhun mí-ravad.—(*Write how matters stand*) كما هي حالات مرقوم داريد kumá-hiya-i-hálát marqúm dárid. —(*Matters are serious*) كار بجاي كشيده است kár bi-já,í kashídah ast.—(*It is matter for consideration*) مطلبيست قابل نظر matlabí 'st qábil-i-nazar.—(*This is a matter of course*) در اين حرف نيست dar ín harf ní 'st.—(*No matter*) عيب ندارد ‘aib na-dárad, حرفي نيست harfí ní'st.—(*It was no great matter*)

چندان مطلبي نبود chandán matlabí na-búd.—(*In the matter of*) نسبت به nisbat bi, در خصوص dar khusús. —(*Matter of annoyance*) اسباب زحمت asbáb-i-zahmat.

Matter, *verb,* حاصل داشتن hásil dáshtan, معني داشتن ma'ní dáshtan, باك داشتن bák dáshtan, دخل داشتن dakhl dáshtan.—(*It does not matter*) هيچ مضايقه نيست hích muzáyaqah ní'st, عيبي ندارد 'aibí na-dárad, نقلي نيست naqlí ní'st.—(*It does not matter how*) بهر طريق كه باشد bi-har taríq kih báshad, هر طور كه ممكن شود har taur kih mumkin shavad.—(*What does it matter to thee?*) چه بتو bi-tú chih, چه دخلي بتو chih dakhlí bi-tú dárad.—(*As a sore*) چرك كردن chirk kardan, رسيدن rasídan, ماده كردن máddah kardan, ريم ناك شدن rím-nák shudan.

Matterless, *adj.* بي ماده bí-máddah, بي اصل bí-asl. —(*Medical term*) بي ريم bí-rím, بي چرك bí-chirk.

Matting, *subs.* بوريا búryá, حصير hasír, پيزر pízur, ني nay.

Mattock, *subs.* تيشه tíshah, كلند kuland, كلنگ kulang, بيل bíl, فاس fás, مهفره mahfarah.

Mattress, *subs.* دوشك dúshak, توشك túshak, نهالين nihálín, فراش firásh (*pl.* فروش furúsh), بستر bistar. —(*Spring-mattress*) دوشك فناري dúshak-i-fanárí.

Maturant, *subs.* (*Medical term*) دنبل رسان dumbal-rasán, ملين mulayyin, سر وا كن sar-vá-kun.

Maturate, *verb trans.* رسانيدن rasánídan, نرم كردن narm kardan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, سر وا كردن sar-vá kardan, مستوي ساختن mustaví sákhtan, ملائم نمودن muláïm nimúdan.—*intrans.* رسيدن rasídan, نرم شدن narm shudan, سر وا كردن sar-vá kardan, مستوي شدن mustaví shudan, ملائم شدن muláïm shudan.—(*Suppurate*) چرك كردن chirk kardan, ريم جمع نمودن rím jam' nimúdan.

Maturation, *subs.* (*Suppuration*) چرك chirk, ريم rím, ماده máddah.—(*Ripening*) رسانندگي rasánandagí, رسانيدگي rasánídagí, تكميل takmíl, نرمي narmí, تليين talayyun, لينت línat, ملايمت muláyamat.

Maturative, *subs. and adj.* رساننده rasánandah, ملين mulayyin, نرم ساز narm-sáz, ملائم ساز muláïm-sáz, مكمل mukammil.—(*Medical*) دنبل رسان dumbal-rasán, چرك آور chirk-ávar, ريم انگيز rím-angíz, ماده بخش máddah-bakhsh.

Mature, *adj.* كامل kámil, رس ras, رسيده rasídah, مستوي mustaví, نضيج nazíj, پخته pakhtah.—(*He is a man of mature intellect*) مرد كامل عقليست mard-i-kámil-'aqlí 'st.—(*He is a man of mature years*) مرد كامل السنيست mard-i-kámilu 's-sinní 'st, شخص كهن سالليست shakhs-i-kahn-sálí 'st.

Mature, *verb trans.* تكميل نمودن takmíl nimúdan, پختن pakhtan (*rt.* پز paz), تماميت دادن tamámíyat dádan, مستوي ساختن mustaví sákhtan, رسائي بخشيدن rasá,í bakhshídan.—(*To mature one's plans*) تكميل مقاصد takmíl-i-maqásid nimúdan, مطلب پخته matlab pakhtah kardan.—*intrans.* (*Mature*) كامل شدن kámil shudan, رسيدن rasídan, مستوي گشتن mustaví gashtan, پخته شدن pakhtah shudan.—(*Become payable as a bill*) بسر آمدن bi-sar ámadan, وقت آمدن vaqt ámadan, انجام يافتن anjám yáftan.

Maturely, *adv.* كاملاً kámilan, بطور رسيدگي bi-taur-i-rasídagí, بطرز رسائي bi-tarz-i-rasá,í, از روي غور az-rúy-i-ghaur, بر سبيل پختگي bar-sabíl-i-pakhtagí.—(*Fruit*) بطور رسيدگي bi-taur-i-rasídagí, مستويانه mustavíyánah, با كمال پختگي bá-kamál-i-pakhtagí.

Maturescent, *adj.* رسا rasá, نزديك برسائي nazdík-bi-rasá,í, رسنده rasandah, رو برسندگي rú-bi-rasandagí, رسائي جو rasá,í-jú, نضوج nuzúj.

Maturity, *subs.* (*Persons*) بلوغ bulúgh, پختگي pakhtagí, نضج nuzj.—(*Things*) بلوغيت bulúghíyat, كمال kamál, رسيدگي rasídagí.—(*Of a bill*) استحقاق istihqáq, وقت ادا vaqt-i-adá, هنگام تسليم hangám-i-taslím, حين توفي hain-i-tavuffí, زمان استيفا zamán-i-istífá.

Matutinal, *adj.* بامدادي bámdádí, صبحي subhí, فجري fajrí.

Matutinally, *adv.* بامدادن bámdádan, بوقت صبح bi-vaqt-i-subh.

Maudlin, *adj.* نيم مست ním-mast.

Maugre, *adv.* برغم انف bi-raghm-i-anf, با وجود كه bá-vujúd-kih, علي رغم 'alá raghm, بر ضد bar-zidd, بر خلاف bar-khiláf.

Maul, *subs.* تخماق takhmáq, گرز چوبين gurz-i-chúbín, هله hullah.

Maul, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), كوبيدن kúbídan, تخماق زدن takhmáq zadan, هله كاري كردن hullah-kárí kardan, خرد كردن khurd kardan.

Maulstick, *subs.* دستگيره dast-gírah, مستند mustanad, تكيه دست takyah-i-dast, متوكا mutavakká.

Maund, *subs.* (*Weight of seven pounds and a half; in India it is* $82\frac{2}{7}$ *lbs.*) من man *or* mann, من تبريزي man-i-tabrízí.—(*Royal = fifteen pounds*) من شاهي man-i-sháhí.

Maunder, *verb,* (*Murmur*) لندلند كردن lundalund kardan, همهمه كردن hamhamah kardan, لنده زدن lundah zadan, دمدمه كردن damdamah kardan, قرقر كردن qurqur kardan, زير لب سخن گفتن zír-i-lab sukhun guftan.—(*Complain*) شكايت بردن shikáyat burdan, شكوي كردن shakvá kardan.

Maundy Thursday, *subs.* پنجشنبه پیش از عید صلیب panj-shambah-i-písh az 'íd-i-salíb.

Mausolean, *adj.* مقبره maqbarah, مرقدي marqadí, زاري zaríhí, مزاري mazárí, درگاهي dargáhí.

Mausoleum, *subs.* مقبره maqbarah, مزار mazár, ضريح zaríh, بقعه buq'ah.—(*Of a saint*) روضه rauzah (*pl.* روض rauz), درگاه dargáh, مزار mazár, امامزاده imám-zádah.

Mauve, *subs.* ارغواني arghavání, ارجواني arjavání, سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, حمرت humrat.—*adj.* ارغوان arghaván, ارجوان arjaván, سرخ surkh, قرمز qirmiz, حمر humr.

Mavis, *subs.* سار sár, طرقه turqah.

Maw, *subs.* چينه دان chínah-dán, حوصله hausalah (*pl.* حواصل havásil), شكنبه مرغ shikambah-i-margh.

Mawkish, *adj.* بد مزه bad-mazah, نفرت انگيز nifrat-angíz, كراهت آميز karáhat-ámíz, تنفر بخش tanaffur-bakhsh.—(*His speech was very mawkish*) كلامش نفرت انگيز بود kalám-ash nifrat-angíz búd.

Mawkishly, *adv.* بطور بي مزگي bi-taur-i-bí-mazagí, نفرت انگيزانه nifrat-angízánah, كراهت آميزانه karáhat-ámízánah, تنفر بخشانه tanaffur-bakhshánah.

Mawkishness, *subs.* بد مزگي bad-mazagí, نفرت انگيزي nifrat-angízí, كراهت آميزي karáhat-ámízí, تنفر بخشي tanaffur-bakhshí.

Maw-worm, *subs.* كرم شكم kirm-i-shikam, كرم معده kirm-i-mi'dah, دود البطن dúdu 'l-batn.

Maxillary, *adj.* فكي fakkí, الواري alvárí, ككي kakí.

Maxillary sinus, *subs.* (*Anatomical term*) جوف فك اعلا jauf-i-fakk-i-a'lá.—(*Superior maxillary bone*) فك اعلا fakk-i-a'lá.

Maxilliform, *adj.* فك مانند fakk-mánand, الوار سا alvár-sá, كك وار kak-vár.

Maxim, *subs.* مسئله masälah, مثل masal, مقوله maqúlah, اصل asl (*pl.* اصول usúl), قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), بنا biná, اساس asás.—(*It is a maxim in politics*) قاعده ايست در سياسيات qá'idah íst dar siyásíyát.—(*His maxim is always to tell the truth*) بنايش هميشه بر راست گوئيست biná-yash hamíshah bar rást-gú,í 'st.

Maximum, *subs.* منتها muntahá, درجه اعلي a'lá-darajah, بلند ترين پايه buland-tarín-páyah, نهايت ترقي niháyat-i-taraqqí.

May, *subs.* (*Month*) آيار áyár, مايس máís, شهر مي shahr-i-mai, ماه سيوم بهار máh-i-siyúm-i-bahár.—(*Person*) زن جوان zan-i-javán, عنفوان 'unfuván.—(*The May-time of life*) عنفوان شباب 'unfuván-i-shabáb.—*adj.* آياري áyárí, مايسي máísí.

May, *verb,* (*Be able*) توانستن tavánistan, امكان داشتن imkán dáshtan.—(*Have liberty*) آزاد بودن ázád búdan, حريت داشتن hurríyat dáshtan. — (*Gather flowers on May-day*) گل چيدن gul chídan, در ماه مي گل چيني كردن dar máh-i-mai gul-chíní kardan.

May be, *adv.* شايد sháyad, مگر magar, ميشود mí-shavad, احتمال است ihtimál ast, يمكن yumkinu, يحتمل yuhtamil, گويا gúyá, محتملست muhtamal ast, ممكن است mumkin ast.

May-day, *subs.* غره ماه مي ghurrah-i-máh-i-mai, اول شهر آيار avval-i-shahr-i-áyár.

May-duke, *subs.* (*Cherry*) آلوبالو álúbálú, كرس kars.

May-hem, *subs.* (*Legal term*) قطع اعضا qat'-i-a'zá, عضو بري 'uzv-burí, تنقيص tanqís, معيوب سازي ma'yúb-sází.

Maying, *subs.* گل چيني در مي gul-chíní-dar-mai, گل چيني در بهار gul-chíní-dar-bahár.

Mayor, *subs.* عين 'ain, كلانتر kalántar, قوام qavvám, قوام الملك qavvámu 'l-mulk, قوام الدوله qavvámu 'd-daulah, شهر يار shahr-yár, شهر بان shahr-bán, بزرگ شهر buzurg-i-shahr, ضابط zábit, رئيس ده räís-i-dah, ناظم بلد názim-i-balad, ناظمي názimí, شهر باني shahr-bání.

Mayoralty, *subs.* كلانتري kalántarí, قوامي qavvámí, رئاست rïásat.

Mayoress, *subs.* قوامه qavvámah, زن قوام zan-i-qavvám, زن كلانتر zan-i-kalántar, شهر بانو shahr-bánú, زن ناظم بلد zan-i-názim-i-balad, زوجه قوام الملك zaujah-i-qavvámu 'l-mulk, شهر ياري shahr-yárí.

May-pole, *subs.* ستون رقص sitún-i-raqs, چوب رقص chúb-i-raqs, ستون رقص بهاري sitún-i-raqs-i-bahárí.

May-queen, *subs.* گل خانم gul-khánam, گل بانو gul-bánú, گل بيگم gul-begum, گل تاج خانم gul-táj-khánam, گل تاج بانو gul-táj-bánú, گل تاج بيگم gul-táj-begum.

Mazard, *subs.* (*Cherry*) آلوبالو álúbálú, كرس kars.—(*Jaw*) الوار alvár, فك fakk, استخوان چانه ustukhán-i-chánah.

Mazarine, *subs.* كبودي kabúdí, نيلي nílí, رنگ ازرق rang-i-azraq.—*adj.* كبود kabúd, نيل níl, ازرق azraq.

Maze, *adj.* حيراني hairání, تفكر tafakkur, انديشه andíshah, ارتباك irtibák, تشويش خاطر tashvísh-i-khátír, پريشاني parishání.—(*Place*) طريق taríq (*pl.* اطرق at-ruq), پيچ در پيچي pích-dar-pichí.

Maze, *verb,* مشوش ساختن mushavvash sákhtan, حيران گردانيدن hairán gardánídan, مرتبك كردن murtabik kardan, پريشان نمودن parishán nimúdan.

Mazology, *subs.* (*Zoological term*) علم حيوانات پستان دار 'ilm-i-haivánát-i-pistán-dár.

Mazy, *adj.* مشكل mushkil, حيرت انگيز hairat-angíz, پيچ در پيچ pích-dar-pích, مرتبك murtabak, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, آشفته áshuftah, مشوش mu-shavvash.

Me, *pron.* من man, مرا marán, منرا man-rá.—(*To me*) بہ من bi-man, بہ ام bi-am.

Mead, *subs.* چمن chaman, مرغزار margh-zár.—(*Liquor*) آب انگبین angubín-áb, شربت عسل sharbat-i-'asal.

Meadow, *subs.* چمن chaman, چمنزار chaman-zár, مرغزار margh-zár, علفزار 'alaf-zár, سبزہ زار sabzah-zár, چرا گاہ charágáh, صحرا sahrá, مرتع marta', مغاز magház, جلگہ julgah, راغ rágh, روضہ rauzah (*pl.* روض rauz), مرعی mar'á.

Meadow-land, *subs.* چمنگاہ chaman-gáh, زمین چمن دار zamín-i-chaman-dár, خضرتگاہ khuzrat-gáh.

Meadow-lark, *subs.* کلکلاتین kulkulátín, قنبرہ qambarah, مرغ چمن murgh-i-chaman.

Meadowy, *adj.* چمن دار chaman-dár, سبزہ دار sabzah-dár, مرغزاري margh-zárí, مرعاي mar'áí, مرتعي marta'í.

Meagre, *adj.* زبون zabún, لاغر lághir, حقیر haqír, کم گوشت kam-gúsht, ناقص náqis, کم kam, تنگ tung, نحیف nihíf, عجیف 'ajíf, ضعیف za'íf, دقیق daqíq, سست sust, نا سود مند ná-súd-mand.—(*He gave a meagre account of the place*) شرح ناقصي در بارہ آن مکان داد sharh-i-náqisí dar-bárah-i-án makán dád.

Meagrely, *adv.* لاغرانہ lághiránah, تنگانہ tungánah, ضعیفانہ za'ífánah, نحیفانہ nihífánah, ناقصانہ náqisánah, بطور کمي bi-taur-i-kamí, دقیقانہ daqíqánah.

Meagreness, *subs.* زبوني zabúní, لاغري lághirí, تنگي tungí, ضعیفي za'ífí, کمزوري kam-zúrí, منقصت man-qasat, کمي kamí, نحیفي nihífí, سستي sustí.

Meal, *subs.* آرد árd, دقیق daqíq, طحین tahín.—(*Coarse meal or bruised grain*) بلغور bulghúr, پلکو palkú (*vulg.*).—(*A repast*) غذا ghazá, خوراك khurák, خوراکي khurákí, اکل akal, طعام ta'ám (*pl.* اطعمہ atmi'ah), تغذیہ taghziyah.—(*To take a meal*) تغذي نمودن taghazzí nimúdan, صرف کردن sarf kardan.

Mealiness, *subs.* آردي árdí, آردیت árdíyat, طحینیت tahíníyat, آرد سائي árd-sá,í.—(*Softness*) نرمي narmí, ملایمت muláyamat, نازکي názukí.

Mealy, *adj.* آرد سا árd-sá, طحین وش tahín-vash.—(*Soft*) نرم narm, ملائم muláïm, نازك názuk.

Mealy-mouthed, *adj.* نرم دہن narm-dahan, متملق mutamalliq, چاپلوس cháplús, مدہن mudhin, مداہن mudáhin.

Mean, *subs.* میان miyán, میانہ miyánah, واسطہ vásitah, وسط vasat, فاصلہ fásilah, میزان mízán.—(*Medium*) واسطہ vásitah, توسط tavassut.—(*Average*) اجمال ijmál, روي هم نهادگي rúy-ham-nihádagí.—(*Mediocrity*) وساطہ vasátah, اوسط úsat, میانجائي miyán-já,í, توسط tavassut, میانہ روي miyánah-raví.—(*The happy mean*) واسطہ خیر vásitah-i-khair.—*adj.* (*Vile*) کمینہ kamínah, فرومایہ furú-máyah, پست past, خوار khár, پوچ púch, دون dún, دني daní, ذلیل zalíl, رذیل razíl, رذل razl, حقیر haqír, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, کمین kamín, رکیل rakíl, ول vil (*vulg.*).—(*Sordid*) خسیس khasís, ممسك mumsik, نا کس ná-kas, بخیل bakhíl, پول دوست púl-dúst, جوکي júkí, کنس kinis.—(*A mean advantage*) فائدہ جزي fáïdah-i-juz,í.

Mean, *verb*, (*Purpose*) قصد کردن qasd kardan.—(*Denote*) معني داشتن ma'ní dáshtan, دلالت کردن dalálat kardan.—(*Imply*) نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), اشارہ کردن ishárah kardan, تضمن نمودن tazammun nimúdan, محتوي بودن muhtaví búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan.—(*Not to mean what one says*) زبان بازي کردن zabán-bází kardan, بر خلاف قصد سخن راندن bar-khiláf-i-qasd sukhun rándan, مقصود نداشتن maqsúd na-dáshtan.—(*He means business*) مجد است mujidd ast, قصدش شغلست qasd-ash shughl ast.—(*What does it mean ?*) یعني چہ ya'ní-chih, چہ معني دارد chih-ma'ní dárad.

Meander, *subs.* مقام حیرت maqám-i-hairat, پیچ pích, ارتباك irtibák, اشکال ishkál.

Meander, *verb trans.* پیچاندن píchándan, دور زدن daur zadan, میل دادن mail dádan, تاب دادن táb dádan, گرداندن gardándan, منعطف داشتن muna'taf dáshtan.—*intrans.* پیچیدن píchídan, تابیدن tábídan, دور زدن daur zadan, میل کردن mail kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گردیدن gardídan.

Meandering, *subs.* پیچ pích, پیچیدگي píchídagí, میل mail-dihí, میل mail, گردش gardish, تاب táb.—*adj.* پیچان píchán, گردان gardán, میل دہ mail-dih, میل دار mail-dár.

Meandrous, *adj.* دور زن daur-zan, پیچ دہ pích-dih, پیچ خور pích-khur, مائل máïl, کج شو kaj-shau, چپ کن chap-kun.

Meaning, *subs.* معني ma'ní, فحوا fahvá, قصد qasd, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), مقصد maqsad (*pl.* مقاصد maqásid), مراد murád.

Meaningless, *adj.* بي معني bí-ma'ní, لا یعني lá-ya'ní, بیہودہ bíhúdah, لغو laghv, لامطلب lá-matlab.

Meaningly, *adv.* از روي قصد az-rúy-i-qasd, قصداً qasdan, عمداً umdan, تعمداً ta'amnudan.

Meanly, *adv.* (*Basely*) حقیرانہ haqíránah, ذلیلانہ zalílánah, بطور دناٴت bi-taur-i-danáät, از روي پست فطرتي az-rúy-i-past-fitratí, مہانانہ muhánánah, بطرز خواري bi-tarz-i-khárí, سفولانہ sufúlánah.—(*Poorly*) مفلسانہ muflisánah, فقیرانہ faqíránah, محتاجانہ muhtájánah, مسکینانہ miskínánah.—(*Stingily*) خسیسانہ khasísánah, بخیلانہ bakhílánah, ممسکانہ mumsikánah.

Meanness, *subs.* (*Lowness*) سفلگي suflagí, دوني dúní, کمینگي kamínagí, پست فطرتي past-fitratí, پستي

pastí, سفالت sifálat, ناجيبي ná-najíbí, دنائت danáät. —(*Stinginess*) حرص hirs, آز áz, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, خست khissat, خسيسي khasísí, بخل bukhl, امساك imsák, نا كسي ná-kasí.

Means, *subs.* واسطه vásitah, وسيله vasílah (*pl.* وسائل vasáïl), وصيله vasílah, موجب mújib (*pl.* مواجب ma-vájib), سبب sabab, رابطه rábitah, علت 'illat, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), باعث bá'is, اصل asl (*pl.* اصول usúl), مورث mauris, وساطت vasátat, توسط tavassut, طريق taríq (*pl.* طرق taraq *or* اطرق atraq).—(*Income*) دخل dakhl, حاصل hásil, عائد áïd, فائده fáï-dah, ثمره samarah, مايه máyah, استطاعت istitá'at, مقدرت maqdarat.—(*By all means*) بهر وجه bi-har-vajh, بهر صورت bi-har-súrat, بهر حال bi-har-hál, بهر طور bi-har-taur.—(*By no means*) بهيچ وجه bi-hích-vajh, اصلاً aslan, هرگز نه hárgiz-nah, حاشا و كلا háshá va kallá, ابداً abdan.—(*By means of*) بوساطت bi-vasátat, از وسيله az-vasílah, بسبب bi-sabab, بموجب bi-mújib, بمعرفت bi-ma'rifat.—(*I have no means of doing it*) من استطاعت كردن آن‌را ندارم man istitá'at-i-kardan-i-án-rá na-dáram.—(*The means thereto are there*) وسائل بسوي آن موجود است vasáïl bi-suví-i-án maujúd ast.—(*Means of subsistence*) دست رس dast-ras, معيشه ma'íshah, معاش ma'ásh, نوا navá, مايه máyah, سر مايه sar-máyah, مايه گزران máyah-i-guzrán, برگ و نوا barg-u-navá, وجه vajh, وجه كفاف vajh-i-kafáf, روزي rúzí, روزيانه rúziy-ánah.

Meanwhile, *adv.* در آن اثنا dar án asná, در اين اثنا dar ín asná, در آن ميانه dar án miyánah, در اين ميانه dar ín miyánah.—(*In the meanwhile*) در اين بين dar ín bain.

Measles (*The disease rubeola*), *subs.* سرخك surkhak, سرخچه surkhchah, سرخو surkhú, حصبه hasbah.

Measly, *adj.* حصبه دار hasbah-dár, سرخو دار surkhú-dár.

Measurable, *adj.* مقدور maqdúr, اندازه دار andázah-dár, سنجش پذير sanjish-pazír, قابل پيمايش qábil-i-paimáyish, معتدل mu'tadil, متوسط mutavassit, كم kam, منحصر munhasir.

Measurably, *adv.* معتدلانه mu'tadilánah, بطور اندازه bi-taur-i-andázah, محدوداً mahdúdan, بطرز حصر bi-tarz-i-hasr, از روي سنجش az rúy-i-sanjish, متوسطانه mutavassitánah, ناقصانه náqisánah, محصوراً mah-súran.

Measure, *subs.* پيمايش paimáyish, ميزان mízán, قياس qiyás, اندازه andázah, انداز andáz, وزن vazn (*pl.* اوزان auzán), گنجايش gunjáyish.—(*Vessel for measuring*) پيمانه paimánah, مقياس miqyás, معيار mi'yár, كيل kail (*pl.* اكيال akyál), وزنه vaznah, مقدار miqdár (*pl.* مقادير maqádír).—(*For grain*) كيله kailah.—(*Rod or stick*) ني پيمايش nay-i-paimáyish.—(*Line*) شاول shávul, ريسمانكار rísmán-kár.—(*Grammatical term*) ميزان mízán, بحر bahr (*pl.* بحور buhúr).—(*Musical term*) مدت نغمه maddat-i-naghmah, نوا navá.—(*Proceeding*) تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), امر amr (*pl.* اوامر avámir), كار kár, قرار داد qarár-dád.—(*Extent*) مسافت musáfat, وسعت vus'at, وسع vus', عرض 'arz, طول túl.—(*Remedial measure*) اصلاح isláh (*pl.* اصلاحات isláhát).—(*Good measure*) وزن تمام vazn-i-tamám, وزن درست vazn-i-durust.—(*Measure of length*) مقياس طول miqyás-i-túl.—(*Measure of quantity*) مقياس كيل miqyás-i-kail.—(*Superficial measure*) مقياس سطح miqyás-i-sath.—(*Measure of weight*) مقياس وزن miqyás-i-vazn.—(*Liquid measure*) پيمانه paimánah, مكيال mikyál, پيماني paimání, سقايه saqáyah.—(*Dry measure*) كيله kailah, پيمانه paimánah.—(*Common measure*) عاد مشترك 'ádd-i-mushtarik.—(*Greatest common measure*) عاد اعظم 'ádd-i-a'zam, مقسوم عليه اعظم maqsúm-'alíyah-i-a'zam.—(*The measure of his intellect*) اندازه عقلش andázah-i-'aql-ash, حد ادراكش hadd-i-idrák-ash.—(*Beyond measure*) زياده از حد ziyádah az hadd. بي اندازه bí-andázah, بيحد bí-hadd, بي قياس bí-qiyás, فوق الحد fauqu 'l-hadd.

Measure, *verb trans.* پيمودن paimúdan (*rt.* پيماي paimáy), پيمايش كردن paimáyish kardan, پيمان كردن paimán kardan, ذرع كردن zar' kardan.—(*Land*) جريب كردن jaríb kardan, مساحت كردن misáhat kardan.—(*Ascertain size or depth*) اندازه گرفتن andázah giriftan, قد گرفتن qadd giriftan, قياس كردن qiyás kardan.—(*Allot*) تقدير نمودن taqdír nimúdan, تقسيم كردن taqsím kardan, تسويه دادن tasviyáh dádan.—*intrans.* اندازه داشتن andázah dáshtan, بمقدار بودن bi-miqdár búdan, بقدر بودن bi-qadr búdan.

Measured, *adj.* (*Equal*) مساوي musáví, هم قد ham-qadd, برابر barábar.—(*Limited*) محدود mahdúd, محصور mahsúr, منحصر munhasir, محظور mahzúr.—(*He spoke to him in no measured terms*) سخن با وي بااصطلاحات محدوده نراند sukhun bá-vai bi-istiláhát-i-mahdúdah na-ránd.

Measureless, *adj.* بي انتها bí-intihá, بي حساب bí-hisáb, بي حد bí-hadd, بي اندازه bí-andázah, بي نهايت bí-niháyat, بي غايت bí-gháyat.

Measurement, *subs.* پيمايش paimáyish, مساحت misáhat, امتداد imtidád, مقدار miqdár, قدر qadr.

Measurer, *subs.* پيما paimá, پيماينده paimáyandah, كيل كننده kail-kunandah.

Measuring, *subs.* كيل kail, اندازه andázah, پيمايش paimáyish, پيمودگي paimúdagí, قدر qadr, تقدير taqdír.—

adj. پیما paimá, انداز کن andáz-kun, مقدار نما miqdár-nimá.

Meat, *subs.* گوشت gusht, لحم lahm (*pl.* لحوم luhúm), خوراك khurák, اکل akl, طعام ta'ám, ماٴکول mäkúl.—(*Spiritual term*) لذت روحاني lazzat-i-rúhání, تسلي tasallí, اطمئنان itmïnán, سکون sukún.

Meat-offering, *subs.* هديه آردي hadíyah-i-árdí, قرباني ثاني qurbání-i-náni, تقريب غير حيواني taqríb-i-ghair-i-haiváni.

Meatus, *subs.* (*Medical term*) مجري majrá.

Mechanic, *subs.* پيشه ور píshah-var, کاريگر kárí-gar, کار گر kár-gar, صانع sáni', کسبي kasbí, عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah), آلت ساز álat-sáz, هنر ور hunar-var, صاحب صنعت sáhib-san'at, صاحب صنائع sáhib-sanáï'.

Mechanical, *adj.* (*Persons*) آلت ساز álat-sáz, صنعت دان san'at-dán, هنر مند hunar-mand.—(*Things*) جر الثقالي jarru 's-saqálí, چرخي charkhí, آلتي álatí, دولابي dúlábí, ادواتي advátí.—(*Mechanical powers*) قوائي منجنيق quvá,í-i-manjaníq; *viz.*:— (*Lever*) اهرم ahrum.—(*Wheel*) چرخ charkh, دولاب dúláb.—(*Pulley*) غرغره ghargharah.—(*Inclined plane*) تخته نشيبدار takhtah-i-nishíb-dár, بسيط مائل basít-i-máïl, صفحه مائل safhah-i-máïl.—(*Wedge*) اخي akhí, گاوه gávah, گوه gavvah, گاز gáz.—(*Screw*) پيچ pích.

Mechanically, *adv.* با آلت bá-álat, بواسطه دولاب bi-vásitah-i-dúláb, بقاعده جر ثقيل bi-qá'idah-i-jarr-i-saqíl.—(*By force of habit*) عادتاً 'ádatan, بطور عادت bi-taur-i-'ádat, بي قصد و نيت bí-qasd-u-níyat.

Mechanician, *subs.* چرخ ساز charkh-sáz, آلت ساز álat-sáz, صنائع دان sanáï'-dán, دولاب گر dúláb-gar, جر ثقيل فهم jarr-i-saqíl-fahm.

Mechanics, *subs.* علم منجنيق 'ilm-i-manjaníq, آلات دانی álát-dání, علم آلات 'ilm-i-álát, علم جر ثقيل 'ilm-i-jarr-i-saqíl, علم حمل و نقل 'ilm-i-haml-u-naql, علم تحريك 'ilm-i-tahrík.

Mechanism, *subs.* آلت بندي álat-bandí, صنعت کاري san'at-kárí, ترکيب سازي tarkíb-sází, عمل 'amal, کار kár, دولابگري dúláb-garí.

Mechanist, *subs.* آلت ساز álat-sáz, صنعتگر san'at-gar, افزار درست کن afzár-durust-kun, پيشه ور píshah-var, دولابگر dúláb-gar.

Mechanize, *verb,* ساختن sákhtan, درست کردن durust kardan, آلت بندي کردن álat-bandí kardan, صنعتگرانه تشکيل نمودن san'at-garánah tashkíl nimúdan, دولاب گري کردن dúláb-garí kardan.

Mechanography, *subs.* تکثير نسخ بصنعت taksír-i-nuskh-bi-san'at, متعدي سازي muta'addí-sází, زياد نمائي ziyád-nimá,í, فزون گرداني fuzún-gardání.

Mechlin, *subs.* (*Lace*) طراز taráz, پهنك pahnak, مشبکه mushabbakah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), کناره kinárah, ريشه ríshah.

Meconium (*Juice of poppy*), *subs.* افيون ifyún, تريا ك tiryák, شيره خشخاش shírah-i-khashkhásh. — *adj.* افيوني ifyúní.

Medal, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat, يادگار yád-gár, سکه تذکار sikkah-i-tazkár, مدال madál (European).

Medalist, *subs.* نشان ساز nishán-sáz, نشان ياب nishán-yáb, علامت گير 'alámat-gír.—(*Medal-maker*) نشان درست کن nishán-durust-kun, سکه تذکار ريز sikkah-i-tazkár-ríz.

Medallic, *adj.* نشاني nishání, سکه تذکاري sikkah-i-tazkárí, علامتي 'alámatí.

Medallion, *subs.* سکه sikkah.—(*Face*) روي rúy, صفحه safhah.—(*Reverse*) پشت pusht.

Medallurgy, *subs.* سکه زني sikkah-zaní, نشان سازي nishán-sází, سکه تذکار درست کني sikkah-i-tazkár-durust-kuní.

Meddle, *verb,* دست زدن dast zadan, پس و پيش کردن pas-u-písh kardan, مداخله کردن mudákhalah kardan, دخل و تصرف کردن dakhl-u-tasarruf kardan, کار داشتن kár dáshtan.

Meddler, *subs.* فضول fuzúl, ناخنك زن nákhunak-zan, مداخله کن mudákhalah-kun.

Meddlesome, *adj.* دخل و تصرف کن dakhl-u-tasarruf-kun, مداخله نما mudákhalah-nimá, خود شريك ساز khud-sharík-sáz, خود قاتي کن khud-qátí-kun.

Meddlesomeness, *subs.* دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf, مداخله mudákhalah, خود شريك سازي khud-sharík-sází, خود قاتي کني khud-qátí-kuní.

Meddling, *subs.* مداخله mudákhalah, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf.

Mediæval, *adj.* متعلق بقرون متوسطه muta'alliq-bi-qarún-i-mutavassitah, ميان زماني miyán-i-zamání, اعصار ما بيني a'sár-i-má-bainí.

Medial, *adj.* متوسط mutavassit, ميانه miyánah, بيني bainúní.

Mediastine, *subs.* (*Anatomical term*) قاسم الصور qásimu 's-suvar.

Mediate, *adj.* متوسط mutavassit, ميانه رو miyánah-rau, وساطي vasátí, حائل دار háïl-dár.

Mediate, *verb trans.* بتوسط کردن bi-tavassut kardan, بمداخله صورت دادن bi-mudákhalah súrat dádan, بوساطت نمودن bi-vasátat nimúdan.—*intrans.* توسط کردن tavassut kardan, وساطت نمودن vasátat nimúdan, ميانجي گري نمودن miyánjí kardan, ميانجي گري نمودن miyánjí-garí nimúdan, واسطه شدن vásitah shudan.

Mediately, *adv.* بوساطت bi-vasátat, بطور توسط bi-taur-i-tavassut, مستشفعانه mustashafi'ánah, بطور حائل

داري bi-taur-i-háïl-dárí, يك در ميان yak-dar-miyán.

Mediation, *subs.* وساطت vasátat, وساطت گري vasátat-garí, توسط tavassut, واسطه كاري vásitah-kárí, مباينت mubáyanat, مداخله mudákhalah, ميانه روي miyánah-raví, ميانجيكاري miyánjí-kárí, نيابت niyábat, شفاعت shifá'at, وكالت vikálat.

Mediator, *subs.* واسطه vásitah, شفيع shafí'.—(*Arbitrator*) حكم hakam, منصف munsif, واسطه vásitah, وسيط vasít, وساطتگر vasátat-gar, مصلح muslib, ميانداز miyán-dár, ميانجي miyánjí, ميان مرد miyán-mard, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب náïb.

Mediatorial, *adj.* وساطتي vasátatí, ميان داري miyán-dárí, ميانجيگري miyánjí-garí, وكيلي vakílí, شفاعتي shifá'atí.

Mediatorship, *subs.* وساطت نمائي vasátat-nimá,í, وكالت كني vikálat-kuní, ميانجيكاري miyánjí-kárí, شفاعتگري shifá'at-garí, منصب شفاعت mansab-i-shifá'at.

Mediatrix, *subs.* واسطه vásitah, وسيطه vasítah, واسطه خانم vásitah-khánum, شفيعه shafí'ah, ميانجي بيگم miyánjí-begum.

Medicable, *adj.* صحت ياب sihhat-yáb, شفا ياب shifá-yáb, درمان پذير darmán-pazír, معالجه شو mu'álajah-shau, چاره گرد chárah-gard, قابل دوا qábil-i-davá.

Medicago sativa (*Lucerne grass*), *subs.* يونجه yúnjah.

Medical, *adj.* طبي tibbí, دواي davá'í, صحت بخش sihhat-bakhsh, طب آموز tibb-ámúz.—(*Medical journal*) تاريخ نامه طبي täríkh-námah-i-tibbí.—(*Medical jurisprudence*) مسائل طبيه masáïl-i-tibbíyah, احكام طب ahkám-i-tibb, مذاكرات طبيه muzákarát-i-tibbíyah.—(*Medical profession*) طبابت tibábat, معالجه mu'álajah, حكيمي hakímí.—(*Medical treatment*) معالجه طبي mu'álajah-i-tibbí.

Medicament, *subs.* درمان darmán, دوا davá, علاج 'iláj, شفا shifá.

Medicate, *verb,* دوا دادن davá dádan *or* زدن zadan, در آميختن dar-ámíkhtan, ممزوج كردن mamzúj kardan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan.

Medication, *subs.* دوا دهي davá-dihí, دوا زني dava-zaní, در آميزندگي dar-ámízandagí, ممزوج كني mamzúj-kuní, مخلوط سازي makhlút-sází.

Medicative, *adj.* شفا بخش shifá-bakhsh, صحت ده sihhat-dih, درمان كن darmán-kun, علاج نما 'iláj-nimá, چاره ساز chárah-sáz, طبابت كن tibábat-kun.

Medicinal, *adj.* درماني darmání, دواي davá'í, صحت بخش sihhat-bakhsh, شفاه ده shifáh-dih, درمان ساز darmán-sáz, طبي tibbí, علاج كن 'iláj-kun, چاره نما chárah-nimá.

Medicinally, *adv.* بطور دوا دهي bi-taur-i-davá-dihí, با دارو درمان bá-dárú-darmán, بوسيله ادويه bi-vasílah-i-adviyah, بر سبيل درمان سازي bar-sabíl-i-darmán-sází, بقاعده طب bi-qá'idah-i-tibb.

Medicine, *subs.* (*The science*) علاج 'iláj, معالجه mu'álajah, طب tibb, طبابت tibábat.—(*Drug*) دوا davá (*pl.* ادويه adviyah), دارو dárú, درمان darmán.—(*School of medicine*) مدرسه طب madrassah-i-tibb.

Medicine, *verb,* دوا دادن davá dádan, معالجه كردن mu'álajah kardan, درمان نمودن darmán nimúdan.

Mediocre, *adj.* وسطي vasatí, متوسط mutavassit, مياني miyánah, ميانه miyání, معتدل mu'tadil.

Mediocrity, *subs.* وساطه vasátah, اوسط úsat, حد وسط hadd-i-vasat, درجه اعتدال darajah-i-i'tidál, حالت وسطي hálat-i-vustá, ميانگيري miyán-gírí, ميان جائي miyán-já,í.

Meditate, *verb,* فكر كردن fikr kardan, تصور نمودن tasavvur nimúdan, انديشه كردن andíshah kardan, سنجيدن sanjídan, تأمل نمودن tá,ammul nimúdan, خيال كردن khiyál kardan, تدبير نمودن tadbír nimúdan, تدبر نمودن tadabbur nimúdan, تفكر كردن tafakkur kardan, مكاليدن sakálídan.—(*Intend*) اراده نمودن irádah nimúdan, قصد كردن qasd kardan, در خاطر گذرانيدن dar khátir guzránídan, خيال كردن khiyál kardan, در ذهن آوردن dar zihn ávardan, در دل گردانيدن dar dil gardánídan.

Meditation, *subs.* فكر fikr, تفكر tafakkur, تلاوت tilávat, غور ghaur, تصور tasavvur, مراقبه muráqabah, تأمل ta,ammul, انديشه andíshah, خيال khiyál, افكار afkár, تدبر tadabbur, خوض khauz, تعمق ta'ammuq, دستگير dast-gír, سگال sagál, ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr).

Meditative, *adj.* متفكر mutafakkir, متأمل muta,ammil, انديشه مند andíshah-mand, پر خيال pur-khiyál, فكر ناك fikr-nák, متدبر mutadabbir, با غور bá-ghaur, مراقب muráqib, متخيل mutakhayyil.

Mediterranean, *adj.* ميان زميني miyán-i-zamíní, وسط الارضي vasatu 'l-arzí, زمين در اطرافي zamín-dar-atráfí, بحر روم bahr-i-rúm, بحر الرومي bahru 'r-rúmí.

Medium, *subs.* واسطه vásitah, توسط tavassut, اوسط ausat (*pl.* اواسط avásit), وسط vasat (*pl.* اوساط ausát).—(*Scientific term*) وسيله vasílah, ذريعه zurrí'ah, مجري majrá, فضا fazá, عرصه 'arsah, ميدان maidán, ميدانگاه maidán-gáh. — (*Person*) واسط vásit, وسيط vasít, دليل dalíl, وسيله vasílah. —(*Things*) ادوات advát, اسباب asbáb, وسائل vasáïl, ذرايع zaráí'.—(*The happy medium*) واسطه خير vásitah-i-khair, وسيله سعادت vasílah-i-sa'ádat, كج دار و مريز kaj dár va ma-ríz (*lit.* Keep it crooked but pour it not).—(*If you do this he will be the medium*) اگر اين را كردني هستي او وسيله خواهد بود agar ín-rá kardaní hastí ú vasílah kháhad

búd.—(*Gold is the medium of circulation*) زر وسیله رواج است zar vasílah-i-raváj ast.

Medjidie, *subs.* (*Turkish Decoration*) نشان مجیدیه nishán-i-mají-díyah.

Medlar (*Fruit of the Mespilus Germanica tree*), *subs.* ازگیل azgíl, ازگل azgil, کونوش kúnús, کوهیج kúhíj, الج alaj, الیج alíj, زعرور za'rúr, کیلو kílú.

Medley, *subs.* مخلوط makhlút, آمیزش ámízish, مشوبه mashúbah, آمیخته ámíkhtah, ممتزجه mumtazijah.

Medulla oblongata, *subs.* (*Anatomical term*) ضمیم نخاع zamím-i-nukhá', مبدا نخاع mabdá-i-nukhá'.

Medullar, *adj.* هره مغزي harrah-i-maghzí, مغزي maghzí, نخاعي nukhá'í.

Medusa, *subs.* مدوسا madúsá (European), دیو سنگ ساز dív-i-sang-sáz.—(*Animals*) شوك البحر shauku 'l-bahr.

Meed, *subs.* بخشش bakhshish, هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá), تحفه tuhfah, عطیه 'atíyah, نعمت ni'mat.

Meek, *adj.* حلیم halím, سلیم salím, ملائم muláïm, نرم narm, مظلوم mazlúm, برد بار burd-bár, متواضع mutavázi', فرو تن furú-tan, شکسته نفس shikastah-nafs, مطیع mutí', منقاد munqád.

Meeken, *verb,* فرود آوردن furúd ávardan, نرم ساختن narm sákhtan, حلیم گردانیدن halím gardánídan, مطیع کردن mutí' kardan, منقاد نمودن munqád nimúdan.

Meekly, *adv.* از روي حلم az rúy-i-hilm, بطرز تواضع bi-tarz-i-tavázu', بطریق برد باري bi-taríq-i-burd-bárí, مطیعانه mutí'ánah, منقادانه munqádánah, بطور شکسته نفسي bi-taur-i-shikastah-nafsí.

Meekness, *subs.* حلم hilm, ملایمت muláyamat, لطف lutf, نرمي narmí, تواضع tavázu', برد باري burd-bárí, فرو تني furú-taní, شکسته نفسي shikastah-nafsí.

Meerschaum, *subs.* (*Clay*) گل حکمت gil-i-hikmat, کف دریا kaf-i-daryá.—(*Pipe*) سر چبوق sar-chíbúq, سر شطب sar-shatab.

Meet, *subs.* مجمع majma', ملتقي multaqá.—*adj.* لائق láïq, واجب vájib, روا ravá, مناسب munásib, سزا sizá, سزاوار sizávár, شایسته sháyistah, لازم lázim, باب báb, شایان sháyán, صلاح مند saláh-mand.—(*To be meet*) شایستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, بکار خوردن bi-kár khurdan, بایستن báyistan, ساز گار شدن sáz-i-gár shudan, سزیدن sizídan, صلاحیت داشتن saláhíyat dáshtan, استحقاق داشتن istihqáq dáshtan.

Meet, *verb trans.* ملاقات کردن muláqát kardan, دو چار شدن dú-chár shudan, بر خوردن bar-khurdan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan, بهم خوردن bi-ham khurdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), دیدن dídan.—(*Go forth to meet*) استقبال کردن istiqbál kardan, پیشواز کردن písh-váz kardan, جلو رفتن jilau raftan.—(*Join*) (با) پیوستن paivastan (bá), (به) متصل شدن muttasil shudan (bi), لاحق گشتن láhiq gashtan (bi).—*intrans.* اتحادن (به) uftádan (bi), بهم رسیدن bi-ham rasídan, مصادف شدن musádif shudan.—(*Assemble*) مجتمع شدن mujtami' shudan, فراهم آمدن faráham ámadan, جمع گشتن jam' gashtan, محفل نمودن mahfil nimúdan.—(*Join*) در پیوستن dar-paivastan, وصول یافتن vusúl yáftan.—(*Experience*) در یافت نمودن dar-yáft nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy).—(*To meet with adversity*) بمصیبت مبتلا گشتن bi-musíbat mubtalá gashtan, دچار غم شدن duchár-i-gham shudan.—(*Extremes meet*) نهایات متلاقي میشوند niháyát mutaláqí mí-shavand.

Meeting, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجمع majma', محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), نادي nádí, انجمن anjuman, مجالست mujálasat, انعقاد in'qád.—(*Encounter*) ملاقات muláqát, وصال vasál, لقا liqá, دیدار dídár, مقابله muqábalah, تقابل taqábul, تلاقي taláqí, دو چار dú-chár.—(*Conflux*) مجمع majma', ملتقي multaqá, مجتمع mujtami'. — (*Joining*) اتصال ittisál, پیومستگي paivastagí.—(*To hold a meeting*) اجلاس کردن ijlás kardan.

Meeting-house, *subs.* معبد ma'bad, عبادتگاه 'abádat-gáh, پرستش خانه parastish-khánah.

Meetly, *adv.* بطور لائق bi-taur-i-láïq, مناسبانه munásibánah, بطریق شایستگي bi-taríq-i-sháyistagí, بطرز استحقاق bi-tarz-i-istihqáq.

Meetness, *subs.* شایستگي sháyistagí, ساز گاري sázgárí, مناسبت munásabat, لیاقت liyáqat, صلاحیت saláhíyat, در خوري dar-khurí.

Megalonyx, *subs.* (*Extinct animal*) حیوان قدیم haiván-i-qadím, تنبل زمان سابق tambal-i-zamán-i-sábiq.

Megalosaurus (*Large lizard*), *subs.* سوسمار قدیم súsmár-i-qadím, سوسمار زمانهائي پیش súsmár-i-zamánahá-i-písh, بز دوش کهن buz-dúsh-i-kuhan.

Megatherium, *subs.* (*Extinct beast*) حیوان کهن haiván-i-kuhan, تنبل قدیم tambal-i-qadím.

Megrim (*Headache*), *subs.* درد سر dard-i-sar, صداع sudá', سودا شقي saudá-i-shaqqí.

Meiosis, *subs.* (*Rhetorical term*) تصغیر tasghír, کوچك سازي اشیا بزرگ kúchik-sází-i-ashyá-i-buzurg.

Mel (*Honey*), *subs.* عسل 'asal, عسل النحل 'asalu 'n-nahal, شهد shahd, انگبین angubín.

Melanagogues, *subs.* (*Medical term*) مهلات سودا muhlát-i-saudá.

Melancholic, *adj.* محزون mahzún, غمگین gham-gín, افسرده afsurdah, ملول malúl, پکر pakar, ماخولیاي mákhúlíyáí.

Melancholy, *subs.* غم gham, حزن huzn, افسردگي afsurdagí, کدورت kadúrat, ماخولیا mákúhlíá, ملنخولیه

malankhúlíyah, سودا saudá.—*adj.* سهمگين sahm-gín, پر مصيبت pur-musíbat, غم انگيز gham-angíz, جگر سوز jigar-súz, دل خراش dil-khirásh, محزون mahzún, غمگين gham-gín, افسرده afsurdah, ملول malúl, پكر pakar, ماخوليای mákhúlíyáí.

Melange, *subs.* مخلوط makhlút, آميزش ámízish, آميخته ámíkhtah, اختلاط ikhtilát, ممزوجه mamzújah.

Meleagris gallipora (*Turkey*), *subs.* بوقلمون búqalamún.

Melée, *subs.* جنگ jang, ناورد návard, حرب harb, رزم razm, منازعه munáza'ah.

Melia azedarach, *subs.* (*Botanical term*) زيتون تلخ zaitún-i-talkh, شالنجان shálinján.

Melilot, *subs.* (*Clover*) يونجه yúnjah, شبدر shab-dar, سه برگه sih-bargah.

Meliorate, *verb trans.* بهتر كردن bihtar kardan, خوبتر كردن khubtar kardan, بهبودی بخشيدن bih-búdí bakhshídan, افاقه نمودن ifáqah nimúdan. — *intrans.* بهتر شدن bihtar shudan, بهبودی حاصل كردن bih-búdí hásil kardan.

Melioration, *subs.* بهتری bihtarí, بهبودی bih-búdí, افاقه ifáqah, خوبی khubí.

Melissa calamintha (*Calamint plant*), *subs.* فرنجمشك faranjmashk.

Melissa cedronella (*Dracocephalum moldavicum—Canaan balsam plant*), *subs.* بادرنجبويه bádranj-búyah.

Melliferous, *adj.* شهد آميز shahd-ámíz, عسل دار 'asal-dár, انگبين آر angubín-ár.

Mellification, *subs.* عسل سازی 'asal-sází, شهد آوری shahd-ávarí, انگبين خيزی angubín-khízí.

Mellifluence, *subs.* شيرينی shíríní, عسل ريزی 'asal-rízí, شهد افشانی shahd-afsháni, انگبين پاشی angubín-páshí, حلاوت باری halávat-bárí.

Mellifluous, *adj.* شيرين shírín, حلاوت مند halávat-mand, عسل ريز 'asal-ríz, شهد افشان shahd-afshán, انگبين پاش angubín-pásh.

Mellow, *adj.* (*Ripe*) رس ras, رسيده rasídah, لين layyin, پخته pakhtah, مستوی mustaví, نضج يافته nazj-yáftah.—(*In sound*) خوش نما khush-nimá, خوش صدا khush-sidá.—(*Soft*) نرم narm, ملائم muláïm.

Mellow, *verb trans.* رسانيدن rasánídan, نرم ساختن narm sákhtan, مستوی گردانيدن mustaví gardánídan, نضج دادن nazj dádan, پخته گردانيدن pakhtah gardánídan.—*intrans.* رسيدن rasídan, مستوی شدن mustaví shudan, نرم گشتن narm gashtan, نضج يافتن nazj yáftan, پختن pakhtan (*rt.* پز paz).

Mellowness, *subs.* (*Ripeness*) رسيدگی rasídagí, پختگی pakhtagí, تلين talayyun.—(*Softness*) نرمی narmí, ملايمت muláyamat.

Melocoton (*Pyrus cydonia*), *subs.* (*Quince*), به bih, بهی bihí, سفرجل safarjal.—(*Peach*) شفتالو shaftálú. هلو hulú.

Melodious, *adj.* خوشنوا khush-navá, خوش الحان khush-alhán, خوش صدا khush-sidá, خوش آهنگ khush-áhang, شيرين ادا shírín-adá, خوش نغمه khush-naghmah, موزون mauzún.

Melodiously, *adv.* بطور خوش نوائی bi-taur-i-khush-navá'í, بر سبيل خوش الحانی bar-sabíl-i-khush-alhání, بطرز شيرين ادائی bi-tarz-i-shírín-adá'í, خوش آوازانه khush-ávázánah, با نغمه خوش bá-naghmah-i-khush.

Melodiousness, *subs.* خوشنوائی khush-navá'í, خوش الحانی khush-alhání, خوش آهنگی khush-áhangí, خوش نغمگی khush-naghmagí, شيرين ادائی shírín-adá'í, موزونی mauzúní.

Melodist, *subs.* نغمه سرا naghmah-sará, نوا خوان navá-khán, سرود پرداز surúd-pardáz, آوازه خوان ávázah-khán.

Melodize, *verb,* خوشنوا ساختن khush-navá sákhtan, خوش آهنگ گردانيدن khush-áhang gardánídan, پرده دادن pardah dádan, موزون نمودن mauzún nimúdan, نغمه دار كردن naghmah-dár kardan.

Melodramatic, *adj.* لهوی lahví, لهو انگيز lahv-angíz, تماشا آر tamáshá-ár, نزهت آور nuzhat-ávar.

Melodramatist, *subs.* بازيگر bází-gar, لهو پرداز lahv-pardáz, شبيه ساز shabíh-sáz, لعب آرا la'b-árá.

Melodrame, *subs.* بازی آوازه دار bází-i-ávázah-dár, لعب باساز la'b-i-bá-sáz, تماشای نغمه آميز tamáshá'í-i-naghmah-ámíz, بازيگری bází-garí, لهو lahv.

Melody, *subs.* سجع saj' (*pl.* اسجاع asjá'), نوا navá, نغمه naghmah, ترانه taránah, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), آوازه ávázah, سرايش saráyish, آهنگ áhang.

Melon, *subs.* (*Cucumis melo*) خربوزه kharbúzah, خربزه kharbuzah, خربز kharbuz.—(*Musk melon*) خربزه كوتور kharbuzah-i-kútúr.—(*Small musk melon*) گرمك garmak.—(*Large melon, two being a load for a donkey*) گور گوبی gúr-gaubí.—(*Unripe melon*) كنبزه kumbizah, كركو karkú.—(*Water-melon — Cucurbita citrullus*) هندوانه hind-vánah, تربوزه tarbúzah, تربز tarbuz, قاربوز qárpúz.—(*Other sorts are*) عجور 'ajúr, بطيخ batíkh, خيار khiyár.—(*Melon-ground*) فاليز fálíz, پاليز pálíz, جاليز jálíz, خربزه زار kharbuzah-zár, خيار زار khiyár-zár.

Melongela (*Wild egg-plant*), *subs.* بادينجان بری bádínján-i-barrí.

Melpomene, *subs.* موكل اندوه و غم muvakkal-i-andúh va-gham, رئيس ماتميان räís-i-mátimíyán.

Melt, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانيدن gudázánídan, حل كردن hall kardan, آب آب كردن áb kardan, مذاب ساختن muzáb sákhtan, روان گردانيدن raván gardánídan, نا بود كردن ná-búd

kardan.—(*Metaphorically*) نرم کردن narm kardan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, برقت آوردن bi-riqqat ávardan, بیخود نمودن bí-khud nimúdan.—*intrans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan, روان شدن raván shudan, نا بود شدن ná-búd shudan.—(*Metaphorically*) بر سر راٴفت آمدن bar sar-i-räfat ámadan, بي اختيار شدن bí-ikhtiyár shudan, ضعیف گشتن za'íf gashtan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh), کاهیدن káhídan.

Melted, *part.* مذاب muzáb, گداخته gudákhtah, محلول mahlúl, منحل munhall.

Melter, *subs.* گدازنده gudázandah, گداز کار gudáz-kár, مذیب muzíb, مذوب muzavvib, ریخته گر ríkhtah-gar.

Melting, *subs.* گدازش gudázish, گداخت gudákht, نرم سازي narm-sází, تلیین talyín.—*adj.* گداز آور gudáz-ávar, گدازا gudázá, نرم ساز narm-sáz, نرم شو narm-shau, آب شو áb-shau.

Meltingly, *adv.* گدازانه gudázánah, بطور گدازندگي bi-taur-i-gudázandagí, موٴثرانه müassiránah, نرم کنان narm-kunán.

Member, *subs.* (*Limb*) عضو 'uzv (*pl.* اعضا a'zá), شلو shilv (*pl.* اشلا ashlá), جز تن juz-i-tan, دست dast, پا pá.—(*Fellow or partner*) شریك sharík, هم شرط ham-shart, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), هم عهد ham-'ahd.—(*Of a corporation, &c.*) پاره párah, قطعه qat'ah, تکه takkah, عضو 'uzv (*pl.* اعضا a'zá), نفر عضو nafar-i-'uzv, اجزا ajzá (only used in plural).

Membership, *subs.* عضویت 'uzvíyat, تکهگي tak-kahgí.

Membrane, *subs.* پرده pardah, غشا ghishá (*pl.* اغشیه aghshiyah), حجاب hijáb (*pl.* حجب hujub).—(*Membrane of tympanum*) پرده صماخ pardah-i-simákh.—(*Medullary membrane*) غشا مخي عظام ghishá-i-mukhkhí-i-'azám.—(*Schneiderian membrane*) غشا مخاطي بيني khíghishá-i-mukhátí-i-bíní.—(*Synoviale membrane*) غشا زلالي ghishá-i-zulálí.—(*Membranes of the hair*) اغشیه دماغیه aghshiyah-i-dimághíyah.

Membraneous, *adj.* غشاي ghishái, حجابي hijábí.

Membranology, *subs.* علم اغشیه 'ilm-i-aghshiyah, پرده شناسي pardah-shinásí.

Memento, *subs.* یاد داشت yád-dásht, یاد گار yád-gár, تذکره tazkirah, تذکار tazkár, اشاره ishárah.

Memoir, *subs.* تذکره tazkarah, یاد داشت yád-dásht, بیان حال bayán-i-hál, تذکار tazkár, کتاب kitáb, نامه námah, دفتر daftar.

Memorabilia, *subs.* اشیا قابل ذکر ashyá-i-qábil-i-zikr, چیزهائي یاد کردني chízhá,í-i-yád-kardaní.

Memorable, *adj.* واجب الذکر vájibu 'z-zikr, قابل ذکر qábil-i-zikr, واجب التذکار vájibu 't-tazkár.—(*Illustrious*) مشهور mashhúr, شهرت دار shuhrat-dár, نام دار nám-dár, ممتاز mumtáz, معلوم ma'lúm.

Memorably, *adv.* بطور واجب الذکري bi-taur-i-vájibu 'z-zikrí, ممتازانه mumtázánah, بطرز سزاوار یاد آوري bi-tarz-i-sizávár-i-yád-ávarí.

Memorandum, *subs.* یاد داشت yád-dásht, تذکره tazkarah, مذاکره muzákarah, ذکر نامچه zikr-námchah.—(*Memorandum book*) مجمعه majma'ah, مسوده musavvadah, دفتر daftar, سفینه safínah (*pl.* سفائن safáín), جنگ jung.

Memorative, *adj.* یاد انگیز yád-angíz, اسم نگهدار ism-nigah-dár, بیاد آور bi-yád-ávar, خاطر نشان کن khátir-nishán-kun, یاد انداز yád-andáz, تذکار بخش tazkár-bakhsh.

Memorial, *subs.* (*Petition*) عرض حال 'arz-hál, بیان حال bayán-hál, عرضداشت 'arz-dásht, عارضه 'árizah, عریضه 'arízah, تقریر taqrír, در خواست dar-khást.—(*Memento*) یاد گار yád-gár, یاد داشت yád-dásht, تذکره tazkarah, تذکار tazkár, اثر ras, منار manár, مناره manárah, ذکر zikr, فام fám, یاد yád, اسم ism, آوازه ávázah.

Memorialist, *subs.* عارض 'áriz, ملتجي multají, عرض حال ده 'arz-hál-dih, تذکره نویس tazkirah-nivís.

Memorialize, *verb,* عرضحال دادن 'arz-hál dádan, عارضانه مستدعي شدن 'árizánah-mustad'í shudan, ملتمس گذراندن multamis guzrándan, در خواست نمودن dar-khást nimúdan.

Memorize, *verb,* (*Record*) ثبت کردن sabt kardan, نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), یاد داشت کردن yád-dásht kardan.—(*Cause to be remembered*) مذکور داشتن mazkúr dáshtan, بیاد نگاهداشتن bí-yád nigáh dáshtan, محفوظ الذکر ساختن mahfúzu 'z-zikr sákhtan.

Memory, *subs.* یاد yád, حفظ hifz, حافظ háfiz, حافظه háfizah, خاطر khátir, بر bar, ذهن zihn.—(*The faculty*) قوت حافظه qúvat-i-háfizah.—(*To escape the memory*) از خاطر رفتن az khátir raftan.—(*To retain in memory*) یاد داشتن yád dáshtan, محفوظ ذهن داشتن mahfúz-i-zihn dáshtan.—(*It escaped my memory*) یادم رفت yád-am raft.

Menace, *subs.* (*Threat*) تهدید tahdíd (*pl.* تهدیدات tahdídát), تخویف takhvíf, تحذیر tahzír, وعید va'íd, انذار anzár.—(*Danger to come*) احتمال خطر ihtimál-i-khatar, وعید va'íd, بیم bím, خوف khauf, ترس tars, تشر tashar.

Menace, *verb,* ترسانیدن tarsánídan, تهدید نمودن tahdíd nimúdan, تخویف کردن takhvíf kardan.—(*As regards future danger*) انذار کردن anzár kardan, حذر دادن hazar dádan, بیم نمودن bím nimúdan, وعید کردن va'íd kardan, تشر زدن tashar zadan.

Menacer, *subs.* وعید کننده va'íd-kunandah, انذار کننده

anzár-kunandah, تذير tazír, منذر manzir, مخوف mukhavvif, محذر muhazzir.

Menacing, *subs.* تهديد tahdíd, تخويف takhvíf, تحذير tahzír, انذار anzár, بيم دهي bím-dihí, تشر زني tasharzaní.—(*As regards future danger*) تنبيه tambíh, اعلام i'lám-i-khatar, اخبار مصيبت ikhbár-i-musíbat. —*adj.* تخويف نما takhvíf-nimá, انذار بخش anzár-bakhsh, حذر ده hazar-dih, بيم انگيز bím-angíz, مثبت خطر musbit-i-khatar.—(*As regards future danger*) آسيب ده ásíb-dih, ستم آميز sitam-ámíz, خطر رسان khatar-rasán, تشر دار tashar-dár.—(*He assumed a menacing attitude*) رساند كه قصد آزار دارد rasánad kih qasd-i-ázár dárad.

Menage, *subs.* مجموعه حيوانات majmú'ah-i-haivánát, مجموعه وحوش majmú'ah-i-vuhúsh, دام و دد dám-u-dad.

Menagerie, *subs.* شير خانه shír-khánah, مجمع الوحوش majma'u 'l-vuhúsh, وحش خانه vahsh-khánah, وحوش گاه vuhúsh-gáh.

Mend, *subs.* (*Stitch*) رفو rafv, پيوند paivand, دوزش dúzish.—(*Broken articles*) تصليح taslíh, مرمت marammat, درست كني durust-kuní.

Mend, *verb trans.* (*Repair, as buildings, &c.*) مرمت كردن marammat kardan, تعمير كردن ta'mír kardan. (*Broken articles*) تصليح كردن taslíh kardan, مرمت كردن marammat kardan, درست كردن durust kardan. —(*Stitch*) رفو كردن rafv kardan, پيوند كردن paivand kardan.—(*Improve*) اصلاح نمودن isláh nimúdan, به كردن bih kardan, افاقه نمودن ifáqah nimúdan.— —*intrans.* درست شدن durust shudan, اصلاح يافتن isláh yáftan, بهبودي حاصل كردن bih-búdí hásil kardan, ترقي نمودن taraqqí nimúdan, رو به بهتري نهادن rú bi-bihtarí nihádan.—(*This will not mend matters*) اين اصلاح امور نه خواهد نمود ín isláh-i-amúr na-kháhad nimúd, از اين مطلب درست نخواهد شد az ín matlab durust na-kháhad shud.—(*The weather is mending*) هوا رو به بهتري نهاده است havá rú bi-bihtarí nihádah ast.—(*He mended his manners*) اطوار خودرا درست كرد atvár-i-khud-rá durust kard, حالات خودرا اصلاح نمود hálát-i-khud-rá isláh nimúd.

Mendacious, *adj.* كاذب kázib, دروغ durúgh, دروغ گو durúgh-gú, مزور muzavvir, نا راست ná-rást, پر فريب pur-fíríb, خيانت آميز khiyánat-ámíz.

Mendacity, *subs.* فريب fíríb, خيانت khiyánat, دروغ گري durúgh-garí, خدعه khud'ah, خديعه khadí'ah, كذب kizb, تزوير tazvír.

Mender, *subs.* مرمت ساز marammat-sáz, اصلاح گر isláh-gar, درست كن durust-kun, تعمير نما ta'mír-nimá, رفو كن rafv-kun.

Mendicancy, *subs.* افتقار iftiqár, احتياج ihtiyáj, بينوائي bí-navá,í, تگدي tagadí, مسكنت maskanat, مسكيني miskíní, در بدري dar-bi-darí, گدائي gadá,í, درويشي darvíshí.

Mendicant, *subs.* گدا gadá, سائل sá'il, در بدر dar-bi-dar, فقير faqír, مسكين miskín, درويش darvísh, بينوا bí-navá.

Mendicity, *subs.* گدائي gadá,í, فقيري faqírí, در بدري dar-bi-darí, كديه kudyah, سؤال sü'ál, روزني rauzaní, دريوزه daryúzah.

Mending, *subs.* مرمت marammat, اصلاح isláh, تعمير ta'mír, درست كني durust-kuní.—(*Mending clothes, &c.*) رفو rafv, دوزش dúzish.

Menial, *subs.* نوكر naukar, پيشخدمت písh-khidmat, فراش farrásh, بنده bandah (*pl.* بندگان bandagán), خادم khádam.—*adj.* پست past, دني daní, سفله suflah, دون dún.

Meninge (*Dura mater—External membrane of the brain*), *subs.* ام الغليظ ammu 'l-ghalíz.

Meniscus, *subs.* عدسه محدب از يكطرف و مقعر از طرف ديگر 'adasah-i-muhaddab az yak taraf va muqa''ar az taraf-i-dígar.

Menorrhagia, *subs.* (*Medical term*) نزف الدم رحم nazfu 'd-dam-i-rihm.

Menses, *subs.* (*Catamenia*) حيض haiz, طمث tums, عذر معين 'uzr-i-mu'ayyan, محيض muhaiz, عادت 'ádat, رسم زنان rasm-i-zanán, بي نمازي bí-nimází (so called because at this time women must not pray).—(*Retardation of the menses*) تأخير بروز طمث täkhír bi-rúz-i-tums.

Menstrual, *adj.* ماهيانه máhiyánah, ماهانه máhánah, ماهي máhí, شهري shahrí, ماهواره máhvárah.

Menstruant, *adj.* حيضي haizí, محيطي muhaizí, طمثي tamsí, عادتي 'ádatí.

Menstruation, *subs.* حيض haiz, طمث tums, عذر معين 'uzr-i-mu'ayyan, محيض muhaiz, عادت 'ádat, رسم زنان rasm-i-zanán, بي نمازي bí-nimází (so called because at this time women must not pray).—(*Difficult menstruation*) عسر الطمث 'usru 't-tums, قلت الطمث qillatu 't-tums.

Menstruous, *adj.* حائض háïz, حيض شده haiz-shudah, طمث شده tums-shudah, عادتي 'ádatí, محيضي muhaizí.

Menstruum, *subs.* گدازه gudázah, ذوبه zaubah, حلاله hallálah, مذوب muzavvib.

Mensurability, *subs.* امتداد imtidád, اندازه گيري andázah-gírí, كشش برداري kashish-bardárí, پيمايش پذيري paimáyish-pazírí, كيل برداري kail-bardárí, انحضار inhizár, تقدر taqaddur.

Mensurable, *adj.* اندازه گير andázah-gír, كشش بردار kashish-bardár, پيمايش پذير paimáyish-pazír, تعين ياب ta'ayyun-yáb, محدود mahdúd, محصور mahsúr.

Mensuration, *subs.* علم مساحت ‘ilm-i-misáhat, تقدير taqdír, انداز andáz, پيمايش paimáyish, تحديد tahdíd, تعيين ta‘yín.

Mental, *adj.* قلبي qalbí, دلي dilí, عقلي aqlí, فوٴادي füádí, ذهني zihní.—(*Mental aberration*) خبط دماغ khibt-i-dimágh, جنون junún.—(*Mental capacity*) زهن zihn, هوشمندي húsh-mandí, ذكاوت zakávat.

Mentally, *adv.* عقلاً ‘aqlan, ذهناً zihnan, در باطن dar-bátin, قلباً qalban, نفساً nafasan.

Mentha pulegium (*Penny-royal plant*), *subs.* پودنه púdanah.

Mentha sativa (*Spearmint*), *subs.* نعناع هندي na‘ná‘-i-hindí, نعنع الهند na‘na‘u ’l-hind, حبق الهند habaqu ’l-hind, فودنج هندي faudanj-i-hindí, فوتنج هندي fú-tanj-i-hindí.

Mention, *subs.* ذكر zikr, تذكره tazkirah, ياد yád, باز báz-gú,í, ايراد írád, اشاره ishárah, گفتگو guftugú, گوئي muzákarah.—(*Favourable mention*) ذكر جميل zikr-i-jamíl, ذكر خير zikr-i-khair.

Mention, *verb,* ذكر كردن zikr kardan, ياد نمودن yád nimúdan, بيان كردن bayán kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan, نام بردن nám burdan, مذكور داشتن mazkúr dáshtan.—(*There were ten persons there, not to mention the attendants*) ده نفر در آنجا بودند بغير از خدمه dih nafar dar án-já búdand bi-ghair az khadamah.—(*Although it is not mentioned in the text*) اگرچه در متن مسطور نشود agarchih dar matan mastúr na-shavad.

Mentionable, *adj.* مذكور mazkúr, نام بردني nám-bar-dání, قابل ذكر qábil-i-zikr, شايسته اظهار sháyistah-i-izhár, گفتني guftaní, ياد كردني yád-kardaní.

Mentioned, *part.* مذكور mazkúr, ملفوظ malfúz, مزبور mazbúr, نام برده nám-burdah, ذكر شده zikr-shudah, مشار اليه mushár-ilaihi.

Mentor, *subs.* نصيحت گر nasíhat-gar, ناصح násih, اندرز كن andurz-kum, مشورت ده mashvarat-dih, پند گو pand-gú, لله lalah.

Menu, *subs.* مينو mínú (European), پسر برهما pisar-i-barahmá.—(*Institutes of Menu*) آيين مينوئي áyín-i-mínú,í.—(*Bill of fare*) صورت حساب súrat-i-hisáb, صورت طعم súrat-i-tu‘m, خرج نامه kharj-námah.

Mephistophelian, *adj.* شيطان خيال shaitán-khiyál.

Mephitic, *adj.* گنده gandah, متعفن muta‘affin, منتن muntin, بد بو bad-bú.—(*Injurious*) مضر muzirr, ضرر رسان zarar-rasán, موٴذي müzí, نا خوش ná-khush, زهر ناك zahr-nák, سم دار samm-dár, مهلك muhlik.

Mephitis, *subs.* عفونت ‘ufúnat, بد بوئي bad-bú,í, بخار منتن bukhár-i-muntin.

Mercantile, *adj.* تجارتي tijáratí, سوداگري saudá-garí. (*Mercantile marine*) بحري bahrí, حملي hamalí, نقلي naqlí.

Mercenarily, *adv.* اجيرانه ajíránah, مزدورانه mazdúr-ánah, بطمع مزد bi-tama‘-i-muzd, طماعانه tammá‘-ánah.

Mercenary, *subs.* حريص harís, طمعكار tama‘-kár, طامع támi‘, بخيل bakhíl, ممسك mumsik, خسيس khasís, لئيم läím, دني duní, پول دوست púl-dúst, خود فروش khud-furúsh.—(*Soldier*) اجير ajír, مزدور muzdúr.

Mercer, *subs.* بزاز bazzáz, پيله ور pílah-var, حرير فروش harír-furúsh, قزاز qazzáz, معامله گر mu‘ámalah-gar, سودا گر saudá-gar.

Mercery, *subs.* (*Goods*) اسباب سوداگري asbáb-i-saudá-garí, امتعه amti‘ah, اقمشه aqmishah.—(*Trade*) سودا گري saudá-garí, معامله mu‘ámalah, تجارت tijárat, داد و ستد dád-u-sitad.

Merchandise, *subs.* (*Trade*) سوداگري saudá-garí, تجارت tijárat, متجر matjar, معامله mu‘ámalah, داد و ستد dád-u-sitad, بيع و شرا bai‘-u-shirá, اشترا ishtirá.—(*Thing for sale*) فروختني furúkhtaní, مال فروش mál-i-furúsh.—(*Wares*) اجناس ajnás, تنخواه tankháh, امتعه amti‘ah, مال mál, اقمشه aqmishah, اسباب asbáb, خرد و ريز khurd-u-ríz, فردا علي fardá-‘alí.

Merchandise, *verb,* تجارت كردن tijárat kardan, متاجرت نمودن mutájarat nimúdan, سودا كردن saudá kardan, معامله نمودن mu‘ámalah nimúdan, سودا گري saudá-garí kardan, داد و ستد نمودن dád-u-sitad nimúdan, خريد و فروش كردن kharíd-u-furúsh kardan, بيع و شري نمودن bai‘-u-shirá nimúdan.

Merchant, *subs.* بازرگان bázargán, تاجر tájir (*pl.* تجار tujjár), سودا گر saudá-gar, خواجه khájah, صاحب تجارت sáhib-tijárat, بازاري bázárí, معامله گر mu‘ámalah-gar, داد و ستد كن dád-u-sitad-kun, بيع و شرا كن bai‘-u-shirá-kun, خرد ريز فروش khurd-ríz-furúsh.

Merchantable, *adj.* قابل بيع و شرا qábil-i-bai‘-u-shirá, تجارتي tijáratí, بازار بردار bázár-bardár, بيع پذير bai‘-pazír, شرا پذير shirá-pazír.

Merchantman, *subs.* (*Ship*) سفينه تجارت safínah-i-tijárat, مركب تاجري markab-i-tájirí, جهاز سودا گري jaház-i-saudá-garí, كشتي بازرگان kashtí-i-bázargán.

Merchant-tailor, *subs.* خياط رخت فروش khayyát-i-rakht-furúsh, درزي تاجر darzí-tájir, البسه فروش albi-sah-furúsh.

Merciful, *adj.* رحيم rahím, رحمٰن rahmán, مترحم mu-tarahhim, آمرزگار ámurzigár, شفيق shafíq, كريم karím, روٴف raüf, مهربان mihr-bán, دل سوز dil-súz, غمخوار gham-khár, بي آزار bí-ázár.

Mercifully, *adv.* كريمانه karímánah, رحيمانه rahím-ánah, از روي مهرباني az rúy-i-mihr-bání, بطور دلسوزي bi-taur-i-dil-súzí, غمخوارانه gham-kháránah, بي آزارانه bí-ázáránah.

Mercifulness, *subs.* مهرباني mihr-bání, شفقت shafaqat,

رحم rahm, ترحم tarahhum, مرحمت marhamat, عنايت ‘ináyat, كرم karm, دلسوزي dil-súzí, رأفت آري räfat-árí, غمخواري gham-khárí, تلطف talattuf, التفات iltifát.

Merciless, *adj.* بي رحم bí-rahm, بي شفقت bí-shafaqat, سنگدل sang-dil, بي مروّت bí-murüat, بي مهر bí-mihr, غير مشفق ghair-i-mushfiq, نا مهربان ná-mihrbán, ستمگر sitam-gar, ظالم zálim.

Mercilessly, *adv.* بطور بي رحمانه bí-rahmánah, بطور بي رحمي bi-taur-i-bí-rahmí, ظالمانه zálimánah, از روي ستم az-rúy-i-sitam.

Mercurial, *adj.* سيمابي símábí, جيوه دار jívah-dár, زيبق دار zíbaq-dár.—(*Relating to Mercury the god*) مرقوري وش marqúrí-vash (European).—(*Vigorous*) چالاك chálák, قوت مند qúvat-mand, آتشين átishín.

Mercurialis annua (*French mercury*), *subs.* سلمه salmah, سلمه تره salmah-i-tarah.

Mercurialize, *verb,* سيمابي كردن símábí kardan, جيوه جيوه خوراندن jívah khurándan, زيبق دادن zíbaq dádan, سيماب وار حركت كردن símáb-vár harakat kardan, جيوه طبعي jívah-tab‘í nimúdan.

Mercury, *subs.* (*Quicksilver*) زيبق zíbaq, جيوه jívah, سيماب símáb.—(*Planet*) عطارد ‘utárid, تير tír, دبير dabír, مرخ markh.—(*Alloy of mercury and tin-foil, used for looking-glasses, &c.*) جيوه كشته kushtah-i-jívah, زيبق كشته zíbaq-i-kushtah.—(*Messenger*) قاصد qásid, پيك paik, رسول rasúl.—(*Sprightly qualities*) چالاكي chálákí, چابكي chábukí, جيوه طبعي jívah-tab‘í, زرنگي zaringí, نيرو مندي nírú-mandí, چستي chustí.

Mercy, *subs.* رحم rahm, رحمت rahmat, مرحمت marhamat, رحم دلي rahm-dilí, شفقت shafaqat, ملايمت muláyamat, رقت riqqat, نرمدلي narm-dilí, رأفت räfat, دلسوزي dil-súzí, غمخواري gham-khárí, مهرباني mihr-bání, التفات iltifát, عنايت ‘ináyat, لطف lutf.—*exclam.* امان amán.—(*For mercy's sake*) ترا بخدا turá bi-khudá.—(*Mercy me, what is this!*) داد از دست اين dád az dast-i-ín.—(*To cry for mercy*) امان آوردن amán ávardan, دخيل آوردن dakhíl ávardan, استغاثه كردن istighásah kardan, فرياد رس خواستن fir-yád-ras khástan.

Mercy-seat, *subs.* تخت رحمت takht-i-rahmat, پوشش صندوق شهادت púshish-i-sandúq-i-shahádat, سر پوش تابوت سكينه sar-púsh-i-tábút-i-sukainah.

Mere, *subs.* (*Lake*) بحيره buhairah, درياچه daryáchah.—(*Boundary*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd.—*adj.* (*Bare*) فقط faqat, محض mahz, صرف sirf, خالص khális, تنها tanhá.—(*Absolute*) مطلق mutlaq, مجرد mujarrad.—(*This is mere boasting*) اين لاف محض است ín láf-i-mahz ast.

Merely, *adv.* فقط faqat, محضاً mahzan, و بس va bas, بتنها bi-tanhá, مجرداً mujarradan, همين و بس hamín va bas, هذا و لاغير házá va lá-ghair.

Meretricious, *adj.* فريب ده firíb-dih, پر فريب pur-firíb, با تزوير bá-tazvír, غشاش ghashshásh, مكاره makkárah, خادع khádi‘, نخره كن nikhrah-kun, عشوه فروش ‘ishvah-furúsh, دلربا dil-rubá, پر حيله pur-hílah, زانيه وش zániyah-vash, جنده وار jindah-vár, بغاي baghái. — (*False*) دروغ durúgh, بي پا bí-pá, نا راست ná-rást.—(*Gaudy*) با نمايش bá-nimáyish, خوش خوش ظاهر khush-záhir, آراسته árástah, رنگين rangín, متزين mutazayyin, مزخرف muzkharaf, زرق و برق دار zarq-i-barq-dár.

Meretriciously, *adv.* بطور دروغ bi-taur-i-durúgh, بطور فريب bi-taur-i-firíb, از روي خدعه az rúy-i-khud‘ah, مزورانه muzavviránah, بطريق جندگان bi-taríq-i-jindagán.

Meretriciousness, *subs.* عشوه گري ‘ishvah-garí, نخره nikhrah-bází, دلفريبي dil-firíbí, خدعه كاري khud‘ah-kárí, غنج و دلال ghunj-u-dallál, دلربائي dil-rubá,í, جنده گري jindah-garí.

Merge, *verb trans.* (*Sink*) فرو بردن furú burdan *or* كردن kardan, زير نمودن zír nimúdan, غوطه دادن ghútah dádan, غرق كردن gharq kardan, ته بردن tah burdan, بلعانيدن bul‘ánídan, مستغرق نمودن mustaghraq nimúdan, اغراق كردن ighráq kardan, زير آب كردن zír-i-áb kardan.—*intrans.* (*Sink*) فرو رفتن furú raftan, رفتن *or* ته نشستن tah nishistan *or* raftan, غرق شدن gharq shudan, زير آب رفتن zír-i-áb raftan.

Meridian, *subs.* ظهر zuhr, نصف النهار nisfu 'n-nahár, نيمروز ním-rúz, وسط النهار vasatu 'n-nahár, غائره ghá'irah.—(*Circle*) خط نصف النهار khatt-i-nisfu 'n-nahár, مرتبه اعلي martabah-i-a‘lá, درجه عليا darajah-i-‘ulyá. —*adj.* نيمروزي ním-rúzí, نصف نهاري nisf-i-naháří, اعلاي a‘láí, علياي ‘ulyáí.

Meridional, *adj.* نصف النهاري nisfu 'n-naháří, نيم روزي ním-rúzí, ظهري zuhrí, دو پهري dú-paharí.—(*Southerly*) جنوبي janúbí.

Meridionally, *adv.* مطابق نصف النهار mutábiq-i-nisfu 'n-nahár, بهمراهي ظهر bi-ham-ráhí-i-zuhr, بر وفق نيمروز bar-vifq-i-ním-rúz.

Merino, *subs.* گوسفند نرم پشم gúsfand-i-narm-pashm, پشم نرم pashm-i-narm, پشمنيه نرم pashmínah-i-narm. —*adj.* پشم نرمي pashm-i-narmí.

Merit, *subs.* لياقت liyáqat, قدر qadr, فضيلت fazílat, سزاواري sizávárí, شايستگي sháyistagí, فضل fazl, هنر hunar, تعريف ta‘rif, مزيت maziyat (*pl.* مزايا mazáyá), ارزش arzish, شرافت sharáfat, قابليت qábiliyat, استحقاق istihqáq, ثمن saman (*pl.* اثمان asmán), بها bahá.—(*This book has no merit*) اين كتاب تعريفي ندارد ín kitáb ta‘rífí na-dárad.—(*This lad has much*

merit) این کودك بسیار قابلیت دارد ín kúdak bisyár qábilíyat dárad.

Merit, *verb*, سزاوار بودن sizávár búdan, مستحق بودن mustahaqq búdan, لائق شدن láïq shudan, سزیدن sizídan, واجب شدن vájib shudan, مستوجب شدن mustaujib shudan, مستلزم گشتن mustalzim gashtan, ارزیدن arzídan, اکتساب کردن iktisáb kardan, حق داشتن haqq dáshtan, شایست بودن sháyist búdan.

Merited, *part.* شایسته sháyistah, لائق láïq, بایسته báyistah, مناسب حال munásib-i-hál, واجبي vájibí, مکسوب maksúb.

Meritorious, *adj.* مزاوار sizávár, مستحق mustahaqq, لائق láïq, واجب vájib, مستوجب mustaujib, قابل qábil, شایسته sháyistah, نیك ník, قابلیتمند qábilíyat-mand, قدر دار qadr-dár, فضیلت مآب fazílat-ma,áb, ذو فضل zú-fazl, هنر مند hunar-mand.

Meritoriousness, *subs.* لیاقت liyáqat, قدر qadr, فضیلت fazílat, سزاواري sizávárí, شایستگي sháyistagí, فضل fazl, هنر hunar, تعریف ta'ríf, مزیت mazíyat (*pl.* مزایا mazáyá), ارزش arzish, شرافت sharáfat, قابلیت qábilíyat, استحقاق istihqáq, ثمن saman, بها bahá.

Merle, *subs.* مرغ سیاه murgh-i-siyáh, طائر اسود táïr-i-asvad, مینا míná, گاو نسك gáv-nisk.

Merlin, *subs.* (*Hawk*) باز báz, شاهین sháhín, قوش qúsh, مرغ شکاري murgh-i-shikárí.

Merlon, *subs.* (*Military term*) فاصله مابین دو تیر کش fásalah-i-má-bain-i-dú-tír-kash, بدنه سنگر badanah-i-sangur.

Mermaid, *subs.* بنت البحر bintu 'l-bahr, زن دریائي zan-i-daryá,í.

Merrily, *adv.* بشادي bi-shádí, بخوشي bi-khushí, فرحاً farahan, از روي شاد ماني az rúy-i-shád-mání, مستبشرانه mustabshiránah, مسرورانه masrúránah, بطور bi-taur-i-khurramí خرمي, مبتهجانه mubtahijánah.—(*Airily*) خفیفانه khafífánah, بطور سبکي bi-taur-i-sabukí.

Merriment, *subs.* خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurramí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbisát, شادي shádí, شادماني shád-mání, عشرت 'ishrat, فراح faráh, فرح farah, فرحت farhat, بهجت buhjat, ابتهاج ibtihái, عیش 'aish, شعف sha'af, استبشار istibshár, خورسندي khursandí, تنعم tana''um, طرب tarab.

Merry, *adj.* شاد shád, شاد مان shád-mán, شاد کام shád-kám, شاد ناك shád-nák, نشاطمند nishát-mand, بشاش bashshásh, مشتاق mushtáq, مسرور masrúr, طربناك tarab-nák, خوش khush, دلخوش dil-khush, دلشاد dil-shád, خوشدل khush-dil, خرم khurram, بهیج bahíj, فرحناك farah-nák, مشعوف mash'úf, مستبشر mustab-shir, مبتهج mubtahij, خفیف khafíf, سبك sabuk.

Merry-andrew, *subs.* مسخره باز maskharah-báz, لوطي lútí, مقلد muqallid, حسن صاحب hasan-sáhib, لوده laudah.

Merry-making, *subs.* عیش 'aish, نشاط nishát, مجلس عیش majlis-i-'aish, بزم نشاط bazm-i-nishát, منشط mu-nashshit, خرمي بخش khurramí-bakhsh.

Merry-thought, *subs.* (*Of a fowl*) جناغ سینه مرغ janágh-i-sínah-i-murgh.

Mersion, *subs.* غوطه ghútah, فرو روي furú-raví.

Mesenteric, *adj.* (*Medical term*) روده بندي rúdah-bandí, روده گیري rúdah-gírí.

Mesentery, *subs.* (*Medical term*) ضابطه امعا zábitah-i-am'á, روده بند rúdah-band, روده گیر rúdah-gír, حاویه بند háviyah-band.

Mesh, *subs.* شبکه shabakah, دام dám, تور túr, مصیده masídah, سوراخ súrákh, فخ fakhkh.

Mesh, *verb*, صید کردن said kardan, بدام آوردن bi-dám ávardan, شکار نمودن shikár nimúdan.—(*Ensnare*) گرفتار کردن giriftár kardan, گیر آوردن gír ávardan, دو چار کردن dú-chár kardan.

Meshy, *adj.* مشبك mushabbak, شبکه دار shabakah-dár, تور وار túr-vár.

Meslin, *subs.* غله مخلوط بهم ghallah-i-makhlút-ba-ham, حبوب مخلوطه hubúb-i-makhlútah, جو گندم jau-gan-dum, ذرت و گندم درهم کرده zurrat va gandum-i-dar-ham-kardah.

Mesmeric, *adj.* متعلق بمغناطیس حیواني muta'alliq-bi-maghnátís-i-haiváni, بسته بتاثیر قوه نفس bastah-bi-täsír-i-qúvah-i-nafs, بسته بزور اراده bastah-bi-zúr-i-irádah, بیخود ساز bí-khud-sáz, مسمري mismarí (European), مسمرزمي mismarizmí (European).

Mesmerism, *subs.* مغناطیس حیواني maghnátís-i-haiváni, تاثیر قوه نفس täsír-i-qúvah-i-nafs, زور اراده zúr-i-irádah, خواب بیداري kháb-i-bídárí, مسمرزم mis-marizm (European), مسمریت mismaríyat (Euro-pean).

Mesmerize, *verb*, مسمرزم کردن mismarizm kardan, بخواب انداختن bi-kháb andákhtan, خواب بیداري دادن kháb-i-bídárí dádan, بیخود گردانیدن bí-khud gardá-nídan.

Mesne, *adj.* متوسط mutavassit, میاني miyání, وسطي vasatí.

Mesocephalum, *subs.* (*Medical term*) پل دماغ pul-i-dimágh.

Mesozoic, *adj.* میان زیست miyán-zíst, میان طبقه miyán-tabaqah.

Mespilus germanica (*Medlar tree*), *subs.* درخت

اذکیل dirakht-i-azkíl. — (*Mespili fructus—Medlar*) اذکیل azkíl.

Mespilus oxyacanthus (*Hawthorn*), *subs.* اردن irdan, خار صحرائي khár-i-sahrá,í, خفچه khafchah.—(*Small*) تنگز tangiz.—(*Large, the hips of which are edible*) کیالك kiyálak, گویج gavíj.

Mess, *subs.* (*Of food, &c.*) خوراکي khurákí, طعام ta'ám (*pl.* اطعمه at'imah), تغذیه taghziyah, طعمه tu'mah, قاب طعام qáb-i-ta'ám, بشقاب خورش bushqáb-i-khurish. — (*Difficulty*) مشکلي mushkilí, سختي sakhtí, دشواري dushvárí, ورطه varatah, دام dám.—(*Stain*) آلودگي álúdagí, داغ dágh.—(*Stain made by spilling*) ریخته ríkhtah.—(*Military term*) طعام خوري ta'ám-khurí, ضیافت ziyáfat, اهل ضیافت ahl-i-ziyáfat.—(*What a mess he made of this business*) این کاررا بکلي ضائع کرد ín kár-rá bi-kullí zái' kard.—(*Affairs were in a great mess*) کارها در برهم بود kárhá dar bar-ham búd.

Mess, *verb trans.* طعام پیش رو نهادن ta'ám písh-i-rú nihádan, قاب طعام فرستادن qáb-i-ta'ám firistádan, با طعام نواختن bá-ta'ám navákhtan.—(*Stain*) آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك کردن ná-pák kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس کردن najs kardan.—*intrans.* طعام خوردن ta'ám khurdan, غذا خوردن ghazá khurdan, بر طعام جمع آمدن bar ta'ám jam' ámadan, با همدیگر چیز خوردن bá-ham-dígar chíz khurdan.—(*He messed this matter*) او این کاررا خراب کرد ú ín kár-rá kharáb kard.

Message, *subs.* پیام payám, پیغام paighám, پیغم paigham, رسالت rasálat.—(*To deliver a message*) پیغام رسانیدن paighám rasánídan, تبلیغ نمودن tablígh nimúdan.

Messenger, *subs.* رسول rasúl (*pl.* ارسل arsul), فرستاده firistádah, پیامبر payám-bar, پیغمبر paigham-bar, برید baríd.—(*Mounted*) چاپار chápár, چپر chapar, پیك paik.—(*Foot*) قاصد qásid (*pl.* قصاد qassád).

Messiah, *subs.* مسیح masíh, المسیح al-masíh, مسیحا masíhá, حضرت مسیح hazrat-i-masíh, مصطفي mustafá, مجتبي mujtabá, بر گزیده bar-guzídah, مختار mukhtár.

Messiahship, *subs.* مسوحت masúhat, مسیح گري masíh-garí, مسیحائیت masíhá,íyat.

Messianic, *adj.* مسیحي masíhí, مسیحائي masíhá,í, مصطفائي mustafá,í, مجتبائي mujtabáí.

Messmate, *subs.* ندیم nadím (*pl.* ندما nadamá), معاشر mu'áshir, هم طعام ham-ta'ám, همکاسه ham-kásah.

Messuage, *subs.* خانه khánah, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), دار dár, سرا sará, بیت bait (*pl.* بیوت buyút), جوار javár, مسکن maskan (*pl.* مساکن masákin).

Mesua ferrea, *subs.* دمیر اقاجي damír-i-aqájí, نارمشك nármishk.

Metabasis, *subs.* (*Rhetorical term*) جواز javáz, انحراف inhiráf, گریز guríz, تعبیر ta'bír.

Metacarpal, *adj.* (*Anatomical term*) دستي dastí, کفي kaffí, یدي yadí.

Metacarpus, *subs.* (*Anatomical term*) دست dast, کف kaff, ید yad, کف دست kaff-i-dast, پشت دست pusht-i-dast.

Metachronism, *subs.* اختلاف زماني ikhtiláf-i-zamání, غلط تاریخي ghalat-i-tárikhí.

Metal, *subs.* معدني ma'daní, فلز filizz (*pl.* فلزات filizzát).—(*Metalled road*) راه پخته ráh-i-pukhtah.—(*Courage*) جرأت jurät, قوت qúvat, نیرو nírú.—*adj.* فلزي filizzí, معدني ma'daní, کاني kání.

Metalepsis, *subs.* (*Rhetorical term*), جناس janás, تجنیس tajnís.

Metaleptic, *adj.* جناسي janásí, تجنیسي tajnísí, پر معاني pur-ma'ání.

Metallic, *adj.* فلزي filizzí, معدني ma'daní, کاني kání.

Metalliferous, *adj.* فلز خیز filizz-khíz, فلز آور filizz-ávar, معدن دار ma'dan-dár.

Metalliform, *adj.* معدن شکل ma'dan-shakl, فلز وار filizz-vár.

Metalline, *adj.* آمیخته به معدنیات ámíkhtah-bi-ma'-daníyát, فلز آمیز filizz-ámíz, فلزي filizzí, معدني ma'-daní.

Metallist, *subs.* فلز گر filizz-gar, معدن شناس ma'dan-shinás.

Metallization, *subs.* تفلیز taflíz, فلز سازي filizz-sází, معدن گرداني ma'dan-gardání.

Metallize, *verb,* فلز ساختن filizz sákhtan, معدن گردانیدن ma'dan gardánídan.

Metalloid, *subs.* معدن دار ma'dan-dár, فلز آمیز filizz-ámíz.

Metalloidal, *adj.* معدن وار ma'dan-vár, فلز مانند filizz-mánand, معدن شکل ma'dan-shakl, معدن صفت ma'dan-sifat.

Metallurgic, *adj.* متعلق بمعدن گدازي muta'alliq-bi-ma'dan-gudází, متعلق بفلز آب کني muta'alliq-bi-filizz-áb-kuní, بسته بفلز گري bastah-bi-filizz-garí.

Metallurgist, *subs.* معدن گداز ma'dan-gudáz, فلز صاف کن filizz-sáf-kun, فلز آب کن filizz-áb-kun, فلز گر filizz-gar.

Metallurgy, *subs.* معدن گدازي ma'dan-gudází, فلز آب کني filizz-áb-kuní, فلز صاف کني filizz-sáf-kuní, فلز گري filizz-garí.

Metamorphic, *adj.* تقلبي taqallubí, تبدلي tabaddulí, تغیري taghayyurí, تغییري taghyírí, تقلیبي taqlíbí

Metamorphism, *subs.* تقلب taqallub, تبدل tabaddul, تغير taghayyur, تغيير taghyír, تقليب taqlíb.

Metamorphose, *verb,* تغير دادن taghayyur dádan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan, صورت عوض كردن súrat-i-'ivaz kardan, بشكل ديگر در آوردن bi-shakl-i-dígar dar-ávardan, دگر گونه ساختن digar-gúnah sákhtan.

Metamorphosis, *subs.* تبديل شكل tabdíl-i-shakl, مسخ maskh, نسخ naskh, تحويل tahvíl, تغيير صورت taghyír-i-súrat, انقلاب inqiláb, تبدل tabaddul, دگر گوني digar-gúní.

Metaphor, *subs.* استعاره isti'árah, كنايه kináyah, تشبيه tashbíh, مثل masal (*pl.* امثال amsál), عبارت 'ibárat, مجاز majáz, مجازت majázat, تشابه tashábuh, تمثيل tamsíl.

Metaphorical, *adj.* مجازي majází, كنايه آميز kináyah-ámíz, استعاري isti'árí, تمثيلي tamsílí, تشبيهي tash-bíhí, متشابه mutashábih, مصطلح mustalah.

Metaphorically, *adv.* استعارتاً isti'áratan, بطريق مثل bi-taríq-i-masal, بر سبيل مجاز bar-sabíl-i-majáz, ترشيحاً tarshíhan, بطور متشابه bi-taur-i-mutashábih.

Metaphrase, *subs.* ترجمه لفظي tarjumah-i-lafzí, تحت اللفظ tahtu 'l-lafz, تفسير كلمه tafsír-i-kalamah, نقل عبارت naql-i-'ibárat.

Metaphrastic, *adj.* لفظي lafzí, لفظ بلفظ lafz-bi-lafz, نقل عبارتي naql-i-'ibáratí, تحت اللفظي tahtu 'l-lafzí.

Metaphysical, *adj.* معنوي ma'naví, باطني bátiní, بياني bayání, روحاني rúhání, عقلاني 'aqlání, ذهني zihní, دقيق daqíq.

Metaphysically, *adv.* بطور معاني bi-taur-i-ma'ání, بطريق باطني bi-taríq-i-bátiní, بر طرز بيان bi-tarz-i-bayán, بقاعده عقل bi-qá'idah-i-'aql, بر نهج روحانيت bar-nahj-i-rúháníyat.

Metaphysician, *subs.* روحاني دان rúhání-dán, صاحب الرأي sáhibu 'r-ráí, معنوي ma'naví, معاني دان ma'ání-dán, معقولات شناس ma'qúlát-shinás.

Metaphysics, *subs.* الهيات ilahíyát, علم الهي 'ilm-i-iláhí, حكمت الهي hikmat-i-iláhí, علم معاني و بيان 'ilm-i-ma'ání-u-bayán, مطالب روحيه matálib-i-rúhíyah, معقولات ma'qúlát.

Metaplasm, *subs.* تغيير صورت لفظ taghyír-i-súrat-i-lafz, حذف جزء لفظ hazf-i-juz'-i-lafz, مزيد حرف بر لفظ mazíd-i-harf-bar-lafz.

Metastasis, *subs.* (*Medical term*) نشر دا nashr-i-dá', انقلاب علت inqiláb-i-'illat, انتقال مرض intiqál-i-marz.

Metatarsus, *subs.* (*Anatomical term*) وسط قدم vasat-i-qadam, ميانه پا miyánah-i-pá, پشت پا pusht-i-pá, ما بين كعب و اظافير má-bain-i-ka'b va azáfír.

Metathesis, *subs.* قلب كلمه qalb-i-kalamah, تقديم و تأخير حروف لفظ taqdím va täkhír-i-hurúf-i-lafz, تغيير مرض بدون دفع taghyír-i-marz-i-bidún-i-daf'.

Mete, *subs.* حد hadd (*pl.* حدود hudúd), كران kirán, ثغر saghar (*pl.* ثغور sughúr).

Mete, *verb,* پيمودن paimúdan (*rt.* پيما paimá), تقدير taqdír nimúdan, اندازه گرفتن andázah giriftan, سنجيدن sanjídan.—(*To mete out justice*) عدالت 'adálat varzídan, ورزيدن انصاف insáf kardan, اقساط نمودن iqsát nimúdan, داد دادن dád dádan.

Metempsychosis, *subs.* (*Generally*) نقل از بدني ببدني naql az badaní bi-badaní, شكل بشكل گردي shakl-bi-shakl-gardí.—(*In good sense*) تناسخ tanásukh.—(*In bad sense*) تمامنخ tamásukh.

Meteor, *subs.* شهاب shaháb (*pl.* شهبان shuhbán), شهب shuhub, تير آتش فشان tír-i-átish-fishán, شي عجيب shai-i-'ajíb.

Meteoric, *adj.* شهابي shahábí, صادراز شهاب sádir-az-shaháb.

Meteorolite, *subs.* سنگ شهابي sang-i-shahábí, حجر سمائي hajar-i-samá'í, سنگ هوائي sang-i-havá'í.

Meteorological, *adj.* شهابي shahábí, هواي haváí, متعلق بكره هوا muta'alliq-bi-karah-i-hává.

Meteorology, *subs.* شهاب شناسي shaháb-shinásí, علم هوائيات 'ilm-i-hává'íyát, علم شهبان 'ilm-i-shuhbán.

Meteorous, *adj.* شهباني shuhbání, شهبي shuhubí, مشتمل بر خاصيت شهاب mushtamil-bar-khásíyat-i-shaháb.

Metewand, *subs.* گز gaz, ذرع zar', ذراع zirá', ني ذرع nay-i-zar', قصب پيمايش qasab-i-paimáyish, دار مساحت dár-i-misáhat.

Metheglin, *subs.* (*Drink*) شربت عسل sharbat-i-'asal, آب عسل 'asal-áb, آب انگبين áb-i-angubín.

Methinks, *adv.* گويا gúyá, بمظنه من bi-mazinnah-i-man, گمانم آنكه gumán-am án-kih, بخيالم ميرسد كه bi-khiyál-am mí-rasad kih.

Method, *subs.* منهاج minháj, طريقه taríqah, قاعده qá'i-dah (*pl.* قواعد qavá'id), سنت sunnat, نظم nazm, آيين áyín, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), پيكره paika-rah, منسك mansak, مسلك maslak, حساب hisáb.—(*Manner*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طريق taríq, نهج nahj, طرز tarz, كيفيت kaifíyat, گونه gúnah, هنجار hanjár.—(*There is method in his madness*) ديوانگيش dívánagí'sh nazm dárad.

Methodical, *adj.* منتظم muntazim, با نظم bá-nazm, ترتيب دار tartíb-dár, با حساب bá-hisáb, بقاعده bi-qá'idah.

Methodically, *adv.* بطور نظم bi-taur-i-nazm, از روي az-rúy-i-qá'idah, بطور انتظام bi-taur-i-intizám, موافق ترتيب muváfiq-i-tartíb, بر حسب قانون bar-hasb-i-qánún, بر طبق سنت bar-tabq-i-sunnat, بطور حساب bi-taur-i-hisáb.

Methodism, *subs.* انتظام intizám, منتظميت muntazim-

íyat, منهاج پرستي minháj-parastí, سنيت sunníyat, صورت گيري súrat-gírí, طريقه شناسي taríqah-shinásí.

Methodist, *subs.* انتظامي intizámí, منتظم كار muntazim-kár, قاعده دوست qá'idah-dúst, طريقه دان taríqah-dán.—(*Religious term*) سني منش sunní-manish, منهاج پرست minháj-parast, طريقتي taríqatí, قواعدي qavá'idí, قانون گير qánún-gír, منسكي mansakí.

Methodistic, *adj.* سني منش وار sunní-manish-vár, منهاج پرست وش minháj-parast-vash, منسكي روش mansakí-ravish, شبيه بطريقتي shabíh-bi-taríqatí.

Methodize, *verb,* ترتيب دادن tartíb dádan, نظم دادن nazm dádan, منتظم ساختن muntazim sákhtan, بر حسب قانون گردانيدن bar-hasb-i-qánún gardánídan.

Methought, *adv.* بگمانم رسيد bi-gumán-am rasíd, چنان پنداشتم كه chunán pindáshtam kih, بنظرم آمد bi-nazar-am ámad, خيال كردم khiyál kardam.

Methule, *subs.* (*Chemical term*) اصل سيال چوب asl-i-sayyál-i-chúb, ماده جوهر چوب máddah-i-jauhar-i-chúb, الكوهل چوب alkúhal-i-chúb (European).

Methulene, *subs.* (*Chemical term*) سيال چوب sayyál-i-chúb, جوهر چوب jauhar-i-chúb, ماٴخوذ از الكوهل چوب mäkhúz-az-alkúhal-i-chúb (European).

Methylated, *adj.* سيال چوب دار sayyál-i-chúb-dár, جوهر چوب دار jauhar-i-chúb-dár.—(*Methylated spirits*) جوهريات چوبينه jauharíyát-i-chúbínah, چوبينه جات chúbínah-ját.

Metonym, *subs.* كنيه kinyah, كنايه kináyah, تكنيه takniyah.

Metonymic, *adj.* كناي kinái, كنايتي kináyatí, اشاري ishárí, ايماي ímáí, ايهامي íhámí.

Metonymy, *subs.* تكنيه takniyah, كنايه kináyah, كنايه گوئي kináyah-gú,í, ايما ímá, ايهام íhám.

Metre, *subs.* (*Measure of verse*) ميزان mízán, بحر bahr (*pl.* بحور buhúr), وزن vazn (*pl.* اوزان auzán), ترازو tarázú, سنجش sanjish.—(*Rhyme*) قافيه qáfiyah, سجع saj'.—(*Measure of distance, 39·371 inches*) گز gaz, متر mitr (European).

Metrical, *adj.* منظوم manzúm, موزون mauzún, وزن دار vazn-dár, سنجيده sanjídah, مسجع musajja', مرصع murassa'.

Metritis, *subs.* (*Medical term*) ورم رحم varam-i-rihm.

Metrology, *subs.* موازنه muvázanah, علم كيل و وزن 'ilm-i-kail va vazn, علم اوزان 'ilm-i-auzán, وزن داني vazn-dání, سنجش شناسي sanjish-shinásí.

Metronome, *subs.* ميزان موسقي mízán-i-músiqí, ساعت موسقي sá'at-i-músiqí, ساعتچه sá'atchah, قاسم الاوقات qásimu 'l-auqát, وقت پيما vaqt-paimá.

Metronomy, *subs.* تقسيم وقت taqsím-i-vaqt, وقت پيمائي vaqt-paimá,í, وقت سنجي vaqt-sánjí.

Metropolis, *subs.* دار السلطنت dáru 's-saltanat, دار الخلافت dáru 'l-khiláfat, دار الحكومت dáru 'l-hukúmat, پاي تخت páy-i-takht, پايه تخت payah-i-takht, تختگاه takht-gáh, مدينه مصروسه madínah-i-mahrúsah, شهر بزرگ shahr-i-buzurg, ام القرى umm 'l-qará, مركز markaz.

Metropolitan, *subs.* (*Ecclesiastical term*) مطران matrán, اسقف بزرگ usquf-i-buzurg, رئيس الاساقفه räísu 'l-asáqafah, بطريق batríq, شيخ الصليب shaikhu 's-salíb.—*adj.* پاي تختي páy-i-takhtí, مركزي markazí, دار الخلافتي dáru 'l-khiláfatí, دار السلطنتي dáru 's-saltanatí.

Metropolitic, *adj.* پاي تختي páy-i-takhtí, مركزي markazí, دار الخلافتي dáru 'l-khiláfatí.

Mettle, *subs.* جان ján, حدت hiddat, قوت qúvat, شدت shiddat, زور zúr, جوش júsh, غيرت ghairat, سوداويت saudávíyat, چستي chustí.—(*To put a man on his mettle*) مردي‌را بر سر غيرت آوردن mardí-rá bar sar-i-ghairat ávardan.

Mettled, *adj.* جان دار ján-dár, قوت مند qúvat-mand, پر شور pur-shúr, سودا مزاج saudá-mizáj, غيور ghuyúr, آتشين طبع átishín-tab', چست chust.

Mettlesome, *adj.* چست طبع chust-tab', رگ دار rag-dár, چالاك chálák, پر روح pur-rúh, سر گرم sar-garm, قوي qaví, با حدت bá-hiddat.

Mettlesomeness, *subs.* چستي chustí, چست طبعي chust-tab'í, چالاكي chálákí, سر گرمي sar-garmí, تشدد tashaddud, تيز رگي tíz-ragí.

Mew, *subs.* (*Coop*) قفس qafs, پنجره pinjarah, محبس mahbas.—(*Sea-fowl*) مرغ دريا murgh-i-daryá, ياعو yá'u, شالو shálú.—(*Cry of a cat*) مو مو mau-mau, معو معو ma'ú-ma'ú, مو mau.

Mew, *verb trans.* (*Confine*) در قفس كردن dar qafs kardan, حبس نمودن habs nimúdan, در پنجره بند كردن dar pinjarah band kardan.—(*Shed*) ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), افشاندن afshándan.—(*As a cat*) مو مو كردن mau-mau kardan, معو معو نمودن ma'ú-ma'ú nimúdan, صدائي گربه دادن sidá,í-i-gurbah dádan.

Mewing, *subs.* (*Of a cat*) مو مو كني mau-mau-kuní, معو معو نمائي ma'u-ma'ú-nimá,í, صدائي گربه دهي sidá,í-i-gurbah-dihí.—(*Casting feathers*) ريزاني rízání, ريزش rízish, پر ريزي pur-rízí, بال افكني bál-afkaní.

Mewl, *verb,* گريستن girístan, گريه كردن giryah kardan, فرياد زدن firyád zadan, غريو كردن gharív kardan, شورش نمودن shúrish nimúdan.

Mews, *subs.* گاريخانه gárí-khánah, كالسكه گاه káliskah-gáh, طويله tavílah.

Mezereon plant (*Daphne mezereum*), *subs.* ماذريون mázariyún.

Mezzo-relievo, *subs.* بر آمدگي متوسط bar-ámadagí-i-mutavassit, ارتفاع ميانه irtifá'-i-miyánah.

Mezzo-tint, *subs.* نقش naqsh, كند kand, حفر hafr, حكاكي hakkákí, مس كني mis-kaní.

Mezzo-voce, *subs.* ارتفاع صوت در موسقي irtifá'-i-saut dar músiqí, ميان آوازي miyán-ávází, بلندي صوت بطور متوسط bulandí-i-saut-bi-taur-i-mutavassit.

Miana bug (*Argas persicus*), *subs.* مله mallah, كنه kanah.

Miasm, *subs.* ذرات متعفنه zarrát-i-muta'affinah, ابخره كثيفه abkhirah-i-kasífah, عفونت 'ufúnat, نتن natn, فساد fasád.

Miasma, *subs.* بخار bukhár, بخار متعفن bukhár-i-muta-'affin, هوائي كثيف havá,í-i-kasíf, بخار عفن bukhár-i-'afan, مضرت هوائي mazarrat-i-havá,í.

Miasmal, *adj.* كثافت دار kasáfat-dár, عفونت دار 'ufúnat-dár, عفونتي 'ufúnatí, بخاري bukhárí, فساد دار fasád-dár.

Miasmatic, *adj.* فسادي fasádí, كثافمند kasáfat-mand, عفونت دار 'ufúnat-dár, پر مضرت pur-mazarrat, فساد آميز fasád-ámíz.

Mica, *subs.* طلق talq, زجاج معدني zujáj-i-ma'daní, ميكا míká (European).

Micaceous, *adj.* طلق وش talq-vash, طلق وار talq-vár, طلق دار talq-dár, طلقي talqí, ميكاي mikáí (European).

Michaelmas, *subs.* عيد حضرت ميكائيل 'íd-hazrat-i-míká,íl, فصل پائيز fasl-i-pa,íz.

Mickle, *adj.* بسيار bisyár, خيلي khailí, بسا basá, كثير kasír, وافر váfir, موفور maufúr, فراوان faráván, فره firah, وفي vafí, بسي basí, جزيل jazíl, پر pur.

Microcosm, *subs.* جهانچه jahánchah, عالمچه 'álam-chah, جهان كوچك jahán-i-kúchik, عالم اصغر 'álam-i-asghar, انسان insán, مظهر كائنات mazhar-i-káïnát.

Microcosmical, *adj.* عالمچه اثر 'álamchah-asar, متعلق بعالم اصغر muta'alliq-bi-'álam-i-asghar, بسته بجهان كوچك bastah-bi-jahán-i-kuchik, انساني insání, مظهر كائناتي mazhar-i-káïnátí.

Micrometer, *subs.* ميزان اشيا كوچك سنج kúchik-sanj, mízán-i-ashyá-i-sighár, خرده سنج khurdah-sanj.

Microscope, *subs.* ذره بين zarrah-bín, خرده بين khurdah-bín.

Microscopic, *adj.* خرده بيني khurdah-bíní, ذره بيني zarrah-bíní.—(*Small*) خورد khurd, خرد khurd, كوچك kúchik, قليل qalíl, صغير saghír, پاچه páchah.

Mid, *adj.* وسط vasat, ميانه miyánah, متوسط mutavassit, فاصل fásil, درميانه dar-miyánah.

Mid-air, *subs.* هوائي وسط havá,í-i-vasat, نوائي ميان nava,í-i-miyán.

Mid-day, *subs.* ظهر zuhr, نيمروز ním-rúz, نصف النهار nisfu 'n-nahár, ظهيره zahírah, دو پهر dú-pahar.

Middle, *subs.* ميان miyán, ميانه miyánah, وسط vasat, قلب qalb, اثنا asná, بطن batn.—(*In the middle of the night*) در وسط شب dar vasat-i-shab.—*adj.* متوسط mutavassit, ميانه miyánah, مركزي markazí.

Middle-aged, *adj.* ميان سال miyán-sál, متوسط العمر mutavassitu 'l-'amr, عوان 'aván.

Middle Ages, *subs.* اعمار متوسطه a'már-i-mutavassitah, اعصار متوسطه a'sár-i-mutavassitah.

Middle height, *subs.* متوسط الارتفاع mutavassitu 'l-irtifá', ميان قد miyán-qadd, ميان بالا miyán-bálá.

Middle-man, *subs.* وكيل جانبين vakíl-i-jánibain, ميان رو miyán-rau, نائب طرفين náïb i-tarafain, مستأجر mustäjir-báshí, اجاره كار ijárah-kár.

Middlemost, *adj.* اوسط úsat, وسط اقرب به aqrab-bi-vasat, نزديكتر به ميان nazdík-tar bi-miyán, وسط ترين vasat-tarín, ميان ترين miyán-tarín, ميانی همه miyání-i-hamah.

Middling, *adj.* متوسط mutavassit, وسط vasat, اوسط úsat, ميانه miyánah.—(*This is middling good*) اين پر بد ín miyánah ast dar khubí, بد نيست pur bad níst.

Middlings, *subs.* زبره آرد zibrah-i-árd, طحين غير دقيق tahín-i-ghair-i-daqíq, نا بيخته آرد ná-bíkhtah-i-árd.

Midge, *subs.* مگس magas, پشه pashah, ذباب zubáb, (*pl.* اذبه azibbah).

Mid-heaven, *subs.* ميانه آسمان miyánah-i-ásmán, وسط السما vasatu 's-samá, نيمه آسمان nímah-i-ásmán.

Midland, *adj.* وسط ملكي vasat-i-mulkí, ميان بومي miyán-i-búmí, داخلي dákhilí, مركزي markazí.

Midleg, *subs.* ميان پا miyán-i-pá, ميانه پا miyánah-i-pá, نيمه پا nímah-i-pá, نصف پا nisf-i-pá, وسط رجل vasat-i-rajl.

Midmost, *adj.* مياني miyání, وسطي vasatí, اوسط úsatí وسطاي vusatáí.

Midnight, *subs.* نيمه شب nímah-i-shab, نيم شب ním-shab, نصف شب nisf-i-shab, نصف الليل nisfu 'l-lail, شبدار shab-dár, شبگير shab-gír.—(*At midnight*) نيمه از شب گذشته nímah-az-shab-guzashtah.—*adj.* نيم شبي ním-shabí, نصف الليلي nisfu 'l-lailí, نيم شبانه ním-shabánah, بسيار تيره bisyár-tírah.

Midrib, *subs.* (*Botanical term*) رگ ميانی برگ rag-i-miyání-i-barg, عرق اصلي ورق 'araq-i-aslí-i-varaq.

Midriff, *subs.* (*Anatomical term*) پرده فاصل pardah-i-fásil, غطا حاجز ghitá-i-hájiz.

Midship, *adj.* ميان جهازي miyán-i-jahází, ميان مركبي miyán-i-markabí.

Midshipman, *subs.* پا كار جهاز جنگي pá-kár-i-jaház-i-

jangí, سر کار جهاز sar-kár-i-jaház, رئیس مرکب räís-i-markab, ناظر کشتي názir-i-kashtí.

Midships, *adv.* در مرکز جهاز dar-markaz-i-jaház, تحت مرکب taht-i-markab.

Midst, *subs.* میان miyán, میانه miyánah, وسط vasat, قلب qalb, اثنا asná, بطن batn.—(*In the midst of*) در بین dar bain, در صحن dar sahn.—*adv.* در میان dar-miyán, از میانه az-miyánah, وسطاً vasatan.—(*Midst all this*) در میان همه اینها dar miyán-i-hamah-i-ínhá, با همه این نقلها bá-hamah-i-ín-naqlhá.

Midstream, *subs.* میانه رود خانه miyánah-i-rúd-khánah, وسط جوي vasat-i-júy, میان نهر miyán-i-nahr.

Midsummer, *subs.* تابستان tábistán, وسط گرما vasat-i-garmá, عین تابستان 'ain-i-tábistán, ابتدائي صیف ibtidá'i-i-saif, تموز tamúz, تیر ماه tír-máh, قلب الاسد qalbu 'l-asad.—*adj.* تابستاني tábistání.

Midway, *subs.* نیم راه ním-ráh, میانه miyánah, وسط vasat, نیمه nímah, نصفه nisfah.—*adv.* متوسطانه mutavassitánah, تا نیمه راه tá-nímah-i-ráh, بنصف راه bi-nisf-i-ráh.

Midwife, *subs.* ماما mámá, ماماچه mámáchah, ماماچي mámáchí, قابله qábilah (*pl.* قوابل qavábil), مولده muvallidah, زن زایان zan-i-záyán.

Midwifery, *subs.* قابلگي qábilagí, ماماچه گري mámáchah-garí, زن زایاني zan-i-záyání, بچه زایاني bachchah-záyání, ثمر رساني samar-rasání.

Midwinter, *subs.* میان زمستان miyán-i-zamistán, وسط سرما vasat-i-sarmá, اول چله avval-chillah, چله زمستان chillah-i-zamistán.

Mien, *subs.* وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), چهره chihrah, رو rú, روي rúy, منظر manzar, صورت súrat, ظهور zuhúr, رخساره rukhsárah, قواره qavárah, پیکره paikarah, هیأت hayät, شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál), ترکیب tarkíb.

Miff, *subs.* کین کشي kín-kashí, کینه دلي kínah-dilí, نقار naqár, کدورت kudúrat.—(*Peevishness*) افسردگي afsurdagí, تندي مزاج tundí-i-mizáj, ستیز sitíz, ستیزه روئي sitízah-rú'í, لج lajj, لجاجت lajájat, معاندت mu'ánadat.

Miffish, *adj.* تند مزاج tund-mizáj, کجخلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, ستیزه رو sitízah-rú, معاند mu'ánid, کینه دل kínah-dil, بانقار bá-naqár.

Might, *subs.* (*Power*) زور zúr, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, قوت qúvat, قوه qúvah, توانائي tavánáí, طاقت táqat, دست dast, مکنت miknat, نیرو nírú, نیرو مندي nírú-mandí, مجال majál, زهره zahrah, یارا yárá, ایالت ayálat.—(*Ability*) قابلیت qábilíyat, استطاعت istitá'at, توان taván, مقدرت maqdarat. — (*Courage*) جرأت jurät, جگر jigar, دل dil, شجاعت shujá'at, جان ján, پر دلي pur-dilí, حوصله hausalah.—(*Dignity*) سطوت satvat, جاه ját, بزرگواري buzurg-várí, مکانت makánat, عظمت 'azamat, عزت 'izzat, صولت saulat, شوکت shaukat.—(*With all one's might*) با همه دل و جان خود bá-hamah-i-dil va ján-i-khud, با همه توانائي خویش bá-hamah-i-tavánáí-i-khísh, حتي الوسع hatta 'l-vas', حتي المقدور hatta 'l-maqdúr.—(*Might is right*) زور پدر حساب است zúr-pidar-i-hisáb ast.

Mightily, *adv.* قادرانه qádiránah, مقتدرانه muqtadaránah, از روي قدرت az rúy-i-qudrat, بطور قوت bi-taur-i-qúvat, بطریق توانائي bi-taríq-i-tavánáí.—(*Extremely*) بغایت bi-ghávat, بشدت bi-shiddat, بنهایت bi-niháyat.

Mightiness, *subs.* (*Power*) زور zúr, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, قوت qúvat, قوه qúvah, توانائي tavánáí, طاقت táqat, دست dast, مکنت miknat, نیرو nírú, نیرو مندي nírú-mandí, مجال majál, زهره zahrah, یارا yárá, ایالت ayálat.—(*Dignity*) سطوت satvat, جاه ját, بزرگواري buzurg-várí, مکانت makánat, عظمت 'azamat, عزت 'izzat, صولت saulat, شوکت shaukat.

Mighty, *adj.* قوي qaví, قادر qádir, ذو القدر zu 'l-qadr, مقتدر muqtadir, توانا tavaná, عالي 'álí, کبیر kabír, اکبر akbar, عظیم 'azím, اعظم a'zam, عزیز 'azíz, بزرگوار buzurg-vár, معظم mu'azzam, دلیر dilír, دلاور dil-ávar, پر دل pur-dil, نیرو مند nírú-mand, پر زور pur-zúr, شوکتمند shaukat-mand, قوتمند qúvat-mand, صولت مآب saulat-ma'áb.—(*Mighty deed*) فعل بزرگ fi'l-i-buzurg, عمل قوي 'amal-i-qaví.—(*He is a mighty fool*) عجب احمق است 'ajab ahmaq ast.

Migrate, *verb,* نقل کردن naql kardan, مهاجرت نمودن muhájarat nimúdan, غربت اختیار کردن ghurbat ikhtiyár kardan, ترك وطن کردن tark-i-vatan kardan, جلاء وطن شدن jalá-i-vatan shudan, مسافرت نمودن musáfarat nimúdan, جابجا شدن já-bi-já shudan, کوچیدن kúchídan.

Migrating, *adj.* مهاجر muhájir, مغترب mughtarib, تارك وطن tárik-i-vatan, جلاء وطن jalá-i-vatan, جلائي jaláí, هجرتي hijratí, آواره گرد ávárah-gard.

Migration, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, مهاجرت muhájarat, جلاء jalá, اغتراب ightiráb, اختیار غربت ikhtiyár-i-ghurbat, آوارگي ávárágí, آواره گردي ávárah-gardí, جابجائي já-bi-já'í, جلائي وطن jalá'í-i-vatan, ترك وطن tark-i-vatan.

Migratory, *adj.* آواره ávárah, سر گردان sar-gardán, جهان گرد jahán-gard, هجرت گزین hijrat-guzín, سفر کن safar-kun, نقل نما naql-nimá, غربت رو ghurbat-rau, جلائي jaláí.

Milch, *adj.* شیر ده shír-dih, شیر دار shír-dár, حلیب halíb-bakhsh, محلب muhallib.

Milch-cow, *subs.* گاو شیر ده gáv-i-shír-dih.

Mild, *adj.* ملائم muláïm, نرم narm, حلیم halím, سلیم

salím, معتدل mu'tadil, لين layyin, لطيف latíf, متلطف mutalattif, ملائم mulátif.—(*A mild rebuke*) توبيخ ملائم taubíkh-i-muláïm, نهيب نرم nihíb-i-narm. — (*The weather was mild*) هوا ملايم بود havá muláïm búd, هوا معتدل بود havá mu'tadil búd.—(*It got milder*) هوا رو بگرمي گذاشت havá rú bi-garmí guzásht, ملائم‌تر شد muláïm-tar shud.

Mildew, *subs.* پرمك purmik, سم samm, يرقان yaraqán, قوزرك qauzuruk, سفيدك safídak, پنبه قوزك pambah-i-qauzuk.

Mildew, *verb trans.* پرمك آوردن purmik ávardan, قوزرك دار كردن qauzuruk-dár kardan, سم زدن samm zadan.—*intrans.* پرمك زدن purmik zadan, قوزرك دار شدن qauzuruk-dár shudan, سفيدك كردن safídak kardan, پنبه قوزك در آوردن pambah-i-qauzuk dar-ávardan, سم زده شدن samm-zadah shudan.

Mildewed, *adj.* پرمك زده purmik-zadah, سم زده samm-zadah, قوزرك دار qauzuruk-dár, سفيدكي safídakí, پنبه قوزكي pambah-i-qauzukí.

Mildly, *adv.* با نرمي bá-narmí, با ملايمت bá-muláyamat, بطور ملايمت bi-taur-i-muláyamat, حليمانه halímánah.

Mildness, *subs.* ملايمت muláyamat, نرمي narmí, حلم hilm.—(*Persons*) معقوليت ma'qúlíyat, اعتدال i'tidál.

Mile, *subs.* ميل míl (European) (*pl.* اميال amyál).

Mileage, *subs.* ميلانه mílánah (European).—(*Fees*) اجرت ميلي ujrat-i-mílí (European).

Milestone, *subs.* سنگ ميل sang-i-míl (European), نشان ميل nishán-i-míl (European).

Milfoil (*Achillea millefolium*), *subs.* بو مادران bú-mádarán.

Miliary, *adj.* (*Small*) خورد khurd, خرد khurd, كوچك kúchik, قليل qalíl, صغير saghír, پاچه páchah.—(*Medical term*) آبله ريزك دار ábilah-i-rízak-dár, دانه ريزك آر dánah-i-rízak-ár.—(*Miliary fever*) حمائي عرق گزي hummá,í-i-'araq-i-gazí.

Militant, *adj.* جنگي jangí, جنگ جو jang-jú, حربي harbí, عسكري 'askarí.—(*Church militant*) جمعيت مجاهده jam'íyat-i-mujáhidah, قوم محارب qaum-i-muhárib, نفوس مرتاضه nufús-i-murtázah, اهل جهاد ahl-i-jihád, مجاهدين mujáhidín.

Militarily, *adv.* محاربانه muháribánah, سربازانه sarbázánah, بطور عسكر bi-taur-i-'askar, بطرز جنگجويان bi-tarz-i-jang-júyán, جنگيانه jangíyánah.

Military, *subs.* نظاميه nizámíyah, سپاه sipáh, لشكر lashkar, عسكر 'askar (*pl.* عساكر 'asákir), فوج fauj (*pl.* افواج afváj).—*adj.* جنگي jangí, عسكري 'askarí, لشكري lashkarí, سربازي sarbází, حربي harbí, جندي jundí, فوجي faují, سپاهي sipáhí.—(*Military appointment*) منصب نظامي mansab-i-nizámí.

Militate, *verb*, جنگ داشتن jang dáshtan, منافي بودن munáfí búdan, مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, مناقض شدن munáqiz shudan, مانع شدن máni' shudan, در خصومت بودن dar khusúmat búdan, جنگيدن jangídan, نقاضت نمودن naqázat nimúdan.—(*His temper militated against his success*) طبيعتش مانع نجاحش شد tabí'at-ash máni'-i-najáh-ash shud.

Militia, *subs.* عساكر ضبطيه 'asákir-i-zabtíyah, عساكر ملّيه 'asákir-i-malíyah, افواج ملك afváj-i-mulk.—(*Local militia*) عساكر ضبطيه محليه 'asákir-i-zabtíyah-i-mahallíyah.

Milk, *subs.* شير shír, لبن laban, حليب halíb, شيره سفيد shírah-i-safíd, سيال سفيد sayyál-i-safíd.—(*Skimmed milk*) شير سر شير گرفته shír-i-sar-shír-giriftah.—(*Butter-milk*) شير مسكه گرفته shír-i-maskah-giriftah, ماست آب mást-áb, دوغ dúgh.—(*Sour milk*) ماست mást, دوغ dúgh, آب دوغ áb-i-dúgh.—(*Dried and powdered*) لورك lúrak.—(*Sour, coagulated milk*) جغرات jughrát, كشك kashk.

Milk, *verb*, شير گرفتن shír giriftan, دوشيدن dúshídan, دوختن dúkhtan (*obs.*).

Milk-blotch (*Crusta lactea*), *subs.* سعفه مخاطيه sa'fah-i-mukhátíyah.

Milk-can, *subs.* شير دان shír-dán, ظرف شير zarf-i-shír.

Milken, *adj.* شيري shírí, از شير ساخته az-shír-sákhtah.

Milker, *subs.* شير كش shír-kash, شير دوش shír-dúsh, محلب muhallib.

Milkiness, *subs.* شير آسائي shír-ásá,í, شيري shírí, شير وشي shír-vashí, نرمي narmí, لينت línat, ملايمت muláyamat.

Milking, *subs.* شير دوشي shír-dúshí, شير گيري shír-gírí, تحليب tahlíb.

Milk-jug, *subs.* شير دان shír-dán, محلبه mahlabah.

Milk-livered, *adj.* بي جرأت bí-jurät, كم زهره kam-zahrah, بز دل buz-dil, ترسو tarsú.

Milk-maid, *subs.* زن شير فروش zan-i-shír-furúsh.

Milk-man, *subs.* شير فروش shir-furúsh.

Milk-porridge, *subs.* كاچي شير káchí-i-shír, شير آردك shír-árdak.

Milk-pudding, *subs.* حلوائي شير halvá,í-i-shír, تر حلوا tar-i-halvá.

Milk-score, *subs.* حساب شير hisáb-i-shír, چو خط شير chú-khatt-i-shír (corruption of چوب خط chúb-khatt).

Milk-sop, *subs.* ضعيف القلب za'ífu 'l-qalb, كم عقل kam-'aql, حفيف الرأي hafífu 'r-räí, كودن kaudan, سفيه safíh, خل دمنك khul-damank.

Milk-stone (*Galactites*), *subs.* يشم شيري رنگ yashm-i-shírí-rang.

Milk-tooth, *subs.* دندان شير خوارگي dandán-i-shír-kháragí, دندان شير dandán-i-shír, دندان پيش dandán-i-písh.

Milk-tree, *subs.* درخت شير dirakht-i-shír, درخت شير دار dirakht-i-shír-dár.

Milk-vetch (*Astragalus verus* or *Goat's-thorn*), *subs.* گون gavan, گينه gínah, قتاد qatád.

Milk-weed (*Asclepias syriaca*), *subs.* خرك khark, عشر 'ushar, اشخر ishkhir.

Milk-white, *adj.* سفيد مانند شير safíd-mánand-i-shír, سفيد رنگ safíd-rang, شير رنگ shír-rang.

Milky, *adj.* شير آسا shír-ásá, پر شير pur-shír, شير دار shír-dár, شير وار shír-vár.—(*Timorous*) بي جرأت bí-jurät, كم دل kam-dil, ترسو tarsú.

Milky-way, *subs.* (*Astronomical term*) كهكشان kah-kashán, مجره mujarrah, باب السما bábu 's-samá, منطقة الافلاك mintaqatu 'l-aflák, منطقة البروج mintaqatu 'l-burúj.

Mill, *subs.* آسيا ásyá, آس ás, رحي rahá (*pl.* ارحا arhá), مطحن mit,han.—(*Windmill*) آسيائي باد ásyá,í-i-bád.—(*Cotton-mill*) كار خانه شعر بافي kár-khánah-i-sha'r-báfí.—(*Paper-mill*) كاغذ خانه kághaz-khánah.—(*Water-mill*) آسيائي آب ásyá,í-i-áb, آسياب ásyáb, طاحونه táhúnah (*pl.* طواحين taváhín).—(*Ass-mill*) خر آس khar-ás.—(*Hand-mill*) دست آس dast-ás, آسك ásak.—(*Powder-mill*) دنگ خانه باروتي ding-khánah-i-bárútí, باروت كوبي bárút-kúbí.—(*Oil-mill or press*) معصر mi'sar, عصار خانه 'assár-khánah.

Mill, *verb,* (*Grind*) سائيدن sá,ídan, سحق كردن sahq kardan, خرد نمودن khurd nimúdan, ماليدن málídan.—(*Beat with fists*) با مشت زدن bá-musht zadan, سقلمه saqulmah كوفتن kúftan.—(*Edge coin, &c.*) حاشيه دار háshiyah-dár kardan, كناره دار ساختن kinárah-dár sákhtan.

Mill-dam, *subs.* بند آسيا band-i-ásyá, سد آسيا sadd-i-ásyá.

Millenarian, *subs.* معتقد سلطنت هزار سالي مسيح mu'taqid-i-saltanat-i-hazár-sálí-i-masíh, هزاري hazárí, هزار سال دوست hazár-sál-dúst, هزار سال پرست hazár-sál-parast, هزار سالي hazár-sálí, هزار پرست hazár-parast, قائل به رجعت qáïl-bi-raj'at.—*adj.* هزار سالي hazár-sálí, هزاري hazárí, الف سنگي alf-sanagí.

Millenarianism, *subs.* عقيده رجعتيه 'aqídah-i-raj'atí-yah, اعتقاد هزاريت i'tiqád-i-hazáríyat, هزار پرستي hazár-parastí.

Millenary, *subs.* مدت هزار سال muddat-i-hazár-sál, هزار سال hazár-sál, الف سنه alf-sanah.

Millennial, *adj.* هزاري hazárí, هزار سالي hazár-sálí, رجعتي raj'atí.

Millennialist, *subs.* معتقد سلطنت هزار سالي مسيح mu'taqid-i-saltanat-i-hazár-sálí-i-masíh, هزاري hazárí, هزار سال دوست hazár-sál-dúst, هزار سال پرست hazár-sál-parast, هزار سالي hazár-sálí, هزار پرست hazár-parast, قائل به رجعت qáïl-bi-raj'at.

Millennium, *subs.* رجعت raj'at, هزار سال hazár-sál, الف سنه alf-sanah, هزاره hazárah, دوره صدق daurah-i-sadq, زمان سلم zamán-i-silm.

Millepede, *subs.* هزار پا hazár-pá, كرم چوب kirm-i-chúb.

Millepore, *subs.* هزار سوراخ hazár-súrákh, ميليپور milí-púr (European).

Millepores, *subs.* هزار سوراخ hazár-súrákh, منقبه munaqqabah, ميليپور milípúr (European).

Milleporite, *subs.* ميليپور سنگ شده milípúr-i-sang-shudah (European).

Miller, *subs.* آسيا بان ásyá-bán, طحان tahhán, رحي گردان rahá-gardán.

Millesimal, *subs.* هزارم hazárum, هزار پاره hazár-párah, مشتمل بر هزار جزو mushtamil-bar-hazár-juzv.

Millet, *subs.* (*Large—Holcus sorgum*) ذرت دانه ريزه zarrat-i-dánah-rízah, ذرت نان zarrat-i-nán, ديميله daimílah.—(*Small—Panicum italicum*) الم allum, ارزن arzan, دخن dukhn.—(*Indian—Holcus spicatus*) جاورس jávars, گاورس gávars, گارسك gársak.

Milligramme (·015 *of a grain avoirdupois*), *subs.* ميليگرام milígrám (European), هزاريك گرام hazár-yak-grám (European).

Millilitre (·0610 *of an English cubic inch*), *subs.* ميليلتر milílitr (European), هزار يك لتر hazár-yak-litr (European).

Millimetre (·039 *of an English inch*), *subs.* ميليمتر milí-mitr (European), هزار يك متر hazár-yak-mitr (European).

Milliner, *subs.* خياط زنانه khayyát-i-zanánah, خياطه khayyátah, كلاه و عرق چين ساز kuláh va 'araq-chín-sáz.

Millinery, *subs.* البسه رأس albisah-i-räs, زينت سر zínat-i-sar, اسباب زنانه asbáb-i-zanánah.

Milling, *subs.* طحانت tahánat, طحن tahn, خرد كني khurd-kuní, سايش sáyish, سودگي saudagí, آرد كني árd-kuní.—(*Edging coin*) حاشيه سازي háshiyah-sází, كناره دار نمائي kinárah-dár-nimá,í, زهوار نهي zahvár-nihí.

Million, *subs.* هزار هزار hazár-hazár, الف الف alf-alf, صد بيور sad-bívar, دو كرور dú-karúr, مليون milíyún (European).

Millionnaire, *subs.* هزار هزاري hazár-hazárí, دولتمند daulat-mand, متمول mutamnavil, توانگر tavangar, مليوني milíyúní (European).

Millionth, *adj.* هزارم هزارم hazár-hazárum, صد ده

هزارم dah-sad-hazárum, يكي از هزار هزار yakí-az-hazár-hazár.

Mill-pond, *subs.* حوض آسيا hauz-i-ásyá, تنوره آسياب tannúrah-i-ásyáb, برکه مطحن birkah-i-mat,han.

Mill-race, *subs.* جوي آسيا júy-i-ásyá, خنگ آسياب khung-i-ásyáb, راه آب ráh-i-áb, قنات qanát.

Mill-rea, *subs.* (*Coin*) ملري milrí (European).

Mill-stone, *subs.* سنگ آس sang-i-ás, سنگ آسيا ásyá-sang, سنگ آسياب sang-i-ásyáb, حجر الرحي hajaru 'r-rahá, سنگ مطحن sang-i-mat,han.

Mill-stone grit, *subs.* حجر سنگ آسي hajar-i-sang-i-ásí, سنگ مطحني sang-i-mat,haní.

Mill-wright, *subs.* آسيا ساز ásyá-sáz, مطحن ساز mat,han-sáz, آسك ساز ásak-sáz.

Milt, *subs.* (*Spleen*) سپرز supurz, طحال tahál, اسپل uspul.—(*Roe*) تخم ماهي tukhm-i-máhí, نرمه سمك narmah-i-samak, بيضد ماهي نر baizah-i-máhí-i-nar.

Milter, *subs.* ماهي نر máhí-i-nar, سمك نر samak-i-nar.

Mime, *subs.* بازي bází, شبيه shabíh, تقليد taqlíd, بازيگر bází-gar, شبيه ساز shabíh-sáz, مقلد muqallid.

Mimetic, *adj.* تقليدي taqlídí, نقال naqqál, تقليد كن taqlíd-kun, بوزينه وش búzínah-vash.

Mimic, *subs.* مقلد muqallid, مقلدك muqallidak, تقليد چي taqlíd-chí, تقليد اهل ahl-i-taqlíd, تقليد گر taqlíd-gar, ضرب گير zarb-gír, كچه در آر kachah-dar-ár, مسخره باز maskharah-báz, بازيگر bází-gar, دخلك باز dakhlak-báz.

Mimic, *verb*, تقليد كردن taqlíd kardan, ضرب گرفتن zarb giriftan, مسخره كردن maskharah kardan, بازي در آوردن bází dar-ávardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, كچه در آوردن kachah dar-ávardan.

Mimical, *adj.* تقليدي taqlídí, تمسخري tamaskhurí, استهزاي istihzáí, ضرب گيري zarb-gírí.

Mimicker, *subs.* مقلد muqallid, مقلدك muqallidak, تقليد چي taqlíd-chí, تقليد اهل ahl-i-taqlíd, تقليد گر taqlíd-gar, ضرب گير zarb-gír, كچه در آر kachah-dar-ár, مسخره باز maskharah-báz, بازيگر bází-gar, دخلك باز dakhlak-báz.

Mimicry, *subs.* تقليد taqlíd, نوس nús, مسخره mas-kharah, مضحكه mazhakah, تقليد گري taqlíd-garí, استهزا istihzá, كچه در آري kachah-dar-árí.

Mimosa, *subs.* شبخسپ shab-khusp.—(*Gum-tree or acacia*) طلح talh, سنط sant.—(*Scented-flowering mimosa*) گل فتنه gul-i-fitnah, هوش گياه húsh-i-giyáh.

Minacious, *adj.* تهديدي tahdídí, تهديد مند tahdíd-mand, وعيدي va'ídí, تشر ناك tashr-nák, تحذير بخش tahzír-bakhsh, تخويف كن takhvíf-kun, بيم ده bím-dih, حذر ده hizr-dih, انذارنما inzár-nimá, ترس پا نه tars-pá-nih.

Minacity, *subs.* تهدد tahaddud, تشدد tashaddud, تشر زني tashr-zaní, تخويف takhvíf, تحذير tahzír, بيم دهي bím-dihí, حدت hiddat, تندي tundí.

Minaret, *subs.* مناره manárah (*pl.* مناور manávir), مأذنه mäzanah, منار manár, گل دسته gul-dastah.

Minatory, *adj.* تهديدي tahdídí, تهديد مند tahdíd-mand, وعيدي va'ídí, تشر ناك tashr-nák, تحذير بخش tahzír-bakhsh, تخويف كن takhvíf-kun, بيم ده bím-dih, حذر ده hizr-dih, انذار نما inzár-nimá, ترس پا نه tars-pá-nih.

Mince, *subs.* (*Stew*) قيمه qímah, كوفته kúftah.—(*Affected girl*) دختر خود نما dukhtar-i-khud-nimá.

Mince, *verb*, قيمه كردن qímah kardan, ريزه ريزه نمودن rízah-rízah nimúdan, خرد كردن khurd kardan.—(*In mortar*) كوبيدن kúbídan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb).—(*In mill*) سائيدن sá,ídan, سحق نمودن sahq nimúdan, خرد كردن khurd kardan.—(*Walk*) طنازانه راه رفتن tannázánah ráh raftan, نخره كردن nukhrah kardan, بناز خراميدن bi-náz khirámídan.—(*Metaphorically*) آهسته گفتن áhistah-guftan, از هم بريدن az ham burídan, درهم جويدن dar ham júyadan, ول كردن vil kardan, الغا نمودن ilghá nimúdan, لغو ساختن laghv sákhtan.—(*He did not mince matters*) مطالب را matálib-rá dar-ham na-júyad, مطلب را در هم نجويد matlab-rá khurd-khurd na-kard.—*intrans.* قيمه شدن qímah shudan, برش بر داشتن burish bar-dáshtan, ريزه ريزه گشتن rízah-rízah gash-tan, خرد شدن khurd shudan.—(*This meat minces well*) اين گوشت خوب قيمه ميشود ín gúsht khub qímah mí-shavad.—(*Walk*) خراميدن khirámídan, خوش راه رفتن khush ráh raftan, پاي كوبان مشي نمودن páy-kúbán-mashí nimúdan.—(*Manner*) خوش ادائي كردن khush-adá,í kardan, حركات شيرين خرج دادن harakát-i-shírín kharj dádan, عشوه نمودن 'ishvah nimúdan.—(*Speech*) يواش حرف زدن yavásh harf zadan, بلبل زباني كردن bulbul-zabání kardan.

Minced, *part.* قيمه كرده qímah-kardah, خرد شده khurd-shudah, مقطوع maqtú', ريز ريز ríz-ríz.

Mince-meat, *subs.* كوفته kúftah, گوشت قيمه شده gúsht-i-qímah-shudah, قيمه qímah.

Mince-pie, *subs.* سنبوسك sambúsak, گوشتينه gúshtí-nah.

Mincing, *subs.* قيمه سازي qímah-sází.—(*Applied to persons*) خرامش khirámish, خوش ادائي khush-adá,í, شيرين كلامي shírín-kalámí, بلبل زباني bulbul-zabání.—*adj.* قيمه ساز qímah-sáz.—(*Applied to persons*) پاي كوبان páy-kúbán, خرامان khirámán, خوش ادا khush-adá, بلبل زبان bulbul-zabán.—(*Mincing style*) شيوه shívah.

Mind, *subs.* ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr), خاطر khátir

(*pl.* خواطر khavátir), دل dil, قلب qalb, رأي ráí, عقل ʻaql, هوش húsh, فكر fikr, بال bál, روح rúh, جان ján, حوصلي hausalí, فواد favád.—(*Intellect*) عقل ʻaql, هوش húsh, خرد khirad, ذهن zihn, فهم fahm, ادراك idrák, درايت diráyat, قوه دراكه qúvah-i-darákah.—(*Inclination*) ميل mail, آرزو árzú, دماغ dimágh, هوا havá, ارادہ irádah, شوق shauq, صفا safá, حنوفت hunúfat, عطف ʻatf, انجذاب injizáb, رغبت raghbat, رضامندي razá-mandí, خيال khiyál, محبت mahabbat.—(*Of one mind*) يكدل yak-dil, متحد الافكار muttahidu 'l-afkár.—(*What is on one's mind*) ما في الضمير má-fíu 'z-zamír.—(*To call to mind*) بياد آوردن bi-yád ávardan, متذكر شدن mutazakkir shudan, خاطر داشتن khátir dáshtan.—(*To have a mind to*) ميل داشتن mail dáshtan.—(*Do you not call to mind*) شما خاطر نداريد shumá khátir na-dárid.—(*To come into one's mind*) افتادن uftádan, خطور كردن khutúr kardan.—*interj.* ده dah.

Mind, *verb trans.* (*Look after*) رسيدگي كردن rasídagí kardan, تلاش كردن talásh kardan, بكار خوردن bi-kár khurdan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, پروا داشتن parvá dáshtan.—(*Pay attention to*) گوش دادن gúsh dádan *or* كردن kardan, مواظب بودن muvázib búdan, استماع كردن istimá' kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan, ملتفت شدن multafit shudan, التفات كردن iltifát kardan, احتياط كردن ihtiyát kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, محل گذاشتن mahall guzáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.—*intrans.* اعتنا داشتن i'tiná dáshtan, پروا نمودن parvá nimúdan, گرفتن *or* دل دادن dil dádan *or* giriftan, ميل نمودن mail nimúdan, ملاحظه كردن muláhazah kardan.—(*To mind one's own affairs*) مشغول كار خود شدن mashghúl-i-kár-i-khud shudan.—(*He does not mind*) دل نميدهد dil na-mí-dihad, گوشش پر است gúsh-ash pur ast (*lit.* His ears are full).—(*Mind your P's and Q's*) چشمت را بپا chashmat-rá bi-pá, متوجه خود باش mutavajjih-i-khud básh.—(*Never mind*) پيش مرو payash ma-rau, عيب ندارد ʻaib-na-dárad, باقي نيست báqí ní'st.

Minded, *adj.* مائل máïl, قاصد qásid, متوجه mutavajjih, مستعد musta'idd.

Mindful, *adj.* هوشيار húsh-yár, خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, پروا دار parvá-dár.

Mindfully, *adv.* هوشيارانه húsh-yáránah, بطور اعتنا bi-taur-i-i'tiná, از روي توجه az-rúy-i-tavajjuh, آگاهانه ágáhánah, از صميم قلب az-samím-i-qalb, بطور پروا bi-taur-i-parvá-dárí, از روي التفات az-rúy-i-iltifát.

Mindfulness, *subs.* هوشياري húsh-yárí, خبر داري khabar-dárí, پروا داري parvá-dárí, توجه tavajjuh, اعتنا i'tiná, آگاهي ágáhí, التفات iltifát.

Mindless, *adj.* بي عقل bí-'aql, بي جان bí-ján, ديوانه dívánah, مجنون majnún.—(*Careless*) غافل gháfil, مست sust, بي خبر bí-khabar, بي اعتنا bí-i'tiná, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí.—(*To be mindless*) ذهول زدن zuhúl nimúdan, بي اعتنا شدن bí-i'tiná shudan, بي پروا گشتن bí-parvá gashtan.

Mine, *subs.* معدن ma'dan (*pl.* معادن ma'ádin), كان kán.—(*Gold mine*) معدن طلا ma'dan-i-tilá.—(*Salt mine*) معدن نمك ma'dan-i-namak.—(*Silver mine*) معدن نقره ma'dan-i-nuqrah.—(*Dug passage*) نقب naqb, لغم laghum.—*pron.* مال من mál-i-man, خاصه من khássah-i-man, از آن من az-án-i-man.—(*Whatever is mine is yours*) مال من و شما توفير ندارد mál-i-man-va-shumá taufír na-dárad.

Mine, *verb trans.* حفره زدن hafrah zadan.—(*Military term*) بنقب خراب كردن bi-naqb kharáb kardan, از بيخ بر انداختن az bíkh bar-andákhtan, بهوا پراندن bi-havá parándan.—*intrans.* كندن kandan, نقب زدن naqb zadan, معدن كار كردن ma'dan-kár kardan, نقب زني نمودن naqb-zaní nimúdan.—(*Military term*) نقب زدن naqb zadan, زير خالي كردن zír-khálí kardan.

Miner, *subs.* معدنچي ma'dan-chí, نقب زن naqb-zan, كانكن kán-kun.—(*Sapper*) لغمچي laghum-chí, نقاب naqqáb, نقبزن naqb-zan.

Mineral, *subs.* فلز filizz, معدن ma'dan.—*adj.* معدني ma'daní, كاني kání, جماد jamád.—(*Mineral water*) آب طبي áb-i-tibbí.

Mineralist, *subs.* معدن شناس ma'dan-shinás, معدن دان ma'dan-dán, معدن چي ma'dan-chí, فلز شناس filizz-shinás.

Mineralization, *subs.* معدن كاري ma'dan-kárí, فلز آميزي filizz-ámízí, معدني سازي ma'daní-sází, جوهر كاري jauhar-kárí, تركيب كني tarkíb-kuní.

Mineralize, *verb trans.* معدني كردن ma'daní kardan, معدن ساختن ma'dan sákhtan, تركيب نمودن tarkíb nimúdan, فلز وار كردن filizz-vár kardan, فلز دار ساختن filizz-dár sákhtan, مفلز كردن mufallaz kardan.—*intrans.* معدن جوئي كردن ma'dan-jú'í kardan, بي معدن گشتن bí-ma'dan gashtan, معدنيات جستن ma'daníyát justan, فلزات بدست آوردن filizzát bi-dast ávardan.

Mineralized, *adj.* مفلز mufallaz, فلز دار filizz-dár, فلز وار filizz-vár, متمعدن mutama'din, مركب murakkab, مخلوط بمعدنيات makhlút-bi-ma'daníyát.

Mineralizer, *subs.* معدن ساز ma'dan-sáz, فلز نما filizz-nimá, مفلز mufalliz, ممعدن mama'din, تركيب شو tarkíb-shau.

Mineralogical, *adj.* معدني ma'daní, كاني kání, فلزي filizzí, متعلق بعلم معادن muta'alliq-bi'ilm-i-ma'ádin.

Mineralogist, *subs.* معدن شناس ma'dan-shinás, معدن

دان ma'dan-dán, معدن چي ma'dan-chí, فلز شناس filizz-shinás.

Mineralogy, *subs.* علم معادن 'ilm-i-ma'ádin, معدن شناسي ma'dan-shinásí, معدن داني ma'dan-dání.

Minerva, *subs.* منروا minarvá (European).

Minever (*Ermine*), *subs.* قاقم qáqum, خز سفيد khazz-i-safíd.

Mingle, *verb trans.* (*Persons*) جمع كردن jam' kardan, سازش دادن sázish dádan, متحد نمودن muttahid nimúdan, متفق كردن muttafiq kardan.—(*Things*) آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), سرشتن sirishtan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan, تركيب نمودن tarkíb nimúdan, در هم كردن dar-ham kardan, متبلبل ساختن mutabalbil sákhtan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), ضائع زاي' كردن záï' kardan, پليد گردانيدن pilíd gardánídan, تخليط كردن takhlít kardan.—*intrans.* (*Persons*) مجتمع شدن mujtami' shudan, اتفاق نمودن ittifáq nimúdan, بهم شدن ba-ham shudan, با هم ساختن bá-ham sákhtan, متحد گشتن muttahid gashtan, با هم بر آمدن bá-ham bar-ámadan.—(*Things*) ارتباط پيدا كردن irtibát paidá kardan, در هم شدن dar-ham shudan, بهم آميختن *or* پيوستن ba-ham ámíkhtan *or* paivastan, اختلاط كردن ikhtilát kardan.

Mingled, *part.* ممزوج mamzúj, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, مركب murakkab, متبلبل mutabalbil.

Mingler, *subs.* ممتزج mumtazij, مختلط mukhtalit, خليط khalít, عشير 'ashír, آميز گار ámíz-gár, بهم آميز ba-ham-ámíz, مداخل mudákhil.

Mingling, *subs.* امتزاج imtizáj, اختلاط ikhtilát, تخليط takhlít, آميزش ámízish, مداخله mudákhalah, تركيب tarkíb, در آميختگي dar-ámíkhtagí, در هم بر همي dar-ham-bar-hamí.

Miniature, *subs.* صورتچه súrat-chah, تصوير چه tasvír-chah, شكل كوچك shakl-i-kúchik. — *adj.* كوچك kúchik, حقير haqír, خرد khurd, محقر muhaqqar, بي عظم bi-'uzm.

Minikin, *subs.* سنجق كوچك sanjaq-i-kúchik, سنجاقچه sanjáq-chah, عزيز 'azíz, محبوب mahbúb, كوچلو kúchlú.—*adj.* خرد khurd, كوچك kúchik, حقير haqír, نا چيز ná-chíz, صغير saghír.

Minim, *subs.* (*Dwarf*) خپل khipil, كوچك قد kúchik-qad.—(*Note in music*) منم minim (European).—(*Measure*) پيمانه كوچك paimánah-i-kúchik.—(*Drop*) نقطه nuqtah, قطره qatrah.

Minimum, *subs.* منتهائي قلت muntahá'í-i-qallat, غايت كمي ghávat-i-kamí, اقليت aqalíyat, انقصيت inqisíyat.—*adj.* كمترين kamtarín, كوچكترين kúchiktarín, كهترين kihtarín, خردترين khurdtarín, اصغر asghar, اقل aqall, ادني adná.

Mining, *subs.* معدن كني ma'dan-kaní, نقب زني naqb-zaní, حفر hafr, كند كاري kand-kárí, حفره زني hafrah-zaní.—*adj.* حفري hafrí, نقبي naqbí, معدن كني ma'dan-kaní, فلز جوي filizz-jú'í.

Minion, *subs.* محبوب mahbúb, عزيز 'azíz, دلاويز dil-ávíz, چاخان كن chákhán-kun, چاپلوس cháplús.—(*Military term*) توپ كوچك túp-i-kúchik, قالبچه qálib-chah.

Minion-like, *adj.* عزيز وار 'azíz-vár, محبوب طور mahbúb-taur, دلپسندانه dil-pasandánah, منقادانه minqádánah, بطور تذلل bi-taur-i-tazallul, خاكسارانه khák-sáránah.

Minish, *verb,* كم ساختن kam-sákhtan, كاستن kástan, كاهيدن káhídan, نقص كردن naqs kardan.

Minister, *subs.* (*Of State*) وزير vazír (*pl.* وزرا vuzará), مدبر mudabbir, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), دستور dastúr, مشير mushír, دبير dabír.—(*An envoy or resident delegate*) ايلچي ílchí, وكيل vakíl, موكل muvakkal, بالْيوز bályúz (European).—(*Prime Minister*) وزير اعظم vazír-i-a'zam, اعتماد الدوله i'timádu 'd-daulah, صدر اعظم sadr-a'zam, رئيس وزرا räís-i-vuzará, وزرا كبير kabír-i-vuzará.—(*Second Minister*) امين الدوله amínu 'd-daulah.—(*Ministers of State*) وزرا vuzará, اركان دولت arkán-i-daulat, اعيان دوله a'yán-i-daulah, وكلائي دولت vukalá'í-i-daulat, امنائي دولت umaná'í-i-daulat, مدبران مملكت mudabbirán-i-mamlakat, اوليائي سلطنت auliyá'í-i-saltanat. — (*Minister of Foreign Affairs*) وزير امور خارجه vazír-i-umúr-i-khárijah, وزير الخارجيه vazíru 'l-khárijíyah, امير دول خارجه amír-i-duval-i-khárijah.—(*Minister of the Interior*) وزير داخليه vazír-i-dákhilíyah.—(*Minister of Instruction*) وزير معارف vazír-i-ma'árif. — (*Minister of Justice*) وزير عادليه vazír-i-'ádilíyah.—(*Minister of Public Works*) وزير امور نافعه vazír-i-umúr-i-náfi'ah.—(*Minister of War*) وزير نظام vazír-i-nizám, وزير الحرب vazíru 'l-harb.—(*Minister or chief Envoy from another State*) وزير مختار vazír-i-mukhtár.—(*Minister Plenipotentiary*) وزير مختار vazír-i-mukhtár, ايلچي كبير ílchí-i-kabír.—(*Cabinet Minister*) وزير شوريٰ vazír-i-shúrá.—(*Clergyman*) قسيس qissís, كشيش kashísh, كاهن káhin (*pl.* خادم khádam).

Minister, *verb trans.* دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan, رسانيدن rasánídan, عطا كردن 'atá kardan.—*intrans.* ملازم شدن mulázim shudan, خدمت كردن khidmat kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan, معاونت دادن mu'ávanat dádan, كمك كردن kumak kardan.—(*Clerical term*) پرستاري نمودن parastárí nimúdan, خدمتي khidmatí.—(*Medical term*) دوا دادن davá dádan.

Ministerial, *adj.* وزيري vazírí, وزارتي vizáratí, صدارتي sadáratí, اميري amírí, منصبي mansabí.—(*Clerical*)

قسيسي qissísí, كشيشي kashíshí, راهبي ráhibí, خادمي khádamí, كاهني káhiní.

Ministerially, *adv.* بقاعده وزارت bi-qá'idah-i-vizárat, بطريق صدارت bi-taríq-i-sadárat.—(*Clerically*) قسيسانه qissísánah, بطور كشيش bi-taur-i-kashísh, پرستارانه parastáránah, بطرز راهب bi-tarz-i-ráhib.

Ministership, *subs.* وزارت vizárat, وكالت vikálat, دبيري dabírí.

Ministrant, *subs.* پرستار parastár, خدمت گذار khidmat-guzár, فرمان بردار farmán-burdár, محكوم mahkúm, ملازم mulázim.

Ministration, *subs.* (*Service*) خدمت khidmat, ملازمت mulázamat, نوكري naukarí, نمائي tavajjuh-nimá,í, توجه كار رسي kár-rasí, تدبير tadbír.—(*Clerical*) پرستاري parastárí, خدمتي khidmatí.—(*Agency*) وكالت vikálat, نيابت niyábat.—(*Function*) عمل 'amal, كار kár, منصب mansab, امر amr (*pl.* امور umúr).

Ministry, *subs.* وزارت vizárat, صدارت sadárat, وكالت vikálat.—(*Parliamentary term*) وزارت خانه vizárat-khánah, وكالت خانه vikálat-khánah, مجلس وزارت majlis-i-vizárat.—(*Ecclesiastical term*) خدمت khidmat, وعظ va'z, قسيسي qissísí, كشيشي kashíshí, ارشاد irshád.

Minium (*Red oxide of lead*), *subs.* شنگرف shangarf, سرنج suranj, زنجفره zinjifrah.

Mink, *subs.* راسو rású, سمور samúr.

Minnow, *subs.* ماهي كوچك máhí-i-kúchik, سميكه samíkah.

Minor, *subs.* (*Person*) كم سن kam-sinn, صغير السن saghíru 's-sinn, خورد سال khurd-sál, نا بالغ ná-báligh. —(*Term of logic*) صغريل sughrá, تالي tálí.—*adj.* صغير saghír, اصغر asghar, كه kih, كهتر kihtar, كم kam, كمتر kamtar, اقل aqall, جزئي juz,í, نا كرامند ná-karámand. — (*Minor key in music*) نوائي ماتم navá,í-i-mátam, صوت محزن saut-i-muhzan.

Minority, *subs.* (*Being under age*) خورد سالي khurd-sálí, صغر السن sigharu 's-sinn.—(*Smaller number, &c.*) كمي kamí, كمتري kamtarí.—(*Parliamentary term*) طرف اقل taraf-i-aqall, اقليت aqallíyat, قلت qillat, كميت kamíyat.—(*Those persons were in a minority*) عدد اين اشخاص قلت داشت 'adad-i-ín ashkhás qillat dásht.

Minotaur, *subs.* گاو بدن gáv-badan, گاو تن gáv-tan, گاو مرد gáv-mard.

Minster, *subs.* كليسيا kalísiyá, بيعه bí'ah (*pl.* بيع biya'), كنشت kunisht, معبد راهبان ma'bad-i-ráhibán.

Minstrel, *subs.* (*Musician*) مطرب mutrib, مغني mughannú, سازنده sázandah, موسقي دان músiqí-dán, آوازه خوان ávázah-khán.—(*Singer of ballads*) خواننده khánandah, قوال qavvál, عاشق 'áshiq. [This latter term is applied to a class of wandering minstrels, who sing Turkish ballads.]

Minstrelsy, *subs.* مطربي mutribí, آوازه خواني ávázah-khání, تغنيه taghniyah, سازندگي sázandagí.—(*Music*) آلات موسقي álát-i-músiqí, اسباب غنا asbáb-i-ghaná, ادوات سازندگي advát-i-sázandagí. — (*Company of musicians*) جماعت مطربان jamá'at-i-mutribán, دسته قوالان dastah-i-qavválán.

Mint, *subs.* (*Mentha plant*) پودينه púdínah, پدن pudun, نعناع na'ná', شود shivid, فودنج faudanj.—(*For coinage*) دار الضرب dáru 'z-zarb, ضرابخانه zarráb-khánah. محل اختراع mahall-i-ikhtirá', منشا گاه mansha-gáh.

Mint, *verb,* (*Coin*) ضرب كردن zarb kardan, سكه زدن sikkah zadan, درست كردن durust kardan, قالب زدن qálib zadan.—(*Invent*) اختراع كردن ikhtirá' kardan, ايجاد نمودن íjád nimúdan, افترا كردن iftirá kardan. در آوردن dar-ávardan, بهم بافتن ba-ham báftan.

Mintage, *subs.* (*Coinage*) سكه زني sikkah-zaní, ضرابي zarrábí.—(*Duty*) حق سكه زني haqq-i-sikkah-zaní, خراج ضرابي khiráj-i-zarrábí, خرج سكه kharj-i-sikkah.

Minuend, *subs.* (*Arithmetical term*) عدد ماٴخوذ منه 'adad-i-mákhúz-minhi, منقوص منه manqús-minhi.

Minuet, *subs.* رقص raqs, رقاصي raqqásí, هروله harvalah.

Minus, *subs.* (*Arithmetical term*) تفريق tafríq (*as* پنج تفريق سه panj tafríq-i-sih, *five minus three*), الا illá, ناقص náqis, بجز bi-juz.—(*Geometrical sign*) علامت تفريق 'alámat-i-tafríq.

Minute, *subs.* (*Of time*) دقيقه daqíqah, لمحه lamhah. —(*Memorandum*) تسويد tasvíd, رقم زد raqam-zad.—(*In a minute*) الان al-án, همين حالا hamín-hálan, به زودي bi-zúdí.—*adj.* دقيق daqíq, رقيق raqíq, ريزه rízah, خرد khurd, كوچك kúchik, باريك بين bárík-bín, باريك bárík, نكته گير nuktah-gír.

Minute, *verb,* تسويد كردن tasvíd kardan, مسوده نمودن musavvadah nimúdan, رقمزد كردن raqam-zad kardan, ريز بر داشتن ríz bar-dáshtan.

Minute-book, *subs.* ياد داشت نامه yád-dásht-námah, دفتر ياد داشت daftar-i-yád-dásht, كتاب التذاكر kitábu 't-tazákur.

Minute-glass, *subs.* شيشه دقيقه shíshah-i-daqíqah, دقيقه شناس daqíqah-shinás, دقيقه گو daqíqah-gú, ريگ دان ríg-dán.

Minute-gun, *subs.* توپ دقيقه در رو túp-i-daqíqah-dar-rau, توپ دقيقه túp-i-daqíqah, دقيقه زن daqíqah-zan.

Minute-hand, *subs.* عقربك دقيقه گو 'aqrabak-i-daqíqah-gú, عقربك دقيقه 'aqrabak-i-daqíqah, دقيقه نما daqíqah-nimá.

Minutely, *adv.* با دقت bá-diqqat, نقير و قطمير naqír-

va-qatmír, بدقيقه bi-daqíqah, دقيقه daqíqah, بهر دقيقه bi-har-daqíqah, از روي تدقيق az-rúy-i-tadqíq, مدققانه mudaqqaqánah, با رسيدگي تام bá-rasídagí-i-támm, بي كم و زياد bi-kam-u-ziyád.

Minute-men, *subs.* اشخاص سر دقيقه حاضر ashkhás-i-sar-i-daqíqah-házir, هر وقت آمادگان har-vaqt-ámádagán.

Minuteness, *subs.* (*Exactness*) دقيقي daqíqí, باريك bárík-bíní, دقت diqqat, تدقيق tadqíq, نكته بيني nuktah-gírí.—(*Smallness*) كوچكي kúchikí, صغر sighar, خردي khurdí, حقارت hiqárat.

Minutiæ, *subs.* نكات nikát, دقائق daqáïq, جزئيات juz,íyát, تفاصيل جزئيه tafásíl-i-juz,íyah.

Minx, *subs.* (*Person*) نازنين názanín.—(*Dog*) طوله سگ ماده túlah-i-sag-i-mádah.

Miocene, *adj.* كم تازگي تر kam-tázagí-tar, نا جديدتر ná-jadíd-tar, نا حادثتر ná-hádis-tar, كم حادث تر kam-hádis-tar.

Mirabile dictu, *interj.* احدوثه ahdúsah, عجوبه u'júbah, عجيب البيان 'ajíbu 'l-bayán, قصه شگفت qissah-i-shigift.

Mirabilis jalapa (*Marvel of Peru*), *subs.* لاله عباسي lálah-i-'abbásí.

Miracle, *subs.* كرامت karámat, اعجوبه u'júbah, آيت áyat, چيز شگفت chíz-i-shigift, امر غريب amr-i-gharíb, خارق عادت kháriq-i-'ádat.—(*Wrought by a prophet*) معجزه mu'jizah.—(*Prodigy*) عجب العجائب 'ajabu 'l-'ajáïb, استدراج istidráj, خرق عادت khirq-i-'ádat, خارقه هنگفت kháriqah-i-hanguft.—(*He is a miracle of learning*) اعجوبه ايست در تعلم u'júbah íst dar ta'allum.

Miraculous, *adj.* معجز نشان mu'jiz-nishán, عجيب 'ajíb, اعجازي a'jází, عجيب 'ajíb, غريب gharíb, حيرت افزا hairat-afzá.

Miraculously, *adv.* بطور اعجاز bi-taur-i-a'jáz, بطرز عجيب bi-tarz-i-'ajíb, بنحوي غريب bi-nahví-i-gharíb, بر سبيل معجز نمائي bar-sabíl-i-mu'jiz-nimá,í, بطريق آيت bi-taríq-i-áyat.

Mirador, *subs.* بالا خانه bálá-khánah, غرفه ghurfah, شاهنشين sháh-nishín, حجره فوقاني hujrah-i-fauqání.

Mirage, *subs.* سراب saráb, كوراب kúráb, واله válah, نمايش آبه nimáyish-i-ábah, آب نما áb-nimá.

Mire, *subs.* گل gil, طين tín, حما hamá, وحل vahl, لجن lajin, رجن rajan, لائي lá,í.

Mire, *verb trans.* گل آلودن gil álúdan, لجن مال كردن lajin-mál kardan, چرك نمودن chirk nimúdan, پر گل كردن pur-gil kardan.—(*Fix in mud*) در گل نشاندن dar gil nishándan, در لجن انداختن dar lajin andákhtan.—*intrans.* در گل نشستن dar gil nishistan, لجن گير lajin-gír shudan, در گل فرو ماندن dar gil furú-mándan.

Mirificent, *adj.* معجز نما mu'jiz-nimá, اعجوبه كار u'jú-bah-kár, حيرت انگيز hairat-angíz, تعجب آور ta'ajjub-ávar.

Miriness, *subs.* پر گلي pur-gilí, لجن داري lajin-dárí, گل آلودي gil-álúdí, پر لائي pur-lá,í, وحل داري vahl-dárí.

Mirror, *subs.* آئنه áïnah, مرات mirát (*pl.* مرايا maráyá), جام jám, مظهر mazhar, عكس انداز 'aks-andáz.—(*Room inlaid with mirrors*) آئنه خانه áïnah-khánah.—(*The decoration of rooms with small mirrors*) آئنه كاري áïnah-kárí.

Mirror, *verb*, عكس نمودن 'aks nimúdan *or* انداختن andákhtan, انعكاس كردن in'ikás kardan, مرئي ساختن mar,í sákhtan.—(*Metaphorically*) نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), ظاهر كردن záhir kardan.—(*He mirrors in his look the follies of mankind*) يك عالم حماقت در چهره خويش ظاهر ميسازد yak 'álam-i-himáqat dar chihrah-i-khísh záhir mí-sázad.

Mirth, *subs.* خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurramí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbisát, شادي shádí, شادماني shád-mání, عشرت 'ishrat, فراح faráh, فرح farah, فرحت farhat, بهجت buhjat, ابتهاج ibtihájj, عيش 'aish, شعف sha'af, استبشار istibshár, خورسندي khursandí, تنعم tana''um, طرب tarab.

Mirthful, *adj.* شاد shád, شادمان shád-mán, خوش khush, دلخوش dil-khush, خوشدل khush-dil, خرم khurram, بهيج bahíj, دلشاد dil-shád, فرحناك farah-nák, مشعوف mash'úf, مبتهج mubtahij, مسرور masrúr, پر طرب pur-tarab, متعيش muta'ayyish, خورسند khur-sand, متنعم mutana''im, تر دماغ tar-dimágh.

Mirthfully, *adv.* دلخوشانه dil-khushánah, شاد مانانه shád-mánánah, بطور دلخوشي bi-taur-i-dil-khushí, بطرز خرمي bi-tarz-i-khurramí, مسرورانه masrúránah, مبتهجانه mubtahijánah.

Mirthfulness, *subs.* خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurramí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbisát, شادي shádí, شادماني shád-mání, عشرت 'ishrat, فراح faráh, فرح farah, فرحت farhat, بهجت buhjat, ابتهاج ibtihájj, عيش 'aish, شعف sha'af, استبشار istibshár, خورسندي khursandí, تنعم tana''um, طرب tarab.

Mirthless, *adj.* بي فره bí-farah, بي مسرت bí-masarrat, نا خورسند ná-khursand, بي دماغ bí-dimágh.

Mirthlessness, *subs.* بي فرحي bí-farahí, بي مسرتي bí-masarratí, نا خورسندي ná-khursandí, بي دماغي bí-dimághí, عدم انبساط 'adam-i-imbisát, نا خرمي ná-khurramí.

Miry, *adj.* گلدار gil-dár, گلناك gil-nák, پر لجن pur-lajin, لجني lajiní, وحل دار vahl-dár, گل آلودي gil-álúdí.

Mirza, *subs.* میرزا mírzá.

Misacceptation, *subs.* خطا پذيري khatá-pazírí, سهو sahv, اشتباه ishtibáh, غلط فهمي ghalat-fahmí, کج ادراکي kaj-idrákí.

Misadventure, *subs.* خطا khatá, سهو sahv, آفت áfat, بد بختي bad-bakhtí, بلا balá, سو اتفاق sú-i-ittifáq, واقعه بد váqi'ah-i-bad, داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), حادثه نا ملائم hádisah-i-ná-muláïm.

Misadventurous, *adj.* نا سازگار ná-sázigár, بد اتفاق bad-ittifáq, آفتمند áfat-mand, پر مصيبت pur-musíbát, زحمت دار zahmat-dár.

Misaffirm, *verb,* نا صحيح گفتن ná-sahíh guftan, خطا ايجاب کردن khatá-íjáb kardan, تصديق بلا تصور نمودن tasdíq-i-bilá-tasavvur nimúdan, غلط ادا کردن ghalat-adá kardan.

Misaimed, *adj.* غلط انداز ghalat-andáz, خطا شده khatá-shudah, نا صائب ná-sáïb, کج رفته kaj-raftah, نا صواب ná-saváb.

Misallege, *verb,* غلط تقديم نمودن ghalat taqdím nimúdan, بد ادعا کردن bad-iddi'á kardan.

Misalliance, *subs.* بد ارتفاقي bad-irtifáqí, نا هم صحبتي ham-suhbatí-i-ná-munásib, بي موافقتي bí-muváfaqatí, نا همسازي ná-ham-sází.—(*As regards marriage*) نا همتائي ná-ham-tá,í, نا کفوي ná-kufví, نا موافقي ná-muváfiqí, نا دمسازي ná-dam-sází, عدم مجانست 'adam-i-mujánasat.

Misallied, *adj.* نا مرتفق ná-murtafiq, بد ارتفاق bad-irtifáq, نا همساز há-ham-sáz, نا همجنس ná-ham-jins.—(*As regards marriage*) نا کفو ná-kufv, نا موافق ná-muváfiq, نا دمساز ná-dam-sáz, غير مجانس ghair-i-mujánis, نا همتا ná-ham-tá.

Misanthrope, *subs.* ترش مزاج turush-mizáj, ترش طبع turush-tab', آزار مردم mardum-ázár, وحشي vahshí, سخت دل sakht-dil.

Misanthropic, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, ترش طبع turush-tab', آزار مردم mardum-ázár, وحشي vahshí, سخت دل sakht-díl.

Misanthropy, *subs.* ترش مزاجي turush-mizájí, سختي sakhtí, درشتي durushtí, وحوشيت vuhúshíyat, مردم آزاري mardum-ázárí, سخت دلي sakht-dilí.

Misapplication, *subs.* بي موافقي bí-muváfiqí, بي موضعي bí-mauz'í, اسناد غلط isnád-i-ghalat, بيجا کاري bí-já-kárí, نسبت بيجا nisbat-i-bí-já, غلط چسباني ghalat-i-chasbání, بي موردي bí-mauridí.

Misapplied, *adj.* غير محل ghair-i-mahall, بيجا bí-já, بي وجه bí-vajh, بي موقع bí-mauqi', بي مورد bí- maurid, بي موضع bí-mauzi'.

Misapply, *verb,* اسناد بيجا دادن isnád-i-bí-já dádan, بي موضع ايراد آوردن bí-mauzi' írád ávardan, بي موقع ذکر کردن bí-mauqi' zikr kardan, بيجا گفتن bí-já guftan, غلط نسبت دادن ghalat nisbat dádan, ياوه حمل کردن yávah haml kardan.—(*Squander*) بر باد کردن bar bád kardan, ضائع نمودن záï' nimúdan.

Misapprehend, *verb,* بد فهميدن bád fahmídan, غلط انگاشتن ghalat angáshtan, درست در نيافتن durust dar-níyáftan, حمل بر خطا نمودن haml bar khatá nimúdan, کج ادراك کردن kaj idrák kardan.

Misapprehension, *subs.* خطا khatá, غلط ghalat, غلط انگاري ghalat-angárí. — (*Understanding wrong*) کج ادراکي kaj-idrákí, کج فهمي kaj-fahmí, خبط khibt.

Misappropriation, *subs.* تخصيص بيجا takhsís-i-bí-já, تعيين نا مناسب ta'yín-i-ná-munásib, وضع در غير موضع vaz'-i-dar-ghair-i-mauzi', بيحسابي bí-hisábí.

Misbecome, *verb,* نا شايستن ná-sháyistan, نا سزيدن ná-sizídan, مناسب نبودن munásib na-búdan, اخت نشدن ukht na-shudan, نا برازنده بودن ná-barázandah búdan.

Misbehave, *verb,* بد رفتاري نمودن bad-raftárí nimúdan, بد سلوکي نمودن bad-sulúkí nimúdan, حرکات بيجا harakát-i-bí-já kardan, درست راه نرفتن durust-ráh na-raftan, نا قلائي نمودن ná-qulá,í nimúdan, بي ادبي کردن bí-adabí kardan.

Misbehaviour, *subs.* بد رفتاري bad-raftárí, بد سلوکي bad-sulúkí, وضع نا سزا vaz'-i-ná-sizá, بي ساختگي bí-sákhtagí, نا قلائي ná-qulá,í, حرکت بيجا harakat-i-bí-já, بي ادبي bí-adabí, فعل نا شايست fi'l-i-ná-shávist.

Misbelief, *subs.* عدم اعتقاد 'adam-i-i'tiqád, بي اعتقادي bí-i'tiqádí, بد اعتقادي bad-i'tiqádí, بي ايماني bí-ímání, بد مذهبي bad-mazhabí, زشت ايماني zisht-ímání, کج خيالي kaj-khiyálí, خطا منشي khatá-manishí, کفر kufr.

Misbeliever, *subs.* کافر káfir, بد عقيده bad-'aqídah, بد کيش bad-kísh, بد اعتقاد bad-i'tiqád, بد مذهب bad-mazhab, زشت ايمان zisht-ímán, کج خيال kaj-khiyál, خطا منش khatá-manish.

Misbestow, *verb,* بيجا بخشيدن bí-já bakhshídan, نا مناسب عطا کردن ná-munásib 'atá kardan, بغير محل دادن bi-ghair-i-mahall dádan, افراط کردن ifrát kardan, اسراف نمودن isráf nimúdan.

Miscalculate, *verb,* غلط شمردن ghalat shimurdan, بد حساب کردن bad-hisáb kardan, خطا پنداشتن khatá pindáshtan, کج انگاشتن kaj angáshtan, سهو نمودن sahv nimúdan, خبط کردن khibt kardan.

Miscalculation, *subs.* غلط شماري ghalat-shimárí, بد

حسابي bad-hisábí, خطا پنداري khatá-pindárí, كج انگاري kaj-angárí, سهو sahv, خبط khibt.

Miscall, *verb,* غلط خواندن ghalat khándan, خطا ناميدن khatá námídan, نا مناسب تسميه كردن ná-munásib tasmiyah kardan, بيجا نام گذاردن bí-já nám guzárdan, سهواً طلبيدن sahvan talabídan.

Miscarriage, *subs.* (*Failure*) خيبت khaibat, خسارت khasárat, زيان ziyán, حرمان hirmán.—(*Improper behaviour*) بد سلوكي bad-sulúkí, بد رفتاري bad-raftárí, بد حركتي bad-harakatí, تقصير taqsír, زشت عملي zisht-'amalí, قصور qusúr. — (*Abortion*) سقوط حمل suqút-i-haml, اسقاط حمل isqát-i-haml, سقط حمل saqt-i-haml.—(*Miscarriage of justice*) سقوط عدل suqút-i-'adal, سو انصاف sú-i-insáf, عدم انصاف 'adam-i-insáf, قصور عدالت qusúr-i-'adálat.

Miscarry, *verb,* (*Fail*) قاصر آمدن qásir ámadan, كوتاه انداختن kútáh andákhtan, اسقاط كردن isqát kardan, سقط نمودن saqat nimúdan, بي بهره گشتن bí-bahrah gashtan, صورت نگرفتن súrat na-giriftan, بهدر رفتن bi-hadar raftan.—(*As a woman*) سقط نمودن saqat ni-múdan.—(*The scheme miscarried*) تدبير صورت نگرفت tadbír súrat na-girift, كار بهدر رفت kár bi-hadar raft.

Miscast, *subs.* غلط اندازي ghalat-andází, سهو حسابي sahv-hisábí, خطا شماري khatá-shimárí.

Miscast, *verb,* غلط اندازي كردن ghalat-andází kardan, سهو حسابي نمودن sahv-hisábí nimúdan, خطا انداختن khatá andákhtan, خطا شمردن khatá shimurdan.

Miscellanarian, *subs.* مختلف نويس mukhtalif-nivís, اقسام نگار iqsám-nigár, انواع دان anvá'-dán, جنگ ساز jung-sáz.

Miscellaneous, *adj.* مختلف mukhtalif, متفرق mutafarriq, متنوع mutanavvi', گوناگون gún-á-gún, اقسامي iqsámí, انواعي anvá'í.

Miscellaneously, *adv.* بطورهائي مختلف bi-taurhá'í-i-mukhtalif, بانواع مختلفه bi-anvá'-i-mukhtalifah, بطرزهاي گوناگون bi-tarzhá'í-i-gún-á-gún, بطور آميخته bi-taur-i-ámíkhtah, مخلوطاً makhlútan, مختلطاً mukhtalitan.

Miscellany, *subs.* اجتماع ijtimá', مخلوطه makhlútah, مجموعه majmú'ah, جنگ jung.

Mischance, *subs.* خطا khatá, سهو sahv, آفت áfat, بد بختي bad-bakhtí, بلا balá, داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), سو قضا sú-i-qazá, بد طالعي bad-tálí'í, شامت shámat, ميشومي maishúmí, نحوست nuhúsat, بد اتفاقي bad-ittifáqí, بد نصيبي bad-nasíbí, سو حظ sú-i-hazz.

Mischarge, *subs.* غلط حسابي ghalat-hisábí, سهو شماري sahv-shimárí, خبط حسابي khibt-hisábí, ياوه انگاري yávah-angárí, خبط در دخل و خرج khibt dar dakhl-u-kharj.

Mischarge, *verb,* بد حساب كردن bad-hisáb kardan, بيجا خرج دادن bí-já kharj dádan, خبط حساب كردن khibt-hisáb kardan, سهو كردن sahv kardan.

Mischief, *subs.* شرارت sharárat, قباحت qabáhat, شر sharr (*pl.* شرور shurúr).—(*Evil*) قبح qubh, ضرر zarar, مضرت mazarrat, گزند guzand, بدي badí, مفسدت mufsidat, فساد fasád, آسيب ásíb, خرابي kharábí, نقصان nuqsán, خسارت khasárat, زيان ziyán, اخلال ikhlál, فتنه fitnah. — (*The mischief of the matter is this*) خرابي كار اينست kharábí-i-kár ín ast.

Mischief, *verb,* ضرر رسانيدن zarar rasánídan, خرابي كردن kharábí kardan, خسارت دادن khasárat dádan, ايذا كردن ízá kardan, اخلال نمودن ikhlál nimúdan.

Mischief-maker, *subs.* فساد كار fasád-kár, مفسد mufsid, خرابي كن kharábí-kun, مفتن mufattin, مخل mukhill, خر مگس معركه khar-magas-i-ma'rikah.

Mischief-making, *subs.* مفسد mufsid, مفسده بر پا كن mufsidah-bar-pá-kun, خرابي كار kharábí-kár, ضرر رسان zarar-rasán, اخلال نمائي ikhlál-nimá'í, شيطانيت shaitániyat, شرور sharúr.

Mischievous, *adj.* شرير sharír, مضر muzirr, مفسد mufsid, زيان آور ziyán-ávar, آسيب ده ásíb-dih, نقصان رسان nuqsán-rasán, گزند بخش guzand-bakhsh, مضرت مند mazarrat-mand, خرابي دار kharábí-dár.

Mischievously, *adv.* مفسدانه mufsidánah, مضرانه muzirránah, موذيانه müzíyánah, شريرانه sharíránah, بر سبيل اخسار bar-sabíl-i-ikhsár.—(*Hurtfully*) بطور ايذا bi-taur-i-ízá, بقصد آسيب bi-qasd-i-ásíb, بطرز اخلال bi-tarz-i-ikhlál, بعنوان صدمه رساني bi-'inván-i-sadamah-rasání.

Mischievousness, *subs.* فساد كاري fasád-kárí, مفسدي mufsidí, شرارت sharárat, موذيگري müzígarí, آزار رساني ázár-rasání, فتنه گري fitnah-garí.—(*Hurtfulness*) مضرت mazarrat, ايذا ízá, اضرار izrár, رنج آوري ranj-ávarí, الم دهي alam-dihí, آسيبناكي ásíb-nákí.

Mischoice, *subs.* بد انتخابي bad-intikhábí, بد گزيني bad-guzíní.

Mischoose, *verb,* بد انتخاب كردن bad-intikháb kardan, بد گزيدن bad-guzídan, غلط اختيار نمودن ghalat-ikhtiyár nimúdan, سهواً بر گزيدن sahvan bar-guzídan, اشتباه در استفا نمودن ishtibáh dar istifá nimúdan.

Miscitation, *subs.* غلط انتخابي ghalat-intikhábí, خطا خواني khatá-khání, بد استعاره كني bad-isti'árah-kuní, خبط در عبارت گيري khibt dar 'ibárat-gírí, خطا نقل كني khatá-naql-kuní.

Miscite, *verb,* غلط انتخاب كردن ghalat-intikháb kardan, خطا خواندن khatá khándan, بد استعاره كردن bad-isti'árah kardan, خبط در عبارت گيري نمودن khibt

dar 'ibárat-gírí nimúdan, خطا نقل كردن khatá-naql kardan.

Misclaim, *subs.* غلط ادعائي iddi'á,í-i-ghalat, دعوي بيهوده da'ví-i-bíhúdah, مطلب باطل matlab-i-bátil, سوٴال بيجا süál-i-bí-já.

Misclaim, *verb,* غلط كردن ادعائي iddi'á,í-i-ghalat kardan, دعوي بيهوده نمودن da'ví-i-bíhúdah nimúdan, مطلب باطل جستن matlab-i-bátil justan, سوٴال بيجا نمودن süál-i-bí-já nimúdan.

Miscomputation, *subs.* غلط شماري ghalat-shimárí, بد حسابي bad-hisábí, خبط حسابي khibt-hisábí, سهو شماره sahv-shimárah.

Miscompute, *verb,* غلط شمردن ghalat shimurdan, بد حساب كردن bad-hisáb kardan, خبط حساب نمودن khibt-hisáb nimúdan, سهو شماره كردن sahv-shimárah kardan.

Misconceive, *verb,* بد خيال كردن bad-khiyál kardan, خطا تصور كردن khatá-tasavvur kardan, درست نفهميدن durust na-fahmídan, غلط فهميدن ghalat fahmídan, تصور بيجا نمودن tasavvur-i-bí-já nimúdan.

Misconception, *subs.* بد فهمي bad-fahmí, كج انديشي kaj-andíshí, خبط khibt, بد مظنگي bad-mazinnagí, مطلب نا فهمي matlab-ná-fahmí, غلط ghalat, اشتباه ishtibáh, غلط خيالي ghalat-i-khiyálí, بد فكري bad-fikrí.

Misconduct, *subs.* بد رفتاري bad-raftárí, بد سلوكي bad-sulúkí, وضع نا سزا vaz'-i-ná-sizá, بي ساختگي bí-sákhtagí, بد حركتي bad-harakatí, قبح سيرت qubh-i-sírat, زشت سيرتي zisht-síratí, نا رو زني ná-rau-zaní, تفريط tafrít.

Misconjecture, *subs.* حدس باطل hads-i-bátil, قياس زشت qiyás-i-zisht, ظن غلط zann-i-ghalat, خرص khars, گمان خطا gumán-i-khatá.

Misconjecture, *verb,* حدس باطل نمودن hads-i-bátil nimúdan, قياس زشت كردن qiyás-i-zisht kardan, ظن غلط بردن zann-i-ghalat burdan, خرص كردن khars kardan, گمان خطا كردن khatá-gumán kardan.

Misconstruction, *subs.* تاٴويل بيجا täwíl-i-bí-já, معني غلط ma'ní-i-ghalat, تفسير بيهوده tafsír-i-bíhúdah, توجيه بد taujíh-i-bad, تعبير باطل ta'bír-i-bátil, حقيقت نا فهمي haqíqat-i-ná-fahmí, مقصود ندائي maqsúd-na-dání.

Misconstrue, *verb,* تاٴويل بيجا كردن täwíl-i-bí-já kardan, غلط معني كردن ghalat-ma'ní kardan, بد تفسير كردن bad-tafsír kardan, تعبير نا مناسب نمودن ta'bír-i-ná-munásib nimúdan, بد توجيه كردن bad-taujíh kardan.

Miscount, *subs.* غلط حساب hisáb-i-ghalat, بد شماري bad-shimárí, اشتباه ishtibáh, سهو sahv, خبط khibt.

Miscount, *verb trans.* بد شمردن bad shimurdan, غلط حساب كردن ghalat hisáb kardan, بيجا مضروب داشتن bí-já mahsúb dáshtan.—*intrans.* سهو در حساب نمودن sahv dar hisáb nimúdan, اشتباه كردن ishtibáh kardan, خبط كردن khibt kardan.

Miscreant, *subs.* اوباش aubásh, الدنگ aldang, لوطي lútí, لا مذهب lá-mazhab, ملحد mulhid, بي دين bí-dín.

Misdate, *subs.* غلط تاٴريخي ghalat-táríkhí, تاٴريخ غلط táríkh-i-ghalat, مورخه غير صحيح murakhkhah-i-ghair-i-sahíh.

Misdate, *verb,* غلط تاٴريخ گذاشتن ghalat-táríkh guzásh-tan, در تاٴريخ غلط كردن dar táríkh ghalat kardan, خطا موٴرخ نمودن khatá-müarrakh nimúdan, تاٴريخ غلط نوشتن táríkh-i-ghalat nivishtan.

Misdeed, *subs.* بد كرداري bad-kirdárí, بد عملي bad-'amalí, بد فعلي bad-fi'lí, قصور qusúr, خطا khatá, تقصير taqsír, فسق fisq, نا روا كاري ná-ravá-kárí.

Misdeem, *verb,* بد سنجيدن bad sanjídan, غلط حكم كردن ghalat-hukm kardan, خطا فهميدن khatá fahmí-dan, بد پنداشتن bad pindáshtan, درست حساب نكردن durust-hisáb na-kardan.

Misdemean, *verb,* بد معاشرت كردن bad-ma'ásharat kardan, بد راه رفتن bad-ráh raftan, بد سلوكي نمودن bad-sulúkí nimúdan, نا درستي كردن ná-durustí kar-dan, قصور ورزيدن qusúr varzídan, تقصير نمودن taqsír nimúdan, بد حركتي كردن bad-harakatí kardan.

Misdemeanour, *subs.* بد رفتاري bad-raftárí, بد سلوكي bad-sulúkí, وضع نا سزا vaz'-i-ná-sizá, بي ساختگي bí-sákhtagí.—(*Crime*) گناه gunáh, تقصير taqsír, قصور qusúr, جرم jurm (*pl.* اجرام ajrám).

Misdirect, *verb,* غلط ارشاد كردن ghalat-irshád kardan, راه باطل نمودن ráh-i-bátil nimúdan, بد فرستادن bad firistádan, بر خطا رهنموني كردن bar khatá rah-nimúní kardan, بغير راه صواب بردن bi-ghair-i-ráh-i-saváb burdan.—(*Applied to a letter*) غلط ارسال نمودن ghalat-irsál nimúdan, سهواً فرستادن sahvan firistádan, بطور خبط روانه كردن bi-taur-i-khibt ravánah kardan.

Misdirected, *part.* غلط فرستاده ghalat-firistádah, غلط ارشاد شده ghalat-irshád-shudah. — (*Letter*) غلط فرستاده ghalat-firistádah, غلط ارسال شده ghalat-irsál-shúdah, بر خطا رفته bar-khatá-raftah.

Misdirection, *subs.* خطا نمائي khatá-nimá,í, بد تدبيري bad-tadbírí, غلط اندازي ghalat-andází, بد ارشاد irshád-i-bad.—(*Of a letter*) بد ارسالي bad-irsálí, بد فرستي bad-firistí, غلط روانه كني ghalat-ravánah-kuní. —(*Legal term*) تهمت tuhmat, سهو قضات sahv-i-quzát, حكم نا حق hukm-i-ná-haqq.

Misdo, *verb,* بد بفعل آوردن bad-bi-fi'l ávardan, بد انجام دادن bad-anjám dádan, بدي كردن badí kardan, خطا نمودن khatá nimúdan, قصور ورزيدن qusúr varzídan, اسائت نمودن isáät nimúdan.

Misdoer, *subs.* گناه کار gunáh-kár, خطا کار khatá-kár, مذنب muznib, اثیم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سیه rú-siyah, تقصیر کار taqsír-kár, مجرم mujrim, بد کار bad-kár, مسي musí.

Misdoing, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, تقصیر taqsír, قصور qusúr, جریمه jarímah, جرم jurm (*pl.* اجرام ajrám), جنایت janáyat, خطا khatá, اثم ism, ذنب zamb, عیب ‘aib, اسآءت isáät, تقصیر کاري taqsír-kárí, اجرام ijrám, بد کاري bad-kárí.

Misdoubt, *subs.* بد مظنگي bad-mazinnagí, بي عزمي bí-‘azmí, نا استواري ná-ustuvárí, تردد taraddud.

Misdoubt, *verb,* ظن فریب بردن zann-i-firíb burdan, بقصد آزار متهم داشتن bi-qasd-i-ázár muttahim dáshtan, شبهه در حق داشتن shubhah dar-haqq dáshtan.

Misemploy, *verb,* بیجا صرف نمودن bí-já sarf nimúdan, بعمل بد وا داشتن bi-‘amal-i-bad vá-dáshtan, بد بکار bad bi-kár burdan, ضائع کردن zái‘ kardan, استعمال بد کردن isti‘mál-i-bad kardan.

Misemployed, *part. and adj.* بیجا صرف شده bí-já-sarf-shudah, بعمل بد وا داشته bi-‘amal-i-bad-vá-dáshtah, بد بکار برده bad-bi-kár-burdah, ضائع شده zái‘-shudah, مستهلك mustahlak.

Misemployment, *subs.* صرف در عمل بیجا sarf dar-‘amal-i-bí-já, سوء استعمال sú,-i-isti‘mál, تضییع tazyí‘, استهلاك istihlák.

Misentry, *subs.* غلط ادخال idkhál-i-ghalat, ثبت باطل sabat-i-bátil.—(*In a book*) سهو نویسي sahv-nivísí, خبط دفتر khibt-daftar.

Miser, *subs.* بخیل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), باخل bákhil, ممسك mumsik, لئیم läím, جوکي júkí, طمعکار tama‘-kár, خسیس khasís, حریص harís, طماع tammá‘, کنس kinis, تنگ چشم tang-chashm, مالپرست mál-parast.

Miserable, *adj.* شکسته حال shikastah-hál, پریشان parishán, پریشان حال parishán-hál, بد حال bad-hál, مستمند mastmand, مسکین miskín, بیچاره bí-chárah, نا چار ná-chár, خوار khár, سیاه روز siyáh-rúz, شقي shaqí, آزار دیده ázár-dídah, رنجور ranjúr, رنج کشیده ranj-kashídah, منکوب mankúb, فلکزده falak-zadah, مصیبت کش musíbat-kash, بي طالع bí-táli‘, بد اختر bad-akhtar, بد بخت bad-bakht, بي اقبال bí-iqbál, مشوم mashúm, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, محنتکش mihnat-kash, محنتزده mihnat-zadah.—(*To be miserable*) رنجیدن ranjídan, مبتلا شدن mubtalá shudan, رنجش یافتن ranjish yáftan, رنج کشیدن ranj kashídan, بد بخت شدن bad-bakht shudan, سیاه روز گردیدن siyáh-rúz gardídan.

Miserably, *adv.* بطور بد بختي bi-taur-i-bad-bakhtí, بطرز پریشاني bi-tarz-i-parishání, بد بختانه bad-bakht-ánah, بشدت بدي bi-shiddat-i-badí, بغایت ذلت bi-ghávat-i-zillat, با کمال بیچارگي bá-kamál-i-bí-cháragí.

Miserere, *subs.* کلمه توبه kalamah-i-taubah, زبور آه zabúr-i-áh.

Miserliness, *subs.* بخیلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama‘, طمعکاري tama‘-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت läámat, قتور qutúr, شح shahh, نا کسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Miserly, *adj.* بخیل bakhíl, طماع tammá‘, دني طبع duní-tab‘, لئیم läím, شحیح shahíh, تنگ چشم tang-chashm, ممسك mumsik, حرص مند hirs-mand, نا کس ná-kas.—(*Miserly fellow*) ممسك mumsikak.

Misery, *subs.* بیچارگي bí-cháragí, خواري khárí, خرابي kharábí, مسکنت maskanat, شقاوت shaqávat, درماندگي dar-mándagí, شکسته حالي shikastah-hálí, فلاکت falákat, بلا balá, تعاست ta‘ásut, بد بختي bad-bakhtí, مصیبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), مصیبت کشي musíbat-kashí, سختي sakhtí, عذاب ‘azáb, محنت mihnat, نکبت nakbat, مدبري mudbirí, درد مندي dard-mandí, اذیت azíyat, بلیت balíyat (*pl.* بلیات balíyát), آفت áfat (*pl.* آفات áfát).—(*Eternal misery*) عقاب ابدي ‘aqáb-i-‘abadí, عذاب سرمدي ‘azáb-i-sarmadí.

Misfeasance, *subs.* عیب ‘aib (*pl.* عیوب ‘uyúb), خطا khatá, قصور qusúr, بد کاري bad-kárí, گناه gunáh, تقصیر taqsír.

Misform, *verb,* بد شکل ساختن bad-shakl sákhtan, زشت تشکیل کردن zisht-tashkíl kardan, بد صورت کردن bad-súrat kardan, بهیأت قبیح در آوردن bi-hayät-i-qabíh dar-ávardan.

Misformation, *subs.* بد شکلي bad-shaklí, بد صورتي bad-súratí, زشت پیکري zisht-paikarí, بد ساختگي bad-sákhtagí, بد ریختي bad-ríkhtí.

Misfortune, *subs.* آفت áfat (*pl.* آفات áfát), کم بختي kam-bakhtí, بد بختي bad-bakhtí, سیاه بختي siyáh-bakhtí, آسیب ásíb, بلا balá, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), شقاوت shaqávat, سختي sakhtí, نکبت nakbat, زمانت zamánat, شآمت shämat, عنا ‘aná, مصیبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), فلاکت falákat, تعاست ta‘ásut, فلکزدگي falak-zadagí, نحوست nuhúsat, داهیه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), ادبار idbár, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), مدبري mudbirí, مسکنت maskanat, درد مندي dard-mandí, اذیت azíyat, محنت mihnat, بلیت balíyat (*pl.* بلیات balíyát), غائله ghá‘ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), تیرگي tíragí, کریبت karíbat.—(*Disaster*) صدمه sadamah, شکست shikast, غائله ghá‘ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).—(*It was his fault rather than his misfortune*) از قصورش بود نه از بد بختیش az qusúr-ash búd nah az bad-bakhtí ’sh.

Misgive, *verb,* در شك انداختن dar shakk andákhtan, در ريب افكندن dar ríb afkandan, بي اعتماد ساختن bí-i'timád sákhtan, نا مطمئن گردانيدن ná-mutmaïnn gardánídan, بي وثوق ساختن bí-vusúq sákhtan, بي محل دادن bí-mahall dádan, بي موقع دهش كردن bí-mauqi' dihish kardan.

Misgiving, *subs.* بي اعتمادي bí-i'timádí, عدم اطمئنان 'adam-i-itmïnán, شك shakk, عدم وثوق 'adam-i-vusúq, ريب ríb, ارتياب irtiyáb, تشكيك tashkík.

Misgotten, *adj.* بد حصول bad-husúl, زشت يافته zisht-yáftah, حرام harám, با ظلم بدست آورده bá-zulm bi-dast-ávardah.

Misgovern, *verb,* بد حكم كردن bad-hukm kardan, بد حكمراني نمودن bad-hukm-rání nimúdan, نا راستانه رعايت كردن ná-rástánah ri'áyat kardan, هرج و مرج نمودن harj-u-marj nimúdan, ستم كردن sitam kardan.

Misgovernance, *subs.* بد حكمراني hukm-rání-i-bad, بي نظمي bí-nazmí, بي قاعدگي bí-qá'idagí, هرج و مرج harj-u-marj, اغتشاش ightishásh, بد اداركي bad-idáragí, بد تمشيتي bad-tamshiyatí, بي نسقي bí-nasaqí.

Misgoverned, *adj.* بد تربيت bad-tarbiyat, بي نظم bí-nazm, بي قاعده bí-qá'idah, بد اداره bad-idárah.

Misgovernment, *subs.* بد حكمراني hukm-rání-i-bad, بي نظمي bí-nazmí, بي قاعدگي bí-qá'idagí, هرج و مرج harj-u-marj, اغتشاش ightishásh, بد اداركي bad-idáragí, بد تمشيتي bad-tamshiyatí, بي نسقي bí-nasaqí.

Misguidance, *subs.* اضلال izlál, گمراه سازي gum-ráh-sází, از راه بري az-ráh-burí, بي هدايتي bí-hidáyatí, بد ارشادي bad-irshádí.

Misguide, *verb,* اضلال كردن izlál kardan, گمراه ساختن gum-ráh sákhtan, از راه بردن az-ráh burdan, اغوا كردن ighvá kardan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), براه باطل انداختن bi-ráh-i-bátil andákhtan.

Misguided, *part. and adj.* گم راه gum-ráh, ضال záll, اغوا يافته ighvá-yáftah, فريب خورده firíb-khurdah, مغرور maghrúr, مغشوش maghshúsh, مخدوع makhdú'.

Misguiding, *subs.* اضلال izlál, اغوا ighvá, گمراه سازي gum-ráh-sází, فريب دهي firíb-dihí, از راه بري az-ráh-burí, سو ارشاد sú-i-irshád, استهوا istihvá.

Mishap, *subs.* آفت áfat, بد بختي bad-bakhtí, بلا balá, آسيب ásíb, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), اتفاق بد ittifáq-i-bad, عارضه بد 'árizah-i-bad, دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr), شر sharr, بدي badí, سوء sú'.

Mishmash, *subs.* آش همه آجيل ásh-i-hamah-ájíl, همه چيز درهم hamah-chíz-dar-ham, مخلوطه makhlútah.

Mishna, *subs.* مشنهي mishná, كتاب احاديث يهود kitáb-i-ahádís-i-yahúd.

Misimprove, *verb,* بد استعمال نمودن bad-isti'mál ni-múdan, از ترقي انداختن az taraqqí andákhtan, خراب كردن kharáb kardan, ترقي معكوس دادن taraqqí-i-ma'kús dádan, بكار بد وا داشتن bi-kár-i-bad vá-dásh-tan.

Misimproved, *part. and adj.* بد استعمال شده bad-isti'mál-shudah, از ترقي افتاده az-taraqqí-uftádah, بكار بد وا داشته bi-kár-i-bad-vá-dáshtah, خراب kharáb, ضائع zá'i'.

Misimprovement, *subs.* بد استعمالي bad-isti'málí, بد كاري bad-kárí, تربيت بد tarbiyat-i-bad, ترقي معكوس taraqqí-i-ma'kús, افساد ifsád.

Misinform, *verb,* دروغ گفتن durúgh guftan, خلاف فهمانيدن khiláf fahmánídan, بر خلاف عرض كردن bar-khiláf 'arz kardan, اطلاع كذب دادن ittilá'-i-kazib dádan, بد رسانيدن bad rasánídan, گول زدن gúl zadan. —(*You have been misinformed*) خدمت شما دروغ عرض كرده اند khidmat-i-shumá durúgh 'arz kardah-and.

Misinformation, *subs.* خلاف فهماني khiláf-fahmání, بر خلاف عرض كني bar-khiláf-'arz-kuní, خلاف گوئي khiláf-gú,í, اخبار دروغ akhbár-i-durúgh.

Misinformed, *part. and adj.* بد شنيده bad-shinídah, دروغ زده durúgh-zadah, گول خورده gúl-khurdah, فريفته firíftah, اخبار دروغ شنيده akhbár-i-durúgh-shinídah.

Misinstruction, *subs.* بد نصيحت nasíhat-i-bad, بد نصيحتي bad-nasíhatí, راه زني ráh-zaní, فريب firíb, اغوا ighvá.

Misinterpret, *verb,* بد تأويل كردن bad-távíl kardan, غلط تفسير كردن ghalat-tafsír kardan, بد تعبير نمودن bad-ta'bír nimúdan, زشت معني كردن zisht-ma'ní kardan, بد فهميدن bad fahmídan.

Misinterpretation, *subs.* بد تأويلي bad-távílí, كج فهمي kaj-fahmí, تحريف tahríf, مشتبه سازي mushtabih-sází, غلط تفسيري ghalat-tafsírí, تعبير باطل ta'bír-i-bátil, توجيه بد taujíh-i-bad, بد معني كني bad-ma'ní-kuní, غلط نمائي ghalat-nimá,í.

Misinterpreted, *part. and adj.* نا مفهوم ná-mafhúm, بد توضيح bad-tauzíh, محرف muharraf, كج فهميده kaj-fahmídah.

Misjoin, *verb,* بد وصل كردن bad-vasl kardan, غلط پيوستن ghalat paivastan, بد چسباندن bad chasbán-dan, بد جفت كردن bad-juft kardan.

Misjoinder, *subs.* توصيل مسائل مختلفه tausíl-i-masáïl-i-mukhtalifah, بيان اشيا مختلطه bayán-i-ashyá-i-mukhtalitah, خلط مبحث khalt-i-mabhas.

Misjudge, *verb trans.* بد حكم نمودن bad-hukm nimú-

dan, بنا راستي حكم كردن bi-ná-rástí hukm kardan.—*intrans.* بد حكم كردن bad hukm kardan, بد رأي دادن bad-räí dádan, حكم نا حق نمودن hukm-i-ná-haqq nimúdan, خطا كردن khatá kardan.

Misjudged, *part. and adj.* بد حكم شده bad-hukm-shudah, بنا حق حكم يافته bi-ná-haqq hukm yáftah, غلط الزام شده ghalat-ilzám-shudah, بد فهميده bad-fahmídah, درست ندانسته durust-na-dánistah.

Misjudgment, *subs.* بد تميز bad-tamíz, عدم درايت 'adam-i-diráyat, نا زرنگي ná-zaringí, بد رأي bad-räí, زشت تعييني zisht-ta'yíní, غلط ghalat, ضلالت zalálat. —(*Legal term*) بد حكمي bad-hukmí, بد فتوائي bad-fatvá'í.

Mislaid, *part.* موضوع در غير موضع mauzú'-i-dar-ghair-i-mauzi', خطا گذاشته khatá-guzáshtah, بيجا نهاده bí-já-nihádah, بد هشته bad-hishtah, نا محل ná-mahall, جا گم شده já-gum-shudah.—(*Lost*) گم gum, مفقود mafqúd, ضائع záï', ياوه yávah.

Mislay, *verb,* در جاي غلط نهادن dar jáy-i-ghalat-nihádan, در غير موضع وضع كردن dar ghair-i-mauzi' vaz' kardan, جا گم كردن já-i-gum kardan, جاي نا معلوم گذاشتن jáy-i-ná-ma'lúm guzáshtan.—(*Lose*) گم كردن gum kardan, مفقود نمودن mafqúd nimúdan, نا يافتن ná-yáftan.

Misle, *subs.* بارش خرد bárish-i-khurd, نم نم nam-nam, قطرات كوچك qatrát-i-kúchik.

Misle, *verb,* باريدن bárídan, نم نم باريدن nam-nam bárídan, قطرات كوچك فشاندن qatrát-i-kúchik fishándan, خرد خرد آمدن khurd-khurd ámadan.

Mislead, *verb,* فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), گول زدن gúl zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, سر از راه بردن sar az ráh burdan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan, بدام آوردن bi-dám ávardan. —(*They have misled you*) مشتبه تان كردند mushtabih-i-tán kardand.—(*I have been misled*) جاي بدي شب كردم jáy-i-badí shab kardam (*lit.* I passed the night in a bad place).

Misleader, *subs.* مضل muzill, مغوي mughví, فريبنده firíbandah, گمراه ساز gum-ráh-sáz.

Misleading, *subs.* اضلال izlál, اغوا ighvá, گمراه سازي gum-ráh-sází, فريب دهي firíb-dihí, اشتباه كاري ishtibáh-kárí.—*adj.* اضلال كن izlál-kun, اغوا كار ighvá-kár, گمراه ساز gum-ráh-sáz, فريب ده firíb-dih, اشتباه دار ishtibáh-dár.

Mislike, *verb,* نخوامتن na-khástan, نفرت نمودن nifrat nimúdan, مكروه داشتن makrúh dáshtan, تنفر كردن (از) tanaffur kardan (az).

Misly, *adj.* نم نم بار nam-nam-bár, دانه كوچك dánah-i-kúchik, نم نم ريز nam-nam-ríz, خرد خرد khurd-khurd.

Mismanage, *verb trans.* بد گردانيدن bad gardánídan, بد اداره كردن bad-idárah kardan, بد رسيدگي نمودن bad-rasídagí nimúdan, بد نگاهداري كردن bad-nigáhdárí kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan, ضائع كردن záï' kardan, بد نظم دادن bad-nazm dádan.—*intrans.* بد سلوكي كردن bad-sulúkí kardan, بد رفتاري نمودن bad-raftárí nimúdan, تفريط كردن tafrít kardan, شلق كاري نمودن shuluq-kárí nimúdan, خرابي كردن kharábí kardan, بد حركاتي نمودن bad-harakátí nimúdan.

Mismanagement, *subs.* بد اداركي bad-idáragí, بد تدبيري bad-tadbírí, بد كاري bad-kárí, بد نظمي bad-nazmí, شلق كاري shuluq-kárí, تخريب takhríb, افساد ifsád.

Mismanager, *subs.* بد اداره bad-idárah, بد تدبير bad-tadbír, بد نظم bad-nazm, تفريط كار tafrít-kár, خرابي كار kharábí-kár, بد رفتار bad-raftár, بد سلوك bad-sulúk.

Mismark, *verb,* غلط نشان كردن ghalat-nishán kardan, علامت غلط نهادن 'alámat-i-ghalat nihádan, در داغ سهو كردن dar dágh sahv kardan.

Mismatch, *verb,* بد جفت نمودن bad-juft nimúdan, غلط جفت كردن ghalat-juft kardan, تزويج نا مناسب نمودن tazvíj-i-ná-munásib nimúdan, بد بهم پيوستن bad bi-ham paivastan.

Misname, *verb,* غلط ناميدن ghalat námídan, خطا نام بردن khatá-nám burdan, به اسم غلط خواندن bi-ism-i-ghalat khándan, به غلط تسميه كردن bi-ghalat tasmiyah kardan.

Misnomer, *subs.* اسم غلطي ism-i-ghalatí, غلط نامي ghalat-námí, سهو در اسم sahv-dar-ism, تسميه نا صواب tasmiyah-i-ná-saváb.

Misobserve, *verb,* بد ملاحظه نمودن bad-muláhazah nimúdan, درست ندديدن durust na-dídan, كج ديدن kaj dídan, در نظر غلط كردن dar nazar ghalat kardan, بد نگاه كردن bad-nigáh kardan.

Misogamist, *subs.* عدو نكاح نا پسند nikáh-ná-pasand, عدو النكاح 'udúvu 'n-nikáh, راهب ráhib (*pl.* رحبان ruhabán), ازدواج نا خواه izdiváj-ná-kháh, زن دشمن zan-dushman.

Misogamy, *subs.* نكاح نا پسندي nikáh-ná-pasandí, زن دشمني zan-dushmaní, زن نخواهي zan-na-kháhí, رهبانيت ruhbániyat, كراهت ازدواج karáhat-i-izdiváj, جفت نخواهي juft-na-kháhí.

Misopinion, *subs.* غلط رأي ghalat-räí, خطا انديشي khatá-andíshí, فكر نا صواب fikr-i-ná-saváb, ظن باطل zann-i-bátil.

Mispersuade, *verb,* بد ترغيب نمودن bad-targhíb nimúdan, بخيال بد انداختن bi-khiyál-i-bad andákhtan, براه باطل بردن bi-ráh-i-bátil burdan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), گول زدن gúl zadan.

Mispersuasion, *subs.* بد ترغيبي bad-targhíbí, بخيال bi-khiyál-i-bad-andází, براه باطل بري bi-ráh-i-bátil-burí, اغوا ighvá, اضلال izlál, فريب firíb, گول زني gul-zaní.

Mispickel, *subs.* (*Chemical term*) سنگ زرنيخ sang-i-zarníkh, ترکيب زرنيخي tarkíb-i-zarníkhí.

Misplace, *verb,* بجاي غلط نهادن bi-jáy-i-ghalat nihádan, تحريف کردن tahríf kardan, در موضع نا مناسب dar mauzi'-i-ná-munásib guzárdan, در غير محل فرود آوردن dar ghair-i-mahall furúd ávardan, بد هشتن bad hishtan, باطل وضع کردن bátil-vaz' kardan.

Misplaced, *part.* غلط نهاده ghalat-nihádah, محرف muharraf, بيجا bí-já, نا محل ná-mahall, بد هشته bad-hishtah.—(*Misplaced confidence*) اعتماد بيجا i'timád-i-bí-já, توکل باطل tavakkul-i-bátil, وثوق در غير محل vusúq-i-dar-ghair-i-mahall.

Misplead, *verb,* بد عذر آوردن bad-'uzr ávardan, بد حجت پيش کردن bad-hujjat písh-kardan, کج بحثي نمودن kaj-bahsí nimúdan, باطل گوئي کردن bátil-gú,í kardan, غلط محاجه کردن ghalat-muhájjah kardan.

Mispoint, *verb,* نقطه غلط گذاشتن nuqtah-i-ghalat guzáshtan, بد اعراب کردن bad-i'ráb kardan, کج رهبري نمودن káj-rahburí nimúdan, خطا ارشاد کردن khatá irshád kardan.

Misprint, *subs.* غلط چاپ ghalat-cháp, غلط طبع ghalat-tab', سهو مطبعه sahv-matba'ah, خطائي چاپگر khatá,í-i-cháp-gar.

Misprint, *verb,* غلط چاپ کردن ghalat-cháp kardan, نا صحيح طبع نمودن ná-sahíh tab' nimúdan, غلط از طبع ghalat az tab' bírún ávardan, پر غلط بيرون آوردن pur ghalat sákhtan, درست قالب نزدن durust-qálib na-zadan, بد نگاشتن bad nigáshtan.

Misprinted, *part.* پر غلط pur-ghalat, به غلط چاپ شده bi-ghalat-cháp-shudah, مغلوط الطبع maghlútu 't-tab', غلط طبعي دار ghalat-tab'í-dár, نا صحيح ná-sahíh, بد نگارش bad-nigárish.

Misprision, *subs.* اغماض ighmáz, تهاون tahávun.—(*Neglect*) غفلت ghuflat, تغافل tagháful, بي پروائي bí-parvá,í, تهاون tahávun, اهمال ihmál, کاهلي káhilí, تساهل tasáhul, مساهلت musáhalat, مسامحت musá-mahat, مهلت muhlat.—(*Legal term*) کتمان جنايت kitmán-i-janáyat, اخفائي جرم ikhfá,í-jurm, خطا پوشي khatá-púshí.

Misprize, *verb,* بد قيمت کردن bad-qímat kardan, کم قيمت کردن kam-qímat kardan, خطا سنجيدن khatá sanjídan, ناقص نرخ کردن náqis nirkh kardan, فرود آوردن furúd ávardan, تنزيل دادن tanzíl dádan.

Misprofess, *verb,* ادعائي بيجا کردن iddi'á,í-i-bí-já kardan, اقرار باطل کردن iqrár-i-bátil kardan, بدروغ مدعي bi-durúgh mudda'í shudan, کاذبانه دعوي نمودن kázibánah da'ví nimúdan.

Mispronounce, *verb trans.* بد تلفظ کردن bad-talaffuz kardan, غلط تلفظ نمودن ghalat-talaffuz nimúdan, نا صحيح ادا کردن ná-sahíh adá kardan, خطا بر زبان آوردن khatá bar zabán ávardan.—*intrans.* بد تلفظي نمودن bad-talaffuzí nimúdan, بد تلفظ بودن bad-talaffuz búdan, بد حروف ادا کردن bad-huríf adá kardan, لحن کردن lahn kardan.

Mispronunciation, *subs.* بد تلفظي bad-talaffuzí, تلفظ غلط talaffuz-i-ghalat, لحن lahn, تلحين talhín.

Misproportion, *subs.* عدم مناسبت مقدار 'adam-i-munásabat-i-miqdár, بي اندازگي bí-andázagí, کم و زياد kam-u-ziyád, نا مساواتي ná-musávátí, بي اعتدالي bí-i'tidálí, خطا سنجي khatá-sanjí.

Misproportion, *verb,* بي اندازه جفت کردن bí-andázah juft kardan, نا مناسب پيوند نمودن ná-munásib pai-vand nimúdan, بد ترکيب کردن bad-tarkíb kardan, کم و زياد کردن kam-u-ziyád kardan, خطا سنجيدن khatá sanjídan, نا متساوي بخش کردن ná-mutasáví bakhsh kardan, بيقاعده تعديل نمودن bí-qá'idah ta'díl nimúdan, بيضابطه ترتيب دادن bí-zábitah tartíb dádan.

Misquotation, *subs.* غلط انتخاب intikháb-i-ghalat, غلط نقلي ghalat-i-naqlí, بد استعاره کني bad-isti'árah-kuní, خطائي عبارت گيري khatá,í-'ibárat-gírí, غلط انتخابي ghalat-intikhábí.

Misquote, *verb,* غلط نقل کردن ghalat-naql kardan, بد انتخاب نمودن bad-intikháb nimúdan, خطا استعاره کردن khatá-isti'árah kardan, نا صحيح ذکر کردن ná-sahíh zikr kardan.

Misreckon, *verb,* بد شمردن bad shimurdan, بد حساب کردن bad-hisáb kardan, درست نشمردن durust na-shimurdan, بطور غلط احصا نمودن bi-taur-i-ghalat ihsá nimúdan.

Misreckoning, *subs.* بد شماري bad-shimárí, بد حسابي bad-hisábí, زشت محاسبگي zisht-muhásabagí, غلط شماري ghalat-shimárí, خطا حسابي khatá-hisábí.

Misrelate, *verb,* نا صحيح ذکر کردن ná-sahíh zikr kardan, غلط بيان نمودن ghalat-bayán nimúdan, بد قصه بدروغ بعرض رسانيدن durúgh bi-'arz rasánídan, نا راست حکايت کردن ná-rást hikáyat kardan.

Misremember, *verb,* بد ياد داشتن bad-yád dáshtan, غلط بخاطر آوردن ghalat bi-khátir ávardan, درست بياد نداشتن durust bi-yád na-dáshtan, کج بياد آوردن kaj-bi-yád ávardan, در حفظ خبط کردن dar hifz khibt kardan.

Misrepresent, *verb,* خلاف عرض کردن khiláf-i-'arz kardan, غلط اظهار داشتن ghalat-izhár dáshtan,

مشتبه نمودن mushtabih nimúdan, یاوه عریضه نگار شدن yávah-'arízah-nigár shudan, دروغ تقریر کردن durúgh taqrír kardan, فریب دادن firíb dádan.—(*They misrepresented his case*) مایه از برایش زدند máyah az biráí'sh zadand (*lit.* They mixed rennet for him).

Misrepresentation, *subs.* عرض خلاف 'arz-i-khiláf, خلاف گوئي khiláf-gú,í, اشتباه کاري ishtibáh-kárí, مشتبه سازي mushtabih-sází, فریب دهي firíb-dihí, فریب کاري firíb-kárí.

Misrule, *subs.* (*Misgovernment*) بد حکومتي bad-hukúmatí, بي نظمي bí-nazmí, اغتشاش ightishásh, بد نسقي bad-nasaqí.—(*Confusion*) هرج مرج harj-marj, هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, بلبال balbál, شلوق shulúq.

Miss, *subs.* خطا khatá, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), غلط ghalat, نا صواب ná-saváb, خسارت khasárat, احتیاج ihtiyáj.—(*Girl*) دختر dukhtar.—(*A miss is as good as a mile*) خطا به پشیزي مي‌ارزد khatá bi-pashízí mí-arzad.

Miss, *verb trans.* (*As a mark*) کوتاه انداختن kútáh andákhtan, خطا کردن khatá kardan, بیجا زدن bí-já zadan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), از نظر دادن az nazar dádan, گم کردن gum kardan, نرسیدن na-rasídan, از دست دادن az dast dádan, حذف کردن hazf kardan, اغماض نمودن ighmáz nimúdan.—(*As a person*) جا خالي دیدن já-khálí dídan, مفقود یافتن mafqúd yáftan, احساس نا بودگي کردن ihsás-i-ná-búdagí kardan, درك مفارقت نمودن darak-i-mufáraqat nimúdan, از هجر متأسف بودن az hajr muta,assif búdan.—(*I missed that observation*) من آن مطلب‌را از دست دادم man án matlab-rá az dast dádam.—(*I missed him on the road*) در عرض راه اورا گم کردم dar 'arz-i-ráh ú-rá gum kardam.—*intrans.* (*Fail to hit*) قاصر آمدن qásir ámadan, بهدف نرسیدن bi-hadaf na-rasídan, کوتاه زدن kútáh zadan, غالب نیامیدن ghálib-ní-ámadan, غلط کردن ghalat kardan.—(*Fail*) فتور نمودن futúr nimúdan, قصور ورزیدن qusúr varzídan, نتوانستن na-tavánistan, بي استطاعت شدن bí-istitá'at shudan.—(*As a gun*) کوتاه زدن kútáh zadan, نا رسا شدن ná-rasá shudan, خطا کردن khatá kardan.

Missal, *subs.* کتاب اوراد kitáb-i-aurád, ادعیجات ad'iyaját.

Missed, *part.* مفقود mafqúd, گم gum, جا خالي khálí-já, نا موجود ná-maujúd.

Missend, *verb,* غلط ارسال کردن ghalat-irsál kardan, خطا فرستادن khatá firistádan, عوضي گسیل نمودن 'ivazí gusíl nimúdan, سهواً روانه داشتن sahvan ravánah dáshtan.

Misserve, *verb,* بد خدمت کردن bad-khidmat kardan, نا راستانه خدمت کردن ná-rástánah khidmat kardan, باطل عبادت نمودن bátil 'abádat nimúdan, خائنانه خدمت کردن kháïnánah parastárí kardan, بغرض کار کردن bi-gharaz kár kardan.

Misshape, *verb,* بد صورت ساختن bad-súrat sákhtan, بشکل بد در آوردن bi-shakl-i-bad dar-ávardan, هیأت بد زشت دادن hayät-i-zisht dádan, بد شکل گردانیدن bad-shakl gardánídan, بد ترکیب کردن bad-tarkíb kardan.

Misshapen, *adj.* بد شکل bad-shakl, بد ترکیب bad-tarkíb, زشت هیأت zisht-hayät, بد صورت bad-súrat, قبیح اندام qabíh-andám.

Missile, *subs.* تیر tír, سهم sahm (*pl.* سهام sihám), گلوله gulúlah, رمیه ramyah, قذفه quzfah, آلت افکندن álat-i-afkandan, شیي افکندني shai-i-afkandaní. — *adj.* انداخته andákhtah, انداختني andákhtaní, القاي ilqáí, قذفي qazafí.

Missing, *adj.* گم gum, مفقود mafqúd.—(*To be missing*) گم شدن gum shudan, غائب شدن ghá'ib shudan, مفقود بودن mafqúd búdan, نا بود گردیدن ná-búd gardídan.

Mission, *subs.* (*Embassy*) سفارت sifárat, رسالت rasálat (*pl.* رسالات rasálát *or* رسائل rasáïl), مأموریت mámúríyat, پیغمبري paighambarí, دعوت da'vat.—(*Special Mission*) مأموریت عمده mámúríyat-i-'umdah, ایلچي‌گري ilchí-garí, وزیر مختاري vazír-i-mukhtárí.—(*Errand*) پیغام paighám, پیام payám, امر amr, کار kár. (*Delegation*) وکالت vikálat, نیابت niyábat, وکلا vukalá, نواب nuvváb.—(*Religious term*) رسالت rasálat, بعثت bi'sat, خلافت khaláfat, دعوت دیني da'vat-i-díní, ارشاد irshád, پادري گري pádrí-garí, اهل هدایت ahl-i-hidáyat, اصحاب دعوت as,háb-da'vat.—(*Missionary station*) رسالتگاه rasálat-gáh, دعوت خانه da'vat-khánah, ارشاد گاه irshád-gáh, پادریخانه pádrí-khánah.

Missionary, *subs.* رسول rasúl (*pl.* ارسل arsul), پیغام بر paighám-bar, پیام رسان payám-rasán, داعي dá'í, مبلغ muballigh.—*adj.* رسالتي rasálatí, رسولي rasúlí, پیامي payámí.

Missive, *subs.* (*Person*) قاصد qásid, رسول rasúl, نامه بر námah-bar, پیك paik.—(*Thing*) خط khatt, مکتوب maktúb, نامه námah, مراسله murásalah, رقعه ruq'ah, صحیفه sahífah, کاغذ kághaz, مکاتبه mukátabah, نوشته nivishtah, تحریر tahrír, مفاوضه mufávazah.—*adj.* ارسالي irsálí, فرستاده firistádah, القاي ilqáí, افکندني afkandaní.

Misspeak, *verb,* خطا گفتن khatá guftan, بد حرف زدن bad-harf zadan, غلط تنطق کردن ghalat-tanattuq kardan, زشت تکلم نمودن zisht-takallum nimúdan, بطور نا صواب کلام راندن bi-taur-i-ná-saváb kalám rándan.

Misspell, *verb,* بد تهجي کردن bad-tahajjí kardan, غلط

غلط املا نمودن ghalat-imlá nimúdan, با حروف غیر صحیح بَا حروف نوشتن bá-hurúf-i-ghair-i-sahíh nivishtan, با حروف غلط سخن گفتن bá-hurúf-i-ghalat sukhun guftan.

Misspend, *verb,* بد خرج کردن bad-kharj kardan, بد انفاق نمودن bad-infáq nimúdan, اسراف کردن isráf kardan, تبذیر نمودن tabzír nimúdan, تلف کردن talaf kardan, کیر سگ زدن kír-i-sag zadan.

Misspent, *part. and adj.* بد خرج شده bad-kharj-shudah, بد انفاق شده bad-infáq-shudah, بیجا سرف گشته bí-já-sarf-gashtah, تلف گردیده talaf-gardídah.

Misstate, *verb,* بد اقرار کردن bad-iqrár kardan, غلط تقریر نمودن ghalat-taqrír nimúdan, نا صحیح اظهار داشتن ná-sahíh izhár dáshtan, خلاف گفتن khiláf guftan, نا درست بیان کردن ná-durust bayán kardan.

Misstatement, *subs.* اقرار بد iqrár-i-bad, تقریر غلط taqrír-i-ghalat, اظهار نا صحیح izhár-i-ná-sahíh, خلاف گوئي khiláf-gú,í, بیان نا درست bayán-i-ná-durust.

Misstayed, *part.* مستند گم کرده mustanad-gum-kar-dah, بي تکیه گاه bí-takyah-gáh.

Mist, *subs.* دود dúd, غبار شبنم ghubár-i-shabnam, مه mih, بخار bukhár, طومان túmán, میغ mígh, نمنمك namnamak, باران ریزه bárán-i-rízah, ابر abr, نزم nazm, دخان dukhán.

Mist, *verb trans.* ابر ناك کردن abr-nák kardan, با میغ پوشاندن bá-mígh púshándan, با بخار تیره کردن bá-bukhár tírah kardan.—*intrans.* نمنم باریدن nam-nam bárídan, باران ریزه آمدن bárán-i-rízah ámadan.

Mistakable, *adj.* شبهه ناك shubhah-nák, غلط انداز ghalat-andáz, سهو پذیر sahv-pazír, مغلوط maghlút, خطا بردار khatá-bardár, خبط یاب khibt-yáb.

Mistake, *subs.* غلط ghalat, سهو sahv, خطا khatá, زلت zallat, ضلت zallat, مضلت mazallat, خبط khibt, قصور qusúr, تقصیر taqsír (*pl.* تقصیرات taqsírát), اشتباه ishtibáh, بیفکري bí-fikrí, فراموش کاري farámúsh-kárí, لغزش lughzish, عثرت ‘asrat, سست خیالي sust-khiyálí, غفلت ghuflat, غمرت ghamrat (*pl.* غمار ghimár).—(*By mistake*) سهواً sahvan, ندانسته na-dánistah, ملتفت نشده multafit na-shudah.

Mistake, *verb,* خطا کردن khatá kardan, غلط کردن ghalat kardan, خبط کردن khibt kardan, سهو کردن sahv kardan, اشتباه کردن ishtibáh kardan.—(*Mis-apprehend*) بد فهمیدن bad-fahmídan, کج ادراك کردن kaj-idrák kardan, بر خلاف مقصود در یافت نمودن bar-khiláf-i-maqsúd dar-yáft nimúdan.—(*She made a mistake,* i.e. *lost her virtue*) لغزش خورد lughzish khurd, عصمت خودرا باخت ‘ismat-i-khud-rá bákht.

Mistaken, *adj.* غلطان ghalatán, بر غلط bar-ghalat, نا صحیح ná-sahíh, نا درست ná-durust, غیر صائب ghair-i-sáïb.—(*To be mistaken*) غلط کردن ghalat kardan, خطا نمودن khatá nimúdan.

Mistaker, *subs.* غلط فهم ghalat-fahm, کج اندیش kaj-andísh, اشتباه کن ishtibáh-kun, خبط نما khibt-nimá.

Mistaught, *part.* خطا آموخته khatá-ámúkhtah, غلط یاد گرفته ghalat-yád-giriftah, بد تعلم bad-ta‘allum, باطل اندرز bátil-andurz.

Misteach, *verb,* خطا آموختن khatá ámúkhtan, غلط یاد دادن ghalat-yád dádan, بد تعلیم کردن bad-ta‘lím kar-dan, نا صواب نصیحت نمودن ná-saváb nasíhat nimú-dan, باطل اندرز دادن bátil andurz dádan.

Mister, *subs.* آقا áqá, آغا ághá, میرزا mírzá, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), خواجه khájah.

Misthink, *verb,* بد فکر کردن bad-fikr kardan, یاوه اندیشیدن yávah andíshídan, غلط خیال کردن ghalat khiyál kardan, بد پنداشتن bad pindáshtan, فکر باطل نمودن fikr-i-bátil nimúdan, بد تصور کردن bad-tasavvur kardan.

Misthought, *subs.* بد اندیشیده bad-andíshídah, خطا بخیال در آورده khatá-bi-khiyál dar-ávardah, بد تصور شده bad-tasavvur-shudah, غلط پنداشته ghalat-pin-dáshtah.

Mistime, *verb trans.* بد توقیت کردن bad-tauqít kardan, غلط تعیین وقت نمودن ghalat-ta‘yín-i-vaqt nimúdan, بیهنگام بجا آوردن bí-hangám bi-já ávardan. *intrans.* در بند وقت نبودن dar band-i-vaqt na-búdan, در وقت غفلت ورزیدن dar vaqt-i-ghuflat varzídan.

Mistiness, *subs.* پر میغي pur-míghí, میغناکي míghnákí, ابر ناکي abr-nákí, مه آگیني mih-ágíní, نمنکي namnamakí, باران ریزه باري bárán-i-rízah-bárí.

Mistletoe, *subs.* کاولي kávalí, لیلشك lailishk.

Mist-like, *adj.* میغ وار mígh-vár, مه مانند mih-mánand, ابر سان abr-sán.

Mistrain, *verb,* بد تربیت دادن bad-tarbiyat dádan, بطور ناشایست پرورش نمودن bi-taur-i-ná-sháyist parva-rish nimúdan, زشت ادب کردن zisht-adab kardan, بد بالا آوردن bad-bálá-ávardan, بد تمرین کردن bad-tam-rín kardan.

Mistranslate, *verb,* غلط ترجمه کردن ghalat-tarjumah kardan, بد نقل نمودن bad-naql nimúdan, زشت معني کردن zisht-ma‘ní kardan, خطا تفسیر نمودن khatá-tafsír nimúdan.

Mistranslation, *subs.* غلط ترجمه tarjumah-i-ghalat, معني نا صحیح ma‘ní-i-ná-sahíh, یاوه تفسیري yávah-tafsírí, خطا نقل کني khatá-naql-kuní.

Mistress, *subs.* (*Lady*) بیبي bíbí, بانو bánú, مالکه má-likah, خاتون khátún, خانم khánam, بیگم begam, صاحبه sáhibah, والیه válíyah, ست sitt, سیده sayyi-dah.—(*Chief lady, of a harem*) بانوئي حرم bánú,í-i-haram.—(*Sweetheart*) معشوقه ma‘shúqah, محبوبه mah-búbah (*pl.* محابیب mahábíb), نگار nigár, جانان jánán, شاهد sháhid, جاني jání, صیغه síghah, متعه mut‘ah.—

(*Tutoress*) آتون átún, معلمه mu'allimah, مدرسه mudarrisah, استاده ustádah.—(*Concubine*) خاصگي khássagí, مدخوله madkhúlah, متعه mut'ah.—(*Mistress of the house*) خانه پا khánah-pá, كد بانو kad-bánú.—(*Mistress of the robes*) جامه‌چي jámah-chí.

Mistrust, *subs.* بد گماني bad-gumání, بي اعتمادي bí-i'timádí, عدم وثوق 'adam-i-vusúq, امترا imtirá, ارتياب irtiyáb, شك shakk.

Mistrust, *verb,* (از) متردد بودن mutaraddid búdan (az), (از) بد مظنه بودن bad-mazinnah búdan (az), ثقه (بر) نداشتن siqah na-dáshtan (bar), نا معتمد دانستن ná-mu'tamid dánistan, نا موثوق پنداشتن ná-mausúq pindáshtan, ارتياب كردن irtiyáb kardan, امترا نمودن imtirá nimúdan.

Mistrustful, *adj.* بد گمان bad-gumán, بد ظن bad-zann, شكاك shakkák, بي اعتماد bí-i'timád, بي وثوق bí-vusúq, نا متكل ná-muttakil, مرتاب murtáb.

Mistune, *verb,* از نوا انداختن az navá andákhtan, از كوك انداختن az kúk andákhtan, بد نغمه كردن bad-naghmah kardan, بد صدا نمودن bad-sidá nimúdan.

Misty, *adj.* مه پر pur-mih, ميغ دار mígh-dár, ميغناك mígh-nák, ابر ناك abr-nák, نمنم بار namnam-bár, باران بارن ريزه فشان bárán-i-rízah-fishán, تيره tírah, مكدر mukaddar.—(*It was misty*) هوا مه بود havá mih búd.

Misunderstand, *verb,* غلط دانستن ghalat dánistan, سهو كردن sahv kardan, درست در نيافتن durust dar-níyáftan, خلاف فهميدن khiláf-fahmídan, بد ادراك كردن bad-idrák kardan.

Misunderstanding, *subs.* بد ادراكي bad-idrákí, غلط فهمي ghalat-fahmí, كج تصوري kaj-tasavvurí, مقصود در نيابي maqsúd-dar-níyábí, كج فهمي kaj-fahmí, خطا فهمي khatá-fahmí, درست در نيابي durust-dar-níyábí.—(*Mistake*) غلط ghalat, خطا khatá.—(*Quarrel*) نزاع nizá', منازعت munáza'at, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), جدال jidál, مجادله mujádalah, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, مباحثه mubáhasah, شلتاق shaltáq, ستيزه sitízah, شلوق shulúq (*vulg.*).—(*This led to a misunderstanding*) اين مايه نزاع گرديد ín máyah-i-nizá' gardíd.

Misusage, *subs.* بد استعمالي bad-isti'málí, خطا كار بندي khatá-kár-bandí, بد كار بندي bad-kár-bandí, بيجا كاري bí-já-kárí, خطا كار گذاري khatá-kár-guzárí, تضييع tazyí', بي موقعي bí-mauqi'í, بي موردي bí-mauridí, بد بكار بري bad bi-kár burí.—(*Ill-treatment*) بد سلوكي bad-sulúkí, بد معاملگي bad-mu'ámalagí, زشت رفتاري zisht-raftárí, جور júr, ظلم zulm, ستم sitam.

Misuse, *subs.* بد استعمالي bad-isti'málí, خطا كار بندي khatá-kár-bandí, بد كار بندي bad-kár-bandí, بيجا كاري bí-já-kárí, خطا كار گذاري khatá-kár-guzárí, تضييع tazyí', بي موقعي bí-mauqi'í, بي موردي bí-mauridí, بد بكار بري bad bi-kár burí.—(*Ill-treatment*) بد سلوكي bad-sulúkí, بد معاملگي bad-mu'ámalagí, زشت رفتاري zisht-raftárí, جور júr, ظلم zulm, ستم sitam.—(*A misuse of terms*) تضييع اصطلاحات tazyí'-i-istiláhát.

Misuse, *verb,* بد استعمال نمودن bad-isti'mál nimúdan, بد بكار بستن bad-bi-kár bastan, بيجا بكار بردن bí-já-bi-kár burdan, تضييع كردن tazyí' kardan, بكار بد وا داشتن bi-kár-i-bad vá-dáshtan, نا محل مصروف نمودن ná-mahall-masrúf nimúdan.—(*Ill-treat*) ستم نمودن sitam nimúdan, بد رفتاري كردن bad-raftárí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, عذاب نمودن 'azáb nimúdan, جور كردن júr kardan, آزردن ázurdan, ايذا دادن ízá dádan.

Misused, *part.* بد استعمال شده bad-isti'mál-shudah, بي موقع بي مورد bí-mauqi', bí-maurid, بكار بد وا داشته bi-kár-i-bad-vá-dáshtah, نا محل مصروف گشته ná-mahall-masrúf-gashtah.

Miswed, *verb,* بي مناسبت عقد كردن bí-munásabat 'aqd kardan, بطور نا بايست نكاح نمودن bi-taur-i-ná-báyist nikáh nimúdan, بد تزويج كردن bad-tazvíj kardan, نا مناسب جفت نمودن ná-munásib-juft nimúdan.

Miswrite, *verb,* غلط نوشتن ghalat nivishtan, نا صحيح كتابت كردن ná-sahíh kitábat kardan, خلاف نگاشتن khiláf nigáshtan, بيجا رقمزد كردن bí-já-raqam-zad kardan, درست ننوشتن durust na-nivishtan.

Miswrought, *adj.* بد صنعت bad-san'at, غلط ساز ghalat-sáz, فاسد العمل fásidu 'l-'amal, زشت ساخته zisht-sákhtah, نا مرغوب ná-marghúb, بد تركيب bad-tarkíb.

Misyoke, *verb,* بد جفت كردن bad-juft kardan, نا مناسب پيوستن ná-munásib paivastan, غلط جور كردن ghalat-júr kardan, نا همساز نمودن ná-ham-sáz nimúdan.

Mite, *subs.* (*Small particle*) خورده khurdah, ذره zarrah, شمه shammah.—(*Small coin*) فلس fils, دينار dínár, پشيز pashíz, تسو tasú.—(*Insect*) كرم kirm.—(*Cheese-mite—Acarus siro*) كرم پنير kirm-i-panír.

Mithras (*The Sun*), *subs.* مثراس misrás (European), مهر mihr, خورشيد khurshíd, آفتاب áftáb, روان نيك raván-i-ník.

Mitigable, *adj.* تخفيف پذير takhfíf-pazír, كمي ياب kamí-yáb, منقصت بردار manqasat-bardár, سبك شو sabuk-shau, تسهيل ياب tas,híl-yáb.

Mitigant, *adj.* تخفيف ده takhfíf-dih, سهولت بخش suhúlat-bakhsh, شفا مند shifá-mand, راحت آور ráhat-ávar, درد زدا dard-zadá, آرام بخش árám-bakhsh, تسليت فزا tasliyat-fazá.

Mitigate, *verb,* تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, آراميدن árámídan, آرام دادن árám dádan, تسلي دادن tasallí dádan, كم كردن kam kardan, آسان ساختن ásán sákh-

tan, تشفي خاطر نمودن ásáyish dádan, آسايش دادن tashaffí-i-khátir nimúdan, اعتدال بخشيدن i'tidál bakhshídan, راحت آوردن ráhat ávardan, درد زدودن dard zadúdan.

Mitigation, *subs.* تخفيف takhfíf, آرام árám, تسلي tasallí, تسليه tasliyah, تسهيل tas,híl, راحت بخشي ráhat-bakhshí, درد زدائي dard-zadá,í, آسان سازي ásán-sází, آسايش دهي ásáyish-dihí.

Mitigative, *adj.* تخفيف ده takhfíf-dih, سهولت بخش suhúlat-bakhsh, شفا مند shifá-mand, راحت آور ráhat-ávar, درد زدا dard-zadá, آرام بخش árám-bakhsh, تسليت فزا tasliyat-fazá.

Mitigator, *subs.* تخفيف دهنده takhfíf-dihandah, آسايش بخش ásáyish-bakhsh, راحت فزا ráhat-fazá, درد زدا dard-zadá.

Mitre, *subs.* عمامه 'imámah, تاج táj, كله پوش kallah-púsh, كلاه قسيسي kuláh-i-qissísí, تاج كهانت táj-i-kahánat.

Mitre, *verb,* متوج ساختن mutavvaj sákhtan, معمم نمودن mu'ammam nimúdan, كلاه پوشاندن kuláh púshándan, عمامه بر سر نهادن 'imámah bar sar nihádan.—(*As a carpenter*) كله وار كردن kallah-vár kardan, سر بهم آوردن sar-bi-ham ávardan, بطور خاص ساختن bi-taur-i-kháss sákhtan.

Mitred, *part. and adj.* متوج mutavvaj, معمم mu'ammam, كلاه دار kuláh-dár, عمامه پوش 'imámah-púsh.—(*Architectural term*) كلاه وار kuláh-vár, سر بهم آورده sar-bi-ham-ávardah, بطور خاص ساخته bi-taur-i-kháss-sákhtah.

Mitten, *subs.* دستانه dastánah, دست پوش dast-púsh, كف پوش kaf-púsh, دست كش كف dast-kash-i-kaf.

Mittimus, *subs.* (*Legal term*) حكم حبس hukm-i-habs, اجازه نقل ijázah-i-naql.

Mitts, *subs.* دستانه dastánah, دست پوش dast-púsh, كف پوش kaf-púsh, دست كش كف dast-kash-i-kaf.

Mity, *adj.* كرم دار kirm-dár, كرم زده kirm-zadah, رميم ramím, پوسيده púsídah.

Mix, *verb trans.* آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), سرشتن sirishtan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan, ممزوج كردن mamzúj kardan, مشوب نمودن mashúb nimúdan.—*intrans.* مخلوط شدن makhlút shudan, ممزوج شدن mamzúj shudan, آميزش كردن ámízish kardan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), اختلاط كردن ikhtilát kardan.—(*Applied to persons only*) معاشرت نمودن mu'ásharat nimúdan, بهم بر آمدن bi-ham bar-ámadan, مصاحبت كردن musáhabat kardan.—(*He does not mix with his friends*) با دوستان خود آميزش نميكند bá-dústán-i-khud ámízish na-mí-kunad.—(*I will not be mixed up in this affair*) من اهل اين كار نيستم man-ahl-i-ín kár ní'stam.

Mixable, *adj.* قابل امتزاج qábil-i-imtizáj, آميزش پذير ámízish-pazír, خلطه ياب khiltah-yáb, تركيب بردار tarkíb-bardár.

Mixed, *part.* آميخته ámíkhtah, سرشته sirishtah, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, ممزوج mamzúj, مركب murakkab.—(*To be mixed up with*) مدخليت داشتن madkhalíyat dáshtan, مراوده نمودن murávadah nimúdan.—(*A mixed audience*) مجمع مختلط majma'-i-mukhtalit, حضار مختلفه huzzár-i-mukhtalifah.—(*A mixed commission*) صحبت مختلطه suhbat-i-mukhtalitah, مراوده مخلوط murávadah-i-makhlút, اشتراك ممزوج ishtirák-i-mamzúj.

Mixen, *subs.* تل كود tull-i-kúd, پشته زباله pushtah-i-zabálah.

Mixtilinear, *adj.* مختلط الخطوط mukhtalitu 'l-khutút, گوناگون خط gún-á-gún-khatt.

Mixtion, *subs.* امتزاج intizáj, اختلاط ikhtilát, تركيب tarkíb, آميختگي ámíkhtagí, خلطت khiltat.

Mixture, *subs.* امتزاج imtizáj, تخليط takhlít, اختلاط ikhtilát, آميزش ámízish, آميز ámíz.—(*Liquid*) شربت sharbat, مشروب mashrúb, دوا davá.—(*Composition*) اجزا ajzá, اخلاط akhlát, تركيب tarkíb, مركب murakkab (*pl.* مركبات murakkabát).

Mizmaze, *subs.* حيرتگاه hairat-gáh, وله سار valah-sár, معجبه ma'jabah, مايه شگفت máyah-i-shigift.

Mizzen, *subs.* آخرين شراع ákhirín-i-shirá', چادر وا پسين chádar-i-vá-pasín.

Mizzen-mast, *subs.* دگل دنباله جهاز dagal-i-dumbálah-i-jaház, تيرك دنبالين tírak-i-dumbálín.

Mnemonic, *adj.* حافظه فزا háfizah-fazá, ذكر بخش zikr-bakhsh, ياد انگيز yád-angíz, خاطر جوش khátir-júsh.

Mnemonics, *subs.* صنعت ياد آوري san'at-i-yád-ávarí, قواعد حافظه پيدا كني qavá'id-i-háfizah-paidá-kuní, مذكرات muzkirát.

Mnemosyne (*Goddess of Memory*), *subs.* رب الذكر rabbu 'z-zikr, مربيه حافظه murabbíyah-i-háfizah.

Moan, *subs.* ناله nálah, آه áh, زار zár, انان anán, انين anín, نوحه nauhah.

Moan, *verb trans.* ماتم داشتن mátam dáshtan, سوگوار (بر) بودن súg-vár búdan (bar), فغان كردن fighán kardan, ويله زدن vailah zadan, دلسوزي نمودن dil-súzí nimúdan, شيون بر پا داشتن shívan bar pá dáshtan, شيون گرفتن shívan giriftan.—*intrans.* آه كردن áh kardan, ناله نمودن nálah nimúdan, نوحه كردن nauhah kardan, ناليدن nálídan, زاري نمودن zárí nimúdan, انين زدن anín zadan.—(*As a dog*) سوزه كشيدن súzah kashídan.

Moanful, *adj.* آواه ávváh, نالان nálán, زار zár, غمگين gham-gín, اندوهناك andúh-nák, سوگوار súg-vár, پر

شیون pur-shívan, ماتمناك mátam-nák, آهکش áh-kash, نوحه سرا nauhah-sará.

Moaning, *subs.* نوحه سرائي nauhah-sará,í, ناله زني nálah-zaní, آه کشي áh-kashí, ویله زني vailah-zaní.—(*Like a dog*) سوزگي súzagí.

Moat, *subs.* خندق khandaq, گود gaud, گودال gaudál, حفره hufrah, چاله chálah.

Mob, *subs.* جماعت jamá'at, جمع jam', انبوه ambúh, هنگامه hangámah, گروه gurúh, غلبه ghalabah, ملا malá, بوش búsh, ازدحام izdihám, هجوم hujúm, غوغا ghaughá, شورش shúrish.

Mob, *verb,* بر سر ریختن bar sar ríkhtan, بلوي نمودن balvá nimúdan, با مشت و لگد کوفتن bá-musht va lagad kúftan, قوم کش کردن qaum-kush kardan, شوریدن shúrídan, هنگامه گیر کردن hangámah-gír kardan, مجتمعاً هجوم بردن mujtami'an hujúm burdan.

Mobbish, *adj.* گروهي gurúhí, ازدحامي izdihámí, غوغاي ghaughá,í, پر شورش pur-shúrish, بلواي balvá,í.

Mob-cap, *subs.* کلاه ساده زنانه kuláh-i-sádah-i-zanánah-sar-panáh.

Mobile, *subs.* گروه gurúh, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), ازدحام izdihám, هنگامه hangámah, جمع اوباش jam'-i-aubásh.—*adj.* متزلزل mutazalzil, متحرك mutaharrik, جنبان jumbán.

Mobility, *subs.* تلون talavvun, تغیر taghayyur, الواط alvát, اوباش aubásh.

Mobilize, *verb,* بحرکت آوردن bi-harakat ávardan, باردو خواندن bi-urdú khándan, بجنگ دعوت کردن bi-jang da'vat kardan, مهیائي حرب نمودن muhayyá,í-i-harb nimúdan, مستعد کار زار ساختن musta'idd-i-kár-zár sákhtan.

Moccassin, *subs.* کفش بي ته kafsh-i-bí-tah, پاپوش pápúsh, پا و زار pá-u-zár.—(*Serpent*) مار آبي már-i-ábí, مار زهر دار már-i-zahr-dár, حیة الما hayyatu 'l-má.

Mock, *subs.* استهزا istihzá, ریشخند rísh-khand, تمسخر tamaskhur, چربك churbak, مزاح mizáh, شوخي shúkhí, باردي báridí.—*adj.* تقلیدي taqlídí, بدلي badalí, قلابي qallábí, ساختگي sákhtagí, مصنوعي masnú'í.

Mock, *verb trans. and intrans.* ریشخند کردن rísh-khand kardan, استهزا کردن istihzá kardan, مسخره کردن maskharah kardan, لاغ کردن lágh kardan.—(*Mimic*) تقلید کردن taqlíd kardan.

Mocker, *subs.* سخره sukhrah, مسخره کن maskharah-kun, استهزا نما istihzá-nimá, ریشخند کن rísh-khand-kun, دخلك dakhlak.

Mockery, *subs.* خنده khandah, سخریه sukhríyah, مسخره maskharah, تمسخر tamaskhur, استهزا istihzá, تضحیك tazhík, مضحکه mizhakah, باردي báradí, مزاح muzáh, تسخر tasakhkhur, ریشخند rísh-khand, دخلك dakhlak-bází, تقلید taqlíd.

Mocking, *subs.* استهزا istihzá, تسخر tasakhkhur, تمسخر tamaskhur, ریشخند rísh-khand, لاغ lágh, تقلید نمائي taqlíd-nimá,í.

Mocking-bird, *subs.* مرغ مقلد murgh-i-muqallid.

Mockingly, *adv.* بطور استهزا bi-taur-i-istihzá, بر مسبیل تمسخر bar-sabíl-i-tamaskhur, بطرز لاغ bi-tarz-i-lágh, بطریق ریشخند bi-taríq-i-rísh-khand.

Modal, *adj.* طوري taurí, طرزي tarzí, نوعي nau'í, نحوي nahví, کیفي kaifí.

Modality, *subs.* اختلاف عرضي ikhtiláf-i-'arzí, صوریت súríyat, ظاهریت záhiríyat, عارضیت 'árizíyat.

Mode, *subs.* (*Manner*) کیفیت kaifíyat, طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرز tarz, گونه gúnah, نهج nahj, وتیره vatírah.—(*Custom*) عادت 'ádat, منهاج minháj, سیرت sírat, روش ravish, سنت sunnat, طریقه taríqah (*pl.* طریق taríq).—(*A la mode*) به وجه bi-vajh, موافق طرز muváfiq-i-tarz, بقاعده bi-qá'idah, بطور ملیقه bi-taur-i-salíqah, بر حسب عادت bar-hasb-i-'ádat, موجب رسم mújib-i-rasm.

Model, *subs.* (*Persons*) پیشنهاد písh-nihád, پیشوا píshvá, امام imám, قدوه qudvah, اسوه usvah, آیت áyat, پیکره paikarah.—(*Things*) نمونه nimúnah, نقشه naqshah, مثال misál (*pl.* مثل musul), علامت 'alámat, آیت áyat, نشان nishán, صورت súrat, پیکره paikarah.—(*He is a model of virtue*) او آیت تقوي ست ú áyat-i-taqvá 'st.

Model, *verb,* نقشه کردن naqshah kardan, نمونه کردن nimúnah kardan, مثال ساختن misál sákhtan, تطبیق نمودن tatbíq nimúdan, ترتیب دادن tartíb dádan, تشکیل کردن tashkíl kardan, مصور ساختن musavvar sákhtan, پیکره گردانیدن paikarah gardánídan.—(*He models his action according to the requirements of the case*) افعال خودرا موافق ضروریات حال ترتیب میدهد af'ál-i-khud-rá muváfiq-i-zarúríyát-i-hál tartíb mídihad.

Modeller, *subs.* ترتیب ده tartíb-dih, تشکیل کن tashkíl-kun, تطبیق نما tatbíq-nimá, نمونه ساز nimúnah-sáz.

Modelling, *subs.* نمونه سازي nimúnah-sází, تطبیق نمائي tatbíq-nimá,í, مثال تراشي misál-tiráshí, پیکره سازي paikarah-sází.

Moderate, *adj.* معتدل mu'tadil, مستوي mustaví, قاصد qásid, مقتصد muqtasid, متوسط mutavassit, میانه miyánah, میانه رو miyánah-rau, محدود mahdúd.—(*He is a man of moderate views*) مرد معتدل رأیست mard-i-mu'tadil-räí'st.

Moderate, *verb trans.* معتدل کردن mu'tadil kardan, بحد اعتدال آوردن bi-hadd-i-i'tidál ávardan, اقتصاد

بخشیدن iqtisád bakhshídan, توسط دادن tavassut dádan, منحصر ساختن munhasir sákhtan, محدود کردن mahdúd kardan, تخفیف دادن takhfíf dádan, سبك گردانیدن sabuk gardánídan, آرام نمودن árám nimúdan, تسکین taskín bakhshídan, راحت افزودن ráhat afzúdan, تأمین کردن tämín kardan.—*intrans.* آرام یافتن árám yáftan, تسکین گرفتن taskín giriftan, نرم شدن narm shudan, بحد اعتدال آمدن bi-hadd-i-i'tidál ámadan, کم شدن kam shudan, سبك گشتن sabuk gashtan, راحت یافتن ráhat yáftan. — (*Preside at a meeting*) رئاست کردن rïásat kardan, نظارت کردن nazárat kardan, رئیس شدن räís shudan, میر مجلس گشتن mír-i-majlis gashtan.

Moderately, *adv.* میانه miyánah, بطور متوسط bi-taur-i-mutavassit, بطریق اعتدال bi-taríq-i-i'tidál, بطرز آرام bi-tarz-i-árám.—(*It blew moderately hard*) بطریق اعتدال bi-taríq-i-i'tidál در وزیدن تندي کرد dar vazídan tundí kard.

Moderateness, *subs.* اقتصاد iqtisád, اعتدال i'tidál, توسط tavassut, میانه روي miyánah-raví, نرمي narmí, ملایمت muláyamat, محدودیت mahdúdíyat, سکون sukún, آرام árám.

Moderates, *subs.* فرقه مقتصده firqah-i-muqtasidah, اهل اقتصاد ahl-i-iqtisád, معتدلین mu'tadilín.

Moderation, *subs.* اعتدال i'tidál, سویت savíyat, میانه روي miyánah-raví, توسط tavassut, استعفاف isti'fáf.—(*Religious moderation*) اقتصاد iqtisád, میانه گیري miyánah-gírí.

Moderato, *subs.* نغمه آهسته naghmah-i-áhistah.—*adj.* آهسته áhistah.

Moderator, *subs.* میر مجلس mír-i-majlis, رئیس räís, والي válí, مجلس آرا majlis-árá, محفل بان mahfil-bán.

Moderatorship, *subs.* رئاست مجلس rïásat-i-majlis, محفل باني mahfil-bání, مجلس آرائي majlis-árá'í, اداره مجلس idárah-i-majlis.

Modern, *adj.* نو nau, جدید jadíd, متأخر muta'akhkhir, تازه tázah, محدث muhdis, حالي hálí, تازه ایجاد tázah-íjád, حادث hádis, الآني al'ání, تازه اختراع tázah-ikhtirá'.—(*People*) متأخرین muta'akhkhirín, ابنائي زمان abná'í-i-zamán.

Modernism, *subs.* تازه عملي tázah-'amlí, عمل تازه 'amal-i-tázah, تازگي tázagí, نو پیدا شدگي nau-paidá-shudagí, جدیدیت jadídíyat, حادثیت hádisíyat, ایجاد íjád, اختراع ikhtirá', تجدید tajdíd.

Modernize, *verb,* تجدید کردن tajdíd kardan, تازه گردانیدن tázah gardánídan, نو ساختن nau sákhtan, مناسب وقت نمودن munásib-i-vaqt nimúdan, باصطلاح حال در آوردن bi-istiláh-i-hál dar-ávardan, تازگي دادن tázagí dádan.

Modernized, *part.* مجدد mujaddad, تازه شده tázah-shudah, نو ساخته nau-sákhtah, مناسب وقت گردیده munásib-i-vaqt-gardídah, صورت حال دار súrat-i-hál-dár.

Modernizer, *subs.* مجدد mujaddid, تازه ساز tázah-sáz, نو نما nau-nimá, صورت حالیه ده súrat-i-hálíyah-dih, تجدید کن tajdíd-kun.

Modernness, *subs.* جدت jiddat, تازگي tázagí, نوي nauí, حدوس hudús, نا کهنگي ná-kuhnagí, عدم قدامت 'adam-i-qadámat, جدیدیت jadídíyat.

Moderns, *subs.* متأخرین muta'akhkhirín. ابنائي زمان abná'í-i-zamán.

Modest, *adj.* شرمسار sharm-sár, خجل khijil, مؤدب müaddab, شرم رو sharm-rú, با حیا bá-hayá, معقول ma'qúl, محجوب mahjúb, فرو تن furú-tan, شرم گین sharm-gín, مستور mastúr, عفیف 'afíf.

Modestly, *adv.* با حیا bá-hayá, با خجالت bá-khijálat, عاجزانه 'ájizánah, بطور شرمگیني bi-taur-i-sharm-gíní, فرو تنانه furú-tanánah, از روي حلم az rúy-i-hilm.

Modesty, *subs.* شرم sharm, شرمساري sharm-sárí, حیا hayá, حجاب hijáb, خجالت khijálat, آزرم ázarm, رزانت razánat, وقار vaqár, استعفاف isti'fáf, برد باري bard-bárí, افتادگي uftádagí, حلم hilm, فرو تني furú-taní, محجوبیت mahjúbíyat, مستوري mastúrí, استحیا istihayá.

Modicum, *subs.* مقدار قلیل miqdár-i-qalíl, وظیفه کم vazífah-i-kam, قدري qadarí, اندکي andakí.

Modifiable, *adj.* تغییر پذیر taghyír-pazír, تبدیل یاب tabdíl-yáb, اصلاح بردار isláh-bardár, شکل گیر shakl-gír, طور دیگر شدني taur-i-dígar-shudaní, مناسب گرد munásib-gard.

Modification, *subs.* تعدیل ta'díl (*pl.* تعدیلات ta'dílát). تغییر taghyír, تغییر صورت taghyír-i-súrat, اصلاح isláh, تبدیل حال tabdíl-i-hál, مناسب سازي munásib-sází.

Modified, *part.* تغییر یافته taghyír-yáftah, تبدیل شده tabdíl-shudah, اصلاح گردیده isláh-gardídah, تشکیل داده tashkíl-dádah, تعدیل نموده ta'díl-nimúdah, اعتدال گرفته i'tidál-giriftah, متغیر گشته mutaghayyir-gashtah, طور دگر شده taur-i-digar-shudah.

Modify, *verb,* (*Moderate*) تعدیل دادن ta'díl dádan, اعتدال بخشیدن i'tidál bakhshídan, ملائم ساختن mu-láïm sákhtan.—(*Change*) تغییر دادن taghyír dádan, تبدیل کردن tabdíl kardan, عوض نمودن 'ivaz nimúdan, اصلاح کردن isláh kardan, شکل دادن shakl dádan, بطور دیگر ساختن bi-taur-i-dígar sákhtan, دگر گون کردن digar gún kardan.

Modish, *adj.* حسب عادت hasb-i-'ádat, رسمي rasmí, دارج dárij, طور قاعده taur-i-qá'idah, قانوني qánúní, عادي 'ádí, رائج ráïj.

Modishly, *adv.* بر حسب قانون bar-hasb-i-qánún. برسم

عادت bi-rasm-i-'ádat, بطور قاعده bi-taur-i-qá'idah, بموجب رسم bi-múji̇b-i-rasm, بر وفق سليقه bar-vafq-i-salíqah, بطريق دارج bi-taríq-i-dárij.

Modishness, *subs.* عادت پرستي 'ádat-parastí, سليقه جوئي salíqah-jú̇í, رسميت rasmíyat, سنت گيري sunnat-gírí, دارجيت dárijíyat, رائجيت ráïjíyat.

Modulate, *verb,* نغمه دادن naghmah dádan, هم آهنگ گردانيدن ham-áhang gardánídan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), کوك کردن kúk kardan, بنوا آوردن bi-navá ávardan.—(*As the voice*) حنجره دادن hanjarah dádan, گردانيدن gardánídan, موزون کردن mauzún kardan, با نغمه ساختن bá-naghmah sákhtan.

Modulated, *part.* نغمه داده naghmah-dádah, نوا دار navá-dár, کوك شده kúk-shudah, موزون mauzún, سنجيده sanjídah.

Modulation, *subs.* نوا navá, نغمه پردازي naghmah-pardází, گردان gardán, تقليب taqlíb, ترانه taránah, ادا adá, سرود surúd, لحن lahn (*pl.* الحان alhán).—(*Of the voice*) موزوني mauzúní, خوش الحاني khush-alhání, نوا سنجي navá-sanjí, آهنگ áhang.

Modulator, *subs.* مطرب mutrib, نغمه پرداز naghmah-pardáz, نوا سنج navá-sanj, صدا گردان sidá-gardán.

Module, *subs.* (*Measure*) پيمايش paimáyish, نمونه nimúnah, پيکره paikarah.—(*Size*) اندازه andázah, قدر qadr, مقدار miqdár.

Mogul, *subs. and adj.* مغل mughul.

Mohair, *subs.* پشمينه pashmínah, کرکينه kurkínah, پارچه کرکي párchah-i-kurkí, پارچه موئي párchah-i-mú̇í. —*adj.* پشمينه pashmínah, کرکينه kurkínah.

Mohur (*An Indian coin containing* 165·92 *grains of pure gold and* 15·08 *grains of alloy*), *subs.* اشرفي هندي ashrafí-i-hindí, سکه طلائي هند sikkah-i-tilá̇í-i-hind.

Moidore, *subs.* اشرفي پورتگيزي ashrafí-i-púrtugízí (European), ليره پورتگالي lírah-i-púrtugálí (European), سکه طلائي پورتگال sikkah-i-tilá̇í-i-púrtugál (European).

Moiety, *subs.* نيم ním, نيمه nímah, نصف nisf.

Moil, *verb trans.* (*Daub*) ماليدن málídan, اندودن andúdan, اندود کردن andúd kardan.—(*Weary*) ملول کردن malúl kardan, خسته کردن khastah kardan, بيزار نمودن bízár nimúdan, زحمت دادن zahmat dádan, ايذا کردن ízá kardan.—*intrans.* (*Labour*) زحمت کشيدن zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan, کدح کردن kadh kardan, کوشش زياد نمودن kúshish-i-ziyád nimúdan.

Moire antique, *subs.* (*A watered silk*) پرند parand, پرنيان parniyán.

Moist, *adj.* نم nam, نمناك nam-nák, پر نم pur-nam, تر tar, رطيب ratíb, رطوب rutúb, مرطوب martúb, راطب rátib, رطب rutb, رطوبت دار rutúbat-dár, ندي nadá.

Moisten, *verb,* تر کردن tar kardan, نم کردن nam kardan, تبليل نمودن tablíl nimúdan, شبنم زدن shab-nam zadan, نمناك کردن nam-nák kardan, خيساندن khísándan.—(*To be moist*) رطوبت داشتن rutúbat dáshtan, تر شدن tar shudan.

Moistness, *subs.* رطوبت rutúbat, مرطوبي martúbí, تري tarí, مبلولي mablúlí, نمي namí, نمناکي nam-nákí, آب áb.

Moisture, *subs.* رطوبت rutúbat, مرطوبي martúbí, تري tarí, مبلولي mablúlí, نمي namí, نمناکي nam-nákí, آب áb.

Molar, *subs.* (*Tooth*) دندان آسيائي dandán-i-ásyá̇í, ضرس zirs (*pl.* ضروس zurús), سن sinn (*pl.* اسنان asnán), طحانه tahhánah. — *adj.* ساينده sáyandah, خورد کننده khurd-kunandah, جونده javandah, نرم ساز narm-sáz, طاحن táhin.

Molasses, *subs.* شيره shírah, دوشاب dúsh-áb, شيره قند shírah-i-qand.

Mole, *subs.* (*Animal*) موش کور múish-i-kúr, کور موش kúr-múish, خلد khild.—(*On the skin*) خال khál, کلف kalaf, شامت shámat, سد sadd, حاجز hájiz, ردم radm (*pl.* ردوم rudúm), عرم 'arim.

Molecular, *adj.* ذري zarrí, ذره وار zarrah-vár, بسيار کوچك bisyár-kúchik, صغيري sughairí, ذريري zurairí.

Molecule, *subs.* ذره zarrah, ماده نهايت کوچك máddah-i-niháyat-kúchik, ذريره zurairah, صغيره sughairah.

Mole-eyed, *adj.* کوچك چشم kúchik-chashm, تنگ ديده tang-dídah.

Mole-hill, *subs.* توده túdah, پشته pushtah, قل qall, موش توده múish-túdah.

Molest, *verb,* آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, زيان کردن ziyán kardan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, ستم نمودن sitam nimúdan, خستن khastán, زحمت نمودن zahmat nimúdan, ايذا کردن ízá kardan, عذاب دادن 'azáb dádan, شکنجه نمودن shikanjah nimúdan, جور کردن júr kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, تعدي کردن ta'addí kardan.

Molestation, *subs.* آزار ázár, رنج ranj, جور júr, ايذا ízá, اضطراب iztiráb, زحمت zahmat, جفا jafá, تعدي ta'addí, ظلم zulm, عذاب 'azáb, تعذيب ta'zíb, شکنجه shikanjah.

Molimen hemorrhoidale *or* **mestruale,** *subs.* (*Medical term*) هيجان بواسيري hayaján-i-bavásírí, هيجان طمث hayaján-i-tams.

Mollient, *subs.* نرم ساز narm-sáz, ملائم نما muláïm-nimá, تخفيف ده takhfíf-dih, آرام بخش árám-bakhsh,

سلوت انگيز salvat-angíz, راحت آميز ráhat-ámíz, بهبودي بخش bih-búdí-bakhsh.

Mollifiable, *adj.* نرمي پذير narmí-pazír, تخفيف ياب takhfíf-yáb, آرام گير árám-gír, ملايمت بردار muláyamat-bardár, راحت اندوز ráhat-andúz, متلين mutalayyin, بهبودي ياب bih-búdí-yáb.

Mollifier, *subs.* نرم ساز narm-sáz, لينت آور línat-ávar, ملائم كن muláïm-kun, تخفيف ده takhfíf-dih, آرام بخش árám-bakhsh, راحت آور ráhat-ávar, سلوت انگيز salvat-angíz, بهبودي آر bih-búdí-ár.

Mollify, *verb,* ملائم نمودن muláïm nimúdan, نرم ساختن narm sákhtan, آراميدن árámídan, تسلي دادن tasallí dádan, آرام دادن áram dádan, تخفيف دادن takhfíf dádan, بهبودي بخشيدن bih-búdí bakhshídan, سلوت افزودن salvat afzúdan, راحت آوردن ráhat ávardan.

Mollifying, *adj.* ملايمت بخش muláyamat-bakhsh, راحت افزا ráhat-afzá, تخفيف ده takhfíf-dih, تسلي آور tasallí-ávar, سلوت مند salvat-mand, آرام بخش árám bakhsh, نرم ساز narm-sáz.

Mollusca (*A division of the animal kingdom*), *subs.* نرم جسدان narm-jasadán, بي استخوانان bí-ustukhánán, چلم بدنان chulum-badanán, كرمهائي صدف kirmhá,í-sadaf.

Molluscan, *subs.* نرم جسد narm-jasad, بي استخوان bí-ustukhán, چلم بدن chulum-badan, كرم صدف kirm-sadaf.—*adj.* از نرم جسدان az-narm-jasadán, از چلم بدنان az-chulum-badanán, كرم صدفي kirm-sadafí.

Molten, *adj.* ذائب záïb, مذاب muzáb, گداخته gudákhtah, ريختني ríkhtaní, فلزي filizzí, چدني chudaní.—(*Molten fire*) نار مذاب nár-i-muzáb, مهل muhl.

Moly (*Wild garlic*), *subs.* ثوم بري súm-i-barrí, مو سير mú-sír, فوم جنگلي fúm-i-jangalí, سير مو sír-mú.

Molybdate, *adj.* (*Chemical term*) جوهر سورمه jauhar-i-súrmah, جوهر رو jauhar-i-rú.

Molybdenous, *adj.* (*Chemical term*) روي rúí.

Molybdenum, *subs.* (*Chemical term*) موليبدنم múlíbdanum (European).

Molybdic, *adj.* (*Chemical term*) موليبدي múlíbdí (European).

Molybdœna, *subs.* (*Chemical term*) سورمه súrmah, رو rú.

Mome, *subs.* (*Blockhead*) ابله ablah, كودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Moment, *subs.* (*Of time*) دم dam, لمحه lamhah, لحظه lahzah, طرفة العين tarafatu 'l-'ain, آن án.—(*Importance*) قدر qadr, مضايقه muzáyaqah, لازمت lázimat, مصرف masraf, گراني girání, مهمي muhammí, منزلت manzilat, وقر viqr, اهميت ahammíyat.—(*The moment he did this*) تا اين كاررا كرد tá ín kár-rá kard.—(*It exploded in a moment*) فوراً آتش گرفت fauran átish girift.—(*The moment of departing*) حين رفتن hain-i-raftan.—(*Every moment*) هر آن har-án.—(*At any moment*) آني ání.—(*At this moment*) در اين اثنا dar ín asná, در اين حال dar ín hál.—(*In a few moments*) يك يك آب خوردن yak-áb-khurdan, يك قليان كشيدن yak-qalyán-kashídan, به يك چشم برهم زدن bi-yak-chashm-bar-ham-zadan.

Momentarily, *adv.* لحظه بلحظه lahzah-bi-lahzah, دم بدم dam-bi-dam, بهر آن bi-har-án, آن به آن án-bi-án.

Momentary, *adj.* آني ání, يك دم yak-dam, فوري faurí, كم دوام kam-davám, دم بدمي dam-bi-damí, دقيقه پا daqíqah-pá.

Momentous, *adj.* لازم lázim, مهم muhimm, گران girán, خطير khatír, عمده 'umdah, قدر دار qadr-dár, با عظم bá-'uzm, نتيجه مند natíjah-mand, پر منفعت pur-manfa'at, ضرور zarúr, واجب vájib.

Momentousness, *subs.* وجوب vujúb, لزوم luzúm, مهميت muhimmíyat, ضرورت zarúrat, مصرف داري masraf-dárí, خطيري khatírí, وقر viqr.

Momentum, *subs.* مقدار حركت miqdár-i-harakat, قوه حركت qúvah-i-harakat, زور در جنبش zúr-dar jumbish, سرعت sur'at, تندي tundí.

Momordica charantia (*Wild cucumber*), *subs.* قثا البري qisáu 'l-barrí, سيماهنگ símáhang.

Momus (*God of ridicule*), *subs.* قوه تمسخر qúvah-i-tamaskhur, دب الاستهزا dabbu 'l-istihzá, مربي شوخي murabbí-i-shúkhí, شوخي پرور shúkhí-parvar.

Monacal, *adj.* رهباني ruhbání, راهبي ráhibí, ترساي tarsáí, ترك دنياي tark-i-dunyáí.

Monachism, *subs.* رهبانيت ruhbánívat, راهبگري ráhib-garí, ترسا منشي tarsá-manishí, ترك دنيا tark-i-dunyá, بي ازدواجي bí-izdivájí.

Monad, *subs.* ذره zarrah, خرده khurdah, نقطه nuqtah.

Monadic, *adj.* ذري zarrí, ذرهٔ zarrahí, خردي khurdí, نقطه وار nuqtah-vár.

Monarch, *subs.* پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malik (*pl.* ملوك mulúk), سلطان sultán (*pl.* سلاطين salátín), خاقان kháqán, كي kai, تخت نشين takht-nishín, شهريار shahriyár, تاجدار táj-dár, قيصر qaisar, خسرو khusrau, حكمران مطلق hukm-rán-i-mutlaq, مقتدر يگانه muqtadir-i-yagánah, وحيد اقتدار va-híd-i-iqtidár.

Monarchal, *adj.* سلطاني sultání, شاهي sháhí, خسروي khusraví, قيصري qaisarí, خاقاني kháqání.

Monarchical, *adj.* سلطاني sultání, شاهي sháhí, خسروي khusraví, قيصري qaisarí, خاقاني kháqání.

Monarchism, *subs.* سلطنت مطلقه saltanat-i-mutla-

qah, سلطاني sultání, يك سلطاني yak-sultání, يك سروري yak-sarvarí, وحيد اقتداري vahíd-iqtidárí, يك حاكمي yak-hákimí, واحد رائي váhid-räí, پادشاهي pádisháhí, خسروي khusraví, حكمراني hukm-rání, قيصريت qaisaríyat, خاقانيت kháqáníyat, اصول سلطنت مطلقه usúl-i-saltanat-i-mutlaqah.

Monarchist, *subs.* سلطان دوست sultán-dúst, خسرو پرست khusrau-parast, پادشاه خواه pádisháh-kháh.

Monarchize, *verb trans.* تحت حكم در آوردن taht-i-hukm dar-ávardan, مسخر داشتن musakhkhar dáshtan, سلطنت مطلقه گردانيدن saltanat-i-mutlaqah gardánídan.—*intrans.* پادشاهي كردن pádisháhí kardan, سلطان وار عمل نمودن sultán-vár 'amal nimúdan.

Monarchy, *subs.* پادشاهي pádisháhí, پادشاهت pádisháhat, ملك mulk, مملكت mamlakat, سلطنت saltanat, دولت daulat, تاجداري táj-dárí, حكمراني hukmrání, خلافت khiláfat, وحيد اقتداري vahík-iqtidárí, يك سلطاني yak-sultání.—(*Muhammadan monarchy*) قرالیت qirálíyat.

Monasterial, *adj.* ديري dírí, رهبان خانگي ruhbán-khánagí, خانقاهي khánaqáhí, صومعي sauma'í, معبدي ma'badí.

Monastery, *subs.* خانقاه khánaqáh, دير dair, بقعه buq'ah, كشيشخانه kashísh-khánah, معبد ma'bad, زاويه záviyah (*pl.* زوايا zaváyá).

Monastic, *subs.* (*Recluse*) زاهد záhid, عابد 'ábid, گوشه نشين gúshah-nishín, ابدال abdál, منزوي munzaví, درويش darvísh.—(*Christian monk*) راهب ráhib, كشيش kashísh, قسيس qissís, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár).—*adj.* رهباني ruhbání, كشيشي kashíshí, انزواي inziváí.—(*Monastic life*) زهد zuhd, زاهدي záhidí, رهبانيت ruhbániyat, درويشي darvíshí, دنيا تركي dunyá-tarkí, گوشه گيري gúshah-gírí.

Monastically, *adv.* بطريق انزوا bi-taríq-i-inzivá, بر سبيل گوشه گيري bar-sabíl-i-gúshah-gírí, معتزلانه mu'tazilánah, درويشانه darvíshánah.

Monasticism, *subs.* رهبانيت ruhbániyat, زهد zuhd, زاهدي záhidí, درويشي darvíshí, دنيا تركي dunyá-tarkí, گوشه گيري gúshah-gírí.

Monday, *subs.* دو شنبه dú-shambah, يوم الاثنين yaumu 'l-isnain.—*adj.* دو شنبهٔ dú-shambahï.

Monetary, *adj.* نقدي naqdí, وجهي vajhí, پولي púlí, مالي málí.—(*A monetary conference*) اجلاس پولي ijlás-i-púlí.

Money, *subs.* زر zar, پول púl, نقد naqd, مايه máyah, تنخواه tankháh, وجه vajh, فلس fals.—(*Ready cash*) نقد naqd, نقدينه naqdínah, پول حاضر púl-i-házir.—(*Coin*) سكه sikkah, مسكوك maskúk.—(*Small money*) خرده khurdah, پول خرده púl-i-khurdah.—(*Bad money*) قلب qalb, زائف záïf, زيف zaif, زيوف zuyúf.—(*Paper money*) قائمه qáïmah.—(*Gold money*) پول طلا púl-i-tilá, پول نقره púl-i-nuqrah.—(*Copper money*) پول مس púl-i-mis.—(*Money given to servants to enable them to make arrangements for a journey*) پول چكمه و شلوار púl-i-chakmah-va-shalvár.—(*Money makes money*) پول پول را پيدا ميكند púl púl-rá paidá-mí-kunad.—(*He is a money-making man*) پول پيدا كن است púl-paidá-kun ast.—(*He has no money*) دستش خالي است dast-ash khálí ast (*lit.* His hand is empty).—(*He has much money*) دستش پر است dast-ash pur ast (*lit.* His hand is full).

Money-changer, *subs.* صراف sarráf, صيرفي sairafí (*pl.* صيارف sayárif *and* صيارفه sayárifah).

Moneyed, *adj.* پولدار púl-dár, مالدار mál-dár, متمول mutamavvil, غني ghaní, توانگر tavángar.

Moneyer, *subs.* سكه زن sikkah-zan, ضراب zarráb.

Moneyless, *adj.* بي پول bí-púl, بي چيز bí-chíz, مفلس muflis, تهي دست tuhí-dast.

Money order, *subs.* براءت barät.

Money's-worth, *subs.* قيمت qímat, بها bahá, ثمن saman, ارزش arzish.

Monger, *subs.* پيله ور pílah-var, دلال dallál, تاجر täjir, معامل mu'ámil, داد و ستد كن dád-u-sitad-kun.

Mongrel, *subs. and adj.* دو رگه dú-ragah, دو نسله dú-naslah.

Monition, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat, تدبير tadbír, مصلحت maslahat, وعظ va'z, اندرز andurz, موعظه mau'izah, ذكر zikr, ذكري zikrá, تذكر tazakkur, اعلام i'lám, تنبيه tambíh, تعليم ta'lím.

Monitive, *adj.* مصلحت آميز maslahat-ámíz, آندرز بخش andurz-bakhsh, وعظ آور va'z-ávar.

Monitor, *subs.* ناصح násih, مصلحت ده maslahat-dih, اندرز گو andurz-gú, مذكر muzakkir, معلم mu'allim, آموز گار ámúz-gár.—(*Head boy in a class at school*) خليفه khalífah.

Monitorial, *adj.* تعليمي ta'límí, تذكيري tazkírí, پر اندرز pur-andurz, نصحي nus,hí.—(*Relating to a monitor*) معلمي mu'allimí, استادي ustádí, آموز گاري ámúz-gárí, مذكري muzakkirí.

Monitory, *subs.* پند pand, اندرز andurz, نصيحت nasíhat, تعليم ta'lím, تذكير tazkír.—*adj.* پندي pandí, اندرزي andurzí, نصحي nus,hí, تذكيري tazkírí, تعليمي ta'límí.

Monk, *subs.* (*Recluse*) زاهد záhid, عابد 'ábid, گوشه نشين gúshah-nishín, ابدال abdál, صومعه نشين sauma'ah-nishín, گوشه نشين gúshah-nishín, تكيه نشين takyah-nishín.—(*Christian monk*) راهب ráhib, كشيش kashísh, قسيس qissís, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár).—(*A rigid monk*) زاهد خشك záhid-i-khushk.

Monkery, *subs.* زاهدي záhidí, راهبي ráhibí, رهبانيت

ruhbániyat, درويشي darvíshí, فقيري faqírí, دنيا تركي dunyá-tarkí.

Monkey, *subs.* بوزنه búzinah, بوزينه búzínah (*pl.* بوزينگان búzínagán), ميمون maimún.—(*Pile driver*) وتد كوب vatad-kúb.

Monkhood, *subs.* راهبيت ráhibíyat, زاهديت záhidíyat, عابدي 'ábidí, درويشي darvíshí.

Monkish, *adj.* راهبي ráhibí, زاهدي záhidí, عابدي 'ábidí, درويشي darvíshí.

Monkshood, *subs.* (*Aconitum napellus*) تاج الملوك táju 'l-mulúk.—(*Medicine*) اقونيطون aqúnítún (European).

Monochord, *subs.* يك تار yak-tár, آلت يكتاري álat-i-yak-tárí.

Monochromatic, *adj.* يك رنگ yak-rang, يك لون yak-laun, يك گونه yak-gúnah, يك صفت yak-sifat, سادہ رنگ sádah-rang.

Monochrome, *subs.* نقش يك رنگ naqsh-i-yak-rang, صورت يك لون súrat-i-yak-laun, نگارش سادہ nigárish-i-sádah, تصوير سادہ رنگ tasvír-i-sádah-rang.

Monocotyledon, *subs.* (*Botanical term*) يك لخت yak-lukht, يك برگ yak-barg, يك تخمه yak-tukhmah, يك علقه yak-'ulqah.

Monocular, *adj.* يك چشم yak-chashm, يك چشمه yak-chashmah, واحد العين váhidu 'l-ain.

Monocule, *subs.* حيوان يكچشم haiván-i-yak-chashm, جانور يك چشم jánvar-i-yak-chashm, كرم يك ديده kirm-i-yak-dídah.

Monodactylous, *adj.* يك انگشت yak-angusht, يك اصبعي yak-usbu'í.

Monodist, *subs.* مرثيه نويس marsiyah-nivís, نوحه ساز nauhah-sáz, ماتم سرا mátam-sará.

Monody, *subs.* مرثيه marsiyah, نوحه nauhah, سرود غم surúd-i-gham, ماتم نامه mátam-námah.

Monogamist, *subs.* يك زنه yak-zanah, يك نكاحي yak-nikáhí, يك زوجي yak-zaují, فرد گيري farad-gírí.

Monogamy, *subs.* يك زن گيري yak-zan-gírí, يك زني yak-zaní, يك نكاحي yak-nikáhí, يك زوجي yak-zaují, فرد گيري farad-gírí, تفرد ازدواج tafarrud-i-izdiváj.

Monogram, *subs.* نقش خاتم naqsh-i-khátam, اسم ism, سجع مهر saj'-i-muhr, علامت 'alámat, نشان nishán.

Monograph, *subs.* نوشته nivishtah, نوشته مخصوص nivishtah-i-makhsús, نقل مطلب naql-i-matlab, بيان سخن bayán-i-sukhun, ترجمه tarjumah, مطلب كلمه matlab-i-kalamah, فصل fasl, فقره faqarah, فقره مفرده faqarah-i-mafradah, مطلب matlab.

Monographic, *adj.* خطي khattí, خطوطي khutútí, يك مطلبي yak-matlabí, يك عبارتي yak-'ibáratí.

Monography, *subs.* خط كشي khatt-kashí, تخطيط takhtít, صورت نمائي súrat-nimá,í, مفرد نويسي mufrad-nivísí, فقره نگاري faqarah-nigárí, مخصوص نويسي makhsús-nivísí.—(*Monograph*) بيان مطلب bayán-i-matlab, نقل كلمه naql-i-kalamah, نوشته مخصوص nivishtah-i-makhsús, تفسير كلمه tafsír-i-kalamah, ترجمه tarjumah-i-lafz, شرح مطلب sharh-i-matlab.

Monolith, *subs.* ستون يك پارچه sitún-i-yak-párchah, عمود يك سنگي 'amúd-i-yak-sangí.

Monologue, *subs.* تنها گوئي tanhá-gú,í, خود بخود حرف khud-bi-khud-harf-zaní, سرود يك شخصه surúd-i-yak-shakhsah.

Monomania, *subs.* جنون مخصوص junún-i-makhsús, ديوانگي خاص dívánagí-i-kháss.

Monomaniac, *subs.* مجنون خاص majnún-i-kháss, ديوانه مخصوص dívánah-i-makhsús.—*adj.* مبتلا بجنون مخصوص mubtalá-bi-junún-i-makhsús, گرفتار ديوانگي خاص giriftár-i-dívánagí-i-kháss.

Monome, *subs.* (*Algebraical term*) يك نامه yak-námah, يك yak.

Monopathy, *subs.* درد تنهائي dard-i-tanhá,í, غم بيكسي gham-bí-kasí, مهجوريت mahjúríyat, هجران hajarán.

Monopetalous, *adj.* يك برگ yak-barg, يك برگي yak-bargí, يك ورقي yak-varaqí.

Monophthong, *subs.* يك صدا yak-sidá, يك صوت yak-saut, يك اعراب yak-i'ráb, يك حركت yak-harakat, يك حرف علت yak-harf-i-'illat.

Monophthongal, *adj.* يك صداي yak-sidáí, يك صوتي yak-sautí, يك اعرابي yak-i'rábí, يك حرف علتي yak-harf-i-'illatí.

Monophysite, *subs.* يك طبيعت دان yak-tabí'at-dán, يك ذات اعتقاد yak-zát-i'tiqád.

Monopolist, *subs.* محتكر muhtakir, جنس انبار كن jins-i-ambár-kun, همه اندوز hamah-andúz, مال خود ساز mál-i-khud-sáz, متصاحب mutasáhib.

Monopolize, *verb.* تصاحب نمودن tasáhub nimúdan, جنس انبار كردن jins-i-ambár kardan, همه اندوز شدن hamah-andúz shudan, مال خود ساختن mál-i-khud sákhtan, بخود چسبانيدن bi-khud-chasbánídan, بخود كشيدن bi-khud kashídan, همه از خود ساختن hamah az khud sákhtan.—(*He monopolized all the honours*) همه تشريفات‌را تصاحب نمود hamah-i-tashrífát-rá tasáhub nimúd.

Monopoly, *subs.* انحصار inhisár, منحصر سازي munhasir-sází, حصر hasar, تخصيص takhsís, احتكار ihtikár, تصاحب tasáhub, تملك tamalluk, مال خود سازي mál-i-khud-sází, ادعائي كل iddi'á,í-i-kull, جنس انبار كني jins-i-ambár-kuní, همه اندوزي hamah-andúzí, بخود چسباني bi-khud-chasbání, بخود كشي bi-khud-kashí, حق تصرف كلي haqq-i-tasarruf-i-kullí, حكم همه از خود داني hukm-i-hamah-az-khud-dání.—(*No party has a monopoly of virtue*) هيچ طائفه حق تصرف كلي تقوي‌را

ندارد hích táïfah haqq-i-tasarruf-i-kullí-i-taqvá-rá nadárad.

Monoptote, *subs.* اسم يك حالتي ism-i-yak-hálatí, اسم مبني ism-i-mubní.

Monospermous, *adj.* يك تخمي yak-tukhmí, يك بذري yak-bazrí, يگ نسلي yak-naslí.

Monospherical, *adj.* يك صفري yak-sifarí, يك دائره yak-dáïrah, يك چرخي yak-charkhí.

Monostich, *subs.* يك بيتي yak-baití, يك شعري yak-sha'rí, عبارت يك شعري 'ibárat-i-yak-sha'rí.

Monosyllabic, *adj.* يك حركتي yak-harakatí, يك هجاي yak-hijáí, يك حرف علت دار yak-haraf-i-'illat-dár.

Monosyllable, *subs.* كلمه يك حركتي kalamah-i-yak-harakatí, لفظ يك هجائي lafz-i-yak-hijá'í, لفظ يك حرف علت دار lafz-i-yak-harf-i-'illat-dár.

Monotheism, *subs.* يك خدا پرستي yak-khudá-parastí, توحيد tauhíd, يك خدا داني yak-khudá-dání, اخلاص ikhlás, خدا اقرار بيگانگي iqrár-bi-yagánagí-i-khudá, خدا اعتقاد بيك i'tiqád-bi-yak-khudá.

Monotheist, *subs.* موحد muvahhid, يك خدا دان yak-khudá-dán, يك خدا پرست yak-khudá-parast, مخلص mukhlis, خدا مقر بيگانگي muqirr-bi-yagánagí-i-khudá, خدا معتقد بيك mu'taqid-bi-yak-khudá.

Monothelite, *subs.* يك مشئت دان yak-mashïat-dán, يك ارادہ بين yak-irádah-bín, يك خواهش شناس yak-kháhish-shinás.

Monotone, *subs.* عديل المقام 'adílu 'l-maqám, يك نوائي yak-navá'í, تكرار takrár, تكرر takarrur, مكرري mukarrarí, يك نغمگي yak-naghmagí, يك آهنگي yak-áhangí, يك صدائي yak-sidá'í.

Monotonous, *adj.* مكرر mukarrar, يك نوا yak-navá, يك نغمه yak-naghmah, تكراري takrárí, يك سان yak-sán, يك آهنگ yak-áhang, يك صدا yak-sidá.

Monotony, *subs.* تكرار takrár, وضع مكرر vaz'-i-mukarrar, يك نوائي yak-navá'í, يك نغمگي yak-naghmagí, يك ساني yak-sání, يك آهنگي yak-áhangí, يك صدائي yak-sidá'í.

Monseigneur, *subs.* خداوند گار khudávand-gár, آقا áqá, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as'háb).

Monsieur, *subs.* آقا áqá, صاحب sáhib.

Monsoon, *subs.* موسم mausim (*pl.* مواسم mavásim), فصل باد fasl-i-bád.

Monster, *subs.* خرق عادت kharq-i-'ádat, عفريت 'ifrít, اژدها izhdihá, ديو dív, شيطان shaitán.—(*Something large*) قلنبه qulumbah, متنبه sutumbah, بزرگ تن buzurg-tan, بد هيولا bad-hayúlá, گنده gundah, گت gut, الدنگ aldang.—(*Depraved person*) شخص فاجر shakhs-i-fájir, مرد فاسق mard-i-fásiq, مرد نا بكار mard-ná-bi-kár, شرير sharír, مظهر شرارت muzhir-i-sharárat.—(*He is a monster of wickedness*) مظهر شرارت است muzhir-i-sharárat ast.—(*Marine monster*) جانور بحري ján var-i-bahrí, اعجوبه دريائي u'júbah-i-daryá'í, نهنگ nahang.—*adj.* بزرگ buzurg, كبير kabír, عظيم 'azím, كلان kalán, ضخيم zakhím, جسيم jasím, خطير khatír, توفال túfál, كلفت kuluft, حجيم hajím, بسيار bisyár, زياد ziyád, كثير kasír, وسيع vasí'.

Monstrosity, *subs.* (*Persons*) عفريتيت 'ifrítíyat, ديو dív-sairatí, ستنبگي sutumbagí, قلنبگي qulumbagí, كوه پيكري kúh-paikarí, تنومندي tanúmandí.—(*Things or animals*) بزرگ تني buzurg-taní, عظمت 'azamat, گندگي gundagí, عظيم جثگي 'azím-jissagí, بد هيولائي bad-hayúlá'í, قباحت qabáhat.

Monstrous, *adj.* (*Strange*) غريب gharíb, عجيب 'ajíb, بزرگ buzurg, عظيم 'azím, جسيم jasím, كلفت kuluft.—(*Horrible*) متنبه sutumbah, ديو صورت dív-súrat, قلنبه qulumbah, بد هيولا bad-hayúlá, زشت هيأت zisht-hayát, رعب انگيز ru'b-angíz, وحشت آميز vahshat-ámíz.—(*Depraved*) شرور shurúr, فجور fujúr-píshah, فسوق كار fusúq-kár, پليد pilíd, نا بكار ná-bi-kár, قباحت دار qabáhat-dár, شديد القبح shadídu 'l-qabh.—(*It is monstrous that he should act thus*) چنين عملي از وي بشدت قبح است chunín 'amalí az vai bi-shiddat-i-qabh ast.

Monstrously, *adv.* (*Horribly*) بشدت قباحت bi-shiddat-i-qabáhat, بطور رعب انگيزي bi-taur-i-ru'b-angízí, وحشت آميزانه vahshat-ámízánah, قبيحانه qabíhánah, بطرز مكروه bi-tarz-i-makrúh.—(*Enormously*) بعظمت زياد bi-'azamat-i-ziyád, بغايت بزرگي bi-ghávat-i-buzurgí, بنهايت bi-nihávat, بعظيم‌ترين طرزي bi-'azímtarín-i-tarzí. — (*Badly*) بطور بدي bi-taur-i-badí, با قبح وجهي bá-qubh-i-vajhí, به اسو طوري bi-asva-taurí.

Montanic, *adj.* كوهي kúhí, كوهستاني kúhistání, جبلي jabalí, جبالي jibálí.

Montanist, *subs.* مونطاني múntání (European), پيرو مونطان pairau-i-múntán (European).

Month, *subs.* ماه máh, شهر shahr (*pl.* شهور shuhúr *and* اشهر ashhar).

The Muhammadan months are lunar, and consist of twenty-nine and thirty days alternately. The whole year contains only three hundred and fifty-four days, and an intercalary day is added eleven times in the course of thirty years. The following are the names of the months, which do not correspond in any way with the English periods :—

1. محرم Muharram.
2. سفر Safar.
3. ربيع الاول Rabí'u 'l-avval.

4. ربيع الثاني Rabí'u 's-sání, ربيع الآخر Rabí'u 'l-ákhir.
5. جمادي الاولى Jumádáu 'l-úlá.
6. جمادي الثاني Jumádáu 's-sání, جمادي الآخر Jumádáu 'l-ákhir.
7. رجب Rajab.
8. شعبان Sha'bán.
9. رمضان Ramazán.
10. شوال Shavvál.
11. ذو القعده Zu 'l-qa'dah, ذي قعد Zí-qa'd.
12. ذو الحجه Zu 'l-hijjah, ذي حج Zí-hajj.

Thirty-two of our years are very nearly equal to thirty-three Muhammadan years. Their era dates from the morning after the هجره hijrah, or flight of the Prophet from Makkah to Madínah, that is, the 16th of July, A.D. 622. Every year begins earlier in the season than the preceeding, so that a month occurring in summer in the present year, will, sixteen years afterwards, be in winter.

The ancient Persian year, which was solar, consisted of twelve months of thirty days each; five days were added to complete the year, and a leap-year occurred every four years, as with us. The year in this case commences when the sun enters Aries, about the 21st of March, when the عيد نو روز 'íd-i-nau-rúz ("The New Year's festival") is held. This feast is still kept up, although the solar year has fallen into desuetude, and has been superseded by the above-mentioned lunar era, the Persians having changed their calendar with their religion. The names were as follows:—

1. فروردين Farvardín (March and April). [The first day of this month, the 21st of March, is the New Year's festival.]
2. ارديبهشت Urdí-bihisht (April and May).
3. خور داد Khur-dád (May and June).
4. تير Tír (June and July).
5. مرداد Murdád (July and August).
6. شهريور Shahrívar (August and September).
7. مهر Mihr (September and October).
8. آبان Abán (October and November). [The intercalation of five days, or six in leap-year, to complete the solar year, is inserted at the end of this month.]
9. آذر A'zur (November and December).
10. دي Dai (December and January).
11. بهمن Bahman (January and February).
12. اسفندارمذ Isfandármuz (February and March).

Days are reckoned in weeks as well as months. Friday is the Muhammadan Sabbath. Sunset is considered the close of one day, and the commencement of the next; so that what we call Monday evening, a Persian will maintain to be Tuesday, as, conformably with his theory, Monday had ended and Tuesday begun when the sun set. Their day and night, like ours, comprise twenty-four hours.

(*Lunar month*) شهر قمري shahr-i-qamrí, هلالي hilálí.—(*Solar month*) ماه شمسي máh-i-shamsí.—(*First of the month*) غره ghurrah, اول ماه avval-i-máh, سر ماه sar-i-máh.—(*Last of the month*) سلخ salkh, آخر ماه ákhir-i-máh.—(*This month*) اين ماه ín-máh, شهر حال shahr-i-hál.—(*Last month*) ماه گذشته máh-i-guzashtah, ماه قبل máh-i-qabl.—(*Next month*) ماه آينده máh-i-áyandah, ماه دگر máh-i-digar.—(*Every month*) هر ماهه har-máhah.

Monthly, *subs.* ماهي نامه máhí-námah.—*adj.* ماهيانه máhíyánah, ماهانه máhánah, ماهي máhí, شهري shahrí, ماهواره máh-várah.—(*Monthly salary*) مشاهره musháharah, مواجب ماهانه mavájib-i-máhánah.—*adv.* بطور ماهيانه bi-taur-i-máhíyánah.

Monument, *subs.* يادگار yád-gár, تذكره tazkarah, اثر asar, منار manár, مناره manárah, حجر hajar (*pl.* حجار hijár).—(*Tomb*) مرقد marqad, تربت turbat, مقبره maqbarah, مزار mazár.

Monumental, *adj.* ياد گاري yád-gárí.—(*Pertaining to a tomb*) مرقدي marqadí, تربتي turbatí, مزاري mazárí.

Mood, *subs.* (*Tense*) حالت hálat, صيغه síghah.—(*Disposition*) مزاج mizáj, طبيعت tabí'at, خو khú.—(*Inclination*) ميل mail, رغبت raghbat, التفات iltifát, توجه tavajjuh.—(*Manner*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرز tarz, عادت 'ádat, رسم rasm (*pl.* وسوم rusúm), طريقه taríqah.—(*He is in no mood to be contradicted*) او در حالتي نيست كه مخالفت وي تواند نمود ú dar hálatí-ní 'st kih mukhálafat-i-vai taván nimúd.

Moodily, *adv.* بطور كج خلقي bi-taur-i-kaj-khulqí, خشمناكانه khishm-nákánah, تند مزاجانه tund-mizáj-ánah, بطور غمگيني bi-taur-i-gham-gíní, اندوهناكانه andúh-nákánah, محزونانه mahzúnánah.

Moody, *adj.* غمگين gham-gín, اندوهگين andúh-gín, كج خلق kaj-khulq, محزون mahzún, آلفته áluftah, خشمناك khishm-nák, پريشان حال parishán-hál.

Moon, *subs.* ماه máh, مه mah, قمر qamar (*pl.* اقمار aqmár), سياره ارض sayyárah-i-arz.—(*New moon or crescent*) ماه نو máh-i-nau, هلال hilál, غره ghurrah (*pl.* غرر ghurar).—(*Full moon*) ماه تام máh-i-támm, بدر badr (*pl.* بدور budúr), بدر تمام badr-i-tamám, نخشب nakhshab.—(*Change of the moon*) تحويل ماه tahvíl-i-máh.—(*Wane of the moon*) محاق muháq.

Moon-beam, *subs.* مهتاب mah-táb, ماه تاب máh-táb, شعاع روشني ماه raushaní-i-máh, نور قمر núr-i-qamar, بدر shu'á'-i-badr.

Moon-calf, *subs.* (*Monster*) ماه گوساله máh-i-gúsálah, شكل مهيب shakl-i-muhíb, پيكر عجيب paikar-i-'ajíb, خيال بيهوده khiyál-i-bíhúdah, وهم vahm, تصور باطل tasavvur-i-bátil.—(*Dolt*) كودن kaudan, خرف مغز khirf-maghz, سفيه safíh, گول gúl, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.

Mooned, *adj.* ماه وش máh-vash, بدر مثال badr-misál, قمر مانند qamar-mánand, ماه زاده máh-zádah.

Moon-eyed, *adj.* ماه زده چشم máh-zadah-i-chashm, چشم درد دار chashm-dard-dár, چشم تيره tírah-chashm, شبكور shab-kúr, ديده تار dídah-tár.

Moonish, *adj.* قمر وار qamar-vár, ماه صفت máh-sifat.—(*Variable*) بي عزيمت bí-'azímat, نا استوار ná-ustuvár, متقلب mutaqallib, منقلب munqalib, گوناگون شو gún-á-gún-shau, بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, دو رو dú-rú, سبك پا sabuk-pá.

Moonlight, *subs.* مهتاب mah-táb, ماهتاب máh-táb, مهتاب پيمائي mahtáb-paimá,í, ضيا القمر ziyáu 'l-qamar, روشني ماه raushaní-i-máh, نور قمر núr-i-qamar.

Moonshine, *subs.* مهتاب mah-táb, ماهتاب máh-táb, مهتاب پيمائي mahtáb-paimá,í, ضيا القمر ziyáu 'l-qamar, روشني ماه raushaní-i-mah, نور قمر núr-i-qamar.—(*Metaphorically*) حيله hílah, فريب fíríb, مكر makr, حقه بازي haqqah-bází.

Moon-struck, *adj.* ماهزده máh-zadah, قمر زده qamar-zadah, ديوانه dívánah, مجنون majnún, شيدا shaidá, واله válah.

Moonwort (*Lunaria pariflora*), *subs.* رشاد جبلي rashád-i-jabalí.

Moony, *adj.* هلال علم hilál-'alam.—(*Lunated*) ماه پر چم máh-i-pur-cham, قمري qamarí, ماهي máhí, هلالي hiláli, بدري badrí.

Moor, *subs.* (*Marsh*) لوخ زار lúkh-zár, نيزار nay-zár, وحل سار vahal-sár, مشيله mashílah, بيشه bíshah.—(*African*) مغربي maghrabí, زنگي zangí, افريقائي afríqá,í (European).

Moor, *verb trans.* لنگر انداختن langar andákhtan, بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, ارسا نمودن irsá nimúdan.—*intrans.* لنگر بند شدن langar band shudan, بسته شدن bastah shudan, زنجير بند گشتن zanjír-band gashtan, مرتسي گرديدن murtasí gardídan.

Moorage, *subs.* لنگر گاه langar-gáh, مرسي marsá, مرساتگاه marsát-gáh.

Moor-cock, *subs.* مرغابي نر murgh-ábí-i-nar, اوردك úrdak, خروس بيشه زار khurús-i-bíshah-zár.

Moor-hen, *subs.* مرغابي ماده murgh-ábí-i-mádah, ماكيان بيشه زار mákiyán-i-bíshah-zár.

Moorings, *subs.* لنگرات langarát, لناگر lanágir, زناجير zanájír, حبال habál, مراسي marásí.

Moorish, *adj.* مغربي maghrabí, افريقاي afríqáí (European).—(*Marshy*) وحلي vahalí, مشيله داني mashílah-dání, بيشه زاري bíshah-zárí, لوخ زاري lúkh-zárí, ليزاري nay-zárí.

Moorland, *subs.* بيشه زار bíshah-zár, نيزار nay-zár, لوخ زار lúkh-zár, وحلستان vahalistán, مشيله دان mashílah-dán.

Moose, *subs.* گاو آهو gáv-áhú, گاو وحشي gáv-i-vahshí, ثور súr-i-jangalí, گوزن gavazn.

Moot, *verb trans.* بمورد بحث در آوردن bi-maurid-i-bahs-dar-ávardan, معرض گفتگو ساختن ma'raz-i-guftugú sákhtan, مايه نزاع گردانيدن máyah-i-nizá' gardánídan, بحث در ماده نمودن bahs dar máddah nimúdan.—*intrans.* جدال كردن jidál kardan, بحث نمودن bahs nimúdan, نزاع كردن nizá' kardan, اختصام نمودن ikhtisám nimúdan, محاجه كردن muhájjah kardan, دليل قيل و قال آوردن dalíl ávardan, qíl-u-qál kardan, حجت اقامه نمودن hujjat-iqámah nimúdan.

Mootable, *adj.* بحث پذير bahs-pazír, نزاع بردار nizá'-bardár, حجت طلب hujjat-talab, دليل خواه dalíl-kháh.

Moot-court, *subs.* مجلس بحث majlis-i-bahs, مجلس مباحثه majlis-i-mubáhasah, محكمه مباحث شرعيه mahkamah-i-mubáhis-i-shar'íyah, محفل محاجه mahfil-i-muhájjah.

Mooted, *part.* بحث شده bahs-shudah, معرض گفتگو ساخته ma'raz-i-guftugú-sákhtah, محاجه كرده muhájjah-kardah, متنازع mutanázi', گزرانده guzarándah, رسيدگي يافته rasídagí-yáftah.

Mooter, *subs.* بحاث bahhás, منازع munázi', مختصم mukhtasim, محاجه كن muhájjah-kun, حجت اقامه كن hujjat-iqámat-kun, دليل تراش dalíl-tirásh, مباحث mubáhis, مناظر munázir.

Mooting, *subs.* مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, مخاصمت mukhásamat, منازعت munáza'at, دليل آوري dalíl-ávarí, حجت گوئي hujjat-gú,í, قيل و قال qíl-u-qál.

Moot point, *subs.* مورد بحث maurid-i-bahs, محل نزاع mahall-i-nizá', مايه خصومت máyah-i-khusúmat, مادهٔ گفتگو máddah-i-guftugú.

Mop, *subs.* جنفاسه junfásah, زمين پاك كن zamín-pák-kun.

Mop, *verb trans.* جنفاسه زدن junfásah zadan, پاك كردن pák kardan.—*intrans.* رو ترش كردن rú-turush kar-

dan, چهره در هم کشیدن chihrah dar-ham kashídan, دهن کج کردن dahan kaj kardan.

Mope, *subs.* (*Fool*) کودن kaudan, گول gúl, احمق ahmaq, سفیه safíh, خل دمنك khul-damank.—(*Drone*) دبور dabbúr, تنبل tambal, بیکاره bí-kárah.

Mope, *verb trans.* خرف ساختن kharif sákhtan, احمق گردانیدن ahmaq gardánídan, بیشعور نمودن bí-shu'úr nimúdan, مکدر ساختن mukaddar sákhtan, تیره حال گردانیدن tírah-hál gardánídan, پکر ساختن pakr sákhtan.—*intrans.* خرف بودن kharif búdan, احمق شدن ahmaq shudan, پکر بودن pakr búdan, کدورت داشتن kadúrat dáshtan, خواب آلود بودن kháb-álúd búdan, سنگین شدن sangín shudan, چرت زدن churt zadan.

Moping, *subs.* تکدر takaddur, خرفی kharifí, حماقت himáqat, پکری pakrí, خواب آلودگی kháb-álúdagí, سنگینی sangíní, چرت زنی churt-zaní, انقباض inqibáz.—*adj.* خواب آلود kháb-álúd, پکر pakr, تیره حال tírah-hál, سنگین sangín, بیدماغ bí-dimágh, مکدر mukaddar, خرف kharif, منقبض munqabiz.

Mopish, *adj.* خواب آلود kháb-álúd, پکر pakr, تیره حال tírah-hál, سنگین sangín, بیدماغ bí-dimágh, مکدر mukaddar, خرف kharif, منقبض munqabiz.

Mopishly, *adv.* بطور پکری bi-taur-i-pakrí, خرفانه kharif-ánah, مکدرانه mukaddaránah, بطور خواب آلودگان bi-taur-i-kháb-álúdagán, چرت زنان churt-zanán.

Mopishness, *subs.* تکدر takaddur, تیرگی tíragí, انقباض inqibáz, خرفی kharifí, خرافت khiráfat, کودنی kaudaní.

Moppet, *subs.* لعبت la'bat, بازیچه bázíchah.—(*Puppet*) عروسك 'arúsak, عروسچه 'arúschah, علوچك 'alúchik (*vulg.*).

Moraine, *subs.* (*Geological term*) منغمسه manghamsah, مفروله mafrúlah, زائله záílah.

Moral, *subs.* فائده fáïdah (*pl.* فوائد faváïd), نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), خلاصه khulásah, حکمت hikmat. — *adj.* پاك دامن pák-dáman, پارسا pársá, صالح sálih, عفیف 'afíf, متقی muttaqí, خلقی khulqí, ادبی adabí, معنوی ma'naví, ظنی zanní, آیینی áyíní, قانونی qánúní.

Moralist, *subs.* پند گو pand-gú, ناصح násih (*pl.* نصاح nussáh), واعظ vá'iz, اندرز خوان andurz-khán, نصیحت آموز nasíhat-ámúz, ادیب adíb, آداب دان ádáb-dán, اخلاق شناس akhláq-shinás.

Morality, *subs.* پاك دامنی pák-dámaní, پارسائی pársá,í, صلاح saláh, خوبی khubí, حسن husn, صلاح جوئی saláh-jú,í, عفت 'iffat, تقوی taqvá, آداب ádáb, آداب دانی ádáb-dání, اخلاق akhláq, اخلاق شناسی akhláq-shinásí, تهذیب اخلاق tahzíb-i-akhláq.

Moralize, *verb trans.* توضیح ادبی نمودن tauzíh-i-adabí nimúdan, ادبی گردانیدن adabí gardánídan, استعمال ادبی isti'mál-i-adabí nimúdan, اخلاقی ساختن khulqí sákhtan, معنوی نمودن ma'naví nimúdan.—(*Render moral*) صالح ساختن sálih sákhtan, ادبی نمودن adabí nimúdan, معنوی گردانیدن ma'naví gardánídan, با اخلاق کردن bá-akhláq kardan, تهذیب اخلاق نمودن tahzíb-i-akhláq nimúdan.—(*Apply to moral purposes*) بکار مقاصد ادبیه بردن bi-kár-i-maqásid-i-adabíyah burdan, در مصالح صرف نمودن dar masálih sarf nimúdan, در محل خیر استعمال کردن dar mahall-i-khair isti'mál kardan.—*intrans.* سنجیدن *or* ادبیات گفتن adabíyát guftan *or* sanjídan, از معقولات سخن راندن az ma'qúlát sukhun ránden, فوائد بیان کردن faváïd bayán kardan, محاسن اخلاق نوشتن mahásin-i-akhláq nivishtan, حکمت بینی کردن hikmat-bíní kardan, اظهار فوائد ادبیه نمودن izhár-i-faváïd-i-adabíyah nimúdan, حسن و قبح گفتن husn va qubh guftan.

Moralizer, *subs.* اخلاق نویس akhláq-nivís, آداب آموز ádáb-ámúz, حکمت بین hikmat-bín, فوائد شناس faváïd-shinás, مصالح سنج masálih-sanj.

Moralizing, *subs.* فائده گیری fáïdah-gírí, محاسن گوئی mahásin-gú,í, مصالح شناسی masálih-shinásí, ادبیات سنجی adabíyát-sanjí, حکمت بینی hikmat-bíní, آداب آموزی ádáb-ámúzí.

Morally, *adv.* خلقاً khulqan, ادباً adaban, در معنی dar-ma'ná, متدینانه mutadayyinánah, بطور امانت bi-taur-i-amánat, بر حسب قواعد اخلاقیه bar-hasb-i-qaváïd-i-akhláqíyah, متأدبانه muta,addibánah.—(*He is morally guilty*) او در معنی مجرم است ú dar ma'ná mujrim ast.

Morals, *subs.* اخلاق akhláq, اطوار atvár, آداب ádáb, رسوم rusúm, عادات 'ádát.

Morass, *subs.* بیشه bíshah, مشیله mashílah, گلستان gilistán, وحل زار vahal-zár, لجن سار lajan-sár.

Morassy, *adj.* گلستانی gilistání, وحل زاری vahal-zárí, مشیلهٔ mashílahï, بیشه دار bíshah-dár, لجن ساری lajan-sárí.

Moravian, *subs. and adj.* موٴاخاتی müákhátí.

Morbid, *adj.* مریض maríz, مرض آمیز marz-ámíz, علتی 'illatí, علت مند 'illat-mand, ناخوش وار ná-khush-vár. —(*A morbid imagination*) فکر مرض آمیز fikr-i-marz-ámíz, اندیشه باطل andíshah-i-bátil.

Morbidly, *adv.* از روی مرض az-rúy-i-marz, مریضانه marízánah, بطور ناخوشی bi-taur-i-ná-khushí, علتمندانه 'illat-mandánah.—(*He is morbidly sensitive*) مریضانه احساس میکند marízánah ihsás mí-kunad.

Morbidness, *subs.* مرض marz, علت 'illat, علت مندی 'illat-mandí, ناخوشی ná-khushí.

Morbific, *adj.* علت انگیز 'illat-angíz, مرض آمیز marz-ámíz, بیمار ساز bímár-sáz, ناخوشی آر ná-khushí-ár.

Morbose, *adj.* مرضی marzí, مریض maríz, علتناك

'illat-nák, صحيح نا ná-sahíh, عليل 'alíl, درد ناك dard-nák.

Morceau, *subs.* لقمه luqmah, وصله vaslah, تكه tikkah, پاره párah, قطعه qit'ah.

Mordacious, *adj.* (*Biting*) گزنده gazandah, گزان gazán, گزش كار gazish-kár, دندان گير dandán-gír, عضوض 'azúz. —(*Sarcastic*) طعنه زن ta'nah-zan, مستهزئي mustahzí, با مزه bá-mazah, سر زنش كن sar-zanish-kun, پر طعن pur-ta'n, طعان ta''án, قدح آميز qadh-ámíz, پر دشنام pur-dushnám, چربك گو churbak-gú.

Mordacity, *subs.* گزش gazish, گزندگي gazandagí, گزاني gazání, عضوضي 'azúzí, دندان گيري dandán-gírí.—(*Sarcasm*) هجو hajv, هجا hijá, مزاح mizáh, استهزا istihzá, طنز tanz, طعنه زني ta'nah-zaní, قدح qadh, كنايه گوئي kináyah-gú,í, درشت گوئي durusht-gú,í, دشنام دهي dushnám-dihí, چربك churbak.

Mordant, *subs.* چسب chasb, سريش sirísh, لزقه lazaqah, بست bast, ماسكه másikah.—(*Basis*) اساس asás (*pl.* اسس usus), بنا biná, زمينه zamínah, قوام qavám, بست bast, قائمه qá'imah.—*adj.* چسب دار chasb-dár, چسب ناك chasb-nák, گيرنده gírandah, بست دار bast-dár, قوام دار qavám-dár.

Mordicant, *adj.* گزنده gazandah, گزان gazán, گيرا gírá, تيز tíz, تلخ talkh.

Mordication, *subs.* تيزي tízí, گزش gazish, گزندگي gazandagí, خورندگي khurandagí, افساد ifsád, اتلاف itláf.

More, *subs.* بيشي bíshí, زيادتي ziyádatí, افزوني afzúní. —*adj. and adv.* بيش bísh, بيشتر bíshtar, زياد ziyád, زياده ziyádah, ازيد azyad, افزون afzún, اكثر aksar, بسيارتر bisyártar (*vulg.*).—(*More or less*) كم و بيش kam-u-bísh, كم يا زياد kam yá ziyád, تخمينا takhmínan.—(*Neither more nor less*) بي كم و زياد bí-kam-u-ziyád.—(*More and more*) بيشتر از بيشتر bíshtar-az-bíshtar.—(*A little more*) بيشترك bíshtarak, زيادترك ziyádatarak.—(*Much more, rather*) بطريق اولي bi-taríq-i-úlá, بمرتبه افزون bi-martabah-i-afzún.—(*No more*) نه ديگر nah-dígar, ديگر نه dígar-nah.—(*More than*) متجاوز mutajáviz, علاوه بر 'alávah-bar, زياده بر ziyádah-bar, از ديگر dígar-az, بيش از bísh-az, بيشتر از bíshtar-az, فزون از fuzún-az. —(*I have not a single word more to say*) من يك كلمه ديگر ندارم كه بگويم man yak kalamah-i-dígar nadáram kih bi-gúyam.—(*The more the merrier*) هر چه بيشتر خوشتر har chih bíshtar khushtar.

Moreen, *subs.* صوف كلفت súf-i-kuluft, پشمينه سطبر pashmínah-i-sitabr.

Moreover, *adv.* علاوه بر آن 'alávah bar án, جز آن juz-i-án, سوائي آن sivá,í-i-án, مكررا mukarraran, قطع نظر qat'-i-nazar, اضافه بر اين izáfah bar ín, علي الخصوص 'ala 'l-khusús.

Moresque, *subs.* نقش عربي naqsh-i-'arabí, منبت munabbat-kárí-i-'arab, نقاشي عربي naqqáshí-i-'arabí, عربيت 'arabíyat, كار عرب kár-i-'arab, صنعت اهل مغرب san'at-i-ahl-i-maghrab.—*adj.* مغربي maghrabí, عربي 'arabí, عرب طور 'arab-taur, نقش عرب كار سا kár-i-'arab-sá, منبت عربي munabbat-i-'arabí.

Morganatic, *adj.* اختصاري ikhtisárí, مختصر mukhtasar, عنتي 'anatí, تمتعي tamattu'í, استمتاعي istimtá'í, غير كفوئي ghair-i-kafúí.—(*A morganatic marriage*) ازدواج غير كفوئي izdiváj-i-ghair-i-kafúí, نكاح عنتي nikáh-i-'anatí, صيغه گيري síghah-gírí, استمتاع istimtá', تمتع tamattu'.

Morgue, *subs.* مرده خانه murdah-khánah, ميتگاه mayyit-gáh, محل مردگان mahall-i-murdagán.

Moribund, *subs.* شخص محتضر shakhs-i-muhtazar, شخص قريب الموت shakhs-i-qaríbu 'l-maut, آدم ميرنده ádam-i-mírandah, ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), مردني murdaní.—*adj.* محتضر muhtazar, قريب الموت qaríbu 'l-maut, دم مرگ dam-i-marg, ميرنده mírandah, ميران mírán, ميت mayyit, مردني murdaní.

Morion, *subs.* خود khúd, مغفر mighfar, كلاه جنگ kuláh-i-jang.

Morisco, *subs.* رقص raqs, رقاص عربي raqqás-i-'arabí, رقص عربي raqs-i-'arabí, رقاص raqqás.

Mormon, *subs. and adj.* مفتري muftarí, جعل كننده ja'l-kunandah, مارمون mármún (European).

Mormonism, *subs.* مارمونيت mármúníyat (European), عقيده مارموني 'aqídah-i-mármúní (European).

Morning, *subs.* صبح subh, صباح sabáh, بامداد bámdád, —(*Early, before day-break*) سحر sahar, سحر گاه sahargáh, اول طلوع avval-i-tulú'.—(*Day-break*) صبح subh, فجر fajr, فلق falq, بكره bukrah (*pl.* بكر bukar), سپيده دم sapídah-dam, پگاه pagáh, مژگان سحر mizhagán-i-sahar.—(*The middle hour between sunrise and the meridian, or about 9 o'clock*) چاشت chásht, چاشتگاه chásht-gáh, ضحي zuhá.—(*False dawn before sunrise*) صبح كاذب subh-i-kázib.—(*True dawn*) صبح صادق subh-i-sádiq.—(*Early, before light*) هوائي گرگ و ميش hává,í-i-gurg va mísh (*lit.* Time of the wolf and sheep).—(*From morning till night*) از صبح الي غروب az subh ilá ghurúb.—(*At morn*) صباحا sabáhan, صبحا subhan, صبح زود subh-zúd, بكرتا bukratan.—(*Good morning*) احوال شريف ahvál-i-sharíf, صحبت بخير باشد suhbat bi-khair báshad.—*adj.* صبحي subhí, صباحي sabáhí, صبوحي subúhí, بامدادي bámdádí, فجري fajrí.

Morning-star, *subs.* ستاره صبح sitárah-i-subh, زهره zuhrah, ناهيد náhíd, شباهنگ shabáhang.

Morocco, *subs.* (*Leather*) انبان ambán, ديم dím, اديم adím, چرم charm, سختيان sakhtiyán, صاغري ságharí, پوست púst, جلد jild (*pl.* اجلاد ajlád).—*adj.* انباني ambání, ديمي dímí, چرمي charmí, سختياني sakhtiyání, پوستي pústí, جلدي jildí.

Morose, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, پر خشم pur-khishm, غيظناك ghaiz-nák, كج خلق kaj-khulq, سخت رو sakht-rú, بد خو bad-khú, تند خو tund-khú, ماخوليای mákhúliyáí, متعبس muta'abbis, بد طبيعت bad-tabí'at, سركه فروش sirkah-furúsh.

Morosely, *adv.* بطور سخت روئي bi-taur-i-sakht-rú'í, بطريق ترش مزاجي bi-taríq-i-turush-mizájí, متعبسانه muta'abbisánah, با تند خوئي bá-tund-khú'í, كج خلقانه kaj-khulqánah, غيظناكانه ghaiz-nákánah, پر خشمانه pur-khishmánah.

Moroseness, *subs.* سختي sakhtí, درشتي durushtí, تند مزاجي tund-mizájí, كج خلقي kaj-khulqí, غيظناكي ghaiz-nákí, سركه فروشي sirkah-furúshí, غم خوري gham-khurí, بد خوئي bad-khú'í.

Morpheus, *subs.* خواب پرور kháb-parvar, مرفيوس marfíyús (European).

Morphew, *subs.* گردك gardak, خاكه khákah, آردك árdak, خراشه kharáshah, شوره shúrah.

Morphia, *subs.* جوهر ترياك jauhar-i-tiryák, ملح افيون malh-i-afyún, نمك افيون namak-i-afyún.

Morris-dance, *subs.* رقص مغربي raqs-i-maghrabí, طنبور زني tambúr-zaní.

Morris-dancer, *subs.* رقاص مغرب raqqás-i-maghrab, طنبور زن tambúr-zan.

Morrow, *subs.* فردا fardá, غد ghad, صباح sabáh, روز آينده rúz-i-áyandah.

Morse, *subs.* اسب بحري asb-i-bahrí, حصان دريائي hisán-i-daryá'í.

Morsel, *subs.* لقمه luqmah, نواله naválah, تكه tikkah, پاره párah, پارچه párchah, قطعه qat'ah.

Mortal, *subs.* آدم ádam, بشر bashar, مرد mard, انسان insán, جهانيان jahániyán (used only in plural).—*adj.* (*Subject to death*) فاني fání, معرض بمرگ mu'arraz-bi-marg, علوفه مرگ 'alúfah-i-marg, مرگ چش marg-chash, مردني murdaní, نا پايدار ná-páyadár, كشنده kushandah.—(*Deadly, fatal*) قاتل qátil, مقاتل muqátil, هلاهل haláhal, مهلك muhlik, هالك hálik, تباه شدني tabáh-shudaní.—(*As a wound*) كاري kárí. —(*This disease is mortal*) اين نا خوشي مهلك دارد ín ná-khushí muhlik dárad.—(*A mortal enemy*) دشمن خون خوار dushman-i-khún khár.—(*A mortal affront*) اهانت سخت ahánat-i-sakht.

Mortality, *subs.* مردگي murdagí, ميرندگي mírandagí, قوه اهلاك qúvah-i-ihlák, مرگ آوري marg-ávarí, هلاكت halákat, اجل ajal, فنا faná, مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, ارتحال irtihál. — (*Human nature*) انسانيت insáníyat, بشريت basharíyat, آدميت ádamí-yat.

Mortally, *adv.* (*Fatally*) بطور خطر ناكي bi-taur-i-khatar-nákí, بطرز ميرندگي bi-tarz-i-mírandagí, با يقين مردن bá-yaqín-i-murdan, بقصد اهلاك bi-qasd-i-ihlák, بطريق كشتن bi-taríq-i-kushtan.—(*Greatly*) بشدت bi-shid-dat, بنهايت bi-niháyat, بغايت بزرگي bi-ghávat-i-buzurgí, بدرجه اعلي bi-darajah-i-a'lá.

Mortar, *subs.* (*For pounding*) هاون hávun, جوغن júghan, چوغن chúghan.—(*Large mortar*) جوازه ju-vázah, جواز juváz, هاون بزرگ hávun-i-buzurg.—(*Gun*) قنباره qumbárah, خمپاره khumpárah, جص jass, قپز qupuz.—(*For building*) گچ gach, آهك áhak.—(*Of lime and ashes*) ساروج sárúj.—(*Of clay and chopped straw*) كاه گل káh-gil.

Mortgage, *subs.* گرو girav, رهن rahn (*pl.* رهنا rahná), ترهين tarhín, بيع شرط bai'-shart.

Mortgage, *verb*, رهن گذاشتن rahn guzáshtan, بيع شرط نمودن bai'-shart nimúdan, گرو نهادن girav nihádan.

Mortgaged, *part.* رهين rahín, گروي giraví, بيع شرطي bai'-shartí, مرهون marhún.

Mortgage-deed, *subs.* قباله بيع شرط qabálah-i-bai'-shart, بيع شرط نامه bai'-shart-námah, كاغذ رهن kághaz-i-rahn, ورقه سوخت varaqah-i-súkht.

Mortgagee, *subs.* مرتهن murtahin, مرهون اليه mar-hún-ilaihi, مبيع له mubí'-lihi.

Mortgagor, *subs.* راهن ráhin.

Mortification, *subs.* (*Abstinence*) رياضت riyázat, پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, اجتناب ijtináb, احتراز ihtiráz, احتما ihtimá.—(*Corruption*) فساد fasád, افساد ifsád, تباهي tabáhí, عفونت 'ufúnat, مردگي murdagí, بي حسي bí-hissí.—(*Annoyance*) ضرر zarar, رنج ranj, زحمت zahmat, ايذا ízá, آزار ázár, جري jarí, جر آوري jirr-ávarí, جر آمدگي jirr-ámadagí, اسخاط iskhát, تغييظ taghyíz.

Mortified, *part. and adj.* (*Annoyed*) آزرده ázurdah, رنج يافته ranj-yáftah, دل خور dil-khur, مكدر mukad-dar, معذب mu'azzab, جر jirr, جر آمده jirr-ámadah, ذليل zalíl, خوار khár, ممنوع mamnú'.—(*Corrupt*) فاسد fásid, تباه tabáh, مرده murdah, بي حس bi-hiss, عفن 'afin.

Mortify, *verb trans.* ميراندن mírándan, بي حس كردن bí-hiss kardan, فاسد كردن fásid kardan, تباه ساختن tabáh sákhtan, كشتن kushtan.—(*Vex*) رنجانيدن ran-jánídan, آزار دادن ázár dádan, جر آوردن jirr ávar-

dan, دل خور نمودن dil-khur nimúdan, عذاب دادن ‘azáb dadan.—(*Suppress or restrain*) ضبط کردن zabt kardan, باز داشتن báz-dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, ممنوع ماختن mamnú‘ sákhtan.—(*To mortify the flesh*) کسر نفس کردن kasr-i-nafs kardan, نفس کشي nafs-kushí nimúdan.—*intrans.* (*As flesh*) گندیده شدن gandídah shudan, خوره شدن khurah shudan, فاسد شدن fásid shudan, تباه گردیدن tabáh gardídan, خراب شدن kharáb shudan, بي حس گشتن bí-hiss gashtan, مردن murdan.—(*Be subdued*) تابع گشتن tábi‘ gashtan, منقاد شدن minqád shudan, مطیع گردیدن mutí‘ gardídan, اذلال یافتن izlál yáftan, تسخیر شدن taskhír shudan.—(*Practise severities*) سخت گرفتن sakht giriftan, بشدت عمل نمودن bi-shiddat ‘amal nimúdan.

Mortifying, *subs.* منقاد سازي minqád-sází, مطیع گرداني mutí‘-gardání, اهانت رساني ihánat-rasání, هلاکت بخشي halákat-bakhshí, اماتت imátat.—*adj.* منقاد ساز minqád-sáz, مطیع گردان mutí‘-gardán, اهانت رسان ihánat rasán, هلاکت بخش halákat-bakhsh, ممیت mumít.

Mortise, *subs.* سوراخ súrákh, نقب naqb, ثقب saqb, جا زبانه já-zabánah.

Mortise, *verb,* سوراخ کردن súrákh kardan, جا زبانه درست کردن já-zabánah durust kardan, وصل کردن vasl kardan, جفت نمودن juft nimúdan.

Morus alba (*White mulberry tree*), *subs.* درخت توت سفید dirakht-i-tút-i-safíd.

Morus nigra (*Black mulberry tree*), *subs.* شاه توت sháh-tút.

Mortmain, *subs.* وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), وقفیه vaqfíyah.—(*Mortmain estates*) موقوفات mauqúfát.

Mortuary, *subs.* مرده خانه murdah-khánah, غسال خانه ghassál-khánah.

Mosaic, *subs.* (*Inlaid work in tesselated pattern*) خاتمي khátimí, خاتمبندي khátim-bandí, ترصیع tarsí, خرده ریزه کاري khurdah-kárí, جفت گیري juft-gírí, ریزه بندي rízah-bandí, نقش سازي naqsh-sází.—*adj.* موسوي musáví (European), موساي músáí (European).—(*Composed of mosaic*) ترصیعي tarsí‘í, مرصع murassa‘, خاتم بند khátim-band, نقش دار naqsh-dár, نقاشي naqqáshí.

Moschus (*Musk*), *subs.* مسك misk, مشك mishk *or* mushk, کستوري kastúrí, غالیه gháliyah.

Moschus moschi ferus (*Musk cat*), *subs.* اهوْي خطائي ahú,í-i-khatá,í.

Moslem, *subs.* مسلم muslim (*pl.* مسلمان muslimán *and* مسلمین muslimín), اسلامي islámí, محمدي muhammadí, خدا پرست khudá-parast, قرآني qur,ání, اهل اسلام ahl-i-islám.—(*Female Moslem*) مسلمه muslimah.

Mosque, *subs.* (*Place of Musulman worship*) مسجد masjid (*pl.* مساجد masájid), عبادتگاه ‘ibádat-gáh, نماز گاه nimáz-gáh, معبد ma‘bad, مشکو mashkú.—(*Great mosque*) مسجد جامع masjid-i-jámi‘, جامع jámi‘.—(*Small mosque*) تکیه takyah, زاویه záviyah.

Mosquito (*Culex pipiens*), *subs.* پشه pashah, بعوضه ba-‘úzah.

Moss, *subs.* مرق muraq (*pronounced* murgh), پوژه púzhah, پوده púdah, پرمك purmik, دکان dukán, لوخ زار lúkh-zár.—(*Tree moss—Evernia prunasti*) اشنه ushnah, دواله diválah.

Moss-clad, *adj.* پوده پوش púdah-púsh, پوژه دار púzhah-dár, پرمك زده purmik-zadah, علف پوشیده ‘alaf-púshídah.

Moss-grown, *adj.* پوده روئیده púdah-rú,ídah, پوژه پوشیده púzhah-púshídah, پرمك زار purmik-zár, علف زار ‘alaf-zár.

Mossiness, *subs.* پوده پوشي púdah-púshí, پوژه داري púzhah-dárí, پرمك زدگي purmik-zadagí, علف پوشیدگي ‘alaf-púshídagí.

Moss-land, *subs.* لوخستان lúkhistán, پیزر زار paizur-zár, محل علفهائي آبي mahall-i-‘alafhá,í-i-ábí.

Moss-trooper, *subs.* سارق sáriq, دزد duzd, راه زن ráh-zan, قاطع الطریق qáti‘u ’t-taríq, غارتگر ghárat-gar.

Mossy, *adj.* پوده زار púdah-zár, پوده سار púdah-sár, پرمکي purmikí, علفي ‘alafí, گیاهي giyáhí.

Most, *adj. and adv.* بیشتر bísh[illegible], بیشترین bíshtarín, اکثر aksar, اغلب aghlab, ازید azyad.—(*At the most*) خیلي باشد khailí báshad, معادل mu‘ádil.—(*For the most part*) اکثر aksar.

Mostic, *subs.* دستگاه dast-gáh, چوب زیردست chúb-i-zír-dast, دست نگهدار dast-nigah-dár, دست بالش dast-bálish.

Mostly, *adv.* (*Time*) اکثر اوقات aksar-i-auqát, غالب اوقات ghálib-i-auqát.—(*Quantity*) اکثر aksar, بیشتر bíshtar.

Mote, *subs.* ذره zarrah, خسك khasak, قذي qazá, تسو tasú, پشیز pashíz, خرده khurdah.—(*Spot*) داغ dágh, نشان nishán.

Motet, *subs.* سرود surúd, غزل ghazal, شعر shi‘r (*pl.* اشعار ash‘ár).

Moth, *subs.* پروانه parvánah, شبپره shab-parah, فراش farásh, سوس sús.—(*Small moth*) بید bíd.

Moth-eat, *verb,* بید خور کردن bíd-khur kardan, بید زده کردن bíd-zadah kardan, خراب کردن kharáb kardan, ضائع ماختن záï‘ sákhtan.—(*Moth-eaten*) بید خورده bíd-khurdah, بید زده bíd-zadah, سوس زده sús-zadah.

Mother, *subs.* مادر mádar, ام umm, والده válidah, مام

mám, ماما mámá, نانه nanah (*vulg.*).—(*On vinegar*) لائي lá,í, قليزك qalízak.—*adj.* مادري mádrí, امي ummí, ماماي mámáí, اصلي aslí, مولدي maulidí, شعبي sha'bí, قومي qaumí, وطني vatání, طبيعي tabí'í.—(*Born of the same mother*) مادر زاده mádar-zádah.

Mother, *verb,* منعقد شدن muna'qid shudan, بستن bastan (*rt.* بند band), سفت شدن sift shudan, بهم پيوستن bi-ham paivastan, مادر شدن mádar shudan, مادري كردن mádarí kardan.

Mother Carey's chicken, *subs.* مرغ دريائي murgh-i-daryá,í, مرغ بحري murgh-i-bahrí.

Motherhood, *subs.* مادري mádarí, اميت ummíyat.

Mother-in-law, *subs.* مادر زن mádar-zan, مادر شوهر mádar-i-shauhar, خوشدامن khush-dáman, خارسو khársú.

Motherless, *adj.* بي مادر bí-mádar.

Motherly, *adv.* مادرانه mádaránah, بطور مادر bi-taur-i-mádar, مادر وار mádar-vár, مادري mádarí.

Mother-of-pearl (*Mater margaritarum*), *subs.* صدف sadaf (*pl.* اصداف asdáf), مادر در mádar-i-durr.

Mother's-wort (*Matricaria parthenium*), *subs.* بابونه كوهي bábúnah-i-kúhí, اقحوان aqhván.

Mother-wit, *subs.* هوش مادري húsh-i-mádarí, عقل فطري 'aql-i-fitrí, ذوق سليم zauq-i-salím, سليقه sulaiqah.

Mothy, *adj.* پر بيد pur-bíd, پروانه دار parvánah-dár.

Motion, *subs.* جنبش jumbish, حركت harakat, انتقال intiqál, نقل naql, شور shúr, هيجان hayaján, ميل mail.—(*Of the sea*) انقلاب inqiláb.—(*Perpetual motion*) دور دائم daur-i-dáïm, دور مدام daur-i-mudám.—(*In motion—as machinery*) در گردش dar-gardish, در حركت dar-harakat, در كار dar-kár.—(*In motion—applied generally alike to persons and things*) رو rau, رو براه rú-bi-ráh, در عمل dar-'amal, در جنبش dar-jumbish.—(*Of bowels*) اطلاق itláq.—(*Proposition*) رائي räí, مشورت mashvarat, مقدمه muqaddamah, پيش نهاد písh-nihád, پيش písh.—(*To set in motion*) حركت دادن harakat dádan.—(*He did this of his own motion*) اين را از پيش خود كرد ín-rá az písh-i-khud kard.

Motion, *verb trans.* تقديم كردن taqdím kardan, پيش نمودن písh nimúdan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—*intrans.* اشاره كردن ishárah kardan, ايما نمودن íhá nimúdan, ايما كردن ímá kardan.

Motionless, *adj.* بي حركت bí-harakat, ساكن sákin, راكد rákid, ثابت sábit, واقف váqif, ايستاد ístád.

Motive, *subs.* غرض gharaz, قصد qasd, آهنگ áhang, مطلب matlab, مقصود maqsúd, داعيه dá'iyah (*pl.* دواعي davá'í), دست آويز dast-ávíz, علت 'illat (*pl.* علل 'ilal), واسطه vásitah (*pl.* وسائط vasáït), موجب mújib, سبب sabab (*pl.* اسباب asbáb), باعث bá'is.—*adj.* حركت ده harakat-dih, حركت دار harakat-dár, محرك muharrik, جنبش آور jumbish-ávar.—(*Motive power*) قوه محركه qúvah-i-muharrikah.

Motivity, *subs.* تحريك tahrík, قوه تحريك qúvah-i-tahrík, جنبانندگي jumbánandagí, حركت دهي harakat-dihí, تأثير täsír.—(*Quality*) تحريك يابي tahrík-yábí, تأثر ta,assur, نفسانيت nafsáníyat, خود غرضي khud-gharazí.

Motley, *adj.* غريب gharíb, عجيب 'ajíb, رنگ برنگ rang-bi-rang, رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, شكل بشكل shakl-bi-shakl, ملون mulavvan, مختلف الالوان mukhtalifu 'l-alván, نقطه دار nuqtah-dár.

Motor, *subs.* محرك muharrik, حركت دهنده harakat-dihandah, زا جنبش jumbish-zá.

Mottled, *adj.* غريب gharíb, عجيب 'ajíb, رنگ برنگ rang-bi-rang, رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, شكل بشكل shakl-bi-shakl, ملون mulavvan, مختلف الالوان mukhtalifu 'l-alván, نقطه دار nuqtah-dár.

Motto, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat, ورد vird, ورد زبان vird-i-zabán, تكيه كلام takyah-i-kalám.

Mould, *subs.* قالب qálab *or* qálib, رجه rijah, ريخت ríkht.—(*For bullets*) قالب qálab, گلوله ريز gulúlah-ríz, رجه rijah.—(*Soil*) خاك khák, تراب turáb, گل gil.—(*On plants, &c.*) پرمك purmik, زنگ zang, پوسيدگي púsídagí, فساد fasád, گري garí.—(*On liquors*) كره karah.

Mould, *verb trans.* (*Fashion*) تصوير كردن tasvír kardan, تشكيل نمودن tashkíl nimúdan, قواره دادن qavárah dádan, قالب زدن qálab zadan, سرشتن sirishtan.—(*As flowers, &c.*) پوسانيدن púsánídan, پرمك آوردن purmik ávardan, پژمرده ساختن puzhmurdah sákhtan.—(*Cover with soil*) با خاك پوشاندن bá-khák púshándan, خاك آلود كردن khák-álúd kardan.—(*As bullets*) ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), درست كردن durust kardan.—*intrans.* پرمك زدن purmik zadan, فساد پيدا كردن fasád paidá kardan, پوسيدن púsídan, خاك بر آوردن kháka bar-ávardan, گري گرفتن garí giriftan.

Mouldable, *adj.* تشكيل پذير tashkíl-pazír, صورت گير súrat-gír, قالب بردار qálab-bardár, پيكر جو paikar-jú.

Moulder, *subs.* تشكيل كن tashkíl-kun, صورت ده súrat-dih, پيكر ساز paikar-sáz, قالب زن qálab-zan, قالب ريز qálab-ríz.

Moulder, *verb trans.* پوساندن púsándan, خاك ساختن khák sákhtan, ضائع نمودن zái' nimúdan, فاسد كردن fásid kardan, تباه نمودن tabáh nimúdan.—*intrans.*

پوسیدن púsídan, زوال پذیرفتن zavál pazíruftan, تباه شدن tabáh shudan, خاك گشتن khák gashtan.

Mouldiness, *subs.* پرمك purmik, زنگ zang, موریانه múriyánah, مورچنه múrjanah, پوسیدگي púsídagí, فساد fasád, گري garí.—(*On liquors*) کره karah.

Moulding, *subs.* حاشیه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), تشکیل tashkíl, تصویر tasvír, تعجین ta'jín, ریخت ríkht, سرشت sirisht, قالب qálab, بر آمدگي bar-ámadagí.

Mould-warp, *subs.* موش دو پا múish-i-dú-pá.

Mouldy, *adj.* پوسیده púsídah, پرمك بر آورده purmik-bar-ávardah, گندیده gandídah, زنگ زده zang-zadah, کرك karak, فاسد fásid, تباه tabáh.—(*To become mouldy*) کرك زدن karak-zadan.

Moult, *verb*, پر رختن par ríkhtan, بال انداختن bál andákhtan, موي ریختن múí ríkhtan, شاخ افکندن sháhk afkandan.

Moulting, *subs.* پر ریزي par-rízí, بال افکني bál-afkaní, موي ریزي múí-rízí, شاخ اندازي sháhk-andází.

Mound, *subs.* پشته pushtah, گریوه garívah, سد sadd, دمدمه damdamah, تپه tappah, توده túdah, تل tall (*pl.* تلال tilál).—(*Military term*) خاك ریز khák-ríz, حصار hissár, سنگر sangur.

Mound, *verb*, خاك ریز ساختن khák-ríz sákhtan, حصار دار کردن hissár-dár kardan, استحکام دادن istihkám dádan, مضبوط گردانیدن mazbút gardánídan.

Mount, *subs.* (*Hill*) کوه kúh, چغا chughá, جبل jabal, طود taud (*pl.* اطواد atvád).—(*Heap*) تل tull, پشته pushtah, توده túdah, باره bárah.—(*For a picture*) مقوي muqavvá, زیر تصویري zír-tasvírí.

Mount, *verb trans.* (*Lift*) بلند ساختن buland sákhtan, مرتفع نمودن murtafi' nimúdan, افراشتن afráshtan.—(*Ascend*) بر آمدن bar-ámadan, بالا رفتن bálá raftan, صعود نمودن sa'úd nimúdan, راکب شدن rákib shudan, سوار گردیدن suvár gardídan.—(*Prepare for use*) راه انداختن ráh andákhtan, آماده کار ساختن ámádah-i-kár sákhtan, مستعد گردانیدن musta'idd gardánídan, مهیا نمودن muhayyá nimúdan, حاضر داشتن házir dáshtan.—(*A vessel*) توپ گیري کردن túp-gírí kardan, توپ بندي نمودن túp-bandí nimúdan, با توپ آراستن bá-túp árástan.—(*A gun*) سوار کردن suvár kardan, نصب نمودن nasb nimúdan, قرار دادن qarár dádan.—(*A picture*) سوار کردن suvár kardan, قاب کردن qáb kardan, در قاب نهادن dar qáb nihádan, نصب کردن nasb kardan.—(*Furnish with horses*) اسب دادن asb dádan, مرکب بخشیدن murakkab bakhshídan, سوار ساختن suvár sákhtan, راکب گردانیدن rákib gardánídan.—*intrans.* (*Horse*) سوار شدن suvár shudan.—(*Ascend*) بالا رفتن bálá raftan, صعود نمودن sa'úd nimúdan, بر شدن bar shudan, بر آمدن bar-ámadan, بلند شدن buland shudan, مرتفع گشتن murtafi' gashtan, ارتفاع یافتن irtifá' yáftan, سر بر افراشتن sar bar-afráshtan, بر نشستن bar-nishastan.—(*Rise in value*) گران شدن girán shudan, بالا رفتن bálá raftan, متصاعد شدن mutasá'id shudan, ترقي کردن taraqqí kardan, بقیمت گزاف رسیدن bi-qímat-i-gizáf rasídan.—(*These things all mount up*) اینها همه بقیمت گزاف مي رسند ínhá hamah bi-qímat-i-gizáf mí-rasand.

Mountain, *subs.* کوه kúh, که kuh, جبل jabal (*pl.* جبال jibál), شامخ shámikh (*pl.* شامخات shámikhát).—(*Summit of a mountain*) قله کوه qullah-i-kúh, سر کوه sar-i-kúh, راٴس الجبل räsu 'l-jabal, عرف 'urf, تیغ کوه tígh-i-kúh.—(*Brow of a mountain*) کمر کوه kamar-i-kúh.—(*Skirt of a mountain*) دامن کوه dáman-i-kúh, شیب کوه shíb-i-kúh, پاي کوه páy-i-kúh, اتك atak.—(*Mountain pass or road*) کتل kutal, گردنه gardanah, عقبه 'aqabah (*pl.* عقاب 'iqáb).—(*Defile between mountains*) دره darrah, تنگ tang, شعب sha'b, ثنیت saníyat.—(*High mountain*) رامیه rásíyah (*pl.* رواسي ravásí).—*adj.* کوهي kúhí, کوهستاني kúhistání, جبلي jabalí.

Mountain ash, *subs.* سماق کوهي sumáq-i-kúhí.

Mountaineer, *subs.* کوهستاني kúhistání.

Mountain flax (*Asbestos*), *subs.* سنگ پنبه sang-i-pambah, پنبه کوهي pambah-i-kúhí, حجر الفتیله hajaru 'l-fatílah.

Mountainous, *adj.* کوهسار kúh-sár, کوهستان kúhistán, کوهي kúhí, کوه دار kúh-dár, پر کوه pur-kúh, داغستان dághistán.

Mountebank, *subs.* لوطي lútí, مدعي mudda'í, لاف زن láf-zan, طبیب عملي tabíb-i-'amalí.

Mountebank, *verb*, فریب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, غور زدن ghúr zadan, گوش بریدن gúsh burídan.

Mounted, *part.* سوار suvár, سواره suvárah, راکب rákib, منصوب mansúb.

Mounting, *subs.* (*Ascent*) صعود sa'úd, ارتقا irtiqá, رکوب rukúb, بالا روي bálá-raví, سواري suvárí.—(*Decoration*) تزیین tazyín, زینت zínat, زیور zívar, آرایش árá-yish, نصب nasb.

Mourn, *verb trans. and intrans.* زاري نمودن zárí nimúdan, گریه کردن giryah kardan, نالش کردن nálish kardan, افسوس خوردن afsús khurdan, ماتم گرفتن mátam giriftan, سوگواري نمودن súg-várí nimúdan, تاسف خوردن tá,assuf khurdan, گریستن girístan, موئیدن mú,ídan, مویه کردن múyah kardan, غمخواري کردن gham-khárí kardan, شیون نمودن shívan nimúdan, تعزیه داشتن ta'ziyah dáshtan.—(*For the dead*) نوحه کردن nauhah kardan, ناله کردن nálah kardan.

Mourner, *subs.* ماتمي mátamí, ماتم دار mátam-dár, تعزیه دار ta'ziyah-dár, اشکبار ishk-bár, اشکریز ishk-ríz.

—(*Mourner hired to bewail the dead*) نوحه گر nauhah-gar, نواح navváh.

Mournful, *adj.* دلتنك dil-tang, پريشان parishán, ملول malúl, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák, دلفگار dil-figár, محزون mahzún, غمين ghamín.

Mournfully, *adv.* زار زار zár-zár, دلفگارانه dil-figáránah, ماتم كنان mátam-kunán, محزونانه mahzúnánah, شيون كنان shívan-kunán, نوحه سرايان nauhah-saráyán.

Mournfulness, *subs.* غم gham, اندوه andúh, حزن huzn, دلتنگي dil-tangí, پريشاني parishání, اظهار تأسف izhár-i-ta'assuf.

Mourning, *subs.* تأسف ta'assuf, غم gham, زاري zárí, ماتم mátam, نالش nálish, شيون shívan, مويه múyah, سوگيانه súgyánah, سوگ súg, سوگواري súg-várí.—(*For the dead*) عزا 'azá, عزا داري 'azá-dárí, گريه giryah, نوحت nauhat, نوحه گري nauhah-garí, ماتم mátam, ناله nálah, تعزيه داري ta'ziyah-dárí, مو كنان mú-kunán (so called because the mourner tears the hair).—(*Dress*) لباس ماتم libás-i-mátam, سياه پوشي siyáh-púshí.—(*In mourning*) ماتمي mátamí.—(*To be in mourning*) حالت عزائي داشتن hálat-i-'azá'í dáshtan.—*adj.* غمگين gham-gín, محزون mahzún, اندوهناك andúh-nák, ماتم دار mátam-dár, سوگ وار súg-vár, متأسف muta'assif.

Mourning-dove, *subs.* فاخته fákhtah, حمامه himámah (*pl.* حمائم hamáïm), مرغ كوكو murgh-i-kúkú.

Mouse, *subs.* موش músh, فأره färah, مرزن marzan (*obs.*).—(*Knot*) گره girih, عقده 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad).

Mouse, *verb,* موش گرفتن músh giriftan, موش گيري músh-gírí kardan, صيد موش نمودن said-i-músh nimúdan.—(*Be sly*) زرنگي بخرج دادن zaringí bi-kharj dádan, عياري كردن 'ayyárí kardan, حيله بازي نمودن hílah-bází nimúdan, موش بازي در آوردن músh-bází dar-ávardan.

Mouse-hole, *subs.* سوراخ موش súrákh-i-músh, سوراخ كوچك súrákh-i-kúchik, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz).

Mouser, *subs.* موش گير músh-gír, صياد موش sayyád-i-músh.

Mouse-trap, *subs.* موش گير músh-gír, تله موش گيري talah-i-músh-gírí, تله talah, مصيده misyadah, دام dám, فخ fakhkh.

Mouth, *subs.* دهان dahán, دهن dahan, كام kám, فم fam (*pl.* افواه afváh), پوز púz, زبان zabán, لسان lisán, لنج lunj.—(*Of a pit or well*) دهنه dahanah, لبه labah. —(*Of a river*) دهنه رود خانه dahanah-i-rúd-khánah, خور khaur, مصب masabb, مدخل madkhal.—(*Of a jar, &c.*) مدخل madkhal, مخرج makhraj, در dar, سر sar.—(*Of a cannon*) دهن dahan.—(*To open the mouth*) دهن باز كردن dahan báz kardan.—(*With one mouth they spake thus*) متفقاً چنين گفتند muttafiqan chunín guftand, بيك زبان اظهار داشتند bi-yak zabán izhár dáshtand.—(*They spake by the mouth of their leader*) از زبان سردار خود سخن گفتند az zabán-i-sardár-i-khud sukhun guftand.

Mouth, *verb trans.* بلند گفتن buland guftan, باواز بلند bi-áváz-i-buland bayán nimúdan, بيان نمودن dád-i-zabán izhár dáshtan, داد زبان اظهار داشتن ihánat kardan, اهانت كردن hatk-i-ihtirám nimúdan, هتك احترام نمودن bí-ihtirámí kardan, بي احترامي كردن tark-i-adab nimúdan, ترك ادب نمودن na'rah zadan, نعره زدن sidá-i-buland kardan, صدا بلند كردن firyád nimúdan, فرياد نمودن dád zadan, داد زدن.

Mouthed, *adj.* دهن دار dahan-dár, با دهن bá-dahan.

Mouther, *subs.* دهن پاره dahan-párah, زبان باز zabán-báz, ياوه گو yávah-gú, هرزه درا harzah-dará.

Mouthful, *subs.* لقمه luqmah, نواله navválah, تكه tikkah, قپ qup, ملأ الفم miláu 'l-fam.

Mouthing, *subs.* زبان بازي zabán-bází, هرزه درائي harzah-dará'í, ياوه گوئي yávah-gú'í, سخن پردازي sukhun-pardází, لاف و گزاف láf-u-gizáf.

Mouthless, *adj.* بي دهن bí-dahan, بي سر bí-sar, بي در bí-dar.

Mouth-piece, *subs.* دهنگير dahan-gír, لبگير lab-gír. —(*Speaker*) وكيل vakíl, نائب الكلام náïbu 'l-kalám, گماشته gumáshtah.

Movable, *adj.* متحرك mutaharrik, منتقل muntaqil, متقلب mutaqallib, غير ساكن ghair-i-sákin, نا مستقير ná-mustaqír, جنبش پذير jumbish-pazír.

Movables, *subs.* رخت rakht, اثاث asás, اسباب asbáb, اوضاع auzá', امتعه amti'ah, خورده ريز khurdah-ríz.

Movably, *adv.* متحركانه mutaharrikánah, منتقلانه muntaqilánah, جنبش پذيرانه jumbish-pazíránah, باحتمال حركت bi-ihtimál-i-harakat.

Move, *subs.* حركت harakat, تكان takán.—(*As in chess*) حركت harakat.—(*Plan*) ايجاد íjád, تجويز tajvíz. اختراع ikhtirá', ابداع ibdá', منصوبه mansúbah, تمهيد tamhíd.

Move, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, تكانيدن takánídan, تكان دادن takán dádan, حركت دادن harakat dádan, اوضاع ساختن auzá' sákhtan, خلجان دادن khalján dádan, متحرك كردن mutaharrik kardan.—(*Affect*) تأثير كردن tásír kardan, متاثر ساختن muta'assir sákhtan, بجوش آوردن bi-júsh ávardan, گرم كردن garm kardan.—(*Induce*) ترغيب نمودن targhíb nimúdan, تحريص كردن tahrís kardan, حث نمودن hass nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan.—(*Troops, &c.*) حركت دادن harakat dádan, تحريك نمودن tahrík nimúdan, تهزيز tahzíz kardan.—(*As in chess*) حركت دادن hara-

kat dádan, پیش کردن písh kardan, جا بجا نمودن já-bi-já nimúdan.—(*Parliamentary term*) تقدیم نمودن táqdím nimúdan, پیش کردن písh kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—(*As the bowels*) اطلاق نمودن itláq nimúdan.—*intrans.* جنبیدن jumbídan, حرکت کردن harakat kardan, متحرك شدن mutaharrik shudan, ول شدن vil shudan, لاندن lándan (*obs.*).—(*From a house*) رخت کشیدن rakht kashídan.—(*As the bowels*) روان بودن raván búdan, جریان داشتن jarayán dáshtan, کار کردن kár kardan.—(*As in chess*) حرکت دادن harakat dádan, پیش کردن písh kardan, جا بجا نمودن já-bi-já nimúdan.

Movement, *subs.* جنبش jumbish, حرکت harakat.—(*Act*) تحریك tahrík, تحرك taharruk, اهتزاز ihtizáz.—(*In music*) نوا navá, نغمه naghmah, ترانه taránah.—(*Of a clock*) حرکت harakat, جنبش jumbish.—(*They would not take part in this movement*) نخواستند در آن حرکت خودرا شریك سازند na-khástand dar án harakat khud-rá sharík sázand.

Mover, *subs.* محرك muharrik, متحرك mutaharrik, جنبنده jumbandah, جنباننده jumbánandah.—(*Parliamentary term*) مقدم muqaddim, تقدیم کننده taqdím-kunandah, اظهار دارنده izhár-dárandah.

Moving, *subs.* تحریك tahrík, حرکت harakat, تهزیز tahzíz, اهتزاز ihtizáz, جنبش jumbish.—*adj.* محرك muharrik, متحرك mutaharrik, جنبنده jumbandah, جنبان jumbán, باعث bá'is, ترغیب نما targhíb-nimá, تحریك کن tahrík-kun, تشویق ده tashvíq-dih.—(*Affecting*) متاءثر ساز muta,assir-sáz, حزن آور huzn-ávar, تاءلم آر ta,allum-ár, بخش احساس ihsás-bakhsh.

Movingly, *adv.* موءثرانه müassiránah, از روي تاءثیر az-rúy-i-täsír, بطور اثر بخشي bi-taur-i-asar-bakhshí, بر سبیل حالت آري bar-sabíl-i-hálat-árí, بطرز احساس دهي bi-tarz-i-ihsás-dihí.

Mow, *subs.* توده علف túdah-i-'alaf, خرمن برمه khir-man-i-burmah, تل سوفال tall-i-súfál.

Mow, *verb trans. and intrans.* درویدن diravídan, درو کردن dirau kardan, درودن durúdan, علف بري کردن 'alaf-burí kardan, علف بریدن 'alaf burídan, داس کاري کردن dás-kárí kardan, جمع نمودن jam' nimúdan, حصاد کردن hasád kardan, بریدن burídan, قطع نمودن qat' nimúdan.

Mow-burn, *verb,* انبار سوز شدن ambár-súz shudan, پخه کردن pakhah kardan, گرمي وا دادن garmí vá-dádan, حرارت پیدا کردن harárat paidá kardan.

Mowed, *part.* درویده daravídah, بریده burídah, درو کرده dirau-kardah, محصود mahsúd, مقطوع maqtú', داس کاري شده dás-kárí-shudah.

Mower, *subs.* دروده diravandah, حصادگر hasád-gar, برنده burandah, پاك سازنده pák-sázandah.

Mowing, *subs.* درو dirau, برش burish, حصاد hasád, قطع qat', داس کاري dás-kárí.

Mown, *part.* درویده diravídah, بریده burídah, درو کرده dirau-kardah, محصود mahsúd, مقطوع maqtú', داس کاري شده dás-kárí-shudah.

Moxa, *subs.* (*Medical term*) داغ فتیله dágh-i-fatílah.

Muazzin, *subs.* موٴذن müazzin.

Much, *subs.* بسیاري bisyárí, زیادتي ziyádatí, فراواني farávání, کثرت kasrat, وفور vufúr, فزا fizá, مقدار عظیم miqdár-i-'azím.—*adj.* بسیار bisyár, خیلي khailí, بسا basá, کثیر kasír, وافر váfir, موفور maufúr, فراوان farávan, فره firah, وفي vafí, بسي basí, جزیل jazíl, پر pur.—*adv.* بسي basí, نهایت niháyat, خیلي khailí, بسیار bisyár, سخت sakht, شدید shadíd.—(*Much more= far rather*) بیشتر bíshtar, به مرتبه افزون bi-martabah-i-afzún, بطریق اولي bi-taríq-i-aulá.—(*Much less*) کجا کجا ماند kujá mánad, تا چه رسد tá-chih rasad.—(*That much*) آن قدر án qadr.—(*Too much*) زیاد ziyád, پر pur, بافراط bi-ifrát.—(*As much as*) چندان chandán, هر قدر har-qadr.—(*As much as possible*) هر قدر که ممکن است har qadr kih mumkin ast, هر چه تمامتر har-chih-tamámtar.—(*Not so much*) نه چندان nah-chandán.—(*Much rain*) باران شدید bárán-i-shadíd.—(*He is as much right as you*) بقدري او محق است که تو هستي bi-qadrí ú muhiqq ast kih tú hastí.—(*He is much given to drink*) او بسیار شارب الخمر است ú bisyár sháribu 'l-khamar ast.—(*He is not so much wrong as you*) او بقدر شما بر باطل نیست ú bi-qadr-i-shumá bar bátil ní'st.—(*Get as much as you can from an adversary*) موئي از خرس کندن شتل است mú,í az khirs kandan shatal ast (*lit.* To pluck a hair from the bear is a gain).—(*He is too much for me*) چاره اورا نمي‌کنم chárah-i-ú-rá na-mí-kunam.—(*This is too much of a good thing*) این پر خوبست ín pur-khub ast.—(*Much of a muchness*) بسیاري از بسیاریها bisyárí az bisyáríhá, هر دو یکي har-du-yakí.—(*To have too much of a thing*) بسیار داشتن bisyár dáshtan, (از) سیر شدن sír shudan (az).

Mucid, *adj.* (*Mouldy*) پرمك زده purmik-zadah, پوسیده púsídah, فاسد fásid.—(*Slimy*) گلناك gil-nak, گل آلود gil-álúd, چرب charb, لیز líz.

Mucilage, *subs.* چربي charbí, لعاب lu'áb, قلیز qilíz, لیزي lízí.

Mucilaginous, *adj.* لعابي lu'ábí, قلیز انگیز qilíz-angíz, چرب charb, چسبناك chasb-nák, لیز líz, لیزي دار lízí-dár.

Muck, *subs.* خیسیده نباتات khísídah-i-nabátát, غثا ghusá, علف پوسیده 'alaf-i-púsídah.—(*Dung*) سرگین

sargín, قازوره qázúrah, گه تازه guh-i-tázah, سنده sandah, کود kúd, پهین pahín, سماط sumát.—(*To run a-muck*) هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله نمودن hamlah nimúdan, یورش بردن yúrish burdan, تاختن tákhtan.

Muck, *verb,* کود دادن kúd dádan.

Muck-heap, *subs.* تپه کود tapah-i-kúd, تل سرگین tall-i-sargín, توده گه túdah-i-guh, تنب پهین tumb-i-pahín.

Muckle, *adv.* بسیار bisyár, کثیر kasír, بزرگ buzurg, وسیع vasí'.

Muck-worm, *subs.* کرم گه kirm-i-guh, دود الخرا dúdu 'l-khirá.—(*Miser*) بخیل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), لئیم läím, خسیس khasís (*pl.* خساس khisás), دني duní, پست فطرت past-fitrat.

Mucky, *adj.* گه آلود guh-álúd, گه پر pur-guh, نجس najis, چرکین chirkín, سنده آمیز sandah-ámíz, نا پاك ná-pák.

Mucous, *adj.* لعابدار lu'áb-dár, لعابي lu'ábí, قلیز دار qilíz-dár, لیز líz, چسبناك chasb-nák.—(*Mucous membrane*) غشا مخاطي ghishá-i-mukhátí.

Mucronated, *adj.* سر باریك sar-bárík, سر تیز sar-tíz, منتهي بنقطه muntahá-bi-nuqtah.

Muculent, *adj.* چسبناك chasb-nák, لعابي lu'ábí, لیز líz, قلیز وار qilíz-vár.

Mucus, *subs.* (*Of the body*) خلط khilt, قلیز qilíz.—(*Of the nose*) خلط بیني khilt-i-bíní, بلغم بیني bulgham-i-bíní, مف muf, چلم chulum.—(*Gum*) لعاب lu'áb.

Mud, *subs.* گل gil, گلاوه gilávah, لجن lajan, وحل vahl, شل shul, باطلاق bátláq, لائي lá,í.—(*To sink in the mud*) گلاب غرق شدن gil-áb gharq shudan.—*adj.* گلي gilí, لجني lajaní, وحلي vahlí, شلي shulí.

Mud, *verb,* (*Foul*) گلي کردن gilí kardan, گل آلود ساختن gil-álúd sákhtan, گل مالي نمودن gil-málí nimúdan.—(*Bury in mud*) زیر گل کردن zír-i-gil kardan, در گل فرو بردن dar-gil furú burdan, در وحل پنهان کردن dar vahl panhán kardan.—(*Applied to liquors*) درد بالا آوردن durd bálá ávárdan, درد آلود ساختن durd-álúd sákhtan, لا بالا دادن lá bálá dádan.

Muddied, *adj.* گل آلوده gil-álúdah, پر لجن pur-lajan, چرکناك chirk-nák, تیره tírah, غلیظ ghalíz, مکدر mukaddar, تار tár.—(*Confused*) مبهوت mabhút, مشوش mushavvash, پریشان parishán, در هم بر هم dar-ham-bar-ham.

Muddily, *adv.* بطور گل آلودي bi-taur-i-gil-álúdí, بطور پر لجني bi-taur-i-pur-lajaní, چرکناکانه chirk-nákánah.

Muddiness, *subs.* (*Dirt*) شل آلودگي shul-álúdagí, گل آلودگي gil-álúdagí, پر لجني pur-lajaní, لائي داري lá,í-dárí, مکدري mukaddarí, کدورت kadúrat, پکري pakrí.—(*Of ground*) گل gil.—(*Of water*) تیرگي tíragí, کدرت kudrat, غلیظي ghalízí.

Muddle, *subs.* حیرت hairat, پریشاني parishání, تشویش tashvísh, مغشوشي maghshúshí, اضطراب iztiráb.

Muddle, *verb,* (*Water*) تیره ساختن tírah sákhtan, مکدر نمودن mukaddar nimúdan, گل آلود کردن gil-álúd kardan, لجني ساختن lajaní sákhtan, لائیناك کردن lá,í-nák kardan.—(*Persons*) نیم مست کردن ním-mast kardan, خرف ساختن khirif sákhtan, ازاله عقل نمودن izálah-i-'aql nimúdan, آژواژ کردن azhvázh kardan.—*intrans.* (*Water*) تیره شدن tírah shudan, چرك شدن chirk shudan, کدر گشتن kidr gashtan, گل آلود شدن gil-álúd shudan, کدورت یافتن kadúrat yáftan.—(*Persons*) نیم مست شدن ním-mast shudan, خرف بودن khirif búdan, پریشان گشتن parishán gashtan, مضطرب شدن muztarib shudan, آژواژ بودن ázhvázh búdan.

Muddled, *part.* نیم مست ním-mast, خرف khirif, آژواژ ázhvázh.

Muddy, *adj.* (*Dirtied*) شل آلوده shul-álúdah, گلي gilí, گل آلوده gil-álúdah.—(*As ground*) کدر kidr, گلدار gil-dár, گلناك gil-nák, لائي دار lá,í-dár, پر لجن pur-lajan, شل shul, شل و گل shul va gil.—(*As water*) تیره tírah, مکدر mukaddar, غلیظ ghalíz.—(*The streets were muddy*) گرد و خاك کوچهارا فرو گرفته بود gird va khák kúchahá-rá furú giriftah búd, کوچها پر گل بود kúchahá pur-gil búd.—(*The ground was very muddy*) زمین زمین گل زیادي داشت zamín gil-i-ziyádí dásht, زمین بسیار گلي بود zamín bisyár gilí búd.—(*To become muddy*) گلي شدن gilí shudan.

Muddy, *verb,* گلي کردن gilí kardan, لجني نمودن lajaní nimúdan, چرك ساختن chirk sákhtan, گل آلود کردن gil álúd kardan.

Muddying, *subs.* گل آلودي gil-álúdí, گلناکي gil-nákí, چرکیني chirkíní, پر لجني pur-lajaní.

Mudsill, *subs.* پاي páy, پایه páyah, اساس asás (*pl.* اسس usus), ته‌بندي tah-bandí, شالوده shálúdah.

Muff, *subs.* دست گرم کن dast-garm-kun, دست پوش dast-púsh, دستخانه dast-khánah.—(*Fool*) ابله ablah, کودن kaudan, احمق ahmaq, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفیه safíh, خوپله khaplah, بیوقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, کم خرد kam-khird, نا خرد ná-khird, بدله budulah, گول gúl, بي شعور bí-shu'úr, ریش گاو rísh-gáv, دیوانه dívánah, خل دمنك khul-damank, دلي dilí, جر khar, پخت pakht (*vulg.*).

Muffin, *subs.* فطره fatrah, کماچ kumách, قرص qurs, کلوچه kulúchah.

Muffle, *subs.* بوته bútah, خلاص khilás, گدازه gudázah.

Muffle, *verb,* (*Face, &c.*) پوشیدن púshídan, نهان کردن nihán kardan, ملتف ساختن multaff sákhtan, محتجب نمودن muhtajib nimúdan.—(*Drums, oars, &c.*)

تسکیت نمودن taskít nimúdan, سنگین نمودن sangín nimúdan.

Muffled, *part.* (*Face, &c.*) پوشیده púshídah, پنهان panhán, محتجب muhtajib.—(*Drums, oars, &c.*) تسکیت شده taskít-shudah, سنگین sangín.

Muffler, *subs.* (*Covering the face*) پرده pardah, حجاب hijáb, رو بند rú-band, رو بنده rú-bandah, برقع burqa', مقنع miqna', نقاب niqáb.—(*For neck*) گردن بند gardan-band, شال گردن shál-i-gardan.

Mufti, *subs.* امام imám, مفتي muftí (European).

Mug, *subs.* کوزه kúzah, شربه shurbah, مشربه mashrabah, ظرف آبخوري zarf-i-áb-khurí.

Muggy, *adj.* تیره tírah, تر tar, نم nam, نمگین nam-gín, نمناك nam-nák, مرطوب martúb, آبکي ábakí.

Mughul, *subs. and adj.* مغل mughul.

Mugwort (*Artemisia vulgaris*), *subs.* برنجاسف baranjássaf.

Muhammadan, *subs. and adj.* محمدي muhammadí, مسلم muslim (*pl.* مسلمان muslimán *and* مسلمین muslimín).

Muhammadanism, *subs.* اسلام islám, مسلماني musulmání, محمدیت muhammadíyat.

Muharram, *subs.* (*Ceremony*) محرم muharram, تعزیه ta'ziyah, عزا داري 'azá-dárí.

Mulatto, *subs.* دو رنگ dú-rang, دو رگ du-rag, مرکب murakkab.

Mulberry, *subs.* (*White*) توت tút.—(*Black*) شهتوت shah-tút.—(*Mulberry-tree*) درخت توت dirakht-i-tút.

Mulch, *subs.* پوشال púshál, حشوار hishvár, حفاظ hifáz.

Mulch, *verb*, پوشاندن púshándan, پوشال پوش کردن púshál-púsh kardan, حفاظ کردن hifáz kardan, حشوار پوش نمودن hishvár-púsh nimúdan.

Mulching, *subs.* پوشاني púshaní, پوشال پوشي púshál-púshí, حفاظ hifáz, حشوار پوشي hishvár-púshí.

Mulct, *subs.* جریمه jarímah, جریمانه jarímánah, مصادره musádarah, تاوان táván, غرامت gharámat, جزیه jizyah (*pl.* جزا jizá), مغرم maghram.

Mulct, *verb*, غرامت کردن gharámat kardan, جریمه نمودن jarímah nimúdan, مصادره نمودن musádarah nimúdan, تجریم نمودن tajrím nimúdan, جریمانه کردن jarímánah kardan, ابواب کردن abváb kardan, ترجمان کردن tarjumán kardan, تاوان گرفتن táván giriftan.

Mulcting, *subs.* مصادره musádarah.

Mulctuary, *adj.* غرامتي gharámatí, تاواني távání, مغرمي maghramí, جریمه گذار jarímah-guzár.

Mule, *subs.* قاطر qátir, استر astar, بغل baghl.—(*Instrument*) آلت پنبه ریسي álat-i-pambah-rísí, مغزل maghzal, چرخ charkh, چعره chi'rah.

Mule-spinner, *subs.* چعره ریس chi'rah-rís, پنبه ریس pambah-rís, غزال ghazzál.

Muleteer, *subs.* (*Keeper of mules*) بغال baghghál, مکاري mukárí, چهار وا دار chahár-vá-dár, چار وا دار chár-vá-dár (*properly spelt* چهار پا دار chahár-pá-dár, چار پا دار chár-pá-dár).—(*Mule-driver*) قاطر چي qátir-chí, قاطر ران qátir-rán, قاطر چران qátir-charán, استر بان astar-bán.

Mulish, *adj.* قاطر وش qátir-vash, استر وار astar-vár, چموش chamúsh.—(*Stubborn*) خود سر khud-sar, مرید maríd, متمرد mutamarrid, حرون harún, منخرط munkharit, معاند mu'ánid, اخلال ikhlál, لجوج lajúj.

Mulishly, *adv.* بطور قاطر bi-taur-i-qátir, استر وارانه astar-váránah, چموشانه chamúshánah.—(*Stubbornly*) با سر کشي bá-sar-kashí, از روي ستیز az rúy-i-sitíz, معاندانه mu'ánidánah, متمردانه mutamarridánah, مستکبرانه mustakbiránah.

Mulishness, *subs.* قاطر گري qátir-garí, استر منشي astar-manishí, چموشي chamúshí.—(*Obstinacy*) اصرار isrár, خود راٴي khud-räí, خود سري khud-sarí, تمرد tamarrud, عناد 'inád, ستیز sitíz, استکبار istikbár.

Mull, *subs.* ململ malmal.—(*Mess*) خرابي kharábí, ضائعي záï'í.—(*Of wine*) شراب شیرین و معطر sharáb-i-shírín va-mu'attar.—(*He made a mull of it*) خراب کرد آن را kharáb kard án-rá.

Mull, *verb*, (*Wine*) شیرین و معطر نمودن shírín va mu'attar nimúdan, خوشبو و خوش مزه ساختن khush-bú va khush-mazah sákhtan.—(*Deaden*) کم قوت نمودن kam-qúvat nimúdan, میراندن mírándan, کم تاٴثیر ساختن kam-täsír sákhtan, پکر نمودن pakr nimúdan, صعیف کردن za'íf kardan, نرم ساختن narm sákhtan.—(*Make a mull*) خراب کردن kharáb kardan, ضائع نمودن záï, nimúdan.

Mullah, *subs.* ملا mullá, عالم 'álim, آخوند ákhund.

Mulled, *part.* (*As wine*) معطر mu'attar, شیرین shírín, خوشبو khush-bú, خوش مزه khush-mazah.

Muller, *subs.* رنگ سا rang-sá, شیشه سا shíshah-sá.

Mullet, *subs.* (*Fish*) سفید ماهي safíd-máhí, بیاح biyáh.

Mulligatawny, *subs.* آش فلفل ásh-i-filfil.

Mullion, *subs.* عمود پنجره 'amúd-i-panjarah, مقسام maqsám-i-'amúdí-i-shabák, عمودي شباك

Mullus barbatus, *subs.* (*Fish*) شاه ماهي sháh-máhí.

Multangular, *adj.* بسیار گوشه bisyár-gúshah, کثیر الزوایا kasíru 'z-zaváyá.

Multidentate, *adj.* پر دندانه pur-dandánah, پر دندان pur-dandán, کثیر الاسنان kasíru 'l-asnán.

Multifarious, *adj.* گوناگون gún-á-gún, متنوع mutanavvi', مختلف mukhtalif, بسیار رنگ bisyár-rang, بسیار گون bisyár-gún.

Multifariously, *adv.* بطورهائي گوناگون bi-taurahá'í-gún-á-gún, بانواع مختلف bi-anvá'-i-mukhtalif, بچندین رنگ bi-chandín-rang, بسیار بطرق bi-tarq-i-bisyár.

Multifariousness, *subs.* گوناگوني gún-á-gúní, اختلاف ikhtiláf-i-anvá', انواع tanavvu', تنوع aqsámíyat, اقساميت chandání. چنداني

Multifold, *adj.* باضعاف كثيره bi-az'áf-i-kasírah, مضاعف muzá'af, چندين بار فزون chandín-bár-fuzún, كثير اندر كثير kasír-andar-kasír.

Multiform, *adj.* كثير الاشكال kasíru 'l-ashkál, بسيار شكل bisyár-shakl, بسيار صورت bisyár-súrat, زياد پيكر ziyád-paikar.

Multiformity, *subs.* كثير الاشكالي kasíru 'l-ashkálí, بسيار شكلي bisyár-shaklí, بسيار صورتي bisyár-súratí, زياد پيكري ziyád-paikarí.

Multilateral, *adj.* كثير الاضلاع kasíru 'l-azlá', وافر الجنوب váfiru 'l-junúb, زياد پهلو ziyád-pahlú, پر اطراف pur-atráf.

Multilineal, *adj.* كثير الخطوط kasíru 'l-khutút, وافر السطور váfiru 's-sutúr, پر مد pur-madd, بسيار خط bisyár-khatt.

Multilocular, *adj.* كثير الثقب kasíru 's-suqab, وافر النقب váfiru 'n-nuqab, پر سوراخ pur-súrákh, بسيار جا bisyár-já.

Multiloquence, *subs.* كثرت كلام kasrat-i-kalám, استعمال الفاظ زياد isti'mál-i-alfáz-i-ziyád, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, حرافي harráfí, هذر hazr.

Multiloquous, *adj.* كثير الكلام kasíru 'l-kalám, زياد الفاظ ziyád-alfáz, زياده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, حراف harráf, مهذار mihzár.

Multiparous, *adj.* كثير النتاج kasíru 'n-nitáj, بسيار زا bisyár-zá, زياد فرزند ziyád-farzand, زياد بچه ziyád-bachchah, ولود vulúd.

Multipartite, *adj.* كثير الاجزا kasíru 'l-ajzá, وافر الاقسام váfiru 'l-aqsám, بسيار قسمت bisyár-qismat, زياد حصه ziyád-hissah, مقتسم muqtasim, متفرق mutafarriq.

Multiped, *subs.* كثير الارجل kasíru 'l-arjul, بسيار پا bisyár-pá, هزار پا hazár-pá.

Multiple, *subs.* افزايش afzáyish, تو بر تو tú-bar-tú, ضرب در ضرب zarb-dar-zarb, مجموعه majmú'ah, مزيد فيهه muzíd-fíhi, اضعاف az'áf, ضعف zi'f.—(*Common multiple*) ذواضعاف zú-az'áf.—(*Least common multiple*) ذو اضعاف اقل zú-az'áf-i-aqall.

Multiplex, *adj.* مضاعف muzá'af, بسيار لا bisyár-lá, كثير الاوراق kasíru 'l-auráq, بسيار برگ bisyár-barg, لا بر لا lá-bar-lá, ملبد mulabbad.

Multipliable, *adj.* قابل ضرب qábil-i-zarb, كثرت پذير kasrat-pazír, زياد شو ziyád-shau, تعدد ياب ti'dad-yáb, فزون گرد fuzún-gard.

Multiplicand, *subs.* مضروب mazrúb.

Multiplicate, *adj.* بيش bísh, كثير kasír, متعدد muta'addid, بسيار bisyár, فزون fuzún, وافر váfir.

Multiplication, *subs.* (*Increase*) تكثير taksír, افزايش afzáyish.—(*In arithmetic*) ضرب zarb.—(*Compound multiplication*) ضرب مركب zarb-i-murakkab.—(*Multiplication table*) ضرب شبيكه zarb-i-shabíkah, ضرب زباني zarb-i-zabání, ضرب اندر ضرب zarb-andar-zarb. It runs thus: دو بر يك دو است dú bar yak dú ast, &c.

Multiplicator, *subs.* مضروب به mazrúb-bihi, مضروب فيه mazrúb-fíhi.

Multiplicity, *subs.* كثرت kasrat, بسياري bisyárí, فزوني fuzúní, وفوري vufúrí, فراواني farávání.

Multiplied, *part.* متكاثر mutakásir, مضاعف muzá'af, بسيار bisyár, فزون fuzún.—(*Arithmetic*) ضرب شده zarb-shudah, مضروب mazrúb.

Multiplier, *subs.* مضروب mazrúb, بسيار ساز bisyár-sáz, مكثر mukassir, فزاينده fazáyandah.—(*Arithmetical term*) مضروب فيه mazrúb-fíhi, مضروب به mazrúb-bihi.

Multiply, *verb trans.* (*Increase*) زياد كردن ziyád kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), تكثير كردن taksír kardan, بسيار نمودن bisyár nimúdan, بيشي دادن bíshí dádan.—*intrans.* (*Increase*) افزودن afzúdan, افزائدن afzá'idan, بسيار شدن bisyár shudan, زياد شدن ziyád shudan, كثرت يافتن kasrat yáftan, وافر گشتن váfir gashtan, وفور پيدا كردن vufúr paidá kardan, جمع شدن jam' shudan, بزرگ گشتن buzurg gashtan.—(*Arithmetical term, trans. and intrans.*) ضرب كردن zarb kardan.

Multisonous, *adj.* كثير الصوت kasíru 's-saut, پر صدا pur-sidá, زياد آواز ziyád-áváz.

Multitude, *subs.* (*Crowd*) گروه gurúh, خلق khulq. ازدحام izdihám.—(*Assembly*) جمع jam', مجمع majma', جمعيت jam'íyat, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil).—(*Collection*) اجتماع ijtimá', گرد آمدگي gard-ámadagí, احتشاد ihtishád, احتفال ihtifál, كثرت kasrat, فزوني fuzúní, زيادتي ziyádatí, وفور vufúr.

Multitudinous, *adj.* بسيار چند bisyár-chand, موفور maufúr, كثير kasír, مضاعف muzá'af, فزون fuzún. زياد ziyád, متعدد muta'addid.

Multivalve, *subs.* كرم گوش ماهي kirm-i-gúsh-máhí. —*adj.* كثير اللف kasíru 'l-laff, كثير القشر kasíru 'l-qishr.

Multure, *subs.* سحق sahq, طحن tahn, سايش sáyish. خرد كني khurd-kuní, آرد نمائي árd-nimá,í.—(*Toll*) مزد آسيا muzd-i-ásyá, اجرت آرد كني ujrat-i-árd-kaní, باج طاحون báj-i-táhún, خرج مطحن kharj-i-mat,han.

Mum, *subs.* شراب گندم sharáb-i-gandum, فقاع fuqqá'. —*adj.* خاموش khámúsh, ساكت sákit, خب khab, صامت sámit.

Mumble, *verb,* با دهان بسته جویدن bá dahán-i-bastah javídan, لپ لپ خوردن lup-lup khurdan, دندان بر سخن گذاشتن dandán bar sukhun guzáshtan.—(*In speaking*) منکیدن mankídan, قم قم کردن qum-qum kardan, لنده زدن landah zadan, قر قر نمودن qur-qur nimúdan, زیر لب گفتن zír-i-lab guftan.

Mumbler, *subs.* قم قم کن qum-qum-kun, منکنده mankandah, لنده زن landah-zan, قر قر نما qur-qur-nimá, زیر لب گو zír-i-lab-gú.

Mumm, *verb,* رو پرشاندن rú púshándan, بازي رو پوشك بازي نهفتگي نمودن bází-i-rú-púshak dar-ávardan, نهفتگي نمودن nihuftagí nimúdan.

Mummer, *subs.* رو پوشان rú-púshán, رو پوشك rú-púshak, چهره بند chihrah-band, نهان گرد nihán-gard.

Mummery, *subs.* رو پوشي rú-púshí, بازي رو پوشك bází-i-rú-púshak, چهره بندي chihrah-bandí, نهان گردي nihán-gardí.

Mummification, *subs.* حنوط کاري hunút-kárí, تحنیط tahnít, محنط سازي muhannat-sází, مومي سازي múmí-sází, مرده نگاهداري murdah-nigáh-dárí.

Mummiform, *adj.* محنط شکل muhannat-shakl, مومي صورت múmí-súrat, مومي وش múmí-vash.

Mummify, *verb,* حنوط کاري نمودن hunút-kárí nimúdan, تحنیط کردن tahnít kardan, محنط ساختن muhannat sákhtan, مومي ساختن múmí sákhtan, مرده خشکانیدن murdah khushkánídan.

Mummy, *subs.* مومیا múmiyá, مومیائي múmiyá,í, مومي múmí, مرده خشکانده murdah-i-khushkándah, حنوطي hunútí, محنط muhannat.

Mump, *verb trans.* جائیدن já,ídan, جویدن javídan, خائیدن khá,ídan, گزیدن guzídan, با دندان کندن bá-dandán kandan.—(*In speaking*) آهسته گفتن áhistah guftan, ور ور کردن vir-vir kardan.—*intrans.* گدایانه تضرع نمودن gadáyánah tazarru' nimúdan, مفلسانه التماس کردن muflisánah iltimás kardan, حیله کردن hílah kardan, تگدي نمودن tagaddí nimúdan.

Mumper, *subs.* گدا gadá, سائل sáil, متگدي mutagaddí, ملتمس multamis.

Mumpish, *adj.* عبوس 'abús, بسور basúr, ترش رو turush-rú, غمگین gham-gín, مغموم maghmúm, مهموم mahmúm, دل تنگ dil-tang.

Mumps, *subs.* (*Malady*) گردن درد gardan-dard, التهاب غده عنق iltiháb-i-ghuddah-i-'unuq, زبحا zubhá.—(*Crossness*) عبوست 'abúsat, بسورت basúrat, مغمومي maghmúmí, مهمومي mahmúmí, دلتنگي dil-tangí.

Munch, *verb,* چپاندن chapándan, جلد خوردن jald khurdan, حریصانه اکل نمودن harísánah akl nimúdan, لپ لپ خوردن lup-lup khurdan.

Muncher, *subs.* جلد خوار jald-khár, زیاد خوار ziyád-khár, جلد چپان jald-chapán, اکول akúl, حریص harís.

Mundane, *adj.* دنیوي dunyaví, پست past, زماني zamání, جهاني jahání, عالمي 'álamí, عالمانه 'álamánah. —(*The mundane sphere*) جهان jahán, عالم 'álam, دنیا dunyá, گیتي gítí, دهر dahr, گیهان gaihán, گردون gardún, روزگار rúzigár, زمانه zamánah.

Mundification, *subs.* تنظیف tanzíf, تطهیر tat,hír, تنقیه tanqiyah, پاکسازي pák-sází.

Municipal, *adj.* شهري shahrí, مدني madaní, قومي qaumí, شعبي sha'bí, ولایتي viláyatí, کشوري kishvarí, محلي mahallí.

Municipality, *subs.* محل mahall, محله mahallah, پرگنه parganah, ولایت viláyat, کشور kishvar.—(*Body of persons*) ضابطان ولایت zábitán-i-viláyat, مشاورین ولایت mushávarín-i-viláyat.

Munificence, *subs.* سخاوت sakhávat, سخا sakhá, کرامت karámat, مکرمت makrumat, جود júd, بذل bazl, جوانمردي javán-mardí, سماحت samáhat, کرم karam, بخشایش bakhsháyish, انعام in'ám, گشاده دستي gushádah-dastí, عطا گري 'atá-garí, احسان ihsán. افضال ifzál, الطاف iltáf.

Munificent, *adj.* سخي sakhí, سخاوتمند sakhávat-mand, کریم karím, جواد javvád, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, عطابخش 'atá-bakhsh, مفضل muf-zil, بذل کن bazl-kun, کرم گستر karam-gustar, محسن muhsin.

Muniment, *subs.* (*Fortification*) استحکام istihkám, دز daz, بارو bárú, قلعه qal'ah, کمك kumak, نصرت nas-rat.—(*Deed*) نصرت نامه nasrat-námah, ورقه حمایت varaqah-i-himáyat.

Munition, *subs.* (*Fortress*) قلعه qal'ah, حصار hissár. —(*Ammunition*) ساز sáz, تهیه tahíyah, عده 'uddah, کار سازي kár-sází.—(*Munitions of war*) سامان جنك sámán-i-jang, ضرب و باروت zarb-u-bárút, تدارك قشون tadáruk-i-qushún, قور خانه qúr-khánah, اصلحه aslihah, مصالح حربیه masálih-i-harbíyah.

Munjeet, *subs.* (*Dye*) رونیاس rúníyás, قرمزي qir-mizí.

Mural, *adj.* دیواري dívárí, دیوار وش dívár-vash.—حجاري hijárí, جداري jadárí, جدار سا jadár-sá.—(*Mural tablets*) حجر hajar (*pl.* حجار hijár).

Murder, *subs.* خون khún, خونریزي khún-rízí, قتل qatl.—(*Wilful murder*) قتل عمد qatl-i-'amd.—(*Accidental murder*) قتل خطا qatl-i-khatá.—(*Outcry*) داد dád, فریاد firyád, صیحه saihah, بانگ ترس báng-i-tars.

Murder, *verb,* کشتن kushtan, بقتل رساندن bi-qatl rasándan, خون ریختن khún ríkhtan, قتل ناحق نمودن qatl-i-ná-haqq nimúdan.

Murderer, *subs.* خونى khúní, قتال qattál, قاتل qátil, ادم كش adam-kush.
Murderess, *subs.* قاتله qátilah.
Murderous, *adj.* خونريز khún-ríz, خونخوار khún-khár.
Murderously, *adv.* قاتلانه qátilánah, بقصد قتل bi-qasd-i-qatl, بطور قاتلى bi-taur-i-qátilí, بطرز قتل bi-tarz-i-qatl.
Muriate, *subs.* (*Chemical term*) موريات múriyát (European).
Muriated, *part.* (*Chemical term*) موریاتي múriyátí (European).
Muriatic, *adj.* (*Chemical term*) موریاتي múríyátí (European).—(*Muriatic acid*) جوهر نمك jauhar-i-namak.
Murkily, *adv.* مظلمانه muzlimánah, بطور تاريك bi-taur-i-tárík, تيره ناكانه tírah-nákánah, متكدرانه mutakaddir-ánah, بطور تيرگى bi-taur-i-tíragí.
Murkiness, *subs.* تاريكي táríkí, ظلمت zulmat, ظلام zulám, تيرگي tíragí, تاري tárí, كدورت kadúrat, گرفتگي giriftagí, غيم ghaim.
Murky, *adj.* تاريك tárík, مظلم muzlim, تيره tírah, متكدر mutakaddir, گرفته giriftah, ابر ناك abr-nák, مغموم maghmúm.
Murmur, *subs.* همهمه hamhamah, فچ فچ fich-fich, دمدمه damdamah, مهامسه muhámasah, دوي daví, لند lund.—(*Of a stream*) صدائي روش sidá,í-i-ravish, صوت جريان saut-i-jarayán, شرشر shur-shur, زمزمه zam-zamah.—(*Complaint*) گله gilah, شكايت shikáyat, شكوى shakvá.
Murmur, *verb,* لندلند كردن lundalund kardan, لنده زدن lundah zadan, لنديدن lundídan, همهمه كردن ham-hamah kardan, مهامسه كردن muhámasah kardan, دمدمه كردن damdamah kardan, قر قر كردن qur-qur kardan, منكيدن mankídan.—(*Complain*) شكايت بردن shikáyat burdan, شكوى كردن shakvá kardan.—(*Like water*) صدا كردن sidá kardan, شرشر نمودن shar-shar nimúdan.
Murmurer, *subs.* شاكي shákí, مشتكي mushtakí, شكايت دار shikáyat-dár, گله مند gilah-mand, لنده زن lundah-zan, قر قر كن qur-qur-kun.
Murmuring, *subs.* لند لند lund-lund, قم قم qum-qum.—(*Of water*) آبشار áb-shár, شر شر shar-shar, صدائي روش sidá,í-i-ravish, صوت جريان saut-i-jarayán, دوي daví.—(*Complaint*) شكايت shiyákat, شكوى shakvá, گله gilah, گله مندي gilah-mandí, اشتكا ishtiká, ادعا iddi'á.—*adj.* قم قم كن qum-qum-kun, لنده زن lundah-zan.—(*Water*) شر شر كن shar-shar-kun, جاري járí-raván.—(*Complaining*) شكايت مند shikáyat, mand, گله مند gilah-mand.
Murrain, *subs.* مرگي margí, مرگ حيوان marg-i-hai-ván, مرد و مير murd-u-mír.
Mus asiaticus, *subs.* موش خرما músh-i-khurmá.
Musa sapientum (*Plantain*), *subs.* (*Fruit*) طلح talh, موز múz.—(*Tree*) درخت موز dirakht-i-múz, شجره الموز shajarahu 'l-múz, شجره الطلح shajarahu 't-talh.
Musa textilis (*Manilla hemp*), *subs.* ريشته موز بوي ríshtah-i-múz-i-bavví, عروق طلح جنگلي 'urúq-i-talh-i-jangalí.
Muscadel, *subs.* (*Wine*) مي ناب mai-i-náb, باده خوب bádah-i-khub. — (*Grape*) دختر رز dukhtar-i-raz, انگور خوب angúr-i-khúb.
Muscat, *subs. and adj.* گلابي gulábí, آمرود ámrúd.
Muscle, *subs.* (*Of a body*) پي pay, عصب 'asab (*pl.* اعصاب a'sáb), عضلت 'azalat, حبل habl (*pl.* حبول hubúl), ماهيچه máhíchah, گوشت بسته gúsht-i-bas-tah.—(*Tendinous sheath of muscles*) غلاف ليفي ghiláf-i-laifí-i-'azalát. — (*Shell-fish*) صدف sadaf, كرم صدف kirm-i-sadaf, زني zuní, گوش ماهي gúsh-máhí.
Muscovado, *subs.* (*Sugar*) شكر صاف نكرده shakar-i-sáf-na-kardah, شكر سرخ shakar-i-surkh.
Muscovy-glass, *subs.* (*Mica*) زجاج معدني zujáj-i-ma'daní, طلق talq.
Muscular, *adj.* عضلت ناك 'azalat-nák, عضله دار 'azalah-dár, گوشتين gúshtín, گوشت بسته دار gúsht-bastah-dár, ماهيچه دار máhíchah-dár.
Muscularity, *subs.* عضلت ناكي 'azalat-nákí, عضله داري 'azalah-dárí, گوشتيني gúshtíní, ماهيچه داري máhíchah-dárí.
Muse, *subs.* دختر فكر dukhtar-i-fikr, واهمه váhimah, قوه مخيله qúvah-i-mukhayyalah.—(*Contemplation*) انديشه andíshah, خيال khiyál, فكر fikr, تغور taghavvur, تبحر tabahhur, تعمق ta'ammuq, استغراق istighráq.
Muse, *verb trans.* غور كردن ghaur kardan, انديشيدن andíshídan, تفكر نمودن tafakkur nimúdan, در خيال داشتن dar khiyál dáshtan, بخاطر گذرانيدن bi-khátir guzránídan.—*intrans.* خيال كردن khiyál kardan, فكر كردن fikr kardan, پنداشتن pindáshtan, انديشيدن an-díshídan, در انديشه بودن dar andíshah búdan, مستغرق بودن mustaghriq búdan, تبحر كردن tabahhur kardan.
Museful, *adj.* (*Contemplative*) مفتكر muftakir, متفكر mutafakkir, درانديشه dar-andíshah, مستغرق musta-ghriq, انديشه مند andíshah-mand, غرق در پاي فكر gharq dar páy-i-fikr, بيخود bí-khud.—(*Poetic*) شعري shi'rí, نظمي nazmí, عروضي 'arúzí.
Museless, *adj.* بي ذوق bí-zauq, بي شور bí-shúr.—(*Unpoetical*) شعر نا پسند shi'r-ná-pasand, نا شعري ná-shi'rí.
Muser, *subs.* (*Contemplator*) متفكر mutafakkir, تفكر نما tafakkur-nimá, انديشه كار andíshah-kár, مستغرق mustaghriq, متبحر mutabahhir.—(*Poet*) شاعر shá'ir.

Muses, *subs.* نبات فکر nabát-i-fikr, دختران اندیشه dukhtarán-i-andíshah.

Museum, *subs.* مجمع الصنائع majma'u 's-sanáï', عجائب خانه 'ajáïb-khánah, اعجوبه گاه 'ajúbah-gáh, موزه múzah (European).—(*British Museum*) عجائب خانه برطانیا 'ajáïb-khánah-i-britániyá (European).

Mush, *subs.* آرد ذرت کاچي kách-i-árd-i-zarrat.—(*Pudding*) کاچي kách, فرني faraní, با شیر shír-bá.

Mushroom (*Agaricus esculentus*), *subs.* قارچ qárch, قارچ قلاتي qárch-i-qallátí, هکل hukal.

Music, *subs.* غنا ghaná, طرب tarab, موسقي músiqí.—(*Instrumental music*) ساز sáz, رود rúd.—(*Vocal music*) آواز áváz, سماع samá', سرود surúd, الحان alhán.—(*Science of music*) علم نغمه پردازي 'ilm-i-naghmah-pardází.—(*The music of the spheres*) حرکات افلاك harakát-i-aflák.

Musical, *adj.* موسقي músiqí, آهنگ دار áhang-dár, با نغمه bá-naghmah, خوش نوا khush-navá.

Musical box, *subs.* جعبه ساز ja'bah-i-sáz, صندوق موسقي sandúq-i-músiqí.

Musical glasses, *subs.* قوارير النغم qaváríru 'n-naghm, گلاسات ساز galását-i-sáz (European).

Musical instrument, *subs.* ساز sáz, آلت موسقي álat-i-músiqí.

Musically, *adv.* بطور نغمه سرائي bi-taur-i-naghmah-sará,í, باهنگ خوش bi-áhang-i-khush, بطور خوش نوائي bi-taur-i-khush-navá,í, بصوت شیرین bi-saut-i-shírín.

Musician, *subs.* (*Instrumental*) مطرب mutrib, سازنده sázandah.—(*Vocal*) خواننده khánandah, ترانه خوان taránah-khán, ترانه پرداز taránah-pardáz.—(*Common to both*) مغني mughannú, موسقي músiqí, نوا سنج navá-sanj, نوا گر navá-gar, نوا پرداز navá-pardáz.

Music-master, *subs.* معلم موسقي mu'allim-i-músiqí, استاد موسقي ustád-i-músiqí.

Music-mistress, *subs.* معلمه موسقي mu'allimah-i-músiqí, استاده موسقي ustádah-i-músiqí.

Musk (*Moschus*), *subs.* مسك misk *or* musk, مشك mishk, کستوري kastúrí, غالیه gháliyah.—(*Musk-deer*) آهوئي مشکین áhú,í-i-mishkín, آهوئي تتار áhú,í-i-tatár.—(*Bag of musk*) نافه náfah.—*adj.* مشك فام mishk-fám, مشك بو mishk-bú.

Musk, *verb,* مشك زدن mishkín sákhtan, مشکین ساختن mishk zadan, با مشك خوشبو نمودن bá-mishk khush-bú nimúdan.

Musket, *subs.* تفنگ tufang, گلوله بار gulúlah-bár. The different parts of a musket are as follow:—(*Bands fastening the stock and barrel*) بست bast.—(*The barrel*) لوله lúlah.—(*Breeching*) دنباله dumbálah.—(*Butt*) ته قنداق tah-i-qundáq, ته تفنگ tah-i-tufang, زیر قنداق zír-i-qundáq.—(*Chamber*) خزانه khizánah, خزینه khizínah.—(*Cock*) چونه chúnah, چانه chánah, خروس khurús.—(*Cock of a percussion gun*) دنگ ding, چکش chakush.—(*Cock of a matchlock*) ماشه máshah.—(*Full cock*) چخماق سر پا chakhmáq-sar-pá.—(*Half-cock*) چخماق نیم پا chakhmáq-ním-pá.—(*Dog-head*) سر چونه sar-i-chúnah.—(*Hammer*) قاشلق qásh-luq, قارشلوق qárshulúq.—(*Lock*) چخماق chakhmáq.—(*Lock-plate*) صفحه چخماق safhah-i-chakhmáq.—(*Nipple of percussion gun*) خروسك khurúsak.—(*Pan*) گوشه gúshah, آتشخانه átish-khánah, چاله chálah, اوجاق újáq.—(*Plate opposite to the lock*) عقربه 'aqra-bah.—(*Ramrod*) سنبه sumbah, میل míl.—(*Scear*) پایه páyah.—(*Screw*) پیچ pích.—(*Sight*) دید díd, دید پیش díd-i-písh.—(*Hind sight*) دید پس díd-i-pas.—(*Sling*) تسمه تفنگ tasmah-i-tufang.—(*Spring*) کمان kamán.—(*Stock*) قنداق qundáq, قنداغه qundághah.—(*Grasp of stock*) قبضه qabzah.—(*Touch-hole*) برمه burmah, گداره gudárah.—(*Trigger*) پاشنه páshinah, ماشه máshah.—(*Trigger-guard*) قرخلق qurkhuluq, قورخلوق qúrkhulúq.—(*Tumbler*) چرخ charkh.—(*Calibre of a musket*) دهنه dahanah, گلوله خور gulúlah-khur.

Musketeer, *subs.* تفنگچي tufang-chí, تفنگ دار tufang-dár.

Musketoon, *subs.* تفنگچه tufang-chah, طبانچه tabán-chah, طبانچه دار tabánchah-dár.

Musketry, *subs.* تفنگات tufangát, آلات تفنگ tufang-álát.—(*Instructor of musketry*) تیر انداز tír-andází, تفنگ زني tufang-zaní, شلیك تفنگ shillík-i-tufang.

Musket-shot, *subs.* گلوله تفنگ gulúlah-i-tufang, گوله تفنگ gúllah-i-tufang, مسافت یك تیر masáfat-i-yak-tír.

Musk-melon, *subs.* گرمك garmak, طالبي tálibí, خیار khiyár, خربزه kharbuzah.

Musk-rat, *subs.* موش مشکین múish-i-mishkín, موش رود múish-i-rúd-khánah, موش رائحه‌دار múish-i-ráïhah-dár.

Musk-stork's-bill (*Erodium moschatum*), *subs.* برگ عطر barg-i-'attar.

Musky, *adj.* مشکین mishkín, مشکبو mishk-bú.—(*Fragrant*) خوشبو khush-bú, معطر mu'attar.

Muslim, *subs. and adj.* مسلم muslim (*pl.* مسلمان muslimán *and* مسلمین muslimín), مسلمان musalmán, اسلامي islámí, محمدي muhammadí, خدا پرست khudá-parast, قراني qur,ání, اهل اسلام ahl-i-islám.—(*Female Muslim*) مسلمه muslimah.

Muslin, *subs.* برنجك birinjak, آقابانو áqábánú, چیت آقابانوٴي چشم بلبل chít-i-fardá 'Alí, فردا علي áqá-

bánú,í-i-chashm-i-bulbul, کرباس karbás, لانس láns, ملتقي multaqí, ململ malmal (Hind.), مسلن muslin (European).—*adj.* چيتي chítí, از چيت az-chít, برنجكي birinjakí, كرباسي kar-básí, لانسي lánsí, مسلني musliní (European), ململي malmalí (Hind.).

Muslin de laine, *subs.* صوف súf, پشمينه نازك pash-mínah-i-názuk, چيت نازك chít-i-názuk, شال shál.

Muslinet, *subs.* كرباس karbás, قدك qadak, پارچه پنبه درشت párchah-i-pambah-i-durusht.

Musrole, *subs.* بيني بند bíní-band, پوز بند púz-band, پيش لجام pish-lijám.

Mussel, *subs.* زني zanní (this is an elongated shell in which pearls of poor description are found).

Must, *subs.* شيره انگور shírah-i-angúr, شيره shírah, عصير ‘asír.

Must, *verb,* لازم داشتن lázim dáshtan, ضرور داشتن zarúr dáshtan, شايسته بودن sháyistah búdan, بايستن báyistan.—(*Become mouldy*) پرمك زدن purmik zadan, پوسيدن púsídan, فاسد گشتن fásid gashtan.

Mustachio, *subs.* سبيل sibíl, سبلت sibilat (*pl.* سبال sibál), بروت burút, شارب shárib.

Mustachioed, *adj.* سبيل دار sibíl-dár, سبيلي sibílí, با بروت bá-burút, شارب دار shárib-dár.

Mustang, *subs.* گور اسب gúr-asb, اسب صحرائي asb-i-sahrá,í, اسب امريكائي asb-i-amríká,í (European).

Mustard (*Sinapis*), *subs.* خردل khardal, خردال khar-dál.—*adj.* خردلي khardalí, از خردل az-khardal.—(*Mustard-pot*) خردل دان khardal-dán.—(*Mustard poultice*) خردل ضماد zamád-i-khardal.

Mustee, *subs.* دو رگ dú-rag, نيم اصل ním-asl.

Mustela erminea (*Ermine*), *subs.* قاقم qáqum, سنجاب sanjáb.

Mustela foina (*Weasel*), *subs.* خز khazz.

Mustela martes (*Marten*), *subs.* دله dalah.

Mustela zibelina (*Sable*), *subs.* سمور sammúr.

Muster, *subs.* (*Of forces, &c.*) سان sán, تصحيحه tas,hí-hah, عرض لشكر ‘arz-i-lashkar.—(*Of people*) اجتماع ijtimá‘, جمعيت jam‘íyat, ازدحام izdihám.—(*To pass muster*) پسنديدگي يافتن pasandídagí yáftan, پسند شدن pasand shudan, پسند خاطر شدن pasand-khátir shu-dan.

Muster, *verb trans.* (*Forces, &c.*) سان ديدن sán dídan, از نظر گذرانيدن az nazar guzránídan, عرضه كردن ‘arzah kardan.—(*People*) جمع كردن jam‘ kardan, حشر نمودن hashr nimúdan, مجتمع ساختن mujtami‘ sákhtan, فراهم آوردن faráham ávardan.—*intrans.* (*Forces, &c.*) سان ديده شدن sán-dídah shudan, از نظر گذشتن az nazar guzashtan, معروض گشتن ma‘rúz gashtan.—(*People*) جمع شدن jam‘ shudan, مجتمع شدن mujtami‘ shudan, جمعيت كردن jam‘íyat kardan, گرد آمدن gird ámadan, مشهور گشتن mahshúr gashtan, فراهم آمدن faráham ámadan, ازدحام كردن izdihám kardan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan.

Muster-master, *subs.* لشكر نويس lashkar-nivís, سان سالار sán-sálár, سامان دار sámán-dár, تهيه بين tahí-yah-bín.

Muster-roll, *subs.* اسامه asámah, سان نامه sán-námah, دفتر سان daftar-i-sán, محضر نامه mahzar-námah.

Mustily, *adv.* بطور پرمك زدگي bi-taur-i-purmik-zadagí, بطور قوزرك آوردگي bi-taur-i-qauzarak-ávar-dagí.

Mustiness, *subs.* بوسيدگي búsídagí, قوزرك زدگي qau-zarak-zadagí, پرمك زدگي purmik-zadagí.

Musty, *subs.* بوسيده búsídah, متعفن muta‘affin, پرمك زده purmik-zadah, قوزرك زده qauzarak-zadah, فاسد fásid, تباه tabáh.—(*Musty smell*) بوئي رطوبت bú,í-i-rutúbat.

Musulman, *subs.* مسلم muslim (*pl.* مسلمان muslimán *and* مسلمين muslimín), مسلمان musulmán, اهل اسلام ahl-i-islám, مؤمن mümin (*pl.* مؤمنون müminún *and* مؤمنين müminín), اسلامي islámí, محمدي muham-madí. — (*Musulman faith*) اسلام islám, مسلماني mu-sulmání.—(*Scriptures*) قرآن qur,án.—(*The founder of the faith, variously called Mahomet, Mahomed, or Mohammed*) محمد muhammad (*lit.* Praiseworthy). He is also termed : حضرت محمد hazrat-i-muhammad (*the Lord Muhammad*) ; محمد مصتفي muhammad-i-mustafá (*Muhammad the Chosen*) ; رسول الله rasúlu 'llah (*the Prophet of God*) ; سيد سادات sayyid-i-sádát (*Noble of Nobles*) ; سيد المرسلين sayyidu 'l-mursalín (*Chief of Prophets*), &c.

In addition to his own proper name, by which he is universally known, Muhammad allowed himself to be called : احمد ahmad (*most praised*) ; ابو القاسم abu 'l-Qásim (*father of Qásim, his eldest son, who, like all of his children, except Fátimah, died young*) ; ماحي máhí (*the blotter out*, i.e. *of infidelity*) ; حاشر háshir (*the gatherer together*, i.e. *of the faithful*) ; عاقب ‘áqib (*the last in succession*, i.e. *of the pro-phets*) ; نبي التوبه nabíyu 't-taubah (*prophet of re-pentance*) ; and نبي الرحمت nabíyu 'r-rahmat (*pro-phet of mercy*).

Mutability, *subs.* تلون talavvun, تغيير taghyír, تغير taghayyur, دگرگوني digar-gúní, انقلاب inqiláb, تغييرپذيري taghyír-pazírí, تبدل tabaddul.

Mutable, *adj.* متغير mutaghayyir, متلون mutalavvin, تبديل پذير tabdíl-pazír, تغير پذير تلون ta-ghayyur-pazír talavvun.

Mutation, *subs.* تبديل tabdíl, تغيير taghyír, تغير taghayyur, انقلاب inqiláb, تبدل tabaddul.

Mute, *subs.* بي زبان bí-zabán, ساكت sákit, لال lál, گنگ gung, بكيم bakím, ابكم abkam, بي مقال bí-maqál. — (*Instrument to deaden sound of violin*) مسكات maskát, مسكته maskatah.—(*At a funeral*) ناعي ná'í, پيشرو تابوت písh-rau-i-tábút.—(*Dung of birds*) چلقوز chilqúz, سرگين مرغ sargín-i-murgh.—*adj.* بي زبان bí-zabán, ساكت sákit, لال lál, گنگ gung, بكيم bakím, ابكم abkam, بي مقال bí-maqál.

Mute, *verb,* سرگين انداختن sargín andákhtan, چلقوز افكندن chilqúz afkandan.

Mutely, *adv.* آهسته áhistah, خاموشانه khámúshánah, ساكتانه sákitánah, بي صدا bí-sidá.

Mutilate, *verb,* عضو بريدن 'azv burídan, قطع اعضا كردن qat'-i-a'zá kardan, ناقص نمودن náqiz nimúdan. —(*Cut off nose, ears, hands; put out eyes, &c., according to the sentence of a chief*) نسق كردن nasaq kardan, كلته كردن kaltah kardan.—(*Castrate*) خواجه كردن khájah kardan, خصي كردن khasí kardan, آخته كردن ákhtah kardan.—(*A document*) كم و زياد كردن kam-u-ziyád kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, بي ربط ساختن bí-rabt sákhtan, ابتر نمودن abtar nimúdan, تحريف كردن tahríf kardan.—(*Things in general*) اجذام كردن ijzám kardan, تجديم كردن tajzím kardan, قطع كردن qat' kardan.

Mutilated, *adj.* (*Persons*) چولاق chúláq, زخمي zakhmí, سقط saqat, نسق كرده شده nasaq-kardah-shudah, مقطوع maqtú', اقطع aqta'.—(*Things in general*) محذوف mahzúf.—(*Document*) پاره پاره párah-párah, محرف muharraf, ابتر abtar, خراب kharáb, با كم و زياد bá-kam-u-ziyád.

Mutilation, *subs.* (*Things*) تجديم tajzím, اجذام ijzám, قطع qat'.—(*Person*) قطع عضو qat'-i-'azv, اخصا ikhsá, نسق nasaq, تخريب takhríb.—(*Document*) كم و زياد kam-u-ziyád, تحريف tahríf, خرابي kharábí, افساد ifsád, تبتير tabtír, تبتر tabattur.

Mutilator, *subs.* مجذم mujazzim, قاطع العضو qáti'u 'l-'azv, نسق چي nasaq-chí, محرف muharrif, كم و زياد خراب كن kam-u-ziyád-kun, ابتر ساز abtar-sáz, خراب كن kharáb-kun.

Mutineer, *subs.* ياغي yághí, باغي bághí, عاصي 'ásí, طاغي tághí, گردن كش gardan-kash, مفسد mufsid, منحرف munharif, سر كش sar-kash, متمرد mutamarrid.

Mutinous, *adj.* ياغي yághí, باغي bághí, عاصي 'ásí, طاغي tághí, گردن كش gardan-kash, مفسد mufsid, منحرف munharif, سر كش sar-kash, متمرد mutamarrid.

Mutiny, *subs.* ياغيگري yághí-garí, بغاوت baghávat, فتنه fitnah (*pl.* فتن fatan), تمرد tamarrud, معصيت ma'síyat, طغيان tughyán, عصيان 'isyán, فساد fasád, دغدغه daghdaghah, قهقري qahqarí, هرزگي harzagí (*vulg.*).

Mutiny, *verb,* عصيان نمودن 'isyán nimúdan, عاصي شدن 'ásí shudan, باغي كردن baghí kardan, ياغي شدن yághí shudan, تمرد نمودن tamarrud nimúdan, سر كشي كردن sar-kashí kardan, فتنه كردن fitnah kardan, بلوي نمودن balvá nimúdan.

Mutter, *verb trans.* آهسته گفتن áhistah guftan, زير لب ادا كردن zír-i-lab adá kardan, جويدن javídan. *intrans.* لنديدن lundídan, لند لند كردن lund-lund kardan, منكيدن mankídan, قم قم نمودن qum-qum nimúdan.—(*Grumble*) شكايت كردن shikáyat kardan, قر قر كردن qur-qur kardan.

Mutterer, *subs.* آهسته گو áhistah-gú, قم قم كن qum-qum-kun, يواش حرف زن yavásh-harf-zan, زير لب گو zír-i-lab-gú.—(*Grumbler*) شكايت نما shikáyat-nimá, قر قر كن qur-qur-kun, گله دار gilah-dár, ناراض náráz.

Muttering, *subs.* آهسته گوئي áhistah-gú'í, قم قم كني qum-qum-kuní, يواش حرف زني yavásh-harf-zaní, زير لب گوئي zír-i-lab-gú'í.—(*Grumbling*) شكايت shikáyat, قر قر qur-qur, گله مندي gilah-mandí, نا رضائي nárazá'í.—*adj.* آهسته áhistah, يواش yavásh, شكايت آميز shikáyat-ámíz, قم قم نما qum-qum-nimá.

Mutton, *subs.* گوشت گوسفند gúsht-i-gúsfand, لحم غنم lahm-i-ghanam.—*adj.* گوشت گوسفندي gúsht-i-gúsfandí.

Mutton-chop, *subs.* قطعه گوشت qat'ah-i-gúsht, گوشت كباب gúsht-i-kabáb, گوشت بريان gúsht-i-biryan.

Mutton-fist, *subs.* دست سرخ dast-i-surkh, دست قرمز dast-i-qirmiz, دست بزرگ dast-i-buzurg.

Mutual, *adj.* جانبين jánibain, ما بين má-bain, طرفين tarafain, بين الاثنين bainu 'l-asnain, مشارك mushárik, از دو طرف az-dú-taraf, هر دو سر har-dú-sar, تطوعي tatavvu'í, مطاوع mutávi'.—(*Mutual affection*) محبت طرفين mahabbat-i-tarafain, مهرباني هر دو سر mihr-báni-i-har-dú-sar, دوستي فيمابين dústí-i-fí-má-bain.—(*Mutual interests*) منافع جانبين manáfi'-i-jánibain, فوائد مشتركه favá'id-i-mushtariqah, مصالح طرفين masálih-i-tarafain.

Mutuality, *subs.* مشاركت mushárakat, مطاوعت mutáva'at, تبادل tabádul, دو طرفي dú-tarafí, ما بينيت má-bainíyat.

Mutually, *adv.* بطور مبادله bi-taur-i-mubádalah, بطور مطاوعت bi-taur-i-mutáva'at, بر سبيل معاوضه bar-sabíl-i-mu'ávazah, بطرز شاركت bi-tarz-i-shárakat, از هر دو سر az-har-dú-sar, از جانبين az-jánibain, از طرفين az-tarafain.

Muzzle, *subs.* لنج lunj, پوز púz, پوز بند púz-band,

پوزه بند púzah-band, بيني bíní, دهن dahan, دهن بند dahan-band, قوز بند qúz-band.

Muzzle, *verb*, لنج بستن lunj bastan, دهن بستن dahan bastan, پوز بستن púz bastan.

Muzzle-loader, *subs.* دهن پر dahan-pur, سر پر sar-pur.

Muzzle-ring, *subs.* حلقه دهن توپ halqah-i-dahan-i-túp, بست گردن توپ bast-i-gardan-i-túp.

Muzzy, *adj.* متحير mutahayyir, پريشان parishán, بيخود bí-khud, بيحال bí-hál, غائب ghá'ib, بي حضور bí-huzúr.

My, *pron.* مال من mál-i-man, زان من zi-án-i-man, منسوب من mansúb-bi-man, ام am (used as an affix, as كتابم kitáb-am, "my book").

Mylabris cichorei (*Telini fly*), *subs.* ذراريح الهند zarárihu 'l-hind, دبان هندي dabán-i-hindí.

Mylodon, *subs.* (*Extinct animal*) جانور بيدندان jánvar-i-bí-dandán.

Mynheer, *subs.* آقائي áqá,í, مولائي maulá,í, مرد هولندي mard-i-haulandí (European).

Myography, *subs.* شرح عضلات sharh-i-'azalát, بيان اعصاب bayán-i-a'sáb, علم تشريح 'ilm-i-tashríh.

Myological, *adj.* (*Medical term*) بسته بشرح عضلات bastah-bi-sharh-i-'azalát, متعلق ببيان اعصاب muta'alliq-bi-bayán-i-a'sáb, تشريحي tashríhí.

Myologist, *subs.* (*Medical term*) عضلات دان 'azalát-dán, اعصاب شناس a'sáb-shinás, اهل تشريح ahl-i-tashríh.

Myology, *subs.* (*Medical term*) اعضلات داني a'zalát-dání, بيان عضلات bayán-i-'azalát, عصاب شناسي 'asáb-shinásí, تشريح ماهيچه جات tashríh-i-máhíchah-ját.

Myope, *subs.* (*Short-sighted person*) نزديك بين nazdík-bín, كوتاه نظر kútáh-nazar, قاصر العين qásiru 'l-'ain.

Myopia (*Short sight*), *subs.* نزديك بيني nazdík-bíní, كوتاه نظري kútáh-nazarí, قصور العين qusúru 'l-'ain.

Myosis, *subs.* (*Medical term*) چشم درد chashm-dard, ضيق حدقه ziq-i-hadaqah, رمد ramad.

Myriad, *subs.* (*Ten thousand*) تومان túmán, تمن tuman, بيور bívar, ربي rabbí.—(*Multitude*) گروه بسيار gurúh-i-bisyár, جمع كثير jam'-i-kasír, انبوه زياد ambúh-i-ziyád.

Myriagram (=26·795 lbs. Troy), *subs.* ده هزار گرام dih-hazár-garám (European).

Myrialitre (=*nearly* 42 *hogsheads*), *subs.* ده هزار لطر dil-hazár-latr (European).

Myriametre (=6·21382 *English miles*), *subs.* ده هزار متر dih-hazár-matr (European).

Myriapod, *subs.* (*Zoological term*) بسيار پا bisyár-pá, هزار پا házár-pá.

Myriare, *subs.* (=247·1143 *English acres*) ده هزار ارش dih-hazár-arash.

Myricæ sapidæ cortex, *subs.* ازوري azúrí, دارشيشعان dárshísh'án, عود البرق 'audu 'l-baraq.

Myriologue, *subs.* نوحه nauhah, مرثيه marsiyah, سرود ماتم surúd-i-mátam.

Myriorama, *subs.* الوف الانظار alúfu 'l-anzár, ده هزار چشم dih-hazár-chashm, بيور بين bívar-bín.

Myristica officinalis (*Nut-meg*), *subs.* جوزبوا jauzbuvá, جوزبويه jauzbúyah, جوز الطيب jauzu 't-tíb.—(*Mace*) بسباس bisbás, بسباسه bisbásah, بزباز bizbáz, راف ráf.

Myrmidon, *subs.* لوطي lútí, الدنگ aldang, شر sharr, يغماچي yaghmáchí, شلتاق كن shaltáq-kun.

Myrobalan, *subs.* (*Preserved*) آمله پرورده ámlah-i-parvardah.

Myrobalanus belerica, *subs.* بليله ballilah.

Myrobalanus chebula, *subs.* هليله كابلي halílah-i-kábulí.

Myrobalanus citrina, *subs.* هليله زرد halílah-i-zard.

Myrobalanus emblica, *subs.* آمله ámlah.

Myrobalanus nigra, *subs.* هليله سياه halílah-i-siyáh.

Myrrh (*Myrrhæ gummi*), *subs.* مر murr (*pl.* امرار amrár), مر مكي murr-i-makkí.

Myrtaceous, *adj.* موردي múrdí, آسي ásí, متعلق به مورد muta'alliq bi-múrd.

Myrtle (*Myrtus communis*), *subs.* مورد múrd, آس ás.—(*Myrtle-formed caruncles*) شجر بكارت shajar-i-bakárat.

Myself, *pron.* خود من khud-i-man, خودم khud-am, بنفس خودم bi-nafs-i-khud-am.

Mystagogue, *subs.* غيب دان ghaib-dán, اسرار دان asrár-dán.

Mysterious, *adj.* مخفي makhfí, مكنون maknún, سري sirrí, اسراري asrárí, رمزي ramzí, عبرتنما 'ibrat-nimá, نهفته nihuftah, غيبي ghaibí, راز مانند ráz-mánand, مستور mastúr.

Mysteriously, *adv.* مرموزاً marmúzan, سراً sirrán, بطور اسرار bi-taur-i-asrár, بطرز مكنوني bi-tarz-i-mak-núní, بر سبيل غيبيت bar-sabíl-i-ghaibíyat, بطور عجيب bi-taur-i-'ajíb.

Mysteriousness, *subs.* سريت sirríyat, غيبيت ghaib-íyat, اسراريت asráríyat, نهفتگي nihuftagí, شگفتي shigiftí, مكنونيت maknúníyat, مستوريت mastúrí-yat, راز مانندي ráz-mánandí.

Mystery, *subs.* راز ráz, رمز ramz, غيب ghaib (*pl.* غيوب ghuyúb), سر sirr (*pl.* اسرار asrár), سريره sarí-rah (*pl.* سرائر saráïr), مكنونه maknúnah, امر خفي

amr-i-khafí, غمه ghummah, معما mu'ammá.—(*Religious term—used in plural*) خفايا khafáyá, مغيبات mughaibát, خبايا khabáyá, رموز rumúz, اسرار asrár, مضمرات muzmarát, مكنونات maknúnát.—(*Religious drama*) معجز نامه mu'jiz-námah, شبيه shabíh, بازي bází-i-mu'jizát معجزات.

Mystical, *adj.* باطن bátin, باطني bátiní, معما وار mu'ammá-vár, عبرتنمون 'ibrat-nimún, مرموز marmúz, رمزي ramzí, رمز دار ramz-dár, رموزي rumúzí, سري sirrí, اسراري asrárí.

Mystically, *adv.* بطور معما bi-taur-i-mu'ammá, رمزانه ramzánah, بطريق اسرار bi-taríq-i-asrár, بر سبيل تشابه bar-sabíl-i-tashábuh, رمز دارانه ramz-dáránah, مرموزاً marmúzan, بعنوان نهفتگي bi-'inván-i-nihuftagí.

Mysticalness, *subs.* باطنيت bátiníyat, معما واري mu'ammá-várí, رمز داري ramz-dárí, غامضيت ghámizíyat, سريت sirríyat, پوشيدگي púshídagí, نهفتگي nihuftagí, اشكال ishkál, اسراريت asráríyat, رمز گوئي ramz-gú,í.

Mysticism, *subs.* تصوف tasavvuf, مذهب اسراريان mazhab-i-asráríyán, باطنيت bátiníyat, رمزيت ramzíyat, غامضيت ghámizíyat, پيچ در پيچي pích-dar-pichí.—(*Doctrine of mystics*) اسرار داني asrár-dání, غيب شناسي ghaib-shinásí, پرده پوشي pardah-púshí, راز داني ráz-dání, صوفيگري súfí-garí, عرفان 'irfán.

Mystics, *subs.* غيب شناسان ghaib-shinásán, عرفا 'urafá, معما دانان mu'ammá-dánán, علما اسرار 'ulamá-i-asrár, اهل تحقيق ahl-i-tahqíq, صوفيان súfíyán, باطن بينان bátin-bínán, اهل مراقبه ahl-i-muráqabah.

Mystification, *subs.* تأويل távíl, حمل بر سر haml-bar-sirr, غامض سازي ghámiz-sází, مشتبه نمائي mushtabih-nimá,í, پيچ دهي pích-dihí, مشكل سازي mushkil-sází, معما گرداني mu'ammá-gardání, عرفان بافي 'irfán-báfí.

Mystify, *verb,* غامض ساختن ghámiz sákhtan, مشتبه نمودن mushtabih nimúdan, پر رمز كردن pur-ramz kardan, پر اسرار ساختن pur-asrár sákhtan, دشوار نمودن dushvár nimúdan, معما گردانيدن mu'ammá gardánídan, پيچيده ساختن píchídah sákhtan.

Myth, *subs.* افسانه afsánah, فسون fusún, مالفه sálifah, جن jinn, اسطوره ustúrah, موهوم بيان bayán-i-mauhúm, متل mutal, قصه كهنه qissah-i-kuhnah, افك afak, چيز بي پا chíz-i-bí-pá.—(*This is a myth*) اين افسانه ايست ín afsánah íst.

Mythic, *adj.* افسانه وار afsánah-vár, فسوني fusúní, اساطيري asátírí, صعب القبول sa'bu 'l-qabúl, سالفه آميز sálifah-ámíz, قصه طور qissah-taur, خيالي khiyálí.

Mythological, *adj.* موهوم mauhúm, خيالي khiyálí, تصوري tasavvurí, جني jinní, افسانه آميز afsánah-ámíz.

Mythologist, *subs.* موهومات نويس mauhúmát-nivís, عالم موهومات 'álim-i-mauhúmát.

Mythology, *subs.* موهومات mauhúmát, علم موهومات 'ilm-i-mauhúmát, سوالف داني saválif-dání, خيال پزي khiyál-pazí, علم جن و شياطين 'ilm-i-jinn-vá-shayátín.

N.

Nab, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), قپيدن qapídan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy).

Nabob, *subs.* نواب naváb.—(*Rich man*) متمول mutamavvil, دولتمند daulat-mand, مال دار mál-dár, توانگر tavángar, غني ghaní.

Nacre, *subs.* قشر براق صدف qishr-i-barráq-i-sadaf, لعاب گوش ماهي lu'áb-i-gúsh-máhí, بارقه báriqah, براقه barráqah, شفافه shaffáfah, لمعه luma'ah, آبگونه áb-gúnah, تلألؤ talälü.

Nacreous, *adj.* لعاب دار lu'áb-dár, براق barráq, بارقه دار báriqah-dár, لمعان lam'án, تابدار táb-dár, آبگون áb-gún, تلألؤ دار talälü-dár.

Nadir, *subs.* (*Opposite to Zenith*) نظير nazír, نظير السمت nazíru 's-samt, سمت الرجل samtu 'r-rijl, طرف زير پا taraf-i-zír-i-pá.

Nag, *subs.* اسب asb, اسپ asp, اسب كوچك asb-i-kúchik, يابوچه yábúchah, ستور sitúr, مركب markab (*pl.* مراكب marákib), باركي bárakí, اس as (*vulg.*).

Naiad, *subs.* جنيه دريا jinníyah-i-daryá, آب بانو áb-bánú, حافظ بحر و نهر háfiz-i-bahr-u-nahr, خاتون البحر khátúnu 'l-bahr.—(*In Conchology*) گوش ماهي gúsh-máhí, كرم صدف kirm-i-sadaf.

Naia vulgaris (*Cobra da capello*), *subs.* افعي af'á (this is strictly an adder).

Nail, *subs.* (*Of iron, &c.*) ميخ míkh, مسمار mismár, پرچين parchín.—(*Claw*) چنگ chang.—(*Of finger or toe*) ناخن nákhun.—(*To cut one's nails*) ناخن تراشيدن *or* گرفتن nákhun tiráshídan *or* giriftan.—(*Hang-nail*) ريشه ríshah.

Nail, *verb,* ميخ كوبيدن *or* زدن *or* كردن míkh kúbídan *or* zadan *or* kardan.—(*They pared his nails,* i.e. *stopped his career*) دستشرا كوتاه كردند dast-ash-rá kútáh kardand.

Nailed, *part.* مسمور masmúr.

Nailer, *subs.* ميخ گر míkh-gar, مسمار ساز mismár-sáz.

Nailery, *subs.* ميخ گر خانه míkh-gar-khánah, كار خانه مسمار خانه kár-khánah-i-míkh-sází, mismár-khánah.

Naive, *adj.* سليم salím, ساده sádah.

Naiveté, *subs.* سليمي salímí, سلامت طبع salámat-tab', سادگي sádagí.

Naked, *adj.* برهنه barahnah, عريان 'uryán, عاري 'árí, معرّي mu'arrá, مجرد mujarrad, لوخت lúkht, لخت lukht.—(*The naked truth*) راست پوست كنده rást-i-púst-kandah, حق واضح haqq-i-vázih.—(*Stark naked*) مادر زاد mádar-zád.

Nakedly, *adv.* عريانه 'uryánah, مجردانه mujarradánah, بطور لوختي bi-taur-i-lúkhtí, بطور واضح bi-taur-i-vázih, بطريق آشكار bi-taríq-i-áshikár, عياناً 'aiyánan, علناً 'alanan, بطرز علانيه bi-tarz-i-'alániyah.

Nakedness, *subs.* برهنگي barahnagí, عريت 'uryat, تجرد tajarrud, عرياني 'uryání, عورت 'aurat, مادر زادي mádar-zádí, لوختي lúkhtí.

Namby-pamby, *subs. and adj.* كودك فريب kúdak-firíb, جوز و مويز jauz-u-mavíz, نخودچي كشمش nukhúd-chí-kishmish.

Name, *subs.* نام nám, اسم ism (*pl.* اسامي asámí *or* اسما asmá).—(*Surname of relationship*) كنيه kunyah. —(*Surname relating to family, trade, or country*) اسم منسوب ism-i-mansúb.—(*Title or nickname*) لقب laqab (*pl.* القاب alqáb).—(*Assumed name of a poet*) تخلص takhallus.—(*The names of God, of which there are ninety-nine*) اسما حسنيٰ asmá-i-husná, اسما عظميٰ asmá-i-'uzmá.—(*Proper name*) سفاح اول safáh-i-avval, علم 'alam, اسم خاص ism-i-kháss.—(*Reputation*) نام nám, نيكنامي ník-námí, آبرو áb-i-rú, عرض 'irz, حرمت hurmat, عزت 'izzat, وقار vaqár, ننگ nang, ناموس námús, اعتبار i'tibár, احترام ihtirám. —(*In his name*) از طرف او az taraf-i-ú.—(*Name by name*) نام بنام nám-bi-nám.—(*To assume a name*) اسمرا گذاشتن ism-rá guzáshtan, نام گرفتن nám giriftan. —(*To give a bad name to*) بد نام نمودن bad-nám nimúdan.—(*It bears out its name*) اسم با مسمّيٰ است ism bá-musammá ast.

Name, *verb,* نام گذاردن nám guzárdan *or* دادن dádan, نامیدن námídan, اسم نهادن ism nihádan, مسمّيٰ نمودن musammá nimúdan, تسميه كردن tasmiyáh kardan, لقب دادن laqab dádan, خواندن khándan, متخلص ساختن mutakhallis sákhtan, مكنيٰ نمودن mukanná nimúdan.

Named, *part.* (*Called*) موسوم mausúm, مسمّيٰ musammá.—(*Surnamed*) ملقب mulaqqab, متلقب mutalaqqib, متلخص mutalakhkhis, مكنيٰ mukanná.

Nameless, *adj.* بي نام bí-nám, بي اسم bí-ism, بي نام و نشان bi-nám-u-nishán.

Namelessly, *adv.* بطور بي نامي bi-taur-i-bí-námí, بطرز بي اسمي bi-tarz-i-bí-ismí, بطريق بي نام و نشاني bi-taríq-i-bí-nám-u-nishání.

Namelessness, *subs.* بي نامي bí-námí, بي اسمي bí-ismí, بي نام و نشاني bí-nám-u-nishání.

Namely, *adv.* يعني ya'ní, اعني a'ní, اي ay.

Namesake, *subs.* سمي samí, همنام ham-nám, هم اسم ham-ism.

Nankeen, *subs.* نانكين nankín (European).

Nap, *subs.* (*Of cloth*) كلك kulk, كرك kurk, خواب khán, پرز purz, پود púd.—(*Sleep*) خواب khán, پينكي pínakí, چرت churt.

Nap, *verb,* چرت زدن churt zadan, خواب رفتن khán raftan, پينكي زدن pínakí zadan.

Nape, *subs.* (*Of the neck*) قفا qafá, حيره hírah, رقبه raqabah, پس سر pas-i-sar, ياب yáb, بيخ گردن bíkh-i-gardan.

Napery, *subs.* كتان kattán, ميز پوش míz-púsh, رو ميزي rú-i-mízí.

Naphtha, *subs.* نفط naft.—(*Black naphtha*) نفط سياه naft-i-siyáh.—(*White naphtha*) نفط سفيد naft-i-sáfíd. —*adj.* نفطي naftí.

Napkin, *subs.* دستمال dast-mál, پيشگير písh-gír, رو مال rú-mál, دست پاك كن dast-pák-kun, ظرف پاك كن zarf-pák-kun.—(*Table-napkin*) دستمال سر ميز dast-mál-i-sar-i-míz, پيش گير písh-gír.

Napless, *adj.* بي كلك bí-kulk, بي كرك bí-kurk, بي خواب bí-khán, بي پرز bí-purz, بي پود bí-púd.

Nappiness, *subs.* كرك داري kurk-dárí, كلك داري kulk-dárí, پرزه داري purzah-dárí, خوابداري khán-dárí, پود داري púd-dárí.—(*Drowsiness*) خوابناكي khán-nákí, خواب آلودگي khán-álúdagí, چرت زني churt-zaní.

Nappy, *adj.* كرك دار kurk-dár, پرزه دار purzah-dár, پود دار púd-dár.—(*Drowsy*) خوابناك khán-nák, خواب دار khán-dár, خواب آلود khán-álúd.—(*Frothy*) پف آلود puf-álúd, كف دار kaf-dár.

Narcissus jonquillæ, *subs.* نسرين nasrín, گل مشكي gul-i-mushkí, گل عنبري gul-i-'ambarí.

Narcissus tazetta, *subs.* نرگس nirgis.

Narcotic, *subs. and adj.* مسكر muskir, خواب بخش khán-bakhsh, منوم munavvim, خواب آور khán-ávar, راحت بخش ráhat-bakhsh, آرام ده árám-dih.

Narcotine, *subs.* خلاصه افيون khulásah-i-ifyún, جوهر تريالك jauhar-i-tiryák.

Narcotism, *subs.* خواب آلودگي khán-álúdagí, خواب آوري khán-ávarí, تنوم tanavvum, تنويم tanvím.

Nardostachys jatamansi (*Indian spikenard*), *subs.* سنبل الطيب هندي sumbulu 't-tíb-i-hindí, سنبل العصافير هندي sumbulu 'l-'asáfír-i-hindí.

Narrate, *verb,* تقرير نمودن taqrír nimúdan, گفتن guftan (*rt.* گوي gúy), وصف كردن vasf kardan, قصه qissah kardan, بيان نمودن bayán nimúdan,

روایت کردن riváyat kardan, حدیث نمودن hadís nimúdan.—(*To narrate a tale*) افسانه گفتن afsánah guftan.

Narration, *subs.* وصف vasf, تلاوت tilávat.—(*Narrative*) تقریر taqrír, نقل naql, داستان dástán, حکایت hikáyat, روایت riváyat, قصه qissah (*pl.* قصص qisas).

Narrative, *subs.* تقریر taqrír, نقل naql, داستان dástán, حکیت hikáyat, روایت riváyat, قصه qissah (*pl.* قصص qisas).—*adj.* روایتي riváyatí, حدیثي hadísí, حکایتي hikáyatí, داستاني dástání, قصصي qisasí.

Narrator, *subs.* ناقل náqil, راوي ráví, قصه گو qissah-gú, محدث muhaddis, مؤرخ müarrikh, داستان سرا dástán-sará.

Narrow, *adj.* تنگ tang, چست chust, ضیق zayyiq, ممسك mumsik, قتور qutúr, بهم گرفته bi-ham-giriftah, کم عرض kam-'arz, کم پهنا kam-pahná, بهم کشیده bi-ham-kashídah, منقبض munqabiz, باریك bárík.—(*He is a man of narrow views*) مرد نظر تنگیست mard-i-nazar-i-tangí'st.

Narrow, *verb trans.* تنگ ساختن *or* گرفتن tang sákhtan *or* giriftan, باریك ساختن bárík sákhtan, بهم کشیدن bi-ham kashídan, منحصر نمودن munhasir nimúdan, منتهي ساختن muntahá sákhtan, منقبض نمودن munqábiz nimúdan, تضییق کردن tazyíq kardan, کم عرض ساختن kam-'arz sákhtan.—*intrans.* تنگ شدن tang shudan, باریك شدن bárík shudan, بهم جمع گشتن bi-ham jam' gashtan, انقباض پیدا کردن inqibáz paidá kardan, کم پهنا گردیدن kam-pahná gardídan, کم وسع شدن kam-vus' shudan.—(*He narrowed the argument to two points*) حجت را بدو نقطه منتهي ساخت hujjat-rá bi-dú nuqtah muntahá sákht.

Narrowing, *subs.* تضییق tazyíq, تنگ سازي tang-sází, قبض qabz, گرفتگي giriftagí.—(*Part of a sock*) تنگ گیري tang-gírí, هم کشیدگي ham-kashídagí, دهن جوراب dahan-i-júráb.

Narrowly, *adv.* قریب qaríb, تقریباً taqríban, عنقریب 'an-qaríb, بدقت bi-diqqat, بطور باریك بیني bi-taur-i-bárík-bíní, بطریق تضییق bi-taríq-i-tazyíq, بي فاصله bí-fásilah, بمسافت اندك bi-masáfat-i-andak, بي آنکه bí-án-kih chízí báqí mánd.—(*He narrowly escaped death*) چیزي باقي نمانده بود که بمیرد chízí báqí na-mándah búd kih bi-mírad.

Narrow-minded, *adj.* کم ظرف kam-zarf, تنگ چشم tang-chashm, خسیس khasís, ممسك mumsik, قتور qutúr, بخیل bakhíl, دني duní, لئیم läím.

Narrowness, *subs.* تنگي tangí, چستي chustí, باریکي bárikí, کم پهنائي kam-pahná,í, کم وسعي kam-vus'í, انقباض inqibáz, بهم کشیدگي bi-ham-kashídagí, گرفتگي giriftagí.—(*Of mind*) کم ظرف kam-zarfí, کم وسعي kam-vus'í, تنگي tangí, گرفتگي giriftagí, خساست khasásat, ضنت zannat, دنائت danáät, لئامت lïámat.

Narrows, *subs.* تنگ tang, تنگنا tangná, درة darrah, معبر ma'bar, مضیق muzíq, فج fajj.

Narwal, *subs.* (*Fish*) کرگدن دریائي kargadan-i-daryá,í, گرگ بحري gurg-i-bahrí.

Nasal, *subs.* (*Letter*) حرف غنه harf-i-ghunnah, حرف تو دماغي harf-i-tú-i-dimághí.—(*Medicine*) انفیه anfíyah, بیني کش bíní-kash.—*adj.* انفي anfí, خشمي khishmí, غنه دار ghunnah-dár, بیني ساز bíní-sáz.—(*Nasal duct*) مجراي دمعه mijrá,í-i-dam'ah.

Nascent, *adj.* ناشي náshí, روٴیا rüyá, حاصل básil, نائج nátij.

Nasiform, *adj.* بیني شکل bíní-shakl, انف مانند anf-mánand, دماغ سا dimágh-sá.

Nastily, *adv.* (*Dirtily*) کثیفاً kasífan, نا پاکانه ná-pákánah, ملوثانه mulavvasánah.—(*Badly*) بداً badan, زشتانه zishtánah, قبیحانه qabíhánah.—(*As regards taste*) بطور بد ذائقگي bi-taur-i-bad-záïqagí, بد مزه bad-mazah, متعفنانه muta'affinánah, با عفونت bá-'ufúnat.

Nastiness, *subs.* نا پاکي ná-pákí, چرك chirk, کثافت kasáfat.—(*Badness*) بدي badí, زشتي zishtí, قباحت qabáhat.—(*Taste*) تهوع آري tahavvu'-árí, بد ذایقگي bad-záïqagí, بد مزگي bad-mazagí, عفونت 'ufúnat, تعفن ta'affun.

Nasturtii sylvestris oleum, *subs.* روغن سنداب rau-ghan-i-sindáb.

Nasturtium, *subs.* ترتیزك هندي tartízak-i-hindí.

Nasturtium sylvestre, *subs.* کك کوه kak-i-kúh.

Nasty, *adj.* نا پاك ná-pák, چرکین chirkín, کثیف kasíf, مغص mughass, نجس najis, خبیث khabís.—(*Taste*) تهوع آر tahavvu'-ár, قي آور qai-ávar, بد ذائقه bad-záïqah, بد مزه bad-mazah, متعفن muta'affin, عفونت 'ufúnat-dár.—(*Bad*) بد bad, زشت zisbt, قبیح qabíh, نا پسند ná-pasand, مکروه makrúh.—(*A nasty day*) روز نمناك rúz-i-nam-nák.—(*A nasty rain*) باران نمنم bárán-i-nam-nam.—(*A nasty accident*) حادثه مکروهه hádisah-i-makrúhah.—(*A nasty action*) عمل زشت 'amal-i-zisht.

Natal, *adj.* ولادي viládí, زایشي záyishí, تولدي tavalludí, میلادي míládí.—(*Natal day*) روز ولادت rúz-i-viládat, روز میلاد rúz-i-mílad, روز مولود rúz-i-maulúd, عید مولود 'íd-i-maulúd, سالگره sál-girih, روز زا rúz-i-zá.

Natant, *adj.* شنا کن shiná-kun, سابح sábih, طائف táïf, جاري járí, روان raván.

Natation, *subs.* سباحت sibáhat, شنا shiná, شناوري shiná-varí, جریان jarayán, طوف tauf, رواني ravání.

Natatorial, *adj.* شنا گر shiná-gar, شناور shiná-var, سباح sabbáh, طوف نما tauf-nimá.

Natatory, *adj.* سباحت بخش sibáhat-bakhsh, شناوري shiná-varí-dih, مسبح musabbih, مطوف mutavvif.

Nation, *subs.* قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), ملت millat (*pl.* ملل milal), شعبت shu'bat, امت ummat, تبار tabár, خلق khalq, گروه gurúh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), قبيله qabílah.—(*Country*) ملك mulk, ولايت viláyat.—(*The chief of nations*) سر آمد ملل sar-ámad-i-milal. — (*The most-favoured nation*) قوم مكرم‌ترين mukarram-tarín-qaum, قوم منعم عليهم qaum-i-muna'im-'alaihim.

National, *adj.* ملتي millatí, قومي qaumí, شعبي sha'bí, امي ummí, عامي 'ámmí, عمومي 'umúmí, امت نشان ummat-nishán.

Nationalism, *subs.* مليت millíyat, قوميت qaumíyat, شعبيت sha'bíyat, اميت ummíyat, عاميت 'ámmíyat, عموميت 'umúmíyat, قوم پرستي qaum-parastí, وطن دوستي vatan-dústí, سمت قومي samt-i-qaumí.

Nationality, *subs.* صفت قومي sifat-i-qaumí, قوميت qaumíyat, امت نشاني ummat-nishání, نسبت ملي nisbat-i-millí, مليت millíyat, جبلت jibillat.

Nationalize, *verb,* ملتي ساختن millatí sákhtan, مليت دادن millíyat dádan, قومي نمودن qaumí nimúdan, امي كردن ummí kardan, اميت بخشيدن ummíyat bakhshídan, از قوم و ملت نمودن az qaum va millat nimúdan.

Nationally, *adv.* نسبت بقوم nisbat-bi-qaum, قوماً qauman, نسبت بامت nisbat-bi-ummat, امةً ummatan.

Native, *subs.* متوطن mutavattin, مولود maulúd, بومي búmí, اهل ahl, اهل ملك ahl-i-mulk, وطني vataní.—(*He is a native*) او اهل ملك است ú ahl-i-mulk ast. —(*He is a native of Shiraz*) او زائيده شيراز است ú záídah-i-Shíráz ast, متولد شيراز است mutavallid-i-Shíráz ast, در شيراز متولد شد dar Shíráz mutavallid shud, در شيراز تولد يافت dar Shíráz tavallud yáft.—(*Oyster*) صدف sadaf, گوش ماهي gúsh-máhí.—*adj.* اصلي aslí, ذاتي zátí, فطري fitrí, طبيعي tabí'í, مادري mádarí, جبلي jibillí.—(*Native country*) وطن vatan (*pl.* اوطان aután), مولد maulad, زاد بوم zád-búm.

Natively, *adv.* حسب الميلاد hasbu 'l-mílád, بطور تولد bi-taur-i-tavallud, طبعاً tab'an, از روي فطرت az-rúy-i-fitrat, از روي جبلت az-rúy-i-jibillat.

Nativeness, *subs.* اصليت aslíyat, ذاتيت zátíyat, فطريت fitríyat, طينت tínat, سرشت sirisht, طبيعت tabí'at.

Nativity, *subs.* ولادت viládat, ميلاد mílád, تولد tavallud, پيدايش paidáyish.—(*Horoscope*) بخت bakht, طالع táli' (*pl.* طوالع taváli').

Natron, *subs.* (*Soda*) نطرون natrún, شوره shúrah.

Natural, *subs.* احمق ahmaq, ابله ablah, كودن kaudan, سفيه safíh, نا فهم ná-fahm, كل دمنك kul-damank. —*adj.* ذاتي zátí, اصلي aslí, طبيعي tabí'í, تبعي tab'í, جبلي jibillí, غريزي gharízí, شخصي shakhsí, فطري fitrí.—(*Natural child*) حرامزاده harám-zádah, ولد الزنا valadu 'z-ziná.—(*Natural quality*) عريزت 'arízat.

Naturalism, *subs.* طبيعيت tabí'íyat, فطريت fitríyat, خود سري khud-sarí, خوديت khudíyat.—(*Religious term*) انكار تنزيل inkár-i-tanzíl, تكذيب نبوت takzíb-i-nubúvat.

Naturalist, *subs.* طبيعي tabí'í, طبيعت پرست tabí'at-parast, خود سر khud-sar, خود بين khud-bín.—(*Religious term*) منكر تنزيل munkir-i-tanzíl, مكذب نبوت mukzib-i-nubúvat.

Naturalization, *subs.* مصوبيت mahsúbíyat, منسوبيت mansúbíyat, از قوم سازي az-qaum-sází, نسبت ملتي nisbat-i-millatí-bakhshí, اهل ملك گرداني ahl-i-mulk-gardání, هم شافي ham-sháfí, هم آييني ham-áyíní.

Naturalize, *verb,* مصوب ساختن mahsúb sákhtan, منسوب نمودن ahl-i-balad gardánídan, اهل بلد گردانيدن mansúb nimúdan, از قوم ساختن az qaum sákhtan, نسبت ملتي بخشيدن nisbat-i-millatí bakhshídan, اهل ملك گردانيدن ahl-i-mulk gardánídan, هم شان ساختن ham-shán sákhtan, هم آيين نمودن ham-áyín nimúdan, دخل دادن dakhl dádan.—(*Acclimatize*) هم اقليم ساختن ham-iqlím sákhtan, هوا ساخته نمودن havásákhtah nimúdan, آموخته كردن ámúkhtah kardan, هوائي بلد دادن haváí-i-balad dádan, عادت دادن 'ádat dádan, جز خود نمودن juz-i-khud nimúdan, از خويش كردن az khísh kardan.—(*To naturalize a word into a language*) لفظي‌را در لغتي داخل نمودن lafzí-rá dar lughatí dákhil nimúdan.

Naturalized, *part.* محسوب mahsúb, منسوب mansúb. – (*To a country*) دخيل dakhíl.—(*As a word in a language*) داخل dákhil.

Naturally, *adv.* عادتاً 'ádatan, از روي عادت az-rúy-i-'ádat, بالطبع bi 't-tab', طبعاً tab'an, بالذات bi 'z-zát, شيماً shiyaman.

Naturalness, *subs.* طبيعيت tabí'íyat, ذاتيت zátíyat, اصليت aslíyat.

Nature, *subs.* (*System*) ضابطه zábitah, منهج manhaj, روبه rúbbah, داب dáb, نظام nazám.—(*Of persons*) ذات zát, حقيقت haqíqat, طبع tab', طبيعت tabí'at, جوهر jauhar, جبلت jibillat, جبليت jibillíyat, طينت tínat, سرشت sirisht, خلت khallat, وجود vujúd, شئمه shímah, نهاد nihád, خلقت khilqat, فطرت fitrat, سيرت sírat, مشرب mashrab, مزاج mizáj, سجيه sajíyah, خلق khulq, عادت 'ádat, سنت sunnat, رسم rasm

(*pl.* رسوم rusúm).—(*Things*) طبائع tabáï‘, حقائق haqáïq, جواهر javáhir, كيفيات اصليه kaifíyát-i-aslíyah.—(*Human nature*) طبع انساني tab‘-i-insání, انسانيت insáníyat, ادميت admíyat.—(*To ease nature*) قضاي تغوط نمودن taghavvut nimúdan, ريدن rídan, حاجت كردن qazá,í-i-hájat kardan.—(*Good-natured*) لطيف مشرب latíf-mashrab.—(*Ill natured*) بد خصال bad-khisál, بد خو bad-khú, كج خلق kaj-khulq.

Naught, *subs.* نا چيز ná-chíz, هيچ چيز hích-chíz.—*adj.* بي فائده bí-fáïdah, باطل bátil, نا سود مند ná-súd-mand, دون dún, معيوب ma‘yúb, بد bad, ضائع záï‘.—*adv.* بهيچ وجه bi-hích-vajh.

Naughtily, *adv.* بطور بد bi-taur-i-bad, بطريق شرارت bi-taríq-i-sharárat, بر سبيل وقاحت bar-sabíl-i-vaqáhat, مفسدانه mufsidánah, از روي فساد az-rúy-i-fasád.

Naughtiness, *subs.* شرارت sharárat, بدي badí, افساد ifsád, خراب كاري kharáb-kárí, فساد انگيزي fasád-angízí, وقاحت vaqáhat.

Naughty, *adj.* شرير sharír (*pl.* اشرار ashrár), فساد انگيز fasád-angíz, وقيح vaqíh, مفسد mufsid, خراب كار kharáb-kár.

Nausea, *subs.* تهوع tahavvu‘, استفراغ istifrágh, حالت قي hálat-i-qai, كراهت طعام karáhat-i-ta‘ám.

Nauseate, *verb trans.* رد كردن radd kardan, بالا آوردن bálá ávardan.—*intrans.* استفراغ كردن istifrágh kardan, قي كردن qai kardan, تهوع پيدا كردن tahavvu‘ paidá kardan.—(*Loathe*) مكروه داشتن makrúh dáshtan, نفرت داشتن nifrat dáshtan, متنفر بودن mutanaffir búdan.

Nauseous, *adj.* ثقيل saqíl, قي آور qai-ávar, قي انگيز qai-angíz, مهوع muhavvi‘, مكروه makrúh, منفور manfúr.

Nauseously, *adv.* ثقيلانه saqílánah, قي آورانه qai-ávaránah, مكروهانه makrúhánah, منفورانه manfúránah.

Nauseousness, *subs.* ثقلت saqlat, تهوع آري tahavvu‘árí, قي انگيزي qai-angízí, مكروهي makrúhí, منفوري manfúrí.

Nautical, *adj.* بحري bahrí, مركبي markabí, جهازي jahází, متعلق بكشتي muta‘alliq-bi-kashtí, ملاحي malláhí.

Nautilus, *subs.* باد بانگر bád-bángar, شراع ساز shirá‘ sáz.

Naval, *adj.* بحري bahrí, مركبي markabí, جهازي jahází, متعلق بكشتي muta‘alliq-bi-kashtí, ملاحي malláhí.—(*Naval brigade*) فوج بحري fauj-i-bahrí, عسكر دريائي ‘askar-i-daryá,i.—(*Naval college*) مدرسه بحري madrasah-i-bahrí.—(*Naval officer*) ساحب منصب بحري sáhib-mansab-i-bahrí.—(*Naval tactics*) حركات بحريه harakát-i-bahríyah, شئونات مركبيه shïúnát-i-markabíyah.—(*Naval uniform*) لباس عساكر بحريه libás-i-‘asákir-i-bahríyah.

Nave, *subs.* (*Of a wheel*) قطب qutb, محور mihvar, ميانه چرخ miyánah-i-charkh, پره دان parrah-dán.—(*Of a church*) وسط كليسيا vasat-i-kalísiyá, مركز كنيسه markaz-i-kanísah.

Navel, *subs.* ناف náf, سره surrah.—(*Navel-string*) خصم khasm.

Navel-wort (*Cotyledon umbilicus*), *subs.* اذن القسين uznu ’l-qasín, قده مريم qadah-i-marím.

Navicular, *adj.* (*Naval*) جهازي jahází, مركبي markabí, فلكي fulkí, بحري bahrí.—(*Like a boat*) كشتي وار kashtí-vár, قائق مانند qáïq-mánand, ماشوه مانند máshvah-mánand.

Navigable, *adj.* قابل عبور كشتي qábil-i-‘ubúr-i-kashtí, شايسته مرور جهاز sháyistah-i-marúr-i-jaház, كشيق رو kashíq-rau, كشتي بردار kashtí-bardár.

Navigableness, *subs.* كشتي روي kashtí-raví, كشتي برداري kashtí-bardárí, شايستگي مرور جهازات sháyistagí-i-marúr-i-jaházát, قبول عبور سفائن qabúl-i-‘ubúr-i-safáïn.

Navigate, *verb trans.* (از) عبور نمودن ‘ubúr nimúdan (az), عبور دادن ‘ubúr dádan, با كشتي ديدن bá-kashtí dídan, در كشتي سير كردن dar kashtí sair kardan, كشتي بيني نمودن kashtí-bíní nimúdan, راندن rándan, جاري كردن járí kardan, گذراندن guzrándan, سوق نمودن sauq nimúdan.—*intrans.* كشتي روان كردن kashtí-raván kardan, كشتي راني نمودن kashtí-rání nimúdan.—(*He navigated the whole world*) همه جهان‌را در كشتي سير كرد hamah-i-jahán-rá dar kashtí sair kard.

Navigation, *subs.* (*The art*) علم سير سفائن ‘ilm-i-sair-i-safáïn, علم ملاحي ‘ilm-i-malláhí, فن سفر دريا fann-i-safar-i-daryá, كشتي راني kashtí-rání, كشتي باني kashtí-báni, ملاحيه malláhíyah, ملاحت malláhat, فن بحريه fann-i-bahríyah, دريا گردي daryá-gardí, جاشو گري jáshú-garí, ناخودائي nákhudá,í.—(*Act*) تردد كشتيها taraddud-i-kashtíhá, سير سفائن sair-i-safáïn.

Navigator, *subs.* ملاح malláh, نوتي nútí, بحري bahrí, جاشوگر jáshú-gar, كشتيبان kashtí-bán, كشتي ران kashtí-rán, ناخدا nákhudá, دريا گرد daryá-gard.

Navvy, *subs.* حفار haffár, عامل راه آهن ámil-i-ráh-i-áhan, راه ساز ráh-sáz.

Navy, *subs.* بحريه bahríyah, استعداد بحري isti‘d-i-ád bahrí, جهازات جنگي jaházát-i-jangí, سفائن حربيه safáïn-i-harbíyah, بوارج bavárij.—(*Officers and men*) منصب داران سفائن حربيه mansab-dárán-i-safáïn-i-harbíyah, مأمورين جهازات جنگي mämurín-i-jaházát-i-jangí, عملجات مراكب حربيه ‘amalját-i-marákib-i-harbíyah.—(*Service*) خدمت سفائن حربيه khidmat-i-

safáïn-i-harbíyah, کار جهازات جنگي kár-i-jaházát-i-jangí, مأموريت بوارج mämúríyat-i-bavárij.

Nay, *subs.* انکار inkár, ابا ibá, رد radd.—*adv.* نې nai, نه nah, خير khair.—(*Nay more*) بلکه bal-kih, بل bal.

Nazarene, *subs. and adj.* ناصري násirí, نصراني nasarání (*pl.* نصاري nasárí).

Nazarite, *subs.* (*One devoted by religious vows to a life of purity and austerity*) حصور hasúr, پاك دامن pák-dáman, عفيف 'afíf, زاهد záhid.

Naze, *subs.* دماغه dimághah, کمر kamar, صخره sakharah, کوه kúh.

Neap, *subs.* زبانه گاري zabánah-i-gárí.—*adj.* پست past, کم زور kam-zúr, سبك sabuk, خفيف khafíf, کوچك kúchik.—(*Neap tides*) مدود خفيفه mudúd-i-khafífah, جزر و مد سبك jazr-u-madd-i-sabuk, جريان کوچك jarayán-i-kúchik.

Neaped, *adj.* زمين نشسته zamín-nishastah, زمين گير zamín-gír, گل نشين gil-nishín, گل بند gil-band.

Neapolitan, *subs. and adj.* نابلوسي náblúsí (European), اهل نابلوس ahl-i-náblús (European), باشنده نابلوس báshandah-i-náblús (European).

Near, *adj.* نزديك nazdík, نزد nazd, در نزد dar-nazd, قريب qaríb (*pl.* اقارب aqárub), مقارب muqárib, منتقارب muntaqárib, مقارن muqárin, مشرف mushrif, در شرف dar-sharaf, در جنب dar-jamb, در قرب dar-qurb, مکاسر mukásir, مکاشر mukáshir, موارق muvá-riq, موارف muvárif, متصل muttasil, دم dam, دم دست dam-i-dast, توي túí.—(*Avaricious*) بخيل bakhíl, طمعکار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', آز مند áz-mand, آرزو مند árzú-mand, تنگچشم tang-chashm, تهي چشم tuhí-chashm, تنگدست tang-dast, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا کس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni', شحيح shahíh, کنس kinis.—*adv.* قريباً qaríban, عنقريب 'an-qaríb, نزديك nazdík, بطور نزديك bi-taur-i-nazdík, تقريباً taqríban, تخميناً takhmínan, متصلانه muttasilánah.—(*A near relation*) قريب qaríb, قرابت qarábat-dár, خويش نزديك khísh-i-nazdík, خويشاوند khísh-ávand, منسوب mansúb.—(*It was a near shave*) تراشه نزديکي بود tiráshah-i-nazdíkí búd.—(*It is near here*) در اين نزديکها است dar ín nazdíkhá ast.

Near, *verb*, نزديك شدن nazdík shudan *or* نزديك آمدن nazdík ámadan *or* تقرب پيدا کردن taqarrub paidá kardan *or* تقرب نمودن taqarrub nimúdan, اقتراب نمودن iqtiráb nimúdan, قربت يافتن qurbat yáftan, تقديم نمودن taqdím nimúdan, وصول جستن vusúl jastan, پيش آمدن písh ámadan, ازوف کردن uzúf kardan.

Nearly, *adv.* قريباً qaríban, عنقريب 'an-qaríb, نزديك nazdík, بطور نزديك bi-taur-i-nazdík, تقريباً taqríban, تخميناً takhmínan, متصلانه muttasilánah.—(*Avariciously*) بخيلانه bakhílánah, از روي بخل az rúy-i-bukhl, ممسکانه mumsikánah, شحيحانه shahíhánah, حريصانه harísánah, طامعانه támi'ánah, طماعانه tammá'ánah.

Nearness, *subs.* نزديکي nazdíkí, قرابت qarábat, قرب qurb, اقتراب iqtiráb, مقاربت muqárabat, تقرب taqarrub, مکاشرت mukásharat, اتصال ittisál, همسايگي ham-sáyagí, جوار javár, موارقت muváraqat, پيوستگي paivastagí, ازوف uzúf. — (*Avariciousness*) بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama', طمعکاري tama'-kárí, آز áz, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا کسي ná-kasí, اخذ مال akhz-i-mál, زر پرستي zar-parastí, پول دوستي púl-dústí.

Near-sight (*Myopia*), *subs.* نزديك بيني nazdík-bíní, کوتاه نظري kútáh-nazarí, کم بينشي kam-bínishí, قصور العين qusúr 'l-'ainu.

Near-sighted (*Myope*), *adj.* نزديك بين nazdík-bín, کوتاه نظر kútáh-nazar, کم بينش kam-bínish, قاصر العين qásiru 'l-'ain.—(*Metaphorically*) نا دان ná-dán, غافل gháfil.

Near-sightedness, *subs.* نزديك بيني nazdík-bíní, کوتاه نظري kútáh-nazarí, کم بينشي kam-bínishí, قصور العين qusúru 'l-'ain.

Neat, *subs.* (*Cattle*) بقر baqar, ثود súd, گاو gáv, گاو ميش gáv-mísh.—*adj.* (*Persons*) پاکيزه pákízah, پاك pák, با طهارت bá-taháratí, وضي vazí, نقي naqí, آراسته árástah, قشنگ qashang, نظيف nazíf, خوشگل khush-gil, ظريف zaríf.—(*Things*) تميز tamíz, آراسته árás-tah, نظيف nazíf, مرتب murattab.—(*Spirits*) خالص khális, پاك pák.

Neat-herd, *subs.* گاو بان gáv-bán, گاو چران gáv-charán.

Neatly, *adv.* با نظافت bá-nazáfat, با قشنگي bá-qa-shangí, بطور تميز bi-táur-i-tamíz, بطور خالص bi-taur-i-khális, پاکانه pákánah.—(*He put it rather neatly*) بد توجيه نکرد bad taujíh na-kard.

Neatness, *subs.* (*Persons*) سليقت salíqat, نظافت na-záfat, تنقيه tanqiyah, قشنگي qashangí, پاکيزگي pákí-zagí, وضاءت vazät, نقاوت naqávat.—(*Things*) تميزي tamízí, آراستگي árástagí.—(*Spirits*) پاکي pákí, خالصي khálisí.

Nebula, *subs.* نقطه سياه nuqtah-i-siyáh, خال سياه khál-i-siyáh, پوست púst, پرده pardah, ميغ mígh, سياهي siyáhí, تيرگي tíragí, غبار ghabár, ابر نازك abr-i-názuk.—(*Cluster of stars*) انجمن ستارگان anju-man-i-sitáragán, انجمن نجوم anjuman-i-nujúm.

Nebular, *adj.* مغبر mughbarr, ابر ناك abr-nák, غبار دار ghabár-dár, تيره tírah, سياه رنگ siyáh-rang, خال وش khál-vash, نقطه سان nuqtah-sán.

Nebulosity, *subs.* ابر ناکي abr-nákí, غبار داري ghabár-

dárí, اغبرار ighbirár, تيرگي tíragí, سياه رنگي siyáh-rangí, خال مانندي khál-mánandí, نقطه ساني nuqtah-sání.

Nebulous, *adj.* ابر دار abr-dár, گرفته giriftah, پر ميغ pur-mígh, ميغناك mígh-nák, غبار دار ghabár-dár, تيره رنگ tírah-rang, خال خال khál-khál, نقطه نقطه nuqtah-nuqtah.

Necessaries, *subs.* لوازم lavázim, لوازمات lavázimát, تدارك tadáruk, ضروريات zarúríyát, حوائج haváij.

Necessarily, *adv.* بالضرورت bi 'z-zarúrat, از ضرورت az-zarúrat, لا جرم lá-jaram, حتماً hatman, التزاماً iltizáman, نا چار ná-chár, اضطراراً iztiráran, نا گزير ná-guzír, لابد lá-budda, لا محاله lá-mahálah, لازماً láziman, بطريق وجوب bi-taríq-i-vujúb.

Necessary, *subs.* ضروري zarúrí, لازمه lázimah, ما يحتاج má-yuhtáj.—(*Privy*) جائي ضرور já,í-i-zarúr, بيت الخلا baitu 'l-khalá, مبرز mabraz, منجلاب خانه munjaláb-khánah.—*adj.* ضرور zarúr, لازم lázim, ملتزم multazim, مقتضي muqtazí, معتكد mu'takid, واجب vájib, در كار dar-kár, متحتم mutahattim.—(*To be necessary*) بايستن báyistan, لازم بودن lázim búdan, ضرور بودن zarúr búdan.—(*To render necessary*) لازم نمودن lázim nimúdan, الزام نمودن ilzám nimúdan, اجبار نمودن ijbár nimúdan, واجب ساختن vájib sákhtan, ضرورت نمودن zarúrat nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, اكراه كردن ikráh kardan, مضطر گردانيدن muztarr gardánídan.—(*It is a necessary of life*) لازمه زندگيست lázimah-i-zindagí'st.—(*It does not make it necessary for others to believe it*) مستلزم اعتقاد ديگران نيست mustalzim-i-i'tiqád-i-dígarán ní'st.

Necessitarian, *subs.* جبري jabarí, مجبوري majbúrí, ضرورتي zarúratí, معتقد ضرورت mu'taqid-i-zarúrat, معتقد وجوب mu'taqid-i-vujúb.

Necessitate, *verb,* لازم نمودن lázim nimúdan, الزام ilzám nimúdan, اجبار نمودن ijbár nimúdan, واجب ساختن vájib sákhtan, ضرورت نمودن zarúrat nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, اكراه كردن ikráh kardan, مضطر گردانيدن muztarr gardánídan.

Necessitous, *adj.* نياز مند niyáz-mand, محتاج muhtáj, تهي دست tuhí-dast, مفتقر muftaqir, حاجت مند hájat-mand, تنگ دست tang-dast, عائل 'áil, مسكين miskín.

Necessitousness, *subs.* احتياج ihtiyáj, نياز مندي niyáz-mandí, تهي دستي tuhí-dastí, تنگ دستي tang-dastí, مسكنت maskanat, عيلت 'ailat, حاجتمندي hájat-mandí, افتقار iftiqár.

Necessity, *subs.* ضرورت zarúrat, حاجت hájat, احتياج ihtiyáj, اقتضا iqtizá, لازمت lázimat, لزوم luzúm, بي اختياري bí-ikhtiyárí, اضطرار iztirár, مجبوريت majbúrí-yat, وجوب vujúb.—(*Want*) بي نوائي bí-navá,í, بيچارگي bí-cháragí, عاجزي 'ájizí, فاقه fáqah, فقر faqr, استئصال istïsál, نياز niyáz, مضائقه muzáïqah, تنگي zíq, تنگي tangí.—(*The necessities of the time*) ايجابات زمان íjá-bát-i-zamán.—(*In case of necessity*) در حين لزوم dar hain-i-luzúm, در هنگام لزوم dar-hangám-i-luzúm.—(*Necessity is the mother of invention*) ضرورت اساس اختراعست zarúrat asás-i-ikhtirá' 'st, فقر مادر افتراست faqr mádar-i-iftirá 'st.—(*Of necessity*) بالضرورت bi 'z-zarúrat, از ضرورت az-zarúrat, لا جرم lá-jaram, حتماً hatman, التزاماً iltizáman, نا چار ná-chár, اضطراراً iztiráran, نا گزير ná-guzír, لابد lá-budda, لا محاله lá-mahálah, لازماً láziman, بطريق وجوب bi-taríq-i-vujúb.

Neck, *subs.* گردن gardan, عنق 'unuq (*pl.* اعناق a'náq), رقبه raqbah.—(*Throat*) گلو gulú, حلق halq (*pl.* حلوق hulúq *and* احلاق ahláq), حلقوم hulqúm.—(*Back of the neck*) قفا گردن qafá-i-gardan, حيره hírah.—(*Neck of land*) زمين تريشه زمين taríshah-i-zamín, بارياك گردن zamín-i-bárík —(*Neck of bottle*) شيشه گردن gardan-i-shíshah.—(*To break one's neck*) گردني شدن gardaní shudan.—(*Neck or nothing*) يا تن رسد بجانان يا جان زتن بر آيد yá tan rasad bi-jánán yá ján zi-tan bar-áyad, يا مطلوب يا مغلوب yá matlúb yá maghlúb.—(*He broke the neck of this affair*) مشكل اين كاررا حل كرد mushkil-i-ín kár-rá hall kard.

Neck-cloth, *subs.* گردن بند gardan-band, دستمال گردن dast-mál-i-gardan, شال گردن shál-i-gardan.

Necked, *adj.* گردن دار gardan-dár, با گردن bá-gardan, عنقاً 'unuqan.

Neckerchief, *subs.* گردن بند gardan-band, دستمال گردن dast-mál-i-gardan, شال گردن shál-i-gardan.

Necklace, *subs.* گردن بند gardan-band, قلاده qiládah, گلو بند gulú-band, طوق tauq (*pl.* اطواق atváq), آويزه ávízah.

Neck-tie, *subs.* گردن بند gardan-band, دستمال گردن dast-mál-i-gardan, شال گردن shál-i-gardan.

Necrological, *adj.* ميتي mayyití, موتي mautí, مرگي margí, متعلق بمردگان muta'alliq-bi-murdagán.

Necrology, *subs.* حساب اموات hisáb-i-amvát, دفتر اموات daftar-i-amvát, بيان مردگان bayán-i-murda-gán.

Necromancer, *subs.* جادو گر jádú-gar, افسونگر afsún-gar, ساحر sáhir, پريخوان parí-khán, جن گير jinn-gír, مسخر اموات mu-sakhkhir-i-amvát, مرده حاضر كن murdah-házir-kun, مرده بين murdah-bín, مرده خوان murdah-khán.

Necromancy, *subs.* نيرنج níranj, نيرنگ nírang, جادو jádú, جادو گري jádú-garí, سحر sihr, افسون afsún, افسونگري afsún-garí, مرده خواني murdah-khání, جن گيري jinn-gírí, سيميا símyá.

Necromantic, *adj.* سحري sihrí, جادوي jádúí, فسوني

fusúní, نيرنجي níranjí, مرده خواني murdah-khání, جني jinní.

Necromantically, *adv.* از روي سحر az-rúy-i-sihr, بطور جادو گري bi-taur-i-jádú-garí, بطريق مرده خواني bi-taríq-i-murdah-khání, بتسخير اموات bi-taskhír-i-amvát, بطرز جن گيري bi-tarz-i-jinn-gírí.

Necropolis, *subs.* شهر مردگان shahr-i-murdagán, مدينة الاموات madínatu 'l-amvát, قبرستان qabristán, گورستان gúristán, مقبره maqbarah, مزار mazár.

Necroscopic, *adj.* مرده آزموني murdah-ázmúní, مرده وارسي murdah-várisí.

Necrosis, *subs.* (*Medical term*) استخوان ميري ustukhán-mírí, عظم رميم 'azm-ramím.—(*Disease of vegetables*) گياه ميران giyáh-mírán, علت نباتي 'illat-i-nabátí, بيماري نباتات bímárí-i-nabátát.

Nectar, *subs.* رحيق rahíq, شربت sharbat, مشروب لذيذ mashrúb-i-lazíz, شرب ارواح shurb-i-arváh, عسل 'asal, شهد shahd, انگبين angubín.

Nectareal, *adj.* رحيق وش rahíq-vash, رحيق آميز rahíq-ámíz, رحيقي rahíqí, لذيذ الشرب lazízu 's-shurb, خوش مزه khush-mazah, شيرين shírín, گوارا guvárá, سائغ sáïgh, عسلي 'asalí, شهدي shahdí, انگبيني angubíní, شكرين shakarín.

Nectarial, *adj.* (*Botanical term*) عسل داني 'asal-dání, انگبين گاهي angubín-gáhí, شهد گاهي shahd-gáhí.

Nectariferous, *adj.* انگبين آور ángubín-ávar, عسل خيز 'asal-khíz, شهد دار shahd-dár, رحيق بخش rahíq-bakhsh, شكر انگيز shakar-angíz.

Nectarine, *subs.* شليل shalíl, شفتالوئي ميخوش shaftálú'í-i-mai-khush.—*adj.* شيرين مزه shírín-mazah, شهد مانند shahd-mánand, عسل طعم 'asal-ta'm, انگبين وار angubín-vár, رحيق آميز rahíq-ámíz, خوش ذائقه khush-záïqah.

Nectarium (*Nectary*), *subs.* اجزائي شكر زا ajzá'í-i-shakar-zá, جز عسل دار گل juz-i-'asal-dár-i-gul, عسل باره 'asal-bárah, عسل دان 'asal-dán, انگبين گاه angubín-gáh, شهد گاه shahd-gáh, شيره خانه shírah-khánah.

Nectarous, *adj.* شهد ناك shahd-nák, انگبين طعم angubín-ta'm, شيرين shírín, رحيق ذوق rahíq-zauq, لذيذ الشرب lazízu 'sh-shurb, خوش آشام khúsh-áshám.

Need, *subs.* لزوم luzúm, احتياج ihtiyáj, ضرورت zarúrat.

Need, *verb trans.* لزوم داشتن luzúm dáshtan, ضرور داشتن zarúr dáshtan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh).—*intrans.* احتياج داشتن ihtiyáj dáshtan, محتاج شدن muhtáj shudan.

Needful, *adj.* لازم lázim, ضرور zarúr, محتاج اليه muhtáj-ilaihí, در كار dar-kár.

Needfully, *adv.* بطور لزوم bi-taur-i-luzúm, بطرز ضرورت bi-tarz-i-zarúrat, بر سبيل احتياج bar-sabíl-i-ihtiyáj.

Needily, *adv.* با افتقار bá-iftiqár, محتاجانه muhtáj-ánah, از دست فاقه az-dast-i-fáqah, بمسكيني bi-miskíní.

Neediness, *subs.* افتقار iftiqár, فقر faqr, حاجت hájat, درويشي darvíshí, بيچيزي bí-chízí, مسكيني miskíní, مسكنت maskanat, احتياج ihtiyáj.

Needle, *subs.* سوزن súzan, ميل míl, ابره abrah, خياط khayát.—(*Packing-needle*) جوالدوز juvál-dúz, ميل míl, ميلچه mílchah.—(*Larqish needle*) تمنه tamnah.—(*Eye of a needle*) چشم سوزن chashm-i-súzan, سوراخ سوزن súráikh-i-súzan, سوفار سوزن súfár-i-súzan, سم الخياط sammu 'l-khayát.—(*Compass*) قطب نما qutb-nimá, عقربك دائره 'aqrabaq-i-dáïrah, سوزنه súzanah.

Needle, *verb trans.* ميلچه وار كردن mílchah-vár kardan, بشكل سوزن نمودن bi-shakl-i-súzan nimúdan, خط خط ساختن khatt-khatt sákhtan.—*intrans.* ميلچه شدن mílchah shudan, بشكل سوزن در آمدن bi-shakl-i-súzan dar-ámadan, خط خط گشتن khatt-khatt gashtan.

Needle-case, *subs.* سوزندان súzan-dán, ابره دان abrah-dán, جوالدوز دان juvál-dúz-dán.

Needleful, *adj.* بقدر سوزن bi-qadr-i-súzan.

Needless, *adj.* بي جهت bí-jihat, بي ضرورت bí-zarúrat, نا لازم ná-lázim, بي لزوم bí-luzúm, بي ضرورت bí-zarúrat.

Needlessly, *adv.* بي ضرورت bí-zarúrat, بطور بي لزومي bi-taur-i-bí-luzúmí, بدون جهت bidún-i-jihat, با عدم ضرورت bá-'adam-i-zarúrat.

Needlessness, *subs.* بي لزومي bí-luzúmí, بي ضرورتي bí-zarúratí, بي جهتي bí-jihatí, نا لازمي ná-lázimí.

Needle-work, *subs.* (*Embroidery*) بوته bútah, قلابدوزي qulláb-dúzí, كلابتون kullábatún, نقش naqsh, نقده naqdah-dúzí, لندره لندره دوزي landarah-dúzí.—(*Work done with the needle*) كار سوزن kár-i-súzan, سوزن كاري súzan-kárí, بته كاري buttah-kárí.—(*Needle-work used for table-cloths, tapestry, &c.*) سوزني súzaní.

Needs, *adv.* لزوماً luzúman, ضرورتاً zarúratan, لابد lá-budda, لا محالة lá-mahálata.

Needy, *adj.* مفلس muflis, فقير faqír, بي نوا bí-navá, تنگ دست tang-dast, تهي دست tuhí-dast, عاجز 'ájiz, محتاج muhtáj, بي چيز bí-chíz, عائل 'áïl.

Neer, *adv.* هرگز hargiz, اصلاً aslan, ابداً abdan.

Ne exeat, *subs.* (*Legal expression*) ورقه منع varaqah-i-man', يسق نامه yasaq-námah, حكم توقيف hukm-i-tauqíf.

Nefarious, *adj.* شرير sharír, رسوا rusvá, فضيح fazíh, روسياه rú-siyáh, بي آبرو bí-áb-i-rú, بد bad, پليد طبع pilíd-tab', خبيث khabís, فسوق كار fusúq-kár, معتدي

mu'tadí, اثيم asím, بي بنگ bí-nang, يار مباز yár-mubáz, پدر سوخته pidar-súkhtah.

Nefariously, *adv.* اثيمانه asímánah, شريرانه sharíránah, بطور فضيحت bi-taur-i-fazíhat, مقبوحانه maqbúhánah, با كمال خباثت bá-kamál-i-khabásat, از روي پليد طبعي az-rúy-i-pilíd-tab'í, بطور پدر سوختگي bi-taur-i-pidar-súkhtagí.

Negation, *subs.* انكار inkár, نفي nafy, ابا ibá, سلب salb, ترك tark, رفض rafz, خلاف khiláf.

Negative, *subs.* منفي manfy, نفي nafy, منكر munkir, نه nah, لا lá, سلبيه salbíyah, نافيه náfíyah, ناهيه náhíyah, نافي náfí.—(*Of photograph*) شيشه shíshah.—*adj.* منافي munáfí, نافي náfí, انكاري inkárí, سلبي salbí, مخالف mukhálif, ناهي náhí, مانع máni'.—(*Negative form*) حالت نفي hálat-i-nafy, صورت نفي súrat-i-nafy, شكل انكار shakl-i-inkár.

Negative, *verb,* انكار كردن inkár kardan, رفض نمودن rafz nimúdan.—(*Refuse*) رد كردن radd kardan, ابا نمودن ibá nimúdan, نا پسند كردن ná-pasand kardan, حاشا كردن háshá kardan, نفي كردن nafy kardan, امتناع نمودن imtiná' nimúdan, دريغ كردن dirígh kardan, وا زدن vá-zadan, دفع كردن daf' kardan.

Negatived, *part.* منفي manfy, مرفوض marfúz, مدفوع madfú'.

Negatively, *adv.* نفياً nafyan.

Neglect, *subs.* غفلت ghuflat, غافلي ghágílí, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي پروائي bí-parvá'í, بي اعتنائي bí-i'tiná'í, تهاون tahávun, اهمال ihmál, كاهلي káhilí, تساهل tasáhul, مساهلت musáhalat, مسامحت musámahat, مهلت muhlat, تعلل ta'allul, سهو sahv (*pl.* مهوات sahvát), تكاسل takásul, تكاهل takáhul, اهمال كاري ihmál-kárí, لا ابالي گري lá-ubálígarí.—(*To reproach with neglect*) مقصر كردن muqassar kardan.—(*To convict of neglect*) كوتاهي كردن kútáhí kardan.

Neglect, *verb,* فرو گذاشت كردن furú-guzásht kardan, تفريط نمودن tafrít nimúdan, ول كردن vil kardan, وا گذاردن vá-guzárdan, غافل شدن gháfil shudan, اهمال نمودن ihmál nimúdan, ذاهل شدن záhil shudan, تقصير نمودن taqsír nimúdan, ترك كردن tark kardan, غفلت كردن ghuflat kardan, سستي كردن sustí kardan.

Neglected, *part.* مهمل mahmal, متروك matrúk, ول vil, وا گذاشته vá-guzáshtah.

Neglecter, *subs.* تارك tárik, اهمال كار ihmál-kár, غفلت ورز ghuflat-varz, تفريط نما tafrít-nimá, مقصر muqassir.

Neglectful, *adj.* غافل gháfil, غفلت آميز ghuflat-ámíz, بيهوش bí-húsh, بيخبر bí-khabar, غير معتني ghair-i-mu'taní, بي پروا bí-parvá, كاهل káhil, لا ابالي گر lá-ubálí-gar.

Neglectfully, *adv.* غافلانه gháfilánah, بيهوشانه bí-húshánah, بي پروايانه bí-párváyánah, بطور بي اعتنائي bi-taur-i-bí-'i'tiná'í, بطور لا ابالي گري bi-taur-i-lá-ubálígarí.

Neglectfulness, *subs.* بي اعتنائي bí-i'tiná'í, بي پروائي bí-parvá'í, اهمال كاري ihmál-kárí, تغافل tagháful, لا ابالي گري lá-ubálí-garí.

Negligé, *adj.* عاطل 'átil (*pl.* عواطل ávátil *and* عطل 'attal).

Negligence, *subs.* غفلت ghuflat, تغافل tagháful, مسامحت musámahat, اهمال ihmál, تهاون tahávun, بي اعتنائي bí-i'tiná'í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, تفريط tafrít.—(*To prove negligence*) مسامحه ورزيدن musámahah varzídan.

Negligent, *adj.* بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, احتياط بي bí-ihtiyát, انديشه بي bí-andíshah, بي اعتنا bí-i'tiná, بيهوش bí-húsh, كاهل káhil, ذاهل záhil, سست sust, اهمال كار ihmál-kár, متكاسل mutakásil, متهاون mutahávin.

Negligently, *adv.* بطور بي پروائي bi-taur-i-bí-parvá'í, غافلانه gháfilánah, بيخبرانه bí-khabaránah, بدون انديشه bidún-i-andíshah, از روي بي اعتنائي az-rúy-i-bí-i'tiná'í, از روي تفريط az-rúy-i-tafrít.

Negotiability, *subs.* تحويل پذيري tahvíl-pazírí, نقل يابي naql-yábí, احاله برداري ihálah-bardárí, معامله شائي mu'ámalah-shá'í, داد و ستد زيبي dád-u-sitad-zíbí, فروش روي furúsh-raví.

Negotiable, *adj.* تحويل پذير tahvil-pazír, نقل ياب naql-yáb, احاله بردار ihálah-bardár, معامله شا mu'ámalah-shá, داد و ستد زيب dád-u-sitad-zíb, فروش رو furúsh-rau, قابل بيع qábil-i-bai'.

Negotiate, *verb trans.* معامله نمودن mu'ámalah nimúdan, نقل كردن naql kardan, انتقال دادن intiqál dádan, معاوضه كردن mu'ávazah kardan, فروختن furúkhtan, مبايعه كردن mubái'ah kardan.—*intrans.* معامله كردن mu'ámalah kardan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, مذاكره كردن muzákarah kardan, مقاوله نمودن muqávalah nimúdan, محاوره كردن muhávarah kardan, در رتق و فتق امور سخن گفتن dar ratq-u-fatq-i-umúr sukhun guftan.

Negotiation, *subs.* معامله mu'ámalah, كار بار kár-bár, مصلحت maslahat, معاهده mu'áhadah, مخابره mukhábarah, گفتگوئي تجارتي guftugú'í-i-tijáratí, مذاكره بيع و شرائي muzákarah-i-bai'-u-shará'í.—(*To open negotiations*) بنائي مذاكرات گذاشتن biná'í-i-muzákarát guzáshtan.

Negotiator, *subs.* معامله گر mu'ámalah-gar, معاهده كن mu'áhadah-kun, مذاكره نما muzákarah-nimá, قرار مدار ده qarár-madár-dih.

Negress, *subs.* زنگيه zangíyah, حبشيه habashíyah,

كنيز افريقائي kaníz-i-afríqá,í, افريقائيه afríqá,íyah, زن سياه zan-i-siyáh, دده سياه dadah-i-siyáh (*vulg.*).

Negro, *subs.* زنگي zangí, حبشي habashí, سياه siyáh, سيه siyah, زنج zanj.—(*Negro slave*) بنده حبشي bandah-i-habashí, محبوب mahbúb, كاكا سيه káká-i-siyah (*vulg.*).— (*Slave-girl*) كنيز حبشي kaníz-i-habashí, دده سيه dadah-i-siyah (*vulg.*).

Negus, *subs.* شربت شراب sharbat-i-sharáb, شربت خمر sharbat-i-khamar.

Neigh, *subs.* شيهه shaihah, صهيل sahíl.

Neigh, *verb,* زدن *or* شيهه كردن shaihah kardan *or* zadan, صهيل كردن sahíl kardan, زنودن zanúdan, صداءي اسب دادن sidá,í-i-asb dádan.

Neighbour, *subs. and adj.* همسايه ham-sáyah, همجوار ham-javár, همديوار ham-dívár, مجاور mujávir, جار jár (*pl.* جيران jírán), همخوار ham-khár, مكاسر mukásir, قريب qaríb, نزديك nazdík.—(*Learn who is your neighbour before you buy a house*) جار قبل الدار jár qablu 'd-dár.

Neighbour, *verb,* (*Live near*) (با) همسايگي داشتن ham-sáyagí dáshtan (bá), آشنا ساختن áshná sákhtan, متصل گردانيدن muttasil gardánídan, نزديك ماندن nazdík mándan, مجاورت كردن mujávarat kardan, در حوالي بسر بردن dar haválí bi-sar burdan.—(*Border*) در اطراف ماندن dar atráf mándan, بر كنار واقع شدن bar kinár váqi' shudan, متجاور بودن mutajávir búdan, اتصال داشتن ittisál dáshtan, مشرف بودن mushrif búdan.

Neighbourhood, *subs.* همسايگي hamsáyagí, جوار javár, مجاورت mujávarat, همجواري ham-javárí, قرب qurb, قرابت qarábat, قربت qurbat, تجاور tajávur, اطراف atráf, گرداگرد gird-á-gird, نواحي naváhí, نزديكي nazdíkí, حوالي haválí, حول و حوش haul-u-haush.—(*In the neighbourhood of*) در اطراف dar-atráf, در حوالي dar-haválí.

Neighbouring, *adj.* مجاور mujávir, همجوار ham-javár, نزديك nazdík, متصل muttasil.

Neighbourliness, *subs.* همسايگي ham-sáyagí, آشنائي áshná,í, مصاحبت musáhabat, موانست müánasat, معاشرت mu'ásharat, مهر باني mihr-báni, گرم گيري garm-gírí.

Neighbourly, *adj.* مهربان mihr-bán, شفيق shafíq, همسايه دوست ham-sáyah-dúst, آشناخو áshná-khú, دوست رو dúst-rau, موانس múänis, گرم گير garm-gír, مصاحب musáhib, معاشر mu'áshir.

Neighing, *subs.* شيهه shaihah, صهيل sahíl.

Neither, *conj.* نه nah.—(*Neither one nor other*) نه آن نه اين nah án nah ín, نه يك نه دگر nah yak nah digar.—(*Neither more nor less*) نه كم نه زياد nah kam nah ziyád.—(*Neither this nor that*) نه اين نه آن nah ín nah án.

Nelumbium speciosum (*Sacred water-lily*), *subs.* نيلوفر nailúfar, ليلوپر lailúpar, ابو abú.

Nem. con. (*Abbreviation from Nemine contradicente*), *adverbial expression,* متفقاً muttafiqan, بدون معارضه bidún-i-mu'árazah, بي مخالفت bí-mukhálafat, يك زبان yak-zabán.

Nemoral, *adj.* دوهي dauhí, اشجاري ashjárí, درختزاري dirakht-zárí, جنگلي jangalí.

Neological, *adj.* اختراعي ikhtirá'í, تازه معقول tázah-ma'qúl.

Neologist, *subs.* مخترع mukhtari', تازه معقول شناس tázah-ma'qúl-shinás.

Neologize, *verb,* اختراع كردن ikhtirá' kardan, اصطلاح جديد بيرون آوردن istiláh-i-jadíd bírún ávardan, معقول شناسي كردن ma'qúl-shinásí kardan, تصرف در ديانيات نمودن tasarruf dar díníyát nimúdan.

Neology, *subs.* اختراع ikhtirá', ايجاد اصطلاح جديد íjad-i-istiláh-i-jadíd, علم معقوليت 'ilm-i-ma'qúlíyat, تصرف در ديانيات tasarruf-dar-díníyát.

Neophyte, *subs.* طالب العلم tálibu 'l-'ilm, تازه دين tázah-dín, جديد الايمان jadídu 'l-ímán, نوآموز nau-ámúz, تازه كار tázah-kár.

Neoteric, *adj.* نو nau, جديد jadíd, تازه tázah, محدث muhdas, حادث hádis.

Nepenthe, *subs.* (*Medical term*) دوائي درد شكن davá,í-dard-shikan, درمان درد darmán-i-dard.

Nepeta orientalis, *subs.* زوفا zúfá.

Nephalism, *subs.* احتراز مسكرات ihtiráz-i-maskarát, امتناع از شرب imtiná'-az-shurb, اجتناب خمريات ijtináb-i-khamríyát.

Nephew, *subs.* (*Brother's son*) برادر زاده birádar-zádah, پسر برادر pisar-i-birádar, پسر كاكا pisar-i-káká.—(*Sister's son*) همشيره زاده hamshírah-zádah, خواهر زاده kháhar-zádah, پسر خواهر písar-i-kháhar.

Nephritic, *subs.* (*Medical term*) دوائي كليه davá,í-i-kulyah, دوائي سنگ مثانه davá,í-i-sang-i-masánah, دوائي گرده davá,í-i-gurdah.—*adj.* بسته بگرده bastah-bi-gurdah, كلوي kulaví, مثاني masání, متعلق بالات بول muta'alliq-bi-álát-i-baul, ادراري idrárí, مدر mudirr.

Nephritis, *subs.* (*Medical term*) التهاب كليه iltiháb-i-kulyah, درد گرده dard-i-gurdah, ورم مفرد كليه varam-i-mufrad-i-kulyah.

Nepotism, *subs.* نفسانيت nafsáníyat, قرابت دوستي qarábat-dústí, منسوب پرستي mansúb-parastí.

Neptune, *subs.* (*God or Star*) نپطون naptún (European).

Neptunian, *subs.* نپطوني naptúní (European).—*adj.*

اقيانومي aqiyánúsí, بحري bahrí, آبي ábí, درياي dar-yáí.

Nereid, *subs.* عروس دريائي ‘arús-i-daryá,í, پري دريا parí-i-daryá, دختر جن البحر dukhtar-i-jinnu ’l-bahr.

Nerium odorum (*Sweet-scented Oleander*), *subs.* دفلي diflí, دفله diflah, خر زهره khar-zahrah.

Nerve, *subs.* عصبه ‘asabah, عصب asab, پي pay, عضلت ‘azalat, ريشه ríshah, وتر vatar, رگ rag.—(*Power*) قوت qúvat, توان taván, استواري ustuvárí, اقتدار iqti-dar.

Nerve, *verb,* تقويت كردن taqvíyat kardan, زور دادن zúr dádan, نيرو بخشيدن nírú bakhshídan, تشجيع نمودن tashjí‘ nimúdan, قوي ساختن qaví sákhtan.

Nerveless, *adj.* بي رگ bí-rag, بي عصب bi-‘asab, بي عصبه bí-‘asabah, با عدم ريشه bá-‘adam-i-ríshah, بيوتر bí-vatar.—(*Powerless*) بي قوت bí-qúvat, نا توان ná-taván, ضعيف za‘íf.

Nervine, *subs.* (*Medical term*) دوائي مقوي اعصاب davá,í-i-muqavví-i-a‘sáb. — *adj.* مقوي اعصاب mu-qavví-i-a‘sáb, قوت بخش عروق qúvat-bakhsh-i-‘urúq.

Nervous, *adj.* پيناك pay-nák, عصبي ‘asabí, وتر ناك vatar-nák, رگي ragí.—(*Timid*) ترسان tarsán, ترسناك tars-nák, پر بيم pur-bím, خائف kháïf, كم جرأت kam-jurät.—(*A nervous style*) عبارت سخت ibárat-i-sakht, كلام قوي kalám-i-qaví.—(*Nervous disease*) تغيير قوت عصبي taghyír-i-qúvat-i-‘asabí.

Nervously, *adv.* ترسناكانه tars-nákánah, خائفانه kháïf-ánah, كم جرأتانه kam-jurätánah.

Nervousness, *subs.* پر عصبي pur-‘asabí, ضعف اعصاب za‘f-i-a‘sáb, پيناكي pay-nákí, سستي sustí, ارتعاش irti‘ásh, ترس tars, بيم bím.

Nescience, *subs.* بي علمي bí-‘ilmí, بي معرفتي bí-ma‘rifatí, نا داني ná-dání, جهالت jahálat.

Nescious, *adj.* بي علم bí-‘ilm, بي معرفت bí-ma‘rifat, نا دان ná-dán, جاهل jáhil.

Nest, *subs.* آشيانه áshyánah, لانه lánah.—(*Of ants, wasps, &c.*) چال chál.—(*To take a nest*) چال *or* اشيانه در آوردن ashyánah *or* chál dar-ávardan.

Nest-egg, *subs.* تخم در آشيانه مانده tukhm-dar-ásh-yánah-mandah.—(*Metaphorically*) تهيه روز مبادا tahíyah-i-rúz-i-mabádá.

Nestle, *verb trans.* جا دادن já dádan, آشيانه دادن áshyánah dádan. — (*Cherish*) پروريدن parvarídan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan.—*intrans.* آشيانه كردن áshyánah kardan, در آشيانه ماندن dar áshyánah mándan, چال كردن chál kardan, ماوا گرفتن mává giriftan.

Nestling, *subs.* جوجه jújah, فرخ farkh. — *adj.* تازه بيرون آمده tázah-bírún-ámadah, تازه زا tázah-zá.

Nestorian, *subs.* نسطوري nastúrí (European).

Net, *subs.* شبكه shabakah.—(*For fishing or fowling*) دام dám, تور túr, شص shass, كمند kamand, شست shast, فخ fakh.—*adj.* (*Commercial term*) صاف sáf.—(*As spirits*) خالص khális.

Net, *verb,* (*Make net-work*) شبكه ساختن shabakah sákhtan, دام درست كردن dám durust kardan, گره بندي كردن girih-bandí kardan, تور بافتن túr báftan. —(*Catch in net*) انداختن *or* كمند نمودن kamand nimú-dan *or* andákhtan, بدام گرفتن bi-dám giriftan, دام انداختن dám andákhtan, به كمند آوردن bi-kamand ávardan.—(*Make a clear profit*) منفعت خالص نمودن manfa‘at-i-khális nimúdan, صاف كردن sáf kardan, تنقيح سود نمودن tanqíh-i-súd nimúdan.

Nether, *adj.* پست past, فرو furú, زير zír, اسفل asfal, ادنى adná.

Nethermost, *adj.* پسترين pastarín, عميق ترين ‘amíq-tarín, فروترين furútarín, زيرترين zírtarín.

Netted, *part.* مشبك mushabbak, تور وار túr-vár.

Netting, *subs.* شبكه shabakah.—(*Action*) شبكه كاري shabakah-kárí, تور سازي túr-sází, گره بندي girih-bandí.—(*Wire-netting*) شبكه با سيم كرده shabakah-i-bá-sím-kardah.

Nettle (*Urtica divica*), *subs.* گزنه gaznah, شوك shúk, عوسج ‘ausaj, نبات النار nabátu ’n-nár, انجره anjarah, فريض faríz, هرتيكه hartíkah.

Nettle, *verb,* بخشم آوردن bi-khishm ávardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan.

Nettler, *subs.* مسخط muskhit, مغضب mughzib, خشم انگيز khishm-angíz, جر آور jirr-ávar.

Nettle-rash, *subs.* (*Medical term*) ير ír, نبات الليل nabátu ’l-lail, كهير kahír, انجريه anjiríyah.

Nettle-tree, *subs.* (*Botanical term*) تي tí, توخ túkh, دغدغان daghdughán.

Net-work, *subs.* شبكه shabakah, تور سازي túr-sází, گره بندي girih-bandí, ارتباك irtibák, عقده كاري ‘uqdah-kárí.—(*There was a net-work of complica-tions*) در آنجا شبكه مشكلاتي بود dar án-já shabakah-i-mushkilátí búd.

Neuralgia, *subs.* (*Medical term*) درد عصب dard-i-‘asab, وجع اعصاب vaja‘-i-a‘sáb, پي درد pay-dard, رگ درد rag-dard.—(*Brachial neuralgia*) وجع عصبي دست vaja‘-i-‘asabí-i-dast. — (*Cerebral neuralgia*) وجع عصبي جرم دماغ vaja‘-i-‘asabí-i-jirm-i-dimágh. —(*Intercostal neuralgia*) وجع عصبي مابين اضلاع vaja‘-i-‘asabí-i-má-bain-i-azlá‘.—(*Lumbar neuralgia*) وجع عصبي قطن vaja‘-i-‘asabí-i-qatan.—(*Mammary neu-ralgia*) وجع عصبي ثدي vaja‘-i-‘asabí-i-sadí.—(*Testi-cular neuralgia*) وجع عصبي بيضه vaja‘-i-‘asabí-i-baizah.—(*Vaginal neuralgia*) وجع عصبي مهبل vaja‘-

i-'asabí-i-mahbal.—(*Valvular neuralgia*) وجع عصبي فرج vaja'-i-'asabí-i-farj.

Neuralgic, *adj.* پي دردي pay-dardí, وجع اعصابي vaja'-i-a'sábí, ناشي از درد عصب náshí az dard-i-'asab.

Neurologist, *subs.* (*Medical term*) حكيم وجع اعصاب hakím-i-vaja'-i-i-a'sáb, طبيب رگ و پي tabíb-i-rag-va-pay, بيطار baitár.

Neurology, *subs.* (*Medical term*) علم وجع اعصاب 'ilm-i-vaja'-i-a'sáb, علم اعصاب و عروق 'ilm-i-a'sáb va 'urúq, عصب شناسي 'asab-shinásí, بيان اوجاع اعصابيه bayán-i-aujá'-i-a'sábíyah.

Neurotic, *adj.* (*Medical term*) عصبي 'asabí, اعصابي a'sábí, رگي ragí, عروقي 'urúqí.

Neurotomy, *subs.* (*Medical term*) تشريح اعصاب و عروق tashríh-i-a'sáb va 'urúq.

Neuter, *adj.* بي جنس bí-jins, بلا تذكير و تأنيث bilá tazkír va tänis.—(*Neutral*) مذبذب muzabzib, هيچ طرفي hích-tarafí.—(*Neuter verb*) فعل لازم fi'l-i-lázim, فعل غير متعدي fi'l-i-ghair-i-muta'addí.—(*Neuter gender*) غير مذكر و مؤنث ghair-i-muzakkar-va-müannas, غير ذيحيات ghair-i-zí-hayát, غير ذيعقل ghair-i-zí-'aql.

Neutral, *subs.* (*Nation*) هيچ طرفي hích-tarafí, غير مداخل ghair-i-mudákhil, بي پروا bí-parvá, غير مبالي ghair-i-mubálí.—(*Person*) مذبذب muzubzib, هيچ كدامي hích-kudámí, بي اعتنا bí-i'tiná, از هر دو سو az-har-dú-sú-burídah, نه اين و نه آن nah-ín-va-nah-án, از هر دو بري az-har-dú-burí.—*adj.* بي طرف bí-taraf, هيچ طرف hích-taraf, بي سو bí-sú, آزاده ázádah.

Neutrality, *subs.* بي طرفي bí-tarafí, هيچ طرفي hích-tarafí, بيسوئي bí-sú,í, تذبذب tazabzub.

Neutralization, *subs.* (*Act*) بي پروا سازي bí-parvá-sází, بي طرف گرداني bí-taraf-gardání, هيچ طرفه نمائي hích-tarafah-nimá,í, از هر دو سو بري az-har-dú-sú burí.—(*State*) تبرائي از جانبين tabarrá,í-az-jánibain, بي پروا گري bí-parvá-garí, هيچ طرفي hích-tarafí, بي طرفداري bí-taraf-dárí, بي پروائي bí-parvá,í, نه اين نه آني nah-ín-nah-ání.

Neutralize, *verb,* (*Persons*) بي پروا ساختن bí-parvá sákhtan, نه اين و نه آن نمودن nah-ín-va-nah-án nimúdan, بي باك گردانيدن bí-bák gardánídan, سرد كردن sard kardan, بي اعتنا نمودن bí-i'tiná nimúdan.—(*Things*) بي حس نمودن bí-hiss nimúdan, بي تأثير كردن bí-täsír kardan, از كار انداختن az kár andákhtan, بي ميل ساختن bí-mail sákhtan.

Neutralized, *part. and adj.* بي پروا bí-parvá, بي ميل bí-mail, بي اعتنا bí-i'tiná, بي طرف دار bí-taraf-dár, بي تأثير bí-täsír, بي كاره bí-kárah, بي باك bí-bák.

Neutralizer, *subs.* (*Person*) بي اعتنا ساز bí-i'tiná-sáz, هيچ طرفه گردان hích-tarafah-gardán, بي پروا نما bí-parvá-nimá.—(*Thing*) بي حس ساز bí-hiss-sáz, بيكاره گردان bí-kárah-gardán, بي اثر نما bí-asar-nimá.

Neutralizing, *subs.* (*Persons*) بي اعتنا ساز bí-i'tiná-sáz, هيچ طرفه گردان hích-tarafah-gardán, بي پروا نما bí-parvá-nimá.—(*Things*) بي حس ساز bi-hiss-sáz, بيكاره گردان bí-kárah-gardán, بي اثر نما bí-asar-nimá. —(*Neutralizing remedies*) ادويه زائل سازنده adviyah-i-záïl-sázandah.

Neutrally, *adv.* بدون طرف گيري bidún-i-taraf-gírí, بي ملاحظه طرفداري bí-muláhazah-i-taraf-dárí, بي طرف دارانه bí-taraf-dáránah, بي اعتنايانه bí-i'tináyánah, بي پروايانه bí-parváyánah.

Never, *adj.* هرگز hargiz, اصلاً aslan, ابداً abdan, هيچ وقت hích-vaqt, در هيچ وقت dar-hích-vaqt, از اوقات az-auqát.

Nevertheless, *adv.* با وجود آن bá-vujúd-i-án, مع هذا ma'-házá, مع كل هذا ma'-kull-házá, هر چند كه har-chand-kih, با همه bá-hamah, نهايت الامر nihávatu 'l-amr.

New, *adj.* نو nau, تازه tázah, جديد jadíd, ينگي yangí, بديع badí'.—(*It is nothing new*) تازگي ندارد tázagí-na-dárad.—(*New-Year's day*) نو روز nau-rúz.—(*New-Year's gift*) نو روزينه nau-rúzínah.—(*It must be something altogether new*) بايد كه چيزك تازه باشد báyad kih chízak-i-tázah báshad.

New-comer, *subs.* تازه وارد tázah-várid, تازه رس tázah-ras, نو رسيده nau-rasídah, خوشنشين khush-nishín.

Newel, *subs.* تير درج tír-i-darj, ستون پله sitún-i-pillah, قائمه معرج qáïmah-i-mi'raj.

New-fangled, *adj.* تازه ساخته tázah-sákhtah, جديد البنا jadídu 'l-biná, بديع badí', بدع bid'.

New-fashioned, *adj.* نو در آورد nau-dar-ávard, تازه بنا tázah-biná, جديد الظهور jadídu 'z-zuhúr.

Newish, *adj.* تازه طور tázah-taur, جديد وش jadíd-vash, قدري نو qadrí-nau, اندك تازه andak-tázah, تازگي دار tázagí-dár.

Newly, *adv.* از نو az-nau, مجدداً mujaddadan, بطور تازه bi-taur-i-tázah, بشكل جديد bi-shakl-i-jadíd, دون اولي dún-i-avvalí.—(*Lately*) در اين وقت dar-ín-vaqt.

New-model, *verb,* شكل تازه دادن shakl-i-tázah dádan, بصورت نو در آوردن bi-súrat-i-nau dar-ávardan, تجديد كردن tajdíd kardan, مجدد نمودن mujaddad nimúdan.

Newness, *subs.* جدت jiddat, تازگي tázagí, نوئي naú,í, حدوث hudús, حادثي hádisí.

News, *subs.* خبر khabar (*pl.* اخبار akhbár), افواه afváh,

آوازه ávázah, حديث hadís, آگهي ágahí.—(*Good news*) مژده muzhdah, خوش خبر khush-khabar, بشارت bisháratt, مبشره mubashsharah, تباشير tabáshír, نويد navíd.—(*A present for good news*) مژده لك muzhdah-luk, مژدگاني muzhdagání. —(*Bad news*) خبر بد khabar-i-bad, خبر وحشت مدار khabar-i-vahshat-madár, حديث شوم hadís-i-shüm.—(*No news is good news*) بي خبري خوش خبريست bí-khabarí khush-khabarí'st.—(*The news has come*) آگاهي بهم رسيد ágáhí-bi-ham rasíd.

News-boy, *subs.* روز نامه فروش rúz-námah-furúsh, جريده فروش jarídah-furúsh, پيغم رسان paigham-rasán, پادوك pádúk.

Newsmonger, *subs.* خبر گير khabar-gír, اخبار دوست akhbár-dúst, اخبار چي akhbár-chí, دلال خبر dallál-i-khabar.

Newspaper, *subs.* روز نامچه اخبار rúz-námchah-i-akhbár, روز نامچه rúz-námchah, روز نامه rúz-námah, جريده jarídah, گازت gázit (European).

Newsvendor, *subs.* روز نامه فروش rúz-námah-furúsh, جريده فروش jarídah-furúsh, اخبار چي akhbár-chí.

News-writer, *subs.* اخبار نويس akhbár-nivís, وقائع نويس vaqáï'-nivís, وقائع نگار vaqáï-nigár.

Newt, *subs.* ورل ماهي varal-máhí, سوسمارچه súsmár-chah.

Newtonian, *subs.* نيوطوني niyútúní (European), مريد نيوطون حكيم maríd-i-niyútún-i-hakím (European), شاگرد نيوطون shágird-i-niyútún (European). — *adj.* نيوطوني niyútúní (European), از نيوطون az-niyútún (European), متعلق بينوطون muta'alliq-bi-niyútún (European).

Next, *adj.* (*Adjoining*) متصل muttasil, پيوسته paivas-tah.—(*Following*) ديگر dígar, عنقريب 'an-qaríb, قريب qaríb, بعد ba'd, آينده áyandah, پس pas, آتيه átiyah, نزديك nazdík, ادنى adná, اقرب aqrab.—(*Next day*) روز دگر rúz-i-digar, روز بعد rúz-i-ba'd.—(*Next year*) سال آينده sál-i-áyandah, سال دگر sál-i-digar.—*adv.* بعد از اين ba'd-az-ín, بار ديگر bár-i-dígar, دفعه ثاني daf'ah-i-sání, باز báz.

Nib, *subs.* نوك nauk, سر sar, چنگ ching, نيش nísh, ريش rísh, تيره tírah, منقار minqár, دم dum.—(*Of a pen*) سر قلم sar-i-qalam, زبانه قلم zabánah-i-qalam.—(*Piece of horn or ivory upon which pens are nibbed*) قطزن qatzan, قد زن qadd-zan, قطعزن qat'zan.

Nib, *verb*, قد زدن qadd zadan, سر كردن sar kardan, نوك تيز كردن nauk tíz kardan, تيزه ساختن tízah sákhtan.

Nibbed, *adj.* نوكدار nauk-dár, سر دار sar-dár, تيزه دار tízah-dár.

Nibble, *subs.* گزش gazish, دندان گيري dandán-gírí, جايش jáyish, خايش kháyish, عض 'azz, گرفت girift, نيش nísh, كرچ kurich.

Nibble, *verb trans. and intrans.* خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, گزيدن gazídan, خرده خرده جائيدن khurdah-khurdah já,ídan, كرچيدن kurichídan, نيش زدن nísh zadan, خوردن khurdan, دندان گرفتن dandán giriftan.—(*Carp at*) نيش زدن nísh zadan, طعن كردن ta'n kardan, ملامت نمودن malámat nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, بد گفتن bad guftan, توبيخ كردن taubíkh kardan.

Nibbler, *subs.* نيش زن nísh-zan, دندان گير dandán-gír, گزش كار gazish-kár, خاينده kháyandah, جايندە jáyandah.—(*Carper*) طعان ta''án, ملامتگر malámat-gar, سر زنش كن sar-zanish-kun, بد گو bad-gú.

Nibbling, *subs.* نيش زني nísh-zaní, دندان كاري dandán-kárí, خرده خرده جائي khurdah-khurdah-já,í.—(*Carping*) نكوهش nikúhish, طعن ta'n, لوم laum, سر زنش sar-zanish, بد گوئي bad-gú,í.—*adj.* نيش زن nísh-zan, دندان گير dandán-gír, جوش كار júsh-kár, خاينده kháyandah, جايندە jáyandah.—(*Carping*) نكوهنده nikúhandah, ملامت كن malámat-kun, سر زنش ده sar-zanish-dih, بد گو bad-gú.

Nice, *adj.* (*Persons*) خوب khub, خوش رفتار khush-raftár, ظريف zaríf, نيكو níkú, نازنين náznín, دلكش dil-kash, پسنديده pasandídah, مقبول maqbúl.—(*Things*) مرغوب marghúb, نيك ník, نيكو níkú, لذيذ lazíz, قشنگ qashang, مطبوع matbú', ظريف zaríf, دلساز dil-sáz, دلكشا dil-kushá, دلپسند dil-pasand, مستطاب mastatáb.—(*Tasty*) خوش طعم khush-ta'm, شيرين shírín, با مزه bá-mazah.—(*A nice distinction*) امتياز دقيق imtiyáz-i-daqíq.—(*A nice song*) سرود خوش surúd-i-khush, نوائي دلكش navá,í-i-dil-kash.—(*A nice day*) روز خوب rúz-i-khub.—(*A nice person*) شخص نيك shakhs-i-ník.—(*It tastes nice*) خوش مزه است khush-mazah ast. — (*He always looks nice*) هميشه خوب بنظر مي‌آيد hamíshah khub bi-nazar-mí-áyad.

Nicely, *adv.* به خوبي bi-khubí, بطور پاكيزه bi-taur-i-pákízah, نازنينانه náznínánah.—(*Exactly*) بدقت bi-diqqat, بتدقيق bi-tadqíq, بطور نازكي bi-taur-i-názukí.

Nicene, *adj.* نيقي níqí (European), متعلق بشهر اسنيق muta'alliq-bi-shahr-i-isníq (European).—(*The Nicene Creed*) عقيده اسنيقيه 'aqídah-i-isníqíyah.

Niceness, *subs.* (*Persons*) دلكشي dil-kashí, دلكشائي dil-kushá,í, دلپسندي dil-pasandí, دلسازي dil-sází, پسنديدگي pasandídagí, مقبولي maqbúlí, ظريفي zaríf.—(*Things*) لذت lazzat, نيكي níkí, نيكوئي nikú,í, قشنگي qashangí, لطافت latáfat, باريكي báríkí, شيريني

shíríní, ظرافت zaráfat, نازليني názníní.—(*Exactness*) دقت diqqat, تدقيق tadqíq, نازكي názukí.

Nicety, *subs.* سليقه salíqah, نكت nakt (*pl.* نكات nukát), نكته nuktah, دقت diqqat, نازكي názukí, باريكي báríkí. — (*Niceties*) لذائذ lazáïz, رغائب raghá'ib.

Niche, *subs.* خلل khalal, طاق táq (*pl.* طيقان tayaqán), طاقچه táqchah, مشكات mashkát, فرج farj, محراب mahráb, رف raf.—(*Spaces between the niches in the wall of a room*) جرز jirz.

Nick, *subs.* غول دريائي ghúl-i-daryá'í, شيطان بحري shaitán-i-bahrí, ديو dív, ابليس iblís.—(*Notch*) چوبخط chúb-khatt, ناب náb, كنه kinah, چو خط chú-khatt (*vulg*).—(*Nick of time*) عين وقت 'ain-i-vaqt, حين hain, هنگام hangám.

Nick, *verb*, كنه كردن kinah kardan, ناب كردن náb kardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), قطع كردن qat' kardan, بريدن burídan, زدن zadan (*rt.* زن zan).—(*To nick a horse*) دم چيدن dum chídan, دم قيچي كردن dum qaichí kardan.

Nickel, *subs.* نيكل níkal (European).—*adj.* نيكلي níkalí (European).

Nicking, *subs.* دم چيني dum-chíní, دم زني dum-zaní, دم بري dum-burí.

Nick-nacks, *subs.* چيزها ابله فريبانه chízahá-i-ablah-firíbánah, مزخرفات muzakhrafát, چيزهائي واهي chízhá'í-i-váhí.

Nick-name, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), نام زشت nám-i-zisht, اسم بد ism-i-bad.

Nick-name, *verb*, لقب بد نهادن laqab-i-bad nihádan, طنابز كردن tanábuz kardan, نام زشت گذاشتن nám-i-zisht guzáshtan, اسم بد دادن ism-i-bad dádan.

Nicolaitans, *subs.* نيقوليان níqúliyán (European).

Nicotian, *adj.* تنباكوي tambákúí.

Nicotiana persica (*Persian tobacco*), *subs.* تنباكو tambákú.

Nicotiana rustica (*Turkish tobacco*), *subs.* توتون اسلامبول tútún-i-islámbúl.

Nicotiana Tabacum (*Virginian tobacco plant*), *subs.* توتون كردستاني tutún-i-kurdistání.

Nicotine, *subs.* جوهر تنباكو jauhar-i-tambákú, زهر تنباكو zahr-i-tambákú.

Nictago Jalapa (*Mirabilis jalapa*), *subs.* لاله عباسي lálah-i-'abbásí.

Nictate, *verb*, پلك زدن palk zadan, چشمك زدن chashmak zadan, غمزه نمودن ghamzah nimúdan.

Nictation, *subs.* چشمك زني chashmak-zaní, غمازي ghammází, پلك گرداني palk-gardání.

Nidificate, *verb*, آشيانه ساختن áshyánah sákhtan, لانه چال درست كردن lánah chál durust kardan, عش ترتيب دادن 'ushsh tartíb dádan, بچه كردن bachchah kardan, تفريخ نمودن tafríkh nimúdan.

Nidification, *subs.* آشيانه سازي áshyánah-sází, لانه سازي lánah-sází, چال درست كني chál-durust-kuní, جوجه بيرون آوري jújah-bírún-ávarí, تفريخ tafríkh.

Nidulation, *subs.* آشيانه نشيني áshyánah-nishíní, در چال ماني dar-chál-mání, لانه پائي lánah-pá'í.

Nidus, *subs.* چال chál, لانه lánah, آشيانه áshyánah, قال qál, سوراخ súrákh.

Niece, *subs.* دختر برادر dukhtar-i-birádar, دختر خواهر dukhtar-i-kháhar, برادر زاده birádar-zádah, خواهر زاده kháhar-zádah.

Nigella sativa (*Fennell flower*), *subs.* شو نير shú-níz, كمون اسود kamún-i-asvad, حبة السودا habbatu 's-saudá, سياه دانه siyáh-dánah, سياه برنج siyáh-biranj.

Niggard, *subs. and adj.* بخيل bakhíl, ممسك mumsik, چشم تنگ chashm-tang, چشم تنگ tang-chashm, پول دوست púl-dúst, قتور qutúr, طمعكار tama'-kár, لئيم läím, جوكي júkí, خسيس khasís, حريص haris, طامع támi', تفريط كار tafrít-kár.

Niggardliness, *subs.* بخل bukhl, حرص hirs, طمع tama', خسيست khasísat, خست khissat, امساك imsák, چشم تنگي chashm-tangí, چشمي تنگ tang-chashmí, پول دوستي púl-dústí, تفريط كاري tafrít-kárí.

Niggardly, *adj.* بخيل bakhíl, ممسك mumsik, چشم تنگ chashm-tang, چشم تنگ tang-chashm, پول دوست púl-dúst, قتور qutúr, طمعكار tama'-kár, لئيم läím, جوكي júkí, خسيس khasís, حريص haris, طامع támi', تفريط كار tafrít-kár.—*adv.* بخيلانه bakhílánah, ممسكانه mumsikánah, شحيحانه shahíhánah, حريصانه harísánah, طامعانه támi'ánah.

Nigh, *adj.* نزديك nazdík, نزد nazd, قريب qaríb, متارب muqárib, مشرف mushrif, پهلوي pahlúí, مكاسر mukásir, موارق muvárìq.—(*Nigh relationship*) قرابت qarábat, خويشي khíshí, نسبت nisbat, پيوستگي paivastagí. —*adv.* در جنب dar jamb, تقريباً taqríban, قريباً qaríban, بنزديكي bi-nazdíkí, دم دست dam-i-dast, بر دست bar-dast, در شرف dar-sharaf.

Nighness, *subs.* اقتراب iqtiráb, تقرب taqarrub, نزديكي nazdíkí, پيوستگي paivastagí, اتصال ittisál, مجاورت mujávarat.

Night, *subs.* شب shab (*pl.* شبها shabhá *and* شبان shabán), ليل lail (*pl.* ليالي liyálí), ليله lailah, شو shav (*vulg.*).—(*All night*) همه شب hamah-i-shab, همگي شب hamagí-i-shab.—(*At night*) وقت شب vaqt-i-shab, هنگام شب hangám-i-shab. — (*Good-night*) خدا حافظ khudá-háfiz, شب شما خوش shab-i-shumá khush bád.—(*Last night*) ديشب díshab, دوش dúsh, دوشينه dúshínah, ديشو díshav (*vulg.*).—(*Long and*

dark night) شب یلدا shab-i-yaldá, شب دراز shab-i-diráz.—(*Night and day*) شبانه روز shabánah-rúz, شب و روز shab-u-rúz, لیلاً و نهاراً lailan-va-naháran.—(*Night before last*) پریشب parí-shab.—(*Prayers at night*) عشا ‘ishá, نماز عشا nimáz-i-‘ishá.—(*This night, to-night*) امشب imshab, امشو imshav (*vulg.*).—(*To pass the night*) شب کردن shab kardan, شب بسر بردن shab bi-sar burdan, بیتوته کردن baitútah kardan.

Night-brawler, *subs.* شب دعوی کن shab-da‘vá-kun, شب جنگ کن shab-jang-kun, شب شورش انگیز shab-shúrish-angíz.

Night-cap, *subs.* شبکلاه shab-kuláh, شب کلاه kuláh-i-shab.

Night-dew, *subs.* شبنم shab-nam, طل tall, رطوبت rutúbat.

Night-dress, *subs.* رخت خواب rakht-i-kháb, رخت شب rakht-i-shab, جامه شب jámah-i-shab, پیراهن شب píráhan-i-shab.

Night-fall, *subs.* شبانگاه shabán-gáh, غسق اللیل ghasqu ’l-lail, شام shám, عشیه ‘ashíyah (*pl.* عشایا ‘asháyá), مغرب maghrab.

Night-fire, *subs.* آتش شب átish-i-shab.—(*Ignis fatuus*) شب درخش sháb-dirakhsh, قندیل شیطان qandíl-i-shaitán, فانوس ابلیس fánús-i-iblis, نار القری náru ’l-qará.

Night-gown, *subs.* قبائی شب qabá,í-i-shab, رخت شب rakht-i-shab, لباس شب libás-i-shab.

Night-hawk, *subs.* باز شب báz-i-shab, مرغ شکاری murgh-i-shikárí.

Nightingale (*Chitrea paradisi*), *subs.* بلبل bulbul (*pl.* بلابل balábil), عندلیب ‘andalíb (*pl.* عنادیل ‘anádil), هزار داستن hazár-dástán, هزار آواز hazár-áváz, دستان سرا dastán-sará, شبخوان shab-khán, زند باف zand-báf.—(*Notes of nightingale*) الحان alhán.

Night-light, *subs.* قندیل qandíl (*pl.* قنادیل qanádíl) (European).

Nightly, *adj.* هر شب har-shab, شبینه shabínah, شبانه shabánah.—*adv.* در شب dar-shab, لیلاً lailan.

Night-man, *subs.* (*Cleanser of privies*) کناس kannás, پا کار pá-kár, خلا پاك کن khalá-pák-kun, خاصه چین khássah-chín (*vulg.*).

Nightmare, *subs.* کابوس kábús, بختك bakhtak, فرنجك faranjak, خود خجیون khud-khajíyún, نندل nandul, خفتك khaftak.

Nightshade (*Plant*), *subs.* طولیدون túlídún, سگ انگور sag-angúr, روا تربك ravá-turbak, شبوی shab-búí, عنب الثعلب ‘ambu ’s-sa‘lab.

Night-soil, *subs.* قاذورات qázúrát, نجاست najásat, براز buráz, فضله fazalah.

Night-vision, *subs.* رؤیائی شب rüyá,í-i-shab, خواب kháb, منام manám.

Night-walker, *subs.* شب گرد shab-gard, شب رو shab-rau, در خواب راه رو dar-kháb-ráh-rau.

Night-watch, *subs.* (*Guard*) حرس haras, عسس ‘asas, پاس pás, پاسبان شب pás-bán-i-shab, کشیکچی kashík-chí, گزمه gazmah.

Nigrescent, *adj.* سیاه گرد siyáh-gard, سیاه شو siyáh-shau, تیرگی یاب tíragí-yáb, سواد پذیر savád-pazír, نزدیك بسیاه nazdík-bi-siyáh, سیه چرده siyah-chardih.

Nigrescence, *subs.* سیاه گردی siyah-gardí, سیاه شوی siyáh-shaví, تیرگی یابی tíragí-yábí, سواد پذیری savád-pazírí, سیاه چردگی siyáh-chardagí.

Nihilism, *subs.* نا بودی ná-búdí, نیستی nístí, اعدام i‘dám, اتلاف itláf.—(*Political term*) عدمیت ‘adamí-yat, نیست سازی níst-sází, نهیلستی nihílistí (European).

Nihilist, *subs.* عدمی ‘adamí, نا بود ساز ná-búd-sáz, نیست ساز níst-sáz, نهیلیست nihílíst (European).

Nill, *verb*, کاره بودن kárih búdan, اظهار کراهت نمودن izhár-i-karáhat nimúdan, تنفر کردن tanaffur kardan, نا راض بودن ná-ráz búdan, رد کردن radd kardan.

Nilly-willy, *adv.* طوعاً و کرهاً tau‘an-va-kurhan, خواسته نخواسته khástah-na-khástah, خواه نخواه kháh-na-kháh.

Nilometer, *subs.* نیل سنج níl-sanj, نیل آزما níl-ázmá, نیل پیما níl-paimá.

Nimble, *adj.* چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, غچاق ghucháq, ناشط náshit, سبك sabuk, خفیف khafíf, راه وار ráh-vár, سریع sarí‘, خوش دو khush-dav.

Nimbleness, *subs.* چابکی chábukí, چالاکی chálákí, زرنگی zaringí, شطارت shatárat, نشاط nishát, خفت khiffat, سرعت sur‘at, راهواری ráh-várí.

Nimbly, *adv.* بچابکی bi-chábukí, بچالاکی bi-chálákí, چالاکانه chálákánah, بسرعت bi-sur‘at, شاطرانه shátir-ánah, بتندی bi-tundí, شتاب کنان shitáb-kunán, بتك bi-tak.

Nimbus, *subs.* هاله hálah, پرتو partav, نور núr, روشنی raushaní, تلألؤ talälü, تجلی tajallí.—(*Rain-cloud*) ابر سحاب ممطر abr-i-bárish-dár, saháb-i-mum-tir.

Nincompoop, *subs.* کودن kaudan, ابله ablah, سفیه safíh, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank, ول vil, هرزه harzah.

Nine, *adj.* نه nuh, تسع tis‘.

Nine-pins, *subs.* نه سیخك nuh-síkhak.

Nine-score, *adj.* صد و هشتاد sad va hashtád.

Nineteen, *adj.* نوزده núzdah, نوازده navázdah.

Nineteenth, *adj.* نوزدهم núzdahum, نوازدهم navázda-hum.

Ninetieth, *adj.* نودم navadum.
Ninety, *adj.* نود navad, تسعين tis'ín.
Ninny, *subs.* احمق ahmaq, بيوقوف bí-vuqúf, كودن kaudan, خرف khirif.
Ninth, *adj.* نهم nuhum, تاسع tási'.
Ninthly, *adv.* تاسعاً tási'an.
Nip, *subs.* اجتنا ijtiná, اقتطاف iqtitáf, چينش chínish, قطع qat', دست زني dast-zaní, مس mass.—(*Applied to plants*) سم samm, سرما sarmá, سم زني samm-zaní, سرما زني sarmá-zaní, گزش gazish, آفت áfat.—(*Nip of liquor*) قورت qúrt, چرعه chur'ah, قپ qup.
Nip, *verb,* (*Things*) چيدن chídan (*rt.* چين chín), گزيدن gazídan, كندن kandan, قطع نمودن qat' nimúdan, اجتنا كردن ijtiná kardan, اقتطاف نمودن iqtitáf nimúdan. —(*Persons*) پنجر گرفتن pinjar giriftan, نيش زدن níish zadan, دندان گرفتن dandán giriftan.—(*Plants*) سرما زدن sarmá zadan, آفت زدن áfat zadan, سم زدن samm zadan, تلف كردن talaf kardan, بر انداختن bar-andákhtan, استئصال istïsál kardan, منن كردن man' kardan, باز داشتن báz-dáshtan.—(*To nip liquor*) قورت زدن qúrt zadan, تجرع كردن tajarru' kardan, نوشيدن núshídan. —(*He nipped him on the raw*) نيش سختي به وي زد níish-i-sakhtí bi-vai zad.
Nipper, *subs.* نيش زن níish-zan, دندان گير dandán-gír, كننده kanandah, چيننده chínandah.—(*Tooth*) دندان پيش dandán-i-písh, نيش níish, ثنيه saníyah.
Nippers, *subs.* انبر ambur, گاز انبر gáz-ambur, مقراض miqráz, منقاش minqásh.—(*Small tongs*) ماشه má-shah.
Nipping, *subs.* اجتنا ijtiná, اقتطاف iqtitáf, تخطف takhattuf, نيش زني níish-zaní, قطع qat', استئصال istïsál, پنجر گيري pinjar-gírí.—(*Plants*) سم زني samm-zaní, آفت زني áfat-zaní, اتلاف itláf, سرما زني sarmá-zaní.—*adj.* نيش زن níish-zan, قاطع qáti', مستأصل mustäsil, متخطف mutakhattif, مقتطف mukhtatif, درد رسان dard-rasán, رنج آور ranj-ávar.—(*Plants*) سم زن samm-zan, سرما زن sarmá-zan, آفت رسان áfat-rasán, آسيب ده ásíb-dih, پنجر گير pinjar-gír, آزار ده ázár-dih.
Nippingly, *adv.* بطور سخت bi-taur-i-sakht, با شدت bá-shiddat, بطور آزار bi-taur-i-ázár, موٴلمانه mülimánah, درد ناكانه dard-nákánah.—(*Plants*) متلفانه mutlif-ánah, مهلكانه muhlikánah, بطور آفت رساني bi-taur-i-áfat-rasání, سرما زنان sarmá-zanán, سم زنان samm-zanán.
Nipple, *subs.* سر پستان sar-i-pistán, ضرع zir' (*pl.* ضروع zurú').—(*Of a percussion gun*) خروسك khurúsak, سوراخ súrákh, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), مسم musamm.
Nit, *subs.* رشك rishk, تخم شپش tukhm-i-shapish.

Nitras argenti crystallisatum, *subs.* سنگ جهنم غير قلمي sang-i-jahannam-i-ghair-i-qalamí.
Nitras argenti fusum (*Lunar caustic*), *subs.* سنگ جهنم sang-i-jahannam, جوهر نقره jauhar-i-nuqrah, گداخته سيم gudákhtah-i-sím.
Nitras potassæ (*Nitre or saltpetre*), *subs.* شوره shúrah, شوره قلمي shúrah-i-qalamí, نطرون natrún, بورق búraq.
Nitrate, *subs.* جوهر شوره jauhar-i-shúrah, ملح نطرون malh-i-natrún, نمك بورق namak-i-búraq, خلاصه بوره khulásah-i-búrah.
Nitric, *adj.* شوره دار shúrah-dár, تيز آب دار tíz-áb-dár.
Nitric acid, *subs.* تيز آب دندانه tíz-áb-i-dandánah, تيز آب تيز كرده tíz-áb-i-tíz-kardah.—(*Pure*) تيز آب خالص tíz-áb-i-khális.—(*Impure*) تيز آب نغره tíz-áb-i-nughrah.
Nitrify, *verb trans.* شوره زدن shúrah zadan, نمك بر آوردن namak bar-ávardán, بوره زدن búrah zadan.—*intrans.* شوره شدن shúrah shudan, بوره شدن búrah shudan.
Nitrogen, *subs.* شوره زا shúrah-zá, عنصر نطروني 'ansar-i-natrúní, بوره ساز búrah-sáz, نطروجن natrújan (European).
Nitrogenous, *adj.* شوره انگيز shúrah-angíz, نطرون زا natrún-zá, تيز آب گر tíz-áb-gar, بوره زا búrah-zá, نطروجني natrújaní (European).
Nitro-muriatic acid, *subs.* تيز آب طلائي tíz-áb-i-tiláí, تيز آب شوره و نمك tíz-áb-i-shúra-va-namak, تيز آب فاروق tíz-áb-i-fárúq.
Nitrous, *adj.* با شوره bá-shúrah, شوره دار shúrah-dár, شوره وار shúrah-vár.
Nitrous oxide, *subs.* گاز مضحك gáz-i-muzhik, گاس مفرح gás-i-mufarrih (European).
Nitry, *adj.* نطروني natrúní, شوره وش shúrah-vash, بورق وار búraq-vár, بورقي búraqí, بوره سا búrah-sá.
Nitty, *adj.* پر رشك pur-rishk, پر از تخم شپش pur-az-tukhm-i-shipish.
Niveous, *adj.* برف مانند barf-mánand, برفي barfí. ثلج وش salj-vash, ثلجي saljí.
No, *adj.* هيچ نه hích-nah, لا شي lá-shai, هيچ كدام hích-kudám.—*adv.* نه nah, ني nai, خير khair, لا lá, ما má. —(*Politely*) ببخشيد ba-bakhshíd.—(*No how*) بهيچ وجه bi-hích-vajh, بهيچ طور bi-hích-taur.—(*Nowhere*) بهيچ جا bi-hích-já.
Noachian, *adj.* نوحي núhí, طوفاني túfání.
Nobilitate, *verb,* شريف ساختن sharíf sákhtan, تكريم كردن takrím kardan, امتياز دادن imtiyáz dádan, احترام نمودن ihtirám nimúdan.
Nobility, *subs.* (*Nobleness*) نجابت najábat, شرافت sha-ráfat, بزرگي buzurgí, بزرگواري buzurg-várí, اصالت asálat, اصلمندي asl-mandí, رفاعت rafá'at, كرامت

karámat, مجد majd, تشريف tashríf, پاك نژادي pák-nizhádí.—(*Gentry*) شرفا shurafá, اشراف ashráf, امرا umará, خواص khaváss, برايا baráyá, اعيان a'yán, ارکان دولت arkán-i-daulat, بزرگان buzurgán, موالي maválí, اکابر akábir, نجبا nujabá, عظما 'uzamá.

Noble, *subs.* بزرگ buzurg, بزرگزاده buzurg-zádah, امير amír, پاك نژاد pák-nizhád.—(*Nobles and commoners*) خواص و عام kháss-va-'ámm, خواص و عوام khaváss-va-'avámm, وضيع و ادنى اعلى adná-a'lá, خرد و بزرگ khurd-va-buzurg, وازع شريف vazí'-va-sharíf, اهالي و موالي ahálí-u-maválí. — *adj.* شريف sharíf, اشرف ashraf, عمده 'umdah, بزرگ buzurg, اصيل asíl, نجيب najíb, پاك نژاد pák-nizhád, کبير kabír, مجيد mujíd, کريم karím, عالي 'álí, عاليشان 'álí-shán, عاليجاه 'álí-jáh.—(*Grand*) جليل jalíl, شگرف shigarf, عالي 'álí, جزيل jazíl, اعلى a'lá, مکرم mukarram.

Nobleman, *subs.* بزرگ buzurg, بزرگزاده buzurg-zádah, امير amír, پاك نژاد pák-nizhád.

Nobleness, *subs.* نجابت najábat, شرافت sharáfat, بزرگي buzurgí, بزرگواري buzurg-várí, اصالت asálat, اصلمندي asl-mandí, رفاعت rafá'at, کرامت karámat, مجد majd, تشريف tashríf, پاك نژادي pák-nizhádí.

Noblesse, *subs.* شرفا shurafá, اشراف ashráf, امرا umará, خواص khaváss, برايا baráyá, اعيان a'yán, ارکان دولت arkán-i-daulat, بزرگان buzurgán, موالي maválí, اکابر akábir, نجبا nujabá, عظما 'uzamá.

Nobly, *adv.* اميرانه amíránah, شريفانه sharífánah, مکرماً mukarraman, نجيبانه najíbánah, از روي اصلمندي az-rúy-i-asl-mandí, بزرگانه buzurgánah, کريمانه karím-ánah.

Nobody, *subs.* هيچکس hích-kas.

Nocent, *adj.* مضر muzirr, آفتناك áfat-nák, رنج آور ranj-ávar, آسيب بخش ásíb-bakhsh, ضرر رسان zarar-rasán, مفسد mufsid.

Noctambulation, *subs.* خواب گردي kháb-gardí, منام خيزي manám-khízí, خواب راه روي kháb-ráh-raví, شب روي shab-raví.

Noctambulist, *subs.* خواب گرد kháb-gard, منام خيز manám-khíz, خواب راه رو kháb-ráh-rau, شب رو shab-rau, خوابيده شب روان khábídah-shab-raván.

Noctilucous, *adj.* شب تاب shab-táb, شب درخش shab-dirakhsh, شب فروز shab-furúz.

Noctivagant, *adj.* شب آواره shab-ávárah, شب گرد shab-gard, شب رو shab-rau, شب شکار shab-shikár.

Nocturn, *subs.* تهجد tahajjud, شب خيزي shab-khízí, سحر خيزي sahar-khízí, دعائي نيم شب du'á-i-ním-shab, دعائي سحر du'á-i-sahar.

Nocturnal, *adj.* شبي shabí, هر شبه har-shabah, ليلي lailí, بوقت شب bi-vaqt-i-shab.—(*Nocturnal tales*) سمر samar, مسامره musámarah, افسانه شب afsánah-i-shab.

Nocturnally, *adv.* شبانه shabánah, ليلاً lailan.

Nocuous, *adj.* آزار رسان ázár-rasán, مؤلم mülim, مضر muzirr, رنج آور ranj-ávar, ضرر ده zarar-dih.

Nod, *subs.* جنبش jumbish, سر جنباني sar-jumbání, تکان takán, اشاره ishárah, حرکت harakat.

Nod, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, حرکت دادن harakat dádan, تکان دادن takán dádan, کج کردن kaj kardan, مائل ساختن máil sákhtan.—*intrans.* اشاره کردن ishárah kardan, سر جنباندن sar jumbándan, سر تکان دادن sar-takán dádan, ايما کردن ímá kardan.—(*Drowse*) چرت زدن churt zadan, پينکي زدن pínakí zadan, خواب رفتن kháb raftan.

Nodal, *adj.* عقدي 'uqdí, حدي haddí, منتهاي muntahá'í, سر حدي sar-haddí, نهايتي nihávatí, آخري ákhirí. —(*Medical term*) نزد بر آمدگي nazd-i-bar-ámadagí.—(*Astronomical term*) بزنگاهي bi-zan-gáhí, ملتقاي multaqáí.

Nodated, *adj.* گره دار girih-dár, پر عقد pur-'uqd, متشعب mutasha''ib, منشعب munsha'ib, منحني munhaní.

Nodder, *subs.* سر جنبان sar-jumbán, سر تکان ده sar-takán-dih, اشاره کن ishárah-kun, ايما نما ímá-nimá, ميل ده mail-dih.—(*Drowsy person*) چرت زن churt-zan, پينکي زن pínakí-zan, خواب آلود kháb-álúd, متناوم mutanávim, متثاوب mutasávib.

Noddle, *subs.* سر sar, کله kallah, فك fuk.

Noddy, *subs.* کودن kaudan, سفيه safíh, احمق ahmaq, ابله ablah, خل دمنك khul-damank.

Node, *subs.* عقده 'uqdah, گره girih.—(*Medical term*) بر آمدگي bar-ámadagí, ورم varam, آماس ámás.—(*Astronomical term*) ملتقا multaqá, بزنگاه bi-zan-gáh.

Nodose, *adj.* گره دار girih-dár, گره گرهي girih-girihí, عقده دار 'uqdah-dár, ازگ دار azhag-dár.

Nodosity, *subs.* گرهداري girih-dárí, عقده داري 'uqdah-dárí, ازگ ازگي azhag-azhagí.—(*Medical term*) آردك árdak, آهکه áhakah.

Nodular, *adj.* گره مانند girih-mánand, عقده وش 'uqdah-vash, ازگ سا azhag-sá.

Nodule, *subs.* لکه lukkah, بر آمدگي bar-ámadagí, گوك guvak, گرهچه girihchah, عقده چه 'úqdahchah.

Nodus encephalus (*Anatomical term*), *subs.* پل دماغ pul-i-dimágh.

Noggin, *subs.* کاسه چوبي kásah-i-chúbí, قدح چوبي qadah-i-chúbí, پياله چوبي piyálah-i-chúbí.

Nogging, *subs.* اجرگاه ajur-gáh, اجر دان ajur-dán, جا اجر já-i-ajur, حصار آجر hissár-i-ájurr.

Noise, *subs.* (*Sound*) آواز áváz, آوازه ávázah, صدا sidá, صوت saut, بانگ bang.—(*Clamour*) شور shúr, شورش shúrish, بانگ báng, غوغا ghaughá, فرياد firyád, ولوله

valvalah, هنگامه hangámah, هائي هوئي há,í-hú,í, شماته shamátah, دمدمه damdamah, گير و دار gír-u-dár, گلبانگ gulbáng.—(*To make a noise*) همهمه كردن ham-hamah kardan, شورش كردن shúrish kardan, فرياد بر آوردن firyád bar-ávardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, هائي هوئي كردن há,í-hú,í kardan, شماته نمودن shamátah nimúdan, شات و شد كردن shát-u-shud kardan, اشتلم كردن ushtulum kardan, شلوك كردن shulúk kardan (*vulg.*).—(*Cry out*) آواز كردن aváz kardan, صدا دادن sidá dádan, فرياد زدن firyád zadan, داد زدن dád zadan.—(*Do not make a noise*) صدا مده sidá-ma-dih, داد مزن dád-ma-zan.

Noise, *verb trans.* پهن كردن pahn kardan, شهرت دادن shuhrat dádan, مشهور ساختن mashhúr sákhtan, باطراف رسانيدن ba-atráf rasánídan.—*intrans.* صدا كردن sidá kardan, آواز دادن áváz dádan, بانگ نمودن báng nimúdan.

Noiseless, *adj.* بي آواز bí-áváz, خاموش khámúsh, بي صدا bí-sidá, ساكت sákit, سامت sámit.

Noisily, *adv.* باواز bi-áváz, با غوغا bá-ghaughá, بصدائي بلند bi-sidá,í-i-buland, بطور فرياد bi-taur-i-firyád.

Noisiness, *subs.* آواز داري áváz-dárí, صدا دهي sidá-dihí, پر غوغائي pur-ghaughá,í, فرياد زني firyád-zaní.

Noisome, *adj.* متعفن muta'affin, زيان ور ziyán-var, زيانكار ziyán-kár, مضر muzirr, ضرر انگيز zarar-angíz, موذي müzí, ضاره zárrah, منتن muntin.

Noisomely, *adv.* متعفنانه muta'affinánah, منتنانه muntinánah, بر سبيل اضرار bar-sabíl-i-izrár, بطريق ايذا bi-taríq-i-ízá-rasání, نا پسندانه ná-pasandánah.

Noisomeness, *subs.* ضرر zarar, زيانكاري ziyán-kárí, زيان ziyán, آزار ázár, تعفن ta'affun, مضري muzirrí, مكروهي makrúhí, بد برئي bad-bar,í, عفونت 'ufúnat, منفوري manfúrí, بدي badí, ايذا ízá.

Noisy, *adj.* (*Persons*) غوغائي ghaughá,í, صدا دار sidá-dár, آواز دار áváz-dár, فريادي firyádí.—(*Place*) پر غوغا pur-ghaughá.—(*Noisy fellow*) معربد mu'arbid, نبار nabbár.

Nolens volens, *adv.* طوعاً و كرهاً tau'an-va-kurhan, خواسته نخواسته khástah-na-khástah, مخواه خواه kháh-ma-kháh, نا چار ná-chár.

Noli me tangere (*Malignant lupus*), *subs.* سرطان بلدي saratán-i-baladí.

Nolle prosequi, (*Legal term*) توقف tavaqquf, توقيف tauqíf.

Nomad, *subs.* (*Wandering tribe of Persia*) ايل ill, ال íl (*pl.* الجات ilyát).—(*A man of a nomadic tribe*) الياتي ilyátí, صحرا نشين sahrá-nishín, اهل عشائر ahl-i-asháïr, اهل وبر ahl-i-vabar, چادر نشين chádar-nishín, خيمه نشين khímah-nishín, خانه بدوش khánah-bi-dúsh.

Nomadic, *adj.* بدوي badaví, بادیه نشين bádiyah-nishín, چادر نشين chádar-nishín, خيمه نشين khímah-nishín, صحرا نشين sahrá-nishín, الياتي ilyátí, خانه بدوش khánah-bi-dúsh.

Nomadism, *subs.* بدويت badavíyat, بادیه نشيني bádiyah-nishíní, چادر نشيني chádar-nishíní, خيمه نشيني khímah-nishíní, صحرا نشيني sahrá-nishíní, ايليات گري ílyát-garí.

Nomadize, *verb,* صحرا گردي كردن sahrá-gardí kardan, پي چراگاه گشتن pay-i-charágáh gashtan, چادر نشين شدن chádar-nishín shudan, ايليات گري كردن ílyát-garí kardan.

Nombles, *subs.* امعا غزال ama'á-i-ghazál, شكنبه و روده shikambah va rúdah-i-áhú.

Nom de plume, *subs.* اسم عملي ism-i-'amalí, تخلص takhallus.

Nomenclator, *subs.* نام نه nám-nih, نام بخش nám-bakhsh, اسم گذار ism-guzár, تسميه كن tasmiyah-kun.

Nomenclature, *subs.* فهرست اسامي fihrist-i-asámí, دفتر اسما daftar-i-asmá, لغت lughat, فرهنگ farhang.

Nomial, *subs.* اصطلاحي در هندسه istiláhí-dar-hindasah, اسم ism.

Nominal, *adj.* اسمي ismí, فرضي farzí, خيالي khiyálí.

Nominalist, *subs.* تسميه دان tasmiyah-dán, اسما بين asmá-bín, قائل اسم بي مسمي qáïl-i-ism bí-musammá, معتقد اسم صرف mu'taqid-i-ism-i-sarf.

Nominally, *adv.* اسماً isman.

Nominate, *verb,* تسميه كردن tasmiyah kardan.—(*Appoint*) توجيه نمودن taujíh nimúdan, تعيين كردن ta'yín kardan, گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), نامزد ساختن nám-zad sákhtan.

Nomination, *subs.* تسميه tasmiyah, عهد 'ahd (*pl.* عهود uhúd).—(*Appointment*) تعيين ta'yín, نامزد nám-zad, نصب nasb.—(*I have just got a nomination to the service*) تازه بخدمت نامزد شده‌ام tázah bi-khidmat nám-zad shudah-am.

Nominative, *subs.* فاعل fá'il, اسم فاعل ism-i-fá,il.—*adj.* فاعلي fá'ilí, مجرد mujarrad, مبتدا mubtadá.—(*Nominative case*) حالت فاعليت hálat-i-fá'ilíyat, حالت فاعلي hálat-i-fá'ilí.

Nominator, *subs.* نام بر nám-bar, تعيين كن ta'yín-kun, نصب نما nasb-nimá, گمارنده gumárandah, نام زد ساز nám-zad-sáz.

Nominee, *subs.* تعيين يافته ta'yín-yáftah, گماشته gumáshtah, منصوب mansúb, نامزد شده nám-zad-shudah, نامبرده nám-burdah.

Nomography, *subs.* ناموس نويسي námús-nivísí, بيان آيين bayán-i-áyín, قانون نامچه qánún-námchah, شرعه shir'ah.

Nonage, *subs.* خورد سالي khurd-sálí, صغر السن sighru 's-sinn, كوچكي kúchikí, كودكي kúdakí, صبا sabá, بچگي bachchagí.

Nonagerian, *subs.* شخص نود ساله shakhs-i-navad-sálah, پير نود ساله pír-i-navad-sálah.

Nonagesimal, *adj.* نودم navadam, نودي navadí, تسعيني tis'íní.—(*Astronomical term*) درجه اعلا a'lá-darajah.

Non-attendance, *subs.* خدمتي نا ná-khidmatí, عدم توجه 'adam-i-tavajjuh, پرستاني نا ná-parastání, حاضري ná-házirí.

Nonce, *subs.* هيچ بار hích-bár, همين دفعه hamín-daf'ah, يك بار yak-bár, يك دفعه yak-daf'ah.

Nonchalance, *subs.* تكاهل takáhul, غفلت ghuflat, غافلي gháfilí, تغافل tagháful, كسالت kasálat, رخاوت rakhávat, سستي sustí, اهمال ihmál, سردي sardí, مساهله musáhalah, بي پروائي bí-parvá,í, بي ميلي bí-mailí, تعلل ta'allul.

Nonchalant, *adj.* غافل ghágil, كسلان kaslán, كاهل káhil, سست sust, سرد sard, متهاون mutaháwin, بي پروا bí-parvá, بيميل bí-mail.

Non-commissioned, *adj.* نا مأمور ná-mámúr, منصوب ná-mansúb, زير دست zír-i-dast, كوچك kúchik, در درجه پست dar-darajah-i-past.

Non-committal, *subs.* نا مرهوني ná-marhúní, مجبوري ná-majbúrí, عدم اقرار 'adam-i-iqrár, نا قائلي ná-qáïlí.—*adj.* نا مرهون ná-marhún, نا مجبور ná-majbúr, بي اقرار bí-iqrár, نا قائل ná-qáïl.

Non-communion, *subs.* عدم اشتراك 'adam-i-ishtirák, عدم اتحاد 'adam-i-ittihád, عدم معاشرت 'adam-i-mu-'ásharat, بي معاملگي bí-mu'ámalagí, عدم تردد 'adam-i-taraddud.

Non-compliance, *subs.* عدم موافقت 'adam-i-muvá-faqat, عدم همراهي 'adam-i-ham-ráhí, نا همراهي ná-ham-ráhí, عدم التفات 'adam-i-iltifát, عدم قبول 'adam-i-qabúl, عدم تراضي 'adam-i-tarází, نا رضا مندي ná razá-mandí, اختلاف ikhtiláf.

Non-compliant, *adj.* بي موافقت bí-muváfaqat, نا همراه ná-ham-ráh, بي التفات bí-iltifát, قبول نا كن qabúl-ná-kun, نا راض ná-ráz.

Non-compos, *adj.* مخبط mukhabbat, مخبل mukhab-bal, بيعقل bí-'aql, بيوقوف bí-vuqúf, مجنون majnún, شوريده shúrídah, نا دان ná-dán.

Non-concurrence, *subs.* عدم موافقت 'adam-i-muvá-faqat, عدم همراهي 'adam-i-ham-ráhí, نا همراهي ná-ham-ráhí, عدم التفات 'adam-i-iltifát, عدم قبول 'adam-i-qabúl, عدم تراضي 'adam-i-tarází, نا رضا مندي ná razá-mandí, اختلاف ikhtiláf.

Non-concurrent, *adj.* نا موافق ná-muváfiq, نا متحد ná-muttahid, بي تراضي bí-tarází, نا همراه ná-hamráh.

Non-conducting, *adj.* غير ناقل ghair-i-náqil, غير معبر ghair-i-mu'abbir, غير مجوز ghair-i-mujavviz, عبور نا ده 'ubúr-ná-dih, نا گذران ná-guzrán.

Non-conductor, *subs.* غير نقال ghair-i-naqqál, نا منقل ná-munaqqil, نا معبر ná-mu'abbir, نا مجوز ná-mujavviz, عبور نا ده 'ubúr-ná-dih, غير منفذ ghair-i-munfiz.

Non-conforming, *adj.* غير متفق ghair-i-muttafiq, نا متفق ná-muttafiq, نا مشابه ná-mushábih, بي شباهت bí-shabáhat, نا مساوي ná-musáví, غير مماثل ghair-i-mumásil.

Non-conformist, *subs.* نا مماثل ná-mumásil, نا موافق ná-muváfiq, نا مطابق ná-mutábiq, غير متفق ghair-i-muttafiq, غير مشابه ghair-i-mushábih, نا متشبه ná-mutashabbih.

Non-conformity, *subs.* عدم تشبه 'adam-i-tashabbuh, عدم موافقت 'adam-i-muváfaqat, نا مماثلي ná-mumá-silí, نا موافقي ná-muváfiqí.

Non-contagion, *subs.* بي سرايتي bí-siráyatí, نا موثري ná-müassirí, عدم نفوذ 'adam-i-nufúz.

Non-contagious, *adj.* بي سرايت bí-siráyat, نا سرايت كن ná-siráyat-kun, غير مسري ghair-i-musrí, نا موثر ná-müassir, غير نافذ ghair-i-náfiz.

Non-content, *adj.* غير راضي ghair-i-rází, رافض ráfiz, رد كننده radd-kunandah, قبول نا كننده qabúl-ná-kunandah.

Nondescript, *subs.* غير موصوف ghair-i-mausúf, خارج از شرح khárij-az-sharh, تقرير برمدار taqrír-bar-ma-dár. —*adj.* وصف نا پذير vasf-ná-pazír, نا گفتني ná-guftaní, صعب البيان sa'bu 'l-bayán.

None, *adj.* هيچ نه hích-nah, لا شي lá-shai, هيچ كدام hích-kudám, هيچ يك hích-yak, احدي نه ahdí-nah.

Non-elect, *adj.* نا منتخب ná-muntakhab, نا مرتضي ná-murtazá, نا گزيده ná-guzídah, نا مختار ná-mukhtár, نا مقبول ná-maqbúl, نا مخلص ná-mukhlas.

Non-electric, *adj.* ناقل كهربائيت náqil-i-kah-rubá,í-yat, منفذ كهربائيت munfiz-i-kah-rubá,íyat.

Nonentity, *subs.* نيستي nístí, عدم 'adam, نا بودي ná-búdí, فنا faná.—(*He is a nonentity*) او كالعدم است ú kál-'adam ast.

Non-essential, *adj.* غير اصلي ghair-i-aslí, دون اصلي dún-i-aslí, نا عمده ná-'umdah, خارج از ذات khárij-az-zát, غير مهم ghair-i-muhimm, عوضي 'ivazí.

Non-essentially, *adv.* بدون ملاحظه حقيقت bidún-i-muláhazah-i-haqíqat, قطع نظر از امور اصليه qat'-i-nazar-az-umúr-i-aslíyah.

Nonesuch, *subs.* بي نظير bí-nazír, بي ند bí-nidd, بي مثل bí-misl, بي مانند bí-mánand.

Non-existence, *subs.* نيستي nístí, عدم 'adam, نا بودي ná-búdí, فنا faná, نا موجودي ná-maujúdí.

Non-existent, *adj.* نيست níst, منعدم mun'adim, نا بود ná-búd, نا موجود ná-maujúd, معدوم ma'dúm.

Non-exportation, *subs.* عدم حمل 'adam-i-haml, عدم نقل 'adam-i-naql, بار نا كني bár-ná-kuní, ترك حمل و نقل tarak-i-haml-va-naql, بيرون نا فرستي bírún-ná-firistí.

Non-fulfilment, *subs.* عدم ايفا 'adam-i-ífá, عدم تكميل 'adam-i-takmíl, بجا نياوري bi-já-ní-ávarí, نقص naqz, نكث niks.

Nonillion, *subs.* نه هزار هزار هزار nah-hazár-hazár-hazár, نه مليون مليون nah-milíyún-milíyún (European).

Non-importation, *subs.* عدم ادخال 'adam-i-iddikhál, عدم ايراد 'adam-i-írád, داخل نياوري dákhil-ní-ávarí, ترك جنس آوري tark-i-jins-ávarí.

Non-juror, *subs.* غير حليف ghair-i-halíf, رافضي rá-fizá, ناكث nákis, غير مبائع ghair-i-mubáï'.

Non-observance, *subs.* عدم ملاحظه 'adam-i-muláha-zah, ترك لحاظ tark-i-liház.

Non-observant, *adj.* غير ملاحظ ghair-i-muláhiz, بي لحاظ bí-liház.

Non-official, *subs.* غير نوكر ghair-i-naukar.—*adj.* غير رسمي ghair-i-rasmí, غير مرسوم ghair-i-marsúm.

Nonpareil, *subs.* بي همتائي bí-ham-tá,í, بي نظيري bí-nazírí, بي مثلي bí-mislí.—(*Printer's type*) حرف چاپ harf-i-cháp, حرف طبع harf-i-tab'.

Non-payment, *subs.* عدم توفيه 'adam-i-taufiyah, عدم تأديه 'adam-i-tädiyah, ادا نا كني adá-ná-kuní, تسليم نا نمائي taslím-ná-nimá,í, عدم تسليم 'adam-i-taslím.

Nonplus, *subs.* غمه ghummah, كار بسيار دشوار kár-i-bisyár-dushvár, اشكال سخت ishkál-i-sakht, مايه حيرت máyah-i-hairat, معما mu'ammá.

Nonplus, *verb,* عاص كردن 'ás kardan, حيران ساختن hairán sákhtan, ديوانه گردانيدن dívánah gardánídan, در اشكال افكندن dar ishkál afkandan, توقيف كردن tauqíf kardan, اسكات نمودن iskát nimúdan, خاموش كردن khámúsh kardan.

Non-production, *subs.* هاصل نا دهي hásil-ná-dihí, بي حاصلي bí-hásilí, عدم اثمار 'adam-i-ismár, نا مثمري ná-musmirí, بي انتاجي bí-intájí.

Non-residence, *subs.* عدم سكونت 'adam-i-sukúnat, ترك استقرار tark-i-istiqrár, عدم مأوي گيري 'adam-i-mävá-gírí, بي حضوري bi-huzúrí, نا نشستي ná-nishastí.

Non-resident, *adj.* غير ساكن ghair-i-sákin, بي استقرار bí-istiqrár, غير حاضر ghair-i-házir, غائب ghá'ib, بي سكني bí-sukná.

Non-resistance, *subs.* عدم مقاومت 'adam-i-muqáva-mat, ترك ستيزه tark-i-sitízah, نا مخالفي ná-mukhá-lifí, تسليم صرف taslím-i-sarf.

Non-resistant, *adj.* غير مقاوم ghair-i-muqávim, بي ستيزه bí-sitízah, نا مخالف ná-mukhálif, با تسليم bá-taslím.

Nonsense, *subs.* پوچ púch, چرند charand, عبث 'abas, بيهودگي bíhúdagí, مهمل muhmal, ياوه yávah, هرزه harzah, هرزگي harzagí, لغو laghv, هذيان hazyán, جفنگ jafang, ليچار líchár, حرف مفت harf-i-muft, سفاهت safáhat, ژاژ zházh, بي معني bí-ma'ní, پر و پوچ par-u-púch.—(*This is nonsense*) اين پشم است ín pashm ast (*lit.* This is wool).—(*To talk nonsense*) چرند گفتن charand guftan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, پوچ گفتن púch guftan, ليچار گفتن líchár guftan, برغول كردن burghúl kardan, ژاژ خسايدن zházh khisáídan, ياوه گفتن yávah guftan, جفنگ گفتن jafang guftan, حرف مفت زدن harf-i-muft zadan.

Nonsensical, *adj.* احمق ahmaq, بيوقوف bí-vuqúf, جفنگ jafang, چرند charand.—(*Nonsensical sayings*) چرند پرندها charand-parandhá.

Nonsensically, *adv.* بدون معني bidún-i-ma'ní, بطور بي معني bi-taur-i-bí-ma'ní, بطرز چرند bi-tarz-i-charand, از روي جفنگ گوئي az-rúy-i-jafang-gú,í.

Nonsensicalness, *subs.* جفنگي jafangí, بيهودگي bí-húdagí, بطلان butlán, ياوگي yávagí, سفاهت safáhat, بلاهت baláhat, حماقت himáqat.

Non-sensitive, *adj.* بي ادراك bí-idrák, بي احساس bí-ihsás, بي خيال bí-khiyál, بي شعور bí-shu'úr, غير مدرك ghair-i-mudrik.

Non-sequitur, (*Phrase*) بر نمي آيد bar-na-mí-áyad, نتيجه آن نيست natíjah án ní'st.

Nonsuit, *subs.* عدم حضور در محكمه 'adam-i-huzúr dar mahkumah, نا حاضري مدعي ná-házirí-i-mudda'í.

Nonsuit, *verb,* بي ادعا ساختن bí-iddi'á sákhtan, رد ادعا نمودن radd-i-iddi'á nimúdan, بي حق گردانيدن bí-haqq gardánídan.

Non-user, *subs.* ترك استعمال tark-i-isti'mál, عدم استعمال 'adam-i-isti'mál, ترك عمل tark-i-'amal, بيكاري bí-kárí, غفلت از شغل ghuflat-az-shughl.

Noodle, *subs.* احمق ahmaq, كودن kaudan, ابله ablah, سفيه safíh, گول gúl, خل دمنك khul-damank.

Nook, *subs.* منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), خلل khalal, گوشه gúshah, زاويه záviyah (*pl.* زوايا zaváyá), كنج kunj.—(*Nooks and crannies*) خلل و فرج khalal-va-farj.

Noon, *subs.* ظهر zuhr, نيمروز ním-rúz, نصف النهار nis-fu 'n-nahár, دو پهر dú-pahar, ضحي zuhá.

Noon-day, *subs.* نيمه روز nímah-rúz, ظهر zuhr, وقت ظهر vaqt-i-zuhr, چاشتگاه chásht-gáh, وسط نهار vasat-i-nahár, نصف النهار nisfu 'n-nahár, ضحي zuhá.—*adj.* نيمروزي ním-rúzí, نصف النهاري nisfu 'n-naháří, ظهري zuhrí, چاشتگاهي chásht-gáhí, ضحاي zuháí.

Nooning, *subs.* قيلوله qailúlah, خواب نيمروز kháb-i-

ním-rúz, نیم روز ; آرام چاشتگاه árám-i-chásht-gáh, نوم در وسط نهار naum-dar-vasat-i-nahár.

Noon-tide, *subs.* نیمه روز nímah-rúz, ظهر zuhr, وقت ظهر vaqt-i-zuhr, چاشتگاه chásht-gáh, وسط نهار vasat-i-nahár, نصف النهار nisfu 'n-nahár, ضحی zuhá.—*adj.* نیمروزی ním-rúzí, نصف النهاری nisfu 'n-naháří, ظهری zuhrí, چاشتگاهی chásht-gáhí, ضحای zuháí.

Noose, *subs.* کمند kamand, دام dám, شبکه shabakah, فخ fakhkh.

Noose, *verb*, کمند انداختن kamand andákhtan, بکمند آوردن bi-kamand ávardan, بدام آوردن bi-dám ávardan.

Nor, *conj.* نه nah, و نه va-nah, و لا va-lá.

Normal, *adj.* معتاد mu'tád, طبعی tab'í, سبق sabq, رسمی rasmí, عادی 'ádí, قانونی qánúní, با قاعده bá-qá'idah.—(*Medical term*) غریزی gharízí.—(*Normal school*) مکتب معلم گری maktab-i-mu'allim-garí, مکتب تعلیم آموزی maktab-i-ta'lím-ámúzí, مدرس خانه mudarris-khánah, معلم خانه mu'allim-khánah.

Norman, *subs.* اهل نارمندی ahl-i-nármandí (European), ساکن نارمندی sákin-i-nármandí (European), باشنده نارمندی báshandah-i-nármandí (European).—*adj.* نارمندی nármandí (European), متعلق بنارمندی muta'alliq-bi-nármandí (European), متعلق باهل نارمندی muta'alliq-bi-ahl-i-nármandí (European).

Norography, *subs.* تعریف امراض ta'ríf-i-amráz, بیان امراض bayán-i-amráz.

Norns, *subs.* تقدیرات ثلاث taqdírát-i-salás, قضایائی سه گانه qazáyá,í-sih-gánah.

Norse, *subs.* لسان اهل شمال lisán-i-ahl-i-shimál, زبان اسکندناوی zabán-i-askandanávi (European), زبان قدیم اسکندناویا zabán-i-qadím-i-askandanávi (European).

North, *subs.* شمال shimál.—*adj.* شمالی shimálí.

North-east, *subs.* شمال شرق shimál-sharq, شرق شمال sharq-shimál.—*adj.* شرق شمالی sharq-shimálí, شمال شرقی shimál-sharqí, ما بین شمال و مشرق má-bain-i-shimál va mashriq, متعلق بشمال شرق muta'alliq-bi-shimál-sharq, متوجه بشمال شرق mutavajjih-bi-shimál-sharq.

North-easterly, *adj.* شرق شمالی sharq-shimálí, شمال شرقی shimál-sharqí, متعلق بشمال شرق muta'alliq-bi-shimál-sharq, متوجه بشمال شرق mutavajjih-bi-shimál-sharq.—*adv.* از جانب شرق شمال az-jánib-i-sharq-shimál, بطرف شرق شمال bi-taraf-i-sharq-shimál.

North-eastern, *adj.* شرق شمالی sharq-shimálí, شمال شرقی shimál-sharqí, متعلق بشمال شرق muta'alliq-bi-shimál-sharq, متوجه بشمال شرق mutavajjih-bi-shimál-sharq.

Norther, *subs.* باد شمال bád-i-shimál, باد شدید شمال bád-i-shadíd-i-shimál, طوفان شمالی túfán-i-shimálí.

Northerly, *adj.* شمالی shimálí.—*adv.* شمالاً shimálan, از شمال az-shimál, از جانب شمال az-jánib-i-shimál, بطرف شمال bi-taraf-i-shimál.

Northern, *adj.* شمالی shimálí.

Northerner, *subs.* باشنده قطب شمال báshandah-i-qutb-i-shimál, شمالی shimálí, اهل شمال ahl-i-shimál, ساکن شمال sákin-i-shimál.

Northing, *subs.* شمالیت shimálíyat, مسافت شمالی musáfat-i-shimálí, بعد شمال bu'd-i-shimál.

Northman, *subs.* مردم شمال mardam-i-shimál, شمالی shimálí, ساکن اقلیم شمالی sákin-i-iqlím-i-shimálí, اسکندناوی askandanávi (European).

North pole, *subs.* قطب شمال qutb-i-shimál.

North star, *subs.* قطب qutb, قطب شمال qutb-i-shimál, ستاره شمال sitárah-i-shimál.

Northward, *adj.* شمالی shimálí, متوجه بجانب شمال mutavajjih-bi-jánib-i-shimál.—*adv.* بسوی شمال bi-suví-i-shimál, بطرف شمال bi-taraf-i-shimál, بجانب شمال bi-jánib-i-shimál.

North-west, *subs.* شمال غرب shimál-gharb, غرب شمال gharb-shimál.—*adj.* شمال غربی shimál-gharbí, غرب شمالی gharb-shimálí, ما بین شمال و مغرب má-bain-i-shimál va maghrib.

North-westerly, *adj.* شمال غربی shimál-gharbí, غرب شمالی gharb-shimálí, ما بین شمال و مغرب má-bain-i-shimál va maghrib.—*adv.* از جانب شمال غربی az-jánib-i-shimál-gharbí, بطرف غرب شمالی bi-taraf-i-gharb-shimálí, از ما بین شمال و مغرب az-má-bain-i-shimál-va-maghrib.

North-western, *adj.* شمال غربی shimál-gharbí, غرب شمالی gharb-shimálí, متعلق بشمال غرب muta'alliq-bi-shimál-gharb, در شمال غرب dar-shimál-gharb, طرف غرب شمال taraf-i-gharb-shimál.

North wind, *subs.* باد شمال bád-i-shimál, باد شدید شمال bád-i-shadíd-i-shimál, طوفان شمالی túfán-i-shimálí.

Norwegian, *subs.* نارویجی nárvíjí (European), باشنده ناروی báshandah-i-nárví (European), مردم ناروی mardum-i-nárví (European), ساکن ناروی sákin-i-narví.—*adj.* نارویجی nárvíjí.

Nose, *subs.* بینی bíní, انف anf, دماغ dimágh.—(*Pug-nose*) اخنس akhnas.—(*Tip of nose*) نوك بینی nauk-i-bíní.—(*Bridge of nose*) بر آمدگی بینی bar-ámadagí-i-bíní.—(*Upper part of nose*) دماغ dimágh.—(*Middle of the nose*) نثره nasarah.—(*Hawk-nose*) دماغ کج dimágh-i-kaj, کج بینی kaj-bíní.—(*Snub-nosed*) پهن بینی pahn-bíní, افطس aftas. — (*He leads him by the nose*) بتصنیفش میرقصد bi-tasníf-ash-mí-raqsad.—(*He pays*

for it through the nose) بدشواري از عهده آن بيرون خواهد آمد bi-dushvárí az ‘uhdah-i-án bírún kháhad ámad.—(*To speak through the nose*) از دماغ حرف زدن az dimágh harf zadan.—(*Tip*) نوك nauk, سر sar, دم dum, نهايت niháyat, رأس räs.—(*Scent as dogs after game*) بو bú, شامه shámah.—(*Acumen*) فراست firásat, هوش húsh, كرم كاري kirm-i-kárí.

Nose, *verb*, (*Smell as a dog*) بو كشيدن *or* بردن bú kashídan *or* burdan, پي بردن pay burdan, عقب كردن ‘aqib kardan.—(*Oppose to the face*) مواجهه كردن muvájahah kardan, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, روبرو ايستادن rú-bi-rú ístádan, ممانعت كردن mumána‘at kardan.—(*Lead blindly*) از راه بردن az ráh burdan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan, تسخير كردن taskhír kardan.

Nose-bag, *subs.* (*Of a horse*) توبره túbarah, جو خوري jau-khurí, كمامه kimámah (*pl.* كمام kimám).

Nose-bleed, *subs.* خون دماغ khún-i-dimágh, دم الانف damu ’l-anf.

Nosegay, *subs.* گلدسته gul-dastah, دسته گل dastah-i-gul.

Nose-ring, *subs.* حلقه بيني halqah-i-bíní, خزام khizám, برسن bursan (*obs.*).

Nosological, *adj.* متعلق بعلم امراض muta‘alliq bi-‘ilm-i-amráz, بسته ببيان امراض bastah-bi-bayán-i-amráz.

Nosologist, *subs.* مرض شناس marz-shinás, مرض دان marz-dán, عالم امراض ‘álim-i-amráz.

Nosology, *subs.* مرض شناسي marz-shinásí, مرض داني marz-dání, علم امراض ‘ilm-i-amráz, بيان امراض bayán-i-amráz.

Nostalgia, *subs.* حب وطن habb-i-vatan, درد غربت dard-i-ghurbat, هجران hijrán, بيماري فراق bímárí-i-faráq, رنج دوري ranj-i-dúrí.

Nostalgic, *adj.* حب وتني habb-i-vatání, درد غربتي dard-i-ghurbatí, هجراني hijrání, مهاجرتي muhájaratí, فراقي faráqí.

Nostril, *subs.* پره بيني parrah-i-bíní, سوراخ بيني súrákh-i-bíní, لوله دماغ lúlah-i-dimágh, ناي بيني náy-i-bíní, منخر minkhir.—(*Septum, or division of the nostrils*) خيشيم khaishím, خيشوم khaishúm.—(*This man stinks in everyone’s nostrils*) اين مرد مف دماغ هركس ميشود ín mard muf-i-dimágh-i-har-kas-mí-shavad.

Nostrum, *subs.* دوائي مجهول الاجزا davá,í-i-majhúlu ’l-ajzá, درمان نا معروف darmán-i-ná-ma‘rúf, دوائي بازاري davá,í-i-bázárí.

Not, *adv.* نه nah, نا ná, لا lá, غير ghair, ما má, ني nai. —(*Not at all*) اصلاً aslan, مطلقاً mutlaqan, هيچ hích, نه خير nah-khair, حاشا و كلا háshá va kallá, بهيچ وجه bi-hích vajh, قطعاً qat‘an, هرگز hargiz.—(*He is not at all bashful*) او مطلقاً خجالت نمي فهمد ú mutlaqan khijálat na-mí-fahmad.—(*Not much*) نه چندان nah-chandán.—(*Not a little*) نه كمي nah-kamí, نه قليل nah-qalíl.—(*Not to say that he is a fool*) قطع نظر از اينكه احمق است qat‘-i-nazar az ín kih ahmaq ast.

Nota bene, (*Adverbial expression*) خوب رسيدگي كن khub-rasídagí-kun, پاكيزه ملاحظه نما pákízah mulá-hazah-nimá.

Notable, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma‘rúf, نامي námí, نامور nám-var, ممتاز mumtáz, متشخص mutashakhkhis.—(*Noteworthy*) قابل ذكر qábil-i-zikr, قابل ملاحظه qábil-i-muláhazah, قابل لحاظ qábil-i-liház.—(*Active*) چالاك chálák, چابك chábuk, زرنگ zaring, سرعت مند sur‘at-mand, شاطر shátir.—(*Industrious*) زحمتي zahmatí, كار دوست kár-dúst, محنت كش mihnat-kash, رنج بر ranj-bar.—(*Notables*) شرفا shurafá, اشراف ashráf, امرا umará, خواص khaváss, برايا baráyá, اعيان a‘yán, اركان دولت arkán-i-daulat, بزرگان buzurgán, موالي maválí, اكابر akábir, نجبا nujabá, عظما ‘uzamá.

Notableness, *subs.* شهرت shuhrat, عيان ‘iyán, ناموري nám-varí, معروفي ma‘rúfí, ممتازي mumtází.—(*Activity*) چالاكي chálákí, چابكي chábukí, زرنگي zaringí, سرعتمندي sur‘at-mandí, شطارت shatárat.—(*Industry*) محنت كشي mihnat-kashí, زحمت كشي zahmat-kashí, رنج بري ranj-barí, تعب ta‘b, نصب nasb.

Notably, *adv.* (*Memorably*) بطور اشتهار bi-taur-i-ishtihár, بطرز ناموري bi-tarz-i-nám-varí, بطريقي قابل ذكر bi-taríqí-i-qábil-i-zikr, ممتازانه mumtázánah.—(*Actively*) چالاكانه chálákánah, چابكانه chábukánah, بطور زرنگي bi-taur-i-zaringí, سرعتمندانه sur‘at-mandánah, شاطرانه shátiránah.—(*Industriously*) محنت كشانه mihnat-kashánah, زحمت كشانه zahmat-kashánah, با رنج و تعب bá-ranj-u-ta‘b.

Notarial, *adj.* دبيري dabírí, دفتر داري daftar-dárí, كتابي kitábí, سجلي sijillí, مسجل musajjal, ثبتي sabtí.

Notary, *subs.* تذكره چي tazkirah-chí, دفتر نويس daftar-nivís, قانون دان qánún-dán, دبير dabír, منشي munshí.

Notation, *subs.* رقم raqam, تسجيل tasjíl, تلويح talvíh, ثبت sabt, امضا imzá.

Notch, *subs.* چوبخط chúb-khatt, ناب náb, كنه kinah, دهنه dahanah, چوخط chú-khat (*vulg.*).—(*Of an arrow*) سوفار súfár, جائي زه já,í-i-zih.—(*In the blade of a sword or knife*) رخنه rikhnah, دمريزه damrízah, شلي shalí.

Notch, *verb*, كنه كردن kinah kardan, دندانه كردن dandánah kardan, ناب كردن náb kardan, نشان نمودن nishán nimúdan.

Notched, *part.* دندانه دار dandánah-dár, رخنه دار rikhnah-dár, کنه دار kinah-dár, درشت durusht.

Note, *subs.* (*Memorandum*) یاد داشت yád-dásht, تذکره tazkirah.—(*Short letter*) رقعه ruq'ah, مرسله marsalah (*pl.* مرسلات marsalát), مراسله murásalah, مکتوبه maktúbah, پروانه parvánah, رقم raqm, لائحه láïhah.—(*Enclosure in a letter*) ملفوفه malfúfah.—(*Marginal gloss*) حاشیه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), تعلیقه ta'líqah. —(*Note of hand*) تمسك tamassuk, چاك chák.—(*Note of music, of which, according to Persian musicians, there are twelve*) مقام maqám, کوك kúk, در مفصل durr-i-mufassal, لحن lahn (*pl.* الحان alhán).—(*Half-note, of which there are twenty-four*) پرده pardah.—(*Diplomatic note*) لائحه láïhah, تقریر taqrír, شرح دولتي sharh-i-daulatí. — (*Circular note*) تحریرات عمومیه tahrírát-i-'umúmíyah.—(*Joint note*) کاغز متحد المآلي kághaz-i-muttahidu 'l-ma,álí.—(*Money*) قائمه qáïmah. —(*Note of interrogation*) حرف استفهام haraf-i-istifhám.—(*Official note*) شرح دولتي sharh-i-daulatí, کاغذ رسماني kághaz-i-rasmání.—(*Foot-note*) ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).—(*Reputation*) شهرت shuhrat, اشتهار ishtihár, نام nám, ناموري nám-varí, ذکر zikr.—(*To make a note of a thing*) نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), استنساق نمودن istinsáq nimúdan. — (*He is a man of note*) او مردیست معروف ú mardí 'st ma'rúf.

Note, *verb*, (*Mark*) نشان کردن nishán kardan, قلمزد نمودن qalam-zad nimúdan, ثبت پرداشتن sabt par-dáshtan, نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), یاد داشت ساختن yád-dásht sákhtan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár).—(*Heed*) ملاحظه کردن muláhazah kardan, نظر نمودن nazar nimúdan, رعایت کردن ri'áyat kardan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan. —(*A bill*) اعلام کردن i'lám kardan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, انذار کردن inzár kardan, تحذیر نمودن tahzír nimúdan.—(*He noted him down a fool*) اورا احمق انگاشت úrá ahmaq angásht.

Note-book, *subs.* کتابچه kitábchah, مجمعه majma'ah, حساب نامه hisáb-námah, جنگ jung, امام imám, دفترچه daftarchah.

Noted, *adj.* ممتاز mumtáz, مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, معلوم ma'lúm, آشکار áshikár, نامور nám-var.—(*Written*) مضبوط mazbút, ملحوظ malhúz, مکتوب maktúb, مرقوم marqúm.

Notedly, *adv.* بطور آشکار bi-taur-i-áshikár, ملحوظاً malhúzan, مشهورانه mashhúránah, بطریق اشتهار bi-taríq-i-ishtihár, معروفانه ma'rúfánah, معلومانه ma'lúmánah.

Notedness, *subs.* مشهوري mashhúrí, اشتهاري ishtihárí, اتضاح ittizáh, ناموري nám-varí, معروفي ma'rúfí, آشکاري áshikárí, معلومي ma'lúmí.

Noter, *subs.* حاشیه نویس háshiyah-nivís, لائحه نگار láïhah-nigár, شارع shári', ملاحظه کن muláhazah-kun, ثبت نما sabt-nimá, دفتر ساز daftar-sáz. — (*Annotator*) مفسر mufassir, شرح نویس sharh-nivís, توضح کن tauzíh-kun, حاشیه نویس háshiyah-nivís.

Noteworthy, *adj.* قابل لحاظ qábil-i-liház, قابل ذکر qábil-i-zikr. — (*Famous*) شایسته اعتبار sháyistah-i-i'tibár, مورد نظر múrid-i-nazar, سزاوار تکریم sizávár-i-takrím.

Nothing, *subs.* عدم 'adam, نیستي nístí, هیچي hích, نا بودي ná-búdí, نا چیزي ná-chízí, هیچ چیزي hích-chízí, معدومي ma'dúmí, نا موجودي ná-maujúdí.—(*It is a mere nothing*) قابل نیست qábil ní 'st.—(*It is nothing to you*) تو کار نداري tú kár na-dárí.—(*That is nothing*) سهل است sahl ast.—(*It is nothing else but sand*) چیزي بجز ریگ نیست chízí bi-juz-i-ríg ní 'st, محض ریگ است mahz ríg ast, مخصوصاً ریگ است makhsúsan ríg ast.—*adv.* هیچ hích, لا شي lá-shai.

Nothingness, *subs.* عدم 'adam, نیستي nístí, هیچي hichí, نا بودي ná-búdí, نا چیزي ná-chízí, هیچ چیزي hích-chízí, معدومي ma'dúmí, نا موجودي ná-maujúdí.

Notice, *subs.* (*Observation*) نگاه nigáh, نظر nazar, ملاحظه muláhazah.—(*Intelligence*) آگاهي ágáhí, آگهي ágahí, اطلاع ittilá', خبر khabar. — (*Document*) اعلام i'lám, اعلان i'lán, صلا salá, ذکر zikr, یاد داشت yád-dásht, دفتر daftar, لائحه láïhah.—(*Attention*) توجه tavajjuh, رعایت ri'áyat, لحاظ liház, رسیدگي rasídagí. —(*To take no notice of a person*) محل نگذاشتن mahall na-guzáshtan.—(*He has come into notice*) رو کار آمده rú-i-kár ámadah ast, ترقي کرده است taraqqí kardah ast.—(*He is beneath my notice*) مرا عار میاید marà 'ár mí-áyad az ú.—(*To draw notice to a thing*) صرف توجه نمودن sarf-i-tavajjuh nimúdan, جلب لحاظ کردن jalab-i-liház kardan, میل بجانب چیزي mail bi-jánib-i-chízí gardánídan.

Notice, *verb*, امعان نظر نمودن im'án-i-nazar nimúdan, ملتفت شدن multafit shudan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, نظر نمودن nazar nimúdan, رسیدن rasídan, دیدن dídan (*rt.* بین bín), غور رسي کردن ghaur-rasí kardan, دقت بیني کردن diqqat-bíní kardan.—(*Heed*) هوش دادن húsh dadan, دل دادن dil dádan, توجه کردن tavajjuh kardan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.

Noticeable, *adj.* قابل ملاحظه qábil-i-muláhazah, قابل ذکر qábil-i-zikr, سزاوار اعتنا sizávár-i-i'tiná, معتنا به mu'tanan-bihi, شایسته نظر sháyistah-i-nazar.

Notification, *subs.* اعلام i'lám, اعلان i'lán, اشتهار ishtihár, اشعار ish'ár, اطلاع ittilá', تعریف ta'ríf, اخبار ikhbár, یاد آوري yád-ávarí, انبا imbá.

Notify, *verb*, اشتهار دادن ishtihár dádan, اعلان کردن i'lán kardan, اعلام کردن i'lám kardan, اشعار کردن

ish'ár kardan, خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, آگاه نمودن ágáh nimúdan, اطلاع دادن ittilá' dádan, اشارت کردن ishárat kardan, صلا زدن salá zadan, عرض نمودن 'arz nimúdan.

Noting, *subs.* تذکار tazkár, یاد داشت yád-dásht.—(*Of a bill*) اعلام i'lám, اخبار ikhbár, انذار inzár, تحذیر tahzír.

Notion, *subs.* خیال khiyál, گمان gumán, حدس hads, تصور tasavvur, وهم vahm, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), فکر fikr, قیاس qiyás, اعتقاد i'tiqád, صرافت siráfat *or* saráfat, میل mail, اطلاع ittilá', آگاهي ágáhí, خبر khabar. — (*I have no notion what happened*) مرا اطلاعي از آنچه واقع شده است نیست marái ittilá'í az án-chih váqi' shudah ast ní'st.—(*I had no notion of this matter*) من از این امر مستحضر نبودم man az ín amr mustahzir na-búdam.—(*They gave him exalted notions of himself*) باد زیر بغلش انداختند bád zír-i-baghal-ash andákhtand (*lit.* They cast wind under his armpit).

Notional, *adj.* فکري fikrí, خیالي khiyálí, حدسي hadsí, موهوم mauhúm, تصوري tasavvurí, ظني zanní.

Notionally, *adv.* در فکر dar-fikr, خیالاً khiyálan, حدساً hadsan, از روي تصور az-rúy-i-tasavvur, بر سبیل ظن bar-sabíl-i-zann.

Notoriety, *subs.* شهرت shuhrat, عیان 'iyán, اشتهار ishtihár, اطلاع عمومي ittilá'-i-'umúmí, ضرب المثل zarbu 'l-misl.—(*He is quite a notoriety*) شهره آفاق است shuhrah-i-áfáq ast.

Notorious, *adj.* معروف ma'rúf, مشهور mashhúr, منصوص mansús, نامزد nám-zad, نامور nám-var, مکشوف الحال makshúfu 'l-hál, هویدا huvaidá, نا مختفي ná-mukhtafí, مبرهن mubarhan, آشکار áshikár, شهیر shahír, معلوم ma'lúm, مبین mubín.—(*Infamous*) رسوا rusvá, مفتضح muftazih, بد نام bad-nám, بي پرده bí-pardah.

Notoriously, *adv.* ظاهراً záhiran, بطور اشتهار bi-taur-i-ishtihár, علانیةً 'aláníyatan, بطریق مشهور bi-taríq-i-mashhúr, آشکارا áshikárá, علي رؤس الاشهاد 'alá-ruüsu 'l-ashhád.—(*Infamously*) مفتضحاً muftazihan, بطور رسوائي bi-taur-i-rusvá,í, بطرز بد نامي bi-tarz-i-bad-námí, ببد نامي bi-bad-námí, از روي بي پردگي az rúy-i-bí-pardagí.

Notoriousness, *subs.* مشهوري mashhúrí, معروفي ma'rúfí, معلومي ma'lúmí.—(*Infamy*) افتضاح iftizáh, رسوائي rusvá,í, بد نامي bad-námí, بي پردگي bí-par-dagí.

Notwithstanding, *prep.* با وجود که bá-vujúd-kih, هر چند که har-chand-kih, با حال آنکه hál-án-kih, مع هٰذا ma'-házá, با اینکه bá-ín-kih, با آنکه bá-án-kih, با وصف bá-vasf, با قبول bá-qabúl.

Nought, *subs.* صفر sifr, هیچ hích, چیزي chízí, نا چیز ná-chíz, عدم 'adam, فنا faná.

Noun, *subs.* اسم ism (*pl.* اسما asmá).—(*Adjective*) صفت sifat.—(*Substantive*) اسم ذات ism-i-zát.—(*Abstract noun*) حاصل مصدر hásil-i-masdar.—(*Collective noun*) اسم جمع ism-i-jam'.—(*Declinable noun*) اسم منصرف ism-i-munsarif.—(*Definite noun*) اسم معروف ism-i-ma'rúf.—(*Derivative noun*) اسم مشتق ism-i-mush-taqq, اسم ماٴخوذ ism-i-mákhúz.—(*Determinate noun*) اسم معرفه ism-i-ma'rifah.—(*Diminutive*) اسم تصغیر ism-i-tasghír.—(*Generic noun*) اسم جنس ism-i-jins. —(*Indeclinable noun*) اسم غیر منصرف ism-i-ghair-i-munsarif.—(*Indefinite noun*) اسم منکر ism-i-munak-kar.—(*Indeterminate noun*) اسم نکره ism-i-nakirah.—(*Noun of agency*) اسم فاعل ism-i-fá'il.—(*Noun of instrument*) اسم آلت ism-i-álat.—(*Noun of multitude*) اسم جمع ism-i-jam'.—(*Noun of place*) اسم مکان ism-i-makán.—(*Noun of time*) اسم زمان ism-i-zamán.—(*Primitive noun*) اسم جامد ism-i-jámid, اسم اصلي ism-i-aslí.—(*Simple noun*) اسم مفرد ism-i-mufrad, اسم بسیط ism-i-basít.—(*Verbal noun*) مصدر masdar.

Nourish, *verb,* پروردن parvardan, پروریدن parvarídan, پرورش کردن parvarish kardan, تربیت کردن tarbiyat kardan.—(*With food*) خوراك دادن khurák dádan, تغذیه کردن taghziyah kardan, اطعام کردن it'ám kar-dan, شیر دادن shír dádan, پروردن parvardan, پرورش دادن parvarish dádan.—(*Make grow*) بالاندن bálán-dan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan, رویاندن rúyándan.

Nourisher, *subs.* پرور parvar, پرورنده parvarandah.

Nourishment, *subs.* (*Food*) قوت qút, خوراك khurák, طعام tu'ám (*pl.* طعمه tu'mah), غذا ghazá, تغذیه tagh-ziyah, غدا ghadá, خورد khurd, آذوقه ázúqah, ماٴکول mäkúl.—(*Nurture*) تربیت tarbiyat, پرورش parvarish.

Novel, *subs.* (*Book*) قصه qissah, داستان dástán, کتاب نقل kitáb-i-naql, افسانه afsánah, سالفه sálifah.—*adj.* نو nau, تازه tázah, جدید jadíd, نا مترقب ná-mutaraq-qib, غیر معتاد ghair-i-mu'tád, غریب gharíb, ناشي náshí, نو در آورد nau-dar-ávard.

Novelette, *subs.* کتابچه kitábchah.

Novelist, *subs.* نقال naqqál, داستان فراش dástán-farásh, حکایت ساز hikáyat-sáz, قصه پرداز qissah-pardáz, افسانه گو afsánah-gú, اختراع کن ikhtirá'-kun.

Novelty, *subs.* تازگي tázagí, غرابت gharábat, نوآیین nau-áyín.—(*It is a novelty*) تازگي دارد tázagí dárad. —(*This is no novelty*) این غرابت ندارد ín gharábat na-dárad.—(*The novelties of the season*) غرائب فصل gharáïb-i-fasl, بدائع زمان badáï'-i-zamán.

November, *subs.* تشرین ثاني tashrín-i-sání, نوامبر na-vámbar (European), نومبر navambar (European).—

adj. نوامبري navámbarí (European), نومبري navambarí (European).

Novenary, *adj.* نهي nuhí, تسعي tis'í, متعلق بعدد نه muta'alliq-bi-'adad-i-nuh.

Novennial, *adj.* نه سال بنه سال nuh sál bi-nuh sál, واقع در هر نه سال váqi'-dar har nuh sál.

Novercal, *adj.* زن باباي zan-i-bábáí, زن پدري zan-i-pidarí.

Novice, *subs.* نو آموز nau-ámúz, جديد jadíd, مبتدي mubtadí, مريد muríd, تازه كار tázah-kár, ممتحن mumtahin, تحت تجربه taht-i-tajribah.—(*Religious term*) تازه ايمان tázah-ímán, نو دين nau-dín.

Novitiate, *subs.* (*State*) نو آموزي nau-ámúzí, تازه كاري tázah-kárí, مبتدي گري mubtadí-garí.—(*Time*) مدت امتحان muddat-i-imtihán.—(*Novice*) نو آموز nau-ámúz, جديد jadíd, مبتدي mubtadí, مريد muríd, تازه كار tázah-kár, ممتحن mumtahin, تحت تجربه taht-i-tajribah.—(*Religious term*) تازه ايمان tázah-ímán, نو دين nau-dín.

Now, *subs.* حال hál, وقت موجود vaqt-i-maujúd.—*adv.* اكنون aknún, كنون kanún, حال hál, حالاً hálan, الحال al-hál, الآن al,án, هنوز hanúz, در اين وقت dar-ín-vaqt, الان و بالفعل al,án va bi-'l-fa'l.—(*Now and then*) گاه گاه gáh-gáh, گاهي gáhí, گاه وقتي gáh-vaqtí, احيانا ahyánan, آنا آنا ánan-ánan.—(*Now or never*) كنون يا هيچ گاه kanún yá hích-gáh, در اين وقت يا هرگز dar ín vaqt yá hargiz nah.

Now-a-days, *adv.* در اين زمان dar-ín-zamán, الآن al,án, در اين روزها dar-ín-ruzahá, در اين اوقات dar-ín-auqát.

No-way, *adv.* اصلاً aslan, بهيچ صورت bi-hích-súrat, بهيچ راه bi-hích-ráh, بهيچ طور bi-hích-taur, بهيچ نحو bi-hích-nahv, بهيچ وسيله bi-hích-vasílah, بهيچ نهج bi-hích-nahj, بهيچوجه bi-hích-vajh.

Nowhere, *adv.* در هيچ جا dar-hích-já, هيچ جا hích-já.

No-wise, *adv.* اصلاً aslan, بهيچ صورت bi-hích-súrat, بهيچ راه bi-hích-ráh, بهيچ طور bi-hích-taur, بهيچ نحو bi-hích-nahv, بهيچ وسيله bi-hích-vasílah, بهيچ نهج bi-hích-nahj, بهيچوجه bi-hích-vajh.

Noxious, *adj.* مضر muzirr, ضاره zárrah, ضرر انگيز zarar-angíz, موذي müzí, زيانكار ziyán-kár, آسيب رسان ásíb-rasán, قبيح qabíh, مكروه makrúh, منفور manfúr, آفتناك áfat-nák, رنج آور ranj-ávar.

Noxiously, *adv.* مضرانه muzirránah, بطور ايذا رساني bi-taur-i-ízár-rasání, مخسرانه mukhsiránah, مكروهاً makrúhan, منفوراً manfúran, آفتناكانه áfat-nákánah.

Noxiousness, *subs.* ضرر zarar, آزار azár, ضرر انگيزي zarar-angízí, اضرار izrár, زيانكاري ziyán-kárí, زيان ziyán, اخسار ikhsár, ايذا ízá, رنج آوري ranj-ávarí, منفوري manfúrí, مكروهي makrúhí, قباحت qabáhat, آفتناكي áfat-nákí, آسيبناكي ásíb-nákí.

Noyau, *subs.* معجون بادام دار ma'jún-i-bádám-dár, حلوائي بخورك halvá,í-i-bakhúrak.

Nozzle, *subs.* (*Nose*) بيني bíní, خرطوم khartúm, دماغ dimágh, دماغه dimághah.—(*End*) سر sar, نهايت ni-háyat, آخر ákhir, انجام anjám, كناره kinárah.

Nuances, *subs.* جزئات juzïát.

Nubbin, *subs.* خوشه كوچك ذرت khúshah-i-kúchik-i-zarrat.

Nubile, *adj.* بالغ báligh, بحد تكليف رسيده bi-hadd-i-taklíf-rasídah, بسن شعور آمده bi-sinn-i-shu'úr-ámadah, قابل ازدواج qábil-i-izdiváj, اتم atamm.

Nubilous, *adj.* ابر ناك abr-nák, ابر دار abr-dár, غيم آميز ghím-ámíz.

Nuciferous, *adj.* جوز ده jauz-dih, جوز آور jauz-ávar.

Nucleate, *verb,* فرا آمدن fará ámadan, فراهم شدن faráham shudan, گرد آمدن gird ámadan, طوف زدن tauf zadan, جمع شدن jam' shudan.

Nucleiform, *adj.* جوز وش jauz-vash.

Nucleus, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), اساس asás, امهات ummahát, مغز maghz, لب labb, مركز markaz, مطاف mutáf, مدار madár.—(*Head of a comet*) سر ستاره ذو ذنب sar-sitárah-i-zú-zamb.

Nudation, *subs.* برهنه سازي barahnah-sází, عريان نمائي 'uriyán-nimá,í, كشف kashf, تعريه ta'riyah, تجريد tajríd, لخت كني lukht-kuní.

Nude, *adj.* برهنه barahnah, عاري 'árí, عريان 'uriyán, معرا mu'arrá, مجرد mujarrad, لوخت lúkht, لخت lukht.

Nudge, *subs.* تحريك tahrík, سقلمه suqlamah, سكلي suklí.

Nudge, *verb,* تحريك نمودن takrík nimúdan, سقلمه زدن suqlamah zadan, سكلي دادن suklí dádan.

Nudity, *subs.* برهنگي barahnagí, تجرد tajarrud, عريت 'uriyat, عرياني 'uriyání, انكشاف inkisháf.—(*Nudities*) سوأت sauät, مكشوفات makshúfát, مكشفات maksha-fát.—(*In fine arts*) مواضع نا پوشيده mavázi'-i-ná-púshídah, اعضا مكشوفه a'zá-i-makshúfah, صور مجرده saur-i-mujarradah, اشكال بي لباس ashkál-i-bí-libás.

Nugacity, *subs.* بطالت batálat, بيهودگي bíhúdagí, هرزگي harzagí, ياوه گوئي yávah-gú,í, يافه درائي yáfah-dará,í, لغو كاري laghv-kárí, جفنگ jafang.

Nugatory, *adj.* ابطال ibtál, باطل bátil, بي معني bí-ma'ní, بيهوده bíhúdah, ياوه yávah, جفنگ jafang, بي مزه bí-mazah, بي تأثير bí-täsír.

Nugget, *subs.* تكه tikkah, لخته lukhtah, قطعه qat'ah, پارچه párchah.

Nuisance, *subs.* آفت áfat, آزار ázár, اذيت azíyat, ايذا ízá, وبال vabál, مايه آزار máyah-i-ázár, درد سر dard-i-sar, عذاب 'azáb, بلا balá.

Null, *adj.* ná-chíz نا چيز, ibtál ابطال, bátil باطل, ka'l-'adam كالعدم, bí-kárah بيكاره.—(*To render null and void*) ibtál kardan ابطال كردن, bátil sákhtan باطل ساختن, ná-chíz nimúdan نا چيز نمودن, ka'l-'adam gardánídan كالعدم گردانيدن, bí-kárah nimúdan بيكاره نمودن, bar-ham zadan بر هم زدن.

Nullification, *subs.* ibtál ابطال, bátil-sází باطل سازي, naskh نسخ, ná-chíz-nimá,í نا چيز نمائي, bí-asar-gardání بي اثر گرداني, bar-ham-zaní بر هم زني.

Nullifier, *subs.* mubtil مبطل *or* mubattil, bátil-sáz باطل ساز, bar-ham-zan بر هم زن, bíkárah-sáz بيكاره ساز, fassákh فساخ.

Nullify, *verb,* ibtál kardan ابطال كردن, bátil nimúdan باطل نمودن, bar-ham zadan بر هم زدن, bíkárah sákhtan بيكاره ساختن, faskh kardan فسخ كردن, ilghá nimúdan الغا نمودن.

Nullity, *subs.* ná-chízí نا چيزي, butlán بطلان, laghvíyat لغويت, bíkáragí بيكارگي, bí-asarí بي اثري, bátilí باطلي, mansúkhíyat منسوخيت.

Numb, *adj.* bí-hiss بي حس, sust سست, bí-harakat بي حركت, kháb خواب, maflúj مفلوج, sard سرد.

Numb, *verb,* bí-hiss sákhtan بي حس ساختن, afsurdah kardan افسرده كردن, maflúj gardánídan مفلوج گردانيدن, bí-harakat sákhtan بي حركت ساختن, sard nimúdan سرد نمودن, bi-kháb andákhtan بخواب انداختن.—(*To be numbed*) sust shudan سست شدن, bí-hiss shudan بي حس شدن, kháb'dan خوابيدن, bí-harakat shudan بي حركت شدن, sard shudan سرد شدن.

Number, *subs.* 'adad عدد (*pl.* a'dád اعداد), shimárah شماره, hisáb حساب.—(*On a paper, &c.*) numrah نمره (European), númrah نومره (European).—(*Cardinal number*) 'adad-i-aslí عدد اصلي, 'adad-i-mutlaq عدد مطلق, 'adad-i-zátí عدد ذاتي.—(*Concrete number*) 'adad-i-muta'alliq عدد متعلق.—(*Cubic number*) 'adad-i-muka''ab عدد مكعب.—(*Mixed number*) 'adad-i-marakkab عدد مركب.—(*Even number*) 'adad-i-shaf' عدد شفع, 'adad-i-zauj عدد زوج.—(*Odd number*) 'adad-i-taq عدد طاق, 'adad-i-vitr عدد وتر, 'adad-i-fard عدد فرد.—(*Ordinal number*) ism-i-'adad اسم عدد, 'adad-i-vasfí عدد وصفي, 'adad-i-qavámí عدد قوامي, 'adad-i-tartíbí عدد ترتيبي, 'adad-i-nizámí عدد نظامي.—(*Round number*) 'adad-i-támm عدد تام, 'adad-i-musmat عدد مصمت.—(*Square number*) 'adad-i-murabba' عدد مربع.—(*Whole number*) 'adad-i-támm عدد تام.—(*Small number of things*) qillah قله, andakí اندكي, qalíl قليل.—(*To the number of*) bi-qadr بقدر.—(*Science of numbers*) 'ilm-i-a'dád va hisáb علم اعداد و حساب.

Numbers of different things are customarily denoted by certain technical words corresponding with our terms Lot, Set, Head, Flock, Line, Suit, Stand, &c., as follow: dast دست (applicable to clothes, houses, chess or backgammon-men, and hawks), as yak dast rukhút يك دست رخوت (*one suit of clothes*), dú dast khánah دو دست خانه (*two houses*), &c.; räs رأس (applied to horses, mules, sheep, cattle, and slaves, as panj räs asb پنج رأس اسب (*five horses*), &c.; zanjír زنجير (applied to elephants); maras مرس, or qiládah قلاده (hunting dogs, hounds); qitár قطار, or mihár مهار (camels), a term not much in use; bahlah بهله (hawks, falcons); báb باب (shops); farvand فروند (ships, boats, &c.); nafar نفر (persons, men; also teeth, and sometimes camels—more used in the latter sense than the term before mentioned); qabzah قبضه (swords, daggers, guns, and pistols); 'arrádah عراده (cannon); táqah طاقه (webs or pieces of cloth, shawls, handkerchiefs); takhtah تخته (carpets); dánah دانه (precious stones, and also used indiscriminately for anything); jild جلد (books); tughrá طغرا (papers, documents); rishtah رشته (railway); tá تا, 'adad عدد, dánah دانه (applicable indiscriminately to almost anything); juft جفت, or zauj زوج (a pair of anything).

Number, *verb,* 'adad nimúdan عدد نمودن, shimurdan شمردن, 'add nimúdan عد نمودن, bi-'adad dar-ávardan بعدد در آوردن, hisáb kardan حساب كردن, ti'dád kardan تعداد كردن.—(*Numbered*) ma'dúd معدود.

Numberer, *subs.* hisáb-gar حساب گر, shimurandah شمرنده.

Numbering, *subs.* 'add عد, ti'dád تعداد, shimár شمار.

Numberless, *adj.* bí-'adad بيعدد, bí-shimár بيشمار.—(*Numerous*) bisyár بسيار, 'adíd عديد, muta'addid متعدد, mutakassarah متكثره, kasíru 'l-'adad كثير العدد, khailí خيلي, khatír خطير.

Numbers, *subs.* a'dád اعداد, sifr-i-a'dád سفر اعداد.—(*Scriptural term*) kitáb-i-a,dád كتاب اعداد.

Numbness, *subs.* bí-hissí بي حسي, sustí سستي, bí-harakatí بي حركتي, maflújí مفلوجي, sardí سردي, kháb-raftagí خواب رفتگي, karakht كرخت.

Numerable, *adj.* ti'dád-pazír تعداد پذير, muta'addid متعدد, bisyár بسيار, kasír كثير, shimár-bar-dár شمار بر دار.

Numeral, *subs.* (*Figure*) hindasah هندسه, hisáb-i-ruqúmí حساب رقومي, shakl-i-'adad شكل عدد, raqam رقم, harf-i-hindasí حرف هندسي.—*adj.* 'adadí عددي, ruqúmí رقومي, hisábí حسابي, hasbání حسباني, ihsáí احصاي.

Numerally, *adj.* bi-mújib-i-'adad بموجب عدد, bi-ná بنا بر

تعداد biná-bar-ti'dád, از روي حساب az rúy-i-hisáb, بطور شمار bi-taur-i-shimár.

Numerary, *adj.* عددي 'adadí, حسابي hisábí, شماري shimárí, تعدادي ti'dádí, احصاي ihsáí.

Numerate, *verb,* شمردن shimurdan, حساب كردن hisáb kardan, بعدد در آوردن bi-'adad dar-ávardan, تعداد كردن ti'dád kardan, احصا نمودن ihsá nimúdan, شمار كردن shimár kardan.

Numeration, *subs.* عد 'add, رقم raqam, تعداد ti'dád, شماره shimárah, حساب hisáb, تقسيم taqsím, احصا ihsá.

Numerator, *subs.* حساب گر hisáb-gar, عدد دان 'adad-dán.—(*In fractions*) ميزان حساب mízán-i-hisáb, شمار كننده shimár-kunandah.

Numerical, *adj.* عددي 'adadí, حسابي hisábí, تعدادي ti'dádí, شماري shimárí, احصاي ihsáí.

Numerically, *adv.* بطور عدد bi-taur-i-'adad, بنا بر حساب biná-bar-hisáb, از روي تعداد az ruy-i-ti'dád, بطريق شماره bi-taríq-i-shimárah.

Numerous, *adj.* بسيار bisyár, انبوه ambúh, عديد 'adíd, متعدد muta'addid, متكثره mutakassarah, متكاثر mutakásir, كثير العدد kasíru 'l-'adad, خيلي khailí, خطير khatír, وافر váfir, معدود ma'dúd, فراوان faráván, مستوفي mustaufí.—(*They are so numerous as to pass the limits of reckoning*) از بسياري از حيز حد و حصر بيرون است az bisyárí az-haiz-i-hadd va hasr bírún ast.

Numerously, *adv.* بكثرت bi-kasrat, بطور وفور bi-taur-i-vufúr, با بسياري bá-bisyárí, متعدداً muta'addidan.

Numidia meleagris (*Guinea-fowl*), *subs.* مرغ شاخدار murgh-i-shákh-dár, مرغ زيرك murgh-i-zírak, مرغ افريقائي murgh-i-afríqá'í.

Numismatic, *adj.* مسكوكي maskúkí, ضربي zarbí, پولي púlí, نشاني nishání.

Numismatically, *adv.* مسكوكاً maskúkan, بطريق سكه bi-taríq-i-sikkah, ضرباً zarban, بر سبيل سكه زني bar-sabíl-i-sikkah-zaní.

Numismatics, *subs.* علم سكه زني 'ilm-i-sikkah-zaní, صنعت ضرابي san'at-i-zarrábí, نشان سازي nishán-sází, پول ريزي púl-rízí.

Numismatist, *subs.* سكه زن sikkah-zan, ضراب zarráb, نشان ساز nishán-sáz, پول ريز púl-ríz.

Numismatologist, *subs.* عالم مسكوكات 'álim-i-maskúkát, سكه شناس sikkah-shinás, سكه دان sikkah-dán, ضراب zarráb, فلوس ساز fulús-sáz.

Numismatology, *subs.* علم مسكوكات 'ilm-i-maskúkát, سكه شناسي sikkah-shinásí, سكه داني sikkah-dání, بيان مسكوكات bayán-i-maskúkát, علم ضرابي 'ilm-i-zarrábí.

Nummular, *adj.* مسكوكي maskúkí, ضربي zarbí, پولي púlí, نشاني nishání.

Nummulite, *subs.* گوش ماهي كهنه gúsh-máhí-i-kuhnah, صدف فلسي sadaf-i-falsí.

Numskull, *subs.* كله خشك kallah-khushk, احمق ahmaq, ابله ablah, كودن kaudan, گول gúl, سفيه safíh, خل دمنك khul-damank.

Nun, *subs.* راهبه ráhibah, زن از دنيا گذشته zan-az-dunyá-guzashtah, زاهده záhidah, قديسه qaddísah.

Nuncio, *subs.* سفير پاپا safír-i-pápá, رسول امام نصاري rusúl-i-imám-i-nasárá, قاصد صليب qásid-i-salíb.

Nuncupation, *subs.* تسميه tasmiyah, نام بري nám-barí, ذكر نمائي zikr-nimá'í, اسم گوئي ism-gú'í.

Nuncupative, *adj.* اسمي ismí, لفظي lafzí, شفاهي shifáhí, لساني lisání.

Nundinal, *adj.* بازاري bázárí, سوقي súqí, مزادي mazádí, شرا گاهي shirá-gáhí.

Nunnery, *subs.* دير dair, مسكن راهبات maskan-i-ráhibát, راهبخانه ráhib-khánah, صومعه sauma'ah.

Nuptial, *subs.* عرس 'urs (*pl.* اعراس a'rás), عروسي 'arúsí, سور súr, شادي shádí, نكاح nikáh, دامادي dámádí.—*adj.* عروسي 'arúsí, عرسي 'ursí, نكاحي nikáhí, امر خير amr-i-khair, سوري súrí, دامادي dámádí.

Nurse, *subs.* بچه گردان bachchah-gardán, دايه dáyah, دده dadah.—(*Dry nurse*) فاطمه fátimah.—(*Monthly nurse*) ماماچه mámáchah, قابله qábilah (*pl.* قوابل qavábil), مرضعه mərza'ah, بيمار دار bímár-dár, تيمار گر tímár-gar, پرستار parastár.—(*At nurse*) با دايه bá-dáyah, با مرضعه bá-marza'ah.

Nurse, *verb,* (*A child*) بچه نوازي كردن bachchah-navází kardan, جنبانيدن jumbánídan, دايگي كردن dáyagí kardan, پروراندن parvarándan, متوجه شدن mutavajjih shudan, شير دادن shír dádan.—(*Sick person*) پرستاري parastárí kardan, بيمار داري نمودن bímár-dárí nimúdan.—(*Cherish*) پروردن parvardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan, تشويق كردن tashvíq kardan, نگاهداري نمودن nigáh-dárí nimúdan, بالا آوردن bálá ávardan.—(*He nurses feelings of revenge*) در صدد انتقامست dar sadad-i-intiqám ast.

Nurse-maid, *subs.* دايه dáyah, دده dadah.

Nursery, *subs.* دايه خانه dáyah-khánah, دده خانه dadah-khánah. — (*Garden*) درختزار dirakht-zár, شجرستان shajaristán, باغچه bághchah, تخم دان tukhm-dán.

Nursing, *subs.* حالت رضاعتي hálat-i-rizá'atí, شير دادن shír-dádan (*vulg.*).

Nursling, *subs.* بچه bachchah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), رضيع razí', شير خواره shír-khárah.

Nurture, *subs.* تربيت tarbiyat, پرورش parvarish, تغذيه taghziyah.

Nurture, *verb,* پرورش كردن parvarish kardan, پروريدن parvarídan, تربيت كردن tarbiyat kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan, تشويق كردن tashvíq kardan, نگاهداري نمودن nigáh-dárí nimúdan, بالا آوردن bálá ávardan.

Nut, *subs.* جوز jauz. — (*Filbert*) فندق finduq.—(*Pistachio*) پسته pistah, فستق fistuq.—(*Walnut*) گردو girdú, گردگان girdgán.—(*Cocoa-nut*) نارگيل nárgíl, نارجيل nárjíl.—(*Nut of a screw*) پولك پيچ púlak-i-pích, مهره پيچ muhrah-i-pích.

Nut, *verb,* گردو جمع كردن girdú jam' kardan, جوز چيني كردن jauz-chíní kardan.

Nutant, *adj.* سرازير sar-á-zír, منكوس mankús, سربزير sar-bi-zír, منحني munhaní.

Nutation, *subs.* حركت harakat, ارتعاش irti'ásh, جنبش jumbish, تحرك taharruk.

Nut-brown, *subs.* جوز رنگي jauz-rangí.—*adj.* جوزي jauzí, فندقي finduqí, فوفلي faufalí, جوز رنگ jauz-rang.

Nut-cracker, *subs.* فندق شكن finduq-shikan, جوز شكن jauz-shikan.

Nut-gall, *subs.* مازو mázú, فضاله بلوط fazálah-i-ballút.

Nut-hook, *subs.* دار گردو چيني dár-i-girdú-chíní, قلاب جوز چيني quláb-i-jauz-chíní.

Nutmeg (*Seed of the Myristica moschata*), *subs.* جوز الطيب jauzu 't-tíb, جوز الهند jauzu 'l-hind, جوز هندي jauz-i-hindí.

Nutmeg-grater, *subs.* جوز تراش jauz-tirásh, جوز كران jauz-kirán.

Nutria (*Fur of the Myopotamus coypus*), *subs.* پوست موش آبي púst-i-músh-ábí, پوست سگابي púst-i-sag-ábí, پوست جانور آبي púst-i-jánvar-i-ábí.

Nutrient, *subs.* مغذي mughazzí, مربي murabbí, پرورش ده parvarish-dih, تربيت بخش tarbiyat-bakhsh. —*adj.* پرورش ده parvarish-dih, تربيت كن tarbiyat-kun.

Nutriment, *subs.* قوت qút, خوراك khurák, طعام ta'ám, غذا ghazá, خورد khurd, آذوقه ázúqah, ماءكول mäkúl, پرورش parvarish.

Nutrimental, *adj.* غذاي ghazáí, خوراكي khurákí, اغذاي ighzáí, پرورش ده parvarish-dih, با تربيت bá-tarbiyat.

Nutrition, *subs.* تغذيه taghziyah, اغذا ighzá, تربيت tarbiyat, پرورش parvarish.—(*Organs of nutrition*) آلات تغذيه و تنميه álát-i-taghziyah va tanmiyah.

Nutritious, *adj.* مغذي mughazzí, مربي murabbí, پرورش ده parvarish-dih, تغذيه كن taghziyah-kun, رويانده rúyánandah, غذا بخش ghazá-bakhsh, نمو بخش nimú-bakhsh, نمو دهنده nimú-dihandah.

Nutritiously, *adv.* تغذيه كنان taghziyah-kunán, بطور تربيت bi-taur-i-tarbiyat, بطريق پرورش bi-taríq-i-parvarish, مغذيانه mughazzíyánah.

Nutritive, *adj.* مغذي mughazzí, مربي murabbí, پرورش ده parvarish-dih, تغذيه كن taghziyah-kun, رويانده rúyánandah, غذا بخش ghazá-bakhsh, نمو بخش nimú-bakhsh, نمو دهنده nimú-dihandah.

Nutritiveness, *subs.* تغذيه taghziyah, اغذا ighzá, تربيت tarbiyat, پرورش parvarish.

Nutshell, *subs.* پوست púst, قشر qashr (*pl.* قشور qushúr), پوست گردو púst-i-girdú, پوست فندق púst-i-finduq.

Nutting, *subs.* گردو جمع كني girdú-jam'-kuní, فندق چيني finduq-chíní, پسته چيني pustah-chíní.—*adj.* گردو جمع كن girdú-jam'-kun, فندق چين finduq-chín, پسته چين pustah-chín.

Nut-tree, *subs.* درخت جوز dirakht-i-jauz, درخت گردو dirakht-i-girdú, درخت فندق dirakht-i-finduq.

Nux areca catechu (*Betel-nut*), *subs.* فوفل faufal, پوپل púpal.

Nux avellana (*Filbert, hazel-nut*), *subs.* فندق finduq.

Nux juglans (*Walnut*), *subs.* گردو girdú.

Nux moschata (*Nutmeg*), *subs.* جوز الطيب jauz 't-tíb, جوز هندي jauz-i-hindí, جوز الهند jauzu 'l-hind.

Nux vomica (*Seed of Strychnos nux vomica*), *subs.* فلوس fulús, فلوس ماهي fulús-i-máhí, جوز الڤي jauzu 'l-qai, كچوله kachúlah, قاتل الكلب qátilu 'l-kalb.

Nuzzle, *verb trans.* آشيان دادن áshyán dádan, در لانه نهادن dar lánah nihádan, جاي دادن jáy dádan, خواباندن khábándan.—*intrans.* پوز كردن púz kardan, پوز پيش كردن púz-písh kardan, خرطوم فرو بردن khartúm furú-burdan, بيني زدن bíní zadan, خوگانه حركت كردن khúgánah harakat kardan.—(*Nestle*) آشيانه كردن áshyánah kardan, در آشيانه ماندن dar áshyánah mándan, چال كردن chál kardan, مأوا گرفتن mäwá giriftan.

Nyctalopia, *subs.* (*Medical term*) نوز كوري núr-kúrí, روز كوري rúz-kúrí, تاريك بيني tárík-bíní, جهر jahr, سايه چشمك sáyah-chashmak.

Nyctanthes (*Night-flowering plants*), *subs.* گلهائي يكشنبه gulahá,í-i-yak-shambah, ازهار نا پايدار azhár-i-ná-páyadár.

Nycteris vespertina (*Vespertilio murinio*), *subs.* شب پره shab-parah, شب كور shab-kúr.

Nylghau, *subs.* گوزن gavazan, گاو كوهي gáv-i-kúhí, بقر baqaru 'l-vahsh.

Nymph, *subs.* حور húr, حوري húrí, حورا haurá, پري

parí, جنيه jinníyah, پريزاد parí-zád.—(*Chrysalis*) بادامه bádámah, ملتحفه multahifah, جنينه janínah.

Nymphæa nelumbo (*Nelumbium speciosum, Sacred bean or lotus*), *subs.* سعله باقلي sa'lah-i-báqilí, نيلوفر nílúfar.

Nymphean, *adj.* حوراي hauráí, پريزادي parí-zádí, پري مسكن parí-maskan, مسكون maskún.

Nymph-like, *adj.* حورا وش haurá-vash, حور زاد húr-zád, پري مانند parí-mánand, حورا صفت haurá-sifat, خوش گل khush-gil, حسنا husná.

Nymphly, *adj.* حورا وار haurá-vár, حورا سا haurá-sá, پري وش parí-vash, رعنا ra'ná, قشنگ qashang, زيبا zíbá.

Nymphomania, *subs.* (*Medical term*) زن هوسي zan-havasí, زن دوستي zan-dústí, زن پرستي zan-parastí, دا النسا dáu 'n-nisá.

O.

O! *interj.* اي ai, آ á, يا yá, آوخ ávakh, اهاي aháí.

Oaf, *subs.* خرف khirif, كودن kaudan, كند kund, ابله ablah, احمق ahmaq, كله خر kallah-khar, گردن كلفت gardan-kuluft, بچه جن bachchah-i-jinn, عوضي 'ivazí, بدلي badalí.

Oafish, *adj.* خرف khirif, بيهوش bí-húsh, ديوانه dí-vánah, سفيه safíh, بيوقوف bí-vuqúf, كله خر kallah-khar.

Oafishness, *subs.* ابلهي ablahí, حماقت himáqat, بيوقوفي bí-vuqúfí, نا داني ná-dání, خرفي khirifí, سفاهت safáhat, خرافت khiráfat, كله خري kallah-kharí, خريت kharíyat (*vulg.*).

Oak (*Quercus robor tree*), *subs.* درخت بلوط dirakht-i-ballút.—(*Evergreen oak*) سنديان sindiyán.

Oak-apple, *subs.* مازو mázú, مازي mází.

Oaken, *adj.* بلوطي ballútí.

Oakling, *subs.* بلوطچه ballútchah, نهال بلوط nihál-i-ballút.

Oak-openings, *subs.* فضائي ما بين اشجار بلوط fazá'í-i-má-bain-i-ashjár-i-ballút, فاصله ما بين اشجار fásilah-i-má-bain-i-ashjár.

Oakum, *subs.* نبيخته nabíkhtah, وا تابيده vá-tábídah, منقوضه manqúzah, انكاث ankás, پوشال púshál.

Oaky, *adj.* بلوطي ballútí.—(*Hard*) مضبوط mazbút, قائم qá'im, ثابت sábit, استوار ustuvár, قوي qaví, محكم muhkam.

Oar, *subs.* پارو párú, خادہ khádah, مقذاف miqzáf, مجداف mijdáf, مردي murdí (*pl.* مرادي marádí).

Oar, *verb trans.* مجداف كردن mijdáf kardan, پارو كردن párú kardan, با مردي بردن bá-murdí burdan, با مقذاف راندن bá-miqzáf rándan.—*intrans.* پارو زدن párú zadan, مردي زدن murdí zadan, مجداف كردن mijdáf kardan.

Oarsman, *subs.* پارو زن párú-zan, مجداف كش mijdáf-kash, مردي زن murdí-zan, جاشو jáshú.

Oary, *adj.* پارو شكل párú-shakl, مردي وار murdí-vár, مقذاف سا miqzáf-sá, مجداف وش mijdáf-vash, مجدافي mijdáfí, مقذافي miqzáfí.

Oasis, *subs.* وادي vádí, جزيره jazírah, مرج marj, مرغزار margh-zár, مرعي mar'á, چرا گاه chará-gáh.

Oast-house, *subs.* جو خشك كن گاه jau-khushk-kun-gáh.

Oat (*Avena sativa*), *subs.* زن zinn, زان zánn, نمام namám, سلت sult, جو برهنه jau-i-barahnah, دوسر dúsar, كاكلك kákalak.—(*Wild species of oats*) زنگوله zangúlah.—(*Wild oats dried for fodder*) برمه burmah, بريده burídah.

Oat-cake, *subs.* نان سلت nán-i-sult, قرص دوسر qurs-i-dúsar, گرده جو برهنه girdah-i-jau-i-barahnah, نان زن nán-i-zinn, نان كاكلك nán-i-kákalak.

Oaten, *adj.* زني zinní, از آرد زن az-árd-i-zinn, سلتي sultí, جوين javín, كاكلكي kákalakí.

Oath, *subs.* سوگند saugand, قسم qasam, يمين yamín, حلف half.—(*To take an oath*) قسم ياد كردن *or* خوردن qasam yád kardan *or* khurdan, *or* سوگند ياد نمودن خوردن saugand yád nimúdan *or* khurdan.—(*To administer an oath*) سوگند دادن saugand dádan, تحليف كردن tahlíf kardan.

Oat-malt, *subs.* سمنوي جو صحراي samanúí-i-jau-i-saharáí, سمنوي زن samanúí-i-zinn.

Oat-meal, *subs.* آرد جو صحرائي árd-i-jau-i-sahráí, طحين زن tahín-i-zinn, كوبيده تخم زنگوله kúbídah-i-tukhm-i-zangúlah.

Obduracy, *subs.* سختي sakhtí, صلبيت sulbíyat, درشتي durushtí, قساوت زياد qasávat-i-ziyád, سنگين sangín-dilí, سنگ دلي sang-dilí, سخت دلي sakht-dilí, بي احساسي bí-ihsásí.

Obdurate, *adj.* سنگدل sang-dil, سخت sakht, سخت دل sakht-dil, بيرحم bí-rihm, درشت durusht, قساوت دار qasávat-dár, بي تأثر bí-ta'assur, بي احساس bí-ihsás.

Obdurately, *adv.* بطور سختي bi-taur-i-sakhtí, بطريق صلبيت bi-taríq-i-sulbíyat, از روي قساوت az-rúy-i-qasávat, سنگدلانه sang-dilánah, بيرحمانه bí-rihmánah, بي تأثرانه bí-ta'assuránah.

Obdurateness, *subs.* سندلي sang-dilí, سختي sakhtí, بيرحمي bí-rihmí, درشتي durushtí, صلبي sulbí, قساوت qasávat, عدم تأثر 'adam-i-ta'assur, بي احساسي bí-ihsásí.

Obeah, *subs.* سحر sihr, جادو jádú, جادوئي jádú,í, حيله hílah, افسون afsún, تعويذ ta'víz.

Obedience, *subs.* فرمانبرداري farmán - bardárí, حكمبرداري hukm-bardárí, طاعت tá'at, اطاعت itá'at, اتباع ittibá', انقياد inqiyád, امتثال imtisál, اذعان iz'án, تبعيت tabá'íyat, تبعيت tab'íyat, اسلام islám, تسليم taslím, خضوع khuzú'.

Obedient, *adj.* فرمانبردار farmán-bardár, حكمبردار hukm-bardár, مطيع mutí', تابع tábi', متابع mutábi', رام rám, منقاد munqád, مسلم muslim, متواضي mutavázi', متبيع mutbí', طائع táï', خاضع kházi', خاشع kháshi'.

Obediently, *adv.* تابعاً tábi'an, طاعةً tá'atan, از روي اطاعت az-rúy-i-itá'at, از روي فرمانبرداري az-rúy-i-farmán-bardárí, بطور انقياد bi-taur-i-inqiyád.

Obeisance, *subs.* كورنش kúrnish, سر فرو sar-furú, ركوع rukú', تكريم takrím, تعظيم ta'zím, خضوع khuzú', خشوع khushú', سجده sijdah, احترام ihtirám.—(*To make obeisance*) تعظيم نمودن ta'zím nimúdan, تكريم كردن takrím kardan, سجده نمودن sijdah nimúdan, اظهار بندگي كردن izhár-i-bandagí kardan, احترام داشتن ihtirám dáshtan.

Obeisant, *adj.* ساجد sájid, خاضع kházi', خاشع kháshi', مكرم mukrim, با احترام bá-ihtirám, حرمت گزار hurmat-guzár.

Obeliscal, *adj.* مناره وش manárah-vash, ميل مانند míl-mánand, ستون طور sitún-taur, علامت وار 'alámat-vár.

Obelisk, *subs.* ميل míl, مناره manárah (*pl.* منائر manáïr), علامت 'alámat, راده ráddah, ستون sitún.

Oberon, *subs.* پادشاه پريان pádisháh-i-paríyán, سلطان جنيان sultán-i-jinníyán, ديوان بزرگ buzurg-i-díván.

Obese, *adj.* چاق cháq, فربه farbih (scarcely used in modern Persian), سمين samín, لنبه lumbah, جسيم jasím, جسوم jasúm, مجسم mujassam, ذاخر zákhar.

Obesity, *subs.* چاقي cháqí, فربهي farbihí, سميني saminí, گندگي gundagí, قلنبگي qulumbagí, جسومي jasúmí.

Obey, *verb,* اطاعت كردن itá'at kardan, فرمان بردار شدن farmán-bardár shudan, مسلوك داشتن maslúk dáshtan, تابع نمودن tábi' nimúdan, اتباع كردن ittibá' kardan, منقاد شدن munqád shudan, پيروي كردن pairaví kardan, خاضع بودن kházi' búdan, تن در دادن tan dar-dádan, تسليم كردن taslím kardan, اسلام ورزيدن islám varzídan.

Obeyer, *subs.* مطيع mutí', منقاد munqád, فرمان بردار farmán-bardár, مسلم muslim, قانت qánat, مخبت mukhbit.

Obfuscate, *verb,* (*Persons*) مشوش كردن mushavvash kardan, پريشان ساختن paríshán sákhtan.—(*Things*) تيره گردانيدن tírah gardánídan, اغطاش كردن ightásh kardan, مظلم ساختن muzlim sákhtan, تاريك نمودن tárík nimúdan.

Obfuscation, *subs.* (*Persons*) تشويش tashvísh, تكدير takdír, پريشان نمائي paríshán-nimá,í, تكدر takaddur.—(*Things*) تيره گرداني tírah-gardání, تار سازي tár-sází, اغطاش ightásh, مظلم سازي muzlim-sází, انكدار inkidár, ابر ناكي abr-nákí.

Obit, *subs.* (*Death*) موت maut (*pl.* اموات amvát), مرگ marg, وفات vafát.—(*Funeral solemnities*) مرده كشي murdah-kashí, جنازه برداري janázah-bardárí.—(*Annual service for the dead*) فاتحه اموات fátihah-i-amvát, نماز مرده nimáz-i-murdah.

Obiter, *adv.* اتفاقاً ittifáqan, در اثنائي كلام dar-asná,í-i-kalám, بطريق اشاره bi-taríq-i-ishárah.

Obitual, *adj.* ماتمي mátamí, موتي mautí, متعلق بجنازه muta'alliq-bi-janázah, وفاتي vafátí.

Obituary, *subs.* مرحومين marhúmín, تذكره الاموات tazkarahu 'l-amvát, مرگ نامه marg-námah.—*adj.* مرحومي marhúmí, ماتمي mátamí, موتي mautí, وفاتي vafátí.

Object, *subs.* (*Thing seen*) منظر manzar, مظهر mazhar.—(*Thing*) شي shay (*pl.* اشيا ashyá), باب báb, ماده máddah (*pl.* مواد mavádd), امر amr (*pl.* اوامر avámir).—(*Desire*) مقصد maqsad (*pl.* مقاصد maqásid), مقصود maqsúd, مطمع matma', غرض gharaz, مدعا mudd'á, مراد murád, مطلب matlab, اراده irádah, عزم 'azm, قصد qasd, نيت níyat, خواست khást, آهنگ áhang, پيشنهاد písh-nihád, معروض ma'rúz (*pl.* معروضات ma'rúzát), منظور manzúr.—(*Grammatical term*) معمول ma'múl.—(*To obtain one's object*) گوئي گو,ي بردن gú,í burdan.

Object, *verb trans. and intrans.* رد نمودن radd nimúdan, اعتراض كردن i'tiráz kardan, عيب ديدن 'aib dídan, نقص ديدن naqs dídan, امتناع داشتن imtiná' dáshtan, (بر) مخالفت كردن mukhálifat kardan (bar), (از) حرفي داشتن harfí dáshtan (az), ايراد گرفتن írád giriftan.—(*I have nothing to object to*) حرفي در مقابل ندارم harfí dar muqábil na-dáram.

Objection, *subs.* اعراض i'ráz, اعتراض i'tiráz, رد radd, رفض rafz, اشكال ishkál, دشواري dushvárí.—(*Fault*) عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), نقص naqs.—(*Dislike*) كراهت karáhat, نا خواهي ná-kháhí, عدم ميل 'adam-i-mail, نفرت nifrat.—(*Doubt*) شك shakk, ترديد tardíd, امترا imtirá.—(*Have you any objection to this?*) در اين هيچ عيبي مي بيني dar ín hích 'aibí mí-bíni.—(*What objection have you to this speech?*) چه ايراد به اين سخن داريد chih írád bi-ín sukhun dáríd.—(*There is no objection*) هيچ مضائقه نيست hich muzáïqah ní 'st, عيب ندارد 'aib na-dárad, حرفي نيست harfí ní 'st.

Objectionable, *adj.* قابل اعتراض qábil-i-i'tiráz, ایراد írád-pazír, پذیر 'aib-dár, عیب دار náqis, ناقص مورد múrid-i-guftugú.—(*His conduct was very objectionable*) سلوك او بسیار مورد گفتگو بود sulúk-i-ú-bisyár múrid-i-guftugú-búd.

Objective, *subs.* شیشه دور بین shíshah-i-dúr-bín, نقطه نظر nuqtah-i-nazar.—*adj.* تحققي tahaqquqí, واقعي váqi'í, حقیقت دار haqíqat-dár, خارجي khárijí, عیاني 'aiyání, مفعول maf'úl, مفعولي maf'úlí.—(*An objective motive*) داعیه خارجیه dá'iyah-i-khárijíyah, محرك خارجي muharrik-i-khárijí. — (*Objective poetry*) اشعار نظریه ash'ár-i-nazaríyah. — (*Objective case*) حالت معمولیت hálat-i-ma'múlíyat, حالت مفعولي hálat-i-maf'úlí, مفعول maf'úl.

Objectively, *adv.* بطور اعتراض bi-taur-i-i'tiráz, بطور واقعیت متعرضانه muta'rizánah, bi-taur-i-váqi'-íyat, در حالت مقصودي dar-hálat-i-maqsúdí.

Objectiveness, *subs.* تحقق tahaqquq, واقعیت váqi'-íyat, مقصودي maqsúdí, شیئیت shay'íyat, خارجیت khárijíyat.

Objector, *subs.* متعرض muta'arriz, عیب جو 'aib-jú, ایراد گیر írád-gír, رد نما radd-nimá.

Objurgate, *verb,* تحدید نمودن tahdíd nimúdan, سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan, ملامت کردن malámat kardan, توبیخ نمودن taubíkh nimúdan, طعن زدن ta'n zadan.

Objurgation, *subs.* تحدید tahdíd, سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, توبیخ taubíkh, طعن ta'n.

Objurgatory, *adj.* ملامت دار malámat-dár, پر توبیخ pur-taubíkh, با طعن bá-ta'n, سر زنش دار sar-zanish-dár.

Oblate, *adj.* ته پهن tah-pahn, سر پهن sar-pahn.

Oblateness, *subs.* ته پهني tah-pahní, سر پهني sar-pahní.

Oblation, *subs.* (*Offering*) نذر nazr (*pl.* نذور nuzúr), عرس 'urs, هدي hadí, نسك nusk, قرباني qurbání, نثار nisár.

Obligate, *verb,* ملزوم داشتن malzúm dáshtan, ملتزم نمودن multazim nimúdan, اجبار کردن ijbár kardan, مکلف گردانیدن mukallif gardánídan, تحمیل کردن tahmíl kardan, متقبل ساختن mutaqabbil sákhtan, متعهد نمودن muta'ahhid nimúdan.

Obligated, *part. and adj.* ممنون mamnún, مجبور majbúr, ملزوم malzúm, ملتزم multazim, متقبل mutaqabbil, متعهد muta'ahhid.

Obligation, *subs.* منت minnat, ممنونیت mamnúníyat, ذمت zimmat, امتنان imtinán, منت نهي minnat-nihí. —(*Bond*) تعهد ta'ahhud, مجبوریت majbúríyat, التزام iltizám, تکفل takafful.—(*Duty*) تکلیف taklíf, وضیفه vazífah, قرار داد qarár-dád.—(*Promise*) عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهده 'uhdah, پیمان paimán, وعده va'dah, قول qaul, میثاق míság, اقرار iqrár, قرار qarár. —(*Debt*) قرض qarz, بده bidih, وام vám, دین dain (*pl.* دیون duyún).—(*It will add to the obligation*) مزید منت خواهد بود muzíd-i-minnat kháhad búd.—(*To be under an obligation to a person*) زیر بار منت بودن zír-bár-i-minnat búdan.

Obligato, *adj.* (*Musical term*) مناسب munásib, مخصوص makhsús, مختص mukhtass.

Obligatory, *adj.* اجباري ijbárí, تکلیفي taklífí, لازم lázim, واجب vájib, وجوب vujúb, مقتضي muqtazí, متحتم mutahattam, ضرور zarúr, ضروري zarúrí, مفروض mafrúz, مجبور majbúr, ملزم ذمت mulzim-i-zimmat.

Oblige, *verb,* (*Force*) اجبار کردن ijbár kardan, بر آن داشتن bar án dáshtan, بزور کردن bi-zúr kardan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, اکراه کردن ikráh kardan, الزام نمودن ilzám nimúdan. —(*Confer favour*) ممنون ساختن mamnún sákhtan, مرهون منت گردانیدن marhún-i-minnat gardánídan, منت نهادن minnat nihádan, احسان کردن ihsán kardan, عنایت نمودن 'ináyat nimúdan.—(*To oblige a friend*) منت بر گردن دوست نهادن minnat bar gardan-i-dúst nihádan.—(*To be much obliged*) نهایت امتنان کمال nihávat-i-imtinán hásil dáshtan, حاصل داشتن شکر گذاري kamál-i-shukr-guzárí dáshtan, بغایت منت داشتن bi-ghávat minnat dáshtan, از کسي ممنون شدن az kasí mamnún shudan.—(*I am much obliged*) منت دارم minnat dáram, مرهون منت میشوم marhún-i-minnat mí-shavam, منت بر گردن بنده دارید minnat bar gardan-i-bandah dárid, ممنون از شما هستم mamnún az shumá hastam.—(*He was obliged*) گردنش بار شد gardan-ash bár shud (*lit.* His neck was loaded), در مانده بود dar-mándah búd.

Obligee, *subs.* تمسك دار tamassuk-dár, طلب کار talab-kár, منت گزار minnat-guzár.

Obliging, *adj.* کریم karím, مشفق mushfiq, شفیق shafíq, مهربان mihr-bán, نه منت minnat-nih, خلیق khalíq, رؤف raüf, مواسي mavásí.

Obligingly, *adv.* بطور مواسات bi-taur-i-muvását, از روي مهرباني az-rúy-i-mihr-bání, مشفقانه mushfiqánah, ملاطفانه mulátifánah.

Obligor, *subs.* تمسك ده tamassuk-dih.

Oblique, *adj.* کج kaj, مائل máïl, غیر قائم ghair-i-qaïm, غیر مستقیم ghair-i-mustaqím, اعوج i'vaj, اریف uríf, اریب uríb, قیقاج qaiqáj, مزوز muzavvar.—(*Oblique case*) حالت معمولیت hálat-i-ma'múlíyat.

Obliquely, *adv.* بطور انحراف bi-taur-i-inhiráf, اعوجانه i'vijánah, بطور کجي bi-taur-i-kají, بطرز نا راستي bi-tarz-i-ná-rástí.

Obliquity, *subs.* اعوجاج i'vijáj, كجي kají, انحراف inhiráf, نا راستي ná-rástí, ميلان mailán.

Obliterate, *verb,* محو ساختن mahv sákhtan, خط زدن khatt zadan, پاك كردن pák kardan, باطل نمودن bátil nimúdan, زدودن zadúdan, مندرس ساختن mundaris sákhtan, نسخ كردن naskh kardan.

Obliteration, *subs.* محو mahv, نسخ naskh, پاكي pákí, ابطال ibtál, زدائش zadáïsh, افنا ifná.

Oblivion, *subs.* نسيان nisyán, فراموشي farámúshí, ذهول zuhúl, غفول ghufúl.

Oblivious, *adj.* ذاهل záhil, ناسي násí, فراموشكار farámúsh-kár, غافل gháfil.

Oblong, *subs.* مربع طولاني murabba'-i-túlání.—*adj.* مطر mutirr, مستطيل mustatíl.

Oblongish, *adj.* دراز وش diráz-vash, طولاني ور túlání-var.

Oblongly, *adv.* بطور مستطيل bi-taur-i-mustatíl, بطريق استطالت bi-taríq-i-istitálat, بطرز مربع طولاني bi-tarz-i-murabba'-i-túlání.

Oblongness, *subs.* استطالت istitálat, طول túl, طولانيت túláníyat, درازي dirází.

Obloquy, *subs.* طعن ta'n, ملامت malámat, بهتان buhtán, شماتت shamátat, زبان درازي zabán-dirází, دشنام dushnám, بد گوئي bad-gú,í, عيب جوئي 'aib-jú,í, توبيخ taubíkh.

Obnoxious, *adj.* اعتراض پذير i'tiráz-pazír, نا مطلوب ná-matlúb, مبغوض mabghúz, ملوم malúm, منفور manfúr, مكروه makrúh, غير محبوب ghair-i-mahbúb, مخالف mukhálif, نا پسند ná-pasand.—(*Obnoxious to justice*) مستحق عقوبت mustahaqq-i-'uqúbut.

Obnoxiously, *adv.* بطور استحقاق bi-taur-i-istihqáq, بطور استيجاب bi-taur-i-istíjáb, منفورانه manfúránah, مليمانه malímánah, مكروهانه makrúhánah, مبغوضانه mabghúzánah.

Obnoxiousness, *subs.* اعتراض پذيري i'tiráz-pazírí, نا مطلوبي ná-matlúbí, ملومي malúmí, منفوري manfúrí, مكروهي makrúhí, نا پسندي ná-pasandí.

Oboe, *subs.* سرنا surná, سورنا súrná, نفير nafír, شاخ shákh, شاخ نفير shákh-i-nafír, ناقور náqúr.—(*Oboe-player*) سرنا زن surná-zan, نفير چي nafír-chí.

Obole, *subs.* مثقال misqál, درم daram.

Obolus, *subs.* فلس fals (*pl.* فلوس fulús), شاهي sháhí, اوبولوس úbúlús (Greek).

Obovate, *adj.* بيضي معكوس baizí-ma'kús, پائين باريك pá,ín-bárík, ته باريك tah-bárík.

Obreption, *subs.* زحف zahf, پيش خزي písh-khazí, هجوم hujúm, غژش ghazhish, شبيخون shabí-khún, خفيه روي khufyah-raví, خدعه khud'ah.

Obreptitious, *adj.* هجومي hujúmí, نا گهان ná-gahán, بيخبر bí-khabar, پنهاني panhání, دزدانه duzdánah.

Obscene, *adj.* فاحش fáhish, فحاش fahhásh, فحشي fuhshí, پوچ púch, زشت zisht, هرزه harzah, هزل hazl, خبيث khabís, مكروه makrúh, نا پاك ná-pák, قبيح qabíh, پليد pilíd, رجس rijs, نجس najis, نا نظيف ná-nazíf.

Obscenely, *adv.* قبيحانه qabíhánah, فاحشانه fáhish-ánah, خبيثانه khabísánah, پليدانه pilídánah, بطور مكروه bi-taur-i-makrúh, بطرز نا شايستگي bi-tarz-i-ná-sháyistagí.

Obscenity, *subs.* فحش fuhsh, فحشيه fahshiyah (*pl.* فحشيات fahshiyát), فحشا fuhshá, زشتي zishtí, هرزگي harzagí, خباثت khabásat, پليدي pilídí, هزل hazl, ياوه گوئي yávah-gú,í, لاغيه lághiyah, نا پاكي ná-pákí, قباحت qabáhat.

Obscuration, *subs.* انكدار inkidár, تيره گردي tírah-gardí, سياه شوي siyáh-shaví, اسوداد isvidád, تاريكي táríkí, اظلام izlám, ظلمانيت zulmániyat.

Obscure, *adj.* (*Dark*) تاريك tárík, تيره tírah, مظلم muzlim, تار tár, شبرنگ shab-rang, ظلماني zulmání. —(*Abstruse*) دقيق daqíq, غامض ghámiz, مغلق mughlaq.—(*Unknown*) نا معروف ná-ma'rúf, مجهول majhúl, نا معلوم ná-ma'lúm, نا مشهور ná-mashhúr, غير معروف ghair-i-ma'rúf, منكر munkir.—(*Language, &c.*) مبهم mubham, مشكل mushkil, مجهول majhúl, مغمض mughammaz.

Obscure, *verb,* (*Bedim*) تيره داشتن tírah dáshtan, تاريك گردانيدن tárík gardánidan.—(*Conceal*) اخفا كردن ikhfá kardan, پوشاندن púshándan, مكتوم داشتن maktúm dáshtan, مشكل ساختن mushkil sákhtan.

Obscurely, *adv.* تاريكانه táríkánah, منكرانه munkir-ánah, مظلمانه muzlimánah, بطور نا معروفي bi-taur-i-ná-ma'rúfí, نا مشهورانه ná-mashhúránah.

Obscurity, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, ظلمت zulmat, ظلمانيت zulmániyat, تار tár, ظلام zalám, داج dáj, خيرگي khíragí, شب shab (*pl.* شبها shabhá *or* شبان shabán).—(*Abstruseness*) تاريكي táríkí. تيرگي tíragí, دشواري dushvárí, اشكال ishkál.—(*Of language*) غموضت ghumúzat, اشكال ishkál, دشواري dushvárí, نا مأنوسي ná-mánúsí, مجهولي majhúlí, نا معروفي ná-ma'rúfí.

Obsecrate, *verb,* استدعا كردن istid'á kardan, التماس نمودن iltimás nimúdan, در خواست كردن dar-khást kardan, خواندن khándan.

Obsequies, *subs.* تدفين tadfín, جنازه janázah, جنازه كشي janázah-kashí.

Obsequious, *adj.* مطيع mutí', متابع mutábi', متواضع mutavázi', فرو تن furú-tan, منقاد munqád, تن در ده tan-dar-dih, كوچك kúchik, با تسليم bá-taslím.

Obsequiously, *adv.* بطور اطاعت bi-taur-i-itá'at, از روي از رُوي az rúy-i-inqiyád, با كمال فرو تني bá-kamál-i-

furú-taní, متواضعانه mutavázi'ánah, کوچکانه kúchik-ánah.

Obsequiosness, *subs.* اطاعت itá'at, تسليم taslím, انقياد inqiyád, کوچکي kúchikí, تواضع tavázu', فرو تني furú-taní, انکسار inkisár, امتثال imtisál.

Observable, *adj.* (*Visible*) ظاهر záhir, مشهور mashhúr, هويدا huvaidá, پديد padíd, آشکار áshikár, آشکاره áshi-kárah, عيان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, واضح vázih, عالني 'alání, مبين mubín, بديهي badíhí, پيدا paidá.—(*Noticeable*) قابل نظر qábil-i-nazar, معتنيٰ به mu'taná-bihi, شايسته لحاظ sháyistah-i-liház, ديدني dídaní.

Observably, *adv.* (*Visibly*) بطور آشکار bi-taur-i-áshi-kár, علي روٴس الاشهاد 'alí ruüsu 'l-ashhád, بطور ديدني bi-taur-i-dídaní, مرئيانه marïyánah, ملحوظانه malhúz-ánah.—(*Noticeably*) بطور خوش نمائي bi-taur-i-khush-nimá,í, بنحوي شايسته نظر bi-nahví-i-sháyistah-i-nazar, بطرز مرغوب bi-tarz-i-marghúb, بطور قابل اعتنا bi-taur-i-qábil-i-i'tiná.

Observance, *subs.* (*Performance*) گزارش guzárish, رعايت ri'áyat, اجرا ijrá, بجا آوري bi-já-ávarí, اقامه iqámah, بعمول داري bi-'amúl-dárí.—(*Respect*) رعايت ri'áyat, توجه tavajjuh, انقياد inqiyád, اعتنا i'tiná, اطاعت itá'at, ملاحظه muláhazah, لحاظ liház, نظر nazar, مراقبه muráqabah, مطالعه mutála'ah.

Observanda, *subs.* مراسم marásim, مراعات mará'át, قواعد qavá'id, عادات 'ádát.

Observant, *adj.* (*Attentive*) متوجه mutavajjih, معتني mu'taní, ملاحظ muláhiz, رعايت کننده ri'áyat-kunan-dah.—(*Obedient*) مطيع mutí', منقاد munqád, فرمان بردار farmán-bardár, تسليم کن taslím-kun, بجا آور bi-já-ávar.

Observation, *subs.* (*Sight*) لحاظ liház, نظر nazar, مراقبه muráqabah, مطالعه mutála'ah, نگاه nigáh, رعايت ri'áyat, نگاه داري nigáh-dárí, ملاحظه muláhazah, رٴي räí.—(*Remark*) گفتار guftár, قول qaul, مقوله maqúlah. —(*To make an observation*) اظهار رٴي کردن izhár-i-räí kardan.—(*Astronomical term*) رصد rasad, رصد بندي rasad-bandí.

Observatory, *subs.* رصد خانه rasad-khánah, رصاد rassád, مرصاد marsád.

Observe, *verb,* (*Look on*) نگريستن nigarístan, مراقب بودن muráqib búdan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, پائيدن pá,ídan, ملحوظ داشتن malhúz dáshtan, مراعات نمودن marà'át nimúdan, مرعي کردن mar'í kardan, نگاه کردن nigáh kardan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), ناظر نمودن názir nimúdan, مترصد نمودن mutarassid nimúdan.—(*Be attentive*) گوش دادن *or* کردن gúsh dádan *or* kardan, مواظب بودن muvázib búdan, استماع کردن istimá' kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan, ملتفت شدن multafit shudan, التفات کردن iltifát kar-dan, احتياط کردن ihtiyát kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, محل گذاشتن mahall guzáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.—(*Obey*) رعايت نمودن ri'áyat ni-múdan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, صيانت نمودن siyánat nimúdan, فرا گرفتن farà-giriftan, اطاعت کردن itá'at kardan, اجرا داشتن ijrá dáshtan.—(*Astrono-mical term*) رصد بندي نمودن rasad-bandí nimúdan. —(*Remark*) رٴي دادن räí dádan, اظهار داشتن izhár dáshtan, اشاره نمودن ishárah nimúdan, اشعار کردن ish'ár kardan.—(*To be observed, rule, &c.*) استنباط شدن istimbát shudan.

Observer, *subs.* مراقب muráqib, ديده بان dídah-bán, راصد rásid, راقب ráqib, نگرنده nigarandah, بصير basír, بينا bína.

Observing, *subs.* ملاحظه muláhazah, مراقبه muráqabah, توجه tavajjuh, رعايت ri'áyat.—*adj.* مراقب muráqib, ملاحظ muláhiz, متوجه mutavajjih, حافظ háfiz, مقيم muqím.

Observingly, *adv.* از روي توجه az-rúy-i-tavajjuh, با توجه تام bá-tavajjuh-i-támm, با کمال احتياط bá-kamál-i-ihtiyát, ملاحظه کنان muláhazah-kunán.

Obsession, *subs.* محاصره muhásarah, قلعه گيري qal'ah-gírí, حصار hissár.

Obsidian, *subs.* آبگينه معدني áb-gínah-i-ma'daní.

Obsidional, *adj.* متعلق بمحاصره muta'alliq-bi-muhá-sarah, منسوب بقلعه گيري mansúb-bi-qal'ah-gírí, حصاري hissárí.

Obsolescence, *subs.* بي استعمالي bí-isti'málí, از کار افتادگي az-kár-uftádagí, منسوخيت mansúkhíyat, بيکارگي bí-káragí, متروکي matrúkí.

Obsolescent, *adj.* بي استعمال bí-isti'mál, نا مستعمل ná-musta'mal, منسوخ mansúkh, بيکاره bí-kárah, بطال battál.

Obsolete, *adj.* منسوخ mansúkh, متروك matrúk, نا مٴانوس ná-mänús, معطل mu'attal, غير مستعمل ghair-i-musta'mal, باطل bátil, بطال battál, مهمل mahmal, بيکاره bí-kárah, کهنه kuhnah, قديم qadím.

Obsoletely, *adv.* بطور منسوخي bi-taur-i-mansúkhí, متروکانه matrúkánah.

Obsoleteness, *subs.* نا مستعملي ná-musta'malí, عدم امتيازي 'adam-i-isti'mál, کهنگي kuhnagí, بي استعمال bí-imtiyází, نا معلومي ná-ma'lúmí.

Obstacle, *subs.* مانع máni', سد sadd, مزاحمت muzá-hamat, ممانعت mumána'at, اعتراض i'tiráz, پا بند pá-band, اخلال ikhlál, اشکال ishkál, صعوبت sa'úbat.—(*There is no obstacle to his doing this*) اورا مانعي در ايں کار نيست ú-rá mán'í dar ín kár ní 'st.

Obstetric, *adj.* قابلگي qábilagí, متعلق بقابله muta'al-

liq-bi-qábilah, دايگي dáyagí, بدايه متعلق muta'alliq bi-dáyah.

Obstetrician, *subs.* بچه گير bachchah-gír, قابله qábilah, مولده muvallidah, دايه dáyah, زن زايان zan-i-záyán, استاد زايش ustád-i-záyish, ماهر در فن بچه زائي máhir dar fann-i-bachchah-zá,í.

Obstetrics, *subs.* بچه زائي bachchah-zá,í, توليد taulíd, قابلگي qábilagí, دايگي dáyagí, زن زايانی zan-záyání.

Obstinacy, *subs.* اصرار isrár, خود رأي khud-räí, خود سري khud-sarí, خود كامي khud-kámí, تمرد tamarrud, عناد 'inád, تعند ta'annud, استعناد isti'nád, سر كشي sar-kashí. تصاعب tasá'ub, لجاج lajáj, لجاجت lajájat, ستيز sitíz, ستيزه sitízah.—(*Perseverance*) استقرار istiqrár, مداومت mudávamat, مواظبت muvázabat, اصرار isrár, ابرام ibrám.

Obstinate, *adj.* خود سر khud-sar, مريد maríd, متمرد mutamarrid, حرون harún, عنيد 'aníd, معاند mu'ánid, لجوج lajúj, متعصب muta'assib, سر كش sar-kash, تخش tukhsh, بغرنج bughranj, خود كام khud-kám, ستيزه sitízah-kár.—(*Persevering*) مصر musirr, مواظب muvázib, ملازم mulázim, راسخ rásikh, مداوم mudávim. —(*Horse*) سخت لگام sakht-ligám, تخش tukhsh.

Obstinately, *adv.* عناداً 'inádan, بطور عناد bi-taur-i-'inád, از روي ستيز az-rúy-i-sitíz, معاندانه mu'ánidánah, بطور لجاجت bi-taur-i-lajájat, بطريق اصرار bi-taríq-i-isrár.

Obstipation, *subs.* قبض qabz, انقباض inqibáz, سر دل sar-dil, يبوست yubúsat.

Obstreperous, *adj.* غوغاي ghaughá'í, فريادي firyádí, بلند آواز buland-áváz, پر صدا pur-sidá, داد زن dád-zan.

Obstreperously, *adv.* صيحه زنان saihah-zanán, غوغا كنان ghaughá-kunán, با آواز بلند bá-áváz-i-buland, داد زنان dád-zanán.

Obstreperousness, *subs.* غوغا ghaughá, چير chír, صيحه saihah, فرياد firyád, آواز بلند áváz-i-buland, داد زني dád-zaní, پر صدائي pur-sidá,í.

Obstriction, *subs.* تعهد ta'ahhud, قبول qabúl, التزام iltizám, تكفل takafful, ضمانت zamánat, اتفاق ittifáq, قرار داد qarár-dád.

Obstruct, *verb,* منع كردن man' kardan, مانع آمدن máni' ámadan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, باز داشتن báz dáshtan, منصد داشتن mansadd dáshtan, بند كردن band kardan, بستن bastan (*rt.* بند band), سد كردن sadd kardan.

Obstructer, *subs.* مناع manná', مانع máni', باز دارنده báz-dárandah, مسدود ساز masdúd-sáz, منصد دار mansadd-dár, حاجز hájiz.

Obstruction, *subs.* بند band, سد sadd, ضيق سد zíq-i-sadd, منع man', حجز hajaz, توقيف tauqíf, توقف tavaqquf, اخلال ikhlál, اختلال ikhtilál. — (*Medical term*) قبض qabz.—(*He put obstructions in his way*) سنگ انداخت برايش sang andákht biráyish (*lit.* He threw stones for him).

Obstructive, *adj.* متعرض muta'arriz, مانع máni', حاجز hájiz, مخل mukhill.

Obstruent, *subs.* سده saddah, قبض qabz, مانع máni', گير gír.—*adj.* مانع máni', حاجز hájiz, توقيف ده tauqíf-dih, باز دارنده báz-dárandah, مخل mukhill, قابض qábiz.

Obtain, *verb trans.* يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), حاصل كردن hásil kardan, تحصيل نمودن tahsíl nimúdan, استحصال نمودن istihsál nimúdan, نيل ساختن nail sákhtan, ميسر نمودن muyassar nimúdan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), بهم رسانيدن bi-ham rasánídan, پيدا كردن paidá kardan, گير آوردن gír ávardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, كسب نمودن kasb nimúdan, اكتساب كردن iktisáb kardan, فراز آوردن faráz ávardan.—*intrans.* وصول يافتن vusúl yáftan, حاصل شدن hásil shudan, نصب شدن nasab shudan, مستقر گشتن mustaqirr gashtan.

Obtainable, *adj.* يافتني yáftaní, حصول پذير husúl-pazír, بدست آمدني bi-dast-ámadaní.

Obtainment, *subs.* تحصيل tahsíl, حصول husúl, باز يافت báz-yáft, اكتساب iktisáb, استحصال istihsál, تيسر tayassur.

Obtest, *verb,* التماس كردن iltimás kardan, تضرع نمودن tazarru' nimúdan, استدعا كردن istid'á kardan, لابه نمودن lábah nimúdan, شكايت كردن shikáyat kardan.

Obtestation, *subs.* التماس iltimás, تضرع tazarru'. تمنا tamannáa, در خواست dar-khást, سؤال sú'ál, توصيه tausiyah, امر amr.

Obtrude, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), افكندن afkandan, القا نمودن ilqá nimúdan, اجبار كردن ijbár kardan, له دادن luh dádan (*vulg.*), هل دادن hul dádan (*vulg.*).—*intrans.* بي اذن داخل شدن bí-izn dákhil shudan, نا خواسته در آمدن ná-khástah dar-ámadan, بي ادبانه حركت كردن bí-adabánah harakat kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, فضولي نمودن fuzúlí nimúdan, باعث زحمت گشتن bá'is-i-zahmat gashtan, خودرا داخل نمودن khud-rá dákhil nimúdan.

Obtruder, *subs.* مداخل mudákhil, مزاحم muzáhim, فضول fuzúl, بي ادب bí-adab, نا خواسته ná-khástah-á, بي اذن در آ bí-izn-dar-á.

Obtruncate, *verb,* از هم جدا كردن az-ham jidá kardan, قطع كردن qat' kardan, بريدن burídan, ناقص كردن náqis kardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín).

Obtrusion, *subs.* دخل بيجا dakhl-i-bí-já, دخول بي اذن

dukhúl-i-bí-izn, مداخله mudákhalah, مزاحمت muzáhamat, فضولي fuzúlí, بي قاعدگي bí-qá'idagí.

Obtrusive, *adj.* مداخله کن mudákhalah-kun, مزاحم شو muzáhim-shau, فضول fuzúl, فضولي fuzúlí, مخالف ادب mukhálif-adab.

Obtrusively, *adv.* فضولانه fuzúlánah, بطور مداخله bi-taur-i-mudákhalah, مزاحمانه muzáhimánah, بي ادبانه bí-adabánah, بطور بي قاعدگي bi-taur-i-bí-qá'idagí.

Obtuse, *adj.* (*Blunt*) کند kund, بي نوك bí-nauk, سر پهن sar-pahn, دم پهن dum-pahn, نا تيز ná-tíz, غير حاده ghair-i-háddah.—(*Stupid*) احمق ahmaq, کند kund, کودن kaudan, بيوقوف bí-vuqúf, گول gúl, کند ذهن kund-zihn, خرف khirif, غشيم ghashím, خل دمنك khul-damank.

Obtusely, *adv.* جاهلانه jáhilánah, احمقانه ahmaqánah, خرفانه khirifánah, بيوقوفانه bí-vuqúfánah.

Obtuseness, *subs.* (*Bluntness*) کندي kundí, بي نوکي bí-naukí, نا تيزي ná-tízí, دم پهني dum-pahní.—(*Stupidity*) ابلهي ablahí, حماقت himáqat, بيوقوفي bí-vuqúfí, نا داني ná-dání, گولي gúlí, خرفي khirifí, کند ذهني kund-zihní, سنگيني sangíní, ثقالت saqálat, خريت kharíyat (*vulg.*).

Obumbrate, *verb,* سايه انداختن sáyah andákhtan, تاريك كردن tárík kardan, مظلم ساختن muzlim sákhtan, تيره گردانيدن tírah gardánídan.

Obumbration, *subs.* سايه اندازي sáyah-andází, ظل افكني zill-afkaní, تاريك كني tárík-kuní.

Obverse, *subs.* روي سكه rúy-i sikkah, صفحه پول saf-hah-i-púl.—*adj.* ته باريك tah-bárík, بالا پهن bálá-pahn, برگ وار barg-vár, ورق مانند varaq-mánand.

Obversely, *adv.* بشكل برگ bi-shakl-i-barg, برگ شكلانه barg-shaklánah, ته باريكانه tah-báríkánah, عكس مخروطي 'aks-i-makhrútí.

Obvert, *verb,* توجه دادن tavajjuh dádan, متوجه ساختن mutavajjih sákhtan, گردانيدن gardánídan, ميل دادن mail dádan.

Obviate, *verb,* تدارك نمودن tadáruk nimúdan, بر داشتن bar-dáshtan, بر انداختن bar-andákhtan, علاج نمودن 'iláj nimúdan, چاره نمودن chárah nimúdan, رفع كردن raf' kardan, دور كردن dúr kardan, دفع نمودن daf' nimúdan, حل كردن hall kardan.

Obvious, *adj.* هويدا huvaidá, پديد padíd, آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, عيان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, واضح vázih, علاني 'alání, پيدا paidá, بين bayyin, نمايان nimáyán, مبرهن mubarhan, منكشف munkashif.

Obviously, *adv.* ظاهراً záhiran, بطور آشكار bi-taur-i-áshikár, مكشوفانه makshúfánah, بطور بداهت bi-taur-i-bidáyat, بطور واضح bi-taur-i-vázih.

Obviousness, *subs.* ظهور zuhúr, نمايانی nimáyání, بداهت bidáhat, پيدائي paidá,í, وضوح vuzúh, مكشوفي makshúfí.

Occasion, *subs.* (*Occurrence*) سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, واقعه váqi'ah, ما جرا má-jará, رويدار rúy-dár, عارضه 'árizah, سانحه sánihah, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), حادثه hádisah (*pl.* حوادث havá-dis), نوبت naubat.—(*Opportunity*) فرصت fursat, قابو qábú, محل mahall, حباله habállah, مجال majál, فرجه farjah.—(*Cause*) سبب sabab, علت 'illat, جهت jihat, باعث bá'is, موجب mújib, راه ráh, سبيل sabíl.—(*Necessity*) ضرورت zarúrat, لزوم luzúm, احتياج ihtiyáj.—(*To have occasion for*) ضرور داشتن zarúr dáshtan.—(*To find occasion*) فرجه يافتن farjah yáftan. —(*To seize the occasion*) فرصترا غنيمت شمردن fursat-rá ghanímat shimurdan, فرصترا انتهاز بردن fursat-rá intiház burdan.—(*To let the occasion slip*) موقعرا از دست دادن mauqi'-rá az dast dádan.—(*On the occasion of*) بموقع bi-mauqi'.—(*There is no occasion for it*) وجهي ندارد vajhí na-dárad, راهي ندارد ráhí na-dárad.—(*They gave him occasion to speak vain things*) تخم لق در دهنش انداختند tukhm-i-laq dar dahan-ash andákhtand (*lit.* They cast a rotten egg in his mouth).

Occasion, *verb,* انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), مترتب كردن mutarattib kardan, سبب شدن sabab shudan, موجب شدن mújib shudan, علت گرديدن 'illat gardídan, مستلزم نمودن mustalzim nimúdan, كردن kardan (*rt.* كن kun).

Occasional, *adj.* اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, علتي 'illatí, زماني zamání.

Occasionally, *adv.* گاه گاه gáh-gáh, احياناً ahyánan, گاه وقتي gáh-vaqtí.

Occasive, *adj.* وقوعي vuqú'í, نزولي nuzúlí.

Occident, *subs.* مغرب maghrib, غرب gharb, غروب ghurúb.

Occidental, *adj.* مغربي maghribí, غربي gharbí, غروبي ghurúbí.

Occipital, *adj.* قفاي qafáí, پشت سري pusht-i-sarí, عقبي 'aqibí, پس سري pas-i-sarí.

Occiput, *subs.* قفا qafá, پس سر pas-i-sar, پشت سر pusht-i-sar, عقب سر 'aqib-i-sar.

Occult, *adj.* (*Invisible*) مكتوم maktúm, مكنون mak-nún, غيبي ghaibí.—(*Secret*) نهان nihán, پنهان pan-hán, مخفي makhfí, پوشيده púshídah, مستور mastúr, در خفا dar-khafá, مضمر muzmar, مستتر mustatar, مختفي mukhtafí.—(*The occult sciences*) علوم خفيه 'ulúm-i-khafíyah, صنائع غيبيه sanáï'-i-ghaibíyah.

Occultation, *subs.* اختفا ikhtifá, استتار istitár, پوشيدگي púshídagí, اضمار izmár.—(*Astronomical term*) كنوس

kanús, غيبوبت ghaibúbat, نهفتگي nihuftagí, استخفا istikhfá.

Occultness, *subs.* پنهاني panhání, پوشيدگي púshídagí, نهفتگي nihuftagí, مستوري mastúrí, اختفا ikhtifá.

Occupancy, *subs.* (*Seizing*) تصرف tasarruf, ضبط zabt, قبضه qabzah, دست dast, دخل dakhl.—(*Possession*) تملك tamalluk, استملاك istimlák, تصاحب tasáhub.—(*Occupancy rights*) تصاحب tasáhub, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf.

Occupant, *subs.* متصرف mutasarrif.

Occupation, *subs.* كار kár, عمل 'amal, شغل shughl, پيشه píshah, كار بار kár-bár, صناعت siná'at (*pl.* صنائع sanáï'), مشغوليت mashghúlíyat, مشغلت mash-ghalat, اشتغال ishtighál, روزگار rúzigár.—(*Possession*) ضبط zabt, تصرف tasarruf.—(*Occupation of a country*) ضبط ملك zabt-i-mulk.—(*Want of occupation*) بيكاري bí-kárí.

Occupied, *adj.* مشغول mashghúl, مشتغل mushtaghil, سر گرم sar-garm.

Occupier, *subs.* متصرف mutasarrif, مالك málik, متصاحب mutasáhib.

Occupy, *verb,* ضبط نمودن zabt nimúdan, تصرف كردن tasarruf kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), حاوي بودن háví búdan, مسكون ساختن maskún sákhtan.—(*To occupy oneself*) مشتغل شدن mushtaghil shudan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).—(*He is occupied in the affairs of Government*) متوجه امورات سركار است mutavajjih-i-amúrát-i-sarkár ast.—(*It occupies all his time*) تمام وقتش‌را ميگيرد tamám-i-vaqt-ash-rá mí-gírad.

Occur, *verb,* واقع شدن váqi' shudan, بوقوع رسيدن bi-vuqú' rasídan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, بظهور رسيدن bi-zuhúr rasídan, عارض شدن 'áriz shudan, بهم شدن bi-ham shudan, صادر شدن sádir shudan, سر زدن sar zadan, وارد شدن várid shudan, روي نمودن rúy nimúdan.

Occurrence, *subs.* سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, واقعه váqi'ah, واقع váqi' (*pl.* واقعات váqi'át), ما جرا má-jará, رويدار rúy-dár, عارضه 'árizah, سانحه sánihah, عرض 'arz (*pl.* اعراض á'ráz), حادث hádis (*pl.* حوادث havádis).

Ocean, *subs.* بحر محيط bahr-i-muhít, دريائي عظيم daryá,í-i-'azím, قاموس qámús, اقيانوس uqíánús (European).—*adj.* بحري bahrí, محيطي muhítí, درياي daryáí, اقيانوسي uqíánúsí (European.)—(*An ocean-bound vessel*) كشتي عازم بحر محيط kashtí-i-'ázim-i-bahr-i-muhít.

Oceanic, *adj.* بحري bahrí, محيطي muhítí, درياي daryáí, اقيانومي uqíánúsí (European).

Oceanides, *subs.* دخترها دريا dukhtar-há-i-daryá, نبات البحر nabátu 'l-bahr.

Ocelot, *subs.* پارس páns, قپلان qaplán, پلنگ palang, يوز پلنگ yúz-palang.

Ochre, *subs.* گل ماشي gil-i-máshí, گل زرد gil-i-zard, گل ملون gil-i-mulavvan, گل رنگين gil-i-rangín, رنگ rang.

Ocherous, *adj.* گلين gilín, رنگين rangín, طيني tainí, لون دار laun-dár.

Ocimum, *subs.* (*Botanical term*) فرنجمشك faranj-mishk, پلنگمشك palang-mishk, ريحان قرنفلي raihán-i-qaran-fulí.

Ocimum album (*Common or citron basil*), *subs.* بادروج ابيض bádrúj-i-abyaz, ريحان كوهي raihán-i-kúhí, سفيد تلسي safíd-tulsí, جنگلي تلسي jangalí-tulsí.

Ocimum basilicum, *subs.* (*Botanical term*) شاهسفرم sháhasfaram, شاهسپرم sháhasparam, ريحان raihán, نازبو názbú, ديان شاب dabán-sháb.

O'clock, *adverbial expression,* ساعت sá'at, وقت vaqt.—(*It is two o'clock*) دو ساعت ميگذرد dú-sá'at mí-guzard, دو ساعت است dú-sá'at ast, دو ساعت گذشته است dú sá'at guzashtah ast.—(*At what o'clock?*) چند ساعت chand-sá'at, چه ساعت chih-sá'at, در چه وقت dar-chih-vaqt.

Octagon, *subs.* مثمن musamman, هشت گوشه hasht-gusháh, هشت زاويه hasht-záviyah.

Octagonal, *adj.* مثمن musamman, هشتي hashtí.

Octagonally, *adv.* بطور هشت bi-taur-i-hasht, بطرز هشت گوشه bi-tarz-i-hasht-gúshah.

Octahedron, *subs.* هشت پهلو hasht-pahlú, مثمن mu-samman.

Octangular, *adj.* مثمن musamman, هشت گوشه hasht-gúshah, هشت زاويه hasht-záviyah.

Octave, *subs.* روز هشتم عيد rúz-i-hashtum-i-'íd, هشتم hashtum.—(*Music*) هشتم hashtum, هشت گانه hasht-gánah.—(*Measure of wine*) پيمانه paimánah.

Octavo, *subs. and adj.* هشت برگي hasht-bargí, قطع هشت برگي qat'-i-hasht-bargí.

Octennial, *adj.* هشت ساله hasht-sálah, هشت سالي basht-sálí.

Octet, *subs.* نغمه هشت شخصي naghmah-i-hasht-shakhsí, سرود هشت آوازي surúd-i-hasht-ávází.

Octillion, *subs.* اكتيليون aktílíyún (European).

October, *subs.* تشرين اول tashrín-i-avval, اختوپ akh-túp (European), اكتوبر aktúbar (European).—*adj.* اختوپي akhtúpí (European), اكتوبري aktúbarí (Euro-pean).

Octodecimo, *subs. and adj.* هجده برگي hajdah-bargí, قطع هجده برگي qat'-i-hajdah-bargí.

Octogenarian, *subs.* هشتاد ساله hashtád-sálah, شخص هشتاد ساله shakhs-i-hashtád-sálah.

Octogenary, *subs.* *and adj.* هشتاد سالي hashtád-sálí, ثمانيني samáníní.

Octopus, *subs.* هشتپاي hasht-páy, اختپوت akhtapút (European).

Octosyllabic, *subs.* کلمه هشت هجاي kalamah-i-hasht-hijá,í, لفظ هشت حرکتي lafz-i-hasht-harakatí.—*adj.* هشت هجاي hasht-hijáí, هشت حرکتي hasht-harakatí.

Octroi, *subs.* راهداري ráh-dárí, باج báj, عشور 'ushúr.

Octuple, *adj.* مثمن musamman, هشت چند hasht-chand, هشت لا hasht-lá, هشت تو hasht-tú.

Ocular, *adj.* با چشم bá-chashm, چشمي chashmí, نظري nazarí, عيني 'ainí, بصري basarí.—(*Ocular demonstration*) نمايش نظري nimáyish-i-nazarí.

Oculi cancrosum, *subs.* (*Medical term*) عين السرطان 'ainu 's-saratán, سپستان sipistán.

Oculist, *subs.* کحال kahhál, حکيم چشم hakím-i-chashm, جراح jarráh.

Odd, *adj.* (*Unusual*) غريب gharíb, نادر nádir, عجب 'ajab.—(*Not even*) فرد fard, تك tak, طاق táq, بي همتا bí-ham-tá.—(*Odd number*) عدد وتر 'adad-i-vitr, عدد طاق 'adad-i-táq, عدد تك 'adad-i-tak.—(*Odd or even*) طاق يا جفت táq-yá-juft.—(*Eighty odd days*) قرب هشتاد روز qurb-i-hashtád rúz.

Odd-fellows, *subs.* جمعيت عياشه jam'íyat-'ayyáshah, محفل انس mahfil-i-uns, اصحاب تعاون as,háb-i-ta'ávun.

Oddity, *subs.* غريبي gharíbí, عجيبه 'ajíbah, تفرد tafarrud, انفراد infirád, وحدانيت vahdáníyat, فردانيت fardáníyat, طاقيت táqíyat.

Oddly, *adv.* غريبانه gharíbánah, نادرانه nádiránah, عجيبانه 'ajíbánah, متفرداً mutafarridan, بطور فرديت bi-taur-i-fardíyat, نا مناسبانه ná-munásibánah.

Odds, *subs.* عدم تساوي 'adam-i-tasáví, نا همساني ná-ham-sání, نا هموارى ná-ham-várí. — (*At gambling*) نا جفتي ná-juftí.—(*Advantage*) منفعت manfa'at, فائده fáïdah.—(*At odds*) در نزاع dar-nizá', در اختلاف dar-ikhtiláf, در جدل dar-jadal.—(*What are the odds as long as you are happy?*) چه باك از نوادر مادام كه خوشي مي باشي chih bák az navádir mádám kih khushí mí-báshí, چه باك از غم چو عيشت بر قرار است chih bák az gham chú 'aish-at bar-qarár ast.

Ode, *subs.* غزل ghazal, چامه chámah. [These consist of from five to eighteen couplets.]—(*Elegy or ode of unlimited length*) قصيده qasídah, سرود surúd.

Odeon, *subs.* محل مشاعره mahall-i-mushá'arah, معرض اشعار ma'raz-i-ish'ár, مجلس شعر majlis-i-sha'r.

Odin, *subs.* اودن údin (European).

Odious, *adj.* كريه karíh, مكروه makrúh, مغض mughass, منفور manfúr, مستكره mustakrah, نفرت آميز nifrat-ámíz, منكر munkir, زشت zisht, قبيح qabíh, نا پسند ná-pasand, مبغوض mabghúz, انگيز كراهت karáhat-angíz, مسخط muskhit, خشم آور khishm-ávar.

Odiously, *adv.* از روي نفرت az-rúy-i-nifrat, مكروهاً makrúhan, خشم آورانه khishm-ávaránah, بطور تنفر bi-taur-i-tanaffur, كريهانه karíhánah, مبغوضانه mabghúzánah.

Odiousness, *subs.* مبغوضيت mabghúzíyat, مكروهيت makrúhíyat, قباحت qabáhat, زشتي zishtí, نا پسندي ná-pasandí, خشم آوري khishm-ávarí, كراهت karáhat, نفرت nifrat.

Odium, *subs.* كراهيت karáhíyat, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, عار 'ár, بغض bughz, زشتي zishtí, قباحت qabáhat, ننگ nang.—(*Unpopularity*) نا پسندي ná-pasandí, نا مقبولي ná-maqbúlí.

Odometer, *subs.* مسافت سنج masáfat-sanj, راه پيما ráh-paimá, فاصله گو fásilah-gú.

Odontalgia (*Tooth-ache*), *subs.* درد دندان dard-i-dandán, دندان درد dandán-dard, وجع الاسنان vaj'u 'l-asnán, وجع السن vaj'u 's-sinn.

Odontalgic, *subs.* دوائي دندان درد davá,í-i-dandán-dard, درمان وجع السن darmán-i-vaj'u 's-sinn.—*adj.* دندان دردي dandán-dardí, وجع السني vaj'u 's-sinní.

Odontoid, *adj.* دندان شكل dandán-shakl, دندان نما dandán-nimá, دندانه dandánah.

Odontology, *subs.* دندان شناسي dandán-shinásí, بيان حالات دندان bayán-i-hálát-i-dandán, معرفت اسنان ma'rifat-i-asnán.

Odoriferous, *adj.* مشموم mashmúm, معطر mu'attar, عاطر 'átir, خوش بو khush-bú, فائح fáïh, غاليه بيز ghá-liyah-bíz, رائحه انگيز ráïhah-i-angíz, رائحه دار ráïhah-dár, ذو شم zú-shamm, فيحناك faih-nák, عبير آميز 'abír-ámíz, بوئي دار bú,í-dár, شميم آر shamím-ár.

Odoriferousness, *subs.* شميم آري shamím-árí, خوش بوئي khush-bú,í, بوئي داري bú,í-dárí, عطر ناكي 'itr-nákí, معطري mu'attarí, رائحه انگيزي ráïhah-angízí, غاليه بيزي gháliyah-bízí, عبير آميزي 'abír-ámízí, فائحت fáïhat.

Odorous, *adj.* مشموم mashmúm, معطر mu'attar, عاطر 'átir, خوش بو khush-bú, فائح fáïh, غاليه بيز ghá-liyah-bíz, رائحه انگيز ráïhah-angíz, رائحه دار ráïhah-dár, ذو شم zú-shamm, فيحناك faih-nák, عبير آميز 'abír-ámíz, بوئي دار bú,í-dár, شميم آر shamím-ár.

Odour, *subs.* بو bú, بوئي bú,í, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), اشتمام ishtimám, عطر 'itr (*pl.* عطور 'utúr), فيح faih, شم shamm.—(*Bad odour*) بد بوئي bad-bú,í, نتن natn, تجيف tajayyuf.

Odourless, *adj.* بي بو bí-bú, بي رائحه bí-ráïhah, نا معطر ná-mu'attar, بي شميم bí-shamím.

Œdema, *subs.* (*Medical term*) استسقا لحمي istisqá-i-

lahamí.—(*Œdema of the glottis*) آماس مزمن لهات ámás-i-muzmin-i-lahát.—(*Palpebral œdema*) استسقا لحمي جفن istisqá-i-lahamí-i-jafn. — (*Œdema of the lungs*) استسقا رئه istisqá-i-rïah.

Of, *prep.* از az, ز zi, من min.—(*He is of the religion of Islam*) از ملت اسلام است az millat-i-islám-ast.

Off, *adv.* دور dúr, بعيد ba'íd.—*prep.* از az, ز zi, من min.—*interj.* دور باش dúr-básh, برو bi-rau, گم بشو gum-bi-shau, ده برو dih-birau.

Offal, *subs.* رشوه rishvah, مردار murdár, ميته maitah, رشت rasht, فضله fazlah, فضاله fuzálah, كود kúd.

Offence, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, تقصير taqsír, قصور qusúr, جريمه jarímah, جرم jurm, جنايت janáyat, خطا khatá, اثم ism, ذنب zamb, عيب 'aib, عثرت 'asrat, زلت zallat, صدمه sadamah, عذاب a'záb, رنج ranj.—(*Insult*) هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú, شتم shatm, خفت khiffat, بي ساختگي bí-sákhtagí.—(*To take offence*) خشم گرفتن khishm giriftan, رنجيدن ranjídan. —(*He is prone to take offence*) او زود رنج است ú zúd ranj ast, به اندك چيزي جر مي‌آيد bi-andak chízí jirr mí-áyad.—(*I hope no offence*) اميد آنكه غلطي سر نزده باشد umíd án-kih ghalatí sar-na-zadah báshad.

Offenceless, *adj.* بيگناه bí-gunáh, بيقصور bí-qusúr, بي تقصير bí-taqsír, بي جرم bí-jurm, معصوم ma'súm.

Offend, *verb trans.* شتم نمودن shatm nimúdan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, رنج دادن ranj dádan, جر آوردن jirr ávardan, ايذا دادن ízá dádan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan.—*intrans.* تقصير كردن taqsír kardan, گناه كردن gunáh kardan, معصوم نمودن ma'súm nimúdan, خطا كردن khatá kardan, خبط كردن khabt kardan, غلط كردن ghalat kardan, گه خوردن guh khurdan.—(*To be offended*) متنفر بودن mutanaffir búdan, كجخلق بودن kaj-khulq búdan, بيزار شدن bízár shudan, آزرده شدن ázurdah shudan, لغزش گرفتن laghzish giriftan, سر شكسته بودن sar-shikastah búdan, منزجر شدن munzajir shudan, رنجيدن ranjídan, رنجش يافتن ranjish yáftan, رنج كشيدن ranj kashídan, مبتلا شدن mubtalá shudan, بي دماغ شدن bí-dimágh shudan, پا كوفتن pá kúftan (*vulg.*).—(*He was offended*) زير پوزش خورد zír-i-púz-ish khurd (*lit.* He was struck under the chin).

Offended, *part. and adj.* دل گير dil-gír, رنجيده خاطر ranjídah-khátir, غيظناك ghaiz-nák, خشم آلود khishm-álúd.

Offender, *subs.* گناه‌كار gunáh-kár, خطا كار khatá-kár, تقصير كار taqsír-kár, مذنب muznib, اثيم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سيه rú-siyah, مقصر muqassir, مجرم mujrim, خاطي khátí.—(*One who vexes*) زحمت كننده zahmat-kunandah, رنج ده ranj-dih, جر آور jirr-ávar.

Offending, *subs.* تقصير كاري taqsír-kárí, اجرام ijrám, افساد ifsád, فسوق fusúq.—*adj.* تقصير مند taqsír-mand, جرم كار jurm-kár, مذنب muznib, خطا كن khatá-kun.

Offensive, *subs.* مهاجمه muhájamah, هجوم hujúm, تعرض ta'arruz, بادي bádí.—(*To assume the offensive*) در خيال حركات تعرض شدن dar khiyál-i-harakát-i-ta'arruz shudan.—*adj.* كريه karíh, مكروه makrúh, مغص mughass, مضر muzirr, نفرت بخش nifrat-bakhsh, ضرر انگيز zarar-angíz, موذي müzí.—(*Assailant*) مهاجم muhájim, حمله آور hamlah-ávar, تاخت كن tákht-kun, يورش بر yúrish-bur, مسخط muskhit.

Offensively, *adv.* مكروهاً makrúhan, اسخاطاً iskhátan, تنفيراً tanfíran, بطور تعدي bi-taur-i-ta'addí, ضراراً zaráran, مهاجمانه muhájimánah, بطور هجوم bi-taur-i-hujúm.

Offensiveness, *subs.* عيب 'aib, عيبناكي 'aib-nákí, تنفير tanfír, اسخاط iskhát, تقصير مندي taqsír-mandí, مكروهيت makrúhíyat, مبغوضيت mabghúzíyat.

Offer, *subs.* تقديم taqdím, پيش آوردگي písh-ávardagí. —(*Offer of marriage*) مذاكره ازدواج muzákarah-i-izdiváj.

Offer, *verb trans.* پيش آوردن písh ávardan, تقديم كردن taqdím kardan, تقريب نمودن taqríb nimúdan, تكليف كردن taklíf kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), تحفه دادن tuhfah dádan, اتحاف نمودن itiháf nimúdan, بخشيدن bakhshídan, عطا نمودن 'atá nimúdan. — *intrans.* حاضر بودن házir búdan, نزديك شدن nazdík shudan, تعهد كردن ta'ahhud kardan, قصد نمودن qasd nimúdan, تكفل نمودن takafful nimúdan, دست دادن dast dádan, تقديم كردن taqdím kardan, پيش آوردن písh ávardan, رفق دادن rifq dádan.—(*The opportunity offered*) فرصت رفق داد fursat rifq dád, فرصت دست داد fursat dast dád.—(*To offer marriage*) قصد نكاح نمودن qasd-i-nikáh nimúdan, اراده ازدواج داشتن irádah-i-izdiváj dáshtan. —(*To offer in marriage*) در عروسي تقديم نمودن dar 'arúsí taqdím nimúdan.—(*To offer up a sacrifice*) ذبح نمودن zibh nimúdan, قربان كردن qurbán kardan, تصدق كردن tasadduq kardan.

Offerer, *subs.* تقدير كننده taqdír-kunandah, تقريب نماينده taqríb-nimáyandah. — (*Of sacrifices*) گذراننده guzránandah, بجائي آرنده bi-já,í-árandah.

Offering, *subs.* (*Gift*) نذر nazr, پيشكش písh-kash, عطا 'atá, تحفه tuhfah.—(*Sacrifice*) هديه hadíyah, تصدق tasadduq, قربان qurbán (*pl.* قرابين qarábín), فدا fidá, ذبيحه zabíhah (*pl.* زبائح zabáïh).—(*Burnt-offering*) قربان سوختني qurbán-i-súkhtaní.

Offertory, *subs.* نذر nazr, پيشكش písh-kash.—(*Thank-offering*) شكرانه shukránah, مژدگاني muzhdagání.

—(*Anthem*) تهليل tahlíl, تسبيح tasbíh, ترنيمه tarnímah.

Off-hand, *adj.* هولكي haulakí, بي انديشه bi-andíshah, سر سري sar-sarí.—(*An off-hand remark*) حرف سر سري harf-i-sar-sarí.—*adv.* بطور آمادگي bi-taur-i-ámádagí, بي فكرانه bí-fikránah, بدون سابقه bidún-i-sábiqah, بطور سر سري bi-taur-i-sar-sarí.

Office, *subs.* (*Public charge*) عهده 'uhdah, منصب mansab, عمل 'amal, امر amr, شغل shughl, مأموريت mämúríyat, خدمت khidmat.—(*House of business*) دفتر خانه daftar-khánah, كار خانه kár-khánah.—(*Building*) ديوان díván, دفتر daftar, ديوانخانه díván-khánah.—(*Function*) قوه qúvah, عمل 'amal, فعل fi'l.—(*Business*) شغل shughl, كار kár, خدمت khidmat, امر amr.—(*Out of office*) خارج از مأموريت khárij-az-mämúríyat.—(*To quit office*) عزل شدن 'azl shudan, استعفا كردن isti'fá kardan.—(*Office of prayer for the dead*) امر نماز مردگان amr-i-nimáz-i-murdagán.—(*Good offices*) مساعي جميله masá'í-i-jamílah, مساعي خيريه masá'í-i-khairíyah.—(*To use one's good offices*) مساعي جميله مبذول داشتن masá'í-i-jamílah mabzúl dáshtan.

Officer, *subs.* عهده دار 'uhdah-dár, منصبدار mansab-dár, صاحب منصب sáhib-mansab.—(*Military*) صاحب منصب sáhib-mansab, سرهنگ sarhang.—(*Of police*) كشيكچي kashík-chí, پاسبان pás-bán.

Officer, *verb*, سردار نصب كردن sardár nasb kardan, منصب دار تعيين نمودن mansab-dár ta'yín nimúdan.

Official, *subs.* مباشر mubáshir, اهل قلم ahl-i-qalam.—*adj.* رسمي rasmí, رسامي rassámí, دولتي daulatí.—(*Official residence*) دولتخانه daulat-khánah.

Officially, *adv.* رسماً rasman, رسمانه rasmánah.

Officiate, *verb*, وكالت كردن vikálat kardan, قائم مقام كردن qáïm-maqám kardan.

Officinal, *adj.* دكاني dukkání, حانوطي hánútí.

Officious, *adj.* چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, گستاخ gustákh, مهر بان mihr-bán, خليق khalíq, ملاطف mulátif, فضول fuzúl, آش همه ásh-hamah-ájíl.

Officiously, *adv.* بطور مهر باني bi-taur-i-mihr-báni, خليقانه khalíqánah, ملاطفانه mulátifánah, فضولانه fuzúlánah, جسورانه jasúránah, گستاخانه gustakhánah.

Officiousness, *subs.* چابكي chábukí, چالاكي chálákí, زرنگي zaringí, جسارت jasárat, گستاخي gustákhí, آمادگي ámádagí, غايت مهيائي gháyat-i-muhayyá,í.

Offing, *subs.* دريا daryá, بحر bahr, آب ژرف áb-i-zharf, آب بسيار áb-i-bisyár.

Offscouring, *subs.* فضاله fuzálah, دور افتاده dúr-uftádah, رفاضه rufázah.

Offset, *subs.* (*Shoot of a plant*) بنه bunah, پته pittah, تنج tinj, نهال nihál, تره tarah, شاخه shákhah, پوك pauk, بر آمدگي bar-ámadagí, ستونچه sitúnchah, ميدانه maidánah. — (*Set-off*) فاضل و باقي fázil-va-báqí, حساب در مقابل حساب hisáb dar muqábil-i-hisáb.

Offset, *verb*, فاضل باقي كردن fázil-báqí kardan, حساب در مقابل حساب آوردن hisáb dar muqábil-i-hisáb ávardan, مقابله كردن muqábilah kardan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan.

Offspring, *subs.* ولد valad (*pl.* اولاد aulád), نسل nasl, صلب salab, ذريه zurríyah, اعقاب a'qáb, سلاله sulálah, فرزند farzand, نژاد nizhád, تخم tukhm, تخمه tukhmah, زاده zádah, بچه bachchah (*pl.* بچگان bachchagán).

Often, *adv.* بارها bárhá, بار بار bár-bár, اكثر aksar, اكثر اوقات aksar-auqát, مكرر mukarrar, بكرات bi-kirrát, بسا basá, دفعاً daf'an, پيوسته paivastah, خيلي khailí, بسي basí, مراراً miráran, كثيراً kasíran.—(*Very often*) علي الاغلب 'ala 'l-aghlab.—(*As often as*) چندان كه chandán-kih.—(*How often*) چند دفعه chand-daf'ah, چند بار chand-bár.

Ogle, *subs.* غمزه ghamzah, چشمك chashmak, عشوه 'ishvah, اشاره ishárah, ايما íma, نظر بازي nazar-bází.

Ogle, *verb*, چشمك زدن chashmak zadan, بنظر دوستي bi-nazar-i-dústí dídan, جلب نظر كردن jalab-i-nazar kardan, چشم چراني نمودن chash-charáni nimúdan.

Ogler, *subs.* چشمك زن chashmak-zan, غماز ghammáz, نظر باز nazar-báz, چپكي نگر chapakí-nigar, عشوه گر 'ishvah-gar.

Ogling, *subs.* كرشمه kirishmah, غمزه ghamzah, رمز العين ramzu 'l-'ain, چشمك زني chashmak-zaní, چشم چراني chashm-charáni, نظر بازي nazar-bází, عشوه گري 'ishvah-garí.

Ogre, *subs.* عفريت 'ifrít, غول ghúl, آدمخور ádam-khur.

Ogress, *subs.* عفريته 'ifrítah, غول ماده mádah-ghúl, شيطانه shaitánah.

Ogygian, *subs.* اوجيجي újíjí (European).

Oh! *interj.* دريغ dirígh, دريغا diríghá, ايدريغا ai-diríghá, فغان fighán, اي ai, هاي háy, واي váy, آه áh, آها áhá, اي خاك بسرم ai khák bi-sar-am, حيف امست haif ast, افسوس afsús, وا اسفا vá-asfá, اوخ avakh, زهي zahí, ايواي íváí.

Oil, *subs.* روغن raughan, دهن duhn.—(*Castor-oil*) روغن بيد انجير raughan-i-bíd-anjír, روغن كنتو raughan-i-kinnatú.—(*Of olives*) روغن زيت raughan-i-zait, روغن زيتون raughan-i-zaitún.—(*Of linseed*) روغن كتان raughan-i-kattán.—(*Lamp-oil*) روغن چراغ raughan-i-chirágh.—(*Paraffin oil*) روغن گاس raughan-i-gás

(European).—(*Rape oil*) روغن شلغم raughan-i-shalgham.

Oil, *verb,* چرب کردن charb kardan, روغن مالیدن raughan málídan.

Oil-bag, *subs.* غدهٔ السمن ghuddahu 's-samn, دمپل روغن dushpul-i-raughan.

Oil-cake, *subs.* کنجیده kunjídah.

Oil-cloth, *subs.* مشمع mushamma', پارچه روغنین pár-chah-i-raughanín.

Oil-colour, *subs.* رنگ روغن rang-i-raughan, روغن سا raughan-sá, روغن مال raughan-mál.

Oil-flask, *subs.* دبه روغن dabbah-i-raughan, روغندان raughan-dán, کلوك روغني kalúk-i-raughaní, مدهن madhan.

Oil-gas, *subs.* لطیفهٔ روغن latífah-i-raughan, گاس روغن gás-i-raughan (European), گاز gáz (European).

Oiliness, *subs.* چربي charbí, دهنیت duhníyat, دهیني dihíní, روغنداري raughan-dárí, روغن مالي raughan-mání.

Oilman, *subs.* روغن فروش raughan-furúsh, بقال baqqál.

Oil-mill, *subs.* معصر mi'sar, معصار mi'sár, عسار خانه [illegible]

[illegible] روغن rau-

[illegible] تلهین ک

[illegible] مسـ

sinn-i-ú guzashtah ast, ده سال دارد dih sál dárad.—(*I am twenty-one years old*) عمر من بیست و یك سال امست 'amr-i-man bíst-u-yak sál ast.—(*He is twice as old as you*) سن او دو مقابل سن شما است sinn-i-ú dú muqábil-i-sinn-i-shumá ast.—(*How old are you?*) سن شما چه چیز است sinn-i-shumá chih chíz ast, شما چند سال دارید shumá chand sál dárid.—(*A son seven months old*) پسر هفت ماهه pisar-i-haft-máhah.—(*Old and young*) پیر و جوان pír-u-javán.—(*It is the old, old story*) همان نقل سابق است hamán naql-i-sábiq ast.

Old age, *subs.* پیري pírí, کبر سن kibr-i-sinn, ضعیفي za'ífí, هرم haram, مشیب mashíb, شیخوقت shaikh-vaqt, شیوخیه shuyúkhíyah, کهن سالي kuhan-sálí.

Old bachelor, *subs.* پیر زن ناگرفته pír-i-zan ná-girif-tah, پیره عزب pírah-i-'azab, پیر مرد بکر pír-mard-i-bikr.

Olden, *adj.* کهنه kuhnah, قدیم qadím, سال خورد sál-khurd, پیشین píshín.

Old-fashioned, *adj.* (*Persons*) قدیم qadím, پیشین píshín, کهن رفتار kuhan-raftár.—(*Things*) کهنه kuh-nah, قدیمي qadímí, قدیم qadím, پیشینه píshínah.

Oldish, *adj.* کهنه طور kuhnah-taur, قدري کهنه qadrí-kuhnah, مستعمل musta'mal, دست خورده dast-khur-dah.

Old maid, *subs.* پیر زن شوهر نکرده pír-zan-i-shauhar-na-kardah, دختر پیر dukht[illegible]-pír, پیر باکره pír-i-bákirah, پیر راهبه pír-i-[illegible] zan-[illegible]-dunyá-guzasht[illegible]

Oleometer, *subs.* روغن سنج raughan-sanj, دهن آزما duhn-ázmá, زیت شناس zait-shinás.

Oleum amygdalæ amaræ (*Oil of bitter almonds*), *subs.* روغن بادام تلخ raughan-i-bádám-i-talkh.

Oleum amygdalæ dulcinæ (*Oil of sweet almonds*), *subs.* روغن بادام شیرین raughan-i-bádám-i-shírín.

Oleum cannabis sativæ (*Hemp oil*), *subs.* روغن شاه دانه raughan-i-sháh-dánah.

Oleum citri aurantii (*Orange flower oil*), *subs.* عطر بهار نارنج 'itr-i-bahár-i-náranj.

Oleum jasmini officinalis (*Jessamine oil*), *subs.* عطر رازقي 'itr-i-ráziqí.

Oleum lini (*Linseed oil*), *subs.* روغن بزرك raughan-i-bazrak.

Oleum nucis juglandis (*Walnut oil*), *subs.* روغن گردو raughan-i-girdú.

Oleum olivæ (*Olive oil*), *subs.* روغن زیتون raughan-i-zaitún.

Oleum cocos nuciferæ (*Cocoa-nut oil*), *subs.* روغن نارجیل raughan-i-nárjíl.

Oleum papaveris somniferi (*Poppy oil*), *subs.* روغن کوکنار raughan-i-kúknár.

Oleum piscis (*Fish oil*), *subs.* دهن السمك duhnu 's-samak.

Oleum ricini (*Castor oil*), *subs.* دهن الخروع duhnu 'l-khirva', روغن بید انجیر raughan-i-hí[illegible] روغن کرچك raughan-i-kar[illegible]

Oleum

صلح 'alámat-i-sulh, نشان مسالمت nishán-i-musálamat.

Olive-oil, *subs.* روغن زیتون raughan-i-zaitún, دهن زیت duhn-i-zait.

Olive-tree, *subs.* درخت زیتون dirakht-i-zaitún, زیتونه zaitúnah.

Olla podrida, *subs.* قیمه qímah, قورمه qúrmah, هفت گوشته haft-gúshtah.

Olympiad, *subs.* مدت چهارسال maddat-i-chahár-sál, چار ساله chár-sálah, اولیمپیاد úlímpiyád (European).

Olympic, *adj.* یوناني yúnání, جشني jashaní, اولیمپي úlímpí (European), اولمبوسي úlambúsí (European).—(*The Olympic games*) ملاهي اولمبوسي maláhí-i-úlambúsí, بازیهائي اولیمپي bázihá-i-úlímpí (European).

Ombre, *subs.* (*Game*) آمس و نامس ás-u-nás.

Omega, *subs.* اومگا úmagá.—(*Alpha and omega*) الفا و اومگا alfá-va-úmagá, اول و آخر avval-va-ákhir, آغاز و انجام ágház-va-anjám, بدایت و نهایت bidáyat-va-nihá-yat.

Omelet, *subs.* کوکو kúkú.—(*Sweet omelet*) خاگینه khá-gínah.

Omen, *subs.* فأل fäl, شگون shugún, اختر akhtar, طالع táli', یمن yumn. تفأل tafäul.—(*Omen-book*) فأل نامه fäl-náma'

Omene

Oment

er,

Omit, *verb,* در گذشتن dar-guzashtan, فرو گذاشت کردن furú-guzásht kardan, وا گذاري کردن vá-guzárí kardan, سهو کردن sahv kardan, ساقط داشتن sáqit dáshtan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), ترک نمودن tark nimúdan, فوت نمودن faut nimúdan, اسقاط کردن isqát kardan, الغا کردن ilghá kardan, غافل شدن gháfil nimúdan, امتناع نمودن imtiná‘ nimúdan, اهمال ihmál kardan.

Omnibus, *subs.* کالسکه káliskah, کروسه kurúsah, گاري gárí.

Omnifarious, *adj.* کثیر الاشکال kasíru 'l-ashkál, متنوع mutanavvi‘, گوناگون gún-a-gún, همه رنگ hamah-rang, هر گون har-gún.

Omnific, *adj.* خلاق khalláq, خالق الکل kháliqu 'l-kull, همه چیز آفرین hamah-chíz-áfirín, موجد الکل mújidu 'l-kull.

Omniform, *adj.* هر شکل har-shakl, هر صورت har-súrat, همه شکل hamah-shakl, همه صورت hamah-súrat.

Omnigenous, *adj.* هر جنسي har-jinsí, هر نوعي har-nau‘í, هر گوني har-gúní, هر قسمي har-qismí.

Omniparity, *subs.* تساوي عمومي tasáví-i-‘umúmí, یکساني کلي yak-sání-i-kullí, استوائي جامع istiváí-i-jámi‘, مساوات عمومي musávát-i-‘umúmí.

Omnipercipience, *subs.* همه چیز بیني hamah-chíz-bíní, همه چیز فهمي hamah-chíz-fahmí, همه داني hamah-dání, ادراك کلي idrák-i-kullí.

Omnipercipient, *adj.* همه چیز بین hamah-chíz-bín, همه چیز فهم hamah-chíz-fahm, همه دان hamah-dán, مدرك الکل mudriku 'l-kull.

Omnipotence, *subs.* قدرت مطلق qudrat-i-mutlaq, همه چیز تواني hamah-chíz-taváni, قوه کلیه qúvah-i-kullíyah, هم کار تواني ham-kár-taváni.

Omnipotent, *subs. and adj.* همه چیز توان hamah-chíz-taván, هر کار کن har-kár-kun, قادر بر هر چیز qádir-bar-har-chíz, قادر علي الاطلاق qádir-‘ala 'l-itláq, قادر مطلق qádir-i-mutlaq, قدیر qadír, جبار jabbár, قهار qahhár, کردگار kirdigár.

Omnipotently, *adv.* با قدرت کامله bá-qudrat-i-kámilah, با قدرت مطلقه bá-qudrat-i-mutlaqah, با توانائي بر هر چیز bá-taváná'í-bar-har-chíz, قهارانه qahháránah.

Omnipresence, *subs.* هر جا حاضري har-já-házirí, همه جاموجودي hamah-já-maujúdí, حضور درهر مکان huzúr-dar-har-makán.

Omnipresent, *adj.* همه جا حاضر hamah-já-házir, همه جا موجود hamah-já-maujúd, در هر مکان حاضر dar-har makán-házir.

Omniscience, *subs.* همه داني hamah-dání, همه بیني hamah-bíní, علامیت ‘allámíyat, همه چیز بیني hamah-chíz-bíní.

Omniscient, *adj.* همه دان hamah-dán, علام ‘allám, همه چیز دان hamah-chíz-dán, جمیع بین hamah-chíz-bín.

Omnium, *subs.* جمله jumlah, کلیه kullíyah, مجموعه majmú‘ah.

Omnium gatherum, *subs.* مجمع کل majma‘-i-kull, مخلطه mukhallatah.

Omnivorous, *adj.* همه چیز خوار hamah-chíz-khár, آکل الکل ákilu 'l-kulla, همه بلع hamah-bala‘, تمام چپان tamám-chapán.

Omnivorously, *adv.* بطور همه چیز خواري bi-taur-i-hamah-chíz-khárí, بطریق همه بلعي bi-taríq-i-hamah-bala‘í, تمام خورانه tamám-khuránah.

Omnivorousness, *subs.* همه چیز خواري hamah-chíz-khárí, آکل الکلي ákilu 'l-kullí, همه بلعي hamah-bala‘í.

Omphalic, *adj.* (*Anatomical term*) نافي náfí, سري surrí.

On, *prep.* بر bar, بالا bálá, علي ‘alá, فرا fará, روي rúy, در روي dar-rúy, در dar, به bih, با bá, دست بالا dast-bálá, فوق fauq, سر sar.—(*On that day*) در آن روز dar-án-rúz.—(*On that ground*) بنا بر آن biná-bar-án, بناً علي ذالك bináan ‘alá-zálik.—(*On that account*) بدان سبب bad-án sabab, بدان جهت bad-án-jihat, لهٰذا líházá.—(*Heaps on heaps*) تودهها بر تودهها túdah-há bar túdah-há, اتلال بر اتلال itlál-bar-itlál.—(*On foot*) پیاده piyádah.—(*On horseback*) سواره suvárah, سوار suvár.—*adv.* پیش písh, رو به پیش rú-bi-písh, استمراراً istimráran, دائماً dáïman, پي در پي pay-dar-pay, پیوسته paivastah, چسبیده chasbídah.—*interj.* یالا yállá, روکن rau-kun, ده dih.

Onager (*Asinus sylvestris*), *subs.* حمار وحشي himár-i-vahshí, گور gúr, گور خر gúr-khar.

Onanism, *subs.* جلق jalq, استمنا istimná, تلوث talav-vas, سفاح sifáh, منا miná, مشت زني masht-zaní, اونانیت únániyat (European).

Once, *subs.* (*Animal*) گربه وحشي gurbah-i-vahshí.—*adv.* (*One time*) یکدفعه yak-daf‘ah, یك بار yak-bár, یك مرتبه yak-martabah, یك بار yak-bár.—(*In former times*) سابق sábiq, پیشتر píshtar, مقدماً muqaddaman, باري bárí.—(*Once upon a time*) باري bárí, یك وقت yak-vaqt, سابقاً sábiqan.—(*At once*) دفعتاً daf‘atan, یکباره yak-bárah, یکبارگي yak-báragí, بیك حول bi-yak-haul, یك جا yak-já, یك بار yak-bár, الآن al-án.—(*All at once*) یك بارگي yak-báragí.—(*Once more*) بتکرار bi-takrár, بالمره bi 'l-marrah, تماماً tamáman, کلاً kullan, در حد کمال dar hadd-i-kamál.—(*At one time*) مرتاً marratan, بر زمان bar-zamán, گاهي gáhí, کرتاً karratan, بالمره bi 'l-marrah.

On dit, *adverbial expression,* از قراري که مذکور میشود

سر sar-sar.
harf-i-sar-sarí.—*adv.* ازکر zkúr mí-shavad, میگویند mí-gúyand, بفکرانه bí-fikráṉagí,

One, *subs.* کس kas, اشخاص ashkhás), نفر nafar, یکي yakí, احدي ahadí, (*One by one*) یك یك yak-yak, یکبیك yak-bi-yak, فردافرد fard-á-fard, فرداً فرداً fardan-fardan, یگان یگان yagán-yagán, احاد احاد ahád-ahád.—(*One another*) یکدیگر yak-dígar.—(*One with the other*) روي رو rúy-ham-raftah.—(*One after the other*) یکي یکي yakí-yakí, پي در پي pay-dar-pay, متواتر mutavátir, یك بیك yak-bi-yak.—(*One of us*) یکي از ما yakí-az-má.—(*One and all*) کافتاً káffatan, جمیعاً jamí'an, بالتمام bi 't-tamám.—(*No one*) هیچکس تماماً tamáman, هیچ کس hích-kas.—*adj.* یك yak, واحد váhid, فرد fard (*pl.* افراد afrád), احد ahad, یگان yagán.—(*One or two horses*) یك دو تا اسب yak dú tá asb.—(*There is but one God*) خدا یك است khudá-i-yak ast, خداوند فرد است khudávand-i-fard ast.

One-eyed, *adj.* یك چشم yak-chashm, واحد العین váhidu 'l-'ain.

Oneiro criticus (*A diviner of dreams*), *adj.* تعبیري ta'bírí, منامي manámí, متعلق بتعبیر خواب muta'alliq-bi-ta'bír-i-kháb, رؤیاي rüyáí.

Oneiromancy, *subs.* رؤیا گوئي rüyá-gú,í, خواب بیني kháb-bíní, مکاشفه mukáshafah, غیب گوئي ghaib-gú,í.

Oneness, *subs.* وحدانیت vahdáníyat, یکي yakí, یکتائي yak-tá,í, فردیت fardíyat, تنهائي tanhá,í.

Onerary, *adj.* حملي hamlí, باري bárí, لائق حمل láïq-i-haml, بر داشتي bar-dáshtí.

Onerate, *verb,* بار کردن bár kardan, حمل نمودن haml nimúdan, مثقل نمودن misqal nimúdan.

Onerous, *adj.* سخت sakht, ثقیل saqíl, گران girán, سنگین sangín, بار bár.

Oneself, *pron.* خود khud.

Onion (*Allium cepa*), *subs.* پیاز piyáz, بصل basal.—(*Sea onion, Squilla maritima*) پیاز عنصل piyáz-i-'unsal.

Oniscus asellus (*Church-bug*), *subs.* خر خدا khar-i-khudá, خر خاکي khar-i-khákí, خرك خاکي kharak-i-khákí.

Only, *adj.* فرد fard, واحد váhid, وحید vahíd, فرید faríd, یگانه yagánah.—*adv.* (*Singly*) یگانه yagánah, فرداً fardan, تنها tanhá, مجرد mujarrad, یکتا yak-tá, یکدانه yak-dánah.—(*Merely*) فقط faqat, و بس va-bas, بجز bi-juz, صرف sarf, محض mahz.—(*You have only to go*) بتو مانده است بروید bi-tú mándah ast bi-ravíd.

Onobrychis sativa (*Esparcette*), *subs.* اسپرس isparas.

Onomasticon, *subs.* لغت lughat, فرهنگ farhang, قاموس qámús, دفتر daftar.

Onset, *subs.* یورش yúrish, حمله hamlah, خروش khurúsh, هجوم hujúm, تاخت tákht, تاز táz.—(*At the onset*) در مبادي حال dar-mabádí-i-hál.

Onslaught, *subs.* یورش yúrish, حمله hamlah, خروش khurúsh, هجوم hujúm, تاخت tákht, تاز táz.—(*He made an onslaught on the food*) حمله نمود بر طعام hamlah nimúd bar ta'ám.

Ontological, *adj.* وجودي vujúdí, تکوینی takwíní, ایجادي íjádí.

Ontology, *subs.* علم بدائع 'ilm-i-badáï', علم موجودات 'ilm-i-maujúdát, معرفت کائنات ma'rifat-i-káïnát, هستي داني hastí-dání.

Onus, *subs.* حمل haml, بار bár, وزر vizr, ثقل saql, سنگیني sangíní.—(*Onus probandi*) حمل اثبات haml-i-isbát, بار حجت bár-i-hujjat.

Onward, *adj.* سابق sábiq, پیش písh, مقدم muqaddam, متقدم mutaqaddim, پیش هنگ písh-hang, رهنما rah-nimá, دال dáll.—*adv.* پیش písh, جلو jilau, رو پیش rú-písh, متقدماً mutaqaddiman, ترقي کنان taraqqí-kunán.

Onyx, *subs.* عقیق 'aqíq, سنگ سلیماني sang-i-sulai-mání, جزع jaz', حجر باباقوري hajar-i-bábáqúrí, یشم yashm.

Oolite, *subs.* سنگ دانه دار sang-i-dánah-dár, سنگ تخم ماهي sang-i-tukhm-i-máhí.

Oolitic, *adj.* متعلق بسنگ دانه دار muta'alliq-bi-sang-i-dánah-dár, مشتمل بر سنگ دانه دار mushtamil-bar sang-i-dánah-dár, سنگ تخم ماهي وار sang-i-tukhm-i-máhí-vár.

Ooze, *subs.* گل gil, طین tín, لاي lái, لجن lajan.—(*Liquid*) چکه chakkah.

Ooze, *verb,* چکه کردن chakkah kardan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), بیرون آمدن bírún ámadan, نشر کردن nashr kardan, طراویدن tarávídan.

Oozy, *adj.* گلي gilí, تر tar, لجني lajaní, لایناك lái-nák.

Opacity, *subs.* نا شفافي ná-shaffáfí, کثافت kasáfat, تیرگي tíragí, تاري tárí, سیاهي siyáhí.

Opacous, *adj.* نا شفاف ná-shaffáf, کثیف kasíf, تیره tírah, تار tár, سیاه siyáh.

Opah, *subs.* (*Fish*) اوپه úpah (European).

Opal, *subs.* عین الهره 'ainu 'l-hirrah, سراوي saráví, عین الشمس 'ainu 'sh-shams, اوپال úpál (European).—*adj.* عین الهرهٔ 'ainu 'l-hirrahï, عین الشمسي 'ainu 'sh-shamsí, اوپالي úpálí (European).

Opalescence, *subs.* براقي barráqí, تلألؤ talälü, درخش dirakhsh, تابش tábish, لمعان lama'án, آبداري áb-dárí, آب áb, رونق raunaq.

Opalescent, *adj.* عین الهره وار 'ainu 'l-hirrah-vár, براق barráq, تلألؤ دار talälü-dár, درخشان dirakhshán, تابناك táb-nák, آبدار áb-dár, با رونق bá-raunaq.

Opaline, *adj.* عين الهره وش ‘ainu ’l-hirrah-vash, متعلق بعين الهره muta‘alliq-bi-‘ainu ’l-hirrah, اوپالي úpálí (European).

Opaque, *adj.* نا شفاف ná-shaffáf, كثيف kasíf, [illegible] tírah, تار tár, سياه siyáh.

Opaqueness, *subs.* نا شفافي ná-sh[illegible], تيرگي tíragí, تاري tárí.

Open—(*Candid*) مخلص mukhlis, مخلصانه mukhlisánah, اخلاصمند ikhlás-mand, صادق sádiq.—(*Manifest*) ظاهر záhir, نمايان nimáyán, هويدا huvaidá, مكشوف mak-shúf.—(*Open air*) بيرون bírún.—(*An open country*) صحرا sahrá, دشت dasht, ميدان واز maidán-i-váz, فضا گاه fazá-gáh.—(*An open face*) روي گشاده rúy-i-gushádah, بي پردگي bí-pardagí.—(*The door is open*) در باز است dar báz ast.

Open, *verb trans.* گشادن gushádan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), باز كردن báz kardan, وا كردن vá-kardan.—(*Window*) بالا كردن bálá kardan.—(*Window of train*) شيشه انداختن shíshah andákhtan.—(*As Parliament*) افتتاح كردن iftitáh kardan, ابتدا نمودن ibtidá nimúdan, شروع كردن shurú‘ kardan.—(*To open up a country*) مكشوف ساختن makshúf sákhtan, استكشاف كردن istiksháf kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), فتح بلد كردن fath-i-balad kardan.—(*To open a correspondence*) بنائي محاوره گذاشتن binái-i-muhávarah guzáshtan, آغاز مراسله نمودن ágház-i-murásalah nimúdan.—(*To open one’s mind to a person*) دل خالي كردن dil khálí kardan, درد دل كردن dard-i-dil kardan, راز گفتن ráz guftan, بجوي كردن bi-júá kardan.—*intrans.* گشاده شدن gushádah shudan, باز شدن báz shudan, مفتوح شدن maftúh shudan, وا شدن vá-shudan.—(*Flower*) شكوفتن shikúftan, شكفتن shikuftan, غنچه زدن ghunchah zadan.—(*To open into*) راه داشتن ráh dáshtan, (در) سيرك بودن sairak búdan (dar).—(*To be opened, as Parliament*) افتتاح شدن iftitáh shudan.—(*The door opens into another room*) در به اوطاق ديگر وا ميشود dar bi-útáq-i-dígar vá-mí-shavad.

Opener, *subs.* فتاح fattáh, قاتح fátih, گشاينده gushá-yandah, ديلماج dílmáj, مترجم mutarjim, ترجمان tar-jumán.

Open-eyed, *adj.* چشم باز chashm-báz, بيدار bídár, هوشيار húshyár, ساعي sá‘í, مجاهد mujáhid.

Open-handed, *adj.* دست واز dast-váz, گشاده دست gushádah-dast.

Open-hearted, *adj.* سخي sakhí, كريم karím, جواد javvád, جوانمرد javán-mard, منعم mun‘im, وهاب vah-háb, فياض fayyáz, سامح sámih.

Opening, *subs.* گشايش gusháyish, افتتاح iftitáh, گشودگي gushúdagí, گشاد gushád, گفتار guftár, كلام kalám, شروع shurú‘, ابتدا ibtidá.—(*Hole*) [illegible] (*pl.* [illegible] anfás).—[illegible] (*pl.* منافذ manáfiz), مخرج [illegible] ثقب saqb.—(*Dawn*) فلق falaq, فجر fajr, صبح subh, بامداد bámdád, سحر sahar.—(*At chess*) گشاد gushád.—(*There was no opening for him in England*) گشادي براي وي در انگلستان نشد gushádí biráy-i-vai dar inglistán na-shud.—*adj.* ابتداي ibtidáí, نخستين nukhustín, اول avval.

Openly, *adv.* ظاهراً záhiran, علانيه ‘aláníyah, آشكاره áshikárah, آشكار áshikár, عياناً ‘ayánan, فاش fásh, بطور واضح bi-taur-i-vázih, جهراً jahran, بالصراحه bi ’s-saráhah.

Open-mouthed, *adj.* دهن واز dahan-váz, طامع támi‘, طمع گر tama‘-gar, حريص harís, هلوع hulú‘.

Openness, *subs.* گشادگي gushádagí.—(*Candour*) راستبازي rást-bází, اخلاص ikhlás, صدق sidq, طلاقت taláqat, سادگي sádagí, سذاجت sizájat.

Opera, *subs.* تماشا tamáshá.—(*Opera-house*) تماشا خانه tamáshá-khánah, محفل آواز mahfil-i-áváz, مجلس ساز majlis-i-sáz, موسقي خانه músiqí-khánah.

Opera-glass, *subs.* دور بين تماشا خانه dúr-bín-i-tamáshá-khánah, دور بين چه dúr-bínchah.

Operameter, *subs.* ميزان حركات دولاب mízán-i-harakát-i-dúláb, گردش سنج gardish-sanj.

Operant, *adj.* عامل ‘ámil, فاعل fá‘il, كار گر kár-gar, موثر müassir.

Operate, *verb,* عمل كردن ‘amal kardan, كار كردن kár kardan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بفعل آوردن bi-fi‘l ávardan, معمول داشتن ma‘múl dáshtan.—(*Be effectual*) كار گر آمدن kár-gar ámadan, اثر كردن asar kardan, موثر شدن müassir shudan, تاثير كردن täsír kardan.—(*Surgical term*) جراحي كردن jarráhí kardan.—(*As medicine*) كار كردن kár kardan, وا كردن vá-kardan, فعل نمودن fi‘l nimúdan.

Operatic, *adj.* تماشا خانگي tamáshá-khánagí, مجلس سازي majlis-i-sází, متعلق بموسقي خانه muta‘alliq-bi-músiqí-khánah.

Operation, *subs.* عمل ‘amal, كار kár, فعل fi‘l, وضع vaz‘ (*pl.* اوضاع auzá‘).—(*Surgical*) جراحي jarráhí.—(*Basis of operations*) اساس حركات asás-i-harakát, بنيان افعال bunyán-i-af‘ál.

Operative, *subs.* كاريگر kárí-gar, پيشه ور píshah-var, صنعتگر san‘at-gar.—*adj.* موثر müassir, مفيد mufíd, كار گر kár-gar.

Operator, *subs.* عامل ‘ámil, كار گر kár-gar, فاعل fá‘il.—(*Surgical*) جراح jarráh.

Operculum, *subs.* (*Botanical term*) پوشش púshish, سر پوش sar-púsh, غطا ghitá, سداده saddádah.—(*Shell*) پرده pardah, حاجز hájiz, حجاب hijáb, بند band, در dar.

harf-i-sar-sarí.—[illegible]zkúr گوش گیر gúsh-gírah, گوش هوش lagí, فکرانه [illegible] bí-fikráná [illegible]-push.

Operose, *adj.* دہ زحمت zahma[illegible] [illegible] mutá'ab[illegible] ملالت malálat-bakhsh, خش ممل mumill, sämat-angíz.

Ophelia chirata (*Chiretta*), *subs.* (*Plant*) قصب الزريره qasabu 'z-zaríra h.—(*Drug*) دوائي پيچش davá,í-i-píchish.

Ophicleide, *subs.* سرنا surná, مزمار mizmár, كرنا kurná, شيفور shaifúr.

Ophidian, *adj.* ماري márí.

Ophiological, *adj.* متعلق بمار شناسي muta'alliq-bi-már-shinásí, منسوب بمار داني mansúb-bi-már-dání.

Ophiologist, *subs.* مار شناس már-shinás, مار دان már-dán, مار نامه دان már-námah-dán.

Ophiology, *subs.* مار شناسي már-shinásí, مار داني már-dání, مار نامه már-námah.

Ophiomancy, *subs.* مار بيني már-bíní, فأل مار گيري fäl-i-már-gírí, تطير بحيه tatayyur-bi-hayyah, تفأل بمار tafa,,ul-bi-már.

Ophthalmia, *subs.* (*Medical term*) آشوب چشم áshúb-i-chashm, درد چشم dard-i-chashm, چشم درد chashm-dard, مرض عين marz-i-'ain, رمد ramad, سبل sabal, اخذ akhaz.

Ophthalmiatric, *adj.* كحالي kahhálí.

Ophthalmic, *adj.* چشمي chashmí, متعلق بچشم muta'alliq-bi-chashm, عيني 'ainí, رمدي ramadí.

Ophthalmotology, *subs.* چشم شناسي chashm-shinásí, علم امراض چشم 'ilm-i-amráz-i-chashm, بيان امراض چشم bayán-i-amráz-i-chashm.

Opiate, *subs.* معجون ma'jún (*pl.* معاجين ma'ájín) دوائي خواب بخش davá,í-i-kháb-bakhsh, منوم munavvim, مروح muravvih, مفرح mufarrih, حب تريأك habb-i-tiryák, آميخته افيون ámíkhtah-i-ifyún.—*adj.* خواب آور kháb-ávar, راحت بخش ráhat-bakhsh, نوم انگيز naum-angíz.

Opiated, *adj.* آميخته بافيون ámíkhtah-bi-ifyún, مخلوط بتريأك makhlút-bi-tiryák, زده تريأك tiryák-zadah, زير تأثير افيون zír-i-täsír-i-afyún.

Opine, *verb*, فكر كردن fikr kardan, انديشه نمودن andí-shah nimúdan, خيال كردن khiyál kardan, گمان نمودن gumán nimúdan.

Opiniative, *adj.* متعصب muta'assib, خودسر khud-sar, خود رأي khud-räí, وهم دوست vahm-dúst, راي دوست ráy-dúst, لجوج lajúj, عنيد 'aníd, خيال پرست khiyál-parast, انديشه پرست andíshah-parast, رأيي räíí, ظني zanní, گماني gumání.

Opinion, *subs.* رأي räí (*pl.* آرا irá), راي ráy, گمان gumán, انديشه andíshah, قياس qiyás, خيال khiyál, حدس hads, تصور tasavvur, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), مظنه mazannah (*pl.* مظان mazánn), فكر fikr, فكرت fikrat, وهم vahm, تدبير tadbír, اعتقاد i'tiqád, انگار angár, پندار pindár, تخمين takhmín, زعم za'm, استنباط [illegible] عقيده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), معتقد [illegible] *adj.* [illegible] *gal term*) حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), [illegible] رأي räí.—(*I have a poor opinion of him*) بارهٔ او ناقص است bárah-i-ú náqiz ast.—(*They were* [illegible] *opinion*) متفق الراي بودند mutafiqu 'r-ráy búdand.

Opinionated, *adj.* متعصب muta'assib, خود سر khud-sar, خود راي khud-räí, وهم دوست vahm-dúst, راي دوست ráy-dúst, لجوج lajúj, عنيد 'aníd, خيال پرست khiyál-parast, انديشه پرست andíshah-parast, رأيي räíí, ظني zanní, گماني gumání.

Opinionatively, *adv.* از روي عناد az-rúy-i-'inád, بطور ستيزه bi-taur-i-sitízah, خود رايانه khud-ráyánah, متعصبانه muta'assibánah.

Opinionativeness, *subs.* عناد 'inád, ستيز sitíz, لجاجت lajájat, تعصب ta'assub, تعند ta'annud.

Opinioned, *adj.* راي دار ráy-dár, صاحب خيال sáhib-khiyál, ذو فكر zú-fikr, انديسه مند andíshah-mand.

Opinionist, *subs.* خود پسند khud-pasand, عاشق راي ráy-dúst, خود راي خويش 'áshiq-i-ráy-i-khísh, خود پرست khud-parast.

Opium, *subs.* افيون ifyún, تريأك tiryák, شيرهٔ خشخاش shírah-i-khashkhásh, لبن الخشخاش labanu 'l-khash-khásh, مهانل mahánul.

Opium-eater, *subs.* ترياكي tiryákí, افيوني ifyúní, افيون خور ifyún-khur, تريأك خور tiryák-khur.

Opium manufacture, *subs.* تريأك مالي tiryák-málí.

Opium pill-box, *subs.* تريأك دان tiryák-dán.

Opodeldoc, *subs.* (*Medical term*) مرهم صابون mar-ham-i-sábún, لبيخه labíkhah.

Opoponax, *subs.* (*Scent*) جاو شير ják-i-shír.

Opossum, *subs.* پوسم púsam (European).

Oppidan, *subs. and adj.* شهري shahrí, شهر نشين shahr-nishín, مدني madaní, مدينه مان madínah-mán.

Oppilate, *verb*, (*Crowd*) پر جمعيت كردن pur-jam'íyat kardan, مملو ساختن mamlúv sákhtan.—(*Obstruct*) مسدود نمودن masdúd nimúdan, صد كردن sadd kar-dan, باز داشتن báz dáshtan, منع كردن man' kardan. —(*Stuff*) آكندن ákandan, انباشتن ambáshtan, چپانيدن chapánídan, طپانيدن tapánídan.

Oppilation, *subs.* ملآن mal,án, امتلا imtilá, پر نمائي pur-nimá,í, مملو سازي mamlúv-sází.—(*Obstruction*) مسدود نمائي masdúd-nimá,í, سد سازي sadd-sází, توقيف tau-qíf, تصديد tasdíd, منع man'.

Oppilative, *adj.* مانع máni', سد ساز sadd-sáz, باز دارنده báz-dárandah, حاجز hájiz.

Opponent, *subs.* معارض mu'áriz, مخاصم mukhásim, مخالف mukhálif, منازع munázi', خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), حریف haríf, ضد zidd (*pl.* اضداد azdád).—(*Disputant*) مجادل mujádil, خصیم khasím, مباحث mubáhis.—*adj.* مناقض munáqiz, مخالف khálif, مقابل muqábil, معادي mu[illegible] با موقع bá-mauqi',

Opportune, *adj.* [illegible] بقاعده bi-qá'idah, مناسب munásib.—(*To judge opportune*) مصلحت دیدن maslahat dídan.

Opportunely, *adv.* با موقعانه bá-mauqi'ánah, لائقانه láïqánah. با محلانه bá-mahallánah, بطور قاعده خود bi-taur-i-qá'idah-i-khud, مناسبانه munásibánah, از روي شایستگي az rúy-i-sháyistagí, بوقت خویش bi-vaqt-i-khísh.

Opportuneness, *subs.* با موقعیت bá-mauqi'íyat, بجائي bi-já'í, با محلي bá-mahallí, مناسبت munásabat, بوقتي bi-vaqtí, درستي durustí, شایستگي sháyistagí.

Opportunity, *subs.* فرصت fursat, قابو qábú, محل mahall, حباله habállah, فرجه farjah, وقت vaqt, فراغ farágh, فراغت farághat.—(*To seize the opportunity*) فرصترا غنیمت شمردن fursat-rá ghanímat shimurdan, انتهاز فرصت نمودن intiház-i-fursat nimúdan.—(*To find opportunity*) فرجه یافتن farjah yáftan, فرصت کردن fursat kardan.—(*I lost the opportunity*) موقع از دستم رفت mauqi' az dast-am raft, فرصترا از دست دادم fursat-rá az dast dádam.

Oppose, *verb trans.* مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, مقاومت کردن muqávamat kardan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, بمقاومت پرداختن bi-muqávamat pardákhtan, مشاقه کردن musháqqah kardan, معاده نمودن muháddah nimúdan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, تخلف نمودن takhalluf nimúdan, منع کردن man' kardan, ضد کردن zidd kardan, مضائقه کردن muzáïqah kardan.—*intrans.* مخالف بودن or کردن mukhálif búdan *or* kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, بر ضد شدن bar zidd shudan, اخلال نمودن ikhlál nimúdan, در صدد ممانعت بر آمدن dar sadad-i-mumána'at bar-ámadan, مقاومت کردن muqávamat kardan, بر خلاف بر خاستن bar khiláf bar-khástan, شقاق ورزیدن shaqáq varzídan.

Opposed, *adj.* مخالف mukhálif, مقابل نقطه nuqtah-i-muqábil.—(*As opposed to*) بر خلاف bar-khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, در مقابل dar-muqábil.

Opposer, *subs.* مخالف mukhálif, ممانع mumáni', مقاوم muqávim, دافع dáfi', مخاصم mukhásim.—(*Foe*) دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), عدو adúv, حریف haríf.

Opposing, *subs.* مخالفت mukhálafat, مخاصمت mukhá-

[illegible]ar, کلام kalam, samat, معاده muháddah, تعرض [illegible] anfás).—mukhálif, ممانع mumáni', [illegible]اوم مخاصم mukhásim متقابل mutaqábil, مخالف [illegible]ham, روبرو rú-bi-rú, معادي muhází, مواجه muvájih, نظیر nazír, موازي muvází, در برابر dar-barábar.—(*The opposite*) ضد zidd (*pl.* اضداد azdád), خلاف khiláf.—(*Adverse*) مخالف mukhálif, مختلف mukhtalif, نا موافق ná-muváfiq, نا سازگار ná-sázigár, مغایر mughávir, مناقض munáqiz.

Oppositely, *adv.* در مقابل dar-muqábil, متقابلانه mutaqábilánah, مواجهانه muvájihánah, در جلو dar-jilau, پیش رو písh-i-rú.—(*Adversely*) مخالفانه mukhálifánah. خصمانه khasmánah, بطور مخالفت bi-taur-i-mukhálafat, بضد یکدیگر bi-zidd-i-yak-dígar.

Oppositeness, *subs.* مقابلي muqábilí, مقابلت muqábalat, مواجهت muvájahat, مخالفت mukhálafat, مخاصمت mukhásamat, لج بازي lajj-bází.

Opposition, *subs.* مخالفت mukhálafat, مزاحمت muzáhamat, مقاومت muqávamat, مقابلت muqábalat. معارضه mu'árazah, ممانعت mumána'at, تناقض tanáquz, ضدیت ziddíyat, اعتراض i'tiráz. اختلاف ikhtiláf, تردد taraddud, تعرض ta'arruz. تعارض ta'áruz.—(*Parliamentary term*) مخالفان mukhálifán.—(*In opposition to*) بر خلاف bar-khiláf, مخالف mukhálif.—(*To be in opposition*) بر ضد بودن bar zidd búdan, تخلف نمودن takhalluf nimúdan.—(*These two things are in opposition*) این دو چیز ضد یکدیگرند ín dú chíz zidd-i-yak-dígar and.

Oppositionist, *subs.* طرف مخالف taraf-i-mukhálif, اهل مخالفت ahl-i-mukhálafat, معترض mu'tariz, ضد گو zidd-gú, خصیم khasím.

Oppositive, *adj.* مخالفت پذیر mukhálafat-pazír, ضد بر دار zidd-bar-dár, نقاضت دار naqázat-dár, قابل مقاومت qábil-i-muqávamat.

Oppress, *verb,* دست درازي کردن dast-dirází kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, جفا کردن jafá kardan, اذیت دادن azíyat dádan, تعدي کردن ta'addí kardan, اجحاف کردن ijháf kardan, جور کردن jaur kardan, ستم نمودن sitam nimúdan.

Oppressed, *part. and adj.* فرو مانده furú-mándah, مظلوم mazlúm.

Oppression, *subs.* ظلم zulm, مظلمه mazlamah, مظلومیت mazlúmíyat, تعدي ta'addí, ستم sitam, اعتساف i'tisáf, جبر jabar, جور jaur, عنف unf, اذیت azíyat, بیز bíz. اجحاف ijháf, حیف و میل haif-va-mail, دراز دستي diráz-dastí, دست درازي dast-dirází, جان آزاري ján-ázárí, تصرف tasarruf, تطاول tatávul, تأدیل tádíl, رنج ranj.

Oppressive, *adj.* ثقیل saqíl, سخت sakht. شدید sha-

gi, فكرانه ... dushvár.—(*Cruel*) جفا كار jafá-qah, بطور سر سري bi-tau... درشت durusht, سنگدل sang-dil, *subs.* (P... zálim, بيمروّت ... jabbár, ستمكار sitam-kár, دست دراز dast-diráz, dast, متعدي muta'addí.

Oppressively, *adv.* ثقيلانه saqílánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht, شديدانه shadídánah, بي انصافانه bi-insáf-ánah.—(*Cruelly*) جبراً jabaran, ظالمانه zálimánah, بيرحمانه bí-ruhmánah, از روي جور az rúy-i-jaur, ستمگرانه sitam-garánah.

Oppressiveness, *subs.* گراني giráni, ثقالت saqálat, سختي sakhtí, شدت shiddat, بي انصافي bi-insáfí, جور jaur, ستمگري sitam-garí, ظلم zulm, ظالمي zálimí, دست درازي dast-dirází, دستي دراز diráz-dastí.

Oppressor, *subs.* دست دراز dast-diráz, دراز دست diráz-dast, جفا كار jafá-kár, ظالم zálim, جان آزار ján-ázár, تعدي كار ta'addí-kár, ضرر رسان zarar-rasán, جور پيشه jaur-píshah, ستمگر sitam-gar.

Opprobrious, *adj.* معيوب ma'yúb, شوخ shúkh, بد زبان bad-zabán, دراز زبان zabán-diráz, موذي müzí, لماز lammáz, مهين muhín, مبغوض mabghúz, مردود mar-dúd, نكوهيده nikúhídah, مذموم mazmúm, مفتضح muftazih.

Opprobriously, *adv.* بطور اهانت bi-taur-i-ihánat, موذيانه müzíyánah, بطور زبان درازي bi-taur-i-zabán-dirází, مذمومانه mazmúmánah, مردودانه mardúd-ánah.

Opprobiousness, *subs.* محقري muhaqqarí, نكوهيدكي nikúhídagí, مذمت mazammat, مطعوني mat'úní, مردودي mardúdí, مذموي mazmúmí, خواري khárí, مفتضحي muftazihí, بد زباني bad-zabání, طعن ta'n, لمز lamz.

Opprobrium, *subs.* فضيحت fazíhat, رسوائي rusvá,í, عار 'ár, معيوبي ma'yúbí, مذلت mazallat, خزي khizí, ملامت malámat, طعن ta'n.

Oppugn, *verb*, جنگيدن jangídan, دفع كردن daf' kar-dan, مخالفت كردن mukhálafat kardan, (بر) حمله بردن hamlah burdan (bar), مقاومت كردن muqávamat kardan.

Oppugnancy, *subs.* مخالفت mukhálafat, هجوم hujúm, حمله hamlah, جنگ jang, مقاومت muqávamat, ممانعت mumána'at.

Oppugnant, *adj.* مخالف mukhálif, مهاجر muhájir, حمله آر hamlah-ár, مقاوم muqávim, مانع máni', دافع dáfi'.

Oppugner, *subs.* خصم khasam (*pl.* خصوم khusúm), شخص مخالف shakhs-i-mukhálif, حمله بر hamlah-bar, مقاومت كار muqávamat-kár, مدافع mudáfi', ممانع mumáni'.

Optative, *adj.* اختياري ikhtiyárí, خواهش مند kháhish-mand, تمناي tamannáí.—(*Optative mood*) فعل تمني fi'l-i-tamannáí, فعل دعائي fi'l-i-du'á,í.

Optic, *adj.* بصري basarí, بينشي bínishí, نظري nazarí. —(*Optic commissure*) مجمع النورين majma'u 'n-núrín. ... basarí, بينشي bínishí, نظري nazarí.

Optician, *subs.* ... مناظر و مرايا ...n-sáz, دانائي علم دانا,ي مناظر و مرايا dáná,í-i-'ilm-i-manázir ... دان bínish-dán, رويت شناس rúyat-shinás.

Optics, *subs.* علم بصر 'ilm-i-basar, علم مناظر و مرايا 'ilm-i-manázir-va-maráyá, علم انظار 'ilm-i-anzár, بينش داني bínish-dání, روئيت شناسي rüyat shi-nási.

Optimacy, *subs.* اصحاب شرافت as,háb-sharáfat, ارباب نجابت arbáb-najábat, ملا malá, اعيان a'yán, نقبا nuqabá, اكابر akábir, بزرگان buzurgán.

Optimates, *subs.* اصحاب شرافت asháb-sharáfat, ارباب نجابت arbáb-najábat, ملا malá, اعيان a'yán, نقبا nuqabá, اكابر akábir, بزرگان buzurgán.

Optime, *subs.* خليفه khalífah, قائم مقام qáïm-maqám, نائب náïb, ثاني sání.

Optimism, *subs.* خير بيني khair-bíní, خوش اعتقادي khush-i'tiqádí, نيك انديشيník-andíshí, ظن خير بري zann-i-khair-barí, خوش ظني khush-zanní, نيك گماني ník-gumání.

Optimist, *subs. and adj.* خير بين khair-bín, خوش اعتقاد khush-i'tiqád, نيك انديش ník-andísh, ظن خير بر zann-i-khair-bar, خوش ظن khush-zann, نيك گمان ník-gumán.

Option, *subs.* اختيار ikhtiyár, پسند pasand, مرضي marzí, انتخاب intikháb, ارتضا irtizá, اراده irádah, خواهش kháhish.

Optional, *adj.* اختياري ikhtiyárí, ارادي irádí, ارتضاي irtizáí, خواهشي kháhishí.

Optionless, *adj.* بي اختيار bí-ikhtiyár, نا چار ná-chár, عدم پسند 'adam-i-pasand.

Opulence, *subs.* غنا ghaná, ثروت sarvat, مال mál, توانگري tavángarí, دولت daulat, دولت مندي daulat-mandí, مالداري mál-dárí.

Opulent, *adj.* غني ghaní, با ثروت bá-sarvat, مالدار mál-dár, توانگر tavángar, دولت مند daulat-mand, متمول mutamavvil, چيز دار chíz-dár.

Or, *subs.* (*Heraldic term*) طلا tilá, ذهب zahab, زر zar, زريني zarríní.—*conj.* يا yá, خواه kháh, او au.—(*Or else*) وگرنه va-gar-nah, و الا va-illá, ور نه var-nah, يا اينكه yá-ín-kih.—(*One or two*) يكي دو تا yakí-dú-tá.—(*Two or three books*) دو سه كتاب dú sih kitáb.

Oracle, *subs.* خطاب الاهي khitáb-i-iláhí, آيت áyat, وحي vahí, الهام ilhám.—(*Place*) الهامگاه ilhám-gáh. —(*Person*) حكيم hakím, دانائي عصر daná,í-i-'asr.—

(*Deity*) مصدر وحي masdar-i-vahí, خدا khudá, بت but.—(*The Delphic oracle*) الهامگاه دلفي ilhám-gáh-i-dalfí, الهام دلفي ilhám-i-dalfí, فرمان بت بزرگ farmán-i-but-i-buzurg.—(*He is a perfect oracle*) [illegible] dáná í-i-bá[illegible]

Oracle, *verb.* [illegible]-dán, سخن وري sukhun-varí, در فشاني نمودن dur-pur-jam[illegible]-dán, اسرار گفتن asrár guftan, ايهام نمودن ihám nimúdan.

Oracular, *adj.* تنزيلي tanzílí, الهامي ilhámí, خطابي khitábí, فرماني farmání.—(*Ambiguous*) متشابه mutashábih, ذو معنيين zú-ma'níain, جناس دار jinás-dár, مبهم mubham, ايهامي íhámí, مشكوك mashkúk.

Oracularly, *adv.* بطور تنزيل bi-taur-i-tanzíl, بطريق الهام bi-taríq-i-ilhám, بر سبيل خطاب bar-sabíl-i-khitáb.—(*Ambiguously*) بطور متشابه bi-taur-i-mutashábih, بطور ذو معنيين bi-taur-i-zú-ma'níain, بطرز جناس bi-tarz-i-jinás, مبهمانه mubhamánah, بطرز ايهام bi-tarz-i-íhám, مشكوكانه mashkúkánah.

Oraculousness, *subs.* تنزيليت tanzílíyat, الهاميت ilhámíyat, خطابيت khitábíyat, فرمانيت farmáníyat.—(*Ambiguity*) تشابه tashábuh, متشابهيت mutashábihíyat, مبهميت mubhamíyat, ايهام ibhám, ايهام íhám, عدم تحقق 'adam-i-tahaqquq, مشكوكي mashkúkí.

Oraisons, *subs.* نماز nimáz, دعا du'á, تضرع tazarru', پوزش púzish, اوراد úrád (used only in the plural).

Oral, *adj.* شفاهي shifáhí, زباني zabání, لفظي lafzí, افواهي afváhí.

Orally, *adv.* شفاها shifáhan, زباني zabání, لسانا lisánan, لفظا lafzan, بالمشافهه bi 'l-musháfahah.—(*To report orally*) تقرير كردن taqrír kardan (*as opposed to* تحرير كردن tahrír kardan), زباني خبر دادن zabání khabar dádan, بيان نمودن bayán nimúdan.

Orange, *subs.* (*Mandarin*) نارنگي nárangí.—(*Portugal or China*) پرتغال purtughál (European).—(*Sweet*) مدني madaní.—(*Sour or Seville*) نارنج náranj.—(*Blood*) توئي سرخ tú,í-surkh.—(*Colour*) نارنگي nárangí, نارنجي náranjí, بور búr.—*adj.* نارنجي náranjí, نارنگي nárangí.

Orangeade, *subs.* شربت نارنج sharbat-i-náranj.

Orange-flower, *subs.* بهار نارنج bahár-i-náranj.

Orange-flower-water, *subs.* عرق بهار نارنج 'araq-i-bahár-i-náranj.

Orange-peel, *subs.* پوست نارنج púst-i-náranj, خلال نارنج khalál-i-náranj.

Orangery, *subs.* نارنگستان nárangistán, نارنجستان náranjistán.

Orang-outang (*Pithecus satyrus*), *subs.* بوزنه búzinah, بوزينه búzínah, ميمون maimún, ميمون بزرگ maimún-i-buzurg, نسناس nasnás.

Oration, *subs.* خطاب khitáb, گفتار guftár, كلام kalám, سخن sukhun, نفس nafas (*pl.* انفاس anfás).—(*Title of an oration*) خطبه khatábah khán.

Orator, *subs.* سخن پرداز sukhun-pardáz, ناطق nátiq, نكته سنج nuktah-sanj, آوازه خوان ávázah-khán, اهل كلام ahl-i-kalám, متكلم mutakallim.—(*A great orator*) ناطق غريب nátiq-i-gharíb.

Oratorical, *adj.* خطبه وار khutbah-vár, شيرين shírín, خوش ادا khush-adá, بليغ balígh, فصيح fasíh, با فصاحت bá-fasáhát.

Oratorically, *adv.* بطور فصاحت bi-taur-i-fasáhat, فصيحانه fasíhánah, بليغانه balíghánah, بطرز سخن وري bi-tarz-i-sukhun-varí, بر سبيل نطق bar-sabíl-i-nutq.

Oratorio, *subs.* سرود قدمي surúd-i-qudsí.—(*Place of worship*) معبد ma'bad, كليسيا kalísiyá.

Oratory, *subs.* سخن آوري sukhun-ávarí, سخن پردازي sukhun-pardází, مشق بلاغت mashq-i-balághat, داد فصاحت dád-i-fasáhat, تكلم صحيح takallum-i-sahíh.—(*Place of worship*) نماز گاه nimáz-gáh, مصلي musallá.

Orawisite, *subs.* گل محلاتي gil-i-mahallátí, طباشير قيمي tabáshír-i-qímmí.

Orb, *subs.* جرم jirm, گوئي gú,í, كره kurrah, قرص qurs, جسم مدور jism-i-mudavvar, دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).

Orb, *verb,* مدور نمودن mudavvar nimúdan, گرد كردن gird kardan, دائره ساختن dáïrah sákhtan, بشكل دائره در آوردن bi-shakl-i-dáïrah dar-ávardan.

Orbate, *adj.* (*Bereaved*) ثاكل sákil, محروم mahrúm, خائب kháïb, خاسر khásir, زيان كار ziyán-kár.—(*Fatherless*) بي پدر bí-pidar, يتيم yatím.—(*Childless*) بي فرزند bí-farzand, بي ذريه bí-zurríyah. لا ولد lá-valad.

Orbed, *adj.* (*Circular*) مدور mudavvar. گرد gird.—(*Globular*) كروي kuraví, كره مانند kurah-mánand.

Orbicular, *adj.* كره شكل kurah-shakl. گرد gird, مدور mudavvar, كروي kuraví.

Orbicularly, *adv.* بطور كره bi-taur-i-kurah. بطور مدورانه bi-taur-i-davvaránah, بطور كرويت bi-taur-i-kuravíyat, بگرد bi-taur-i-gird.

Orbiculate, *adj.* گرد gird, گرد شكل gird-shakl, كره مانند kurah-mánand, مدور mudavvar, كروي kuraví.

Orbiculation, *subs.* گردي girdí, كره شكلي kurah-shaklí, كره ماندي kurah-mánandí, مدوري mudavvarí, كرويت kuravíyat, دوران daurán.

Orbit, *subs.* (*Path of a planet*) دور daur, دوران daurán, گردش gardish, فلك falak, مدار madár, طريقه taríqah (*pl.* طريق taríq), دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).—(*The two men's lives had a different orbit*)

مدار معیشت آن دو شخص مختلف بوده است madár-i-ma'ishat-i-án dú shakhs mukhtalif-húdah ast.

Orbital, *adj.* مداري madárí, فلكي falaki, دوري daurí, گردشي gardishí.

Orby, *adj.* جرمي jirmí, كروي kuraví, گوي وش gúi-vash, كره وار kurah-vár, گرد gird.

Orc (*Whale*), *subs.* حوت hút (*pl.* احوات ahvát), تمساح timsáh, نهنگ nahang, ماهي بزرگ máhí-i-buzurg.

Orcadian, *adj.* ارکادي arkádí (European), متعلق جزائر ارکوني muta'alliq-bi-jazáïr-i-arkúní (European).

Orchard, *subs.* باغ bágh, باغچه bághchah, بوستان bústán, بستان bustán, حديقه hadíqah, جنينه jannínah, درخت زار dirakht-zár, شجرستان shajaristán.

Orcharding, *subs.* بساتين basátín, حدائق hadáïq, جنات jannát.—(*Cultivation of orchards*) باغداري bágh-dárí, بوستان داري bústán-dárí, باغ غرس كني bágh-ghars-kuní, درخت نشاني dirakht-nishání, بستان سازي bustán-sází.

Orchardist, *subs.* غارس gháris, بستان ساز bustán-sáz, باغ دار bágh-dár, حديقه دومست hadíqah-dúst.

Orchestra, *subs.* نوبت خانه naubat-khánah, نوبتگاه naubat-gáh, نقاره خانه naqqárah-khánah, سازندگان sázindagán, مطربان mutribán, موسقي گاه músiqí-gáh.—(*Orchestra stalls*) مراتب پائين marátib-i-pá,ín.

Orchestral, *adj.* متعلق بنوبت خانه muta'alliq-bi-naubat-khánah, نوبتگاهي naubat-gáhí, مطربي mutribí.

Orchideaceous, *adj.* (*Botanical term*) ثعلبي sa'labí.

Orchis mascula (*Satyrion plant*), *subs.* ثعلب sa'lab.

Ordain, *verb,* امر نمودن amr nimúdan, حكم نمودن hukm nimúdan, فرمودن farmúdan (*rt.* فرماي farmáy), گذرانيدن guzránídan, فيصل كردن faisal kardan, قرار دادن qarár dádan, مقرر كردن muqarrar kardan, معين نمودن mu'ayyan nimúdan, گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár).—(*Clerical term*) نصب نمودن nasb nimúdan, اجازه بخشيدن ijázah bakhshídan, تقديس نمودن taqdís nimúdan, تعيين فرمودن ta'yín farmúdan, اذن عطا كردن izn 'atá kardan.

Ordainer, *subs.* نصب كننده nasb-kunandah, تعيين فرماينده ta'yín farmáyandah, گمارنده gumárandah, قرار دهنده qarár-dihandah.—(*Clerical term*) نصب نما nasb-nimá, اجازه بخش ijázah bakhsh, تقديس نما taqdís-nimá, تعيين فرما ta'yín-farmá, اذن عطا كن izn-'atá-kun.

Ordaining, *subs.* نصب nasb, تعيين ta'yín, حكم hukm, اجازه ijázah, تقرير taqrír, تقدير taqdír.—(*Clerical term*) تقديس taqdís, تعيين ta'yín, نصب نمائي nasb-nimá,í, اجازه بخشي ijázah-bakhshí.—*adj.* ناصب násib, تعيين نما ta'yín-nimá, مجيز mujíz, مقرر maqarrir, تقديس كن taqdís-kun.

Ordeal, *subs.* تجربه tajribah, امتحان imtihán, ابتلا ibtilá, آزمايش ázmáyish, آزمون ázmún.—(*Ordeal by fire*) امتحان به آتش imtihán-bi-átish, ابتلائي بنار ibtilá,í-bi-nár, تجربه آتشي tajribah-i-átishí.—(*Ordeal by* [illegible] امتحان باب imtihán-bi-áb, ابتلائي به آب ibtilá,í-[illegible] آزمون بحري ázmún-i-bahrí.—([illegible] *for him*) اين براي او امتحان بزرگي بود [illegible] sáz علم búd.

Order, *subs.* (*Arrangement*) آرايش áráyish, ترتيب tartíb, نظام nizám (*pl.* نظم nuzum), انتظام intizám, تدارك tadáruk, تدبير tadbír, تمشيت tamshíyat, آرامتگي árástagí, رديف radíf, تنظيم tanzím (*pl.* تنظيمات tanzímát), ساز كاري sáz-kárí, مسلك maslak, سلك silk, سلسله silsilah.—(*Rule*) آيين áyín, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qaváïd), قانون qánún (*pl.* قوانين qaványn), شرع shar', ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit).—(*Command*) حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), امر amr (*pl.* اوامر avámir), فرمان farmán, فرمايش farmáyish (*pl.* فرمايشات farmáyishát), قدغن qadaghan, سنور sunúr, سفارش sifárish.—(*Religious*) طريقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq).—(*Of knighthood, &c.*) نشان nishán.—(*To put in order*) آراستن árástan, ترتيب نمودن tartíb nimúdan, نسب كردن nasb kardan, تدارك tadáruk nimúdan, انتظام نمودن intizám nimúdan, پيراستن pírástan, تنظيم كردن tanzím kardan, نظام دادن nizám dádan.—(*To give an order*) فرمان دادن farmán dádan, مأمور فرمودن mámúr farmúdan.—(*The order has been given*) فرمايش رفته است farmáyish raftah ast, حكم داده شده است hukm dádah shudah ast.—(*Without further orders*) حكماً hukman, بدون حكم ثاني bidún-i-hukm-i-sání.—(*The order of the day*) حكم امروز hukm-i-imrúz, دستور وقت dastúr-i-vaqt.—(*Open order*) حكم ظاهر hukm-i-záhir, حكم آشكار hukm-i-áshikár, فرمان علانيه farmán-i-'aláníyah.—(*Secret order*) حكم باطن hukm-i-bátin, حكم پنهاني hukm-i-panhání, فرمان خفي farmán-i-khátí.—(*In order*) منظم munazzam.—(*In order that*) تا tá, تا كه tá-kih.—(*In order to please*) براي خاطر biráy-i-khátir.

Order, *verb trans.* فرمودن farmúdan (*rt.* فرماي farmáy), فرمايش كردن farmáyish kardan, فرمان دادن farmán dádan, حكم نمودن hukm nimúdan, امر نمودن amr nimúdan, ارشاد كردن irshád kardan, سفارش كردن sifárish kardan, قدغن كردن qadaghan kardan, درست كردن durust kardan, تحت قاعده در آوردن taht-i-qá'idah dar-ávardan.—(*Arrange*) ترتيب دادن tartíb dádan, مرتب كردن murattab kardan, منتظم نمودن muntazim nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), صورت دادن súrat dádam.—*intrans.* حكم دادن hukm dádan, فرمايش نمودن farmáyish nimúdan.—(*I ordered*

تعدي کردن ta'addí kardan.—(*He overstepped the mark*) از حد تجاوز کرد az-hadd tajávuz kard.

Overstock, *subs.* افراط ifrát, افزوني afzúní, فضل fazl, زيادتي ziyádatí, بسياري bisyárí, کثرت kasrat, ازدياد izdiyád.

Overstock, *verb,* زياد پر کردن ziyád-pur kardan, پر جمع نمودن pur-jam' nimúdan, بسيار فراهم آوردن bisyár faráham ávardan, بي لزوم انباشتن bí-luzúm ambáshtan, بيش از ضرورت جمع کردن bísh az zarúrat jam' kardan.

Overstocked, *adj.* زياد پر ziyád-pur, بسيار مملو bisyár-mamlú, مجموع majmú', بسيار فراهم آمده bisyár-faráham-ámadah, بي لزوم انباشته bí-luzúm ambáshtah.

Overstrain, *verb trans.* بسيار دراز کردن bisyár diráz kardan, زياد کش دادن ziyád-kash dádan, پر امتداد دادن pur-imtidád dádan, بسيار طولاني ساختن bisyár túlání sákhtan.—*intrans.* تلاش بسيار کردن talásh-i-bisyár kardan, زياد کوشيدن ziyád kúshídan, پر کش خوردن pur-kash khurdan, بسيار زحمت کشيدن bisyár-zahmat kashídan, رنج وافر بردن ranj-i-váfir burdan.

Overswell, *verb,* بر آماسيدن bar-ámásídan, بر خاستن (بر) bar-khástan (bar), فرا پوشيدن farú-púshídan, (بر) جاري شدن járí shudan (bar).

Overt, *adj.* آشکار áshikár, آشکاره áshikárah, ظاهر záhir, عيان 'iyán, واضح vázih, مفتوح maftúh, علاينه 'aláyanah, بي پرده bí-pardah.

Overtake, *verb,* پياپي آمدن pay-á-pay ámadan, برابر آمدن barábar ámadan, ملحق شدن mulhiq shudan, واصل شدن vásil shudan, فرا رسيدن farú-rasídan, ادراك کردن idrák kardan, (به) در پيوستن dar-paivastan (bi), (به) بر خوردن bar khurdan (bi).—(*Catch*) گرفتن girif-tan (*rt.* گير gír), اخذ کردن akhz kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, بچنگ آوردن bi-chang ávardan.

Overtask, *verb,* بسيار کار دادن bisyár-kár dádan, تکليف زياد کردن taklíf-i-ziyád kardan, تکليف ما لا يطاق نمودن taklíf-i-má-lá-yutáq nimúdan, در رنج افکندن dar ranj afkandan, زياد استعمال نمودن ziyád isti'mál nimúdan.

Overtax, *verb,* (بر) بسيار خراج نهادن bisyár-khiráj ni-hádan (bar), (از) زياد باج گرفتن ziyád-báj giriftan (az), مالیات زياد کردن málíyát-i-ziyád kardan, چزاندن chazzándan, ظلم کردن zulm kardan.—(*He overtaxed his strength*) قوه خودرا زياد استعمال نمود qúvah-i-khud-rá ziyád-isti'mál nimúd.

Overthrow, *subs.* خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, شکست shikast, هزيمت hazímat, تباهي tabáhí, انهزام inhizám, انقلاب inqiláb, سقوط suqút, خرور khurúr.—(*As with a ball*) دور اندازي dúr-andází, دور روي dúr-raví.

Overthrow, *verb,* (*Demolish*) خراب کردن kharáb kardan, ويران نمودن vírán nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan, سر نگون ساختن sar-nigún sákhtan.—(*Con-quer*) شکست دادن shikast dádan, هزيمت دادن hazí-mat dádan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, منکوب گردانيدن mankúb gardánídan.

Overthwart, *adj.* (*Opposite*) مقابل muqábil, معاذي muhází, رو برو rú-bi-rú, مواجه muvájah.—(*Adverse*) مخالف mukhálif, معاند mu'ánid, ضد zidd, معادي mu'ádí, مناقض munáqiz.—(*Crossing at right angles*) متقاطع mutaqáti', ميان بر miyán-bar.

Overtime, *subs.* وقت زياد vaqt-i-ziyád, وقت زيادتي vaqt-i-ziyádatí, وقت نا معين vaqt-i-ná-mu'ayyan.—(*To work overtime*) بيش از وقت معين کار کردن bísh az vaqt-i-mu'ayyan kár kardan.

Over-tire, *verb,* زياد خسته ساختن ziyád-khastah sákh-tan, پر بکار داشتن pur-bi-kár dáshtan, خسته گردانيدن khastah gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Overtly, *adv.* بطور آشکار bi-taur-i-áshikár, ظاهراً záhi-ran, علاينه 'aláyanah, پيش روي خلق písh-i-rúy-i-khalq.

Overtop, *verb,* فائق آمدن fáïq ámadan, تعالي نمودن ta'álí nimúdan, برتري پيدا کردن bartarí paidá kardan, استعلا جستن isti'lá justan, زير کردن zír kardan, پست نمودن past nimúdan.

Over-trade, *verb,* امتعه بسيار خريدن amti'ah-i-bisyár kharídan, بيش از سرمايه ابتياع کردن bísh az sar-máyah ibtiyá' kardan, بيش از حاجت خريد نمودن bísh az hájat kharíd nimúdan, افراط کردن ifrát kardan, اسراف کردن isráf kardan.

Overture, *subs.* پيش قدم písh-qadam, افتتاح iftitáh, فاتحه fátihah, فتح fat,h (*pl.* فتوح futúh *and* فتوحات futúhát), تقديم taqdím, اعلام i'lám, پيشرو písh-rau. —(*Musical term*) پيش خواني písh-khání, پيش نغمه písh-naghmah, سرود ابتدائي surúd-i-ibtidá,í, مقدمه muqaddamah.—(*To make an overture*) افتتاح کردن iffitáh kardan, تقديم کردن taqdím kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan.

Overturn, *subs.* خلل khalál, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, شکست shikast, هزيمت hazímat, تباهي tabáhí, انهزام inhizám, انقلاب inqiláb, سقوط suqút, خرور khurúr.

Overturn, *verb,* سر نگون کردن sar-nigún kardan, سر زير کردن sar-zír kardan, وارونه کردن várúnah kardan, واژگون ساختن vázhgún sákhtan, بر گشته ساختن bar-gashtah sákhtan, بر گردانيدن bar-gardánídan, منقلب ساختن munqalib sákhtan, زير و زبر کردن zír-u-zabar kardan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*Demolish*) خراب کردن kharáb kardan, ويران نمودن vírán nimúdan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), از پا در آوردن az pá dar-ávardan.—(*Conquer*) شکست دادن shikast

dádan, مغلوب ماختن maghlúb sákhtan, تسخير كردن taskhír kardan, هزيمت دادن hazímat dádan.

Overturned, *part.* سر نگون sar-nigún, معكوس ma'kús, مقلوب maqlúb, منقلب munqalib, وارونه várúnah.—(*Destroyed*) منهدم munhadim, خراب kharáb, ويران vírán.—(*To be overturned*) افتادن uftádan, بر گشتن bar-gashtan, وارونه شدن várúnah shudan, زير وزبر شدن zír-u-zabar shudan, بر هم خوردن bar-ham khurdan, شكست يافتن shikast-yáftan, مغلوب گشتن maghlúb gashtan.

Overturning, *subs.* سر نگوني sar-nigúní, انقلاب inqiláb, ايتفاك ítifák, تغيير taghyír, تغليب taghlíb.—(*Destruction*) شكست shikast, اهلاك ihlák, تخريب takhríb, ويراني vírání, خرابي kharábí, استئصال istïsál, قلع و قمع qal'-u-qam'.

Overvalue, *verb*, زياد قيمت كردن ziyád-qímat kardan, گران فروختن girán furúkhtan, فوق ارزش نرخ كردن fauq-i-arzish nirkh kardan, سعر افزودن si'r afzúdan.

Overween, *verb*, بلند انديشيدن buland andíshídan, بلند پروازي كردن buland-parvází kardan, زياد روي ziyád-raví nimúdan, خلاف واقع تصور كردن khiláf-i-váqi' tasavvur kardan.

Overweening, *adj.* بلند پرواز buland-parváz, متوهم mutavahhim, متكبر mutakabbir, جاه طلب ját-talab, مغرور maghrúr.

Overweigh, *verb*, در وزن فزودن dar vazn fuzúdan, سنگين‌تر بودن (از) sangín-tar búdan (az), پائين بردن pá,ín burdan, رجحان داشعن rajahán dáshtan, بيشتر در bísh-tar dar-ámadan (az), چربيدن charbídan, گران‌تر بودن girán-tar búdan.

Overweight, *subs.* سنگيني زياد sangíní-i-ziyád, اثقليت asqalíyat, رجحان rajahán, وزن‌دارتري vazn-dár-tarí.

Overwhelm, *verb*, غالب شدن ghálib shudan, مستولي شدن mustaulí shudan, غلبه كردن ghalabah kardan, فرو پوشيدن furú púshídan, فرا گرفتن fará giriftan, فرود آوردن furúd ávardan, مقهور كردن maqhúr kardan, مغلوب نمودن maghlúb nimúdan, سراسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan.—(*Drown*) غرق كردن gharq kardan.

Overwhelming, *adj.* فرو پوشنده furú-púshandah, موحش múhish, فرو برنده furú-burandah, فرا گيرنده fará-gírandah, غرق كننده gharq-kunandah, مغلوب سازنده maghlúb-sázandah, بر هم زن bar-ham-zan, قاهر qáhir, سر آسيمه ساز sar-ásímah-sáz.

Overwhelmingly, *adv.* بطور فرو برندگي bi-taur-i-furú-burandagí, بطور فرا گيري bi-taur-i-fará-gírí, بطرز مغلوب سازي bi-tarz-i-maghlúb-sází, بطور موحش bi-taur-i-múhish, سر آسيمه سازان sar-ásímah-sázán.

Over-wise, *adj.* پر دانا pur-dáná, زياد مدعي دانش ziyád-i-mudda'í-i-dánish, پر حكيم pur-hakím, از حد فهيم az-hadd-fahím.

Overwork, *subs.* كار بسيار kár-i-bisyár, شغل زياد shughl-i-ziyád.

Overwork, *verb trans.* زياد بكار داشتن ziyád-bi-kár dáshtan, بسيار بكار بستن bisyár-bi-kár bastan, پر عذاب دادن pur-'azáb dádan, خسته گردانيدن khastah gardánídan.—*intrans.* زياد كار كردن ziyád-kár kardan, پر عذاب كشيدن pur-'azáb kashídan.

Ovicular, *adj.* بيضي baizí, تخم مرغي tukhm-i-murghí.

Oviduct, *subs.* راه تخم ráh-i-tukhm, معبر بيضه ma'bar-i-baizah, گذر گاه تخم guzar-gáh-i-tukhm.

Oviform, *adj.* بيضي baizí, تخم مرغي tukhm-i-murghí, بيضه شكل baizah-shakl, تخم مانند tukhm-mánand.

Ovine, *adj.* غنمي ghanamí, گوسفندي gúsfandí, از گوسفند az-gúsfand, از غنم az-ghanam.

Oviparous, *adj.* بيضه نه baizah-nih, تخم گذار tukhm-guzár, بائض báïz, جوجه كن jújah-kun, مفرخ mufarrikh.—(*Oviparous animals*) حيوانات غير ولود haivánát-i-ghair-i-vulúd, حيوانات بائضه haivánát-i-báïzah.

Oviposition, *subs.* بيضه نهي baizah-nihí, تخم گذاري tukhm-guzárí.

Ovipositor, *subs.* آلت بيضه نهي álat-i-baizah-nihí, تخم ريز tukhm-ríz.

Ovisac, *subs.* تخم دان tukhm-dán, بيضه دان baizah-dán.

Ovis laticaudata (*Sheep*), *subs.* گوسفند gúsfand, غنم ghanam (*pl.* اغنام aghnám, غنوم ghunúm, *or* اغانيم aghánim).

Ovivorous, *adj.* تخم خور tukhm-khur.

Ovoid, *subs.* صورت بيضه súrat-i-baizah, شكل تخم shakl-i-tukhm.—*adj.* بيضه شكل baizah-shakl, تخم صورت tukhm-súrat.

Ovolo, *subs.* هلال halál, شكل هلالي shakl-i-halálí.—(*Quarter of circle*) ربع دائره rab'-i-dáïrah.

Ovoviparous, *adj.* زا تخم tukhm-zá, بيضه گذار baizah-guzár, جوجه كن jújah-kun, فرخ آور farkh-ávar.

Ovum, *subs.* بيضه baizah, تخم tukhm, نسل دان nasl-dán.

Owe, *verb*, بده داشتن bidih dáshtan, بده كار بودن bidih-kár búdan, قرض داشتن qarz dáshtan, قرضدار بودن qarz-dár búdan, مقروض بودن maqrúz búdan, وام داشتن vám dáshtan, دين داشتن dain dáshtan, متدين بودن mutadayyin búdan, مديون بودن madyún búdan, باقي دار شدن báqí-dár shudan.—(*Owing to this*) از اين رهگذر az-ín-rah-guzar, بسبب اين bi-sabáb-i-ín, بواسطه اين bi-vásitah-i-ín.—(*It is all owing to this*) همه از پي اين است hamah az pay-i-ín ast.—(*He owes it*

to me that he got this) بواسطه منست که این را یافت bi-vásitah-i-man ast kih ín-rá yáft.

Owl, *subs.* (*Strix bubo*) جغد jughd, چغد chughd, یتشوف yanshúf.—(*Strix ulula*) بوم búm, بوف búf, کوکومه kúkúmah (*vulg.*). — (*Strix noctua — Screech-owl*) بایقوش báíqúsh.

Owler, *subs.* گریزاننده gurízánandah, مال مهجر بر mál-i-muhajjar-bar, گمرك دزد gumrak-duzd.

Owlet, *subs.* جغد بچه chughd-bachchah, جغدچه jughd-chah, بوم کوچك búm-i-kúchik.—(*Strix alnico—Madge owlet*) ظلیم zalím.

Owl-eyed, *adj.* جغد چشم jughd-chashm, بوم دیده búm-dídah, چشم فراخ chashm-farákh, بزرگ چشم buzurg-chashm.

Owlish, *adj.* جغد سان jughd-sán, بوم وش búm-vash.

Owl-light, *subs.* روشنی جغدان raushaní-i-jughdán, چراغ دزدها chirágh-duzdahá, نور کم núr-i-kam, روشنی کوچك raushaní-i-kúchik.

Own, *pron.* خود khud, خویش khísh, خویشتن khíshtan, خاص kháss.—(*My own*) خود من khud-i-man, خودم khud-am.—(*Thy own*) خود تو khud-i-tú, خودت khud-at.—(*His own*) خود او khud-i-ú, خودش khud-ash.—(*Our own*) خود مان khud-i-mán.—(*Your own*) خود شما khud-i-shumá.—(*Their own*) خود شان khud-i-shán.—(*I have no house of my own*) منزل از خودم ندارم manzil az khud-am na-dáram.

Own, *verb,* (*Possess*) مالك بودن málik búdan, داشتن dáshtan (*rt.* دار dár).—(*Admit*) اقرار کردن iqrár kardan, مسلم داشتن musallam dáshtan, مقر بودن muqirr búdan, اعتراف کردن i'tiráf kardan, معترف شدن mu'tarif shudan.

Owner, *subs.* مالك málik, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), خاوند khávand, خداوند khudávand.

Ownership, *subs.* مالکیت málikíyat, خداوندی khudávandí, دارائی dárá,í, صاحبیت sáhibíyat.

Owser, *subs.* آب جفت áb-juft, تفاله جفت tafálah-juft.

Ox, *subs.* گاو gáv, بقر baqar.—(*Ploughing ox*) ورزاو varzáv, گاو فداد gáv-i-faddád, گاو شخمی gáv-i-shukhmí, گاو کار gáv-i-kár.—(*Mountain ox*) گوزن gavazn, گاو کوهی gáv-i-kúhí.—(*Wild ox*) گاو دشتی gáv-i-dashtí, بقر الوحش baqaru 'l-vahsh.—(*Ox-goad*) نیزه گاوراني naizah-i-gáv-rání.

Oxalic, *adj.* دار حموضت humúzat-dár, دار ترشی turushí-dár.

Oxalic acid, *subs.* جوهر ترشی jauhar-i-turushí, نمك ترشی دار namak-i-turushí-dár.

Oxalis acitosella (*Wood sorrel*), *subs.* حماض ham-máz, ترشك turushak.

Ox-eyed, *adj.* گاو چشم gáv-chashm, بقر چشم baqar-chashm, بزرگ چشم buzurg-chashm.

Oxidate, *verb trans.* جوهر ساختن jauhar sákhtan.—*intrans.* جوهر گرفتن jauhar giriftan.

Oxidation, *subs.* جوهر سازی jauhar-sází, جوهر گیری jauhar-gírí.

Oxide, *subs.* جوهر jauhar, خلاصه khulásah.—(*Oxide of iron*) جوهر آهن jauhar-i-áhan, خلاصه آهن khulásah-i-áhan.—(*Oxide of zinc*) توتیا tútiyá, جوهر روئی jauhar-i-rúí, پنبه روئی pambah-i-rú,í.—(*White oxide of arsenic*) سم الفار sammu 'l-fár.

Oxidize, *verb trans.* جوهر ساختن jauhar sákhtan.—*intrans.* جوهر گرفتن jauhar giriftan.

Oxy-chloride, *subs.* حموضت جوهر و ملوحت humúzat-i-jauhar va mulúhat.

Oxygen, *subs.* مولد الحموضه muvallidu 'l-humúzah, ام الحموضه ammu 'l-humúzah, خل آفرین khall-áfirín, ترشی زا turushí-zá, حموضت زا humúzat-zá.

Oxygenate, *verb,* با حموضت زا ترکیب نمودن bá-humúzat-zá tarkíb nimúdan, با خل آفرین جفت شاختن bá-khall-áfirín juft sákhtan.

Oxygenated, *adj.* مرکب با حموضت زا murakkab bá-humúzat-zá, با خل آفرین جفت شده bá-khall-áfirín juft-shudah.

Oxygenation, *subs.* ترکیب با حموضت زا tarkíb-bá-humúzat-zá, جفتی با خل آفرین juftí-bá-khall-áfirín.

Oxygenize, *verb,* با حموضت زا ترکیب نمودن bá-humúzat-zá tarkíb nimúdan, با خل آفرین جفت نمودن bá-khall-áfirín juft nimúdan.

Oxygenized, *part. and adj.* مرکب با حموضت زا murakkab-bá-humúzat-zá, با خل آفرین جفت شده bá-khall-áfirín juft-shudah.

Oxygenous, *adj.* حموضت زای humúzat-záí, خل آفرینی khall-áfiríní.

Oxygon, *subs.* مثلث تیز گوشه musallas-i-tíz-gúshah.

Oxy-hydrogen, *subs.* نفاخه naffákhah.

Oxymel, *subs.* سکنجبین sikanjabín, سرکنگبین sar-kangabín.

Oxyopia (*Disease of the eye*), *subs.* تیز بینی tíz-bíní, زود بینی zúd-bíní.

Oxytone, *subs.* صوت دقیق saut-i-daqíq, آواز باریك áváz-i-bárík, صدائی تیز sidá,í-i-tíz.—*adj.* تیز صدا tíz-sidá, باریك آواز bárík-áváz, دقیق الصوت daqíqu 's-saut.

Oxyurus vermicularis, *subs.* دود الخل dúdu 'l-khil, کرمك kirmak.

Oyer, *subs.* (*Legal term*) تفتیش taftísh, تفحص tafah-hus, غور ghaur, رسیدگی rasídagí.

Oyez, *subs.* (*Legal term*) خاموش khámúsh, سکوت sukút, آرام árám.

Oyster (*Ostrea edulis*), *subs.* صدف sadaf, استرديا istiridíyá, گوش ماهي gúsh-máhí.—*adj.* صدفي sadafí, استرديائي istiridíyáí, گوش ماهي gúsh-máhí.

Oyster-plant (*Steenhammaria maritima*) *subs.* صدف گياه sadaf-giyáh, گزر guzar, جزر juzar, زردك هندي zardak-i-hindí.

Ozœna, *subs.* (*Medical term*) بيني جوشك bíní-júshak, دانه دماغ dánah-i-dimágh, جوشمان júshmán, خشم الانف khishmu 'l-anf.

Ozone, *subs.* آزون ázún (European).

Ozonometer, *subs.* آزون سنج ázún-sanj (European), آزون آزما ázún-ázmá.

P.

P.M., *adverbial expression*, بعد الظهر ba'du 'z-zuhr, از ظهر گذشته az-zuhr-guzashtah.

Pabular, *adj.* غذائي ghazáí, اغتذائي ightizáí, طعامي ta'ámí, اكلي akalí, خوراكي khurákí, مغذي mughazzí, مربي murabbí.

Pabulation, *subs.* تغذيه taghziyah, اطعام it'ám, تطعيم tat'ím, خوراك دهي khurák-dihí.

Pabulum, *subs.* (*Medical term*) خوراك khurák, طعام ta'ám, اكل akal, غذا ghazá.

Pace, *subs.* (*Step*) قدم qadam, گام gám, خطوه khatvah, شلنگ shiling, شلخته shilikhtah.—(*Gait*) رفتار raftár, روش ravish, گام gám, قدم qadam, شيوه shívah.—(*Speed*) تندي tundí.—(*Of a horse*) راه ráh. —(*Measure*) قدم qadam, گام gám, خطوه khatvah.

Pace, *verb trans.* قدم زدن *or* كردن qadam zadan *or* kardan, شلنگ كردن shiling kardan, شلخته زدن shilikhtah zadan, پيمودن paimúdan (*rt.* پيماي paimáy).—*intrans.* قدم رفتن *or* زدن qadam raftan *or* zadan, شلنگ زدن shiling zadan.

Paced, *adj.* قدم دار qadam-dár, قدم زده qadam-zadah, قدم qadam.—(*Bad paced*) بد رفتار bad-raftár, بد رو bad-rau, بد قدم bad-qadam.—(*Good paced*) خوش رفتار khush-raftár, راهوار ráh-vár, خوش قدم khush-qadam.

Pacer, *subs.* (*Person*) قدم زن qadam-zan, گام زن gám-zan, شلخته زن shilikhtah-zan.—(*Horse*) راه نورد ráh-navard, قدم دار qadam-dár, راهوار ráh-vár, خوش گام khush-gám.

Pachydermata, *subs.* (*Zoological term*) حيوانات پوست كلفت haivánát-i-púst-kuluft.

Pachydermatous, *adj.* كلفت پوست kuluft-púst, قوي جلد qaví-jild, چرم دار chirm-dár.

Pacific, *subs.* دريائي چين daryá,í-i-chín, اقيانوس اعظم aqíyánús-i-a'zam.—*adj.* مصالح musálih, صلح آميز sulh-ámíz.

Pacification, *subs.* اصلاح isláh, مصالحت musálahat, مسالمت musálamat, سازگاري sázigárí, توفيق taufíq.

Pacificator, *subs.* مصلح muslih, آشتي دهنده áshtí-dihandah, موفق muvaffiq, اصلاح كار isláh-kár.

Pacificatory, *adj.* اصلاحي isláhí, صلحي sulhí, سلمي salamí, مصلحتي maslahatí.

Pacifier, *subs.* آشتي ده áshtí-dih, صلح انديش sulh-andísh, اصلاح كار isláh-kár, توفيق بخش taufíq-bakhsh, تسكين بخش taskín-bakhsh.

Pacify, *verb*, آراميدن árámídan, كردن *or* آرام دادن árám dádan *or* kardan, تسلي دادن tasallí dádan, تسكين كردن taskín kardan, دادن *or* صلح نمودن sulh nimúdan *or* dádan, مسالحه كردن musálahah kardan, مسالمت كردن musálamat kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan. — (*Animals*) رام كردن rám kardan.— (*Applied to children*) آرام كردن árám kardan, راحت ساختن ráhat sákhtan. — (*Applied to rebellion*) فرو نشاندن furú nishándan, اطفا كردن itfá kardan.

Pacing, *subs.* قدم زني qadam-zaní, قدم كني qadam-kuní, گام زني gám-zaní.—(*Horse*) يورقه روي yúrqah-raví, قدم نهي qadam-nihí, خوش رفتاري khush-raftárí. —*adj.* قدم زن qadam-zan, قدم كن qadam-kun, گام زن gám-zan.—(*Horse*) يورقه رو yúrqah-rau, خوش رفتار khush-raftár.

Pack, *subs.* بقچه buqchah, بسته bastah, ربطه rabtah, حزمه hazmah.—(*Pack of cards*) دسته اوراق dastah-i-auráq.—(*Pack of hounds*) قلاده كلاب quládah-i-kiláb, گله سگ gullah-i-sag, قطيع كلاب qatí'-i-kiláb, دسته سگ dastah-i-sag.—(*Pack of ice*) لخته يخ lukh-tah-i-yakh, قطعه يخ qit'ah-i-yakh.—(*Pack of people*) گروه خلق gurúh-i-khalq, جماعت ناس jamá'at-i-nás, هنگامه بزرگ hangámah-i-buzurg.—(*A pack of lies*) مشت دروغ musht-i-durúgh.—(*They are a beggarly pack*) گروه مساكيني هستند gurúh-i-masákíní hastand.

Pack, *verb trans.* بستن bastan (*rt.* بند band), بر بستن bar-bastan, ته نمودن tah nimúdan, بار درست كردن bár durust kardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), پيچانيدن píchánídan, فراهم آوردن faráham ávardan.— (*To pack off*) ارسال داشتن irsál dáshtan, گسيل كردن gisíl kardan, حمل نمودن haml nimúdan.—(*To pack a jury*) مجلس عدالت چيدن majlis-i-'adálat chídan, محفل فراهم آوردن mahfil faráham ávardan.—*intrans.* روانه شدن ravánah shudan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan, در پيوستن dar-paivastan, اجماع كردن ijmá' kardan.

Package, *subs.* (*Bundle*) بقچه buqchah, بسته bastah, دسته dastah, ربطه rabtah, حزمه hazmah.—(*Charge*)

بار بندي bár-i-bandí, اجرت ربط ujrat-i-rabt, مزد بار بندي muzd-i-bár-bandí.

Pack-cloth, *subs.* قماش qumásh.

Packer, *subs.* بسته بند bastah-band, بار بند bár-band, ربطه بند rabtah-band, حزمه بند hazmah-band.

Packet, *subs.* بقچه buqchah, بسته bastah, دسته dastah, ربطه rabtah, حزمه hazmah.—(*Vessel*) کشتي چاپاري kashtí-i-chápárí, کشتي نامه بري kashtí-i-námah-barí, پاکت pákat (European).

Packet, *verb,* کار کشتي کردن kár-i-kashtí kardan, کشتي راني نمودن kashtí-ráni nimúdan, در پاکت کار کردن dar pákat kár kardan.

Pack-horse, *subs.* اسب بار کش asb-i-bár-kash, یابو yábú.

Packing, *subs.* (*Art*) بقچه بندي buqchah-bandí, بسته بار ,bastah-sází, ربطه گرداني rabtah-gardání بار گيري bár-gírí.—(*Material*) حزم hazm.

Packing-needle, *subs.* جوالدوز javál-dúz, سوزن بار دوزي súzan-i-bár-dúzí.

Packman, *subs.* خورده فروش khurdah-furúsh, پيلور pílavar, خراز kharráz.

Pack-saddle, *subs.* پالان pálán.—(*Cover of pack-saddle, made of ornamental worsted work*) آشرمه áshurmah.

Pack-staff, *subs.* چوب بار نگهداري chúb-i-bár-nigah-dárí, مسنده masnadah, بقچه نگهدار buqchah-nigah-dár.

Pack-thread, *subs.* ريسمان rísmán, قاطمه qátimah, در دوز dar-dúz.

Pack-wax, *subs.* گنبل gumbal, آويزه ávízah.

Pact, *subs.* ميثاق míság, پيمان paimán, قرار داد qarár-dád, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd).

Pactional, *adj.* ميثاقي mísáqí, پيماني paimání, قرار داري qarár-dárí, عهدي 'ahdí.

Pactitious, *adj.* مقضي maqzí, فيصل يافته faisal-yáftah, معهود ma'húd, موثوق mausúq.

Pad, *subs.* (*Soft saddle*) تکل takal, تکلتو takaltú, تگلتي tagaltí, خوگير khú-gír, سرج sarj.—(*Common pad*) پالان pálán, جل jul.—(*Horse*) اسب راهوار asb-i-ráh-vár, مرکب روان markab-i-raván.—(*Footpad*) سارق sáriq, دزد duzd, راهزن ráh-zan.

Pad, *verb trans.* حشو کردن hashv kardan, چپاندن chapándan, پر کردن pur kardan.—(*Prepare cloth with a mordant*) سفت نمودن sift nimúdan, سريش زدن sirísh zadan, نشاسته زدن nisháshtah zadan.—*intrans.* (*Travel*) آهسته سفر کردن áhistah safar kardan, يواش رفتن yavásh raftan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan, روانه شدن ravánah shudan.—(*Rob*) دزدي کردن duzdí kardan, سرقت نمودن sirqat nimúdan.—(*Beat a way*) راه کوفتن ráh kúftan, راه کوبي کردن ráh-kúbí kardan.

Padded, *adj.* محشو mahshú, مملو mamlú, چپانده chapándah, پر ساخته pur-sákhtah.

Padder, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, گردنه بند gardanah-band, قاطع الطريق qáti'u-'t-tarík.

Padding, *subs.* حشو hashv, ملا malá, پر کني pur-kuní, نشاسته زني nishástah-zaní.

Paddle, *subs.* (*Oar*) پارو párú, خاده khádah, پره parrah, پا pá.—(*Board of a wheel*) رو پره rú-i-parrah, پره پوش parrah-púsh.—(*Blade of a weapon*) تيغ tígh.

Paddle-staff, *subs.* سيخ خويش پاك کني sikh-i-khish-pák-kuní, منظفه manzafah, خاك پاك کن khák-pák-kun.

Paddle-wheel, *subs.* چرخ بخار charkh-i-bukhár, پره parrah.

Paddock, *subs.* چمن chaman, چمنزار chaman-zár, چراگاه charágáh, مرتع marta', مرغزار margh-zár, علفزار 'alaf-zár, صحرا sahrá, مرغاز margház, جلگه julgah.—(*Frog*) قرباقه qurbáqah, وزغ vazagh.

Paddy, *subs.* (*Irishman*) ايرلندي írlandí (European).—(*Unhusked rice*) شلتوك shaltúk, چلتوك chaltúk.

Padlock, *subs.* قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál), قفل بند qufl-band.

Padlock, *verb,* قفل کردن qufl kardan, بند نمودن band nimúdan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, حبس کردن habs kardan, موقوف داشتن mauqúf dáshtan.

Pad-maker, *subs.* پالاندوز pálán-dúz, سراج sarráj, تکل دوز takal-dúz.

Pæan, *subs.* فتح نامه fat,h-námah, گلبانگ شادي gul-báng-i-shádí, آواز طرب áváz-i-tarab.

Pæon, *subs.* مطر چار هجائي satar-i-chár-hijá,í, وتد چار حرکتي vatad-i-chár-harakatí.

Pagan, *subs. and adj.* بت پرست but-parast, وثني vasaní, کافر káfir, مشرك mushrik (*pl.* مشرکون mushrikún *and* مشرکين mushrikín), لا مذهب lá-mazhab.

Paganism, *subs.* بت پرستي but-parastí, کفر kufr, مشرکي mushrikí.

Paganize, *verb trans.* بت پرست ساختن but-parast sákhtan, بکفر آوردن bi-kufr ávardan, مشرك ساختن mushrik sákhtan.—*intrans.* بت پرست شدن but-parast shudan, کافر گشتن káfir gashtan, مشرك گرديدن mushrik gardídan.

Paganized, *adj.* کافر طور káfir-taur, مشرك مانند mushrik-mánand, وثني وش vasaní-vash.

Page, *subs.* (*Of a book*) صفحه safhah (*pl.* صفحات safhát).—(*Leaf or double page*) صحيفه sahífah (*pl.* صحائف sahá'if *and* صحف suhuf), ورق varaq, برگ barg.—(*Boy*) پسر pisar, غلام ghulám (*pl.* غلامان ghulámán), پيشخدمت písh-khidmat, نوکر naukar, بچه bachchah.

Page, *verb,* صفحه نشان کردن safhah nishán kardan, صفحه شمردن safhah shimurdan.

Pageant, *subs.* تماشا tamáshá, منظر manzar, جلوه jilvah, نمایش nimáyish, اظهار izhár, زینت بندي zínat-bandí, کتل kutal, علامت احتشام 'alámat-i-ihtishám, آیت ابتهاج áyat-i-ibtiháj.—*adj.* احتشامي ihtishámí, نمایشي nimáyishí, تماشا دار tamáshá-dár, بهیج bahíj, مفتخر maftakhar.

Pageantry, *subs.* شوکت shaukat, حشمت hashmat, جلوه فروشي jilvah-furúshí, تبختر tabakhtur, تزین tazayyun, خود نمائي khud-nimá,í.—(*Pageant*) تماشا tamáshá, منظر manzar, جلوه jilvah, نمایش nimáyish, اظهار izhár, زینت بندي zínat-bandí, کتل kutal, علامت احتشام 'alámat-i-ihtishám, آیت ابتهاج áyat-i-ibtiháj.

Paginal, *adj.* صفحگي safhagí, صفحهٔ safahï, ورقي varaqí, برگي bargí.

Pagoda, *subs.* بتخانه but-khánah, بتکده but-kadah, صنم خانه sanam-khánah.—(*Idol*) بت but, صنم sanam.

Pail, *subs.* دلو dalv, دول dúl, تغار چوبي taghár-i-chúbí, لگن چوبي lagan-i-chúbí, بالدي báldí (Hind.).

Pain, *subs.* درد dard, رنج ranj, رنجش ranjish, عذاب 'azáb, آزار ázár, الم alam, زحمت zahmat, وجع vaja', آزاري ázárí, عنا 'iná, تاب táb.—(*Anguish*) اذیت azíyat, اذیب azíb, ستوه sutúh, محنت mihnat, تنگي tangí.—(*To be in pain*) درد dard yáftan, بدرد آمدن bi-dard ámadan.

Pain, *verb,* پریشان ساختن paríshán sákhtan, مبتلا ساختن mubtalá sákhtan, آزردن ázurdan, الم رسانیدن alam rasánídan, درد دادن dard dádan, بدرد آوردن bi-dard ávardan, اذیت کردن azíyat kardan.

Painful, *adj.* پر درد pur-dard, درد مند dard-mand, درد آمیز dard-ámíz, درد ناك dard-nák, المزده alam-zadah, متألم muta,allim, الیم alím, وجیع vají', وجعناك vaja'-nák, موجع muvajji', مشکل mushkil, مؤلم mülim.—(*Giving pain*) رنج آور ranj-ávar, آزار رسان ázár-rasán.

Painfully, *adv.* با درد bá-dard, با وجع bá-vaja', الیمانه alímánah, درد ناکانه dard-nákánah, موجعانه muvajji'-ánah, مؤذیانه müzíyánah.—(*Laboriously*) تعب کشان ta'b-kashán, از روي رنج az-rúy-i-ranj, مؤلمانه mülim-ánah, درد مندانه dard-mandánah, شدیدانه shadídánah, سخت sakht.—(*He is painfully stupid*) بشدت احمق است bi-shiddat ahmaq ast.

Painfulness, *subs.* درد ناکي dard-nákí, درد مندي dard-mandí, رنج آوري ranj-ávarí, تعبناکي ta'b-nákí, المناکي alam-nákí, شدت shiddat, سختي sakhtí.

Painim, *subs. and adj.* بت پرست but-parast, وثني vasaní, کافر káfir, مشرك mushrik (*pl.* مشرکون mush-rikún *and* مشرکین mushrikín), لا مذهب lá-mazhab.

Painless, *adj.* بي درد bí-dard, بي الم bí-alam, عدم رنج 'adam-i-ranj.—(*Easy*) بي رنج bí-ranj, بي زحمت bí-zahmat, آسان ásán, سهل sahl.

Pains, *subs.* مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), زحمت zahmat, محنت mihnat, رنج ranj, کلفت kulfat, عذاب 'azáb, درد dard, صدمه sadamah.—(*To take pains*) مواظبت داشتن muvázabat dáshtan, سعي کردن sa'í kardan, رنج بردن ranj burdan, عذاب کشیدن 'azáb kashídan, زحمت کشیدن zahmat kashídan.—(*I took no pains*) در بند این نشدم dar band-i-ín na-shudam.—(*Pains of childbirth*) اوجاع ولادت aujá'-i-viládat, درد زه dard-i-zih.

Pains-taker, *subs.* متجاهد mutajáhid, محنت کار mih-nat-kár, زحمت کش zahmat-kash, رنج بر ranj-bar, عذاب کش 'azáb-kash, کوشش کننده kúshish-kunan-dah.

Pains-taking, *subs.* اجتهاد ijtihád, سعي sa'í, کوشش kúshish, تعب ta'b, رنج بري ranj-barí, صدمه کش sadamah-kash, تحمل عذاب tahammul-i-'azáb.—*adj.* متقید mutaqayyid, محنتي mihnatí, جاهد jáhid, مواظب muvázib, متجاهد mutajáhid.

Paint, *subs.* رنگ rang.—(*Red paint*) سرخي surkhí, حمرت humrat, قرمزي qirmizí.—(*White paint*) رنگ سفید rang-i-safíd, سفید آب safíd-áb.—(*Rouge for the face*) غازه gházah, سرخاب surkh-áb.—(*For the eye-brows*) خطات khitát, خطوط khutút, خضاب khizáb.

Paint, *verb,* (*Draw*) کشیدن kashídan, نقش کردن naqsh kardan, نقاشي کردن naqqáshí kardan, تصویر کشیدن tasvír kashídan.—(*Colour*) رنگین کردن rangín kar-dan, رنگ دادن rang dádan.—(*Depict*) شرح کردن *or* sharh kardan *or* dádan, وصف نمودن vasf nimúdan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).—*intrans.* نقاشي کردن naq-qáshí kardan, رنگ زدن rang zadan, تصویر کشیدن tasvír kashídan.—(*The face*) غازه کشیدن gházah kashídan, سرخاب زدن surkh-áb zadan, روي خودرا rúy-i-khud-rá sákhtan, آرایش نمودن áráyish nimúdan, چهره پردازي کردن chihrah-pardází kardan.

Painted, *adj.* منقش munaqqash, رنگین rangín, منقوش manqúsh, مصور musavvar, موصوف mausúf, مبین mubayyan, مشروح mashrúh.

Painter, *subs.* مصور musavvir, نقاش naqqásh, نقشبند naqsh-band, چهره پرداز chihrah-pardáz, رسام rassám, تمثالگر timsál-gar.

Painting, *subs.* (*Action*) تصویر کشي tasvír-kashí, نقاشي naqqáshí, رسامي rassámí, چهره پردازي chihrah-par-dází, رنگ rang, آرایش áráyish.—(*Picture*) تصویر tasvír (*pl.* تصاویر tasávír), نقش naqsh, پرده اشکال

pardah-i-ashkál, پرده نقاشي pardah-i-naqqáshí.—(*Oil painting*) پرده اشکال روغن pardah-i-ashkál-i-raughan, پرده روغن pardah-i-raughan.

Pair, *subs.* جفت juft, جور júr, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), دو تا dú-tá, دو گانه dú-gánah.—(*Pair of birds*) قطعه مرغ qit'ah-i-murgh, جفت مرغ juft-i-murgh.—(*In pairs*) تك و جفت tak-va-juft.

Pair, *verb trans.* جفت كردن juft kardan, زوج نمودن zauj nimúdan.—*intrans.* جفت شدن juft shudan, جور júr shudan, تزوج كردن tazavvuj kardan.

Pair off, *verb,* جفت بيرون رفتن juft bírún raftan, جفت شدن juft shudan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, متفق گرديدن muttafiq gardídan.

Palace, *subs.* بارگاه bárgáh, كوشك kúshk, در بار dar-bár, ايوان aiván, سرائي sará,í, سراچه saráchah, قصر qasr, عمارت 'imárat, ديوان خانه díván-khánah.

Palacious, *adj.* قصر مانند qasr-mánand, عمارت وش imárat-vash.—(*Summer palace*) عمارت ييلاقي 'imárat-i-yíláqí.—(*Winter palace*) عمارت قشلاقي 'imárat-i-qishláqí.

Paladin, *subs.* مير سياح mír-i-sayyáh, مسافر خان musáfir-khán, جهانگرد خان jahán-gird-khán.

Palæography, *subs.* نوشته قديم nivishtah-i-qadím, قديم نويسي qadím-nivísí, صنعت قديم نويسي san'at-i-qadím-nivísí, مطالعه نوشتجات قديمه mutála'ah-i-nivishtaját-i-qadímah.

Palæologist, *subs.* قديم نويس qadím-nivís, عالم نوشتجات قديمه 'álim-i-nivishtaját-i-qadímah.

Palæology, *subs.* رساله نوشتجات قديمه risálah-i-nivishtaját-i-qadímah, بيان نوشتجات قديم bayán-i-nivishtaját-i-qadím.

Palæontology, *subs.* علم حيوانات و نباتات مفقوده 'ilm-i-haivánát va nabátát-i-mafqúdah, علم مهجرت حيوانات و نباتات مفقوده 'ilm-i-muhajjarát-i-haivánát va nabátát-i-mafqúdah.

Palæotherium (*Extinct animal*), *subs.* كهن دد kahn-dad.

Palanquin, *subs.* تخت روان takht-i-raván, پالكي pálakí.

Palatable, *adj.* گوار guvár, گوارا guvárá, نوشين núshín, مطبوع matbú', مزه دار mazah-dár, با مزه bá-mazah, مقبول maqbúl, لذيذ lazíz, سائغ sáïgh, پسنديده pasandídah.

Palatableness, *subs.* گواري guvárí, مزه داري mazah-dárí, مقبوليت maqbúlíyat, لذت lazzat, پسنديدگي pasandídagí.

Palatably, *adv.* موافق ذائقه muváfiq-i-záïqah, بطور سليقه bi-taur-i-sulaiqah, از روي با مزگي az rúy-i-bá-mazagí, مطبوعانه mutbú'ánah.

Palatal, *subs. and adj.* كامي kámí, سقف دهاني saqf-i-dahání, بالا حلقي bálá-halqí, سقي saqqí, حنكي hanakí, سقف الحلقي saqfu 'l-halqí.—(*A palatal letter*) حرف حنكي haraf-i-hanakí, حرف سقف الحلقي haraf-i-saqafu 'l-halqí, حرف سقي harf-i-saqqí.

Palate, *subs.* كام kám, مذاق mazáq, مشام mashámm, دماغ dimágh, سليقه sulaiqah, ذائقه záïqah, ذوق zauq, حس hiss, شعور shu'úr, ميل mail.—(*Roof of the mouth*) سق saqq, سقف دهان saqf-i-dahán, حنك hanak, سقف الحلق saqfu 'l-halq.—(*He has no palate for fruit*) ذوق ميوه ندارد zauq-i-mívah na-dárad.—(*Reproof does not suit his palate*) عتاب موافق مذاقش 'itáb muváfiq-i-mazáq-ash ní'st.

Palatial, *adj.* (*Relating to a palace*) قصري qasrí, كوشكي kúshkí, عمارتي 'imáratí, درباري darbárí, بارگاهي bárgáhí, ديوانخانگي díván-khánagí.—(*Relating to a palate*) كامي kámí, حنكي hanakí, سقي saqqí, دهاني dahání, چاقي cháqí.—(*Magnificent*) عالي 'álí, رفيع rafí', عظيم 'azím, با شكوه bá-shukúh.

Palatinate, *subs.* خاصه khássah, خالصه khálisah, ملك mulk-i-sháhí, ديواني dívání.

Palatine, *subs.* سلطان sultán (*pl.* سلاطين salátín), ملك malk, پادشاه pádisháh, خداوند تخت khudávand-i-takht, شهريار shahr-yár.—*adj.* سلطاني sultání, ملكي malkí, پادشاهي pádisháhí, شهرياري shahr-yárí.—(*Palatial*) قصري qasrí, بارگاهي bárgáhí, درباري darbárí, كوشكي kúshkí.

Palaver, *subs.* شورا shúrá, گفتگو guftugú, چم و خم cham-u-kham, هرزه گوئي harzah-gú,í, چاپلوسي cháplúsí, تملق tamalluq.

Palaver, *verb,* گفتگوئي باطل نمودن guftugú,í-i-bátil nimúdan, ول حرف زدن vil-harf zadan, چم و خم كردن cham-u-kham kardan, چاپلوسي نمودن cháplúsí nimúdan, بادنجان دور بشقاب چيدن bádinján daur-i-bushqáb chídan (*lit.* To smear the egg-plant round the plate).

Pale, *subs.* (*Enclosure*) حصار hissár, ديوار بند dívárband, محوطه mahútah, دائره dáïrah (*pl.* دوائر davá'ir).—(*District*) محله mahallah, مدار madár, قلمرو qalamrau.—(*Stake*) چوب chúb, ميخ míkh.—(*Painted board*) تخته سر باريك takhtah-i-sar-bárík.—(*He is not within the pale of civilization*) در دائره تمدن داخل نيست dar dáïrah-i-tamaddun dákhil ní'st.—*adj.* زرد zard, اصفر asfar, پريده parídah, رنگ رو پريده rang-i-rú-parídah, سفيدچك safídchak, بي آب و تاب bí-áb-u-táb, باخته bákhtah.—(*Weak in colour*) آبكي ábakí, واز váz, نيم رنگ ním-rang.—(*He turned pale*) رنگش را رنگ باخت rang-ash-rá bákht.

Pale, *verb trans.* زرد ساختن zard sákhtan, سفيد گردانيدن safíd gardánídan, صفرت بخشيدن sufrat

bakhshídan.—(*Enclose with stakes*) محوطه کاري کردن mahútah-kárí kardan, ديواره ساختن dívárah sákhtan, تخته بندي کردن takhtah-bandí kardan.—*intrans.* زرد گشتن zard gashtan, مصفر شدن musaffar shudan, صفرت پيدا کردن sufrat paidá kardan, سفيد گرديدن safíd gardídan, رنگ باختن rang bákhtan, رنگ رو پراندن rang-i-rú parándan.

Pale-eyed, *adj.* تار ديده tár-dídah, تيره چشم tírah-chashm, کم بينش kam-bínish.

Pale-faced, *adj.* زرد رو zard-rú, اصفر الوجه asfaru 'l-vajh.

Palely, *adv.* بطور زردي bi-taur-i-zardí, زرد رويانه zard-rúyánah, با صفرت bá-sufrat, اصفرارا isfiráran, بي آب و تاب bí-áb-u-táb, سفيد چکانه safíd chakánah.

Paleness, *subs.* زردي zardí, پريدگي parídagí, اصفرار isfirár, صفرت sufrat, زرد روئي zard-rú,í, سفيد چکي safíd-chakí, بي آب و تابي bí-áb-u-tábí, باختگي bákh-tagí.

Paleous, *adj.* کاهي káhí, کاه مانند káh-mánand, تبني tabní, عصفي 'asfí.

Paleozoic, *subs.* (*Geological term*) کهنه زي kuhnah-zí, کهنه زيست kuhnah-zíst, قديم qadím, سابق sábiq, محتوي بر محجرات قديمه muhtaví-bar-muhajjarát-i-qadímah, مشتمل بر حيوانات قديمه mushtamil-bar-hai-ván-át-i-qadímah.

Palestra, *subs.* زور خانه zúr-khánah, محل کشتي گيري mahall-i-kushtí-gírí, پهلوان خانه pahlaván-khánah, جاي مصارعت jáy-i-musára'at.

Palestrian, *adj.* کشتي گيري kushtí-gírí, زور خانگي zúr-khánagí, مصارعتي musára'atí, زورداري zúr-dárí, پهلواني pahlaváni.

Paletot, *subs.* ثوب خفيف saub-i-khafíf, جامه زمستاني jámah-i-zamistání, قبا qabá, جبه jabbah.

Palfrey, *subs.* اسب خاني asb-i-khání, اسب اميرانه asb-amíránah, اسب خانم asb-i-khánam.

Palilogy, *subs.* تکرار tikrár, تکرير takrír, اعاده i'ádah, مکرر گوئي mukarrar-gú,í.

Palindrome, *subs.* کلمه مساوي الطرفين kalamah-i-musávíu 't-tarafain, کلام متساوي الجانبين kalám-i-mutasávíu 'l-jánibain, سخن از دو طرف درست sukhun-az dú-taraf-durust, قلب qalab, تقليب taqlíb.

Paling, *subs.* (*Action*) حصار بندي hissár-bandí, تهجير tahjír, سياج سازي siyáj-sází, محوطه کاري mahútah-kárí.—(*Fence*) حصار hissár, محجر muhajjar, معجر ma'jar, ديواره dívárah.

Palingenesia, *subs.* تولد دويم tavallud-i-dúyum, ميلاد ثاني mílád-i-sání, عود نمائي 'aud-nimá,í, دو باره زائي dú-bárah-zá,í, معاد mi'ád, نشاٴه اخري nashäh-i-ukhrá, قيامت qiyámat.

Palinode, *subs.* اعاده i'ádah, تکرار tikrár, باز گوئي báz-gú,í, دو باره سرائي dú-bárah-sará,í.

Palisade, *subs.* مترس matars, صد sadd, بند band, ضيق صد zíq-i-sadd, تخته بندي takhtah-bandí, لوحه کوبي lauhah-kúbí, ديواره dívárah, محجر muhajjar, معجر ma'jar.

Palisade, *verb,* تخته بندي کردن takhtah-bandí kardan, لوحه کوبي نمودن lauhah-kúbí nimúdan, ديواره ساختن dívárah sákhtan, محجر نمودن muhajjar nimúdan, معجر بستن ma'jar bastan.

Palish, *adj.* زرد وش zard-vash, سفيد فام safíd-fám, بي آب bí-áb, کم رنگ kam-rang, مصفر musaffar.

Pall, *subs.* (*Cloak*) خرقه khirqah, دثار dasár, جبه jabbah, غاشيه ghásh iyah (*pl.* غواشي ghaváshí), کسوت kisvat.—(*Funeral*) غاشيه ghásh iyah, قطيفه مرده qatífah-i-murdah, جنازه پوش janázah-púsh, ميت پوش mayyit-púsh.—(*Of clock*) سده suddah, ساده sáddah, گير gír, پشت بند pusht-band.

Pall, *verb trans.* پوشاندن púshándan, مکتسي ساختن muktasí sákhtan, متدثر گردانيدن mutadassir gardánídan, ملبس گردانيدن mulabbas gardánídan.—*intrans.* بي مزه شدن bí-mazah shudan, بي قوت شدن bí-qúvat shudan, بي طعم گشتن bí-ta'm gashtan, بي روح گرديدن bí-rúh gardídan.

Palladium, *subs.* (*Statue*) مجسمه پالاس mujassamah-i-pálás (European), صورت پالاس súrat-i-pálás (European), پيکر پالاس paikar-i-pálás (European).—(*Defence*) ملاذ maláz, معاذ ma'áz, نصرتگاه nusrat-gáh, حمايت himáyat, حصار hissár, قلعه qal'ah.—(*Metal*) پلاديوم paládíúm (European).

Pallas, *subs.* (*Goddess Minerva*) پالاس pálás (European), مينروا mínarvá (European).—(*Planet*) پالاس pálás (European).

Pallet, *subs.* (*Painter's*) تخته رنگدان takhtah-i-rang-dán, تخته رنگ takhtah-i-rang, تخت چه takhtchah, لوحه نقاشي lauhah-i-naqqáshí, بسترچه bistarchah.—(*Of a clock*) لوحه ساعت lauhah-i-sá'at, پولك púlak, تخته کوزه گري takhtah-i-kúzah-garí, قلم مو qalam-i-mú.

Pallial, *adj.* خرقهٴ khirqahï, پوستيني pústíní, دثاري dasárí, کسوتي kisvatí.

Palliasse, *subs.* زير دوشك zír-dúshak, دوشك پر علف dúshak-i-pur-'alaf, دوشك ليف dúshak-i-líf, فرش قش farsh-i-qash.

Palliate, *verb,* عفو کردن 'afv kardan, معاف کردن mu'áf kardan, بخشيدن bakhshídan, عذر خواستن 'uzr khástan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, در گذر کردن dar-guzar kardan, آمرزيدن ámurzídan, مغفور گردانيدن maghfúr gardánídan, تخفيف دادن takhfíf dádan, اغماض نمودن ighmáz nimúdan, سبك شمردن sabuk

three loaves) فرمایش براي سه نان دادم farmáyish biráy-i-sih nán dádam.—(*Order him to come*) قدغن بکن بیاید qadaghan bi-kun bí-áyad, بفرمایید بیاید bi-farmáyíd bí-áyad, حکم ده که در آید hukm dih kih dar-áyad.

Ordering, *subs.* نظم nazm, ترتیب tartíb, انتظام intizám, ساخت sákht, تقسیم taqsím.

Orderless, *adj.* بي ترتیب bí-tartíb, بي انتظام bí-intizám, بي نظم bí-nazm, مغشوش maghshúsh, مشوش mushavvash.

Orderliness, *subs.* انتظام intizám, منتظمي muntazimí, ترتیب tartíb, مرتبي murattabí, مرتبیت murattabíyat, نظام nizám.

Orderly, *subs.* (*Servant*) غلام ghulám, اردل ardal (European).—*adj.* ترتیب tartíb.—(*Peacable*) سلیم salím, صلح جو sulh-jú, مرتب murattab, ترتیب دار tartíb-dár.—*adv.* (*Peacably*) سلیمانه salímánah, از روي صلح جوئي az-rúy-i-sulh-jú,í.—(*Systematically*) از روي ترتیب az-rúy-i-tartíb, بطور قاعده bi-taur-i-qá'idah, منتظمانه muntazimánah, بطور نظام bi-taur-i-nizám.

Orders, *subs.* تعیینات ta'yínát, احکام ahkám.—(*He is in orders*) در تعیینات داخل است dar ta'yínát dákhil ast.

Ordinal, *subs.* (*Book of rites*) قانون نامچه qánún-námchah, کتاب مناسك kitáb-i-manásik.—(*Number*) عدد ترتیبي 'adad-i-tartíbí, عدد نظامي 'adad-i-nizámí, عدد قطاري 'adad-i-qitárí.—*adj.* ترتیبي tartíbí, فرعي far'í.

Ordinance, *subs.* قضا qazá, تقدیر taqdír, حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), قرار داد qarár-dád, تعیین ta'yín.—(*Rule*) آیین áyín, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), شرع shar', ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit).

Ordinarily, *adv.* عادتاً 'ádatan, از روي عادت az-rúy-i-'ádat, عموماً 'umúman, موافق عادت muváfiq-i-'ádat, مألوفانه mälúfánah, برسم مألوف bi-rasm-i-mälúf.

Ordinary, *adj.* (*Ecclesiastical judge*) گول gúl 'zadan, خر ساختن khar sákhtan.—(*He palmed this off as genuine*) این را چنان قلم داد که گویا صحیح است ín-rá chunán qalam dád kih guyá sahíh ast.

Palma-christi (*Castor-oil plant*), *subs.* بید انجیر bíd-anjír, کنتو kinnatú, عبت 'ubbat.—(*Seed of*) تخم کرچك tukhm-i-karchak, تخم بید انجیر tukhm-i-bíd-anjír.

Palmar, *adj.* بقدر کف دست bi-qadr-i-kaf-i-dast, شبري shibrí, وجبي vajabí, بدستي bi-dastí.

Palmated, *adj.* کف دست وار kaf-i-dast-vár, کف

Ordinately, *adv.* مرتبانه murattabánah, منظمانه munazzamánah, از روي نظم az-rúy-i-nazm, بطور قاعده bi-taur-i-qá'idah.

Ordination, *subs.* تقدیر taqdír, تقریر taqrír, تعیین ta'yín, تنظیم tanzím.—(*Order*) نظم nazm, انتظام intizám, ترتیب tartíb, سماط simát (*pl.* سمط sumut).—(*Clerical term*) نصب nasb, تعیین ta'yín, تقدیس taqdís, اجازه ijázah, اذن قسیس izn-i-qissís.

Ordinative, *adj.* ارشاد نما irshád-nimá, حکم فرما hukm-farmá, هادي hádí, راه نما ráh-nimá.

Ordinator, *subs.* نصب کننده nasb-kunandah, تعیین ta'yín-farmáyandah, مقوم muqavvim, تقدیس نما taqdís-nimá.

Ordnance, *subs.* (*Artillery*) توپخانه túp-khánah, توپ بزرگ túp-i-buzurg, مدفع عظیم midfa'-i-'azím, خمپاره khumpárah.

Ordonnance, *subs.* (*Arts*) مناسبت اجزا munásabat-i-ajzá, تناسب tanásub.—(*Architect*[illegible] کف بیني kaf-bíní, تالي بیني táli'-bíní, بنا biná.

Ordure, *subs.* گوه gúh, گه guh, زبل zibl, فضله fazlah, سماد samád, کود kúd.

Ore, *subs.* فلز filizz (*pl.* فلزات filizzát), معدني m[illegible] روغن نار, فلز نا صاف filizz-i-ná-sáf, سنگ معدن sang-i-ma'dín.

Oread, *subs.* جن کوهي jinn-i-kúhí, دیو جبلي dív-jabalí, خانم کوهستان khánam-i-kúhistán.

Organ, *subs.* آلت álat, آلت کار álat-i-kár.—(*Organ of sight*) چشم chashm.—(*Of speech*) زبان zabán.—(*Medical term*) عضو 'uzv (*pl.* اعضا a'zá), پارچه párchah.—(*Musical*) ارغنون arghanún (European).—(*Barrel organ*) جعبه ساز ja'bah-sáz.—(*To play the organ*) ارغنونرا زدن arghanún-rá zadan.—(*To play a barrel organ*) جعبه ساز زدن ja'bah-sáz zadan.—(*This paper is the organ of Government*) این جریده آلت کار دولت ín jarídah álat-i-kár-i-daulat ast.

Organ-build[illegible] *subs.* ارغنون ساز arghanún-sáz, ساز درست کن sáz-durust-kun, موزیکه ساز múzíkah-sáz (F[illegible]

[illegible] mutajass[illegible] آ[illegible] سریح saríh, واضح vázih, هویدا huvaidá, نمایان [illegible] معلوم ma'lúm.

Palpably, *adv.* محسوساً mahsúsan, بطور محسوس bi-taur-i-mahsús, بطور لمس پذیري bi-taur-i-lams-pazírí. ظاهراً záhiran, صریحاً saríhan, بطریق واضح bi-taríq-i-vázih. بطریق آشکار bi-taríq-i-áshikár.

Palpation, *subs.* احساس ihsás, لمس نمائي láms-nimá,í, ادراك idrák, دریافت dar-yáft.

Palpebral, *adj.* ابروي abrúí, حاجبي hájibí, جبیني jabíní.

Palpebrous, *adj.* خوش ابرو khush-abrú, بزرگ حاجب buzurg-hájib.

tartíb, صلاح saláh, انتظام intizám, تشكيل tashkíl, ترکیب tarkíb, توافق اجزا taváfuq-i-ajzá, تناسب آلات tanásub-i-álát.—(*Military organization*) ترتیب طوائف tartíb-i-taváïf-i-'askaríyah.

Organize, *verb*, نظام دادن nizám dádan, ترتیب دادن tartíb dádan, مرتب داشتن murattab dáshtan, تشكيل كردن tashkíl kardan, درست نمودن durust nimúdan, منظم كردن munazzam kardan, ترکیب نمودن tarkíb nimúdan.—(*He organized a disturbance*) اسباب اغتشاش فراهم آورد asbáb-i-ightisháh faráham ávard. —(*To be organized*) انتظام داشتن intizám dáshtan.

Organized, *part. and adj.* مرتب murattab, مشكل mushakkal, منظم munazzam, ترکیب یافته tarkíb-yáftah, درست شده durust-shudah, مستعد musta'idd. —(*Organized opposition*) مخالفت مشكله mukhálafat-i-mushakkalah.

Organ-loft, *subs.* طاق ارغنون táq-i-arghanún (European) غرفه ارغنون ghurfah-i-arghanún (European),

aleous, *adj.* گاهي -gáh (European).

tabní. عصفي 'a, *subs.* اجزا شناسي ajzá-shinásí, آلات

aleozoic, ánní.

zí, ست**ology**, *subs.* علم اعضا 'ilm-i-a'zá, بيان اعضا بدن bayán-i-a'zá-i-badan, اعضا شناسي a'zá-shinásí, اعضا داني a'zá-dání.

Organon, *subs.* طرئقه tarïqah, حكم hukm, قاعده qá'idah, قواعد نامه qavá'id-námah, احكام نامه ahkám-námah.

Organzine, *subs.* ابريشم تابيده abríshum-i-tábídah, تابيده ابريشم tábídah-abríshum, ريسمان ابريشمي rísmán-i-abríshumí, رشمه rashmah.

Orgasm, *subs.* جوش júsh, شور shúr, شوريدگي shúrídagí, افتتان iftitán.

Orgies, *subs.* مستي mastí, بد مستي bad-mastí, شورش shúrish, رندي rindí, عياشي 'ayyáshí, عشرت 'ashrat, سكراني sakrání.

Oriel, *subs.* پنجره panjarah, دريچه ...hah, شباك shabák, حجره كوچك hujrah-i-kúchik, ... san-dú'a-kháná.

Syndrome, *subs.* كلمه مساوي الطرفين kalamah-i-musávíu 't-tarafain, كلام متساوي الجانبين kalám-i-mutasávíu 'l-jánibain, سخن از دو طرف درست sukhun-az dú-taraf-durust, قلب qalab, تقليب taqlíb.

Paling, *subs.* (*Action*) حصار بندي hissár-bandí, تحجير tahjír, سياج سازي siyáj-sází, محوطه كاري mahútah-kárí.—(*Fence*) حصار hissár, محجر muhajjar, معجر ma'jar, ديواره dívárah.

Palingenesia, *subs.* تولد دويم tavallud-i-dúyum, ميلاد ثاني mílád-i-sání, عود نمائي 'aud-nimá,í, دو باره زائي dú-bárah-zá,í, معاد mi'ád, نشأه اخرى nashäh-i-ukhrá, قيامت qiyámat.

faz (*pl.* منافذ manáfiz), مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), ثقبه suqbah, نقبه nuqbah.

Origan, *subs.* (*Botanical term*) مرزنجوش marzanjúsh, حبق الفيل habaqu 'l-fíl, حبق القفا habaqu 'l-qafá.

Origanum vulgare (*Wild marjoram*), *subs.* اويشن شيرازي avíshan-i-shírází.

Origin, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), بنياد bunyád, بنيان bunyán, مصدر masdar, منشا manshá, سر sar, مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), اول avval, بيخ bíkh, آغاز ágház, حدر hadar, نصاب nisáb, منبع mamba' (*pl.* منابع manábi') عين 'ain, نجر najr.—(*Of bad origin*) بد تبار bad-tabár, بد اصل bad-asl, بد ذات bad-zát.—(*He is of Persian origin*) است ايراني اصلاً aslan írání ast.

Original, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), بنياد bunyád, بنيان bunyán, مصدر masdar, منشا manshá, سر sar, مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), اول avval, بيخ bíkh, آغاز ágház, حدر hadar, نصاب nisáb, منبع mamba', عين 'ain, نجر najr.—(*Of a paper*) اصل asl, نسخه اول nuskhah-i-avval.—*adj.* اصلي aslí, اول avval, ذاتي zátí, ابتداي ibtidáí, نخستين nukhustín, ايجادي íjádí.

Originality, *subs.* غرابت gharábat, اصليت aslíyat, اختراع ikhtirá', بدعيت bad'íyat, تازكي tázakí.—(*Genius*) قوه اختراع qúvah-i-ikhtirá', قوه احداث qúvah-i-ihdás, تصرف tasarruf, صنعت san'at, ايجاديت íjádíyat, ابداع ibdá'.

Originally, *adv.* اولاً avvalan, ابتداً ibtidan, اصلاً aslan, از اصل az-asl, عن الاصل 'anu 'l-asl.

Originate, *verb trans.* ناشي كردن náshí kardan, ايجاد كردن íjád kardan, انشا نمودن inshá nimúdan, آفريدن áfirídan, خلق كردن khalq kardan, احداث نمودن ihdás nimúdan, اختراع كردن ikhtirá' kardan, ابداع نمودن ibdá' nimúdan.—*intrans.* بر پا شدن bar pá shudan, حادث شدن hádis shudan, بوجود آمدن bi-vujúd ámadan, متفرع شدن mutafarri' shudan, شروع شدن shurú' shudan.

Originating, *subs.* انشا inshá, ايجاد íjád, آفرينش ...ورة كري khalqat, احداث ihdás, اختراع ikh-

Pallial, *adj.* ...ري ...ي pústíní, دثاري dasárí, كسوتي kisvatí.

Palliasse, *subs.* زير دوشك zír-dúshak, دوشك پر علف dúshak-i-pur-'alaf, دوشك ليف dúshak-i-líf, فرش قش farsh-i-qash.

Palliate, *verb*, عفو كردن 'afv kardan, معاف كردن mu'áf kardan, بخشيدن bakhshídan, عذر خواستن 'uzr khástan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, در گذر كردن dar-guzar kardan, آمرزيدن ámurzídan, مغفور گردانيدن maghfúr gardánídan, تخفيف دادن takhfíf dádan, اغماض نمودن ighmáz nimúdan, سبك شمردن sabuk

Orison, *subs.* نماز nimáz, دعا du'á, تضرع tazarru', پوزش púzish.

Orlop, *subs.* (*Nautical term*) طبقه تحتاني جهاز tabaqah-i-tahtání-i-jaház, ته كشتي tah-i-kashtí, شراع دان shirá'-dán.

Ormolu, *subs. and adj.* زر نما zar-nimá, برنج طلائي birinj-i-tiláʼí.

Ornament, *subs.* آرايش áráyish, آراي áráí, زيب zíb, زينت zínat, زيور zívar, تزين tazayyun, پيرايه píráyah, پيرايش píráyish, طراز tiráz, حليه hulyah, فر farr, نقش naqsh.

Ornament, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), پيرايه بستن píráyah bastan, زيور زدن zívar zadan, زينت دادن zínat dádan, زيب دادن zíb dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, مزين ساختن muzayyan sákhtan, طرازيدن tirázídan, پرداختن pardákhtan, پرداخت كردن pardákht kardan.—(*To ornament oneself*) خودرا آراستن khud-rá árástan, خود آرائي كردن khud-áráʼí kardan.

Ornamental, *adj.* زينتي zínatí, زيوري zívarí, آرايشي áráyishí, پيرايگي píráyagí.

Ornamentally, *adv.* بطور زينت دهي bi-taur-i-zínat-dihí, بطرز آرايش bi-tarz-i-áráyish, از روي تزيين az-rúy-i-tazyín.

Ornamentation, *subs.* آراستگي árástagí, تحلي tahallí, تحليه tahlíyah, تزيين tazyín, تزين tazayyun, زينت بندي zínat-bandí, زيور زني zívar-zaní.

Ornamented, *part. and adj.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, زينت پذير zínat-pazír, منور munavvar, مطرز mutarraz, منقش munaqqash, متحلي mutahallí.—(*With jewels*) مرصع murassa', جواهر آگين javáhir-ágín, جوهر آمود jauhar-ámúd.

Ornaments, *subs.* اسباب تجمل asbáb-i-tajammul, زيور zívar, جواهر javáhir, جواهر آلات javáhir-álát, حلي hulí.

Ornate, *adj.* مزين muzayyan, متزين mutazayyin, آراسته árástah, رنگين rangín, قشنگ qashang.—(*An ornate speech*) قول مزخرف qaul-i-muzakhraf

سخن رنگين sukhan-i-rangín

Ornithological, *adj.* متعلق بعلم طيور muta'alliq-bi-'ilm-i-tuyúr, منسوب ببيان پرندگان mansúb-bi-bayán-i-parandagán.

Ornithologist, *subs.* طير شناس tair-shinás, طيور دان tuyúr-dán, پرنده دان parandah-dán, عالم احوال پرندگان 'álim-i-ahvál-i-parandagán.

Ornithology, *subs.* طير شناسي tair-shinásí, طيور داني tuyúr-dání, پرنده داني parandah-dání, علم طيور 'ilm-i-tuyúr, معرفت احوال پرندگان ma'rifat-i-ahvál-i-parandagán.

Ornithomancy, *subs.* تطير tatayyur, فال مرغ fál-i-murgh, تفاءل بپرندگان tafáʼul-bi-parandagán.

Orological, *adj.* متعلق بكيفيت جبال muta'alliq-bi-kaifíyat-i-jibál, منسوب بكوه mansúb-bi-kúh, جبلي jabálí, كوهي kúhí.

Orologist, *subs.* جبل شناس jabal-shinás, كوه شناس kúh-shinás, عالم كيفيات جبال 'álim-i-kaifíyát-i-jibál, جبال دان jibál-dán.

Orology, *subs.* جبل شناسي jab[illegible] كف بيني kaf-bíní, طالع بيني táliʻ-bíní, كوه شناسي kúh-shinásí, علم كيفيات جبال 'ilm-[illegible] جبال داني jibál-dání.

Orotund, *subs.* لحن lahn, حنجره hanjarah, قوت قارح قوي از حلق qúvat-i-saut, خوش صدائي khush-sidáʼí, خوش لحني khush-lahní.

Orphan, *subs. and adj.* يتيم yatím (*pl.* ايتام aitám, *or* يتامي yatámá), بي پدر bí-pidar, بي مادر bí-mádar, بيكس bí-kas.

Orphanage, *subs.* يتيمي yatímí, بي پدري bi-pidarí, بي مادري bí-mádarí, بي كسي bí-kasí.—(*Institution for orphans*) يتيم خانه yatím-khánah, مكتب ايتام maktab-í-aitám, يتيم كده yatím-kadah.

Orphaned, *adj.* يتيم شده yatím-shud[illegible] bí-kas-gashtah.

Orphean, *adj.* ارفيوسي arfíyúsí (European), متعلق به ارفيوس muta'alliq-bi-arfiyús (European).

Orpheus, *subs.* ارفيوس arfíyús (European).

Orpiment (*Auri pigmentum*). [illegible] زرنيخ zarníkh-

[illegible]-i-

متدين mutadayyin, راشد ráshid, سني sunní, درست durust-i'tiqád, اعتقاد صحيح المذهب sahíhu 'l-mazhab, حنيف haníf.

Orthodoxly, *adv.* بطور درست اعتقادي bi-taur-i-durust í'tiqádí, با صحت مذهب bá-sihhat-i-mazhab, متدينانه mutadayyinánah, مؤمنانه müminánah, حنيفانه haníf-ánah.

Orthodoxness, *subs.* راستي rástí, صدق sidq, ديندارى dín-dárí, تدين tadayyun, حق haqq, استحقاق istihqáq, درست اعتقادي durust-i'tiqádí, صحيح المذهبي sahíhu 'l-mazhabí, خوش ديني khush-díní, حنيفي haníf, حنيفيت hanafíyat.

Orthodoxy, *subs.* راستي rástí, صدق sidq, ديندارى dín-dárí, تدين tadayyun, حق haqq, استحقاق istihqáq, درست اعتقادي durust-i'tiqádí, صحيح المذهبي sahíhu 'l-mazhabí, خوش ديني khush-díní, حنيفي haníf, حنيفيت hanafíyat.

Orthodromy, *subs.* سفر دريا داني safar-i-daryá-dání, درست كاهي durust-kashtí-rání, مستقيم tabní, عصفي 'asfí-raví, راست بري rást-barí.

Orthodromic, -mics, *subs.* مستقيم راني مركب mustaqím-rání-markab, راست راني جهاز rást-rání-i-jaház, راست روي rást-raví, درست بري durust-barí.

Orthoepical, *adj.* متعلق بدرست خواني muta'alliq-bi-durust-khání, منسوب بتلفظ صحيح mansúb-bi-talaffuz-i-sahíh, نيكو بياني níkú-bayání.

Orthoepist, *subs.* قرأت دان qiráát-dán, درست خوان durust-khán, نيكو بيان níkú-bayán.

Orthoepy, *subs.* قرأت qiráát, تلفظ درست talaffuz-i-durust, درست خواني durust-khání, نيكو بياني níkú-bayání.

Orthographer, *subs.* املا دان imlá-dán, صحيح نويس sahíh-nivís, درست نويس durust-nivís, املا درست durust-imlá.

Orthographical, *adj.* املاي imláí, بسته بصحيح نويسي bastah-bi-sahíh-nivísí, متعلق بصنعت املا muta'alliq-bi-san'at-i-imlá, (*Orthoaraphic mistake*) تصحيف tas,híf

Orthopterous, *adj.* راست بال rást-bál, راست جناح rást-janáh.

Ortive, *adj.* شرقي sharqí, مشرقي mashriqí, طالع táli', بر آينده bar-áyandah.

Ortolan, *subs.* پرگيري pargírí, ترغه turghah, تيهو tíhú, سلوى salvá.

Oryx (*Animal*), *subs.* مرال marál, غزال ghazál.

Oryza sativa, *subs.* (*Botanical term*) ارز arz *or* arruz, برنج biranj.

Oscillate, *verb*, جنبيدن jumbídan, تكان خوردن takán khurdan, اورك خوردن aurak khurdan, آمد و شد كردن ámad-u-shud kardan, هزهزه نمودن hazhazah nimú-dan, تردد كردن taraddud kardan, مرتعش شدن murta'ish shudan.

Oscillation, *subs.* تكان takán, جنبش jumbish, اورك aurak, آمد و شد ámad-u-shud, تردد taraddud, هزهزه hazhazah, اهتزاز ihtizáz, ارتعاش irti'ásh.

Oscitancy, *subs.* خميازه khamyázah, خواب آلودگي kháb-álúdagí, چرت زني churt-zaní, پينكي pínakí, نعاس nu'ás.

Oscitant, *adj.* خميازه كش khamyázah-kash, خواب آلود kháb-álúd, چرت ناك churt-nák, پينكي زن pínakí-zan, نعسان na'sán.

Oscitation, *subs.* خميازه كشي khamyázah-kashí, خواب آلودگي kháb-álúdagí, چرت ناكي churt-nákí, پينكي زني pínakí-zaní, نعساني na'sání.

Osculant, *adj.* متصل muttasil, چسبان chasbán, بوسان búsán, پيوسته paivastah, ملتقي multaqí, متضمن muta-zammin, ملتحق multahiq, لازم lázim, حاوي háví, ملتزم multazim.

Osculation, *subs.* اتصال ittisál, بوسش búsish, چسباني chasbání, پيوستگي paivastagí, تقبيل taqbíl, التقا iltiqá, التحاق iltiháq, لزوم luzúm, التزام iltizám, تضمن tazammun, احتوا ihtivá.

Osculatory, *subs.* لوحه تقبيل lauhah-i-taqbíl, طلسم بوسه tilism-i-búsah, صورت عيسي و مريم súrat-i-'ísá va marím.

Os, *subs.* سوجر saujar, صفصاف safsáf, بيد bíd, ترکه tark

Osselet, *subs.* استخوان زانوئي اسب ustukhán-i-zánú,í-i-asb, قابك زانوئي اسب qábak-i-zánú,í-i-asb.

Osseous, *adj.* استخواني ustukhání, عظمي ‘azmí, استخوان وش ustakhán-vash, عظم مانند ‘azm-mánand.

Ossicle, *subs.* استخوان كوچك ustukhán-i-kúchik, استخوانچه ustukhánchah, عظيمه ‘uzaimah.

Ossiferous, *adj.* استخوان آور ustukhán-ávar, استخوان ساز ustukhán-sáz, استخوان پر pur-ustukhán, عظمناك ‘azm-nák.

Ossific, *adj.* استخوان ساز ustukhán-sáz, استخوان نما ustukhán-nimá, عظر گردان ‘azm-gardán, معظم mu‘azzim, سكل گر sakal-gar.

Ossification, *subs.* استخوان سازي ustukhán-sází, استخوان نمائي ustukhán-nimá,í, تعظيم ta‘zím, سكل گري sakal-garí.

Ossifrage, *subs.* عقاب بحري ‘aqáb-i-bahrí, نسر بحري nasr-i-bahrí.

Ossify, *verb trans.* استخوان ساختن *or* نمودن ustukhán sákhtan *or* nimúdan, سكل گردانيدن sakal gardánídan, عظم گردانيدن ‘azm gardánídan.—*intrans.* استخوان شدن ustukhán shudan, عظم گشتن ‘azm gashtan.

Ossifying, *subs.* (*Active*) عظم سازي ‘azm-sází, استخوان سازي ustukhán-sází.—(*Passive*) استخوان گردي ustukhán-gardí, عظم شوي ‘azm-shaví.

Ossivorous, *adj.* استخوان خوار ustukhán-khár, عظم خوار ‘azm-khár, آكل العظم ákilu ’l-‘azm.

Ossuary, *subs.* استخوان دان ustukhán-dán, استخوان خانه ustukhán-khánah, دار العظام dáru ’l-‘izám, دخمه dakhmah.

Ostensibility, *subs.* ظاهريت záhiríyat, نموداري nimúdárí, نمايش nimáyish, ظهور zuhúr, پيدائي paidá,í, جلوه گري jilvah-garí, رنگيني rangíní, صورت داري súrat-dárí.

Ostensible, *adj.* پديد padíd, پيدا paidá, ظاهر záhir, نمودار nimúdár, جلوه گر jilvah-gar, بين bayyín, رنگين rangín, واضح vázih, خوشنما khush-nimá, صورت دار súrat-dár, پيش شده písh-shudah, مبين muba[illegible] گول gúl [illegible]zadan, قلابي كردن qallábí kardan, خر ساختن khar sákhtan.—(*He palmed this off as genuine*) اين را چنان قلم داد كه گويا صحيح است ín-rá chunán qalam dád kih guyá sahíh ast.

Palma-christi (*Castor-oil plant*), *subs.* بيد انجير bíd-anjír, كنتو kinnatú, عبت ‘ubbat.—(*Seed of*) تخم كرچك tukhm-i-karchak, تخم بيد انجير tukhm-i-bíd-anjír.

Palmar, *adj.* بقدر كف دست bi-qadr-i-kaf-i-dast, شبري shibrí, وجبي vajabí, بدستي bi-dastí.

Palmated, *adj.* كف دست وار kaf-i-dast-vár, كف

Ostentatious, *adj.* خود نما khud-nimá, متكبر muta-kabbir, متبختر mutabakhtir, مباهي mubáhí, مفتخر muftakhir, فخور fukhúr, فيسو físú, جلوه فروش jilvah-furúsh, مختال mukhtál.

Ostentatiously, *adv.* با كبر bá-kibr, بطور خود نمائي bi-taur-i-khud-nimá,í, متكبرانه mutakabbiránah, متبخترانه mutabakhtiránah, مباهات كنان mubáhát-kunán, فيس كنان fís-kunán, مختالانه mukhtálánah, بطور جلوه فروشي bi-taur-i-jilvah-furúshí.—(*He spoke ostentatiously*) زير سبيلي در كرد zír-i-sibílí dar-kard (*lit.* He blew it out from under his moustachios).

Ostentatiousness, *subs.* خود نمائي khud-nimá,í, متكبري mutakabbirí, تبختر tabakhtur, مباهات mu-báhát, افتخار iftikhár, فيس كني fís-kuní, جلوه فروشي jilvah-furúshí.

Osteocope, *subs.* (*Medical term*) درد استخوان dard-i-ustukhán, استخوان درد ustukhán-dard, وجع العظم vaja‘u ’l-‘azm.

Osteogeny, *subs.* استخوان زائي [illegible] كف بيني kaf-bíní, طالع بيني tálí‘-bíní, استخوان سازي ustukhán-bandí, استخوان شوي ustukhán-shaví.

Osteologist, *subs.* استخوان دان ustukhán-d[illegible] عظم شناس ‘azm-shinás, عالم استخوانهائي بدن ‘álim-i-ustukhánhá,í-i-badan.

Osteology, *subs.* علم استخوانهائي بدن ‘ilm-i-ustukhán-há,í-i-badan, استخوان داني ustukhán-dání, عظم شناسي ‘azm-shinásí, استخوان بندي ustukhán-bandí, تركيب عظام tarkíb-i-‘izám.

Osteosarcoma, *subs.* (*Medical term*) سرطان عظام saratán-i-‘izám.

Ostiary, *subs.* فم النهر famu ’n-nahr, دهنه رود خانه dahanah-i-rúd-khánah, مدخل madkhal, مصب masabb, نهايتگاه niháyat-gáh.

Ostler, *subs.* جلو دار jilau-dár, كاروانسرا دار káraván-sará-dár, سراي بان sarái-bán.

Ostracism, *subs.* نفي nafí, اخراج ikhráj, اجلا ijlá, طرد tard, [illegible] ránish, [illegible] mass-bardár, متجسم mutajassim, [illegible] ákht[illegible], سريح saríh, واضح vázih, هويدا huvaidá, نمايان nimáyan, معلوم ma‘lúm.

Palpably, *adv.* محسوسا mahsúsan, بطور محسوس bi-taur-i-mahsús, بطور لمس پذيري bi-taur-i-lams-pazírí. ظاهراً záhiran, صريحاً saríhan, بطريق واضح bi-taríq-i-vázih. بطريق آشكار bi-taríq-i-áshikár.

Palpation, *subs.* احساس ihsás, لمس نمائي láms-nimá,í, ادراك idrák, دريافت dar-yáft.

Palpebral, *adj.* ابروي abrúí, حاجبي hájibí, جبيني ja-bíní.

Palpebrous, *adj.* خوش ابرو khush-abrú, بزرگ حاجب buzurg-hájib.

متدين mutadayyin, راشد ráshid, سني sunní, درست durust-i'tiqád اعتقاد, صحيح المذهب sahíhu 'l-mazhab, حنيف haníf.

Orthodoxly, *adv.* بطور درست اعتقادي bi-taur-i-durust í'tiqádí, با صحت مذهب bá-sihhat-i-mazhab, متدينانه mutadayyinánah, مؤمنانه müminánah, حنيفانه haníf-ánah.

Orthodoxness, *subs.* راستي rástí, صدق sidq, ديندارى dín-dárí, تدين tadayyun, حق haqq, استحقاق istihqáq, درست اعتقادي durust-i'tiqádí, صحيح المذهبي sahíhu 'l-mazhabí, خوش ديني khush-díní, حنيفي haníf, حنفيت hanafíyat.

Orthodoxy, *subs.* راستي rástí, صدق sidq, ديندارى dín-dárí, تدين tadayyun, حق haqq, استحقاق istihqáq, درست اعتقادي durust-i'tiqádí, صحيح المذهبي sahíhu 'l-mazhabí, خوش ديني khush-díní, حنيفي haníf, حنفيت hanafíyat.

Orthodromy, *subs.* سفر دريا داني safar-i-daryá-

Orthokaleous, *adj.* درست كاهي durust-kashtí-ráni, مستقيم tabní, عصفي 'a[illegible]-raví, راست بري rást-barí.

Orthokaleozoic, -my, *subs.* مستقيم راني مركب mustaqím-[illegible]í, راست-markab, راست راني جهاز rást-ráni-i-jaház, راست روي rást-raví, درست بري durust-barí.

Orthoepical, *adj.* متعلق بدرست خواني muta'alliq-bi-durust-khání, منسوب بتلفظ صحيح mansúb-bi-talaffuz-i-sahíh, نيكو بياني níkú-bayání.

Orthoepist, *subs.* قرأت دان qiráät-dán, درست خوان durust-khán, نيكو بيان níkú-bayán.

Orthoepy, *subs.* قرأت qiráät, تلفظ درست talaffuz-i-durust, درست خواني durust-khání, نيكو بياني níkú-bayání.

Orthographer, *subs.* املا دان imlá-dán, صحيح نويس sahíh-nivís, درست نويس durust-nivís, درست املا durust-imlá.

Orthographical, *adj.* املائي imláí, بسته بصحيح نويسي bastah-bi-sahíh-nivísí, متعلق بصنعت املا muta'alliq-bi-san'at-i-imlá. (*Orthoaraphic mistake*) تصحيف tas,híf

Orthopterous, *adj.* راست بال rást-bál, راست جناح rást-janáh.

Ortive, *adj.* شرقي sharqí, مشرقي mashriqí, طالع táli', بر آينده bar-áyandah.

Ortolan, *subs.* پرگيري pargírí, ترغه turghah, تيهو tíhú, سلوى salvá.

Oryx (*Animal*), *subs.* مرال marál, غزال ghazál.

Oryza sativa, *subs.* (*Botanical term*) ارز arz *or* arruz, برنج biranj.

Oscillate, *verb*, جنبيدن jumbídan, تكان خوردن takán khurdan, اورك خوردن aurak khurdan, آمد و شد كردن ámad-u-shud kardan, هزهزه نمودن hazhazah nimúdan, تردد كردن taraddud kardan, مرتعش شدن murta'ish shudan.

Oscillation, *subs.* تكان takán, جنبش jumbish, اورك aurak, آمد و شد ámad-u-shud, تردد taraddud, هزهزه hazhazah, اهتزاز ihtizáz, ارتعاش irti'ásh.

Oscitancy, *subs.* خميازه khamyázah, خواب آلودگي kháb-álúdagí, چرت زني churt-zaní, پينكي pínakí, نعاس nu'ás.

Oscitant, *adj.* خميازه كش khamyázah-kash, خواب آلود kháb-álúd, چرت ناك churt-nák, پينكي زن pínakí-zan, نعسان na'sán.

Oscitation, *subs.* خميازه كشي khamyázah-kashí, خواب آلودگي kháb-álúdagí, چرت ناكي churt-nákí, پينكي زني pínakí-zaní, نعساني na'sání.

Osculant, *adj.* متصل muttasil, چسبان chasbán, بوسان búsán, پيوسته paivastah, ملتقي multaqí, متضمن muta-zammin, ملتحق multahiq, لازم lázim, حاوي háví, ملتزم multazim.

Osculation, *subs.* اتصال ittisál, بوسش búsish, چسباني chasbání, پيوستگي paivastagí, تقبيل taqbíl, التقا iltiqá, التحاق iltiháq, لزوم luzúm, التزام iltizám, تضمن tazammun, احتوا ihtivá.

Osculatory, *subs.* لوحه تقبيل lauhah-i-taqbíl, طلسم بوسه tilism-i-búsah, صورت عيسى و مريم súrat-i-'ísá va marím.

O[illegible], *subs.* سوجر saujar, صفصاف safsáf, بيد bíd, ترکه tark[illegible] بيد. ترکه صفصاف

Osselet, *subs.* استخوان زانوئي اسب ustukhán-i-zánú,í-i-asb, قابك زانوئي اسب qábak-i-zánú,í-i-asb.

Osseous, *adj.* استخواني ustukhání, عظمي ‘azmí, استخوان وش ustakhán-vash, عظم مانند ‘azm-mánand.

Ossicle, *subs.* استخوان كوچك ustukhán-i-kúchik, استخوانچه ustukhánchah, عظيمه ‘uzaimah.

Ossiferous, *adj.* استخوان آور ustukhán-ávar, استخوان ساز ustukhán-sáz, پر استخوان pur-ustukhán, عظمناك ‘azm-nák.

Ossific, *adj.* استخوان ساز ustukhán-sáz, استخوان نما ustukhán-nimá, عظر گردان ‘azm-gardán, معظم mu‘azzim, سكل گر sakal-gar.

Ossification, *subs.* استخوان سازي ustukhán-sází, استخوان نمائي ustukhán-nimá,í, تعظيم ta‘zím, سكل گري sakal-garí.

Ossifrage, *subs.* عقاب بحري ‘aqáb-i-bahrí, نسر بحري nasr-i-bahrí.

Ossify, *verb trans.* استخوان ساختن *or* نمودن ustukhán sákhtan *or* nimúdan, سكل گردانيدن sakal gardánídan, عظم گردانيدن ‘azm gardánídan.—*intrans.* استخوان شدن ustukhán shudan, عظم گشتن ‘azm gashtan.

Ossifying, *subs.* (*Active*) عظم سازي ‘azm-sází, استخوان سازي ustukhán-sází.—(*Passive*) استخوان گردي ustukhán-gardí, عظم شوي ‘azm-shaví.

Ossivorous, *adj.* استخوان خوار ustukhán-khár, عظم خوار ‘azm-khár, آكل العظم ákilu ’l-‘azm.

Ossuary, *subs.* استخوان دان ustukhán-dán, استخوان خانه ustukhán-khánah, دار العظام dáru ’l-‘izám, دخمه dakhmah.

Ostensibility, *subs.* ظاهريت záhiríyat, نموداري nimúdárí, نمايش nimáyish, ظهور zuhúr, پيدائي paidá,í, جلوه گري jilvah-garí, رنگيني rangíní, صورت داري súrat-dárí.

Ostensible, *adj.* پديد padíd, پيدا paidá, ظاهر záhir, نمودار nimúdár, جلوه گر jilvah-gar, بين bayyín, رنگين rangín, واضح vázih, خوشنما khush-nimá, صورت دار súrat-dár, پيش شده písh-shudah, مبين muba[illegible]

Ostensibly, *adv.* [illegible]

Ostentatious, *adj.* خود نما khud-nimá, متكبر mutakabbir, متبختر mutabakhtir, مباهي mubáhí, مفتخر muftakhir, فخور fukhúr, فيسو físú, جلوه فروش jilvah-furúsh, مختال mukhtál.

Ostentatiously, *adv.* با كبر bá-kibr, بطور خود نمائي bi-taur-i-khud-nimá,í, متكبرانه mutakabbiránah, متبخترانه mutabakhtiránah, مباهات كنان mubáhát-kunán, فيس كنان fís-kunán, مختالانه mukhtálánah, بطور جلوه فروشي bi-taur-i-jilvah-furúshí.—(*He spoke ostentatiously*) زير سبيلي در كرد zír-i-sibílí dar-kard (*lit.* He blew it out from under his moustachios).

Ostentatiousness, *subs.* خود نمائي khud-nimá,í, متكبري mutakabbirí, تبختر tabakhtur, مباهات mubáhát, افتخار iftikhár, فيس كني fís-kuní, جلوه فروشي jilvah-furúshí.

Osteocope, *subs.* (*Medical term*) درد استخوان dard-i-ustukhán, استخوان درد ustukhán-dard, وجع العظم vaja‘u ’l-‘azm.

Osteogeny, *subs.* استخوان زائي [illegible] ustukhán-bandí, استخوان سازي ustukhán-sháví.

Osteologist, *subs.* استخوان دان ustukhán-d[illegible] عظم شناس ‘azm-shinás, عالم استخوانهائي بدن ‘álim-i-ustukhánhá,í-i-badan.

Osteology, *subs.* علم استخوانهائي بدن ‘ilm-i-ustukhánhá,í-i-badan, استخوان داني ustukhán-dání, عظم شناسي ‘azm-shinásí, استخوان بندي ustukhán-bandí, تركيب عظام tarkíb-i-‘izám.

Osteosarcoma, *subs.* (*Medical term*) سرطان عظام saratán-i-‘izám.

Ostiary, *subs.* فم النهر famu ’n-nahr, دهنه رود خانه dahanah-i-rúd-khánah, مدخل madkhal, مصب masabb, نهايتگاه niháyat-gáh.

Ostler, *subs.* جلو دار jilau-dár, كاروانسرا دار káraván-sará-dár, سراي بان sarái-bán.

Ostracism, *subs.* نفي nafí, اخراج ikhráj, اجلا ijlá, طرد tard, [illegible] ránish. [illegible] ákht[illegible]

Other, *adj.* دیگر dígar, دگر digar, غیر ghair, علحده 'alahidah, سائر sáïr, آخر ákhir.—(*The other two*) آن دو تای دیگر dú-tái-i-dígar, آن دوی دیگر án-dúí-i-dígar. —(*Other than*) دیگر از dígar-az.

Otherwise, *adv.* (*If not*) وگر نه vagar-nah, و الا va-illá, ور نه var-nah, اگر نه agar-nah, عبارة اخرى 'ibára-tan-ukhrá.—(*In another way*) دگر گونه digar-gúnah, قسم دگر qism-i-digar, بطریق دگر طور taur-i-digar, بطریق علحده bi-taríq-i-'alahidah.—(*The truth or otherwise of this state of affairs*) صحت و عدم صحت این کیفیت sihhat va 'adam-i-sihhat-i-ín-kaifíyat.—(*It is otherwise*) سوا شده است sivá shudah ast, بر خلاف آن است bar-khiláf-i-án ast.

Otis (*Species of bustard*), *subs.* طوی túí, دوی داغ dúí-dágh.

Otocompsa jocosa, *subs.* (*Bird*) بلبل bulbul.

Otter, *subs.* سگ آبی sag-ábí.

Ou[illegible], *subs.* عطر گل 'itr-i-gul, روغن گل rau-[illegible] دهن duhnu 'l-vard.

[illegible], *subs.* عثمانی 'usmání, ترك turk, رومی rúmí. (*Couch*) تخت takht, سریر sarír.—*adj.* عثمانی 'usmání, ترکی turkí, رومی rúmí.—(*Ottoman Empire*) دولت عثمانی daulat-i-'usmání.

Ouch, *subs.* خانه انگشتر khánah-i-angushtar, نگین گاه nigín-gáh, زهوار zih-vár.

Ought, *subs.* (*A cypher*) صفر sifr.—(*Anything*) چیزی chízí, هیچ hích.—(*Should*) باید báyad, لازم lázim, بایست báyist, شاید sháyad, ضرور است zarúr ast, واجب است vázib ast.

Ounce, *subs.* (*Animal*) یوز yúz, گربه جنگلی gurbah-i-jangalí.—(*Weight*) انس uns (European).

Our, *pron.* مال ما mál-i-má, از ما az-imá, مان i-mán, زان زی-án-i-má, آن ما án-i-má.

Ouranography, *subs.* علم افلاك 'ilm-i-aflák, بیان سماوات bayán-i-samávát, وصف کیفیت آسمان vasf-i-kaifíyat-i-ásmán.

Ou[illegible], *subs.* [illegible] tas,híf

Or[illegible]

تفویض tafwíz, تسلیم taslím, تحویل tahwíl, تبرع tabar'u', تبرئه tabra'ah, تفریط tafríz, تعریض ta'ríz, تعریف ta'rífah, تعرض ta'arruz, تعدی ta'addí, تجاوز tajávuz, تخطی takhattí, تجاوز از حد tajávuz-az-hadd, تعدی از حد ta'addí-az-hadd

Outbreaking, *subs.* هیجان hayaján, طغیان tughyán, جوش júsh, شورش shúrish, ثوران saurán, فوران favarán.

Out-building, *subs.* بنیان قریب bunyán-i-qaríb, بنائي binái-nazdík, نزدیك makán-i-mutajávir, مکان متجاور khánah-i-pahlúí, خانه پهلوئي.

Outburst, *subs.* جوشش júshish, بیرون تراوي bírún-taráví, خروج khurúj, طغیان tughyán, انبجاس imbijás, نبعان nab'án, جریان jarayán, اشتعال ishti'ál, اتقاد ittiqád, افروزش afrúzish. — (*An outburst of fury*) هیجان غضب hayaján-i-ghazab, افروزش خشم afrúzish-i-khishm.

Outcast, *subs. and adj.* مطرود matrúd, مردود mardúd, رانده rándah, منفي manfí, انداخته بیرون bírún-andákhtah, در بدر dar-bi-dar, بي خان و مان bí-khán-u-mán.

Out-climb, *verb,* از حد بالا رفتن az hadd bálá raftan, زیاد صعود کردن ziyád sa'úd kardan, پر ارتفاع جستن pur-irtifá' justan, بزیر در آوردن bi-zír dar-ávardan.

Out-crop, *verb,* بر سطح زمین بر آمدن bar sat,h-i-zamín bar ámadan, بر روي زمین پیدا شدن bar-rúy-i-zamín paidá shudan, بر صفحه ظاهر گشتن bar-safhah záhir gashtan, مکشوف شدن makshúf shudan.

Out-crop, *subs.* مکشوفه makshúfah, بر زمین بر آمده bar-zamín-bar-ámadah, رو سطحي rú-i-sat,hí, رو کار rú-i-kár, متجلي mutajallí.

Outcry, *subs.* غوغا ghaughá, غریو gharív, هنگامه hangámah, فریاد firyád, داد dád, آشوب áshúb, ولوله valvalah, ندا nidá, بانگ báng, صیحه saihah.

Out-dare, *verb,* اظهار جرأت زیاد کردن izhár-i-jurät-i-ziyád kardan, تجاسر از حد بردن tajásur az hadd burdan, در جرأت پیشي گرفتن dar jurät píshí giriftan, پر دلي نمودن pur-dilí nimúdan.

Outdo, *verb,* مسابقت نمودن musábaqat nimúdan, سبقت یافتن sibqat yáftan, پیشي گرفتن píshí giriftan, پیش بردن pish burdan, جلو افتادن jilau uftádan, کار از دست گرفتن kár az dast giriftan.

Outdoing, *subs.* مسابقت musábaqat, گیري پیش píshí-giri.

رو-بر-رو shudan.—(*Brave*) چاره نمودن chárah nimúdan, دفع کردن daf' kardan.

Outfall, *subs.* ریزش rízish, آب ریز áb-ríz, انصباب insibáb, سکوب sakúb, جریان jarayán, مجري majrá, جدول jadval, ساقیه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí).

Outfit, *subs.* مصارف راه masárif-i-ráh, تهیه tahíyah, کار سازي kár-sází, خرج سفر kharj-i-safar, عدد 'uddah, تجهیز tajhíz, کار درستي kár-durustí, وجه کار درستي vajh-i-kár-durustí, سامان sámán, خرج kharj, خرجي kharjí.—(*His father gave him an outfit*) پدرش بوي خرج راه داد pidar-ish bi-vai kharj-i-ráh dád.

Outflank, *verb,* جناح لشکررا امتداد دادن janáh-i-lash-kar-rá imtidád dádan, جانب سپاهي‌را از جانب دیگري جانب زیادتر کردن jánib-i-sipáhí-rá az jánib-i-dígarí ziyád-tar kardan.

Outfly, *verb,* در طیران سبقت جستن dar tayarán sibqat justan, در پرواز جلو افتادن dar parváz jilau uftádan, جلدتر پریدن jild-tar parídan, [illegible] زدن zan).

Out-gate, *subs.* مفر mafirr, ریز گاه makhraj (*pl.* مخارج makhárij), بیرون شو khurúj-gáh, مخیص mahís, مناص ma

Out-general, *verb,* تفوق نمودن tafavvuq nim .dan, برتري حاصل نمودن bartarí hásil nimúdan, اثبات فضیلت کردن isbát-i-fazílat kardan, در هنر پیشي گرفتن dar hunar píshí giriftan, زرنگ‌تر در آمدن zaring-tar dar-ámadan.

Outgive, *verb,* زیادتر دادن ziyád-tar dádan, بیشتر عطا کردن bísh-tar 'atá kardan, در دهش فزوني داشتن dar dihish fuzúní dáshtan, افراط نمودن ifrát nimúdan.

Outgo, *verb,* مجاوزت کردن mujávazat kardan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, سبقت گرفتن sibqat giriftan, پیش افتادن písh uftádan, جلو رفتن jilau raftan, مقدم شدن muqaddam shudan.—(*Surpass*) رجحان داشتن rajahán dáshtan, (بر) سبقت بردن sibqat burdan (bar), فضیلت داشتن fazílat dá[illegible] بهتر bih-tar

strength) خارج از حد طاقت خود بزرگ شد khárij az hadd-i-táqat-i-khud buzurg shud.

Out-guard, *subs.* طليعه talí'ah (*pl.* طلائع taláï'), طلايه taláyah, مقدمه لشكر muqaddamah-i-lashkar, پيشرو مپاه písh-rau-i-sipáh, لجاره lajjárah.

Out-herod, *verb,* بغايت ظالم بودن bi-gháyat zálim búdan, از حد زياد ظلم نمودن az hadd ziyád zulm nimúdan, ستم‌را بنهايت رسانيدن sitam-rá bi-niháyat rasánídan, اظلم از هيروديس بودن azlam az hírúdís búdan.—(*He out-heroded Herod*) هيروديس‌تر از هيروديس بود hírúdís-tar az hírúdís búd.

Out-house, *subs.* بيرونخانه bírún-khánah, انبار ambár, خانه خارجي khánah-i-khárijí, دست دان dast-dán.

Outlandish, *adj.* مستعجم musta'jim, بيگانه bígánah, روستاي rústáí, عامي 'ámmí, عام 'ámm, دهقاني dih-qání, اجنبي ajnabí, خارجي khárijí.

Outlast, *verb,* بيشتر ماندن bísh-tar mándan, افزونتر ...zístan, زيادتر پائيدن ziyád-tar pá,ídan, ...r davám kardan.

...خارجي khárijí, ملعون mal'ún, رانده ...اشتهاري ishtihárí, مردود mardúd, مخذول ...zúl, مطرود matrúd.

Outlaw, *verb,* محدود ساختن mahdúd sákhtan, ملعون ساختن mal'ún sákhtan, تفسيق نمودن tafsíq nimúdan, بي اعتبار كردن bí-i'tibár kardan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, راندن rándan, طرد كردن tard kardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, از آيين بي بهره ساختن áyín bí-bahrah sákhtan.

Outlawry, *subs.* تفسيق tafsíq, طرد tard, اخراج ikhráj, اسقاط isqát, بي اعتباري bí-i'tibárí, تنبيه tambíh, تهجير tahjír, بي بهرگي از قانون bí-bahragí-az-qánún.

Outlay, *subs.* مصروف masrúf, مصرف masraf, انفاق infáq, نفقه nafaqah, خرج kharj.

Outleap, *verb,* بيشتر جستن bísh-tar justan, زيادتر جهيدن ziyád-tar jihídan, بيشتر تنگيدن bísh-tar tangídan, جستك زنان گذشتن justak-zanán guzashtan.

...tlet, *sub*... ...afirr. فرار گاه firár-gáh, مخرج ...urra'híf

Or...

lásah-i-kalám-i-vai, مجمل عبارتش majmal-i-'ibárat-ash.—(*A picture in outline*) نصوير انگاره angárah-i-tasvír, شكلبندي صورت shakl-bandí-i-súrat.

Outline, *verb,* دائره دائرة nimúdan, صورت نمودن súrat bastan, پيكره نمودن paikarah nimúdan.

Outlive, *verb,* فزون زيستن fuzún zístan, زيادة عمر ziyádah 'amr kardan, بيشتر پائدن bísh-tar pá,ídan, زيادتر ماندن ziyád-tar mándan.—(*To live better*) بهتر معيشت كردن bih-tar ma'íshat kardan, درست‌تر زندگي كردن durust-tar zindagí kardan, شايسته‌تر عمل نمودن sháyishtah-tar 'amal nimúdan.—(*He outlived his reputation*) بيشتر از قواعد خود زندگي كرد bísh-tar az qavá'id-i-khud zindagí kard.

Outlook, *subs.* چشم داشت chashm-dásht, ترصد taras-sud, پيشي بيني píshí-bíní, مستقبل كار mustaqbil-i-kár, پاسباني pásbání, حراست hirásat.—(*The outlook was gloomy*) مستقبل كار غم انگيزي نمود mustaqbil-i-kár ghámm-angízí nimúd.

Outlook, *verb,* چشم قورنه رفتن chashm-qúranah raf-tan, نهيب دادن nihíb dádan.—(*Select*) انتخاب كردن intikháb kardan, بر گزيدن bar-guzídan.

Outlying, *adj.* بيرون افتاده bírún-uftádah, خارج شده khárij-shudah, بر كنار مانده bar-kinár-mándah, حدودي hudúdí, ثغوري sughúrí, مندفع mundafi', متجنب mutajannib.

Outmarch, *verb,* پيش افتادن písh uftádan, سبقت sibqat giriftan, جلدتر رفتن jild-tar raftan, رد شدن radd shudan, بعقب گذاشتن bi-'aqib guzáshtan, دنبال انداختن dumbál andákhtan.

Outmeasure, *verb,* بزرگ‌تر بودن buzurg-tar búdan, در اندازه قائق آمدن dar andázah fáïq ámadan, زيادتر بودن ziyád-tar búdan, بيشتر بودن bísh-tar búdan.

Outmost, *adj.* اقصي aqsá, ابعد ab'ad, دورترين dúr-tarín, كنارترين kinár-tarín, آخرين ákhirín.

Outnumber, *verb,* در عدد بيشي داشتن dar 'adad bíshí dáshtan, بسيارتر بودن bisyár-tar búdan, متعددتر بودن muta'addid-tar búdan, فزوني داشتن fuzúní ...dáshtan.

...*verb,* ... در قدم زني سبقت گرفتن ...dam-

shimurdan, سماحت کردن samáhat kardan, کوچك دیدن kúchik dídan.

Palliation, *subs.* عفو 'afv, معاف mu'áf, سماحت samáhat, اغماض ighmáz, چشم پوشي cháshm-púshí, ترویح tarvíh, تخفیف takhfíf, تسکین taskín.

Palliative, *adj.* تسکین بخش taskín-bakhsh, تخفیف ده takhfíf-dih, راحت بخش ráhat-bakhsh, سلوت آمیز salvat-ámíz, آرم بخش áram-bakhsh.

Pallid, *adj.* زرد zard, زرد رنگ zard-rang, زرد فام zard-fám, پریده parídah, رنگ باخته rang-bákhtah, بي رونق bí-raunaq, زعفراني za'frání, اصفر asfar, سفید فام safíd-fám.

Pallidness, *subs.* زردي zardí, زرد رنگي zard-rangí, رنگ زردي rang-i-zardí, زرد فامي zard-fámí, صفرت sufrat, رنگ باختگي rang-bákhtagí, سفید فامي safíd-fámí, سفیدي safídí, اصفرار isfirár, بي آب و تابي bí-áb-u-tábí, باختگي bákhtagí, پریدگي parídagí.

Pall-mall, *subs.* (*Game*) گلوله بازي gulúlah-bází.—*adv.* بهم آمیخته bi-ham-ámíkhtah, هرج مرج harj-marj, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, بطور پریشان bi-taur-i-paríshán.

Pallor, *subs.* زردي zardí, زرد رنگي zard-rangí, رنگ زردي rang-i-zardí, زرد فامي zard-fámí, صفرت sufrat, رنگ باختگي rang-bákhtagí, سفید فامي safíd-fámí, سفیدي safídí, اصفرار isfirár, بي آب و تابي bí-áb-u-tábí, باختگي bákhtagí, پریدگي parídagí.

Palm (*Phœnix dactylifera—Date-tree*), *subs.* درخت خرما dirakht-i-khurmá, نخل nakhl, مخ mukh. — (*Palm leaves*) خوص khaus, تاپول tápúl, پوش púsh.—(*When dried*) صعف sa'af. — (*Fibres of the palm*), ریشه ríshah, لیف líf.—(*Victory*) نصرت nusrat, ظفر zafar, فیروزي fírúzí, فتح fat,h, غلبه ghalabah.—(*Of the hand*) کف kaf, راحت ráhat (*pl.* راح ráh).—(*Measure*) شبر shibr, وجب vajab.

Palm, *verb,* در دست نهفتن dar-dast nihuftan, پنهان نمودن panhán nimúdan, مشت زدن musht zadan, مکتوم داشتن maktúm dáshtan.—(*Cheat*) فریب دادن ríb dádan, قلم دادن qalam dádan, گول زدن gúl zadan, قلابي کردن qallábí kardan, خر ساختن khar sákhtan.—(*He palmed this off as genuine*) این را چنان قلم داد که گویا صحیح است ín-rá chunán qalam dád kih guyá sahíh ast.

Palma-christi (*Castor-oil plant*), *subs.* بید انجیر bíd-anjír, کنتو kinnatú, عبت 'ubbat.—(*Seed of*) تخم کرچك tukhm-i-karchak, تخم بید انجیر tukhm-i-bíd-anjír.

Palmar, *adj.* بقدر کف دست bi-qadr-i-kaf-i-dast, شبري shibrí, وجبي vajabí, بدستي bi-dastí.

Palmated, *adj.* کف دست وار kaf-i-dast-vár, کف مانند kaf-mánand, دست شکل dast-shakl, پرده دار pardah-dár, پرده پوش pardah-púsh.

Palmer, *subs.* نخل بردار nakhl-bardár, سعف دار sa'af-dár, گرز بدست gurz-bi-dast, شاخ خرما در دست shákh-i-khurmá-dar-dast.—(*Crusader*) صلیبي salíbí, حاجي هاجي قدسي hájí-i-qudsí.

Palmer-worm, *subs.* کرم کوم مودار kirm-i-mú-dár, کرم پشم لاك kirm-i-pashm-lák, ام علي umm-i-'alí.

Palmetto, *subs.* نخله nakhlah, نخل nakhl, درخت خرما dirakht-i-khurmá, خرما بن khurmá-bun.

Palm-grove, *subs.* نخلستان nakhlistán, نخلزار nakhl-zár.

Palmiferous, *adj.* نخل خیز nakhl-khíz, نخل آور nakhl-ávar.

Palmiped, *adj.* پرده پا pardah-pá, نخل پا nakhl-pá, مرغابي پا murgh-ábí-pá.

Palmister, *subs.* طالع بین táli'-bín, کف دست بین kaf-i-dast-bín, سیمیا دان símiyá-dán.

Palmistry, *subs.* علم کف 'ilm-i-kaf, کف بیني kaf-bíní, علم سیمیا 'ilm-i-símiyá, طالع بیني táli'-bíní, شانه بیني shánah-bíní.

Palm oil, *subs.* روغن نخل raughan-i-nakhl, روغن نارجیل raughan-i-nárjíl.

Palm Sunday, *subs.* یکشنبه پیش از عید ظهور yak-shambah-i-písh-az-'íd-i-zuhúr, یکشنبه پیش از نو روز yak-shambah-i-písh-az-nau-rúz.

Palmy, *adj.* پر نخل pur-nakhl, نخله دار nakhlah-dár. (*Prosperous*) ناجح nájih, کامیاب kám-yáb, ظفر مند zafar-mand, ظفر انجام zafar-anjám, فتح مند fat,h-mand, فیروز fírúz, خوش khush, برو مند barú-mand, مثمر musmir.—(*The palmy days of victory*) ایام ظفر انجام فتح ayyám-i-zafar-anjám-i-fat,h.

Palpability, *subs.* محسوسیت mahsúsíyat, معلومي ma'lúmí, نمایاني nimáyání, مکشوفي makshúfí, هویدائي huvaidá,í, وضوح vuzúh, لمس پذیري lams-pazírí, مس برداري mass-bardárí.

Palpable, *adj.* محسوس mahsús, لمس پذیر lams-pazír, مس بردار mass-bardár, متجسم mutajassim, ظاهر záhir, سریح saríh, واضح vázih, هویدا huvaidá, نمایان nimáyán, معلوم ma'lúm.

Palpably, *adv.* محسوساً mahsúsan, بطور محسوس bi-taur-i-mahsús, بطور لمس پذیري bi-taur-i-lams-pazírí. ظاهراً záhiran, صریحاً saríhan, بطریق واضح bi-taríq-i-vázih. بطریق آشکار bi-taríq-i-áshikár.

Palpation, *subs.* احساس ihsás, لمس نمائي láms-nimá,í, ادراك idrák, دریافت dar-yáft.

Palpebral, *adj.* ابروي abrúí, حاجبي hájibí, جبیني ja-bíní.

Palpebrous, *adj.* خوش ابرو khush-abrú, بزرگ حاجب buzurg-hájib.

Palpi, *subs.* حاميات hásíyát, محسات muhissát, لامستين lámisatín, مساستين massásatín, سبيل sabíl.

Palpiform, *adj.* مسامه شكل massásah-shakl, لامسه صورت lámisah-súrat, سبيل مانند sabíl-mánand.

Palpitate, *verb,* طپيدن tapídan, تپيدن tapídan, لرزيدن larzídan, واجف بودن vájif búdan, تكان خوردن takán khurdan.

Palpitation, *subs.* طپش tapish, تپش tapish, اختلاج ikhtiláj, وجوف vujúf.—(*Palpitation of the heart*) طپش دل tapish-i-dil, خفقان قلب khafaqán-i-qalb, وجوف قلب vujúf-i-qalb.

Palsgrave, *subs.* ايشك آقاسي íshak-áqásí, ناظر قصر سلطاني názir-i-qasr-i-sultání, سرا بان sará-bán.

Palsical, *adj.* فالجي fálijí, افليجي iflíjí, ارتعاشي irti-'áshí.

Palsied, *adj.* افليجي iflíjí, مفلوج maflúj.—(*To be palsied*) رعشه داشتن ra'shah dáshtan, فالج داشتن fálij dáshtan, مفلوج بودن maflúj búdan, افليج گشتن iflíj gashtan.

Palsy, *subs.* فالج fálij, افلج iflij, شل shall.—(*Trembling*) رعشه ra'shah.—(*Hemiphlegia*) فالج fálij.—(*Of the mouth and face*) لقوه laqvah.—(*Of the upper eyelid*) استرخا جفن اعلا istirkhá-i-jafn-i-a'lá.

Palsy, *verb,* بي حركت ساختن bí-harakat sákhtan, بي حس نمودن bí-hiss nimúdan, از جنبش انداختن az-jumbish andákhtan.—(*Metaphorically*) بر هم زدن bar-ham zadan, مغشوش ساختن maghshúsh sákhtan, از كار ساختن az-kár sákhtan.

Palter, *verb,* (*Fail*) قاصر آمدن qásir ámadan, قصور ورزيدن qusúr varzídan, كوتاه انداختن kútáh andákhtan.—(*Balk*) نوميد ساختن naumíd sákhtan, محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, خائب كردن kháïb kardan, خيبت دادن khaibat dádan, تبذير نمودن tabzír nimúdan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, زبون نمودن zabún nimúdan.—(*Shift*) جابجا شدن já-bi-já shudan, گول زدن gúl zadan, ناقلائي كردن náqulá,í kardan, فريب دادن firíb dádan.

Palterer, *subs.* قاصر qásir, مقصر muqassir, كوتاه انداز kútáh andáz, گول زن gúl-zan, جابجا شو já-bi-já-shau, مخيب mukhayyib, زبون ساز zabún-sáz.

Paltriness, *subs.* حقارت hiqárat, كوچكي kúchikí, دنائت danáät, ركاكت rakákat, خست khissat, خسيست khasísat, دوني dúní, ضعيفي za'ífí, سستي sustí.—(*The paltriness of the argument*) سستي دليل sustí-i-dalíl, ضعيفي حجت za'ífí-i-hujjat.—(*The paltriness of his conduct*) دنائت سلوك وي danáät-i-sulúk-i-vai.

Paltry, *adj.* دون dún, پست past, زبون zabún, ركيك rakík, كوچك kúchik, حقير haqír, مهين muhín, خسيس khasís, سست sust, ضعيف za'íf.

Paludal, *adj.* لوخزاري lúkh-zárí, وحلزاري vahal-zárí, با تلاقي bá-taláqí, از مشيله az-mashílah, نيزاري nay-zárí.

Paly, *adj.* بي رنگ bí-rang, رنگ باخته rang-bákhtah, رنگ پريده rang-parídah, زرد zard, اصفر asfar.

Pampas, *subs.* مرغزار margh-zár, سبزه زار sabzah-zár, صحرا sahrá, چمن زار chaman-zár, علف زار 'alaf-zár, خسك زار khasak-zár.—(*Pampas grass*) علف صحرا 'alaf-i-sahrá, خشيش مرغزار khashísh-i-margh-zár, سبزه دشت sabzah-i-dasht.

Pamper, *verb,* پروردن parvardan, سير گردانيدن sír gardánídan, متنعم ساختن mutana'imm sákhtan, مترف نمودن mutraf nimúdan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan, رو دادن rú dádan.

Pampered, *adj.* پرورده parvardah, نواخته navákhtah, متنعم mutana'imm, مترف mutraf, ناز پرورد náz-parvard.

Pamphlet, *subs.* رساله risálah, دفتر daftar, تأليف tälíf, صحيفه sahífah (*pl.* صحائف saháïf *and* صحف suhuf).

Pamphleteer, *subs.* رساله نويس risálah-nivís, صحيفه نگار sahífah-nigár, كتابچه نويس kitábchah-nivís.

Pamphleteering, *subs.* رساله نويسي risálah-nivísí, صحيفه نگاري sahífah-nigárí, كتابچه نويسي kitábchah-nivísí.

Pan, *subs.* مقلي maqlá, مقلات maqlát, ساج sáj, ديگ díg-chah.—(*Earthen*) ديزي dízí.—(*Large shallow pan*) حسين hasín, تغار taghár.—(*Frying-pan*) تاوه távah, تابه tábah, ماهي تابه máhí-tábah.—(*Of a gun*) گوشه gúshah, آتشخانه átish-khánah, اوجاق újáq, چاله chálah.—(*God*) پان pán (European).

Panacea, *subs.* كيميائي اكبر kímiyá,í-i-akbar, اكسير اعظم aksír-i-a'zam, دوائي عمومي davá,í-i-'umúmí.

Panada, *subs.* حلوائي نان halvá,í-i-nán, خبزينه khabzínah.

Panaris (*Whitlow*), *subs.* داخس dákhis, درد ناخن dard-i-nákhun.

Pancake, *subs.* خاگينه khágínah, زلابيه zalábiyah, براتي barátí, كماج kumáj, روغن جوش raughan-júsh.

Pancreas, *subs.* غده ghuddah, دشپل dushpul, نرمه narmah, لوز المعده lauzu 'l-mi'dah.—(*Sweetbread*) گردك gurudak, قلبه qulbah, مازه mázah.

Pancreatic, *adj.* دشپلي dushpulí, منسوب بغده mansúb-bi-ghuddah.—(*Pancreatic emulsion*) شير دشپل shír-i-dushpul, حليب الغده halíbu 'l-ghuddah.—(*Pancreatic juice*) رطوبت لوز المعده rutúbat-i-lauzu 'l-mi'dah.

Pandanus odoratissimus (*Fragrant screw pine*), *subs.* كاذي kází, كدر kadar, كادي kádí.

Pandean-pipes, *subs.* مزمار القصب mizmáru 'l-qasab.

Pandect, *subs.* رساله جامعه risálah-i-jámi'ah, کتاب تام kitáb-i-támm.—(*Code of law*) مجله قوانین majallah-i-qavánín, آیین نامه áyín-námah, قانون نامه qánún-námah.

Pandemonium, *subs.* محفل فرشتگان افتاده mahfil-i-firishtagán-i-uftádah, دیوانخانه ابالسه díván-khánah-i-abálisah, بزم شیاطین bazm-i-shayátín, شورای خانه جنیان shurá-khánah-i-jinniyán.

Pander, *subs.* دلال dallál, قواد qavvád, قلتبان qaltabán, جا کش já-kash, لحاف کش liháf-kash.—(*Mean wretch*) بدبخت دنی bad-bakht-i-daní, قرمساق qurramsáq.

Pander, *verb trans.* (*Pimp*) دلالی کردن dallálí kardan, قوادی نمودن qavvádí nimúdan, جاکشی کردن já-kashí kardan, لحاف کشیدن liháf kashídan.—(*Minister to desires*) خواهش بر آوردن kháhish bar-ávardan, خدمت شهوات نمودن khidmat-i-shahvát nimúdan, دل بدست آوردن dil-bi-dast ávardan.—(*They pandered to his wishes*) دلش‌را بدست می‌آوردند dil-ash-rá bi-dast mí-ávardand.—*intrans.* کار قلتبانی نمودن kár-i-qaltabání nimúdan, لحاف کشی کردن liháf-kashí kardan.

Panderism, *subs.* لحاف کشی liháf-kashí, قرمساقی qurram-sáqí, قوادی qavvádí, جنده آری jindah-árí.

Pandion haliætus (*Osprey*), *subs.* نسر بحری nasr-i-bahrí, باز دریائی báz-i-daryá'í, ماهی خوار máhí-khár.

Pandit, *subs.* پندت pandit, عالم هنود 'álim-i-hunúd, ملائی براهمه mullá'í-i-baráhmah.

Pandoor, *subs.* سرباز اطرشی sarbáz-i-utrishí, عسکر 'askar, سپاهی sipáhí.

Pandore, *subs.* تنبك tambak, تنبور tambúr, طنبور tambúr.

Pane, *subs.* (*Of glass*) جام jám, شیشه shíshah, لوحه زجاجه lauhah-i-zujájah, تخته آبگینه takhtah-i-ábgínah.—(*Small coloured panes*) کتابی kitábí, داؤد خانی däúd-khání.—(*Variegated work*) کار منقش kár-i-munaqqash, پارچه رنگین párchah-i-rangín.

Paned, *adj.* چار گوشه دار chár-gúshah-dár, خانه خانه khánah-khánah, کتابی kitábí.—(*Variegated*) رنگارنگ rang-i-rang, گوناگون gún-á-gún, ملون mulavvan.

Panegyric, *subs.* مدح madh, مدحنامه madh-námah, مدیح madíh, مدیحه madíhah (*pl.* مدائح madá'ih), ثنا saná, تعریف ta'ríf, ستایش sitáyish.

Panegyrical, *adj.* مدح آمیز madh-ámíz, تعریفی ta'rífí, ثنا دار saná-dár, پر ستایش pur-sitáyish, حمد ناك hamd-nák.

Panegyrist, *subs.* مداح maddáh, مدیحه سنج madíhah-sanj, مدیح گو madíh-gú, مدح خوان madh-khán.

Panegyrize, *verb,* مدح کردن madh kardan, ستودن sitúdan (*rt.* ستای sitáy), خوبی گفتن khubí guftan, تعریف کردن ta'ríf kardan, نمودن چاخان chákhán nimúdan.

Panel, *subs.* تخته takhtah, لوحه lauhah, صفحه safhah, مربع murabba'.—(*Roll of jury*) فهرست اسما fihrist-i-asmá, دفتر اسامی daftar-i-asámí.—(*Jury*) مجلس عدالت majlis-i-'adálat, اهل محکمه ahl-i-mahkamah.—(*Prisoner*) محبوس mahbús, مقید muqayyad, زندانی zindání, مجرم mujrim, مقصر muqassir, دستاقی dustáqí (*vulg.*).

Panel, *verb,* با تخته ساختن bá-takhtah sákhtan, لوحه صفحه دار گردانیدن lauhah-kárí nimúdan, safhah-dár gardánídan, کتابی کردن kitábí kardan, تربیع نمودن tarbí' nimúdan.

Panelled, *adj.* با تخته ساخته bá-takhtah-sákhtah, لوحه دار lauhah-dár, صفحه دار safhah-dár, کتابی kitábí, تربیع نموده tarbí'-nimúdah.

Pang, *subs.* (*Anguish*) درد dard, غم ghamm, الم alam, وجع vaj', رنج ranj, عذاب 'azáb, سختی sakhtí, شکنجه shikanjah, مخاض makház.—(*Paroxysm of pain*) اشتداد وجع ishtidád-i-vaj', شدت درد shiddat-i-dard.—(*A pang of tooth-ache*) شدت دندان درد shiddat-i-dandán-dard.—(*He left his country without a pang*) وطن خودرا بدون اظهار غمی ترك نمود vatan-i-khud-rá bidún-i-izhár-i-ghammí tarak nimúd.

Pang, *verb,* شکنجه کردن shikanjah kardan, آزردن ázurdan, درد رسانیدن dard rasánídan, رنجانیدن ranjánídan, اذیت دادن azíyat dádan, محزون ساختن mahzún sákhtan, عذاب کردن 'azáb kardan.

Pangolin (*Ant-eater*), *subs.* مورچه خوار múrchah-khár, مور خوار múr-khár, آکل النمل ákilu 'n-naml.

Panic, *subs.* ترس tars, هول haul, فزع faza', هزیمت hazímat, بیم bím, باك bák, خوف khauf, رعب ru'b, دهشت dahshat, اضطراب iztiráb, سر آسیمگی sar-ásímagí.—(*There was a panic in the city*) در شهر سر آسیمگی بود dar shahr sar-ásímagí búd.—*adj.* ناگهان nágahán, شدید shadíd, سخت sakht, بغتی baghtí.

Panicle, *subs.* (*Botanical term*) افشانی afsháni, شکوفه shikúfah, شده shuddah, گل gul, زهر zahr, ازدهار izdihár, سر توق sar-túq, گل ریزه gul-rízah.

Panicled, *adj.* شکوفه دار shikúfah-dár, شده دار shuddah-dár, مزدهر muzdahar, پر ازهار pur-azhár, گلدار gul-dár, افشاق afsháq, سر توقی sar-túqí, گل ریزه دار gul-rízah-dár.

Panic-struck, *adj.* سر آسیمه sar-ásímah, مضطرب muztarib, ترسناك tars-nák, پر از خوف pur-az-khauf, مرعوب mar'úb, وحشت زده vahshat-zadah.

Paniculate, *adj.* گلدار gul-dár, شکوفه دار shikúfah-dár, مزدهر muzdahar, پر ازهار pur-azhár.

Panicum italicum (*Small millet*), *subs.* الم allum, ارزن arzan, دخن dukhn.

Pannade, *subs.* جست خیز just-u-khíz, بازي bází, لعب la'b.

Pannel, *subs.* زین zín, پالان pálán, تکل takal, جل jul, بردعه bard'ah.—(*Hawk's stomach*) شکم باز shikam-i-báz, شکنبه باز shikambah-i-báz.

Pannier, *subs.* زنبیل zambíl (*pl.* زنابیل zanábíl), سبد sabad, سپت sapat, قفه quffah, گیره gírah, سله sillah (*pl.* سلال silál).—(*Large wooden panniers for carrying fruit*) لوده laudah.—(*Travelling panniers, resembling cradles, and slung on both sides of a mule or camel; much used by women*) کجاوه kajávah, پالکي pálakí.

Pannus, *subs.* (*Medical term*) سبل sabal.

Panoplied, *adj.* سراپا مسلح sar-á-pá-musallah, مکمل السلاح mikmalu 's-siláh, یراق پوش yaráq-púsh.

Panoply, *subs.* سلاح کامل siláh-i-kámil, اسلحه تمام as-lihah-i-tamám.

Panopticon, *subs.* مکتب جامع maktab-i-jámi', مجمع الصنائع majma'u 's-sinái', مدرسه کلیه madrasah-i-kullíyah.

Panorama, *subs.* دور نما dúr-nimá, جهان نما jahán-nimá.—(*Circular painting in building*) طاق جهان نما táq-i-jahán-nimá.

Panoramic, *adj.* جهان نما وار jahán-nimá-vár, شبیه بطاق جهان نما shabíh-bi-táq-i-jahán-nimá, جهان نماي jahán-nimáí, دور نماي dúr-nimáí.

Pansophical, *adj.* متعلق بعلم عمومي muta'alliq-bi-'ilm-i-'umúmí, همه داني hamah-dání, هر علمي har-'ilmí.

Pansophy, *subs.* علم عمومي 'ilm-i-'umúmí, علم کلي 'ilm-i-kullí, همه داني hamah-dání, هر چیز فهمي har-chíz-fahmí.

Pansy (*Viola tricolor or Hearts-ease*), *subs.* بنفشه binafshah, بنفشه فرنگي binafshah-i-farangí, دلارام dil-árám.

Pant, *subs.* طپش tapish, طپاني tapání, خفقان khafaqán, اضطراب iztiráb, وجوف vujúf, تکان takán.

Pant, *verb*, طپیدن tapídan.—(*Draw breath quickly*) دم زدن dam zadan, نفس زدن nafas zadan, هنگه زدن hingah zadan, ضبح نمودن zabh nimúdan, بسرعت نفس bi-sur'at nafas kashídan.—(*Long for*) آرزو بردن árzú burdan, تنافس نمودن tanáfus nimúdan, راغب بودن rághib búdan.

Pantalets, *subs.* زیر جامه گشاد zír-jámah-i-gushád, تنبان فراخ tambán-i-farákh, شلوار shalvár.

Pantaloon, *subs.* شلوار shalvár.—(*Buffoon*) مسخره maskharah, مقلد muqallid.

Pantagraph, *subs.* نقشه بردار naqshah-bardár, هر چیز نویس har-chíz-nivís, آلت نساخي álat-i-nassákhí.

Pantechnicon, *subs.* مجمع الصنائع majma'u 's-sinái', معرض عموم اشغال ma'raz-i-'umúm-ashghál.

Pantheism, *subs.* همه خدائي hamah-khudá,í, هر چیز خدائي har-chíz-khudá,í, وحدت الوجود vahdatu 'l-vujúd, تصرف tasarruf, صوفي مسلکي súfí-maslakí.

Pantheist, *subs.* همه خدا hamah-khudá, هر چیز خدا har-chíz-khudá, قائل وحدت الوجود qáil-i-vahdatu 'l-vujúd, متصوف mutasavvif, صوفي مسلك súfí-maslak.

Pantheistic, *adj.* وحدت الوجودي vahdatu 'l-vujúdí, همه خداي hamah-khudáí, تصوفي tasavvufí, صوفي مسلکي súfí-maslakí.

Pantheon, *subs.* هر خدا گاه har-khudá-gáh, مسجد الآلهه masjidu 'l-álih, معبد الاصنام ma'badu 'l-asnám, بتکده جامع but-kudah-i-jámi'.

Panther (*Felix pardus*), *subs.* پارس párs, قپلان qaplán, پلنگ palang, گربه دشتي gurbah-i-dashtí.—(*For hunting*) یوز yúz, یوز پلنگ yúz-palang.

Panting, *subs.* نفس زني nafas-zaní, آرزو مندي árzú-mandí, ضبح zabh, تنافس tanáfus.—*adj.* نفس زنان nafas-zanán, آرزو مند árzú-mand, دمان damán, منافس munáfis.

Pantofle, *subs.* کفش kafsh, پا پوش pá-púsh, پیزار paizár, پوزار púzár, پاچیله páchílab, چارق cháraq.

Pantometer, *subs.* آلت مساحت álat-i-misáhat, مسافت آزما masáfat-ázmá, مسافت پیم masáfat-paim.

Pantomime, *subs.* (*Person*) خاموش کار khámúsh-kár, خفیه آموز khafíyah-ámúz, همه چیز یادگیر hamah-chíz-yád-gír, گنگ باز gung-báz, مقلد بي صدا muqallid-i-bi-sidá, اعجوبه کار a'júbah-kár.—(*Thing*) گنگ بازي gung-bází, خاموش کاري khámúsh-kárí, همه چیز بیزبان hamah-chíz-bí-zabán-ámúzí, تقلید بي صدا آموزي taqlíd-i-bí-sidá.

Pantomimic, *adj.* بي زبان آموز bí-zabán-ámúz, تقلید بي صداي taqlíd-i-bí-sidáí, متعلق به خاموش کاري mu-ta'alliq-bi-khámúsh-kárí, از گنگ بازي az-gung-bází.

Panton, *subs.* نعل na'l, سم پوش sum-púsh.

Pantry, *subs.* خوراك خانه khurák-khánah, خوراك دان khurák-dán, ماٴکله mäkalah, گنجینه gunjínah, شربت خانه shurbat-khánah.

Pap, *subs.* پستان pistán.—(*Food*) خوراك khurák, طعام نرم ta'ám-i-narm.—(*Pulp of fruit*) لب lubb, مغز maghz.

Papa, *subs.* پدر pidar, بابا bábá, پاپا pápá, اب ab.

Papacy, *subs.* پاپائي pápá,í (European), پاپیت pápíyat (European), پاپویت pápúíyat (European), پاپاویت pápávíyat (European), رومانیت rúmánívat (European), رومیت rúmíyat (European).

Papal, *adj.* پاپي pápí (European), پاپاوي pápáví (European), پاپاي pápáí (European), روماني rúmání (European), رومي rúmí (European).

Papalize, *verb trans.* پاپائي كردن pápá,í kardan, پاپوي نمودن pápaví nimúdan, روماني ساختن rúmání sákhtan.—*intrans.* پاپائي شدن pápá,í shudan, پاپوي گرديدن pápaví gardídan.

Papaverous, *adj.* خشخاش وار khashkhásh-vár, كوكنار وش kúknár-vash.

Papaver rhœas (*Red corn-poppy*), *subs.* شقائق shaqáïq, كوكنار سرخ kúknár-i-surkh.

Papaver somniferum (*Opium poppy*), *subs.* كوكنار kúknár, خشخاش khashkhásh.

Papaw (*Fruit of the Carica papaya*), *subs.* پاپاو pápáv (European).

Paper, *subs.* كاغذ kághaz, قرطاس qartás, ورقه varaqah.—(*Glazed paper*) كاغذ مهره دار kághaz-i-muhrahdár.—(*Newspaper*) روز نامه rúz-námah, جريده jarídah (*pl.* جرائد jaráïd).—(*Essay*) نوشته nivishtah, نامه námah, رساله risálah, كتابچه kitábchah.—(*For walls*) ديوار پوش dívár-púsh, جدار آرا jidár-árá, كاغذ ديوار kághaz-i-dívár.—(*Promissory note*) عهد نامه 'ahdnámah, قرار نامه qarár-námah, ورقه ميثاق varaqah-i-míṡáq. — (*Blotting-paper*) كاغذ منشف kághaz-i-munashshaf, ورق نشاف varaq-i-nashsháf, كاغذ تر خشك كنك kághaz-i-tar-khushk-kunak.— (*Ship's papers*) قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).—*adj.* كاغذي kághazí, كاغذين kághazín, قرطاسي qartásí, لطيف latíf.—(*Slight*) تنك tanuk, نازك názuk, رقيق raqíq, باريك bárík, نزار nizár.

Paper, *verb*, كاغذ پوش كردن kághaz-púsh kardan, ورق پوش كردن varaq-púsh kardan, كاغذ چسباندن kághaz chasbándan, ورق چشباندن varaq chasbándan.

Paper-credit, *subs.* ورقه اعتبار varaqah-i-i'tibár, كاغذ قرض kághaz-i-qarz, برات barát, تمسك tamassuk.

Papered, *part. and adj.* كاغذ پوش kághaz-púsh, ورق پوش varaq-púsh, كاغذ چسبانده kághaz-chasbándah, مورق muvarraq.

Paper-hanger, *subs.* وراق varráq, كاغذ چسبان kághaz-chasbán.

Paper-hangings, *subs.* كاغذ ديوار kághaz-i-dívár, ورق الجدار varaqu 'l-jidár, ديوار پوش كاغذي dívár-púsh-i-kághazí, پرده كاغذي pardah-i-kághazí, چيت كاغذي chít-i-kághazí.

Paper-knife, *subs.* كاغذ بر kághaz-bur, ورق بر varaq-bur, قرطاس بر qartás-bur, سكين الورق sikkínu 'l-varaq.

Paper-maker, *subs.* كاغذ ساز kághaz-sáz, ورق ريز varaq-ríz, قرطاس ساز qartás-sáz.

Paper-making, *subs.* كاغذ سازي kághaz-sází, ورق ريزي varaq-rízí, صنعت قرطاس san'at-i-qartás, علم قرطاس سازي 'ilm-i-qartás-sází.

Paper-mill, *subs.* كاغذ خانه kághaz-khánah, كار خانه كارگاه ورق ريزي kár-khánah-i-kághaz-sází, kár-gáh-i-varaq-rízí.

Paper-money, *subs.* پول كاغذي púl-i-kághazí, سكه كاغذي sikkah-i-kághazí.

Paper-stainer, *subs.* كاغذ چيت زن kághaz-i-chít-zan, چيت كاغذي ساز chít-i-kághazí-sáz, ورق طبع كن varaq-tab'-kun, قرطاس نگار qartás-nigár.

Papescent, *adj.* پستاندار pistán-dár, پستاني pistání, پستان وار pistán-vár.

Papeterie, *subs.* قلم دان qalam-dán, كاغذ دان kághaz-dán, پيش تخته písh-takhtah, صندوقچه كتابت sandúqchah-i-kitábat.

Paphian, *adj.* ناهيدي náhídí, متعلق برسومات زهره muta'alliq-bi-rusúmát-i-zuhrah.

Papier-maché, *subs.* مقوي muqavvá, لوحه كاغذي lauhah-i-kághazí.—*adj.* مقواي muqavváí.

Papilionaceous, *adj.* پروانه وش parvánah-vash, شب پره وار shab-parah-vár.

Papilla, *subs.* پستانك pistának, پستانچه pistánchah.—(*Papillæ of the skin*) غشا ثولولي ghishá-i-súlúlí.—(*Lingual papillæ*) منتهائي اعصاب muntahá,í-i-a'sáb, سر عصب sar-'asab, سر پي sar-pay, شاليل لسان shálíl i-lisán.

Papillary, *adj.* پستان وش pistán-vash, پستانك دار pistának-dár, نقطه دار nuqtah-dár.

Papillote, *subs.* مو پيچ mú-pích. كاغذ مو پيچي kághaz-i-mú-píchí, ورق تجعيد varaq-i-taj'íd.

Papist, *subs.* پاپاوي pápáví (European), پاپائي pápá,í (European), پاپوي pápaví (European), پاپا معتقد mu'taqid-i-pápá (European), روماني rúmání (European), رومي مذهب rúmí-mazhab.

Papistical, *adj.* پاپي pápí (European), پاپاوي pápáví (European), پاپاي pápáí (European), روماني rúmání (European).

Papistry, *subs.* پاپاويت pápávíyat (European). پاپائيت pápá,íyat (European), روماميت rúmáníyat (European), روميت rúmíyat (European).

Pappoose, *subs.* بچه bachchah, هندو بچه hindú-bachchah, هندي بچه hindí-bachchah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), كودك kúdak.

Pappous, *adj.* كرك دار kurk-dár, خواب دار kháb-dár, غبار دار ghubár-dár, شعر ناك sha'ar-nák, خمول khamúl.

Pappus (*Thistle-down*), *subs.* كرك kurk, خواب kháb, غبار ghubár, شعر sha'ar, خمول khumúl.

Pappy, *subs.* پستان وار pistán-vár, شير دار shír-dár, شيره دار shírah-dár.—(*Soft*) نرم narm, ملائم muláïm, نازك názuk.

Papulæ, *subs.* دانه dánah, دانه ريزه dánah-rízah, دانه

ريزك dánah-rízak, حب habb, حبوب hubúb, خاره kháraḥ, دملان dimlán.

Papulose, *adj.* پر دانه pur-dánah, دانه دار dánah-dár, دانه ريز دار dánah-ríz-dár, پر دانه ريزك pur-dánah-rízak.

Papyrus, *subs.* (*Reed for paper*) بردي bardí, حفا hafá, لوخ lúkh, پيزر pízur.

Par, *subs.* مساوات musávát.—(*On a par*) مساوي musáví. — (*At par*) قيمت درست qímat-i-durust, قيمت واقعي qímat-i-váqi'í, قيمت حقيقي qímat-i-haqíqí.

Parable, *subs.* مثل masal (*pl.* امثال amsál), مثال misál (*pl.* مثل musul), تشبيه tashbíh, تمثيل tamsíl.

Parabola, *subs.* (*Geometrical term*) قطع مكافي qat'-i-mukáfí, برش موازي burish-i-muvází.

Parabole, *subs.* (*Rhetorical term*) مقابله muqábalah, تطبيق tatbíq, مقارنت muqáranat, مضاهات muzáhát.

Parabolical, *adj.* (*Rhetorical term*) متشابه mutashábih, تمثيلي tamsílí, تشبيهي tashbíhí, مثلي masalí, تأويل بردار täwíl-bar-dár.—(*Geometrical term*) قطع مكافي وش qat'-i-mukáfí-vash.

Parabolically, *adv.* بطور تمثيل bi-taur-i-tamsíl, بطريق تشبيه bi-taríq-i-tashbíh, بطرز مثل bi-tarz-i-masal, بر سبيل مثال bar-sabíl-i-misál.

Paraboliform, *adj.* (*Geometrical term*) مثل وار masal-vár, تشبيه مانند tashbíh-mánand, تمثيل شكل tamsíl-shakl, مثال وضع misál-vaz', قطع مكافي شكل qat'-i-mukáfí-shakl, برش موازي صورت burish-i-muvází-súrat.

Paraboloid, *subs.* (*Geometrical term*) قطع مكافي شكلي qat'-i-mukáfí-shaklí.

Paracentesis, *adj.* (*Surgical term*) عمل بزل 'amal-i-bazl, نقب naqb.

Paracentric, *adj.* خارج از دائره khárij-az-dáïrah, انحرافي inhiráfí, دور از مدار dúr-az-madár, ميلي mailí, اجتنابي ijtinábí, جنبي jumbí.

Parachronism, *subs.* خبط تأريخ khibt-i-täríkh, غلط تأريخي ghalat-i-täríkhí, تأخير وقت täkhír-i-vaqt, سهو زماني sahv-i-zamání.

Parachute, *subs.* خفافه khaffáfah, هوا گيره havá-gírah, لنگر هوا langar-i-havá, حفاظه hiffázah, ديرافتك dír-uftak.

Paraclete, *subs.* مسلي musallí, معزي mu'azzí, تسليت بخش tasliyat-bakhsh.

Parade, *subs.* (*Of an army*) سان sán, عرض لشكر 'arz-i-lashkar, صف آرائي saff-árá,í, خود نمائي khud-nimá,í, نمايش nimáyish, مشق mashq.—(*Place*) ميدان maidán, معرض ma'raz.—(*Pompous exhibition*) ميدان داري maidán-dárí, اظهار هستي izhár-i-hastí, اجماع ijmá', اجتماع ijtimá'.—(*Pomp*) تجمل tajammul, جلوه jilvah, جلال فروش jalál-furúsh, تبختر tabakhtur, رجز خواني rajaz-khání.—(*He made a great parade of his learning*) بسيار اظهار فضيلت نمود bisyár-izhár-i-fazílat nimúd.

Parade, *verb*, (*As an army*) آموختن *or* دادن *or* مشق كردن mashq kardan *or* dádan *or* ámúkhtan, تعليم كردن ta'lím kardan, بنظر در آوردن bi-nazar dar-ávardan, عرضه داشتن 'arzah dáshtan, سان ديدن sán dídan.—(*Exhibit ostentatiously*) اظهار تجمل نمودن izhár-i-tajammul nimúdan, جلال بخرج دادن jalál bi-kharj dádan, فيس فروختن fís furúkhtan.

Parade-ground, *subs.* جولانگاه jaulán-gáh, ميدان maidán, معرض ma'raz.

Paradigm, *subs.* مثال misál, نمونه nimúnah, انموذج unmúzaj, صورت تصريف súrat-i-tasríf.

Paradigmatic, *subs.* محرر حالات مقدسين muharrir-i-hálát-i-muqaddasín, كاتب احوال اشخاص ديندار ká-tib-i-ahvál-i-ashkhás-i-dín-dár.—*adj.* سزاوار اقتدا sizá-vár-i-iqtidá, شايسته امتثال sháyistah-i-imtisál, لائق لائق láïq-i-ítmám.

Parading, *subs.* مشق نمائي mashq-nimá,í, مشق آموزي mashq-ámúzí, ميدان داري maidán-dárí, صف آرائي saff-árá,í, عرضه نمائي 'arzah-nimá,í, سان بيني sán-bíní.

Paradise, *subs.* فردوس firdaus, جنت jannat, بهشت bihisht, روضه rauzah, خلد khuld, سرائي ابدي sará,í-i-abadí, دار الخلد dáru 'l-khuld.—(*Boundary between paradise and hell*) عرف 'urf, اعراف a'ráf.—(*Nymphs of paradise*) دوشيزگان بهشت dúshízagán-i-bihisht, كواعب kavá'ib, حور húr.

Paradisiacal, *adj.* فردوسي firdausí, بهشتي bihishtí, جنتي jannatí, دار الخلدي dáru 'l-khuldí.

Paradox, *subs.* لغز lughaz, معما mu'ammá, غمه ghummah, چربك churbak.

Paradoxical, *adj.* معما وش mu'ammá-vash, لغز مانند lughaz-mánand, لغزي lughazí, معماي mu'ammáí, چربكي churbakí, غمه وار ghummah-vár, خلاف نما khiláf-nimá.

Paradoxically, *adv.* بطور لغز bi-taur-i-lughaz, بطريق معما bi-taríq-i-mu'ammá, بر سبيل لغز bar-sabíl-i-lughaz, بطور چربك bi-taur-i-churbak, خلاف نمايانه khiláf-nimáyánah.

Paradoxicalness, *subs.* معما وشي mu'ammá-vashí, لغز مانندي lughaz-mánandí, غمه واري ghummah-várí, چربك صفتي churbak-sifatí.

Paraffine, *subs.* روغن قير raughan-i-qír, جوهر نفت jauhar-i-naft.—*adj.* روغن قيري raughan-i-qírí, جوهر نفتي jauhar-i-naftí.

Paragoge, *subs.* حرف زائد harf-i-záïd, حرف الحاقي harf-i-ilháqí, حركت زائده harakat-i-záïdah, هجائي الحاقي hijá,í-i-ilháqí.

Paragogic, *adj.* اشباعي ishbá'í, مطول mutavvil, دراز diráz-nimá, زيادي ziyádí, الحاقي ilháqí.

Paragon, *subs.* نمونه nimúnah, بيمثال bí-misál, اسوه usvah, قدوه qudvah, امام imám, سر مشق sar-mashq, پيشوا píshvá.—(*She was a paragon of virtue*) نمونه تقوي بود nimúnah-i-taqvá búd.

Paragon, *verb,* مقابله كردن muqábalah kardan, دم از مساوات زدن dam az-musávát zadan, موازي شدن muvází shudan.

Paragram, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, كنايه kináyah, تجنيس tajnís, جناس jinás, ايهام íhám.

Paragraph, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), فقره faqarah, بند band, ماده máddah (*pl.* مواد mavádd), مطلب جداگانه matlab-i-jidá-gánah, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), پاره párah, جز juz, قسم qism (*pl.* اقسام aqsám).

Paragraph, *verb,* تفصيل كردن tafsíl kardan, فصل فصل نمودن fasl-fasl nimúdan, صنف صنف ساختن sinf-sinf sákhtan, بند بند نوشتن band nivishtan, فقرات بيان كردن faqarát bayán kardan, مطلب جدا كردن matlab jidá kardan, تنويع نمودن tanví' nimúdan, تصنيف كردن tasníf kardan.

Paragraphic, *adj.* فصلي faslí, بندي bandí, مطلبي matlabí, قسمي qismí, صنفي sinfí.

Paralipsis, *subs.* (*Rhetorical term*) حذف hazf, الغا ilghá, اسقاط isqát, ترك مطلب taraq-i-matlab.

Parallactic, *adj.* (*Astronomical term*) اختلاف منظري ikhtiláf-i-manzarí, تغيير مكاني taghyír-i-makání.

Parallax, *subs.* (*Astronomical term*) اختلاف منظر ikhtiláf-i-manzar, تغيير مكان taghyír-i-makán.

Parallel, *subs.* (*Line*) خط متوازي khatt-i-mutavází.—(*Latitudinal line*) عرض 'arz, خط عرضي khatt-i-'arzí.—(*Comparison*) تسويه tasvíyah, مقابله muqábalah, تطبيق tatbíq, حد مساوي hadd-i-musáví.—(*Equal*) مثل masal, شبيه shabíh, نظير nazír, عديل 'adíl, همتا ham-tá.—(*There is no parallel between this and that*) حد مساوي ميان اين و آن نيست hadd-i-musáví miyán-i-ín va án ní'st. — (*This is without parallel*) اين شبيه ندارد ín shabíh na-dárad, اين بي مثل است ín bí-masal ast.—*adj.* برابر barábar, موازي muvází, متوازي mutavází, مساوي musáví, مستوي mustaví, محاذي muhází, هم عرض ham-'arz, هم بر ham-bar.—(*Parallel lines*) خطوط متوازي khutút-i-mutavází.

Parallel, *verb trans.* متوازي ساختن mutavází sákhtan, مطابق گردانيدن mutábiq gardánídan, محاذي يكديگر muhází-i-yak-dígar nihádan, برابر هم كشيدن barábar ham kashídan. — (*Compare*) مقابله كردن muqábalah kardan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, همسان كردن ham-sán kardan.—*intrans.* مطابقت پيدا mutábaqat paidá kardan, مشابهت داشتن mushábahat dáshtan, بر آمدن bar-ámadan, هم بري كردن ham-barí kardan, مماثل شدن mumásil shudan.—(*Correspond*) مضاهات نمودن muzáhát nimúdan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, اخت شدن ukht shudan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan.

Parallelism, *subs.* برابري barábarí, مساوات musávát, موازات muvázát, هم بري ham-barí, هم تائي ham-tá'í, هم سري ham-sarí, موافقت muváfaqat, مطابقت mutábaqat, مضاهات muzáhát, تطبيق tatbíq, تشبيه tashbíh, مشابهت mushábahat.

Parallelogram, *subs.* (*Geometrical term*) مربع مستطيل murabba'-i-mustatíl, مربع متوازي الطرفين murabba'-i-mutavázíu 't-tarafín, مستطيل mustatíl, چار گوشه دراز chár-gúshah-i-diráz. — (*Right-angled parallelogram*) سطح قائم الزوايا sat,h-i-qáïmu 'z-zaváyá.

Parallelogrammic, *adj.* (*Geometrical term*) متوازي الطرفيني mutavázíu 't-tarafíní, شبيه بمربع مستطيل shabíh-bi-murabba'-i-mustatíl, مستطيلي mustatílí.

Parallelopipedon, *subs.* (*Geometrical term*) مجسم متساوي الاضلاع mujassam-i-mutasáví 'l-azlá'.

Paralogism, *subs.* (*Rhetorical term*) حجت نا صحيح hujjat-i-ná-sahíh, حجت داحضه hujjat-i-dáhizah, دليل سست dalíl-i-sust.

Paralogy, *subs.* (*Rhetorical term*) احتجاج باطل ihtijáj-i-bátil, استدلال واهي istidlál-i-váhí.

Paralysis, *subs.* (*Medical term*) فالج fálij, فلج falj, افليج iflíj, رعشه ra'shah, لرزش larzish.—(*Attack of paralysis*) نزول فالج nuzúl-i-fálij, نزول رعشه nuzúl-i-ra'shah.

Paralytic, *subs. and adj.* افليج iflíj, مشلوج maflúj, فالج زده fálij-zadah, فالجي fálijí, افليجي iflíjí, لرزشي larzíshí, رعشه دار ra'shah-dár.

Paralyze, *verb,* مشلوج ساختن maflúj sákhtan, بي حس bí-hiss gardánídan, لقوه آوردن luqvah ávardan.—(*Metaphorically*) سست كردن sust kardan, پژمرانيدن pazhmuránídan, افسردن afsurdan, بر هم bar-ham zadan, بي تأثير گردانيدن bí-täsír gardánídan, بخواب انداختن bi-kháb andákhtan.

Paralyzed, *adj.* مشلوج maflúj, بي حس bí-hiss, خواب kháb, بي تأثير bí-täsír, رخي rakhí, سست sust, فسرده fusurdah.—(*To become paralyzed*) مشلوج گشتن maflúj gashtan, خشك شدن khushk shudan, فسردن fusurdan.

Paralyzing, *adj.* فالج آور fálij-ávar, مشلوج ساز maflúj-sáz, بي حس گردان bí-hiss-gardán.—(*A paralyzing speech*) نطق مهلك nutq-i-muhlik, كلام مضر kalám-i-muzirr.

Paramount, *subs.* سرور sarvar, سيد sayyíd, رئيس räís, بزرگ buzurg, شريف sharíf, اشرف ashraf.—*adj.*

قاهر qáhir, قهار qahhár, علي الاطلاق 'ala 'l-itláq, غالب ghálib, علي 'alí, اعلا a'lá, برترين bartarín, فائق fáïq, اصلي aslí, رفيع rafí'.

Paramour, *subs.* يار yár, عاشق 'áshiq, مول múl, رفيق rafíq, فاسق fásiq, مصاحب musáhib, خدن khidn (*pl.* اخدان akhdán), معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah.

Paranymph, *subs.* عروس بر 'arús-bar, عروس بداماد 'arús-bi-dámád-rasán.

Parapet, *subs.* كنگره kangurah, معجر ma'jar, معجر mahjar, ديواره dívárah, باره bárah.

Paraphernal, *adj.* جهازي jihází, ساماني sámání, خردريزي khurd-rízí, زيور آلاتي zívar-álátí, ضمائمي zamáïmí, مخلفاتي mukhallifátí.

Paraphernalia, *subs.* سامان sámán, اسباب asbáb, يراق yaráq, خرد ريز khurd-ríz, جهاز jiház (*pl.* اجهزه ajhizah), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), زيور آلات zívar-álát, ضمائم zamáïm, متعلقات muta'alliqát, مخلفات mukhallifát.

Paraphimosis, *subs.* (*Medical term*) فشار خته گاه fishár-i-khutnah-gáh.

Paraphrase, *subs.* شرح sharh, تفسير tafsír, تفسيل tafsíl, حاصل معني hásil-i-ma'ní, بسط bast, توضيح tauzíh.

Paraphrase, *verb,* كردن *or* شرح دادن sharh dádan *or* kardan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, تفصيل نمودن tafsíl nimúdan, معني كردن ma'ní kardan, بسط دادن bast dádan.

Paraphrast, *subs.* شارح shárih, مفسر mufassir, معني كننده ma'ní-kunandah, بسط دهنده bast-dihandah, تفصيل ده tafsíl-dih.

Paraphrastic, *adj.* تفصيلي tafsílí, تفسيري tafsírí, توضيحي tauzíhí, شرحي sharhí, بسطي bastí.

Paraplegia, *subs.* (*Medical term*) فالج نصفه بدن fálij-i-nisfah-i-badan, فالج اعضائي سافله fálij-i-a'zá,í-i-sáfilah, لحمي نيمه جسم lahamí-i-nímah-i-jism.

Paraquet, *subs.* طوطي كوچك tútí-i-kúchik, طوطيك tútíyak, ببغال كوچك babghál-i-kúchik, بي بي موٴتوي bíbí-mütaví-i-kúchik.

Parasang, *subs.* (*Persian league, about three miles and three-quarters*) فرسخ farsakh (*pl.* فراسخ farásikh), فرسنگ farsang.

Parascene, *subs.* لباسخانه libás-khánah, جامه گاه já-mah-gáh, عقب بازيگر خانه 'aqib-i-bází-gar-khánah.

Paraselene, *subs.* خرمن ماه khirman-i-máh, دائره گرد ماه dáïrah-i-gird-i-máh, هاله قمر hálah-i-qamar.—(*Mock moon*) ماهچه máhchah, قمرچه qamarchah, ماه máh-i-masnú'í.

Parasite, *subs.* (*On animals, fish, &c.*) جانور خوار ján-var-khár, زنده خوار zindah-khár.—(*On plants*) گياه خشكان giyáh-khushkán, درخت خشكان dirakht-khushkán, مصاصه massásah.—(*Person*) مفت خور muft-khur, طفيلي tufailí, حاشيه نشين háshiyah-nishín, ريزه چين rízah-chín, ريزه خور rízah-khur, كاسه ليس kásah-lís, چاپلوس chaplús, متملق mutamalliq.

Parasitic, *adj.* (*Animals*) جانور خوار ján-var-khár, زنده چر zindah-char, زنده خوار zindah-khár.—(*Plants*) گياه خشكان giyáh-khushkán, درخت خشكان dirakht-khushkán, مصاصه massásah.—(*Persons*) مفت خور muft-khur, طفيلي tufailí, حاشيه نشين háshiyah-nishín, ريزه چين rízah-chín, ريزه خور rízah-khur, كاسه ليس kásah-lís, چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq.

Parasol, *subs.* چتر chatr, آفتابگير áftáb-gír, آفتابي áftábí, آفتاب گردان áftáb-gardán, سايبان sáyabán, شمسيه shamsíyah.

Parasolette, *subs.* آفتاب دزدك áftáb-duzdak, شمسيه كوچك shamsíyah-i-kúchik.

Parathesis, *subs.* (*Apposition*) عطف بيان 'atf-i-bayán, بدل badal.—(*Notice in brackets*) جمله معترضه jumlah-i-mu'tarizah, معترضه mu'tarizah, اعتراض i'tiráz.

Parboil, *verb,* قدري جوشاندن qadrí júshándan, في الجمله پختن fi 'l-jumlah pukhtan, نيم پخته ساختن ním-pukhtah sákhtan.—(*Medical term*) دانه در دانه dánah dar ávardan, دانه ريزك زدن آوردن dánah-i-rízak zadan.

Parcel, *subs.* بسته bastah, بوغچه búghchah, بقچه buq-chah, ربطه rabitah, حزمه hazamah.—(*Parcel of land*) قصعه qas'ah, تكه tikkah, پارچه párchah.

Parcel, *verb,* تقسيم كردن taqsím kardan, دو قسمت كردن dú qismat kardan, متجزي ساختن mutajazzí sákhtan, پاره پاره نمودن párah-párah nimúdan, بخش كردن bakhsh kardan, فصل فصل گردانيدن fasl-fasl gardánídan.

Parcenary, *adj.* هم ارثي ham-irsí, هم ميراثي ham-mírásí, اشتراك ishtirák, هم بهرهٴ ham-bahrahï.

Parcener, *subs.* هم ارث ham-irs, هم ميراث ham-mírás, شريك sharík, هم بهرهٴ ham-bahrah.

Parch, *verb trans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), نيم سوختن ním súkhtan, برشتن birishtan, سرخ كردن surkh kardan, مقلي كردن miqlá kardan, خشكانيدن khush-kánídan, تفسانيدن tafsánídan.—*intrans.* سوختن súkhtan, سرخ شدن surkh shudan, مقلي گشتن miqlá gashtan, برشته گرديدن birishtah gardídan, خشكيدن khushkídan, تفسيدن tafsídan. — (*My tongue is parched*) زبانم خشك شده است zabán-am khushk shudah ast.

Parching, *adj.* سوزان súzán, تفسان tafsán, خشك كننده khushk-kunandah, برشته ساز birishtah-sáz.

Parchment, *subs.* رق raqq *or* riqq, پوست púst, جلد jild, كاغذ پوست kághaz-i-púst.

Pard, *subs.* پارس párs, پلنگ palang, جانور منقط ján-var-i-munaqqat.

Pardon, *subs.* عفو ‘afv, معافي mu‘áfí, آمرزش ámurzish, بخشايش bakhsháyish, مسامحت musámahat, سفح safh, غفران ghufrán, مغفرت maghfirat, در گذر dar-guzar, بخشش bakhshish, بحل bihil, عطا ‘atá.—(*To beg pardon*) پوزش نمودن púzísh nimúdan, پوزيدن púzídan, عفو طلبيدن ‘afv talabídan, غفران خواستن ghufrán khástan.—(*I beg your pardon*) ببخشيد bi-bakhshíd, معاف بفرماييد mu‘áf bi-farmáyíd.

Pardon, *verb,* عفو كردن ‘afv kardan, معاف كردن mu‘áf kardan, بخشيدن bakhshídan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), در گذشتن dar-guzashtan, مغفرت كردن maghfirat kardan.—(*Pardon me! used in polite conversation*) چرا chirá, لبي labí, چه فرموديد chih farmúdíd, چه فرمايش نموديد chih farmáyish nimúdíd.

Pardonable, *adj.* قابل بخشش qábil-i-bakhshish, عفو پذير ‘afv-pazír, عفو ياب ‘afv-yáb, مستوجب عفو mustaujib-i-‘afv, سزاوار مغفرت sizávár-i-maghfirat, غفران پذير ghufrán-pazír, مستحق مغفرت mustahaqq-i-maghfirat, معفو ma‘fú.

Pardonableness, *subs.* عفو پذيري ‘afv-pazírí, مغفرت يابي maghfirat-yábí, استحقاق غفران istihqáq-i-ghufrán, بخشش سزي bakhshish-sazí, مغفوري maghfúrí.

Pardonably, *adv.* بطور بخشش سزي bi-taur-i-bakhshish-sazí, بنحويكه عفو پذير باشد bi-nahví kih ‘afv-pazír báshad, بطرز معفوي bi-tarz-i-ma‘fúví, معفوانه ma‘fvánah, مغفورانه maghfúránah.

Pardoned, *part.* معاف mu‘áf, معفو ma‘fú, مغفور maghfúr, بخشيده bakhshídah.—(*I hope I may be pardoned*) مترقع عفو هستم mutaraqqi‘-i-‘afv hastam, اميد مغفور شوي دارم umíd-i-maghfúr-shaví dáram.

Pardoner, *subs.* عفوكار ‘afv-kár, غفار ghaffár, آمرز گار ámurz-gár, بخشنده bakhshandah, مغفرت گر maghfirat-gar.

Pardoning, *subs.* عفو كاري ‘afv-kárí, غفاري ghaffárí, مغفرت maghfirat, غفران ghufrán, آمرز گاري ámurz-gárí, بخشندگي bakhshandagí.—*adj.* عفوي ‘afví, بخشايش كار bakhsháyish-kár, معاف دار mu‘áf-dár, عطوف ‘atúf, شفوق shafúq.

Pare, *verb,* تراشيدن tiráshídan, چيدن chídan, بريدن burídan.—(*Diminish*) كم كردن kam kardan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh), تقليل نمودن taqlíl nimúdan.—(*Strip off skin*) پوست كندن púst kandan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan, تراشيدن tiráshídan, جلد بر داشتن jild bar-dáshtan.—(*To pare the nails*) ناخن گرفتن nákhun giriftan.—(*To pare the hoofs of a horse*) قيار كردن qayár kardan, سم تراشيدن sum tiráshídan.

Paregoric, *subs.* (*Medical term*) دوائي درد زدا davá,í-i-dard-zadá, دوائي تخفيف davá,í-i-takhfíf, مخفف mukhaffif, مفرح mufarrih, نشاط بخش nishát-bakhsh, مروح muravvih.—*adj.* درد زدا dard-zadá, فرح آميز farah-ámíz, تخفيف‌ده takhfíf-dih, راحت انگيز ráhat-angíz.

Parenchyma, *subs.* (*Medical term*) مغز احشا maghz-i-ahshá, اجزائي اسفنجي امعا ajzá,í-i-isfanjí-i-am‘á, الياف حوايا alyáf-i-haváyá.—(*Under bark of tree*) مغز maghz, لب lubb.—(*Pulp*) مغز maghz, گوشت gúsht.

Parent, *subs.* والد válid, والده válidah, زاينده záyandah.—(*Parents*) والدين válidain, پدر و مادر pidar-u-mádar, خويش و اقوام khísh-u-aqvám, ابوين abavain.—(*Cause*) علت ‘illat, اصل asl, سبب sabab, موجب mújib, باعث bá‘is, مايه máyah.

Parentage, *subs.* نسب nasab, انتساب intisáb, اصل asl, زايش záyish, نژاد nizhád, توالد taválud, تناسل tanásul.—(*Good parentage*) نيك نژادي ník-nizhádí, خوش نسبي khush-nasabí, اصلمندي asl-mandí, اصيلي asílí.—(*Low parentage*) پست نژادي past-nizhádí, بد اصلي bad-aslí, بد سرشتي bad-sirishtí, نا اصيلي ná-asílí, دوني dúní, سفلگي suflagí.

Parental, *adj.* والدي válidí, والديني válidainí, پدري pidarí, مادري mádarí.—(*Affectionate*) مهربان mihrbán, مشفق mushfiq, عطوف ‘atúf.

Parenthesis, *subs.* جمله معترضه jumlah-i-mu‘tarizah, معترضه mu‘tarizah.—(*Brackets*) قوسين qausain, دو قوسه dú-qausah.

Parenthetical, *adj.* معترض mu‘tariz, اعتراضي i‘tirází, وسطي vasatí, بيدخل bí-dakhl.

Parenthetically, *adv.* بطور معترضه bi-taur-i-mu‘tarizah, ضمناً zamanan, بطريق اعتراض bi-taríq-i-i‘tiráz.

Parenticide, *subs.* پدر كشي pidar-kushí, مادر كشي mádar-kushí.—(*Person*) پدر كش pidar-kush, مادر كش mádar-kush.

Parentless, *adj.* بي پدر bí-pidar, بي مادر bí-mádar, بي والدين bi-válidain, يتيم yatím (*pl.* ايتام aitám).

Parer, *subs.* پوست كننده púst-kunandah, مقشر muqashshir, تراشنده tiráshandah, چيننده chínandah, برنده burandah.—(*For nails*) ناخن گيرنده nákhun-gírandah.—(*Tool*) سم تراش sum-tirásh, ناخن گير nákhun-gír, آلت تراش álat-i-tirásh, ظفاره zaffárah, قشاره qashshárah.

Par excellence, *adverbial expression,* غالباً ghálíban, بطور اغلبيت bi-taur-i-aghlabíyat, تعظيماً ta‘zíman.

Parget, *subs.* آهك áhak, گچ gach, جص jass, اندود andúd, كلس kalas, طرش tarash.

Parget, *verb,* اندودن andúdan, ماليدن كاه گل káh-gil málídan, سفيد كاري كردن safíd-kárí kardan, گچ زدن gach zadan, آهك كردن áhak kardan, رنگ ماليدن *or* زدن rang málídan *or* zadan.

Pargeter, *subs.* اندود كننده andúd-kunandah, گچ كار gach-kár, طراش tarrásh, سفيد كار safíd-kár, نازك كار názuk-kár.

Parhelion, *subs.* آفتابچه áftábchah, شميسه shumaisah, خورشيدك khúrshídak, شهاب shaháb.

Pariah, *subs.* پريه paríh.—*adj.* پرهيهٔ parhíhï.

Parian, *subs. and adj.* پاروسي párúsí (European).

Parietal, *adj.* ديواري dívárí, جداري jidárí, حيطاني hítání. — (*Parietal region*) قحف qihf. — (*Parietal bones*) استخوانهائي ديواره مر ustukhánahá,í-i-dívárah-i-sar, استخوانهائي كاسه مر ustukhánahá,í-i-kásah-i-sar, عظام رأس 'azám-i-räs.

Parietaria officinalis (*Wallwort*), *subs.* اذن الفار uznu 'l-fár.

Paring, *subs.* تراشه tiráshah, خراشه khiráshah, پوست púst.—(*Act*) تراش tirásh, تقشير taqshír, ناخن گيري nákhun-gírí, تظفين tazfín.

Paring-knife, *subs.* (*For horse's hoofs*) سمتراش sum-tirásh, ناخن گير nákhun-gír, ظفاره zaffárah.

Parish, *subs.* محله mahallah, محل mahall, بلوك bulúk. —*adj.* محلي mahallí, بلوكي bulúkí.

Parishioner, *subs.* اهل محله ahl-i-mahallah, ساكن محل sákin-i-mahall, باشنده بلوك báshandah-i-bulúk.

Parisian, *subs.* پاريسي párísí (European), اهل پاريس ahl-i-páris (European), مقيم پاريس muqím-i-páris (European).—*adj.* پاريسي párísí (European), متعلق بشهر پاريس muta'alliq-bi-shahr-i-páris (European).

Parisyllabic, *adj.* هم هجي ham-hají, هم هجا ham-hijá, هم وزن ham-vazn, هم حركت ham-harakat.

Pariter, *subs.* منادي munádí, چاووش chávúsh, فراش farrásh, احضارچي ihzár-chí, قواس qavvás.

Parity, *subs.* مساوات musávát, معادلت mu'ádalat, مضاهات muzáhát, مشابهت mushábahat, همساني ham-sání, مماثلت mumásalat.

Park, *subs.* چمن chaman, ميدان maidán, شاخسار shákh-sár, درختستان dirakhtistán.—(*Public park*) باغ عامه bágh-i-'ámmah.—(*Park of artillery*) ميدان توپ خانه maidán-i-túp-khánah, محل قور خانه mahall-i-qúr-khánah, عراده توپ خانه 'arrádah-i-túp-khá-nah.

Park, *verb,* چمن ساختن chaman sákhtan, انجمن گردانيدن anjuman gardánídan, گرد هم جمع نمودن gird-ham-jam' nimúdan.

Parker, *subs.* چمن پا chaman-pá, باغبان bágh-bán, حافظ درختستان háfiz-i-dirakhtistán.

Parlance, *subs.* (*Common talk*) عرف 'urf, محاوره muhávarah, مكالمه mukálamah, گفتگو guftugú, اصطلاح istiláh.—(*In common parlance*) به اصطلاح عام bi-istiláh-i-'ámm, كما بين العلوم kumá bainu 'l-'ulúm.

Parley, *subs.* مكالمه mukálamah, قيل و قال qíl-u-qál, معاشرت mu'ásharat, مباحثه mubáhasah, مناظره mu-názarah, مذاكره muzákarah, طبل مذاكره tabl-i-muzá-karah.

Parley, *verb,* مكالمه نمودن mukálamah nimúdan, معاشرت نمودن mu'ásharat nimúdan, مذاكره كردن muzákarah kardan, رد و بدل نمودن radd-u-badl nimúdan, گفتگو كردن guftugú kardan, نجوى نمودن najvá nimúdan.

Parliament, *subs.* دار الشورى dáru 'sh-shúrá, دار الندوه dáru 'n-nudvah, مجلس ملت majlis-i-millat.—(*Member of Parliament*) آدم از اعضا مجلس پارلمنت ádam az a'zá-i-majlis-i-párlamant (European), عضو مجلس پارلمنت 'azv-i-majlis-i-párlamant (European).—(*Opening of Parliament*) باز شدن پارلمنت báz-shudan-i-párlamant (European).—(*To dissolve Parliament*) پارلمنترا متفرق ساختن párlamant-rá mutafarrik sákh-tan (European).

Parliamentarian, *subs.* پارلمنتي párlamantí (Euro-pean), مرد پارلمنت mard-i-párlamant (European).

Parliamentary, *adj.* دار الشوراي dáru 'sh-shúrá'í, مجلس ملتي majlis-i-millatí, پارلمنتي párlamantí (European).

Parlour, *subs.* اطاق utáq, ايوان íván, تالار tálár, ديوانخانه díván-khánah, مشربه mashrabah (*pl.* مشارب mashárib), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), غرفه ghurfah (*pl.* غروف ghurúf *or* غرفات ghurfát), يورت yúrt.

Parmelia esculenta (*Edible moss*), *subs.* شير زاد shír zád.

Parmelia kamtschadia (*Ushnah lichen*), *subs.* دواله daválah, اشنه ushnah.

Parmelia perforata (*Rock moss*), *subs.* گل سنگ gul-i-sang, خراز الصخر khirázu 's-sakhar, بهق الحجر bahqu 'l-hajar.

Parnassian, *subs. and adj.* پرنسوسي parnasúsí (Euro-pean).

Parnassus, *subs.* پرنسوس parnasús (European).

Parochial, *adj.* محلي mahallí, مجمعي majma'í, بلوكي bulúkí.

Parodist, *subs.* استعاره نويس isti'árah-nivís, تقليد نگار taqlíd-nigár, بلوس كار bablús-kár, مقلد muqallid.

Parody, *subs.* تقليد taqlíd, استعاره isti'árah, بيلوسي bablúsí, لطيفه latífah, هزل hazl.

Parody, *verb,* استعاره كردن isti'árah kardan, تقليد taqlíd nimúdan, هزل ساختن hazl sákhtan, استهزا istihzá kardan, تحريف مطلب نمودن tahríf-i-matlab nimúdan.

Parole, *subs.* قول qaul, سخن sukhun, گروگان giravgán, نشان قولي nishán-i-qaulí, وعده باز گشت va'dah-i-báz-gasht.—(*To be out on parole*) بوعده باز گشت بيرون شدن bi-va'dah-i-báz-gasht bírún shudan.—*adj.* شفاهي shifáhí, لفظي lafzí, قولي qaulí, سخني su-khuní.

Paronomasia, *subs.* تجنيس tajnís, جناس jinás.
Parotid, *adj.* (*Medical term*) بناگوشي biná-gúshí, فكي fakkí.
Paroxysm, *subs.* نوبت naubat, حالت hálat, طغيان tughyán, شدت shiddat, غلبه ghalabah, شور shúr, جوش júsh, هجوم hujúm, ورود vurúd.—(*A paroxysm of anger*) جوش غضب júsh-i-ghazab.
Paroxysmal, *adj.* نوبي naubí, حالتي hálatí, جوشي júshí, شوري shúrí.
Parquetry, *subs.* تخته بندي takhtah-bandí, خاتم بندي khátim-bandí, خشبكاري khushb-kárí, بلاط balát, تبلبط tabalbut.
Parrels, *subs.* (*Nautical term*) حلقه طناب halqah-i-tanáb, بست ريساني bast-i-rísmání, بست bast, طوق tauq.
Parricidal, *adj.* قاطع ارحام qáti'-i-arhám, پدر كش pidar-kush, مادر كش mádar-kush.
Parricide, *subs.* (*Person*) قاطع ارحام qáti'-i-arhám, پدر كش pidar-kush, مادر كش mádar-kush, قاتل الوالدين qátilu 'l-válidain.—(*Act*) قطع ارحام qat'-i-arhám, پدر كشي pidar-kushí, مادر كشي mádar-kushí, قتل والدين qatl-i-válidain.
Parrot, *subs.* طوطي tútí, بي بي موتو bíbí-i-mútú, ببغال babghál.
Parrot-like, *adj.* طوطي وار tútí-vár.
Parrotia persica tree, *subs.* دمير اغاجي damír-i-aghájí, توي túí, انچيلو anchílú.
Parulis (*Gum-boil*), *subs.* پيله دندان pílah-i-dandán.
Parry, *verb,* دفع كردن daf' kardan, رد كردن radd kardan, وا زدن vá-zadan.—(*To parry an argument*) ابطال حجت كردن ibtál-i-hujjat kardan.
Parrying, *subs.* دفع daf', رد radd.
Parse, *verb,* تركيب كردن tarkíb kardan, اعراب گفتن i'ráb guftan, عمل بيان كردن 'amal-i-bayán kardan.
Parsee, *subs.* گبر gabr, مجوسي majúsí.
Parseeism, *subs.* مجوسيت majúsíyat, مذهب گبري mazhab-i-gabrí.
Parsimonious, *adj.* حريص haris, طمعكار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', بخيل bakhíl, لئيم läim, ممسك mumsik, خسيس khasís, مقتر muqtir, قتور qutúr.
Parsimoniously, *adv.* بخيل وار bakhíl-vár, بطور امساك bi-taur-i-imsák, ممسكانه mumsikánah, بخيلانه bakhílánah, طماعانه tammá'ánah.
Parsimoniousness, *subs.* ممسكي mumsikí, بخيلي bakhílí, اقتار iqtár, طماعي tammá'í, حريصي harísí.
Parsimony, *subs.* بخل bukhl, حرص hirs, آز áz, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, خسيست khasísat, خست khissat, امساك imsák, لؤم lüm, لئامت läámat, دناءت danáät, تنگ گيري tang-gírí, تنگ چشمي tang-chashmí.

Parsing, *subs.* تركيب tarkíb, تجزئه tajzïah, اعراب i'ráb-gú,í, اعمال گوئي i'mál-gú,í.
Parsley (*Apium petroselinum*), *subs.* اجمود ajmúd, جعفري ja'frí, سالیون sályún, كرمسف karasf.
Parsnip (*Pastinaca sativa*), *subs.* گزر دشتي guzar-i-dashtí.
Parson, *subs.* كشيش kashísh, قسيس qissís, پيش نماز písh-nimáz, ملائي نصراني mulla,í-i-nasráni.
Parsonage, *subs.* كشيش خانه kashísh-kháuah, قسيسخانه qissís-khánah, دير dair, كليسيا kalísiyá, بيعه bai'ah, رهبان خانه ruhbán-kháuah, صومعه saum'ah.
Part, *subs.* (*Piece*) پاره párah, پارچه párchah, پرزه pur-zah, تكه tikkah, قطعه qit'ah, جز juz (*pl.* اجزا ajzá), حصه hissah, جزوي juzví, لخت lukht, بهره bahrah, قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), بهر bahr.—(*Side, party*) طرف taraf (*pl.* اطراف atráf, جانب jánib, قبل qibal. —(*Business*) كار kár, عمل 'amal, امر amr, حال hál.—(*Quarter or region*) ملك mulk, ولايت vilá,yat, اقليم iqlím, سمت samt, محله mahallah, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), ضلع zilla'.—(*Share*) قسمت qismat, حصه hissah, سهم sahm. نصيب nasíb, مقدار miqdár. —(*Literary term*) فضل fazl.—(*Some*) بعضي ba'zí, برخي barakhí.—(*On the part of*) از جانب az-jánib, از قبل az qibl.—(*For the most part*) غالباً ghálibaո, اكثري aksarí, علي الغالب fi'l-ghálib, علي الغالب 'ala 'l-ghálib.—(*I for my part*) من كه man kih. —(*On his part*) عن قبلي an-qiblihi, از جانب او az-jánib-i-ú, از طرف او az-taraf-i-ú.—(*To take in good part*) پزيرفتن pazíruftan. — (*Forming a part of*) سهيم suhaim. — (*To take a person's part*) تعصب ta'assub kashídan, حمايت كردن himáyat kardan, طرف داري نمودن taraf-dárí nimúdan.—(*To form a part of*) از جمله بودن az-jumlah búdan, (به) تعلق داشتن ta'alluq dáshtan (bi). — (*To take part in*) شريك شدن sharík shudan, خودرا داخل نمودن khud-rá dákhil nimúdan.—(*If there has been any negligence on my part*) اگر تقصيري از بنده سر زده باشد agar taqsírí az-bandah sar-zadah báshad, اگر از جانب من قصوري واقع شد agar az jánib-i-man qusúrí váqi' shud.—(*It was a part of the performance*) جز آن كار بود juz-i-án kár búd.—(*He played an important part in the matter*) جز مهم اين كاررا وي صورت داد juz-i-muhimm ín kár-rá vai súrat dád.
Part, *verb trans.* (*Separate*) جدا ساختن jidá sákhtan, تفريق نمودن tafríq nimúdan.—(*Diride*) پاره پاره نمودن párah-párah nimúdan, تقسيم كردن taqsím kardan, توزيع tauzí' kardan.—*intrans.* (*Depart*) روانه گشتين ravánah gashtan, رفتن raftan (*rt.* رو rau), رحيل كردن rahíl kardan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan, انتقال نمودن

intiqál nimúdan, انصراف کردن insiráf kardan.—(*To be torn asunder*) از هم گسیختن az-ham gusíkhtan, پاره پاره شدن párah shudan, جدا گشتن jidá gashtan, تفریق یافتن tafríq yáftan.—(*Bid farewell*) وداع کردن vidá' kardan, خدا حافظ گفتن khudá-háfiz guftan.

Partake, *verb*, (*Have a share in*) شریك بودن sharík búdan, شراکت داشتن shirákat dáshtan, حصه دار بودن hissah-dár búdan, بهره داشتن bahrah dáshtan, اشتراك کردن ishtirák kardan, مشارکت نمودن mushárakat nimúdan, مهم داشتن sahm dáshtan.—(*Eat*) میل نمودن mail nimúdan, تناول کردن tanávul kardan, خوردن khurdan.—(*They partook of fruit*) صرف میوه نمودند sarf-i-mívah nimúdand.

Partaker, *subs.* شریك sharík, حصه دار hissah-dár, بهره ور bahrah-var, سهیم sahím, انباز ambáz, قسمت بردار qismat-bardár.—(*Eater*) خورنده khuraudah, اکل akil, طاعم tá'im.

Partaking, *subs.* اشتراك ishtirák, اتحاد ittihád, مرافقت muráfaqat, رفاقت rafáqat, اتفاق ittifáq.—(*Eating*) خوري khurí, اکل akal, تناول tanávul, استعمال isti'mál.

Parted, *part.* (*Divided*) مقسوم maqsúm, موزع muvazza', مفرق mufarraq.—(*Separated*) مفروق mafrúq, منفصل munfasil.

Parterre, *subs.* خیابان khiyábán, روضه rauzah (*pl.* ریاض riyáz), گلزار gul-zár, جنینه janainah, باغچه bághchah.—(*Pit of a theatre*) پیشگاه بازیگر خانه písh-gáh-i-bází-gar-khánah.

Parthenon, *subs.* معبد مینروا ma'bad-i-mínarvá (European).

Partial, *adj.* جزئي juz,í, اندك andak, قلیل qalíl, غیر کلي ghair-i-kullí, مختصر mukhtasar, وجیز vajíz, کم kam.—(*Biassed*) طرفدار taraf-dár, جانبدار jánib-dár, مائل máïl, دوست dúst, متعصب muta'assib, معاند mu'ánid, جنف janif.—(*He is very partial to wine*) خیلي شراب دوست است khailí sharáb dúst ast.

Partiality, *subs.* جانبداري jánib-dárí, طرفداري taraf-dárí, طرفگیري taraf-gírí, سمتگري samt-garí, تعصب ta'assub, عناد 'inád, میل mail, تمایل tamáyul, جنف janaf, غرض gharaz, محبت mahabbat, دوستي dústí, رغبت raghbat.

Partially, *adv.* قدري qadrí, في الجمله fi 'l-jumlah, اندك andak.—(*With bias*) به میل bi-mail, از روي تعصب az-ruy-i-ta'assub, بطور جانب داري bi-taur-i-jánib-dárí, متعصبانه muta'assibánah.—(*This was partially true*) این في الجمله راست بود ín fi 'l-jumlah rást búd.

Partibility, *subs.* تقسیم پذیري taqsím-pazírí, انقسام inqisám, تجزي tajazzí, انفضال infizál, از هم جدا شوي az-ham-jidá-shaví, تقطع taqattu'.

Partible, *adj.* تقسیم پذیر taqsím-pazír, قسمت بردار qismat-bardár, تجزئه یاب tajzïah-yáb, پاره پاره گرد párah-párah-gard, از هم جدا شو az-ham-jidá-shau.

Participable, *adj.* اشتراکي ishtirákí, شریکي sharíkí, شرکت بردار shirkat-bardár.

Participant, *subs. and adj.* شریك sharík, حصه دار hissah-dár, بهره دار bahrah-dár, بهره مند bahrah-mand, نصیب گیر nasíb-gír, قسیم qasím, سهیم sahím, سهم هم ham-sahm.

Participate, *verb trans.* قسمت گرفتن qismat giriftan, بهره بردن bahrah burdan, مشارکت کردن mushárakat kardan, اشتراك نمودن ishtirák nimúdan.—*intrans.* سهیم شدن sahím shudan, شریك شدن sharík shudan, بر خوردن bar-khurdan.—(*He participated in the guilt*) در جرم مشترك بود dar-jurm mushtarik búd, در گناه مشارکت نمود dar-gunáh mushárakat nimúd.

Participation, *subs.* شراکت shirákat, مشارکت mushárakat, مداخله mudákhalah.

Participative, *adj.* مشارك mushárik, قابل اشتراك qábil-i-ishtirák, اشتراکي ishtirákí, مشارکتي mushárakatí.

Participator, *subs.* شریك sharík, حصه دار hissah-dár, بهره بردار bahrah-bardár, بهره مندي bahrah-mandí, سهیم sahím, هم سهم ham-sahm.

Participial, *adj.* اسم فاعلي ism-i-fá'ilí, اسم مفعولي ism-i-maf'úlí, اسم فعلي ism-i-fi'lí, حاصل مصدري hasil-i-masdarí.

Participially, *adv.* بطور اسم فاعل bi-taur-i-ism-i-fá'il, بطور اسم مفعول bi-taur-i-ism-i-maf'úl, بطریق حاصل مصدر bi-taríq-i-hásil-i-masdar, بر سبیل اسم فعل bar sabíl-i-ism-i-fi'l.

Participle, *subs.* (*Active*) اسم فاعل ism-i-fá'il, حاصل مصدر hásil-i-masdar, اسم فعل ism-i-fi'l.—(*Passive*) اسم مفعول ism-i-maf'úl.

Particle, *subs.* زره zarrah, شوشه shúshah, همزه hamzah, شمه shammah, ریزه rízah.—(*He has not a particle of sense in his head*) یك ذره هوش در سرش نیست yak zarrah-i-húsh dar sar-ash ní'st.—(*In grammar*) حرف harf (*pl.* حروف hurúf), ادات adát.—(*Additional letters placed at the end of words*) حروف زواید hurúf-i-zaváíd, زواید zaváíd.—(*Affirmative particle*) حرف تأکید harf-i-täkíd, حرف ایجاب harf-i-íjáb, حرف اثبات harf-i-isbát, حرف قسم harf-i-qasam.—(*Adversative particle*) حرف استدراك harf-i-istidrák.—(*Particle of attraction*) حرف جر harf-i-jarr, حرف جار harf-i-jár.—(*Particle of condition*) حرف شرط harf-i-shart.—(*Copulative particle*) حرف عطف harf-i-'atf.—(*Disjunctive particle*) حرف تردید harf-i-tardíd.—(*Exceptive particle*) حرف استثنا harf-i-istisná.—(*Particle of identity*) حرف

اختصاص harf-i-ikhtisás. — (*Particle of joy*) حرف انبساط harf-i-imbisát.—(*Particle of lamentation*) حرف تأسف harf-i-ta'assuf.—(*Negative particle*) حرف نفي harf-i-nafí.—(*Vocative particle*) حرف شرط harf-i-shart.

Particular, *subs.* (*Individual*) شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), نفر nafar, کس kas.—(*Circumstance*) کیفیت kaifíyat (*pl.* کیفیات kaifíyát), فقره faqarah, مسئلت masïlat (*pl.* مسائل masáïl), نکته nuktah, تفصیل tafsíl (*pl.* تفصیلات tafsílát), بابت bábat, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), ریز ríz, جزئیات jazïyát (used only in the plural).—*adj.* خاص kháss, مخصوص makhsús, مختص mukhtass.—(*Fanciful*) مصر musirr, مبرم mubrim.—(*Specific*) معین mu'ayyan.—(*In particular*) خصوصاً khusúsan, بخصوص bi-khusús, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, مخصوصاً makhsúsan, بتخصیص bi-takhsís.—(*In general and in particular*) عموماً و خصوصاً 'umúman va khusúsan, اجمالاً و تفصیلاً ijmálan va tafsílan.—(*In this particular*) درین باب dar-ín-báb, درین خصوص dar-ín-khusús, درین بابت dar-ín-bábat.—(*He is particular as to his dress*) پر در قید لباس خود است pur dar qaid-i-libás-i-khud ast.—(*He is a very particular person*) مته بکون خشخاش میگذارد mattah bi-kún-i-khashkhásh mí-guzárad (*lit.* He attempts to bore a poppy seed).

Particularity, *subs.* مخصوصیت makhsúsíyat, اختصاص ikhtisás, مختصیت mukhtassíyat, فقره مخصوصه faqarah-i-makhsúsah, قضیه منفرده qazíyah-i-munfaridah, حساب جزئي hisáb-i-juz'í, مسئله شخصي masïlah-i-shakhsí.

Particularize, *verb trans.* دادن *or* کردن تفصیل tafsíl kardan *or* dádan, یك یك شمردن yak-yak shimurdan, توضیح کردن tauzíh kardan, روشن ساختن raushan sákhtan, جدا جدا بیان کردن jidá-jidá bayán kardan, جدا گانه ذکر کردن jidá-gánah zikr kardan.—*intrans.* میل مخصوص داشتن mail-i-makhsús dáshtan, مقید بودن muqayyad búdan, در قید بودن dar-qaid búdan, در بند بودن dar-band búdan.

Particularly, *subs.* بخصوص bi-khusús, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, خصوصاً khusúsan, مخصوصاً makhsúsan, علاحده 'alá-hidah, شخصاً shakhsan, بانفراده bi-infirádah, بتخصیص bi-takhsís.

Parting, *subs.* (*Division*) تقسیم taqsím, توزیع tauzí', بخش bakhsh, بهره bahrah.—(*Breaking*) تفریق tafríq, فراق firáq, مفارقت mafáraqat, هجر hajr, روانگي ravánagí, ارتحال irtihál, انصراف insiráf.—(*Applied to hair*) فرق farq.—*adj.* (*Departing*) مفارق mufáriq, جدا شونده jidá-shavandah, رفتني raftaní.—(*Declining*) مائل máïl, زائل záïl.—(*Given at separation*) موادعتي muváda'atí, وداعي vidá'í, مفارقتي mufáraqatí.

Partisan, *subs.* هوا دار havá-dár, طرف دار taraf-dár, جانب دار jánib-dár, حریف بر haríf-bar, زعیم za'ím (*pl.* زعما zu'amá).—(*To be a partisan of*) جانبداري jánib-dárí kardan, هوا خواهي کردن havá-kháhí kardan.—*adj.* زعامتي za'ámatí, جیشي jaishí, یغماي yaghmáí, شبخوني shab-khúní.

Partisanship, *subs.* هوا داري havá-dárí, هوا خواهي havá-kháhí, طرف داري taraf-dárí, جانبداري jánib-dárí, حریف بري haríf-barí.

Partite, *adj.* maqsúm, منقسم munqasim, منقسم muqassam, جدا جدا jidá-jidá, متفرق mutafarriq.

Partition, *subs.* (*Act*) مقاسمت muqásamat, تقسیم taqsím, قسمت qismat, تفصیل tafsíl, مفصل mafsal, مفرق mufarriq.—(*In a room*) پرده pardah, حاجز hájiz, دیوار dívár, حجاب hijáb.

Partition, *verb,* تقسیم کردن taqsím kardan, بخش نمودن bakhsh nimúdan, قسمت کردن qismat kardan, بهره بهره نمودن bahrah-bahrah nimúdan.—(*A room*) پرده ساختن pardah sákhtan, حجاب ساختن hijáb sákhtan.

Partitive, *adj.* تردیدي tardídí, تقسیمي taqsímí, بهره بخش bahrah-bakhsh.

Partitively, *adv.* بطور تقسیم bi-taur-i-taqsím, مقسمانه muqassamánah, بطرز تردید bi-tarz-i-tardíd, بخش کنان bakhsh-kunán.

Partlet, *subs.* گردن بند gardan-band, طوف tauf, گلو بند gulú-band.

Partly, *adv.* قسمي qismí, پاره párah, یکچندي yak-chandí, در جز' dar-juz, از یك جهت az-yak-jihat.

Partner, *subs.* شریك sharík, بهره دار bahrah-dár, انباز ambáz, هم قسمت ham-qismat, هم دست ham-dast, صاحب sáhib, یار yár, معاهد mu'áhid, حلیف halíf, جفت juft, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), زوجه zaujah, هم کار ham-kár, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم کیسه ham-kísah.—(*In dancing*) حریف haríf, هم رقص ham-raqs.—(*Bed partners*) جفت juft, زوج zauj, هم سر ham-sar.

Partners, *subs.* (*Nautical term*) پا گیره pá-gírah, مثبته masbatah.

Partnership, *subs.* شراکت shirákat, مشارکت mushárakat, انبازي ambází, اشتراك ishtirák, مرافقت muráfaqat, هم بهرگي ham-bahragí, هم کیسگي ham-kísagí, مصاحبت musáhabat.—(*Unfair dealing in partnership*) ستم شریکي sitam-sharíkí.

Partridge, *subs.* (*Red-legged or bartavelle*) کبك kabk, حجل hajal.—(*Of the valley, a very large species*) کبك دري habk-i-darrí.—(*Black partridge or francolin*) دراج durráj (*pl.* دراریج darárij).—(*Desert partridge*) تیهو taihú, توهي túhí.—(*Grey partridge*) چل chil, خروس چل khurús-i-chil.—(*A single part-*

ridge) يك دانه كبك yak dánah kabk.—(*A covey of partridges*) گله كبك gallah-i-kabk.

Parturient, *adj.* بچه زا bachchah-zá, ولود vulúd, نتيجه natíjah-dár, قريب الولاده qaríbu 'l-viládah.

Parturition, *subs.* نتاج nitáj, بچه زائي bachchah-zá,í, ولادت viládat, نزديكي بولادت nazdíkí-bi-viládat, پا به زهي pá-bi-zihí.

Party, *subs.* (*Assembly*) گروه gurúh, جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجمع majma', ديوان díván, بزم bazm, شورا shúrá, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), انجمن anjuman, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), دسته dastah, حزب hizb, فريق faríq.—(*Banquet*) ضيافت ziyáfat, مهماني mihmání, سور súr, وليمه valímah.—(*Parliamentary term*) دسته dastah, فرقه firqah, طرفي tarfí.—(*Individual*) شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), نفر nafar, فرد fard, احد ahad.—(*Military term*) دسته dastah, جيش jaish.—(*Evening party*) شب نشيني shab-nishíní.—(*He is not one of our party*) او از دسته ما نيست ú az dastah-i-má ní 'st, او از جماعت ما نيست ú az-jamá'at-i-má ní 'st.—*adj.* خصوصي khusúsí, شخصي shakhsí, نفسي nafsí, جزئي juz,í, حزبي hizbí, مذهبي mazhabí.—(*Parliamentary term*) دستهٔ dastahï, فرقهٔ firqahï, طرفي tarafí.

Party-coloured, *adj.* رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, متلون mutalavvin, مختلف الالوان mukhtalifu 'l-alván.

Party man, *subs.* جماعت دوست jamá'at-dúst, عصبه دار 'usbah-dár, متعصب muta'assib, سخت اعتقاد sakht-i'tiqád, دسته پرست dastah-parast.

Party spirit, *subs.* عصبيه 'asabíyah, تعصب ta'assub, عرق عصبيت 'araq-i-'asabíyat, جماعت دوستي jamá'at-dústí, حب قوم habb-i-qaum.

Party-wall, *subs.* ديوار ميان dívár-i-miyán, جدار فاصل jidár-i-fásil, سور حاجز súr-i-hájiz, حائط ميانجي háït-i-miyánjí.

Parvenu, *subs.* نو كيسه nau-kísah, تازه ظهور tázah-zuhúr, تازه كار tázah-kár.

Paschal, *adj.* فصحي fas,hí, عيد فطيري 'íd-i-fatírí.

Pasha, *subs.* پاشا páshá.

Pashalik, *subs.* پاشالق pásháliq.

Pasigraphy, *subs.* كتابت جمهوري kitábat-i-jumhúrí, نوشته عمومي nivishtah-i-'umúmí.

Pasquil, *subs.* هجو hajv, قدح qadh, استهزا istihzá, مسخره maskharah, دشنام dushnám, طعن ta'n.

Pasquinade, *subs.* هجو hajv, قدح qadh, استهزا istihzá, مسخره maskharah, دشنام dushnám, طعن ta'n.

Pasquinade, *verb*, بد گفتن bad guftan, هجو كردن hajv kardan, قدح نمودن qadh nimúdan, مسخره كردن mas-kharah kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, طعن زدن ta'n zadan.

Pass, *subs.* (*Narrow road*) تنگ راه tang-ráh, گدوك gadúk.—(*Among mountains*) تنگ tang, شعب sha'b, كتل kutal, كوتل kútal, گردن gardan, گردنه gardanah, در بند dar-band, معبر ma'bar, گذر guzar, گذرگاه guzar-gáh, دره كوه darrah-i-kúh, مرور murúr.—(*Passport*) راهداري ráh-dárí, تذكره tazkarah, تذكره نامه tazkarah-námah, رقم raqm, تعليقه ta'líqah.—(*Thrust in fencing*) هل hul, هول húl, سك suk, دفع daf', حمله hamlah.—(*Condition*) حال hál (*pl.* احوال ahvál), حالت hálat, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), طور taur (*pl.* اطوار atvár), كيفيت kaifíyat, صورت súrat.—(*Things have come to a pretty pass*) كار و بار بد است kár-u-bár bad ast.

Pass, *verb trans.* گذشتن guzashtan (*rt.* گذر guzar), گذر كردن guzar kardan, گذار آوردن guzár ávardan.—(*Parliamentary term*) صورت دادن súrat dádan, اجرا كردن ijrá kardan.—*intrans.* گذشتن guzashtan, در گذشتن dar-guzashtan, پزيرفته شدن pazíruftah shudan, صورت گرفتن súrat giriftan, رواج يافتن raváj yáftan, جاري شدن járí shudan.—(*Diplomatic term*) رد و بدل شدن radd-u-badl shudan.—(*To pass across a river*) عبور كردن 'ubúr kardan, از رود خانه گذشتن az-rúd-khánah guzashtan, تا شدن tá shudan.—(*To pass along*) از توي گذشتن az túí guzashtan.—(*To pass away*) در گذشتن dar guzashtan, مرور نمودن murúr nimúdan, فنا يافتن faná yáftan.—(*To pass away—die*) مردن murdan (*rt.* مير mír), هلاك گشتن halák gashtan.—(*To pass belief*) بي اعتبار گشتن bí-i'tibár gashtan, از اعتبار افتادن az-'tibár uftádan.—(*To pass beyond—exceed*) تجاوز كردن tajávuz kardan.—(*To pass beyond a spot*) در گذشتن dar-guzashtan.—(*To pass current*) رائج شدن ráïj shudan, رواج يافتن raváj yáftan, جاري شدن járí shudan, جريان كردن jarayán kardan.—(*To pass off upon*) حلق كردن halq kardan, گول زدن gúl zadan, فريب دادن fíríb dádan, اغوا كردن ighvá kardan, اضلال نمودن izlál nimúdan.—(*To pass over—neglect*) در گذشتن dar-guzashtan, ساقط داشتن sáqit dáshtan, سهو كردن sahv kardan.—(*To pass over—pardon*) در گذشتن dar-guzashtan, عفو كردن 'afv kardan.—(*To pass a bill*) لائحه امضا نمودن láïhah imzá nimúdan, جاري داشتن járí dáshtan, قبول فرمودن qabúl farmúdan.—(*To pass a catheter*) ميل زدن míl zadan.—(*To pass a cup*) جامرا در دادن jám-rá dar-dádan.—(*To pass a dish*) دست بدست كردن dast-bi-dast kardan.—(*To pass life*) وقت گذرانيدن vaqt guzránídan, بسر بردن bi-sar burdan, مصروف داشتن masrúf dáshtan, اقامت كردن iqámat kardan, ماندن mándan.—(*To pass money*) رائج ساختن

ráïj sakhtan, رواج دادن raváj dádan.—(*To pass bad money*) قلابي كردن qallábí kardan, پول قلب رائج púl-i-qalb ráïj sákhtan.—(*To pass muster*) از مان درست در آمدن az-sán-i-durust dar-amadan. —(*To pass the night*) بيتوته كردن baitútah kardan, شبرا بروز آوردن shab-rá bi-rúz ávardan, گذرانيدن guzránídan, بپايان رسانيدن bi-páyán rasánídan.—(*To pass an observation*) ملاحظه نمودن mulaházah nimúdan.—(*To pass a resolution*) مصمم گشتن musammam gashtan, مقرر داشتن muqarrar dáshtan.—(*To pass sentence*) حكم دادن hukm dádan, فتوى دادن futvá dádan.—(*To pass the signal*) علامت نمودن 'alámat nimúdan.—(*To pass water*) ادرار كردن idrár kardan, بول نمودن baul nimúdan, ساشيدن sháshídan.—(*It passed off well*) خوش گذشت khush guzasht.— (*The opportunity passed*) فرصت از دست رفت fursat az-dast raft.—(*We passed our days in eating*) در خوردن صرف اوقات شد dar-khurdan sarf-i-auqát shud.— (*We passed a pleasant time*) خوش گذشت khush guzasht.—(*A cannon-ball passed through it*) گلوله توپ سوراخش كرد gulúlah-i-túp-súrákh-ash kard.—(*This passes quickly through one*) مدر است mudirr ast.—(*It passed by ten votes to nine*) درمقابل ده راي به نه راي پذيرفته شد dar-muqábil-i-dih ray bi-nah-ray pazíruftah shud.—(*It is passed*) سپري شد siparí shud.

Passable, *adj.* قابل عبور qábil-i-'ubúr, قابل گذر qábil-i-guzar. — (*Allowable*) مجاز mujáz, روا ravá, حلال halál, لائق قبول láïq-i-qabúl, قابل تحمل qábil-i-tahammul, مطبوع matbú', پذيرفتني pazíruftaní, جائز jáïz, مباح mubáh.—(*It is not passable for ships*) كشتي هيچ نمي تواند سير كند kashtí-i-hích na-mí-tavánad sair kunad.

Passably, *adv.* نزديك nazdík, تقريباً taqríban, بطور تحمل پذيري bi-taur-i-tahammul-pazírí, في الجمله fi 'l-jumlah, مجازانه mujázánah, جائزانه jáïzánah, بطريق جواز bi-taríq-i-javáz, بطرز اباحت bi-tarz-i-ibáhat.

Passado, *subs.* دفع daf', حمله hamlah.

Passage, *subs.* (*Passing*) مرور murúr, عبور 'ubúr.— (*Defile*) دره darrah, معبر ma'bar, تنگ tang.— (*Place*) راهرو ráh-rau, مرد رو mard-rau, مم mamm.— (*Passage in a street, leading under a building; a close*) سائبات sáïbát, سهبات sahbát, ساباط sábát, طاق táq, بالا خانه خروجي bálá-khánah-i-khurújí.—(*In a house*) محل عبور mahall-i-'ubúr, راهرو ráh-rau, دالان dálán.—(*Outside a house*) دهليز dihlíz.—(*Voyage*) سفر safar, سير sair, مدت عبور muddat-i-'ubúr, سيل sail (*vulg.*).—(*In a book*) عبارت 'ibárat, مقالت maqálat, فقره faqarah.—(*Legal term*) اجرا ijrá, تدوين tadvín, امضا imzá.—(*Passage-at-arms*) تصادف tasáduf, التقا iltiqá, مواقعه muváqa'ah.

Passage-money, *subs.* كرايه kiráyah, نول núl, اجرت ujrat, حق haqq.

Pass-book, *subs.* دفتر daftar, فرد fard, حساب نامه hisáb-námah, دفتر بيع daftar-i-bai'.

Passed, *part.* ماضي mází, سابق sábiq, گذشته guzashtah, شده shudah.—(*Enacted*) مجري mujrá, ممضي mumzá, مقبول maqbúl, معمول ma'múl.

Passenger, *subs.* مسافر musáfir, رونده ravandah, عابر 'ábir, سالك sálik, سياح sayyáh, راكب rákib.—(*In a ship*) عبري 'ibrí.

Passerine, *adj.* عصفوري 'usfúrí, گنجشكي gunjishkí.

Passibility, *subs.* روائي ravá,í, مجازي mujází, مقبولي maqbúlí, مطبوعيت matbú'íyat, پذيرفتگي pazíruftagí, جائزي jáïzí.

Passible, *adj.* قابل عبور qábil-i-'ubúr, قابل گذر qábil-i-guzar.

Passiflora clematis (*Passion-flower*), *subs.* گل ساعت gul-i-sá'at.

Passim, *adv.* اينجا آنجا ín-já-án-já, هر جا har-já, در هر مكان dar-har-makán.

Passing, *subs.* عبور 'ubúr, جواز javáz, گذار guzár, گذشت guzasht.—*adj.* ترددي taraddudí, جوازي javází, گذارا guzárá, گذران guzarán, نافذ náfiz, عابر 'ábir, جاري járí, قابل اعتبار qábil-i-i'tibár.—(*It is passing strange*) بغايت غريب است bi-ghávat gharíb ast, بسيار غرابت دارد bisyár-gharábat dárad.—(*It was a passing idea*) فكر نافذي بود fikr-i-náfizí búd.

Passing-bell, *subs.* جرس ارتحال jaras-i-irtihál, ناقوس موت náqús-i-maut, زنگ مرگ zang-i-marg, نعي na'í.

Passion, *subs.* (*Anger*) خشم khishm, غضب ghazab, غيظ ghaiz, كج خلقي kaj-khulqí.—(*Love*) محبت ma-habbat, عشق 'ishq, مهر mahr, دوستي dústí, حب hubb, مودت muvaddat, ود vudd.—(*Desire*) آرزو árzú, شوق shauq, ميل mail, هوس havas, داعيه dá'iyah, هوا havá, امل amal (*pl.* آمال ámál).—(*Emotion*) احساس ihsás, انتقال intiqál, شور shúr, جوش júsh, هيجان hayaján, خلجان khalaján.—(*Lust*) شهوت shahvat, هوي havá, هوس havas.—(*Suffering*) تألم ta,allum, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), تحمل tahammul, عذاب 'azáb, غم ghamm, آزار ázár, تأذي ta,azzí, رنج ranj.—(*A passion for music*) عشق موسقي 'ishq-i-músiqí.—(*The passions*) هوائي نفساني havá,í-i-nafsání, اغراض aghráz.

Passionate, *adj.* تيز مزاج tíz-mizáj, غضبناك ghazab-nák, غضوب ghazúb, كج خلق kaj-khulq, تند خو tund-khú, تند مزاج tund-mizáj, آتشي átishí, آتشين átishín. —(*Lustful*) شهوتي shahvatí, هوسناك havas-nák, هوا پرست havá-parast, نفساني nafsání, آرزو مند árzú-mand, مشتاق mushtáq.

Passionately, *adv.* با خشم bá-khishm, غضباً ghaza-

ban. — (*Extremely*) بنهايت bi-nihayat, بغايت bi-ghayat.—(*Lustfully*) بطور شهوت پرستي bi-taur-i-shah-vat-parastí, از روي نفسانيت az-rúy-i-nafsániyat, بموجب خواهش جسماني bi-mújib-i-kháhish-i-jismání, مشتهيانه mushtahíyánah, خواهشمندانه kháhish-mand-ánah.

Passionateness, *subs.* هوسناكي havas-nákí, آرزومندي árzú-mandí, اشتياق ishtiyáq, حريصي harísí, نفسانيت nafsániyat.—(*Anger*) تند مزاجي tund-mizájí, غضباني ghazabání, خشمناكي khishm-nákí, غيظ ghaiz.

Passion-flower (*Passiflora clematis*), *subs.* گل ساعت gul-i-sá'at.

Passionless, *adj.* بي غيظ bí-ghaiz, بي خشم bí-khishm, ساكن sákin, آرام árám.

Passion week, *subs.* هفته غم haftah-i-ghamm, هفته قبل از عيد فصح haftah-i-qabl-az-'íd-i-fis,h.

Passive, *adj.* (*Unresisting*) متحمل mutahammil, ساكن sákin, حمول hamúl, بي ستيز bí-sitíz, برد بار burd-bár, صبور sabúr, تسليم دار taslím-dár, حاضع kházi', متواضع mutavázi'.—(*Inactive*) بي فعل bí-fi'l, غير عامل ghair-i-'ámil, منفعل munfa'il.—(*Passive voice*) مجهول majhúl.—(*He was a passive spectator*) ناظر آرامانه تماشا ميكرد صبوري بود názir-i-sabúrí búd, árámánah tamáshá mí-kard.

Passively, *adv.* بي ستيزانه bí-sitízánah, غير معاندانه ghair-i-mu'ánidánah, صبورانه sabúránah, حمولانه hamúlánah, بطور برد باري bi-taur-i-burd-bárí.

Passiveness, *subs.* تحمل tahammul, سكن sakan, صبر sabr, تأثر ta,assur, حمولي hamúlí, بي سيتيزي bí-sitízí, برد باري burd-bárí, انفعال infi'ál, تسليم taslím, فروتني furú-taní.

Passivity, *subs.* سكون sukún, استقرار istiqrár, مداومت mudávamat, استقامت istiqámat, پايداري páyadárí, مواضبت muvázabat.

Passless, *adj.* بي عبور bí-'ubúr, بي معبر bí-ma'bar, بي گذر گاه bí-guzar-gáh, در مرو dar-ma-rau.

Passover, *subs.* عيد فصح 'íd-i-fis,h, عيد فطر 'íd-i-fitr, عيد فطير 'íd-i-fatír.

Passport, *subs.* راهداري ráh-dárí, تذكره tazkarah, تذكره نامه tazkarah-námah, رقم raqm, تعليقه ta'líqah, پروانه parvánah, سفارش نامه sifárish-námah, معرفي mu'arrafí, توصيه tausiyah.—(*For goods*) فته fattah, فراغنامه farágh-námah, پاسپورت páspúrt (European), پته pattah (Hind.).—(*A passport to good society*) معرفي به محفل خوبان mu'arrafí bi-mahfil-i-khubán.

Passulæ minores (*Currants*), *subs.* زرشك zarishk, سيچ saich.

Past, *subs.* سابق sábiq, الماضي al-mází, سلف salaf, ايام گذشته ayyám-i-guzashtah.—*adj.* (*Beyond*) بلا bilá, فوق fauq, بيرون bírún.—(*Gone by*) گذشته guzashtah, ماضي mází, سلف salaf, سابق sábiq, شده shudah.—(*Past all hope*) بلا اميد bilá-umíd.—(*Past danger*) بلا خطر bilá-khatar.—(*Past tense*) ماضي mází, ماضي مطلق mází-i-mutlaq.—(*Past continuous*) فعل ماضي استمراري fi'l-i-mází-i-istimrárí, فعل ماضي نا تمام fi'l-i-mází-i-ná-tamám.—(*Past indefinite*) فعل ماضي مطلق fi'l-i-mází-i-mutlaq.—(*Past optative*) فعل ماضي شرطي fi'l-i-mází-i-shartí.—(*Past perfect*) ماضي بعيد fi'l-i-mází-i-ba'íd.—(*Past potential tense*) ماضي تمنائي mází-i-tamannáí.—(*Past conjunctive participle*) فعل ماضي معطوف fi'l-i-mází-i-ma'túf.

Paste, *subs.* خمير khamír, حريره آرد harírah-i-árd.—(*Made of a root pounded*) سريش sirísh, سيرشم sírishum.

Paste, *verb,* چسبانيدن chasbánídan, التصاق دادن iltiság dádan, سريش كردن sirísh kardan, با سريش چسباندن bá-sirísh chasbándan.

Pasteboard, *subs.* مقوي muqavvá.

Pasted, *part.* چسبانيده chasbánídah, ملتصق multasiq, ملصوق malsúq, سريش كرده sirísh-kardah.

Pastel, *subs.* نيل گياه níl-giyáh.

Pastern, *subs.* خرده khurdah, بخم bakham, بخو bakhv, مچ much.

Pastil, *subs.* بخور bukhúr, قرص qurs (*pl.* اقراص aqrás), مداد midád.—(*Aromatic pastiles*) اقراص معطره aqrás-i-mu'attarah.

Pastime, *subs.* بازچه bázíchah, تفرج tafarruj, لهو lahv, تنزه tanazzuh, مشغوليت mashghúlíyat, تماشا tamáshá, گشت gasht.

Pastinaca sativa (*Parsnip*), *subs.* گذر دشتي guzar-i-dashtí.

Pastinaca secacul, *subs.* گذر صحرائي guzar-i-sahrá,í, شقاقل مصري shaqáqul-i-misrí.

Pastor, *subs.* كشيش kashísh, قسيس qissís.—(*Shepherd*) شبان shabán, چوبان chaubán, گله بان gallah-bán, راعي rá'í.

Pastoral, *subs.* شعر چوباني sha'r-i-chúbání, شبان نامه shabán-námah.—*adj.* چوباني chaubání, شباني shabání, بدوي badaví, باديه نشين bádiyah-nishín, صحرا نشين sahrá-nishín, خيمه نشين khímah-nishín, چادر نشين chádar-nishín.

Pastorale, *subs.* سرود surúd, غزل ghazal, دستان مهر dastán-i-mihr.

Pastorate, *subs.* رعايت ri'áyat, حفاظت hifázat, گله باني gallah-báni.—(*Clerical*) قسيسيت qissísíyat, كشيشي kashíshí, امامت imámat, پيشوائي píshvá,í.

Pastor-like, *adj.* راعي وار rá'í-vár, شبان صفت shabán-sifat.—(*Clerical term*) برازنده قسيس barázandah-i-qissís, لائق شان امام láïq-i-shán-i-imám, سزاوار پيشوا sizávár-i-píshvá.

Pastorship, *subs.* رعايت ri'áyat, شباني shabání, رئاست riásat, پيشوائي píshvá,í.

Pastry, *subs.* خمير khamír, آرد سرشته árd-i-sirishtah, آردينه árdínah, عجينه 'ajínah, معجنه mu'ajjanah, كماچ kumách, كلوچه kulúchah.

Pastry-cook, *subs.* كلوچه پز kulúchah-paz, كماچ ساز kumách-sáz, آردينه فروش árdínah-furúsh.

Pastry-shop, *subs.* محل كلوچه پزي mahall-i-kulúchah-pazí, دكان كلوچه سازي dukán-i-kulúchah-sází.

Pasturage, *subs.* (*Fodder*) علوفه 'alúfah, علف 'alaf, خوراك khurák, برمه burmah.—(*Action*) رعايت ri'áyat, چرانش charánash.—(*Place*) مرتع marta', مرعي mar'á, چرا گاه chará-gah, علفزار 'alaf-zár, مرغ margh, مرغزار margh-zár, قوروق qúrúq, چمن chaman, سبزه sabzah.

Pasture, *subs.* (*Ground*) مرتع marta', مرعي mar'á, چرا گاه chará-gáh, علفزار 'alaf-zár, مرغ margh, مرغزار margh-zár, قوروق qúrúq, چمن chaman, سبزه sabzah. —(*Fodder*) علوفه 'alúfah, علف 'alaf, خوراك khurák, برمه burmah.

Pasture, *verb trans.* چرانيدن charánídan, رعايت كردن ri'áyat kardan, علف خورانيدن 'alaf khuránídan.—*intrans.* چريدن charídan, علف خوردن 'alaf khurdan, تمتع بردن tamattu' burdan.

Pasty, *subs.* سنبوسه sambúsah, كلوچه kulúchah.—*adj.* خميري khamírí, عجيني 'ajíní, آردي árdí.

Pat, *subs.* ضرب خفيف zarb-i-khafíf.—(*As of butter*) قرص qurs, چونه chúnah, مچونه machúnah.—*adj.* كامل kámil, درست durust, صحيح sahíh, مناسب munásib, بجا bi-já, شايان sháyán, لائق láïq.—*adv.* مناسبانه munásibánah, بطور درست bi-taur-i-durust, بجا bi-já.

Pat, *verb,* زدن *or* دست ماليدن dast málídan *or* zadan, نوازش كردن navázish kardan, دست ماله كردن dast-málah kardan.

Patch, *subs.* پينه pínah, پيونه paivand, رقعه ruq'ah, وصله vaslah, پاره párah, قطعه qit'ah, تكه tikkah.—(*For a rifle-bullet*) كفن kafan.—(*Ground*) قطعه qit'ah, تكه tikkah, خورده khurdah.

Patch, *verb,* وصله كردن vaslah kardan, پنبه انداختن pambah andákhtan بستن *or* دوختن بهم ba-ham dúkhtan *or* bastan, ترقيع كردن tarqí' kardan, پينه زدن pínah zadan.—(*He patched up a peace*) صلحي فراهم آورد sulhí faráham ávard.

Patched, *part. and adj.* مرقع muraqqa', وصله شده vaslah-shudah, پينه زده pínah-zadah.

Patcher, *subs.* وصله كار vaslah-kár, رقاع raqqá', لندره دوز landarah-dúz, قلابدوز qulláb-dúz, پينه دوز pínah-dúz, رفو گر rafv-gar.

Patchwork, *subs.* وصله كاري vaslah-kárí, وصالي vassálí, مرقع پوش muraqqa'-púsh, دلق dilq, لندره دوزي landarah-dúzí, قلابدوزي qulláb-dúzí.

Pate, *subs.* سر sar, راس räs (*pl.* روس rüüs), كله kallah, فرق farq, كاسه kásah.

Patefaction, *subs.* تفتيح taftíh, شرح sharh, ايضاح ízáh, بيان bayán.

Patella, *subs.* (*Knee-pan*) قاب زانو qáb-i-zánú.—(*Vase*) پاتيلچه patílchah, ظرف كوچك zarf-i-kúchik.

Patelliform, *adj.* بشقاب شكل bushqáb-shakl, قاب وار qáb-vár, دوري مانند daurí-mánand.

Paten, *subs.* بشقاب bushqáb, دوري daurí.—(*Ecclesiastical term*) سيني مقدس síní-i-muqaddas.

Patent, *subs.* سند sanad, رخصتنامه rukhsat-námah, اذن izn, فرمان farmán, اجازه ijázah, امتياز imtiyáz, پاتنته pátantah (European). — (*Royal patent*) يرليغ yarlígh, توقيع tauqí'.—*adj.* آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, مبين mubín, واضح vázih, لايح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, نمايان nimáyán, پيدا paidá, روشن raushan, پديد padíd, فاش fásh, شائع sháï', شاعي sha'í.—(*To become patent*) بوضوح پيوستن bi-vuzúh paivastan. — (*Relating to a patent*) توقيعي tauqí'í, يرليغي yarlíghí, فرماني farmání, امتيازي imtiyází.

Patent, *verb,* اذن خاص دادن izn-i-kháss dádan, رخصت نامه عطا كردن rukhsat-námah 'atá kardan, تخصيص نمودن takhsís nimúdan, مختص گردانيدن mukhtass gardánídan, اجازه مخصوص دادن ijázah-i-makhsús dádan.

Patented, *part.* امتياز يافته imtiyáz-yáftah, رخصت دار rukhsat-dár, مخصوص makhsús, حسب الامر hasbu 'l-'amr, حسب الاجازه hasbu 'l-ijázah.

Patentee, *subs.* سند دار sanad-dár, مرخص murakhkhas, ماذون mäzún, فرمان دار farmán-dár, توقيع يافته tauqí'-yáftah.

Patent Office, *subs.* فرمانگاه farmán-gáh, محل اذن mahall-i-izn, محكمه اجازه mahkamah-i-ijázah, رخصت گاه rukhsat-gáh, محل توقيع دهي mahall-i-tauqí'-dihí, جاي رخصت نامه گيري jáy-i-rukhsat-námah-gírí.

Patera, *subs.* (*Bowl*) كاسه پهن kásah-i-pahn. لنگري langarí, قاب qáb.—(*Ornament*) قابچه qábchah. زيور پهن zívar-i-pahn.

Paternal, *adj.* پدري pidarí, پدرانه pidaránah, بابايانه bábáyánah, ابوي abaví, ميراثي mírásí. ارثي irsí.

Paternally, *adv.* پدرانه pidaránah, بابايانه bábáyánah, بطور پدري bi-taur-i-pidarí.

Paternity, *subs.* پدريه pidáríyah, ابوت ubúvat, بابائي bábá,í.

Pater-noster, *subs.* دعاي عيسي du'á-i-'ísá.

Path, *subs.* راه ráh, مرد رو mard-rau, كوي kúí, طريق taríq, سبيل sabíl.—(*Of a garden*) معبر ma'bar, خيابان khiyábán.—(*Of life*) مسلك maslak, طريق taríq, معاش ma'ásh, راه زندگي ráh-i-zindagí.—(*By-*

path) کوره راه kúrah-ráh, چپ راه chap-ráh.—(*The path of virtue*) راه تقوی ráh-i-taqvá, طریق زهد taríq-i-zuhd.

Path, *verb trans.* کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), راه انداختن *or* ساختن ráh sákhtan *or* andákhtan, روانه نمودن ravánah nimúdan.—*intrans.* راه رفتن ráh raftan, مشی نمودن mashí nimúdan, گردش کردن gardish kardan.

Pathetic, *subs.* دل آویزی dil-ávízí, دلسوزی dil-súzí, دل نشینی dil-nishíní, دلربائی dil-rubá,í.—(*He apes the pathetic*) ادعائی دلربائی دارد iddi'á,í-i-dil-rubá,í dárad, در صدد جذب است dar sadad-i-jazb ast.—*adj.* دلسوز dil-súz, دلاویز dil-ávíz, دلنشین dil-nishín, سهمگین sahm-gín, موٴثر müassir, جاذب jázib, دلربا dil-rubá, اثر بخش asar-bakhsh.

Pathetically, *adv.* با دلسوزی bá-dil-súzí, موٴثرانه müassiránah, جاذبانه jázibánah, بطور دل نشینی bi-taur-i-dil-nishíní, اثر بخشانه asar-bakhshánah.

Pathéticalness, *subs.* موٴثری müassirí, تاٴثیر داری täsír-dárí, جذابیت jazzábíyat, نفوذ nufúz, سرایت siráyat.

Pathetism, *subs.* جذب حس jazb-i-hiss, بیخود سازی bí-khud-sází, بیهوش نمائی bí-húsh-nimá,í, مسمریت masmaríyat (European).

Pathless, *adj.* بیراه bí-ráh, بلا طریق bilá-taríq, بی گذار bí-guzár, پا نخورده pá-na-khurdah, نا موطو ná-mútú.

Pathognomonic, *adj.* خصوصی khusúsí, خصلتی khaslatí, طبیعی tabí,í, لازم lázim, ضروری zarúrí, لابدی lábaddí, نا چار ná-chár, حالتی hálatí.

Pathognomy, *subs.* حالت دانی hálat-dání, احوال شناسی ahvál-shinásí.

Pathologic, *adj.* (*Medical term*) متعلق بعلم امراض muta'alliq-bi-'ilm-i-amráz, متعلق ببیان علل و اوجاع muta'alliq-bi-bayán-i-'alal-va-aujá'.

Pathology, *subs.* (*Medical term*) علم امراض 'ilm-i-amráz, بیان علل و اوجاع bayán-i-'alal-va-aujá'.

Pathos, *subs.* گرمی garmí, حرارت harárat, شور shúr, جوش júsh, تاٴثیر täsír.

Pathway, *subs.* طریق taríq, سبیل sabíl, مجری majrá, راه ráh.

Patience, *subs.* صبر sabr, صبوری sabúrí, شکیب shikíb, شکیبائی shikíbá,í, تحمل tahammul, طاقت táqat, برد باری burd-bárí, نجاحت najáhat, مصابره musábarah, حوصله hausilah, پروا parvá.—(*I have lost all patience*) طاقتم طاق شده است táqat-am táq shudah ast.—(*He has not much patience*) مردیست کم حوصله mardí 'st kam-hausilah.

Patient, *subs.* مریض maríz, علیل 'alíl, نا خوش ná-khush.—*adj.* صابر sábir, صبور sabúr, برد بار burd-bár, شکیبا shikíbá, متحمل mutahammil.—(*To be patient*) تحمل نمودن tahammul nimúdan, صبر نمودن sabr nimúdan, حوصله نمودن hausilah nimúdan.

Patiently, *adv.* با صبر bá-sabr, صبراً sabran, صابرانه sábiránah, برد بارانه burd-báránah.

Patois, *subs.* دهاتیت dihátíyat, دهقانیت dihqáníyat, روستائیت rústá,íyat.

Patriarch, *subs.* (*Of a church*) بطرق batraq, پطریق patríq, سرور sarvar, شیخ shaikh (*pl.* شیوخ shuyúkh), بزرگ buzurg, رئیس خانواده räís-i-khánvádah, بزرگ قوم buzurg-i-qaum, سید sayyid, رئیس الاساقفه räísu 'l-asáqifah.—(*Old man*) پیر pír, شیخ shaikh, کهن سال kuhan-sál.

Patriarchal, *adj.* پطریقی patríqí, شیخی shaikhí, رئیسی räísí, سیدی sayyidí, رئیس الاسقفی räísu 'l-usqufí, مشائخی mashá'ikhí, آبای ábáí, ساداتی sádátí, اجدادی ajdádí.—(*Old*) کهنه kuhnah, قدیم qadím.—(*A patriarchal age*) عصر مشائخی 'asr-i-mashá'ikhí, قرن ساداتی qarn-i-sádátí.

Patriarchate, *subs.* شیخیت shaikhíyat, سیادت siyádat, بزرگی buzurgí, رئاست ríásat, بطریقیت batríqíyat, سروری sarvarí.

Patrician, *subs.* امیر amír (*pl.* امرا umará), نجیب najíb (*pl.* نجبا nujabá), شریف sharíf (*pl.* شرفا shurafá), سید sayyid, رئیس räís, بزرگ buzurg, نقیب naqíb.—*adj.* اصلمند asl-mand, شریف زاده sharíf-zádah, شریفی sharífí, خاص kháss, بزرگی buzurgí, نقیبی naqíbí.

Patrimonial, *adj.* میراثی mírásí, ارثی irsí, ملکی milkí, آبای ábáí, اجدادی ajdádí.

Patrimony, *subs.* ارث irs, میراث mírás, ارثیت irsíyat, وراثت virásat, عصوبت 'usúbat, حاصل املاك hásil-i-amlák, اجاره ملك ijárah-i-milk.

Patriot, *subs.* وطن دوست vatan-dúst, حبیب الوطن habíbu 'l-vatan, حب الوطنی hubbu 'l-vataní, ملك پرست mulk-parast, ولایت دوست viláyat-dúst.

Patriotic, *adj.* وطن دوست vatan-dúst, حبیب الوطن habíbu 'l-vatan, حب الوطنی hubbu 'l-vataní, ملك پرست mulk-parast, ولایت دوست viláyat-dúst.

Patriotism, *subs.* وطن دوستی vatan-dústí, حب الوطن hubbu 'l-vatan, ملك پرستی mulk-parastí, ولایت دوستی viláyat-dústí, غیرت ghairat, عصبیه 'asabíyah.

Patristic, *adj.* بطریقی batríqí, عیسوی 'ísáví, اسقفی usqufí.

Patrol, *subs.* (*Night-watch*) پاسبان شب pásbán-i-shab, عسس 'asas, گزمه gazmah, کشیك kashík, شبگرد shab-gird, شحنه shahnah, طلایه tiláyah, قراول qarávul, مستحفظی mustahfizí.—(*Action*) حراست hirásat, پاسبانی pásbání, کشیك زنی kashík-zaní, مستحفظی mustahfizí.—(*Head of Patrol*) گزمه باشی gazmah-báshí.

Patrol, *verb,* پاسباني کردن pásbání kardan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, حراست نمودن hirásat nimúdan, پائیدن pá,ídan.—(*To patrol the streets*) کوچه پائي کوچه کردن kúchah-pá,í kardan.

Patron, *subs.* مربي murabbí, حامي hámí, صاحب sáhib, یار yár, مدد گار madad-gár, هوا دار havá-dár, ولي valí, وکیل vakíl, معین mu'ín, مشوق mushavviq.

Patronage, *subs.* حمایت himáyat, توصیه tausíyah, صاحبي sáhibí, ولا valá, یاري yárí, مدد madad, کمك kumak, عنایت 'ináyat, التفات iltifát, نظر توجه nazar-i-tavajjuh, ولایت viláyat, وکالت vikálat.

Patroness, *subs.* مربیه murabbíyah, ولیه valíyah, حامیه hámíyah, معینه mu'ínah.

Patronize, *verb,* حمایت دادن himáyat dádan, کمك کردن kumak kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, تشویق کردن tashvíq kardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, پسندیدن pasandídan.—(*They patronized this shop*) این دکان‌را پسند کردند ín-dukán-rá pasand kardand.

Patronizer, *subs.* حمایت کار himáyat-kár, اعانت کن i'ánat-kun, خیر خواه khair-kháh, باني báni, موٴسس müassis.

Patronizing, *subs.* حمایت دهي himáyat-dihí, مدد گاري madad-gárí, عنایت 'ináyat, عطوفت 'atúfat, مهرباني mihr-báni, تشویق tashvíq.—*adj.* تشویقي tashvíqí, امدادي imdádí, عنایتي 'ináyatí, التفاتي iltifátí, تربیتي tarbiyatí.

Patronymic, *subs.* نسبت nisbat, نام nám, اسم ism (*pl.* اسامي asámí), حسب hasab (*pl.* احساب ahsáb), نسب nasb, کنیت kunyat.

Patten, *subs.* (*Clog*) نعل na'l, زیر کفشي zír-kafshí, قبقاب qabqáb, زیر ارسي zír-ursí.—(*Base of a column*) پایه páyah, اساس asás, ته ستون tah-i-sitún.

Patter, *verb,* بارش زدن bárish zadan, باریدن bárídan, شراق شراق کردن shiráq-shiráq kardan, فرو ریختن furú-ríkhtan, شدت کردن shiddat kardan.—(*The rain went patter-patter*) باران بنائي شراق شراق نهاد bárán biná,í-i-shiráq-shiráq nihád.

Pattering, *subs.* بارش زني bárish-zaní, شراق شراق کني shiráq-shiráq-kuní, فرو ریزي furú-rízí, شدت کني shiddat-kuní.

Pattern, *subs.* نمونه nimúnah, نمودار nimúdár, مثال misál, نقش naqsh, نقشه naqshah, اسوه usvah (*pl.* اسي usá), قدوه qudvah, سر مشق sar-mashq.—(*Piece of cloth, &c.*) جامه وار jámah-vár, ابره abrah, رویه rúyah.—(*Design*) طرح tarah, طرز tarz, شکل shakl.—(*This is a pretty pattern*) این طرح قشنگیست ín tarah-i-qashangí 'st.—(*He is a pattern of virtue*) او نمونه تقويست ú nimúnah-i-taqvá 'st.

Pattern, *verb,* نقل کردن naql kardan, مثل ساختن masal sákhtan, نسخه بر داشتن nuskhah bar-dáshtan, نمونه ساختن nimúnah sákhtan, تقلید کردن taqlíd kardan.—(*To pattern after*) پیروي کردن pairaví kardan, مشایعت نمودن musháya'at nimúdan, اتباع کردن ittibá' kardan.

Patty, *subs.* سنبوسه کوچك sambúsah-i-kúchik, کلوچه کوچك kulúchah-i-kúchik, کماچ کوچك kumách-i-kúchik.

Patty-pan, *subs.* تابه کلوچه پزي tábah-i-kulúchah-pazí, سنبوسه پز sambúsah-paz, کماچ پز kumách-paz, کماجدان کوچك kumájdán-i-kúchik.

Paucity, *subs.* کمي kamí, اندك andak, قلت qillat, ندرت nudrat, کمیابي kam-yábí, کم مقداري kam-miqdárí.

Pauline, *adj.* پولوسي paulúsí (European), بولسي baulasi (European), ببلوسي bablúsí (European).

Paunch, *subs.* معده mi'dah, شکم shikam, بطن batn, کم kum.

Paunch, *verb,* شکم دریدن shikam darídan, کم پاره کردن kum-párah kardan, روده بیرون آوردن rúdah bírún ávardan.

Pauper, *subs. and adj.* مسکین miskín, فقیر faqír, عاجز 'ájiz (*pl.* عجزه 'ajazah), درویش darvísh, عائل 'áil, محتاج muhtáj, نیاز مند niyáz-mand, بي چیز bí-chíz.

Pauperism, *subs.* مسکنت maskanat, فقر faqr, درویشي darvíshí, احتیاج ihtiyáj, نیاز مندي niyáz-mandí, بي چیزي bí-chízí, عیلت 'ailat.

Pauperize, *verb,* فقیر ساختن faqír sákhtan. محتاج نیاز مند نمودن گردانیدن muhtáj gardánídan, niyáz-mand nimúdan, ذلیل کردن zalíl kardan.

Pause, *subs.* توقف tavaqquf, سکوت sukút, درنگ dirang.—(*In reading*) وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), توقف tavaqquf, مکث maks, علامت مکث 'alámat-i-maks, تأني ta,annú, تقطیع taqtí'.

Pause, *verb,* وقوف نمودن vuqúf nimúdan, وقف کردن vaqf kardan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, مکث کردن maks kardan, درنگ نمودن dirang nimúdan, تأني داشتن ta,annú dáshtan.

Pauser, *subs.* متوقف mutavaqqif, مکث کار maks-kár, تأني دار ta,anní-dár, وقف نما vaqf-nimá.

Pavan, *subs.* رقص اسپانیولي raqs-i-aspániyúlí, رقص سنگین raqs-i-sangín.

Pavana-wood plant (*Croton tiglium*), *subs.* حب الملوك habbu 'l-mulúk, حب السلاطین habbu 's-saláțín, دند dand, داتون dátún, بید انجیر خطائي bíd-anjir-i-khatá,í, کرچك هندي karchik-i-hindí.

Pave, *verb,* سنگفرش کردن sang-farsh kardan, تبلیط نمودن tablít nimúdan, بلاط ساختن balát sákhtan, صاف کردن sáf kardan, هموار نمودن ham-vár nimúdan, مهیا کردن muhayyá kardan.—(*It paved the way for*

action) راه‌را براي كار صاف ساخت ráh-rá biráy-i-kár sáf sákht.

Paved, *part.* سنگفرشي sang-farshí, مبلط muballat, مهيا muhayyá, هموار ham-vár, صاف sáf, آماده ámádah.

Pavement, *subs.* سنگفرش sang-farsh, سنگبست sang-bast, بلاط balát, تبليط tablít.—(*Tesselated pavement*) فرش منبت كار farsh-i-munabbat-kár.

Paver, *subs.* سنگ فرش كننده sang-farsh-kunandah, مبلط muballit, راه فرش كن ráh-farsh-kun.

Paviage, *subs.* (*Action*) وجه سنگ فرش كني vajh-i-sang-farsh-kuní. — (*Expense*) خرج تبليط kharj-i-tablít, پول كوچه سازي púl-i-kúchah-sázi.

Pavilion, *subs.* (*Tent*) چادر chádar, سراپرده sar-á-par-dah, خيمه khímah (*pl.* خيام khiyám).—(*Building*) اطاق utáq, چار طاق chár-táq, كلاه فرنگي kuláh-i-farangí, كاخ kákh, كوشك kúshk, قبه qabbah, شادروان shádurván, سرادق sarádaq.

Pavilion, *verb*, چادر زدن chadar zadan, خيمه بر پا كردن khímah bar-pá kardan, پناه دادن panáh dádan, تحت قبه در آوردن taht-i-qabbah dar-ávardan.

Paving, *subs.* سنگ فرش كني sang-farsh-kuní, هموار سازي ham-vár-sázi, صاف گرداني sáf-gardání, فرش farsh, تبليط tablít.—(*Pavement*) سنگ فرش sang-farsh, فرش سنگ farsh-i-sang, بلاط balát.

Pavior, *subs.* بلاط ساز balát-sáz, سنگ فرش كن sang-farsh-kun, فرش انداز farsh-andáz, فرش ساز farsh-sáz, سنگ كار كن sang-kár-kun.

Pavonine, *adj.* پر طاؤسي pur-táüsí, دم طاؤسي dam-i-táüsí.—(*Irridescent*) براق barráq, لماع lammá', رنگين rangín, رنگارنگ rang-á-rang, متلون mutalavvin, برنگ قوس قزح bi-rang-i-qaus-i-quzah.

Pavo, *subs.* طاؤس táüs (*pl.* اطواس atvás *and* طواويس tavávís).

Paw, *subs.* پا pá, پاي páy, پاچه páchah, پنجه panjah, چنگ chang, چنگال changál, دست dast.

Paw, *verb trans. and intrans.* پا زدن pá zadan, دست زدن dast zadan, دست ماله كردن dast-málah kardan, با دست حفر نمودن bá-dast hafr nimúdan, با دست كندن bá-dast kandan, چنگ درزدن chang dar-zadan. —(*Metaphorically*) چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, تملق گفتن tamalluq guftan.—(*As a horse*) سم زدن sum zadan, پا بر زمين ماليدن pá bar-zamín málidan, دست بزمين كشيدن dast bi-zamín kashídan, خراشيدن khiráshídan, با دست خراشيدن bá-dast khiráshídan, كندن kandan, پنجر زدن pinjar zadan.

Pawed, *part.* پا زده pá-zadah, با دست خراشيده bá-dast-khiráshídah.—*adj.* پا دار pá-dár, پا پهن pá-pahn.

Pawl, *subs.* پشت بند pusht-band, مساكه massákah, ضابطه zábitah, گير gír, مناعه maná'ah.

Pawn, *subs.* رهن rahn (*pl.* رهان rihán), گرو girau.—(*Thing pledged*) رهينه rahínah, تنخواه tankháh, گرو girau, متاع matá', مال mál, خوامته khástah.—(*At chess*) بيذق baizaq, پياده piyádah.

Pawn, *verb*, رهن گذاردن rahn guzárdan, گرو گذاشتن girau guzáshtan, امانت گذاشتن imánat guzáshtan, مرهون نمودن marhún nimúdan.

Pawnbroker, *subs.* رهنگير rahn-gír, گرو گير girau-gír, راهن ráhin, مرتهن murtahin, مسترهن mustarhin.

Pawnbroking, *subs.* رهن گيري rahn-gírí, گرو گيري girau-gírí, ارتهان irtihán, استرهان istirhán.

Pawner, *subs.* مرتهن murtahin, رهن گذار rahn-guzár, گرو گذار girau-guzár.

Pay, *subs.* (*Wages*) مواجب mavájib, اجرت ujrat, اجر ajr, وظيفه vazífah, علوفه 'alúfah, مزد muzd, طلب talab. —(*Fare, hire*) كرايه kiráyah, كرا kirá, جيره jírah, اجرت ujrat, غله ghallah.—(*Monthly*) مشاهره mushá-harah, ماهيانه máhíyánah.—(*Yearly*) ساليانه sálí-yánah.—(*Daily*) يوميه yaumíyah, روزانه rúzánah, روزي rúzí.—(*Half-pay*) مواجب نيمه mavájib-i-nímah.—(*Extra pay*) مواجب علاوه mavájib-i-'alávah.—(*Full pay*) طلب برابر talab-i-barábar.—(*Advance of pay*) سلم silm, پيشگي píshagí, سلف salaf.

Pay, *verb trans.* كار سازي كردن kár-sází kardan, ادا كردن adá kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), مفروغ كردن mafrúgh kardan, توفيه كردن taufiyah kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan, حق دادن haqq dádan, مجازات كردن mujázát kardan, مكافات نمودن mukáfát nimúdan, از عهده بر آمدن az-'uhdah bar-ámadan.—*intrans.* پاداش نمودن pádásh nimúdan, مزا دهي sizá-dihí kardan, فرو افتادن furú uftádan, كفائت كردن kafáät kardan, اكتفا كردن iktifá kardan.—(*Tax*) قير ماليدن qír málídan, زفت زدن zift zadan, اندودن andúdan.—(*To pay out, as a rope*) گشادن gushádan, وا پيچيدن vá-píchídan.—(*This plan does not pay*) اين تدبير اكتفا نمي كند ín-tadbír iktifá na-mí-kunad. —(*Who pays the piper?*) مرد كار كيست mard-i-kár-kí 'st, كه از عهده بر مي آيد kih az-'uhdah bar mí-áyad.—(*Nunky pays for all*) بار همه‌را فلاني بر ميدارد bár-i-hamah-rá fulání bar mí-dárad.

Payable, *adj.* ادا شدني adá-shudaní, واجب الادا váji-bu 'l-adá, در عهده dar-'uhdah, ايفا كردني ífá-kardaní, حق haqq, دادني dádaní.

Pay-day, *subs.* روز ادا rúz-i-adá, روز حق دهي rúz-i-haqq-dihí, موعد mau'id, روز حساب rúz-i-hisáb, روز بده صاف كني rúz-i-bidih-sáf-kuní.

Payee, *subs.* موٴدي اليه müaddá-ilaihi, موفي muvaffá, حق دار haqq-dár, حق ستان haqq-sitán.

Payer, *subs.* ادا كننده adá-kunandah, حق دهنده haqq-dihandah, موفي muvaffí, مجازي mujází, زر شمار zar-shimár.

Paying, *subs.* ادا adá, تأديه tädiyah, توفيه taufiyah, حق دهي haqq-dihí.—(*Nautical term*) قير مالي qír-málí, زفت زني zift-zaní, اندود andúd, اندايش andá-yish.

Paymaster, *subs.* خزانچي khizán-chí, خزانه دار khizánah-dár, بخشي bakhshí, ناظر názir, وجه ادا كن vajh-adá-kun.

Payment, *subs.* ادا adá, تأديه tädiyah, تأدي ta,addí, توفيه taufiyah.

Pay-office, *subs.* دار الحساب dáru 'l-hisáb, حساب خانه hisáb-khánah, محل ادا mahall-i-adá, تأديت گاه tädiyat-gáh.

Pea (*Pisum sativum*), *subs.* كرسنه karsannah, كسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله موشي báqilah-múshí, ماشك máshik, خرو khurú.—(*English pea*) نخود فرنگي nukhúd-i-farangí. — (*Chick-pea — Cicer arietinum*) نخود nukhúd, نخودچي nukhúdchí.—(*Small field-pea —Pisum arvense*) گرگرو girgirú.—(*Green pea*) ماش másh.—(*Split-peas*) دال dál.—(*They are as like as two peas*) دو نصف سيبي شده اند dú-nisf-i-síbí-shudah and (*lit.* They are two halves of an apple).

Peace, *subs.* آشتي áshtí, صلح sulh, امان amán, رفاه rafáh, صلاح saláh, مصالحت musálahat, سازگاري sázi-gárí.—(*Rest*) آرام árám, آسودگي ásúdagí, آسايش ásáyish, راحت ráhat, رفاه rafáh, رفاهيت rafáhíyat. --(*Peace of God*) سلام الله salámu 'llah, امان الله amánu 'llah.—(*General peace*) مصالحه عموميه musálahah-i-'umúmíyah, سلم عمومي silm-i-'umúmí.—(*The conclusion of peace*) انعقاد صلح in'iqád-i-sulh.—(*Peace-footing*) حال صلح hál-i-sulh. — (*To make peace*) عقد مصالحه نمودن 'aqd-i-musálahah nimúdan, صلح كردن sulh kardan, آشتي كردن áshtí kardan.—(*To make overtures for peace*) در صدد مصالحه بر آمدن dar-sadad-i-musálahah bar-ámadan, تكليف مصالحه كردن taklíf-i-musálahah kardan, القا سلم نمودن ilqá-i-silm nimúdan.—(*To keep the peace*) آرام بودن árám búdan, سكوت ورزيدن sukút varzídan, حفظ امنيت كردن hifz-i-amníyat kardan, امن داشتن aman dáshtan.—(*I have no peace night or day*) نه روز آرام دارم و نه شب خواب nah rúz árám dáram va nah shab kháb.—(*He got peace of mind*) دل بجا آمد dil bi-já ámad.—(*They leave me no peace*) امانم نميدهند amán-am namí-dihand.—*excl.* خاموش khámúsh, آرام árám, هش hushsh.

Peace-footing, *subs.* حال صلح hál-i-sulh.

Peaceable, *adj.* سليم salím, صلح جو sulh-jú, سلم آميز silm-ámíz, صلح آميز sulh-ámíz, آرمنده ármandah, مسلم muslim, مسالم musálim.—(*A peaceable disposition*) مزاج ملائم mizáj-i-muláïm, طبع سليم tab'-i-salím.—(*A peaceable adjustment of difficulties*) اصلاح ذات بين isláh-i-zát-i-bain, تسويه سلم آميز مشاكل tasviyah-i-silm-ámíz-i-mushákil.

Peaceableness, *subs.* سلام salám, سلامت salámat, سلم آميزي silm-ámízí, آرام árám, راحت ráhat, اطمئنان itmïnán, رفاهيت rafáhíyat, امنيت amaníyat.

Peaceably, *adv.* بمصالحه bi-musálahah, صلحاً sulhan, از روي آشتي az-rúy-i-áshtí, مسلمانه muslimánah, سليمانه salímánah, بطرز آرام bi-tarz-i-árám, بطور مسالمت bi-taur-i-musálamat.—(*Quietly*) آسوده ásúdah, از روي سكون az-rúy-i-sukún, بطور پختگي bi-taur-i-pukhtagí.

Peaceful, *adj.* سليم salím, صلح جو sulh-jú, سلم آميز silm-ámíz, صلح آميز sulh-ámíz, آرمنده ármandah, مسلم muslim, مسالم musálim.

Peacefully, *adv.* مسلمانه muslimánah, مسالمانه musálimánah, بطور صلح bi-taur-i-sulh, بطرز آرام bi-tarz-i-árám.

Peacefulness, *subs.* آرام árám, راحت ráhat, آسودگي ásúdagí, سلم silm, صلح sulh, اطمئنان itmïnán, سكون sukún.

Peace-maker, *subs.* مصلح muslih, صلح انديش sulh-andísh, آشتي ده áshtí-dih, اصلاح كار isláh-kár, مسالم musálim.

Peace-offering, *subs.* هديه سلميه hadíyah-i-silmíyah, ضحيه سلامتي zahíyah-i-salám, قرباني سلامتي qurbání-i-salámatí, پيشكش صلح píshkash-i-sulh.

Peace-officer, *subs.* مأمور امور سلميه mämúr-i-amúr-i-silmíyah, حافظ امنيت háfiz-i-amaníyat, محتسب muhtasib, رئيس السلام räísu 's-salám.

Peach, *subs.* شفتالو shaftálú.—(*Woolly peach*) هلو hullú, حولو húlú, خوخ khúkh.—(*Peach-tree—Amygdalus persica*) درخت شفتالو dirakht-i-shaftálú, درخت هلو dirakht-i-hullú.

Peach, *verb,* اطلاع دادن ittilá' dádan, خبر دادن khabar dádan, چقلي كردن chuqulí kardan.

Pea-chick, *subs.* جوجه طاؤس jújah-i-táüs, فرخ طاؤس farkh-i-táüs, بچه طاؤس táüs-i-bachchah.

Peach-colour, *subs.* رنگ گل شفتالو rang-i-gul-i-shaftálú, رنگ گل هلو rang-i-gul-i-hullú.

Peach-coloured, *adj.* شفتالو رنگ shaftálú-rang, گل شفتالو رنگ gul-i-shaftálú-rang, هلو رنگ hullú-rang.

Peacock, *subs.* طاؤس táüs (*pl.* اطواس atvás *and* طواويس tavávís), طاؤس نر táüs-i-nar.

Pea-hen, *subs.* طاؤس ماده táüs-i-mádah.

Pea-jacket, *subs.* كپنك kapanak, نمد دوش namad-i-dúsh, لباده labbádah.

Peak, *subs.* (*Of a mountain, &c.*) سر sar, قله qullah, راٴس räs, سر كوب sar-kúb, نوك nauk, بلندي bulandí, تيغ tígh.—(*Point*) سر sar, نوك nauk, كنگره kangurah.—(*Of a cap*) نوك nauk, تك tuk, تيزه tízah.

Peaked, *adj.* سر تيز sar-tíz, نوك دار nauk-dár, تيزه دار tízah-dár.

Peakish, *adj.* نحيف nihíf, نزار nizár, لاغر lághir, غث ghass.

Peal, *subs.* صدائي مسلسل sidá,í-i-musalsal, غرش gharrash.—(*Peal of bells*) جرنگاجرنگ جرس jirang-á-jirang-i-jaras, درا دنگادنگ ding-á-ding-i-dará.—(*Peal of thunder*) غرش تندر gharrash-i-tundar, قورتوراق رعد qúrtúráq-i-ra'd.

Peal, *verb trans.* (*Bells*) بغوغا در آوردن bi-ghaughá dar-ávardan, بصدا در آوردن bi-sidá dar-ávardan, غوغا كنان حمله بردن ghaughá-kunán hamlah burdan, با صدا بر تاختن bá-sidá bar-tákhtan, اشتهار دادن ishtihár dádan.—(*Thunder*) غرانيدن ghurránídan, صدائي مسلسل دادن sidá,í-i-musalsal dádan.—*intrans.* (*Bells*) جرنگاجرنگ كردن jirang-á-jirang kardan, دنگادنگ نمودن ding-á-ding nimúdan.—(*Thunder*) غريدن ghurrídan, غوغا كردن ghaughá kardan.

Pealing, *subs.* (*Bells*) جرنگاجرنگ نمائي jirang-á-jirang-nimá,í, دنگانگ كني ding-á-ding-kuní.—(*Thunder*) غرش زني ghurrish-zaní, غوغا كني ghaughá-kuní.

Pean, *subs.* رجز rajaz, ظفر نامه zafar-námah, سرود فتح surúd-i-fat,h, مديح madíh, مدحت madahat.

Peanism, *subs.* گلبانگ شادي gulbáng-i-shádí, صوت فرح saut-i-farah, خروش فتح khurúsh-i-fat,h, جنگ jang, ظفر نامه zafar-námah, رجز rajaz.

Pea-nut, *subs.* فندق زير زميني finduq-i-zír-i-zamíní, جوز الارض jauzu 'l-arz.

Pear (*Fruit of the Pyrus communis tree*), *subs.* گلابي gulábí, امرود amrúd, گرد gird, عباسي 'abbásí, كدومل kadúmal, آب دندان áb-i-dandán.

Pearl, *subs.* مرواريد marvárid, گوهر gauhar, لؤلؤ lülü (*pl.* لآلي läälí,), در durr (*pl.* درر durar), جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), جواهرات javáhirát.—(*Small pearls*) بسد basad.—(*Royal pearl*) لؤلؤي شاهوار lülüí-i-sháh-vár, لؤلؤي مكنون durr-i-maknún, لؤلؤي لالا lülüí-i-lálá, در شهوار durr-i-shah-vár, شهدانه shahdánah, گوشواره gúshvárah.—(*False pearls*) خر مهره khar-muhrah, مرواريد عملي marvárid-i-'amalí.—(*Poetically*) قطره qatrah, چكه chakkah.—(*In eye*) دانه dánah, آب سفيد áb-i-safíd, گل gul.—(*Beloved*) محبوب mahbúb, عزيز 'azíz.

Pearl, *verb trans.* مرواريد نشان كردن marvárid-nishán kardan, لؤلؤ افشان نمودن lülü-afshán nimúdan, در لصب كردن durr nasb kardan, مرصع ساختن murassa' sákhtan, مجوهر نمودن mujauhar nimúdan.—*intrans.* مرواريد وار شدن marvárid-vár shudan, لؤلؤ وش گشتن lülü-vash gashtan, مانند در بودن mánand-i-durr búdan.

Pearl-ash, *subs.* شخار مكلس shakhár-i-mukallas, قلیائي مصفي qalyá,í-i-musaffá, خاكستر مروارید khákistar-i-marvárid.

Pearled, *adj.* مرواريد نشان marvárid-nishán, لؤلؤ افشان lülü-afshán, مجوهر mujauhar, مرصع murassa'.

Pearl-eyed, *adj.* چشم گل دار chashm-i-gul-dár, چشم دانه دار chashm-i-dánah-dár.

Pearl-fish, *subs.* ماهي مرواريد máhí-i-marvárid.

Pearl-oyster (*Avicula meleagrina*), *subs.* كرم مرواريد kirm-i-marvárid, گوش ماهي مرواريد gúsh-máhí-i-marvárid, صدف مرواريد sadaf-i-marvárid, استرديائي مرواريد istiridiyá,í-i-marvárid.

Pearl-white (*Sub-nitrate of bismuth*), *subs.* گردك سفيد girdak-i-safíd, سفيداج safídáj.

Pearly, *adj.* مرواريد دار marvárid-dár, مرواريد وار marvárid-vár, لؤلؤ وش lülü-vash, براق barráq.—(*Clear*) تاب دار táb-dár, آب دار áb-dár, شفاف shaffáf.

Pear-tree (*Pyrus communis*), *subs.* درخت گلابي dirakht-i-gulábí, درخت امرود dirakht-i-amrúd, امرود بن amrúd-bun, درخت انجاص dirakht-i-anjás, درخت كدومل dirakht-i-kadúmal.

Peasant, *subs.* روستائي rústá,í, دهقان dihqán, زارع zári', زراعت كار zará'at-kár, رعيت ra'íyat, دهاتي dihátí, فلاح falláh, برزيگر barzí-gar.—*adj.* صحراي sahráí, چوباني chúbání.

Peasantry, *subs.* رعايا ra'áyá, حضرات زارع hazarát-i-zári', زارعين zári'ín, فلاحين falláhín, فلاليح falálíh, دهقانان dihqánán, دهاتين dihátín.

Peas-cod, *subs.* پيله pílah, پوست نخود púst-i-nukhúd, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), عصف 'asf.

Pease (*Seeds of the Pisum sativum*), *subs.* حبوبات hubúbát, دانجات dánaját, ماشك máshik, خرو khurú.

Pea-shooter, *subs.* تفك tufak, پفك pufak.

Peat, *subs.* خاشاك kháshák, مور múr, علف ريشه 'alaf-i-ríshah, قش qashsh, حشيش خشك hashísh-i-khushk, چمن chaman, مرخ marakh, آتشزنه átish-zanah.

Peat-moss, *subs.* چمن زار chaman-zár, مور زار múrzár, علف دان 'alaf-dán, قش زار qashsh-zár, مرخ زار marakh-zár.

Pebble, *subs.* ريگ ríg, حصي hasá, سنگ ريزه sang-i-rízah.—(*Optical*) سنگ شفاف sang-i-shaffáf, در نما durr-nimá, سنگ سفيد sang-i-safíd, سنگ بلورين sang-i-ballúrín, سنگ آتش sang-i-átish.

Pebbly, *adj.* پر ريگ pur-ríg, سنگريز دار sang-ríz-dár, پر حصا pur-hasá.

Peccability, *subs.* گناهكاري gunáh-kárí, جرم پيشگي jurm-píshagí, ذنب كاري zamb-kárí, اثيميت asímíyat, تخطي takhattí.

Peccable, *adj.* گناهكار gunáh-kár, مجرم mujrim,

مذنب muznib, خطا کار khatá-kár, اثیم asím, مائل خطا máïl-bi-khatá, گناه دوست gunáh-dúst.

Peccadillo, *subs.* عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), خطا khatá, قصور qusúr, غلط ghalat, گناه gunáh, سهو sahv, ذنب zamb (*pl.* ذنوب zunúb), ضل zall, تقصیر taqsír, زلت zallat, نقص nuqs, عثرت 'asrat, لغزش laghzish.

Peccant, *adj.* تقصیر وار taqsír-vár, مجرم mujrim, ملزم mulzam, گناه کار gunáh-kár, خاطی khátí.

Peccary, *subs.* خوک khúg, گراز guráz.

Peck, *subs.* (*Measure*) پك pak (European).—(*With beak*) چنگ ching, نوك nauk, نقره naqrah.

Peck, *verb,* چنگ زدن ching zadan, نوك زدن nauk zadan, منقار زدن minqár zadan, سوراخ کردن súrákh kardan.

Pecker, *subs.* منقار زننده minqár-zanandah, سوراخ کننده súrákh-kunandah, نقار naqqár.

Pecten, *subs.* (*In eye*) پرده pardah, غطا ghitá, پوشش púshish, پلك pilk.—(*Clam*) زنی zanní.

Pectinal, *subs.* ماهی máhí, سمك samak (*pl.* سماك simák), شانه ماهی shánah-i-máhí.—*adj.* شانه وار shánah-vár, شانه وش shánah-vash, مشط سان masht-sán.

Pectinate, *adj.* شبیه بدندان شانه shabíh-bi-dandán-i-shánah, شانه مانند shánah-mánand, مشط سان masht-sán.

Pectoral, *subs.* (*Breast-plate*) لوحه سینه lauhah-i-sínah, تخته سینه takhtah-i-sínah, سینه بند sínah-band, صدریه sadríyah.—(*Medicine*) دوائی سینه davá'i-i-sínah, درمان صدر darmán-i-sadr.—*adj.* صدری sadrí, سینهٔ sínahï, سینگی sínagí.

Pectoriloquy, *subs.* (*Medical term*) تکلم صدری takallum-i-sadrí, صوت صدری saut-i-sadrí.

Peculate, *verb,* دزدی کردن duzdí kardan, سرقت کردن sirqat kardan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, خیانت کردن khiyánat kardan, غدر نمودن ghadr nimúdan, امانت خوردن imánat khurdan.

Peculation, *subs.* دزدی duzdí, تصرف tasarruf, سرقت sirqat, خیانت khiyánat, ختر khatr, غدر ghadr, امانت خوری imánat-khurí.

Peculator, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, خائن kháïn, ختار khattár, غدار ghaddár.

Peculiar, *subs.* مال خاص mál-i-kháss, ملك خاص milk-i-kháss, خالصه kháliṣah.—*adj.* غریب gharíb, بدیهی badíhí, عجیب 'ajíb.—(*Peculiar to*) مخصوص makh-súṣ, مختص mukhtass, منحصر munhasir, شخصی shakhsí, خاص kháss.

Peculiarity, *subs.* اختصاص ikhtisás, خاصیت kháṣṣí-yat, مخصوصیت makhsúṣíyat, خالصگی kháliṣagí.

Peculiarize, *verb,* مخصوص کردن makhsúṣ kardan, مختص ساختن mukhtass sákhtan, خاص گردانیدن kháṣṣ gardánídan, مخلص نمودن makhlas nimúdan, اختصاص دادن ikhtisás dádan, تخصیص کردن takhṣís kardan.—(*Appropriate*) مال خود کردن mál-i-khud-kardan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, بخود کشیدن bi-khud kashídan.

Peculiarly, *adv.* خصوصاً khuṣúṣan, بخصوص bi-khuṣúṣ, علی الخصوص 'ala 'l-khuṣúṣ, مختصاً mukhtassan, بطور خاص bi-taur-i-kháss.

Pecuniary, *adj.* پولی púlí, مالی málí, نقدی naqdí, عرضی 'arzí, جیفه دنیای jífah-i-dunyáí.

Pedagogism, *subs.* مکتب داری maktab-dárí, کودك پروری kúdak-parvarí, بچه درس دهی bachchah-dars-dihí, صبیان آموزی sibyán-ámúzí, تعلیم اطفال ta'lím-i-atfál.

Pedagogue, *subs.* ملا مکتبی mullá-i-maktabí, معلم mu'allim, کودك پرور kúdak-parvar, بچه درس ده bach-chah-dars-dih, صبیان آموز sibyán-ámúz, معلم اطفال mu'allim-i-atfál.

Pedagogue, *verb,* کودك پروردن kúdak parvardan. بچه درس دادن bachchah-dars dádan, صبیان آموختن sib-yán ámúkhtan, تعلیم اطفال دادن atfál-ta'lím dádan, ملا مکتبی وار نصیحت کردن mullá-i-maktabí-vár nasí-hat kardan.

Pedal, *subs.* (*Of an organ*) لوله بزرگ ارغنون lúlah-i-buzurg-i-arghanún, انبوبه بزرگ ambúbah-i-buzurg, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), پایه páyah, اس uss.—(*Of a piano*) ضمیمه معدله zamímah-i-mu'addi-lah, معدله mu'addilah, پایه páyah.—*adj.* پائی pá'í, رجلی rijalí, قدمی qadamí.

Pedalium murex, *subs.* (*Medicinal plant*) خسك کلان khasak-i-kalán, خسك کبیر khasak-i-kabír.

Pedant, *adj.* علم فروش 'ilm-furúsh, عالم نما 'álim-nimá, مدعی دانش mudda'í-i-dánish, علامی 'allámí, متفضل mutafazzil, مغرور از علم maghrúr-az-'ilm, عالم خود پسند 'álim-i-khud-pasand.

Pedantic, *adj.* فضیلت فروش fazílat-furúsh, ملائی mulláí, ملایانی mullávání, متعلق بمدعی دانش muta'al-liq-bí-mudda'í-i-dánish, منسوب بجناب آقا mansúb-bi-janáb-i-áqá, آخوندی ákhundí.—(*To be pedantic*) اظهار فضیلت کردن izhár-i-fazílat kardan, فضیلت فروختن fazílat furúkhtan, فضیلت فروشی کردن fazílat-furúshí kardan, ملائی خرج دادن mullá'í kharj dádan, علم مدعی دانش بودن 'ilm-furúshí kardan, فروشی کردن mudda'í-i-dánish búdan, خودرا عالم قلم دادن khud-rá 'álim-i-qalam dádan, آخوند بازی کردن ákhund-bází kardan.

Pedantically, *adv.* ملایانه mullávánah, فضیلت فروشانه fazílat-furúshánah, متفضلانه mutafazzilánah, بطور علم

فروشي bi-taur-i-'ilm-furúshí, با ادعاي دانش bá-iddi'á,í-i-dánish, آخوندانه ákhundánah.

Pedantize, *verb*, ملا بازي در آوردن mullá-bází dar-ávardan, اظهار تسلط بر اطفال نمودن izhár-i-tasallut bar-atfál nimúdan, تكلم نمودن عالمانه 'álimánah takallum nimúdan.

Pedantry, *subs.* فضيلت فروشي fazílat-furúshí, ملا بازي mullá-bází, آخوند بازي ákhund-bází, اظهار فضيلت izhár-i-fazílat, ادعائي علم iddi'á,í-i-'ilm, علاميت 'allámíyat, غرور علم ghurúr-i-'ilm.

Peddle, *verb trans.* پيله ورانه فروختن pílah-varánah furúkhtan, معامله نمودن mu'ámalah nimúdan, بيع و شرك كردن bai'-va-shirá kardan, سودا نمودن saudá nimúdan.—*intrans.* پيله وري كردن pílah-varí kardan, سوداگري نمودن saudá-garí nimúdan, داد و ستد كردن dád-u-sitad kardan, خرده فروشي نمودن khurdah-furúshí nimúdan.—(*Metaphorically*) مشغول جزئيات مته بكون خشخاش بردن mashghúl-i-juz,íyát burdan, mattah bi-khún-i-khashkhásh guzáshtan گذاشتن.

Peddler, *subs.* خورده فروش khurdah-furúsh, پيله ور pílah-var, خراز kharráz, سودا گر sauda-gár, معامله گر mu'ámalah-gar.

Peddlery, *subs.* خورده فروشي khurdah-furúshí, خرازي kharrází, تنخواه پيله وري tankháh-i-pílah-varí, اسباب خرازي asbáb-i-kharrází.

Peddling, *subs.* پيله وري pílah-varí, خرده فروشي khurdah-furúshí, سودا گري saudá-garí, بيع و شرائي جزئي bai'-u-shirá,í-i-juz,í, داد و ستد dád-u-sitad.—(*Interfering*) مداخله mudákhalah, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf.—*adj.* جزئي juz,í, حقير haqír, غير قابل ghair-i-qábil, بيهوده bíhúdah, نا چيز ná-chíz.

Pedestal, *subs.* بن ستون bun-i-sitún, بنيان bunyán, پايه páyah, پاي páy, پا pá, اساس asás, مقر maqarr.—(*He puts himself on a pedestal of virtue*) خودرا در تقوي علم ميكند khud-rá dar-taqvá 'ilm mí-kunad.

Pedestrial, *adj.* اساسي asásí, بني buní, پائي páyí, رجلي rijalí.

Pedestrian, *subs.* راجل rájil (*pl.* رجال rajál), پياده piyádah, قاصد qásid, قدم زن qadam-zan, راه رو ráh-rau, مشا mashshá.—*adj.* با پا bá-pá, پياده piyádah, با قدم bá-qadam, مشيي mashíyí.

Pedestrianism, *subs.* پياده روي piyádah-raví, پيادگي piyádagí, مشق قدم mashq-i-qadam, راه روي ráh-raví, راجلي rájilí, مشائي mashshá,í, تمشي tamashshí.

Pedestrianize, *verb*, پياده رفتن piyádah raftan, پياده روي كردن piyádah-raví kardan, مشق قدم نمودن mashq-i-qadam nimúdan, راه رفتن ráh raftan, تمشي نمودن tamashshí nimúdan.

Pediculus capitis (*Louse*), *subs.* ٹپش sipish, قمل qaml.

Pediculus pubis (*Crap-louse*), *subs.* ٹپش زهار sipish-i-zahár.

Pedigree, *subs.* نسبنامه nasab-námah, سلسله silsilah, تناسل tanásul, نسل nasl, حسب و نسب hasab va nasab, اصل asal, انتساب intisáb, نژاد nizhád.—(*Document*) نژاد نامه nizhád-námah, شجره shajarah.—(*To trace a pedigree*) استنساب كردن istinsáb kardan.

Pediment, *subs.* (*Architectural term*) سر در sar-i-dar, پيش طاق písh-i-táq, ماهچه máhchah, بالا دري bálá-i-darí.

Pedobaptism, *subs.* غسل اطفال ghusl-i-atfál, بچه شوئي bachchah-shú,í, تعميد اطفال ta'míd-i-atfál, اصطباغ كودكان istibágh-i-kúdakán.

Pedobaptist, *subs.* معمد صبيان mu'ammid-i-sibyán, تعميد دهنده اطفال ta'míd-dihandah-i-atfál, بچه شو bachchah-shú, اصطباغ دهنده كودكان istibágh-dihandah-i-kúdakán.

Peduncle, *subs.* (*Stem*) ساقه sáqah.—(*Fruit*) ميوه mívah.

Peek, *verb*, از سوراخ نگريستن az-súrákh nigarístan, از جاي تنگ نگاه كردن az-jáy-i-tang nigáh kardan.

Peel, *subs.* قشر qishr, پوست púst, پوستگي pústagí, پيله pílah.—(*Shovel*) بيل bíl, پارو párú, مجرف majraf, مجرفه majrafah, مسحات mis,hát.

Peel, *verb trans.* پوست كندن *or* تراشيدن púst kandan *or* tiráshídan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan.—*intrans.* پوست وا دادن *or* انداختن púst vá-dádan *or* andákhtan, قشر وا دادن qishr vá-dádan, پوست ريختن púst ríkhtan.—(*Plunder*) چپاو كردن chapáú kardan, چاپيدن chápídan, غارت كردن ghárat kardan, يغما كردن yaghmá kardan, سلب گرفتن salab giriftan, تاراج نمودن táráj nimúdan, نهب كردن nahb kardan, چپاولي كردن chapávalí kardan (*vulg.*).

Peeled, *part.* پوست كنده púst-kandah, مقشر muqashshar, تراشيده tiráshídah, معرلي mu'arrá, مجرد mujarrad, مسلوخ maslúkh.—(*Plundered*) منهوب manhúb, غارت زده ghárat-zadah, چاپيده chápídah, تاراج كرده táráj-kardah.

Peeler, *subs.* پوست كننده púst-kanandah, مقشر muqashshir.—(*Plunderer*) غارت كننده ghárat-kunandah, يغماچي yaghmá-chí, چپاوي chapáví, غارتگر ghárat-gar, غارتي ghárati.

Peep, *subs.* (*Appearance*) نظر اول nazar-i-avval, پيدايش paidáyish, نمايش nimáyish, ظهور zuhúr, بروز burúz, بدو budúv, طلوع tulú'.—(*Look*) نظر nazar, نگرش nigarish, لحظ lahz, لمح lamh.—(*Cry of chickens*) جيك جيك jík-jík.—(*Peep-o'-day*) طلوع نهار tulú'-i-nahár.

Peep, *verb*, دزدانه نگريستن duzdánah nigarístan, از گوشه از سوراخ ديدن az-gúshah dídan, از سوراخ az-súrákh

dídan, از منفذ نگریستن az-manfaz nigarístan.—(*Appear*) طلوع کردن tulú' kardan, ظاهر شدن záhir shudan, پیدا گشتن paidá gashtan, بنظر آمدن bi-nazar ámadan.

Peep-hole, *subs.* منظر manzar, منظره manzarah, دید گاه díd-gáh, دید کش díd-kash, سوراخ súrákh, منفذ manfaz (*pl.* منافز manáfiz).

Peer, *subs.* نظیر nazír, مثل misl, هم تا عدیل ham-tá-i-'adíl, مانند mánand, کفو kafv, ند nidd, ندید nadíd, مساوي musáví, قرن qirn, یار yár, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb).—(*Lord*) سید sayyid, آقا áqá, بزرگ buzurg, شریف sharíf (*pl.* شرفا shurafá), نقیب naqíb, عزیز 'azíz, رئیس räís, سرور sarvar.

Peer, *verb,* (*Appear*) بنظر آمدن bi-nazar-ámadan, پیدا شدن paidá shudan, نمایان گشتن nimáyán gashtan, بروز کردن burúz kardan.—(*Look*) دزدانه نگریستن duz-dánah nigarístan, چپ نگاه کردن chap-nigáh kardan, زیر چشم دیدن zír-i-chashm dídan, بدقت نظر کردن bi-diqqat nazar kardan.

Peerage, *subs.* (*Dignity*) سیادت siyádat, آقائي áqá,í, بزرگي buzurgí, شرافت sharáfat, نقابت naqábat, رئاست riásat, سروري sarvarí.—(*Body of peers*) بزرگان buzurgán, آقایان áqáyán, شرفا shurafá, ملا malá, روٴسا rüsá, سروران sarvarán.

Peerer, *subs.* (*Chicken*) جوجه jújah, فرخ farakh, بچه مرغ bachchah-murgh.—(*Eye*) چشم chashm, دیده dídah, بصر basar (*pl.* ابصار absár), عین 'ain, نظر nazar.

Peeress, *subs.* سیده sayyidah, ست sitt, خاتون khátún, خانم khánam, بي‌بي bíbí, بانو bánú, علیا حضرت 'ulyá-hazrat.

Peerless, *adj.* بي نظیر bí-nazír, لا ثاني lá-sání, بي مثل bí-misl, بي عدیل bí-'adíl, بلا کفو bilá-kufv, بي همتا bí-ham-tá, بي ندید bí-nadíd, بي قرین bí-qarín.

Peerlessly, *adv.* بي مثلانه bí-mislánah, بي همتایانه bí-ham-táyánah, بطور بي نظیري bi-taur-i-bí-nazírí, بلا شبیهانه bilá-shabíhánah.

Peerlessness, *subs.* بي مثلي bí-mislí, بي همتائي bí-ham-tá,í, بي عدیلي bí-'adílí, نا مساواتي ná-musávátí, بي کفوي bí-kufví, بي نظیري bí-nazírí.

Peevish, *adj.* تند مزاج tund-mizáj, کجخلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, زعلان za'lán, زود رنج zúd-ranj, بد طبع bad-tab', بد خو bad-khú, الول ulúl, ستیز کار sitíz-kár, عنید 'aníd.

Peevishly, *adv.* تند مزاجانه tund-mizájánah, بطور کجخلقي bi-taur-i-kaj-khulqí, از راه زعلاني az-ráh-i-za'lání, بطور بد طبعي bi-taur-i-bad-tab'í, بد خویانه bad-khúyánah, الول وار ulúl-vár, از روي ستیز az-rúy-i-sitíz, عنیدانه 'anídánah.

Peevishness, *subs.* افسردگي afsurdagí, تندي مزاج tundí-i-mizáj, کج خلقي kaj-khulqí, زعلاني za'lání, زود رنجي zúd-ranjí, بد طبعي bad-tab'í, بد خوئي bad-khú,í, الولگري ulúl-garí, ستیزه sitízah, تعند ta'an-nud.

Peg, *subs.* میخ míkh, مسمار mismár, پرچین parchín, سیخ síkh, وتد vatad (*pl.* اوتاد autád), کلید kilíd.

Peg, *verb,* میخ زدن *or* کردن míkh zadan *or* kardan, با میخ مستحکم نمودن bá-míkh mustahkam nimúdan, با مسمار مضبوط ساختن bá-mismár mazbút sákhtan.—(*To peg along*—1. *Walk*) راه رفتن ráh raftan.—(2. *Proceed in one's business*) بکار خود مشغول بودن bi-kár-i-khud mashghúl búdan.

Peganum harmala (*Assyrian wild rue plant*), *subs.* اسپند aspand, حرمل hurmal, سداب کوهي sudáb-i-kúhí.

Pegasus, *subs.* ذو الجناح zu 'l-janáh, براق barráq, اسب بالدار asb-i-bál-dár.

Pegged, *part. and adj.* میخ دوز míkh-dúz, میخ کوب míkh-kúb, مسمر masammar, کوبیده kúbídah, مستحکم mustahkam, مضبوط mazbút.

Pelagian, *subs.* پلاجیوسي palajíyúsí (European), پیرو پلاجیوس pairau-i-palájíyús (European). — *adj.* پلاجیوسي palájíyúsí (European).

Pelagic, *adj.* بحري bahrí, عمقي 'umuqí, وسط دریاي vasat-i-daryáí, ژرفي zharfí.

Pelargonium (*Geranium*), *subs.* برگ عطر barg-i-'itr.

Pelecanus carbo (*The large cormorant*), *subs.* قاش qásh, ماهي خوار máhí-khár, قوق qauq.

Pelecanus onocrotalus (*European pelican*), *subs.* رخم rakham, مرغ سقا murgh-i-saqqá, سریخه saríkhah, حواصل havásil.

Pelf, *subs.* زر zar, پول púl, نقد naqd, مایه máyah, تنخواه tankháh, وجه vajh, مال mál, خواسته khástah. چیز chíz, دولت daulat, عرض 'arz, مال حرام mál-i-harám.

Pelisse, *subs.* بورمه búrmah, کاتبي kátibí, کرك kark, خرقه khirqah (*pl.* خرق khiraq), پوستین pústín. جبه jabbah, وشاق vasháq, وشق vashaq.

Pell, *subs.* پوست púst, جلد jild, چرم chirm.—(*Legal term*) رق raqq (*pl.* رقوق ruqúq), طومار túmár (*pl.* طوامیر tavámír), دفتر daftar.

Pellet, *subs.* گلوله gulúlah, غلوله ghulúlah, گله gullah. —(*Pellet-bow*) کمان گردها kamán-i-gardahá, گلوله کمان gulúlah-kamán, کمان گلوله اندازي kamán-i-gulú-lah-andází.

Pellicle, *subs.* پرده pardah, غشا ghishá, پوست نازك púst-i-názuk, گل gul.

Pellicularis angina, *subs.* (*Medical term*) ورم غشا مخاطي با غشا کاذب varam-i-ghishá-i-mukhátí-bá-ghishá-i-kázib.

Pellitory-root (*Pyrethrum root*), *subs.* عاقرقرحا 'áqar-

qarhá, عقرقرحا ‘aqarqarhá, عود القرح ‘aud ’l-qarah, اکلگرا akalgará.

Pell-mell, *adv.* بهم آمیخته bi-ham-ámíkhtah, هرج مرج harj-marj, قاتي بهمديگر qátí-bi-ham-dígar, بي ترتيب bí-tartíb, مشوشانه mushavvashánah, درهم برهم dar-ham-bar-ham.

Pellucid, *adj.* صاف sáf, روشن raushan, لطيف latíf, بلورين bulúrín, ته نما tah-nimá.—(*Transparent*) شفاف shaffáf.

Pellucidness, *subs.* صفا safá, روشنائي raushaná,í, لطافت latáfat, عدم كثافت ‘adam-i-kasáfat, ته نمائي tah-nimá,í.—(*Transparency*) شفافي shaffáfí.

Pelt, *subs.* پوست مودار púst-i-mú-dár, پوست púst, جلد jild, كرك kurk.—(*Blow*) صدمه sadamah, ضرب zarb, آسيب ásíb, لطمه latmah.

Pelt, *verb*, زدن zadan (*rt.* زن zan), با سنگ زدن bá-sang zadan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan, لت كاري كردن lut-kárí kardan, قذف نمودن qazf nimúdan, رمي كردن ramí kardan, رجم نمودن rajm nimúdan.—(*The rain pelted down*) باران شرق شرق فرود آمد bárán-shiraq-shiraq furúd ámad.

Pelt-monger, *subs.* پوست فروش púst-furúsh, جلد فروش jild-furúsh, فروه فروش farvah-furúsh.

Peltry, *subs.* جلود حيوانات julúd-i-haivánát, پوست púst, فروه farvah.

Pelvic, *adj.* تهيگاهي tuhí-gáhí, زير شكمي zír-i-shikamí, زير دلي zír-i-dilí, لگني liganí.

Pelvis, *subs.* (*Lower part of the abdomen*) ته شكم tah-i-shikam, پائين شكم pá,ín-i-shikam, لگن ligan.—(*Pelvis bones*) قاليچه qálíchah, غاليچه ghálíchah.—(*Outlet of pelvis*) تنگي تحتاني لگن tangí-i-tahtání-i-ligan.—(*Inlet of pelvis*) تنگي فوقاني لگن tangí-i-fauqání-i-ligan.

Pemphigus, *subs.* نفاط nifát.

Pen, *subs.* قلم qalam (*pl.* اقلام aqlám), خامه khámah, كلك kilk, قصب qasab.—(*Steel pen*) قلم پولاد qalam-i-púlád, قلم آهن qalam-i-áhan.—(*Quill pen*) پر par, شه پر shah-par, قلم پر qalam-i-par.—(*Nib of a pen*) نوك قلم nauk-i-qalam.—(*Piece of bone on which pens are nibbed*) قطزن qat-zan, قطعزن qat‘-zan, قدزن qad-zan, مقطع maqta‘.—(*To cut a pen*) قلم ساختن *or* qalam sákhtan *or* tiráshídan. — (*Pen for cattle*) آغل ághil, آگل ágil, آغل ághul, گوسفند دان gúsfand-dán, گاودان gáv-dán, سول súl, حظيره hazírah.

Pen, *verb*, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), نگاشتن nigáshtan, قلم زن كردن qalam-zan kardan.—(*Coop*) در قفس كردن dar qafas kardan, بند نمودن band nimúdan, آغل كردن ághul kardan, جا كردن já kardan, در حصار راندن dar hissár rándan.

Penal, *adj.* عقوبتي ‘uqúbatí, سزاي sizáí, جزاي jazáí, مكافاتي mukáfátí, مجازاتي mujázátí, تنبيهي tambíhí, تاديبي tádíbí, نكالي nakálí, عقابي ‘iqábí, عذابي ‘azábí.

Penalty, *subs.* جريمه jarímah, جريمانه jarímánah, مصادره musádarah, كفارت kafárat.—(*Punishment*) سزا sizá, سياست siyásat, عقوبت ‘uqúbat, تاديب tádíb, عقاب ‘iqáb, نكال nakál, سر زنش sar-zanish, تنبيه tambíh, جزا jazá, مكافات mukáfát, مجازات mujázát, عذاب a‘záb.—(*He paid the penalty of his folly*) بسزائي حماقت خود رسيد bi-sizá,í-i-himáqat-i-khud rasíd.

Penance, *subs.* حد كفاره hadd-i-kaffárah, جزائي شر jazá,í-i-sharr, تكفير گناه takfír-i-gunáh, مكافات mukáfát, مجازات mujázát, سزا sizá, عقوبت ‘uqúbat, نسق nasaq, جرمانه jarmánah, عزامت ‘azámat, تاوان táván.

Penates, *subs.* اصنام خانگي asnám-i-khánagí, الهه اهليه iláhah-i-ahlíyah, اوثان مخصوصه ausán-i-makhsúsah.

Pen-case, *subs.* قلمدان qalam-dán, آمه ámah.

Pence, *subs.* دنانير danánír, دراهم daráham, فلوس fulús, سياه siyáh, پول púl, شاهي sháhí.

Penchant, *subs.* ميل mail, دماغ dimágh, شوق shauq, رغبت raghbat, ارادت irádat, علاقه ‘alíqah, تمايل tamáyul.

Pencil, *subs.* (*Leaden*) قلم سرمه qalam-i-surmah, قلم سرب qalam-i-surb, قلم مداد qalam-midád, مداد midád.—(*Of hair*) قلم مو qalam-i-mú.—(*Brush*) منقشه manqashah, نقش naqsh, نقاشي naqqáshí, شعاع sha‘á‘.

Pencil, *verb*, با قلم مداد نوشتن bá-qalam-midád nivishtan, مداد نويسي كردن midád-nivísí kardan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), تحرير نمودن tahrír nimúdan, قلمزد كردن qalam-zad kardan.—(*Draw*) نقش كردن naqsh kardan, تصوير كشيدن tasvír kashídan, صورت بندي كردن súrat-bandí kardan, نگارش نمودن nigárish nimúdan.

Pencilling, *subs.* نقش naqsh, نقاشي naqqáshí, تصوير tasvír, صورت بندي súrat-bandí, نگارش nigárish, مداد نويسي midád-nivísí, قلم زني qalam-zaní.

Pendant, *subs.* آويزه ávízah, معلقه mu‘allaqah, معلاق mi‘láq (*pl.* معاليق mi‘álíq). — (*Ear-ring*) گوشواره gúshvárah, آويزه ávízah, حلق halaq, قرط qurt.—(*Flag*) علم ‘alam, بيرق bairaq, پر چم pur-cham.

Pendence, *subs.* (*Slope*) سرازيري sar-á-zírí, سراشيبي sar-á-shíbí, انحدار inhidár, انحطاط inhitát. — (*Inclination*) ميل mail, رغبت raghbat, شوق shauq, دماغ dimágh.

Pendency, *subs.* تعليق ta‘líq, معلقي mu‘allaqí, آويختگي ávíkhtagí.—(*Indecision*) ترديد tardíd, تذبذب tazabzub.

Pendent, *adj.* آويزان ávízán, آويخته ávíkhtah, معلق mu‘allaq, بردار bardár, بر پا bar-pá, ايستاده ístádah, بر كشيده bar-kashídah, آونگان ávangán.

Pendente lite, (*Legal adverbial expression*) در دار dar-asná,í-i-muráfa'ah, فيما بين مذاكره fí-má-bain-i-muzákarah, در بين تحاكم dar-bain-i-taháakum.

Pending, *adj.* (*Hanging*) معلق mu'allaq.—(*During*) مادام mádám, بين bain, تا tá.—(*Undecided*) نا مقطوع ná-maqtú', نا گذشته ná-guzashtah, بي انفضال bí-infizál, معوق mu'avvaq, مؤجل müajjal.

Pendulous, *adj.* آويزان ávízán, معلق mu'allaq, آويخته ávíkhtah, آونگان ávangán.

Pendulousness, *subs.* آويزاني ávízání, آويختگي ávíkhtagí, معلقي mu'allaqí, آونگاني ávangání.

Pendulum, *subs.* لنگر ساعت langar-i-sá'at, لنگر langar, آويزه ávízah, معلقه mu'allaqah.

Penetrability, *subs.* نفوذ پذيري nufúz-pazírí, سرايت يابي siráyat-yábí, راه دهي ráh-dihí, تأثر ta,assur, تخلخل takhalkhul.

Penetrable, *adj.* نفوذ پذير nufúz-pazír, قابل سرايت qábil-i-siráyat, راه ده ráh-dih, متخلخل mutakhalkhil, تأثير بردار täsír-bardár, تأثر ياب ta,assur-yáb.

Penetralia, *subs.* بطون butún, كمون kumún, غيب ghaib, خبايا khabáyá, سرائر saráïr, ضمائر zamáïr.

Penetrate, *verb trans.* اندرون رفتن andarún raftan, تو رفتن tú raftan, داخل شدن dákhil shudan, نفوذ نمودن nufúz nimúdan, گذر كردن guzar kardan, سرايت نمودن siráyat nimúdan, كار گر شدن kár-gar shudan, مرور نمودن murúr nimúdan, عبور كردن 'ubúr kardan, در گذشتن dar-guzashtan, سوراخ كردن súrákh kardan, فرو رفتن furú raftan, تأثير كردن täsír kardan.—(*Discern*) در يافتن dar-yáftan, فهميدن fahmídan, دانستن dánistan, احساس كردن ihsás kardan, ادراك نمودن idrák nimúdan, رسيدن rasídan.—*intrans.* نافذ بودن náfiz búdan, داخل شدن dákhil shudan, راه پيدا كردن ráh paidá kardan, در آمدن dar-ámadan.

Penetrating, *adj.* نافذ náfiz, كار گر kár-gar, موثر müassir, داخل شونده dákhil-shavandah, سرايت كننده siráyat-kunandah. — (*Discerning*) مدرك mudrik, فهيم fahím, با تميز bá-tamíz, رسا rasá, دانا dáná, محس muhiss, ذو مره zú-mirrah, تيز هوش tíz-húsh.

Penetration, *subs.* دخل dukhl, مداخله mudákhalah, نفوذ nufúz, سرايت siráyat, تأثير täsír, اثر asr, تداخل tadákhul.—(*Sagacity*) فراست firásat, فطانت fatánat, ذهن zihn, ادراك idrák, زيركي zírakí, ذكا zaká, جزالت jazálat, زكاوت zakávat, حصافت hisáfat, سرعت فهم sur'at-i-fahm, بصيرت basírat, مرت mirrat, تيز هوشي tíz-húshí.

Penetrative, *adj.* نافذ náfiz, موثر müassir, سرايتگر siráyat-gar, با اثر bá-asr, فرو رو furú-rau, نشيننده nishínandah, كار گر kár-gar.

Pen-holder, *subs.* دسته قلم dastah-i-qalam.

Peninsula, *subs.* جزيره jazírah (*pl.* جزائر jazáïr), نيم جزيره ním-jazírah, شبه جزيره shibh-i-jazírah, كلگي kallagí.

Peninsular, *adj.* جزيره ما jazírah-sá, شبه جزيره واز shibh-i-jazírah-vár, جزيره نشين jazírah-nishín, ساكن شبه جزيره sákin-i-shibh-i-jazírah, متعلق بجزيره muta'alliq-bi-jazírah.

Peninsulate, *verb,* جزيره ساختن jazírah sákhtan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, تقريباً باب فرا گرفتن taqríban bi-áb farágiriftan.

Penis, *subs.* ذكر zakar (*pl.* ذكور zukúr), كير kír. آلت رجوليت álat-i-rujúlíyat, بل bul, احليل ihlíl. حشفه hashafah, ميلاج miláj, قضيب qazíb, زردك zardak (*vulg.*), كزر kuzar (*vulg.*), نفس nafs (*vulg.*), بي استخوان bí-ustukhán (*vulg.*).

Penitence, *subs.* تندم tanaddum, تأسف ta,assuf, پشيماني pashímání, توبه taubah, انابت inábat. غمگيني ghamgíní, غم ghamm, اندوه andúh.

Penitent, *subs. and adj.* متندم mutanaddim, متأسف muta,assif, پشيمان pashímán, تائب táïb, تواب tavváb, اواب avváb, منيب muníb, غمگين ghamgín, دلشكسته dil-shikastah, محزون mahzún, افسوس خور afsús-khur. نادم nádim.

Penitential, *subs.* جزا نامه jazá-námah, دفتر مجازات daftar-i-mujázát.—*adj.* تندم دار tanaddum-dár, انابتي inábatí, منيبي muníbí, اسفي asafí, تأسفي ta,assufí, ندامتي nadámatí.

Penitentiary, *subs.* (*One who prescribes rules of penitence*) توبه ده taubah-dih, انابت آموز inábat-ámúz, منذر munzir.—(*One who does penance*) تواب tavváb. اواب avváb, انابت گر inábat-gar, توبه كار taubah-kár.—(*Institution*) دار الجزا dáru 'l-jazá, سرائي مجازات saráí-i-mujázát, عقوبتگاه 'uqúbat-gáh, توبه خانه taubah-khánah.—*adj.* (*Relating to penitence*) انابتي inábatí, توبتي taubatí, تأسفي ta,assufí, تندمي tanaddumí.—(*Relating to penitentiary*) دار الجزاي dáru 'l-jazáí, عقوبتگاهي 'uqúbat-gáhí, مناسب توبه خانه munásib-i-taubah-khánah.

Penitently, *adv.* از روي ندامت az-rúy-i-nadámat, بطور تندم bi-taur-i-tanaddum, با پشيماني bá-pashímání, متأسفانه muta,assifánah, تائبانه táïbánah, منيبانه munníbánah.

Penknife, *subs.* قلمتراش qalam-tirásh, چاقو قلمتراش cháqú-i-qalam-tirásh, چاقوئي كوچك cháqúí-i-kúchik, مبرات mibrát, سكين sakkín, كزلك kizlak.

Penman, *subs.* (*Fine writer*) خوشنويس khush-nivís, كاتب kátib, صاحب قلم sáhib-qalam, خطاط khattát, نامه نگار námah-nigár.—(*Author*) مصنف musannif, مؤلف müallif, نويسنده nivísandah, كاتب kátib.

Penmanship, *subs.* خوش نويسي khush-nivísí, خطاطي khattátí, كتابت kitábat, نويسندگي nivísandagí, تصنيف tasníf, تأليف tálíf.

Pennant, *subs.* نشان nishán, علم 'alam, رأيت räyat, لوا livá, بيرق bairaq, بيراق bairáq, پر چم pur-cham.

Pennate, *adj.* پر دار par-dár, برگ دار barg-dár, مورق muvarraq, ذو اوراق zú-auráq, پر برگ pur-barg, ورق دار varaq-dár.

Penner, *subs.* قلم زن qalam-zan, كاتب kátib, نويسنده nivísandah, محرر muharrir, مصنف musannif, مؤلف müallif.

Pennies, *subs.* پول سياه púl-i-siyáh, شاهي sháhí, دنانير danánír, دراهم daráham, فلوس fulús, سياه siyáh, پول púl.

Penniform, *adj.* پر شكل par-shakl, پر مانند par-mánand, پر صفت par-sifat, بال وش bál-vash.

Penniless, *adj.* مفلس muflis, محتاج muhtáj, بي پول bi-púl, فقير faqír, نياز مند niyáz-mand, بي دينار bi-dínár, لات lát.

Penny, *subs.* پول سياه púl-i-siyáh, شاهي sháhí, پني paní (European).

Penny-a-liner, *subs.* مكاتب حقير makátib-i-haqír, ارزان نويس arzán-nivís.

Penny post, *subs.* نامه بري námah-bárí, نامه رساني námah-rasání, پوسطه pústah (European), پسطخانه pust-khánah (European).

Penny-royal (*Mentha pulegium*), *subs.* پودنه púdanah.

Pennyweight, *subs.* مثقال misqál, درم diram.

Penny-wise, *adj.* پول سياه دان púl-i-siyáh-dán, شاهي بين sháhí-bín, تنگ چشم tang-chashm, بخيل bakhíl. —(*Penny wise and pound foolish*) پول سياه دان و اشرفي مدان púl-i-siyáh-dán va ashrafí ma-dán.

Pennywort (*Hydrocotyle vulgaris*), *subs.* ارتانيائي هندي artánía,í-i-hindí.

Penny-worth, *subs.* بهائي يك پول bahá,í-i-yak-púl, قيمت يك شاهي qímat-i-yak-sháhí, ارزنك پول سياه arzanak-i-púl-i-siyáh, ابتياع ibtiyá', خريد شايسته kharíd-i-sháyistah, سودائي با سود saudá,í-i-bá-súd, معامله خوب mu'ámalah-i-khub. —(*Small quantity*) مقدار قليل miqdár-i-qalíl.

Penœa mucronata (*Said to be the botanical source of the drug Sarcocolla*), *subs.* انزروت anzarút, كهول كرماني kuhúl-i-kirmání, كنجيده kunjídah, كهول فارسي kuhúl-i-fársí.

Pensile, *adj.* معلق mu'allaq, آويزان ávízán, آويخته ávíkhtah, آونگان ávangán, بر پا bar-pá.

Pension, *subs.* وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), علوفه 'alúfah, ادرار idrár, معيني mu'ayyaní, وجه معاش vajh-i-ma'ásh, سالانه sálánah, ساليانه sálíyánah, مستمري mustamarrí, موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), راتبه rátibah (*pl.* روانب ravátib), معيشه ma'íshah.

Pension, *verb,* وظيفه معين كردن vazífah mu'ayyan kardan, معاش مقرر كردن ma'ásh muqarrar kardan, سالياته تعيين نمودن sálíyánah ta'yín nimúdan.

Pensionary, *adj.* وظيفه دار vazífah-dár, مواجب گير mavájib-gír, معاشي ma'áshí, ساليانى sálíyání, مشتمل بر mushtamil-bar-mustamarrí.

Pensioned, *adj.* مواجب دار mavájib-dár, ساليانه گير sálíyánah-gír, معاش خور ma'ásh-khur.

Pensioner, *subs.* وظيفه خور vazífah-khur, مواجب خور mavájib-khur, راتبه خور rátibah-khur, معاشخور ma'ásh-khur, ساليانه گير sálíyánah-gír, سنويه دار sanavíyah-dár, مستمري ياب mustamarrí-yáb.

Pensive, *adj.* دل فگار dil-figár, متفكر mutafakkir, فكر مند fikr-mand, انديشمند andísh-mand, انديشناك andísh-nák, افسرده afsurdah, پكر pakar, الول ulúl, الول وار ulúl-vár, سر بدامن sar-bi-dáman, اسفناك isfinák, حزين hazín, پر ملالت pur-malálat, غمگين ghamgin.

Pensively, *adv.* غمگينانه ghamgínánah, اسفناكانه isfinákánah, متأسفانه muta,assifánah, محزونانه mahzúnánah, بحالت اندوهناكي bi-hálat-i-andúh-nákí, بطرز پكري bi-tarz-i-pakarí, از روي پريشاني az-rúy-i-parí-shání, بطور ملال bi-taur-i-malál.

Pensiveness, *subs.* تأمل ta,ammul, انديشه مندي andíshah-mandí, غمگيني ghamgíní, پريشاني parishání, الولي ulúlí, ملالت malálat, فكر مندي fikr-mandí, افسردگي afsurdagí, دلفگاري dil-figárí, حزن huzn.

Penstock, *subs.* آبگير áb-gír, تختاب takht-áb, آب خل كن áb-khal-kun.

Pent, *adj.* حبس habs, محبوس mahbús, محصور mahsúr, محفوظ mahfúz, جا كرده já-kardah, در آغل dar-ághul.

Pentachord, *subs.* پنج تار panj-tár, پنج اوتار panj-autár.

Pentagon, *subs.* پنجگوشه panj-gúshah, مخمس mukhammas.—(*An equilateral pentagon*) مخمس متساوي الاضلاع mukhammas-i-mutasáviu 'l-azlá'.

Pentagonal, *adj.* مخمس وار mukhammas-vár, پنج گوشه دار panj-gúshah-dár, پنج زاويه panj-záviyahï, پنج گوشه panj-gúshahï.

Pentagraph, *subs.* قلم نقاشي qalam-i-naqqáshí, همه چيز نويس hamah-chíz-nivís, آلت جامعه álat-i-jám'ah, معدال ma'dál.

Pentahedron, *subs.* مجسم پنج طرفي mujassam-i-panj-tarafí, پنج پهلو panj-pahlú.

Pentameter, *subs.* شعر مخمس sha'r-i-mukhammas, پنج بحري panj-bahrí, پنج ضربي panj-zarbí, پنج بندي panj-bandí.

Pentangular, *adj.* پنج گوشه panj-gúshahï, پنج زاويه panj-záviyahï, مخمس mukhammas.

Pentapetalous, *adj.* پنج برگي panj-bargí, پنج ورقي panj-varaqí, پنج پر panj-par.

Pentarchy, *subs.* حكومت پنج تني hukúmat-i-panj-taní, رئاست پنج شخصي rïásat-i-panj-shakhsí, حكومت پنج سروري hukúmat-i-panj-sarvarí.

Pentastich, *subs.* تخميس takhmís, شعر پنج بيتي sha'r-i-panj-baití, پنج شعري panj-sha'rí, مخمس mukhammas.

Pentastyle, *subs.* پنج ستون panj-sitún, عمارت پنج ستونه 'imárat-i-panj-sitúnah.

Pentateuch, *subs.* تورات taurát, خمسه موسوي kham-sah-i-músaví, پنج دفتر panj-daftar.

Pentecost, *subs.* عيد خمسين 'íd-i-khamsín, عيد پنجاهه 'íd-i-panjáhah, عيد پنجاهم 'íd-i-panjáhum.

Pentecostal, *adj.* پنجاهي panjáhí, عيد خمسيني 'íd-i-khamsíní, عيد پنجاهي 'íd-i-panjáhí.

Pent-house, *subs.* كوخ kúkh, حصار hissár, كپر kapar, خانه يك پهلوئي khánah-i-yak-pahlú'í.

Penultima, *subs.* حركت قبل از اخير harakat-i-qabl-az-akhír, هجائي پيش از آخر hijá'í-i-písh-az-ákhir.

Penultimate, *adj.* حركت قبل از اخيري harakat-i-qabl-az-akhírí, هجائي پيش از آخري hijá'í-i-písh-az-ákhirí.

Penumbra, *subs.* ظل كسوف zil-i-kusúf, سايه انكساف sáyah-i-inkisáf, عكس خسوف 'aks-i-khusúf.—(*In painting*) ملتقائي لون و نور در تصوير multiqá'í-i-laun va núr dar-tasvír.

Penurious, *adj.* طامع támi', طمعكار tama'-kár, آرزو مند árzú-mand, حريص harís, لئيم läím, دانع dáni', كنس kinis, تنگ چشم tang-chashm, زر پرست zar-parast, پول دوست púl-dúst, ممسك mumsik, خسيس khasís, دني duní, ضنين zanín, بخيل bakhíl, فتور futúr.

Penuriously, *adv.* بخيلانه bakhílánah, ممسكانه mumsik-ánah, طامعانه támi'ánah, از روي حرص az-rúy-i-hirs, از راه بخل az-ráh-i-bukhl.

Penuriousness, *subs.* حرص hirs, آز áz, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, بخل bukhl, خسيست khasísat, خست khissat, امساك imsák, لؤم lüm, لئامت läámat, دنائت danáät, ضنت zannat, تنگ چشمي tàng-chashmí, نا ديدگي ná-dídagí.

Penury, *subs.* بينوائي bí-navá'í, افلاس iflás, مفلسي muflisí, فقر faqr, افتقار iftiqár, فاقه fáqah, تنگ دستي tang-dastí, نيازمندي niyáz-mandí, سختي sakhtí, مسكنت maskanat, مسكيني miskíní, استئصال istïsál, نا داري ná-dárí, بي چيزي bí-chízí, عيلت 'ailat, درويشي darvíshí, مضايقه muzáyaqah, احتياج ihtiyáj.

Peon, *subs.* (*Mexican term*) مديون madyún, بده كار bidih-kár.—(*Indian term*) غلام ghulám, فراش far-rásh, پياده piyádah, خادم khádam, حافظ محله háfiz-i-mahallah, گزمه gazmah, نائب داروغه náïb-i-dárúghah.

Peonage, *subs.* بندگي bandagí, غلامي ghulámí, عبوديت 'ubúdíyat, استخدام istikhdám.

People, *subs.* خلق khalq, اهل ahl, مخلوق makhlúq, امت ummat, ناس nás, عامه 'ámmah, مردم mardum, مردمان mardumán, حضرات hazarát. — (*Common people*) عام 'ámm, عوام 'avámm, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اهالي ahálí.—(*Race*) قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), ملت millat (*pl.* ملل milal).

People, *verb,* آباد كردن ábád kardan, اعمار كردن i'már kardan.

Peopled, *part.* آباد ábád, آبادان ábádán, معمور ma'múr. —(*Peopled place*) آباداني ábádání. جائي معمور já'í-i-ma'múr.

Peopling, *subs.* آبادي ábádí, معموري ma'múrí, استعمار isti'már.

Pepper, *subs.* فلفل filfil.—(*Red or Cayenne pepper*) فلفل سرخ filfil-i-surkh, فلفل قرمز filfil-i-qirmiz, فلفل هندي filfil-i-hindí.—(*Ground pepper*) فلفل كوفته filfil-i-kúftah, فلفل سائيده filfil-i-sá'idah.—(*Raw pepper*) فلفل خام filfil-i-khám.—(*Pepper and salt colour*) فلفل نمكي filfil-namakí.

Pepper, *verb,* فلفل زدن filfil zadan *or* پاشيدن páshídan.—(*Pelt*) سنگ زدن sang zadan, رجم كردن rajm kardan, صدمه رساندن sadamah rasándan, تندي نمودن tundí nimúdan, تير زدن tír zadan.

Pepper-caster, *subs.* فلفل انداز filfil-andáz.

Peppercorn, *subs.* فلفل دانه dánah-i-filfil. فلفل دانه filfil-dánah.—(*Something of little value*) نقير naqír, قطمير qitmír, پشيز pishíz, تسو tasú, فلس fils, دينار dínár.

Peppered, *part.* فلفل زده filfil-zadah, فلفل پاشيده filfil-páshídah. — (*Pelted*) سنگ زده sang-zadah, مرجوم marjúm, رجيم rajím, مردود mardúd.—(*Spotted*) منقط munaqqat, خال مخالي khál-makhálí. نقطه دار nuqtah-dár.

Peppering, *subs.* فلفل زني filfil-zaní, فلفل پاشي filfil-páshí.—(*Pelting*) صدمه رساني sadamah-rasáni, تندي نمائي tundí-nimá'í, سنگ زني sang-zaní, تير زني tír-zaní.—(*He gave him such a peppering*) چنان صدمه چنان بوي رسانيد chunán sadamah bi-vai rasánid, چنان تيري بوي زد chunán tírí bi-vai zad.

Peppermint, *subs.* نعنا na'ná, نعنع na'na'.—(*Essence of peppermint—Aqua mentha*) جوهر نعنا jauhar-i-na'ná, عرق نعنع 'araq-i-na'na'.

Peppery, *adj.* فلفلي filfilí.—(*Person*) غضوب ghuzúb, تند tund, تيز tíz, تيز مزاج tíz-mizáj, تند مزاج tund-mizáj.

Pepsin, *subs.* مایه máyah, سیال هاضم sayyál-i-házim, جوهر هضم jauhar-i-hazm, هاضمه házimah, محلله muhallilah.

Peptic, *adj.* هاضم házim, هضم کن hazm-kun, تحلیل بر tahlíl-bar.

Per, *prep.* فی fí, بر bar, به bi.

Peradventure, *adv.* شاید sháyad, مگر magar, بوکه bú-kih, باشد báshad, گویا gúyá, گاهست gáh ast, یحتمل yuhtamil, یمکن yumkin, احتمال دارد ihtimál dárad, ممکنست mumkin ast.

Perambulate, *verb*, طواف نمودن taváf nimúdan, طوف زدن tauf zadan, گرد گردیدن gird gardídan, گردش کردن gardish kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), مساحت کردن misáhat kardan, دور زدن daur zadan.

Perambulation, *subs.* طواف taváf, طوف زنی tauf-zaní, گردش gardish, گرد گردی gird-gardí, گرد روی gird-raví, مساحت misáhat, دور زنی daur-zaní.

Perambulator, *subs.* آلت مساحت álat-i-misáhat, مسافت نما masáfat-nimá, بعد آزما bu'd-ázmá.—(*For children*) گردونچه gardúnchah, گاریچه gárichah, کالسکه کالیسکه káliskah-i-bachchagánah.

Per annum, *adverbial expression*, سالیانه sáliyánah, هر ساله har-sálah, سال بسال sál-bi-sál, سنویه sanavíyah, هر سنه har-sanah.

Perceivable, *adj.* مبصر mubsar, دیدنی dídaní, مرئی mar,í, محسوس mahsús, قابل احساس qábil-i-ihsás, معلوم ma'lúm, پیدا paidá, نمایان nimáyán, ظاهر záhir.

Perceivably, *adv.* بطور نمایان bi-taur-i-nimáyán, رؤیتاً rüyatan, عیاناً 'aiyánan, بطور معاینه bi-taur-i-mu'áyanah, محسوساته mahsúsánah, بطور معلوم bi-taur-i-ma'lúm, آشکار áshikár, علانیه 'alániyatan.

Perceive, *verb*, (*Discern*) ملتفت شدن multafit shudan, تحصیل کردن tahsíl kardan, فهمیدن fahmídan, شاعر شدن shá'ir shudan, ادراك نمودن idrák nimúdan, دیدن dídan (*rt.* بین bín), بنظر در آوردن bi-nazar dar-ávardan.—(*To feel*) احساس نمودن ihsás nimúdan, در یافتن dar-yáftan, ابصار کردن ibsár kardan.

Perceived, *adj.* مبصر mubsar, مرئی mar,í, محسوس mahsús, معلوم ma'lúm.

Per cent., *adverbial expression*, فی صد fí-sad.—(*Five per cent.*) صد پنج sad-panj, صدرا پنج sad-rá-panj, فی صد پنج fí-sad-panj.

Per-centage, *subs.* صده sadah, در صد dar-sad, فی مایه fí-máyah.

Perceptible, *adj.* محسوس mahsús, احساس یافتنی ihsás-yáftaní, ادراك شدنی idrák-shudaní, معلوم گشتنی ma'lúm-gashtaní, مفهوم شو mafhúm-shau, تشخیص یاب tashkhís-yáb, حسی hissí.

Perceptibly, *adv.* بطور محسوس bi-taur-i-mahsús, از روی تشخیص az-rúy-i-tashkhís, حساً hissan, احساساً ihsásan, بطور نمایان bi-taur-i-nimáyán, عیاناً 'aiyánan, بمعاینه bi-mu'áyanah, بطرز معلوم bi-tarz-i-ma'lúm.

Perception, *subs.* در یافت dar-yáft, ادراك idrák, احساس ihsás, تشخیص tashkhís, بینش bínish, ابصار ibsár.—(*Conception*) ملاحظه muláhazah, تصور tasavvur, تصویر tasvír, تخییل takhyíl, توهم tavahhum.

Perceptive, *adj.* بصیر basír, بینا bína, ملاحظ muláhiz, محس muhiss, مدرك mudrik.

Perch, *subs.* چوب chúb, پا گیره pá-gírah, چوب زیر پائی chúb-i-zír-i-pá,í.—(*Fish—Perca*) ماهی خار دار máhí-i-khár-dár.

Perch, *verb trans.* بر چوب نشاندن bar-chúb nishándan, قرار دادن qarár dádan, نشاندن nishándan, نهادن nihádan, ایستاده کردن ístádah kardan.—*intrans.* بر چوب نشستن bar-chúb nishastan, پا گیر کردن pá-gír kardan, آرام گرفتن árám giriftan, استراحت کردن istiráhat kardan.

Perchance, *adv.* شاید sháyad, مگر magar, بوکه bú-kih, باشد báshad, گویا gúyá, گاهست gáh ast, یحتمل yuhtamil, یمکن yumkin, میشود که mí-shavad-kih, ممکن است mumkin ast, محتمل است muhtamil ast.

Perchers, *subs.* مرغان درخت نشین murghán-i-dirakht-nishín, مرغان بر چوب نشسته murghán-bar-chúb-nishastah.—(*Candles*) شمعهائی بزرگ sham'há,í-buzurg, شمعهائی پاریسی sham'há,í-i-párisí (European).

Percipience, *subs.* ابصار ibsár, رؤیت rüyat, بینائی bíná,í, احساس ihsás, ادراك idrák, شعور shu'úr, فهم fahm.

Percipient, *subs. and adj.* مدرك mudrik, مبصر mubsir, محس muhiss, دانا dáná, بینا bína, با شعور bá-shu'úr, خبیر khabír, فهیم fahím.

Percolate, *verb trans.* پالودن pálúdan, از سوراخ در az-súrákh dar-kardan, صاف نمودن sáf nimúdan, تصفیه کردن tasfiyah kardan.—*intrans.* وقوب نمودن vuqúb nimúdan, نفوذ کردن nufúz kardan, در آمدن dar-ámadan, در سوراخ داخل شدن dar-súrákh dákhil shudan, سرایت کردن siráyat kardan, گذر کردن guzar kardan, در رفتن dar-raftan, عبور کردن 'ubúr kardan, مرور نمودن murúr nimúdan.

Percolation, *subs.* وقوب vuqúb, نفوذ nufúz, دخول در سوراخ dukhúl-dar-súrákh, سرایت siráyat, عبور 'ubúr, مرور murúr, تصفیه tasfiyah, تصفی tasaffí, پالایش palá-yish, پالودگی pálúdagí.

Percolator, *subs.* مصفات misfát, سیال پال sayyál-pál, آلت مشروب صاف کنی álat-i-mashrúb-sáf-kuní, مشروب پالان mashrúb-pálán.

Percuss, *verb*, زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), صدا معلوم کردن sidá ma'lúm kardan, لطمه رسانیدن lutmah rasánídan.

Percussion, *subs.* صدمه sadamah, لطمه lutmah.—(*Percussion gun*) تفنگ طرقه دار tufang-i-taraqqah-dár, تفنگ چكشي tufang-i-chakkushí, تفنگ دنگي tufang-i-dingí.—(*Percussion cap*) كلاه طرقه kuláh-i-taraqqah, چاشني cháshní.

Percutient, *adj.* زننده zanandah, كوبنده kúbandah, ضارب zárib, صدمه ده sadamah-dih, لطمه رسان lutmah-rasán.

Per diem, *adverbial expression,* يوميه yaumíyah, يوماً فيوم yauman-fí-yaum, روز بروز rúz-bi-rúz, هر روزه har-rúzah, روزانه rúzánah, روزي rúzí.

Perdition, *subs.* هلاكت halákat, اهلاك ihlák, خرابي kharábí, تباهي tabáhí, دمار damár, بوار bavár, خسر khasr, تباب tabáb, زوال zavál, فنا faná, تتبيب tatbíb, تضليل tazlíl.

Perdix francolinus, *subs.* دراج darráj.

Perdix cinerea (*Partridge*), *subs.* كبك kabak.

Perdix coturnix (*Quail*), *subs.* بلدرچين baldar-chín.

Perdu, *subs.* كمين نشين kamín-nishín, مرصد بان mar-sad-bán, رصد rasad (*pl.* ارصاد arsád).—*adj.* متروك matrúk, سخت جان sakht-ján, گران جان girán-ján, دلير dilír.—*adv.* به پنهاني bi-panhání, در پرده dar-pardah, سراً sirran, خفيةً khufyatan.

Peregrinate, *verb,* آواره گشتن ávárah gashtan, در بدر شدن dar-bi-dar shudan, جلا وطن گرديدن jalá-i-vatan gardídán, در غربت بسر بردن dar-ghurbat bi-sar burdan, شهر بشهر رفتن shahr-bi-shahr raftan, مهاجرت نمودن muhájarat nimúdan.

Peregrination, *subs.* آوارگي áváragí, در بدري dar-bi-darí, جلا وطن jalá-i-vatan, غربت گردي ghurbat-gardí, سياحت siyáhat, سياحي sayyáhí, مهاجرت muhájarat, اغتراب ightiráb.

Peregrinator, *subs.* آواره ávárah, در بدر dar-bi-dar, جلا وطن jalá-i-vatan, غربت گرد ghurbat-gard, سياح sayyáh, مهاجر mahájir.

Peregrine, *adj.* غريب gharíb, وطني نا ná-vataní, اجنبي ujnabí, همشهري نا ná-ham-shahrí, خارجي khárijí.

Peremptorily, *adv.* با تأكيد bá-täkíd, بالصراحت bi 's-siráhat, بطور قطع bi-taur-i-qat', مطلقاً mutlaqan, اكيداً akídan, از روي جد az-rúy-i-jidd.

Peremptoriness, *subs.* قاطعيت qát'íyat, قطعيت qat'íyat, تأكد ta,akkud, جديت jiddíyat, عازميت 'ázimíyat, اصرار isrár.

Peremptory, *adj.* قاطع qáti', شافي sháfí, مؤكد müakkad, قطعي qat'í, جدي jiddí, اكيد akíd, عزمي 'azmí, اصراري isrárí, مطلق mutlaq.

Perennial, *subs.* گياه دوام دار giyáh-i-davám-dár, گياه جاودان giyáh-i-jávidán, نبات مؤبد nabát-i-müabbad.—*adj.* مدام mudám, جاويد jávíd, جاودان jávidán, همیشه پا hamíshah-pá, دائم dáïm, باقي báqí, سرمد sarmad, دوام دار davám-dár, ابدي abadí, مؤبد müabbad.

Perennially, *adv.* علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, مدام mudám, علي الدوام 'ala 'd-davám, همیشه hamíshah, پیوسته paivastah, بلا انقطاع bilá-inqitá', بلا انصرام bilá-insirám.

Perennity, *subs.* دوام davám, مداومت mudávamat, همیشه پائي hamíshah-pá,í, دائميت dáïmíyat, جاويدي jávídí, خلود khulúd, ابديت abadíyat, بقا baqá, سرمديت sarmadíyat.

Perfect, *adj.* تمام tamám, تام támm, كامل kámil, سالم sálim, صحيح sahíh, مستوي mustaví, سوي savíy, درست durust, كافي káfí, عميم 'amím, كمال kamál, مكمل mukammal, متكامل mutakámil, متكمل mutakammil.—(*Perfect tense*) ماضي قريب mází-i-qaríb.—(*In a perfect rage*) با كمال تغير bá-kamál-i-taghayyur.—(*He is a perfect fool*) سر تا پا احمقست sar-tá-pá ahmaq ast, ابله كاملیست ablah-i-kámilí 'st.

Perfect, *verb,* پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), اكمال نمودن ikmál nimúdan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, كامل ساختن kámil sákhtan, با تمام رسانيدن bá-tamám rasánídan, تسويه كردن tasviyah kardan, تمام گردانيدن tamám gardánídan.

Perfected, *part. and adj.* متمم mutammam, مكمل mukammal, كامل شده kámil-shudah, با تمام رسانيده bá-tamám-rasánídah, تمام ساخته tamám-sákhtah.

Perfectibility, *subs.* قابليت كمال qábilíyat-i-kamál, قوه تكميل qúvah-i-takmíl, استكمال istikmál, تكميل پذيري takmíl-pazírí, اتمام يابي itmám-yábí.

Perfectible, *adj.* قابل كمال qábil-i-kamál, قادر بر تكميل qádir-bar-takmíl, مستكمل mustakmil, تكميل پذير takmíl-pazír, اتمام ياب itmám-yáb, قابل تتميم qábil-i-tatmím.

Perfection, *subs.* فضيلت fazílat, اكمال ikmál, كمال kamál, كنه kunh.—(*Completion*) اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام ikhtitám, انصرام insirám.

Perfectionism, *subs.* مذهب كماليه mazhab-i-kamálíyah, تكميليت takmílíyat, اكماليت ikmálíyat.

Perfectionist, *subs.* معتقد مذهب كماليه mu'taqid-i-mazhab-i-kamálíyah, تكميلي takmílí, اكمالي ikmálí.

Perfective, *adj.* تكميل بخش takmíl-bakhsh. مكمل mukammil, متمم mutammim, موجب كمال mújib-i-kamál, باعث تماميت bá'is-i-tamámíyat.

Perfectively, *adv.* بطور تكميل نمائي bi-taur-i-takmíl-nimá,í, مكملانه mukammilánah, بطرز كمال دهي bi-taur-i-kamál-dihí, متممانه mutammimánah.

Perfectly, *adv.* سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بالكليت bi 'l-kullíyat, كليتاً kullíyatan, بالمره bi 'l-marrah, كلاً و قاطبةً kullan-va-qátibatan, همه رويهم رفته hamah-ruy-ham-raftah, بعينه bi-'ainihi, تكميلاً takmílan, با كمال bá-kamál, بطور كمال bi-taur-i-kamál, كاملاً kámilan.

Perfectness, *subs.* كامليت kámilíyat, تماميت tamámíyat, مكملي makmalí, كاملي kámilí, تمامي tamámí, بي نقصي bí-naqsí.

Perficient, *subs.* خير رسان khair-rasán, اهل مبرت ahl-i-mabarrat, ذو احسان zú-ihsán.—(*Performer*) عامل 'ámil, صانع sáni', باني báni, موٴسس müassis.

Perfidious, *adj.* بيوفا bí-vafá, بي ايمان bí-ímán, حيله ور hílah-var, خائن kháïn, غدار ghaddár, ختار khattár, خوان khavván, غير امين ghair-i-amín, نا موٴتمن ná-mütamin, خيانت كار khiyánat-kár, سست پيمان sust-paimán, عهد شكن 'ahd-shikan.

Perfidiously, *adv.* خائنانه kháïnánah, غدارانه ghaddáránah, بي وفايانه bí-vafáyánah, حيله ورانه hiláh-varánah.

Perfidiousness, *subs.* بيوفائي bí-vafá,í, بي ايماني bí-ímání, عدم تدين 'adam-i-tadayyun, خيانت khiyánat, غداري ghaddárí, ختاري khattárí, عهد شكني 'ahd-shikaní, كذابي kazzábí.

Perfidy, *subs.* خيانت khiyánat, غدر ghadr, دغا daghá, بيوفائي bí-vafá,í, حيله hílah, غش ghashsh, نا راستي ná-rástí, بي تديني bí-tadayyuní, بي ايماني bí-ímání, عهد شكني 'ahd-shikaní, اغتشاش ightishásh, اختيان ikhtiyán, سست پيماني sust-paimání.

Perforate, *verb,* سفتن suftan (*rt.* سنب sumb), سنبيدن sumbídan, سوراخ كردن súrákh kardan, منقوب نمودن masqúb nimúdan, منقوب كردن manqúb kardan, كت كردن kut kardan.

Perforated, *part.* مثقوب masqúb, منقوب manqúb, سوراخ دار súrákh-dár.

Perforation, *subs.* سوراخ súrákh, ثقبه suqbah, نقبه nuqbah, شكاف shikáf, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), كت kut.

Perforative, *adj.* ثاقب sáqib, سوراخ كن súrákh-kun, نقاب naqqáb, منفذ ساز manfaz-sáz.

Perforator, *subs.* سوراخ كننده súrákh-kunandah, سنبنده sumbandah, ثقبه گر suqbah-gar, منقوب ساز manqúb-sáz, كت كن kut-kun.

Perforce, *adv.* بقوت bi-qúvat, بزور bi-zúr, بشدت bi-shiddat, از روي قهر az-rúy-i-qahr, بطور غلبه bi-taur-i-ghalabah.

Perform, *verb trans.* كردن kardan (*rt.* كن kun), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بجا آوردن bi-já ávardan, بكار bi-kár burdan, بسر بردن bi-sar burdan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), اجرا نمودن ijrá nimúdan, ادا كردن adá kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan, مجري داشتن mujrí dáshtan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, وفا كردن vafá kardan, عمل كردن 'amal kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, فعل نمودن fi'l nimúdan, كار كردن kár kardan.—*intrans.* (*Theatrical term*) بازي كردن bází kardan, تماشا نشان دادن tamáshá nishán dádan.

Performable, *adj.* عمل كردني 'amal-kardaní, معمول داشتني ma'múl-dáshtaní, بجا آوردني bi-já-ávardaní, قابل انجام qábil-i-anjám, صورت گير súrat-gír, شدني shudaní, ممكن mumkin.

Performance, *subs.* (*Act*) كار kár, كردار kirdár, عمل 'amal, فعل fi'l.—(*Completion*) اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام ikhtitám, انصرام insirám, انجام دهي anjám-dihí.—(*Execution of a project or design*) سر براهي sar-bi-ráhí, ادا adá, اتمام itmám, اجرا ijrá, ايفا ífá, كار kár.—(*Of a promise, &c.*) وفا vafá, ايفا ífá, ادا adá, اجرا ijrá.—(*Stage play*) تماشا tamáshá, بازي bází.

Performer, *subs.* فاعل fá'il, عامل 'ámil, كاركن kár-kun, سازنده sázandah, بجا آورنده bi-já-ávarandah, انجام دهنده anjám-dihandah, معمول دارنده ma'múl-dárandah, وفا كننده vafá-kunandah, اجرا نماينده ijrá-nimáyandah.—(*Stage performer*) بازي گر bází-gar.

Perfume, *subs.* بخور bukhúr, بو bú, خوشبوئي khush-búí, عطر 'itr (*pl.* عطور 'utúr), عطريت 'itríyat, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), ريح ríh, نفحه nafhah, عبير 'abír, غاليه gháliyah, نكهت nakhat, مشموم mash-múm, شمه shammah, شميم shamím.—(*Censer for burning perfumes*) بخور دان bukhúr-dán.

Perfume, *verb,* خوش بو كردن khush-bú kardan, تبخير tabkhír nimúdan, معطر كردن mu'attar kardan. —(*To perfume oneself*) عطر زدن 'itr zadan, تبخر tabakhkhur nimúdan.

Perfumed, *adj.* مشموم mashmúm, معطر mu'attar, عنبرين 'ambarín.

Perfumer, *subs.* عطار 'attár, عطر فروش 'itr-furúsh, عطر زن 'itr-zan, بخور چي bukhúr-chí, غاليه سا ghá-liyah-sá.—(*Maker of perfumes*) عطر كش 'itr-kash, رائحه بخش ráïhah-bakhsh, معطر ساز mu'attar-sáz.

Perfumery, *subs.* عطريات 'itríyát, روائح خوش raváïh-i-khush, شمائم shamáïm, مشمومات mashmúmát.

Perfunctorily, *adv.* بغفلت bi-ghuflat, بي پروايانه bí-parváyánah, علي الظاهر 'ala 'z-záhir, بطور سرسري bi-taur-i-sarsarí, بطرز بي مبالاتي bi-tarz-i-bí-mubálátí, بي خيالانه bí-khiyálánah, سرسرانه sarsaránah.—(*To do one's work perfunctorily*) سرسري كردن sarsarí kar-dan.

Perfunctoriness, *subs.* سرسري sarsarí, غفلت ghuf-lat, بي پروائي bí-parvá,í, لاقيدي lá-qaidí, بي خيالي

bí-khiyálí, بي مبالاتي bí-mubálátí, ذهول zuhúl, بي اندیشگي bí-andíshagí, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, بي اعتنائي bí-i'tiná,í.

Perfunctory, *adj.* غافل gháfil, بيخبر bí-khabar, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, ذاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا قيد lá-qaid, بي خيال bí-khiyál, لا ابالي lá-ubálí, بي اعتنا bí-i'tiná.

Perfuse, *verb,* فشاندن fishándan, افشاندن afshándan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), نشر دادن nashr dádan, منتشر گردانيدن muntashir gardánídan, باريدن bárídan, گستردن gustardan.

Perfusive, *adj.* فشاننده fishánandah, افشاننده afshánandah, گسترنده gustarandah, فرو ريزنده furú-rízandah, ناشر náshir.

Perhaps, *adv.* شايد sháyad, مگر magar, بوكه bú-kih, باشد báshad, گويا gúyá, گاهست gáh ast, يحتمل yuhtamil, يمكن yumkin, عسي 'asá, لعل la'all.

Peri, *subs.* پري parí, جني jinní, فرشته مغضوب firishtah-i-maghzúb, ملك رانده malik-i-ránda.

Pericardian, *adj.* (*Anatomical term*) متعلق بغشائي قلب muta'alliq-bi-ghishá,í-i-qalb, غشا القلبي ghishá'l-qalbí, اطراف دلي atráf-i-dilí.

Pericardium, *subs.* (*Anatomical term*) پرده دل pardah-i-dil, سراچه دل saráchah-i-dil, غشا قلب ghishá-i-qalb.

Pericarp, *subs.* (*Botanical term*) پيله pílah, غلاف حب ghiláf-i-habb, كيسه دانه kísah-i-dánah, بذر دان bazrdán, تخم دان tukhm-dán.

Perichondrium, *subs.* (*Anatomical term*) غشا محيط غضروف ghishá-i-muhít-i-ghuzrúf.

Pericranium, *subs.* (*Anatomical term*) غشا جمجمه ghishá-i-jamjamah, پرده كاسه سر pardah-i-kásah-i-sar, پوست سر púst-i-sar, تك پوش tak-púsh, غطا الراس ghitáu 'r-räs, سمحاق simháq.

Periecian, *subs.* خلق طرف مقابل khalq-i-taraf-i-muqábil, ساكن جانب ديگر sákin-i-jánib-i-dígar, باشنده آنطرف báshandah-i-án-taraf.

Perigee, *subs.* نقطه نزديك زمين nuqtah-i-nazdík-i-zamín, محل اقرب بارض mahall-i-aqrab-bi-arz, جاي نزديكتر بزمين jáy-i-nazdík-tar bi-zamín.

Perigraph, *subs.* تصوير سرسري tasvír-i-sarsarí, خط بندي khatt-bandí, تخطيط ناقص takhtít-i-náqis.

Perihelion, *subs.* (*Astronomical term*) نقطه نزديك آفتاب nuqtah-i-nazdík-i-áftáb, محل اقرب بشمس mahall-i-aqrab bi-shams, موضع اقرب بآفتاب mauzi'-i-aqrab-bi-áftáb.

Peril, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بيم bím, خدشه khadashah, تشويش tashvísh, باك bák, تنگنائي tangná,í, تهلكه tahlikah, ترس tars, خوف khauf.—(*At the peril of one's life*) جان بهلكت انداخته ján-bi-halákat-andákhtah.

Peril, *verb trans.* در خطر انداختن dar-khatar andákhtan, مرود بيم ساختن murúd-i-bím sákhtan, بتهلكه افكندن bi-tahlikah afkandan, بتباهي كشانيدن bi-tabáhí kashánídan.—*intrans.* در خطر بودن dar-khatar búdan, بيم داشتن bím dáshtan, در خوف بودن dar-khauf búdan, قريب بهلاك بودن qaríb bi-halák búdan, گرفتار عذاب آمدن giriftár-i-'azáb ámadan.

Perilous, *adj.* خطر ناك khatar-nák, هولناك haul-nák, مهلك muhlik, خوفناك khauf-nák, سهمناك sahm-nák, مخوف mukhavvaf, هائل háil, پر بيم pur-bím.

Perilously, *adv.* خطر ناكانه khatar-nákánah, هولناكانه haul-nákánah, مهلكانه muhlikánah, بطور خوف bi-taur-i-khauf, با ترس هلاكت bá-tars-i-halákat.

Perilousness, *subs.* خطر ناكي khatar-nákí, هولناكي haul-nákí, هلاكت مندي halákat-mandí, مخوفي mukhavvafí, هائلي háilí, سهمناكي sahm-nákí, پر بيمي pur-bímí.

Perimeter, *subs.* حدود شكل hudúd-i-shakl, خلاصه اطراف khulásah-i-atráf, مجموعه جوانب majmú'ah-i-javányib.

Perinæum, *subs.* (*Anatomical term*) محل عجان mahall-i-'iján, دبر dubr.

Perineumonic, *adj.* (*Medical term*) ملي sillí, التهاب مشي iltiháb-i-shushí.

Perineumonia, *subs.* (*Medical term*) التهاب شش iltiháb-i-shush, التهاب رئه iltiháb-i-ríah, التهاب آلات تنفس iltiháb-i-álát-i-tanaffus, سل sill, سينه درد sínah-dard, وجع صدر vaj'-i-sadr, ذات الرئه zátu 'r-ríah.

Period, *subs.* (*Time*) وقت vaqt (*pl.* اوقات auqát), عرصه 'arsah, مدت muddat, حين hín, زمان zamán, هنگام hangám *or* hungám, عهد 'ahd, اجل ajal (*pl.* آجال ájál), امد amad.—(*Full sentence in grammar*) جمله jumlah.—(*Circle of time*) دور daur, دوره daurah, گردش gardish, نوبت naubat.

Periodical, *subs.* كتابچه موقوت kitábchah-i-mauqút, روز نامه گاه گاهي rúz-námah-i-gáh-gáhí.—*adj.* دواري davvárí, موقوت mauqút, موقت muvaqqat, موقتي muvaqqatí, نوبي naubí, وقت بوقت vaqt-bi-vaqt, گاه گاهي gáh-gáhí.

Periodically, *adv.* بنوبت bi-naubat, وقت بوقت vaqt-bi-vaqt, موقوتانه mauqútánah, بطور نوبه bi-taur-i-naubah, باوقات معينه bi-auqát-i-mu'ayyanah, گاه گاه gáh-gáh.

Periodicity, *subs.* نوبت كاري naubat-kárí, نوبه داري naubah-dárí, قناوب qanávub, هنگام بيني hangám-bíní, وقت معين شناسي vaqt-i-mu'ayyan-shinásí, ترتيب پائي tartíb-pá,í.

Periosteum, *subs.* (*Anatomical term*) ضريع zarí',

پوشش استخوان púshish-i-ustukhán, غطا عظم ghitá-i-'azam, غشا عظم ghishá-i-'azm, پرده اطراف استخوان pardah-i-atráf-i-ustukhán.

Periostio, *subs.* (*Anatomical term*) آماس ضریع ámás-i-zarí'.

Peripatetic, *subs.* مشا mashshá, راهرو ráh-rau.—(*Follower of Aristotle*) ارسطوئي aristú'í (European), پیرو ارسطي pairau-i-aristú (European).—*adj.* مشاي mashsháí, مشیي mashyí.—(*Aristotelian*) ارسطوي aristúí (European), ارسطاطالیسي aristátálísí (European).

Periphery, *subs.* (*Geometrical term*) محیط muhít, دائره دور dáïrah-daur, دوره daurah, گرداگرد gird-á-gird, حول haul.

Periphrase, *subs.* تکلم بالفاظ زائده takallum-bi-alfáz-i-záïdah, تکثیر الفاظ taksír-i-alfáz, حشو آوري hashv-ávarí, تجدید عبارت tajdíd-i-'ibárat, سخن گرداني sukhun-gardání, اظهار بالفاظ بسیار izhár-bi-alfáz-i-bisyár.

Periphrase, *verb trans.* بالفاظ بسیار بیان کردن bi-alfáz i-bisyár bayán kardan, بکلمات نو اظهار داشتن bi-kalamát-i-nau izhár dáshtan, در چندین لفظ گفتن dar-chandín lafz guftan, عبارت گرداندن 'ibárat gardándan.—*intrans.* الفاظ بسیار استعمال کردن alfáz-i-bisyár isti'mál kardan, معني واحد بچندین لفظ گفتن ma'ní-i-váhid bi-chandín lafz guftan, عبارت گرداني نمودن 'ibárat-gardání nimúdan, حشو نویسي کردن hashv-nivísí kardan.

Periphrastic, *adj.* الفاظ بسیار دار alfáz-i-bisyár-dár, مختلف الالفاظ mukhtalifu 'l-alfáz, بکلمات نو اظهار داشته bi-kalamát-i-nau-izhár-dáshtah, بالفاظ مختلف بیان شده bi-alfáz-i-mukhtalif-bayán-shudah.

Periphrastically, *adv.* بالفاظ بسیار bi-alfáz-i-bisyár, با عبارت گرداني bá-'ibárat-gardání, باختلاف الفاظ bi-ikhtiláf-i-alfáz, تصریف کنان tasríf-kunán, لفظ زیاد ziyád-lafz-ávarán, تجدید عبارت کنان tajdíd-i-'ibárat-kunán.

Peripteral, *adj.* ستون دار sitún-dár, ستون در اطراف sitún-dar-atráf, استوانه دار ustuvánah-dár, ذات العماد zátu 'l-'amád.

Peripterous, *adj.* پر دار par-dár, پر پوشیده par-púshídah, مریش murayyash, پر در اطراف par-dar-atráf, از هر طرف با پر az-har-taraf-bá-par.

Periscian, *subs.* ساکن منطقه باردہ sákin-i-mintaqah-i-báridah, باشنده اطراف قطب báshandah-i-atráf-i-qutq, سایه دور گرد sáyah-daur-gard.

Periscope, *subs.* نظر عمومي nazar-i-'umúmí, نگاه اجمالي nigáh-i-ijmálí, اطراف بیني atráf-bíní, دور نگري daur-nigarí.

Periscopic, *adj.* هر طرف بین har-taraf-bín, دور نگر daur-nigar, عینك اطراف بین 'ainak-i-atráf-bín.

Perish, *verb,* هلاك شدن halák shudan, نا بود شدن ná-búd shudan, معدوم شدن ma'dúm shudan, فوت شدن faut shudan, گم گشتن gam gashtan, بر افتادن bar-uftádan, بجهنم رفتن bi-jahannam raftan, نیست شدن níst shudan, افنا یافتن ifná yáftan, بر باد رفتن bar-bád raftan, تلف شدن talaf shudan, تباه سدن tabáh shudan, زائل گشتن záïl gashtan, پژمردن pazhmurdan, پوسیدن púsídan, نفاد پذیرفتن nafád pazíruftan.—(*To perish eternally*) هلاکت ابدي یافتن halákat-i-abadí yáftan, بکلي نیست و نا بود شدن bi-kullí níst-u-ná-búd shudan.

Perishable, *adj.* فاني fání, فنا پذیر faná-pazír, زائل záïl, نا بود شو ná-búd-shau, هالك hálik, هلاکت یاب halákat-yáb, معدوم گرد ma'dúm-gard, فساد پذیر fasád-pazír, نا پایدار ná-páyadár, نافد náfid.—(*Perishable goods*) متاع فاني matá'-i-fání, اموال نا پایدار amvál-i-ná-páyadár.

Perishableness, *subs.* زوال zavál, هلاکت halákat, فساد fasád, فنا پذیري faná-pazírí, تباهي tabáhí, معدومي ma'dúmí, نیست گردي níst-gardí, بوار bavár, نا بود شوي ná-búd-shaví, نا پایداري ná-páyadárí.

Perishably, *adv.* فنا پذیرانه faná-pazíránah, بطورزوال یابي bi-taur-i-zavál-yábí, بطرز نیست شوي bi-tarz-i-níst-shaví, نا پایدارانه ná-páyadáránah, هالکانه hálikánah.

Perishing, *subs.* هلاکت halákat, ضلال zalál, تباهي tabáhí, نا بود شوي ná-búd-shaví, تباب tabáb, تتبیب tatbíb, نفاد nafád.—*adj.* هالك hálik, تباه شو tabáh-shau, نیست گرد níst-gard, بي دوام bí-davám, نا پایدار ná-páyadár, زوال دار zavál-dár.

Perispheric, *adj.* گوي شکل gú'í-shakl, کره وار kurah-vár, کروي kuraví, مدور mudavvar, گرد gird.

Peristaltic, *adj.* (*Medical term*) پیچ pích, پیچیده pichídah, پیچدار pích-dár, کرم وش kirm-vash.

Peristrephic, *adj.* دور گرد daur-gard, چرخ زن charkh-zan, پر خور pir-khur, دوار davár, گردان gardán.

Peristyle, *subs.* (*Architectural term*) قطار ستون qitár-i-sitún, دائره ستون dáïrah-i-sitún, حصار عمود hissár-i-'amúd.

Perisystole, *subs.* (*Medical term*) عدم حرکت قلب 'adam-i-harakat-i-qalb.

Peritoneum, *subs.* (*Anatomical term*) پرده شکم par-dah-i-shikam, غطا بطن ghitá-i-batn, غشا احشا ghishá-i-ahshá.

Periwig, *subs.* عرق چین مو 'araq-chín-i-mú, کلاه مو kuláh-i-mú, موئي عملي mú'í-i-'amalí, شعر دان sha'r-dán.

Periwig, *verb,* کلاه مو پوشاندن kuláh-i-mú púshándan, عرق چین مو بر سر نهادن 'araq-chín-i-mú bar sar ni-hádan, با موئي عملي آراستن bá-mú'í-i-'amalí árástan.

Perjure, *verb,* سوگند دروغ خوردن saugand-i-durúgh khurdan, قسم زور خوردن qasam-i-zúr khurdan, قسم نا حق یاد کردن qasam-i-ná-haqq yád kardan, سوگند باطل بر زبان آوردن saugand-i-bátil bar-zabán ávardan, حنث نمودن hins nimúdan, حلافي کردن halláfí kardan.

Perjured, *adj.* سوگند دروغ خورده saugand-i-durúgh-khurdah, قسم زور خورده qasam-i-zúr-khurdah, سوگند باطل بر زبان آر saugand-i-bátil-bar-zabán-ár, حلاف halláf, حنانث hannás.

Perjurer, *subs.* سوگند دروغ گو saugand-i-durúgh-gú, قسم نا راست خور qasam-i-ná-rást-khur, قسم نا حق یاد کن qasam-i-ná-haqq-yád-kun, قسم زور خور qasam-i-zúr-khur, حلاف halláf, حنانث hannás.

Perjury, *subs.* سوگند دروغ saugand-i-durúgh, حلف کاذب half-i-kázib, قسم زور qasam-i-zúr, قسم نا حق qasam-i-ná-haqq, سوگند نا راست saugand-i-ná-rást, سوگند باطل saugand-i-bátil.

Perk, *adj.* سر بالا گرفته sar-bálá-giriftah, راست rást, چست chust, چالاك chálák, استوار ustuvár, سر فراز sar-faráz, گردن شق gardan-shaqq.

Perk, *verb trans.* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آراسته نمودن árástah nimúdan, راست کردن rást kardan, چست ساختن chust sákhtan, درست گردانیدن durust gardánídan.—*intrans.* سر بالا گرفتن sar-bálá giriftan, سر افراختن sar afrákhtan, از خود راضي بودن az-khud rází búdan, فیس کردن fís kardan, گردن شق ساختن gardan-shaqq sákhtan.

Permanence, *subs.* بقا baqá, بر قراري bar-qarárí, دوام davám, مداومت mudávamat, استقرار istiqrár, پایداري páyadárí, استدامت istidámat, ثبات sabát, خلود khulúd, استواري ustuvárí.

Permanent, *adj.* پایدار páyadár, پاینده páyandah, بقا دار baqá-dár, استوار ustuvár, قائم qáïm, دائم dáïm, باقي báqí, ثابت sábit, برقرار bar-qarár.—(*A permanent appointment*) شغل دائمي shughl-i-dáïmí, خدمت مستمري khidmat-i-mustamarrí.

Permanently, *adv.* بطور دائمي bi-taur-i-dáïmí, خالدانه khálidánah, مخلداً mukhalladan, علي الدوام 'ala 'd-davám, سرمداً sarmadan, مستمراً mustamarran.

Permeable, *adj.* نفوذ پذیر nufúz-pazír, قابل سرایت qábil-i-siráyat, سرایت بردار siráyat-bardár.

Permeate, *verb,* سرایت نمودن siráyat nimúdan, در آمدن dar-ámadan, نفوذ کردن nufúz kardan, داخل شدن dákhil shudan, وقوب کردن vuqúb kardan.

Permeation, *subs.* سرایت siráyat, نفوذ nufúz, وقوب vuqúb, دخول dukhúl.

Permiscible, *adj.* آمیزش پذیر ámízish-pazír, مخلوط شو makhlút-shau, امتزاج یاب imtizáj-yáb, اختلاط پذیر ikhtilát-pazír, آمیختني ámíkhtaní, مشوب گرد mashúb-gard, در هم شدني dar-ham-shudaní.

Permissible, *adj.* مجاز mujáz, روا ravá, حلال halál, جائز jáïz, مباح mubáh, اجازت بردار ijázat-bardár, اذن پذیر izn-pazír.

Permission, *subs.* اجازت ijázat, اذن izn, پروانگي parvánagí, اباحت ibáhat, رضا razá, رخصت rukhsat, دستور dastúr, دستوري dastúrí, جواز javáz, تجویز tajvíz, روائي ravá,í, حل bihl, حلیت hillíyat, ترخص tarakhkhus, مأذوني mázúní.—(*By permission*) مأذوناً mázúnan.—(*By permission of*) باذن bi-izn, بدستوري bi-dastúrí, برخصت bi-rukhsat.—(*Without the permission of*) بي اذن bí-izn, بي دستوري bí-dastúrí, بي رخصت bí-rukhsat.—(*To ask permission*) استجازه istijázah kardan, اجازه خواستن ijázah khástan, اذن خواستن izn khástan, دستوري طلبیدن dastúrí talabídan, استئذان نمودن istïzán nimúdan.—(*To give one's permission*) اذن دادن izn dádan, تجویز کردن tajvíz kardan, دستوري ارزاني فرمودن dastúrí arzání farmúdan.—(*The doctor has given his permission to take wine*) حکیم شرابرا تجویز کرد hakím sharáb-rá tajvíz kard.

Permissive, *adj.* اذني izní, رخصت ده rukhsat-dih, اذن بخش izn-bakhsh, مجیر mujíz, روا دار ravá-dár.—

Permissive bill, *subs.* اذن نامه izn-námah, ترخیص نامه tarkhís-námah, لائحه جواز láïhah-i-javáz.

Permissively, *adv.* اجازت دهان ijázat-dihán, تجویز کنان tajvíz-kunán, بطور اذن bi-taur-i-izn, مجیزانه mujízánah, بطور رخصت دهي bi-taur-i-rukhsat-dihí.

Permistion, *subs.* تخلیط takhlít. آمیزش ámízish, آمیختگي ámíkhtagí, اختلاط ikhtilát.

Permit, *subs.* اذن izn, دستوري dastúrí, جواز javáz, رخصت rukhsat, پروانه parvánah, حکم hukm (*pl.* احکام ahkám).

Permit, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), دادن dádan (*rt.* ده dih), دستور دادن dastúr dádan, اجازت ijázat dádan, قائل بودن qáïl búdan, اذن دادن izn dádan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, فرصت دادن fursat dádan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil), رخصت نمودن rukhsat nimúdan, تجویز نمودن tajvíz nimúdan, تمکین کردن tamkín kardan, روا داشتن ravá dáshtan, حلال کردن halál kardan.—(*To be permitted*) مأذون شدن mázún shudan, رخصت یافتن rukhsat yáftan, روا بودن ravá búdan, درست بودن durust búdan.—(*It is not permitted to speak thus*) درست نیست این طور سخن گفتن durust ní'st ín taur sukhun guftan.

Permittance, *subs.* اذن izn, اجازت ijázat, رخصت rukhsat, دستوري dastúrí.

Permutable, *adj.* تبدیل پذیر tabdíl-pazír, تغییر یاب

taghyír-yáb, عوض شو 'ivaz-shau, دگر گون گرد digár-gún-gard, قلب بردار qalb-bardár.

Permutation, *subs.* تبديل tabdíl, تبدل tabaddul, مبادله mubádalah, تبادل tabádul, عوض 'ivaz *or* 'avaz, قلب qalb, انقلاب inqiláb, دگرگون گردي digar-gún-gardí, تغيير taghyír.

Pernicious, *adj.* ضرر انگيز zarar-angíz, مضر muzirr, موذي müzí, مفسد mufsid, مفتن mufattin, آسيب رسان ásíb-rasán, مهلك muhlik, مفني mufní.

Perniciously, *adv.* مفسدانه mufsidánah, مهلكانه muhlikánah, موذيانه müzíyánah, مضرانه muzirránah, بطور آسيب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání.

Perniciousness, *subs.* ضرر انگيزي zarar-angízí, مضري muzirrí, افساد ifsád, ايذا ízá, آسيب ásíb, هلاكتمندي halákat-mandí.

Peroration, *subs.* مقطع كلام maqta'-i-kalám, اختتام سخن ikhtitám-i-sukhun, آخر نطق ákhir-i-nutq, انجام گفتگو anjám-i-guftugú.

Per-oxide, *subs.* (*Chemical term*) جوهر پر ترشي زا jauhar-i-pur-turushí-zá (European).

Perpendicle, *subs.* ريسمان كار rísmán-i-kár, بلد balad, هنجار hinjár, مقياس miqyás, شاهول sháhúl, آويزه ávízah, معلقه mu'allaqah.

Perpendicular, *subs.* عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), عمودي 'amúdí, چيز سر پا chíz-i-sar-pá, ستون sitún. —*adj.* مستقيم mustaqím, معمد mu'ammad, عمودي 'amúdí, قائم qáïm, ستون وار situn-vár, راست rást.

Perpendicularly, *adv.* عموداً 'amúdan, بطور عمودي bi-taur-i-'amúdí, بطور مستقيم bi-taur-i-mustaqím, قائمانه qáïmánah, ستون وارانه sitún-váránah, بطرز راست bi-tarz-i-rást.

Perpetrate, *verb,* كردن kardan (*rt.* كن kun), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بجا آوردن bi-já ávardan, بكار بردن bi-kár burdan, بسر بردن bi-sar burdan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), اجرا نمودن ijrá nimúdan, ادا كردن adá kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan, ارتكاب نمودن irtikáb nimúdan, مرتكب شدن murtakib shudan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, اكتساب كردن iktisáb kardan. — (*To perpetrate a crime*) ارتكاب جرم نمودن irtikáb-i-jurm nimúdan, مرتكب گناه گشتن murtakib-i-gunáh gashtan.—(*To perpetrate a joke*) شوخي كردن shúkhí kardan, مزاح نمودن mizáh nimúdan, استهزا نمودن istihzá nimúdan.

Perpetration, *subs.* ارتكاب irtikáb, اكتساب iktisáb, بجا آوري bi-já-ávarí, اجرا ijrá, عمل 'amal.

Perpetrator, *subs.* مرتكب murtakib (*pl.* مرتكبين murtakibín), مكتسب muktasib, بجا آورنده bi-já-ávarandah, عامل 'ámil.

Perpetual, *adj.* دائم dáïm, مدام mudám, جاودان jávidán, جاويد jávíd, سرمدي sarmadí, ابدي abadí, صمد samad, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam-bi-dam, مستدام mustadám, لا يزال lá-yazál, پاينده páyandah, پايدار páyadár, غير ممنون ghair-i-mamnún, بي انقطاع bí-inqitá', متصل muttasil, متوالي mutaválí.

Perpetually, *adv.* هميشه hamíshah, همواره hamvárah, هر وقت har-vaqt, هر زمان har-zamán, هر دم har-dam, متصلاً muttasilan, هميشه اوقات hamíshah-auqát, دائماً dáïman, بدون انقطاع bidún-i-inqitá', متتابعاً mutatábi'an, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt.

Perpetuate, *verb,* مستدام نمودن mustadám nimúdan, استمرار ساختن istimrár sákhtan, باقي داشتن báqí dashtan, پايدار نمودن páyadár nimúdan, از زوال حفظ كردن az-zavál hifz kardan, بر دوام داشتن bar-davám dáshtan, تأبيد نمودن täbíd nimúdan, تخليد نمودن takhlíd nimúdan.—(*To perpetuate one's species*) حفظ نوع خويش نمودن hifz-i-nau-i-khísh nimúdan, جنس خودرا مخلد ساختن jins-i-khud-rá mukhallad sákhtan.

Perpetuated, *adj.* مخلد mukhallad, محفوظ mahfúz, مستدام mustadám, پايدار páyadár, بر دوام bar-davám.

Perpetuation, *subs.* ابقا ibqá, حفظ hifz, استدامت istidámat, تخليد takhlíd, بر دوامي bar-davámí, پايداري páyadárí.

Perpetuity, *subs.* دوام davám, مداومت mudávamat, پيوستگي paivastagí, اتصال ittisál, پايندگي páyandagí, استبقا istibqá, استمرار istimrár.—(*To all perpetuity*) بر سبيل استمرار bar-sabíl-i-istimrár.

Perplex, *verb,* حيران كردن hairán kardan, پريشان ساختن parishán sákhtan, متحير گردانيدن mutahayyir gardánídan, سر گم ساختن sar-gum sákhtan, مر گردان كردن sar-gardán kardan, آشفته ساختن áshuftah sákhtan, مرتبق كردن murtabiq kardan, دشوار نمودن dushvár nimúdan, مشكل گردانيدن mushkil gardánídan.

Perplexed, *adj.* حيران hairán, متحير mutahayyir, مضطرب muztarib, پريشان parishán, مشوش mushavvash, سر گم sar-gum, مرتبق murtabiq, متغير mutaghayyir, مختلط mukhtalit.

Perplexedly, *adv.* حيرانانه hairánánah, بطور تحير bi-taur-i-tahayyur, مرتبقانه murtabiqánah, مشوشانه mushavvashánah, با كمال پريشاني bá-kamál-i-parishání.

Perplexity, *subs.* حيراني hairání, تحير tahayyur, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, توزع tavazzu', حيض بيض haiz-baiz, محنت mihnat.

Perquisite, *subs.* مداخل madákhil, مزد muzd, حق haqqu 's-sa'í, تعارف ta'áruf, انعام in'ám, جائزه jáïzah, دستوري dastúrí.—(*King's perquisites, privy*

purse) جيب شاهي jíb-i-sháhí.—(*Fee to a police officer*) قلق qulluq, تكلف takalluf.—(*Fee to a shop-boy, given by purchasers*) شاگردانگي shágirdánagí, شاگردگاني shágirdagání, بخشش bakhshish, دست مزد dast-muzd.

Perquisition, *subs.* تفتيش taftísh, تفحص tafahhus, استفسار istifsár, باز جوئي báz-jú,í, تفقد tafaqqud.

Perrary, *subs.* (*Medical term*) رحم بند rahm-band.

Perry, *subs.* شيره گلابي shírah-i-gulábí, عصير امرود 'asír-i-amrúd, آب كدوصل áb-i-kadúsul.

Persecute, *verb,* ظلم نمودن zulm nimúdan, ستم كردن sitam kardan, تعاقب نمودن ta'áqub nimúdan, دست درازي كردن dast-dirází kardan, آزردن ázurdan, عذاب نمودن 'azáb nimúdan, ايذا دادن ízá dádan, نقمت گرفتن naqmat giriftan, زحمت دادن zahmat dádan, جبر كردن jabr kardan, پا پي كردن pá-pay kardan (*vulg.*).

Persecution, *subs.* تعاقب ta'áqub, ظلم zulm, جفا jafá, ستم sitam, جبر jabr, اجحاف ijháf, آزار ázár, عذاب 'azáb, نقمت naqmat, زحمت zahmat, اذيت azíyat, جبر jabr, تعدي ta'addí, پا پي pá-pay (*vulg.*).

Persecutor, *subs.* معاقب mu'áqib, ستمكار sitam-kár, ستمگار sitam-gár, جفا كار jafá-kár, ظالم zálim, آزار رسان ázár-rasán, جبار jabbár, تعدي كار ta'addí-kár, نقمت گير naqmat-gír, مزاحم muzáhim.

Perseverance, *subs.* مداومت mudávamat, استدامت istidámat, مواظبت muvázabat, اقامت iqámat, استقامت istiqámat, استقرار istiqrár, اصرار isrár, ثبات sabát, ثبوت subút, قيام qiyám, صبر sabr, اقدام iqdám, استمرار istimrár, تمادي tamádí, استواري ustuvárí, شكيبائي shakíbá,í.—(*Obstinacy*) اصرار isrár, خود سري khud-sarí, عناد 'inád.

Persevere, *verb,* اقامت نمودن iqámat nimúdan, استقامت ورزيدن istiqámat varzídan, اصرار نمودن isrár nimúdan, مداومت كردن mudávamat kardan, مواظبت نمودن muvázabat nimúdan, صبر كردن sabr kardan, باقي ماندن báqí mándan, تمادي نمودن tamádí nimúdan.

Persevering, *adj.* ثابت sábit, ثابت قدم sábit-qadam, مواظب muvázib, صابر sábir, استوار ustuvár, شكيبا shakíbá.

Persia, *subs.* ايران írán, عجم 'ajam.—(*The whole kingdom of Persia*) مملكت ايران mamlikat-i-írán, ولايت عجم viláyat-i-'ajam.—(*A province*) ملك mulk; of these, the principal are: فارس fárs, عراق عجمي 'iráq-i-'ájamí, خراسان khurásán, آذربائجان ázarbáïján, مازندران mázandarán, گيلان gílán, استراباد astarábád, خوزستان khúzistán, *and* كرمان kirmán.

Persian, *subs. and adj.* ايراني írání, عجمي 'ajamí, تاجيك tájík.—(*Language*) فارسي fársí, پارسي pársí.—(*Court language*) دري darí.—(*Ancient language*) پهلوي pahlaví.

Persica lævis (*Nectarine tree*), *subs.* درخت شليل dirakht-i-shalíl.

Persiflage, *subs.* هزل hazl, شوخي shúkhí, باردي bá-ridí, مزاح mizáh, استهزا istihzá, مسخره maskharah, بازي bází.

Persist, *verb,* استبداد نمودن istibdád nimúdan, اصرار نمودن isrár nimúdan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, چسبيدن chasbídan, الحاح كردن ilháh kardan, مصر شدن musirr shudan, ثبات ورزيدن sabát varzídan.—(*He persisted in his statement*) مصر شد در تقرير خود musirr shud dar-taqrír-i-khud.

Persistence, *subs.* اصرار isrár, مواظبت muvázabat, استبداد istibdád, ابرام ibrám, الحاح ilháh.

Persistent, *adj.* مستمر mustamirr, مصر musirr, ثابت sábit, مبرم mubrim, ملح mulihh.

Person, *subs.* شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), نفر nafar, آدم ádam, كس kas, تن tan, مرد mard (*pl.* مردان mardán *and* مردمان mardumán), اناس anás (used only in the plural).—(*External appearance*) شخص shakhs, صورت súrat, شكل shakl, سيما simá, قواره qavárah, پيكر paikar, اندام andám, بشره ba-sharah, هيئت hayát, هيكل haikal, ريخت ríkht.—(*Of the Holy Trinity*) اقنوم aqnúm (*pl.* اقانيم aqánim).—(*Of a verb or pronoun*) صيغه síghah, ضمير zamír. اسم ضمير ism-i-zamír.—(*First person*) متكلم mutakallim.—(*Second person*) مخاطب mukhátib.—(*Third person*) غائب ghá'ib.—(*First person singular*) متكلم وحده mutakallim-i-vahidah.—(*First person plural*) متكلم مع الغير mutakallim ma'u 'l-ghair.—(*Second person singular*) مفرد مخاطب mufrad-i-mukhátib.—(*Second person plural*) جمع مخاطب jam'-i-mukhátib.—(*Third person singular*) مفرد غائب mufrad-i-ghá'ib.—(*Third person plural*) جمع غائب jam'-i-ghá'ib.—(*In person*) في ذاته fí-zátihi, في نفسه fí-nafsihi, شخصاً shakhsan, ذاتاً zátan.

Personable, *adj.* نكو اندام nikú-andám, خوش پيكر khush-paikar, خوش منظر khush-manzar. خوش سيما khush-símá.

Personage, *subs.* امير amír, شخص بزرگ shakhs-i-buzurg, بزرگ buzurg.—(*Appearance*) صورت súrat, شخص shakhs, ريخت ríkht, شكل shakl.—(*Character*) خصلت khaslat, عادت 'ádat, وصف vasf, داب dáb, رويه ravíyah.

Personal, *adj.* شخصي shakhsí, ذاتي záti, با ذات bá-zát, نفسي nafsí, خودي khudí, جسدي jasadí, تني taní.—(*Personal remark*) اشارت شخصي ishárat-i-shakhsí.

Personality, *subs.* شخصیت shakhsíyat, ذات zát, ذاتیت zátíyat, فردیت fardíyat.

Personally, *adj.* فی ذاته fí-zátihi, فی نفسه fí-nafsihi, شخصاً shakhsan, ذاتاً zátan, بالنفس bi 'n-nafs.—(*I personally*) خودم بالنفس khud-am bi 'n-nafs, خودم شخصاً khud-am shakhsan.—("Personally," when used in opposition to "by procuration," is expressed thus: اجالت از جانب خود ijálat-az-jánib-i-khud).

Personalty, *subs.* ملك شخصی mulk-i-shakhsí, خالصه khálisah.

Personate, *verb,* نیابت کردن niyábat kardan, وکالت نمودن vikálat nimúdan, جا نشین شدن já-nishín shudan, مظهر گشتن muzhir gashtan, نمودن nimúdan (*rt.* نمای nimáy), تقلید در آوردن taqlíd dar-ávardan, بصورت در آوردن bi-súrat dar-ávardan, تشبه ورزیدن tashabbuh varzídan, شبیه در آوردن shabíh dar-ávardan, مماثلت نمودن mumásalat nimúdan, متمثل شدن mutamassil shudan.

Personation, *subs.* نیابت niyábat, جا نشینی já-nishíní, بصورت در آئی bi-súrat-dar-á,í, دخلك بازی dakhlak-bází, تقلید taqlíd, شبیه در آوری shabíh-dar-ávarí, تمثل tamassulí, مماثلت mumásalat.

Personator, *subs.* نیابت کن niyábat-kun, تقلید گر taqlíd-gar, دخلك باز dakhlak-báz, شبیه ساز shabíh-sáz, تمثل نما tamassul-nimá.

Personification, *subs.* تشبیه tashbíh, شخصیت دهی shakhsíyat-dihí, شخص نمائی shakhs-nimá,í, جان بخشی ján-bakhshí, شعور بخشی shu'úr-bakhshí, کس سازی kas-sází.

Personify, *verb,* تشبیه نمودن tashbíh nimúdan, شخصیت دادن shakhsíyat dádan, شخص نمودن shakhs nimúdan, جان بخشیدن ján bakhshídan, شعور بخشیدن shu'úr bakhshídan, کس ساختن kas sákhtan.

Personnel, *subs.* اشخاص عظام ashkhás-i-'azám, حضرات hazarát, مخادیم makhádím, وجها vujhá.

Perspective, *subs.* منظره manzarah, دور بین dúr-bín, علم مناظر 'ilm-i-manázir, علم نظر 'ilm-i-nazar.—(*That drawing is not in perspective*) آن تصویر بقاعده علم نظر درست نیست án tasvír bi-qá'idah-i-'ilm-i-nazar durust ní 'st.—*adj.* نظری nazarí, لحاظی lihází, علم نظری 'ilm-i-nazarí, بقاعده علم نظر bi-qá'idah-i-'ilm-i-nazar.

Perspectively, *adv.* بموجب علم نظر bi-mújib-i-'ilm-i-nazar, از روی مناظر و مرایا az-rúy-i-manázir va maráyá, بقواعد علم مناظر و مرایا bi-qavá'id-i-'ilm-i-manázir-va-maráyá.

Perspicacious, *adj.* زرنگ zaring, زیرك zírak, چست chust, چابك chábuk, هوشیار húshyár, ذکی zakí, با فراست bá-firásat, تیز چشم tíz-chashm, تیز هوش tíz-húsh, تیز فهم tíz-fahm, دور بین dúr-bín.

Perspicacity, *subs.* کیاست kiyásat, فراست firásat, ذهن zihn, زکاوت zakávat, هوشیاری húsh-yárí, تیز چشمی tíz-chashmí, تیز هوشی tíz-húshí, تیز فهمی tíz-fahmí, زیرکی zírakí, چابکی chábukí.

Perspicuity, *subs.* وضاحت vazáhat, وضوح vuzúh, روشنی raushaní, انجلا injilá, شفافی shaffáfí, تبیین tabayyun, صفا safá, ابانت ibánat, استبانت istibánat, نموداری nimúdárí, پیدائی paidá,í.

Perspicuous, *adj.* واضح vázih, مبین mubín, پیدا paidá, روشن raushan, شفاف shaffáf, صاف sáf, مبین mubayyan, نمودار nimúdár, منکشف munkashíf, منجلی mu'njalí, ظاهر záhir, نمایان nimáyán.

Perspicuously, *adv.* واضحاً vázihan, ظاهراً záhiran. بطرز روشن bi-tarz-i-raushan, بطور شفافی bi-taur-i-shaffáfí, مبینانه mubayyanánah, منکشفانه munkashif-ánah, منجلیانه munjalíyánah, بطور نمایان bi-taur-i-nimáyán.

Perspicuousness, *subs.* واضحی vázihí, شفافی shaf-fáfí, نمایانی nimáyání, روشنی raushaní, صفا safá, ابانت ibánat, انجلا injilá.

Perspirability, *subs.* عرق شوی 'araq-shaví, خوی khai-gardí, تعریق پذیری ta'ríq-pazírí, تبخیر یابی tabkhír-yábí, بخار شوی bukhár-shaví.

Perspirable, *adj.* عرق شو 'araq-shau, خوی گرد khay-gard, قابل عرق qábil-i-'araq, ترشح کن tarashshuh-kun, تعریق پذیر ta'ríq-pazír, سریع النفوذ sarí'u 'n-nufúz, از بدن بیرون رو az-badan-bírún-rau.

Perspiration, *subs.* عرق 'araq, تعریق ta'ríq, خوی khai, رشح rashah.—(*In a perspiration*) عرق دار 'araq-dár, عرقریز 'araq-ríz, عرقناك 'araq-nák.—(*To get in a perspiration*) عرق دار گشتن 'araq-dár gashtan, بعرق افتادن bi-'araq uftádan.

Perspirative, *adj.* معرق mu'arriq, عرق آور 'araq-ávar, خوی انگیز khai-angíz.

Perspire, *verb,* عرق کردن *or* ریختن 'araq kardan *or* ríkhtan, عرق دار شدن 'araq-dár shudan, خوی کردن khai kardan.—(*To make perspire*) تعریق کردن ta'ríq kardan, بعرق آوردن bi-'araq ávardan, عرقناك کردن 'araq-nák kardan.

Perspiring, *subs.* عرق ریزی 'araq-rízí, عرق داری 'araq-dárí, خوی کنی khai-kuní.—*adj.* عرق ریز 'araq-ríz, عرق دار 'araq-dár.

Persuadable, *adj.* ترغیب پذیر targhíb-pazír, ترضیه تحریك پذیر tarziyah-yáb, راضی شو rází-shau, نرم narm, سست sust.

Persuade, *verb,* تحریك کردن tahrík kardan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, چاره کردن chárah kardan, راضی زدن räí zadan,

کردن rází kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), گول زدن gúl zadan, زير پا نشستن zír-i-pá nishastan, دل بدست آوردن dil-bi-dast ávardan.

Persuader, *subs.* مرغب muraghghib, مشوق mushavviq, محرك muharrik, راضي كننده rází-kunandah, ميل دهنده mail-dihandah, اغوا كننده ighvá-kunandah.

Persuasibility, *subs.* ترغيب پذيري targhíb-pazírí, تشويق يابي tashvíq-yábí, ميل mail, رغبت raghbat, حنف hanaf.

Persuasible, *adj.* ترغيب پذير targhíb-pazír, تشويق ياب tashvíq-yáb, مائل máïl, راغب rághib, حنيف haníf.

Persuasion, *subs.* تحريك tahrík, ترغيب targhíb, اغوا ighvá, تحريص tahrís, تشويق tashvíq, ارضا irzá, انگيزش angízish.—(*Creed*) عقيده 'aqídah (*pl.* عقائد aqáïd), اعتقاد i'tiqád, راي ráy, مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), نظر nazar.

Persuasive, *subs.* باعث bá'is, محرك muharrik, داعيه dá'iyah, جهت jihat, سبب sabab.—*adj.* بليغ balígh, رسا rasá, كار گر kár-gar, موٴثر müassir, مرغب muraghghib.

Persuasively, *adv.* مرغبانه muraghghibánah, مشوقانه mushavviqánah, بطور تحريك bi-taur-i-tahrík, بطرز تشويق bi-tarz-i-tashvíq.

Persuasiveness, *subs.* مرغبي muraghghibí, محركي muharrikí, تحريص tahrís, ارضا irzá, اغوا ighvá, تشويق tashvíq, انگيزش angízish.

Persuasory, *adj.* ترغيبي targhíbí, تحريكي tahríkí, تشويقي tashvíqí, اغواي ighváí, ارضاي irzáí.

Pert, *adj.* شوخ shúkh, گستاخ gustákh, تيز tíz, حاضر جواب házir-javáb, زرنگ zaring, فضول fuzúl, مستعد musta'idd, مهيا muhayyá, آماده ámádah, چالاك chálák.

Pertain, *verb,* راجع بودن ráji' búdan, مربوط شدن marbút shudan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan, نسبت داشتن nisbat dáshtan, دخل داشتن dakhl dáshtan, مخصوص بودن makhsús búdan.

Pertinacious, *adj.* مصر musirr, مواظب muvázib, ملازم mulázim, راسخ rásikh, مداوم mudávim, استوار ustuvár, سخت sakht, سخت گير sakht-gír, قائم qáïm, پا بر جا pá-bar-já, ثابت sábit.

Pertinaciously, *adv.* متعنداته muta'annidánah, مصرانه musirránah, بطور سخت گيري bi-taur-i-sakht-gírí, قائمانه qáïmánah, ثابتانه sábitánah, استوارانه ustuváránah.

Pertinacity, *subs.* استقرار istiqrár, مداومت mudávamat, مواظبت muvázabat, اصرار isrár, تعند ta'annud, سختي sakhtí, سخت گيري sakht-gírí, ملازمت mulázamat, پار بر جائي pár-bar-já,í, پا كوبي pá-kúbí, ثبات sabát, استواري ustuvárí.

Pertinence, *subs.* مناسبت munásábat, موافقت muvá-faqat, تعلق ta'alluq, ربط rabt, دخل dakhl.

Pertinent, *adj.* مناسب munásib, قابل qábil, سزاوار sizávár, موافق muváfiq, لائق láïq, شايان sháyán, متعلق muta'alliq, بسته bastah, مربوط marbút.

Pertinently, *adv.* بطور مناسب bi-taur-i-munásib, بطرز شايسته bi-tarz-i-sháyistah, مناسبانه munásibánah, بجا bi-já, با موقع bá-mauqi', مربوطانه marbútánah.

Pertly, *adv.* بشوخي bi-shúkhí, فضولانه fuzúlánah, بطور حاضر جوابي bi-taur-i-házir-javábí, مستعدانه musta'iddánah, جسورانه jasúránah, از روي جرأت az-rúy-i-jurät, چالاكانه chálákánah.

Pertness, *subs.* شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, ليزي tízí, حاضر جوابي házir-javábí, فضولي fuzúlí, چالاكي chálákí, آمادگي ámádagí.

Perturbate, *verb,* آشوفتن áshúftan (*rt.* آشوب áshúb), پريشان ساختن parishán sákhtan, مضطرب گردانيدن muztarib gardánídan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan. بهم زدن bi-ham zadan.

Perturbation, *subs.* حيراني hairání, تحير tahayyur, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, آشوب áshúb, اغتشاش ightishásh, بهم خوردگي bi-ham-khurdagí, انقلاب inqiláb, فتنه fitnah, توزع tavazzu', حيص بيص hais-bais.

Pertusion, *subs.* سوراخ سازي súrákh-sází, تثقيب tasqíb, تنقيب tanqíb.

Pertussis (*Hooping-cough*), *subs.* سرفه سياه surfah-i-siyáh, سرفه سالي surfah-i-sálí, سياه سرفه siyáh-surfah.

Peruke, *subs.* موئي عملي mú,í-i-'amalí, گيس مصنوعي gís-i-masnú'í.

Perusal, *subs.* مطالعه mutála'ah, ملاحظه muláhazah, قرائت qiráät, تلاوت talávat, خوانش khánish, آزمايش ázmáyish, امتحان imtihán.

Peruse, *verb,* خواندن khándan, ملاحظه كردن muláhazah kardan, مطالعه كردن mutála'ah kardan, قرائت نمودن qiráät nimúdan, تلاوت كردن talávat kardan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy).

Peruser, *subs.* خواننده khánandah, قرائت كننده qiráät-kunandah, تلاوت نماينده talávat-nimáyandah, مطالعه كننده mutála'ah-kunandah, آزمايننده ázmáyandah.

Peruvian, *adj.* پيروي pírúí (European).—(*Peruvian bark*) پوست درخت كنه‌كنه púst-i-dirakht-i-kinih-kinih.

Pervade, *verb,* ساري بودن sárí búdan, شمول داشتن shumúl dáshtan, نفوذ كردن nufúz kardan, پهن شدن pahn shudan, نشر يافتن nashr yáftan.

Pervasion, *subs.* سرايت siráyat, نفوذ nufúz, سريان sarayán, انتشار intishár, نشر nashr, شمول shumúl.

Pervasive, *adj.* ساري sárí, سرايتگر siráyat-gar, نافذ náfiz, نفوذ كن nufúz-kun, نشر ياب nashr-yáb, پهن شو pahn-shau.

Perverse, *adj.* خود سر **khud-sar,** مريد marid, متمرد mutamarrid, حرون harún, عنيد ‘aníd, معاند mu‘ánid, لجوج lajúj, مأفوك mäfúk, بد ادا bad-adá, كج رأي kaj-räí, ستيز گر sitíz-gar, ملحد mulhid, منحرف munharif, متعصب muta‘assib, خبيث khabís, پليد pilíd.

Perversely, *adv.* عناداً ‘inádan, بطور عناد bi-taur-i-‘inád, از روي ستيز az-rúy-i-sitíz, عنودانه ‘unúdánah, لجوجانه lajújánah, ملحدانه mulhidánah, بطور تعصب bi-taur-i-ta‘assub.

Perverseness, *subs.* اصرار isrár, خود رأي khud-räí, كج رأي kaj-räí, خود سري khud-sarí, تمرد tamarrud, عناد ‘inád, نا درستي ná-durustí, بد ادائي bad-adá,í, ملحدي mulhidí, خباثت khabásat, لجاجت lajájat, ستيز گري sitíz-garí, انحراف inhiráf, خباثات khabásat, پليدي pilídí.

Perversion, *subs.* انحراف inhiráf, اعوجاج i‘vijáj, زيغ zígh, كج سازي kaj-sází, تحريف tahríf, تبديل tabdíl, تعويج ta‘víj.

Perversity, *subs.* لجاجت lajájat, معاندت mu‘ánadat, حروني harúní, خود سري khud-sarí, ستيز sitíz.

Perversive, *adj.* محرف muharrif, منحرف ساز munharif-sáz, انحراف ده inhiráf-dih, خراب ساز kharábsáz, فاسد كن fásid-kun, بر هم زن bar-ham-zan.

Pervert, *subs.* گمراه gum-ráh, ضال záll, مخبط mukhabbat, غاوي ghávi, كج راه kaj-ráh, متحرف mutaharrif.

Pervert, *verb,* حبط كردن habt kardan, احباط نمودن ihbát nimúdan, حيف كردن haif kardan, اضلال كردن izlál kardan, بر گردانيدن bar-gardánídan, اعوج كردن a‘vaj kardan, معوج گردانيدن mu‘avvaj gardánídan, اغوا كردن ighvá kardan, تحريف كردن tahríf kardan, فاسد ساختن fásid sákhtan, ضائع نمودن záï‘ nimúdan, خراب كردن kharáb kardan, بهم زدن bi-ham zadan, مقلوب كردن maqlúb kardan.—(*Religious term*) گمراه نمودن gum-ráh nimúdan, از راه بيرون كردن az-ráh bírún kardan.

Perverted, *adj.* بر گشته bar-gashtah, معوج mu‘avvaj, مقلوب maqlúb, مأفوك mäfúk, منقلب munqalib, محرف muharraf.—(*He perverted my meaning*) مقصود مرا بهم زد maqsúd-i-mará bi-ham zad.

Perverter, *subs.* خراب كننده kharáb-kunandah, كج سازنده kaj-sázandah, محرف muharrif, مقلوب ساز maqlúb-sáz, اغوا كن ighvá-kun, اضلال نما izláí-nimá, مغوي maghví, مفسد mufsid.

Pervertible, *adj.* تحريف پذير tahríf-pazír, منقلب گرد munqalib-gard, اغوا پذير ighvá-pazír, اضلال ياب izlál-yáb, خراب شو kharáb-shau.

Pervestigation, *subs.* جستجو justujú, تفحص tafahhus, تحقيق tahqíq, تفتيش taftísh, استفسار istifsár, غور رسي ghaur-rasí.

Pervicacious, *adj.* لجوج lajúj, عنيد ‘aníd, متعصب muta‘assib, ماره márid, خود سر khud-sar, كج انديش kaj-andísh.

Pervious, *adj.* قابل سرايت qábil-i-siráyat, نفوذ پذير nufúz-pazír, مرور ده murúr-dih, عبور بخش ‘ubúr-bakhsh, گذارا guzárá.

Perviousness, *subs.* قبول سرايت qubúl-i-siráyat, نفوذ پذيري nufúz-pazírí, مرور دهي murúr-dihí, عبور بخشي ‘ubúr-bakhshí, گذارائي guzárá,í, قابليت نفوذ qábilíyat-i-nufúz, قابليت تداخل qábilíyat-i-tadákhul.

Pessimist, *subs.* بد ظن bad-zann, بد خيال bad-khiyál, بد گمان bad-gumán, بد بين bad-bín.

Pest, *subs.* آفت áfat, آزار ázár, اذيت azíyat, ايذا ízá, وبال vabál, بلا balá.—(*Disease*) طاعون tá‘ún, وبا vabá.

Pester, *verb,* آزار دادن ázár dádan, ايذا كردن ízá kardan, عذاب دادن ‘azáb dádan, اذيت رسانيدن azíyat rasánídan, جر آوردن jirr ávardan, مزاحم شدن muzáhim shudan.—(*Do not pester me with questions*) حواس مرا بمسائل پريشان مساز haváss-i-mará bi-masáïl parishán ma-sáz.

Pest-house, *subs.* دار المرض dáru ’l-marz, بيمارستان bímáristán, آفت گاه áfat-gáh, خسته خانه امراض مسريه khastah-khánah-i-amráz-i-musríyah.

Pestiferous, *adj.* مضر muzirr, آفتناك áfat-nák, آسيب رسان ásíb-rasán, زيان بخش ziyán-bakhsh, مفسد mufsid, خرابي آر kharábí-ár.

Pestilence, *subs.* طاعون tá‘ún (*pl.* طواعين tavá‘ín), وبا vabá, نا خوشي ná-khushí, مرض مسري marz-i-musrí, آفت áfat.

Pestilent, *adj.* طاعوني tá‘úní, وباي vabáí, مرضي marzí, نا خوشي دار ná-khushí-dár.—(*Noxious*) آفتناك áfat-nák, مضر muzirr, آسيب رسان ásíb-rasán, زيان بخش ziyán-bakhsh, مهلك muhlik.

Pestilential, *adj.* طاعوني tá‘úní, وباي vabáí, مرضي marzí, نا خوشي دار ná-khushí-dár.—(*Noxious*) آفتناك áfat-nák, مضر muzírr, آسيب رسان ásíb-rasán, زيان بخش ziyán-bakhsh, مهلك muhlik.

Pestilently, *adv.* آفتناكانه áfat-nákánah, مضرانه muzirránah, بطور خرابي bi-taur-i-kharábí.—(*Destructively*) مهلكانه muhlikánah, متلفانه mutlifánah, تباه كنان tabáh-kunán, ضائع سازان zái‘-sázán.

Pestle, *subs.* دسته dastah, مدقه midaqqah, مشته mushtah, دسته هاون dastah-bávan.

Pet, *subs.* عزيز ‘azíz, معشوق ma‘shúq, معشوقه ma‘shúqah, انيس anís, الف ilf, اليف alíf.—(*Fit of temper*) خود سري khud-sarí, نا رضا مندي ná-razá-mandí.

Pet, *verb,* نوازش کردن navázish kardan, دوست داشتن dúst dáshtan, انیس گردانیدن anís gardánídan, عشق ورزیدن (با) ishq varzídan (bá), الف قرار دادن ilf qarár dádan.

Petal, *subs.* برك barg, ورق varaq (*pl.* اوراق auráq), پر par.

Petalism, *subs.* (*Ostracism*) نفي nafy, اجلا ijlá, اخراج ikhráj, برگ نویسي barg-nivísí.

Petaloid, *adj.* (*Botanical term*) برگ وش barg-vash, برگ مانند barg-mánand, ورق شکل varaq-shakl, ورق سان varaq-sán.

Petalous, *adj.* برگ دار barg-dár, ورق دار varaq-dár, با پر bá-par.

Petard, *subs.* آلت جنگ álat-i-jang, هدامه haddámah, جدار شکل jidár-shakl, دروازه گشا darvázah-gushá.—(*He is hoist with his own petard*) دچار مکر خود گشته است duchár-i-makar-i-khud gashtah ast.

Petecchial, *adj.* (*Medical term*) ریز نقطه nuqtah-ríz, سرخك دار surkhak-dár.—(*Petecchial spots*) حصبه hasabah.

Peter-pence, *subs.* باج مذهب báj-i-mazhab, باج پطرس báj-i-patras (European).

Petiolar, *adj.* (*Botanical term*) متعلق بساقه برگ muta'alliq-bi-sáqah-i-barg, برگ بني barg-buní, برگ خیز barg-khíz, ورقي varaqí, ته برگي tah-i-bargí.

Petiolate, *adj.* (*Botanical term*) ساقه دار sáqah-dár, بیخ ور bíkh-var, بن دار bun-dár, ته برگه دار tah-i-bargah-dár.

Petiole, *subs.* (*Botanical term*) ساقه برگ sáqah-i-barg, بیخ ورق bíkh-i-varaq, برگ بن barg-bun, ته برگه tah-i-bargah.

Petition, *subs.* عرض 'arz, در خواست dar-khást, التماس iltimás, داعیه dá'íyah, استدعا istid'á, تمنا tamanná.—(*Written*) عریضه 'arízah, عرضداشت 'arz-dásht, عرضحال 'arz-hál, عارضه 'árizah, استرحام istirhám.

Petition, *verb,* در خواستن dar-khástan, در خواست نمودن dar-khást nimúdan, التماس کردن iltimás kardan, استدعا کردن istid'á kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan.—(*To present a written petition*) عرضحال دادن 'arz-hál dádan, عریضه نگار شدن 'arízah nigár shudan, بعرض عالي رسانیدن bi-'arz-i-'álí rasánídan.

Petitionary, *adj.* عرضحالي 'arz-hálí, استدعاي istid'áí استرحامي istirhámí, التماسي iltimásí, خضوعي khuzú'í, خشوعي khushú'í.

Petitionee, *subs.* معروض علیه ma'rúz-'alaihi, مستعان musta'án.

Petitioner, *subs.* عارض 'áriz (*pl.* عارضین 'arízín), ملتجي multajï, داعي dá'í, عرضحال نویس 'arz-hál-nivís, ملتمس multamis, التماسي iltimásí, عریضه نگار 'arízah-nigár.

Petitioning, *subs.* استدعا istid'á. التماس iltimás, استرحام istirhám, حاجت خواهي hájat-kháhí, در خواست dar-khást, عرض رساني 'arz-rasání.

Petrean, *adj.* سنگي sangí, صخري sakharí, جبلي jabalí, کوهي kúhí.

Petrel, *subs.* (*Bird*) قلنگ بحري qalang-i-bahrí, قاز دریائي qáz-i-daryá'í.

Petrescence, *subs.* سنگ سازي sang-sází, سنگ گردي sang-gardí, تحجیر tahjír, تحجر tahajjur.

Petrescent, *adj.* سنگ ساز sang-sáz, سنگ گرد sang-gard, محجر muhajjir, متحجر mutahajjir.

Petrifaction, *subs.* سنگ گردي sang-gardí, سنگ سازي sang-sází, سنگ گرداني sang-gardání, تحجر tahajjur, تحجیر tahjír, تصخر tasakhkhur, تصخیر taskhír, محجر muhajjar.

Petrifactive, *adj.* سنگ ساز sang-saz, سنگ گرد sang-gard, تحجیري tahjírí, تصخیري taskhírí, محجر muhajjir.

Petrified, *part.* متحجر mutahajjir, متصخر mutazakhkhir, سنگ شده sang-shudah.—(*Amazed*) متحیر mutahayyir, حیران hairán.

Petrify, *verb trans.* سنگ ساختن sang sákhtan, تحجیر نمودن tahjír nimúdan, تصخیر کردن taskhír kardan.—(*Amaze*) حیران ساختن hairán sákhtan, متحیر گردانیدن mutahayyir gardánídan, محو گردانیدن mahv gardánídan.—(*Obdurate*) سخت نمودن sakht nimúdan, قسي گردانیدن qasíy gardánídan.—*intrans.* سنگ شدن sang shudan, تحجر یافتن tahajjur yáftan.—(*Become obdurate*) سخت گردیدن sakht gardídan, قسي شدن qasíy shudan.

Petrifying, *subs.* سنگ سازي sang-sází, سنگ گردي sang-gardí, تحجیر tahjír, تحجر tahajjur.—*adj.* سنگ ساز sang-sáz, محجر muhajjir, متحجر mutahajjir, سخت گردان sakht-gardán.—(*Metaphorically*) حیران ساز hairán-sáz, متحیر mutahayyir.

Petroleum, *subs.* (*Rock oil*) دهن الحجر dahnu 'l-hajar, روغن raughan-i-sang, مومیا múmiyá, قفر الیهود qafru 'l-yahúd, کفر الیهود kafru 'l-yahúd, نفط naft, بترول batrúl (European).

Petronel, *subs.* طپانچه سر زین tapánchah-i-sar-i-zín, طپانچه قبل tapánchah-i-qubbal, پیشتاب píshtáb, پیشتو píshtú.

Petrosilex, *subs.* (*Geological term*) سنگ چخماق sang-i-chakhmáq, سنگ آتش sang-i-átish, سنگ صخري sang-i-sakharí, صفوان safaván.

Petro-silicious, *adj.* سنگ چخماقي sang-i-chakhmáqí, سنگ آتشي sang-i-átishí, سنگ صخري sang-i-sakharí, صفواني safavání.

Petrous, *adj.* سنگي sangí, حجري hajarí, صخري sakharí, صفواني safavání.—(*Hard*) سنگي sangí, سخت sakht, قسي qasíy.

Petted, *adj.* معزز mu'azzaz, نواخته navákhtah, گرامي girámí-dáshtah, محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah, معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah, انيس anís, اليف alíf.

Petticoat, *subs.* فستان fistán, زير فستاني zír-i-fistání, تنوره tannúrah.—(*Petticoat government*) حكومت خنثي hukúmat-i-khunsá.

Pettifogger, *subs.* قاضي كوچك qází-i-kúchik, ملاچه mulláchah, قانون دان كوچك qánún-dán-i-kúchik, مفتيك muftíyak, باز قانون qánún-báz, حيال hayyál.

Pettifoggery, *subs.* قانون بازي qánún-bází, قاضيگري qází-garí, ملاچگي mulláchagí, حيالي hayyálí, حيله hílah-i-shar'í.

Pettifogging, *adj.* قانوني qánúní, قضاوتي qazávatí, ملاي mullái, افتاي iftáí.

Pettiness, *subs.* (*Smallness*) كوچكي kúchikí, صغر sighar. حقارت hiqárat, خست khissat.—(*Meanness*) دنائت danáät, دوني dúní, پستي pastí, سفلگي suflagí, صغار sighár.—(*The pettiness of his conduct*) دنائت مسلك وي danáät-i-maslak-i-vai.

Pettish, *adj.* خشمناك khishm-nák, تند مزاج tund-mizáj, حرون harún, فلفل طبع filfil-tab', عنود 'unúd, كج خلق kaj-khulq, ستيز كار sitíz-kár.

Pettishly, *adv.* خشمناكانه khishm-nákánah, تندمزاجانه tund-mizájánah, بطور حروني bi-taur-i-harúní, از روي فلفل طبعي az-rúy-i-filfil-tab'í, از روي ستيز az-rúy-i-sitíz, عنودانه 'unúdánah.

Pettishness, *subs.* خشم آلودي khishm-álúdí, تند مزاجي tund-mizájí, حروني harúní, فلفل طبعي filfil-tab'í, كج خلقي kaj-khulqí.

Petti-toes, *subs.* سم گراز sum-i-guráz, پاي خوگ páy-i-khúg, پاي páy, سم sum.

Petto, *subs.* صدر sadar, سينه sínah.—(*In petto*) در خفا dar-khafá, بطور نهفتگي bi-taur-i-nihuftagí, به پنهاني bi-panhání.

Petty, *adj.* (*Little*) كوچك kúchik, صغير saghír, حقير haqír, ناقص náqis, دني daní.—(*Inconsiderable*) قليل qalíl, كم kam, اندك andak, بخس bakhs, پست past, جزي juzí.—(*Petty tyranny*) ظلم پست zulm-i-pust, تعدي كوچك ta'addí-i-kúchik.

Petty jury, *subs.* اجزائي مجلس عدالت كوچك ajzá'í-i-majlis-i-'adálat-i-kúchik.

Petulance, *subs.* كج خلقي kaj-khulqí, افسردگي afsurdagí, تندي مزاج tundí-i-mizáj, بطر batar, فلفل طبعي filfil-tab'í, وا مرنگ vá-sarang, تلون talavvun, تعند ta'annud, لج lajj, عناد 'inád, ستيز sitíz.

Petulant, *adj.* تند مزاج tund-mizáj, كج خلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, آتش مزاج átish-mizáj, فلفل طبع filfil-tab', لج باز lajj-báz, متعند muta'annid, ستيز كار sitíz-kár.—(*To be petulant*) دوش بر زدن dúsh bar zadan, وا مرنگ زدن vá-sarang zadan.

Pew, *subs.* نشيمنگاه معجر دار nishíman-gáh-i-ma'jar-dár, صندلي مخصوص sandalí-i-makhsús.

Pewit, *subs.* (*Plover*) مرغ ملخ murgh-i-malakh, مرغ زيبا murgh-i-zíbá, شانه سر shánah-sar, هد هد hud-hud, كلاغ سبز رو kulágh-i-sabz-rú.

Pewter, *subs.* روح rúh, روي rúy, رصاص rasás, ارزيز arzíz, قلع qal'. — *adj.* روين rúín, روي rúy, قلعي qal'í, ارزيزي arzízí.

Pewterer, *subs.* روي گر rúy-gar, قلع كار qal'-kár, ارزيز گر arzíz-gar, ريخته گر ríkhtah-gar.

Phaeton, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí (Hind.), كالسكه káliskah (European), فايطون fáitún (European).—(*Proper name*) فيطون faitún (European).

Phalangal, *adj.* (*Anatomical term*) بناني banání, سر انگشتي sar-i-angushtí, اصبعي asba'í.

Phalanges, *subs.* (*Anatomical term*) استخوانهاي كوچك انگشتان ustukhánhá'í-i-kúchik-i-angushtán, بنان banán, سر انگشتان sar-i-angushtán.

Phalanx, *subs.* صف saff (*pl.* صفوف sufúf), رتيله ratílá, رده radah, دسته dastah.

Phalaris canariensis (*Canary grass*), *subs.* كنجد kunjid.

Phanerogamous, *adj.* نر و ماده دار nar-u-mádah-dár, نر و ماده آر nar-u-mádar-ár.

Phantasm, *subs.* طيف tíf, خيال khiyál, عكس 'aks, تصور tasavvur, توهم tavahhum, تبرج tabarruj, تبرز tabarruz, خود نمائي khud-nimá'í.

Phantasmagoria, *subs.* عكس نمائي 'aks-nimá'í, خيال آرائي khiyál-árá'í, نمايش بيني nimáyish-bíní, عكس بيني 'aks-bíní.

Phantom, *subs.* خيال khiyál, تجلي tajallí, روح rúh, شكل shakl, عكس 'aks, نمايش nimáyish, صورت دهي súrat-dihí.

Pharaonic, *adj.* فرعوني fir'auní, خديوي khadíví, مصري misrí.

Pharbitis nil (*Kalandana seeds*), *subs.* حب النيل habbu 'n-níl, تخم نيل tukhm-i-níl.

Pharisaical, *adj.* دو رنگ dú-rang, دو زبان dú-zabán, دو رو dú-rú, منافق munáfiq, فريسي farísí (European), فريسي وش farísí-vásh (European), فريسي ور farísí-var (European).

Pharisaically, *adv.* بطور نفاق bi-taur-i-nifáq, بطرز ريا bi-tarz-i-riyá, فريسيانه farísíyánah (European), فريسي وارانه farísí-váránah (European).

Pharisaicalness, *subs.* دو رنگي dú-rangí, دو زباني

dú-zabání, دو روئي dú-rú,í, ريا riyá, نفاق nifáq, فريسي گري farísí-garí (European).

Pharisaism, *subs.* منافقت munáfaqat, رياكاري riyá-kárí, فريسيت farísíyat (European), عقائد فريسيه ‘aqáïd-i-farísíyah (European).

Pharisee, *subs.* زهد فروش zuhd-furúsh, پرهيز گار par-híz-gár, منافق munáfiq, رياكار riyá-kár, فريسي farísí (European).

Phariseean, *subs.* زاهد záhid, مذهب فريسي farísí-mazhab (European), تابع فريسي tábi‘-i-farísí (European).

Pharmaceutical, *adj.* عطاري ‘attárí, اجزا گري ajzá-garí, دوا سازي davá-sází, منسوب بدوا ساز mansúb-bi-davá-sáz.—(*Pharmaceutical chemist*) اجزائي ajzá,í, دوائي davá,í, عطاري ‘attárí, دوا سازي davá-sází.

Pharmaceutics, *subs.* علم دوا سازي ‘ilm-i-davá-sází, صنعت اجزا گري san‘at-i-ajzá-garí, عمل عطاري ‘amal-i-‘attárí.

Pharmaceutist, *subs.* دوا ساز davá-sáz, اجزا چي ajzá-chí, عطار ‘attár, جوهر گير jauhar-gír.

Pharmacologist, *subs.* ماهر در فن دوا سازي máhir-dar-fann-i-davá-sází, استاد دوا ساز ustád-i-davá-sáz, اجزا چي ajzá-chí, عطار ‘attár, جوهر ساز jauhar-sáz.

Pharmacology, *subs.* فن دوا سازي fann-i-davá-sází, علم اجزا چي گري ‘ilm-i-ajzá-chí-garí, بيان جوهر گيري bayán-i-jauhar-gírí, صنعت عطاري san‘at-i-‘attárí.

Pharmacopœia, *subs.* كتاب دوا سازي kitáb-i-davá-sází, قرابادين qarábádín, دوا نامه davá-námah, اجزا نامه ajzá-námah.

Pharmacy, *subs.* علم ادويه ‘ilm-i-adviyah, علم اجزا ‘ilm-i-ajzá, علم دوا سازي ‘ilm-i-davá-sází, دوا سازي davá-sází.

Pharos, *subs.* منار manár, مناره munárah (*pl.* مناور munávir), لمعه سرا lam‘ah-sará, روشني گاه raushaní-gáh.

Pharyngeal, *adj.* (*Anatomical term*) حنجري hanjarí, گلوي gulúí, حلقي halqí, متعلق بسرخ روده muta‘alliq-bi-surkh-rúdah, حلقوي halqaví.

Pharyngitis, *subs.* (*Medical term*) گلو درد gulú-dard, درد گلو dard-i-gulú, وجع الحلقوم vaj‘u ’l-hulqúm, حلقوم درد hulqúm-dard.

Pharyngotomy, *subs.* (*Surgical term*) تشريح حلق tash-ríh-i-halq, عمل گلو دري ‘amal-i-gulú-darí, حلق بري halq-burí, جراحي حلقوم jaráhí-i-hulqúm.

Pharynx, *subs.* (*Anatomical term*) حلق halq, حلقوم halqúm, حنجر hanjar, گلو gulú, سرخ روده súrkh-rúdah.

Phase, *subs.* صورت súrat, هيئت haiät, شكل shakl, نمايش nimáyish, وجه vajh.—(*The question has many phases*) اين مسئله چند شق دارد ín masílah chand shaqq dárad.

Phaseolus communis *or* **vulgaris** (*Kidney or haricot bean*), *subs.* لوبيا lúbiyá, لوبيه lúbiyah, باقلا báqilá.

Pheasant (*Phaseanus colchicus*), *subs.* تورنگ túrang, قرقاول qarqávul, تذرو tazarv.

Phenomenal, *adj.* عارضي ‘árizí, احدوثي ahdúsí, اعجوبي a‘júbí, نمايش دار nimáyish-dár, نمايشي nimá-yishí.

Phenomenon, *subs.* عارض ‘áriz, عارضه ‘árizah, آيت áyat-i-tabí‘í, علامت ‘alámat, علامت طبيعيه ‘alámat-i-tabí‘íyah, علامت سماويه ‘alámat-i-samávíyah.—(*Person*) اعجوبه a‘júbah, احدوثه ahdúsah, آيت áyat.

Phial, *subs.* شيشه shíshah, تنگ tung, پياله piyálah, جام jám.—(*Long-necked flask*) صراحي suráhí.

Phial, *verb,* در شيشه كردن dar-shíshah kardan, در صراحي نمودن dar-suráhí nimúdan, در تنگ نگاهداشتن dar-tung nigáh-dáshtan.

Philadelphian, *subs. and adj.* فلادلفي faládalfí (European), بطليموسي batlímúsí (European).

Philanthropic, *adj.* مردم دوست mardum-dúst, انسان دوست insán-dúst, انسان پرست insán-parast, خوش نيت khush-níyat, خير خواه ناس khair-kháh-i-nás.

Philanthropist, *subs.* مردم دوست mardúm-dúst, انسان دوست insán-dúst, انسان پرست insán-parast, خوش نيت khush-níyat, خير خواه ناس khair-kháh-i-nás.

Philanthropy, *subs.* مردم دوستي mardum-dústí, انسان دوستي insán-dústí, انسان پرستي insán-parastí, خوش نيتي khush-níyatí, خير خواهي ناسي khair-kháhi-i-násí.

Philharmonic, *adj.* نغمه دوست naghmah-dúst, نوا دوست navá-dúst, آوازه پسند ávázah-pasand, صوت پرست saut-parast.

Philhellenist, *subs.* يونان دوست yúnán-dúst, يوناني پرست yúnání-parast.

Philibeg, *subs.* تنوره ديو tannúrah-i-dív, شلوار تا بزانو shalvár-i-tá-bi-zánú, قاب زانوئي qáb-i-zánú,í.

Philippic, *subs.* هجو hajv, قدح qadh, تقبيح taqbíh, مذمت mazammat, نكوهش nikúhish, طعن ta‘n.

Philippize, *verb,* هجو كردن hajv kardan, قدح نمودن qadh nimúdan, تقبيح كردن taqbíh kardan, مذمت mazammat nimúdan, نكوهش كردن nikúhish kardan, طعن زدن ta‘n zadan.

Philological, *adj.* لغوي laghaví, لساني lisání, كلامي ka-lámí, لفظي lafzí, زباني zabání.

Philologist, *subs.* لسان آشنا lisán-áshná, زبان دان

zabán-dán, لغات شناس lughát-shinás, كلام فهم kalám-fahm, الفاظ دوست alfáz-dúst.

Philology, *subs.* علم ادبيه 'ilm-i-adabíyah, علم لغات 'ilm-i-lughát, زبان داني zabán-dáni, لغات شناسي lughát-shinási, كلام فهمي kalám-fahmí, الفاظ دوستي alfáz-dústí.

Philomath, *subs.* علم دوست 'ilm-dúst, دانش پرست dánish-parast, فضيله جو fazílah-jú, آموزش طلب ámúzish-talab.

Philomathic, *adj.* متعلق به علم دوستي muta'alliq-bi-'ilm-dústí, منسوب به دانش پرستي mansúb-bi-dánish-parastí, ادبي adabí, علمي 'ilmí, تعليمي ta'límí.

Philomathy, *subs.* حب علم hubb-i-'ilm, علم دوستي 'ilm-dústí, دانش پرستي dánish-parastí, فضيلت جوئي fazílat-jú,í, عشق علم 'ishq-i-'ilm.

Philomel, *subs.* بلبل bulbul, عندليب 'andalíb, هزار داستان hazár-dástán, زند باف zand-báf.

Philopena, *subs.* غرامت gharámat, تاوان táván, بخشش bakhshish, هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), جناغ بادام دو مغزه janágh-i-bádám-i-dú-maghzah, فيلوپينه fílúpínah (European).

Philoprogenitiveness, *subs.* محبت اولاد mahabbat-i-aulád, دوستي فرزند dústí-i-farzand, حب توالد hubb-i-taválud, ميل تناسل mail-i-tanásul.

Philosopher, *subs.* حكيم hakím (*pl.* حكما hukmá), فيلسوف failasúf (*pl.* فلاسفه filásifah), مفلسف mufalsaf, فلسفي falsafí, عالم 'álim, خردمند khird-mand, دانشمند dánish-mand, بزرگ buzurg, حكمت پيشه hikmat-píshah, دانا dáná, اهل حكمت ahl-i-hikmat, عاقل 'áqil, فرزانه farzánah.

Philosopher's stone, *subs.* اكسير iksír, كيميائي اكبا kímiyá,í-akbar, كيميا kímiyá, حجر مكرم hajar-i-mukarram, كبريت احمر kibrít-i-ahmar.

Philosophic, *adj.* دانشمند dánish-mand, خرد مند khird-mand, عالم 'álim, دانا dáná, عاقل 'áqil, حكيم hakím, فيلسوفي failasúfí, فلسفي falsafí, حكمي hakamí, عقلي 'aqlí, معقول ma'qúl.

Philosophically, *adv.* مفلسفانه mufalsifánah, فيلسوفانه failasúfánah, معقولانه ma'qúlánah, حكيمانه hakímánah, از روي حكمت az-rúy-i-hikmat, بطور عقل bi-taur-i-'aql.

Philosophism, *subs.* تفلسف tafalsuf, فلسفه بافي falsafah-báfí, سفسطه safsatah, مناقشه munáqashah, حكمت فروشي hikmat-furúshí.

Philosophist, *subs.* متفلسف mutafalsif, فلسفه باف falsafah-báf, سفسطه دوست safsatah-dúst, حكمت فروش hikmat-furúsh.

Philosophize, *verb,* فيلسوفانه استدلال كردن failasúfánah istidlál kardan, حكيمانه نظر نمودن hakímánah nazar nimúdan, حكمت بيان كردن hikmat bayán kardan, سبب گفتن sabab guftan.

Philosophy, *subs.* فيلسوفيه failasúfíyah, فلسفه falsafah, دانش dánish, علم 'ilm, علم حكمت 'ilm-i-hikmat, فن حكمت fann-i-hikmat.—(*Terms of philosophy*) اصطلاحات فلسفه istiláhát-i-falsafah, اصطلاحات حكمت istiláhát-i-hikmat.

Philostorgy, *subs.* صله رحم silah-i-rahm, حب قربي hubb-i-qurbá, منسوب دوستي mansúb-dústí, عشق فرزند 'ishq-i-farzand.

Philotechnic, *adj.* صنعت دوستي san'at-dústí, ناشي از صنعت دوستي náshí-az-san'at-dústí, صنع پرست sun'-parast, صنائع پسند sanáï'-pasand.

Philtre, *subs.* مشروب mashrúb, معجون ma'jún, شربت sharbat, دوائي محبت davá,í-i-mahabbat, مهر دارو mihr-dárú.

Philtre, *verb,* تحبيب نمودن tahbíb nimúdan, مهر داري mihr-dárí dádan, به مهر دارو آميختن bi-mihr-dárú ámíkhtan, بر سر محبت آوردن bar-sar-i-mahabbat ávardan, مهر انگيزي كردن mihr-angízí kardan.

Phimosis, *subs.* (*Medical term*) ضيق ختنه گاه zíq-i-khatnah-gáh, تنگي غلاف حشفه tangí-i-ghiláf-i-hashafah.

Phiz, *subs.* وجه vajh, روي rúy, رخساره rukhsárah, صورت súrat, چهره chihrah.

Phlebitis, *subs.* (*Inflammation of a vein*) ورم جدار ورید varam-i-jidár-i-varíd.

Phlebotomist, *subs.* (*Medical term*) فصاد fassád, رگ زن rag-zan, خون گير khún-gír, دلاك dallák, جراح jarráh.

Phlebotomize, *verb,* (*Medical term*) فصد كردن fasd kardan, رگ زدن *or* گشودن rag zadan *or* gushúdan, خون گرفتن khún giriftan.

Phlebotomy, *subs.* (*Medical term*) فصد fasd, فصادي fassádí, رگ زني rag-zaní, خون گيري khún-gírí.

Phlegm, *subs.* بلغم balgham.—(*Indifference*) بلغميت balghamíyat, بيعاري bi-'árí, بيدردي bí-dardí, بي پروائي bí-parvá,í, سستي sustí, لا فرقي lá-farqí, كسالت kasálat, لا ابالي گري lá-ubálí-garí.

Phlegmaria alba dolens (*The disease "White leg"*), *subs.* ورم سفيد ران زنان varam-i-safíd-i-rán-i-zanán.

Phlegmatic, *adj.* بلغمي balghamí, پر بلغم pur-balgham —(*Indifferent*) بي عار bí-'ár, بي درد bí-dard, بي پروا bí-parvá, سست sust, لا ابالي lá-ubálí, كسل kasil.

Phlegmatically, *adv.* بلغميانه balghamíyánah, بطور بلغمي bi-taur-i-balghamí.—(*Indifferently*) بي عارانه bí-'áránah, بي دردانه bí-dardánah, بطور بي پروائي bi-

taur-i-bí-parvá,í, بطور مسست bi-taur-i-sust, كسلانه kasilánah.

Phlegmon, *subs.* (*Medical term*) دانه dánah, دنبل dumbal, بثره basarah, آبله ábilah.

Phlogosis, *subs.* (*Medical term*) حرارت شديد harárat-i-shadíd.

Phlyctenæ, *subs.* (*Medical term*) طاول عظيم جلدي távul-i-'azím-i-jildí.

Phoca, *subs.* (*Seal*) سگ ماهي sag-máhí, فوك fúk (European).

Phocine, *adj.* منسوب بسگ ماهي mansúb-bi-sag-máhí, فوكي fúkí (European).

Phœnix, *subs.* فينقس fínqas, قنقس qunqus, عنقا 'anqá, سيمرغ símurgh, رخ rukh. [These three latter words signify a fabulous bird, of enormous size; the "Roc" of the "Arabian Nights."]—(*A fabulous bird, said never to alight on the ground; the head which it overshadows will wear a crown*) هما humá.—(*Person*) اعجوبه a'júbah, احدوثه ahdúsah, آيت áyat.

Phœnix dactylifera (*Date-palm tree*), *subs.* درخت خرما dirakht-i-khurmá, درخت تمر dirakht-i-tamr, نخل nakhl, مخ mukh.

Phonation, *subs.* عمل صوت 'amal-i-saut.

Phonetic, *adj.* صوتي sautí, آوازي ávází, صداي sidáí, تلفظي talaffuzí.

Phonetically, *adv.* لفظاً lafzan, صوتاً sautan, بطور صدا bi-taur-i-sidá, از روي آواز az-rúy-i-áváz.

Phonetics, *subs.* علم اصوات 'ilm-i-asvát, فن ترکيب اصوات fann-i-tarkíb-i-asvát, صوت داني saut-dání, آوازه شناسي ávázah-shinásí.

Phonographic, *adj.* مبين اصوات mubayyin-i-asvát, صوت گو saut-gú, صدا نما sidá-nimá, صدا شناس sidá-shinás.

Phonographically, *adv.* در تبيين اصوات dar-tabyín-i-asvát, بطور صدا شناسي bi-taur-i-sidá-shinásí.

Phonography, *subs.* تبيين اصوات tabyín-i-asvát, صوت شناسي saut-shinásí, علم صوت 'ilm-i-saut, آوازه داني ávázah-dání, صدا فهمي sidá-fahmí.

Phonolite, *subs.* سنگ صدا sang-i-sidá, حجر الصوت hajaru 's-saut.

Phonology, *subs.* علم اصوات 'ilm-i-asvát, اصوات داني asvát-dání, مخارج شناسي mukhárij-shinásí.

Phonotypy, *subs.* تصوير صوت tasvír-i-saut, صوت ريزي saut-rízí, صوت نگاري saut-nigárí.

Phosphate, *subs.* (*Chemical term*) جوهر فسفروس jauhar-i-fusfarús (European), نمك فسفروس namak-i-fusfarús (European).

Phosphite, *subs.* (*Chemical term*) ترکيب فسفروس tarkíb-i-fusfarús (European).

Phosphor, *subs.* زهره zuhrah, ستاره صبح sitárah-i-subh, کوکب سحر kaukab-i-sahar.

Phosphorate, *verb,* مفسفر ساختن mufasfar sákhtan (European), با فسفروس ترکيب کردن bá-fusfarús tarkíb kardan (European), فسفروس زدن fusfarús zadan (European).

Phosphorated, *adj.* مفسفر mufasfar (European), فسفروس دار fusfarús-dár.

Phosphoresce, *verb,* نور دادن núr dádan, روشني raushaní fishándan, تابيدن tábídan, درخشيدن dirakhshídan, تلألؤ کردن találü kardan, لامع شدن lámi' shudan.

Phosphorescence, *subs.* روشني raushaní, تاباني tábání, درخشندگي dirakhshandagí, نور دهي núr-dihí, تلألؤ találü, لمعان lam'án.

Phosphorescent, *adj.* روشن raushan, تابان tábán, لامع lámi', لماع lammá', درخشان dírakhshán, منير munír, مبين mubín.

Phosphoric, *adj.* فسفروسي fusfarúsí (European), منسوب بفسفروس mansúb-bi-fusfarús (European), ناشي از فسفروس náshí-az-fusfarús (European), فسفوري fusfúrí (European).

Phosphorous, *adj.* فسفروسي fusfarúsí (European), فسفروس دار fusfarús-dár (European). فسفوري fusfúrí (European).

Phosphorus, *subs.* فسفروس fusfarús (European), فسفور fusfúr.

Phosphuret, *subs.* (*Chemical term*) جوهر فسفروس jauhar-i-fusfarús (European). جوهر فسفور jauhar-i-fusfúr.

Phosphuretted, *adj.* (*Chemical term*) فسفروسي fusfarúsí (European), فسفوري fusfúrí (European), فسفور آميز fusfúr-ámíz.

Photogenic, *adj.* نور زا núr-zá, روشني زا raushaní-zá. عکس 'aks.

Photogeny, *subs.* نور زائي núr-zá,í. صورت گيري súrat-gírí, عکس برداري 'aks-bardárí.

Photograph, *subs.* عکس 'aks, صورت عکس súrat-i-'aks.—(*To take a photograph*) شيشه عکس انداختن shíshah-i-'aks andákhtan, عکس انداختن 'aks andákhtan.

Photographer, *subs.* عکاس 'akkás, عکس بردار 'aks-bardár, صورت گير súrat-gír.

Photographic, *adj.* عکسي 'aksí.—(*Photographic album*) کتاب عکس kitáb-i-'aks, عکس نامه 'aks-námah, عکس دان 'aks-dán.—(*Photographic studio*) عکاسخانه 'akkás-khánah, عکس خانه 'aks-khánah.

Photography, *subs.* عکس 'aks, عکاسي 'akkásí, عکس برداري 'aks-bardárí, صورتگيري súrat-gírí.

Photology, *subs.* علم نور 'ilm-i-núr, نور داني núr-

dání, روشني شناسي raushaní-shinásí, ضيا داني ziyá-dání.

Photometer, *subs.* نور آزما núr-ázmá, روشني سنج raushaní-sanj, ضيا پيم ziyá-paim.

Photophoby, *subs.* (*Medical term*) خوف روشني khauf-i-raushaní.

Phrase, *subs.* اصطلاح istiláh, طرز كلام tarz-i-kalám, ضرب مثل zarb-i-masal, عبارت 'ibárat, جمله jumlah, فقره faqarah.

Phrase, *verb trans.* بعبارت در آوردن bi-'ibárat dar-ávardan, خواندن khándan, تسميه كردن tasmiyah kardan, ملقب ساختن mulaqqab sákhtan.—*intrans.* عبارات خاص ادا نمودن 'ibárát-i-kháss adá nimúdan, لهجه گوئي كردن lahjah-gú,í kardan.

Phrase-book, *subs.* جمله نامه jumlah-námah, عبارت نامه 'ibárat-námah, بياض bayyáz, جنگ بيان jung-i-bayán.

Phraseless, *adj.* بي عبارت bí-'ibárat, نا گفتني ná-guftaní, لا كلام lá-kalám, نا مذكور ná-mazkúr.

Phraseologic, *adj.* لهجگي lahjagí, نطقي nutqí, كلامي kalámí, عبارتي 'ibáratí, لساني lisání, اصطلاحي istiláhí.

Phraseology, *subs.* نطق nutq, تلفظ talaffuz, عبارت 'ibárat, لهجه lahjah, اصطلاح istiláh, زبان zabán, لسان lisán.

Phrenetic, *subs.* مدمغ mudammagh, شوريده سر shúrídah-sar, سودا زده saudá-zadah, شيدا shaidá, مخبط mukhabbat, مخبل mukhabbal, مفتون maftún.—*adj.* سودا مزاج saudá-mizáj, پر شور pur-shúr, هذياني haza-yání, پريشان parishán, تهي مغز tuhí-maghz.

Phrenitis, *subs.* (*Medical term*) التهاب دماغ iltiháb-i-dimágh, جنون junún, شوريدگي shúrídagí, ديوانگي dívánagí, نا خوشي‌سر ná-khushí-i-sar.

Phrenological, *adj.* در علم افكار dar-'ilm-i-afkár, منسوب بعلم افكار mansúb-bi-'ilm-i-afkár, متعلق بذهن muta'alliq-bi-zihn-dání, بسته بمغز خواني bastah-bi-maghz-khání.

Phrenologist, *subs.* عالم افكار 'álim-i-afkár, فكر شناس fikr-shinás, ذهن دان zihn-dán, مغز خوان maghz-khán, دماغ بين dimágh-bín.

Phrenology, *subs.* علم افكار 'ilm-i-afkár, فكر شناسي fikr-shinásí, ذهن داني zihn-dání, مغز خواني maghz-khání, دماغ بيني dimágh-bíní.

Phreno-magnetism, *subs.* جوشش مغز júshish-i-maghz, تمغطس دماغ tamaghtas-i-dimágh, سودا زدگي saudá-zadagí.

Phrygian, *subs.* فريجي faríjí (European), چست آواز chust-áváz, چابك نوا chábuk-navá.

Phthisic, *subs.* (*Medical term*) تنگ نفس tang-nafs, ضيق zíq, دشوار دمي dushvár-damí, سختي تنفس sakhtí-i-tanaffus, سل sill.

Phthisical, *subs.* (*Medical term*) تنگ نفسي tang-nafsí, ضيقي zíqí, سلي sillí.

Phthisis, *subs.* (*Pulmonary consumption*) سل sill, بيماري شش bimárí-i-shush, مرض رئه marz-i-rïah.—(*Laryngeal phthisis*) تقرحات مزمن حلقوم taqarruhát-i-muzmin-i-hulqúm.

Phylactery, *subs.* تعويذ ta'víz, افسون afsún, حرز hirz, تميمه tamímah (*pl.* تمائم tamáïm).—(*Amongst Jews*) پيشاني بند píshání-band, ساعد بند sá'id-band.

Phylarch, *subs.* شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), رئيس قوم räís-i-qaum, قبيله بزرگ buzurg-i-qabílah, سرور جماعت sarvar-i-jamá'at.

Phyllanthus emblica (*Indian emblic myrobalans*), *subs.* املج amlaj, آمله ámalah.

Physalis alkekengi (*Winter cherry*), *subs.* عروسك 'arúsak-i-pas-i-pardah, كالنج kálinj.

Physic, *subs.* علاج 'iláj, معالجه mu'álajah, دوا davá, دارو dárú, طب tabb, طبابت tabábat.—(*The science*) علم ادويه 'ilm-i-adviyah, علم اجزا 'ilm-i-ajzá.—(*Cathartic*) مسهل mus,hil, دوائي كار davá,í-i-kár, داروئي رانش dárú,í-i-ránish, منقي munaqqí.

Physic, *verb,* مداوا نمودن mudává nimúdan, طبابت كردن tabábat kardan.—(*Cure*) معالجه كردن mu'álajah kardan, شفا دادن shifá dádan, به نمودن bih nimúdan.—(*Purge*) تنقيه كردن tanqiyah kardan, مسهل دادن mus,hil dádan, پاك نمودن pák nimúdan.

Physical, *adj.* طبيعي tabí'í, جسمي jismí, بدني badaní, مادي máddí, عنصري 'anzarí.—(*Medicinal*) دواي davá'í, درماني darmání, طبي tabbí. —(*Physical training*) تربيت صحي tarbiyat-i-sahhí, پرورش جسمي parvarish-i-jismí, پرورش بدني parvarish-i-badaní.—(*Physical strength*) قوه جسدي qúvah-i-jasadí, زور طبيعي zúr-i-tabí'í, نيروئي بدني nírú,í-i-badaní.

Physically, *adv.* طبعاً tab'an, طباً tabban, موجب طبيعت mújib-i-tabí'at, بنا بر قواعد طبيعيه biná-bar-qavá'id-i-tabí'íyah, از روي اصول طب az-rúy-i-usúl-i-tabb.

Physician, *subs.* طبيب tabíb (*pl.* اطبا atibbá), حكيم hakím (*pl.* حكما hukamá), پزشك pazishk.

Physico-theology, *subs.* حكمت الٰهيه طبيعيه hikmat-i-iláhíyah-i-tabí'íyah, حكمت الٰهي بر وفق اصول طبيعت hikmat-i-iláhí-bar-vifq-i-usúl-i-tabí'at.

Physics, *subs.* علم طبيعي 'ilm-i-tabí'í, طبيعيات tabí'íyát, حكمت طبيعي hikmat-i-tabí'í, دانش ماديات dánish-i-máddíyát.

Physiognomic, *adj.* علم قيافي 'ilm-i-qiyáfí, متعلق بعلم قيافه muta'alliq-bi-'ilm-i-qiyáfah.

Physiognomics, *subs.* علامات وجه 'álamát-i-vajh, اثار چهره asár-i-chihrah, سيما símá, دلالات صورتي dalálát-i-súratí, قيافه qiyáfah, قواره qavárah.

Physiognomist, *subs.* سیما شناس símá-shinás, قیافه شناس qiyáfah-shinás.

Physiognomy, *subs.* علم قیافه 'ilm-i-qiyáfah, علم فراست 'ilm-i-firásat.—(*Face*) چشم و ابرو chashm-va-abrú, چهره chihrah, رو rú, روي rúy.—(*Expression of face*) نمایش روي nimáyish-i-rúy, اشارات وجه ishárát-i-vajh.

Physiography, *subs.* طبیعت داني tabí'at-dání. بیان طبیعیات bayán-i-tabí'íyát, طبیعت شناسي tabí'at-shinásí, علم طبیعیات 'ilm-i-tabí'íyát, بیان علم طبیعي bayán-i-'ilm-i-tabí'í.

Physiologic, *adj.* متعلق بعلم نباتات و حیوانات muta'alliq-bi-'ilm-i-nabátát-va-haivánát.

Physiologist, *subs.* استاد علم نباتات و حیوانات ustád-i-'ilm-i-nabátát-va-haivánát.

Physiology, *subs.* علم موجودات 'ilm-i-maujúdát, معرفت قوائي نباتیه و حیوانیه ma'rifat-i-qavá,í-i-nabátíyah-va-haiváníyah, علم نباتات و حیوانات 'ilm-i-nabátát-va-haivánát.

Physique, *subs.* مزاج mizáj, نهاد nihád, طبیعت tabí'at, جبلت jibillat, طینت tínat, سرشت sirisht, فطرت fitrat (*pl.* فطر futur).

Phytelephas macrocarpa (*Vegetable ivory*), *subs.* میوه لبلاب mívah-i-labláb, فندقك finduqak.

Phytography, *subs.* بیان نباتات bayán-i-nabátát, شرح نباتات sharh-i-nabátát.

Phytologist, *subs.* عالم علم نباتات 'álim-i-'ilm-i-nabátát, استاد نباتات ustád-i-nabátát.

Phytology, *subs.* علم نباتات 'ilm-i-nabátát, کتاب نباتات kitáb-i-nabátát, بیان نباتات bayán-i-nabátát.

Phytophagous, *adj.* نبات خور nabát-khur, گیاه چر giyáh-char.

Piaculous, *adj.* کفاري kaffárí, کفارتي kaffáratí, مکفر mukaffir, کفاره جو kaffárah-jú.

Pia mater, *subs.* (*Anatomical term*) غشائي دماغ ghishá,í-i-dimágh, پرده مغز سر pardah-i-maghz-i-sar.

Pianissimo, *adj.* بسیار نرم bisyár-narm, خیلي ملائم khailí-muláïm.

Pianist, *subs.* پیانو زن píánú-zan (European), موسقي دان músiqí-dán.

Piano, *adv.* بنرمي bi-narmí, ملائمانه muláïmánah.

Pianoforte, *subs.* پیانو píánú (European).

Piastre, *subs.* (*A silver coin*) قروش qurúsh, غروش ghurúsh, غرش ghursh, یك عباسي yak-'abbásí, پیاستر píástar (European).

Piazza, *subs.* دالان dálán, دهلیز dahlíz, طاق táq, میدان maidán.

Pica (*Depraved appetite*), *subs.* جوع الکلب jú'u 'l-kalb.

Picador, *subs.* سوار suvár, خیال khayyál, نیزه دار naizah-dár.

Picaroon, *subs.* نغماچي naghmá-chí, غارتگر ghárat-gar, سارق sáriq, دزد duzd, راهزن ráh-zan.

Pick, *subs.* کلند kuland, آلت سر تیز álat-i-sar-tíz.—(*Choice*) نخبه nukhbah, انتخاب intikháb, منتخب muntakhib.—(*He had the pick of the apples*) نخبه سیبهارا nukhbah-i-síbhá-rá tasáhub nimúd.

Pick, *verb,* (*Strip of feathers, &c.*) تراشیدن tiráshídan, سترdن suturdan, پاك کردن pák kardan, التقاط نمودن iltiqát nimúdan.—(*With the beak*) ناخنك زدن nákhunak zadan, جدا کردن jidá kardan, بریدن burídan.—(*Collect*) جمع کردن jam' kardan, فراهم آوردن taráham ávardan, چیدن chídan, کپیدن kapídan (*vulg.*).—(*Choose*) گزیدن guzídan (*rt.* گزین guzín), بر چیدن bar-chídan, انتخاب کردن intikháb kardan, اختیار کردن ikhtiyár kardan.—(*To pick up*) چیدن chídan (*rt.* چین chín), بر داشتن bar-dáshtan, بلند کردن buland kardan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), بر گرفتن bar-giriftan.—(*To pick one's nose*) بیني خویش خراشیدن bíní-i-khísh khiráshídan.—(*To pick a lock*) شکستن shikastan (*rt.* شکن shikan), وا کردن vá-kardan.—(*To pick a quarrel*) پي جنگ گشتن pay-i-jang gashtan.—(*To pick fruit*) میوه چیدن mívah chídan, اقتطاف ثمره نمودن iqtitáf-i-samrah nimúdan.—(*To pick a bone*) استخوان بر گرفتن ustukhán bar-giriftan.—(*Metaphorically*) جنگ بر پا کردن jang bar pá kardan, پي شر گشتن pay-i-sharr gashtan.—(*To pick a hole—find fault*) نکته گیري نکته کردن nuktah-girí kardan.

Pick-axe, *subs.* کلنگ kulung, کلند kuland, تیشه tíshah.

Picked, *adj.* تیز tíz, حاد hádd, حدید hadíd.—(*Smart*) زرنگ zaring, قبراغ qibrágh, چابك chábuk, شاطر shátir, چالاك chálák, فرز firz, کرم کار kirm-i-kár.

Pickedness, *subs.* تیزي tízí, حدت hiddat, برندگي burandagí.—(*Smartness*) زرنگي zaringí, چابکي chábukí, چالاکي chálákí, فرزي firzí, کرم کاري kirm-i-kárí.

Pickeer, *verb,* غارت کردن ghárat kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, چاپیدن chápídan, زد و خورد نمودن zad-u-khurd nimúdan, زدن zadan (*rt.* زن zan), بسرقت بردن bi-sirqat burdan.

Picker, *subs.* چین chín, چیننده chínandah, ملتقط multaqit, مجتني mujtaní, مقتطف muqtatif.—(*Pick-axe*) تیشه tíshah, کلند kuland, منتیل muntíl.

Pickerel, *subs.* ماهي چه máhíchah, سمیکه sumaikah, بچه ماهي bachchah-máhí.

Picket, *subs.* تخته سر تیز takhtah-i-sar-tíz, دار سر تیز dár-i-sar-tíz, میخ míkh.—(*Military term*) طلایه talá-

yah, پیشرو pish-rau, قراول qarávul, پیش لشکر pish-i-lashkar, سر جیش sar-i-jaish.—(*To establish a picket*) میخی گرفتن míkhí giriftan.

Picket-guard, *subs.* پاسبان سپاه pásbán-i-sipáh, فوج حراست fauj-i-hirásat, حفظه hifzah.

Picketing, *subs.* میج سواری míkh-suvárí.

Picking, *subs.* (*Action*) چین chín, چینش chínish, التقاط iltiqát, اقتطاف iqtitáf.—(*Thing picked*) چیده chídah, لقطه luqtah, جنا janá, قطف qitf, ثمر samar, میوه mívah.

Pickle, *subs.* ترشی turushí, ترشی الات turushí-alát, آچار áchár.—(*Brine*) آب نمك áb-namak, سرکه نمك sirkah-namak.—(*He is a regular pickle*) خیلی شر است khailí sharr ast.

Pickle, *verb,* ترشی انداختن turushí andákhtan, آب نمك گذاشتن áb-namak guzáshtan, نمك زدن namak zadan, مملوح ساختن mamlúh sákhtan, سرکه نمك کردن sirkah-namak kardan.

Pickling, *subs.* ترشی اندازی turushí-andází, آب نمك گذاری áb-namak guzárí, نمك زنی namak-zaní, تملیح tamlíh, سرکه نمك کنی sirkah-namak-kuní.—*adj.* ترشی انداز turushí-andáz, ترش ساز turush-sáz, مملوح نما mamlúh-nimá, آچار گردان áchár gardán.—(*Pickling vinegar*) شرکه ترشی sirkah-i-turushí, سرکه آچار sirkah-i-áchár.

Pick-lock, *subs.* قفل بر qufl-bur, قفل گشا qufl-gushá, در وا کن dar-vá-kun.

Pickpocket, *subs.* کیسه بر kísah-bur, جیب بر jíb-bur, دزد duzd.

Pick-thank, *subs.* خلیق khalíq, چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, خود پیش کن khud-písh-kun, چاخان گر chákhán-gar, سر گوشی گو sar-gúshí-gú.

Pick-tooth, *subs.* خلال khilál, دندان پاك کن dandán-pák-kun.

Picnic, *subs.* مهمانی تفرجی mihmání-i-tafarrují, ضیافت گردشی ziyáfat-i-gardishí, مجلس تفرج majlis-i-tafarruj, جمعیت متفرجه jam'íyat-i-mutafarrijah, طعام و شراب ta'ám-va-sharáb, مطاعم و مشارب matá'im-va-mashárib.

Picrorrhiza (*Kurroa-root*), *subs.* خربق هندی kharbaq-i-hindí.

Pictorial, *adj.* تصویری tasvírí, نقشی naqshí, مصوری musavvarí, نقاشی naqqáshí, صوری súrí.

Picture, *subs.* تصویر tasvír (*pl.* تصاویر tasávír), نقش naqsh, شبیه shabíh, نگار nigár, پرده نقاشی pardah-i-naqqáshí, پرده اشکال pardah-i-ashkál, صورت súrat, تمثال timsál, پیکر paikar.—(*The road was a perfect picture*) راه مثل تصویر معلوم میشد ráh misl-i-tasvír-i-ma'lúm mí-shud.

Picture, *verb,* تصویر کردن tasvír kardan, صورت کشیدن súrat kashídan, تصور نمودن tasavvur nimúdan, نقش کردن naqsh kardan.—(*To picture to oneself*) انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár).

Picture gallery, *subs.* نگار خانه nigár-khánah, نگارستان nigáristán.

Picturesque, *adj.* تصویری tasvírí, تصویر وار tasvír-vár, تمثالی timsálí, قشنگ qashang, منظر خوش khush-manzar. وضع خوش khush-vaz', نما خوش khush-nimá, دلکش dil-kash.

Picturesquely, *adv.* بطور تصویر bi-taur-i-tasvír, تصویر وارانه tasvír-váránah, بنهایت زیبائی bi-niháyat-i-zíbá,í, دلکشانه dil-kashánah, با کمال خوش نمائی bá-kamál-i-khush-nimá,í, خوش منظرانه khush-manzaránah.

Picturesqueness, *subs.* تصویریت tasvíríyat, خوش منظری khush-manzarí, خوش وضعی khush-vaz'í, قشنگی qashangí, دلکشی dil-kashí.

Picul, *subs.* پیکول píkúl (European).

Piddle, *verb,* شاشیدن sháshídan, ادرار کردن idrár kardan, بول نمودن baul nimúdan.—(*Feed squeamishly*) نازك طبیعتانه چیز خوردن názuk-tabí'atánah chíz khurdan, قشمشمانه تناول نمودن qishmishmánah tanávul nimúdan, با طعام بازی کردن bá-ta'ám-bází kardan. —(*Trifle*) نا چیز دانستن ná-chíz dánistan, لا ابالی گری lá-ubálí-garí kardan, بی اعتنائی کردن bí-i'tiná,í kardan, خوار نگریستن khár nigarístan, فیس فروختن fís furúkhtan, استغنا مخرج دادن istighná makhraj dádan.

Piddler, *subs.* شاشنده sháshandah, ادرار کن idrár-kun.—(*Small eater*) کم خوراك kam-khurák, اندك خوار andak-khár.—(*Trifler*) هرزه گرد harzah-gard, بی پروا bí-parvá, بی اعتنا bí-i'tiná, استغنا فروش istighná-furúsh, لا ابالی lá-ubálí.

Pie, *subs.* سنبوسه sambúsah, دلمه dulmah, محشی mahshí, چپانده chapándah, مغزی maghzí.

Piebald, *adj.* ابلق ablaq, سیاه سفید siyáh-safíd, دو رنگ dú-rang, الیجه alíjah, پیسه písah.

Piece, *subs.* پاره párah, پارچه párchah, تکه tikkah, لفچه lafchah, ریزه rízah, قراضه qurázah, لقمه luqmah, ذره zarrah, شرحه sharhah, قطعه qit'ah, جزو juzv, جزء juz,, خرده khurdah, پرزه purzah.—(*A piece of music*) پاره از موسقی párah-az-músiqí.—(*A piece of ordnance*) یك عراده توپ yak-'arrádah-i-túp.—(*All of a piece*) همه از یك قسم hamah-az-yak-qism, همه یك hamah-yak-gúnah. — (*Ten pieces of cloth*) ده توپ ماهوت dih túp-i-máhút.—(*This is a pretty piece of work*) عجب شغلیست 'ajab-shughlí'st, عجب تماشائیست 'ajab-tamáshá,í 'st.—(*Piece by piece*) پارچه به پارچه párchah-bi-párchah, جو جو jau-jau, جو بجو jau-bi-jau.—(*In pieces*) پاره پاره párah-párah, قطعه

قطعه qit'ah-qit'ah, تکه تکه tikkah-tikkah.—(*To cut into small pieces*) خرد خرد بریدن khurd-khurd burídan, خرد خرد پاره کردن khurd-khurd párah kardan, ریزه ریزه از هم دریدن rízah-rízah az-ham darídan.

Piece, *verb trans.* وصله کردن vaslah kardan, پاره بندي párah-bandí nimúdan, پاره دوزي کردن párah-dúzí kardan, پاره افزودن párah afzúdan.—*intrans.* جفت شدن juft shudan, اخت گردیدن ukht gardídan, بهم پیوستن bi-ham paivastan, ترکیب یافتن tarkíb yáftan.

Pieceless, *adj.* بي پارچه bí-párchah, بي تکه bí-tikkah, يك پارچه yak-párchah, يك قطعه yak-qit'ah.

Piecemeal, *adj.* يك yak, يکتا yak-tá, فرد fard, مفرد mufrad, فرید faríd, مجرد mujarrad, واحد váhid, یگانه yagánah, جدا jidá, جداگانه jidágánah.—*adv.* پاره پاره párah-párah, يك يك yak-yak, فردافرد fard-á-fard, بطور جداگانه bi-taur-i-jidágánah, بطور قطعه قطعه bi-taur-i-qit'ah-qit'ah.

Piecer, *subs.* رقاع raqqá', وصله زن vaslah-zan, پاره دوز párah-dúz, پاره بند párah-band, پاره افزا párah-afzá.

Pied, *adj.* لکه دار lakkah-dár, منقط munaqqat, خالدار khál-dár, داغدار dágh-dár, موشي muvasshá, افشان afshán.

Piedness, *subs.* لکه داري lakkah-dárí, خالداري khál-dárí, داغداري dágh-dárí, نقطه داري nuqtah-dárí, افشاني afshání.

Pie-man, *subs.* سنبوسه چي sambúsah-chí, دلمه ساز dulmah-sáz, مهشي پز mahshí-paz, مغزي گر maghzí-gar, طپانده فروش tapándah-furúsh.

Pier, *subs.* سکو sakkú, بندرگاه bandar-gáh, فرضه furzah, مرفا marfá, اسکله askalah (European).—(*Buttress*) پشتیبان pushtíbán, ستون sitún, مستند mustanad, سناد sinád.

Pierce, *verb,* سفتن suftan (*rt.* سنب sumb), سنبیدن sumbídan, سوراخ کردن súrákh kardan, دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), فرو کردن furú kardan, گذر کردن guzar kardan, گذرانیدن guzránídan, گذارا کردن guzárá kardan, در یافتن dar-yáftan, بکنه رسیدن bi-kunh rasídan.—(*Affect*) تأثیر نمودن täsír nimúdan, متأثر ساختن muta'assir sákhtan, بر دل زدن bar-dil zadan.—*intrans.* فرو رفتن furú raftan, نفوذ کردن nufúz kardan, در آمدن dar-ámadan, راه یافتن ráh yáftan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذارا شدن guzárá shudan.—(*Affect*) کار گر شدن kár-gar shudan, بدل در آمدن bi-dil dar-ámadan.

Pierceable, *adj.* قابل نفوذ qábil-i-nufúz, سوراخ شو súrákh-shau, ثقب بردار saqb-bardár, تأثیر پذیر täsír-pazír, نرم narm, سریع التأثر sarí'u 't-ta'assur.

Pierced, *part.* مثقوب masqúb, سفته suftah, سنبیده sumbídah, دوخته dúkhtah, سوراخ دار súrákh-dár, با منفذ bá-manfaz.

Piercer, *subs.* سوراخ کننده súrákh-kunandah.—(*Instrument*) برمه barmah, متّه mattah, مثقاب misqáb, ثقابه saqqábah.

Piercing, *subs.* نفوذ nufúz, سرایت siráyat, مرور murúr, گذر guzar, دخول dukhúl, گذارائي guzárá'í, تأثیر täsír, کار گري kár-garí.—*adj.* تیز tíz, با حدت bá-hiddat, سوراخ کن súrákh-kun, ثاقب sáqib, نافذ náfiz.—(*A piercing cry*) صدائي بلند sidá'í-i-buland, فریاد firyád-i-bá-asar, آواز جان گذار áváz-i-ján-guzár, بانگ تیز báng-i-tíz, بانگ جگر دوز báng-i-jigar-dúz.—(*Piercing pain*) وجع ناخس vaj'-i-nákhis.

Piercingly, *adv.* بتیزي bi-tízí, بشدت bi-shiddat, بحدت bi-hiddat, با تندي bá-tundí.

Piercingness, *subs.* حدت hiddat, شدت shiddat, تندي tundí, تیزي tízí, براني barání, برندگي barandagí, ثاقبیت sáqibíyat, قاطعیت qáti'íyat.

Pier-glass, *subs.* شیشه جرز shíshah-i-jurz, آئنه جرز áïnah-i-jurz.

Pierian, *adj.* پریانه paríyánah, بنات العلمي banátu 'l-'alamí, غیبي ghaibí.

Pier-table, *subs.* میز پهلوئي جرز míz-i-pahlú'í-i-jurz, میز جرزي míz-i-jurzí, حائطیه háïtíyah, میز پا دیواري míz-i-pá-i-dívárí.

Pietism, *subs.* زاهدي záhidí, تقوي ورزي taqvá-varzí, پرهیز گاري parhíz-gárí, ریاضت riyázat, مرتاضي murtází, تنسك tanassuk, درویشي darvíshí, عرفان 'irfán.

Pietist, *subs.* زاهد záhid, متقي muttaqí, تقي taqí, تقوي پیشه taqvá-píshah, پرهیز گار parhíz-gár, مرتاض murtáz, متنسك mutanassik, فقیر faqír, درویش darvísh, عارف 'árif.

Pietistic, *adj.* تقواي taqváí, ریاضتي riyázatí, دیني díní, تعبدي ta'abbudí, تنسکي tanassukí, فقري faqrí, عرفاني 'irfání.

Piety, *subs.* تقوي taqvá, تقاوت taqávut, صلاح saláh, ریاضت riyázat, دیانت diyánat, تدین tadayyun, دینداري dín-dárí, پرهیز گاري parhíz-gárí, تعبد ta'abbud, پارسائي pársá'í, خدا ترسي khudá-tarsí, خشیت khashíyat.

Piezometer, *subs.* مقیاس التضیق miqyásu 't-tazíq.

Pig (*Porcus*), *subs.* خوگ khúg, خوك khúk, خنزیر khinzír (*pl.* خنازیر khanázír), گراز guráz.—(*Mass of metal*) لخته آهن lukhtah-i-áhan, قطعه حدید qit'ah-i-hadíd.—(*He has got hold of the wrong pig by the tail*) دم گاو عوضي بدستش آمد است dum-i-gáv-i-'ivazí bi-dast-ash ámad ast.

Pig, *verb trans.* زائیدن zá'ídan, ترکیدن tarkídan, طوله دادن túlah dádan.—*intrans.* گراز وار خوابیدن guráz-

vár khábídan, خوگ مان بهم جمع آمدن khúg-sán biham jam‘ ámadan, گرد یکدیگر فراهم آمدن gird-i-yakdígar faráham ámadan.

Pigeon, *subs.* کبوتر kabútar, کفتر kaftar (*vulg.*).—(*Fantail pigeon*) کفتر چتري kaftar-i-chatrí.—(*Carrier pigeon*) کبوتر بار kabútar-i-bár, کفتر بار kaftar-i-bár, کبوتر نامه نر kabútar-i-námah-bar, کبوتر پیك kabútar-i-paik.—(*Tumbler pigeon*) کفتر معلق kaftar-i-mu‘allaq.—(*Wood-pigeon*) فاخته fákhtah, قمري qumrí.—(*Wild pigeon*) کبوتر صحرائي kabútah-i-sahrá,í.

Pigeon-breasted, *adj.* سینه مرغي sínah-murghí.

Pigeon-hole, *subs.* سوراخ کبوتر súrákh-i-kabútar, کبوتر رو kabútar-rau.—(*For papers*) کاغذ دان kághaz-dán, جا ورق já-i-varaq.

Pigeon-hole, *verb,* کبوتر رو ساختن kabútar-rau sákhtan.—(*Papers*) جا ورق درست کردن!já-i-varaq durust kardan, خانه دار نمودن khánah-dár nimúdan.

Pigeon-house, *subs.* کبوتر خانه kabútar-khánah, کفتر خانه kaftar-khánah, کفتر دان kaftar-dán, برج کبوتر burj-i-kabútar.

Pig-eyed, *adj.* چشم گراز guráz-chashm, خرد دیده khurd-dídah, چشم تنگ chashm-i-tang, چشم کوچك chashm-i-kúchik.

Piggery, *subs.* گراز دان guráz-dán, گراز خانه guráz-khánah.

Piggin, *subs.* (*Vessel*) ظرف چوبي zarf-i-chúbí, قاشق qáshuq.—(*Dipper*) چمچه chamchah, آب بردار áb-bardár.

Pig-headed, *adj.* گراز سر guráz-sar, خوگ کله khúg-kullah.—(*Obstinate*) بلید balíd, عنود ‘unúd, خرف khirif, لجوج lajúj, ستیز کاره sitíz-kárah.

Pig-headedness, *subs.* گراز سري guráz-sarí, خوگ کلگي khúg-kullagí.—(*Obstinacy*) لجاجت lajájat, عناد ‘inád.

Pig-iron, *subs.* لخته آهن lukhtah-i-áhan, کنده آهن kundah-i-áhan, آهن نو áhan-i-nau.

Pig-lead, *subs.* تخته سرب takhtah-i-surb, قطعه رصاص qit‘ah-i-rasás.

Pigmean, *adj.* کوچك kúchik, خرد khurd, خپلك khiplik, موچولو muchúlú, صغیر saghír, حقیر haqír.

Pigment, *subs.* رنگ rang, صبغ sibgh, لون laun, رنگ نقاشي rang-i-naqqáshí.

Pigmental, *adj.* رنگي rangí, صبغي sibghí, لوني launí.

Pigmentum indicum (*Indigo fera tinctoria or Indigo*), *subs.* نیل هندي níl-i-hindí, نیل پر طاؤسي níl-i-pur-táüsí.

Pigmy, *subs.* کوتاه قد kútáh-qad, مردك mardak, کتولي kutúlí, خپل khippil (*vulg.*).—*adj.* خرد khurd, خورد khurd, کوچك kúchik, صغیر saghír, که kih, پاچه páchah, ضعیف za‘íf, حقیر haqír, قلیل qalíl, کم kam.

Pignoration, *subs.* ارتهان irtihán, رهن نهي rahnnihí, گرو گذاري girav-guzárí.

Pig-nut (*Root of the Bunium bulbocastanum*), *subs.* گراز جوز guráz-jauz, جوز زیر زمیني jauz-i-zír-i-zamíní.

Pig-sty, *subs.* گراز دان guráz-dán.

Pig-tail, *subs.* دم گراز dum-i-guráz, گراز دم guráz-dum, ذیل zail, ذنب zanab (*pl.* اذناب aznáb).—(*Of tobacco*) لوله تنباکو lúlah-i-tambákú.

Pike, *subs.* نیزه naizah, حربه harbah, رمح rumh, سنان sinán, نوك nauk, مزراق mizráq, آلت خراطي álat-i-kharrátí.

Piked, *adj.* رماح rammáh, نوك دار nauk-dár, سنان وار sinán-vár, سر تیز sar-tíz.

Pikeman, *subs.* اهل نیزه ahl-i-naizah, نیزه ور naizah-var, مزراق چي mizráq-chí.

Pikestaff, *subs.* چوب نیزه chúb-i-naizah, چوب chúb, نی سنان nay-i-sinán, دار dár.

Pilaster, *subs.* ستون مربع sitún-i-murabba‘, اسطوانه چار گوشه ustuvánah-i-chár-gúshah, عمود چار پهلو ‘amúd-i-chár-pahlú.

Pilastered, *adj.* ستون دار sitún-dár, اسطوانه دار ustuvánah-dár, عمود ور ‘amúd-var, ذات العماد zátu ’l-‘amád.

Pilchard (*Clupea pilchardus*), *subs.* ساردله sárdilah.

Pile, *subs.* (*Heap*) توده túdah, کپه kuppah, خرمن khirman.—(*Of buildings*) عمارت ‘imárat, بنیان bunyán.—(*Nap of cloth*) کلك kulk, خواب kháb.—(*Stake*) وتد vatad, چوب chúb, عمود ‘amúd.—(*Of an arrow*) پیکان paikán.

Pile, *verb,* کپه کردن kuppah kardan, توده کردن túdah kardan, روي هم ریختن rúy ham ríkhtan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), جمع کردن jam‘ kardan.—(*Drive piles*) وتد کوفتن vatad kúftan, تخته نشاندن takhtah nishándan.

Pileate, *adj.* کلاه شکل kuláh-shakl, کله وار kullah-vár, تاج وش táj-vash, مکلل mukallal, متوج mutavvaj.

Pile-driver, *subs.* وتد کوب vatad-kúb, تخماق takhmáq, تیر نشان tír-nishán.

Piler, *subs.* توده ساز túdah-sáz, خرمن ساز khirmansáz, پشته گردان pushtah-gardán, انبارنده ambárandah, جمع کننده jam‘-kunandah.

Piles, *subs.* (*Hæmorrhoids*) بواسیر bavásír, بواصیر bavásír, جریاندم jarayán-i-dum.—(*Bleeding piles*) بواسیر خوني bavásír-i-khúní.

Pilfer, *verb,* دزدي کردن duzdí kardan, دزدیدن duzdídan, سرقت نمودن sirqat nimúdan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), قپیدن qapídan, چاپیدن chápídan.

Pilfered, *part.* مسروق masrúq, دزدیده duzdídah, قپیده qapídah, چاپیده chápídah.

Pilferer, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, لص liss, قضاق

qazzáq, چپاوي chapáví, غارتگار ghárat-gar, چاپنده chápandah, قپنده qapandah.

Pilfering, *subs.* دزدي duzdí, سرقت sirqat, استراق istiráq, چپار chapár, غارت ghárat.

Pil-garlick, *subs.* کچل kachil, کل kal, طاس tás, اقرع aqra', کله بیمار kallah-bímár.—(*Poor wretch*) شخص بد بخت shakhs-i-bad-bakht, فقیر فلك زده faqír-i-falak-zadah, ادبیر adbír, شقاوت نصیب shaqávat-nasíb.

Pilgrim, *subs.* (*Scriptural term*) غریب gharíb, مسافر musáfir, موقت مان muvaqqat-mán, سالك sálik.—(*To Makkah*) حاجي hájí, حاج hájj (*pl.* حجاج hujáj).—(*To minor places of sanctity*) زوار zavvár, زائر záïr (*pl.* زوار zuvár), سیاح sayyáh.—(*Company or caravan of pilgrims*) حاج hájj, قافله زوار qáfilah-i-zuvár.

Pilgrimage, *subs.* زیارت ziyárat, سیاحت siyáhat.—(*To Makkah*) حج hajj, عمرت 'umrat.—(*Place of pilgrimage, tomb of holy personages, &c.*) زیارتگاه ziyárat-gáh, مزار mazár, روضه rauzah.—(*The pilgrimage of life*) سفر حیات safar-i-hayát, مسافرت زندگي musáfarat-i-zindagí, نا پایداري عمر ná-páyadárí-i-'umr, گذر عمر guzar-i-'umr, بد گذراني وقت bad-guzráni-i-vaqt.

Piliferous, *adj.* موئي آور mú,í-ávar, موئي پوش mú,í-púsh, پر موئي pur-mú,í, شعر انگیز sha'r-angíz.

Pill, *subs.* حب habb (*pl.* حبوب hubúb), حبه habbah.—(*Something nauseous*) مکروه makrúh, نا پسند ná-pasand, قي انگیز qai-angíz.

Pill, *verb,* کندن *or* پوست کردن púst kardan *or* kandan, تقشیر کردن taqshír kardan.

Pillage, *subs.* چپاو chapáv, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, راهزني ráh-zaní, ترك تازي turk-tází, پوست کني púst-kuní, لخت کني lukht-kuní, تاخت tákht, غصب ghasab.—(*Booty*) غنیمت ghanímat (*pl.* غنائم ghanáïm), یغما yaghmá, سلب salab, منهوبه manhúbah, سلیب salíb.

Pillage, *verb,* غارت کردن ghárat kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, چاپیدن chápídan, لخت کردن lukht kardan, نهب نمودن nahb nimúdan.

Pillager, *subs.* غارتگر ghárat-gar, تاراج چي táráj-chí, یغما کن yaghmá-kun, چپاو چي chapáv-chí, نهب گر nahb-gar, لخت کن lukht-kun.

Pillar, *subs.* ستون sitún, عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), رکن rukn (*pl.* ارکان arkán), عضادت 'izádat, اسطوانه ustuvánah, دعامه di'ámah (*pl.* دعائم da'áïm).—(*Pillars of the State, ministers*) ارکان دولت arkán-i-daulat, اعیان دولت a'yán-i-daulat.—(*He was a pillar of strength to his friends*) براي دوستان خویش تکیه گاهي قوي بود biráy-i-dústán-i-khísh takyah-gáhí-i-qaví búd.

Pillared, *adj.* ستون دار sitún-dár, ستون وار sitún-vár, ذو عماد zú-'imád, ذات العماد zátu 'l-'imád.

Pillau, *subs.* پلاو piláv, برنج و روغن birinj-va-raughan.

Pill-box, *subs.* قوتي qútí.

Pillion, *subs.* تکل takal, زین زنانه zín-i-zanánah, پالان نرم pálán-i-narm, نمرقه numruqah.

Pillory, *subs.* طوق tauq (*pl.* اطواق atváq), پالاهنگ páláhang, غل ghall, صلیب salíb, دار dár, ماچان máchán.

Pillory, *verb,* بدار کشیدن bi-dár kashídan, مصلوب ساختن maslúb sákhtan, پاي ماچان آوردن páy-i-máchán ávardan, عقوبت کردن 'uqúbat kardan, شکنجه نمودن shikanjah nimúdan.—(*Metaphorically*) بي آبرو کردن bí-áb-i-rú kardan, بي اعتبار نمودن bí-i'tibár nimúdan, مفتضح گردانیدن muftazih gardánídan, رسوا ساختن rusvá sákhtan.

Pillow, *subs.* بالش bálish, بالین bálín, بالنج bálinj, زیر زیر گوشي zír-gúshí, مخده mukhaddah, ناز بالش náz-bálish.—(*Large pillow for the back*) متکا muttaká, وساده vasádah, پشتي pushtí.

Pillow, *verb,* تکیه دادن takyah dádan, متکي ساختن muttakí sákhtan, مستند نمودن mustanad nimúdan.

Pillow-case, *subs.* غلاف بالش ghiláf-i-bálish, بالش پوش bálish-púsh.

Pillowed, *adj.* مسند musannad, مستند mustanad, متکي muttakí, تکیه دار takyah-dár.

Pilose, *adj.* موئي دار mú,í-dár, پر موئي pur-mú,í, کرك دار kurk-dár, شعر ناك sha'r-nák.

Pilosity, *subs.* موئي داري mú,í-dárí, پر موئي pur-mú,í, کرك داري kurk-dárí, شعر ناکي sha'r-nákí.

Pilot, *subs.* معلم mu'allim, کشتیبان kashtí-bán, حرکاتي harakátí, ملاح malláh.—(*Guide*) دلیل dalíl. راهنما ráh-nimá, رهبر rah-bar, مرشد murshid, هادي hádí.

Pilot, *verb,* راندن rándan, براه بردن bi-ráh burdan. سوق نمودن sauq nimúdan, ازجا کردن izjá kardan.—(*Guide*) ارشاد نمودن irshád nimúdan, رهنمائي کردن rah-nimá,í kardan, هدایت کردن hidáyat kardan, رهبري نمودن rah-barí nimúdan, رهانیدن rihánídan.

Pilotage, *subs.* کشتیباني kashtí-bání, حرکاتیگري harakátí-garí, ملاحي mallábí, ناخدائي nákhudá,í, معلمي mu'allimí. — (*Payment*) اجرت کشتیباني ujrat-i-kashtí-bání.

Piloting, *subs.* جهاز راني jaház-ráni, کشتیباني kashtí-bání, ناخدائي nákhudá,í, راه بري ráh-barí.

Pilule, *subs.* حب habb (*pl.* حبوب hubúb), حبه habbah.

Pimenta, *subs.* (*Allspice*) بهار bahár, خسرو دار khasrú-dár.

Pimp, *subs.* دلال dallál, قلیه خوار qulíyah-khár. قواد qavvád, لحاف کش laháf-kash, کپ کش kup-kash.

کس کش kus-kash.—(*To one's own wife*) قرمساق qurmsáq, قلتبان qaltabán, دیوس dayyús, کس ده زن kus-dih-i-zan, زن بمزد zan-bi-muzd.

Pimp, *verb,* دلالي کردن dallálí kardan, قوادي کردن qavvádí kardan, کسکشي نمودن kus-kashí nimúdan, لحاف بردن laháf burdan, زن پیدا کردن zan paidá kardan.

Pimpinella anisum (*Anise pimpernel*), *subs.* انیسون anísún, رازیانه ráziyánah, بادیان bádiyán, شمار sha-már.

Pimple, *subs.* کورك kúrk, بثر basar, دانه dánah, جوش júsh, چبان chabán, ریش rísh, تبخاله tabkhálah.

Pimpled, *adj.* دانه دار dánah-dár, دانه زده dánah-zadah, مبثور mabsúr, آبله ناك ábilah-nák.

Pin, *subs.* سنجاق sanjáq, سوزن súzan, دبوس dabbús, دنبوس dambús.—(*Large pin*) سیخ síkh, میل míl.—(*Peg*) میخ míkh, مسمار mismár.—(*Rolling-pin*) تیره tírah.

Pin, *verb,* با سیخ استوار کردن bá-síkh ustuvár kardan, بند کردن band kardan, سوزن زدن súzan zadan, محکم نمودن muhkam nimúdan.

Pinafore, *subs.* سینه بند sínah-band, پیش گیر písh-gír, پیش جامه písh-jámah, صدریه sadríyah.

Pin-case, *subs.* سوزن دان súzan-dán, دبوس دان dab-bús-dán, سیخ دان síkh-dán.

Pincers, *subs.* انبور ambúr, انبر ambur, گاز انبر gáz-ambur, گلگیر gul-gír, کلبتون kulbatún, مهراك mih-rák.—(*For nails*) میخ کش míkh-kash.—(*For pulling out hairs*) منقاش minqásh.—(*Small tongs*) ماشه máshah.

Pinch, *subs.* نشکنج nishkunj, پنجر pinjar, پنجیك pin-jík, ناخن nákhun, ناخنك nákhunak, قرصه qursah.—(*Small quantity*) خورده khurdah, اندك andak, کم kam, قلیل qalíl.—(*Distress*) عسرت 'usrat, صعوبت su'úbat, تنگي tangí, آزار ázár, باسا básá, مضرت mazarrat, آسیب ásíb, صدمه sadamah.—(*He did it at a pinch*) او آن را بصعوبت بجا آورد ú án-rá bi-su'úbat bi-já ávard.—(*When the pinch came he failed*) وقتیکه صدمه آمد سست شد vaqtí kih sadamah ámad sust shud.

Pinch, *verb trans.* نشکن گرفتن nishkun giriftan, نشکنج کردن nishkunj kardan, انبر گرفتن ambur giriftan, پنجر گرفتن pinjar giriftan, پنجي گرفتن pinjí giriftan, پنجیك گرفتن pinjík giriftan, با ناخن فشردن bá-nákhun fishurdan.—(*Gripe*) گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), بطش کردن batsh kardan, سخت گیري نمودن sakht-gírí nimúdan, اخذ کردن akhz kardan.—(*Distress*) عذاب دادن 'azáb dádan, صدمه رساندن sadamah rasándan, آزار دادن ázár dádan, تنگ گرفتن tang giriftan, تضییق کردن tazyíq kardan.—*intrans.* پنجیر گرفتن pinjír giriftan, پنجیك گرفتن pinjík giriftan, زدن zadan.—(*Be distressed*) سخت گیري نمودن sakht-gírí nimúdan, درشتي کردن durushtí kardan, دشوار شدن dushvár shudan, بتنگ آمدن bi-tang ámadan. —(*Live frugally*) باریك رو بودن bárík-rau búdan, کم خرج کردن kam-kharj kardan, بخل ورزیدن bukhl var-zídan.—(*To pinch the top of the Persian cap*) طرف کلاه شکستن taraf-i-kulah shikastan.—(*Times were hard and pinched him*) ایام سخت بود و اورا صدمه رسانید ayyám sakht búd va ú-rá sadamah rasánid.—(*Without anyone being pinched for room*) بدون اینکه جا بر کسي تنگ شود bidún-i-ín-kih já bar-kasí tang shavad.

Pinchbeck, *subs.* برنج birinj, مس رو miss-rú.

Pinchers, *subs.* گاز انبر gáz-ambur, ماشه máshah, میخ míkh-kash, کلبتین kalbatain.

Pinching, *subs.* تنگ گیري tang-gírí, فشار fishár, آزار ázár, صدمه sadamah, تضییق tazyíq.—*adj.* تنگ گیر tang-gír, فشار ده fishár-dih, آزار رسان ázár-rasán, صدمه زن sadamah-zan, مضیق muzayyiq, شکنجه کن shikanjah-kun.—(*A pinching pain*) درد فشار ده dard-i-fishár-dih, عذاب شکنجه کن 'azáb-i-shikan-jah-kun.

Pin-cushion, *subs.* بالش سوزن bálish-i-súzan, سوزن بالش súzan-bálish.

Pindaric, *subs.* قصیده qasídah (*pl.* قصائد qasáïd), چامه chámah, پنداریه pindáríyah (European).—*adj.* قصیده qasídahï, چامه chámahï, پنداري pindárí (European), پندار وش pindár-vash (European), مثل پندار misl-i-pindár (European).

Pine, *subs.* (*Pinus*) صنوبر sinaubar, ناجو nájú, سرو sarv. —(*Red pine, a species of cedar*) کاج káj.—(*Stone pine —Pinea*) چلغوزه chalghúzah. — (*Pitch-pine*) شجر القطران shajaru 'l-qitrán. — (*Pine-wood*) چوب کاج chúb-i-káj, چوب سرو chúb-i-sarv.—(*Pine-cone*) سیب صنوبر síb-i-sinaubar.

Pine, *verb trans.* کاهاندن káhándan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), تکاندن takándan, نزار کردن nizár kardan, افسردن afsurdan.—(*Bemoan*) زاري نمودن zárí nimúdan, ماتم داشتن má tam dáshtan, غم خواري gham-khárí kardan, سوگ نمودن súg nimúdan. —*intrans.* کاهیدن káhídan, کاهیده گردیدن káhídah gardídan, افسرده شدن afsurdah shudan, زائل شدن záïl shudan, تکیدن takídan, لاغر شدن lághir shudan, گداختن gudákhtan, آب گشتن áb gashtan.

Pineal, *adj.* صنوبري sinaubarí, صنوبر وش sinaubar-vash, اناناسي anánásí.

Pine-apple (*Ananassa sativa*), *subs.* عین الناس 'ainu 'n-nás, اناناس anánás, شمامه shamámah. [This fruit is scarcely known in Persia.]

Pine-barren, *subs.* صنوبر زار sinaubar-zár, کاجستان kájistán, ناژو زار názhú-zár.

Pinery, *subs.* اناناس زار anánás-zár, اناناس باغ bágh-i-anánás.—(*Forest*) جنگل کاج jangal-i-káj, سروستان sarvistán.

Pin-feather, *subs.* پر کوچك par-i-kúchik, پرچه par-chah, ریش‌چه ríshchah.

Pining, *subs.* گدازش gudázish, کاهش káhish, لاغري lághirí, نزاري nizárí, ضعیفي za'ífí.

Pinion, *subs.* بال bál, پر par, جناح janáh (*pl.* اجنحه ajnihah), سر بال sar-i-bál, سر پر sar-i-par, سر جناح sar-i-janáh.—(*Wheel*) چرخ کوچك charkh-i-kúchik, دولاب خرد dúláb-i-khurd.—(*Fetters for arm*) بازو بند bázú-band, شانه بند shánah-band, دست بند dast-band, قید بازو qaid-i-bázú, کتفیه katifíyah.

Pinion, *verb,* (*To bind the arms*) بازو بستن bázú bastan, شانه بستن shánah bástan, کتف بستن kataf bastan.—(*To bind the wings*) بال بستن bál bastan, پر بستن par bastan, بال بند کردن bál-band kardan.—(*To cut the pinion*) سر بال زدن sar-i-bál zadan, نوك بال بریدن nauk-i-bál burídan.—(*Metaphorically*) گرفتار ساختن giriftár sákhtan, مقید نمودن muqayyad nimúdan, گیر آوردن gír ávardan, محبوس داشتن mahbús dáshtan.

Pinioned, *part. and adj.* پر بسته par-bastah, بال بسته bál-bastah, بال دار bál-dár, پر دار par-dár, مقید muqayyad, گرفتار giriftár, محبوس mahbús.

Pink (*Dianthus caryophyllus*), *subs.* گل میخك gul-i-míkhak, قرنفل qaranful.—(*Colour*) گلرنگ gul-rang, گلگونه gul-gúnah, قرمزي qirmizí, سرخي surkhí, حمرت humrat. — (*He is the pink of fashion*) گلگونه رسومائست gulgúnah-i-rusúmát ast, چشم سلیقه است chashm-i-salíqah ast.

Pink, *verb,* بخیه کردن bakhyah kardan, سوراخ کاري کردن súrákh-kárí kardan, سوراخ کردن súrákh kardan, چشم بلبلي نمودن chashm-i-bulbulí nimúdan, سوراخ دوزي súrákh-dúzí kardan, تثقیب نمودن tasqíb nimúdan.

Pink-eyed, *adj.* چشم بلبلي chashm-i-bulbulí.

Pinking, *subs.* بخیه bakhyah, سوراخ سازي súrákh-sází, سوراخ کاري súrákh-kárí, سوزن کاري súzan-kárí, تثقیب tasqíb.

Pin-maker, *subs.* سوزن ساز súzan-sáz, دبوس گر dabbús-gar, سنجاق چي sanjáq-chí.

Pin-money, *subs.* سوزن پول púl-i-súzan, سوزن بها súzan-bahá, خرجي kharjí.

Pinna of the ear, *subs.* پره گوش parah-i-gúsh.

Pinnace, *subs.* کشتي kashtí, نو nau, قائق qáïq, بلم balam, ماشوه máshvah.

Pinnacle, *subs.* کنگره kungurah, قله qullah, سر کوب sar-kúb, کله kallah, سر sar, ذروه zarvah, فوق fauq, رأس räs.—(*The pinnacle of ambition*) ذروه همت zarvah-i-himmat.

Pinnacle, *verb,* کنگره دار ساختن kungurah-dár sákhtan, قله دار نمودن qullah-dár nimúdan, کله دار کردن kallah-dár kardan.

Pinnate, *adj.* برگ دار barg-dár, ورق دار varaq-dár, موریق múriq, مورق muvarraq.

Pinner, *subs.* دبوس زن dabbús-zan, سنجاق چسبان sanjáq-chasbán, میخ کن míkh-kun.—(*Pin-maker*) دبوس ساز dabbús-sáz, میخ ساز síkh-sáz, سنجاق ساز sanjáq-sáz.

Pinning, *subs.* دبوس کاري dabbús-kárí, سیخ زني síkh-zaní, وصل کني vasl-kuní, سیخ چسباني síkh-chasbání, سنجاق چسباني sanjáq-chasbání.

Pint, *subs.* نیم چارك ním-chárak, یك وقیه yak-vaqíyah.

Pintle, *subs.* دبوس‌چه dabbús-chah, سیخ‌چه síkh-chah, توپ گیره túp-gírah.—(*Of a rudder*) میل سکان míl-i-sakkán, میل míl.

Pinus deodora (*Dodar pinus*), *subs.* درخت دیو دار dirakht-i-dív-dár, شجره الدیودار shajarahu 'd-dív-dár, صنوبر الهند sinaubaru 'l-hind.

Pinus sylvestris (*Scotch fir-tree*), *subs.* درخت کاج dirakht-i-káj.

Piny, *adj.* صنوبر دار sinaubar-dár, کاج زار káj-zár, پر ناژو pur-názhú.

Pioneer, *subs.* بیلدار bíl-dár, پیش رو písh-rau, جلو دار jilau-dár, راه صاف کن ráh-sáf-kun, طلیه taláyah, قلاوز qalávaz.

Pioneer, *verb,* پیش رفتن písh raftan, پیشاهنگ گشتن písh-áhang gashtan, قادم شدن qádim shudan, جلو داري نمودن jilau-dárí nimúdan, مقتدا شدن muqtadá shudan.

Pious, *adj.* متقي muttaqí, صالح sálih (*pl.* صلحا sulahá), زکي zakí, معتکف mu'takif, خدا ترس khudá-tars, عابد 'ábid, ورع vari', مبرور mabrúr, متدین mutadayyin, متعبد muta'abbid, پرهیز گار parhíz-gár, دیندار dín-dár, عبادتکار 'abádat-kár, راستکار rást-kár.

Piously, *adv.* بتقاوت bi-taqávat, بصلاح bi-saláh, از روي تدین az-rúy-i-tadayyun, بطور خدا ترسي bi-taur-i-khudá-tarsí, متقیانه muttaqíyánah, متعبدانه muta'abbidánah.

Pious-minded, *adj.* تقوي منش taqvá-manish, زاهد طبع záhid-tab', عابد مزاج 'ábid-mizáj, تقي خو taqí-khú, خدا ترس khudá-tars.

Pip, *subs.* (*On cards*) نقطه nuqtah, خال khál, لکه lukkah. —(*Disease*) ناخوشي ná-khushí, علت 'illat, مرض marz, دأ الطیر dá,u 't-tair.—(*Seed*) تخم tukhm, بزر bazr, هسته hastah.

Pip, *verb,* جیك جیك کردن jík-jík kardan, جوجه وار جوجه صدا کردن júja-vár sidá kardan.

Pipe, *subs.* (*Tube*) ني nay, لوله lúlah, ماشوره máshúrah, انبوبه ambúbah, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz).—(*Musical*) ني nay, ناي náy, مزمار mizmár (*pl.* مزامير mazámír), لبك labak.—(*For conveying water*) لوله lúlah, تنبوشه tambúshah, آبريز áb-ríz.—(*Turkish, for smoking*) چبوق chibúq, شطب shatab, سبيل sabíl. [This latter is a very short pipe of clay, much used by the Arabs.]—(*Persian pipe*) قليان qalyán, قليون qalyún, غليان ghalyán, نارگيله nárgílah.—(*End of stem*) امزك amzak.

Pipe, *verb*, ني زدن nay zadan, ني و سرنا زدن nay va surná zadan, ساز زدن sáz zadan, سرنا دميدن surná damídan.

Pipe-clay, *subs.* گل سفيد gil-i-safíd, گل گيوه gil-i-gívah.

Piper, *subs.* زمار zammár, ني زن nay-zan, ساز زن sáz-zan, سرنا چي surná-chí.—(*Who will pay the piper?*) كه از عهده مصارف بيرون خواهد آمد kih az ‘uhdah-i-masárif bírún kháhad ámad, مرد كار كيست mard-i-kár kí ’st.

Piper betel (*Betel*), *subs.* برگ تانبوك barg-i-támbúk, برگ تملول barg-i-tamlúl.

Piper cubeba (*Cubebs*), *subs.* كبابه چيني kabábah-i-chíní.

Piper indicum (*Cayenne pepper*), *subs.* فلفل هندي filfil-i-hindí, فلفل سرخ filfil-i-surkh, فلفل قرمز filfil-i-qirmiz.

Piper nigrum (*Black pepper*), *subs.* فلفل سياه filfil-i-siyáh, فلفل اسود filfil-i-asvad, فلفل گرد filfil-i-gird.

Piping, *subs.* ني زني nay-zaní, سرنا دمي surná-damí, صفير زني safír-zaní.—*adj.* ني زن nay-zan, سرنا دم surná-dam, صفير زن safír-zan. — (*Feeble*) ضعيف za‘íf, نا توان ná-taván, عاجز ‘ájiz, سست sust.—(*Boiling*) جوشان jaushán, جوش زن júsh-zan, با غليان bá-ghalyán, فوار favvár.

Pipkin, *subs.* ديزي dízí, كوٗاره küárah, ديگچه گلين dígchah-i-gilín.

Piquancy, *subs.* تيزي tízí, تندي tundí, تلخي talkhí, حدت hiddat, شدت shiddat.—(*Tastefulness*) مزه mazah-dárí, طعم ta‘m, ذائقه záïqah.

Piquant, *adj.* تيز tíz, تلخ talkh, حاد hádd, تند tund, گرم garm.—(*Tasty*) مزه دار mazah-dár, لذيذ lazíz, با مزه bá-mazah.

Piquantly, *adv.* تندانه tundánah, بطور تيزي bi-taur-i-tízí, بحدت bi-hiddat, بشدت bi-shiddat, مزه دارانه mazah-dáránah.

Pique, *subs.* دشمني dushmaní, عداوت ‘adávat, كدورت kadúrat, حسد hasad, كينه kínah, حقد hiqd, اسخاط iskhát, چشم آلودگي chashm-álúdagí, غيظ ghaiz, تكدر takaddur, گله gilah.

Pique, *verb*, بخشم آوردن bi-khishm ávardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan, شورانيدن shúránídan, بر انگيختن bar-angíkhtan, رنجانيدن ranjánídan, تيز كردن tíz kardan, جر آوردن jirr ávardan, مهميز زدن mihmíz zadan, ايذا دادن ízá dádan, گزيدن gazídan.

Piracy, *subs.* دزدي دريا duzdí-i-daryá, سرقت بحر sir-qat-i-bahr.—(*Literary term*) حرف دزدي harf-duzdí, كلام دزدي kalám-duzdí, يم چاپي yamm-chápí.

Pirate, *subs.* دزد دريا duzd-i-daryá, قرصان qursán, دزد بحر duzd-i-bahr.—(*Literary term*) يم چاپ yamm-cháp.

Pirate, *verb trans.* دزديدن duzdídan, چاپيدن chápí-dan, غصب كردن ghasb kardan, نا حق گرفتن ná-haqq giriftan, سرقت كردن sirqat kardan.—(*Literary term*) حرف دزديدن harf duzdídan, كلام دزديدن kalám duz-dídan, يم چاپي كردن yamm-chápí kardan.—*intrans.* در دريا دزدي كردن dar-daryá duzdí kardan, دزد بحر شدن duzd-i-bahr shúdan, دريا زني كردن daryá-zaní kar-dan.

Piratical, *adj.* استراقي istiráqí, سرقتي sirqatí, مشتمل بر دزدي دريا mushtamil-bar-duzdí-i-daryá, دزد كار duzd-kár.—(*Literary term*) حرف دزد harf-duzd, كلام دزد kalám-duzd, يم چاپ yamm-cháp.

Piratically, *adv.* مانند دزد دريا mánand-i-duzd-i-daryá, سارقانه sáriqánah, بطور سرقت bi-taur-i-sirqat.—(*Literary term*) بطور حرف دزدي bi-taur-i-harf-duzdí, بطرز كلام دزدي bi-tarz-i-kalám-duzdí, يم چاپانه yamm-chápánah.

Pirating, *subs.* دزدي دريا duzdí-i-daryá, سرقت بحر sirqat-i-bahr, دريا زني daryá-zaní.—(*Literary term*) حرف دزدي harf-duzdí, كلام دزدي kalám-duzdí, كتاب گيري kitáb-gírí.—*adj.* قرصاني qursání, قورساني qúrsání, دزد درياي duzd-i-daryáí.

Pirouette, *subs.* دور گردي daur-gardí, چرخ زني charkh-zaní, گرد پيچي gird-pích í.

Pisasphalte (*Bitumen*), *subs.* قير qír, زفت zift.

Piscation, *subs.* ماهيگيري máhí-gírí, شكار ماهي shi-kár-i-máhí, اصطياد سمك istiyád-i-samak.

Piscatorial, *adj.* متعلق بماهيگيري muta‘alliq-bi-máhí-gírí, بسته بشكار ماهي bastah-bi-shikár-i-máhí, مشتمل بر اصطياد سمك mushtamil-bar-istiyád-i-samak.

Piscatory, *adj.* حوتي hútí, سمكي samakí, منسوب بماهي mansúb-bi-máhí, نوني núní.

Pisces (*Sign of zodiac*), *subs.* حوت hút, سمك samak, برج حوت burj-i-hút.

Pisciculture, *subs.* ماهي كاري máhí-kárí, ماهي داري máhí-dárí, تربيت ماهي tarbiyat-i-máhí, سمك پروري samak-parvarí, حوت پائي hút-pá,í.

Piscivorous, *adj.* ماهي خوار máhí-khár, گوشت ماهي خور gúsht-i-máhí-khur, ماهي چر máhí-char, سمك بلع samak-bala‘.

Pish! *interj.* تف tuf, تفو tufv, اف uff.

Pish, *verb,* تف کردن tuf kardan, تفو زدن tufv zadan, اف گفتن uff guftan, اظهار کراهت کردن izhár-i-karáhat kardan.

Pisiform, *adj.* نخود شکل nukhúd-shakl, حمص وار hamass-vár, ماش سان másh-sán, حزو آسا huzú-ásá.

Pismire, *subs.* (*Ant*) مور múr, مورچه múrchah, نمل naml, نمله namlah.—(*Place*) لجن lajan, وحل vahal.

Pisolite, *subs.* (*Zoological term*) سنگ سماق sang-i-samáq, سنگ نخودي sang-i-nukhúdí, سنگ دانه دار sang-i-dánah-dár.

Pisolitic, *adj.* (*Zoological term*) دانه دار dánah-dár, نخود وار nukhúd-vár, دانه شکل dánah-shakl.

Piss, *subs.* پیشاب písh-áb, بول baul, شاش shásh, ادرار idrár, زهراب zahr-áb.

Piss, *verb,* شاشیدن sháshídan, شاش کردن shásh kardan, پیشاب کردن písh-áb kardan, بول کردن baul kardan, ادرار کردن idrár kardan, تشرشر کردن tasharshur kardan, زهراب ریختن zahr-áb ríkhtan.

Piss-a-bed (*Leontodon taraxacum or Dandelion plant*), *subs.* خبر آور khabar-ávar, علف ساش خر 'alaf-i-sásh-i-khar.

Pistacia nux (*Pistachio*), *subs.* (*Nut*) پسته pistah, فستق fistuq, جوز jauz.—(*Pistacia vera—Pistachio tree*) درخت پسته dirakht-i-pistah, درخت فستق dirakht-i-fistuq.

Pistaciæ acuminatæ resina (*Persian turpentine*), *subs.* سقز siqqiz.

Pistaciæ acuminatæ semina (*Persian turpentine seeds*), *subs.* حبة الخضرا habbatu 'l-khazrá, حب البنه habbu 'l-bannah.

Pistil, *subs.* (*Botanical term*) نرك گل narak-i-gul, نروك گل narúk-i-gul, میلك mílak, سیخك síkhak.

Pistillate, *adj.* (*Botanical term*) نروك دار narúk-dár, سیخك دار síkhak-dár, میلك دار mílak-dár.

Pistol, *subs.* طپانچه tapánchah, پیشتو píshtú.—(*Pocket pistol*) طپانچه جیبي tapánchah-i-jíbí.—(*Horse pistol*) طپانچه سر زین tapánchah-i-sar-i-zín, طپانچه قبل tapánchah-i-qubbal.—(*Large pistol worn in the girdle*) پیشتاب píshtáb.—(*Bell-mouthed or blunderbuss pistol*) قرابینه qarábínah (European).

Pistol, *verb,* طپانچه زدن tapánchah zadan, پیشتو زدن píshtú zadan, با پیشتو زدن bá-píshtú zadan, با طپانچه زدن bá-tapánchah zadan.

Pistol-case, *subs.* قبور qabbúr, غلاف طپانچه ghiláf-i-tapánchah, پیشتاب دان píshtáb-dán.

Pistole, *subs.* اشرفي اسپانیولي ashrafí-i-ispániyúlí (European), لیره اسپانیا lírah-i-ispániyá (European).

Piston, *subs.* چاشني cháshní, غلطك ترومبه ghaltak-i-tarúmbah, آبکشه áb-kashah.

Piston-rod, *subs.* میل غلطك míl-i-ghaltak, میل آبکشه míl-i-áb-kashah.

Pisum arvense (*Small field-pea*), *subs.* گرگرو gir-girú.

Pisum sativum (*Pea*), *subs.* کرسنه karsannah, کسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله بوشي báqilah-múshí, ماشك máshik, خرو khurú.

Pit, *subs.* گود gaud, گودال gaudál, چاه cháh. چه chah, حفره hufrah, حفیره hafírah, نقره nuqrah (*pl.* نقر nuqar), مغاك maghák, چال chál, چاله chálah, ویل vail. —(*Of theatre*) سطح زمین sat,h-i-zamín.—(*Pit of stomach*) محل معده mahall-i-mi'dah.—(*Mark from small-pox*) مهر آبله mahr-i-ábilah, نشان آبله nishán-i-ábilah.—(*Infernal pit*) جهنم jahannam, دوزخ dúzakh.

Pit, *verb,* گود ساختن gaud sákhtan, گودال زدن gaudál zadan, دندانه دار کردن dandánah-dár kardan.—(*Set in competition*) مبارات نمودن mubárát nimúdan, در مقابل یکدیگر نهادن dar-muqábil-i-yak-dígar nihádan, قرین ساختن qarín sákhtan.

Pit-a-pat, *subs.* خفقان khafaqán, طپش tapish. پر زنش pur-zanish, فرفر farfar, وجوف vujúf. ارتعاش irti'ásh, ارتعاد irti'ád.—*adv.* از روي طپش az-rúy-i-tapish, ارتعاشانه irti'áshánah.

Pitch (*Pix nigra*), *subs.* زفت zift.—(*Liquid*) قطران qitrán, قیر qír.—(*Degree*) قدر qadr. مقدار miqdár. مرتبه martabah, مشابه masábah, اندازه andázah, حد hadd, مقابله muqábalah, درجه darajah.—(*Musical term*) بلندي bulandí.

Pitch, *verb trans.* بزفت مالیدن bi-zift málídan, قیر مالیدن qír málídan, زفت اندود کردن zift-andúd kardan, قیر اندود کردن qír-andúd kardan.—(*Throw*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz). افکندن afkandan.—(*To pitch a tent*) زدن zadan (*rt.* زن zan), بر پا کردن bar-pá kardan, کوك کردن kúk kardan, افراشتن afráshtan (*rt.* افراز afráz), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz).—(*To pitch a battle*) صف جنگ saff-i-jang zadan *or* بستن *or* حرب زدن bi-harb-ístádan, ایستادن معرکه بندي کردن ma'rikah-bandí kardan.—*intrans.* (*Fall*) افتادن uftádan, فرو رفتن furú raftan, خوض کردن khauz kardan.—(*Heave or toss, as a ship, &c.*) حرکت کردن harakat kardan, تکان خوردن takán khurdan, پیچ خوردن pích khurdan, در تلاطم بودن dar-talátum búdan.—(*To pitch upon—choose*) انتخاب نمودن intikháb nimúdan, اختیار کردن ikhtiyár kardan, پسندیدن pasandídan.

Pitch-brush, *subs.* زفت اندا zift-andá, قیر مال qír-mál.

Pitched, *part.* قیر اندود qír-andúd, زفت مالیده zift-málídah. —(*Cast*) منبوذ mambúz, مطروح matrúh,

افکنده afkandah, انداخته andákhtah, مرمي marmí, بر پا bar-pá, منصوب mansúb.

Pitcher, *subs.* (*Caster*) افکننده afkanandah, اندازنده andázandah, طرح کننده tarah-kunandah, ملقي mulqí. —(*Earthen vessel*) سبو sabú, کوزه kúzah, بستو bastú, لولین lúlín, آفتابه áftábah, جره jarrah, تنگ tang.—(*Of metal*) سطل satl.

Pitchfork, *subs.* چنگال changál, آبشین ábishín, مذرات mizrát.

Pitchiness, *subs.* قیر گوني qír-gúní, زفت رنگي zift-rangí.—(*Darkness*) سیاهي siyáhí, تیرگي tíragí, سواد savád, اسوداد isvidád, تاریکي táríkí, اظلام izlám, ادلهمام idlihmám.

Pitching, *subs.* (*Of a ship*) نزلزل tazalzul, اضطراب iztiráb, حرکت harakat, تکان takán.—(*Smearing with pitch*) قیر اندودي qír-andúdí, زفت مالي zift-málí.—*adj.* نشیبدار nishíb-dár, مائل máïl, سرازیر sar-á-zír, سراشیب sar-á-shíb.

Pitch-pipe, *subs.* نوا سنج navá-sanj, هوا سنج havá-sanj.

Pitchy, *adj.* زفتي ziftí, زفت اندود zift-andúd, قطراني qitrání, قیري qírí, قیر گون qír-gún.—(*Black*) سیاه siyáh, تیره tírah.

Piteous, *adj.* دلسوز dil-súz, حزین hazín, اندوهناك andúh-nák, سهمگین sahm-gín, جگرسوز jigar-súz, زار zár, غمگین gham-gín, متاسف muta,assif, افسوس خور afsús-khur.

Piteously, *adv.* دلسوزانه dil-súzánah, حزینانه hazín-ánah, متاسفانه muta,assifánah, افسوس خوران afsús-khurán, غمگینانه gham-gínánah, بطور دلسوزي bi-taur-i-dil-súzí, بطرز جگر سوزي bi-tarz-i-jigar-súzí, اواهانه avváhánah.

Pitfall, *subs.* دام dám, حفره hufrah, گود gaud, گودال gaudál, چاه cháh.

Pith, *subs.* مغز maghz, لب lubb, جوهر jauhar, جان ján, روح rúh, هرا مغز hirá-maghz.—(*Literary term*) قوت qúvat, زور zúr, نیرو nírú, تاثیر täsír, حدت hiddat, روح rúh.—(*The pith of the matter*) جوهر jauhar, خلاصه khulásah.

Pithecus satyrus (*Orang-outang*), *subs.* بوزنه búzinah, بوزینه búzínah, میمون maimún, میمون بزرگ maimún-i-buzurg, نسناس nasnás.

Pithily, *adv.* قوت مندانه qúvat-mandánah, از روي قوت az-rúy-i-qúvat, با نیرو bá-nírú, محکمانه muhkamánah, مضبوطانه mazbútánah.

Pithiness, *subs.* مغز داري maghz-dárí, قوتمندي qúvat-mandí, نیرومندي nírú-mandí, مضبوطي mazbútí, تو بري tú-burí.

Pithless, *adj.* بي مغز bí-maghz, بي لب bí-lubb, بي قوت bí-qúvat, بي زور bí-zúr.—(*Literary term*) بي تاثیر bí-täsír, بي جان bí-ján, بي روح bí-rúh.

Pithy, *adj.* مغز دار maghz-dár, پر مغز pur-maghz, توانا taváná, نیرو مند nírú-mand, ذو لب zú-lubb.—(*Literary term*) مضبوط mazbút, قوي qaví, محکم muhkam, موثر müassir, با روح bá-rúh, با جان bá-ján.

Pitiable, *adj.* لائق رحمت láïq-i-rahmat, ماتم پذیر mátam-pazír, سزاوار دل سوزي sizávár-i-dil-súzí, بد بخت bad-bakht.

Pitiful, *adj.* رحم دل rahm-dil, رحمان rahmán, رؤف raüf, اواه avváh, مهربان mihr-bán, دلسوز dil-súz, حقیر haqír, حزن آور huzn-ávar, دون dún, مستکره mustakrah, بیجا bí-já.—(*A pitiful story*) قصه حزن آور qissah-i-huzn-ávar.—(*Pitiful ambition*) همت دون himmat-i-dún, طمع بیجا tama'-i-bí-já.

Pitifully, *adv.* برحمت bi-rahmat, از روي رأفت az-rúy-i-räfat, بطور مهرباني bi-taur-i-mihr-bání, دلسوزانه dil-súzánah, حقیرانه haqíránah.

Pitifulness, *subs.* (*Compassion*) رأفت räfat, عطوفت 'atúfat, شفقت shafaqat, مرحمت marhamat, مهرباني mihr-bání, دلسوزي dil-súzí. — (*Contemptibleness*) حقارت hiqárat, دوني dúní, مهانت mahánat, خواري khárí.

Pitiless, *adj.* بیرحم bí-rahm, بي مهر bí-mihr, بي رأفت bí-räfat, نا مهربان ná-mihr-bán.

Pitilessly, *adv.* بیرحمانه bí-rahmánah, بي مهربانه bí-mihr-bánah, بي رأفتانه bí-räfatánah, بدون مهرباني bidún-i-mihr-bání, خالي از عطوفت khálí-az-'atúfat.

Pitilessness, *subs.* بي رحمي bí-rahmí, بي مهري bí-mihrí, بي رأفتي bí-räfatí, بي التفاتي bí-iltifátí, نا مهرباني ná-mihr-bání.

Pitman, *subs.* (*Person*) گوده مرد gaudah-mard, نجار najjár, اره کش arrah-kash, نشار nashshár.—(*Thing*) دسته dastah, پایه páyah.

Pit-saw, *subs.* اره دو سر arrah-i-dú-sar, اره دو مرده arrah-i-dú-mardah, منشار ذو رأسین minshár-i-zú-räsain, منشار بزرگ minshár-i-buzurg.

Pittance, *subs.* وظیفه قلیل vazífah-i-qalíl, مستمري mustamarrí-i-juz,í, خوراك کم khurák-i-kam, طعام اندك ta'ám-i-andak.—(*Little*) قلیل qalíl, اندك andak, کم kam, قدر qadr, جزئي juz,í.

Pitted, *adj.* (*Marked with small-pox*) مجدر mujaddar, آبله خورده ábilah-khurdah, اوله زده aulah-zadah, مشبك mushabbak, کتکتو kutkutú, سوراخ دار súrákh-dár, نشان آبله دار nishán-i-ábilah-dár.—(*Set in competition*) مقابل نشانده muqábil-nishándah, قرین ساخته qarín-sákhtah, مرتب murattab, دافع در محل dáfi'-dar-mahall.

Pituitary, *adj.* (*Medical term*) بلغم انگیز balgham-angíz, بلغم آور balgham-ávar, بلغم جمع کن balgham-jam'-kun.

Pituitous, *adj.* (*Medical term*) بلغمي balghamí, بلغم آميز balgham-ámíz, بلغم آسا balgham-ásá, بلغم وار balgham-vár.

Pity, *subs.* رحم rahm, رحمت rahmat, ترحم tarahhum, مرحمت marhamat, رقت riqqat, ملايمت muláyamat, شفقت shafaqat, نرمدلي narm-dilí, رأفت räfat, دلسوزي dil-súzí, همدردي ham-dardí, افسوس خوري afsús-khurí.—*interj.* حيف haif, دخيل dakhíl.—(*It is a pity*) حيف است haif ast, افسوس است afsús ast.—(*What a pity it is*) چه قدر حيف است chih qadar haif ast.—(*For pity's sake*) ترا بخدا turá bi-khudá, براي خدا biráy-i-khudá.

Pity, *verb trans. and intrans.* شفقت نمودن shafaqat nimúdan, رحمت نمودن rahmat nimúdan, ترحم نمودن tarahhum nimúdan, بيچاره دانستن bí-chárah dánistan, همدردي كردن ham-dardí kardan, افسوس خوردن afsús khurdan, دل بحال سوختن dil bi-hál súkhtan, رقت نمودن riqqat nimúdan, رأفت آوردن räfat ávardan.

Pityriasis capitis (*Dandruff*), *subs.* بشره basharah, خاك سر khák-i-sar.

Pivot, *subs.* محور mihvar, مدار madár, مطاف mataf.—(*Military term*) ميان مرد miyán-i-mard, مطوف عليه matúf-'ilaihi, نفر مخصوص nafar-i-makhsús.

Pix, *subs.* صندوق نان مقدس sandúq-i-nán-i-muqaddas, نان دان nán-dán, جسد دان jasd-dán.

Pix liquida (*Tar*), *subs.* قطران qitrán, قيل qíl.

Pix nigra (*Black pitch*), *subs.* زفت zift.

Pixy, *subs.* پري parí, جني jinní, جنيه jinníyah.

Placability, *subs.* توابي tavvábí, رام شوي rám-shaví, اشفاق ishfáq, تشفي يابي tashaffí-yábí, ترضيه پذيري tarziyah-pazírí, رقت riqqat, رأفت räfat, رأفت مندي räfat-mandí.

Placable, *adj.* رؤف raüf, با رأفت bá-räfat, رأفت مند räfat-mand, تواب tavváb, رام شو rám-shau, مشفق mushfiq, تشفي ياب tashaffí-yáb, ترضيه پذير tarziyah-pazír, رقت دار riqqat-dár, راضي شو rází-shau.

Placard, *subs.* اعلام i'lám, اعلان i'lán, اشتهار ishtihár, نشره nashrah, ورقه varaqah, كاغذ kághaz, اخطار نامه ikhtár-námah.

Placard, *verb,* چسبانيدن chasbánídan, بر ديوار چسباندن bar-dívár chasbándan *or* زدن zadan, نصب كردن nasb kardan, اعلان كردن i'lán kardan, اشتهار دادن ishtihár dádan, بر ملا ساختن bar-malá sákhtan.

Placate, *verb,* ترضيه نمودن tarziyah nimúdan, راضي داشتن rází dáshtan, ارضا كردن irzá kardan, خوشنود ساختن khush-núd sákhtan, آرام كردن árám kardan.

Place, *subs.* مكان makán (*pl.* اماكن amákin *and* امكنه amkinah), مقام maqám, محل mahall, معرض ma'raz, موضع mauza' (*pl.* مواضع mavázi'), موقف mauqif, حيز hayyiz, مطرح matrah, جا já, جاي jáy, جايگاه jáy-gáh, بقاع buqá', موقع mauqi' (*pl.* مواقع maváqi'), اوبه aubah.—(*Appointment*) توجيه taujíh (*pl.* توجيهات taujíhát), منصب mansab (*pl.* مناصب manásib), عهده 'uhdah, تعين ta'ayyun, مأموريت mámúríyat.—(*In composition*) گاه gáh, ستان stán, استان istán, جا já, گه gah, لاخ lákh.—(*Market-place*) بازار bázár, چهار سو chahár-sú, سوق súq.—(*Place of meeting*) ميعاد mí'ád, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مرجع marja'.—(*In place of*) عوض 'avaz *or* 'ivaz, بجاي bi-jáy, بدل badal, بازا bi-izá.—(*In the first place*) اولاً avvalan, نخستين nukhustín, مقدماً muqaddaman.—(*In place*) با محل bá-mahall, به موقع bi-mauqi', بجا bi-já.—(*As a servant*) بكار bi-kár, مشغول mashghúl.—(*Out of place*) بيمحل bí-mahall, بيموقع bí-mauqi', بيجا bí-já, بي گاه bí-gáh, بي وقت bí-vaqt, بي هنگام bí-hangám.—(*As a servant*) بيكار bí-kár, معزول ma'zúl.—(*In place and out of place*) گاه و نا گاه gáh-va-ná-gáh.—(*In the place where*) آنجا كه án-já-kih, در جائيكه dar jáí-kih.—(*Exactly in the same place*) همان جا hamán-já, به عينه bi-'ainihi.—(*To keep a person in his place*) تأديب تأديب nimúdan, ادب كردن adab kardan, آب چشم نشان دادن áb-i-chashm-nishán dádan (*lit.* To find a place for the water of the eye).—(*To get a place, servant*) نوكري كردن naukarí kardan, كار پيدا كردن kár paidá kardan, شغل يافتن shughl yáftan.—(*To keep everything in its place*) هر چيزي در مقام خود محدود داشتن har-chízí-dar-maqám-i-khud mahdúd dáshtan, هر چيزي در جاي خود گذاشتن har-chízí-dar-jáy-i-khud guzáshtan.—(*To be in place of another*) جاي ديگري بودن jáy-i-dígarí búdan.—(*To change one's place*) انتقال نمودن intiqál nimúdan, نقل مكان كردن naql-i-makán kardan, جا تغيير دادن já taghyír dádan.—(*He is too big for his place*) شان او ارفع است از مقامش shán-i-ú irfa' ast az-maqám-ash.—(*It took its place*) جايشرا گرفت jáy-ash-rá girift.

Place, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, نشاندن nishándan, گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), وضع كردن vaz' kardan, نصب كردن nasb kardan, كردن kardan (*rt.* كن kun), هشتن hishtan (*rt.* هل hil), هليدن hilídan, قرار دادن qarár dádan, بر قرار كردن bar-qarár kardan, بر پا كردن bar pá kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), جا دادن já dádan, استوار داشتن ustuvár dáshtan, تمكين دادن tamkín dádan, متمكن ساختن mutamakkin sákhtan.—(*To place money at interest*) پول به منفعت دادن púl bi-manfa'at dádan, سود خوردن súd khurdan, ربا گرفتن rabá giriftan.

Placeman, *subs.* مكين makín, صاحب مقام sáhib-

maqám, رتبه دار rutbah-dár, منصب دار mansab-dár, مأمور mämúr.

Placenta, *subs.* (*Obstetrical term*) جفت جنين juft-i-janín.

Placer, *subs.* (*Person*) واضع vázi', جاعل já'il, ممكن mumakkin, قرار ده qarár-dih, نهنده nihandah, گذارنده guzárandah. — (*Locality*) معدن طلا ma'dan-i-tilá, مذهبه muzhabah, زر پاره گاه zar-párah-gáh.

Placid, *adj.* سليم salím, ملائم muláïm, حليم halím, خود دار khud-dár, برد بار bard-bár, نرم narm, آرام árám, ساكن sákin, وقور vuqúr, سنگين sangín, مطمئن mut-maïnn.

Placidly, *adv.* سليمانه salímánah, حليمانه halímánah, ملائمانه muláïmánah, بطور برد باري bi-taur-i-bard-bárí, بطرز آرام bi-tarz-i-árám, از روي سكون az-rúy-i-sukún.

Placidness, *subs.* حلم hilm, ملايمت muláyamat, خود داري khud-dárí, برد باري bard-bárí, نرمي narmí, سليمي salímí, آرام árám, سكون sukún, وقار vaqár, سنگيني sangíní, اطمئنان itmïnan.

Placing, *subs.* وضع vaz, تمكين tamkín, نصب nasb, جاي دهي jáy-dihí, اقامت iqámat, تعيين ta'yín.

Plagiarism, *subs.* عبارت دزدي ibárat-duzdí, سخن دزدي sukhun-duzdí, سرقت sariqat, حرف دزدي harf-duzdí, كلام دزدي kalám-duzdí.

Plagiarist, *subs.* سخن دزد sukhun-duzd, عبارت دزد 'ibárat-duzd, حرف دزد harf-duzd, كلام دزد kalám-duzd.

Plagiarize, *verb*, عبارت دزديدن 'ibárat duzdídan, سخن دزديدن sukhun duzdídan, حرف دزديدن harf duzdídan, كلام دزديدن kalám duzdídan.

Plagiary, *subs. and adj.* سخن دزد sukhun-duzd, عبارت دزد 'ibárat-duzd, حرف دزد harf-duzd, كلام دزد kalám-duzd.

Plague, *subs.* طاعون tá'ún (*pl.* طواعين tavá'ín), وبا vabá (*pl.* اوبا aubá), نا خوشي ná-khushí.—(*Distress*) ايذا ízá, تكليف taklíf, آزار ázár, تصديع tasdí', رنج ranj, زحمت zahmat, صدمه sadamah, عذاب 'azáb, بلا balá.—(*What a plague you are*) چه بلائي هستي chih balá'í hastí.

Plague, *verb*, آزار كردن ázár kardan, آزردن ázurdan, اذيت كردن azíyat kárdan, عذاب كردن 'azáb kardan, مبتلا ساختن mubtalá sákhtan, گرفتار كردن giriftár kardan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan, زحمت دادن zahmat dádan, جر آوردن jirr ávardan, پريشان ساختن parishán sákhtan.

Plaguily, *adv.* معذبانه mu'azzibánah, موذيانه müzíyánah, بطور مزاحمت bi-taur-i-muzáhamat, بلا وارانه balá-váránah, بطور شر bi-taur-i-sharr, مفسدانه muf-sidánah.—(*Greatly*) بشدت bi-shiddat, بغايت bi-gháyat, بنهايت bi-niháyat, بسيار bisyár, خيلي khailí.

Plaguy, *adj.* عذاب ده 'azáb-dih, بلا وار balá-vár, پريشان ساز parishán-sáz, مفسد mufsid, مزاحم muzá-him, آزار رسان ázár-rasán.

Plaid, *subs.* شطرنجي shatranjí, زيلو zailú, كرناج karnáj. [The plaid is unknown in Persia, and there is no strict equivalent.]

Plaiding, *subs.* پشمينه محرمات pashmínah-i-muharra-mát, دو گردي باف dú-gardí-báf, صوف خط خطي súf-i-khatt-khattí.

Plain, *subs.* ميدان maidán, فضا fizá, جلگه julgah, صحرا sahrá (*pl.* صحاري sahárí), ساحت sáhat (*pl.* ساحات sáhát), دشت dasht, قاع qá', هامون hámún, سهل sahl (*pl.* سهول suhúl), بادیه bádiyah, بدو badv.—*adj.* (*Smooth*) هموار ham-vár, مساوي musáví, مستوي mus-taví.—(*Unornamented*) ساده sádah, سفيد كار safíd-kár.—(*Artless*) ساده لوح sádah-lúh, ساده دل sádah-dil, بي ساخته bí-sákhtah, غشيم ghashím, بي اطلاع bí-ittilá', بسيط basít.—(*Without relish*) خالي khálí, بي مزه bí-mazah.—(*Person*) قبيح qabíh, زشت zisht.—(*Evident*) روشن raushan, آشكار áshikár, پيدا paidá, بديهي badíhí, ظاهر záhir, نمايان nimáyán, واضح vázih, مبين mubín, باهر báhir, مبصر mubsir.—(*A plain statement*) تقرير روشن taqrír-i-raushan, اقرار واضح iqrár-i-vázih.—*adv.* بطور روشن bi-taur-i-raushan, بطرز واضح bi-tarz-i-vázih, واضحاً vázihan, آشكارا áshikárá.

Plain, *verb*, تسويه نمودن tasviyah nimúdan, يكسان ساختن yak-sán sákhtan, هموار كردن ham-vár kardan, صاف نمودن sáf nimúdan.

Plain-dealing, *subs.* درست رفتاري durust-raftárí, ديندارى dín-dárí, سادگي sádagí, خوش سلوكي khush-sulúkí, صداقت sidáqat, صاف و صادقي sáf-u-sádiqí.

Plain-hearted, *adj.* ساده دل sádah-dil, بي حيله bí-hílah, صاف صادق sáf-u-sádiq, بي تزوير bí-tazvír.

Plainly, *adv.* آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, ظاهراً záhiran, جداً jiddan, بيساخته bí-sákhtah, از روي صفا az-rúy-i-safá, بطور روشن bi-taur-i-raushan.

Plainness, *subs.* (*Smoothness*) هموارى ham-várí, مساوات musávát, استوا istivá.—(*Unornamentation*) سادگي sádagí, سفيد كاري safíd-kárí.—(*Artlessness*) ساده دلي sádah-dilí, بيساختگي bí-sákhtagí, بي تزويري bí-tazvírí, بي اطلاعي bí-ittilá'í.—(*Clearness*) وضوح vuzúh, روشني raushaní, سذاجت sazájat.—(*Of appearance*) قباحت qabáhat, زشتي zishtí.

Plain-spoken, *adj.* راست گفتار rást-guftár, راست سخن rást-sukhun, صادق القول sádiqu 'l-qaul, ساده sádah, هپل هپو hapal-hapú, صاف و صادق sáf-u-sádiq.

Plain-spokenness, *subs.* راست گفتاري rást-guftárí,

راست سخني rást-sukhuní, سادگي sádagí, غشامت ghashámat, صاف و صادقي sáf-u-sádiqí.

Plaint, *subs.* گله gilah, نالش nálish, ناله nálah, شکوي shakvá, شکایت shikáyat, تظلم tazallum, فریاد firyád, زاري zárí, نعره na'rah, دعوي da'vá, مرافعه muráfa'ah, اشتکا ishtiká, تضرع tazarru', داد خواهي dád-kháhí.

Plaintfull, *adj.* داد خواه dád-kháh, شاکي shákí, مشتکي mushtakí, نالان nálán, فریاد زن firyád-zan, متضرع mutazarri', متظلم mutazallim.

Plaintiff, *subs.* مدعي mudda'í (*pl.* مدعیان mudda'íyán), شاکي shákí, مشتکي mushtakí, داد خواه dád-kháh, متظلم mutazallim, دعواچي da'váchí, دعوي دار da'vá-dár, داعي dá'í.

Plaintive, *adj.* مستمند mustamand, زار zár, نالان nálán, غمگین gham-gín, شکایتمند shikáyat-mand, غم انگیز gham-angíz, محزون mahzún, حزین hazín.

Plaintively, *adv.* زار زار zár-zár, شکایت کنان shikáyat-kunán, حزینانه hazínánah, محزونانه mahzúnánah, مستمندانه mustamandánah, متضرعانه mutazarri'ánah, متظلمانه mutazallimánah.

Plaintiveness, *subs.* مستمندي mustamandí, زاري zárí, نالش nálish, غمگیني gham-gíní, غم انگیزي gham-angízí, شکایتمندي shikáyat-mandí, حزن huzn.

Plait, *subs.* ته tah, تا tá, چین chín, شکن shikan, لا lá, مرغول marghúl, جعد ju'd, مرغوله marghúlah.

Plait, *verb,* بافتن báftan, چین دار کردن chín-dár kardan, چین دادن chín dádan, شکن دار ساختن shikan-dár sákhtan, مجعد کردن muja''ad kardan, تجعید کردن taj'íd kardan, لا بر لا دوختن lá-bar-lá dúkhtan, تنیدن tanídan, تنه دار کردن tannah-dár kardan.

Plaiter, *subs.* چین ده chín-dih, بافنده báfandah, شکن ساز shikan-sáz, مجعد muja''id, تنه دوز tannah-dúz.

Plaits, *subs.* چین chín, شکن shikan, اتو uttú (Hind.).

Plan, *subs.* (*Project*) خیال khiyál, منصوبه mansúbah, قصد qasd, عزم 'azm, اراده irádah, عزیمت 'azímat (*pl.* عزیمات 'azímát), مدعا mudda'á, تمهید tamhíd, پیش نهاد písh-nihád, اختراع ikhtirá', نیت níyat, عمل 'amal, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír), ترتیب tartíb, اندیشه andíshah, فکر fikr, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), بر داشتي bar-dashtí, شق shaqq.—(*Map*) نقشه naqshah, صورت súrat, پیکره paikarah, زمینه zamínah, طرح tarah.—(*The better plan is this*) بهتري این است bihtarí ín ast, آنکه بصواب اقرب aqrab-bi-saváb ánkih.—(*To arrange one's plans*) تسویه طریق نمودن tasviyah-i-taríq nimúdan.

Plan, *verb,* نقشه کشیدن naqshah kashídan, صورت کردن súrat kardan, زمینه کردن zamínah kardan, طرح ریختن tarah ríkhtan.—(*Design*) نیت نمودن níyat nimúdan, تمهید کردن tamhíd kardan, قصد کردن qasd kardan, اراده داشتن irádah dáshtan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, عزیمت کردن 'azímat kardan, فکر داشتن fikr dáshtan, خیال داشتن khiyál dáshtan.

Planch, *verb,* تخته پوش کردن takhtah-púsh kardan, چوب پوش نمودن chúb-púsh nimúdan, تلویح کردن talvíh kardan, لوحه پوش نمودن lauhah-púsh nimúdan.

Planchet, *subs.* صفحه safhah, تخته takhtah, لوحه lauhah, پولك púlak.

Planching, *subs.* تخته پوشي takhtah-púshí. چوب پوشي chúb-púshí, لوحه پوشي lauhah-púshí, تلویح talvíh.

Plane, *subs.* (*Carpenter's*) رنده randah, مصطرون mastarún, معدال ma'dál.—(*Superficies*) سطح sat¸h. بسیط basít, تخته takhtah, صفحه safhah.—(*Tree—Platanus orientalis*) چنار chinár, ساج sáj, دلب dulb, افراغ afrágh, چنال chinál (*vulg.*).—(*Mathematical term*) کره مستوي kurah-i-mustaví, کره مسطح kurah-i-musattah.—*adj.* مسطح musattah, صفصف safsaf, مستوي mustaví, هموار ham-vár, همسان ham-sán, صاف sáf.

Plane, *verb,* رنده زدن randah zadan, رنده کاري کردن randah-kárí kardan, رندیدن randídan, تسویه نمودن tasviyah nimúdan, صاف کردن sáf kardan, هموار نمودن ham-vár nimúdan, همسان گردانیدن ham-sán gardánídan, معدال زدن ma'dál zadan.

Planed, *part. and adj.* رندیده randídah, رنده زده randah-zadah, تسویه یافته tasviyah-yáftah, مستوي mustaví, سوي savíy, هموار ham-vár, صاف sáf, یکسان yaksán.—(*Levelled*) مسطح musattah, صفصف safsaf.

Planera crenata (*Siberian elm*), *subs.* درخت آزاد dirakht-i-ázád, توسه túsah.

Planet, *subs.* سیاره sayyárah, نجم سائر najm-i-sáir, کوکب متحیر kaukab-i-mutahayyir, ستاره سیار sitárah-i-sayyár.—(*Conjunction of the planets*) قران qirán, اقتران iqtirán.

Planetarium, *subs.* سیاره بین sayyárah-bín. سیاره نما sayyárah-nimá.

Planetary, *adj.* کوکبي kaukabí, سیاري sayyárí, منسوب نجم سائر mansúb-i-najm-i-sáir, مشتمل بر ستاره سیار mushtamil-bar-sitárah-i-sayyár. گردش دار gardish-dár, دوراني daurání.

Planeted, *adj.* متعلق بکواکب سیار muta'alliq-bi-kavákib-i-sayyár, بسته بنجوم سائره bastah-bi-nujúm-i-sáïrah.

Planetoid, *subs.* سیاره کوچك sayyárah-i-kúchik, ستاره خرد sitárah-i-khurd, کوکبچه kaukabchah. نجیمه najaimah, شبه ستاره shibh-i-sitárah.

Planet-struck, *adj.* ستاره زده sitárah-zadah. فلك زده falak-zadah, آفت یافته áfat-yáftah, آسیب خورده ásíb-khurdah.

Planimetry, *subs.* سطح پیمائي sat¸h-paimá¸í, سطح سنجي sat¸h-sanjí, اندازگیري سطوح andáz-gírí-i-sutúh, تقدیر سطح taqdír-i-sat¸h.

Planish, *verb,* صاف کردن sáf kardan, مالس ساختن mális sákhtan, تسویه نمودن tasviyah nimúdan, مصقول نمودن masqúl nimúdan.

Planisphere, *subs.* کره مسطح kurah-i-musattah, کره kurah, دائره نما dáïrah-nimá, نقشه کره naqshah-i-kurah.

Plank, *subs.* تخته takhtah, خشب khashab (*pl.* اخشاب akhsháb), لوح lauh, لوحه lauhah.

Plank, *verb,* از تخته مفروش کردن az-takhtah mafrúsh kardan, تخته پوش نمودن takhtah-púsh nimúdan, لوحه پوش کردن lauhah-púsh kardan.

Planking, *subs.* چوب بست chúb-bast, تخته بندي takhtah-bandí, تخته پوشي takhtah-púshí, لوحه بندي lauhah-bandí.

Planless, *adj.* بي مقصود bí-maqsúd, بي تدبير bí-tadbír, بي نيت bí-níyat, غير عازم ghair-i-'ázim, نا مصمم ná-musammam, بي خيال bí-khiyál, بي فکر bí-fikr.

Planner, *subs.* تدبير کار tadbír-kár, طرح ريز tarah-ríz, طراح tarráh, اختراع کن ikhtirá'-kun, تمهيد گر tamhíd-gar, مؤسس müassis, باني bání.

Plano-concave, *adj.* مسطح مقعر musattah-muqa''ar.

Plano-conical, *adj.* مسطح مخروطي musattah-makhrútí.

Plano-convex, *adj.* مسطح محدب musattah-muhaddab.

Plant, *subs.* رستني rustaní, نبات nabát (*pl.* نباتات nabátát), بنه bunah, سبزي sabzí, شجر shajar (*pl.* اشجار ashjár), نهال nihál, گياه giyáh, بوته bútah.—(*Aquatic plant*) نبات بحري nabát-i-bahrí.

Plant, *verb trans.* غرس کردن ghars kardan, نشاندن nishándan, کاشتن káshtan (*rt.* کاه káh), کاريدن káridan, اقامت دادن iqámat dádan, ساکن ساختن sákin sákhtan, نصب کردن nasb kardan, استوار داشتن ustuvár dáshtan.—(*As a flag*) زدن zadan, افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz).—(*To people*) معمور کردن ma'múr kardan, عمارت نمودن 'imárat nimúdan, مسکون ساختن maskún sákhtan, مستعمر گردانيدن musta'mar gardánídan.—*intrans.* درخت نشاني کردن dirakht-nishání kardan, غراست نمودن gharásat nimúdan, غارسي کردن ghárisí kardan.—(*To plant out, as flowers*) در باغ گذاشتن dar bágh guzáshtan, تولك کردن túlak kardan.

Plantago ispaghula (*Spogel seed plantain*), *subs.* بزرقطونا bazr-i-qatúná, اسبغول isbaghúl, اسپرزه isparzah, شکم دريده shikam-darídah.

Plantago major (*The broad-leaved plantain-tree*), *subs.* تخم سفيد tukhm-safíd, قارني ياروغ qáriní-i-yárúgh, بارتنك bártank.

Plantago psyllium (*Branding plantain or fleawort*), *subs.* اسفرزه isfarzah.

Plantain, *subs.* (*Fruit*) موز múz, طلح talh.

Plantation, *subs.* درختزار dirakht-zár, جائي مشجر já,í-i-mushajjar, مغرس maghras, مغروسه maghrúsah, نهالستان nihálistán.

Planter, *subs.* غارس gháris, نشاننده nishánandah, ناصب násib, مقيم muqím, مغروسه دار maghrúsah-dár.—(*Colonizer*) مستعمر musta'mir, معمور ماز ma'múrsáz, مسکون گردان maskún-gardán.

Plantership, *subs.* غارسيت gharísíyat, غراسي gharrásí, مستعمريت musta'míríyat, مستملکيت mustamlikíyat.

Planticle, *subs.* بيجه bíjah, نهالچه nihálchah, تازه نشانده tázah-nishándah, درخت چه dirakhtchah.

Planting, *subs.* غراست gharásat, درخت نشاني dirakht-nishání, زراعت zará'at, کشت کاري kisht-kárí, بر پا داري bar-pá-dárí, نصب nasb, اقامت iqámat.—*adj.* غارسي gharísí, غراسي gharrásí, باغ سازي bágh-sází, مستعمري musta'mirí, مستملکي mustamlikí.

Plash, *subs.* تالاب چه tálábchah, سردابه sardábah, حوضك hauzak, برکه چه birkahchah.—(*Applied to a tree*) شاخه نيم شکسته shákhah-i-ním-shikastah, غصن نيم مقطوع ghusn-i-ním-maqtú'.

Plash, *verb,* تيره گردانيدن tírah gardánídan, بهم زدن bi-ham zadan, گل آلود ساختن gil-álúd sákhtan.—*intrans.* شاخه در هم پيچيدن shákhah dar-ham píchídan, ترکه بهم بافتن tarakah bi-ham báftan, غصن در هم تابيدن ghusn dar-ham tábídan.

Plashing, *subs.* سپاج سازي sipáj-sází, شاخه باني shákhah-bání, ترکه باني tarakah-bání, غصن در هم باني ghusn-dar-ham-bání.

Plashy, *adj.* آبناك áb-nák, پر آب pur-áb, پر برکه چه pur-birkahchah, پر تالاب چه pur-tálábchah.

Plasm, *subs.* قالب qálib, مصاغه musághah, صورتگاه súrat-gáh, ريزشگاه rízish-gáh, مسبکه masbakah.

Plasmatic, *adj.* شکل بخش shakl-bakhsh, صورت ده súrat-dih, تصويري tasvírí, تشکيلي tashkílí.

Plaster, *subs.* (*Lime*) آهك áhak, کلس kils.—(*Fine plaster*) گچ gach, جص jass.—(*For a wound*) مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ضماد zamád. مشمع سريشمي mushamma'-i-siríshumí. — (*Of clay and chopped straw*) کاه گل káh-gil.—(*Of lime and ashes*) ساروج sárúj.

Plaster, *verb,* (*A wall*) اندودن andúdan, اندود کردن andúd kardan, کاه گل ماليدن káh-gil málídan, سفيد کاري کردن safíd-kárí kardan, صاف کردن sáf kardan, هموار نمودن ham-vár nimúdan.—(*Conceal defects*) عيب پوشي کردن 'aib-púshí kardan, ستاري کردن sattárí kardan, پرده افکندن pardah afkandan, مستور نمودن mastúr nimúdan.—(*Medical term*) مرهم زدن marham zadan, ضماد نهادن zamád nihádan.

Plastered, *part.* اندوده andúdah, مجصص mujassas, کچ اندود kaj-andúd, گل اندود gil-andúd, گچین gachín, گلین gilín, گل مالیده gil-málídah, ساروج کاري sárúj-kárí.—(*Covered over*) پوشانده púshándah, مستور mastúr.—(*Medical term*) مرهم زده marham-zadah, ضماد نهاده zamád-nihádah.

Plasterer, *subs.* اندود کننده andúd-kunandah, گچ کار gach-kár, باخه زن bákhah-zan, نازك کار názuk-kár, ساروج کار sárúj-kár.

Plastering, *subs.* (*Act*) اندایش andáyish, اندود andúd, گچ کاري gach-kárí, گل مالي gil-málí, ساروج کاري sárúj-kárí.—(*Substance*) گچ gach, جص jass, آهك áhak, گل gil, ساروج sárúj.—(*Plastering trowel*) ماله málah.—(*Plastering trough*) ناوه návah, نو nav.

Plaster of Paris (*Gypsum*), *subs.* آهك áhak, بیاض السلطاني bayázu 's-sultání.

Plaster-work, *subs.* گچ بري gach-barí, نازك کاري názuk-kárí, ساروج کاري sárúj-kárí.

Plastic, *adj.* مصور musavvir, صورتگر súrat-gar, صورت بخش súrat-bakhsh, تشکیل کن tashkíl-kun, تشکیل پذیر tashkíl-pazír, صورت گیر súrat-gír, تصویر یاب tasvír-yáb.

Plasticity, *subs.* صورت دهي súrat-dihí, صورت پذیري súrat-pazírí, شکل بخشي shakl-bakhshí, شکل گیري shakl-gírí.

Plastron, *subs.* درع diri' (*pl.* دروع durú'), حرز hirz, حذر hizr, متکائي چرمي muttaká'í-i-charmí, جنه junnah, سپر بالا sipar-i-balá.

Plat, *subs.* نسیجه nasíjah, بافته báftah.—(*Of ground*) لته lattah, کرزه kurzah, آبخوران áb-khurán. اوخرون aukhurún (*vulg.*).—(*Division between plats or beds*) مرز marz.—(*Grass plat*) علف زار 'alaf-zár, چمن chaman.

Plat, *verb,* بافتن báftan, نسیجه ساختن nasíjah sákhtan, بهم تابیدن bi-ham tábídan, صاف کردن sáf kardan, پهن نمودن pahn nimúdan.

Platanus orientalis (*Plane-tree*), *subs.* درخت چنار dirakht-i-chinár, درخت ساج dirakht-i-sáj, درخت دلب dirakht-i-dulb, درخت افراغ dirakht-i-afrágh.

Plate, *subs.* بشقاب bushqáb, سیني síní, طبق tabaq (*pl.* اطباق atbáq), دوري daurí.—(*Big plate*) قاب qáb.—(*Soup-plate*) بشقاب تو گود bushqáb-i-tú-i-gúd, بشقاب شوربا خوري bushqáb-i-shúrbá-khurí.—(*Flat piece of metal*) صفحه safhah, تخته takhtah, لوحه lauhah, طلسم tilism, پولك púlak, مفتضض muftazzaz.—(*Silver spoons, &c.*) نقره آلات nuqrah-álát, نقره شاخدار nuqrah-i-shákh-dár.—(*Plate of scale*) پله pillah, تیر بالش tír-i-bálish, سر تیر گیر sar-i-tír-gír.

Plate, *verb,* اندودن andúdan, پوشاندن púshándan, نازك نازك názuk sákhtan, نقره پوش کردن nuqrah-púsh kardan, مفضض کردن mufazzaz kardan, مطلا نمودن mutallá nimúdan.—(*As ships, targets, &c.*) فلز پوش filizz-púsh kardan, معدن پوش نمودن ma'dan-púsh nimúdan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan.

Plateau, *subs.* (*Plain*) زمین zamín, میدان maidán, جلگه julgah, عرصه 'arsah, فضا گاه fazá-gáh.—(*Dish*) قاب بزرگ qáb-i-buzurg, قاب وسط میز qáb-i-vasat-i-míz, صحن کبیر sahn-i-kabír.

Plated, *part. and adj.* اندوده andúdah, پوشانده púshándah, نازك ساخته názuk-sákhtah.—(*As ships, targets, &c.*) فلز پوش filizz-púsh, معدن پوش ma'dan-púsh.

Plate-glass, *subs.* شیشه کلفت shíshah-i-kuluft, تخته شیشه takhtah-i-shíshah.

Platform, *subs.* (*Terrace*) سکو sakkú, سطح sat,h, مسطحه sat,hah, پشته pushtah, سقف saqf (*pl.* سقوف suqúf), بام bám, ماهتابي máh-tábí, مصطبه mastabah.—(*Wooden structure*) تلواره talvárah, تخته takhtah, تخته بست takhtah-bast, تخته بندي takhtah-bandí, دار بست dár-bast, زمینه zamínah.—(*The platform and the pulpit*) مسند و منبر masnad va mimbar.

Plating, *subs.* فلز پوشي filizz-púshí, معدن پوشي ma'dan-púshí, مقره نوشي nuqrah-púshí.

Platinium, *subs.* (*Metal*) طلائي سفید tiláí-i-safíd.

Platitude, *subs.* کدورت kudúrat, تکدر takaddur, تیرگي tíragí, پکري pakrí, بي مزگي bí-mazagí, پهني pahní, شلي shulí.—(*This is a platitude*) اظهر من الشمس است azhar minu 'sh-shams ast (*lit.* It is clearer than the sun).—(*To utter platitudes*) بي مزه گوئي کردن bí-mazah-gú,í kardan, اظهار بدیهي نمودن izhár-i-badíhí nimúdan.

Platonic, *adj.* افلاطوني aflátúní, فلاطوني falátúní.—(*Pure*) صاف sáf, پاك pák, پاکیزه pákízah, روحاني rúhání, خالص khális, بي ریا bí-riyá.—(*Platonic love*) محبت خالص mahabbat-i-khális, محبت روحاني mahabbat-i-rúhání, عشق پاك 'ishq-i-pák.

Platonism, *subs.* مذهب افلاطون mazhab-i-aflátún, افلاطونیت aflátúníyat.

Platonist, *subs.* افلاطوني aflátúní, شاگرد افلاطون shágird-i-aflátún, تابع افلاطون tábi'-i-aflátún.

Platonize, *verb trans.* توضیح کردن بر قواعد افلاطوني bar-qavá'id-i-aflátúní tauzíh kardan, به مذهب افلاطون در آوردن bi-mazhab-i-aflátún dar-ávardan, افلاطوني ساختن aflátúní sákhtan.—*intrans.* افلاطوني شدن aflátúní shudan, به مذهب افلاطون در آمدن bi-mazhab-i-aflátún dar-ámadan.

Platoon, *subs.* (*Military term*) دسته سرباز dastah-i-sar-báz, طائفه از عسکر táïfah-az-'askar, جمعي از سپاه jam'í-az-sipáh, قدري از لشکر qadrí-az-lashkar.

Platter, *subs.* طبق tabaq, مجموعه majmú'ah, سیني

síní, مجمعه majma'ah, قاب qáb, بشقاب bushqáb.—(*Person*) بافنده báfandah, نساج nassáj.

Platting, *subs.* بافته báftah, نسیجه nasíjah, حصیر hasír, حوکه haukah, بوریا búriyá.—(*Action*) بافت báft, نسج nasj, حوك hauk, حیاکت hiyákat, حصیر بافي hasír-báfí, بوریا سازي búriyá-sází.

Platycephalous, *adj.* سر پهن sar-pahn, عریض راٴس 'aríz-räs, کله پهن kullah-pahn.

Plaudit, *subs.* شاباش shábásh, آفرین áfirín, ستایش sitáyish, مدح madh, تحسین tahsín, تعریف ta'ríf.

Plauditory, *adj.* تعریفي ta'rífí, تمجیدي tamjídí, سفارشي sifárishí, امري amrí, فرماني farmání.

Plausibility, *subs.* تمویه tamvíh, ملمعیت mulamma'íyat, نظر فریبي nazar-firíbí, مرغوبي marghúbí, مقبولي maqbúlí, خوش ظاهري khush-záhirí, عام پسندي 'ámm-pasandí, مطبوعي matbú'í, صورت خوبي súrat-i-khubí, استحسان istihsán.

Plausible, *adj.* مستحسن mustahsan, مقبول maqbúl, مرغوب marghúb, خوش ظاهر khush-záhir, گوش پسند gúsh-pasand, مطبوع matbú', نظر فریب nazar-firíb.—(*A plausible argument*) حجت مرغوب hujjat-i-marghúb.

Plausibly, *adv.* مقبولاً maqbúlan, مرغوبانه marghúbánah, بطور خوش ظاهري bi-taur-i-khush-záhirí, گوش پسندانه gúsh-pasandánah.

Plausive, *adj.* مدحي madhí, تعریفي ta'rífí, تمجیدي tamjídí, ستایش دار sitáyish-dár.—(*Plausible*) پسندیده pasandídah, مقبول maqbúl, دل چسب dil-chasb, گوش پسند gúsh-pasand, مرغوب marghúb.

Play, *subs.* (*Sport*) بازي bází, بازیچه bázíchah, لعب la'b, ملاعبه mulá'abah, لعبه بازي la'bah-bází.—(*Gambling*) قمار qimár, بازي bází, برد و باخت burd-va-bákht.—(*Stage-play*) تماشا tamáshá, شبیه shabíh, تمثیل tamsíl.—(*Play in which a Muslim turns Christian and marries a Christian lady*) بازي شیخ صنعان bází-i-shaikh-i-san'án.—(*Opportunity*) فرصت fursat. (*Play of words*) تجنیس tajnís, تجنیس الفاظ tajnís-i-alfáz.—(*Fun*) شوخي shúkhí, لاغ lágh, لهو lahv, سخریه sukhríyah, مشغولیت mashghúlíyat.—(*Play of a wheel*) چرخ گردي charkh-gardí, میدان داري maidán-dárí, گردش چرخ gardish-i-charkh.—(*He did it in play*) شوخي کرد shúkhí kard, بطور لاغ بجا آورد bi-taur-i-lágh bi-já ávard.—(*Give him play*) بکارش دار bi-kár-ash-dár, فرصتش ده fursat-ash-dih.—(*Fair play*) طور خوش taur-i-khush, طرز شایسته tarz-i-sháyistah.

Play, *verb trans.* گرداندن gardándan, حرکت دادن harakat dádan, بکار انداختن bi-kár andákhtan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).—(*Music*) نواختن navákhtan, زدن zadan, ساز کردن sáz kardan.—(*Gamble*) باختن bákhtan, بازي کردن bází kardan.—(*As children*) بازي کردن bází kardan, لعب نمودن la'b nimúdan.—(*As a fountain*) جستن jastan (*rt.* جه jih).—(*As an actor*) درآوردن dar-ávardan, اجرا کردن ijrá kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan.—(*To play the fool*) استخفاف نمودن istikhfáf nimúdan, بي ادبي کردن bí-adabí kardan.—(*To play fast and loose*) متناقضانه عمل نمودن mutanáqizánah 'amal nimúdan, تلون بکار بردن talavvun bi-kár burdan.

Play-bill, *subs.* بازي نامه bází-námah, اعلام بازي i'lám-i-bází, صورت بازي súrat-i-bází.

Player, *subs.* (*As children*) لاعب lá'ib, لعاب la''áb, بازیگر bází-gar, بازي کن bází-kun, ول گرد vil-gard.—(*Gambler*) قمار باز qimár-báz, لعاب la''áb, مقلد muqallid.—(*Musical*) نوازنده navázandah, سازنده sázandah, زمار zammár, مطرب mutrib.

Playfellow, *subs.* رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), شریك sharík, همدم ham-dam, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), مصاحب musáhib, هم بازي ham-bází, یار غار yár-i-ghár, دمساز dam-sáz, دوست بازي bází-dúst.

Playful, *adj.* خوشدل khush-dil, شاد shád, شادمان shád-mán, خوش khush, دلخوش dil-khush, خرم khurram, بهیج bahíj, دلشاد dil-shád, مشعوف mash'úf, شوخ shúkh, تر دماغ tar-dimágh, مسرور masrúr, خورمند khursand.

Playfully, *adv.* بازي کنان bází-kunán, بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, مسرورانه masrúránah, مبتهجانه mubtahijánah, لاعبانه lá'ibánah.

Playfulness, *subs.* بازي دوستي bází-dústí, بازیگري bází-garí, تر دماغي tar-dimághí, ابتهاج ibtihái, مسرت masarrat.

Play-goer, *subs.* تماشا گر tamáshá-gar.

Play-house, *subs.* تماشا خانه tamáshá-khánah, بازیگر خانه bází-gar-khánah, بازي خانه bází-khánah, ملعب mal'ab, ملهي malhá.

Playing, *subs.* (*As children*) لهو lahv, لعب la'b, بازي bází, التها iltihá.—(*Gambling*) قمار qimár, میسر maisir, نرد nard.—(*Music*) نواخت navákht, ساز sáz, نغمه naghmah-sará,í, نواسنجي navá-sanjí.

Playmate, *subs.* هم بازي ham-bází, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), قرین qarín, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), هم لعب ham-la'b.

Playsome, *adj.* بازي گوش bází-gúsh, بازي دوست bází-dúst, جفتك زن juftak-zan, یار مباز yár-ma-báz, هرزه harzah, سبك sabuk.

Plaything, *subs.* لعبه la'bah, ملعبه mal'abah, بازیچه bázíchah, اسباب بازي asbáb-i-bází, مشغولیت mashghúlíyat.

Playwright, *subs.* لعبت باز la'bat-báz, بازي ساز bází-sáz.

Plea, *subs.* بهانه bahánah, عذر 'uzr, دست آويز dast-ávíz.—(*Entreaty*) عرض 'arz, التماس iltimás, پوزش púzish, استدعا istid'á.—(*Legal term*) مرافعه murá-fa'ah, مسئله masälah.

Plead, *verb trans.* حجت بر آوردن hujjat bar-ávardan, دعوي کردن da'vá kardan, ادعا نمودن 'iddi'á nimú-dan, محاکمه نمودن muhákamah nimúdan, مرافعه بر آوردن muráfa'ah bar-ávardan, داد خواستن dád khás-tan, داد رسي کردن dád-rasí kardan, بفرياد رسيدن bi-firyád rasídan, بحث نمودن bahs nimúdan, اثبات خواستن isbát khástan, داوري نمودن dávarí nimúdan, محاجه کردن muhájjah kardan, مجادله نمودن mujáda-lah nimúdan, دليل آوردن dalíl ávardan, اعتراض i'tiráz nimúdan, جواب دادن javáb dádan, پاسخ آوردن pásukh ávardan.—(*Entreat*) تضرع نمودن tazarru' nimúdan, استدعا داشتن istid'á dáshtan, زاري کردن zárí kardan, التماس نمودن iltimás nimúdan.—(*Legal term*) محاکمه کردن muhákamah kardan, مرافعه نمودن muráfa'ah nimúdan, احقاق حق نمودن ihqáq-i-haqq nimúdan, دعوي کردن da'vá kardan, پاسخ گفتن pá-sukh guftan.

Pleader, *subs.* خصيم khasím (*pl.* خصما khusamá), مخاصم mukhásim, منازع munázi'.—(*Legal term*) وکيل vakíl (*pl.* وکلا vukalá), خصم khasım (*pl.* خصوم khu-súm), حجت نما hujjat-nimá, دعوي چي da'vá-chí.

Pleading, *subs.* حجت آري hujjat-árí, برهان نمائي bur-hán-nimá,í, مخاصمت mukhásamat, اختصام ikhtisám, نزاع nizá', مجادله mujádalah, بحث bahs.—(*Legal term*) مرافعه muráfa'ah, محاکمه muhákamah, محاجه muhájjah.

Pleasant, *adj.* خوش khush, لطيف latíf, دلاويز dil-ávíz, دلپسند dil-pasand, پسنديده pasandídah, دلپذير dil-pazír, لذيذ lazíz, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعيم na'ím, مقبول maqbúl, متبوع matbú', خليق khalíq, بشاش bashshásh, خوش حال khush-hál, شادمان shád-mán, شوخ shúkh, خوش طبع khush-tab', مرغوب marghúb, قشنگ qashang, خرم khurram.

Pleasantly, *adv.* بخوشي bi-khushí, بطور خوش bi-taur-i-khush, از روي طيب خاطر az-rúy-i-tíb-i-khátir, خوشحالانه khush-hálánah, با شادماني bá-shád-mání, بشوخي bi-shúkhí, با صفا bá-safá.

Pleasantry, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, مطائبه mutáïbah, شوخي shúkhí, باردي báridí, فسوس fisús, کنايه kináyah, هزل hazl, مسخره maskharah, لعب la'b, فکاهت fakáhat, لاغ lágh, مزاح mizáh.

Please, *verb trans.* خوش کردن khush kardan, خوشنود کردن khushnúd kardan, ملتذ گردانيدن multazz gardá-nídan, ممنون کردن mamnún kardan, ارضا نمودن irzá nimúdan, ترضيه کردن tarziyah kardan, رسوخند ساختن khursand sákhtan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.—*intrans.* خوش شدن khush shudan, راضي گشتن rází gashtan, خوشنود گرديدن khushnúd gardídan, دوست آمدن dúst ámadan, خوش آمدن khush ámadan, پسند اوفتادن pasand úftádan, پسنديدن pasandídan, صلاح دانستن saláh dánistan, دماغ داشتن dimágh dáshtan, صفا داشتن safá dáshtan, ميل داشتن mail dáshtan.—(*Hard to please*) مشکل پسند mush-kil-pasand.—(*If you please*) زحمت کشيده zahmat kashídah, التفات کرده iltifát-kardah. — (*Just as you please*) اختيار با شما است ikhtiyár bá-shumá ast.—(*Please God*) انشا الله inshá allah, خدا بخواهد khudá bi-kháhad.

Pleased, *adj.* خوش khush, خوشنود khushnúd, راضي rází, ملتذ multazz, مسرور masrúr, ممنون mamnún.—(*To be pleased*) خوشنود شدن khushnúd shudan, راضي رضا rází gashtan, پسند داشتن pasand dáshtan.—(*This pleased me*) خوشم آمد khush-am ámad.—(*I was very pleased to see him*) از ديدن او بسيار خوشحال شدم az-dídan-i-ú bisyár khush-hál shud-am.

Pleaser, *subs.* خوش نود ساز khush-núd-sáz, خورسند نما khursand-nimá, راضي گردان rází-gardán, مسرت بخش masarrat-bakhsh.

Pleasing, *subs.* ارضا irzá, ترضيه tarziyah, مسرت بخشي masarrat-bakhshí, خوشنود سازي khushnúd-sází.—*adj.* مقبول maqbúl, مرغوب marghúb, مطبوع matbú', پسنديده pasandídah, خوش نودي بخش khush-núdí-bakhsh, مسرت آر masarrat-ár.

Pleasingly, *adv.* بطور ارضا bi-taur-i-irzá, بطريق ترضيه bi-taríq-i-tarziyah, خوشحال کنان khush-hál kunán, خوشنود سازان khushnúd-sázán.

Pleasingness, *subs.* مسرت بخشي masarrat-bakhshí, خوشنود سازي khushnúd-sází, ابهاج ibháj, ارضا irzá, ترضيه tarziyah, تنشيط tanshít.

Pleasurable, *adj.* فرح بخش farah-bakhsh, مسرت انگيز masarrat-angíz, خوشي ده khushí-dih, بهجت آور buh-jat-ávar, سرور افزا surúr-afzá.

Pleasurably, *adv.* بطور فرح بخشي bi-taur-i-farah-bakhshí, مسرت انگيزانه masarrat-angízánah, خوش حال سازان khush-hál-sázán, بطرز بهجت آوري bi-tarz-i-buhjat-ávarí.

Pleasure, *subs.* خوشي khushí, خرمي khurramí, شادي shádí, عيش 'aish, عشرت 'ishrat, نشاط nishát, صفا safá, سرور surúr, مسرت masarrat, بهجت buhjat, ابتهاج ibtiháj, لذت lazzat (*pl.* لذات lazzát), حظ hazz, تنعم tana'um, خوشگذراني khush-guzrání, نوش núsh, شنگاني shangání, رامش rámish, انبساط imbisát, فرح farah, خورسندي khursandí. — (*With pleasure*) بچشم bi-chashm, بالرأس و العين bi 'r-räs va 'l-

'ain, از دل و جان az dil-va-ján, با دیده bá-dídah.—(*Pleasure party*) تفرج tafarruj.—(*Pleasure-seeker*) مردم عیاش mardum-i-'ayyásh, راحت طلب ráhat-talab, خوش گذران khush-guzrán.—(*The greatest of pleasure*) معظم لذات mu'azzam-i-lazzát.—(*I did not have the pleasure of seeing you*) نتوانستم خدمت برسم na-tavánistam khidmat-bi-rasam.—(*To give one-self up to pleasure*) بساط نشاط گستردن bisát-i-nishát gustardan.—(*To take away all pleasure*) خوشي بردن khushí burdan, تلخ کردن talkh kardan.—(*To take pleasure*) حظ بردن hazz burdan, ملتذ شدن multazz shudan, خوش داشتن khush dáshtan.

Pleasure, *verb,* خوشنود ساختن khushnúd sákhtan, راضي گردانیدن rází gardánídan, بخشیدن سرور surúr bakhshídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Pleasure-ground, *subs.* گلگشت gul-gasht, نزهتگاه nuzhat-gáh, محل تفرج mahall-i-tafarruj, گردشگاه gardish-gáh.

Plebeian, *subs.* عام 'ámm (*pl.* عوام 'avámm), دون dún, سفله suflah, ادنی adná, یکي از عوام yakí-az-'avámm, خلق الله khalqu 'llah.—*adj.* عامي 'ámmí, عامیانه 'ámmíyánah, دون dún, پست past, از عوام az-'avámm, از خلق الله az-khalqu 'llah, خلقي khalqí.

Plebeianism, *subs.* عامیت 'ámmíyat, عوامیت 'av-vámmíyat, خلقیت khalqíyat, سفلگي suflagí, دوني dúní, پستي pastí.

Plectrum, *subs.* (*Musical term*) مضراب mizráb, ملاذ maláz, زبان zabán, لسان lisán.

Pledge, *subs.* رهن rahn (*pl.* رهان rihán), امانت amá-nat, گرو girau, عربنه 'arbanah, کفیل kafíl, ضامن zámin, عربون 'arbún.

Pledge, *verb,* رهن گذاردن rahn guzárdan, رهین کردن rahín kardan, مرهون نمودن marhún nimúdan, گرو گذاشتن girau guzáshtan, گرویدن giravídan, ضامن دادن zámin dádan, عربون گذاشتن 'arbún guzáshtan, کفیل نهادن kafíl nihádan.—(*To pledge one's word*) قول دادن qaul dádan.—(*To pledge the health*) سلامت نوشیدن salámat núshídan, صحت نوشیدن sihhat núshídan, بیاد کسي باده خوردن bi-yád-i-kasí bádah khurdan.

Pledgee, *subs.* رهن دار rahn-dár, گرو گیر girau-gír, ضامن خواه zámin-kháh, عربون ستان 'arbún-sitán.

Pledger, *subs.* رهان rahhán, رهن ده rahn-dih, گرو نه girau-nih, عربون ده 'arbún-dih, ضامن گذار zámin-guzár.

Pledget, *subs.* (*Surgical term*) نرمه کتان narmah-i-kattán, کتان پاره kattán-párah, ریشه کتان ríshah-i-kattán, پنبه ریش pambah-i-rísh, لحافك زخم liháfak-i-zakhm.

Pleiad, *subs.* (*Astronomical term*) کوکب ثریا kaukab-i-surayyá, نجم ثریا najm-i-surayyá, ستاره پروین sitárah-i-parvín.

Pleiades, *subs.* (*Constellation*) پروین parvín, پرو parv, پرنا parná, ثریا surayyá, عنقود ثریا 'unqúd-i-surayyá, عقد ثریا 'aqd-i-surayyá, خوشه ثریا khushah-i-surayyá.

Plenarily, *adv.* بالکمال bi 'l-kamál, بالتمام bi 't-tamám, تماماً tamáman, کمالاً kamálan, بطور پري bi-taur-i-purí, مملواً mamlúvan.

Plenariness, *subs.* تمامیت tamámíyat, کاملیت kámi-líyat, پري purí, مملوي mamlúví, ملآني mal,áni, امتلا imtilá.

Plenary, *adj.* کامل kámil, تام támm, تمام tamám, پر pur, مملو mamlúv, ملآن mal,án, ممتلي mumtalí.

Plenipotence, *subs.* استقلال istiqlál, اقتدار تمام iqti-dár-i-tamám, تسلط کامل tasallut-i-kámil, اختیار تام ikhtiyár-i-támm.

Plenipotent, *adj.* مستقل mustaqill, صاحب اختیار sá-hib-ikhtiyár, مقتدر تام muqtadir-i-támm, با تسلط کلي bá-tasallut-i-kullí.

Plenipotentiary, *subs.* وزیر مختار vazír-mukhtár, سفیر کبیر safír-i-kabír, رسول مقتدر rusúl-i-muqtadir, مرخص الدوله murakhkhasu 'd-daulah.

Plenitude, *subs.* پري purí, مملوي mamlúví, امتلا im-tilá, ملآني mal,áni, تمامیت tamámíyat, کمال kamál.

Plenteous, *adj.* فراخ farákh, وافر váfir, فیاض fayyáz, مثمر musmir, وسیع vasí', کافي káfí, زیاد ziyád, فزون fuzún, بسیار bisyár.

Plenteously, *adv.* بکثرت bi-kasrat, بطور وفور bi-taur-i-vufúr, بقدر کفایت bi-qadr-i-kifáyat, بطور فزوني bi-taur-i-fuzúní, بدون حساب bidún-i-hisáb, بزیادتي bi-ziyádatí.

Plenteousness, *subs.* کثرت kasrat, فزوني fuzúní, وفور vufúr, کفایت kifáyat, زیادتي ziyádatí, بسیاري bisyárí.

Plentiful, *adj.* وافر váfir, وافي váfí, فراوان faráván, کثیر kasír, موفور maufúr, کافي káfí, فزون fuzún, بسیار bisyár, زیاد ziyád.—(*Fruit is plentiful*) میوه پر بار است mívah pur-bár ast.

Plentifully, *adv.* بفراواني bi-faráváni, بطور وفور bi-taur-i-vufúr, به بسیاري bi-bisyárí, بکثرت bi-kasrat, کثیراً kasíran, بطرز فزوني bi-tarz-i-fuzúní.

Plentifulness, *subs.* افزوني afzúní, کثرت kasrat, وفور vufúr, فراواني faráváni, کفایت kifáyat, بسیاري bisyárí.

Plenty, *subs.* افراط ifrát, فراواني faráváni, کثرت kas-rat, افزوني afzúní, بسیاري bisyárí, وفرت vafrat, وفور vufúr, کفایت kifáyat, مزید muzíd, غنیمت ghanímat, زیادتي ziyádatí.—*adj.* کثیر kasír, وافر váfir, افزون afzún, بسیار bisyár, فراوان faráván.

Pleonasm, *subs.* فضول fuzúl, زیاد ziyád, زیادتي ziyá-datí, فزوني fuzúní.

Pleonastic, *adj.* زائد záïd, فزون fuzún, بي ضرورت bí-zarúrat, فاضل fázil.

Plethora, *subs.* امتلا imtilá, سيري síri, زيادتي ziyádatí, شبع shab'.—(*Medical term*) زيادتي خون ziyádatí-i-khún, پر خوني pur-khúní.

Plethoric, *adj.* (*Medical term*) دموي damaví, خوني khúní, سير sír, شبعان shab'án, پر pur, ممتلي mumtalí.

Pleura, *subs.* (*Anatomical term*) غشا رئه ghishá-i-rïah, پرده مش pardah-i-shush.

Pleurisy, *subs.* (*Medical term*) جرسام jirsám, ذات الجنب zátu 'l-jamb, التهاب غشائي رئه iltiháb-i-ghishá'i-i-rïah, پهلو درد pahlú-dard, سيئه پهلو sayyïah-i-pahlú.

Pleuristic, *adj.* (*Medical term*) جرسامي jirsámí, ذات الجنبي zátu 'l-jambí, سيئه پهلوي sayyïah-i-pahlúí, پهلو دردي pahlú-dardí.

Pleuro-pneumonia, *subs.* (*Disease*) ذات الجنب با ذات الرئه zátu 'l-jamb-bá-zátu 'r-rïah.

Plexiform, *adj.* شبكه وار shabakah-vár, مشبك شكل mushabbak-shakl, مرتبك murtabak.

Plexus, *subs.* (*Anatomical term*) شبكه shabakah, مشبك كاري mushabbak-kárí, تشبك tashabbuk, تور túr.—(*Brachial plexus*) شبكه عضد shabakah-i-'azd. —(*Cervical plexus*) خلط عنق khilt-i-'unq, شبكه عنق shabakah-i-'unq.—(*Lumbar plexus*) خلط قطن khilt-i-qutn, شبكه قطن shabakah-i-qutn. —(*Pulmonary plexus*) خلط رئه khilt-i-rïah, شبكه رئه shabakah-i-rïah.—(*Sacral plexus*) خلط عجز khilt-i-'ujz, شبكه عجز shabakah-i-'ujz.—(*Solar plexus*) خلط شمسي khilt-i-shamsí.

Pliability, *subs.* نرمي narmí, پيچ خوري pích-khurí, ميلان mayalán, عطوفت 'atúfat, حنو hannúv, حنوف hanúf, تربيت پذيري tarbiyat-pazírí, سرعت قبول sur'at-i-qabúl.

Pliable, *adj.* نرم narm, پيچخور pích-khur, مائل máïl, عطوف 'atúf, حنيف haníf, تربيت پذير tarbiyat-pazír, مريع القبول sarí'u 'l-qabúl, زود اعتقاد zúd-i'tiqád, سست نهاد sust-nihád.

Pliancy, *subs.* لينت línat, نرمي narmí, پيچ خوري pích-khurí, ميل mail, ركون rukún, حنوف hanúf, زود اعتقادي zúd-i'tiqádí.

Pliant, *adj.* نرم narm, پيچ خور pích-khur, مسائل musáïl, مريع القبول sarí'u 'l-qabúl, زود اعتقاد zúd-i'tiqád.

Pliantness, *subs.* نرمي narmí, لينت línat, پيچ خوري pích-khurí, ميلان mayalán, عطوفت 'atúfat, حنوف hanúf, زود اعتقادي zúd-i'tiqádí, سرعت قبول sur'at-i-qabúl.

Plicate, *adj.* چين دار chín-dár, لا بر لا lá-bar-lá, مطبق mutabbaq, مضاعف muzá'af.

Plicature, *subs.* چين داري chín-dárí, لا بر لائي lá-bar-lá'í, تطبيق tatbíq, تضعيف taz'íf.

Plier, *subs.* ميزان mízan, ترازو tarázú.

Pliers, *subs.* انبر anbur, گاز انبر gáz-ambur, ماشه máshah.

Plight, *subs.* اشكال ishkál, دهشت dihshat, مضايقه muzáyaqah, مضيق maziq.—(*Condition*) حال hál, حالت hálat, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), چگونكي chigúnakí.—(*Pledge*) قول دهي qaul-dihí, موثق mausiq, گرو girau, ضمان zamán, رهن rahn.

Plight, *verb,* عهد بستن 'ahd bastan, ميثاق نمودن mísáq nimúdan, پيمان بستن paimán bastan, تعهد نمودن ta'ahhud nimúdan, رهن گذاردن rahn guzárdan, رهين ساختن rahín sákhtan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan.—(*To plight one's word*) قول دادن qaul dádan, متعهد شدن muta'ahhid shudan.—(*To plight one's troth*) بعقد در آمدن bi-'aqd dar-ámadan, قبول ازدواج نمودن qabúl-i-izdiváj nimúdan, محصنه شدن muhsanah shudan, هم عهد گشتن ham-'ahd gashtan.

Plighted, *adj.* رهين rahín, مرهون marhún, محصن muhsan, در گرو dar-girau, معاهد mu'áhad.

Plighter, *subs.* متعهد muta'ahhid, معاهد mu'áhid, راهن ráhin, ميثاق بند mísáq-band.

Plinth, *subs.* پايه ستون páyah-i-sitún, ته ستون tah-i-sitún, بر آمدگي bar-ámadagí, پيش آمدگي písh-ámadagí.

Plod, *verb,* ساعي نمودن sá'í nimúdan, كوشش نمودن kúshish nimúdan, اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, متوجه بودن mutavajjih búdan, سر گرم بودن sar-garm búdan, كشاله كردن kashálah kardan, زحمت كشيدن zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan, جان كندن ján kandan.—(*To plod along*) سفر كردن safar kardan, بسختي راه رفتن bi-sakhtí ráh raftan, كلكل كردن kilkil kardan.

Plodder, *subs.* متجاهد mutajáhid, محنت كار mihnat-kár, زحمت كش zahmat-kash, رنج بر ranj-bar, جان كن ján-kan, سفر كن safar-kun, سخت رو sakht-rau, كلكل كن kilkil-kun.

Plodding, *subs.* متوجه mutavajjih, ساعي sá'í, مقيد muqayyad, سر گرم sar-garm, كار كن kár-kun, كوشش كن kushish-kun, اجتهادي ijtihádí.

Plot, *subs.* سازش sázish, معاهده mu'áhadah, وفاق vifáq, اتفاق ittifáq, توطئه tautïah, هم عهدي ham-'ahdí, مكر makr, كيد kaid, تمهيد tamhíd, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír).—(*Plot of ground*) قطعه qit'ah, پارچه párchah, تكه tikkah, خرده khurdah, مغروسه maghrúsah, جنينه janainah.—(*Of a play*) گير gír, بزنگاه bi-zan-gáh, اشكال ashkál.

Plot, *verb trans.* تدبير كردن tadbír kardan, تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, منصوبه چيدن mansúbah chídan.—

(*Mark out*) نقشه بر داشتن naqshah bar-dáshtan, حد قرار دادن hadd qarár dádan.—*intrans.* کید کردن kaid kardan, حیله نمودن hílah nimúdan, مکر ورزیدن makr varzídan, پدر سوختگي کردن pidar-súkhtagí kardan, فتنه بر پا نمودن fitnah bar-pá nimúdan, خرابي کردن kharábí kardan.

Plotting, *subs.* کید kaid, مکر makr, تدبیر tadbír, حیله hílah, چاره chárah, تمهید tamhíd, فتنه fitnah, افساد ifsád.—(*Surveying*) تحدید tahdíd, حد قرار دهي hadd-qarár-dihí, نظر سنجي nazar-sanjí, تصویر tasvír, نقشه برداري naqshah-bardárí.

Plough, *subs.* خیش khísh, خویش khísh, قلبه qulbah, محراث mihrás, فدان fadán (*pl.* فدادین fadádín).—(*Shaft of a plough*) دار خیش dár-i-khísh.—(*Handle*) بوشه búshah, کلاکك kalákak.—(*Yoke*) جوغ júgh, یوغ yúgh, گردن بند gardan-band.

Plough, *verb,* شیاریدن shiyárídan, شیار کردن shiyár kardan, شخم کردن shukhm kardan, خیش کردن khísh kardan, نطس کردن nuts kardan, شکافتن shikáftan, بقر کردن baqar kardan, عمارت نمودن 'imárat nimúdan, مخر کردن makhr kardan, قلبه راندن qulbah ránden, شورانیدن shúránídan.

Ploughed, *part.* خیش زده khísh-zadah, شیار شده shiyár-shudah, مبقور mabqúr, معمور ma'múr, ممخور mamkhúr.

Ploughing, *subs.* خیش کني khísh-kuní, قلبه راني qulbah-rání, شیار shiyár, عمارت 'imárat, بقر baqar, مخر makhr.

Ploughing ox, *subs.* ورزاو varzáv, فداد faddád, گاو کار gáv-i-kár.

Plough-land, *subs.* زمین عمارت شده zamín-i-'imárat-shudah, زمین شیار شده zamín-i-shiyár-shudah, زمین خیش کرده zamín-i-khísh-kardah.

Ploughman, *subs.* زارع zári', خیش ران khísh-rán, قلبه ران qulbah-rán, شیار کن shiyár-kun, فلاح falláh, گاو ران gáv-rán.

Ploughshare, *subs.* گاو آهن gáv-áhan, سپار supár, بیخش bíkhash, لپك lapak, سر خیش sar-i-khísh.

Plover, *subs.* مرغ زیبا murgh-i-zíbá, مرغ ملخ murgh-i-malakh, شانه سر shánah-sar, هد هد hud-hud, کلاغ سبز رو kulágh-i-sabz-rú.

Plowable, *adj.* شیار پذیر shiyár-pazír, خیش شدني khísh-shudaní, قلبه گیر qulbah-gír, حراثت پذیر hirásat-pazír, قابل عمارت qábil-i-'imárat.

Pluck, *subs.* مردانگي mardánagí, دلیري dilírí, دلاوري dilávarí, همت himmat, جرأت jurát, شجاعت shujá'at, غیرت ghairat, جسارت jasárat, شهامت shahámat, حمیت hamíyat, عصبیت 'asabíyat, تجرو tajarrav, رشادت rashádat, قوت qúvat, جگر jigar, دل dil, قلت qalb.

Pluck, *verb,* ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), چیدن chídan (*rt.* چین chín), قپیدن qapídan, نزع نمودن naz' nimúdan, استئصال کردن istïsál kardan, از بیخ بر آوردن az-bíkh bar-ávardan.—(*As a fowl*) آبریت کردن ábrít kardan, کشیدن *or* پر کندن par kandan *or* kashídan, تراشیدن tiráshídan, ممروط کردن mamrút kardan.

Plucked, *part.* ربوده rubúdah, چیده chídah, قپیده qapídah, کنده kandah, منزوع manzú', مستأصل mastäsal.—(*As a fowl*) ممروط mamrút, آبریت ábrít, پر کنده par-kandah, پر کرده par-kardah.

Plug, *subs.* سداد sadád, سداده saddádah, سر sar, سوراخ گیر súrákh-gír.

Plug, *verb,* سر گرفتن sar giriftan, سوراخ بند کردن súrákh-band kardan, مسدود نمودن masdúd nimúdan, پر کردن pur kardan, راه گرفتن ráh giriftan, طپاندن tapándan, سپوختن sipúkhtan.

Plugging, *subs.* سر گیري sar-gírí, سوراخ گیري súrákh-gírí, مسدود سازي masdúd-sází, راه بند کني ráh-band-kuní, پر نمائي pur-nimá,í.

Plum, *subs.* (*Fruit of the Prunus domestica*), آلو álú, آلو سیاه álú-i-siyáh.—(*Greengage*) آلوئي سبز álú,í-i-sabz, آلو زرد álú-i-zard, گوجه gaujah.—(*Bullace*) آلوچه álúchah.—(*Dried plum*) آلوئي خشك álú,í-i-khushk, آلوئي بخارا álú,í-i-bukhárá, اجاس ijás, انجاس injás.

Plumage, *subs.* پر و بال par-u-bál, خط و خال khatt-u-khál, ریش rísh, زیور zívar, آرایش áráyish.

Plumb, *subs.* شاهول sháhúl, سرب surb, رصاصه rasásah, ریسمان کار rísmán-kár, بلط bult, خط کش khatt-kash, مسطر آرا satar-árá.—*adj.* عمودي 'amúdí, مستقیم mustaqím, راست rást, ستون وار sitún-vár.—*adv.* (*Perpendicularly*) بطور عمودي bi-taur-i-'amúdí, مستقیمانه mustaqímánah, راستانه rástánah, ستون وارانه sitún-váránah, —(*Directly*) راساً rásan, یکسر yak-sar.

Plumb, *verb,* تعدیل نمودن tá'díl nimúdan, راست گردانیدن rást gardánídan, شاهول کردن sháhúl kardan.—(*Naval term*) عمق سنجیدن 'umq sanjídan, سرب انداختن surb andákhtan, پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy), آب گز کردن áb-gaz kardan.

Plumbaginous, *subs.* کهلي kuhlí, سربي surbí, مدادي midádí, سیاه فلزي siyáh-filizzí.

Plumbago, *subs.* (*Black lead*) سرمه surmah, کهل kuhl, سرب surb, مداد midád, سیاه فلز siyáh-filizz.

Plumbago rosea, *subs.* (*Plumbago root*) شیطرج احمر shítaraj-i-ahmar, شیترك سرخ shítarak-i-surkh.

Plumbago zeylanica (*Chitraka*), *subs.* شیطرج shítu-ruj, شیترك shíturuk.

Plumbean, *adj.* سرب دار surb-dár, سرب وار surb-vár, سربي surbí.—(*Dull*) مکدر mukaddar, تیره tírah,

پکر pakar, کودن kaudan, سفیه safíh, خل دمنك khul-damank.

Plumber, *subs.* سرب ریز surb-ríz, سرب کار surb-kár, رصاص rassás, گر لهیم lahím-gar.

Plumbery, *subs.* (*Work*) سرب ریزي surb-rízí, سرب کاري surb-kárí, رصاصي rassásí.—(*Art*) صنعت سرب ریزي san'at-i-surb-rízí, سرب گري surb-garí.—(*Place*) دکان سرب ریزي dukkán-i-surb-rízí, سرب گر خانه surb-gar-khánah, محل سرب گدازي mahall-i-surb-gudází, سرب ریز گاه surb-ríz-gáh.

Plumbi carbonas (*Carbonate of lead*), *subs.* سفیدا safídá, اسفیداج isfídáj, اسفیداب isfídáb, سفیداب safíd-áb.

Plumbing, *subs.* سرب ریزي surb-rízí, سرب کاري surb-kárí, رصاصي rassásí.

Plumbi oxidum (*Oxide of lead or litharge*), *subs.* مردا منج murdá-sanj, مردا منگ murdá-sang.

Plumbi oxidum rubrum (*Red lead*), *subs.* شنگرف shangarf, سرنج suranj, اسرنج isrinj *or* asranj, زنجفره zinjifrah, سرخي surkhí, مرده منگ murdah-sang.

Plumb-line, *subs.* ریسمان کار rísmán-kár, بلد balad, هنجار hinjár, مقیاس miqyás, شاهول sháhúl, شاقول sháqúl, خط عمودي khatt-i-'amúdí.

Plumb-rule, *subs.* تخته کار takhtah-kár, بنا سنج biná-sanj, قوامه qavvámah, مسطره mistarah, سطاره بنائي sattárah-i-biná,í.

Plumbum (*The metal lead*), *subs.* سرب surb, آنك ánuk, رصاص rasás.

Plum-cake, *subs.* کماچ زبیب دار kumách-i-zabíb-dár, قرص کشمش qurs-i-kishmish.

Plume, *subs.* طره turrah.—(*Royal plume*) جیکا jíká, جیقه jíqah, تاج táj.—(*Feather*) پر par, ریش rísh, زینت zínat, آرایش áráyish, رونق raunaq.—(*Pride*) غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, کبریا kibriyá, تکبر takabbur, نفس nafs, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá,í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb.

Plume, *verb,* آرامتن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش نمودن áráyish nimúdan, پیرامتن pírástan (*rt.* پیراي píráy), کندن *or* پر چیدن par chídan *or* kandan, پوست کندن púst kandan, راست نهادن rást nihádan.—(*To plume oneself*) افتخار نمودن iftikhár nimúdan, لاف زدن láf zadan, فیس کردن fís kardan, مباهات نمودن mubáhát nimúdan.

Plumeless, *adj.* بي طره bí-turrah, بي رونق bí-raunaq, لخت lukht.—(*Featherless*) بي پر bí-par, بلا ریش biláríish.

Plumiped, *subs.* پا پر pá-par, پا پري pá-parí, پا پر دار pá-par-dár, مریش الرجل murayyashu 'r-rijl.

Plummet, *subs.* رصاصه rasásah, ریسمان کار rísmán-kár, شاهول sháhúl, سرب surb, بلط bult, خط کش khatt-kash, سطر آرا satar-árá.

Plumming, *subs.* بلط اندازي bult-andází, هوا سنجي havá-sanjí, منفذ جوئي manfaz-jú,í.

Plumose, *adj.* پر دار par-dár, پر وار par-vár, موئي دار mú,í-dár, کرك دار kurk-dár.

Plump, *adj.* سمین samín, لنبه lumbah, چاق cháq, جسیم jasím, تازه tázah, گرد gird, قلنبه qulumbah.—(*He spoke plump out*) بي محابا سخن گفت bi-muhábá sukhun guft, بي پرده بر زبان راند bí-pardah bar zabán ránd.—*adv.* یکباره yak-bárah, افتان uftán, بسقوط ناگهان bi-suqút-i-nágahán, سنگینانه sangínánah, ثقیلانه saqíl-ánah.

Plump, *verb trans.* (*Fatten*) سمین ساختن samín sákhtan, چاق کردن cháq kardan, پر باد نمودن pur-bád nimúdan.—(*Dilate*) شرح دادن sharh dádan, بسط دادن bast dádan, توسیع کردن tausí' kardan, چاخان نمودن chákhán nimúdan, ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy).—*intrans.* (*Fatten*) چاق شدن cháq shudan, سمین گردیدن samín gardídan.—(*Fall*) افتادن uftádan, سقوط یافتن suqút yáftan, زمین خوردن zamín khurdan.—(*Dilate*) شرح یافتن sharh yáftan, بسط گرفتن bast giriftan, باد کردن bád kardan, پف کردن puf kardan.—(*He plumped for that candidate*) صوت انتخاب خودرا در باره آن طالب امتیاز داد saut-i-intikháb-i-khud-rá dar-bárah-i-án tálib imtiyáz dád.

Plumper, *subs.* قپ پر کن qup-pur-kun, دهن پر ساز dahan-pur-sáz.—(*Exclusive vote*) راي مخصوص ráy-i-makhsús, صوت انتخابي مختص saut-i-intikhábí-i-mukhtass.

Plumply, *adv.* بطور پر bi-taur-i-pur, بطرز تکمیل bi-tarz-i-takmíl, بي محابا bí-muhábá, بي مضائقه bí-muzáiqah, بي دریغانه bí-dirígháneh.

Plumpness, *subs.* تازگي tázagí, سميني samíní, چاقي cháqí, جسومي jasúmí, قلنبگي qulam-bagí.—(*Fulness*) پري purí, مملوي mamlúví.

Plum-pudding, *subs.* حلوائي کشمش halvá,í-i-kishmish, حلوائي زبیب halvá,í-i-zabíb.

Plumule, *subs.* (*Botanical term*) ساقه sáqah, تیرك میان tírak-i-miyán.

Plumy, *adj.* پر دار par-dár, با ریش bá-ríish, پر پر pur-par, آراسته árástah, با رونق bá-raunaq.

Plunder, *subs.* (*Rapine*) چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, راهزني ráh-zaní, ترك تازي tark-tází, ترکسازي tark-sází, تاخت tákht.—(*Booty*) غنیمت ghanímat (*pl.* غنائم ghanáïm), مغنم maghnam (*pl.* مغانم maghánim), یغما yaghmá, غارت ghárat, سلب salab, سلیب salíb, منهوبه manhúbah.

Plunder, *verb,* چپاو کردن chapáú kardan, غارت کردن

gháratkardan, يغما كردن yaghmá kardan, سلب گرفتن salab giriftan, تاراج تاراج نمودن táráj nimúdan, نهب كردن nahb kardan, چاپيدن chápídan, ربودن rubúdan (*rt.* راي rubáy), تاختن tákhtan, لخت كردن lukht kardan, برهنه كردن barahnah kardan, غصب كردن ghasab kardan, چپاولي كردن chapávalí kardan (*vulg.*).

Plunderer, *subs.* غارت كننده ghárat-kunandah, يغماچي yaghmá-chí, نهب نما nahb-nimá, تاراج بر táráj-bar.

Plundering, *subs.* نهب نمائي nahb-nimá,í, غارت كني ghárat-kuní, يغما سازي yaghmá-sází, تاراج بري táráj-barí.—*adj.* نهب نما nahb-nimá, غارت كن ghárat-kun, يغما ساز yaghmá-sáz, تاراج بر táráj-bar.

Plunge, *subs.* غوطه ghútah, غور ghaur, خوض khauz, غوص ghaus, فرو روي furú-raví.

Plunge, *verb trans.* (*Dive*) غوطه دادن ghútah dádan, غوص دادن ghaus dádan, فرود كردن furúd kardan, فرو بردن furú burdan.—(*As a plant*) بر نشاندن bar-nishándan.—(*To plunge into an affair*) گرفتار ساختن giriftár sákhtan, دچار كردن du-chár kardan.—*intrans.* غوص نمودن ghaus nimúdan, غوطه خوردن ghútah khurdan, فرو رفتن furú raftan, غرق شدن gharq shudan, گير آمدن gír ámadan, خوض نمودن khauz nimúdan, دچار شدن du-chár shudan.—(*As a horse*) سر بر داشتن sar bar-dáshtan, بي خود تاختن bí-khud tákhtan.

Plunger, *subs.* غوطه ده ghútah-dih, غوطه زن ghútah-zan, فرو بر furú-bar, غرق ساز gharq-sáz, دچار كن du-chár-kun, ميل ترنبه míl-turumbah.

Plunging, *subs.* غوطه دهي ghútah-dihí, غوطه زني ghútah-zaní, خوض khauz, غوص ghaus, غور ghaur.—(*As a horse*) سر كشي sar-kashí, جموح jumúh.—*adj.* فرو بر furú-bar, غوطه ده ghútah-dih, غوطه زن ghútah-zan, فرو ريزان furú-rízán.—(*As a horse*) سر كش sar-kash, وحشي vahshí, تازان tázán, جموح jamúh, دوان daván, بخود تاز bi-khud-táz.

Pluperfect, *subs.* (*Tense*) ماضي بعيد mází-i-ba'íd, گذشته پيش guzashtah-i-písh.

Plural, *subs.* جمع jam', مجموع majmú'.

Pluralist, *subs.* جامع jámi', كاركلي دار kár-i-kullí-dár, صاحب وظائف متعدده sáhib-vazáïf-i-muta'addidah, كشيش چند عهده دار kishísh-i-chand-'uhdah-dár.

Plurality, *subs.* تعدد ta'addud, تجمع tajammu', كثرت kasrat, زيادتي ziyádatí, بسياري bisyárí, مزيد muzíd.

Plurally, *adv.* جمعاً jam'an, بطور جمع bi-taur-i-jam', با بسياري bá-bisyárí, متعدداً muta'addidan.

Pluripresence, *subs.* بسيار جا حاضري bisyár-já-házirí, حضور در اماكن متعدده huzúr-dar-amákin-i-muta'addidah.

Pluripresent, *adj.* بسيار جا حاضر bisyár-já-házir, حاضر در اماكن متعدده házir-dar-amákin-i-muta'addidah.

Plus, *subs.* (*In arithmetic*) جمع jam' (*as* سه جمع چهار sih-jam'-i-chahár, *three plus four*), با bá, و va.—(*Plus sign*) علامت اثبات 'alámat-i-isbát, علامت مساوات 'alámat-i-musávát.

Plush, *subs.* مخمل makhmal, خواب kháb, قاليچه qálí-chah, پارچه مخملي párchah-i-makhmalí.

Pluto, *subs.* پلوطون palútún (European). He is known as: رئيس جهنم räís-i-jahannam, مالك دوزخ málik-i-dúzakh, صاحب النار sáhibu 'n-nár, آتش انگيز átish-angíz.

Plutonian, *subs.* پلوطوني palútúní (European), ليراني nírání, آتشي átishí.

Plutonic, *adj.* پلوطوني palútúní (European), ناري nárí, آتش ساز átish-sáz.

Pluvial, *adj.* بارشي bárishí, باراني bárání, مطري matarí.—(*Humid*) تر tar, رطب ratb, مرطوب martúb.

Pluviometer, *subs.* باران سنج bárán-sanj, باران پيم bárán-paim, مطر شناس matar-shinás.

Ply, *subs.* ته tah, تا tá, لاي láy, طي tayy.—(*Bias*) ميل mail, انحراف inhiráf, رغبت raghbat, التفات iltifát.

Ply, *verb trans.* (*Urge*) تقاضي كردن taqázá kardan, اغوا كردن ighvá kardan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, تحريك نمودن tahrík nimúdan, الحاح نمودن ilháh nimúdan, بر آن داشتن bar-án dáshtan, القا نمودن ilqá nimúdan, گردانيدن gardánídan, اطلاق كردن itláq kardan, اصرار كردن isrár, بالحاف خواستن bi-ilháf khástan.—(*Bend*) كج كردن kaj kardan, ميل دادن mail dádan.—(*He plied him with questions*) اورا به مسائل مشغول داشت ú-rá bi-masáïl mashghúl dásht.—*intrans.* (*Busy oneself*) اشتغال ورزيدن ishtighál varzídan, بكار چسبيدن bi-kár chasbídan, تن در دادن tan dar-dádan.—(*To ply for hire*) اجير شدن ajír shudan, مزدوري كردن mazdúrí kardan.—(*To progress against wind*) رو بباد رفتن rú-bi-bád raftan, تلاش نمودن talásh nimúdan, سعي كردن sa'í kardan, كوشيدن kúshídan, اقتحام نمودن iqtihám nimúdan.

Plying, *subs.* (*Entreaty*) التماس iltimás, استدعا istid'á, در خواست dar-khast, تمنا tamanná, طلب talab.—(*Against wind*) اقتحام iqtihám, تلاش talásh, كوشش kúshish.

Pneumatic, *adj.* بادي bádí, هواي haváí, ريحي ríhí, تنفسي tanaffusí.

Pneumatics, *subs.* علم طبيعت هوا 'ilm-i-tabí'at-i-havá, هوا شناسي havá-shinásí, معرفت هوا ma'rifat-i-havá.

Pneumatocele, *subs.* (*Medical term*) باد خصيه bád-i-khusyah.

Pneumatology, *subs.* معرفت روحانيات ma'rifat-i-rúháníyát, علم رياح 'ilm-i-riyáh, روان داني raván-dání, روان شناسي raván-shinásí.

Pneumonia, *subs.* (*Medical term*) التهاب رئه iltiháb-i-rïah, ذات الرئه zátu 'r-rïah, بيماري شش bímárí-i-shush, سل sill, تب دق tabb-i-diqq.

Pneumonic, *subs.* (*Medical term*) دوائي مرض شش davá,í-i-marz-i-shush.—*adj.* ريوي ríví, ششي shushí.

Poach, *verb trans.* شكار دزديدن shikár duzdídan, دزدانه شكار كردن duzdánah shikár kardan, پا زدن pá zadan, رچ گذاشتن rich guzáshtan.—(*As eggs*) نيم رو ním-rú kardan, خاگينه كردن khágínah kardan. —*intrans.* دزدي كردن duzdí kardan, پا خوردن pá khurdan, جا پا بر داشتن já-pá bar-dáshtan.

Poached egg, *subs.* تخم نيمرو tukhm-i-ním-rú, گوازه gavázah, خاگينه khágínah.

Poacher, *subs.* شكار دزد duzd-i-shikár, شكار دزد shikár-duzd, شكار كش shikár-kush.

Poaching, *subs.* شكار دزدي shikár-duzdí, شكار كشي shikár-kushí.—(*Of eggs*) نيم رو سازي ním-rú-sází, خاگينه كني khágínah-kuní.

Poachy, *adj.* اثر بردار asr-bardár, وحلناك vahal-nák, تر tar, لجني lajaní, گلي gilí.

Pock, *subs.* آبله ábilah. كورك ريزه kúrak-rízah, تورك túrk, جدر jadr.

Pocket, *subs.* جيب jíb, كيسه kísah, كيس kís.

Pocket, *verb,* در جيب نهادن dar-jíb nihádan, در كيس گذاردن dar-kís guzárdan.—(*Steal*) دزديدن duzdídan, دزدي كردن duzdí kardan, سرقه كردن sariqah kardan. —(*To pocket an affront*) تحمل اهانت نمودن tahammul-i-ihánat nimúdan, بر داشت ذلت كردن bar-dásht-i-zallat kardan.

Pocket-book, *subs.* جز دان juz-dán, كتابچه بغلي kitábchah-i-baghalí.

Pocket-handkerchief, *subs.* دست مال dast-mál, دست مال جيب dast-mál-i-jíb, دستارچه dastár-chah, دستار dastár, رو مال rú-mál.

Pocket-money, *subs.* خرج جيب kharj-i-jíb.

Pock-fretten, *adj.* آبله دار ábilah-dár, مجدر mujaddar, گوده دار gaudah-dár, كتكتو kutkutú.

Pock-mark, *subs.* جاي آبله jáy-i-ábilah, مهر آبله muhr-i-ábilah, علامت جدري 'alámat-jadrí.

Pock-marked, *adj.* آبله دار ábilah-dár, مجدر mujaddar, گوده دار gaudah-dár, كتكتو kutkutú.

Pocky, *adj.* مجدر mujaddar, آبله ناك ábilah-nák.

Pod, *subs.* تنزه tunzah, سر sar, پيله pílah.—(*Of cotton*) جوزق jauzaq, كلوزه kulúzah.

Pod, *verb,* پيله كردن pílah kardan, بار ور شدن bár-var shudan, پر گرديدن pur gardídan, منتفخ شدن muntafikh shudan.

Podagric, *adj.* (*Medical term*) نقرسي niqrisí, نقرس دار niqris-dár, شقاقلوسي shaqáqlúsí, داء الملوكي däu 'l-mulúkí, وجع مفاصلي vaj'-i-maghásilí.

Podgy, *adj.* درشت durusht, خشن khashin, نرم و درشت narm-va-durusht.

Podiceps cristatus (*The great-crested grebe bird*), *subs.* اسفرود asfarúd.

Podospermum jacquinianum (*Plant*), *subs.* شنك shank.

Poem, *subs.* شعر shi'r, نظم nazm, بيت bait, چغانه chaghánah, چامه chámah, قصيده qasídah (*pl.* قصائد qasáïd).—(*Heroic poem*) غزل ghazal.

Pœony (*Flower*), *subs.* شقائق shaqáïq.

Poesy, *subs.* صنعت شعر گوئي san'at-i-shi'r-gú,í, شعر سرائي shi'r-sará,í, شعر shi'r, بيت bait, نظم nazm.

Poet, *subs.* شاعر shá'ir (*pl.* شعرا shu'rá), نظمي nazmí, ناظم názim, نظم گو nazm-gú, چامه سرا chámah-sará.

Poetaster, *subs.* قافيه گو qáfiyah-gú, شعار sha''ár, شاعر فقير shá'ir-i-faqír.

Poetess, *subs.* شاعره shá'irah, زن شعرگو zan-shi'r-gú, شعاره sha''árah, نظامه nazzámah.

Poetic, *adj.* شعري shi'rí, شاعرانه shá'iránah, نظمي nazmí, بيتي baití.

Poetically, *adv.* شاعرانه shá'iránah. بقانون شعر bi-qánún-i-shi'r, بطور شاعري bi-taur-i-shá'irí.

Poetics, *subs.* علم عروض 'ilm-i-a'rúz, عروض داني 'arúz-dání.

Poetize, *verb,* شاعري كردن shá'irí kardan, شعر نوشتن shi'r nivishtan, شعر گوئي كردن shi'r-gú,í kardan.

Poet laureate, *subs.* شاعر باشي shá'ir-báshí, شاعر پادشاه shá'ir-i-pádisháh. ملك الشعراء maliku 'sh-shu'rá.

Poetry, *subs.* شعر shi'r (*pl.* اشعار ash'ár), شاعري shá'irí, نظم nazm, عروض 'arúz.—(*The art*) علم عروض 'ilm-i-'arúz.—(*The poetry of life*) افسانه عمر afsanah-i-'umr, جوش زندگي júsh-i-zindagí.

Poignancy, *subs.* تيزي tízí, تندي tundí, سختي sakhtí, حدت hiddat, شدت shiddat, اسخاط iskhát, تلخي talkhí, غيظ ghaiz.

Poignant, *adj.* تيز tíz, تند tund, سخت sakht, تلخ talkh, با حدت bá-hiddat, شديد shadíd, غيظ آور ghaiz-ávar, مسخط muskhit.

Poignantly, *adv.* بطور تندي bi-taur-i-tundí, بطرز حدت bi-tarz-i-hiddat, بر سبيل تيزي bar-sabíl-i-tízí, شديدانه shadídánah, مسخطانه muskhitánah.

Poignard, *subs.* گزلك gazlak, دشنه dashuah.

Poinding, *subs.* (*Legal term*) ادائي دين adá,í-i-dain, بده بدين گذراني bidih-guzráni, تسويه قرض tasviyah-i-qarz.

Point, *subs.* سر sar, نوك nauk, پيكان paikán, بر آمدگي

bar-ámadagí, دم dam, چين chín, هنگام hangám.—(*Matter, &c.*) ماده máddah.—(*Dot*) نقطه nuqtah.—(*Nicety*) نكته nuktah (*pl.* نكات nikát *and* نكت nukat), نقطه nuqtah (*pl.* نقط nuqat), دقيقه daqíqah, قله qullah (*pl.* قلل qulal), كله kallah.—(*Of land*) رأس räs, سر sar, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf).—(*Point of sight*) نكته نظر nuktah-i-nazar, نظر گاه nazar-gáh, اماج amáj.—(*A point of honour*) مسئله احترام masälah-i-ihtirám, قضيه شرف qazíyah-i-sharf.—(*The point of an epigram*) نكته كلام nuktah-i-kalám, روح مطلب rúh-i-matlab, جان سخن ján-i-sukhun.—(*Chief points*) زبده zubdah, عمده 'umdah, خلاصه khulásah, مقصود maqsúd.—(*Point by point*) نقطه بنقطه nuqtah-bi-nuqtah.—(*On the point of*) در صدد dar-sadad.—(*To be on the point of*) مشرف بودن به mushrif búdan bi.—(*Up to a point*) تا بيك نقطه tá-bi-yak-nuqtah, تا بيك حد tá-bi-yak-hadd.—(*In point of quantity*) بحسب كميت bi-hasb-i-kamíyat.—(*This affair presents itself from two points of view*) اين كار دو شق دارد ín kár dú-shaqq dárad.—(*He made a point of doing it*) آن را چيز عمده ساخت án-rá chíz-i-'umdah sákht.—(*He is always straight to the point*) هرگز حرفش دو تا نميشود hargiz harf-ash dú-tá na-mí-shavad.—(*My point is this*) مقصد من اينست maqsad-i-man ín-ast.

Point, *verb trans.* دلالت كردن dalálat kardan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), نشان دادن nishán dádan, اشارت كردن ishárat kardan, راه نمودن ráh nimúdan, ارشاد كردن irshád kardan, علامت دار گردانيدن 'alámat-dár gardánídan.—(*Sharpen*) تيز كردن tíz kardan, چرخ كردن charkh kardan.—(*Punctuate*) نقط گذاشتن nuqat guzáshtan, منقط ساختن munaqqat sákhtan, منقوط نمودن manqút nimúdan.—(*As a wall*) دمه دار كردن damah-dár kardan, ماله كاري نمودن málah-kárí nimúdan, گچ بندي كردن gach-bandí kardan, بند كشيدن band kashídan.—(*As a gun*) دراز كردن diráz kardan.—*intrans.* اشارت نمودن ishárat nimúdan, با انگشت اشاره كردن bá-angusht ishárah kardan.—(*As dogs*) ره نمودن rah nimúdan, دلالي كردن dallálí kardan.—(*To point a person out*) سراغ دادن surágh dádan.

Pointal, *subs.* (*Botanical term*) علامت مادگي 'alámat-i-máddagí, انوثت anúsat.

Point-blank, *adj.* (*Military term*) راست rást, بخط افقي bi-khatt-i-ufuqí.—*adv.* فرضاً farzan, راساً rä-san, مطلقاً mutlaqan, يكسره yak-sarah, بعينه bi-'ainihi.

Point d'appui, *subs.* نقطه حمايت nuqtah-i-himáyat, محل حراست mahall-i-hirásat, بزنگاه bi-zan-gáh.

Pointed, *adj.* سر تيز sar-tíz, تند tund, دم دار dam-dár, دمه دار damah-dár.—(*As a wall*) پر گچ pur-gach, بند كشيده band-kashídah.—(*Epigrammatic*) نكته دار nuktah-dár, پر كنايت pur-kináyat.—(*Pointed at*) انگشت نما angusht-nimá.—(*A pointed remark*) كلام درشت kalám-i-durusht, سخن سخت sukhun-i-sakht, كنايه تيز kináyah-i-tíz, اشاره موثر ishárah-i-müassir.

Pointedly, *adv.* موكدانه muvakkidánah, بطور شدت bi-taur-i-shiddat, بحدت bi-hiddat, بتيزي bi-tízí, باتندي bá-tundí.

Pointer, *subs.* اشاره كن ishárah-kun, مشير mushír, ايما نما ímá-nimá.—(*Dog*) سگ شكاري sag-i-shikárí, طوله túlah.

Pointing, *subs.* منقط سازي munaqqat-sází, منقوط نمائي manqút-nimá'í.—(*Punctuation*) نقطه گذاري nuqtah-guzárí, نقطه داري nuqtah-dárí.—(*Of a wall*) دمه داري damah-dárí, ماله كاري málah-kárí, گچ بندي gach-bandí.

Pointless, *adj.* بي نوك bí-nauk, بي سر bí-sar, كند kund.—(*Speech, &c.*) بينكته bí-nuktah, بليد bilíd, كودن kaudan.

Poise, *subs.* سنگيني sangíní, ثقالت saqálat, وزن vazn, موازنت muvázanat, ميزان mízán, قپان qapán.

Poise, *verb,* وزن كردن vazn kardan, سنجيدن sanjídan, موازنت نمودن muvázanat nimúdan, قپان كردن qapán kardan, كشيدن kashídan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان كردن imtihán kardan.

Poison, *subs.* زهر zahr, سم samm, زعاف zu'áf. [There are several cant phrases in use in Persia to express "poison," but it has been considered expedient to omit such words, regard being had to the allusions upon which they hinge.]—(*Deadly poison*) سم قاتل samm-i-qátil.—(*Metaphorically*) مضرت mazarrat, آسيب ásíb, آفت áfat, هلاك halák, خرابي kharábí, تباهي tabáhí.—(*To take poison*) زهر خوردن zahr khurdan.

Poison, *verb,* زهر دادن zahr dádan, مسموم نمودن masmúm nimúdan.—(*Metaphorically*) افساد كردن ifsád kardan, خراب ساختن kharáb sákhtan, تباه كردن tabáh kardan.

Poisoned, *part.* مسموم masmúm, زهر خورده zahr-khurdah.—(*Metaphorically*) فاسد fásid, خراب kharáb, تباه tabáh.

Poisoner, *subs.* سم دهنده samm-dihandah, زهر خورانده zahr-khuránandah, قاتل qátil, مهلك muhlik.

Poisoning, *subs.* زهر دهي zahr-dihí, مسموم سازي masmúm-sází, سم خوراني samm-khurání.

Poisonous, *adj.* زهر دار zahr-dár, زهر ناك zahr-nák, سام sámm, مسم musimm.—(*Metaphorically*) مضر muzirr, مهلك muhlik, آفت رسان áfat-rasán.—(*Poi-*

sonous slander) نمیمت پر فساد namímat-i-pur-fasád, غیبت زهر ناك ghaibat-i-zahr-nák.

Poisonousness, *subs.* زهر ناکي zahr-nákí, زهر داري zahr-dárí, مسمي musammí, سمیت samíyat.

Poitrel, *subs.* (*Of a horse*) سینه بند sínah-band.

Poke, *subs.* (*Pocket*) جیب jíb, کیسه kísah.—(*Push*) دفع daf', هل hul, سك suk, سکلي sukulí.

Poke, *verb trans.* سك دادن suk dádan, هل دادن dádan, بهم زدن bi-ham zadan, زیز رو کردن zír-u-rú kardan, سیخ زدن síkh zadan, سپوختن supúkhtan (*rt.* سپوز supúz).—*intrans.* دست ماله کردن dast-málah kardan, راه جستن ráh justan.

Poker, *subs.* (*Person*) سیخ زننده síkh-zanandah, زیر و رو کننده zír-u-rú-kunandah, سپوزنده supúzandah.—(*Thing*) همراك mihrák, مسخات miskhát, سیخ آتش هم زني síkh-i-átish-ham-zaní.

Polacca, *subs.* کشتي سه دگلي kashtí-i-sih-dagalí, جهاز سه دولي jaház-i-sih-dúlí.

Polar, *adj.* قطبي qutbí.

Polariscope, *subs.* قطب سنج qutb-sanj, قطب آزما qutb-ázmá, قطب بین qutb-bín, قطب نما qutb-nimá.

Polarity, *subs.* قطبیت qutbíyat, قطب نمائي qutb-nimá,í, تقطب taqattub.

Polarization, *subs.* قطب بخشي qutb-bakhshí, قطبیت qutbíyat-dihí, تقطیب taqtíb, قطبیت qutbíyat, قطب داري qutb-dárí, قطب نمائي qutb-nimá,í.

Polarize, *verb,* قطبیت بخشیدن qutbíyat bakhshídan, قطب دار گردانیدن qutb-dár gardánídan, قطب نما نمودن qutb-nimá nimúdan.

Polarized, *part.* قطبیت یافته qutbíyat-yáftah, قطب دار شده qutb-dár-shudah.

Pole, *subs.* (*Of the heavens*) قطب qutb (*pl.* قطوب qutúb).—(*North pole*) قطب شمالي qutb-i-shimálí.—(*South pole*) قطب جنوبي qutb-i-janúbí.—(*A stick*) چوب chúb, چوب دراز chúb-i-diráz, دار dár.—(*Tent-pole*) دیرك dírak, درك darak, چوب chúb, ستون sitún, عمود 'amúd.—(*Boat-pole*) مردي mardí.—(*Balancing pole*) لنگر langar.—(*Of a carriage*) تیر tír, چوبه کالسکه chúbah-i-káliskah.—(*Pole fixed in the centre of the market or other public place, and at the foot of which criminals are executed*) قاپوق qápúq, دار dár.—(*Telegraph pole*) تیر tír.—(*Telegraphic angle-pole*) تیر زاویه tír-i-záviyah.

Pole, *verb,* بر چوب بردن bar-chúb burdan.—(*Push as a boat*) پارو زدن párú zadan, خاده کشیدن khádah kashídan, مردي زدن mardí zadan.

Pole-axe, *subs.* تیشه دسته دار tíshah-i-dastah-dár, فاسه fásah, تبر tibar.

Pole-cat, *subs.* گربه قطبي gurbah-i-qutbí, گربه شمالي gurbah-i-shimálí, راسو rású.

Polemic, *subs.* خصیم khasím (*pl.* خصما khusamá), خصم khism (*pl.* خصوم khusúm), حریف baríf, ضد zidd, مجادل mujádil.—*adj.* مخالف mukhálif, حربي harbí, نزاعي nizá'í, قیل و قالي qíl-u-qálí, جدالي jidálí, اختصامي ikhtisámí.

Polemics, *subs.* نزاع nizá', جدال jidál, اختلاف ikhtiláf, اقتتال iqtitál, اختصام ikhtisám, قیل و قال مذهبي qíl-u-qál-mazhabí.

Polemoscope, *subs.* منظر manzar, عینك 'ainak, چشمك chashmak.

Pole-star, *subs.* قطب qutb, ستاره قطب sitárah-i-qutb, جدي jadí (*pl.* جدا jidá).—(*Guide*) هادي hádí, مرشد murshid, دلیل dalíl.

Police, *subs.* (*Of a town*) نگهبانان شهر nigah-bánán-i-shahr, حفظه بلد hafazah-i-balad, مستحفظان شهر mustahfizán-i-shahr, قراول qarávul, عسس 'asas, کشیك kashík, گزمه gazmah.—(*Policeman*) کشیکچي kashík-chí, قراول qarávul, پاسبان pás-bán, یساول yasával, عامل احتساب 'ámil-i-ihtisáb.—(*Chief of police*) داروغه dárúghah, شحنه shahnah, میر عسس mír-i-'asas, سر کرده sar-kardah, محتسب muhtasib.

Policed, *adj.* مستحفظ دار mustahfiz-dár, تحت قانون taht-i-qánún, مرتب murattab, زیر حکم zír-i-hukm.

Police-station, *subs.* قراول خانه qarávul-khánah, گزمه gazmah.

Policy, *subs.* حکمت hikmat, مصلحت maslahat, سیاست siyásat, تدبین tadbín. تمهید tamhíd. علم سیاست مدن 'ilm-i-siyásat-i-mudun, پولیتیك púlítík (European).—(*Line of policy*) تعیین پولیتیك ta'yín-i-púlítík.—(*Policy of insurance*) بیمه نامه bímah-námah, کفالت نامه kafálat-námah. التزام iltizám. ضمانت نامه zamánat-námah.

Polish, *subs.* (*Gloss or brightness*) جلا jilá. جلوه jilvah, پرداخت pardákht, صیقل saiqal.—(*Of manners*) ظرافت zaráfat, پاکیزگي pákízagí. خوش رفتاري khush-raftárí, تهذیب tahzíb.

Polish, *verb trans.* زدودن zadúdan. صیقل کردن saiqal kardan, صقال نمودن siqál nimúdan. تصقیل نمودن tasqíl nimúdan, جلا دادن jilá dádan. مجلا ساختن mujallá sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz). پرداخت کردن pardákht kardan, تاب دادن táb dádan.—(*Refine in manners*) پروردن parvardan. تهذیب کردن tahzíb kardan, تربیت نمودن tarbiyat nimúdan. تمدن دادن tamaddun dádan, تزکیه کردن tazkiyah kardan. تصفیه tasfiyah nimúdan.—*intrans.* پرداخت یافتن pardákht yáftan, صاف شدن sáf shudan. صیقلي گرفتن saiqalí giriftan, تابناك شدن táb-nak shudan, جلا پیدا کردن jilá paidá kardan.

Polished, *part. and adj.* صيقلي saiqalí, مصقول masqúl, براق barráq, پرداخته pardákhtah, پرداخت دار pardákht-dár, مجلا mujallá, مصيقل musaiqal, صيقل زده saiqal-zadah, مزكي muzakká, مصفي musaffá.—(*Polite*) مهذب muhazzab, تربيت يافته tarbiyat-yáftah, متمدن mutamaddin, خوش اخلاق khush-akhláq, مؤدب müaddab, خليق khalíq, شيرين زبان shírín-zabán, با ادب bá-adab.

Polisher, *subs.* (*Of arms, &c.*) صيقلگر saiqal-gar, پرداختگر pardákht-gar, صقال saqqál, صيقلي saiqalí.—(*Of jewels*) حكاك hakkák.

Polishing, *subs.* صيقل زني saiqal-zaní, تصقيل tasqíl. — (*Persons*) تمدن بخشي tamaddun-bakhshí.—(*Refinement*) تهذيب tahzíb, تربيت tarbiyat, پرورش parvarish, پاك سازي pák-sází, تزكيه tazkiyah, تصفيه tasfiyah.

Polite, *adj.* اديب adíb, مؤدب müaddab, خليق khalíq, خوش اطوار khush-atvár, خوش اخلاق khush-akhláq, شيرين زبان shírín-zabán, خوش طبع khush-tab'.—(*To be polite*) التفات نمودن iltifát nimúdan, خوش خلقي khush-khulqí kardan, خليقي نمودن khalíqí nimúdan, ملاطفت كردن mulátafat kardan, مدارا نمودن mudárá nimúdan, تلطف داشتن talattuf dáshtan, مهربان بودن mihr-bán búdan.

Politely, *adv.* مؤدبانه müaddabánah, ادبانه adabánah, بطور ادب bi-taur-i-adab, خوش تبعانه khush-tab'ánah, بطرز شيرين زباني bi-tarz-i-shírín-zabání, ملاطفانه mulátifánah.

Politeness, *subs.* ادب adab (*pl.* اداب adáb), مردمي mardumí, تربيت tarbiyat, شيرين زباني shírín-zabání, ظرافت zaráfat, خوش خلقي khush-khulqí, مهرباني mihr-bání, مروّت murüat, التفات iltifát, ملاطفت mulátafat, تهذيب اخلاق tahzíb-i-akhláq, آراستگي árástagí.—(*Want of politeness*) ترك ادب tark-i-adab, بي ادبي bí-adabí, عدم اخلاق 'adam-i-akhláq.

Politesse, *subs.* چاپلوسي cháplúsí, اخلاق فروشي akhláq-furúshí, تلطف مصنوعي talattuf-i-masnú'í.

Politic, *adj.* (*Discreet*) با تميز bá-tamyíz, با بصيرت bá-basírat, با فراست bá-firásat, سياست دان siyásat-dán, مصلحت بين maslahat-bín, دانشور dánish-var, زيرك zírak, گربز gurbuz.—(*Expedient*) صواب saváb, مفيد mufíd, مقرون بصواب maqrún bi-saváb, مناسب munásib, نافع náfi'.—(*The body politic*) ارباب سياست arbáb-i-siyásat, اولياي ملك auliyá'í-i-mulk.

Political, *adj.* سياسي siyásí, سياست دان siyásat-dán, ملكي mulkí, مدني madaní.—(*The aspect of political affairs*) صورت امور سياسيه súrat-i-umúr-i-siyásíyah, رنگ پوليتيك rang-i-púlítík (European).

Politically, *adv.* بموجب علم سياست bi-mújib-i-'ilm-i-siyásat, بقانون سياست bi-qánún-i-siyásat, موافق تدبير ملكي muváfiq-i-tadbír-i-mulkí.

Politician, *subs.* اهل سياست ahl-í-siyásat, كار گذار kár-guzár, سياست دان siyásat-dán, سياست دوست siyásat-dúst, عالم تدابير ملكيه 'álim-i-tadábír-i-mulkíyah, حكومت فهم hukúmat-fahm, سلطنت شناس saltanat-shinás, تمهيد گر tamhíd-gar, سياست مدن دان siyásat-i-mudun-dán, مدبر mudabbir.

Politics, *subs.* معامله مملكت mu'ámalah-i-mamlikat, تدبير سلطنت tadbír-i-saltanat, علم سياست مدن 'ilm-i-siyásat-i-mudun, امور ملكيه umúr-i-mulkíyah, سياسيات siyásíyát.—(*They are opposed to them in politics*) در امور ملكيه بر ضد خيالات اينها هستند dar-umúr-i-mulkíyah bar-zidd-i-khiyálát-i-ín-há hast-and, در سياسيات مخالف آنهايند dar-siyásíyát mukhálif-i-án-háí and.

Polity, *subs.* حكومت hukúmat, رئاست ríásat, سياست siyásat.

Poll, *subs.* سر sar, رأس räs, قفا qafá.—(*Register of heads*) سر شماري sar-shimárí, سر نويسي sar-nivísí.—(*Parliamentary term*) انتخاب intikháb, انتخاب گاه intikháb-gáh, انتخاب وكلا intikháb-i-vukalá.

Poll, *verb trans.* (*Trees*) پر كردن par kardan, شاخ بريدن shákh burídan, صاف كردن sáf kardan.—(*Hair*) كوتاه كردن kútáh kardan, تقصير نمودن taqsír nimúdan, بريدن burídan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), درويدن daravídan. — (*Parliamentary term*) انتخاب نمودن intikháb nimúdan, سر شماري كردن sar-shimárí kardan, سر نويسي كردن sar-nivísí kardan, اسم داخل نمودن ism-dákhil nimúdan.

Pollard, *subs.* (*Tree*) درخت شاكه بريده dirakht-i-shákah-burídah.—(*Bran and meal*) سبوس و آرد مخلوط sabús-va-árd-i-makhlút, آرد سبوس árd-sabús.—(*Animal*) گوزن شاخ ريخته gavazn-i-shákh-ríkhtah.—(*Coin*) سكه ناقص sikkah-i-náqis.

Pollard, *verb*, سر بريدن sar burídan, شاخه بر آمدن shákhah bar-ámadan, پر كردن par kardan, صاف نمودن sáf nimúdan.

Pollen, *subs.* خاكه khákah, گرد gird, غبار ghabár, تراب turáb, نخاله nakhálah, آرد árd.

Poller, *subs.* (*One who polls*) پشم بر pashm-bur, موچين mú-chín. — (*One who registers votes*) دفتر نويس daftar-nivís, اسم نويس ism-nivís, سر شمار sar-shimár.—(*Of trees*) شاخه بر shákhah-bur, درخت پر كن dirakht-par-kun, اعضا بر a'zá-bur.

Poll-tax, *subs.* جزيه jizyah, سر شماري sar-shimárí, سر مردي sar-mardí, سري sarí, خراج سر khiráj-i-sar, ديواني dívání, ميري mírí.

Pollute, *verb*, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلائيدن álá'idan, پليد ساختن pilíd sákhtan, تفضيح نمودن

tafzíh nimúdan, ملوث کردن mulavvas kardan, ناپاك ناپاك ná-pák kardan, نجس گردانیدن najis gardánídan, تنجیس کردن tanjís kardan, تدنیس نمودن tadnís nimúdan, چرك ساختن chirk sákhtan, مکروه گردانیدن makrúh gardánídan, مفتضح ساختن muftazih sákhtan, بي عصمت نمودن bí-'ismat nimúdan, بي حرمت کردن bí-hurmat kardan.

Polluted, *part. and adj.* ناپاك ná-pák, پلید pilíd, آلوده álúdah, ملوث mulavvas, متدنس mutadannis, منجس munajjas, مفتضح muftazih, بي عصمت bí-'ismat, بي احترام bí-ihtirám.

Polluter, *subs.* ملوث mulavvis, تنجیس کار tanjís-kár, خبائث گر khabásat-gar, ناکار ná-bi-kár, رسوائي آر rusvá,í-ár, مفتضح ساز muftazih-sáz.

Pollution, *subs.* آلایش áláyish, آلودگي álúdagí, تنجیس tanjís, تفضیح tafzíh, لوث laus, ملوثي mulavasí, جنابت janábat, خباست khabásat, ناکاري ná-bi-kárí, بي عرضي bí-'arzí, ناپاکي ná-pákí, نجاست najásat, قباحت qabáhat.

Poltroon, *subs.* نامرد ná-mard, بزدل buz-dil, جبان jabbán (*commonly pronounced* جبون jabún), بیدل bí-dil, کمدل kam-dil, پست past, رذل razl, دون dún, فشلان fashalán, شتر دل shutur-dil, کم جرأت kam-jurät, ترسو tarsú (*vulg.*).

Poltroonery, *subs.* کم جرأتي kam-jurätí, جبن jubun, جباني jabbání, کم دلي kam-dilí, بز دلي buz-dilí, بي دلي bí-dilí, شتر دلي shutur-dilí, فشل fashal, نامردي ná-mardí, پستي pastí, دوني dúní.

Polyandrian, *adj.* (*Botanical term*) نروك دار narúk-dár, پر نروك pur-narúk, کثیر الفحول kasíru 'l-fahúl.

Polyanthus tuberosa (*Tuber rose*), *subs.* گل مریم gul-i-marím.

Polycracy, *subs.* حکومت کثریه hukúmat-i-kasríyah, حکومت مشترکه hukúmat-i-mushtarikah.

Polygamist, *subs.* متعدد الازواج muta'addidu 'l-azváj, بسیار زنه bisyár-zanah, چند زنه chand-zanah, کثیر النکاح kasíru 'n-nikáh.

Polygamy, *subs.* تعدد ازواج ta'addud-i-azváj, بسیار زني bisyár-zaní, چند زني chand-zaní, کثیر النکاحي kasíru 'n-nikáhí.

Polyglot, *subs.* مجمع اللغات majma'u 'l-lughát, جامع اللغات jámi'u 'l-lughát, بسیار زبان bisyár-zabán, کثیر الالسن kasíru 'l-alsun.—*adj.* مجمع اللغاتي majma'u 'l-lughátí, جامع اللغاتي jámi'u 'l-lughátí, بسیار زبان bisyár-zabán, کثیر الالسن kasíru 'l-alsun.

Polygon, *subs.* (*Geometrical term*) سطح کثیر الاضلاع sat,h-i-kasíru 'l-azlá', بسیار پهلو bisyár-pahlú, کثیر الزوایا kasíru 'z-zaváyá, چند گوشه chand-gúshah.

Polygonal, *adj.* (*Geometrical term*) کثیر الاضلاعي kasíru 'l-azlá'í, چند پهلو دار chand-pahlú-dár, چند گوشه دار chand-gúshah-dár.

Polygonum aviculare (*Knot-grass*), *subs.* هفت بند haft-band.

Polygonum bistorta (*Snake-weed*), *subs.* انجبار injibár, قندلیس qandalís.

Polygram, *subs.* (*Geometrical term*) شکل چند خطي shakl-i-chand-khattí, شکل کثیر الخطوط shakl-i-kasíru 'l-khutút.

Polygraph, *subs.* نسخ ساز nusakh-sáz, نسخه بردار nuskhah-bardár, بسیار نویس bisyár-nivís, آلت نسخه برداري álat-i-nuskhah-bardárí.

Polygraphy, *subs.* اشکال نویسي ashkál-nivísí. اشکال خواني ashkál-khání, بسیار شکل نویسي bisyár-shakl-nivísí, بسیار شکل خواني bisyár-shakl-khání.

Polyhedral, *adj.* (*Geometrical term*) کثیر الاطراف kasíru 'l-atráf, پر گوشه pur-gúshah, پر پهلو pur-pahlú, کثیر الاضلاع kasíru 'l-azlá'.

Polyhedron, *subs.* (*Geometrical term*) جسم کثیر الاضلاع jism-i-kasíru 'l-azlá'.—(*Optical term*) کثرت بین kasrat-bín.

Polymathy, *subs.* دانش علوم و صنائع کثیره dánish-i-'ulúm va sanáï'-i-kasírah, علوم مختلفه 'ulúm-i-mukhtalifah, صنائع متعدده sanáï'-i-muta'addidah.

Polymorphous, *adj.* کثیر الصور kasíru 's-suvar, کثیر الاشکال kasíru 'l-ashkál, صاحب شکلهائي مختلف sáhib-shaklhá,í-i-mukhtalif.

Polynominal, *adj.* کثیر الالقاب kasíru 'l-alqáb, بسیار اسم bisyár-ism, اسم بسیار دار ism-i-bisyár-dár.

Polypetalous, *adj.* (*Botanical term*) بسیار برگ bisyár-barg, صد پر sad-par, کثیر الاوراق kasíru 'l-auráq.

Polyphonous, *adj.* بسیار صدا bisyár-sidá, کثیر الاصوات kasíru 'l-asvát, جامع الاصوات jámi'u 'l-asvát, جامع اللغات jámi'u 'l-lughát.

Polypodium vulgare (*Polypody of the oak-tree*). *subs.* اضراس الکلب azrásu 'l-kalb, بسفایج basfáyaj.

Polypody (*Dog-toothed fern*), *subs.* تشتیوان tashtíván.

Polyporus officinalis (*Larch-tree fungus*), *subs.* غاریقون gháríqún.

Polypous, *adj.* بسیار پا طور bisyár-pá-taur, کثیر الرجل kasíru 'r-rijl.

Polypus, *subs.* (*In the nose*) بواسیر انف bavásír-i-anf, بسیار پا bisyár-pá, کثیر الرجل kasíru 'r-rijl.

Polyspermous, *adj.* (*Botanical term*) بسیار تخم bisyár-tukhm, کثیر البذر kasíru 'l-bazr.

Polysyllabic, *adj.* کثیر الاهجیه kasíru 'l-abjiyah, بسیار هجا bisyár-hijá, کثیر الحرکات kasíru 'l-harakát.

Polysyllable, *subs.* لفظ کثیر الحرکات lafz-i-kasíru 'l-harakát, لفظ بسیار هجا lafz-i-bisyár-hijá.

Polytechnic, *subs.* مکتب علوم متنوعه maktab-i-

'ulúm-i-mutanavvi'ah, مكتب صنائع مختلفه maktab-i-sanáï'-i-mukhtalifah.—*adj.* متنوع العلومي mutanavvi'u 'l-'ulúmí, مختلف الصنائعي mukhtalifu 's-sanáï'í.

Polythalmous, *adj.* بسيار خانه bisyár-khánah, كثير الغرف kasíru 'l-ghuraf, ذو الحجرات zu 'l-hujurát.

Polytheism, *subs.* شرك shirk, ملت مشرك millat-i-mushrik, بسيار خدائي bisyár-khudá,í, تعدد آلهه ta'addud-i-álihah, اشراك بخدا ishráq-bi-khudá, شريك معبودي sharík-i-ma'búdí, شريك بخدا قرار دهي sharík-bi-khudá-qarár-dihí.

Polytheist, *subs.* مشرك mushrik (*pl.* مشركون mushrikún *and* مشركين mushrikín), شريك معبود دوست sharík-i-ma'búd-dúst, بسيار خدا bisyár-khudá, قائل بتعدد آلهه qáïl-bi-ta'addud-i-álihah, شريك پرست sharík-parast, شريك بخدا قرار ده sharík-bi-khudá-qarár-dih.

Polytheistic, *adj.* شركي shirkí, اشراكي ishrákí, مشركي mushrikí, بسيار خداي bisyár-khudáí, شريك معبود دوستي sharík-i-ma'búd-dústí.

Pomace, *subs.* مغز سيب maghz-i-síb, لب تفاح labb-i-tuffáh, فشرده ميوه fishurdah-i-mívah, خلاصه فواكه khulásah-i-favákih.

Pomaceous, *adj.* سيبي síbí, تفاحي tuffáhí.

Pomade, *subs.* مرهم marham, روغن raughan, روغن عطر raughan-i-'itr, مسحه mus,hah, روغن مو raughan-i-mú, دهن سر duhn-i-sar.

Pomade, *verb,* مرهم نهادن marham nihádan, روغن زدن raughan zadan, روغن عطر زدن raughan-i-'itr zadan, مسحه بكار بردن mus,hah bi-kár burdan, مسحه ماليدن mus,hah málídan, مسيح كردن masíh kardan, معطر ساختن mu'attar sákhtan.

Pomander, *subs.* حب معطر habb-i-mu'attar, گرد خوش بو gard-i-khush-bú, عطرينه 'itrínah.

Pomatum, *subs.* مرهم marham, روغن raughan, روغن عطر raughan-i-'itr, مسحه mus,hah, روغن مو raughan-i-mú, دهن سر duhn-i-sar.

Pomatum, *verb,* مرهم نهادن marham nihádan, روغن زدن raughan zadan, روغن عطر زدن raughan-i-'itr zadan, مسحه بكار بردن mus,hah bi-kár burdan, مسحه ماليدن mus,hah málídan, مسيح كردن masíh kardan, معطر ساختن mu'attar sákhtan.

Pome, *subs.* (*Botanical term*) مغز maghz, لب labb.

Pomegranate (*Fruit of the punica granatum*), *subs.* نار nár, انار anár, رمان rummán.—(*Flower*) گل انار gul-i-anár, گلنار gul-nár.

Pomflet, *subs.* (*Fish*) حلوا ماهي halvá-máhí.

Pomiferous, *adj.* سيب آور síb-ávar, تفاح ده tuffáh-dih, ميوه بخش mívah-bakhsh.

Pommel, *subs.* (*Of a saddle*) كوهه زين kúhah-i-zín, قربوس qarabús, گويك gúyak, سيبك síbak, تفاحه tuffáhah, قلتاق پوش qultáq-púsh.—(*Of a sword*) قبضه qabzah.—(*Knob or top of the handle*) كلاه kuláh.

Pommel, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), حالي كردن hálí kardan, خرد و خمير كردن khurd va khamír kardan, تورت مورت ساختن turt-murt sákhtan.

Pommelion, *subs.* گويك توپ gúyak-i-túp, سيبك síbak, سيبچه síbchah, گرده ته توپ gardah-i-tah-i-túp.

Pomological, *adj.* ميوه رسان mívah-rasán, ميوه عمل آر mívah-'amal-ár, منسوب بفواكه پروري mansúb-bi-favákih-parvarí, متعلق باثمار داني muta'alliq-bi-asmár-dání.

Pomologist, *subs.* ميوه رسان mívah-rasán, ميوه عمل آر mívah-'amal-ár, اثمار دان asmár-dán, فاكهه پرور fákihah-parvar.

Pomology, *subs.* ميوه رساني mívah-rasání, صنعت ميوه بعمل آوري san'at-i-mívah-bi-'amal-ávarí, علم اثمار 'ilm-i-asmár, فواكه پروري favákih-parvarí.

Pomp, *subs.* (*Display*) احتشام ihtishám, حشمت hashmat, ابهت ubbahat, شكوه shukúh, شوكت shaukat, جاه jáh, طمطراق tamtaráq, فر farr *and* far.—(*Pageant*) جلال jalál, جلوه jilvah, عظمت 'azamat, كبكبه kabkabah, دبدبه dabdabah.

Pompet, *subs.* مركب زن markab-zan, سياه ساز siyáh-sáz, آلت طبع álat-i-tab'.

Pompion, *subs.* كدو kaddú, قرع qara', يقطين yaqtín.

Pomposity, *subs.* (*Ostentation*) جلوه گري jilvah-garí, احتشام ihtishám, خود نمائي khud-nimá,í, كبريا kibriyá, تزين tazayyun, تبرج tabarruj, اظهار جلال izhár-i-jalál.—(*Magnificence*) بزرگي buzurgí, عظمت 'azamat, كبكبه kabkabah, بها bahá, رونق raunaq, طنطنه tantanah, دبدبه dabdabah.

Pompous, *adj.* مطنطن mutantin, مغرور maghrúr, فخور fakhúr, مباهات كن mubáhát-kun, جلوه فروش jilvah-furúsh, بزرگي نما buzurgí-nimá, صاحب جلال sáhib-jalál, با حشمت bá-hashmat, با كبكبه bá-kabkabah, با طمطراق ba-tamtaráq.

Pompously, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, با دبدبه و طنطنه bá-dabdabah va tantanah, از روي بزرگي az rúy-i-buzurgí, متمرجانه mutammarijánah, مباهيانه mubáhíyánah, مفتخرانه muftakhiránah, لاف زنان láf-zanán, از روي حشمت az-rúy-i-hashmat, ممهدانه mumajjidánah, با رونق تمام bá-raunaq-i-tamám.

Pomum aurantium acidum (*Citrus aurantium acidum*), *subs.* نارنج náranj.

Poncho, *subs.* خرقه khirqah, جبه jubbah, بارانی bárání.

Pond, *subs.* درياچه daryáchah, حوض hauz, آبگير áb

gír, اصطخر istakhr, تالاب táláb, برکه birkah, استلخ istalkh (*vulg.*)

Pond, *verb,* حوض ساختن hauz sákhtan, آبگیر درست áb-gír durust kardan, آب جمع کردن áb jam' kardan, برکه نمودن birkah nimúdan.

Ponder, *verb trans.* اندیشیدن andíshídan, بخاطر گذرانیدن bi-khátir guzránídan, در دل موازنه کردن dar-dil muvázanah kardan, از روي تعمق ملاحظه نمودن az-rúy-i-ta'ammuq muláhazah nimúdan. — *intrans.* اندیشه نمودن andíshah nimúdan, سنجیدن sanjídan, رسیدگي کردن rasídagí kardan, تأمل نمودن ta'ammul nimúdan, تفکر کردن tafakkur kardan, فکر کردن fikr kardan, خیال کردن khiyál kardan, تصور نمودن tasavvur nimúdan.

Ponderability, *subs.* سنجش پذیري sanjish-pazírí, موزوني mauzúní, تأمل پذیري ta'ammul-pazírí, غور طلبي ghaur-talabí.

Ponderable, *adj.* سنجش پذیر sanjish-pazír, موزون mauzún, قابل تامل qábil-i-ta'ammul, قابل تفکر qábil-i-tafakkur, سزاوار ملاحظه sizávár-i-muláhazah, شایسته غور رسي sháyistah-i-ghaur-rasí.

Ponderance, *subs.* ثقالت saqálat, سقلت saqlat, سنگیني sangíní, گراني girání, وزن vazn, سنجش sanjish.

Ponderous, *adj.* گران girán, سنگین sangín, وزني vazní, ثقیل saqíl, مهم muhimm, متین matín, باوقع bá-vaq'.

Ponderously, *adv.* بطور سنگیني bi-taur-i-sangíní, بطرز گراني bi-tarz-i-girání, از روي ثقالت az-rúy-i-saqálat, بسنگیني تمام bi-sangíní-i-tamám.

Ponderousness, *subs.* سنگیني sangíní, گراني girání, ثقالت saqálat, ثقلت saqlat, مهمیت muhimmíyat, متانت matánat.

Pongee, *subs.* ابریشم هندي abríshum-i-hindí, کج kaj.

Pongo, *subs.* نسناس nasnás, میمون بزرگ maimún-i-buzurg, قرد کبیر qird-i-kabír.

Poniard, *subs.* قمه qamah, خنجر khanjar, حربه harbah.

Poniard, *verb,* خنجر زدن khanjar zadan, قمه زدن qamah zadan, با حربه زدن bá-harbah zadan, سوراخ کردن súrákh kardan.

Pons vasili, *subs.* (*Anatomical term*) پل دماغ pul-i-dimágh.

Pontage, *subs.* خرج پل kharj-i-pul, پل داري pul-dárí, وجه مرمت پل vajh-i-marammat-i-pul, سر جسري sar-i-jisrí.

Pontiff, *subs.* امام imám, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár), خلیفه khalífah, کاهن بزرگ káhin-i-buzurg, امام اعظم imám-i-a'zam, پاپا pápá, کشیش کلان kishísh-i-kalán.

Pontifical, *subs.* کتاب قوانین امامت kitáb-i-qavánín-i-imámat, دفتر قواعد کلیسائي daftar-i-qavá'id-i-kalísiyá,í.—*adj.* امامي imámí, حبري hibrí, خلافتي khiláfatí.

Pontificals, *subs.* البسه اسقفیت albisah-i-usqufíyat, دثار امامت dasár-i-imámat, ثیاب کهانت siyáb-i-kahánat, رخت بطریقي rakht-i-batríqí.

Pontificate, *subs.* امامت imámat, حبریت hibríyat, رتبه خلافت rutbah-i-khiláfat, اسقفیت usqufíyat, بطریقیت batríqíyat.—(*Papacy*) پاپاویت pápávíyat, امام اعظمي imám-i-a'zamí.

Pontifice, *subs.* پل سازي pul-sází, بنائي پل biná,í-i-pul, عمارت جسر 'imárat-i-jisr.

Pontificial, *adj.* پاپوي pápaví, منسوب به پاپا mansúb-bi-pápá, حبري hibrí.

Pontoon, *subs.* کشتي تہ پہن kashtí-i-tah-pahn, زورق zauraq, کشتي جسر kashtí-i-jisr.

Pony, *subs.* یابو yábú, یابو چه yábú-chah, اسب کوچك asb-i-kúchik.

Poodle, *subs.* سگ کوچك sag-i-kúchik, کلب صغیر kalb-i-saghír, بوجي bújí.

Pool, *subs.* دریاچه daryáchah, حوض hauz, آبگیر áb-gír, تالاي táláb, برکه birkah.—(*In the roads*) برکه آبي birkah-i-ábí.—(*At cards*) نذر nazr, شرط shart, گرو girau.

Poop, *subs.* دبوسه dabbúsah, تفر tafar, عرشه 'arshah, تختگاه takht-gáh.

Pooped, *adj.* عرشه دار 'arshah-dár, عرشه گیر 'arshah-gír, تفري tafarí, دبوسه زده dabbúsah-zadah.

Poor, *adj.* مفلس muflis, مسکین miskín, بینوا bí-navá, غریب gharíb, فقیر faqír, مضطر muftaqar, دست تهي tuhí-dast, دست تنگ tang-dast, عیش تنگ tang-'aish, گدا gadá, مفلوك maflúk, نیازمند níyáz-mand, مستمند mustamand, حاجت مند hájat-mand, مستعصل mustäsal, نا دار ná-dár, بیزر bí-zar, بي روزي bí-rúzí, محتاج muhtáj, بي چاره bí-chárah.—(*A poor wretch*) یکپارچه yak-párchah.—(*This is a poor excuse*) این عذر ضعیفي است ín 'uzr-i-za'ífí ast, بهانه سستي است bahánah-i-sustí ast.—(*He is poor*) دستش خالي است dast-ash khálí ast (*lit.* His hand is empty). دستش تنگ است dast-ash tang ast (*lit.* His hand is narrow).—(*Poor fellow!*) اي بیچاره ai bí-chárah.—(*Poor boy!*) طفل بیچاره tifl-i-bí-chárah.—(*This is poor pay*) این مزد کوچکیست ín muzd-i-kúchikí 'st.

Poor-house, *subs.* گدا خانه gadá-khánah, محتاج خانه muhtáj-khánah, بیت الفقرا baitu 'l-faqará.

Poorly, *adj.* نا خوش ná-khush, نزار nizár, نا توان na-taván, بیمار bímár, بد حال bad-hál, مریض maríz.—*adv.* مفلسانه muflisánah, گدا وارانه gadá-váránah, فقیرانه faqíránah, محتاجانه muhtájánah, از روي افتقار az-rúy-i-iftiqár.—(*Basely*) حقیرانه haqíránah, ذلیلانه

zalílánah, بطور دنا ت bi-taur-í-danáät, از روي پست az-rúy-i-past-fitratí, مهانانه muhánánah, بطرز فطرتي bi-tarz-i-khárí, سفولانه sufúlánah.

Poorness, *subs.* فقر faqr, احتياج ihtiyáj, تنگدستي tang-dastí, تنگ عيشي tang-'aishí, تهي دستي tuhí-dastí, مسكنت maskanat, گدائي gadá,í, مستمندي mustamandí, حاجتمندي hájat-mandí, نا داري ná-dárí, بيزري bí-zarí, بي چارگي bí-chárágí, بي نوائي bí-navá,í, نيازمندي niyáz-mandí.—(*Poorness of intellect*) ضعف دماغ za'f-i-dimágh, تهي مغزي tuhí-maghzí.

Poor-rate, *subs.* عشر 'ushr, زكات zakát, حق الفقرا haqqu 'l-faqará.

Pop, *subs.* صدا sidá, آواز áváz, تاپ táp, پاپ páp.—*adv.* ناگهان nágahán, ناگاه بيك bi-yak-nágah, بغتتاً baghtatan.

Pop, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), دور افكندن dur afkandan, القا نمودن ilqá nimúdan.—*intrans.* در رفتن dar raftan, پران شدن parrán shudan, جا بجا گشتن já-bi-já gashtan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan.—(*To pop the question*) قصد ازدواج نمودن qasd-i-izdiváj nimúdan, تعريض نمودن ta'ríz nimúdan.

Pope, *subs.* پاپ páp (European), پاپا pápá (European), پاپه pápah (European).

Popedom, *subs.* رتبه پاپاويت rutbah-i-pápávíyat (European), پاپا گري pápá-garí (European), منصب پاپائي mansab-i-pápá,í (European).

Popery, *subs.* مذهب پاپاوي mazhab-i-pápáví (European), پاپويت pápavíyat (European), روماميت rúmáníyat (European), روميت rúmíyat (European).

Pope's-eye, *subs.* غده شحمناك ghuddah-i-shahamnák, دژپل ران duzhpul-i-rán, غده فخذ ghuddah-i-fakhiz.

Pop-gun, *subs.* تفنگچه tufangchah, بندوقچه bandúqchah, توپ اطفال túp-i-atfál.

Popinjay, *subs.* (*Parrot*) طوطي tútí.—(*Woodpecker*) چوب سوراخ كن chúb-súrákh-kun.—(*Fop*) بليطي bulaití, لاف زن láf-zan, سفيه safíh, جلوه فروش jilvah-furúsh, كله پر باد kallah-pur-bád.—(*Mark*) مرغ نشانه murgh-i-nishánah, مرغ مصنوعي murgh-i-masnú'í, مرغ هدف murgh-i-hadaf, نشانگاه nishán-gáh.

Popish, *adj.* پاپي pápí (European), پاپوي pápaví (European), پاپاي pápáí (European).

Popishly, *adv.* بطور پاپاوي bi-taur-i-pápáví (European), پاپويانه pápavíyánah (European), بر سبيل روماميان bar sabíl-i-rúmáníyán.

Poplar, *subs.* (*White or Lombardy poplar*), سفيدار safídár.—(*Oriental poplar or plane*) چنار chinár, چنال chinál (*vulg.*).—(*Grey poplar*) كبوده kabúdah.—(*Poplar willow*) پادار بيد pádár-bíd.

Poplin, *subs.* صوف ابريشم súf-i-abríshum, صوف súf, پشم ابريشم pashm-i-abríshum, پشمينه pashmínah, شال shál, پوملين púmlín.

Poplitic, *adj.* (*Anatomical term*) فخذي fakhizí, راني rání.

Poppy, *subs.* (*Papaver rhœas*) كوكنار kúkinár, خشخاش khashkhásh.—(*Papaver somniferum*) شقائق shaqáïq, كوكنار سرخ kúkinár-i-surkh.

Populace, *subs.* عام 'ámm, عوام 'avámm, عامه 'ámmah, خلق khalq, مردمان mardumán, اهالي ahálí, نامس nás, گروه gurúh, جمهور jamhúr.

Popular, *adj.* عوام پسند 'avámm-pasand, مشترك mushtarak, عام 'ámm, مشهور mashhúr, مانوس mänús, معروف ma'rúf, آشنا áshná.—(*A popular error*) غلط مشهور ghalat-i-mashhúr.

Popularity, *subs.* اعتبار i'tibár, معروفيت ma'rúfíyat, عوام پسندي 'avámm-pasandí, مانوسيت mänúsíyat.

Popularize, *verb,* مشهور ساختن mashhúr sákhtan, معروف گردانيدن ma'rúf gardánídan, مانوس نمودن mänús nimúdan, تعميم كردن ta'mím kardan.

Popularly, *adv.* بطور مشهور bi-taur-i-mashhúr, براي جمهور biráy-i-jamhúr, بر سبيل عرف bar-sabíl-i-'urf, عامانه 'ámmánah, بنا بر افكار خلق biná-bar-afkár-i-khalq, تعميماً ta'míman.

Populate, *verb trans.* آباد كردن ábád kardan, مسكون maskún gardánídan, معمور ساختن ma'múr sákhtan, آدم نشاندن ádam nishándan.—*intrans.* آباد شدن ábád shudan, زياد گشتن ziyád gashtan, انتشار يافتن intishár yáftan, معمور شدن ma'múr shudan, فزودن fuzúdan.

Populated, *part. and adj.* آباد ábád, آبادان ábádán, معمور ma'múr, مسكون maskún.

Population, *subs.* (*Action*) آبادي ábádí, سكونت sukúnat, مسكونيت maskúníyat, عمران 'umrán, استعمار isti'már, تاهيل tähíl.—(*People*) جمعيت jam'íyat, خلق khalq, باشنده báshandah, مردم mardum, اهل ahl.

Populous, *adj.* آباد ábád, دائر dáïr, معمور ma'múr, پر اهل pur-ahl, پر خلق pur-khalq, مسكون maskún, سكنه دار sakanah-dár.—(*It is more populous*) مردمان زياده اند mardumán-i-ziyádah and.

Populously, *adv.* از پر خلقي az-pur-khalqí, معمورانه ma'múránah, بطور آبادي bi-taur-i-ábádí, با سكنه بسيار bá-sakanah-i-bisyár.

Populousness, *subs.* آبادي ábádí, معموري ma'múrí, دائري dáïrí, پر اهلي pur-ahlí, پر خلقي pur-khalqí, سكنه داري sakanah-dárí.

Populus alba (*White or Lombardy poplar*), *subs.* درخت تبريزي dirakht-i-tabrízí, سفيدار safídár.

Populus pyramidalis (*Grey poplar*), *subs.* کبوده kabúdah.

Porcelain, *subs.* ظروف چيني zurúf-i-chíní, چيني chíní.—*adj.* فغفوري faghfúrí, چيني chíní.

Porch, *subs.* دهنه خانه dahanah-i-khánah, رواق riváq, طاق táq, دالان dálán, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil), دهليز dihlíz.

Porcine, *adj.* خنزيري khinzírí, گرازي gurází, خوگي khúgí.

Porcupine (*Hystrix cristata*), *subs.* خار پشت khár-pusht, قنفذ qunfuz (*pl.* قنافذ qanáfiz), جوجه ليغي jújah-i-tíghí, سغر sughar, اسقر usqur, ميخور síkhúr, دلدل duldul, چوله chúlah (*vulg.*).

Porcus (*Pig*), *subs.* خوگ khúg, خوك khúk, خنزير khinzír (*pl.* خنازير khinázír), گراز guráz.

Porcus marinus (*Porpoise*), *subs.* گراز ماهي guráz-máhí, خوگ دريائي khúg-i-daryá,í.

Pore, *subs.* مسام masámm (*pl.* مسامات masámmát), سوراخ súrakh-i-jild, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), مخرج makhraj, مدخل madkhal.

Pore, *verb,* نظر کردن nazar kardan, نگاه کردن nigáh kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, نگريستن nigarístan.

Poriness, *subs.* مسام داري masámm-dárí, سوراخ داري súrákh-dárí, منفذ داري manfaz-dárí, سوراخي سوراخ súrákh-súrákhí.

Pork, *subs.* گوشت خوك gúsht-i-khúg, لحم الخنزير lahmu 'l-khinzír, گوشت گراز gúsht-i-guráz, گوشت بلبل gúsht-i-bulbul (*vulg.*).

Porker, *subs.* خوگ بچه khúg-bachchah, گراز بچه guráz-bachchah, خنزيرچه khinzírchah.

Porosity, *subs.* پر سوراخي pur-súrákhí, پر مسامي pur-masámmí, پر منفذي pur-manfazí.

Porous, *adj.* پر مسام pur-masámm, پر سوراخ pur-súrákh, پر منفذ pur-manfaz.

Porphyritic, *adj.* (*Geological term*) سنگ سماقي sang-i-summáqí, حجر سماقي hajar-i-summáqí.

Porphyry, *subs.* (*Geological term*) سنگ سماق sang-i-summáq, حجر سماق hajar-i-summáq.

Porpoise (*Porcus marinus*), *subs.* گراز ماهي guráz-máhí, خوگ دريائي khúg-i-daryá,í.

Porridge, *subs.* آش ásh, اسفيدبا asfídbá, کاچي káchí, سمنو samnú (made of sprouted wheat), آرد با árd-bá, کشك kishk (*properly* kashk).

Porrigo favosa, *subs.* (*Medical term*) سعفه شهديبه sa'fah-i-shahdíbah.

Porrigo furfurans, *subs.* (*Medical term*) سعفه نخاليه sa'fah-i-nakhálíyah, سپوسك supúsak.

Porrigo granulata, *subs.* (*Medical term*) سعفه محببه sa'fah-i-muhibbabah.

Porrigo larvalis, *subs.* (*Medical term*) سعفه مغاطيه sa'fah-i-mukhátíyah.

Porrigo scutulata (*Ringworm*), *subs.* سعفه امنتوسيه sa'fah-i-amnatúsíyah.

Porringer, *subs.* کاسه kásah, طاس tás, جام jám, پياله piyálah.

Port, *subs.* (*Harbour*) بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), مرفا marfá, لنگر گاه langar-gáh, کشتيگاه kashtí-gáh. —(*Of a ship*) پنجره panjarah, دريچه daríchah, توپ túp-zanah, روزنه rúzanah, دريچه daríchah.—(*Mien*) روش ravish, رفتار raftár, طرز tarz, حرکت harakat, نهج nahj. — (*Left-hand side*) طرف چپ taraf-i-chap, دست چپ dast-i-chap, يسار yasár.

Port, *verb,* (*Nautical term*) بدست چپ انداختن bi-dast-i-chap andákhtan, بطرف چپ گردانيدن bi-taraf-i-chap gardánídan.

Portable, *adj.* قابل حمل qábil-i-haml, بر داشتني bar-dáshtaní, بردني burdaní, خفيف khafíf, سبك sabuk.

Portage, *subs.* (*Act*) حمل haml, احتمال ihtimál, حمولت humúlat, بر داشت bar-dásht.—(*Price*) حمالي hammálí, اجرت حمل ujrat-i-haml, مزد بر داشتن muzd-i-bar-dáshtan, کرايه حمل و نقل kiráyah-i-haml-va-naql.

Portal, *subs.* در dar, دروازه darvázah, قاپو qápú, قاپي qápí, باب báb, درب darb, درگاه dar-gáh, دهنه dahanah, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil).

Port-crayon, *subs.* مداد گير midád-gír, قبضه مداد qabzah-i-midád, دسته قلم نقاشي dastah-i-qalam-i-naqqáshí.

Portcullis, *subs.* در بند dar-band, دروازه پوش dar-vázah-púsh, سداده saddádah, پشتيبان pushtí-bán.

Portcullis, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band). بند کردن band kardan, مضبوط نمودن mazbút nimúdan, پشتيبان زدن pushtí-bán zadan, منع نمودن man' nimúdan.

Porte-monnaie, *subs.* کيسه kísah, صره surrah, پول دان púl-dán.—(*Leathern*) همیان himyán, جراب jiráb, چرمدان charm-dán.

Portend, *verb,* دلالت کردن dalálat kardan, اشارت کردن ishárat kardan, وعده نمودن va'dah nimúdan, مشعر بودن mush'ir búdan, نشان دادن nishán dádan, ايهام کردن íhám kardan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy).

Portent, *subs.* فأل fál, شگون shugún, اختر akhtar, طالع táli', شأمت shámat, علامت شر 'alámat-i-sharr, نشان بلا nishán-i-balá.

Portentous, *adj.* غيب نما ghaib-nimá, پر شگون pur-shugún, شأمت دار shámat-dár, مصيبت آر musíbat-ár, عجيب 'ajíb, غريب gharíb, عظيم 'azím, شكوهمند shukúh-mand.

Portentously, *adv.* تشوٴما tashümán, از روي شوٴمي

az-rúy-i-shümí, عجيبانه ʻajíbánah, غريبانه gharíbánah, بطور پر شگوني bi-taur-i-pur-shugúní.

Porter, *subs.* (*Of a gate*) دربان dar-bán, بواب bavváb, قاپيچي qápí-chí, قاپوچي qápúchí.—(*Of inner rooms*) حاجب hájib, پرده دار pardah-dár.—(*Carrier*) حمال hammál, بار كش bár-kash, بار بر bár-bar.—(*Beer*) فقاع faqáʻ, بير bír (European).

Porterage, *subs.* حمالي hammálí, وجه حمولت vajh-i-humúlat, مزد حمالي muzd-i-hammálí, اجرت حمل ujrat-i-haml.

Portfire, *subs.* مهتاب mahtáb, دار آتش dár-i-átish, جزوه jazvah (*pl.* جزئي jizá), آتشزنه átish-zanah, فتيله توپ fatílah-i-túp.

Portfolio, *subs.* جزو كش juzv-kash, جزٔ دان juz,-dán, پيش تخته písh-takhtah.

Port-hole, *subs.* پنجره panjarah, سوراخ جاي توپ súrákh-i-jáy-i-túp, تير كش tír-kasb, تير انداز tír-andáz.

Portico, *subs.* دهنه خانه dahanah-i-khánah, رواق riváq, طاق táq, دهليز dihlíz, درگاه dar-gáh, دالان dálán, پيشگاه písh-gáh, پيشطاق písh-táq.

Portion, *subs.* پاره párah, پارچه párchah, پرزه purzah, تكه tikkah, قطعه qit'ah, حصه hissah, جزٔ juz, (*pl.* اجزا ajzá), جزوي juzví, لخت lukht, بهره bahrah, قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), بهر bahr.—(*Property brought by a woman on marriage*) جهاز jiház, جهيز jihíz.—(*Rations*) تعيينات taʻyínát.

Portion, *verb,* تقسيم كردن taqsím kardan, قسمت كردن qismat kardan, حصه كردن hissah kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخش نمودن bakhsh nimúdan.

Portionist, *subs.* موظف muvazzaf, وظيفه خوار vazífah-khár, حصه دار hissah-dár.

Portionless, *adj.* بي نصيب bí-nasíb, بي بهره bí-bahrah, بي حصه bi-hissah.

Portliness, *subs.* جلال jalál, سر افرازي sar-afrází, قدر qadr, تجمل tajammul, حشمت hashmat, وقار vaqár.—(*Fatness*) چاقي chaqí, سميني samíní, جسامت jasámat.

Portly, *adj.* معزز muʻazzaz, با هيبت bá-haibat, با شكوه bá-shukúh.—(*Fat*) چاق cháq, جسيم jasím, تنومند tanúmand, بزرگ buzurg.

Portmanteau, *subs.* خورجين khúrjín, بنه bunah, يخدان yakh-dán, جامه دان jámah-dán, انبان ambán, چنته chantah, جعبه چرمي jaʻbah-i-charmí, رخت دان rakht-dan, جعبه سفري jaʻbah-i-safarí.

Portrait, *subs.* شبيه shabíh, تصوير tasvír (*pl.* تصاوير tasávír), پرده صورت pardah-i-súrat, صورت súrat.

Portray, *verb,* نقش زدن naqsh zadan *or* بر داشتن bar-dáshtan, صورت كشيدن súrat kashídan, مصور نمودن musavvar nimúdan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár).—(*Describe*) وصف كردن vasf kardan, توصيف tausíf nimúdan.

Portrayal, *subs.* نقش naqsh, تصوير tasvír, نگارش nigárish.—(*Description*) وصف vasf, توصيف tausíf.

Portrayer, *subs.* چهره گشا chihrah-gushá, صورت آرا súrat-árá, نقاش naqqásh, مصور musavvir, وصاف vassáf, واصف vásif.

Portress, *subs.* بوابه bavvábah, حاجبه hájibah, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), كنيزك kanízak.

Portreve, *subs.* شهبندر shah-bandar, حاكم بندر گاه hákim-i-bandar-gáh, دريا بيگي daryá-begí.

Port-town, *subs.* بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), بندر گاه bandar-gáh, فرضه furzah, مرفا murfá, شهر كنار دريا shahr-i-kinár-i-daryá.

Portulaca oleracea (*Edible purslane*), *subs.* خرفه kharfah, خلفه khalfah, بقلة الحمقا baqlatu 'l-hamqá.

Pory, *adj.* مسام دار masámm-dár, پر سوراخ pur-súrákh, مشبك mushabbak.

Pose, *verb,* نهادن nihádan.—(*Confuse*) حيران ساختن hairán sákhtan, متحير نمودن mutahayyir nimúdan, پريشان گردانيدن parishán gardánídan.

Poser, *subs.* (*Person*) دقت كار diqqat-kár, حيران ساز hairán-sáz, لغز دان laghz-dán, معما پرس muʻammá-purs.—(*Thing*) محير muhayyir, مسكت musakkit, عاجز نما ʻájiz-nimá.

Posited, *part.* موضوع mauzúʻ, متكن mutamakkin, نهاده nihádah, گذارده guzárdah, منصوب mansúb.

Position, *subs.* طرح tarah, وضع vazʻ (*pl.* اوضاع auzáʻ), منصب mansab, موضع mauziʻ, موقع mauqiʻ, محل mahall.—(*Footing*) حالت hálat, صورت حال súrat-i-hál.—(*Dignity*) جا já.—(*Appointment*) مكانت makánat, جايگاه jáy-gáh, مرتبه martabah.—(*The position is this*) صورت حال اينست súrat-i-hál ín ast.—(*He assumed a position of antagonism*) وضع مخالفت پيش گرفت vazʻ-i-mukhálafat písh girift.—(*A man of position*) مرد صاحب مرتبه mard-i-sáhib-martabah.

Positive, *adj.* ايجابي íjábí, ثبوتي subútí, يقيني yaqíní, محقق muhaqqaq, ثابت sábit, قطعي qatʻí, واجب vájib.—(*To be positive*) يقين داشتن yaqín dáshtan, مسلم داشتن musallam dáshtan.—(*Opposite of negative*) موجبه mújibah.—(*Positive degree*) اسم صفت ism-i-sifat, درجه ثبوت darajah-i-subút.

Positively, *adv.* يقيناً yaqínan, بطور يقين bi-taur-i-yaqín, قطعاً qatʻan, لا محاله lá-muhálah, بي همه چيز bí-hamah-chíz, صحيحا sahíhan, حكماً hukman.

Positiveness, *subs.* صحت sihhat, وجوب vujúb, قطعيت qatʻíyat, ثابتيت sábitíyat, ثبوت subút, حقيقت haqíqat, تيقن tayaqqun.

Positivism, *subs.* ايجابيت íjábíyat, اثباتيت isbátíyat,

تحقق tahaqquq, استیقان istíqán, واقعیت váqi'íyat, ثبوتیت subútíyat.

Posse-comitatus, *subs.* (*Legal term*) قوه خلق qúvah-i-khalq, زور اهل بلد zúr-i-ahl-i-balad, معاونت عامه mu'ávanat-i-'ámmah, اجماع ijmá', ازدحام izdihám.

Possess, *verb,* داشتن dáshtan (*rt.* دار dár), مالك بودن málik búdan, استملاك نمودن istimlák nimúdan.—(*Get possession of*) ضبط نمودن zabt nimúdan, تصرف کردن tasarruf kardan, بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, بدست آوردن bi-dast ávardan, مال خود کردن mál-i-khud kardan. — (*To become possessed of*) اندوختن andúkhtan, بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, حاصل کردن hásil kardan, تحصیل کردن tahsíl kardan, یافتن yaftan (*rt.* یاب yáb), متصرف شدن mutasarrif shudan.—(*He is possessed of the devil*) شیطان در او shaitán dar-ú tasarruf kardah ast, تصرف کرده است majnún ast, مجنون است jinnish giriftah ast, جنش گرفته است.

Possessing, *subs.* متصرف mutasarrif, مالك málik, تصرف tasarruf, تملك tamalluk, دارائي dárá,í, تصاحب tasáhub.—(*In composition, prefixed*) صاحب sáhib, ذو zú, ذي zí, اهل ahl.—(*Ditto, affixed*) دار dár, مند mand, آور ávar.

Possession, *subs.* تصرف tasarruf, ضبط zabt, قبضه qabzah, عمل 'amal, دست dast, معموریت ma'múríyat, تملك tamalluk, استملاك istimlák, تصاحب tasáhub.—(*Property*) ملك milk (*pl.* املاك amlák), ما یملك má-yamlik, ما ملك má-malak, مالکیت málikíyat, مال mál, اسباب asbáb, مستملك mustamlik, تیولات tuyúlát.—(*Legal possession*) تصاجر tasájur.—(*Violent possession*) تصرف tasarruf, ضبط zabt.—(*Country*) استملاك istimlák, تصاحب tasáhub.—(*Demoniacal possession*) دیوانگي dívánagí, جنون junún, صرع sar', خبط دماغ khabt-i-dimágh.—(*To take possession of*) بتصرف در آوردن تصاحب نمودن tasáhub nimúdan, bi-tasarruf dar-ávardan.—(*To take firm possession of*) قائم گرفتن qáïm giriftan.

Possessive, *adj.* مالکي málikí.—(*Case*) اضافت izáfat.—(*Pronoun*) ضمیر مضاف الیه zamír-i-muzáf-ilaihí.

Possessor, *subs.* مالك málik, صاحب sáhib, دارا dárá, خداوند khudávand, دارنده dárandah.

Possessory, *adj.* استملاکي istimlákí, تصرفي tasarrufí, مالکي málikí, صاحبي sáhibí.

Posset, *subs.* دلمه dalamah, بستني شیر bastaní-i-shír, محلبي mahallabí, لبني labaní.

Posset, *verb,* بستني ساختن bastaní sákhtan, محلبي نمودن mahallabí nimúdan, دلمه کردن dalamah kardan.

Possibility, *subs.* مقدوریت maqdúríyat, امکان imkán, بودني búdaní, احتمال ihtimál, استطاعت istitá'at, مجال majál.

Possible, *adj.* ممکن mumkin, یمکن yumkin, محتمل muhtamal, یحتمل yuhtamil, میسر muyassar, دست رس dast-ras, بودني búdaní, شدني shudaní, جائز الوقوع jáïzu 'l-vuqú', کائن káïn, قابل ضرورت qábil-i-zarúrat, —(*As quickly as possible*) به زودي هر چه تمامتر bi-zúdí har-chih tamám-tar, هر چه زودتر har-chih zúd-tar, برا ساعت اول bar-sá'at-i-avval.—(*As much as possible*) اقصي الامکان aqsáu 'l-imkán, حتي المقدور huttíu 'l-maqdúr.—(*To be possible*) امکان داشتن im-kán dáshtan, ممکن شدن mumkin shudan, احتمال ihtimál dáshtan, مقدور بودن maqdúr búdan.—(*Is it possible?*) یعني چه ya'ní-chih, آیا ممکنست áyá mumkin ast.—(*It was not possible*) ممکن نبود mum-kin na-búd, امکان نداشت imkán na-dásht.—(*If this be possible for him*) اگر دستش بیاید agar dast-ash bí-áyad.

Possibly, *adv.* شاید sháyad, باشد báshad, یمکن yum-kin, یحتمل yuhtamil.

Post, *subs.* (*Situation*) مقام maqám, موضع mauza', محل mahall. — (*Office or service*) عهده 'uhdah, منصب mansab, خدمت khidmat. — (*Military station*) لشکر گاه lashkar-gáh, اوتراق úturáq, معسکر mu'askar.—(*Stake*) چوب chúb, ستون sitún, عمود 'amúd, دار dár, دعامه di'ámah (*pl.* دعائم da'áïm), عضاده 'izádah, میل míl, وتد vatad (*pl.* اوتاد autád).—(*Of a door*) باهو báhú. — (*Station where horses are kept for travellers*) چپر خانه chapar-khánah, چاپار خانه chápár-khánah.—(*Carrier of letters*) قاصد qásid, نامه بر námah-bar, چاپار chápár, چپر chapar, برید baríd.—(*Escort for post*) قراسوران qarásúrán.—(*Chief of the post*) مباشر چاپار mubáshir-i-chápár.

Post, *verb,* در پوسته انداختن dar pústah andákhtan.—(*To travel by post*) چپر رفتن chapar raftan, چاپار رفتن chápár raftan, چپري رفتن chapri raftan.—(*To post up a placard*) اعلان چسباندن i'lán chasbándan.

Postage, *subs.* پوسته pústah (European).—(*To pay the postage*) محصول دادن mahsúl dádan.

Postal, *adj.* پست خانگي pust-khanagí, چاپاري chá-párí, ارسالي irsálí, ارسال داري irsál-dárí, ابلاغي iblághí.

Post-bill, *subs.* لائحه ارسال láïhah-i-irsál, پست نامه pust-námah, سند وصول sanad-i-vusúl.

Post-boy, *subs.* چپر شاگرد shágird-i-chapar.

Post-chaise, *subs.* گاري چپري gárí-i-chaprí, کالسکه پوسته káliskah-i-pústah.

Post-date, *verb,* بتأریخ بعد نوشتن bi-täríkh-i-ba'd nivishtan, تأریخ پس انداختن täríkh pas-andákhtan, تأریخ موٴخر داشتن täríkh müakhkhar dáshtan.

Post-diluvial, *adj.* پس از طوفان pas-az-túfán, پس از طوفاني pas-az-túfání, بد از نوح ba'd-az-núh.

Post-diluvian, *subs.* خلق بعد از طوفان khalq-i-ba'd-az-túfán, مردم بعد از نوح mardum-i-ba'd-az-núh.

Post-entry, *subs.* دخول ثاني dukhúl-i-sání.—(*Book-keeping term*) بعد نويسي ba'd-nivísí, پس انگاري pas-angárí, تسطير ثاني tastír-i-sání, ثبت ثاني sabt-i-sání.

Poster, *subs.* کتاب رسان kitáb-rasán, کتاب فرست kitáb-firist, مرسل الکتب mursilu 'l-kutub, خط ارسال کن khatt-irsál-kun.—(*Courier*) قاصد qásid (*pl.* قصاد qussád), چاپار chápár, ساعي sá'í.—(*Bill*) اعلان i'lán, اعلام i'lám, نشيره nashírah.

Posterior, *adj.* وا پسين vá-pasín, مؤخر müakhkhir, آخري ákhirí, عقبي 'aqibí.

Posteriority, *subs.* تأخر ta'akhkhur, تعقب ta'aqqub, آخريت ákhiríyat.

Posteriors, *subs.* دبر dubr, کفل kafal, سرين surín, اعجاز a'jáz.

Posterity, *subs.* اولاد aulád, عقب 'aqib, اعقاب a'qáb, خلف khalaf, اخلاف akhláf, سلاله sulálah, ذريه zurríyah (*pl.* ذريات zurríyát), نژاد nizhád, نسل nasl.

Postern, *subs.* مدخل خفي madkhal-i-khafí, دريچه darí-chah, دريچه ورائي darichah-i-varáí, مخرج نهاني makh-raj-i-nihání, دنبالي dumbálí, پشت سري pusht-sarí.

Postfix, *verb*, بآخر چسباندن bi-ákhir chasbándan, ضميمه ساختن zamímah sákhtan, ملحق کردن mulhaq kardan, پيوسته گردانيدن paivastah gardánídan.

Post-haste, *adv.* به تعجيل bi-ta'jíl, بسرعت bi-sur'at, بزودي bi-zúdí, علي الفور 'ala 'l-faur, علي العجله 'ala 'l-'ajalah.

Post-horse, *subs.* اسب چپر خانه asb-i-chapar-khánah, اسب چپري asb-i-chaparí, مال چپري mál-i-chaparí.

Post-house, *subs.* چاپار خانه chápár-khánah, چپر خانه chapar-khánah.

Posthumous, *adj.* پس افتاده pas-uftádah, پس از مرگي pas-az-margí, بعد از موتي ba'd-az-mautí, پس از دفني pas-az-dafaní, بعد از وفاتي ba'd-az-vafátí.

Posthumously, *adv.* بطور بعد از موت bi-taur-i-ba'd-az-maut, بطرز پس از مرگ bi-tarz-i-pas-az-marg, بر سبيل بعد از روي پس از دفن az-rúy-i-pas-az-dafan, bar-sabíl-i-ba'd-az-vafát.

Postil, *subs.* حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), اخطار ikhtár, شرح sharh, تفسير tafsír.

Postil, *verb trans.* حاشيه کردن háshiyah kardan, شرح دادن sharh dádan.—*intrans.* تفسير نوشتن tafsír ni-vishtan, معني کردن ma'ní kardan.

Postillion, *subs.* کالسکه چي káliskah-chí, گاريبان gárí-bán, غلام چاپار ghulám-i-chápár, شاگرد چاپار shágird-i-chápár.

Posting, *subs.* چپري chaparí, چپري روي chaparí-raví.—(*Book-keeping term*) ثبت نمائي sabt-nimáí, در دفتر نويسي dar-daftar-nivísí.

Postman, *subs.* پوسته چي pústah-chí, نامه بر námah-bur, قاصد qásid (*pl.* قصاد qussád), ساعي sá'í, خط رسان khatt-rasán.

Postmark, *subs.* نشان پوسته nishán-i-pústah, علامت پستخانه 'alámat-i-pust-khánah, مهر چپر خانه muhr-i-chapar-khánah.

Postmaster, *subs.* پستچي باشي pust-chí-báshí, رئيس پستخانه räís-i-pust-khánah, بزرگ چپر خانه buzurg-i-chapar-khánah, چپر چي chapar-chí, چاپار چي chápár-chí.—(*Postmaster General*) چپر چي باشي chapar-chí-báshí, مدير البوستات العموميه mudíru 'l-pústátu 'l-'umúmíyah.

Post-meridian, *adj.* بعد از ظهري ba'd-az-zuhrí, بعد نصف النهاري ba'd-i-nisfu 'n-nahárí.

Post-mortem, *adj.* بعد از موت ba'd-az-maut, پس از وفات pas-az-vafát, پس از مرگ pas-az-marg.—(*A post-mortem examination*) تشريح مرده tashríh-i-mur-dah, امتحان بدن بعد از مرگ imtihán-i-badan-i-ba'd-az-marg.

Post-note, *subs.* برات پوسته barát-i-pústah, حواله پستخانه haválah-i-pust-khánah, لائحه پوسته láïhah-i-pústah.

Post obit, *subs.* (*Legal term*) حواله بعد از مرگ havá-lah-i-ba'd-az-marg, برات بعد از وفات barát-i-ba'd-az-vafát.

Post-office, *subs.* پستخانه pust-khánah, چپر خانه cha-par-khánah, وصولگاه خطوط vusúl-gáh-i-khutút, محل نامجات mahall-i-námaját.

Post-paid, *adj.* پسته داده pustah-dádah, پسته ادا شده pustah-adá-shudah, اجرت پسته تسليم کرده شده ujrat-i-pustah-taslím-kardah-shudah, بي اجرت پوست bí-ujrat-i-púst.

Postpone, *verb*, تعويق انداختن ta'víq-andákhtan, تأخير täkhír kardan, مهلت نمودن muhlat nimúdan, توقف کردن tavaqquf kardan, دست بدست کردن dast-bi-dast kardan, موقوف کردن mauqúf kardan, پس انداختن pas andákhtan, دنبال انداختن dumbál andákhtan.—(*Adjourn*) تأجيل کردن täjíl kardan, مؤخر داشتن müakhkhar dáshtan, توقيف دادن tauqíf dádan.

Postponement, *subs.* تعويق ta'víq, تأخير täkhír, پس افکني pas-afkaní, دنبال اندازي dumbál-andází.—(*Adjournment*) تأجيل täjíl, توقيف tauqíf, تعطيل ta'tíl.

Postpositive, *adj.* عقب نهاده 'aqib-nihádah, مؤخر داشته müakhkhir-dáshtah, محرف muharraf.

Postscript, *subs.* ذيل zail, علاوه 'alávah, ضميمه zamí-

mah (*pl.* ضمائم zamáïm), خاتمه khátimah, آخر نوشته ákhir-nivishtah.

Post-town, *subs.* شهر پستخانه دار shahr-i-pust-khánah-dár, شهر چپر خانه دار shahr-i-chapar-khánah-dár.

Postulant, *subs.* سائل sáïl, مطالبه کن mutálabah-kun, تقاضا گر taqázá-gar, متقاضي mutaqází, مطالب mutálib.

Postulate, *subs.* مسئله بديهي masälah-i-badíhí, مقدمه ثابته muqaddamah-i-sábitah, داعيه dá'iyah, فرض farz, قاعده مسلمه qá'idah-i-musallamah, مطلب واضح matlab-i-vázih.

Postulate, *verb,* فرض صدق کردن farz-i-sidq kardan, بي ثبوت ادعا نمودن bí-subút iddi'á nimúdan, دعوي بي دليل نمودن da'vá-i-bí-dalíl nimúdan.—(*Ask*) التماس کردن iltimás kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, در خواست کردن dar-khást kardan, خواهش نمودن kháhish nimúdan, تمنا داشتن tamannáh dáshtan, اقتضا کردن iqtizá kardan.

Postulation, *subs.* ادعائي بي ثبوت iddi'á,í-i-bí-subút, فرض صرف farz-i-sarf, دعوي بي دليل da'vá-i-bí-dalíl.—(*Asking*) التماس iltimás, استدعا istid'á, در خواست dar-khást, خواهش kháhish, تمنا tamannáh, اقتضا iqtizá, مطالبه mutálabah.

Postulatory, *adj.* فرضي farzí, ادعاي iddi'áí, استدعاي istid'áí, تصوري tasavvurí.

Posture, *subs.* وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), طرح tarah, حالت hálat, نهاد nihád, کيفيت kaifíyat, موقع mauqi' (*pl.* مواقع maváqi'), مقام maqám, هيئت hayät, صورت súrat.

Posture, *verb,* نهادن nihádan, وضع کردن vaz' kardan, نصب نمودن nasb nimúdan, قرار دادن qarár dádan, گذاردن guzárdan.

Posture-master, *subs.* وضع آموز vaz'-ámúz, مراسم دان marásim-dán, استاد رسومات ustád-i-rusúmát.

Posy, *subs.* گلدسته gul-dastah, گل دسته dastah-i-gul, شده shaddah, تشکيل tashkíl.—(*Motto or ring*) علامت خاتم 'alámat-i-khátim, نشان انگشتر nishán-i-angushtar, علامت مهر 'alámat-i-muhr.

Pot, *subs.* (*Iron, &c., for cooking*) ديگ díg, ديگچه díg-chah, پاتيلچه pátílchah, تياچه tiyánchah.—(*Earthen pot*) ديزي dízí, کوءاره küárah, کوزه kúzah, سبو sabú.—(*Jar*) کلوك kulúk, بلوني bulúní.—(*Large travelling pot*) ديگ برگ díg-barg, ديگبر díg-bar, قابلمه qáblamah. [This latter consists of a nest of pots and other utensils, all fitting into one large vessel, and comprises the following articles: ديگ بزرگ díg-i-buzurg (the large outer pot); ترش پاله turush-pálah, صاق پالان sumáq-pálán *or* چلاو صافي chaláv-sáfí (a vessel for boiling rice, consisting of two parts, one fitting into the other; the innermost being perforated with holes to strain off the water); ديگچه dígchah (a smaller pot or kettle); بادیه bádiyah (metal cup), of which there are two or three; and some other articles of cuisine.]—(*Chamber-pot*) شاشدان shásh-dán, بولدان baul-dán, لگن ligan, مبال mabál, ظرف ادرار zarf-i-idrár.—(*Flower-pot*) گلدان gul-dán, مرتبان martabán.—(*Water-pot*) ابريق ibríq, آفتابه áftábah.

Pot, *verb,* (*Flowers, &c.*) گل در گلدان کاشتن gul dar gul-dán káshtan, در ظرف کاشتن dar-zarf káshtan.—(*Meat, &c.*) گوشت نگاه داشتن gúsht nigáh dáshtan, در ظرف محفوظ داشتن dar-zarf mahfúz dáshtan, در ظرف نهادن dar-zarf nihádan.

Pot-pourri, *subs.* مخلوطه makhlútah, خليطه khalítah, ممزوجه mamzújah.

Potable, *subs.* شرب shurb, شراب sharáb (*pl.* اشربه ashribah), مشروب mashrúb, آشاميدني áshámídaní, آشامش áshámish, نوشيدني núshídaní.—*adj.* قابل شرب qábil-i-shurb, سزاوار شرب sizávár-i-shurb. آشاميدني áshámídaní, نوشيدني núshídaní.

Potassa (*Potash or Alkali*), *subs.* شخار shakhár, قلي qilí, قليا qilyá, قلياب qilyáb, حرض hurz.

Potassæ nitras (*Saltpetre*), *subs.* ابقر abqar, شوره shúrah.

Potassium, *subs.* (*Chemical term*) قليا qilyá.

Potation, *subs.* مشروب mashrúb, نوش núsh. نوشش núshish, شرب shurb, آشامش áshámish, شربت sharbat.

Potato plant (*Solanum tuberosum*), *subs.* سيب زميني síb-i-zamíní, سيب زير زمين síb-i-zír-zamín, بطاطه batátah, آلوئي مالکم álú,í-i-málkam (so called after Sir John Malcolm; but this latter name is now obsolete).

Potatory, *adj.* شربي shurbí, مشروبي mashrúbí, آشامشي áshámishí, نوشي núshí.

Pot-bellied, *adj.* شکم گنده shikam-gundah, شکم بزرگ shikam-buzurg, بطين batín, خمره کم khumrah-kum.

Poteen, *subs.* عرق 'araq.

Potency, *subs.* قوت qúvat, قدرت qadrat, زور zúr, جبروت jubrút, توانائي taváná,í, نيرو مندي nírú-mandí.

Potent, *adj.* قادر qádir, کار گر kár-gar, موءثر müassir, با قدرت bá-qadrat, قدير qadír, قوي qaví, توان taváná.

Potentate, *subs.* پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malik, سلطان sultán, خاقان kháqán, کي kay, مسيطر musaitar, جبار jabbár, مقتدر muqtadir, امپراطور imparátúr (European).

Potential, *adj.* ممکن mumkin, متمکن mutamakkin, محتمل muhtamil, در حيز امکان dar-hayyiz-i-imkán, احتمالي ihtimálí, تمکني tamakkuní.—(*Potential mood*) فعل ممکن fi'l-i-mumkin.

Potentiality, *subs.* امکان imkán, احتمال ihtimál, تاٴثیر täsír, ممکنیت mumkiníyat, قوت qúvat.

Potentially, *adv.* بطور امکان bi-taur-i-imkán, بالقوه bi 'l-qúvah, از روي تاٴثیر az-rúy-i-täsír, من حیث الاثر min haisu 'l-asar.

Potently, *adv.* قویاً qavíyan, قادرانه qádiránah, بطور اقتدار bi-taur-i-iqtidár, جبارانه jabbáránah, با قوت bá-qúvat, بنیروئي سخت bi-nírú,í-i-sakht.

Pother, *subs.* آشوب áshúb, شورش shúrish, بلبال bal-bál, غوغا ghaughá, گیر و دار gír-u-dár.

Pother, *verb trans.* سر آسیمه ساختن sar-ásímah sákh-tan, آژ و واژ نمودن ázh-u-vázh nimúdan, حیران کردن hairán kardan.—*intrans.* آشوب کردن áshúb kardan, شورش نمودن shúrish nimúdan, غوغا بر پا کردن ghaughá bar-pá kardan, اغتشاش نمودن ightishásh nimúdan.

Pot-herb, *subs.* سبزي sabzí, تره tarah, بقل baql.

Pot-hook, *subs.* قلاب qalláb, چنگ chang.—(*In writing*) حرف گژمژ harf-i-gazhmazh, کلنجار kilinjár, شبه قلاب shibh-i-qalláb, قلاب سا qalláb-sá.

Pot-house, *subs.* شربخانه shurb-khánah, میکده mai-kadah, خمار خانه khammár-khánah.

Potion, *subs.* مشروب mashrúb (*pl.* مشروبات mashrú-bát), شربت sharbat.

Potsherd, *subs.* سفال safál, خزف khazaf, کوٴاره küá-rah, کوزه شکسته kúzah-i-shikastah, کندله kundilah (*vulg.*).

Pottage, *subs.* آش ásh, شوربا shúrbá.—(*With chopped meat*) هلیم halím, هریسه harísah.

Potted, *adj.* در ظرف نهاده dar-zarf-nihádah, ظرف پروردہ zarf-parvardah.—(*Potted meat*) گوشت ظرف پرورد gúsht-i-zarf-parvard.

Potter, *subs.* کوزه پز kúzah-paz, کوزه گر kúzah-gar, فخار fakhkhár, گلکار gul-kár.—(*Seller of earthen-ware*) کوزه گر kúzah-gar.

Potter's-clay, *subs.* گل کوزه گري gil-i-kúzah-garí, گل رست gil-i-rust, خاك قرمز khák-i-qirmiz.

Pottery, *subs.* (*Manufactory*) کار خانه چیني مازي kár-khánah-i-chíní-sází, کار خانه کوزه گر kár-khánah-i-kúzah-gar, آلات چیني chíní-álát, آلات کاشي káshí-álát.—(*Ware*) ظروف چیني zurúf-i-chíní, چیني chíní.

Pottle, *subs.* ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), مرتبان martabán.

Pott's disease, *subs.* ورم اندام فقار varam-i-andám-i-faqár.

Pot-valiant, *adj.* پیاله پهلوان piyálah-pahlaván, سر مست sar-mast, فیل سوار fíl-suvár, شیر گیر shír-gír.

Pouch, *subs.* کیسه kísah, جیب jíb.—(*For ammunition, bullets, &c.*) کیف kíf.

Pouch, *verb*, (*Pocket*) در جیب نهادن dar-jíb nihádan.—(*As a bird*) دانه خوردن dánah khurdan.

Poudrette, *subs.* کود kúd, سرگین sargín.

Poult, *subs.* جوجه júgah, خروس بچه khurús-i-bachchah.

Poulterer, *subs.* مرغ فروش murgh-furúsh, مرغ بان murgh-bán, جوجه فروش júgah-furúsh.

Poultice, *subs.* پخته pukhtah, ضماد zamád, لبیخه labíkhah.—(*Mustard poultice*) ضماد خردل zamád-i-khardal.

Poultice, *verb*, ضماد نهادن zamád nihádan, لبیخه گذاشتن labíkhah guzáshtan.

Poulticed, *adj.* ضماد نهاده zamád-nihádah, لبیخه گذارده labíkhah-guzárdah.

Poultry, *subs.* مرغ و خروس murgh va khurús, طیور tuyúr, مرغ خانگي murgh-i-khánagí.

Pounce, *subs.* هجوم hujúm, حمله hamlah.—(*Claw*) چنگ chang, چنگل changul, ناخن nákhun, ظفر zufur (*pl.* اظفار azfár).—(*Powder*) غبار ghubár, گرد gard, گردك gardak.

Pounce, *verb*, هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله آوردن hamlah ávardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, افتادن uftádan, خودرا انداختن khud-rá andákhtan, سرازیر شدن sar-á-zír shudan.

Pounce-box, *subs.* غبار دان ghubár-dán, قطي گردك qattí-i-gardak, گردکدان gardak-dán.

Pounced, *adj.* ناخن دار nákhun-dár, چنگل دار chan-gul-dár.—(*Sprinkled with pounce*) مغبر mughabbar, گردك فشانده gardak-fishándah, گردك زده gardak-zadah.

Pouncet-box, *subs.* عطر دان 'itr-dán, عبیر دان 'abír-dán.

Pound, *subs.* (*Place of detention*) محبس mahbas, حصار hissár, آغول ághául.—(*Sterling*) لیره lírah (European).

Pound, *verb*, کوبیدن kúbídan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb).—(*In mortar*) فرسودن farsúdan, سائیدن sá,í-dan.—(*In mill*) صلایه کردن siláyah kardan.—(*Beat*) زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, کوتك زدن kútak zadan, ضرب کردن zarb kardan, شلاق زدن shaláq zadan.—(*Place in pound*) تحجیر کردن tahjír kardan, حبس نمودن habs nimúdan, بند کردن band kardan.

Poundage, *subs.* صرف لیره sarf-i-lírah (European), خراج پوند khiráj-i-púnd (European).

Pounded, *part. and adj.* کوفته kúftah, کوبیده kúbídah, فرسوده farsúdah, مسحوق mas,húq.

Pounder, *subs.* دسته dastah, مدقه midaqqah.—(*For rice or grain; a heavy iron pestle worked by the feet, and playing in a stone mortar*) دنگ ding.—(*Person who pounds*) کوبنده kúbandah, دنگ کوب ding-kúb.

Pour, *verb trans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), ریزاندن rízándan, نازل ساختن názil sákhtan, بارانیدن bárání-dan, افاضه کردن ifázah kardan.—*intrans.* ریختن ríkhtan, فرو ریختن furú ríkhtan, باریدن bárídan, نازل شدن názil shudan.—(*As rain*) تند باریدن tund bárí-dan.

Pourparlers, *subs.* مذاکرات muzákarát, مقاولات mu-qávalát, مکالمه mukálamah.

Pout, *subs.* دلخوري dil-khurí, غمگيني gham-gíní, اندوه andúh.

Pout, *verb,* افسرده شدن afsurdah shudan, مکدر شدن mukaddar shudan, رنجیدن ranjídan, قهر کردن qahr kardan, شکلك کردن shaklak kardan, لور نمودن lavir nimúdan.—(*To pout the lips*) لب فرود آویختن lab furúd ávíkhtan, لنج پیش کردن lunj písh kardan.

Pouter, *subs.* لب پیش کننده lab-písh-kunandah, لنج آویز lunj-ávíz.—(*Sulky person*) متعبس muta'abbis, غضبان ghazabán, خشم آلود khishm-álúd.—(*Pigeon*) کبوتر مینه بزرگ kabútar-i-sínah-buzurg, کفتر مینه بر آمده kaftar-i-sínah-bar-ámadah.

Pouting, *subs.* لب پیس کني lab-písh-kuní, لنج آویزي lunj-ávízí.—(*Sulkiness*) قهر qahr, تعبس ta'abbus.

Poverty, *subs.* بینوائي bí-navá,í, افلاس iflás, مفلسي muflisí, فقر faqr, فاقه fáqah, تنگ دستي tang-dastí, نیاز مندي niyáz-mandí, سختي sakhtí, مسکنت mas-kanat, مسکیني miskíní, استئصال istïsál, نا داري ná-dárí, املاق imláq, اقتار iqtár, افتقار iftiqár, اقتدار iqtidár, گدائي gadá,í, عسرت 'usrat, تنگي tangí, ضیق zíq, بیزري bí-zarí, درویشي darvíshí.—(*Poverty-stricken*) مفلوك maflúk, فقیر faqír, مفلس muflis, بي چاره bí-chárah.

Powder, *subs.* سفوف safúf, غبار ghubár, غبره ghaba-rah, سوده súdah, گردك gardak.—(*Medicinal*) سفوف safúf.—(*Gunpowder*) باروت bárút.—(*For face*) گردك روي gardak-i-rúy, سفیداج safídáj, سفیداب safíd-áb.

Powder, *verb,* مالیدن málídan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), کوبیدن kúbídan.—(*Cover with powder*) گردك زدن gardak zadan.—(*To powder the face*) سفیداج زدن safídáj zadan, سفیداب کردن safíd-áb kardan.

Powder-flask, *subs.* دبه باروت dabbah-i-bárút, باروتدان bárút-dán.—(*Small priming flask*) شاخدهنه shákh-dahanah, چاشنیدان cháshní-dán.

Powder-magazine, *subs.* باروتخانه bárút-khánah, قور خانه qúr-khánah, مخزن باروت makhzan-i-bárút.

Powder-mill, *subs.* کار خانه باروت کوبي kár-khánah-i-bárút-kúbí, مطحن باروت mat,han-i-bárút.

Powdery, *adj.* (*Friable*) حطام hutám, از هم پاشنده az-ham-páshandah, سحق پذیر sahq-pazír, نرم شو narm-shau.—(*Dusty*) خاکه دار khákah-dár, گردك وار gar-dak-vár, سفوف سا safúf-sá, خاکه وش khákah-vash.

Power, *subs.* (*Authority*) حکومت hukúmat, اقتدار iqtidár, اختیار ikhtiyár, تسلط tasallut, دولت daulat, سلطنت saltanat.—(*Strength*) زور zúr, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, قوت qúvat, قوه qúvah, توانائي taváná,í, طاقت táqat, دست dast, مکنت miknat, نیرو nírú, مجال majál, زهره zahrah, یارا yárá, ایالت ayálat.—(*Means or opportunity*) استطاعت istitá'at, مقدوریت maqdúríyat.—(*Absolute power*) استبداد istibdád, قدرت متلقه qudrat-i-mutlaqah, اختیار کل ikhtiyár-i-kull.—(*Motive power*) قوت محرکه qúvat-i-muharrikah, باعثه bá'isah. — (*Repulsive power*) قوت دافعه qúvat-i-dáfi'ah.—(*Power of speech*) قوه ناطقه qúvah-i-náti-qah.—(*Arithmetical term*) حاصل ضرب hásil-i-zarb, قوت qúvat. — (*Ascending power*) قوائي متصاعده quvá,í-i-mutasá'idah. — (*Descending power*) قوائي متنازله quvá,í-i-mutanázilah. — (*Optical term*) جذابیت jazzábíyat, جذب شعاع jazb-i-shu'á'.—(*The power of the sun*) تاثیر شمس täsír-i-shams, حدت شمس hiddat-i-shams. — (*To the utmost of one's power*) حتي الوسع hatta 'l-vas', حتي المقدور hatta 'l-maqdúr. — (*Beyond one's power*) بیرون از حوصله bírún-az-hausalah.—(*Within the power*) در داخل حوصله dar-dákhil-i-hausalah.—(*Deprived of power*) مسلوب الاختیار maslúbu 'l-ikhtiyár.—(*To extend a man's powers*) دائره مأذونیت والي‌را وسعت دادن dáïrah-i-mäzúníyat-i-válí-rá vus'at dádan. — (*The violence of the heat deprived us of all power of doing anything*) سورت گرما قدرت هیچ کار در ما نگذاشت saurat-i-garmá qudrat-i-hích kár dar-má na-guzásht. —(*He is a power in the State*) او رکنیست در ولایت ú rukní 'st dar-viláyat, او عماد ملکست ú 'imád-i-mulk ast.—(*He has no power over his tongue*) دهنش لق است dahan-ash laqq ast (*lit.* His mouth is shaky).

Powerful, *adj.* زور آور zúr-ávar, پر زور pur-zúr, توانا taváná, قوي qaví, قادر qádir, قدیر qadír, متقتدر muq-tadir, نیرو مند nírú-mand, متمکن mutamakkin, قهار qahhár, صاحب اقتدار sáhib-iqtidár, ذو القدر zu 'l-qadr, کبیر kabír (*pl.* کبرا kibrá), قوتمند qúvat-mand, پر قوت pur-qúvat, با تسلط bá-tasallut.—(*A powerful effect*) تاثیر شدیدي täsír-i-shadídí. — (*A powerful speech*) کلام موثر kalám-i-müassir.—(*A powerful glass*) دور بین پر قوت dúr-bín-i-pur-qúvat, زجاجه جذابه zujájah-jazzábah.—(*To wax powerful*) نیرو گرفتن nírú giriftan, قوت یافتن qúvat yaftan, زور پیدا کردن zúr paidá kardan.—(*The sun was powerful*) آفتاب حدت داشت áftáb hiddat dásht.

Powerfully, *adv.* قویاً qavíyan, قادرانه qádiránah, مقتدرانه muqtadiránah, بزور bi-zúr, بشدت bi-shiddat. —(*He was powerfully affected*) بشدت متاثر گشت bi-shiddat muta,assir gasht.

Powerfulness, *subs.* (*Force*) قوتمندي qúvat-mandí, نيرو مندي nírú-mandí, شجاعت shujá'at, زور آوري zúr-ávarí.—(*Might*) عزت 'izzat, توانائي taváná,í, قدرت qudrat, تسلط tasallut.

Powerless, *adj.* نا توان ná-taván, بي تاب bí-táb, نا چار ná-chár, بي طاقت bí-táqat, عاجز 'ájiz, بي قدرت bí-qudrat.—(*Feeble*) نحيف nihíf, نزار nizár, ضعيف za'íf, خسته khastah, هر مانده dar-mándah.

Power-loom, *subs.* کار خانه پارچه بافي kár-khánah-i-párchah-báfí, حياك خانه hayyák-khánah, دستگاه جولائي dast-gáh-i-jaulá,í.

Power-press, *subs.* مطبعه بخار matb'ah-i-bukhár, چاپخانه صنعتي cháp-khánah-i-san'atí.

Powers, *subs.* (*Functions*) حقوق huqúq, وظائف vazáïf, قوي quvá.

Pox, *subs.* کوفت kúft, قروحات شهديه qurúhát-i-shah-díyah, ماشرا máshrá, سوزنك súzanak.

Praam, *subs.* کشتي ته پهن kashtí-i-tah-pahn, سفينه safínah, فلوکه falúkah.

Practicability, *subs.* انفعال infi'ál, امکانيت imkáníyat, ممکنيت mumkiníyat, سهولت suhúlat, تيسر tayassur, استيسار istísár, صورت پذيري súrat-pazírí.

Practicable, *adj.* صورت پذير súrat-pazír, شدني shudaní, ممکن mumkin, معمول شو ma'múl-shau, متيسر mutayassir, وقوع ياب vuqú'-yáb, حصول پذير husúl-pazír.

Practical, *adj.* عملي 'amalí, فعلي fi'lí, مجرب mujarrab.

Practically, *adv.* از روي بصيرت az-rúy-i-basírat, فعلاً fi'lan, عملاً 'amalan.

Practicalness, *subs.* عمليت 'amalíyat, فعليت fi'líyat, مجربيت mujarrabíyat.

Practice, *subs.* عادت 'ádat, مشق mashq, استعمال isti'mál, عمل 'amal, ربط rabt, تجربه tajribah, کار kár.—(*Arithmetical term*) حساب روزينه hisáb-i-rúzínah, حساب تجارت hisáb-i-tijárat.—(*To carry into practice*) معمول داشتن ma'múl dáshtan, اجرا کردن ijrá kardan, جاري ساختن járí sákhtan.—(*To reduce to practice*) بکار بردن bi-kár burdan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan.—(*In practice*) بکار bi-kár, در استعمال dar-isti'mál, در عمل dar-'amal.—(*Practice makes perfect*) تا کار نکني استاد نمي شوي tá kár na-kuní ustád na-mí-shaví.—(*I am out of practice*) من عاري از کارم man 'árí-az-kár-am.

Practise, *verb trans.* ارتکاب نمودن irtikáb nimúdan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, مکرر صورت دادن mukarrar súrat dádan, بار بار بجا آوردن bár-bár bi-já ávardan.—(*Exercise*) مشق کردن mashq kardan, استعمال کردن isti'mál kardan, پر کردن pur kardan.—*intrans.* مشق نمودن mashq nimúdan, کار کردن kár kardan, مداومت نمودن mudávamat nimúdan, حيله hílah kardan.—(*As a doctor*) اجرا نمودن ijrá nimúdan, مجربي داشتن mujrá dáshtan, معالجه کردن mu'álajah kardan, تجربه نمودن tajribah nimúdan.—(*To be practised in*) با ربط بودن bá-rabt búdan, عادت داشتن 'ádat dáshtan, متعود بودن muta'avvid búdan.

Practitioner, *subs.* طبيب tabíb (*pl.* اطبا atibbá), حکيم hakím (*pl.* حکما hukamá), تجربه کار tajribah-kár, کار آزموده kár-ázmúdah, صاحب عمل sáhib-'amal.

Pragmatic, *adj.* املا نما imlá-nimá, فضول fuzúl, عطامس 'attás, متکلف mutakallif, مداخله کن mudákhalah-kun, ربط دار rabt-dár.

Pragmatically, *adv.* بطور املا bi-taur-i-imlá, بطرز فضولي bi-tarz-i-fuzúlí, متکلفانه mutakallifánah, از روي مداخله az-rúy-i-mudákhalah, مرابطانه murábit-ánah.

Prairie, *subs.* مرغزار margh-zár, سبزه زار sabzah-zár, صحرا sahrá, دشت dasht, راغ rágh, مرعي mar'á, چمن chaman, روضه rauzah (*pl.* روض rauz), مرتع marta'.

Prairie-dog, *subs.* سگ دشتي sag-i-dashtí, سگ صحرائي sag-i-sahrá,í.

Praise, *subs.* تعريف ta'ríf, توصيف tausíf, ستايش sitáyish, نيايش niyáyish, نعت na't, وصف vasf, حمد hamd, مدح madh, مديح madíh, تحسين tahsín, آفرين áfirín, ثنا saná, محمدت mahmidat (*pl.* محامد mahámid), تمجيد tamjíd, تهليل tahlíl, تسبيح tasbíh.—(*Self-praise*) خود ستايش khud-sitáyish, خود ستائي khud-sitá,í.—(*He gave him undue praise*) پيزر بپالانش چپانيد pízur ba-pálán-ash chapánid (*lit.* He stuffed bulrushes in his pad). *Pízur* is a reed which grows in marshy ground around Shíráz, and is used for stuffing pack-saddles or pads.

Praise, *verb*, ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستايش sitáyish nimúdan, توصيف کردن tausíf kardan, ثنا saná guftan, مدح کردن madh kardan, حمد hamd nimúdan, تعريف گفتن ta'ríf guftan, تسبيح tasbíh nimúdan, تمجيد کردن tamjíd kardan.

Praiseworthiness, *subs.* ستودگي sitúdagí, ستايش sitáyish-mandí, حميديت hamídíyat, محموديت mahmúdíyat, محمديت muhammadíyat, تعريف داري ta'ríf-dárí, مستحسني mustahsaní, لياقت liyáqat.

Praiseworthy, *adj.* لائق ستايش láïq-i-sitáyish, واجب المدح vájibu 'l-madh, مستحسن mustahsan, حميد hamíd, محمود mahmúd, محمد muhammad, ممدوح mamdúh.

Prance, *verb*, جست و خيز نمودن jast-u-khíz nimúdan, تك و تاز کردن tak-u-táz kardan, ترکتازي نمودن tark-tází nimúdan, شهسوارانه حرکت کردن shah-suváránah harakat kardan, مروحانه راه رفتن marúhánah ráh

raftan, گنبك زدن gumbak zadan, رقصيدن raqsídan, بازي كردن bází kardan.

Prancer, *subs.* جست و خيز كن jast-u-khíz-kun, گنبك زن gumbak-zan, ترك‌تاز tark-táz, رقص كن raqs-kun, بازي گر bází-gar.

Prancing, *subs.* جست و خيز jast-u-khíz, گنبك gumbak, رقص raqs, تك و تاز tak-u-táz, بازي bází.

Prank, *subs.* لعب la'b, بازي bází, شيوه shívah, حيله hílah, جفتك jaftak, طفره tafrah, تيز و كلنگ tíz-u-kilang, مسخره maskharah.

Prank, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), زينت دادن zínat dádan, مفتخرانه لباس پوشيدن muftakhiránah libás púshídan, فيس كردن fís kardan.

Prankish, *adj.* عشوه گر 'ishvah-gar, لعوب la'úb, حيله باز hílah-báz, شوخ shúkh, مسخره باز maskharah-báz, شيرين حركات shírín-harakát.

Prate, *subs.* ور ور vir-vir, هذيان hazayán, جفنگ jafang, هذل hazal, ژاژ zházh, لغو laghv, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í.

Prate, *verb,* ور زدن vir zadan, ور ور كردن vir-vir kardan, ژاژ خائدن zházh kháïdan, هذيان گفتن hazayán guftan, جفنگ گفتن jafang guftan, بيهوده گوئي كردن bíhúdah-gú,í kardan, پر گفتن pur guftan.

Prater, *subs.* ور ور كن vir-vir-kun, ژاژ خا zházh-khá, پر گو pur-gú, هذيان گو hazayán-gú, جفنگ گو jafang-gú, لاغي lághí, بيهوده گو bíhúdah-gú.

Prattle, *subs.* ور ور vir-vir, ژاژ zházh, غو ghav, پر گوئي pur-gú,í, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, چفنگ jafang, ترهات turrahát.

Prattle, *verb,* پر گوئي كردن pur-gú,í kardan, ياوه گفتن yávah guftan, هرزه درائي كردن harzah-darái kardan, جفنگ گفتن jafang guftan, تي تي كردن tí-tí kardan.

Prattler, *subs.* مقوال miqvál, پر گو pur-gú, حراف harráf, فضول fuzúl, ياوه گو yávah-gú, بيهوده گفتار bíhúdah-guftár, لاغي lághí, هرزه درا harzah-darái.

Pravity, *subs.* انحراف از حق inhiráf-az-haqq, فساد طبيعت fasád-i-tabí'at, زبوني zabúní, خرابي kharábí, تباهي tabáhí.

Prawn (*Cancer squilla*), *subs.* روبيان rúbíyán, ميگو maigú, ماهي ميگو máhí-i-maigú.

Pray, *verb,* (*Say prayers*) نماز گذاردن nimáz guzárdan, صلوٰت خواندن salát khándan, دعا گفتن du'á guftan.—(*Beseech*) خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواست نمودن dar-khást nimúdan, در خواستن dar-khástan, خواهش داشتن kháhish dáshtan, التماس كردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نياز كردن niyáz kardan, نيازيدن niyázídan, التجا نمودن iljá nimúdan, دعا كردن du'á kardan, توقع داشتن tavaqqu' dáshtan, رجا شدن rajá shudan, لابه نمودن lábih nimúdan, استدعا كردن istid'á kardan, متمني شدن mutamanní shudan.—(*Pray! = I beg of you; I request or hope*) تمنا اينكه tamanná ín-kih, از شفقت خود az-shafaqat-i-khud, از لطف خودت az-lutf-i-khud-at, التماس اينكه iltimás ín-kih, متمني هستم mutamanní hastam, استدعا دارم istid'á dáram.

Prayer, *subs.* (*Intreaty*) نياز niyáz, تمنا tamanná, التماس iltimás, دعا du'á (*pl.* ادعيه ad'iyah), آرزو árzú, ابرام ibrám, التجا iljá, استدعا istid'á, در خواست dar-khást, داعيه dá'iyah.—(*To God*) نماز nimáz, صلوٰت salát, دعا du'á.—(*Leader in prayers, at a mosque*) پيش نماز písh-nimáz, خطيب khatíb.—(*Praying carpet*) سجاده sajjádah, مصلا musallá, تشليج tashlíj.—(*Small piece of clay, usually having the names of God, the Prophet, and twelve Imams stamped on it, used in praying*) مهر muhr.—(*Rosary of ninety-nine beads, corresponding with the ninety-nine names of God, used in prayer*) سبحة sabhat, تسبيح tasbíh.—(*Prirate prayer*) نماز فرادي nimáz-i-farádá.—(*Public prayer*) نماز جماعت nimáz-i-jamá'at, نماز جمعه nimáz-i-jum'ah.—(*Call to prayer*) اذان azán.—(*Crier for prayers*) مؤذن müazzin.—(*The prayer has been granted*) دعا مستجاب شده است du'á mustajáb shudah ast.

The five appointed daily prayers of Musulmans are:—Sunset prayer, نماز مغرب nimáz-i-maghrib; evening prayer, نماز عشا nimáz-i-'ishá; morning prayer, نماز صبح nimáz-i-subh, نماز فجر nimáz-i-fajr; noon prayer, نماز ظهر nimáz-i-zuhr; afternoon prayer, نماز عصر nimáz-i-'asr. Besides these, there are certain other prayers, as follow:—Prayer at midnight, نماز تهجد nimáz-i-tahajjud; extra prayers not prescribed by law, نفل nafl, نافله náfilah (*pl.* نوافل naváfil), سنه sunnah; prayers performed to make up for omissions, as when sick, on a journey, at war, or other occasions, when it is lawful to postpone one's devotions, قضاً qazá; prayer on the ceremony of marriage, adoption of children, and some other events, صيغه síghah; separate prayers, generally said at night, not enjoined, وتر vitr; prayers commended but not enjoined, نماز مستحب nimáz-i-mustahabb.

The positions of the body in prayer, are as follow:—1st, standing erect, with the hands down by the sides, قيام qiyám; 2nd, the hands raised on either side of the face, with the fingers extended, while declaring God's greatness, تكبير گفتن takbír guftan; 3rd, inclination of the body, the hands placed on the knees, ركوع rukú'; 4th, standing with the head inclined forwards, and the hands on

either side of the face, قنوت qunút; 5th, kneeling, with the hands downwards, دو زانو نشستن dú-zánú nishastan; 6th, prostration, with the forehead touching the ground, سجده sijdah.

Prayer-book, *subs.* کتاب الصلوٰت kitábu 's-salát, ادعیه نامه ad'iyah-námah, صحیفه دعوات sahífah-i-da'vát.

Prayerful, *adj.* مصلي musallí, نمازي nimází, با تقوي bá-taqvá, پرهیز گار parhíz-gár.

Prayerfully, *adv.* مصلیاً musallíyan, با دعا bá-du'á, متضرعانه mutazarri'ánah, دعا کنان du'á-kunán, بطور استدعا bi-taur-i-istid'á.

Prayerless, *adj.* بي نماز bí-nimáz, تارك الصلات táriku 's-salát, بي تقوي bí-taqvá, بي تضرع bí-tazarru'.

Prayerlessness, *subs.* بي نمازي bí-nimází, ترك صلات tark-i-salát, بي تقوائي bí-taqvá,í, عدم تضرع 'adam-i-tazarru'.

Preach, *verb*, وعظ کردن va'z kardan, مواعظه نمودن muvá'azah nimúdan, موعظه کردن mau'izah kardan, نصیحت نمودن nasíhat nimúdan, اندرز گفتن andurz guftan, پند دادن pand dádan, دعوت نمودن da'vat nimúdan, انذار کردن inzár kardan.—(*It is no use preaching at me like this*) بي ثمر است این گونه نصیحت به من bí-samar ast ín gúnah-i-nasíhat bi-man.

Preached, *adj.* ندا شده nidá-shudah, اعلان گردیده i'lán-gardídah, اخبار داده ikhbár-dádah, اندرز کرده andurz-kardah.

Preacher, *subs.* واعظ vá'iz, خطیب khatíb, داعي dá'í, منادي munádí, اندرز گو andurz-gú, نصیحتگر nasíhat-gar, منذر munzir, پند ده pand-dih, معلم mu'allim. —(*A faithful preacher*) واعظ صادق vá'iz-i-sádiq, واعظ امین vá'iz-i-amín.—(*A preacher who does not practise as he preaches*) واعظ غیر متعظ vá'iz-i-ghair-i-mutta'iz.

Preaching, *subs.* وعظ va'z, نصیحت nasíhat, انذار inzár, اندرز andurz, پند pand, تعلیم ta'lím, مواعظه muvá'azah, موعظه mau'izah.

Preadamite, *subs.* شخص پیش از آدم shakhs-i-písh-az-ádam.—*adj.* پیش از آدمي písh-az-ádamí.

Preadmonish, *verb*, پیش آگاه نمودن písh ágáh nimúdan, قبل نصیحت کردن qabl nasíhat kardan, سابقاً sábiqan متذکر ساختن mutazakkir sákhtan, نخست انذار نمودن nukhust inzár nimúdan.

Preadmonition, *subs.* سبق اعلام sabq-i'lám, پیش آگاه نمائي písh-ágáh-nimá,í, تقدیم نصح taqdím-i-nus,h, پیش انذاري písh-inzárí, تذکیر سابق tazkír-i-sábiq.

Preamble, *subs.* مقدمه muqaddamah, دیباچه díbáchah, منشا minshá, افتتاح iftitáh, مفتتح muftatah, عنوان 'inván.

Preamble, *verb*, مقدمه ساختن muqaddamah sákhtan, مقدمه ذکر نمودن muqaddamah zikr nimúdan, دیباچه نوشتن díbáchah nivishtan, مقدمات آوردن muqaddamát ávardan.

Preambulatory, *adj.* مقدم muqaddim, سابق sábiq, پیشین píshín, جلو رو jilau-rau, پیش آهنگ písh-áhang, پیش رو písh-rau.

Prebend, *subs.* وظیفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), جیره jírah, مقرري muqarrarí, موقوفه mauqúfah, وقف vaqf.

Prebendal, *adj.* متعلق بوظیفه muta'alliq-bi-vazífah, از جیره az-jírah, مختص بمقرري mukhtass-bi-muqarrarí, وقفي vaqfí, موقوفاتي mauqúfátí, اوقافي auqáfí.

Prebendary, *subs.* وظیفه خوار vazífah-khár, جیره خور jírah-khur, مقرري دار muqarrarí-dár.

Precarious, *adj.* نا پایدار ná-páyadár, بي ثبات bí-sabát, بي دوام bí-davám, نفاد پذیر nafád-pazír, غیر باقي ghair-i-báqí, بي اعتبار bí-i'tibár, مشکوك mash-kúk.

Precariously, *adv.* نا پایدارانه ná-páyadáránah, غیر دائم ghair-i-dáïm, نفاد پذیرانه nafád-pazíránah.

Precariousness, *subs.* نا پایداري ná-páyadárí, عدم ثبات 'adam-i-sabát, بي دوامي bí-davámí, نفاد پذیري nafád-pazírí, عدم بقا 'adam-i-baqá, بي اعتباري bí-i'tibárí, مشکوکي mashkúkí.

Precative, *adj.* استدعاي istid'áí, التمامي iltimásí, در خواستي dar-khástí, سوٴالي süálí, دعاي du'áí, تضرعي tazarru'í.

Precaution, *subs.* دور اندیشي dúr-andíshí, دور بیني dúr-bíní, تحذیر tahzír, احتیاط ihtiyát, پرهیز parhíz, تدبیر tadbír, انتباه intibáh, حذر hazar.—(*By way of precaution*) احتیاطاً ihtiyátan, از روي تدبیر az-rúy-i-tadbír.

Precaution, *verb*, احتیاط دادن ihtiyát dádan, تحذیر tahzír nimúdan, پرهیزاندن parhízándan, خبر دار نمودن khabar-dár nimúdan, بیم دادن bím dádan, متنبه ساختن mutanabbih sákhtan, انذار نمودن inzár nimúdan.

Precautional, *adj.* احتیاطي ihtiyátí, تحذیري tahzírí, پرهیزي parhízí, تنبیهي tambíhí, انذاري inzárí.

Precautious, *adj.* محتاط muhtát, احتیاط کار ihtiyát-kár, حذر ناك hazar-nák, پرهیز گار parhíz-gár.

Precede, *verb*, رفتن *or* آمدن پیش písh ámadan *or* raftan, سبق نمودن sabq nimúdan, مقدم بودن muqaddam búdan, پیش واقع شدن písh váqi' shudan, اول واقع شدن avval váqi' shudan, جلو افتادن jilau uftádan, تقدم کردن taqaddum kardan, پیشرو شدن písh-rau shudan, سبقت گرفتن sibqat giriftan.

Precedence, *subs.* پیشروي písh-raví, اقدام iqdám, تقدم taqaddum, پیش دستي písh-dastí, سبقت sibqat, سابقت sábiqat, صدارت sadárat, تصدر tasaddur,

اولیت avvalíyat.—(*To claim precedence*) دعوي ادعائي تقدم نمودن da'ví-i-sibqat nimúdan, سبقت نمودن iddi'á-i-taqaddum nimúdan, پیشي جستن píshí justan.—(*To take precedence*) پیش افتادن písh uftádan, تقدم جستن taqaddum justan.

Precedent, *subs.* نمونه nimúnah, مثل masal, پیشنهاد písh-nihád, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), دست آویز dast-ávíz, سند sanad, مستمسك mustamsik, سلف salaf (*pl.* اسلاف asláf), سابقه sábiqah, مقدمه muqaddamah, رویه ravíyah.—*adj.* مقدم muqaddam, سابق sábiq, اول avval, پیش písh, قبل qabl.

Precedented, *adj.* سابقه دار sábiqah-dár, مثل دار masal-dár, شبیه بما قبل shabíh-bi-má-qabl, مطابق نمونه mutábiq-i-nimúnah, بر طبق قاعده bar-tibq-i-qá'idah, دست آویز دار dast-ávíz-dár.

Preceding, *adj.* سابق sábiq (*pl.* سوابق savábiq), مقدم muqaddam, متقدم mutaqaddim, متقادم mutaqádim, قبل qabl, پیش písh, پیشین píshín.

Precentor, *subs.* رئیس آوازه خوانان räís-i-ávázah-khánán, استاد سرود گویان ustád-i-surúd-gúyán, مرشد ترنیمه سرایان murshid-i-tarnímah-saráyán.

Precept, *subs.* پند pand, نصیحت nasíhat, اندرز andurz, وصیت vasíyat (*pl.* وصي vasíy), ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit), قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), توصیه tausiyah, تعلیم ta'lím, امر amr (*pl.* اوامر avámir), فرمان farmán, فرض farz (*pl.* فروض furúz).

Preceptive, *adj.* حکمي hukmí, اندرزي andurzí, نصحي nus,hí, تعلیمي ta'límí, قانوني qánúní.

Preceptor, *subs.* استاد ustád, معلم mu'allim, آخوند ákhund, اندرز گو andurz-gú, ادیب adíb, نصیحتگر nasíhat-gar, پند ده pand-dih, ناصح násih.—(*Spiritual preceptor*) مرشد murshid, هادي hádí, رهنما rah-nimá, پیر pír.

Preceptorial, *adj.* استادي ustádí, مرشدي murshidí, معلمي mu'allimí, ناصحي násihí.

Preceptory, *subs.* ملك mulk, زمین zamín, اراضي arází, میراث mírás, وصایه vasáyah.—*adj.* نصح آمیز nus,h-ámíz, اندرز ده andurz-dih, قانوني qánúní, تعلیمي ta'límí, وصایتي vasáyatí.

Preceptress, *subs.* معلمه mu'allimah, مرشده murshidah, ناصحه násihah, استاده ustádah, ادیبه adíbah.

Precession, *subs.* تقدم taqaddum, سبقت sibqat, پیش روي písh-raví, مسابقه musábaqah.

Precinct, *subs.* حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, حوالي haválí, نواحي naváhí, اطراف atráf, اکناف aknáf, اداره idárah, حوزه hauzah, دائره حلم dáïrah-i-hilm.

Precious, *adj.* عزیز 'azíz, نفیس nafís, ارجمند arjmand, قیمتي qímatí, ذي قیمت zí-qímat, ثمین samín, فاخر fákhir, گران girán, گرانبها girán-bahá, گرانمایه girán-máyah, شریف sharíf, غریبه gharíbah, یکدانه yak-dánah.—(*He is a precious fool*) احمق غریبست ahmaq-i-gharíb ast.

Preciously, *adv.* از روي قیمت az-rúy-i-qímat, بقیمت زیاد bi-qímat-i-ziyád, قیمت دارانه qímat-dár-ánah, ارجمندانه arjmandánah, لائقانه láïqánah, مصّرانه muhaqqaránah.

Preciousness, *subs.* ارجمندي arjmandí, گرانبهائي girán-bahá,í, قیمتداري qímat-dárí, ثمیني samíní.

Precious stone, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar, سنگ قیمتي sang-i-qímatí.

Precipice, *subs.* جائي مراشیب já,í-i-sar-á-shíb, کوه سرازیر kúh-i-sar-á-zír, کوه پرت kúh-i-part, پرتگاه part-gáh, محدر muhaddar, سقوط گاه suqút-gáh.—(*Abrupt precipice*) جرف مقطوع jurf-i-maqtú'.

Precipitable, *adj.* زیر رونده zír-ravandah, ته فتنده tah-fatandah, فرود رو furúd-rau, متغمس شونده mu-taghammis-shavandah, حل پذیر hall-pazír.

Precipitancy, *subs.* شتاب shitáb, عجله 'ajalah, سرعت sur'at, تعجیل ta'jíl, جلدي jildí.

Precipitant, *subs.* حل کننده hall-kunandah, منحل شو munhall-shau, تجزئه نما tajzïah-nimá, سیال مجزي sayyál-i-mujazzí.—*adj.* شتابان shitábán, عجول 'ajúl, با سرعت bá-sur'at, جلد jild, زود رو zúd-rau.

Precipitantly, *adv.* با تعجیل تمام bá-ta'jíl-i-tamám, شتاب کنان shitáb-kunán, مسرعانه musri'ánah, به جلدي bi-jildí.

Precipitate, *subs.* محلوله mahlúlah.—*adj.* نازل názil, فرود آینده furúd-áyandah, ساقط sáqit, هابط hábit, راسب rásib, ته نشین tah-nishín.—(*Hasty*) شتابي shi-tábí, تعجیلي ta'jílí, بي تأمل bí-ta,ammul.

Precipitate, *verb,* (*Hasten*) شتابانیدن shitábánídan, دوانیدن davánídan, شتاب دادن shitáb dádan.—(*As a sediment*) زیر افکندن zír afkandan, ته انداختن tah andákhtan.—(*To precipitate oneself*) خودرا سر نگون ساختن khud-rá sar-nigún sákhtan.—*intrans.* شتافتن shitáftan, جلدي نمودن jildí nimúdan, عجله کردن 'ajalah kardan, زود اقدام کردن zúd iqdám kardan.—(*As a sediment*) بزیر افتادن bi-zír uftádan, ته افتادن tah uftádan.

Precipitately, *adv.* سر نگونانه sar-nigúnánah, نگونسارانه nigún-sáránah.—(*Hastily*) باستعجال bi-isti'jál, بتندي bi-tundí, بسرعت bi-sur'at.

Precipitation, *subs.* شتاب shitáb, اشتاب ishtáb, عجلت 'ajalat, استعجال isti'jál, تکتازي taktází, فور faur, تهور tahavvur, پرت سازي part-sází, بزیر اندازي bi-zír-andází.—(*Chemical*) ته اندازي tah-andází, زیر

زير-ravi, انحلال inhilál, حل شوي hall-shaví, گدازش gudázish.

Precipitator, *subs.* تعجيل كار ta'jíl-kár, شتاب دار shitáb-dár, جلدي كن jildí-kun, سرعت طلب sur'at-talab.

Precipitous, *adj.* (*Steep*) پرت part, سرازير sar-á-zír, سراشيب sar-á-shíb, پرتگاه part-gáh.—(*Hasty*) جلد jild, عجول 'ajúl, شتابي shitábí, سرعتمند sur'at-mand.

Precipitously, *adv.* سرازيرانه sar-á-zíránah, رو بپائين rú-bi-pá,ín, منحدراند munhadaránah, نگونسارانه nigún-sáránah.—(*Hastily*) سريعاً sarí'an, شتابان shit ábán, عجولانه 'ajúlánah, جلدي كنان jildí-kunán, مسرعانه musri'ánah, بتندي bi-tundí.

Precipitousness, *subs.* انحدار inhidár, سرازيري sar-á-zírí, سر نگوني sar-nigúní, سراشيبي sar-á-shíbí.

Précis, *subs.* محصل muhassal, مجمل mujmal, اجمال ijmál.

Precise, *adj.* مدقق mudaqqaq, دقيق daqíq, با دقت bá-diqqat, قطع qat', قطعي qat'í, معين mu'ayyan, نا مشتبه ná-mushtabih, با اعتنا bá-i'tiná, باريك بين bárík-bín, با قاعده bá-qá'idah, مقيد muqayyid, صحيح sahíh, درست durust, راست rást.—(*He is very precise in his language*) بسيار دقيق است در گفتار خود bisyár-daqíq ast dar-guftár-i-khud.—(*He is very precise in his dress*) بسيار در لباس خود با اعتناست bisyár dar-libás-i-khud bá-i'tiná 'st.

Precisely, *adv.* عيناً 'ainan, قطعاً qat'an, بعينه bi-'ainihi, بطور دقت bi-taur-i-diqqat, از روي اهتمام az-rúy-i-ihtimám, بي كم و زياد bí-kam-va-ziyád, تقيداً taqayyudan, بكلي bi-kullí, جخ jakh (*vulg.*).—(*Precisely so*) بعينه چنين است bi-'ainihi chunín ast.

Preciseness, *subs.* دقت diqqat, درستي durustí, قطعيت qat'íyat, باريك بيني bárík-bíní, احتياط ihtiyát, رسم نگاهداري rasm-i-nigáh-dárí, تقيد taqayyud, با قاعدگي bá-qá'idagí, صحت sihhat, درستي durustí, راستي rástí.—(*Preciseness of conduct*) با قاعدگي سلوك bá-qá'idagí-i-sulúk.—(*Preciseness of dress*) تقيد لباس taqayyud-i-libás.

Precision, *subs.* تعين ta'ayyun, تقيد taqayyud, دقت diqqat, اهتمام ihtimám, قطعيت qat'íyat, قاطعيت qáti'íyat, صحت sihhat, درستي durustí, راستي rástí. —(*Precision in language*) دقت در سخن diqqat dar-sukhun, درستي در گفتار durustí dar-guftár.

Precisive, *adj.* باريك بين bárík-bín, دقيق daqíq, مدقق mudaqqiq, قاطع qáti', خالص ماز khális-sáz.

Preclude, *verb,* منع كردن man' kardan, مانع بودن máni' búdan, دفع كردن daf' kardan, باز داشتن báz dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, سد نمودن sadd nimú-dan, موقوف كردن mauqúf kardan, توقيف دادن tauqíf dádan, تحجير كردن tahjír kardan, نهي نمودن nahy ni-múdan.

Preclusion, *subs.* منع man', سد sadd, دفع daf', نهي nahy, تحجير tahjír, توقيف tauqíf, ممانعيت mani'í-yat, ممنوعيت mamnú'íyat, امتناع imtiná', باز داشت báz-dásht.

Preclusive, *adj.* مانع máni', دافع dáfi', حاجز hájiz, ممانع mumáni', ممنوع نما mamnú'-nimá, باز دارنده báz-dárandah.

Preclusively, *adv.* بطور منع bi-taur-i-man', از روي ممانعت az-rúy-i-mumána'at, بقصد دفع bi-qasd-i-daf', تحجيراً tahjíran, توقيفاً tauqífan.

Precocious, *adj.* بيوقت رس bí-vaqt-ras, متقدم muta-qaddim, با جربزه bá-jarbazah, زود رس zúd-ras, پيش رس písh-ras, سبقت گير sibqat-gír, تقدم جو taqad-dum-jú, نا هنگام ná-hangám.

Precociously, *adv.* قبل از اوان بلوغ qabl-az-aván-i-bulúgh, تقدماً taqadduman, بطور پيش رسي bi-taur-i-písh-rasí, بر سبيل تقدم جوئي bar-sabíl-i-taqaddum-jú,í, نا هنگامانه ná-hangámánah.

Precocity, *subs.* بيوقتي bí-vaqtí, زود رسي zúd-rasí, نا هنگامي ná-hangámí, تقدم taqaddum, بلوغ قبل از وقت bulúgh-i-qabl-az-vaqt.

Precogitate, *verb,* پيش انديشيدن písh andíshídan, قبل تصور نمودن qabl tasavvur nimúdan, از پيش تدبير نمودن az-písh tadbír nimúdan, سابقاً چاره بيني كردن sábiqan chárah-bíní kardan.

Precogitation, *subs.* پيش انديشي písh-andíshí, تصور قبل tasavvur-i-qabl, تدبير پيش tadbír-i-písh, سبق چاره بيني sibq-chárah-bíní.

Precognition, *subs.* پيش داني písh-dání, قبل شناسي qabl-shinásí, علم سابق 'ilm-i-sábiq, معرفت سابقه ma'rifat-i-sábiqah.

Preconceit, *subs.* راٴي قبل räí-i-qabl, انديشه پيش andíshah-i-písh, تصور سابق tasavvur-i-sábiq, فكر قبل fikr-i-qabl.

Preconceive, *verb,* پيش انديشيدن písh andíshídan, پيش بيني كردن písh-bíní kardan, قبل تصور نمودن qabl tasavvur nimúdan, از پيش فكر كردن az-písh fikr kardan, سابقاً در خاطر گذرانيدن sábiqan dar-khátir guzránídan.

Preconception, *subs.* پيش انديشي písh-andíshí, پيش بيني písh-bíní, قبل تصور tasavvur-i-qabl, سابق فكر fikr-i-sábiq, اول بيني avval-bíní, نخست خيال khiyál-i-nukhust.

Preconcert, *verb,* پيش گذرانيدن písh guzránídan, قبل انفصال دادن qabl infisál dádan, سابقاً قطع كردن sábi-qan qat' kardan.

Preconcerted, *part. and adj.* پيش گذرانيده písh-guzránídah, قبل انفصال يافته qabl-infisál-yáftah,

سابق قطع شده sábiq-qat'-shudah, اول بریده avval-burídah.

Precontract, *subs.* دست پیش dast-písh, بیع مقدم bai'-i-muqaddam, پیمان سابق paimán-i-sábiq, قرار داد اول qarár-dád-i-avval, میثاق نخست mísáq-i-nukhust, معامله پیش mu'ámalah-i-písh.

Precursor, *subs.* آهنگ پیش písh-áhang, رو پیش písh-rau, مقدمه muqaddamah, لجاره lajjárah, شاطر shátir, دو پیش písh-dav, خبر پیش písh-khabar.—(*Omen*) طائر táïr, طالع táli', نوشت پیشانی písháni-nivisht, علامت 'alámat, آیت áyat, قضا qazá, تقدیر taqdír.

Precursory, *adj.* تقدیمی taqdímí, متقدم mutaqaddim, پیش رو písh-rau, سابق sábiq, قبل واقع شو qabl-váqi'-shau, علامتی 'alámatí, اعلامی a'lámí, پیش خبر písh-khabar.

Predaceous, *adj.* نهب گر nahb-gar, غارت خوار ghárat-khár, یغمای yaghmáí, تاراجی tárájí, شکاری shikárí, صیدی saidí, صید کار said-kár.

Predal, *adj.* صیدی saidí, شکاری shikárí, نهبی nahbí, غارتی gháratí, تاراج کن táráj-kun, یغمای yaghmáí, چپاو چی chapáú-chí.

Predatorily, *adv.* بطور یغما چی bi-taur-i-yaghmá-chí, مانند غارتگر mánand-i-ghárat-gar, ناهبانه náhibánah, تاراج کنان táráj-kunán.

Predatory, *adj.* یغمای yaghmáí, غارتی ghárati, تاراجی tárájí, نهبی nahbí, چپاوی chapáví.

Predecease, *verb,* پیش مردن písh murdan, قبل فوت شدن qabl faut shudan, سابق وفات یافتن sábiq vafát yáftan.

Predecessor, *subs.* سلف salaf, متقدم mutaqaddim, مقتدا muqtadá, سابق sábiq, پیش عمل písh-'amal, پیش رو písh-rau, پیش آمده písh-ámadah, پیشینیان pishíníyán (used only in plural), سلاف sulláf (used only in plural).

Predesign, *verb,* پیش قصد نمودن písh qasd nimúdan, پیش تعیین کردن písh ta'yín kardan, سابق اراده نمودن sábiq irádah nimúdan, قبل قرار دادن qabl qarár dádan.

Predestinarian, *subs. and adj.* اشعری ish'arí, تقدیری taqdírí, جبری jabrí, قدری qadrí, قضائی qazá'í.

Predestinate, *adj.* مقدر muqaddar, نخست تعیین یافته nukhust-ta'yín-yáftah, پیش نوشته písh-nivishtah, سر نوشته شده sar-nivishtah-shudah.

Predestination, *subs.* نصیب nasíb, قدر qadr, قدرت qudrat, تقدیر taqdír (*pl.* تقدیرات taqdírát *or* تقادیر taqádír), قسمت qismat, بخت bakht, قضا qazá, طالع táli', سر نوشت sar-nivisht, جبریت jabríyat, مسئله تقدیر masälah-i-taqdír, پیشانی نوشت píshání-nivisht. —(*Doctrine*) مذهب اشاعره mazhab-i-isháʻrah.

Predestinator, *subs.* تقدیر کننده taqdír-kunandah, تقدیری taqdírí, ساز نوشت سر sar-nivisht-sáz, مر نوشتی sar-nivishtí, جبری jabrí, معتقد جبر mu'taqid-i-jabr, اشعری ish'arí.

Predestine, *verb,* مقدر نمودن muqaddar nimúdan, تقدیر کردن taqdír kardan, از پیش تعیین نمودن az-písh ta'yín nimúdan, سر نوشت ساختن sar-nivisht sákhtan, نصیب کردن nasíb kardan, قسمت نمودن qismat nimúdan.

Predestined, *part.* مقدور maqdúr, مقدر muqaddar.—(*It is predestined*) قسمت است qismat ast, مقدر شده است muqaddar shudah ast.

Predeterminate, *adj.* از پیش معین شده az-písh-mu'ayyan-shudah, قضای qazái, سابق قرار گرفته sábiq-qarár-giriftah, ثبت یافته sabt-yáftah, حتمی hatmí. واجب الوقوع vájibu 'l-vuqú'.

Predetermination, *subs.* تعیین سابق ta'yín-i-sábiq. سابقه قضا sábiqah-i-qazá, سر نوشت sar-nivisht, تقدیر taqdír, اراده حق irádah-i-haqq. نصیب nasíb. قسمت qismat.

Predetermine, *verb,* پیش تعیین نمودن písh ta'yín nimúdan, قبل معین کردن qabl mu'ayyan kardan. سر نوشت ساختن sar-nivisht sákhtan, مقدر نمودن muqaddar nimúdan, حتم نمودن hatm nimúdan.

Predial, *adj.* حرثی hirsí, زرعی zar'í. کشتی kishtí, ملکی mulkí, زمینی zamíní. حقلی haqlí.

Predicability, *subs.* اخباریت ikhbáríyat. خبریت khabaríyat, اسنادیت isnádíyat, محمولیت mahmúlíyat, منسوبیت mansúbíyat.

Predicable, *subs.* اسناد پذیری isnád-pazírí, حمل برداری haml-bardárí, تصدیق یابی tasdíq-yábí.—*adj.* لائق اخبار láïq-i-ikhbár, سزاوار خبر sizávár-i-khabar, اسناد پذیر isnád-pazír, حمل بردار haml-bardár. تصدیق یاب tasdíq-yáb, گفتنی guftaní, خبر واقع شدنی khabar-i-váqi' shudaní.

Predicament, *subs.* کشمکش kash-ma-kash. قبیل qabíl, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf). حالت hálat, چگونگی chigúnagí, خرخشه kharkhashah. معرکه ma'rikah.—(*He is in a predicament*) او در خرخشه است ú dar-kharkhashah ast.

Predicant, *subs.* مخبر mukhbir, خبر ده khabar-dih, اثبات کن isbát-kun, اسناد ده isnád-dih. تصدیق آور tasdíq-ávar.

Predicate, *subs.* (*In logic*) تالی tálí, خبر khabar. مسند masnad, محمول mahmúl.—(*In grammar*) خبر khabar, محمول mahmúl, به محکوم mahkúm-bihi.—*adj.* خبر داده khabar-dádah, اخبار نموده ikhbár-nimúdah, خبری khabarí, اخباری ikhbárí, حملی hamlí, حکمی hukmí, اسناد یافته isnád-yáftah.

Predicate, *verb,* خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن

ikhbár nimúdan, نسبت نمودن nisbat nimúdan, اثبات کردن isbát kardan, اسناد نمودن isnád nimúdan.

Predication, *subs.* اخبار ikhbár, اثبات isbát, ایجاب íjáb, تصدیق tasdíq.

Predicatory, *adj.* اخباري ikhbárí, اثباتي isbátí, ایجابي íjábí, تصدیقي tasdíqí.

Predict, *verb,* استخراج کردن istikhráj kardan, از غیب خبر دادن az-ghaib khabar dádan, از مآل اندیشي خبر دادن az-ma,ál-andíshí khabar dádan, پیش گفتن písh guftan, پیشین گوئي کردن píshín-gú,í kardan, انبا نمودن ambá nimúdan, خبر از آینده دادن khabar az-áyandah dádan, نبوت کردن nubúvat kardan.

Prediction, *subs.* کهانت kahánat, غیب گوئي ghaib-gú,í, پیشینگوئي píshín-gú,í, نبوت nubúvat, انبا ambá, اخبار غیب ikhbár-i-ghaib, خبر آینده khabar-i-áyandah.

Predictive, *adj.* منبي mumbí, مخبر غیب mukhbir-i-ghaib, آینده گو áyandah-gú, اشاره کننده ishárah-kunandah, پیش خبر دهنده písh-khabar-dihandah.

Predictor, *subs.* غیب گو ghaib-gú, آینده دان áyandah-dán, از پیش خبر ده az-písh-khabar-dih, انبا کننده ambá-kunandah, نبوت نما nubúvat-nimá.

Predilection, *subs.* میل mail, رغبت raghbat, سابقه میل sábiqah-i-mail, خواهش نخست kháhish-i-nukhust, آمادگي ámádagí, استعداد isti'dád.

Predispose, *verb,* آماده ساختن ámádah sákhtan, نخست حاضر ساختن nukhust házir sákhtan, پیش مابقاً مهیا گردانیدن písh-ámádah nimúdan, sábiqan muhayyá gardánídan.—(*To be predisposed*) آماده بودن ámádah búdan, میل داشتن mail dáshtan, راغب بودن rághib búdan, پیش حاضر بودن písh házir búdan.

Predisposition, *subs.* آمادگي ámádagí, میل mail, رغبت raghbat, خواهش kháhish, استعداد قبول isti'dád-i-qabúl.

Predominance, *subs.* استیلا istílá, غلبه ghalabah, مبقت sibqat, برتري bartarí, تسلط tasallut, استعلا isti'lá, استحواذ istihváz, سابقه قوت sábiqah-i-qúvat.—(*Prevalence*) عموم 'umúm, عمومیت 'umúmíyat, رواج raváj, شیوع shuyú'.

Predominant, *adj.* غالب ghálib, مستحوذ mustahauz, مسلط musallit, مستولي mustaulí.—(*Prevalent*) مروج muravvij, طاري tárí, متداول mutadávil, عموم 'umúm, عام 'ámm, شائع sháï', رائج ráïj.

Predominantly, *adv.* غالبانه ghálibánah, من حیث الغلبه min-haisu 'l-ghalabah, مستولیانه mustaulíyánah.—(*Prevalently*) بطور شیوع bi-taur-i-shuyú', از روي عمومیت az-rúy-i-'umúmíyat, متداولاً mutadávilan.

Predominate, *verb,* غالب شدن *or* آمدن ghálib shudan *or* ámadan, غلبه کردن ghalabah kardan, مسلط شدن musallit shudan, استیلا یافتن istílá yáftan, برتري پیدا کردن bartarí paidá kardan.—(*Be prevalent*) رواج یافتن raváj yáftan, مروج شدن muravvij shudan, رائج شدن ráïj shudan.

Pre-elect, *verb,* پیش انتخاب نمودن písh intikháb nimúdan, سابق بر گزیدن sábiq bar-guzídan, قبل اختیار نمودن qabl ikhtiyár nimúdan, سبقت در اصطفا نمودن sibqat dar-istifá nimúdan.

Pre-election, *subs.* تقدم انتخاب taqaddum-i-intikháb, سبق اصطفا sabq-i-istifá, پیش گزیني písh-guzíní, اختیار قبل ikhtiyár-i-qabl.

Pre-eminence, *subs.* سبقت sibqat, تفوق tafavvuq, استیلا istílá, پیش دستي písh-dastí, برتري bartarí, سروري sarvarí, بزرگي buzurgí, تقدم taqaddum, پیشي píshí, اولیت avvalíyat, امتیاز imtiyáz, صدارت sadárat, سر فرازي sar-farází, عالیجاهي 'álí-jáhí, علو قدر 'ulúv-i-qadr.

Pre-eminent, *adj.* سر فراز sar-faráz, ممتاز mumtáz, بالا دست bálá-dast, فائق fáïq, برتر bartar, بلند مرتبه buland-martabah, علي القدر 'alíu 'l-qadr, عالیجاه 'álí-jáh.

Pre-eminently, *adv.* بیش از همه bísh-az-hamah.

Pre-emption, *subs.* (*Right of purchase*) حق شفعه haqq-i-shuf'ah.—(*Act of pre-emption*) پیش خري písh-kharí, تقدم بیع taqaddum-i-bai', سبق اشترا sabq-i-ishtirá.

Preen, *verb,* پاك کردن pák kardan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش دادن áráyish dádan, درست کردن durust kardan, راست نمودن rást nimúdan, تسویه کردن tasviyah kardan.

Pre-engage, *verb,* پیش‌تر بند و بست نمودن písh-tar band-u-bast nimúdan, اول مشارطه کردن avval mushá-ratah kardan, پیش وعده کردن písh va'dah kardan, قبل استخدام نمودن qabl istikhdám nimúdan.

Pre-engagement, *subs.* قرار داد سابق qarár-dád-i-sábiq, اول مشارطه avval-mushárátah.

Pre-establish, *verb,* اول گذرانیدن avval guzránídan, اول بر قرار داشتن avval bar-qarár dáshtan, نخست وضع nukhust vaz' kardan, پیش مستقر گردانیدن písh mustaqarr gardánídan, سابق قرار دادن sábiq qarár dádan.

Pre-establishment, *subs.* قرار داد اول qarár-dád-i-avval, نخست وضع vaz'-i-nukhust, استقرار سابق istiqrár-i-sábiq, تمکین اول tamkín-i-avval, تمکن قبل tamakkun-i-qabl.

Pre-exist, *verb,* سبق وجود داشتن sabq-i-vujúd dáshtan, اول موجود بودن avval maujúd búdan, نخست لباس هستي پوشیدن nukhust libás-i-hastí púshídan, در کینونت پیشي گرفتن dar-kainúnat píshí giriftan, تقدم داشتن taqaddum dáshtan.

Pre-existence, *subs.* قدامت qadámat, تقدم taqaddum, قدم qidam, سبق وجود sabq-i-vujúd, پيشي píshí, سابقيت sábiqíyat, تقدم كينونت taqaddum-i-kainúnat, اوليت avvalíyat.

Pre-existent, *adj.* سابق الوجود sábiqu 'l-vujúd, قديم qadím, مستقدم mustaqdam, نخست nukhust, اول avval, سابق sábiq, پيش písh, مقدم muqaddam, قدامت مآل qadámat-ma,ál.

Preface, *subs.* مقدمه muqaddamah, ديباچه díbáchah, فاتحه fátihah, عنوان 'inván, سر نامه sar-námah, تعريف نامه ta'ríf-námah.

Preface, *verb trans.* مقدمه ساختن muqaddamah sákhtan, ديباچه گردانيدن díbáchah gardánídan, بطرز فواتح ذكر كردن bi-tarz-i-favátih zikr kardan, معنون ساختن mu'anvan sákhtan, ديباچه نگاشتن díbáchah nigáshtan.—*intrans.* بر سبيل مقدمه ذكر كردن bar-sabíl-i-muqaddamah zikr kardan, بطور ديباچه تقرير كردن bi-taur-i-díbáchah taqrír kardan, مقدمات چيدن mu-qaddamát chídan, فتح مسئله كردن fat,h-i-masälah kardan. — (*He prefaced his remarks*) اشارات خودرا معنون كرد ishárát-i-khud-rá mu'anvan kard.

Prefacer, *subs.* ديباچه نگار díbáchah-nigár, مقدمه نويس muqaddamah-nivís, عنوان ساز 'inván-sáz, فاتحه نويس fátihah-nivís.

Prefatory, *adj.* عنواني 'invání, افتتاحي iftitáhí, ديباچه وار díbáchah-vár, ابتداي ibtidáí, مختص بمقدمه mukhtass-bi-muqaddamah, متعلق بديباچه muta'al-liq-bi-díbáchah.

Prefect, *subs.* ناظم názim, حاكم hákim, والي válí, عامل 'ámil, مدير mudír, سرور sarvar, رئيس räís, امين بلد amín-i-balad.—(*Prefect of police*) شحنه shahnah, داروغه dárúghah.

Prefecture, *subs.* نظامت nizámat, حكومت hukúmat, ايالت ayálat (*pl.* ايالات ayálát), ولايت viláyat, عاملي 'ámilí, رئاست rïásat, عنواني 'invání, داروغگي dárúghagí, ادارهٔ idárahï.

Prefer, *verb,* ترجيح دادن tarjíh dádan, تفضيل دادن tafzíl dádan, پيشتر دانستن písh-tar dánistan, تقدم دادن taqaddum dádan, پسنديدن pasandídan, اختيار كردن ikhtiyár kardan, مقدم دانستن muqaddam dánistan, رجحان دادن rujhán dádan, بيشتر دوست داشتن bísh-tar dúst dáshtan, دوستتر داشتن dúst-tar dáshtan, راجح داشتن rájih dáshtan, رجحان دادن raja-hán dádan, بهتر دانستن bih-tar dánistan.

Preferable, *adj.* راجح rájih, ترجيح دار tarjíh-dár, مرجح murajjah, مقدم muqaddam, بهتر bih-tar, احسن ahsan, مفضل mufazzal, افضل afzal, مختار mukhtár, اولي aulá.—(*To be preferable*) ترجيح داشتن tarjíh dáshtan, اولويت داشتن úlúvíyat dáshtan, بهتر بودن bih-tar búdan, افضل بودن afzal búdan.

Preferableness, *subs.* رجحان rujhán, ترجيح tarjíh, فضيلت fazílat, تفضيل tafzíl, راجحيت rájihíyat, اولويت úlúvíyat, خيريت khairíyat.

Preferably, *adv.* بطور ترجيح bi-taur-i-tarjíh, از روي رجحان az-rúy-i-rujhán, تفضيلاً tafzílan, استحساناً istihsánan, بر حسب مزيت bar-hasb-i-mazíyat.

Preference, *subs.* رجحان rujhán, ترجيح tarjíh, گزينش guzínish, تفضيل tafzíl, اختيار ikhtiyár, استحسان istihsán, اصطفا istifá.—(*To give the preference*) ترجيح دادن tarjíh dádan, تقديم نمودن taqdím nimúdan, برتري دادن bartarí dádan, مقدم داشتن muqaddam dáshtan.

Preferment, *subs.* ترقي taraqqí. سر فرازي sar-farází, اقبال iqbál, پيش دستي písh-dastí.—(*Ecclesiastical advancement*) تعلي ta'allí, ارتقا irtiqá.—(*Ecclesiastical office*) قدامت مآبي qadámat-i-ma,ábí, رتبه امامت rutbah-i-imámat, منصب كهانت mansab-i-kahánat.

Prefiguration, *subs.* تشبيه tashbíh.

Prefigurative, *adj.* مثال نما misál-nimá. مثل آور masal-ávar, نمونه پيش كن nimúnah-písh-kun, تشبيه كار tashbíh-kár, تصوير نما tasvír-nimá, تمثيلي tam-sílí.

Prefiguratively, *adv.* تمثيلاً tamsílan, بطور مثال bi-taur-i-masal, مثال نمايانه misál-nimáyánah, بتقديم نمونه bi-taqdím-i-nimúnah, تصويراً tasvíran.

Prefigure, *verb,* تشبيه نمودن tashbíh nimúdan. تمثيل آوردن tamsíl ávardan, ممثل كردن mumassal kardan, تصوير نمودن tasvír nimúdan, نمونه پيش كردن nimúnah písh kardan, مثال وا نمودن misál vá-nimúdan.

Prefix, *subs.* حرف وصل harf-i-vasl.

Prefix, *verb,* پيش نهادن písh nihádan, پيش وضع كردن písh vaz' kardan, جلو گذاشتن jilau guzáshtan, ابتدا ابتدا ibtidá ta'yín kardan.

Prefloration, *subs.* (*Botanical term*) ترتيب گلهائي غنچه آرائي tartíb-i-gulhá,í-i-ná-shikuftah, تصييف tasyíf, تصنيف اوراق tasníf-i-auráq.

Preformative, *subs.* حرف زائد harf-i-zaíd. حرف خدمتي harf-i-khidmatí.

Prefulgency, *subs.* انوريت anvaríyat, المعيت al-ma'íyat, نور فوق العاده núr-i-fauqu 'l-'adah. تابش زياد tábish-i-ziyád, شعشاع sha'shá', شعشعه sha'sha'ah. فروغ furúgh.

Prefulgent, *adj.* انور anvar, المع alma', زياد روشن ziyád-raushan, پر تابش pur-tábish, با شعشعه bá-sha'-sha'ah, وهاج vahháj, فروزان furúzán.

Pregnable, *adj.* تسخير پذير taskhír-pazír, گرفتني giriftaní, بردني burdaní, يافتني yáftaní, تصرف پذير tasarruf-pazír.

Pregnancy, *subs.* حمل haml, آبستني ábistaní, بار دارى bár-dárí, پري purí.

Pregnant, *adj.* آبستن ábistan, حامله hámilah, حبلي hublá, بار دار bár-dár, مثمر musmir.—(*Replete*) پر pur, ممتلي mumtalí, مشتمل mushtamil, حاوي háví, محتوي muhtaví, متضمن mutazammin.—(*This matter is pregnant with importance*) اين فقره پر از اهميت است ín faqarah pur az ahimmíyat ast.

Pregnantly, *adv.* آبستنانه ábistanánah, مثمرانه musmiránah, ممتليانه mumtaliyánah.

Prehensile, *adj.* آخذ ákhiz, اخاذ akhkház, گيرا gírá, متمسك mutamassik, قابل گرفت qábil-i-girift, بطاش battásh.

Prehension, *subs.* اخذ akhz, گرفت girift, مسك mask, گيرائي gírá,í, بطش batsh, امساك imsák, امتساك istimsák.

Pre-intimation, *subs.* اعلام سابق i'lám-i-sábiq, اشاره قبل ishárah-i-qabl, پيش نمائي písh-nimá,í, سبق اخبار sabq-i-akhbár.

Prejudge, *verb,* نا دانسته حكم كردن ná-dánistah hukm kardan, نا شنيده حكم كردن ná-shinídah hukm kardan, قبل از استماع الزام دادن qabl-az-istimá' ilzám dádan, فتواي نا حق دادن fatvá-i-ná-haqq dádan, تصديق بلا تصور كردن tasdíq-i-bilá-tasavvur kardan.

Prejudgment, *subs.* حكم نا دانسته hukm-i-ná-dánistah, حكم نا شنيده hukm-i-ná-shinídah, الزام قبل از استماع ilzám-i-qabl-az-istimá', فتواي نا حق fatvá-i-ná-haqq, تصديق بلا تصور tasdíq-i-bilá-tasavvur.

Prejudicate, *verb trans.* نا دانسته تعيين كردن ná-dánistah ta'yín kardan, قبل از استماع فصل نمودن qabl-az-istimá' fasl nimúdan, نا حق فتواي دادن ná-haqq fatvá dádan, پيش از وقت قطع نمودن písh-az-vaqt qat' nimúdan.—*intrans.* تصديق بلا تصور كردن tasdíq-i-bilá-tasavvur kardan, نا دانانه حكم دادن ná-dánánah hukm dádan, پيش از فهميدن فتواي دادن písh-az-fahmídan fatvá dádan, پراندن parándan.

Prejudication, *subs.* حكم قبل از وقت hukm-i-qabl-az-vaqt, فتواي نا سنجيده fatvá-i-ná-sanjídah, تصديق بلا تصور tasdíq-i-bilá-tasavvur, الزام قبل از اعلام ilzám-i-qabl-az-i'lám, راءي خام räí-i-khám.

Prejudicative, *adj.* راءي خام khám-räí, قبل از وقت حكم كن qabl-az-vaqt-hukm-kun, فتواي نا سنجيده ده ná-sanjídah-fatvá-dih, بدون تفحص قطع نما bidún-i-tafahhus-qat'-nimá.

Prejudice, *subs.* (*In favour of*) ميل بي سبب mail-i-bí-sabab, ترجيح بلا مرجح tarjíh-i-bilá-murajjah, تعصب ta'assub, رو داري rú-dárí, حميت hamíyat, عصبيت 'asabíyat, طرف گيري taraf-gírí, غرضمندي gharaz-mandí, تغرض tagharruz, راءي خام räí-i-khám.—(*Against*) اكراه بي سبب ikráh-i-bí-sabab, تنفر بي سبب tanaffur-i-bí-sabab.—(*Hurt*) آسيب ásíb, فساد fasád, خسران khusrán, ضرر zarar, آذيت ázíyat.—(*Without prejudice*) بدون تعصب bidún-i-ta'assub, بي طرف گيري bí-taraf-gírí, منصفانه munsifánah.

Prejudice, *verb,* بر انگيختن bar-angíkhtan, ترغيب targhíb nimúdan, متعصب ساختن muta'assib sákhtan, فاسد ساختن fásid sákhtan, ضائع گردانيدن zái' gardánídan, خراب كردن kharáb kardan, گمراه gum-ráh sákhtan, بر غلط داشتن bar-ghalat dáshtan.—(*He prejudiced the case*) ضائع ساخت zái' sákht matlab-rá.

Prejudicial, *adj.* وخيم vakhím, مضر muzirr, موذي müzí, زيانكار ziyán-kár, يك طرف yak-taraf, متعصب muta'assib, نا منصف ná-munsif, خسارت مند khasárat-mand, پر آسيب pur-ásíb.

Prelacy, *subs.* رئاست rïásat, بزرگي buzurgí, پيشوائي píshvá,í, امامت imámat.—(*Episcopacy*) اسقفيت usqufíyat, قسيسيت qissísíyat, رهبانيت ruhbáníyat, كشيشي kashíshí, خليفگي khalífagí, كهانت kahánat.

Prelate, *subs.* اسقوف usqúf (*pl.* اساقف asáqif), پيشنماز písh-nimáz, كاهن káhin (*pl.* كهان kuhhán), قسيس qissís, كشيش kashísh, امام imám (*pl.* ايمه aïmmah), پيشوا píshvá.

Prelateship, *subs.* اسقفيت usqufíyat, امامت imámat, كهانت kahánat, قسيسيت qissísíyat, رئاست rïásat-i-rúhání, پيشوائي píshvá,í.

Prelatic, *adj.* اسقفي usqufí, امامي imámí, كاهني káhiní, قسيسي qissísí, كشيشي kashíshí.

Prelatically, *adv.* در باره اساقفه dar-bárah-i-asáqifah, از بابت قسيسان az-bábat-i-qissísán, در باب ائمه دين dar-báb-i-aïmmah-i-dín.

Prelatism, *subs.* اسقفيت usqufíyat, امامت imámat, قسيسيت qissísíyat, كهانت kahánat.

Prelatist, *subs.* اسقف دوست usquf-dúst, اسقفي usqufí, امامي imámí, امام پرست imám-parast, رئيس خواه räís-kháh, كاهن طلب káhin-talab.

Prelect, *verb,* قرأت كردن qaráät kardan, قرآن خواندن qur,án khándan, حديث خواندن hadís khándan, روايت خواندن riváyat khándan, تلاوت نمودن tilávat nimúdan, درس گفتن dars guftan.

Prelection, *subs.* قرأت qaráät, قرآن qur,án, حديث خوانده شده hadís-khándah-shudah, درس dars, قصص qasas, بيان bayán, تلاوت tilávat.

Prelector, *subs.* قاري qárí, تلاوت گر tilávat-gar, قرآن خوان qur,án-khán, حديث خوان hadís-khán, مدرس mudarris, درس گو dars-gú.

Prelibation, *subs.* مزه پیش mazah-i-písh, ذوق سابق zauq-i-sábiq, شمه shammah, چاشني قبل cháshní-i-qabl, پیش چشي písh-chashí.

Preliminarily, *adv.* بطور مقدمه bi-taur-i-muqaddamah, بطرز تمهید bi-taríq-i-díbáchah, بطریق دیباچه bi-tarz-i-tamhíd-i-muqaddamah.

Preliminary, *subs.* مقدمه muqaddamah, افتتاح iftitáh, ابتدا ibtidá.—(*To perform the preliminaries*) تمهید مقدمه کردن tamhíd-i-muqaddamah kardan.—*adj.* مقدم muqaddam, افتتاحي iftitáhí, ابتداي ibtidáí, اخبار نما ikhbár-nimá, اعلام ده i'lám-dih.

Prelude, *subs.* پیشرو písh-rau, دیباچه díbáchah, فاتحه fátihah, عنوان 'inván, مقدمه muqaddamah.—(*Musical term*) پیش نغمه písh-naghmah, پیش آواز písh-áváz, پیشاهنگ písh-áhang.

Prelude, *verb trans.* پیش خواندن písh khándan, قبل ذکر کردن qabl zikr kardan, مقدمه ساختن muqaddamah sákhtan, افتتاح کردن iftitáh kardan, سبقت نمودن sibqat nimúdan.—*intrans.* مقدمه بودن muqaddamah búdan, دیباچه واقع شدن díbáchah váqi' shudan.

Prelusive, *adj.* ارشادي irshádí, افتتاحي iftitáhí, دیباچه وار díbáchah-vár, مقدمه وضع muqaddamah-vaz'.

Premature, *adj.* بیوقت bí-vaqt, قبل الوقت qablu 'l-vaqt, پیش از وقت písh-az-vaqt, زود رس zúd-ras.—(*Without proof*) بي ثبوت بي برهان bí-subút, bí-burhán.—(*Premature death*) مرگ پیش از وقت marg-i-písh-az-vaqt, جوان مرگي javán-margí, نا کامي ná-kámí.—(*Premature labour—women*) زحمت بي موقع zahmat-i-bí-mauqi', درد پیش از زه dard-i-písh-az-zih.

Prematurely, *adv.* پیش از وقت písh-az-vaqt, بزودي bi-zúdí, بدون ثبوت bidún-i-subút, بي برهان bí-burhán.

Prematureness, *subs.* زود رسي zúd-rasí, پیش رسي písh-rasí, بي هنگامي bí-hangámí, شتابناکي shitábnákí, عجله 'ajalah, سرعت sur'at.

Premeditate, *verb trans. and intrans.* پیش اندیشیدن písh andíshídan, تدبیر نمودن tadbír nimúdan, پیش فکر کردن písh fikr kardan, اول تصور کردن avval tasavvur kardan, از پیش تمهید نمودن az-písh tamhíd nimúdan, قبل سنجیدن qabl sanjídan, سابق قصد نمودن sábiq qasd nimúdan.

Premeditated, *part. and adj.* پیش اندیشیده písh-andíshídah, قبل سنجیده qabl-sanjídah, سابقاً تدبیر شده sabíqan-tadbír-shudah, اول قصد شده avval-qasd-shudah.

Premeditately, *adv.* با فکر پیش bá-fikr-i-písh, از روي پیش اندیشي az-rúy-i-písh-andíshí, با قصد سابق bá-qasd-i-sábiq, حزماً hazman.

Premeditation, *subs.* فکر پیش fikr-i-písh, تدبیر سابق tadbír-i-sábiq, تمهید قبل tamhíd-i-qabl, پیش اندیشي písh-andíshí, حزم hazm, تفکر قبل tafakkur-i-qabl, تأمل ta'ammul, تدبیر tadbír, تدبر tadabbur, غور ghaur.

Premier, *subs.* وزیر کبیر vazír-i-kabír, صدر اعظم sadr-a'zam, شخص اول shakhs-i-avval, مرد اول mard-i-avval, رئیس کل räís-i-kull.—*adj.* اول avval, نخست nukhust, کبیر kabír, بزرگ buzurg.

Premiership, *subs.* صدارت عظمي sadárat-i-'uzmá, وزارت کبري vizárat-i-kabrá, درجه اول حکومت darajah-i-avval-i-hukúmat, رئاست کلیه riásat-i-kullíyah.

Premise, *subs.* مقدمه muqaddamah, مفروضه mafrúzah, صغري sufrá, کبري kubrá.

Premise, *verb,* پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), تصور کردن tasavvur kardan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, مقدمه قرار دادن muqaddamah qarár dádan, مقدمات ساختن muqaddamát sákhtan.

Premises, *subs.* منزل manzil (*pl.* منازل manázil), عمارت خانه 'imárat-khánah, بیت bait (*pl.* بیوت buyút).—(*Logic*) مقدمات muqaddamát, مسلمات musallamát.

Premium, *subs.* مزد muzd, اجر ujr, پاداش pádásh, اجرت ujrat, مثوبه masúbah, هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá), بخشش bakhshish, انعام in'ám.—(*Amount paid to an insurance company*) وجه بیمه vajh-i-bímah, اجر تکفل ujr-i-takafful.—(*This is a premium upon crime*) این اجرتیست بر اجرام ín ujratí 'st bar ijrám.

Premolar, *subs.* دندان آسیائي دروغ dandán-i-ásyá,í-i-durúgh, دندان کاذب kandán-i-kázib.

Premonish, *verb,* نصیحت کردن nasíhat kardan, وعظ کردن va'z kardan, پند دادن pand dádan, نصح دادن nus,h dádan, متذکر ساختن mutazakkir sákhtan, عبرت دادن 'ibrat dádan, انذار کردن inzár kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan.

Premonition, *subs.* پند pand, نصیحت nasíhat, تدبیر tadbír, وعظ va'z, موعظه mau'izah, نصح nus,h, تذکره tazkirah, تذکیر tazkír, عبرت 'ibrat, انذار inzár.

Premonitory, *adj.* نصح آمیز nus,h-ámíz, عبرت انگیز 'ibrat-angíz, انذار بخش inzár-bakhsh, اعلامي i'lámí.

Premunition, *subs.* اعتراض بیني i'tiráz-bíní, مقاومت muqávamat, دفع daf', استحکام istihkám, تحصن tahassun.

Prenomen, *subs.* پیشنام písh-nám, نام nám, لقب laqab, اسم سابق ism-i-sábiq.

Pre-nominate, *verb,* پیش نامیدن písh námídan, تسمیه نمودن tasmiyah nimúdan, ملقب ساختن mulaqqab sákhtan, اسم اول نهادن ism-i-avval nihádan.

Prentice, *subs.* شاگرد shágird, تلمیذ tilmíz (*pl.* تلامیذ talámíz), کار آموز kár-ámúz, متعلم muta'allim.

Pre-occupancy, *subs.* پیش دستي písh-dastí, تصرف قبل tasarruf-i-qabl, دست پیش dast-i-písh, سبق تصرف sabq-i-tasarruf, حق تصرف haqq-i-tasarruf, سبقت استملاك sibqat-i-istimlák.

Pre-occupation, *subs.* پیش گیري písh-gírí, سبق تصرف sabq-i-tasarruf, سبقت استملاك sibqat-i-istimlák, توهم اعتراض tavahhum-i-i'tiráz, پیش دستي písh-dastí.

Pre-occupy, *verb*, پیش تصاحب نمودن písh-tasáhub nimúdan, قبل تصرف کردن qabl tasarruf kardan, در اخذ سبقت کردن dar-akhz sibqat kardan, پیش دستي نمودن písh-dastí nimúdan.

Pre-ordain, *verb*, پیش تعیین نمودن písh ta'yín nimúdan, قبل معین کردن qabl mu'ayyan kardan, سابق مقرر داشتن sábiq muqarrar dáshtan, اول نصب کردن avval nasb kardan.

Pre-ordinance, *subs.* پیش تعیین ta'yín-i-písh, حکم سابق hukm-i-sábiq, فرمان قبل farmán-i-qabl, قضائي نخستین qazá,í-i-nukhustín.

Pre-ordination, *subs.* سبق تعیین sabq-i-ta'yín, تقریر قبل taqrír-i-qabl, تعین پیش ta'ayyun-i-písh, گماشتگي اول gumáshtagí-i-avval, استقرار نخست istiqrár-i-nukhust.

Prepaid, *adj.* خالص الاجره khálisu 'l-ujrah, پیش داده písh-dádah, قبل ادا شده qabl-adá-shudah, پیش تسلیم písh-taslím.

Preparation, *subs.* آمادگي ámádagí, تهیه tahíyah, تدارك tadáruk, معموریت ma'múríyat, بسیج basíj, استعداد isti'dád, کار سازي kár-sází, سامان sámán, تجهیز tajhíz, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír).—(*Compound*) ترکیب tarkíb, دوا davá, ممزوجه mamzújah, مرکب murakkab.—(*Preparation for war*) تدابیر تدابیر عسکریه tadábír-i-'askaríyah, سامان جنگ sámán-i-jang.—(*To make preparation*) کار سازي کردن kár-sází kardan, کار درستي کردن kár-durustí kardan, تدارك دیدن tadáruk dídan, استعداد فراهم آوردن isti'dád faráham ávardan.—(*Everything is in preparation*) هر چیزي در صدد آمادگیست har-chízí dar-sadad-i-ámádagí 'st, هر چیزي حاضر است har-chízí házir ast.

Preparative, *subs.* تهیه بین tahíyah-bín, مهیا ساز muhayyá-sáz, معده mu'iddah.—*adj.* اعدادي i'dádí, اعتادي i'tádí, کارساز kár-sáz, مجهز mujahhiz, تدارکي tadárukí, آماده ساز ámádah-sáz.

Preparatory, *adj.* ابتداي ibtidáí, موجب mújib, دلالتگر dalálat-gar, لازم lázim, ضرور zarúr, افتتاحي iftitáhí, اول avval, نخست nukhust, آغازي ághází, شروعي shurú'í.

Prepare, *verb trans.* ترتیب دادن tartíb dádan, حاضر کردن házir kardan, آماده کردن ámádah kardan, مهیا کردن muhayyá kardan, تسویه نمودن tasviyah nimúdan, درست ساختن durust sákhtan, تدارك دیدن tadáruk dídan, تهیه کردن tahíyah kardan, ترکیب کردن tarkíb kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, آمادن ámádan, راست کردن rást kardan.—*intrans.* مصمم شدن musammim shudan, قصد داشتن qasd dáshtan, مستعد شدن musta'idd shudan, تهیه دیدن tahíyah dídan, دست و پاي خودرا جمع کردن dast-u-páy-i-khudrá jam' kardan.—(*To prepare for . . .*) . . . آهنگ کردن áhang-i- . . . kardan.

Prepared, *part. and adj.* آماده ámádah, مهیا muhayyá, تیار tayyár, مستعد musta'idd, حاضر házir, درست durust, چاق cháq, رو براه rú-bi-ráh, مرتب murattab, معد mu'add, فراهم faráham, معتد mu'tad.—(*To be prepared for*) مستعد شدن musta'idd shudan.

Preparer, *subs.* آماده ساز ámádah-sáz, مهیا نما muhayyá-nimá, تطبیق کار tatbíq-kár, توفیق بخش taufíq-bakhsh, تدارك بین tadáruk-bín.

Prepay, *verb*, تأدیه نخست نمودن tädiyah-i-nukhust nimúdan, پیش دادن písh dádan, قبل تسلیم کردن qabl taslím kardan, اول ادا نمودن avval adá nimúdan, نخست توفیه کردن nukhust taufiyah kardan.

Prepayment, *subs.* پیش دهي písh-dihí, قبل تسلیم taslím-i-qabl, تأدیه نخست tädiyah-i-nukhust, سلف salaf (*pl.* اسلاف asláf), سلم salam (*pl.* اسلام aslám).

Prepense, *adj.* پیش اندیشیده písh-andíshídah.—(*Malice prepense*) حقد قدیم hiqd-i-qadím, کینه پیش kínah-i-písh.

Prepollency, *subs.* تفوق tafavvuq, استعلا isti'lá, تسلط tasallut, قاهري qáhirí, قهر ماني qahr-mání.

Preponderance, *subs.* استیلا istílá, استعلا isti'lá, زیاد سنگیني ziyád-sangíní, بسیار وزیني bisyár-vazíní, پر پر مقالتي pur-saqálatí.—(*Metaphorically*) رجحان rujhán, بالا دستي bálá-dastí, غالبیت ghálibíyat.

Preponderant, *adj.* زیاد سنگین ziyád-sangín, چربنده charbandah, بسیار وزین bisyár-vazín, پر وزن pur-vazn, پر ثقالت pur-saqálat, سنگین تر sangín-tar, اثقل asqal.—(*Metaphorically*) راجح rájih, غالب ghálib, بالا دست bálá-dast.

Preponderate, *verb trans.* استیلا نمودن istílá nimúdan, زیر کردن zír kardan, تحت خویش در آوردن taht-i-khísh dar-ávardan, پست کردن past kardan, چربیدن charbídan, تثقیل نمودن tasqíl nimúdan, میل دادن mail dádan, ترجیح نمودن tarjíh nimúdan.—*intrans.* سنگین تر sangín-tar búdan, در وزن فائق آمدن dar vazn fáïq ámadan, میل کردن mail kardan, کج شدن kaj shudan, زیر رفتن zír raftan, پائین آمدن pá,ín ámadan.—(*Metaphorically*) رجحان داشتن rujhán dáshtan, غالب

غالب ghálib ámadan, بالا دست آمدن bálá-dast ámadan.

Preponderation, *subs.* تثقيل tasqíl, تناقل tasáqul, استيلا istílá, سنگيني sangíní, ثقالت saqálat, ميل mail, رجحان rujhán, كجي kají, ترجيح tarjíh, غلبه ghalabah.

Preposition, *subs.* حرف جر harf-i-jarr, پيش نهاد písh-nihád, ادات adát, رابطه rábitah.

Prepositional, *adj.* حرفي harfí, حرف جري harf-i-jarrí, متعلق بحروف جر muta'alliq-bi-hurúf-i-jarr, اداتي adátí.

Prepositive, *subs.* جز مقدم juz-i-muqaddam, حرف مضاف harf-i-muzáf, ادات اضافت adát-i-izáfat.—*adj.* پيش نهاده písh-nihádah, در جلو وضع شده dar-jilau-vaz'-shudah.

Prepossess, *verb,* (*Preoccupy*) قبل تصرف كردن qabl tasarruf kárdan, پيش تصاحب نمودن písh tasáhub nimúdan, اول مالك شدن avval málik shudan.—(*Influence*) بر انگيختن bar-angíkhtan, بر ان داشتن bar-án dáshtan, تحريك نمودن tahrík nimúdan, مائل ساختن máil sákhtan, بر سر التفات آوردن bar-sar-i-iltifát ávardan.—(*I was much prepossessed by his manner*) حركات او بسيار مرا بر آن داشت harakát-i-ú bisyár marí bar-án dásht.

Prepossessing, *adj.* موثر müassir, محرك muharrik, مرغب muraghghib, ميل ده mail-dih, رغبت بخش raghbat-bakhsh.

Prepossession, *subs.* (*Preoccupancy*) پيش گيري písh-gírí, تصرف قبل tasarruf-i-qabl, تعصب ta'assub.—(*Prejudgment*) فكر پيش fikr-i-písh, سابقه علم sábiqah-'ilm, نتيجه وقوف natíjah-i-vuqúf, پيش داني písh-dání.—(*Inclination*) ميل mail, رغبت raghbat, غرض مندي gharaz-mandí.

Preposterous, *adj.* معكوس ma'kús, بيهوده bíhúdah, مقلوب maqlúb, وارونه várúnah, مخالف طبع mukhálif-i-tab', باطل bátil, منهوس manhús, مافوك mäfauk, الهادي ilhádí, پر سفاهت pur-safáhat.

Preposterously, *adj.* به بيهودگي bi-bíhúdagí, مقلوبانه maqlúbánah, مخالفانه mukhálífánah, ملحدانه mulhidánah, بر خلاف عقل bar-khiláf-i-'aql, ابلهانه ablahánah, سفيهانه safíhánah.

Prepuce, *subs.* (*Anatomical term*) غلفه ghulfah, غلاف ghiláf, پوست سر حشفه púst-i-sar-i-hashafah.

Prerequisite, *subs.* لازمه lázimah (*pl.* لوازم lavázim), ضرورت zarúrat, ضرورت اولي zarúrat-i-úlá, واجب اول vájib-i-avval, اساس asás, بنياد bunyád.—*adj.* لازم lázim, ضرور zarúr, ضروري zarúrí, واجب vájib, اول در كار avval-dar-kár, اساسي asásí, بنيادي bunyádí.

Prerogative, *subs.* مزيت mazíyat (*pl.* مزايا mazáyá), امتياز imtiyáz, حق haqq, استحقاق istihqáq.

Presage, *subs.* فال fäl, شگون shugún, اختر akhtar, طالع táli', نشان nishán, علامت 'alámat, آيت áyat, دليل dalíl, طائر táïr.

Presage, *verb,* تفوّل نمودن tafa,,ul nimúdan, پيش نمودن písh nimúdan, قبل اظهار داشتن qabl izhár dáshtan, خبر دادن khabar dádan, انبا نمودن ambá nimúdan, نشان دادن nishán dádan, از پيش آگاهي az-písh ágáhí bakhshídan, تطير نمودن tatayyur nimúdan.—(*Bad presage*) نحوست nuhúsat, بد خبري bad-khabarí, فال بد fäl-i-bad, طالع زشت táli'-i-zisht.—(*Good presage*) سعد sa'd (*pl.* سعود su'úd), فال نيك fäl-i-ník, طالع خوب táli'-i-khúb, خبر خوش khabar-i-khush.

Presager, *subs.* فال گير fäl-gír, غيب دان ghaib-dán, پيش خبر ده písh-khabar-dih, نشان ده nishán-dih, منجم munajjim, اختر شناس akhtar-shinás.

Presbyter, *subs.* قسيس qissís, كشيش kashísh, راهب ráhib, امام imám (*pl.* ائمه aïmmah), پير pír, شيخ الصليب shaikhu 's-salíb, خوري khudí, عالم نصاري 'álim-i-nasárí.

Presbyterial, *adj.* قسيسي qissísí, كشيشي kashíshí, رهباني ruhbání, شيخ الصليبي shaikhu 's-salíbí.

Presbyterian, *subs.* شيخ shaikh, قسيس qissís, امام imám, مجتهد mujtahid.—*adj.* شيخي shaikhí, قسيسي qissísí-mazhab, امامي imámí, مجتهدي mujtahidí, پير دوست pír-dúst.

Presbyterianism, *subs.* شيخيت shaikhíyat, قسيسيت qissísíyat, اماميت imámíyat, مجتهديت mujtahidíyat, پير پرستي pír-parastí.

Presbytery, *subs.* كشيشان kashíshán, كهنه kahanah, مشائخ masháïkh, بزرگان دين buzurgán-i-dín, مجلس مشائخ majlis-i-masháïkh.

Presbytis entellus (*The Langur or Hununan monkey of India*), *subs.* لنگور langúr (Hind.).

Prescience, *subs.* پيش بيني písh-bíní, پيش داني písh-dání, عاقبت بيني 'áqibat-bíní, مال داني ma,ál dání, علم غيب 'ilm-i-ghaib, معرفت حوادث ma'rifat-i-havádis.—(*Intelligence*) فراست firásat, بصيرت basírat.

Prescient, *adj.* پيش بين písh-bín, پيش دان písh-dán, عاقبت بين áqibat-bín, مآل دان ma,ál-dán, عالم غيب 'álim-i-ghaib, حوادث شناس havádis-shinas.—(*Intelligent*) صاحب بصيرت sáhib-basírat, عاقل 'áqil.

Prescind, *verb,* قطع كردن qat' kardan, بريدن burídan, منفصم ساختن munfasim sákhtan, حسم كردن hasm kardan.

Prescribe, *verb trans.* فرمودن farmúdan (*rt.* فرماي farmáy), حكم نمودن hukm nimúdan, امر نمودن amr nimúdan, مقرر داشتن muqarrar dáshtan, تعيين نمودن ta'yín nimúdan, قانون ساختن qánún sákhtan, آيين

áyín gardánídan, گردانیدن bayán kardan.—*intrans.* farmáïsh nimúdan, فرمائش نمودن hukm-járí kardan, حکم جاري کردن qánún-sází nimúdan, قانون سازي نمودن áyín durust kardan.—(*Medical term*) nuskhah dádan *or* nivishtan, نسخه دادن *or* نوشتن dastúru 'l-'amal dádan. دستور العمل دادن

Prescribed, *part. and adj.* marsúm, مرسوم muqarrar, مقرر mu'ayyan, معين mubayyan, مبين farmúdah, فرموده mámúr-bihi, مأمور به maktúb.—(*Medical term*) nuskhah-shudah. نسخه شده

Prescript, *subs.* (*Precept*) hukm (*pl.* ahkám), حکم farmán, فرمان vasíyat (*pl.* vasíy), وصيت farmáïsh, فرمائش amr (*pl.* avámir). —(*Prescription*) nuskhah, امر dastúru 'l-'amal. اوامر نسخه دستور العمل

Prescription, *subs.* (*Directing*) hukm-dihí, حکم دهي irshád, ارشاد tausiyah, توصيه amr, امر hukm, حکم farmán.—(*Claim by long use*) haqq-i-tasarruf, حق تصرف túl-i-isti'mál, طول استعمال da'vá-i-málikíyat.—(*Medical*) nuskhah, دعوي مالکيت tarkíb, نسخه dastúru 'l-'amal-i-tabíb. ترکيب دستور العمل طبيب

Prescriptive, *adj.* túl-i-isti'málí, طول استعمالي túl-i-tasarrufí.—(*A prescriptive right*) haqq-i-túl-i-isti'málí, حق طول استعمالي haqq-i-túl-i-tasarrufí. حق طول تصرفي

Presence, *subs.* huzúr, حضور vujúd.—(*In the presence of*) rú-bi-rú, رو برو dar-huzúr, در حضور muqábil, مقابل písh-gáh, پيشگاه mahzar, محضر mushhid.—(*Personal appearance*) súrat, مشهد صورت häyat, حئيت rú, رو rúy, روي nimúd, نمود manzar, منظر dídár, ديدار nigáh, نگاه fám, فام símá, سيما shakl (*pl.* ashkál), شکل chihrah, اشکال چهره vajh (*pl.* aujah), وجه paikar, پيکر tal'at, طلعت mahzar (*pl.* maházir). — (*Regal term*) huzúr, مظهر مهاظر حضور hazrat.—(*He was a man of good presence*) mard-i-ník-mahzarí búd. حضرت مرد نيك مهضري بود

Presensation, *subs.* ihsás-i-píshánah, احساس پيشانه istihzár, استحضار tasavvur, تصور tavahhum. توهم

Present, *subs.* bakhshish, بخشش dád, داد dihish, دهش 'atá, عطا tuhfah (*pl.* tuhaf), تحفه saughát, سوغات sauqát, سوقات hibah (*pl.* hibát), هبه hadíyah (*pl.* hadáyá), هديه silah, صله 'atíyah (*pl.* 'atáyá).—(*From inferior to superior*) ta'áruf, تعارف písh-kash.—(*From superior to inferior*) iltifát.—(*Of money*) in'ám.—(*Present tense*) hálíyah, پيش کش التفات انعام حاليه sígha-i-hál.—(*Present imperfect*) fi'l-i-hál. — *adj.* (*Not absent*) házir, صيغه حال فعل حال حاضر maujúd, موجود rú-bi-rú, رو برو paidá, پيدا mash,húd.—(*Not past or future*) hál, مشهود حال hálí.—(*For the present*) bi-nuqd. حالي بنقد

(*Those present*) házirín, حاضرين huzzár.—(*At present*) hálan, حالاً al-hál, الحال aknún, اکنون al,án, الآن dar-ín vaqt.—(*Not at present*) hálan kam-tar, حالاً در اين وقت nah bi 'l-fi'l. کمتر نه بالفعل—(*To be present*) huzúr dáshtan. حضور داشتن

Present, *verb,* dádan (*rt.* dih), دادن bakhshídan, بخشيدن arzání dáshtan *or* kardan, ارزاني داشتن *or* کردن 'atá kardan, عطا کردن hibah nimúdan, هبه نمودن ta'áruf kardan, تعارف کردن saughát firistádan, موغات فرستادن sauqát firistádan, سوقات فرستادن guzáshtan (*rt.* guzár), گذاشتن it,háf kardan. گذار) اتحاف کردن —(*Submit*) 'arz nimúdan. عرض نمودن —(*Place before*) ihzár kardan, احضار کردن istihzár kardan. استحضار کردن —(*Introduce*) dar-huzúr ávardan, در حضور آوردن 'arz kardan.—(*Exhibit*) dar-ma'raz ávardan, در معرض آوردن ma'rúz dáshtan. معروض داشتن —(*To present arms—Military term*) taqdím-i-siláh nimúdan, تقديم سلاح نمودن salám kardan.—(*To present oneself*) házir shudan, سلام کردن huzúr bi-ham rasánídan, حاضر شدن ihtizár nimúdan. حضور بهم رسانيدن —(*To present a person at court*) ihzár-i-salám-i-'ámm nimúdan, احضار سلام عام نمودن musharraf sákhtan. مشرف ساختن

Presentable, *adj.* qábil-i-huzúr, قابل حضور qábil-i-'arz, قابل عرض sháyistah-i-'arzah-dásht, شايسته عرضه داشت ihzár-pazír, احضار پذير qábil-i-ihdá, قابل اهدا taqdím-pazír. تقديم پذير

Presentation, *subs.* (*Person*) ihzár, احضار ta'áruf, تعارف 'arz, عرض 'arzah-dásht.—(*Offering*) ihdá, عرضه داشت taqdím.—(*Presentation at court*) ihzár-i-salám-i-'ámm.—(*Presentations were made*) ta'áruf bi-'amal ámad. احضار سلام عام تعارف بعمل آمد —(*Gift of a benefice*) a'tá,í-i-vazífah, اعطائي وظيفه ta'yín-i-ma'ásh.—(*The next presentation*) 'arz-i-sání, تعيين معاش عرض ثاني 'arzah-i-dásht-i-átí. عرضه داشت آتي

Presented, *part. and adj.* ma'rúz, معروض házir-shudah, حاضر شده ihzár-yáftah, احضار يافته taqdím-pazíruftah.—(*To be presented at Court*) musharraf shudan. تقديم پذيرفته مشرف شدن

Presentee, *subs.* sáhib-vazífah, صاحب وظيفه vazífah-dár, وظيفه دار muvazzaf. موظف

Presenter, *subs.* házir-sázandah, حاضر سازنده bi-'arz-dar-ávarandah, بعرض در آورنده ma'rúz-dárandah.—(*Giver*) dihandah, معروض دارنده bakhshandah, دهنده taqdím-kunandah. بخشنده تقديم کننده

Presentient, *adj.* muhiss, محس basír, بصير bíná, بينا muláhiz, ملاحظ mudrik. مدرك

Presentiment, *subs.* khiyál, خيال vahm, وهم tavahhum, توهم

tavahhum.—(*To have a presentiment*) ایجاس کردن íjás kardan, ایناس نمودن ínás nimúdan.

Presently, *adv.* عنقریب ‘an-qaríb, زود zúd, بزودي bi-zúdí, سرعتاً sur‘atan, زو zú (*vulg.*), زي zí (*vulg.*).

Presentment, *subs.* (*Action*) احضار ihzár, احتضار ih-tizár, حضور huzúr, عرض ‘arz.—(*Appearance*) ظهور zuhúr, نمایش nimáyish, شهود shuhúd, تجلي tajallí, انکشاف inkisháf.

Preservation, *subs.* محافظه muháfazah, حفاظه hifázat, حمایت himáyat, نگاهداشت nigáh-dásht, نگاهداري nigáh-dárí, وقایت viqáyat, حفظ hifz.

Preservative, *subs.* حافظ háfiz, مانع máni‘, دافع dáfi‘, دفع daf‘, حفظ hifz, وقایت viqáyat.—*adj.* حافظ háfiz, محافظ muháfiz, حفیظ hafíz, واقي váqí, نگاهدار nigáh-dár.

Preserve, *subs.* (*Fruits dried*) خشکبار khushkibár, آجیل ájíl, خشك میوه khushk-mívah.—(*Moist fruits*) نقل nuql.—(*Confections*) مربا murabbá (*pl.* مربیات murabbíyát).—(*For game*) شکار گاه shikár-gáh, صید گاه said-gáh.

Preserve, *verb,* نگاه داشتن nigáh dáshtan, نگاهباني نمودن nigáh-báni nimúdan, حفظ کردن hifz kardan, حفاظت کردن hifázat kardan, محافظه نمودن muháfa-zah nimúdan, حراست کردن hirásat kardan, مصون کردن masún kardan, وقایت کردن viqáyat kardan, حمایت نمودن himáyat nimúdan.—(*As fruit*) مربا ساختن murabbá sákhtan, میوه خشك کردن mívah khushk kardan, پروردن parvardan.

Preserved, *part.* محفوظ mahfúz, مصون masún, مصمي mahmí, محروس mahrús, ممنوع mamnú‘.—(*As fruit*) مربب murabbab, مربا murabbá.

Preserver, *subs.* محافظ muháfiz, حافظ háfiz, حامي hámí, دستگیر dast-gír, نگاهبان nigáh-bán, حارس háris.—(*Of fruit*) مربا ساز murabbá-sáz, میوه نگاهدار mívah-nigáh-dár, میوه خشك کن mívah-khushk-kun.

Preside, *verb,* ریاست کردن riásat kardan, نظارت کردن nazárat kardan, رسیدگي نمودن rasídagí nimúdan, دستور العمل دادن dastúru ’l-‘amal dádan.—(*He presided at the piano*) دستور العمل پیانو بعهده وي مفوض بود dastúru ’l-‘amal-i-piánú bi-‘uhdah-i-vai mufav-vaz búd.

Presidency, *subs.* ریاست جمهوري riásat-i-jumhúrí, نظارت امور عامه nazárat-i-amúr-i-‘ámmah, اداره امر idárah-i-amr, کار فرمائي kár-farmá,í, صدر نشیني sadr-nishíní, امارت imárat.—(*Official term*) ولایت viláyat.

President, *subs.* والي válí, امام imám, بالا نشین bálá-nishín, صدر نشین sadr-nishín.—(*Of an assembly*) میر مجلس mír-i-majlis, رئیس ráís (*pl.* روٴسا rüsá), رئیس جمهوري ráís-i-jumhúrí, ناظر امور عامه názir-i-amúr-i-‘ámmah, کل کار فرمائي kár-farmá,í-i-kull, بزرگ قوم buzurg-i-qaum.—(*Vice-president*) رئیس ثاني ráís-i-sání.

Presidential, *adj.* متعلق برئاست muta‘alliq-bi-ríásat, رئاسي riásí, ناظري názirí, امارتي imáratí, حکومتي hukúmatí.

Presidentship, *subs.* منصب رئاست mansab-i-ríásat, امر نظارت amr-i-nazárat, شغل امارت shughl-i-imárat, مدت رئاست muddat-i-ríásat.

Presidial, *adj.* ساخلوي sákhlúí, ساخلو دار sákhlú-dár, مستحفظي mustahfizí, مستحفظ دار mustahfiz-dár.

Presignify, *verb,* پیش نمودن písh nimúdan, قبل اعلام قبل سابقاً qabl i‘lám kardan, اشارت نمودن sábiqan ishárat nimúdan, از اول اظهار داشتن az-avval izhár dáshtan.

Press, *subs.* (*For wine*) شیره خانه shírah-khánah, حوض hauz, آخوره انگور ákhurah-i-angúr, کورش kúrish, فشار گاه fishár-gáh.—(*For olives, &c.*) معصر mi‘sar, عصار خانه ‘assár-khánah.—(*Closet or store-room*) گنجه ganjah, حوائج خانه haváij-khánah.—(*For clothes*) رختدان rakht dán, ارمالي armálí, تاکچه tákchah. اتو utú, اوتو útú, منکنه mankanah.—(*Bookbinder's*) شکنجه shikanjah, قید qaid.—(*Printer's*) چاپ خانه cháp-khá-nah, باسمه خانه básmah-khánah. مطبع matba‘. مطبعه matba‘ah.—(*Government press*) چاپخانه دولت cháp-khánah-i-daulat.—(*The press*) اصحاب قلم as,háb-i-qalam.—(*Public press*) سواد عام savád-i-‘ámm.—(*Press of people*) ازدحام izdihám, فشار fishár, اجتماع ijtimá‘, احتشار ihtishár.—(*Press of business*) کثرت مشغله kasrat-i-mashghalah.

Press, *verb trans.* (*Squeeze*) فشاردن fishárdan, افشردن afshurdan, فشردن fishurdan, تنگ آوردن tang ávar-dan, چپانیدن chapánídan, چلاندن chilándan (*vulg.*). —(*Impress*) مهر نمودن muhr nimúdan, نشان دادن nishán dádan.—(*Throng*) افشاریدن afsháridan. افشار دادن afshár dádan.—(*Force into service*) بزور داخل کردن bi-zúr dákhil kardan, مجبور ساختن majbúr sákh-tan.—(*They pressed him hard*) هر دو پایش را در یك کفش کردند har-dú-pái-ash-rá dar-yak kafsh kardand (*lit.* They put his two feet in one shoe).—(*Do not press him*) پا پیش مشو pá-pai-ash ma-shú.—*intrans.* ازدحام کردن izdihám kardan. جمع شدن jam‘ shudan, زور آوردن zúr ávardan.—(*Urge with importunity*) اصرار نمودن isrár nimúdan, تاٴکید کردن tákíd kar-dan.

Presser, *subs.* عصار ‘assár, فشارنده fisháranda h.—(*Worker at press*) مطبعه چي matba‘ah-chí. چاپگر cháp-gar.

Press-gang, *subs.* دسته جاشو گیر dastah-i-jáshú-gír,

ملاح گیران malláh-gírán, بحریه جو bahríyah-jú, سخري sikhrí-sáz.

Pressing, *subs.* فشار fishár, عصر 'asr, ازدحام izdihám, مزاحمت muzáhamat, زور zúr.—*adj.* (*Earnest*) مبرم mubrim, مصر musirr, اکید akíd, مؤکد müakkid. —(*Important*) مهم muhimm, لازم lázim, عمده 'umdah.—(*Distressing*) مزاهم muzáhim, فشار ده fishárdih, سخت sakht, شدید shadíd, مضیق muzayyiq.—(*A pressing invitation*) دعوت با اصرار da'vat-i-bá-isrár.

Pressingly, *adv.* بطور اصرار bi-taur-i-isrár, مصرانه musirránah, بزور bi-zúr, با تأکید تام bá-täkíd-i-támm, مبرمانه mubrimánah, اجبار کنان ijbár-kunán.

Pressman, *subs.* مطبعه گردان matb'ah-gardán, طباع tabbá', چاپ گر cháp-gar, چاپ کن cháp-kun.—(*Head of press-gang*) ملاح گیر malláh-gír, جاشو گیر jáshú-gír.

Press-money, *subs.* خرج عمله جبریه kharj-i-'amalah-i-jabríyah, اجرت کار کنان مجبور ujrat-i-kár-kunán-i-majbúr.

Pressure, *subs.* فشار fishár, عصر 'asr, اصرار isrár.—(*Distress*) رنج ranj, تعب ta'b, عسرت 'usrat, تنگي tangí, تضییق tazyíq.—(*Constraint*) اجبار ijbár, اضطرار iztirár, اعصار i'sár, زور zúr.—(*Weight*) وزن vazn, سنگیني sangíní, ثقالت saqálat, گراني girání.—(*Urgency*) اصرار isrár, ابرام ibrám, تأکید täkíd, سخت گیري sakht-gírí, تشدد tashaddud.—(*Pressure of business*) کثرت مشاغل kasrat-i-mashághil.—(*Pressure of air*) فشار هوا fishár-i-havá.—(*High-pressure engine*) آلت عالیه álat-i-'álíyah.—(*Low-pressure engine*) آلت دانیه álat-i-dániyah.

Press-work, *subs.* عمل طبع 'amal-i-tab', چاپگري cháp-garí, نقش برداري naqsh-bardárí.—(*Literary work*) تصنیف tasníf, تألیف tälíf.

Prestidigitation, *subs.* شعبده بازي shu'badah-bází, حقه بازي huqqah-bází.

Prestidigitator, *subs.* شعبده باز shu'badah-báz, حقه باز huqqah-báz.

Prestige, *subs.* شوکت shaukat, سهم sahm, احترام ihtirám.

Prestissimo, *adv.* با زودي هر چه تمامتر bá-zúdí-har-chih-tamám-tar.

Presto, *subs.* (*Musical term*) نغمه زود naghmah-i-zúd. —*adv.* با زودي bá-zúdí.—(*Musical term*) سریع sarí', جلد jild, تند tund.

Presumable, *adj.* محتمل muhtamal, وهمي vahmí, مفروض mafrúz, مسلم musallam, قابل فرض qábil-i-farz, محتمل صدق muhtamal-i-sidq.

Presume, *verb trans. and intrans.* پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), گمان بردن gumán burdan, مظنه داشتن mazannah dáshtan, فرض کردن farz kardan, توهم نمودن tavahhum nimúdan, احتمال صدق دادن ihtimál-i-sidq dádan.—(*Act arrogantly*) جسارت کردن jasárat kardan, شوخي کردن shúkhí kardan, گستاخي gustákhí nimúdan.—(*It may be presumed*) احتمال کل میرود که ihtimál-i-kull mí-ravad kih.—(*You presume on your position*) شما بر منصب خود تکیه میکنید shumá bar-mansab-i-khud takyah mí-kuníd.

Presumer, *subs.* گمان برنده gumán-burandah, فرض کننده farz-kunandah, احتمال دهنده ihtimál-dihandah, توهم کننده tavahhum-kunandah, اعتماد دار i'timád-dár.—(*Arrogant person*) جسور jasúr, گستاخ gustákh, متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir.

Presuming, *subs.* پنداشت pindásht, ظن zinn, گمان gumán, احتمال ihtimál, اعتماد i'timád.—(*Presumption*) استکبار istikbár, جسارت jasárat, گستاخي gustákhí.—*adj.* جسور jasúr, گستاخ gustákh, جري jarí, متکبر mutakabbir, مغرور maghrúr.

Presumption, *subs.* (*Arrogance*) گستاخي gustákhí, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, جسارت jasárat, تکبر takabbur, هوا داري havá-dárí, رو rú, لاف láf, عجب 'ujb, استکبار istikbár, مکابره mukábarah, خیلا khuyalá, تجاسر tajásur, تحکم tahakkum, تکابر takábur, خود سري khud-sarí, زعم za'm.—(*Idea*) مظنه mazannah, احتمال ihtimál, اختیال ikhtiyál, پندار pindár, خیال khiyál, توهم tavahhum, فرض farz.

Presumptive, *adj.* فرضي farzí, ظني zinní, احتمالي ihtimálí, خیالي khiyálí, توهمي tavahhumí, موهوم mauhúm.—(*Presumptive evidence*) برهان احتمالي burhán-i-ihtimálí, دلیل ظني dalíl-i-zinní.

Presumptuous, *adj.* مغرور maghrúr, غروري gharúrí, متکبر mutakabbir, لاف زن láf-zan, گستاخ gustákh, جسور jasúr, مستکبر mustakbir, کله پر باد kallah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí.

Presumptuously, *adv.* گستاخانه gustákhánah, مغروراً maghrúran, بطور جسارت bi-taur-i-jasárat, مستکبرانه mustakbiránah, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálígarí, از روي غرور az-rúy-i-gharúr.

Presumptuousness, *subs.* گستاخي gustákhí, تکبر takabbur, استکبار istikbár, مغروري maghrúrí, جسارت jasárat, لاف زني láf-zaní, کله پر بادي kallah-pur-bádí.

Presupposal, *subs.* مظنه سابق mazannah-i-sábiq, خیال پیش khiyál-i-písh, اندیشه قبل andíshah-i-qabl, فکر اول fikr-i-avval, پیش اندیشي písh-andíshí, سبق فرض sabq-i-farz.

Presuppose, *verb,* پیش اندیشیدن písh andíshídan, اول خیال کردن avval khiyál kardan, تضمن نمودن tazammun nimúdan, سابق فرض کردن sábiq farz kardan, ابتدا تصور نمودن ibtidá tasavvur nimúdan.

Presupposition, *subs.* پیش اندیشي písh-andíshí, فکر اول fikr-i-avval, خیال نخست khiyál-i-nukhust, ظن پیش zinn-i-písh, فکر سابق fikr-i-sábiq.

Pretence, *subs.* بهانه bahánah, تزویر tazvír.—(*To make a pretence*) طفره کردن tafrah kardan.—(*To make a pretence of piety*) استعصام نمودن isti'sám nimúdan, تقوي فروختن taqvá furúkhtan, نفاق ورزیدن nifáq varzídan.

Pretend, *verb, intrans.* بهانه نمودن bahánah nimúdan, تقلید کردن taqlíd kardan, دعوي داشتن da'vá dáshtan, نفاق کردن nifáq kardan, لاف زدن láf zadan, قلم دادن qalam dádan, تظاهر نمودن tazáhur nimúdan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan.—(*He pretended to be happy*) سبیلش‌را چرب کرد sibíl-ash-rá charb kard (*lit.* He greased his whiskers). [There is a peculiar form of verb which in Persian indicates pretence ; thus, تجاهل کردن tajáhul kardan, *to pretend ignorance*, &c.]

Pretended, *adj.* (*Ostensible*) پفیوز pufyúz, دعوي دار da'vá-dár, پر باد pur-bád, مکار makkár, محتال muhtál, خدعه آمیز khud'ah-ámíz, زراق zarráq.—(*Hypocritical*) نفاق مند nifáq-mand, ریاي riyáí, منافق munáfiq, کاذب kázib, دروغ durúgh, حیله باز hílah-báz, مکر اندیش makr-andísh.

Pretender, *subs.* لاف زن láf-zan, متکلف mutakallif, دعوي گر da'vá-gar, حیله باز hílah-báz, منافق munáfiq, ریا کار riyá-kár, متجاهل mutajáhil.

Pretension, *subs.* ادعا 'iddi'á, داعیه dá'iyah (*pl.* دواعي davá'í), مباهات mubáhát, زعم za'm, حیله بازي hílah-bází, نفاق nifáq, ریا riyá, تجاهل tajáhul, دعوي گري dav'á-garí, لاف láf, بهانه bahánah, مکاري makkárí, نا درستي ná-durustí.

Pretentious, *adj.* بلند نظر buland-nazar, بلند بین buland-bín, مباهي mubáhí, پر فیس pur-fís, باد دار bád-dár, خدعه کار khud'ah-kár, جرأت مند jurät-mand, جسور jasúr, گستاخ gustákh.

Preter-imperfect, *subs.* ماضي قریب mází-i-qaríb, ماضي استمراري mází-i-istimrárí.

Preterite, *subs.* (*Tense*) ماضي مطلق mází-i-mutlaq.—*adj.* سابق sábiq (*pl.* سوابق savábiq).

Preterition, *subs.* عبور 'ubúr, گذار guzár, گذشت guzasht, گذشتگي guzashtagí, مضي muzíy.

Pretermission, *subs.* حذف hazf, الغا ilghá, ترك tarak, فرو گذاشت furú-guzásht.

Pretermit, *verb,* حذف کردن hazf kardan, الغا نمودن ilghá nimúdan, متروك داشتن matrúk dáshtan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, ول کردن vil-kardan.

Preternatural, *adj.* خلاف طبع khiláf-i-tab', خلاف طبیعت khiláf-i-tabí'at, فوق الطبیعه fauqu 't-tabí'ah, خلاف قاعده khiláf-i-qá'idah, بي قانون bí-qánún, غیر قیاس ghair-i-qiyás.

Preternaturally, *adv.* بطور خلاف قاعده bi-taur-i-khiláf-i-qá'idah, بر خلاف طبیعت bar-khiláf-i-tabí'at, بدون قیاس bidún-i-qiyás, بي قانونانه bí-qánúnánah.

Preter-perfect, *subs.* ماضي مازí, ماضي مطلق mází-i-mutlaq.

Preter-pluperfect, *subs.* ماضي بعید mází-i-ba'íd, ماضي کامل mází-i-kámil, ماضي مستبعد mází-i-mustab'ad.

Pretext, *subs.* بهانه bahánah, دست آویز dast-ávíz, حیله hílah, سبب sabab, علت 'illat (*pl.* علل 'ilál), عذر 'uzr, اعتذار i'tizár, مستمسك mustamsik.—(*To make a pretext*) بهانه نمودن bahánah nimúdan, بي بهانه گردیدن pay-i-bahánah gardídan.—(*To find a pretext*) بهانه یافتن bahánah yáftan.—(*On the pretext of*) در سر dar-sar.

Pretor, *subs.* قاضي qází (*pl.* قضات quzát), دیان dayyán, کلانتر kalántar, قوام qavvám, داروغه dárúghah.

Pretorial, *adj.* قضاوي qazáví, دینونتي dainúnatí, کلانتري kalántarí, قوامي qavvámí, داروغگي dárúghagí

Pretorship, *subs.* قضاوت qazávat, قاضیگري qázígarí, دینونت dainúnat, دیاني dayyání, قوامیت qavvámíyat, داروغه گري dárúghah-garí.

Prettily, *adv.* لطیفاً latífan, بلطافت bi-latáfat, مسرت بخشانه masarrat-bakhshánah, مقبولانه maqbúlánah, بطور ظرافت bi-taur-i-zaráfat, قشنگانه qashangánah.

Prettiness, *subs.* حسن husn, جمال jamál, لطافت latáfat, نزاکت nazákat, زیب zíb, رونق raunaq, زینت zínat, بهجت انگیزي buhjat-angízí, مطبوعي matbú'í, مقبولي maqbúlí, ظرافت zaráfat, دل پسندي dil-pasandí, جوني júní (*vulg.*).

Pretty, *adj.* زیب zíb, جمیل jamíl, لطیف latíf, ظریف zaríf, خوبصورت khúb-súrat, قشنگ qashang, خوش طرح khush-nimá, خوش نما khush-nimá, خوشگل khush-tarah, مرغوب marghúb, خرم khurram, مطبوع matbú', مقبول maqbúl, بهجت انگیز buhjat-angíz, دلپسند dil-pasand.—*adv.* قدري qadrí, یك نیکو yak-khurdah, اندکي andakí.—(*Pretty well, tolerable*) میانه miyánah, طوري taurí, همچنین hamchunín, معتدل mu'tadil.

Prevail, *verb,* (*Conquer*) غالب شدن ghálib shudan, استیلا یافتن istílá yáftan, مستولي شدن mustaulí shudan, دست یافتن dast yáftan, تسلط یافتن tasallut yáftan, چیره گشتن chírah gashtan, مستحوذ گشتن mustahviz gashtan, فائق آمدن fáïq ámadan, قاهر بودن qáhir búdan.—(*Be prevalent*) متداول شدن mutadávil shudan, شیوع داشتن shuyú' dáshtan, رواج داشتن raváj dáshtan, عموم داشتن 'umúm dáshtan.—(*To prevail on*) تحریك کردن tahrík kardan. بر آن داشتن

bar-án dáshtan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, چاره کردن chárah kardan.

Prevailing, *adj.* غالب ghálib, رائج ráïj, متداول mutadávil, شائع sháï'.

Prevalence, *subs.* غلبه ghalabah, استيلا istílá, استحواذ istihváz, تفوق tafavvuq, چيرگي chíragí, قهر qahr.—(*Being general*) عموم 'umúm, رواج raváj, شيوع shuyú'.

Prevalent, *adj.* مستولي mustaulí, غالب ghálib, چير chír, فائق fáïq.—(*Common*) مشترك mushtarik, مروج muravvaj, طاري tárí, متداول mutadávil, عمومي 'umúmí, شائع sháï', رائج ráïj.

Prevalently, *adv.* (*Powerfully*) بطور استيلا bi-taur-i-istílá, بر سبيل غالبيت bar-sabíl-i-ghálibíyat, قاهرانه qáhiránah, مسلطانه musallatánah. — (*Generally*) عموماً 'umúman, بطرز تداول bi-tarz-i-tadávul, بر سبيل شيوع bar-sabíl-i-shuyú', غالباً ghálíban, اغلب aghlab, اكثر aksar.

Prevaricate, *verb,* تناقض گفتن tanáquz guftan, زبان بازي کردن zabán-bází kardan, چاچول بازي کردن cháchúl-bází kardan, ليت و لعل کردن lait-u-la'all kardan, دو معني حرف زدن dú-ma'ní harf zadan, حيله بکار بردن hílah bi-kár burdan.

Prevarication, *subs.* زبانبازي zabán-bází, چاچول بازي cháchúl-bází, ليت و لعل lait-u-la'all, دو معني حرف زني dú-ma'ní-harf-zaní, حيله گري hílah-garí.

Prevaricator, *subs.* زبان باز zabán-báz, چاچول باز cháchúl-báz, دو معني حرف زن dú-ma'ní-harf-zan, حيله گر hílah-gar, حلاف halláf.

Prevenient, *adj.* سابق sábiq, متقدم mutaqaddim, جلو رو jilau-rau, پيش رو písh-rau.

Prevent, *verb trans.* باز داشتن báz-dáshtan, مانع بودن máni' búdan, منع کردن man' kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, سد کردن sadd kardan, معارضه نمودن mu'árazah nimúdan, وا داشتن vá-dáshtan, دفع نمودن daf' nimúdan.—*intrans.* پيش رو بودن písh-rau búdan, جلو گرفتن jilau giriftan.—(*Prevent us, O Lord, in all our doings*) در همه کارهائي ما اي رب پيش روي ما باش dar hamah-i-kárhá-i-má ai rabb písh-i-rúy-i-má básh.

Preventible, *adj.* مسبوق masbúq, منع پذير man'-pazír, دفع شونده daf'-shavandah, سبقت ياب sibqat-yáb, پيش گرفته písh-giriftah, جلو گرفته شدني jilau-giriftah-shudaní.

Preventer, *subs.* مانع máni', باز دارنده báz-dárandah, مناع manná', جلو گير jilau-gír, منوع manú'.

Prevention, *subs.* منع man', دفع daf', مزاحمت muzáhamat, باز داشت báz-dásht, نهي nihy, تحجير tahjír, جلوگيري jilau-gírí.

Preventional, *adj.* منعي man'í, دفاعي daffá'í, ممانعتي mumána'atí, باز دارنده báz-dárandah.

Preventive, *subs.* مانع máni', مناع manná', دافع dáfi', ناهي náhí, باز دارنده báz-dárandah.—*adj.* مانع máni', منعي man'í, دفاعي daffá'í, مزاحم muzáhim.—(*Preventive service*) خدمت حراستي khidmat-i-hirásatí, عمل حفظي 'amal-i-hifzí.

Previous, *adj.* سابق sábiq, پيش písh, پيشتر písh-tar, قبل qabl.

Previously, *adv.* قبل از اين qabl-az-ín, پيشتر písh-tar, سابقاً sábiqan, نخست nukhust.

Prevision, *subs.* پيش بيني písh-bíní, مآل بيني ma,ál-bíní, عاقبت نگري 'áqibat-nigarí, دور بيني dúr-bíní.

Prey, *subs.* (*Plunder*) نهب nahb, غارت ghárat, تاراج táráj, يغما yaghmá, چپاو chapáú.—(*Game*) شکار shikár, صيد said.

Prey, *verb,* شکار کردن shikár kardan, صيد نمودن said nimúdan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), اصطياد نمودن istiyád nimúdan.—(*Plunder*) نهب کردن nahb kardan, غارت نمودن ghárat nimúdan, دست برد زدن dast-burd zadan, تاراج کردن táráj kardan.—(*Affect*) تاثير داشتن täsír dáshtan, کار کردن kár kardan.—(*Grief preys upon his mind*) غم بر دل وي دست برد ميزند gham bar-dil-i-vai dast-burd mí-zanad.

Priapism, *subs.* (*Medical term*) فريسموس firísmús (European).

Price, *subs.* قيمت qímat, بها bahá, ارز arz, ارزش arzish, ارج arj, ثمن saman, مايه máyah, قدر qadr.—(*Price of blood*) ديت diyat, خونبها khún-bahá, معقلت ma'qulat.—(*Fair price*) قيمت خوب qímat-i-khub.—(*A high price*) مبلغ خطير mablagh-i-khatír, قيمت عالي qímat-i-'álí, بهائي گران bahá,í-i-girán.—(*A low price*) قيمت پست qímat-i-past, بهائي کم bahá,í-i-kam.—(*The very lowest price*) قيمت آخر آخر qímat-i-ákhir-i-ákhir.—(*Rate of prices*) فهرست نرخها fihrist-i-nirkhahá, نرخ نامه nirkh-námah.—(*Extravagant price*) قيمت گزاف qímat-i-gizáf.—(*Too high a price*) قيمت زياد qímat-i-ziyád.—(*At the lowest price*) اقلاً aqallan, بقيمت آخر bi-qímat-i-ákhir, بسيار ارزان bis-yár-arzán.—(*Its selling price is one rupee*) در قيمت يك روپيه فروخته ميشود dar-qímat-i-yak-rúpiyah fu-rúkhtah mí-shavad.—(*They are all of one price*) اينها همه قيمتشان يکي است ín-há-hamah qímat-i-shán yakí ast.—(*Every man has his price*) هر مردي‌را مقداريست har-mardí-rá miqdárí 'st.

Price, *verb,* قيمت کردن *or* گفتن qímat kardan *or* guftan, نرخ نمودن nirkh nimúdan, بها تعيين کردن bahá ta'yín kardan.

Price current, *subs.* نرخ nirkh, سعر si'r (*pl.* اسعار

as'ár), قيمت متعارف qímat-i-muta'árif, رائج وقت ráïj-i-vaqt, قيمت رائج qímat-i-ráïj, نرخ جاري nirkh-i-járí, بهائي جاري bahá'í-i-járí, سعر رائج si'r-i-ráïj.

Priceless, *adj.* (*Very valuable*) بي بها bi-bahá, بيش bísh-qímat, گرانمايه girán-máyah, ثمين samín, عظيم القدر 'azímu 'l-qadr, عزيز 'azíz.—(*Having no fixed price, such as many works of art, &c.*) آب بردار áb-bardár.

Prick, *subs.* سيخ síkh, مثقب misqab, خلش khalish.—(*Penis*) حشفه hashafah, كير kír, ذكر zakr.—(*Pain*) درد dard, مالش málish, وجع vaj', الم alam, خار خار khár-khár.

Prick, *verb trans.* سيخ كردن síkh kardan, سوراخ كردن súrákh kardan, خليدن khalídan, آزدن ázadan, گزيدن gazídan.—(*Goad*) راندن rándan, فرو نمودن furú nimúdan, اثر كردن asr kardan, تأثير نمودن täsír nimúdan.—(*To prick up, as the ears*) تيز كردن tíz kardan, راست نمودن rást nimúdan, بر پا داشتن bar-pá-dáshtan, ايستاده كردن ístádah kardan.—(*His conscience pricks him*) ضميرش اورا نيش ميزند zamír-ash ú-rá níish mí-zanad, نفسش اورا ملامت ميكند nafs-ash ú-rá malámat mí-kunad.—*intrans.* در رفتن dar-raftan, تو رفتن tú-raftan.—(*As a wound*) درد آوردن *or* كردن *or* گرفتن dard ávardan *or* kardan *or* giriftan.

Pricker, *subs.* سيخ síkh, مثقاب misqáb, منقاب min-qáb, چيز سوراخ كننده chíz-i-súrákh-kunandah, شوكه shaukah, خلنده khalandah.

Pricking, *subs.* (*Action*) خلش khalish, نفوذ nufúz, نيش níish-zaní, سيخ زني síkh-zaní, ثقوب suqúb.—(*Sensation*) احساس ihsás, ادراك idrák, در يافت dar-yáft, خار خار khár-khár.—(*Pain*) درد dard, وجع vaj', الم alam.—(*Pricking up of the ears*) راست كني rást-kuní, تيز كني tíz-kuní, اقامه iqámah, بر پا نمائي bar-pá-nimá'í, نصب nasb.

Prickle, *subs.* خار khár, نيش níish, شوك shauk.

Prickliness, *subs.* خار داري khár-dárí, پر خاري pur-khárí.

Prickly, *adj.* خار دار khár-dár, پر خار pur-khár.

Prickly pear (*Cactus indicus*), *subs.* انجير فرنگي anjír-i-farangí, سبار sabbár, امرود خار دار amrúd-i-khár-dár.

Pride, *subs.* غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, كبر kibr, كبريا kibriyá, تكبر takabbur, استكبار istikbár, تكابر takábur, نفس nafs, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá'í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb, فخيمه fakhímah, افتخار iftikhár, مكابره mukábarah, تبختر tabakhtur, مرح marah, تجبر tajabbur, باد bád.—(*Pride of office*) نخوت جاه و منصب nakhvat-i-já va mansab.

Pride, *verb,* قل رفتن qul raftan, مفاخرت نمودن mufá-kharat nimúdan, گزاف زدن gizáf zadan, لاف زدن láf zadan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, استكبار كردن istikbár kardan, باد كردن bád kardan, فيس نمودن fís nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, تبختر نمودن tabakhtur nimúdan, اظهار بزرگي كردن izhár-i-buzurgí kardan.

Prier, *subs.* محقق muhaqqiq, مدقق mudaqqiq, متجسس mutajassis, دقت بين diqqat-bín, عيب جو 'aib-jú.

Priest, *subs.* كاهن káhin, ملا mullá, پيش نماز písh-nimáz, پيش عبادت písh-'abádat, عالم 'álim (*pl.* علام 'allám), مقتدا muqtadá, پيشواي píshváí, رئيس روحاني räís-i-rúhání, پير pír, مرشد murshid, خادم الدين khádimu 'd-dín, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh). [Properly speaking, there exists no priesthood among Muhammadans. Any person capable of reading the Qur'án may act as a priest, but Muslims have no ordination of clergy.]—(*Chief priest of the faith*) امام imám (*pl.* ائمه aïmmah), a title given to 'Alí, the cousin and son-in-law of Muhammad, and his descendants to the ninth generation—twelve Imáms altogether; the last of whom is supposed to be still living.—(*Chief priest of recent times*) مجتهد mujtahid.—(*Christian priest*) قسيس qissís (*pl.* قسان qassán), كشيش kashísh, مطران mitrán, رئيس كهنه räís-i-kahanah, پادري pádrí (European).

Priestcraft, *subs.* ملا بازي mullá-bází, حيله ملايان hílah-i-mulláyán, خدعه مذهبي khud'ah-i-mazhabí, پادري بازي pádrí-bází, مكاري كشيشان makkárí-i-kashíshán.

Priestess, *subs.* عالمه 'álimah, عارفه 'árifah, معلمه mu'allimah, ننه ملا nanah-mullá, ننه پيش نماز nanah-písh-nimáz, ننه پادري nanah-pádrí, راهبه ráhibah, خادمه الدين khádimahu 'd-dín.

Priesthood, *subs.* (*Office of priest*) كهانت kahánat, مقتدائي muqtadá'í, پيشوائي píshvá'í, قدوه گري qud-vah-garí, امامت imámat, مسند ارشاد masnad-i-irshád, خلافت khiláfat, منصب دين داري mansab-i-dín-dárí, پيش عبادتي písh-'abádatí, پيش نمازي písh-nimází.—(*Presbytery*) كشيشان kashíshán, كهنه kaha-nah.

Priestly, *adj.* امام وار imám-vár, امامي imámí, مقتداي muqtadáí, ملاي mullái, كشيشي kashíshí.

Priest-ridden, *adj.* محكوم ملايان mahkúm-i-mulláyán. فريفته مشائخ firíftah-i-mashá'ikh, اهل تقليد ahl-i-taq-líd, مأموم mámúm, پير پرست pír-parast, تابع علما tábi'-i-'ulamá.

Prig, *subs.* (*Upstart*) خود پسند khud-pasand, خود فريب khud-fríb, خود سر khud-sar, سبك مغز sabuk-maghz, مغرور maghrúr, كج كلاه kaj-kuláh.—(*Thief*) دزد duzd. سارق sáriq, مال مردم خوار mál-i-mardum-khár, چاچول باز cháchúl-báz.

Prig, *verb,* دزديدن duzdídan, دزدي كردن duzdí kardan, سرقت نمودن sirqat nimúdan, چاپيدن chápídan, سخت گيري كردن sakht-gírí kardan, بد معاملگي نمودن bad-mu'ámalagí nimúdan, پا زدن pá-zadan.

Priggish, *adj.* ناقلا náqulá, لاف زن láf-zan, گزاف كار gizáf-kár, فيسو físú, تهي مغز tuhí-maghz, سبك sabuk.

Prim, *adj.* قشنگ qashang, صحت آرا sihhat-árá, راست rást, دقيق daqíq, باريك بين bárík-bín, احتياط ihtiyát-kár, علم قلم آب زير كاه áb-zír-i-kár, 'allam-qallam, سالوس sálús, متّه بكون خشخاش گذار mattah-bi-kún-i-khashkhásh-guzár.

Prim, *verb,* صحت آرائي كردن sihhat-árá,í kardan, خدعه نمودن khud'ah nimúdan, نيك قلم دادن ník-qalam dádan, تسليس نمودن taslís nimúdan, تلبيس كردن talbís kardan, متّه بكون خشخاش گذاشتن mattah bi-kún-i-khashkhásh guzáshtan.

Primacy, *subs.* قداست مآبي qadásat-i-ma,ábí, مرتبه امامت martabah-i-imámat, رتبه اسقفيت نخستين nukhustín-rutbah-i-usqufíyat, بزرگي buzurgí, رئاست كبرى rïásat-i-kubrá.

Prima donna, *subs.* رئيسه مغنيان räísah-i-mughanníyán, شخصه اول آوازه خوانان shakhsah-i-avval-i-ávázah-khánán.

Primage, *subs.* خراج ملاحي khiráj-i-malláhí, خرج جهاز kharj-i-jaház, باج مركب báj-i-markab, جهازيه jaházíyah.

Primal, *adj.* اول avval, نخست nukhust, ابتداي ibtidáí, افتتاحي iftitáhí, آغازي ághází, بدايتي bidáyatí, اصلي aslí.

Primarily, *adv.* اولاً avvalan, بدايةً bidáyatan, در اصل dar-asl, از نخست az-nukhust, ابتداً ibtidan, در ابتدا dar-ibtidá.

Primary, *subs.* عمده 'umdah, زبده zubdah, نخبه nukhbah, گزيده guzídah, صفوه sufvah.—*adj.* اصلي aslí, عنصري 'unsurí, اول avval, اولين avvalín, مقدم muqaddam, شهپر shahpur, تيز بال tíz-bál, نخست nukhust, نخستين nukhustín, پيشين píshín, قديم qadím, سابق sábiq, ابتداي ibtidáí, مبدئي mabd,í, افتتاحي iftitáhí.

Primate, *subs.* اسقف اول usquf-i-avval, اسقف باشي usquf-báshí, امام اعظم imám-i-a'zam, كاهن بزرگ káhin-i-buzurg, خليفه khalífah, كشيش درجه اول kashísh-i-darajah-i-avval, مجتهد بزرگ mujtahid-i-buzurg.

Primateship, *subs.* رتبه اسقف اول rutbah-i-usquf-i-avval, منصب اسقف باشي mansab-i-usquf-báshí, امامت عظمى imámat-i-'uzmá, كهانت بزرگي kahánat-i-buzurgí, خليفگي khalífagí, مرتبه علياي اجتهاد martabah-i-'ulyáí-i-ijtihád.

Primatial, *adj.* اسقفي usqufí, امامي imámí, امامتي imámatí, منسوب باسقف اول mansúb-bi-usquf-i-avval, متعلق بكاهن بزرگ muta'alliq-bi-káhin-i-buzurg.

Prime, *subs.* (*Best part*) عمده 'umdah, زبده zubdah, نخبه nukhbah, گزيده guzídah, صفوه sufvah.—(*Of day*) طلوع tulú', مطلع matla', بامداد bámdád, صبح subh, فجر fajr, فلق falaq, وجه vajh, سفيده safídah.—(*Of life*) ريعان ray'án, عنفوان 'unfuván, ربيع rabí', بهار bahár, آغاز ágház, اول avval, شباب shabáb, جواني javání, صحت sihhat, تندرست tan-durustí.—(*Utmost perfection*) نهايت كمال niháyat-i-kamál, اتميت atmíyat, اكمليت akmalíyat.—*adj.* (*Chief*) اول avval, اصل asl, مهتر mihtar, نخستين nukhustín, اصلي aslí, ابتداي ibtidáí. — (*Beautiful*) خوب khub, قشنگ qashang, فاضل fázil, اعلي a'lá, احسن ahsan, بي بها bí-bahá, شيرين shírín, مقبول maqbúl.

Prime, *verb,* (*A gun*) چاشني نمودن cháshní nimúdan, فتيله گذاشتن fatílah guzáshtan, خط باروت ساختن khatt-i-bárút sákhtan.—(*A person*) تلقين نمودن talqín nimúdan.—(*With paint*) قلم اول زدن qalam-i-avval zadan, نقش اول بكار بردن naqsh-i-avval bi-kár burdan, رنگ اول ريختن rang-i-avval ríkhtan.

Primer, *subs.* كتاب مقدمه kitáb-i-muqaddamah, نخست نامه nukhust-námah, كتاب اول kitáb-i-avval, كتابچه نخستين kitábchah-i-nukhustín.

Primeval, *adj.* قديم qadím, اول avval, نخستين nukhustín, اصلي aslí, ابتداي ibtidáí, افتتاحي iftitáhí.

Priming, *subs.* (*Of a gun*) چاشني cháshní.—(*Small powder-horn for priming,* چاشنيدان cháshní-dán, شاخدهنه shákh-dahanah, بخار گيري bukhár-gírí, طغيان مد tughyán-madd.—(*With colour*) قلم اول qalam-i-avval, نقش اول naqsh-i-avval, رنگ نخست rang-i-nukhust.

Primitial, *adj.* ثمر نخستين nukhustín-samr, بكري bikrí, باكوري bákúrí, بدعي bid'í.

Primitive, *adj.* پيشين píshín, قديم qadím, سابق sábiq, اول avval, قديمي qadímí, ابتداي ibtidáí, كهنه kuhnah. —(*Grammatical term*) جامد jámid, اصلي aslí.

Primitively, *adv.* قديمانه qadímánah, در اصل dar-asl, ابتداً ibtidan, بنا بر رسم قديم biná-bar-rasm-i-qadím.

Primitiveness, *subs.* قدامت qadámat, سابقيت sábiqíyat, اصليت aslíyat, كهنگي kuhnagí, اوليت avvalíyat.

Primness, *subs.* سخت گيري sakht-gírí, سختي sakhtí, دقت diqqat, تدقيق tadqíq, احتياط زياد ihtiyát-i-ziyád, سالوسي sálúsí, متّه بكون خشخاش گذاري mattah bi-kún-i-khashkhásh-guzárí.

Primogenial, *adj.* اول زاده avval-zádah, اول زا avval-zá, نخست آفريده nukhust-áfirídah, بدعي bid'í, نقري nuqrí, اصلي aslí, عنصري 'unsurí, فطري fatrí, بكري bikrí.

Primogenitor, *subs.* پدر اول pidar-i-avval, والد نخستین válid-i-nukhustín, جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), سر منشا sar-minshá, سر مصدر sar-masdar.

Primogeniture, *subs.* بکریت bikríyat, بکوریت bukúríyat, نخستزادگي nukhust-zádagí, نقریت nuqríyat, مقدمیت muqaddamíyat, اولیت avvalíyat.—(*Rights of primogeniture*) حق اول زادگي haqq-i-avval-zádagí, حق بکوریت haqq-i-bukúríyat, حق تقدم haqq-i-taqaddum.

Primordial, *adj.* سر حلقه sar-halqah, سر خیل sar-khail, اول avval, نخست nukhust, ابتداي ibtidáí, اصلي aslí.

Primus, *subs.* شخص اول shakhs-i-avval, سر کرده sar-kardah, رئیس räís, سرور sarvar, امام imám, پیشوا píshvá.

Prince, *subs.* پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malk (*pl.* املاك amlák), سلطان sultán (*pl.* سلاطین salátín), والي válí, امیر amír (*pl.* امرا umará), فرمانفرما farmán-farmá, حکم راني hukm-rání.—(*Son of a king*) شاهزاده sháh-zádah, شهزاده shah-zádah, سلطان زاده sultán-zádah, قهرمان qahrimán, میرزا mírzá, ملك زاده malik-zádah, پرنس prins (European).—(*Prince of Wales*) ولیعهد دولت انگلیس valí-'ahd-i-daulat-i-inglís.

Princedom, *subs.* سلطنت saltanat, سلطنت چه saltanatchah, پادشاهت pádisháhat, مملکت mamlakat, ولایت viláyat, امارت imárat.

Princely, *adj.* امیرانه amíránah, شاهوار sháh-vár, شاهزادگي sháh-zádagí, سلطاني sultaní, شاهي sháhí.

Princess, *subs.* دختر شاه dukhtar-i-sháh, امیره amírah, حاکمه hákimah, بیگم begum, بانو bánú, شاهزاده خانم sháhzádah-khánam.—(*Princess Royal*) شاه بیگم sháh-begum.

Principal, *subs.* (*Capital*) رأس المال räsu 'l-mál, سر مایه sar-máyah, اصل asl (*pl.* اصول usúl), عین 'ain, زر اصل zar-i-asl.—(*Of a college*) رئیس räís, مدیر mudír, سر کار sar-kár, شخص اول shakhs-i-avval, فرمانفرما farmán-farmá.—*adj.* اول avval, عیني 'ainí, مهتر mihtar, اصل asl, عمده 'umdah, مطلق mutlaq.—(*Principal thing*) جزو اعظم juzv-i-a'zam.

Principality, *subs.* امارت imárat, حکومت hukúmat, فرمانفرمائي farmán-farmá,í, رئاست rïásat, حکم راني hukm-rání, اقتدار iqtidár, مملکت mamlakat, ولایت viláyat.

Principally, *adv.* غالبا ghálíban, في الغالب fi 'l-ghálib, خاصه khássah, خاصةً khássatan, خصوصاً khusúsan, ویژه vízhah, علي الخصوص 'ala 'l-khusús.

Principle, *subs.* موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), سبب sabab (*pl.* اسباب asbáb), وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), مأخذ mäkhaz, مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), اصل asl (*pl.* اصول usúl), مایه máyah, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'íd), ماده mádah, تکیه گاه takyah-gáh, منشا minshá, مستند mustanid, نهاد nihád, عقیده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), اساس asás, بنیاد bunyád, قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), آیین áyín, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm).—(*Element*) عنصر 'unsur.—(*Bad-principled*) بد اصل bad-asl.—(*Want of principle*) بي ثابتي bí-sábatí, سبکي sabukí, عدم استواري 'adam-i-ustuvárí, بي رسني bí-rasní, بي مأخذي bí-mäkhazí.

Principle, *verb,* در اصول تربیت دادن dar-usúl tarbiyat dádan, ذهني ساختن zihní sákhtan, خاطر نشان کردن khátir-nishán kardan, تلقین نمودن talqín nimúdan, تمرین کردن tamrín kardan.

Prink, *verb trans.* بقصد نمایش ملبس ساختن bi-qasd-i-nimáyish mulabbas sákhtan, آرایش نمودن áráyish nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), لباس افتخار پوشاندن libás-i-iftikhár púshándan, فیساندن físándan, باد زیر بغل کردن bád zír-i-baghal kardan.—*intrans.* لباس افتخار پوشیدن libás-i-iftikhár púshídan, خرامیدن khirámídan, چمیدن chamídán, متبخترانه حرکت کردن mutabakhtiránah harakat kardan, باد کردن bád kardan, فیس نمودن fís nimúdan.

Print, *subs.* (*Of foot, &c.*) نشان nishán, اثر asr, مهر muhr, جاپا já-i-pá, پي pay.—(*Picture*) صورت súrat, نقش naqsh, پیکر paikar, انگاره angárah.—(*Calico*) چیت chít.—(*Newspaper*) چاپ cháp, جریده jaridah (*pl.* جرائد jaráïd), ورقه varaqah.—(*Out of print*) از چاپ افتاده az-cháp-uftádah, در دست نمانده dar-dast-na-mándah, متروك الطبع matrúku 't-tab'.

Print, *verb,* باسمه کردن básmah kardan, چاپ کردن cháp kardan, طبع کردن tab' kardan, مطبوع کردن matbú' kardan, منطبع ساختن muntabi' sákhtan.

Printed, *part.* مطبوع matbú'.—(*To be printed*) انطباع intibá' shudan, چاپ کرده شدن cháp-kardah shudan, مطبوع شدن matbú' shudan.

Printer, *subs.* طباع tabbá', چاپچي cháp-chí, چاپزن cháp-zan, چاپگر cháp-gar, طابع tábi'.

Printing, *subs.* باسمه básmah, چاپ cháp, طبع tab'.—(*Art of printing*) فن طبع fann-i-tab'. صنعت چاپ san'at-i-cháp.

Printing-ink, *subs.* مرکب چاپ murakkab-i-cháp, مرکب ثابت murakkab-i-sábit.

Printing-machine, *subs.* آلت چاپ álat-i-cháp. آلت طباعي álat-i-tabbá'í, دستگاه چاپگري dast-gáh-i-cháp-garí.

Printing-office, *subs.* چاپخانه cháp-khánah, طبعخانه tab'-khánah, مطبع matba', مطبعه matba'ah.

Printing-press, *subs.* مطبعه matba'ah, کار گاه چاپ kár-gáh-i-cháp, دستگاه چاپ dast-gáh-i-cháp.

Prior, *subs.* راهب ráhib (*pl.* رحبان ruhbán), کشیش kashísh, قسیس qissís, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár).—*adj.* پیشینه píshínah, اول avval, سابق sábiq, مقدم muqaddam, پیش písh, قبل qabl.—(*Preceding*) جلو jilau, در پیش dar-písh, مقابل muqábil.

Priorate, *subs.* قسیسیت qissísíyat, رئاست کشیش ri'ásat-i-kashísh, رهبانیت ruhbáníyat, حکومت دیر hukúmat-i-dair.

Prioress, *subs.* راهبه ráhibah, قسیسه qissísah, کشیش خانم kashísh-khánam, بی‌بی پادری bíbí-pádrí.

Priority, *subs.* سبقت sibqat, سابقیت sábiqíyat, تقدم taqaddum, پیشی píshí, فضیلت fazílat, برتری bartarí, بزرگی buzurgí.

Priory, *subs.* کشیش خانه kashísh-khánah, دیر dair (*pl.* ادیار adyár), صومعه saum'ah, خانقاه khánaqáh, رهبنتگاه ruhbanat-gáh, قسیسخانه qissís-khánah.

Prism, *subs.* منشور manshúr, مثلث musallas, شیشه سه گوشه shíshah-i-sih-gúshah, بلور تراش bulúr-i-tírásh.

Prismatic, *adj.* الماس تراش almás-tirásh, منشور آسا manshúr-ásá, منشوری manshúrí, منشور وار manshúr-vár.

Prismoid, *subs.* منشور وش manshúr-vash, منشور شکل manshúr-shakl.

Prison, *subs.* زندان zindán, زندانخانه zindán-khánah, حبس خانه habs-khánah, محبس mahbas, سجن sijn (*pl.* سجون sujún), قید خانه qaid-khánah, اسیر خانه asír-khánah, بندی خانه bandí-khánah, دستاق خانه dustáq-khánah (*vulg.*).

Prison, *verb,* حبس نمودن habs nimúdan, زندان کردن zindán kardan, مقید ساختن muqayyad sákhtan, مسجون گردانیدن masjún gardánídan, بزنجیر در آوردن bi-zanjír dar-ávardan.

Prisoner, *subs.* محبوس mahbús (*pl.* محبوسان mahbúsán), مقید muqayyad, زندانی zindání, مسجون masjún, قیدی qaidí, مقصر muqassar, مجرم mujrim, دستاقی dustáqí (*vulg.*).—(*Of war*) اسیر asír, بندی bandí, برده burdah (*pl.* بردگان burdagán), دیل díl (*vulg.*).—(*State prisoner*) اسیر دولتی asír-i-daulatí, دستاق نظر dustáq-i-nazar.—(*To take prisoner*) اسیر گرفتن asír giriftan, گرفتار کردن giriftár kardan, دیل کردن díl kardan (*vulg.*).

Prison-house, *subs.* زندان خانه zindán-khánah, دستاق خانه dustáq-khánah (*vulg.*).

Pristine, *adj.* اصلی aslí, ابتدای ibtidáí, اول avval, نخست nukhust, دیرین dírín, قدیم qadím, کهنه kuhnah.

Prithee, *interj.* التماس دارم iltimás dáram, استدعا آنکه istid'á án-kih, رجا می‌نمایم rajá mí-nimáyam, خواهش مندم kháhish-mand-am.

Privacy, *subs.* خلوت khalvat, خلوت گزینی khalvat-guzíní, اختلا ikhtilá, انزوا inzivá, اختفا ikhtifá, تنهائی tanhá'í, گوشه نشینی gúshah-nishíní, نهانی nihání.

Private, *subs.* (*Soldier*) سر باز sar-báz, سپاهی sipáhí.—*adj.* خاص kháss, مخصوص makhsús, مختص mukhtass, پوشیده púshídah.—(*Not public or official*) دوستانه dústánah, نهان nihán, محرمانه muhrimánah.—(*Private parts—Virile*) آلت álat, ذکر zakar, کیر kír, عورت 'aurat-i-mard, مرد narah, نره nafs, نفس falánah, فلانه alfíyah, الفیه qazíb. —(*Muliebre*) کس kus, عورت زن 'aurat-i-zan, فرج farj, شلفیه shalfíyah.

Privateer, *subs.* کشتی دزد kashtí-i-duzd, سفینه اجرتی safínah-i-ujratí, جهاز مستخدم jaház i-mustakhdam.

Privately, *adv.* در خلوت dar-khalvat, محرمانه muhrimánah, مخفی makhfí, در پنهانی dar-pinhání.

Privateness, *subs.* خلوت گزینی khalvat-guzíní, اعتزال i'tizál, انزوا inzivá, اختفا ikhtifá, گوشه گیری gúshah-gírí, محرمیت muhrimíyat, پنهانی pinhání, نهفتگی nihuftagí.

Privation, *subs.* محرومیت mahrúmíyat, تجرد tajarrud, تجرید tajríd.—(*Poverty*) مسکنت maskanat, افتقار iftiqár, احتیاج ihtiyáj, فاقه fáqah.

Privative, *subs.* سالبه sálibah, نافیه náfíyah, ادات نفی adát-i-nafy, حرف انکار harf-i-inkár.—*adj.* سلبی salbí, نفیی nafyí, اعدامی i'dámí, انکاری inkárí.

Privatively, *adv.* بطور سلب bi-taur-i-salb, بطرز نفی bi-tarz-i-nafy, از روی انکار az-rúy-i-inkár.

Privilege, *subs.* حق haqq (*pl.* حقوق huqúq), امتیاز imtiyáz (*pl.* امتیازات imtiyázát), استحقاق istihqáq, شرف sharf, فضیلت sar-farází, آزادی ázádí, سر فرازی fazílat, فائده fáïdah, سزاواری sizávárí, تکلیف taklíf, لازمه lázimah.—(*Written*) برات barát, منشور manshúr, تذکره tazkarah, بار نامه bár-námah, برات ذمه barát-i-zimmah.

Privilege, *verb,* اذن دادن izn dádan, استحقاق بخشیدن istihqáq bakhshídan, رتبه دادن rutbah dádan, حق دادن haqq dádan, برات دادن barát dádan, تبری بخشیدن tabarrí bakhshídan, سر فراز ساختن sar-faráz sákhtan, فضیلت دادن fazílat dádan.—(*To be privileged*) استحقاق یافتن istihqáq yáftan, حق دار شدن haqq-dár shudan, مستحق گشتن mustahaqq gashtan.

Privily, *adv.* بپنهانی bi-pinhání, مخفیانه makhfíyánah. مستخفیانه mustakhfíyánah, بطور پوشیدگی bi-taur-i-púshídagí, مستترانه mustataránah, محرمانه muhrimánah.

Privity, *subs.* آگاهی ágáhí, خبر پنهانی khabar-i-pinhání, علم خفی 'ilm-i-khafí.

Privy, *subs.* جائی ضرور já'í-i-zarúr, ضروری zarúrí, آبخانه áb-khánah, آبریز áb-ríz, مبال mabál, کنیف kaníf, مبرز mabraz, مزبله mazbalah, بیت الخلا baitu 'l-khalá, مستراح mustaráh, متوضی mutavazzá, منجلاب

خانه manjaláb-khánah.—(*To go to the privy*) متوضي mutavazzá raftan, رفتن بسر آب رفتن bi-sar-áb raftan, رفتن بقضائي حاجت bi-qazá'i-i-hájat raftan.—(*Partaker*) شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم ادعا ham-iddi'á, انباز ambáz.—*adj.* (*Clandestine*) نهاني nihání, پنهان pinhán, سري sirrí, اخفاي ikhfáí, اسراري israrí.—(*Knowing*) آگاه ágáh, خبير khabír, مطلع mutta'li', واقف váqif.—(*He was privy to it*) او از آن خبر داشت ú az-án-khabar dásht, باطلاع وي روي داد bi-ittilá'-i-vai rúy dád.

Prize, *subs.* (*At school, &c.*) هبه hibah (*pl.* هبات hibát), بخشش bakhshish, هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), تحفه tuhfah (*pl.* تحف tuhaf), موهبت mauhabat, كتاب انعام kitáb-i-in'ám.—(*In war*) غنيمت ghanímat, يغما yaghmá, نفل nafal (*pl.* انفال anfál).—(*To distribute prizes*) توزيع مكافات كردن tauzí'-i-mukáfát kardan, تقسيم كردن هدايا hadáyá taqsím kardan.

Prize, *verb*, قدر دانستن qadr dánistan, عزيز داشتن 'azíz dáshtan, قيمت شناختن qímat shinákhtan, گرامي داشتن girámí dáshtan.

Prize-money, *subs.* غنيمت ghanímat, قسمت qismat, حصه hissah.

Proa, *subs.* كشتي kashtí.

Probability, *subs.* احتمال ihtimál, امكان imkán, معقوليت ma'qúlíyat.—(*In all probability*) علي حسب الاحتمال 'alá hasbu 'l-ihtimál.

Probable, *adj.* محتمل muhtamal, اغلب aghlab, معقول ma'qúl, گويا gúyá, ممكن mumkin.—(*To be probable*) احتمال داشتن ihtimál dáshtan.—(*To appear probable*) محتمل بنظر آمدن muhtamal bi-nazar ámadan.—(*It is probable*) احتمال كل ميرود ihtimál-i-kull mí-ravad, ظن غالب بر اين است zinn-i-ghálib bar-ín ast.

Probably, *adv.* گويا gúyá, شايد sháyad, احتمال است ihtimál ast, دور نيست dúr ní 'st.—(*Very probably*) علي الاغلب 'ala 'l-aghlab.

Probang, *subs.* (*Surgical instrument*) گلو شوي gulú-shúí, حلق پاك كن halq-pák-kun.

Probate, *subs.* اثبات isbát, احقاق ihqáq, ثابت سازي sábit-sází, ثبوت subút, امتحان imtihán, آزمون ázmún. —*adj.* اثباتي isbátí, احقاقي ihqáqí, امتحاني imtihání, آزموني ázmúní.

Probation, *subs.* امتحان imtihán, ابتلا ibtilá, تجربه tajribah, آزمون ázmún, آزمايش ázmáyish.—(*On probation*) تحت امتحان taht-i-imtihán.

Probational, *adj.* امتحاني imtihání, ابتلاي ibtiláí, تحت تجربه taht-i-tajribah, مورد امتحان múrid-i-imtihán, در معرض آزمايش dar-ma'raz-i-ázmáyish.

Probationer, *subs.* معروض امتحان ma'rúz-i-imtihán, ممتحن mumtahan, امتحان پذير imtihán-pazír, تجربه گير tajribah-gír, اثبات جو isbát-jú.

Probative, *adj.* اثباتي isbátí, امتحاني imtihání, زير تجربه zír-i-tajribah, تحت آزمايش taht-i-ázmáyish.

Probe, *subs.* (*Surgical instrument*) ميل míl, سبار sibár, سيخ síkh.

Probe, *verb*, ميل زدن míl zadan, ميل فرو بردن míl furú burdan, استبار نمودن istibár nimúdan.—(*Metaphorically*) آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), له تو tah-i-tú-bírún ávardan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, بدقت سنجيدن bi-diqqat sanjídan.

Probity, *subs.* ديانت diyánat, درستي durustí. راستي rástí, صدق sidq, صداح sidáh, استقامت istiqámat, رشاد rashád, امانت amánat, وفا vafá, نيك نهادي nik-nihádí, پاك طينتي pák-tínatí.

Problem, *subs.* مسئله masálah (*pl.* مسائل masáil), مشكله mushkilah (*pl.* مشكلات mushkilát), غميضه ghamízah, لغز lughaz (*pl.* الغاز algház), معما mu'ammá, غمه ghammah, غامض ghámiz (*pl.* غوامض ghavámiz).

Problematical, *adj.* مشكوك mashkúk, غامض ghámiz, پر غموضت pur-ghumúzat, معماي mu'ammáí, نا معلوم ná-ma'lúm, شبهه ناك shubhah-nák, ارتيابي irtiyábí, شك دار shakk-dár, مريب maríb, مرج maríj, مرتاب murtáb, مشتبه mushtabih.

Problematically, *adv.* غامضانه ghámizánah, بطور معما bi-taur-i-mu'ammá, نا معلومانه ná-ma'lúmánah, بطرز مشكوك bi-tarz-i-mashkúk, بي يقينانه bí-yaqínánah.

Proboscis, *subs.* خرطوم khurtúm (*pl.* خراطيم kharátím), منخار minkhár, منفاس minfás, خلتوم khultúm (*vulg.*).

Procacity, *subs.* زرنگي zaringí, ناقلائي náqulá'í, نا درستي ná-durustí, وقاحت vaqáhat. بي شرمي bí-sharmí.

Procedure, *subs.* حركت harakat, وضع vaz', رفتار raftár, سيرت sairat, روش ravish, سلوك sulúk, منهج minhaj, مجري majrá, عمل 'amal, كار kár, اقدام iqdám.

Proceed, *verb*, رفتار كردن raftár kardan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), پيشرفت نمودن pish-raft nimúdan, حركت كردن harakat kardan, سبق نمودن sibq nimúdan, پيشي گرفتن píshí giriftan.—(*Issue forth*) صادر شدن sádir shudan, صدور كردن sudúr kardan.—(*Arise*) ناشي شدن náshí shudan.—(*Walk—persons*) از پا رفتن az-pá raftan, پياده رفتن piyádah raftan, خراميدن khirámídan, قدم زدن qadam zadan, راه رفتن rah raftan, عبور كردن 'ubúr kardan, روانه شدن ravánah shudan, اقدام نمودن iqdám nimúdan.—(*Animals*) قدم رفتن qadam raftan.—(*To proceed to do*) مبادرت كردن mubádarat kardan, ابتدا نمودن ibtidá nimúdan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, متوجه شدن mutavajjih shudan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).—(*But to proceed*) اما بعد ammá ba'd.

Proceeding, *subs.* حرکت harakat, رفتار raftár, عمل ‘amal, کار kár.—(*Issuing forth*) صادر sádir, صدور sudúr.

Proceeds, *subs.* صادر sádir, حاصل hásil, نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), ما حصل má-hasal, قیمت qímat, ثمن saman (*pl.* اثمان asmán), واردات váridát.

Process, *subs.* وجه vajh, وضع vaz‘, تجربه tajribah (*pl.* تجارب tajárib), کار kár, عمل ‘amal.—(*Legal*) محاکمه muhákamah, فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), دعا du‘á, مرافعه muráfa‘ah, نزاع nizá‘, دعوي da‘vá.

Procession, *subs.* طواف taváf, طوف tauf, سیر sair, ترتیب روي tartíb-raví, مشي مرتب mashí-i-murattab, تتابع tatábu‘, ترادف taráduf, نظام nizám, دوره daurah, مطاف mutáf, متوالي mutaválí.—(*People*) دسته dastah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf).

Processional, *adj.* طوافي taváfí, طوفي taufí, دوري daurí, سیري sairí, نظامي nizámí.

Proces-verbal, *subs.* (*Legal term*) مضبطه mazbatah, لائحه láïhah, صورت عمل súrat-i-‘amal, صورت حساب súrat-i-hisáb.

Procidence, *subs.* سقوط suqút, وقوع vuqú‘, هبوط hubút, انحطاط inhitát, زیر افتادگي zír-uftádagí.

Proclaim, *verb.* سخن راني نمودن sukhun-rání nimúdan, شائع کردن sháï‘ kardan, اشاعت نمودن ishá‘at nimúdan, تبلیغ نمودن tablígh nimúdan, اجهار نمودن ijhár nimúdan, بر ملا ساختن bar-malá sákhtan, بسمع خلق رسانیدن bi-sam‘-i-khalq rasánídan, قرأت کردن qaräat kardan, اعلان کردن i‘lán kardan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, صلا زدن salá zadan, فریاد زدن firyád zadan, جار کشیدن jár kashídan, منادا کردن manádá kardan, ندا کردن nidá kardan, ندا در دادن nidá dar-dádan, اشتهار دادن ishtihár dádan.

Proclamation, *subs.* جار jár, اشتهار ishtihár, منادات manádát, ندا nidá, اعلان i‘lán, اجهار ijhár, فریاد firyád, صلا salá, بانگ báng, انتشار intishár, اشاعه ishá‘ah, خطابه khatábah, تنبیه tambíh.—(*Written*) اشتهار نامه ishtihár-námah, اعلان نامه i‘lán-námah.

Proclivity, *subs.* میل mail, انحدار inhidár, توجه tavajjuh, التفات iltifát, اقدام iqdám, استعداد isti‘dád, شوق shauq, قصد qasd, عزم ‘azm, تصمم tasammam.

Pro-consul, *subs.* بالیوز bályúz, کار گزار kár-guzár, پیش قونسل písh-qúnsal (European), قونسل qúnsal (European).

Pro-consular, *adj.* بالیوزي bályúzí, کار گزاري kár-guzárí, پیش قونسلي písh-qúnsalí (European), قونسلي qúnsalí (European).

Pro-consulate, *subs.* بالیوز گري bályúz-garí, عمل کار گزاري ‘amal-i-kár-guzárí, منصب پیش قونسلي mansab-i-písh-qúnsalí (European), عهده قونسلیت ‘uhdah-i-qúnsalíyat (European).

Procrastinate, *verb,* تأني نمودن ta,anní nimúdan, تأخیر انداختن täkhír andákhtan, تأجیل کردن täjíl kardan, طول دادن túl dádan, امروز و فردا کردن imrúz-u-fardá kardan, معطل کردن mu‘attal kardan, پس انداختن pas-andákhtan, مماطله نمودن mumátalah nimúdan, بتعویق افکندن bi-ta‘víq afkandan.

Procrastination, *subs.* لیت ولعل lait-u la‘all, تأخیر täkhír, درنگي dirangí, تعویق ta‘víq, استدامه istidámah, طول دهي túl-dihí, تأجیل täjíl, مماطله mumátalah, معطلي mu‘attalí.

Procrastinator, *subs.* تأخیر افکن täkhír-afkan, تعویق انداز ta‘víq-andáz, مماطل mumátil, معطل کن mu‘attal-kun.

Procreant, *adj.* خوش زا khush-zá, ولادت نما viládat-nimá, تولیدي taulídí, تناسل کن tanásul-kun, والد válid, ولود vulúd.

Procreate, *verb,* تولید نمودن taulíd nimúdan, زائدن zá,ídan, زادن zádan, بر دادن bar-dádan, تناسل کردن tanásul kardan, ولادت کردن viládat kardan, پیدا نمودن paidá nimúdan, نتیجه بخشیدن natíjah bakhshídan.

Procreation, *subs.* تولید taulíd, آفرینش áfirínish, تناسل tanásul, ولادت viládat, بر دهي bar-dihí, نتیجه بخشي natíjah-bakhshí.

Procreative, *adj.* مولد muvallid, تولید نما taulíd-nimá, برومند barúmand, متناسل mutanásil, ولود vulúd, زایا záyá.

Procreator, *subs.* خالق kháliq, آفریننده áfirínandah, تولید کار taulíd-kár, تناسل شعار tanásul-shi‘ár, مولد muvallid, نتیجه ده natíjah-dih, حاصل آور hásil-ávar, ثمر بخش samar-bakhsh.

Procrustean, *adj.* پر شکنجه pur-shikanjah.

Proctor, *subs.* وکیل vakíl (*pl.* وکلا vukalá), خلیفه khalífah, نائب náïb, کارپرداز kár-pardáz.—(*University term*) مدیر mudír, معلم mu‘allim, ضابط مدرسه zábit-i-madrasah, رئیس مدرسه räís-i-madrasah.

Proctorial, *adj.* وکالتي vikálatí, وکیلي vakílí, نائبي náïbí, کار پردازي kár-pardází, مدیري mudírí, رئیسي räísí.

Proctorship, *subs.* وکالت vikálat, نیابت niyábat, خلافت khiláfat, خلیفگي khalífagí, رئاست rïásat.—(*University term*) رئاست مدرسه rïásat-i-madrasah, سر کاري مدرسه sar-kárí-i-madrasah.

Procumbent, *adj.* فرو افتاده furú-uftádah, فرود آویخته furúd-ávíkhtah, متمائل mutamáïl, خوابیده khábídah.

Procurable, *adj.* یافتني yáftaní, یافت شو yáft-shau, بهم رس bi-ham-ras, بدست آوردني bi-dast-ávardaní, متحصل mutahassil, متیسر mutayassir.

Procuration, *subs.* توکل tavakkul, تحصیل tahsíl, بدست آري bi-dast-árí, گماشتگي gumáshtagí, وکالت vikálat,

نیابت niyábat, نظارت nazárat, حکمراني hukm-ráni.—(*Per procuration*) از روي توکل az-rúy-i-tavakkul.

Procurator, *subs.* حکمران hukm-rán, وکیل vakíl, نائب náïb, ناظر امور názir-i-amúr, محصل muhassil, کد خدا kad-khudá, رئیس räís.

Procure, *verb,* بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, همدست کردن ham-dast kardan, میسر کردن muyassar kardan, حاصل کردن hásil kardan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), پیدا کردن paidá kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan.

Procurement, *subs.* تحصل tahassul, تحصیل tahsíl, تیسر tayassur, بدست آري bi-dast-árí, دست رسي dast-rasí, ایصال ísál, وصول vusúl.

Procurer, *subs.* یابنده yábandah, تحصیل کننده tahsíl-kunandah, میسر ساز muyassar-sáz, بدست آرنده bi-dast-árandah, یابنده yábandah, موجب mújib, باعث bá'is.—(*Pimp*) قواد qavvád, جاکش já-kash, بر لحاف liháf-bar, دلال dallál.

Procuress, *subs.* قواده qavvádah, دلاله dallálah, موصله músilah, زن جنده شناس zan-i-jindah-shinás, جنده کش jindah-kash.

Prod, *subs.* (*Crowbar*) کمان kamán, قوس qaus (*pl.* اقواس aqvás).—(*Goad*) سیخ síkh, مهماز mihmáz.—(*Awl*) درفش dirafsh, مثقب misqab, سوزن súzan.

Prod, *verb,* سیخ کردن síkh kardan, مهماز زدن mihmáz zadan, کمان ساختن kamán sákhtan.

Prodigal, *subs. and adj.* مسرف musrif, مصرف musrif, ول خرج vil-kharj, ضائع کن záï-kun, مبذر mubazzir, هرزه خرج harzah-kharj, سخي sakhí, جوان مرد javán-mard, اسراف کار isráf-kár, دست واز dast-váz, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, متلف mutlif, زر فشان zar-fishán.

Prodigality, *subs.* اسراف isráf, تبذیر tabzír, یاوه خرجي yávah-kharjí, ضائع کاري záï'-kárí, تلف سازي talaf-sází, ول خرجي vil-kharjí, هرزه خرجي harzah-kharjí, جوان مردي javán-mardí, دست وازي dast-vází, زر فشاني zar-fishání.

Prodigally, *adv.* مبذرانه mubazziránah, مسرفانه mus-rifánah, بي باکانه bí-bákánah, بطور بي پروائي bi-taur-i-bí-parvá'í, متلفانه mutlifánah.

Prodigious, *adj.* بو العجب bu 'l-'ajab, عجیب 'ajíb, غریب gharíb, بغایت شگفت bi-ghávat-i-shigift, اعجوبه a'júbah-vár.—(*Big*) عظیم 'azím, بزرگ buzurg, کلفت kuluft.

Prodigiously, *adv.* بغایت bi-ghávat, بشدت bi-shiddat, زیاد از حد ziyád-az-hadd, نهایت nihávat, بي منتها bí-muntahá.

Prodigy, *subs.* عجب العجائب 'ajabu 'l-'ajáïb, اعجوبه a'júbah (*pl.* اعاجیب a'jájíb), استدراج istidráj, متلاف mitláf.—(*He is a prodigy of learning*) او اعجوبه دانش است ú a'júbah-i-dánish ast.

Prodromous, *adj.* شاطر shátir, جلو دو jilau-dav, پیش تاز písh-táz, پیش رو písh-rau.

Produce, *subs.* حاصل hásil, محصول mahsúl (*pl.* محصولات mahsúlát), پیدائش paidáïsh, مال mál, مبلغ mablagh, ثمر samar, نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), بر bar, میوه mívah.

Produce, *verb,* بر آوردن bar-ávardan, پیدا کردن paidá kardan, موجود کردن maujúd kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, بیرون آوردن bírún ávardan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), حاصل نمودن hásil nimú-dan, ظاهر کردن záhir kardan, ایجاد کردن íjád kardan, در میان آوردن dar miyán ávardan.—(*As a literary work*) انشا کردن inshá kardan, تصنیف نمودن tasníf nimúdan, تألیف کردن tálíf kardan.—(*Give birth to*) زائیدن zá,ídan, تولید کردن taulíd kardan, بیرون دادن bírún dádan, سبب پیدائش شدن sabab-i-paidáïsh shudan.—(*Parliamentary term referring to papers*) ابراز نمودن ibráz nimúdan, اظهار نمودن izhár nimúdan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, پیش کردن písh kardan.—(*To produce evidence*) اقامت شهود کردن iqámat-i-shuhúd kardan.

Producer, *subs.* بیرون آورنده bírún-ávarandah, پیدا کننده paidá-kunandah, زاینده zayandah. مولد muval-lid.

Producible, *adj.* پیدا شونده paidá-shavandah, ایجاد یاب íjád-yáb, انشا پذیر inshá-pazír, موجود شو maujúd-shau.

Product, *subs.* محصول mahsúl, حاصل hásil.—(*Effect*) اثر asar, تأثیر täsír, نتیجه natíjah.—(*In arithmetic*) حاصل ضرب hásil-i-zarb.

Production, *subs.* (*Action*) تحصیل tahsíl, اخراج ikhráj, ابراز ibráz, اظهار izhár, بر دهي bar-dihí, مشمري mus-mirí.—(*Result*) نتیجه natíjah, حاصل hásil, ثمره sam-rah, میوه mívah, بر bar.—(*Of children*) تولید taulíd. ایلاد ílád, زائش záïsh.—(*Literary*) انشا inshá. تصنیف tasníf, تألیف tälíf.

Productive, *adj.* (*Fertile*) حاصل خیز hásil-khíz, محصول بخش mahsúl-bakhsh. مثمر musmir. قابل زراعت qábil-i-zirá'at.—(*Generative*) مولد muvallid *or* múlid, زایا záyá, خوش زه khúsh-zih, متناسل mutanásil.— (*This was productive of discord*) این موجب *or* باعث نزاع گردید ín mújib *or* ba'is-i-niza' gardíd.

Productiveness, *subs.* (*Fertility*) حاصل خیزي hásil-khízí, محصول بخشي mahsúl-bakhshí, بر دهي bar-dihí, ثمر بخشي samar-bakhshí.—(*Generativeness*) ایلاد ílád, تولید taulíd, تنسیل tansíl, زایندگي záyandagí, زائش záïsh.

Proem, *subs.* مقدمه muqaddamah, دیباچه díbachah, فاتحه fátihah (*pl.* فواتح favátih).

Profanation, *subs.* پليدي pilídí, تنجيس tanjís, تدنيس tadnís, آلودگي álúdagí, نا پاکي ná-pákí, عدم تقدس 'adam-i-taqaddus, رجس rijs, کفر kufr, بيديني bí-díní, الحاد ilhád, خباثت khabásat, هتك حرمت hatk-i-hurmat.

Profane, *adj.* فاسق fásiq, کافر káfir, منافق munáfiq, بي دين bí-dín, نجس najis, پليد pilíd, خبيث khabís.

Profane, *verb,* پليد ساختن pilíd sákhtan, تنجيس کردن tanjís kardan, تدنيس کردن tadnís kardan, ترجيس نمودن tarjís nimúdan, نا پاك ساختن ná-pák sákhtan, آلود گردانيدن álúd gardánídan, بي احترام داشتن bi-ihtirám dáshtan.

Profanely, *adv.* پليدانه pilídánah, ناپاکانه ná-pákánah, ملحدانه mulhidánah, کافرانه káfiránah, شريرانه sharír-ánah, بطور خباثت bi-taur-i-khabásat, فاسقانه fásiq-ánah.

Profaner, *subs.* پليد ساز pilíd-sáz, نجس ساز najis-sáz, نا پاك گردان ná-pák-gardán, تدنيس کن tadnís-kun, هتك حرمت نما hatk-i-hurmat-nimá.

Profanity, *subs.* کفر kufr, الحاد ilhád, نفاق nifáq, بي ديني bí-díní, هتك حرمت hatk-i-hurmat, شرارت sharárat, بي احترامي bí-ihtirámí, عدم اکرام 'adam-i-ikrám.

Profanum vulgus, *subs.* عوام 'avámm.

Profess, *verb,* ادعا نمودن iddi'á nimúdan, اظهار کردن izhár kardan, اقرار کردن iqrár kardan, اعتراف نمودن i'tiráf nimúdan, مقر بودن muqirr búdan.—(*As a science, &c.*) آشکار مدعي شدن áshikár-i-mudda'á shudan, دعوي داشتن da'vá dáshtan.

Professedly, *adv.* ظاهراً záhiran, بطور اعتراف bi-taur-i-i'tiráf, از روي اقرار az-rúy-i-iqrár, مقرانه muqirr-ánah, معترفانه mu'tarifánah.

Profession, *subs.* (*Calling*) پيشه píshah, حرفه hirfah, صنعت san'at, صناعت siná'at (*pl.* صنائع sanáï'), عمل 'amal, شغل shughl, کار kár, دکان dukán (*vulg.*). — (*Of religion, belief, &c.*) شهادت shahádat, تشهد tashahhud, اعتراف i'tiráf.—(*Declaration*) اقرار iqrár, اظهار izhár, ادعا iddi'á, ايضاح ízáh. —(*Collective body*) جماعت jamá'at, گروه gurúh, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám).—(*This is not customary in the profession*) عادت قوم بر اين جاري نشده است 'ádat-i-qaum bar-ín járí na-shudah ast.—(*To practise a profession*) کسب کردن kasb kardan, اجرائي علم و ijrá'í-i-'ilm va san'at nimúdan.

Professional, *subs.* صاحب پيشه sáhib-píshah, پيشه ور píshah-var, اهل سود ahl-i-súd.—*adj.* عملي 'amalí, همکاري ham-kárí, صنعتي san'atí, شغلي shughlí.—(*Professional jealousy*) رشك هم کاري rishk-i-ham-kárí, رقابت صنعتي raqábat-i-san'atí.

Professionally, *adv.* از روي صنعت az-rúy-i-san'at, به اقرار bi-iqrár, عملاً 'amalan.

Professor, *subs.* مدرس mudarris, معلم mu'allim, استاد ustád, اومتاد ústád, متکلم mutakallim.

Professorial, *adj.* استادي ustádí, معلمي mu'allimí, مدرسي mudarrisí, علمي 'ilmí.

Professorship, *subs.* مدرسي mudarrisí, تدريس tadrís, منصب استادي mansab-i-ustádí, عمل مدرسي 'amal-i-mudarrisí.

Proffer, *subs.* تقديم taqdím, پيش آوردگي písh-ávar-dagí, تقريب taqríb, القا ilqá.

Proffer, *verb,* پيش آوردن or نمودن písh ávardan *or* nimúdan, تقديم کردن taqdím kardan, تقريب نمودن taqríb nimúdan, القا کردن ilqá kardan.

Proficiency, *subs.* لياقت liyáqat, قابليت qábilíyat, زکاوت zakávat, فراست firásat, زرنگي zaringí, چستي chustí, چابکي chábukí, کرم کاري kirm-i-kárí.

Proficient, *subs. and adj.* ماهر máhir, زرنگ zaring, چست chust, چابك chábuk, کرم کار kirm-i-kár, متقدم mutaqaddim, پيش قدم písh-qadam.

Profile, *subs.* نيم رو ním-rú, يك بري yak-barí, خط بندي khatt-bandí, صورت súrat.

Profit, *subs.* سود súd, نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), صرفه sarfah, مصرف masraf, حاصل hásil, تحصيل tahsíl, عائد 'áïd (*pl.* عوائد 'aváïd), مدخول madkhúl, ربح ribh, کسب kasb.—(*Profit and loss*) سود و زيان súd-u-ziyán, جبر و نقصان jabr-u-nuqsán, نفع و ضرر naf'-u-zarar.—(*Profit and loss—arithmetic*) حساب نفع و نقصان hisáb-i-naf'-u-nuqsán.

Profit, *verb trans.* فائده رساندن fáïdah rasándan, نفع دادن naf' dádan, سود بخشيدن súd bakhshídan.—*intrans.* فائده بردن fáïdah burdan, سود يافتن súd yáftan, نفع يافتن naf' yáftan, حاصل گرفتن hásil girif-tan, صرفه بهم رسانيدن sarfah bi-ham rasánídan, مفيد بودن mufíd búdan, کسب نمودن kasb nimúdan, ترقي کردن taraqqí kardan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan, جاچن زدن jáchan zadan (*vulg.*).

Profitable, *adj.* سودمند súd-mand, نافع náfi', نفع رسان naf'-rasán, مفيد mufíd, فائده مند fáïdah-mand.

Profitably, *adv.* با منفعت bá-manfa'at, سود مندانه súd-mandánah, مفيدانه mufídánah.

Profitless, *adj.* بي فائده bí-fáïdah, بلا فائده bilá-fáïdah, نا سود مند ná-súd-mand, بي نفع bí-naf'.

Profligacy, *subs.* فسق fisq, رندي rindí, بد کاري bad-kárí, فجور fujúr, خوش گذراني khush-guzráni, شرارت sharárat, هرزگي harzagí, نا بکاري ná-bi-kárí, قلاشي qallásh, لوطيگري lútí-gárí, خباثت khabásat, خذلان khizlán.

Profligate, *subs. and adj.* رند rind, فاسق fásiq, بد کار

bad-kár, نا بكار ná-bi-kár, فاجر fájir, شقي shaqí, قلاش qallásh, زاني zání, خوش گذران khush-guzrán, اوباش aubásh, شرير sharír, لوطي lútí, خبيث khabís, مجذول majzúl, ول vil.

Profluent, *adj.* روان raván, جاري járí, سائل sáïl.

Profound, *subs.* (*Ocean*) بحر bahr, دريا daryá, اقيانوس aqíánús (European). — (*Abyss*) گود بي پايان gaud-i-bí-páyán, عمق 'umq, هاويه. háviyah.—*adj.* عميق 'amíq, ژرف zharf, ته دار tah-dár, بي پايان bí-páyán, گود gaud, متبحر mutabahhir, متعمق muta'ammiq.—(*Learned*) علمدار 'ilm-dár, هنر مند hunar-mand, غور رس ghaur-ras, نافذ náfiz, ماهر máhir.—(*Extreme*) كمال kamál, نهايت niháyat, غايت gháyat.

Profoundly, *adv.* از روي تعمق az rúy-i-ta'ammuq, بغايت bi-gháyat, بنهايت bi-niháyat, بشدت bi-shiddat, بكثرت bi-kasrat, بزيادتي bi-ziyádatí.

Profundity, *subs.* عمق 'umq, ژرفي zharfí, كماليت kamálíyat, بسياري bisyárí, كثرت kasrat.

Profuse, *adj.* (*Extreme*) نهايت niháyat, غايت gháyat. —(*Prodigal*) مسرف musrif, مصرف musrif, مبذر mubazzir, متلف mutlif, ول خرج vil-kharj, مفرط mufrit.

Profusely, *adv.* (*Extremely*) بفراواني bi-farávání, بنهايت bi-niháyat, بشدت bi-shiddat, بغايت bi-gháyat, بطور زيادتي bi-taur-i-ziyádatí, بكثرت bi-kasrat.—(*Prodigally*) مسرفانه musrifánah, مبذرانه mubazzir-ánah, با ضائع كاري bá-záï'-kárí, متلفانه mutlifánah, از روي افراط az-rúy-i-ifrát.

Profuseness, *subs.* بسياري bisyárí, وفور vufúr, كثرت kasrat, فراواني farávání, زيادتي ziyádatí.—(*Prodigality*) اسراف isráf, تبذير tabzír, ول خرجي vil-kharjí, ضائع كاري záï'-kárí, افراط ifrát.

Profusion, *subs.* بسياري bisyárí, وفور vufúr, زيادي ziyádí, فيض faiz (*pl.* فيوض fuyúz), افراط ifrát, كثرت kasrat. — (*Prodigality*) اسراف isráf, تبذير tabzír, افراط ifrát, بيجا خرجي bí-já-kharjí.

Prog, *subs.* خوراك khurák, حاصل در پوزه hásil-dar-púzah, طعام ta'ám, اكل akal, آذوقه ázúqah.

Progenitor, *subs.* جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), سلف salaf (*pl.* اسلاف asláf), اب ab (*pl.* آبا ábá), بابا بزرگ bábá-i-buzurg, پدر اولي pidar-i-avvalí.

Progeny, *subs.* اولاد aulád, نسل nasl (*pl.* انسال ansál), صلب salab, ذريه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí), اعقاب a'qáb, سلاله sulálah, فرزند farzand, نژاد nizhád, تخم tukhm.

Prognathous, *adj.* الوار بر آمده alvár-bar-ámadah, پوز دار púz-dár, لنج آويخته lunj-ávíkhtah.

Prognosis, *subs.* (*Medical term*) پيش گوئي písh-gú,í, انذار inzár, مرض بيني marz-bíní, نا خوشي شناسي ná-khushí-shinásí.

Prognostic, *subs.* فأل fäl, شگون shugún, علامت 'alámat, دلالت dalátat, نشان nishán, پيش نمائي písh-nimá,í, پيشين گوئي pishín-gú,í, آينده داني áyandah-dání, اشعار ish'ár.—*adj.* پيش نما písh-nimá, دلالت گر dalálat-gar, خبر ده khabar-dih, مشعر mush'ir.

Prognosticate, *verb,* پيش نمودن písh nimúdan, نشان دادن nishán dádan, از پيش خبر كردن az-písh khabar kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, اشعار كردن ish'ár kardan.

Prognostication, *subs.* (*Action*) پيش نمائي písh-nimá,í, نشان دهي nishán-dihí, اخبار پيش ikhbár-i-písh, اعلام i'lám, اشعار ish'ár, آينده بيني áyandah-bíní.—(*Result*) نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), علامت 'alámat, آيت áyat, نشان سابق nishán-i-sábiq.

Prognosticator, *subs.* پيشين گو pishín-gú, پيش خبر písh-khabar-dih, آينده دان áyandah-dán, مستنتج mustantij, عاقبت بين 'áqibat-bín.

Programme, *subs.* دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), دستور العمل dastúru 'l-'amal, فهرست fihrist, صورت عمل súrat-i-'amal, پيكره paikarah, قائمه qáïmah, اجمال گذارشات ijmál-i-guzárishát.

Progress, *subs.* روش ravish, رفتار raftár, تدريج tad-ríj, تمشيت tamshiyat.—(*In knowledge*) ترقي taraqqí, سبقت sibqat, تقدم taqaddum, ارتقا irtiqá.—(*Great progress was made*) كار خيلي پيش رفت kár khailí písh raft.

Progress, *verb,* ترقي كردن taraqqí kardan, سبقت گرفتن sibqat giriftan.—(*More*) جمبيدن jumbídan, حركت كردن harakat kardan, متحرك شدن mutaharrik shudan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan, پيش رفتن písh raftan.—(*The matter progresses satisfactorily*) پيش آمد كار بخير است písh-ámad-i-kár bi-khair ast.

Progression, *subs.* روش ravish, رفتار raftár, ترقي taraqqí, تقدم taqaddum, پيش روي písh-raví, سبقت sibqat.—(*Arithmetical progression*) حساب سلسله جمع و تفريق hisáb-i-silsilah-i-jam' va tafríq.—(*Geometrical progression*) حساب سلسله ضرب و تقسيم hisáb-i-silsi-lah-i-zarb va taqsím.

Progressional, *adj.* ارتقاي irtiqáí, رو به ترقي rú-bi-taraqqí, متقدم mutaqaddim, سبقت جو sibqat-jú.

Progressive, *adj.* پيش رونده písh-ravandah, در ترقي dar-taraqqí, متقدم mutaqaddim, جلو jilau, رو به پيش rú-bi-písh, متدرج mutadarrij.

Progressively, *adv.* رفته رفته raftah-raftah, بتدريج bi-tadríj, قدم بقدم qadam-bi-qadam, قدم زنان qadam-zanán, خورده خورده khurdah-khurdah, يواش يواش yavásh-yavásh, متقدمانه mutaqaddimánah, پيش روان písh-raván.

Progressiveness, *subs.* ترقي taraqqí, تقدم taqaddum, پيش رفت písh-raft, سبقت sibqat, ارتقا irtiqá.

Prohibit, *verb,* منع كردن man' kardan, حرام نمودن

or ساختن harám nimúdan *or* sákhtan, محرم گردانیدن muharram gardánídan, باز داشتن báz dáshtan, نهي کردن nahy kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan.

Prohibition, *subs.* قدغن qadaghan, غدغن ghadaghan, منع man', نهي nahy, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht, تحجير tahjír, حدود hudúd (used only in the plural).

Prohibitory, *adj.* مانع máni', ناهي náhí, باز دارنده báz-dárandah, تحريمي tahrímí, غدغني ghadaghaní.

Project, *subs.* اراده irádah, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), قصد qasd, عزم 'azm, فكر fikr, خيال khiyál, پيش نهاد pish-nihád, تمهيد tamhíd.

Project, *verb trans.* ايجاد نمودن íjád nimúdan, تجويز كردن tajvíz kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), تقديم كردن taqdím kardan, انداختن *or* پيش نهادن pish nihádan *or* andákhtan, طرح نمودن tarah nimúdan, در آوردن dar-ávardan.—*intrans.* پيش آمدن pish ámadan, بيرون جستن bírún jastan, بر آمدن bar-ámadan, امتداد يافتن imtidád yáftan, سر بر آمدن sar bar-ámadan.

Projectile, *subs.* محدوفه mahdúfah, مرميه maramíyah, مقذوفه maqzúfah, انداخته andákhtah, رجيمه rajímah. —*adj.* بيرون جسته bírún-jastah, پيش افتاده pish-uftádah, بر آمده bar-ámadah, مندفع mundafi'.

Projectiles, *subs.* (*Scientific term*) علم نقل و دفع 'ilm-i-naql va daf', علم رمي 'ilm-i-ramí, علم قذف 'ilm-i-qazf.

Projection, *subs.* (*Action*) طرح tarah, انداز andáz, تقديم taqdím, دست انداز dast-andáz, تجاوز tajávuz. —(*Plan*) تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), تمهيد tamhíd, پيش نهاد pish-nihád.—(*Diagram*) شكل shakl, طرح tarah, نقشه naqshah, صورت súrat, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), پيكره paikarah, ايجاد íjád, اختراع ikhtirá'.—(*Of a building, &c.*) بر آمدگي bar-ámadagí, بيرون آمدگي bírún-ámadagí, خروجي khurújí, رواق riváq, طره tarrah.

Projector, *subs.* موجد müjid, تمهيد گر tamhíd-gar, قصد كننده qasd-kunandah, مدبر mudabbir, منصوبه چين mansúbah-chín, مبدع mubdi', مخترع mukhtari'. —(*Visionary*) مندیل خيال باف mandíl-i-khiyál-báf, خيال انديش khiyál-andísh, بيهوده راي bíhúdah-ráy, توهم كار tavahhum-kár.

Prolapse, *subs.* سقوط suqút, زير افتادگي zír-uftádagí, بر آمدگي bar-ámadagí, بيرون افتادگي bírún-uftádagí, خروج khurúj.

Prolapsus, *subs.* (*Medical term*) خروج khurúj.—(*Prolapsus ani*) خروج مقعده khurúj-i-maq'adah.—(*Prolapsus of the tongue*) عظم لسان 'azam-i-lisán.

Prolate, *adj.* ممدود mamdúd, ممتد mumtadd, متجاوز mutajáviz, خارج khárij, از حد بيرون رفته az-hadd-bírún-raftah.

Prolegomena, *subs.* مقدمه muqaddamah, ديباچه dí-báchah, مفتتح muftatah, بدايت bidáyat, آغاز ágház, مبدأ mabdá.

Prolepsis, *subs.* پيش دستي pish-dastí, سبقت گيري sibqat-gírí, تقدم جوئي taqaddum-jú,í, پيش اندازي pish-andází, جلو گيري jilau-gírí.—(*Chronological*) غلط تأريخي ghalat-i-táríkhí, سهو زماني sahv-i-zamání, مغلطه maghlatah, اشتباه ishtibáh.

Proleptic, *adj.* پيش انداخته pish-andákhtah, سباقي si-báqí, تقديمي taqdímí, سابق sábiq, جلو گير jilau-gír, پيشين pishín, قبل بين qabl-bín.

Prolicide, *subs.* فرزند كشي farzand-kushí, قتل اولاد qatl-i-aulád, بچه كشي bachchah-kushí, طفل كشي tifl-kushí.

Prolific, *adj.* (*Persons, animals*) ولود vulúd, ولد زا valad-zá, حبول habúl, بچه ده bachchah-dih, زايا záyá, فرزند آور farzand-ávar.—(*Plants, &c.*) برومند barú-mand, بار ور bár-var, مثمر musmir, ميوه ده mívah-dih, پر بر pur-bar, دو باره رو dú-bárah-rú.

Prolification, *subs.* (*Persons, animals*) ولودي vulúdí, حبولي hubúlí, توالد taválud, تناسل tanásul, زاد بر زاد zád-bar-zád.—(*Plants, &c.*) بار وري bár-varí, برومندي barúmandí, مثمري musmirí, ميوه دهي mívah-dihí, پر بري pur-barí, دو باره روئي dú-bárah-rú,í.

Prolix, *adj.* طويل tavíl, طولاني túlání, مفصل mufassal, دراز diráz, پر كو pur-gú, زبان ران zabán-rán, تفصيل ده tafsíl-dih, مدقق mudaqqaq, مطنب mutnib.—(*To be prolix in one's talk*) در ادائي كلمات مفترش شدن dar adá,í-i-kalamát muftarish shudan, در كلام خويش مميل شدن dar-kalám-i-khísh mumill shudan.

Prolixity, *subs.* تفصيل tafsíl, اطناب itnáb, تطويل tatvíl, پر گوئي pur-gú,í, طول كلام túl-i-kalám, تفصيل سخن tafsíl-i-sukhun.

Prolixly, *adv.* علي التفصيل 'ala 't-tafsíl, تفصيلاً tafsí-lan, علي الطويل 'ala 't-tavíl, از روي پر گوئي az-rúy-i-pur-gú,í.

Prolocutor, *subs.* خطيب khatíb, ترجمان tarjumán, سخن پرداز sukhun-pardáz, رئيس مجلس räís-i-majlis, صدر نشين محفل sadr-nishín-i-mahfil.

Prologue, *subs.* مقدمه muqaddamah, فاتحه fátihah (*pl.* فواتح favátih), كلام اول kalám-i-avval, ديباچه dí-báchah, مطلع matla'.

Prologue, *verb,* ديباچه ساختن díbáchah sákhtan, تمهيد مقدمه كردن tamhíd-i-muqaddamah kardan, مقدمات قرار دادن muqaddamát qarár dádan, افتتاح كردن iftitáh kardan.

Prolong, *verb,* امتداد دادن imtidád dádan, دراز نمودن diráz nimúdan, طويل ساختن tavíl sákhtan, طولاني

نمودن túlání nimúdan. کشیدن kashídan, بتأخیر انداختن bi-täkhír andákhtan, معوق داشتن mu'avvaq dáshtan, مؤجل نمودن müajjal nimúdan, ممتد گردانیدن mumtadd gardánídan.

Prolongate, *verb,* دراز کردن diráz kardan, کشانیدن kashánídan, طول دادن túl dádan, ممدود ساختن mamdúd sákhtan.

Prolongation, *subs.* امتداد imtidád, مد madd, استمداد istimdád, تطویل tatvíl, اطاله itálah.

Prolonged, *part. and adj.* مدید madíd, طویل tavíl, ممدود mamdúd, ممتد mumtadd.—(*To be prolonged*) امتداد یافتن imtidád yáftan, ممتد شدن mumtadd shudan, طول کشیدن túl kashídan, باطالت انجامیدن bi-itálat anjámídan.

Prolonger, *subs.* ممتد mumtidd, امتداد بخش imtidád-bakhsh, ممتد ساز mumtadd-sáz, مطول mutavvil, طول ده túl-dih, طولانی ساز túlání-sáz, دراز کن diráz-kun, مطیل mutíl, معوق mu'avviq.

Promenade, *subs.* گردش gardish, تماشا tamáshá, تفرج tafarruj, سیر sair, جولان jaulán, طوف tauf, سیاحت siyáhat. — (*Place*) تفرجگاه tafarruj-gáh, تماشا گاه tamáshá-gáh, خیابان khiyábán, گردشگاه gardish-gáh, سیرگاه sair-gáh, میدان maidán.

Promenade, *verb,* سیر کردن sair kardan, گشت کردن gasht kardan, گردش نمودن gardish nimúdan, تفرج کردن tafarruj kardan, تماشا نمودن tamáshá nimúdan, راه رفتن ráh raftan.

Promethean, *subs.* کبریت kibríyat.—*adj.* آتشی átishí.

Prominence, *subs.* (*Men*) امتیاز imtiyáz, شرافت sharáfat, رفعت raf'at, تشخص tashakhkhus, بزرگی buzurgí.—(*Things*) بر آمدگی bar-ámadagí, پیش آمدگی písh-ámadagí, بیرون قلپیدگی bírún-qulpídagí, ارتفاع irtifá', نمایش nimáyish, تمیز tamayyuz.—(*They gave prominence to this fact*) این مطلب را بزرگ ساختند ín matlab-rá buzurg sákhtand.

Prominent, *adj.* (*Men*) مشرف musharraf, عمده 'umdah, شریف sharíf, مشهور mashhúr, رفیع rafí', بلند مرتبه buland-martabah.—(*Things*) بر آمده bar-ámadah, پیش آمده písh-ámadah, بیرون قلپیده bírún-qulpídah, پیدا paidá, نمایان nimáyán, ظاهر záhir, متمیز mutamayyiz, اصلی aslí.—(*Prominent features*) شکل ظاهر shakl-i-záhir, علائم ظاهره 'aláïm-i-záhirah, صور متمیزه súr-i-mutamayyizah, هیأت منکشفه haiyät-i-munkashifah.

Prominently, *adv.* (*Persons*) شریفانه sharífánah, رفیعانه rafí'ánah, ممتازانه mumtázánah, بطریق آشکار bi-taríq-i-áshikár, مشهورانه mashhúránah.—(*Things*) بطور بر آمدگی bi-taur-i-bar-ámadagí, عالیانه 'álíyánah, بطور پیش آمدگی bi-taur-i-písh-ámadagí, از روی امتیاز az-rúy-i-imtiyáz.

Promiscuous, *adj.* آمیخته ámíkhtah, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, ممزوج mamzúj, در هم dar-ham.

Promiscuously, *adv.* مخلوطاً makhlútan, مخلوطانه makhlútánah, ممزوجانه mamzújánah, بطور آمیختگی bi-taur-i-ámíkhtagí, مختلطانه mukhtalitánah, در هم بر هم dar-ham-bar-ham.

Promise, *subs.* عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهده 'uhdah, وعد va'd, تعهد ta'ahhud (*pl.* تعهدات ta'ahhudát), پیمان paimán, وعده va'dah, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), میثاق mísáq (*pl.* موائیق mavásíq), اقرار iqrár, قرار qarár.—(*To accomplish one's promise*) وعده خودرا بجا آوردن va'dah-i-khud-rá bi-já ávardan, بر وعهده وفا کردن bar-va'dah vafá kardan, انجاز وعده نمودن injáz-i-va'dah nimúdan.

Promise, *verb trans.* عهد نمودن 'ahd nimúdan, وعده کردن va'dah kardan, قول دادن qaul dádan, تعهد کردن ta'ahhud kardan, عهده گرفتن 'uhdah giriftan, شرط کردن shart kardan, امید دادن umíd dádan, رجا بخشیدن rajá bakhshídan.—*intrans.* وعده دادن va'dah dádan, متعهد شدن mut'ahhid shudan, میثاق بستن mísáq bastan.—(*It promises to be fine*) آثار صاف شدن می‌نماید ásár-i-sáf-shudan mí-nimáyad.—(*The harvest promises well*) حاصل خوب معلوم میشود hásil-i-khub ma'lúm mí-shavad.—(*To make a false promise*) تخم لق در دهان شکستن tukhm-i-luq dar dahán shikastan (*lit.* To break a rotten egg in the mouth).

Promised, *part. and adj.* موعود mau'úd, وعید va'id, معهود ma'húd, مقرر muqarrar, گفته شده guftah-shudah, نام برده nám-burdah.

Promisee, *subs.* مواعد muvá'ad, معاهد mu'áhad, وعده داده شده va'dah-dádah-shudah.

Promiser, *subs.* واعد vá'id, وعده ده va'dah-dih, مواعد muvá'id, معاهد mu'áhid, میثاق بند mísáq-band, پیمان نما paimán-nimá.

Promising, *adj.* فرخنده farkhundah, همایون humáyún, نیك اختر ník-akhtar, خجسته khujistah, میمون maimún, مبارك mubárak, سعید sa'íd, بختیار bakhtyár, فرخ farrukh, امید بخش umíd-bakhsh, رجا ده rajá-dih.—(*He is a promising youth*) جوان امید بخشیست javán-i-umíd-bakhshí 'st.—(*It is a promising day*) روز خوبی خواهد بود rúz-i-khubí-kháhad búd.

Promissory, *adj.* وعده دار va'dah-dár, میعادی mí'ádí, مشتمل بر مواعید mushtamil-bar-mavá'íd, متضمن قرار داد mutazammin-i-qarár-dád.

Promissory note, *subs.* عهد نامه 'ahd-námah.

Promontory, *subs.* رأس الجبل räsu 'l-jabal, رأس räs (*pl.* رؤوس ru,us), انف anf, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), دماغه dimághah.

Promote, *verb,* پیش کردن písh kardan, ترقی دادن

taraqqí dádan, تشويق كردن tashvíq kardan, تشجيع نمودن tashjí‘ nimúdan, جلو انداختن jilau andákhtan. —(*Official term*) ترقي كردن taraqqí kardan, برتري مناصب دادن bartarí manásib dádan, مرتبه بالا بردن martabah-i-bálá burdan, رتبه عاليه بخشيدن rutbah-i-‘álíyah bakhshídan, مرتفع ساختن murtafi‘ sákhtan.—(*As a company*) بنا كردن biná kardan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan.

Promoter, *subs.* جلو انداز jilau-andáz, مشوق mushaviq, تقدم ده taqaddum-dih.—(*Official term*) منصب ده mansab-dih, رتبه بخش rutbah-bakhsh, ترقي ده taraqqí-dih, فضيلت ده fazílat-dih.—(*Of a company*) باني báni, مؤسس müassis, باعث bá‘is, بر پا كننده bar-pá-kunandah.

Promotion, *subs.* جلو اندازي jilau-andází, تقديم taqdím, ترقي taraqqí, تشويق tashvíq, تشجيع tashjí‘.—(*Official term*) ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, سر فرازي sar-farází, برتري bartarí, تشريف tashríf, رفعت rif‘at, فضيلت fazílat, رتبه عاليه rutbah-i-‘álíyah, منصب عالي mansab-i-‘álí.—(*Of a company*) بنا biná, تأسيس täsís, اقامه iqámah, بنياد bunyád.

Promotive, *adj.* معين mu‘ín, ياور yávar, مؤيد müayyid, مقدم muqaddim, ترقي ده taraqqí-dih, ارتقا آور irtiqá-ávar, رفعت بخش rif‘at-bakhsh.

Prompt, *adj.* (*Persons*) چيره دست chírah-dast, تر دست tar-dast, چالاك chálák, چابك chábuk, زرنگ zaring, مهيا muhayyá, مستعد musta‘idd, آماده ámádah, تيز tíz.—(*Things*) زود zúd, سريع sarí‘, جلد jild.—(*Prompt pay*) اجر عاجل ujr-i-‘ájil, مزد فوري muzd-i-faurí.

Prompt, *verb*, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, تحريك نمودن tahrík nimúdan. اغوا نمودن ighvá nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan, بر غلانيدن bar-ghalánídan, تشويق نمودن tashvíq nimúdan.—(*Theatrical term*) متذكر ساختن mutazakkir sákhtan, ياد آوري كردن yádávarí kardan, املا نمودن imlá nimúdan, بخاطر انداختن bi-khátir andákhtan.

Prompter, *subs.* محرك muharrik.—(*Theatrical*) مذكر muzakkir.

Promptitude, *subs.* سرعت sur‘at, تيز دستي tízdastí, تعجيل ta‘jíl, شتاب shitáb, شتابي shitábí, زودي zúdí, آمادگي ámádagí, تيزي tízí, تر دستي tar-dastí, معاجلت mu‘ájalat, عجلت ‘ajalat, چابكي chábukí, چالاكي chálákí, نشاط nishát.

Promptly, *adv.* سريعاً sarí‘an, فوراً fauran, زود zúd, علي الفور ‘ala ’l-faur, عاجلاً ‘ájilan, عاجلانه ‘ájilánah, بتندي bi-tundí, بطور آمادگي bi-taur-i-ámádagí.

Promulgate, *verb*, شهرت دادن shuhrat dádan, اشتهار كردن ishtihár kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, شائع كردن shái‘ kardan, آشكاره كردن áshikárah kardan, علانيت نمودن ‘aláníyat nimúdan, نشر دادن nashr dádan, اعلان كردن i‘lán kardan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, اجرا نمودن ijrá nimúdan, پهن كردن pahn kardan.—(*To be promulgated*) مجري شدن mujrá shudan.

Promulgation, *subs.* اشتهار ishtihár, اظهار izhár, اعلام i‘lám, اعلان i‘lán, ندا nidá, نشر nashr, نشره nashrah, انتشار intishár, اشاعه isháah, تصنيف tasníf.

Promulgator, *subs.* اعلام كن i‘lám-kun, نشر نما nashr-nimá, انتشار ده intishár-dih, اجرا كننده ijrá-kunandah, پهن سازنده pahn-sázandah, شائع گردان shái‘-gardán.

Promulge, *verb*, انتشار دادن intishár dádan, اعلان كردن i‘lán kardan, پهن نمودن pahn nimúdan, بگوش خلق رسانيدن bi-gúsh-i-khalq rasánídan.

Prone, *adj.* مائل máil, راغب rághib, خاشع kháshi‘, مكب mukibb.—(*Headlong*) نگونسار nigún-sár, سرازير sar-á-zír.

Proneness, *subs.* رغبت raghbat, ميل mail, خشوع khushú‘.—(*Descent*) نگونساري nigún-sárí, سرازيري sar-á-zírí, توجه بجانب تحت tavajjuh-bi-jánib-i-taht.

Prong, *subs.* چنگ chang, شاخه shákhah, دندانه چنگال dandánah-i-changál, كنگ kang, قضيب qazíb, غصن ghusn.

Pronominal, *adj.* ضميري zamírí, ضمائري zamáirí, پيش اسمي písh-ismí, بدل الاسمي badalu ’l-ismí, اضماري izmárí.

Pronoun, *subs.* ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáir), مضمر muzmar, بدل اسم badalu ’l-ism.—(*Affixed pronoun*) ضمير متصل zamír-i-muttasil.—(*Demonstrative pronoun*) اسم اشاره ism-i-ishárah, اسم مبهم ism-i-mubham. —(*Indefinite pronoun*) حرف تنكير harf-i-tankír, ادات تنكير adát-i-tankír. — (*Interrogative pronoun*) اسم استفهام ism-i-istifhám. — (*Personal pronoun*) ضمير شخصي zamír-i-shakhsí.—(*Possessive pronoun*) ضمير مضاف اليه zamír-i-muzáf-ilaihi, اسم اضافت ism-i-izáfat.—(*Reflective pronoun*) ضمير مشترك zamír-i-mushtarik.—(*Relative pronoun*) اسم موصول ism-i-mausúl.—(*Separate pronoun*) ضمير منفصل zamír-i-munfasil.

Pronounce, *verb*, تلفظ كردن talaffuz kardan, ملفوظ نمودن malfúz nimúdan, بر زبان آوردن bar-zabán ávardan, ذكر كردن zikr kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, ابراز دادن ibráz dádan.—(*To pronounce judgment*) حكم كردن hukm kardan, فتوا دادن fatvá dádan.

Pronounceable, *adj.* تلفظ پذير talaffuz-pazír, قابل تلفظ qábil-i-talaffuz, اظهاري izhárí, ابرازي ibrází.

Pronounced, *part.* منطوق mantúq, مقول maqúl, ملفوظ malfúz, تلفظ يافته talaffuz-yáftah.

Pronouncer, *subs.* متلفظ mutalaffiz, تلفظ كننده talaf-

fuz-kunandah, لافظ láfiz, بر زبان آرنده bar-zabán-árandah, ذاكر zákir, گوينده gúyandah, قائل qáïl.

Pronunciamiento, *subs.* ندا nidá, خطابه khatábah, اعلام i'lám, اعلان i'lán, لائحه láïhah (*pl.* لوائح laváïh).

Pronunciation, *subs.* تلفظ talaffuz, مخرج makhraj, تكلم takallum, تجويد tajvíd, ابراز ibráz.

Proof, *subs.* اثبات isbát, حجت hujjat, دليل dalíl (*pl.* ادله adillah), دلالت dalálat, شاهد sháhid (*pl.* شواهد shaváhid), بينه bayyinab, گواه guváh, امتحان imtihán, آزمايش ázmáyish, آزمون ázmún, تجربه tajribah (*pl.* تجارب tajárib), ما صدق má-sadaq, برهان burhán (*pl.* براهين baráhín).—(*Positive proof*) برهان قاطع burhán-i-qáti', حجت بيننى hujjat-i-bayyinatí.—(*Proof according to reason*) دليل عقلى dalíl-i-'aqlí.—(*Proof according to report or tradition*) دليل نقلى dalíl-i-naqlí.—(*Printer's proof*) تصحيح tas,híh, اصلاح isláh. —(*To put to the proof*) بتجربه رسانيدن bi-tajribah rasánídan, در معرض امتحان در آوردن dar-ma'raz-i-imtihán dar-ávardan.

Proofless, *adj.* بى دليل bí-dalíl, بى اثبات bí-isbát, بى حجت bí-hujjat, بى برهان bí-burhán.

Prop, *subs.* ازا izá, عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), عمدت 'umdat, پشتى pushtí, پشتيبان pushtí-bán, تكيه takyah, سند sanad, ستون sitún, قائمه qáïmah, دعامه di'ámah. —(*For supporting the branch of a tree, a line, &c.*) دو شاخه dú-shákhah, دهمرز dahmarz, اوستام ústám.

Prop, *verb,* ايستاده كردن ístádah kardan, تسنيد نمودن tasníd nimúdan, قائم ساختن qáïm sákhtan, استناد دادن istinád dádan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, استوار گردانيدن ustúvár gardánídan.

Propagable, *adj.* نشر پذير nashr-pazír, قابل انتشار qábil-i-intishár, ترويج يافتنى tarvíj-yáftaní, مزاوار اعلان sizávár-i-i'lán.

Propaganda, *subs.* جماعت نشريه jamá'at-i-nashríyah, اصحاب ارسال as,háb-i-irsál.

Propagandism, *subs.* صنعت نشر san'at-i-nashr, عمل 'amal-i-intishár, شغل اعلان shughl-i-i'lán.

Propagate, *verb trans.* نشر دادن nashr dádan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, انتشار دادن intishár dádan, سرايت نمودن siráyat nimúdan, مروج ساختن muravvaj sákhtan, شائع گردانيدن sháï' gardánídan, پهن كردن pahn kardan, اذاعه نمودن izá'ah nimúdan, اجرا كردن ijrá kardan.—(*Procreate*) توليد نمودن taulíd nimúdan, زادن زائدن záídan, زادن zádan.—(*Plants, &c.*) رواج دادن raváj dádan, متداول نمودن mutadávil nimúdan, زياد كردن ziyád kardan, زرع كردن zar' kardan, كاشتن káshtan, مغروس نمودن maghrús nimúdan.—*intrans.* توليد نمودن taulíd nimúdan, زادن زائدن záídan, زادن zádan.

Propagation, *subs.* سرايت siráyat, نشر nashr, انتشار intishár.—(*Procreation*) تولد tavallud, توليد taulíd, تنسيل tansíl.—(*Plants, &c.*) زرع zar', غرس ghars, ترويج tarvíj.

Propagator, *subs.* مروج muravvij, انتشار ده intishár-dih, اجرا كن ijrá-kun, اعلان گر i'lán-gar, شيوع بخش shuyú' bakhsh, شايع ساز sháï'-sáz.—(*Procreator*) مؤجد müjid, باعث bá'is, مخترع mukhtari', مبدع mubdi', توليد كار taulíd-kár.—(*Plants, &c.*) غارس gháris, زارع zári', كارنده kárandah, وفور دهنده vufúr-dihandah, منتشر ساز muntashir-sáz.

Propel, *verb,* راندن rándan, سوق نمودن sauq nimúdan, پيش كردن *or* راندن písh kardan *or* rándan, دفع نمودن daf' nimúdan, روان ساختن raván sákhtan.—(*As a ship*) روان ساختن raván sákhtan, جارى كردن járí kardan, براه بردن bi-ráh burdan, راندن rándan.—(*As a carriage*) رو انداختن rau andákhtan, گرداندن gardándan, راندن rándan, سوق نمودن sauq nimúdan.

Propeller, *subs.* (*Nautical term*) سائقه sáïqah, پيچ pích, پيچ كارى pích-kárí.—(*Vessel*) كشتى رو افتاده kashtí-i-rau-uftádah, جاريه járíyah.

Propendency, *subs.* اتكا ittiká, ميل mail, التفات iltifát, زيغ zígh, كجى kají, خمى khamí, انحنا inhiná, حنف hanf.

Propense, *adj.* حنيف haníf, مائل máïl, ملتفت multafit, عصوف 'asúf, متوجه mutavajjih, راضى rází, خم kham, منحنى munhaní, مجبول majbúl, منعطف mun-'atif.

Propensity, *subs.* ميل mail, رغبت raghbat, التفات iltifát, توجه tavajjuh, انعطاف خاطر in'itáf-i-khátir, عطوفت 'atúfat, حنوفت hanúfat.

Proper, *adj.* لائق láïq, واجب vájib, روا ravá, سزا sizá, سزاوار sizávár, شايسته sháyistah, مناسب munásib, درست durust, انسب ansab, لازم lázim, موجه muvajjah, مربوط marbút, درخور darkhur, برازنده barázandah, يراز yarár, آراسته árástah, مطبوع matbú', بقاعده bi-qá'idah, منظم munazzam.—(*Peculiar to*) مخصوص makhsús, منحصر munhasir.—(*To think proper*) صواب دانستن saváb dánistan, صلاح دانستن saláh dánistan.

Properly, *adv.* بطور مناسب bi-taur-i-munásib, بالاستحقاق bi 'l-istihqáq, بانتظام bi-intizám, از روى قاعده az-rúy-i-qá'idah, بطرز شايسته bi-tarz-i-sháyistah, از روى برازندگى az-rúy-i-barázandagí.

Property, *subs.* (*Quality*) خاصيت khássíyat, خصلت khaslat, جبلت jibillat, ملك milk, ملكيت milkíyat, ما يملك má yamlik, مال mál (*pl.* اموال amvál), ما حصل má-hasal, متاع mutá' (*pl.* امتعه amti'ah), خواسته khástah, مخلفات mukhallifát.—(*Real property or fixtures*) عقار 'aqár, املاك amlák.—(*Moveable or personal property*) منقول manqúl.—(*Property held in possession for a year, and consequently liable to be taxed*) حولان

حول haulán-i-haul.—(*Man of property*) صاحب املاك sáhib-amlák, صاحب مكنت sáhib-miknat, صاحب ثروت sáhib-sarvat, متمول mutamavvil, مالدار mál-dár, غني ghaní, توانگر tavángar, ذو مال zú-mál.

Prophecy, *subs.* اخبار ikhbár, انبا imbá, نبا nabá, خبر khabar.—(*The gift or power*) غيب گوي ghaib-gúí, رسالت rasálat, پيشين گوئي píshín-gú,í, پيش خبر دهي písh-khabar-dihí, سر داني sirr-dání, مآل بيني ma,ál-bíní, نبوت nubúvat, كهانت kahánat, كرامت اخبار karámat-ikhbár.

Prophesy, *verb trans. and intrans.* نبوت نمودن nubúvat nimúdan, انبا نمودن imbá nimúdan, از پيش خبر دادن az-písh khabar dádan, اخبار كردن ikhbár kardan, غيب گفتن ghaib guftan, مآل ديدن ma,ál dídan, انذار كردن inzár kardan, پند گفتن pand guftan, ندا كردن nidá kardan, تعليم دادن ta'lím dádan.

Prophesying, *subs.* انبا imbá, اخبار ikhbár, پيش گوئي písh-gú,í, پيش خبر دهي písh-khabar-dihí, اعلام i'lám, تعليم ta'lím.

Prophet, *subs.* پيغمبر paigham-bar, پيغامبر paighám-bár, پيمبر payam-bar, نبي nabí (*pl.* انبيا ambiyá), رسول rasúl (*pl.* رسل rusul), مرسل mursal (*pl.* مرسلين mursalín *and* مراسيل marásíl), منذر munzir, مخبر mukhbir.—(*The prophets*) پيغمبران paigham-barán, انبيا ambiyá.

Prophetess, *subs.* نبيه nabíyah, پيغمبر مؤنث paigham-bar-i-müannis, مادہ پيمبر mádah-payam-bar, مخبره mukhbirah, منبئه mumbïah, كاهنه káhinah, منذره munzirah.

Prophetic, *adj.* پيغامبري paighám-barí, پيغمبري paigham-barí, پيمبري payam-barí, نبوي nabaví, رسولي rasúlí.

Prophetically, *adv.* پيغامبرانه paighám-baránah, پيغمبرانه paigham-baránah, پيمبر وارانه payam-bar-váránah, بطور نبي bi-taur-i-nabí, از روي نبوت az-rúy-i-nubúvat, بطرز پيش گوئي bi-tarz-i-písh-gú,í, رسولانه rasúlánah.

Prophylactic, *subs.* (*Medical term*) دوائي حفظ صحت davá,í-i-hifz-i-sihhat, درمان تندرستي darmán-i-tan-durustí, مانع الامراض máni'u 'l-amráz.

Propine, *verb,* (*Pledge*) گرو نهادن girau nihádan, رهن گذاردن rahn guzárdan, مرهون ساختن marhún sákh-tan, رهين كردن rahín kardan, پيش نوشيدن písh nú-shídan.—(*Expose*) در معرض آوردن dar-ma'raz ávar-dan, كشف كردن kashf kardan, ظاهر ساختن záhir sákhtan.

Propinquity, *subs.* نزديكي nazdíkí, قرب qurb, مقاربت muqárabat, موارقت muváraqat, جوار javár, نسبت nisbat, تعلق ta'alluq.

Propitiable, *adj.* تواب tavváb, عطوف 'atúf, غفران ghufrán-shi'ár, شعار مائل بمغفرت máïl-bi-maghfirat, آمرز گار ámurz-gár, قابل استرحام qábil-i-istirhám.

Propitiate, *verb,* تكفير نمودن takfír nimúdan, استرضا istirzá nimúdan, استرحام كردن istirhám kardan, مغفرت طلبيدن maghfirat talabídan, استغفار كردن is-tighfár kardan.—(*Appease*) آراميدن árámídan, تسلي tasallí dádan, خوش نود گردانيدن khushnúd gar-dánídan, ترضيه كردن tarziyah kardan, تطييب خاطر tatyíb-i-khátir nimúdan, راضي ساختن rází sákhtan, بر سر التفت آوردن bar-sar-i-iltifát ávar-dan.

Propitiation, *subs.* كفاره kaffárah, تكفير takfír, استرضا istirzá, استرحام istirhám, استغفار istighfár, طلب آمرزش talab-i-ámurzish, وسيله نجات vasílah-i-naját, ذريعه خلاص zarí'ah-i-khalás, سبب مغفرت sabab-i-maghfirat.

Propitiator, *subs.* كفاره ساز kaffárah-sáz, مستغفر mus-taghfir, مسترحم mustarhim, آمرزش طلب ámurzish-talab, واسطه مغفرت vásitah-i-maghfirat, وسيله غفران vasílah-i-ghufrán.

Propitiatory, *subs.* غطا مرحمت ghitá-i-marhamat, سر صندوق شهادت sar-sandúq-i-shahádat, سر تابوت سكينه sar-tábút-i-sakínah.—*adj.* مغفرت انگيز maghfirat-angíz, مهربان ساز mihrbán-sáz, مسترضي mus-tarzí, خوشنود نما khushnúd-nimá, مستلطف mustaltif.

Propitious, *adj.* فرخنده farkhundah, همايون humáyún, نيك اختر ník-akhtar, خجسته khujistah, ميمون mai-mún, مبارك mubárak, سعيد sa'íd, بختيار bakht-yár, فرخ farrukh, خوب khub, موافق muváfiq, مساعد mu-sá'id, نرم خو narm-khú, مهربان mihrbán, با التفات bá-iltifát, عطوف 'atúf, غفور ghafúr, كريم karím, حنون hunún, لطيف latíf.

Propitiously, *adv.* بمساعدت bi-musá'adat, از روي موافقت az-rúy-i-muváfaqat, بطور مهرباني bi-taur-i-mihrbání, حنونانه hunúnánah, بطرز التفات bi-tarz-i-iltifát.

Propitiousness, *subs.* بختياري bakht-yárí, مساعدت musá'adat, موافقت muváfaqat, خجستگي khujistagí, مباركت mubárakat, فرخندگي farkhundagí, التفات il-tifát, مهرباني mihrbání, عطوفي 'atúfí, تحنن tahan-nun, تلطف talattuf.

Proplasm, *subs.* (*Mould*) قالب qálib.—(*Matrix*) رحم rahm, بچه دان bachchah-dán.

Propolis, *subs.* موم سيام múm-i-siyám, شمع اسود sham'-i-asvad.

Proponent, *subs.* مسئله پرس masälah-purs, واضع سؤال vázi'-i-süál, مقدمه چين muqaddamah-chín.

Proportion, *subs.* قدر qadr, مقدار miqdár, وفق vifq, موافقت muváfaqat, اندازه andázah, هم اندازگي ham-andázagí, تساوي tasáví, نسبت nisbat, مطابقت mutába-

qat, ازا izá, قرار qarár, اعتدال i'tidál, اقتران iqtirán. —(*Arithmetical term*) تناسب tanásub, نسبت nisbat, علاقه 'aláqah, تساوي tasáví, مساوات musávát.—(*Simple proportion*) تناسب مفرد tanásub-i-mafrad. —(*Compound proportion*) تناسب مركب tanásub-i-murakkab.—(*In proportion*) بتناسب bi-tanásub, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, مناسب munásib.—(*Out of proportion*) بي اندام بي تناسب bí-andám, bí-tanásub.

Proportion, *verb*, موافق ساختن muváfiq sákhtan, مناسب ساختن munásib sákhtan, هم اندازه گردانيدن ham-andázah gardánídan, تسويت نمودن tasviyat nimúdan, تطبيق كردن tatbíq kardan, توفيق دادن taufíq dádan, بخشيدن اعتدال i'tidál bakhshídan, هم قد كردن ham-qadd kardan, متناسب گردانيدن mutanásib gardánídan.

Proportionable, *adj.* تطبيق پذير tatbíq-pazír, توفيق ياب taufíq-yáb, موافقت جو muváfaqat-jú, با مناسبت bá-munásabat, متناسب mutanásib, مطابق mutábiq, هم قدر ham-qadr.

Proportionably, *adv.* بطور مطابقت bi-taur-i-mutábaqat, بر سبيل مناسبت bar-sabíl-i-munásabat, موافقانه muváfiqánah, متناسبانه mutanásibánah, از روي هم اندازگي az-rúy-i-ham-andázagí, متساويانه mutasávíyánah.

Proportional, *subs.* مقدار مساوي miqdár-i-musáví, قدر مشترك qadr-i-mushtarik, معادل mu'ádil.—(*Mathematical term*) عدد مساوي 'adad-i-musáví, كميت متساويه kamíyat-i-mutasávíyah.—*adj.* مناسب munásib, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, هم قدر ham-qadr, هم اندازه ham-andázah, مساوي musáví.

Proportionality, *subs.* هم اندازگي ham-andázagí, هم مقداري ham-miqdárí, تساوي tasáví, مساوات musávát, تطابق tatábuq, توافق taváfuq.

Proportionally, *adv.* بمناسبت bi-munásabat, مناسبانه munásibánah, بموافقت bi-muváfaqat, موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah, مساويانه musávíyánah.

Proportionate, *adj.* متناسب mutanásib, معادل mu'ádil, مطابق mutábiq, موافق muváfiq, هم اندازه ham-andázah, مساوي musáví, همسار ham-sár, معتدل mu'tadil.

Proportionately, *adv.* بمقدار كافي bi-miqdár-i-káfí, معادلانه mu'ádilánah, بطور تناسب bi-taur-i-tanásub, بطرز هم اندازگي bi-tarz-i-ham-andázagí, متناسبانه mutanásibánah, متساويانه mutasávíyánah.

Proportionless, *adj.* بي اعتدال bí-i'tidál, بي تناسب bí-tanásub, نا متساوي ná-mutasáví, غير متوافق ghair-i-mutaváfiq, بي مطابقت bí-mutábaqat.

Proposal, *subs.* مسئله masálah, عرض 'arz, مقصود maqsúd, مقصد maqsad (*pl.* مقاصد maqásid), استدعا istid'á, قصد qasd, مدعا mudda'á, مطلب matlab, مراد murád, در خواست dar-khást.

Propose, *verb*, اقامت كردن iqámat kardan, تقديم taqdím nimúdan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, عرضه كردن 'arzah kardan, پيش كردن písh kardan, پيش نهاد كردن písh-nihád kardan, ذكر نمودن zikr nimúdan, تكليف نمودن taklíf nimúdan, مذاكره كردن muzákarah kardan, قصد كردن qasd kardan, نيت داشتن níyat dáshtan, عزم نمودن 'azm nimúdan. —(*Offer oneself in marriage*) طلب ازدواج نمودن talab-i-izdiváj nimúdan.

Proposer, *subs.* عارض 'áriz, تقديم نما taqdím-nimá, مسئله پرس masálah-purs, واضع vázi', مقدم muqaddim, سائل sáil, مذاكر muzákir, متمني mutamannί.

Proposition, *subs.* مسئله masálah, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), مقدمه muqaddamah, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), عرض 'arz. — (*Propositions of Euclid*) تحرير اوقليدس tahrír-i-úklídas.—(*Proposition in logic*) موضوع mauzú', مسئله masálah, شكل shakl, مذاكره muzákarah, محاوره muhávarah, اقوله aqúvulah. — (*Affirmative proposition*) موجبه mújibah.—(*Negative proposition*) سالبه sálibah.—(*Grammatical term*) جمله jumlah.—(*Mathematical term*) شكل shakl.

Propositional, *adj.* شرطي shartí, موضوعي mauzú'í, معروضي ma'rúzí, متعلق بمقدمه muta'alliq-bi-muqaddamah, بسته بمذاكره bastah-bi-muzákarah.

Propound, *verb*, پيش كردن písh kardan, عرض نمودن 'arz nimúdan, تقديم كردن taqdím kardan, بمعرض در آوردن bi-ma'raz dar-ávardan, اظهار داشتن izhár dáshtan, ذكر نمودن zikr nimúdan.

Propounder, *subs.* پيش كننده písh-kunandah, عارض 'áriz, تقديم كن taqdím-kun, اظهار دار izhár-dár, ذاكر zákir, مذاكر muzákir.

Proprætor, *subs.* قاضي qází (*pl.* قضات quzát), حاكم hákim, حكم ران hukm-rán, والي válí, امير amír, فرمانفرما farmán-farmá.

Proprietary, *subs.* مالك málik, صاحب sáhib, دارا dárá, ملاك mullák.—*adj.* ملاكي mullákí, مالكي málikí, مالك دار málik-dár, مستملك mustamlik, صاحب sáhib.

Proprietor, *subs.* مالك málik, موكل muvakkal, صاحب sáhib, اهل ahl, صاحب املاك sáhib-imlák, صاحب مال sáhib-mál, صاحب ملك sáhib-mulk.

Proprietorship, *subs.* مالكيت málikíyat, ملاكيت mullákíyat, دارائي dárá,í, خداوندي khudávandí, استملاك istimlák.

Proprietress, *subs.* مالكه málikah, ملاكه mullákah, وارثه várisah.

Propriety, *subs.* سازگاري sázigárí, شايستگي sháyistagí, مناسبت munásabat, اختصاص ikhtisás, موافقت muváfaqat, استحقاق istihqáq.—(*Decorum*) برازندگي

barázandagí, لياقت liyáqat, وفق vifq, رفق rafq, سزاواري sizávárí.

Propugn, *verb,* حمايت كردن himáyat kardan, نصرت دادن nusrat dádan, انتصار نمودن intisár nimúdan, جنگ كردن jang kardan, چالش نمودن chálish nimúdan.

Propugner, *subs.* حامي hámí, ناصر násir, ياور yávar, منتصر muntasir, جنگجو jang-jú, چالش گر chálish-gar.

Propulsion, *subs.* دفع daf', سوق sauq, رانش ránish, دع da'', تسيير tasyír, اذهاب iz,háb, پيش راني písh-ráni.

Propulsive, *adj.* دافع dáfi', سائق sáïq, دفعي daf'í, سوقي sauqí, پيش ران písh-rán.

Propylon, *subs.* دالان dálán, دهليز dihlíz (*pl.* دهاليز dahálíz), رواق raváq, طاق táq, مدخل madkhal, پيشگاه písh-gáh.

Pro re nata, *adverbial expression,* حسب ضرورت hasb-i-zarúrat, بر وفق لزوم bar-vifq-i-luzúm, بر اقتضائي bar-iqtizá,í-i-vaqt.

Proreption, *subs.* كشاله kashálah, پيش غژي písh-ghazhí, زحافت zaháfat, دبابت dabábat, جنبش jumbish.

Prorogation, *subs.* امتداد imtidád, استمداد istimdád, طول دهي túl-dihí, تطويل tatvíl, تأخير täkhír, تأجيل täjíl, تعويق ta'víq, پس اندازي pas-andází.—(*Parliamentary term*) تشتيت tashtít, تعطيل ta'tíl, توقيف tauqíf, تفريق tafríq.

Prorogue, *verb,* متفرق ساختن mutafarriq sákhtan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan, دوام دادن davám dádan, تشتيت كردن tashtít kardan, تعطيل كردن ta'tíl kardan, تأجيل نمودن täjíl nimúdan, بتعويق افكندن bi-ta'víq afkandan, پس انداختن pas-andákhtan.—(*To be prorogued*) تعطيل شدن ta'tíl shudan, معطل شدن mu'attal shudan, موقوف شدن mauqúf shudan, پس افتادن pas-uftádan, متفرق شدن mutafarriq shudan, مؤجل گشتن müajjal gashtan.

Proruption, *subs.* انفجار infijár, انبجاس imbijás, جريان jarayán, نبعان nab'án.

Prosaic, *adj.* نثري nasrí.—(*Dull*) بي مزه bí-mazah, سرد sard, نا سود مند ná-súd-mand, نا پيراسته ná-pírástah, ساده sádah.

Prosaist, *subs.* نثر نويس nasr-nivís, عبارت دان 'ibárat-dán, واقعه نگار váqi'ah-nigár.

Proscenium, *subs.* پيشگاه písh-gáh, قبله منتزه qiblah-i-muntazah, پيشگاه نزهتگاه písh-gáh-i-nuzhat-gáh, دست انداز مجلس dast-andáz-i-majlis.

Proscribe, *verb,* محدود ساختن mahdúd sákhtan, ملعون ساختن mal'ún sákhtan, تفضيح نمودن tafzíh nimúdan, مجرم قرار دادن mujrim qarár dádan, مخذول گردانيدن makhzúl gardánídan, رسوا ساختن rusvá sákhtan, مدحور نمودن madhúr nimúdan, مردود كردن mardúd kardan, تخطئه نمودن takhtïah nimúdan, تفسيق كردن tafsíq kardan.

Proscriber, *subs.* مردود ساز mardúd-sáz, ملعون نما mal'ún-nimá, طارد tárid, تفضيحگر tafzíh-gar, مجرم قرار ده mujrim-qarár-dih, مقصر ساز muqassar-sáz, مخطي mukhattí.

Proscription, *subs.* تفضيح tafzíh, رفض rafz, تخطئه takhtïah, تفسيق tafsíq, مجرم قرار دهي mujrim-qarár-dihí, مقصر سازي muqassar-sází.

Proscriptive, *adj.* رفضي rafzí, تفسيقي tafsíqí, تفسيق نما tafsíq-nimá, تخطئه كن takhtïah-kun, مجرم ساز mujrim-sáz, الزامي ilzámí, اجرامي ijrámí.

Prose, *subs.* نثر nasr, منثور mansúr.—(*Prose in poetic measure, blank verse*) مرجز murajjaz.—(*Rhythmical prose without measure*) مسجع musajja'.—*adj.* نثري nasrí, بي سجع bí-saj', بي قافيه bí-qáfiyah, نا منظوم ná-manzúm.

Prose, *verb,* نثر گفتن nasr guftan, بحر طويل آوردن bahr-i-tavíl ávardan.

Prosecute, *verb,* اجرا نمودن ijrá nimúdan, بجا آوردن bi-já ávardan, عقب كردن 'aqib kardan, پي گرفتن pay giriftan, سمج شدن sammij shudan, مواظبت نمودن muvázabat nimúdan.—(*Legal term*) *trans. and intrans.* محاكمه كردن muhákamah kardan, مرافعت نمودن muráfa'at nimúdan, تهمت زدن tuhmat zadan, متهم داشتن mutahhim dáshtan, (با) دعوي داشتن da'vá dáshtan (bá), ادعا كردن iddi'á kardan, شكايت نمودن (بر) shikáyat nimúdan (bar), مخاصمت كردن mukhásamat kardan.

Prosecution, *subs.* اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام iktitám, انصرام insirám.—(*Legal term*) مرافعه muráfa'ah, محاكمه muhákamah, مؤاخذه müákhazah, تعاقب ta'áqub, معاقبه mu'áqabah, دنبال گيري dumbál-gírí, داد رسي dád-rasí, تنبيه tambíh, مجازات mujázát.

Prosecutor, *subs.* مدعي mudda'í (*pl.* مدعيان mudda'íyán), شاكي shákí, داد خواه dád-kháh, متظلم mutazallim, تعاقب كن ta'áqub-kun, معاقب mu'áqib, مؤاخذ müákhiz, مجازي mujází, عقوبت كن 'aqúbat-kun, داد رس dád-ras.—(*Public prosecutor*) مدعي عمومي mudda'í-i-'umúmí.

Proselyte, *subs.* داخل طريق dákhil-i-taríq, مؤمن جديد mümin-i-jadíd, جديد jadíd, دخيل dakhíl, تازه ايمان tázah-ímán, نو دين nau-dín, مريد muríd, تلميذ tilmíz (*pl.* تلاميذ talámíz).

Proselyte, *verb,* بدين آوردن bi-dín ávardan, داخل طريقت ساختن dákhil-i-taríqat sákhtan, معتقد گردانيدن

mu'taqid gardánídan, هم خيال كردن ham-khiyál kardan, براه آوردن bi-ráh ávardan.

Proselytism, *subs.* بدين آوري bi-dín ávarí, معتقد سازي mu'taqid-sází, ارشاد irshád, هم خيال مازي ham-khiyál-sází, تازه ديني tázah-díní, نو آييني nau-áyíní, دخيلي dakhílí.

Proselytize, *verb,* بدين آوردن bi-dín ávardan, داخل طريقت ساختن dákhil-i-taríqat sákhtan, معتقد گردانيدن mu'taqid gardánídan, هم خيال كردن ham-khiyál kardan, براه آوردن bi-ráh ávardan.

Proser, *subs.* نثر نويس nasr-nivís, گر انشا insha-gar. —(*Tedious person*) اطناب كار itnáb-kár, طول سخن ده túl-sukhun-dih, طولاني ساز túlání-sáz.

Prosing, *subs.* نثر نويسي nasr-nivísí, گري انشا insha-garí, اطناب itnáb, طول دهي túl-dihí, تطويل tatvíl.

Pro-slavery, *adj.* مناسب عبوديت munásib-i-'ubúdíyat, شايسته بنده داري sháyistah-i-bandah-dárí, تعبيدي ta'bídí, استعبادي isti'bádí.

Prosodial, *adj.* عروضي 'arúzí, متعلق بعلم عروض muta'alliq-bi-'ilm-i-'arúz, بسته بفن شعر bastah-bi-fann-i-sha'r, شعري sha'rí.

Prosodian, *subs.* شاعر sháir, عروض دان 'arúz-dán, استاد قواعد شعر ustád-i-qavá'id-i-sha'r, سخن سنج sukhun-sanj.

Prosody, *subs.* علم عروض 'ilm-i-'arúz, فن شعر گوئي fann-i-sha'r-gú,í, قواعد شعر qavá'id-i-sha'r, ميزان شعر mízán-i-sha'r.

Prosopis stephaniana, *subs.* (*Botanical term*) جغجغه jaghjaghah, بچه گربه bachchah-gurbah.

Prospect, *subs.* منظر manzar, مظهر maz,har, مطمح mutmah. انداز چشم chashm-andáz, داشت چشم chashm-dásht, مطمح نظر mutmah-i-nazar, اميد گاه umíd-gáh, متوقع mutavaqqi', مأمول mámúl, منظور manzúr.—(*He has no prospects*) مطمح نظر ندارد mutmah-i-nazar na-dárad, بي اميد گاهست bí-umíd-gáh-ast.

Prospect, *verb trans. and intrans.* تجسس كردن tajassus kardan, فحص نمودن fahs nimúdan, سنجيدن sanjídan, پژوهيدن pazhúhídan.

Prospective, *adj.* منتظر muntazir, مورد چشم داشت múrid-i-chashm-dásht, انتظاري intizárí, استقبالي istiqbálí, آينده áyandah, مترقب mutaraqqib.

Prospectus, *subs.* تفصيل tafsíl, تعريف نامه ta'rífnámah, قائمه احوال qáïmah-i-ahvál, بيان نامه bayánnámah.

Prosper, *verb trans.* (*Persons*) ناجح ساختن nájih sákhtan, كامياب گردانيدن kám-yáb gardánídan, بمقصود رسانيدن bi-maqsúd rasánídan, فائز نمودن fáïz nimúdan, فلاح مند گردانيدن faláh-mand gardánídan.—(*Things*) برو مند كردن barú-mand kardan, ميسر muyassar sákhtan, صورت دادن súrat dádan, ترقي دادن taraqqí dádan.—*intrans.* (*Persons*) ناجح شدن nájih shudan, كامياب گشتن kam-yáb gashtan, بمقصود رسيدن bi-maqsúd rasídan, فائز شدن fáïz shudan, فلاح مند گرديدن faláh-mand gardídan.—(*Things*) بكام بودن bi-kám búdan, رونق پذيرفتن raunaq pazíruftan, باليدن bálídan, ترقي كردن taraqqí kardan.

Prosperity, *subs.* اقبال iqbál, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, بهره مندي bahrah-mandí, فيروزمندي fírúz-mandí, برومندي barú-mandí, نيكبختي ník-bakhtí, بختياري bakht-yárí, فرخندگي farkhundagí, دولت daulat, بهبودي bih-búdí, ترقي taraqqí, ميمنت maimanat, فلاح faláh, بركت barakat, برخوردارى bar-khur-dárí, خيريت khairíyat, فرخي farrakhí, يمن yaman, تنعم tana'um, كاميابي kám-yábí, نجاح najáh, كامراني kám-rání, كامگاري kám-gárí, بخت bakht.—(*Of a town*) آبادي ábádí.

Prosperous, *adj.* كامران kámrán, سعادتمند sa'ádatmand, كامگر kám-gar, مسعود mas'úd, نيك بخت ník-bakht, بختيار bakht-yár, بختاور bakht-ávar, بخت بيدار bakht-bídár, فرخنده farkhundah, همايون humáyún, نيك اختر ník-akhtar, خجسته khujistah, ميمون maimún, مبارك mubárak, سعيد sa'íd, فرخ farrukh, ناجح nájih, اقبالمند iqbál-mand, برو مند barú-mand, فلاح مند faláh-mand, باقبال bi-iqbál, فائز faïz.—(*He is prosperous*) كارش خوب است kár-ash khub ast (*lit.* His work is good).

Prosperously, *adv.* منتفعانه muntafi'ánah, ناجحانه nájihánah, بطور كاميابي bi-taur-i-kám-yábí, ترقي كنان taraqqí-kunán, مفلحانه muflihánah, فوز فاكانه fauz-nákánah, سعادت مندانه sa'ádat-mandánah.

Prostate gland, *subs.* (*Anatomical term*) غده وذي ghuddah-i-vazí.

Prosternation, *subs.* افتادگي uftádagí, خرور khurúr, سقوط suqút, خشوع khushú'.

Prostitute, *subs.* فاحشه fáhishah, زانيه záníyah (*pl.* زواني zaváni), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, قحبه qahbah, لوند lavand, فاجره fájirah, مرد باز mard-báz, سليطه salítah, مصاحب گير musáhib-gír, كاولي kávalí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).—*adj.* هرزه گرد harzah-gard, زنا كار ziná-kár, بد عمل bad-'amal, قباحت پيشه qabáhat-píshah, زشتكار zisht-kár.

Prostitute, *verb,* بر بغا داشتن bar-baghá dáshtan, بكار زشت عادت دادن bi-kár-i-zisht 'ádat dádan — (*Debase*) ضائع نمودن zái' nimúdan, خراب كردن kharáb kardan, پست نمودن past nimúdan.—(*To prostitute oneself*) خودرا وقف كار بد نمودن khud-rá vaqf-i-kár-i-bad nimúdan, جنده ساختن jindah sákhtan, مرتكب فحشا شدن murtakib-i-fahshá shudan.—(*To prosti-*

tute one's talents) قابلیت خودرا ضائع کردن qábilíyat-i-khud-rá záï' kardan.

Prostitution, *subs.* جندگي jindagí, جنده بازي jindah-bází, فاحشگي fáhishagí, لوندي lavandí, قحبه گري qahbah-garí, سليطه گري salítah-garí.—(*Prostitution of one's powers*) تضييع استعداد tasyí'-i-isti'dád.

Prostitutor, *subs.* قبيح کار qabíh-kár, قحبه منش qahbah-manish, قرمساق qurumsáq, لحاف کش liháf-kash, جنده ساز jindah-sáz (*vulg.*).

Prostrate, *adj.* افتاده uftádah, مطروح matrú', ملقي mulaqqá, موضوع mauzú', سر بر زمين sar-bar-zamín, ساجد sájid, خاضع kházi', مصروع masrú'.

Prostrate, *verb*, افکندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).—(*To prostrate oneself*) افتادن uftádan, خودرا افکندن khud-rá afkandan.

Prostration, *subs.* افتادگي uftádagí, خرور khurúr, سقوط suqút, سجده sijdah (*pl.* سجدات sijdát), سجود sujúd, استلام istilám. — (*Dejection*) انکسار خاطر inkisár-i-khátir, تکسر مزاج takassur-i-mizáj, پريشاني parishání, غمگيني gham-gíní, اختلال ikhtilál.—(*Medical term*) صرع sar'.

Prostyle, *subs.* ستونگاه sitún-gáh.

Prosy, *adj.* نثري nasrí, نثر وار nasr-vár. — (*Dull*) سست sust, کدورت انگيز kudúrat-angíz, ممل mumill, پر ملال pur-malál.

Prosyllogism, *subs.* نتيجه منتجه natíjah-i-muntijah, حجت مستنجه hujjat-i-mustanijjah, برهان مبرهن burhán-i-mubrahin.

Protasis, *subs.* مقدمه muqaddamah, جمله شرطيه jumlah-i-shartíyah, قاعده اصليه qá'idah-i-aslíyah.

Protean, *adj.* متلون mutalavvin, بوقلمون شکل búqalamún-shakl, تغيير پذير taghyír-pazír, رنگارنگي rang-á-rangí.

Protect, *verb*, حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت کردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, پاس داشتن pás dáshtan, پهلو بندي کردن pahlú-bandí kardan, هوا خواهي نمودن hawá-kháhí nimúdan, رعايت کردن ri'áyat kardan, تقويت نمودن taqvíyat nimúdan, تأمين کردن tämín kardan.

Protection, *subs.* حمايت himáyat, پناه panáh, نگاهباني nigáh-báni, حفظ hifz, حفاظت hifázat, محافظت muháfazat, امان amán, صيانت siyánat, زنهار zinhár, حرس hirs, رعايت ri'áyat, مطا matá, ديده باني dídah-báni, پاس باني pás-báni, هوا خواهي hawá-kháhí, تقويت taqvíyat, تأمين tämín. — (*Commercial term*) احراز ihráz, استئمان istïmán, تأمين جوئي tämín-jú,í.—(*Letter of protection*) حمايت نامه himáyat-námah, سايه دست sáyah-dast, تذکره tazkarah, توصيه tausiyah.—(*To place oneself under a person's protection*) بکسي تکيه کردن ba-kasí takyah kardan, تحت حمايت در آوردن taht-i-himáyat dar-ávardan.

Protectionist, *subs.* مستأمن mustämin, تأمين جو tämín-jú, تکليف گذار takhlíf-guzár.

Protective, *adj.* محافظ muháfiz, حامي hámí, حراست کن hirásat-kun, حفاظت کار hifázat-kár, تأمين بخش tämín-bakhsh.

Protector, *subs.* پشتي pushtí, حامي hámí, محافظ muháfiz, مظاهر muzáhir, مربي murabbí, قيم qayyim, ياور yávar, دستگير dast-gír, ولي valíy, فرياد رس fryád-ras, حارس háris, نگهبان nigah-bán.

Protectorate, *subs.* حکومت حمايتي hukúmat-i-himáyatí, استيلائي حفظي istílá,í-i-hifzí, تسلط حراستي tasallut-i-hirásatí.

Protectorship, *subs.* منصب حمايت mansab-i-himáyat, امر حراست amr-i-hirásat, حق ولايت haqq-i-viláyat, عمل حفاظت 'amal-i-hifázat.

Protectress, *subs.* حاميه hámíyah, ناصره násirah, حارسه hárisah, حافظه háfizah.

Protégé, *subs.* سايه نشين sáyah-nishín, مربي murabbá, پرورده parvardah, پناه گرفته panáh-giriftah, نمک پرورده namak-parvardah, حمايت ياب himáyat-yáb, مستنصر mustansar, تابع tábi' (*pl.* توابع tavábi').

Protest, *subs.* استشهاد istishhád, انداز نامه andáz-námah, پرتست partast (European), پرتست نامه partast námah (European).

Protest, *verb trans.* بطور تشدد بيان کردن bi-taur-i-tashaddud bayán kardan, مجدانه اظهار داشتن mujaddánah izhár dáshtan, اثبات نمودن isbát nimúdan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan, تقاضا کردن taqázá kardan. — *intrans.* شهادت دادن shahádat dádan, بحث و ايراد گرفتن bahs-u-írád giriftan, انداز نمودن andáz nimúdan, اعتراض کردن i'tiráz kárdan, پرتست نمودن partast nimúdan (European).

Protestant, *subs.* شهيد shahíd, شاهد sháhid, شهادي shahádí, گواه guváh, شهادت ده shahádat-dih, مخالف پاپا mukhálif-i-pápá, پروتستانت parútastánt (European).—*adj.* شهادي shahádí, گواهي ده guváhí-dih, پروتستانتي parútastántí (European).

Protestantism, *subs.* مخالفت پاپا mukhálafat-i-pápá, شاهديت sháhidíyat, شهاديت shabádíyat, مذهب پروتستانت mazhab-i-parútastánt (European).

Protestation, *subs.* اشتهار ishtihár, ايضاح ízáh, اقرار iqrár, اثبات isbát, انذار inzár, اعلام سخت i'lám-i-sakht, بيان روشن bayán-i-raushan.

Protester, *subs.* اعلام ده i'lám-dih, انذار کن inzár-kun, ايراد گير írád-gír, پرتست نما partast-nimá (European).

Prothonotary, *subs.* دفتر دار daftar-dár, محرر باشي muharrir-báshí, کاتب اول kátib-i-avval.

Protocol, *subs.* صورت معاهده súrat-i-mu'áhadah, صورت دفتر súrat-i-daftar, صورت معامله súrat-i-mu'ámalah, مضبطه mazbatah, سجل sijill.

Proto-martyr, *subs.* شهيد اول shahíd-i-avval.

Protoplast, *subs.* خلق اول khalq-i-avval, كار نخست kár-i-nukhust, نخستين مصنوع nukhustín-masnú', عمل ابتدائي 'amal-i-ibtidá,í.

Protosis, *subs.* جمله شرط jumlah-i-shart.

Prototype, *subs.* نسخه nuskhah, نمونه nimúnah, انموذج inmúzaj, سر مشق sar-mashq, انگاره angárah, پيكره paikarah.

Protoxide of lead (*Massicot*), *subs.* جوهر سرب jauhar-i-surb, كشته رصاص kushtah-i-rasás.

Protract, *verb,* در تعويق انداختن dar-ta'víq andákhtan, تأخير نمودن täkhír nimúdan, ديري كردن dírí kardan, توقف كردن tavaqquf kardan, توقيف دادن tauqíf dádan, مؤجل ساختن müajjal sákhtan, پس انداختن pas-andákhtan, امتداد دادن imtidád dádan, طول دادن túl dádan, طويل گردانيدن tavíl gardánídan, دراز كردن diráz kardan, كشانيدن kashánídan.

Protracted, *part. and adj.* دراز diráz, طويل tavíl, طولاني túlání, مؤجل müajjal, مؤخر müakhkhar, معوق mu'avvaq, ممتد mumtadd, ممدود mamdúd, كشيده kashídah.

Protracter, *subs.* طول دهنده túl-dihandah, ممتد سازنده mumtadd-sázandah, كشاننده kashánandah, تعويق كار ta'víq-kár, تأخير ده täkhír-dih, پس اندازنده pas-andázandah, خط كش khatt-kash.

Protraction, *subs.* تأخير täkhír, دير dír, تعويق ta'víq, طول دهي túl-dihí, تأجيل täjíl, تمديد tamdíd, تخطيط takhtít, خط كشي khatt-kashí.

Protractive, *adj.* طول ده túl-dih, تأخير ده täkhír-dih, دراز ساز diráz-sáz, امتداد بخش imtidád-bakhsh, تعويق انداز ta'víq-andáz.

Protractor, *subs.* طول دهنده túl-dihandah, ممتد سازنده mumtadd-sázandah, كشاننده kashánandah, تعويق كار ta'víq-kár, تأخير ده täkhír-dih, پس اندازنده pas-andázandah, خط كش khatt-kash.

Protrude, *verb trans.* پيش انداختن *or* راندن *or* كردن písh andákhtan *or* rándan *or* kardan, جلو افكندن jilau afkandan, تقديم نمودن taqdím nimúdan.—*intrans.* پيش آمدن písh ámadan, جلو افتادن jilau uftádan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan.

Protruded, *part. and adj.* پيش انداخته písh-andákhtah, جلو كرده jilau-kardah, تقديم شده taqdím-shudah, بنظر در آورده bi-nazar-dar-ávardah.

Protrusion, *subs.* (*Action*) تقديم taqdím, پيش اندازي písh-andází, اخراج ikhráj, سوق sauq, دفع daf'.—(*State*) بر آمدگي bar-ámadagí, جلو افتادگي jilau-uftádagí, بيرون آمدگي bírún-ámadagí, حدب hadab.

Protrusive, *adj.* بيرون كن bírún-kun, پيش انداز písh-andáz, جلو افكن jilau-afkan, دافع dáfi', پيش كننده písh-kunandah.

Protuberance, *subs.* بلندي bulandí, ارتفاع irtifá', بر آمدگي bar-ámadagí.—(*Tumour*) آماس ámás, ورم varam, دانه dánah.—(*Cluster*) خوشه khushah, حدبه hudbah.

Protuberant, *adj.* مرتفع murtafi', بلند buland, بر آمده bar-ámadah, آماسيده ámásídah, ورم دار varam-dár, باد دار bád-dár.

Protuberate, *verb,* ارتفاع يافتن irtifá' yáftan, بلند شدن buland shudan, آماسيدن ámásídan, ورم كردن varam kardan, بر آمدن bar-ámadan.

Protuberation, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, آماس ámás, ورم varam, تحدب tahaddub.

Proud, *adj.* مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir, مستكبر mustakbir, متكابر mutakábir, خود پسند khud-pasand, خود بين khud-bín, مدمغ mudammagh, دماغدار dimágh-dár, لاف زن láf-zan, مفتخر muftakhir, كله پر باد kallah-pur-bád, مروح marúh, فيسو físú, متبختر mutabakhtir.—(*To be proud*) دماغ داشتن dimágh dáshtan, تجبر نمودن tajabbur nimúdan, مغرور بودن maghrúr búdan.—(*To be proud of*) فيس كردن fís kardan.—(*They made him proud*) باد زير بغلش انداختند bád zír-i-baghal-ash andákhtand (*lit.* They cast wind under his armpits).

Proud flesh, *subs.* جسم پر كبر jism-i-pur-kibr, تنه پر باد tanah-i-pur-bád.

Proudly, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, با تكبر bá-takabbur, از روي استكبار az-rúy-i-istikbár, فيس كنان fís-kunán, متبخترانه mutabakhtiránah, سر شارانه sar-sháránah.

Provable, *adj.* قابل اثبات qábil-i-isbát, اثبات پذير isbát-pazír, اثبات بردار isbát-bardár, ثبوت ياب subút-yáb, متحقق mutahaqqiq.

Prove, *verb trans.* ثابت كردن sábit kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, مدلل كردن mudallal kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, مسجل داشتن musajjal dáshtan, مبرهن ساختن mubarhan sákhtan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان كردن imtihán kardan, ابتلا نمودن ibtilá nimúdan, تجربه كردن tajribah kardan.—(*To prove to be true*) تصديق نمودن tasdíq nimúdan.—(*To prove to be false*) تكذيب نمودن takzíb nimúdan.—*intrans.* ثابت شدن sábit shudan, متحقق گشتن mutahaqqiq gashtan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), واقع گرديدن váqi' gardídan, در آمدن dar-ámadan, يافت شدن yáft shudan.—(*To be proved*) صحيح يافت شدن sahíh yáft shudan, ثابت شدن sábit shudan.—(*His guilt is*